Liber Bibg. et quod. ggg. XV 46

Liber Capli ecclie Sñ Marci in Gutshach.

H. 762

ī marco q; in die ḥ fuit ānūciat⁹ fuit ⁊ pass⁹
itm in ff⁹ · vi · ⁊ hora · vi · Expte loci · qm loc⁹
sue passionis ēplr consideatur · s · aut cōis · aut
spūal' · aut singularis · Locus communis fuit ter
pmissionis · Spūal' calvarie locus · singularis
crux · In loco aute cō⁹ pmi homo fuit fact⁹
q; ī prib; ill' uxta damascum ī ag⁹ damasce
no dr fuisse fact⁹ · In loco spāli fuit sepult⁹
q; idem ubi ē passus ē adā dr fuisse sepult⁹
⁊ attm ceū ñ fuit · In loco singulari fuit pas
sus · Sz pranto dr q; sicut adam decept⁹ fuit
Thic ī ē passus ⁊ in hic · In quadam hystor
greca dr q; eodem hic · Expte modi curand⁹
qm quide mod⁹ fuit pfecta qm sicut d' aub⁹
homo hoies · mōtis mortales pmorte mortuos
liberauit · p hoc qm pmi ho⁹ ofc · peccando p
superbiam · inobedientiā · ⁊ gulam · voluit os
assimilari deo pscie sublimitate · cui gressu pcep
ti dei limitem · ⁊ gustare pomi suauitatem ·
Et qm cātō hi fi p̄rum · ō mod⁹ ite sat fa
ciendi cogēnatissimus fit · q; fit phūs hūane
⁊ afflictōne · et dulne nolumtates ipleture
debitis ebr · ph'i · humiliauit semet ipm · quo
ad pnā · ffes obedies ⁊ ads · usq; ad mortem
mortē crucis · Cuo fuit effectus altissim⁹ ad attrhe
dū gen⁹ humanū · sicq; a saluo libertis arbi
trio · magē adamoē suum · ⁊ fiducīā genus
humanum attrhere potuit · Quali quidem adh'
p amorem sui · nos attrhit dr · Z · Sup oīa
redidit te nō amabile done ihc cālyx quem
bibisti op⁹ nre redemptōis · Hoc oīo amore
nrm facile uenducat uolū · ⁊ hoc ⁊ q; nrm
deuotionem · et blande allicit · et mistus ex
git · ⁊ arū stingit · et uehemēti affectu · et
eū ubi te exstimasti · ⁊ te naturalib; rā
dijs crucifi · ⁊ preciis magis emanat · ubi
caritas te plus effluxit · ubi grā amplius
madauit · Quali ad fiduciam dr · Eo · vii ·
Qui ⁊ pro filio ñ pepercit · sz p nob⁹ oīb; tradi
dit · Quom nō ⁊ cum illo oīa nob⁹ donauit · Z
hoc dr · Z · Quis ñ rapiatur ad spē petendi
fiduciā qui el' atrendit · cepis dispōem ·
cepis ielunat' adolem bracha extensa
ad amplexū · man⁹ pforatas ad largiendū ·
lat⁹ equū ad diligend' ped' affectione ad

ad nobeum · manend' · corpis excessionem
ad se nob⁹ totum ipendend' · Quarto fuit pru
dentissim⁹ ad expugnand' hūanū genus ī
mutū · Job · xxv · Prudentia eius percussit
sup⁹ · et ulē · Siquid potis esse lenadam
hamo · ⁊ eū hamū sue diuinitatis absco
dit · Z eloi hūanitatis · ⁊ diu⁹ noles capere
escam carnis capē ⁊ abhamo diuinitatis ·
De hac pdeti capcōne dr aub⁹ · Venit re
demptor · et uictus ⁊ deceptor · Et quid
fecit redemptor captiuatori nro · Tetend⁹
muscipla · p grē sua posuit mea · escam
sanguinem suum · Ipse aute uoluit fundere
sāgne suū ñ debuerat · nec recepit debitor
bi · hui aute debitum · nota grogphum q;
quesiuit ⁊ tulit · ⁊ ei affixit · De quo gr
nog⁹ phs dr aug⁹ · Eia pcm dyabolo nu
tuauit · cyrographum sepsit · fideiussores
dedit · ⁊ usq; posteritati cauit · Tunc eū pec
a dyabolo mutuauit · qm cont' precptum
dei sue pie suggestioni consensit · Cyro
grphum sepsit qm manū ad uetitū pomū
porrexit · fideiussore dedit · qm adam pec
o sentire sciat · et sic ubi posteritas cauit ·
Cont' g excempnem · nec hanc recuperāre
ex pbando dr mp ⁊ · spūs meus aut do
quid ē potui facere et non fecī · Q; eāc est
q; unico meo mag⁹ libi fuit · ⁊ mi · ñ ille
creauit nos si nec pasci · Sz pua h mitt
ī gtis nō ille si ego redemi nos · Quo pcto
ñ magi corrumpibili auro uł argēto · ñ sgne
uł luna · nr sāne aliquo angelor · sz pro
nos cruce redemi · Cerni si nr tam mulci
plici iure debuī · a nb ⁊ eluc simulacū omis
sis oīb; meū salutem exoptauit dñator o
uente · Et q; ⁊ innocentem iudicauit · Iu
das p auaritiā · Judei p inuidiam · pilat⁹
p timorē · Deo uidend' dpēa dr · a deo
ihc mfectum · nato h pcī · Sz de ea et
origine nde · uenies m legenda sci mā
thie · De pena ⁊ occidio nde · ⁊ de lege
da sci Jacobi minoris · et ideo de pena
nr pilati ⁊ ei origine breuit' illamus ·

Fuit quidam rex nōie cyr⁹ · qui
ghidam puellā nōie pilam · filiā dat

1 Honoresseron sive &c vomi di
49 De dispensacione & prepto bn bnhar
51 De vita spūali aie scandalo
103 De pmulis ad ppm bjendis & erde
109 De ꝓbatione spūm et canonizacōe
111 De floribꝫ spūalibꝫ scē brigitte
123 Triplicū preceptū ofessionis & actus no
134 Tenor appellacionis a iust. ad sedi
137 De mo vitandi oīum misericordia
138 De ysolatione theologie
153 De pbāte ecclīastica
163 De schismatibus tractatuli duo
181 De pbāte ecclīastica Cameracesia
193 De spūali ipineze & agendis i ordine
200 De reassumendis ꝑte spūali
201 De celibatu clericoꝝ p mod dyalogi
213 De no esu carnium carthusiensium
220 De ag bndicta dm johan d'tre Cre mate
230 De vitandis Credendis
233 Duo denarii scripture sacre
238 Trilogiū astronomie theologizate
241 Con triplicē supstitione duplicē de
& obstinata et stulpticia & mimis
mate tractatuli tres
282 De indulgentiis
280 De pbatione spūum & cet sit hr
283 De pbāte audiendi ofessiones
241 Com̄ rendum peccandi pme
242 Epla con situacionū casuū i foro
248 Quop cantari ad fres Carthusienses
281 De stabilitate & studio religiosoꝝ
283 De pfectione religionis ad Carthusien
288 De laude scriptoꝝ & celebritate sabbi
292 De examinacōe scriptuaꝝ
298 De cautis legendo q̄ dā scriptuas
302 De distinctione vaꝝ visionū & fluū
310 De solutudine ecclīastica & pfectu
318 Responsiua & q̄stiam nobilium
De forma absolucionis
322 De castitate & pollucionibꝫ diurnis
324 De remedys con pusillanimitatem
331 De impulsibꝫ reprimendis
388 De viris mistroꝝ ecclie
388 De tribulacionibꝫ futuris ecclie ex d
fectuoso ecclīasticoꝝ regimine
341 Apologeticus bn bnhardi
341 De sermonia
361 De emendacitate spūali
382 De nobilitate

Prohemiū seu plogus in cor
cordiam ab evangelioꝝ collec
tas per Venerabilem magrm
Johānem Berson Cancellā in
pisen quas mitulant moniales
seron ant vnū exāmor

Evangelium tam ec
et magnū et eius
sus consensū dīmus
bartholo⁹ dicit drom
sio in de mystica theologia teste
Dn⁹ rapo multiplex mō cogit
ens mentiōi potest ehn dum ab
quid plagi volumus sup vnum
exāmor nuper edita explanaōn
vbum quidē quod in pncipio cāt
apudeum est vnū i multiplex p
utre spū sapiē tradit sapiēs vnū
m essentia multiplex in effectu
Est vnū rursus apud nos pce
dēdo per viam negatoīs
resolutoīe omīno dum veō per
viam affirmatoīe pōns Est pre
tea vnū et efficax cuilibet academo
de sr coaptans et loquēs verbū
evangelicū et penetrabilius ci
gladio ancipiti pungens usq
ad divisiom spūs et aie ut spūs
a quada analitat connexōne
solutus liber et expeditus phab
habeat enigmaq in cruce lena
re omnes suos ubi videt et affli
ri et mrari et dilatari cor
suū Ubi rursus est mē phini
dictū Intellus adeptus idē in
super hēre innocuae status
vbi fuisset visus deus in hb⁹ crea
ture tonus clar gremplanoīs
mtutu Demq vbum quod cāt
m pncipio imensū fecit dē abbre
viatū dum vbum caro factū est
primo si profunde speculam verē
bum istud vnū quod cāt in pn
cipio apud deum dm pōt tā m
recardne verū qm mcarnatōe
quoda modo multiplicatū mē
thaphisicalem et realis mtellē
bus confidāroīm qui quato sut
impfiores et a prima vbi lure dis
tandes tāto magis plificant
usq pulsabitur plumbus egēres
spēbus et artibus qm pfecti Et
certe sic exprim⁹ in humanis mtel
lectibus qi pstantiores tā inge
mo nāli qm exacto doctrinali
sub pauciōibus conceptib⁹ plura
maioaq sub vbitate cognoscunt
Simr qui ad pauca verba pu
ra ad oronem dnicam considea
ones velud inmutabiles p mul
ta septuagia peticonū dominī
virtutū bñdictū sacramentoꝝ
dom et sibim sub oī facultate
resoluūt Et tāqm in libro le gē
tes et m serena mēte constitun
rollmanū verū magnitudinē quā
sub uno solis radio gremplant
Cur ista divina Numeri quasi
dignū est et salubre xpianos pre
sertim studiosos in theo⁹ q mul
ta est sm pfatum bartholomeū
mūna ut ponat sibi resolutio
nē et ordinē ad pauca qm habet
omīs vitus ad vnū pauci vbia
quid erit illud vnū ul pauci co
mencans accipiendū qm erga m
Ita em narratū est de theologia
te certa q semp evagem xpi ge
rebat in pectore suo Dn⁹ exem
plo Nūquid non est vtile sapiē
doctoribus ut sint omne studiū rese
rāt ad evagel⁹ vitatem pfectus
erit hoc ad memoriā inde et ad
pietatem pficiens cum in co te
cordius sit animis dei pncipiis
cui sit prea in aūt arte locandi
pinde talis reductio ispbitur san
ctus si vbis singulis si pcordibus
si sinis ponderis sui detur cui in
quisitombus et solutombus dubi
ous finis edocent theologia rear
tandes et hoc sine fuit doctrinis
practis sine speculatis irendedū

Vide totã naturã & ẽmitate le
arm tuemẽ cõgruũ ubi dicitur
In pñcio erat ūbum et ūbum eãt
apud deum et deus eãt ūbum
materiã & creatione veriũ ibi
Omnia per ipm facta sunt mate
riam & renouatione ibi ūbum ca
ro factũ est materiã & gratia
postremo de grã et sacrmento ibi
vidimꝰ cñ plenũ grẽ et vitatẽ
Quisquis igitur uolet ill' le
gẽ uel studẽ quasi salubrẽ et so
lidissimũ dñice legis fundamen
tũ ostensa est sibi uia lanissima
qua progrediatur et omnia que
alibi uel audiẽt uel studiẽt uel
in unũ pncipiũ redigat colligat
reponat Ita em theologiã egregi
us doctor bona Ventura mssus
breuiloquus totã michi aut me
diauit et finiuit a primo pncipio
quod sine dubio est illud quod in
pncipio erat apud deũ Ego inqñ
uobis pncipiũ qui et loquor uobis
et in Apor Ego sum alpha et
o pncipiũ et finis quis digne lau
dabit aureolam qui totã sub pau
cis ꝓlusionibus biblie ꝓcipue
quatuor euãgelia inuia subtilitate
ꝓsequit Nouimꝰ se totã pene theolo
gie practicã philosophis licet ver
bis in 2a 2e conclusit ibi quam
sublimã si tanto quereret impendio
theologꝰ sobria studiositas quemcq
coarctatur in sipuacuis multorũ
heu vana curiositas hereũt profecto
theologi Unde quorundam supiena
um in oculis suis mssitacio fan
tasticos appellãs theologos veritas
cessaret Donatus & Prisciã unꝰ ex
theologꝰ professoribus nõre sermõis per
quã nouus theologꝰ disciplinis habet
ygẽ sed dum eã atq; eã exrogi
tant tot inuent mgenioũ vã
rietates tot ꝓcã pro diuisitate
fimi multiplicis rei medioũ pro
loco et tempe et pone tate demq;
pro curretibus exigẽtijs mitt istis
doctoribus mitt illis vt vix aut
uusqm valeat vniformis regula
constitui uemebat rursus in ai
mũ cadere quedã noua opustu
la sup viũ ex quor sed repssit
modestior ofidãcia et paucul' an
notationibus voluit ee contenta
pspue quot et quãta pateat a sũ
mis mgenijs elaborata sup euã
gelia per glosas ordinatas mi
nimares per mergmales p ome
has per postillas per distinctiões
per concordãcias ingẽtes per
sermones et thematã per com
pilationes inte sũmarum unus
cũ ingenti coartatione ex alio
rũ dictis quis cuncta diuulget Eo
silanus idco visum est velmigre
ꝓcũ cuiusq; diuisi laboris ordi
nem q; q; emendi qm glosas iterũ
super glosas addẽ que nec suffici
ent nimiosis et negligẽtes vel
oneãrent vel non sanis intelle
ctibus pescendus est panis nedũ
micãs sed dotrine mstudio vul
nus uri mos iste non vtorũ ẽ
sed mfantiũ non posse uel nolle
cibũ corpẽ nisi p mastucari aut
immutari dissimum vanitas quoq;
nonnullorũ ex sptoribus mistice
notatur ab ecclã co qm diebus ar
rotribus non cessant et sua sim
mo labore quãta diminuũ homi
externo et onoso qui nec non vnc
nec in superbia abunt decrescunt Cui
prodẽt ore cens ul'aurifis oculis
si digito ut aiũt linx ipa mostre
tur Ceterũ si non mspiat Au
gustinꝰ in suo de doctrina xpiana
si hugo in didascon si documenta
sũmarum notata ab antiõe de
uotibus et viris sup modo doctri
nabis tenuis in doctore qm in disci
pulo quid habet exiguitas pseue
rãt spare doctoũ ut legi modo
digna putetur ne dicerem nimi
rari Quisq; im inule sit nouã
qm nullã sectari Dum opsia que
q; vetera p negligẽ q; intelligi nõ

non her est causa non firma cur
opiniones tollens et ꝑm ad le
infimacꝫ veñ tinctur et uolnñ
tur quia unus est fastidiosus
cor hñans quodam insanabili
pruritu nouꝰ semp appetes et
vetera seu que ab alijs dicta sñt
ta ꝙ cognouerit cuꝫ inchoa fasti
diens Cur aliude si non ex hoc
tot lñarñ sñt sñas et alibi pre
gradꝫ facime none ideo quia qꝺ
in una pte aliter tractauit ipñ id
mde mox in altera ab alio uer
quer dum tenñ alioꝝ sermñ pu
ert segui et placet contentionibꝰ
mtendꝫ Nichilomiꝰ quisqꝫ existi
mꝫ uoluit in hac applicatione
nouꝰ que dicit unꝰ ex quatuor
nouꝰ expositus sermñ uenerit
ul' progredi ul' ondere nõ culpa
nius Neqꝫ enꝫ pauuor est spiri
tuꝫ qñ corpalñ grustñ uarie
tas Et sunꝫ aliqꝫ mos est ner
uoso unꝰ uno alioꝝ postremo
natꝰa gaudet donec ueniamus
ad illud unum quod erat in prõo
apud deum stem ꝓlogus

Euangelistꝫ canones
exposuit Eusebius Ce
sariens in quos hanc
damasi rogatu latinꝫ reddidit
referens de amonio quodã alex
andrino qꝺ ediderat unum ex qua
tuor Et ipñ se dicit Eusebius
imitatꝰ sed uicio scriptoꝝ et ꝑ
uarias mutationes euangeliorum
contextus illius amonij hie
ro. teste falsꝰ fedeꝫ lacerat
iniemebatur Ut igitur manet
euangelio integritas nichiloꝝ
notꝰ fieret studiosis in quibus et
in quibus non euangelista que me
dant inuenta est canonum ꝓdicta
compositio que iam pene decessit
ab usu forte ꝓter nonꝰ in euan
gelijs aut et in alijs sacꝝ scripture
libris per capitula quo canonꝰ
ut alij labor veteris manus non
ex toto pateret planius tradꝫ mo
dum quo possit quilibet studiosꝰ
uti ꝓfatis canonibus in libris et
non habitis eos ul' ipos ignorare
nisi bere phas habet procedunt
aut canones euangeliorum ꝙ con
cordantias nedũ tales ul' historias
sed quisqꝫ per capitula ubi tractat
no de eadem doctrine ul' historie
narratione sicut de pascha sicut de
filio reguli et de seruo Centurio
nis sicut de ceco sanato in egressu
hyerico et de ceco in egressu sama
rie et aptissime in piscatione petri
qñ sunt uocatus ad sequela et de
piscatione quã exerant post re
surrectionem qñ manifestauit se ite
rum discipulis Joh. 21 Constat enim no
eandem sed diuersam piscationem fu
isse et ita de pluribus quod expedit
cognoscere ne dissonantia difficilibus
et possibilibus ad concordandum textu
aut oriri uideatur. Dr̃m uo
luit amonij unum ex quatuor
repetatur usqꝫ apud latinos igno
ro Eusebius autꝫ doctor augus
tinus lib̃m edidit pclarissimum
de consensu euangelistarum in quo
modum exordium est opponendi unum
ex quatuor cum uiderit exordio da
tum esse recedenꝫ In reliqs aut
tore deo complementum qd' opus po
sit eo studiosius mouerit ꝓpria
qꝺ in principio nascenti crescere qꝺ
sustepta est multiplicatum qꝺ est um
ca euangelia hyeronimi missa
Sed heu hac nra etate missa quis
leget hec quis studebit quis inue
niet Certis et seuis scatet haresi
me ꝙtus modo bellorum plusquam
tumulti horror crebrisonat quata
sunt discessiones hereses infelix pullulans
quatum impietatis equitate
restringunt caritatis gradum modum
rursus sacre legis studium mise
misti ne diuam nrum uim consp
lantes nos pollicitos xpi dicent
In mundo pressuram in me pacem

habebimus de qua loquim̃r ad dñm̃
ꝑpheta dicens Pay multa diligẽ
tibus legem tuã Et iterũ beatus
homo quem tu erudieris dñe et de
lege tua docueris eum ut quid ita
ut mirriges ei a diebus malꝰ Et
hinc de sapiã gliatur aliꝰ quod
erit allotrio rõij sui quia non
habet amaritudinẽ gustando illius
nec tediũ gustus illius sed lẽ
tã et gaudiũ habet ampliꝰ amatur
frater amantissime ut tamq̃ al
tꝛa simamur suo calore vinclo
castoq̃ mamq̃ reponeat i mãa
uberi senectute Denq̃ inyta u
bium hyemꝭ se consolamur et dice
mus illud hiſmenei canamꝰ no
bis et musis imo deo et ãgelis
si aures surde fuerint cordium
sine vt epp̃us aurũ loq̃tur
duo nos sans magnũ thesaurũ
simus aut certe sedebit soliatꝰ
us et tarebit quia leuabit se sup̃
se nũq̃ unꝰ solus qñ ai solus
nec magis actuosius qñ cum deo
sus siquidem regnũ dei intra vos
nos est quod prorsus esse quis du
bitet amplissimus compellens ibi
rationes om̃ seculoꝝ et cautoꝝ
ubi deus ora in omibus in quo
hic et mic et iugiter de ambulas
dio uale frater

Phemus sup vnũ ex q̃tuor tuiꝰ
titulus potest esse tetramonuꝫ
uel monotesseron 2

Umi ex quatuor euãgelijs
ꝛponere diuus aperuit
Augustinꝰ qui libro suo
de con sensu euãgelistarũ subtilissiõ
quidem et oꝑosissimo compingit
sub vna serie narrationis euan
gelistarũ vba usq̃ ad tempꝰ quo
baptizare ꝓdicare et baptizare
Johannes exorsus est q̃tus horũ ex
euplo siue ut a me fuit est mag
sine alio mo quocunq̃ suis fieri pos
sit videat vim sãctã et ni retrõ
talibus sons fieri posse quod hic
factũ esse fieri ꝓspexerit Tempta
mus ergo q̃nq̃ de ꝑt mihoa
nerat visus est primus labor vir
explebilis maxime ꝙt ordinis
rerũ gestarũ ni certitudinẽ atq̃
nis em teste hyeõ non oim rez
gestarũ ordinẽ semp explebilis
est luras similr in multis Johẽ
vo seorsum plura posuit ab alijs
prenissa patim ureas que tra
diderũt Cum igit triplex sit or
do narrandis hãlis vinꝰ rei
geste alter antenarandis z⁹
remoracionis ꝑut spis sub w
lunt nisi adiũ mirad illũ or
dinem mouẽ sꝑnozes Non em̃
refert unꝫ tradinoñ Augusti
n quibus vbis nl ordine ca
dem fiãa vel vitas nom fiat
sufficiat probabilis collatio sa
ta sine ꝑiudicio alit nl omnẽ
nisi vel studentiũ Non enã mh an
sit temeãrio qñ mremetanũ veh
mus manẽ quadriphꝰ euan
gelice narrationis sarmentũ
Christus noster spm xpi portus
se sub vno eodemq̃ pentꝰ ver
boꝝ siãrumq̃ contextu tra
didisse gestoꝝ suoꝝ verboꝝq̃
salutarem historiã Sed ni mag
no sacri misterio placuit sub
quadam concordissia si ita dici pos
sit dissonãa mentes fidelium
cõmonẽ ad humiliorem vigilãcio
tem q̃ nec non multiphorem
ꝛue ligationis vitam palamq̃
faceret q̃tuor euãgelistas non
minima conspiratione sed diuina
inspiratione fuisse locutos Ner
offendat petimꝰ aliquẽ si con
teximus quatuor euãgeliorꝫ in
vnũ quartus non potuit scientiã
rem suã nisi dicere ab oim prorsꝰ
sus mingano mis et triumfdam
appenter dissonãre alienꝫ quia
sola textus verba ponẽ mistẽ
do q̃ nisi dicere ausa fuit demq̃

dabunt illustracoem glose doctor
ptes nra Augustini libro p̄mo
q̄ns paucula ānotare quasi
marginales glosas studiū obtes
mon. p̄missa ne sēptēs eas per
mixtim inseruant necē q̄ntas rones
explorum et eaꝝ gehoziū ānota
tones omittāt confundāt sit ipa
mātes mecum dei sapiā poscā
ens et dicens Et in me cumdāt
viam etnam hēbunt duditate
aut pūs opus mireꝫ partiēs
et quehbet mirabiles rubrās et
historias mixta mē quahtarem
phno p̄ma ginet oigenē et in
gressum xp̄i usq; ad p̄gressum
sue p̄dicatōis vbi Almo deō
quito vbi est 2a p̄te vsq; ad
egressum sue passiōis et resurr
rectōis vbi p̄ma die azimoꝝ
ubi ponitur ēna et finalis p
ngo sequunt tabula contines
ista rubricas que tabula eciam
esse vtilis erit ad cognoscendum
in quibus quematr et in ḡibus
ovāgelistē no gnemūt demagis
p addātur rubricelle ne lectoris
memoriā sua magnitudo cōfun
dat qui lector aditurus plures
q̄ hic describantur in canon
bus evangeliozū reperi ḡtēs
plurime sint tm modo vocales
videat si cor hēat ad illa.

Tabula continens centū q̄nq;
āgynta rubricas rubre. p̄mo
mis p̄me rubrica p̄ma de ēna

1 De ēna xp̄i gnatione
Joh' p̄mo
2 De annūciatione Io. bap
tiste et grepcione eius
dem lucē p̄mo
3 De annūciatione xp̄i ad ma
riam p gabrielem luc. 1
4 De visitatione elizabeth p ma
riam et ymnus magn. luc. 1
4 De ortu Johis et ēmissione xp̄i et ei⁹ bñ
dictus dñs deus Isrl' luc 1
5 De genealo xp̄i et appitione an
geli ipo Joseph ayt 1
6 De edicto Augusti natiuitē xp̄i an
nūciatione per angelū ad pasto
res luce 2
8 De circūcisione xp̄i luc 2. Et de
magoꝝ aduentu ayt 20
9 De oblatione xp̄i in templo luc 20
De egipto ayt 20
10 De fuga ihū in egipto et occisione
innocentū et reuersu Joseph de egipto m. 2.
11 De inuentione xp̄i pueri i templo
a parentibus eius luce 20 Et de habi
tatione Johānis in deserto luc 1.

Rubrice principales de
p̄dicatione Johis seu progressu p
dicationis sequūt rubrā 12. de p
dicatione.

12 De p̄dicatione et baptismo
Johānis in deserto ayt 3.
ayē 1. luc 3.
13 De genealo xp̄i p̄m luca luc 3.
14 De ieunio xp̄i et temptatione ayt
2. ayē 1. luc 4
15 De testimonio Johis de xp̄o Joh' 1
16 De p̄ma vocatione andree et phi
lippi et nathanael Joh' 1
17 De mutatione aque in vinum Io. 2.
18 De p̄mo aduentu ad paschā et sol
mne templi hor Joh. 20 — et p̄ma lectione vide
ant de templo
19 De martyrio Joh. 3.
20 De querela q̄ Johes baptizaut
Joh' 3.
21 De incarcatione Johis ayt 12 ayē
6 luce tercio
22 De Judea relicta a xp̄o et de sama
ritano ayt 4 ayē 1 luc 4 Joh' 4
23 De filio regulo Joh' 4 nata
resurrexit venit capharnaum ayt 4 ayē
1 luc 4 Joh' 4
24 De filii traditione xp̄i ihū et q
relictione eius ex ciuitate et q
relicta nazareth venit capharnaum ayt 4 m. 1 luc 4 Io 4
25 De 2a vocatione q̄tuor apostolorum ad
familiaritatem xp̄i luc 5 o
26 De 3a vocatione ad sequelā ayt

a aiē. 1. aiē. 1 luc. 4

27 De expulsione immūdi dimonij et sanatione omis layci oris aiᵗ 2.

28 De sorcu symonis aiᵗ 8. aiē. 1. lu ce q̄rto. in monte aiᵗ 4. aiē. 2. luc.

29 De vocatione matthei que ſ 2. 4 hm alg^m est facta ante hmo nem dm̄.

30 De electione duodecim apl̄orum et sermone dm̄ in monte thabor q̄ contraet multas rubicellas p̄ multitudine dolmacij aiᵗ. 4 6 ſ caphs per totū aiē 268. 11. ſ 12.

31 De leproso sanato aiᵗ 8. aiē. 1. luc 4

32 De cęco centurionis aiᵗ 8. luc 7

33 De duobus volentibus seq̄ xp̄m aiē. 8. luce 9.

34 De filio vidue suscitato luce 7°

35 De q̄restatione mathei ad missionem xp̄i aiᵗ 8. aiē. 2. luce 8.

36 De duobus demoniacis curatis aiᵗ 8. aiē. 2 4 luce 8.

37 De paletico sanato aiᵗ 9. aiē. 2 lu. 4

38 De q̄rtio in domo matthei aiᵗ 9. aiē. 2. luce 4.

39 De suscitatione filie archisinagogi et de emorroissa. aiᵗ 9. aiē. 4 luce octauo.

40 De duobus cęcis illuminat aiᵗ 9.

41 De admiratione turbarū sup doctrina xp̄i aiᵗ 12 aiē. 6 consdr. luce

42 De missione xp̄i sm̄. discipulis rogate dm̄ messis mittat operarios aiē 6. luc. 10.

43 De increpatione johis ni quibus q̄m venturus es tuū. 2 aiē 6 luc 9. aiᵗ 7 luce 7.

44 De missione duodecim apl̄orū aiᵗ 10 et 2. aiē 6 luce 9.

45 De pharisęo q̄m rogat xp̄m manducare cū eo et de maria magdalena luc 7.

46 De omissione johis baptiste et as 12 et aiē. 6.

47 De probatica piscina. 10. 4.

48 De herode audiente johem̄ surrexisse et miracula fieri aiᵗ 12. aiē. 6. luce 9.

49 De redeūt apl̄or ad xp̄m mt 6 luc 9

50 De quinq̄ panibus et duobus piscibus aiᵗ 14. aiē 6 lu. 9. jo 6 — lerae

51 De ambulatione xp̄i sup mare aiᵗ 14. aiē. 6 jo. 6.

52 De p̄dictione enthe jo 6.

53 De missione 72 discipulorū luc 10.

54 De maledictoribus curatis mag nis xp̄i virtutibus aiᵗ 2. lu. 10. mt.

55 De demonio muto aiᵗ 12. ſ 3. aiē 3 luce 11

56 De mire ihū et fructibus q̄rendis togni et aiᵗ 12. aiē. 3. luc. 8.

57 De petentibus signū de celo aiᵗ 12 luce 11

58 De discipulis q̄nibus demonia subiciebantur aiᵗ 11 luce 10.

59 De Samaritano curate vulnerā tum luce 10

60 De ministerio aiē thē luc. 10

61 De doctrina ordinis aiᵗ 6 aiē. 6 luce 20.

62 De tradicionibus phariseorū reprehensis a xp̄o aiᵗ 15 luc 11

63 De confessione gumorū sablis aiᵗ 12 aiē. 3. luce 6.

64 De sanatione manus aride aiᵗ 12 aiē 3. luce 6.

65 De quatuor parabolis in mat aiᵗ 13 aiē. 2. luc. 8 et 12 ſ 66 de tribus parabolis mt. 13.

66 De reprehensione tradicionis in dozū aiᵗ 15 aiē 4 et consonat lu ce 8 ca. 11

67 De cananea aiᵗ 14 aiē 4

68 De surdo et mutō sanato et mlt. dm̄. 12. tis sanatis a filiis 14 aiē. 4

69 De panis refectione turbe ex septē pa nibus et paucis piscibus aiᵗ 15 aiaret 8 dm̄ 4

70 De indeis itez petentibus signū de celo et de fermēto phizeorū aiē 8. cauendo aiᵗ 16 aiē 8. 8.

71 De cęco sanato qui videbat homines velud arbores ambulantes aiē 8

72 De nutrogatione xp̄i quem medi cūt homines esse aiᵗ 8. lu. 9 et con sonat ſ 18 luc

73 De cruce bajulāda post xp̄m aiᵗ 16. aiē 8. luce 9.

74 De trāsfiguratione dm̄ aiᵗ 17. aiē.

9 luce 9.

86 De spū muto quem no potestant aucte discipuli xpi ayr 11 aye 9 luce 8

87 De stenophoria et pdicatione passionis xpi ayr 11 aye 9 lu 9 Io 11

88 De muliere deprehensa in adulterio Io 8.

89 De ubis xpi in gazophilano Io 8.

90 De alio sermone xpi ppter quē volue rūt mulieri cū lapidare Io 8.

91 De cec nato Joh 9.

92 De sermone xpi ego sum pastor bonus Joh 10

93 De sermone dragmar aye 11 aye 9

94 De contentione discipulorū quis eorū videtur esse maior et de dominatione xpi ayr 18. aye 9 luce 9

95 De correptione fraterna aye 18 lu

96 De seruo negligente in omne debitum dimissū fuisse ayr 18.

97 De illo qui eiciebat demonia et nō sequebatur xpm aye 9 luce 8

98 De aduentu xpi in fines tyre et sydonis et q discipuli non intrarent cuiusq ciuitatē cepus ner vult post duum dere hēditatem ayr 18 et 8 Io mer Io lu 12.

99 De duobus fratribus habentibus vnam et ne discipuli solliciti sint luce 12.

100 De galileis occisis et de turre casu luce 13

101 De mulliere incurvata luce 13

102 De mirogratione tyri et sydonis ayr 19 aye Io luce 18

103 De galileo qui dixit domino ego sequar te sed primitte mihi renunciare his qui domi sunt luce 9

104 De duobus cecis in egressu hiericho sanatis ayr 20 aye 10.

105 De resurrectione lazari ayr 21 aye 11 luce 19 Johannis 12

106 De ascensu ihu in hierlm ayr 10 aye Io luce 18

107 De leprosis sanatis in via luce 17

108 De non receptione xpi p samaritanos luce 9

109 De petitione filiorum zebedei ayr 20 aye 18

110 De illuminatione cecorum de zacheo et de decem virginibus luce 18 et 19 aye

111 De alabastro unguenti ayr 20 aye 18 et johannis 12

112 De duobus cecis in egressu hiericho sanatis ayr 20 aye 10.

113 De resurrectione lazari ayr 21 aye 11 luce 19 johannis 12

114 De sedentibus circa ihm super cumulum et eiectione vendentium ayr 21 mer 11 luce 19.

115 De gentibus quibusdam videntibus ihm et predicatione ihu et regressu eius in bethaniam ayr 21 aye 11 Io 12.

116 De arefacta ayr 21 aye 11

117 De questione bapmi johis ayr 21 aye 11 luce 20

118 De duobus filiis quorum unus fuit voluntatem patris ayr 21

119 De parabola vinee locate agricolis ayr 21 aye 12 luce 20.

120 De malicia pharisaeorum et de phariseo

palmar

et de publicano luc. 18.

123 De veste nuptiali ayr 22. et assonat luc. 18. cū glosa

124 De tributo reddendo cesari ayr 22. ayē 12. luce xx mo

125 De unitate septem ordinū ayr 21. ayē 12. luce 20

126 De oblatione de ex toto corde ayr 22. ayē 12. de quo et luce 19

127 De quadam mīr cognitione pharisei et alia mīr cognitione xpi quomodo xpūs filius sit ayē 22. ayē 12. luce 20

128 De doctrinis phariseorū audiendis ayr 23. ayē 12. luce 20.

129 De re. multiplici ayr 23. lu 11. et

130 De vidua duo mīnta offerente ayē 12. luce 21.

131 De edificio templi et emanatione ecclesie christi ayr 28 ayē 13. et luce 21

132 De signis iudicij ayr 28. ayē 13. lu 17. et 21. et 22.

133 De vigilia et oratione ayr 28 ayē. 13 luce 12.

139 De decem virginibus et de decretalens et de modo iudicij ayr 24

135 De modo xpi in docendo luce 21. et obstinatione iudeorū Jo. 12.

136 De festo diei azimorū appinquante ayr 26 ayē 14 luce 22. sido Joh. 13

Sequitur Rubr. terne partis de egressu passionis et resurrectione xpi.

137 De missione petri et johis prima die azimorū quia johēs vocat ante diem festum pasche ayr 28 ayar 14 luce 22. johis 13.

138 De ablutione pedum Joh. 13

139 De sacramento eucharistie institutione ayr 26 ayē 14 luce 22.

140 De predictione negationis et assertione discipulorū ayr 26. ayē 14 luce 22 Jo. 13.

141 De unione dñi post cenā et continet multas tribulationes p multitudine doctrinarū ubi per totum de missio finitur Jo. 14. 15 16 et 17.

142 De oratione Jhu ad annā et p'a negatione petri ayr 26 ayē 14 luce 22. Jo 18 missa capitone

1 ayr 26 ayar 14 luce 22 Jo 18

143 De missione Jhu ad annā et p'a negatione petri ayr 26 ayē. 14 luce 22 Jo 18.

144 De missione ihu ad caypha ayr 26 ayar. 14 lu 22 Jo 18

145 De 2a et 3ia negatione petri ayr 26 ayar 14 lu 22 Jo 18

146 De 1ma questione Judeorū et responsione ihu pylato ayr 28 ayē 14 et 15 lu 22 et 23 Jo 18 et 19

147 De diuisione ihu ad regē et eius reunitione ayr 28 ayē 15 lu 23 Jo 18

148 De irrisione Jhu in regē et de vestibus eius et signis eius post mortem ayr 28 ayē 15 lu 23 Jo

149 De sepultura dñi ayr 28 mīr 15 lu 23 Jo 20

140 De resurrectione dñi p totū et continet multas tribulationes pro multitudine apparitionū et gestorum ayr 28 ayē 16 lu 24 Jo 20 et 21

Sequitur pigmū tribulacionis sub magna Tuba tercia de simone dñi in monte sup' annotata

1 Beatitudinū enūciatio ayr 4 lu 6 et hoc post aplorum nominationē ayr 4

2 Aplorum emendatio et legis implecio ayr 4

3 Confirmatio sup legem veterem addita et primo additas no' o cadet ayr 4 michabis

4 Supaddita ad illud no' punitabis ayr 4.

5 Supaddita ad illd no' punitabis ayr 4

6 Judicialiū emendatio ul' modificatio ayr 6. luce 6

7 Juramentū delectio ayr 6. lu 6.

8 Proprietas detestatio et emendatio elemosine ayr 6

9 Actualis orandi ayr 6. luce

10 Actualis indulgendi ayr 6

11 Quahr Jeiunandum ayr 6
12 Quahr thesaurizandu ayr 6
13 Quahr mirenao digenda ayr 6
14 Quahr mma sylhrando vman
da et Jpindenaa di spes pone
da ayr 6 lur 12
15 Quahr misendum nr iudicam
dum nr improbe arguendu nr
poras nr cambus sm̃ dandum
ayr A lu 11
16 Quahr m stanr et sidnaahr ora
dum ayr A hure 11
17 precepn vle legis et porte sa
lus angusta ayr Ao
18 Quahr yuda falsoru pphaum
a fentibus eoru sit nona ayr
A lu 6
19 Quahr colendus deus no ore
phi sed opm efficaa ayr A lu 6
20 Quahr opaao manuloz no
saluar sed stabilis m xpo pma
nenna ayr A lur 6

Pele duodecim sub nag rub
ca 181 & simone dm̃ post cena
simpte nr̃ diuisiom̃ ciuã 02
que legit̃ur in ecclia ex̃ quor
ca Jo sq 14 15 16 et 17o

1 Non turbetur cor vrm̃ Jo 14
fims hor fanam
2 Si diligit me mandata mea
seruate Jo 14 fims meipm
3 dignus dilegitrine Joh 14 fims
sic fiao
4 Ego sum vitis vaĩ Jo 15 fims
impleatur
5 hoc est pceptu Jo 15 fims oet
nob
6 hoc mando vobis Jo 15 fims ha
buerit me gratis
7 Cum venit paracl̃us Jo 15 et
16 fims dixit vobis
8 Vado ad eu qui misit me Jo 16
fims annũabit vobis
9 Modicum et iã non videbit me
Jo 16 fims tollet a vobis
10 Amen amen dico vobis si quid
peteris pr̃z Jo fims ado exsti
11 Jubilabr oaĩs m eccl̃i dixit pr̃
sentie hec eos Joh 15 fims ut ego
m ipis
Pele vidim sub magna rubca
146 de passione dm̃
1 Fit tractus quercio et dar̃ ihũs py
lato
2 Judas se suspendit
3 Jhũs accusar̃ et pylatus mirogat
4 Herodes ihm̃ spm̃
5 Barrabas requirit
6 Jhũs flagellatur
7 Jhũs mirogatus nõ r̃ndet
8 Uxor pylati monet pylatu
9 Barrabas unus rq̃rit̃ et dam̃
10 pcessit lauat manus
11 Jhũs illudit̃ur in pretorio

Pele duodecim sub mag̃ rubca 150
de resurrectione dm̃ simpte myrra di
uisionũ euãgelior̃ que legunt̃ur
in ecclia pasc̃ inuitat

1 Maria magdalene et maria Jacobi
et salome ayr 16 fims sicut dixit
vobis
2 Una sabbati maria magdalene ve
nit Jo 20 fims a mortuis r̃surgẽ
3 Ingressa stabat ad monumẽtu foras
Joh 20 fims hoc dixit mi
4 Et multies exierũt ayr 28 ayr 16
lure 24 Jo 20 fims sancti
5 Duo ex discipl̃is ihũ ibant lur 24
fims fractione panis
6 Stetit ihũs in medio discipulorũ
lure 24 fims in omnes gentes
7 Cũ ẽt sero in die illa Jo 21 fims
beatus in nomie
8 Manifestauit se ihũs discipl̃is suis
ad mare Jo 21 fims a mortuis
9 Dixit Symoni petro ihũs Jo 21
fims testimoniũ eius
10 Undecim discipuli abierũt in gal
lea ayr 28 fims ad ascensionem sti
11 Recũbentibus undecim discipulis
myr 16 fims sequentibus signis
12 Conuertit autem eos foras lure 24
Mar 16 Joh 21 fims sit liberos

Prima pe pncipal' de oīgine et
vngressu xpī et pmo de ortu xpi
gn'acione Joh' 1

In pncipio erat uerbum et uerbum erat apud deū et deus erat uerbum hoc erat in pncipio apud deū Omia per ipsum facta sunt et sine ipo factum est nichil quod factū est. in ipo vita erat et vita erat lux hoim et lux in tenebris lucet et tenebre eam non comprehenderūt fuit homo missus a deo cui nomen erat iohannes hic venit in testimoniū vt testimoniū phibet de lumine ut omes credent p illum Non erat ille lux sed ut testimoniū phibet de lumine Erat lux vera que illuminat omem hoem venientem in hunc mundum In mundo erat et mundus per ipm factus est et mundus eum non cognouit In propria venit et sui eum non receperunt Quotquot autem receperunt eum dedit eis potestatem filios dei fieri his qui credunt in nomine eius qui non ex sanguinibus neq; ex voluntate carnis neq; ex voluntate viri sed ex deo nati sunt Et verbum caro factum est et habitauit in nobis Et vidimus gloriam eius gloriam quasi unigeniti a patre plenum gratie et veritatis

Prohemium Lucē

Quoniam quidem multi conati sunt ordinare narrationem que in nobis completa est sicut tradiderunt nobis qui ab initio ipi fuerunt et ministri fuerunt sermonis visum est et mihi assecuto omnia a principio diligenter tibi ex ordine conscribere optime theophile ut cognoscas eorum de quibus eruditus es verbis

De annūciacione Johannis baptiste et ortu ipsius eiusdem Luce primo

Tres fuerunt hodie vnus Salomon nemo preter eum post eum Johem primo agitur Jacobus dat carnei petrum

Fuit in diebus herodis regis iudee sacerdos quidam nomine zacharias de vice abia et uxor illi de filiabus aaron et nomen eius elyzabeth Erant autem ambo iusti ante deum incedentes in omnibus mandatis et iustificationibus domini sine querela et non erat illis filius eo quod esset elyzabeth sterilis et ambo processissent in diebus suis In diebus herodis regis iudee fuit quidam sacerdos nomine zacharias de ordine abia et uxor illi de filiabus aaron et nomen eius elyzabeth Erant autem ambo iusti ante deum incedentes in omnibus mandatis et iustificationibus domini sine querela et non erat illis filius eo quod esset elyzabeth sterilis et ambo processissent in diebus suis In diebus herodis regis iudee fuit quidam sacerdos nomine zacharias de ordine abia et uxor illi de filiabus aaron et nomen eius elyzabeth Erant autem ambo iusti ante deum incedentes in omnibus mandatis et iustificationibus domini sine querela et non erat illis filius eo quod esset elyzabeth sterilis et ambo processissent in diebus suis In diebus herodis regis iudee fuit quidam sacerdos nomine zacharias de ordine abia et uxor illi de filiabus aaron et nomen eius elyzabeth Erant autem ambo iusti ante deum incedentes in omnibus mandatis et iustificationibus domini sine querela et non erat illis filius eo quod esset elyzabeth sterilis et ambo processissent in diebus suis Factum est autem sacerdotio fungerentur zacharias in ordine vicis sue ante deum secundum consuetudinem sacerdotij sortis exiit ut incensum poneret ingressus in templum domini Et erat omnis multitudo populi foris orans hora incensi Apparuit autem illi angelus domini stans a dextris altaris incensi et zacharias turbatus est videns et timor cecidit super eum Ait autem ad eum angelus Ne timeas zacharia quoniam exaudita est deprecatio tua et uxor tua elyzabeth pariet tibi filium et vocabis nomen eius iohannem Et erit gaudium tibi et exultatio et multi in nativitate eius gaudebunt erit enim magnus coram domino et vinum et siceram non bibet et spū sco replebitur adhuc ex utero matris sue Et multos filiorum israel convertet ad dominum deum ipsorum et ipse precedet ante illum in spū et virtute helye ut convertat corda patrum in filios et incredulos ad prudentiam iustorum parare domino plebem perfectam Et dixit zacharias ad angelum Et unde hoc sciam ego enim sum senex et uxor mea processit in diebus suis Et respondens angelus dixit ei Ego sum gabel qui sto ante deum et missus sum loqui ad te et hec tibi evangelizare Et ecce eris tacens et non poteris loqui usque in diem quo hec fiunt pro eo quod non credidisti verbis meis que implebuntur in tempore suo et erat plebs expectans zachariam et mirabantur quod tardaret ipse in templo et ipse egressus non poterat loqui illis et intellexerunt quia visionem vidisset in templo et ipse erat innuens illis et permansit mutus Et factum est ut impleti sunt dies officij eius abiit in domum suam

post hos aut dies concepit elyzabeth uxor eius et occultabat se mensibus quinq; dicens q; sic fecit mihi dns in diebus quibus respexit auferre opprobrium meum inter homines

De annunciatione ad mariam per Gabrielem Lucc primo

3 In mense aut sexto missus est angelus gabriel a deo in ciuitatem galilee cui nomen nazareth ad virginem desponsatam viro cui nomen erat Joseph de domo dauid et nomen virginis maria Et ingressus angelus ad eam dixit Aue gratia plena dns tecum benedicta tu in mulieribus Et cum audisset turbata est in sermone eius et cogitabat qualis esset ista salutatio Et ait angelus ei Ne timeas maria Inuenisti enim gratiam apud ypm dnm Ecce concipies in utero et paries filium et vocabis nomen eius ihm hic erit magnus et filius altissimi vocabitur Et dabit illi dns deus sedem dauid patris eius et regnabit in domo iacob in eternum Et regni eius non erit finis dixit aut maria ad angelum quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco Et respondens angelus dixit ei Spūs scūs superueniet in te et virtus altissimi obumbrabit tibi Ideoq; et quod nascetur ex te scm vocabitur filius dei Et ecce elyzabeth cognata tua et ipa concepit filium in senectute sua Et hic mensis est sextus illi que vocatur sterilis quia nichil impossibile apud deum omne verbum dixit aut maria Fiat mihi secundum verbum tuum Et discessit angelus ab illa

De visitatione elyzabeth per mariam et canticum magnificat Lucc primo

Exurgens aut maria abiit in montana cum festinatione inde et intrauit in domum zacharie et salutauit elyzabeth Et factum est ut audiuit salutationem marie elyzabeth exultauit infans in utero eius Et repleta est elyzabeth spū scō uoce magna et dixit benedicta tu in mulieribus et benedictus fructus uentris tui Et unde hoc mihi ut ueniat mater dni mei ad me Ecce enim ut facta est uox salutationis tue in auribus meis exultauit in gaudio infans in utero meo Et beata que credidisti que perficientur in te que dicta sunt tibi a dno Et ait maria magnificat anima mea dnm Et exultauit spūs meus in deo salutari meo Quia respexit humilitatem ancille sue ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes Quia fecit mihi magna qui potens est et sanctum nomen eius Et misericordia eius a progenie in progenies timentibus eum Fecit potentiam in brachio suo dispersit superbos mente cordis sui Deposuit potentes de sede et exaltauit humiles Esurientes implevit bonis et divites dimisit inanes Suscepit israel puerum suum recordatus misericordie sue Sicut locutus est ad patres nros abrahe et semini eius in seculum Mansit aut maria cum illa quasi mensibus tribus et reuersa est in domum suam

4 De ortu johis et de circumcisione ipsius et canticum zacharie benedictus Lucc primo

Elyzabeth impleti sunt tempus pariendi et peperit filium Et audierunt vicini et cognati quia magnificauit dns misericordiam suam cum illa et congratulabantur ei et factum est in die octauo uenerunt circumcidere puerum et uocabant eum nomine patris sui zachariam Et respondens mater eius dixit nequaquam sed uocabitur johannes Et dixerunt ad illam quia nemo est in cognatione tua qui uocetur hoc nomine innuebant autem patri eius quem uellet uocari eum Et postulans pugillarem scripsit dicens johannes est nomen eius et mirati sunt omnes Aperti sunt aut illi os eius et lingua eius et loquebatur benedicens deum Et factus est timor super omnes uicinos eorum et super omnia montana iudee diuulgabantur oia uba hec et posuerunt omnes qui audierunt in corde suo dicentes Quis putas

Et sm est ut audiunt probabile q; p̄ maria et joseph quenerūt celeb̄ nupcias et q; de hiem̄ joseph nl forte tpe dicente maria mirant in domina ducatu p̄ipi joseph Germanorum missio p̄ orig̃ et eius sequaces scribit

hic fit p̄ma nacio mis gloriosam oplam que potit maria fuisse in montanis de johē in die octauo

puer iste erit Etenim manus dñi erat cū illo et zacharias pater eius impletus est spū sco et pphe tauit dicens Benedictus dns deus isrl quia visitauit et fecit redemptionem plebis sue Et erexit cornu saluatis nobis ysti ad in uiam pacis 6

De genealoga xpi et apparitione angeli ipi ioseph ar primo

Liber generationis ihu xpi filii dauid filii abraham Abraham genuit ysaac ysaac aut genuit iacob iacob aut genuit iudam et fres eius Judas aut genuit phares et zara de thamar phares aut genuit esrom Esrom aut genuit aram Aram aut genuit aminadab Aminadab aut genuit naason naason aut genuit salomon Salomon aut genuit boom de raab booz autem genuit obeth ex ruth obet autem genuit yesse Yesse aut genuit Dauid regem Dauid autem rex genuit salomonem ex ea que fuit urie Salomon aut genuit roboam Roboam genuit abyam Abyas aut genuit aza aza genuit iosaphat Josaphat aut genuit joram Joram genuit ozyam ozyas genuit joathan Joathan genuit achaz Achaz genuit ezechiam Ezechias genuit manasses manasses genuit Amon Amon genuit josiam Josias aut genuit jechoniam et fres eius in trasmigratione babilonis Et post trasmigrationem babilonis iechonias genuit salathiel salathiel genuit zorobabel Zorobabel genuit abiud Abiud genuit eliachim Eliachim genuit azor Azor genuit sadoch Sadoch genuit achim Achim genuit eliud Eliud genuit eleazar Eleazar genuit matthan Mathan genuit Jacob Jacob genuit joseph virum marie de qua natus est ihus qui vocatur xpus Omnes ergo generationes ab abraham usq ad dauid xiiij Et a dauid usq ad trasmigrationem babilonis usq

Joseph aut cū Comuenio her expit pro celebn cubitu nuptiarū q suas t pfqm ioseph incidit in adam grepsse de spū sco et p an pcepta accepit ea in uxorē postq apparet pgnās et uxo nimescens post vocatū de somnis q nūq no fuisset honorabile facta celebritas nuptiū

ad xpm generationes xiiij xpi aut generatio sic erat Cum esset desponsata mater ihu maria ioseph antq conuenirent inuenta est in utero habens de spū sco Joseph aut vir eius cum esset iustus et nollet eam traducere uoluit occulte dimittere eam hec aut cogitante ecce angelus dni in somnis apparuit ei dicens Joseph fili dauid noli timere accipere maria coniugem tuā quod enim in ea natum est de spū sco est pariet aut filiū et vocabis nomē eius ihm Ipe enim saluum faciet pplm suum a pcatis eorū hoc aut totum factum est ut adimpleret dictum est a dno per pphetam dicentem Ecce virgo in utero habebit et pariet filiū et vocabit nomē eius emanuel quod est interpretatum nobiscum deus Exurgens aut joseph a somno fecit sicut precepit ei angelus dni et accepit uxorem suam et non agnoscebat eam donec peperit filium suum primogenitum et vocauit nomen eius ihm

De edicto augusti In natiuitate xpi et annunciatione per angelum ad pastores luce 2o

Factum est aut in diebus illis Exiit edictum a ce sare Augusto ut describeretur uniuersus orbis hec descriptio prima facta est a pside syrie Cyrino Et ibant omnes ut profitērentur singuli in suam ciuitatem Ascendit aut et joseph a galilea de ciuitate nazareth in judeā ciuitatem que vocatur bethlehem eo quod esset de domo et de familia dauid ut profiteret cū maria desponsata sibi uxore pgnāte Factum est aut cū essent ibi impleti sunt dies ut pareret et peperit filium suum primogenitum et pannis eum involuit et reclinauit eum in presepio quia non erat locus eis in diuersorio Et pastores erant in regione eadem vigilantes et excubantes vigilias noctis super gregem suum Et ecce angelus dni stetit iuxta illos et cla

Factum est aut hic sit pompana q postmodū et phanabimus loco suo

rimꝰ dei nr̄i fulsit illos et timu
erūt timore magno Et dixit an
gelus illis Nolite timere Ecce
enim euāgelizo vobis gaudiū mag
nū quod erit oī plo quia natus
est vobis hodie saluator qui ē xp̄s
dn̄s in ciuitate dauid Et hoc vo
bis signū Inuenietis infantem
pānis inuolutū et positū in p̄se
pio et subito facta est cū angelo
multitudo milicie celestis laudan
tiū deū et dicentiū Gloria in alt̄is
simis deo et in t̄ra pax hoīnibus
bone voluntatis Et factū est ut
discesserūt ab eis angeli in celū
pastores loquebant ad inuicem Tran
seam⁹ usq; bethlehem et videam⁹
hoc verbum quod factū est quod do
min⁹ ostendit nobis Et venerūt
festinantes et inuenerūt mariā
et ioseph et infantem positum in
p̄sepio videntes aut cognouerūt
de verbo quod dict⁹ erat illis de pue
ro hoc et oēs qui audierūt mira
sunt et de his que dicta erāt a pas
toribus ad ipos Maria aut conse
nabat oīa verba hec conferēs in
corde suo Et reuersi sunt pastores
glorificantes et laudantes deū de his
que audierāt et viderāt sicut dictum est ad illos §

De circūcisione xp̄i Lectio ij. Et
de aduentu magorū Lectio ij

Et postq̄m consummati sunt
dies octo ut circūcideret puer vocatū est nomen
eius ihc̄s quod vocatū est ab an
gelo priusq̄m in vtero conciperet Cū
natus esset ihc̄s in bethlehem iude
e in diebus herodis regis ecce ma
gi ab oriente venerūt ihōsolimā
dicentes vbi est q̄ natus est rex
iudeorū vidimus enim stellā eius in
oriente et venimus adorare eum Au
diens aut herodes rex turbatus ē
et oīs ihōsolima cū illo Et con
gregans oēs principes sacerdotū et scr̄
bas pp̄li sciscitabat ab eis ubi
xp̄s nasceret at illi dixerūt ei
in bethlehem iude sic enim scriptum
est per pphetā et tu bethle
hem iuda nequaq̄m minima es in prin
cipibus iuda Ex te enim exiet dux q̄
regat pplm meum israel Tunc hero
des clam vocans magos diligen
ter didicit ab eis tempus stelle q̄
apparuit eis et mittens illos in
bethlehem dixit ite et interrogate di
ligenter de puero et cū inueneritis nū
ciate mihi ut et ego veniens ad
orem eum Qui cū audissent rege
abierūt et ecce stella quā viderāt
in oriente antecedebat eos usq;
dum veniens supra ubi erat puer
videntes aut stellā gauisi sunt gau
dio magno valde Et intrantes
domū invenerūt puerū
cū maria matre eius et procidentes ado
rauerūt eum Et apertis thesau
ris suis obtulerūt ei munera aurū
thus et myrrā Et responso ac
cepto in somnis ne redirent ad
herodem p aliā viā reuersi sunt
in regionem suam §

De oblatione xp̄i ad templū Lectio ij.

Et postq̄m impleti sunt di
es purgationis marie
ꝑm legem moysi tulerūt
illum in hierusalem ut sisterent eum
dn̄o sicut scriptum est in lege dn̄i q̄
omne masculinum adaperiens vulua
sanctum dn̄o vocabitur Et ut da
rent hostiam dn̄o ꝑ q̄ dictum e
in lege dn̄i par turturum aut
duos pullos columbarum Et ecce
homo erat in hierusalem cui nomen
symeon et homo iste iustus et
timoratus expectans consolacōem
israel et sps sanctus erat in eo
et responsum acceperat a spu sancto
non visurum se mortem nisi prius
videret xp̄m dn̄i et venit
in spiritu in templum Et cū in
ducerent puerum ihm parentes ei

ut fierent ſm ꝙſuetudinē legis pro
eo et ipē aſcepit eū in vlnas ſuas
et benedixit deū et dixit Nunc dimit
tis ſeruū tuū dne ſm verbū tuū in
pace quia viderunt oculi mei ſalutā
re tuū Quod parasti ante faciem
omnium populorum lumen ad reuela
tionem gentium et gloriam plebis
tue iſrl Et erat pater eius et mat mirantes ſu
per his que dicebant de illo et benedixit illis ſymeon et dixit ad ma
triā matrem eius Ecce positus est
hic in ruinā et in resurrectionem
multorum in iſrl et in ſignum cui co
tradicetur Et tuam ipſius animam
pertransibit gladius ut reuelentur
ex multis cordibus cogitationes
Et erat anna prophetissa filia fanuel de tribu aser hec processerat in
diebus multis et vixerat cum
viro ſuo annis ſeptem a virgini
tate ſua Et hec vidua usque
ad annos octoginta quatuor que non discedebat de templo ieiuniis et obſecra
tionibus ſeruiens deo nocte ac
die Et hec ipſa hora ſuperueniens confitebatur deo et loquebatur
de eo omnibus qui expectabant redemptionem iſrl Et ut perfecerunt omnia
ſecundum legem dni reuerſi ſunt in galilea
in ciuitatem ſuam nazareth Puer autem crescebat et confortabatur
plenus ſapientia et gratia dei erat in illo

De fuga in egyptum et reuocatione inde
et de transitu et regressu ex egypto
capitulum ii

Quibus abeuntibus ecce angelus dni apparuit in ſomnis ioſeph
dicens Surge et accipe puerum et matrem eius et fuge
in egyptum et eſto ibi uſque dum dicam
tibi futurus enim est enim ut herodes que
rat puerum ad perdendum illum Qui co
surgens accepit puerum et matrem
eius nocte et recessit in egyptum
erat ibi uſque ad obitum herodis ut
impleretur quod dictum est a dno per
prophetam dicentem Ex egypto vocavi
filium meum Tunc herodes videns

quia illusus est a magis iratus
est valde et mittens occidit om
nes pueros qui erant in bethleem
et in omnibus finibus eius a bi
matu et infra ſm tempus quod exquſierat a magis Tunc impleta
tum est quod dictum est per ieremiam
prophetam dicentem Vox in rama au
dita est ploratus et ululatus ra
chel plorans filios ſuos et noluit
conſolari quia non ſunt Defuncto au
tem herode ecce apparuit angelus
in ſomnis ioſeph in egypto dicens
Surge et accipe puerum et matrem eius et vade in terram
iſrl defuncti ſunt enim qui quærebant animam pueri Qui exurgens accepit puerum et matrem eius et ve
nit in terram iſrl Audiens autem quod archelaus regnaret in iudea
pro herode patre ſuo timuit illuc
ire et admonitus in ſomnis se
cessit in partes galilee Et veniens
habitauit in ciuitate que vocatur
nazareth ut adimpleretur quod
dictum est per prophetas Quoniam na
zarenus vocabitur

Incipit xa ps hmo libri de inuen
tione xpi pueri in templo a
parentibus eius luce 2 Et de ha
bitatione johannis in deſerto luce
primo

Ibant parentes per omnes
annos in ihrlm in die
festo paſche Et cum
factus esset ihus annorum duodecim
aſcendentibus illis ihrlm ſm con
suetudinem diei festi Consumatis
quibus diebus cum redirent emansit
puer ihus in ihrlm et non cognoverunt parentes eius Existiman
tes autem illum esse in comitatu ve
nerunt iter diei et requirebant
eum inter cognatos et notos et non
inuenientes regressi sunt in ihrlm re
quirentes eum Et factum est post triduum
et inuenerunt illum in templo sedentem in medio doctorum audientem illos
et interrogantem stupebant autem omnes

ps abile est ꝙ angelus iste
fuit gabriel et ꝙ sibi
ministrum matris mee conue
nientius quoniam introduxerunt angelos apparuisse pe
riit sic fuit apud danielem
et ad pastores et ad magos
et qualis et tagoma xpi
et in resurrectione erasce de

qm eū andiebāt sīp prudentia et
rūsis eius et videntes admīan st
et dixit mr eius ad illū fili quid
fecisti nobis sic pr̄tus et ego do
lentes q̄rebam te Et ait ad il
los quid est q̄ me q̄rebatis nesci
rebatis q̄ in his que p̄is mei st
oportet me esse Et ipi non intel
lexerūt ubum quod locutus est ad
illos Et descendit cum eis et venit
nazareth et erat subditus illis Et
mater eius q̄suabat omnia ꝑba
conferēs in corde suo Et ihūs pro
ficiebat sapia et etate et gr̄a ap̄d
deum et hoīes Anno aūt xv̄o Johānes

Et q̄si dicat ꝑ
ꝓphām ē hoc
am ſ hic ꝓpter
ꝓmmanet
ueniēs.

nescebat et q̄formabatur spū et
gr̄a et erat in deserto usq̄ in diem
ostensionis sue ad isr̄l

Anapit̄ xp̄a pars p̄ncipal' huius hb'
p̄dicando ꝑtia xp̄i de p̄dicatōe
ne et bap̄mo in deserto. cap̄z. mr̄.
Luc̄ 3. c. 12.

Anno q̄ntodecimo imp̄ij
tiberij cesaris ꝑaurā
te ponio pylato iude
ā. tetrarcha aūt galilee herode
philippo aūt frē eius tetrarcha
ituree et trachonitidis regionis
et lisania abilene tetrarcha sb̄
p̄ncipibus sacerdotū anna et cay
pha factū est ꝓbium dñi sup̄
Johēm filiū zacharie in deserto
et venit in omēm regionē iorda
nis p̄dicās bap̄sma p̄nie in re
missionē pcorum sicut scriptum e
in libro sermonū ysaie ꝓphē In
ianua evāgelij ihū xp̄i sicut scr̄ptū
est in ysaia ꝓpha Ecce ego mitto a
gelū meū ante faciē tuā q̄ p̄pa
rabit viā tuā ante te Vox cla
mātis in deserto ꝑate viā dñi
rectas facite semitas dei nr̄i
Omnis vallis implebit et om̄is
mons et collis humiliabit et erūt
prava in directa et aspera in vias
planas Et videbit omnis
caro salutare dei In diebus aūt illis
venit Johānes bap̄sta p̄dicans
in deserto iudee et dicens Pñiam
agite Appropiabit enī regnū celo
rū Ipe aūt Johānes habebat vesti
mentū de pilis camelorū et zo
nā pellicēā circa lūbos suos Esca
aūt eius erat locusta et mel syl
uestre Tunc exibāt ad eū ihr̄a
hem et omnes iudea et omnes re
gio circa Jordanē et baptizabantur
ab eo In iordane flumine confiten
tes p̄cā sua Videns aūt multos
phariseorū et sadducheorū venien
tes ad bap̄sma suū Et turbas
que exibant ut baptizarent ab eo
ipo dixit eis Progenies genimina
viparum quis ostendit
vobis fugere a ventura ira Facite er
go fructus dignos pnie et ne re
pelite velitis dicere intra vos patrem
habemus abraham Dico enī
vobis q̄m potens est deus de lapi
dibus istis suscitare filios abrahe
Jam enī securis ad radicē arboris
posita est Omnis ergo arbor q̄ no
facit fructū bonū excidet et in
ignem mittet Et interrogabat
eum turbe dicentes Quid ergo
faciem⁹ Respondens aūt
dicebat illis Q̄ habet duas tu
nicas det ptē non habenti et qui ha
bet escas similit faciat Venerūt
aūt et publicani ut baptizarent
Et dixerūt ad illū Magr̄ quid fa
ciemus ac ille dixit ad eos Nichil
amplius q̄m quod constitutū
est vobis faciat Interrogabāt
aūt et eū milites dicentes Quid
faciemus et nos Et ait illis Ne
inimē concutiatis neq̄ calūpniā
faciat et cōtenti estote stipendiis
vr̄is Existimante aūt ꝑplo et cogi
tantibus omnibus in corde suo de
Johāne ne forte ipe esset xp̄us
Respondit Johānes dicens omnibus

m rede Ego quidem aqua bapn
zo vos in pniam. Qui aut post
me venturus est fortior me est cui
no sum dignus calciamēta portare et pascuibens solue. ipe vob
bapizabit in spu sco et igne cuj
ventilabrū i manu eius et purgabit aream suam et con
gregabit triticū in horreū suum
palcas aut comburet igni inextin
cibili multa quidē et alia exhortās euangelizabat plō Et fm
m diebus illis venit ihūs a na
zareth galilee in Jordanem ad Jo
hānem ut baptizaretur ab eo Jo
hānes aut prohibebat eū dicens Ego a te debeo baptizari et tu ve
nis ad me Respondens aut ihūs dixit ei
Sine modo sic enim decet nos adim
plere omnē iustitiā Tunc dimisit
eum Baptizato aut ihū baptiza
to ascendit de aqua et ecce aperti
sunt ei celi et vidit spm dei descendentem sicut columbam
et venientem sup se et ecce vox de celis
dicens Hic est filius meus dilectus in quo mihi bene complacui

De genealogia xpi fm lucā

Et ipe ihūs erat incipiens quasi annorum tri
ginta ut putabat filius
Joseph qui fuit heli qui fuit ma
chat qui fuit leui qui fuit mel
chi qui fuit iannai qui fuit Joseph
qui fuit matthathie qui fuit amos
qui fuit naum qui fuit esli qui
fuit nagge qui fuit maath qui fuit
matthathie qui fuit semei qui fuit
Joseph qui fuit mda qui fuit io
hānā qui fuit reesa qui fuit zo
robabel qui fuit salathiel qui
fuit neri qui fuit melchi qui
fuit addi qui fuit thasan qui
fuit elmodan qui fuit her qui
fuit thesu qui fuit heliezer qui
fuit Jorim qui fuit matthat qui
fuit leui qui fuit Symeon qui
fuit Juda qui fuit Joseph qui fuit
Jona qui fuit eliachim qui fuit
melya qui fuit menam qui fuit
mathatha qui fuit nathan qui
fuit dauid qui fuit yesse qui fuit
obeth qui fuit booz qui fuit sa
lomon qui fuit naason qui fuit
amminadab qui fuit aram qui
fuit esrom qui fuit phares qui
fuit Jude qui fuit Jacob qui fuit
ysaac qui fuit abrahe qui fuit
thare qui fuit nachor qui fuit
phereth qui fuit ragau qui fuit
phaleth qui fuit heber qui fuit
sale qui fuit thamay qui fuit
arphaxat qui fuit sem qui fuit
noe qui fuit lamech qui fuit
mathusalem qui fuit enoch qui fuit
Jareth qui fuit malaleel qui fuit
cainan qui fuit Enos qui fuit
Seth qui fuit adam qui fuit dei 12

De Jeiunio xpi et temptatione ei. 13

Thesus aut plenus spu sco
regressus est a iordane et
statim spus expulit eum
in desertum Ductus a spu ut tem
taretur a diabolo et agebatur
in spu in deserto Et cum in de
serto quadraginta diebus et
quadraginta noctibus et tempta
batur a sathana et non man
ducauit in illis diebus Et cum
consumassent quadraginta
dies et quadraginta noctes
postea esuriit Et
accedens temptator dixit
ei Si filius dei es dic ut lapides
isti panes fiant Et respondit dicit lapides
lapides fiat Et respondit ad illū ihs
sus Scriptū est enim Non in solo
pane vivit homo sed in omni ver
bo quod procedit ab ore dei Tunc

* Item Joseph duo habet patres scilicet heli et iacob eadem quę in postill'

Sēpm̄ est em̄ hm narracōm̄ hui⁹ q̄ h̄ pompat et mīm̄ est quis fiat ordo ti geste vide m postillis.

assumpsit eū dyabolus in sanctam ciuitatem et dixit illi m thelm̄ et statuit eū sup̄a pmaculū templi et dixit illi Si filius dei es mitte te deorsum. Sēpm̄ ē em̄ q̄ angelis suis mādauit de te ut conseruent te et qm̄a in manibus tollent te ne forte offendas ad lapidem pedem tuū. Ait illi ihesus Rursum sēpm̄ est non tentabis dm̄m deū tuū et reduxit eū dyabolus et rursum eū in montē assumpsit cum in montem excelsū valde et ostendit ei omnia regna mundi et gloriam eorū. Et ait illi Tibi prostrata dabo hanc omnem potestatem et gloriam eorum q̄ mihi tradita sunt et cui volo do ea. Tu ergo si adorauis me. Tunc dicit illi ihesus. Vade satanā sēpm̄ est em̄ dm̄m deū adorabis et illi soli seruies. Et ostendam omnem sēpm̄ malignum dyabolum recessisse ab eo usq̄ ad sēpm̄. et relinquit eū. Et ecce angeli accesserunt et ministrabant ei. Et regressus ihesus in virtute spūs in galilea. 14

De testimonijs Johannis de xpo Jo.

Johannes testimonium phibet de ipo et clamat dicens hic est quem dixi qui post me venturus est qui ante me factus est qui por me erat Et plenitudine eius nos omnes accepimus gratiam pro gratia quia lex per moysen data est et veritas per ihm xpm facta est deum nemo vidit unq̄ Unigenitus dei filius qui est in sinu patris ipe enarrauit et hoc est testimonium johannis q̄n miserunt iudei ab hoplitis sacerdotes et leuitas ad eum ut interrogarent Tu quis es et confessus est et non negauit Et confessus est quia non sum ego xpus Et interrogauerunt eū quid ergo helyas es tu. et dicit non Et ut rogauerunt eū quis es ut respondeamus hijs qui miserunt nos quid dicis de teipo ait Ego vox clamantis in deserto dirigite viam dm̄i sicut dixit yphas ysaias Et qui missi fuerant erant ex phariseis et interrogauerunt et dixerunt ei quid ergo baptizas si tu non es xpus neq̄ helyas neq̄ yphas Respondit johannes dicens eis Ego baptizo in aq̄ medius autē vestrum quem vos nescitis ipe est qui post me venturus est qui ante me factus est cuius non sum dignus ut corrigiam calciamenti eius soluam hec in bethania trans iordanem ubi erat johannes baptizans Altera die vidit ihōes ihm̄ ad se venientē et ait Ecce agnus dei ecce qui tollit pcta mundi hic est de quo dixi post me venit vir qui ante me factus est quia prior me erat et ego nesciebam eum sed ut manifestus israel propterea veni ego in aqua baptizans et testimonium phibuit dicens johēs dicens quia vidi spm̄ descendentem quasi columbam de celo et mansit super eum et ego nesciebam eum sed qui misit me ad baptizare ille mihi dixit super quem videris spm̄ descendentem et manentem sup eum hic est qui baptizat in spū sancto et ego vidi testimonium phibui quia hic est filius dei. 16

De vocatione andree petri philippi et nathanael Joh. primo

Altera autē die stabat iterū johēs et ex discipulis eius duo et respiciens ihm ambulantem dixit Ecce agnus dei Et audierunt eum duo discipuli loquentem et secuti sunt ihm Conuersus autē ihūs videns eos sequentes se dixit eis quid quer quid dixerunt ei Rabbi quod interpretatur magister ubi habitas dixit eis venite et videte venerunt et viderunt ubi maneat et apud eum manserunt illo die hora autē erat quasi decima Erat autē andreas

frater symonis petri unus ex duobus qui audierat a Johanne et secuti fuerat eum Invenit hic primum fratrem suum symonem et dixit ei Invenimus messiam quod est interpretatum xpus et adduxit eum ad ihm Intuitus autem eum ihus dixit Tu es symon bariona tu vocaberis cephas quod interpretatur petrus In crastinum voluit exire in galileam et invenit philippum et dixit ei ihus Sequere me Erat autem philippus a bethsayda civitate andree et petri Invenit philippus nathanael et dixit quem scripsit moyses in lege et prophete Invenimus ihm filium ioseph a nazareth et dixit nathanael a nazareth potest aliquid boni esse dixit ei philippus veni et vide vidit ihus nathanael venientem ad se et dixit de eo Ecce vere israhelita in quo dolus non est dixit ei nathanael unde me nosti respondit ihus et dixit ei priusquam te philippus vocaret cum esses sub ficu vidi te respondit nathanael et dixit Rabbi tu es filius dei tu es rex isti respondit ihus et dixit ei quia dixi tibi vidi te sub ficu credis maiora hiis videbis Et dicit eis Amen amen dico vobis videbitis celum apertum et angelos dei ascendentes et descendentes super filium hominis 11

De mutatione aque in vinum Io 2

Et tercia die nuptie facte sunt in chana galilee et erat mater ihu ibi Vocatus est autem ihus et discipuli eius ad nuptias et deficiente vino dixit mater ihu ad eum vinum non habent et dixit ei ihus Quid mihi et tibi mulier Nondum venit hora mea Dicit mater eius ministris Quodcumque dixerit vobis facite Erant autem ibi lapidee hydrie sex posite secundum purificationem iudeorum capientes singule metretas binas vel ternas dicit eis ihus Implete hydrias aqua et impleverunt eas usque ad summum Et dicit eis ihus Haurite nunc et ferte architriclino et tulerunt Ut autem gustavit architriclinus aquam vinum factam et non sciebat unde est ministri autem sciebant qui hauserant aquam vocat sponsum architriclinus et dicit ei omnis homo primum bonum vinum ponit et cum inebriati fuerint tunc id quod deterius est Tu autem servasti vinum bonum usque adhuc hoc fecit initium signorum ihesus in chana galilee et manifestavit gloriam suam et crediderunt in eum discipuli eius

De primo adventu eius ad pascha et solutio templi Ioh 2 13

Post hoc descendit in capharnaum ipse et mater eius et fratres eius et discipuli eius ibi manserunt non multis diebus Et prope erat pascha iudeorum Et ascendit ihus hierosolyma et invenit in templo vendentes boves et oves columbas et numularios sedentes et cum fecisset quasi flagellum omnes eiecit de templo oves quoque boves et numulariorum effudit es et mensas subvertit Et his qui columbas vendebant dixit auferte ista hinc et nolite facere domum patris mei domum negotiationis Recordati sunt discipuli eius quia scriptum est Zelus domus tue comedit me Respondentes ergo iudei et dixerunt ei Quod signum ostendis nobis quia hec facis Respondit ihesus et dixit eis Solvite templum hoc et in tribus diebus excitabo illud dixerunt ergo iudei quadraginta et sex annis edificatum est templum hoc et tu in tribus diebus excitabis illud Ille autem dicebat de templo corporis sui Cum ergo surrexisset a mortuis recordati sunt discipuli eius quia hoc dicebat et crediderunt scripture et sermoni quem dixerat ihus Cum autem esset Jerosolymis in pascha die

Et prope erat pascha Tollit ex eruditione iohis q̄ xpus fuit ad nup̄as ad ep̄lem pascha luce ibi erant te de vino solo fuerat mentionem et inde venit ad alias nos n̄r voluit assistio ponitos hoc pascha ni plurimo

festo multi crediderunt in noie
eius videntes signa que faciebat
ipe autē ihūs non credebat semet
ipm eis co q̄ ipe nosset omes et
quia opus ei nō erat ut q̄s testimō
nium phibet de hoie ipe em sciebat quid esset in hoie

De Nycodemo Jo. 3. 19

Erat autē homo ex phariseis Nycodemus noie pncps iudeorū hic venit ad
thesum nocte et dixit ei Rabbi
scimus quia a deo venisti magr
Nemo em potest hec signa facere que
tu facis nisi fuerit deus cū eo Respō
dit ihūs et dixit ei Amen amen
dico tibi nisi q̄s renatus fuerit denuo
nō pt videre regnū dei dixit ad
eū Nycodemus Quō pt homo nasci
cum sit senex Numquid pt in ventre matris sue iterato introire et renasci Respondit ihesus Amen amen
dico tibi nisi quis renatus fuerit ex
aqua et spū scō nō pt introire in
regnū dei quod natum est ex carne
caro est et quod natum est ex spū
spūs est Non mireris quia dixi tibi
Oportet vos nasci denuo spūs ubi
vult spirat et vocem eius audis
et nescis unde veniat aut quo vadat
Sic est omnis qui natus est ex spū
Respondit Nycodemus et dixit ei Quo
modo possunt hec fieri Respondit ihūs et
dixit ei Tu es magr in israhel
et hec ignoras Amen amen dico
tibi quod scimus loquimur et quod vidimus testamur et testimoniū nostrū
non accipitis Si terrena dixi vobis
et non creditis quomodo si dixero vobis celestia credetis Et nemo as
cendit in celū nisi qui descendit de
celo filius hominis qui est in celo et
sicut moyses exaltauit serpentem
in deserto ita exaltari oportet filium
hominis ut omnis qui credit in ipm
non pereat sed habeat vitam etiam non
enim misit deus filium suum in mundum
ut iudicet mundū sed ut saluetur
mundus per ipm qui credit in eum
non iudicatur qui autē non credit
iam iudicatus est quia non credit
in noie unigeniti filii dei hoc est au
tem iudicium quia lux venit in
mundum et dilexerunt homines ma
gis tenebras quam lucem erant autē
eorū mala opa Omnis enim q̄ male
agit odit lucem et non uenit ad
lucem ut non arguātur opa eius q̄
autē facit veritatem venit ad lucem
ut manifestentur opa eius quia in
deo sunt facta 20

De quela q ihs baptizauit Jo. 3.

Post hec uenit ihūs in iu
daam terrā et discipli
eius et illic commorabatur
cū eis et baptizabat Erat autē
et johēs baptizās in Enon iux
ta salim quia aq̄ multe erāt illic
et veniebant multi et baptizabantur
Non enim fuerat missus johānes in
carcerem Facta est ergo questio ex
discipulis johānis cū iudeis de pu
rificatione et venerunt ad iohem
et dixerunt ei Rabbi qui erat tecū
trans iordanem cui tu testimoniū
phibuisti Ecce hic baptizat et
omes veniunt ad ipm Respondit johā
nes et dixit Non pt homo accipe
quidq̄ nisi fuerit ei datū de celo ipi
nos nr testimoniū phibet q̄ dixerim
Ego nō sum xps̄ sed q̄t missus
sum ante illū Qui habet sponsā
sponsus est Amicus autē sponsi
qui stat et audit eū gaudio gaudet
pp̄ vocem sponsi hoc ergo gaudi
um meum impletum est illū oportet
crescere me autē minui Qui desu
sum est sup omes est Qui de ter
ra est de terra loquit qui de celo
venit sup omes est et q̄d vidit et
audiuit hoc testatur et testimoniū
eius nemo accepit Qui autem
accepit eius testimoniū signauit
q̄ deus verax est quem enim misit
deus verba dei loquit Non enim

Non pse glō sed per dis
cipulos suos ut d. Jnfra

ad mensurā dat deus spūs pat
diligit filiū et oīa dedit i ma
nu eius Qui credit in filiū ha
bet vitā eternam Qui aūt nesci
dulus est filio nō videbit vitam
sd ira dei manet super eum 21

De fornicatione christi ad ie aīe
s. luc 3o

Herodes aut tetrarcha
am arripetur a iohāne de herodiade uxore
philippi fris sui qua
duxerat eam et de oībus mal
que fecit herodes dicebat eī ille
iohannes Non licet tibi habere uxo
rem fris tui adiecit et hoc
dcm̄ super oīa tenuit iohem̄
et alligauit eū et posuit eum in
carcere propter herodiadem uxorem
fris sui herodias aūt insidiaba
tur ei et nolebat eū occidere nō
poterat herodes aūt metuebat
iohānem sciens eū virū pfectum
sanctū et iustum et volens eū oc
cidere metuit ppl̄m quia sicut pphe
tam eū habebant et custodiebant
eū et audito eo multa faciebat
et eū libenter audiebat 22

De inde christa a xpo Et de sa
maritana ad ie aīe 4 luce s. Jo

Cum aut audisset
ihūs qm iohānes audi
tus esset et intellexit q̄m
audierunt pharisei q̄m ihūs plures
discipulos facit et baptizat q̄m io
hānes quāuis ihūs nō baptizaret
sed discipuli eius dimisit relinquit
iudeam et abiit et regressus e
in galileā oportebat aūt eum transire per
samariā venit q̄m ihūs in ciuita
tem samarie que dicit sychar
iuxta predium quod dedit iacob
ioseph filio suo Erat aūt ibi
fons iacob ihūs ergo fatigatus
ex itinere sedebat sic sup fontē hora

aūt erat quasi sexta venit mu
lier de samaria haurire aquā di
cit ei ihūs Da mihi bibere discipuli
enim eius abierāt in ciuita
tem ut cibos emerent dicit ei mu
lier illa samaritana quōmō tu
cum sis iudeus ab me potū
que sitis mulier samaritana Non
enim vtuntur iudei samari
tanis respondit ei ihūs et dixit ei
Si scires donū dei et quis est
qui dicit tibi da mihi bibere tu fo
rsitan petisses a eo et dedisset
tibi aquam viuā dicit ei mulier
Dne neq̄ in quo haurias habes
et puteus altus est Unde
ergo habes aquā viuā Numquid
tu maior es pre meo iacob qui
dedit nobis puteū istū et ipe ex
eo bibit et filii eius et pecora eius
respondit ihūs et dixit ei Omnis
qui bibit ex aq̄ hac sitiet iterū
Qui aūt biberit ex aq̄ quā da
bo ei non sitiet in eternū sed aq̄
quā ego dabo fiet in eo fons
aquae salientis in vitā
eternā dicit ad eū mulier Dne
da mihi hanc aquā ut non sitiam
neq̄ veniam huc haurire dicit
ei ihūs Vade voca virum tuū
et veni huc respondit mulier et
dixit non habeo virū dicit ei ihe
sus Bene dixisti quia non habes
virum quinq̄ enim viros habuisti
et nunc quem habes non est tu
us vir hoc vere dixisti dicit ei
mulier Dne video q̄m pphe
ta es tu patres nri in
monte hoc adorauerunt
et vos dicitis
quia ierosolimis est locus ubi
oportet adorare dicit ei ihūs
mulier crede mihi quia venit
hora quā neq̄ in monte hoc neq̄
in ierosolimis adoratis patri
vos adoratis quod nescitis nos
adoramus quod scimus quia sa
lus ex iudeis est sed venit hora

et nūc est qñ veri adoratores
adorabūt patrē in spū et vitate
Nam et pater tales querit qui
adorent eum. Spūs est deus et
eos qui adorant eū in spū et vi
tate oportet adorare. Dixit ei mu
lier. scio quia messias venit q̄
dicit xp̄us. Cum ergo venit ille
nobis annūciabit oīa. Dicit ei ihc
ihūs. Ego sum qui loquor tecū
Et continuo venerūt discipuli
eius et mirabant q̄ loquebat
mulierē. Nemo tñ dixit quid que
ris aut quid loqueris cum ea. Re
liquit ergo mulier hydriā suā
et abiit in ciuitatem et dixit
hoībus illis. Venite et videte
hoīem qui dixit mihi oīa quecūq
fecī. Numq̄d ipe est xp̄us. Exi
bant de ciuitate et venebant
ad eum. Interogabant eū discī
puli eius dicentes. Rabbi mā
duca. Ille aut dixit eis. Ego habeo
cibū manducare quem vos nes
citis. Dicebant ergo discipuli ei
ad inuicem. Nūquid aliquis attulit
ei manducare. Dicit eis ihūs. Me
us cibus est ut faciā voluntatē
patris mei qui misit me ut per
ficiam opus eius. Nonne vos
dicitis. quia adhuc quatuor men
ses sunt et messis venit. Ecce ego
dico vobis leuate oculos ves
tros et videte regiones quia al
bę sunt iam ad messem. Et qui
metit accipit mercedem et congre
gat fructū in vitā eternā. ut
et qui seminat simul gaudeat et q̄
metit. In hoc enim est verbum ē vēi
quia alius est qui seminat. alius
est qui metit. Ego misi vos me
tere quod vos non laborastis. alii
laborauerūt et vos in laborē
eorū non introistis. Exierunt
te aut illa in illā crediderunt
in eum samaritanorū propter
verbū mulieris testimoniū perhi
bentis quia dixit oīa quecūq fe
ci. Cum venissent ergo ad eum
samaritani rogauerūt eū ut
ibi maneret et mansit ibi duos
dies et multo plures credide
runt ppter sermones eius et mu
lieri credidērunt dicebāt aut
ppter tuam loquelā credimus
ipsi enim audiuimus et credimus quia
hic est vere saluator mundi
post duos aut dies exiit inde
et abiit in galileā ipse enim ihūs
phibuit testimoniū quia ipse
in sua patria honorē non h. Cum
go venisset in galileā exceperūt
eū galilei cū omnia vidissent que
fecerat hierosolimis in die festo
et in ipi venerāt ad diem festū
De filio regulī. Jo. 4.

Venerant ergo iterū in
chana galilee ubi fecerat
de aqua vinū. Et erat
quidā regulus cuius filius infir
mabatur capharnaū. hic cū au
disset quia ihūs aduenisset a iu
dea in galileam abiit ad eū et
rogauit eū ut descenderet et sana
ret filiū eius. incipiebat enim
mori. Dicebat ergo ihūs ad eum
Nisi signa et prodigia videritis non
creditis. Dicit ad eū regulus
domine descende priusq̄m filius meus
moriatur. Dicit ei ihūs. Vade filius
tuus vivit. Credidit homo ser
moni quem dixit ei ihūs et ibat
Iam aut eo descendente servi oc
currerūt ei et nūciauerūt dicentes
quia filius eius vivit. Interoga
bat aut horā ab eis in q̄ melius
habuerat et dixerūt ei quia heri
hora septima reliquit eum fe
bris. Cognouit ergo pr quia illa hora
erat in q̄ dixit ei ihūs. Filius tuus
vivit et credidit ipse et domus
eius tota. Hoc rursus secundum signum fecit

Jhesus cum venisset a Judea in
galilea 23

De libera traditione ipi Jhū et eius
one eius exī cunitatem et ēlur
in nazareth venit capharnaum
q̄ te aīe i luce e. 4o. c.

Et fama exijt per vniuer
sam regionē illo et ipe
docebat in synagogis eorū
et magnificabant ab omnibus et
venit nazareth ubi ēat nutritus
Et intrauit sm cōsuetudinē suam
die sabbi in synagogā et tradidit
est illi liber ysaie pphete et ut re
uoluit librū inuenit locū ubi scr
tum erat Spūs dñi super me pp
quod vnxit me euāgelizare paup
bus misit me sanare contritos cor
de et p̄dicare captiuis remissionē
et ceris visum dimittē confractos
in remissionē p̄dicare āniam dñi
acceptum et diem retributionis et
cum plicuisset libr̄ dedit ministro
et sedit Et omn̄ in synagoga ocu
li erāt intendentes in eū cepit
dicē ad illos quia hodie implet ē
hec scriptura in auribus vris et des
testimoniū illi dabant et mirabā
tur in verbis gre q̄ procedebāt de
ore illius et dicebant Nonne hic
est filius Joseph Et ait illis vtiq̄ di
cetis mihi hanc similitudinem medice
mra tetipsū quanta audiuimus fac
ta in capharnaū fac et hic in pria
tua Ait autē amen dico vobis
q̄a nemo pphēa acceptus est in
patria sua In vitate dico vobis mul
te vidue erāt in diebus helie in
israel qñ clausum est celi annis ē
bus et mensibus sex qñ fames ma
gna in omni tra et ad nullā
earū missus est helias nisi in
sarepta sidonie ad mulierem
viduā et multi leprosi erāt in Isl
sub helyzeo pphēta et nemo eorū
mundatus est nisi naaman syrus

Et repleti sunt omes in synago
ga ira her audientes et surrexe
runt et eiecerunt illū extra ciu
tatem et duxerunt illū usq̄ ad
supciliū montis super quē ciuitas
eorū erat edificata ut precipitaret
eum Jpe aut trānsiens p medium
illorū ibat Et relicta ciuitate na
zareth descendit venit in
capharnaū ciuitatem galilee
maritimā in finibus zabulon
et neptalim ut adimplerē quod
dictū est per ysaiam pphetam
Terra zabulon et tra neptha
lim via maris trāsiordanē ga
lilee gentiū populus qui ambulabat
in tenebris vidit lucem magnam
et sedentibus in regione umbre
mortis lux orta est eis Exinde
cepit ihūs predicare et dicere pēam
dicens adpiauit enim regnū celorū 24
Potestatem agite et reddite euāgelio
Appropiabit enim regnū celorū 24
De vocatione 24 apostolorum ad se
imitandum luce 5o

Factum est autē cum ur
be irruerent in ihūm
ut audirent verbū dei
et ipe stabat secus stagnū genes
zareth et vidit duas naues sta
tes secus stagnū Piscatores
autē descenderāt et lauabant
retia Ascendens autē vnā
navim que erat simonis ro
gauit eū a tra reducere pusillū
et sedens docebat de navicula
bas ut cessarent autē loq̄ dixit sīo
ni duc in altū et laxate retia
vra in capturā Et rndens Si
mon dixit illi preceptor p totam
noctem laborātes nichil cepimus
In verbo autē tuo laxabo rethe
Et cum hoc fecissent concluserūt
piscium multitudinē copiosā Rupe
bant autē retia eorū et annue
runt sociis qui erant in alia
navi ut venirent et adiuuarēt

Et aut Jhūs dolli[ta]ctyb
tam xpiū antea multa
fecisse signa que tuas
se narasse nō putabat
sciat cū multa q̄ nō sc
ripta.

eos Et uenerunt et impleuerunt
ambas nauiculas ita q̃ pene ni
gerentur quod cũ uidet symon
petrus p̃dixit ad genua ihũ di
cens Exi a me dñe q̃ homo pec
cator ego sum Stupor enim circum
dederat eũ et omnes q̃m cũ xpo erant
in captura piscium quã ceperant
Simili aũt iacobũ et iohannem
filios zebedei q̃i erãt socii symonis
Erait ad symonẽ ihũs Noli timẽ
ex hoc iam eris homines capi
ens et subductis ad terram nauib⁹
relictis omnibus secuti sunt eum
De mira curatione ad sequela ap̃le
ajẽa primo 26

Ambulans aũt ihesus et pre
tereuns iuxta mare galilee
uidit duos fratres symonem
qui uocatur petrum et andree
am fratrem eius mittentes rethe in
mare Erant aũt piscatores Et
ait illis ihesus Venite post me
faciã uos fieri piscatores hominũ At
illi continuo relictis retibus et na
ui secuti sunt eum Et progressus
inde pusillum uidit alios duos fratres
Iacobum zebedei et iohannem fratrem eius
in naui cum zebedeo patre eorum reficien
tes aponetes retia eorum et statim
uocauit eos Illi aũt statim
relictis retibus et patre suo zebedeo
in naui cum mercenariis abierunt
post eum 27
De expulsione immundi demonij et
sanatione omnis languoris ap̃li
ajẽ i. lucre c

Et ingrediebatur capharnaum
et statim sabbatis
ingressus synagogam
docebat eos et stupebant super doctri
na eius Erat enim docens eos quasi
potestatem habens et non sicut scribe et
in platea erat homo in synagoga
eorum erat homo demonium habens
immundum et exclamauit uoce mag
na dicens Sine quid nobis et tibi
Ihesu nazarene uenisti perdere nos Noui te quis sis sanctus
dei et comminatus est ei ihesus Et
increpauit eum dicens Obmutesce
et exi ab illo Et discerpens illum
spiritus immundus et exclamans uoce
magna exiuit ab eo Et stupor factus est omnibus ita ut
conquirerent inter se et colloquebantur ad inuicem
dicentes Quid nam est hoc quod nam doctrina hec nouum quod est hoc ibi
quia in potestate et uirtute imperat
immundis spiritibus et exeunt et obediunt
ei Et processit rumor eius statim Et diuulgabatur fama de
eo in omnem locum et regionem galilee Et continuo per totam galileam
ihesus docens in synagogis eorum
et predicans et eiciens demonia et sanans
omnem languorem et omnem infirmitatem in populo Et abiit opinio
eius in totam syriam Et obtulerunt
ei omnes male habentes uariis languoribus et tormentis comprehensos
et qui demoniacos habebant et lunaticos
et paraliticos et curauit eos Et
secute sunt eum turbe multe de ga
lilea et de decapoli et de ihrlm et
de iudea et de trans iordanem 28
De sorore symonis ap̃li. ajẽ i.
lucre c

Surgens aũt ihesus de syna
goga et protinus egrediens
de synagoga uenerunt
domum symonis petri et andree
cum iacobo et iohanne Domus aũt
socrus symonis et tenebatur
magnis febribus Et iudi
cauerunt eam et febricitantem
et statim dixerunt et rogauerunt
eum pro illa et stans super illam
imperauit febri et audiens elena
uit eam apprehensa manu eius et
continuo dimisit eam febris et sur
rexit et ministrabat eis Vespere
aũt facto cum occidisset sol omnes

Non est pro
babile diuersos uocationis suorum
discipulorum ihesum ita ordinasse
cum predictum sit
alios multos fuisse
quos nazareus non
fuit quos ipse
sequebatur hoc
de captura
piscium

Attende ubi
miracula
fiunt

Augustinus de libro utrum
ipse non nouerit dispensationem
medicinalem non abhorruit
sicut aliqui solent

qm hẽbant mſ̃mos variis langu
oribus ducebant illos ad eum af
ferebant omẽs male hñtes et ml'
tos demonia hñtes et erat omis
turba congregata ad ianuã Et
ille singulis manꝰ imponẽs cura
bat eos multos qui vexabantur
variis languoribus et demonia ml'
ta eiciebat et ſpũs immũdos verbo
Et omẽs male hñtes curauit vt
implerẽtur quod dictũ est p ysaiam
phetam dicentem Ipe infirmi
tates nras accepit et egrotatio
nes nras ipe portauit Exibant
aut demonia a multis claman
tia et dicentia qm tu es xpus fi
lius dei et increpans non sinebat
ea loqui qm sciebant eũ ee xpm
et diuersimode valde surgens egressꝰ
abiit in desertũ locũ ibi orabat et mi
de requirebant eum et prosecutus
est eum symon et qui cũ illo erant
Et cũ inuenissent eũ dixerũt ei qm
omes quirunt te et dixit illis Eaꝰ
in proximos vicos et castella ut
et ibi predicẽ ad hoc em veni Et
venerũt nubes ad ypm et obum
brabant eũ ne descenderet ab eis qbus
ille aut qm et aliis ciuitatibus
oportet me euangelizare regnũ dei
qm ideo missus sum Et erat p
dicans in synagogis eorũ et in oi
galilea et demonia eiciens 29

De vocatione ajathei que fm Au
gustinũ fra est ante simone dm
i monte anno ajat. 2. lu. 4

Et post exiit et dñs mẽsuꝰ
inde egressus iterũ ad
mare Omis ſꝫ turba
venerabat ad eũ et docebat eos Et
ni prẽterens eos vidit ihũm publica
nomine leui alphei inatheũ sedẽ
tem in theolonio Et ait illi Sequere
me Et relictis omibus surgens
secutus est eũ 30

De electione xij apostoꝝ duplicem et
sermone dm i monte thabor qui

continet multas rubricas pro
multitudine doctrine anno 1460
capitis p totũ anꝝ. 2. lucre 6. 11. et

Factũ est aut in die 12°
bus illis exiens ascen
dit in montem orare Et
erat pnoctans in oratione dei Et
cum dies factus fuisset vocauit
discipulos suos volens ipe ut ve
nirẽt ad eũ Et fecit ut essẽt duo
decim cũ ipo Et ut mitteret eos
predicare dedit eis potestatem curandi
infirmitates et eiciendi demonia quos
et apostolos nominauit symonem que
rogo nominauit petrum et andream
fratrem eius et Jacobum zebedei et
Johem fratrem Jacobi et imposuit
eis nomen boanerges qd est filij tonitrui
philippum et bartholomeum matheum et
thomam Jacobum alphei et symonem q
vocabatur zelotes cananeum et judam
Jacobi thadeum et judam qui fuit pro
ditor qui tradidit eum Et descendens
cum eis de monte stetit ad illos in loco pla
nestri et turba discipulorum eius et
multitudo copiosa plebis ab omni
judea et jherusalem et maritima et
tyri et sydonis qui venerant ut
audirent eum et sanarentur a lang
uoribus suis Et qui vexabantur
a spiritibus immundis curabantur
Et omnis turba quebat illum tan
gere quia virtus de illo exibat et
sanabat omes videns autem ihũs
turbas ascendit in montem Et cũ
sedisset accesserunt ad eum discipuli
eius Et ipe elevatis oculis suis dis
cipulos suos et aperiens os suum do
cebat eos dicens Bti pauperes
spu quia rpm est regnum celo
Bti mites qm ipi possidebunt ter
ram Bti qui lugent qm ipi conso
labuntur Bti qui esuriunt et sitiunt
iustitiam qm ipi saturabuntur
Bti misericordes qm ipi miam co
sequentur Bti mundo corde qm
ipi deum videbunt Bti pacifici qm
ipi filij dei vocabuntur Bti qui
persecutionem patiuntur ppter iustitiam qm

fuit mr pdicatoꝝ
istaꝝ fine dñi i monte

Pepenit p̃ modũ
vocato matha
ut euangelizet
pũi dñi qd fecit

vel vide p̃dc
rendit vt de
lu vel ymag
nãde fuit duc
pres monti
una bassier
altera

Ad p̃dicta
pfundiorem
et ordinem
verus finem
Illud quod
exercuit ad
postillas

xpm est

ꝓximum est ꝛegnū celoꝝ ⁊ Nō eins
ciem vos oderint hoies et cū sepa
uerint vos et exprobrauerint et
eiecerint nomē vrm tanq̄ malū
ꝓp filiū hoīs ⁊ Nō estis cū vos
maledixerit vobis hoies et perse
quim vos fuerit et dixerint omne
malū aduersum vos mentientes ꝓp
me gaudete illa die et exultate
qm̄ mes vra copiosa est in celis
Sic enim et pfetas sunt ꝓhas qui
fuerūt ante vos ꝓtes eoꝝ ⁊ Verū
tamē ve vobis diuitibus qm habe
tis consolationē vram ⁊ Nō qui
nūc ridetis qm̄ sataḃmini ⁊ Nō
qui nūc flens qm̄ ridebitis ve
vobis qm̄ satiabimini ⁊ Nō estis
cientes ve vobis qm̄ esuriet qm̄ sa
tiabimini ⁊ Nō fletis qm̄ ridebitis ve
vobis cū benedixerint vobis omes
hoies sm̄ em̄ hec faciebāt pphe
do ꝓtes eoꝝ ⁊ Vos estis
sal terre qd si sal euanuerit in q
salietur ad nichil valet vltra
nisi ut mittatur foras et con
culcetur ab hoibus ⁊ Vos est lux
mūdi non pt ciuitas abscondi
sup montem posita neq; accendūt
lucernā et ponūt eam sub mo
dio sed sup candelabrū ut q̄ in
greduntur lumē videāt et luce
at omibus q̄ in domo sūt sic
luceat lux vra coram hominibus
ut videant opa vra bona et glo
rificent patrem vrm qui in celis
est ⁊ Nolite putare qm̄ venerim sol
uere legem aut ꝓphetas non ve
ni soluere sed adimplere ⁊ Amen
q̄ppe dico vob donec trāseat ce
lum et terra iota vnū aut vnus
apex non pteribit de lege donec
oīa fiant ⁊ Qui ergo soluerit
vnū de mādatis istis minimis et
docuerit sic hoies minimus vocabi
tur in regno celoꝝ dico enim vo
bis nisi habūdauerit iustia vra
plus q̄ scribaꝝ et phariseoꝝ non

no intrabitis in regnū celoꝝ ⁊ Au
distis q̄a dictū est antiq̄s Nō
occides ⁊ Qui aut occiderit reus
erit iudicio ⁊ Ego aut dico vobis
q̄a oīs q̄ irascit fri suo reꝰ
erit iudicio ⁊ Qui aut dixerit fri
suo racha reus erit cōsilio ⁊ Qui aut
dixerit fri suo fatue reus erit gehē
ne ignis ⁊ Si ergo offers munꝰ
nūm ad altare et ibi recordatus fu
eris q̄a frr tuus habet aliq̄d
aduersum te relinque ibi munꝰ
tuū ante altare et vade prius re
conciliari fri tuo ⁊ Et tunc veniens
offeres munꝰ tuū ⁊ Esto cōsen
riens aduersario tuo cito dum es
in via cum eo ne forte aduersarius
tradat te iudici et iudex tradat
te ministro et in carcerem mittaris
Amen dico tibi Non exibis
inde donec reddas nouissimū
quadrantem ⁊ Audistis q̄a dictū
est antiq̄s Non mechaberis ⁊ Ego
aut dico vobis q̄m oīs q̄
viderit mulierē ad concupiscen
dū eam iam mechatus est eam in cor
de suo ⁊ Si aut oculus tuus dex
ter scandalizat te erue eū et
proice abs te Expedit enim tibi ut
pereat vnū membroꝝ tuoꝝ q̄m
totū corpus tuū mittatur in ge
hennā ⁊ Et si dextera manus
tua scandalizat te abscide eā
et proice eā abs te Expedit enim tibi
ut pereat vnū membroꝝ tuoꝝ q̄m
totū corpus tuū eat in gehennā
dictū est aut quicūq; dimiserit
uxorē suā
excepta cā fornicationis facit eā
mechari et q̄m dimissā duxerit
adulterat ⁊ Iterū audistis q̄ dictū
est antiq̄s Non periurabis Red
des aut dño iuramenta tua ⁊
Ego aut dico vobis non iurare
omino neq; p celū q̄a thronꝰ
dei est neq; per terrā q̄a scabellū pedū eius est neq; p ihlm̄
q̄a ciuitas magni regis est
neq; per caput tuū iurabis q̄a

Confessoris sup. legē addito verbo et p̄o ad illud Non occides

Supaddito ad id non mechaberis

Supaddito ad illud non periurabis

Aplōrū p̄a emendatio

2a legis in pleno

Cum aut sent. et dom. h magnus vocabit. i regno celoꝝ

non poteſ vnū de capillis albū
facere aut nigrū Sit aut ſmo vr
eſt eſt non non Quod aut hijs
habūdantius a malo eſt Audiſtis
Iudicabūt eū iuxta ſuā
et modestiā. qm dictū eſt oculū pro oculo den
tem pro dente Ego aut vobis re
ſiſtere nō volo ſed ſi quis te percuſſe
rit in dexterā maxillā prebe ei
alterā et qui vult tecū iudicio
contendere et tunicam tuā tollere di
mitte ei et pallium Et quicūq te
angariauerit mille paſſus vade cū
eo et alia duo Da petenti te
illi et volenti mutuari a te ne auer
taris et qui aufert que tua ſunt
ne repetas Et prout vultis ut fa
ciant vobis homines et vos facite illis
ſimiliter Audiſtis quia dictū eſt dilī
Inimicos diligite ges proximū tuū et odio habebis
inimicū tuū Ego aut dico vobis
dilīgite inimicos vros benefacite
his qui oderūt vos benedicite his
male dicentibus vobis Et orate
pro persequentibus et calūpniantibus
vos ut sitis filij patris vri qui in ce
lis est qui solem suū facit oriri
sup bonos et malos et pluit ſu
per iustos et iniustos Si enim dilīgi
tis eos qui vos dilīgūt quā mer
cedem habebit nunquid et publicani hoc faciunt
Et si salutaueritis fres vros tm quid
Nonne et ethnici hoc faciūt amplius fecistis Et si benefeceritis
qui vobis benefecerūt que vob gra
tiā habebit et peccatores hoc faciūt Et si
mutuū dederitis his a quibus sperat
accipere que gra est vobis Nam et
peccatores peccatoribus fenerantur ut
recipiant equalia Vrūmtm diligite
inimicos vros et benefacite et mutuū
date nichil inde sperantes et erit
merces vra multa et eritis filij al
tissimi quia ipse benignus est su
per ingratos et malos Estote
Estote ergo pfecti sicut et pater vester
Perfecti estote celestis pfectus est Attendite ne
iustitiā vrā faciatis coram hom
ibus ut videamini ab illis eis alio

qui mercedem non habebit apd patrem
vrm qui in celis est Cum ergo
Quando facis elemosinā noli ante te tuba
cere sicut ypocrite faciūt in synagogis
et in vicis ut honorificentur ab hominibus Amen dico
vobis receperūt mercedem suā Te
cum autē facies elemosinā nesciat sinistra
tua quid faciat dextera tua ut
sit tua elemosina in abscondito et pater
tuus qui videt in abscondito
reddet tibi Et cū oratis non eritis
Cum autē oratis sicut ypocrite qui amant in synagogis
et in angulis platearū stare
orare ut videantur ab hominibus
Amen dico vobis quia receperūt
mercedem suā Tu autē cū oraueris intra
in cubiculū tuū et clauso
ostio ora patrem tuū in abscondito et
pater tuus qui videt in abscondito red
det tibi Orantes autē nolite mul
tum loqui sicut ethnici faciūt puta
uerunt enim quod in multiloquio suo exaudi
antur nolite assimilari eis Scit
enim pater vester quid opus sit vobis antequā
petatis eum Sic ergo orabitis pater no-
ster qui es in celis sanctificetur nomen tu
um adueniat regnum tuum fiat vo-
luntas tua sicut in celo et in terra
panem nrm supersubstancialem da
nobis hodie et dimitte no
bis debita nra sicut et nos dimit
timus debitoribus nris Et ne nos
inducas in temptationem sed libera
nos a malo Amen Si enim dimiseri
tis hoibus peccata eorum dimittet et
vobis pater vester celestis pcta vra
Si autem non dimiseritis hoibus nec
pater vester dimittet vobis peccata vra
Cum autem ieiunatis nolite fieri
sicut ypocrite tristes Exterminant
enim facies suas ut pareat hoi
bus ieiunantes Amen dico vo
bis receperūt mercedem suā Tu
autem cum ieiunas unge caput tuū
et fac tibi lauacrum ne videaris hoi
bus ieiunans sed patri tuo qui est in
absconso Et pater tuus qui est in ab
scondito reddet tibi Nolite thesauri
zare vobis thesauros in terra
ubi erugo et tinea demolitur

Quando facis elemosinā

Cum autē oratis

Nolite thesaurizare

28

Qñ thesaurizandum

et ubi fures effodiunt et furantur
Thesaurizate aut vobis thesauros
in celo ubi nec erugo nec tinea
demolitur et ubi fures nō effodiunt
nec furantur Ubi enī thesaurus tu
us ibi est et cor tuū Lucerna corpis
tui est oculus tuus Si oculus tu
us fuit simplex totū corpus tu
um erit lucidū Si aut oculus tu
us fuit nequā totū corpus tuū te
nebrosū erit Si ergo lumē quod
in te est tenebre sunt ipē tenebre
quāte erunt Nemo pt duobus
dnīs seruire Aut enī unū odio
habebit et alterū diliget aut unū
sustinebit et alterū contemnet
Non potestis deo seruire et mām
ne Ideo dico vobis ne soliciti sitis a
nime vē quid manducetis aut corpi
vō quid induamī Nōne aīa plus
est qī esca et corpus plusqm
vestimentū Respicite volatilia cēli
quia nō seminat neq; metūt neq; cōgregāt in horrea et pē vē celestis
pascit illa Considerate crinos ag
ros nō est cellarium neq; horreum
et deus pascit illos quanto magis vos
plures estis illis Quis aut ves
trū cogitans pt adicere ad staturam
suā cubitū unū Si ergo nec
minimū est potestis quid de vestime
ntis cet de cetis solliciti estis Consi
derate lilia agri quō crescūt non
laborāt neq; nent dico aut vob'
qm nec salomon in omī gl'ia sua
vestiebatur coopertus est sicut unū
ex istis Si aut fenū agri quod ho
die est et cras in clibanū mittit
deus sic vestit quanto magis vos
modice fidei Nolite ergo solliciti es
se dicentes quid manducabim⁹ aut
quid bibem⁹ aut quo operiem⁹ et
nolite in sublime tolli Hec enim
omnia gentes mundi quārunt Scit
enī pē vē quia hijs omnibus
indigetis Quārite go p̄m regnū
dei et iustitiā eius et hec omnia
adicientur vobis Nolite ergo sol
liciti esse in crastinū Crastinus enī

Qualit̄ solicitudo mimanda vitanda est et quō ea prudenter dirigenda

dies sollicitus erit sibiipi Sufficit enī diei malitia sua Estote
ergo misericordes sicut et pē ve
mis misericors est nolite iudicare et nō
iudicabimini In quo enī iudicio iu
dicatis iudicabimini Nolite con
demnare et nō condemnabimini di
mittite et dimittemini date et da
bitur vobis mensura bona et
confertā et coagitatā et supefluen
tem dabūt in sinū vestrū Eadē
quippe mensura qua mensi fuerit
remetietur vobis Dicebat aut
et illis similitudinē Nunquid pt
cecus cecū ducere nōne ambo in
foueā cadūt Non est discipulus
super magistrū perfectus aut est omnis
sicut magister eius Quid au
tem vides festucā in oculo fratris
tui et trabem in oculo tuo non
vides aut quō dicis fratri tuo Frat
sine eiciam festucā de oculo tuo et
ecce trabs est in oculo tuo ypocrita
eice primū trabem de oculo tuo
et tunc videbis eicere festucā de ocu
lo fratris tui Nolite sanctum dare ca
nibus neq; mittatis margaritas ves
tras ante porcos ne forte conculcent eas pedibus suis et conversi
conscissi dissipent vos Petite et da
bitur vobis querite et invenietis
pulsate et aperietur vobis Omnis
enī qui petit accipit et qui quārit
invenit et pulsanti aperietur aut
quis est ex vobis homo quem si
petierit filius suus panem numqd
lapidem porriget ei aut si pisce
rit ouū numqd scorpionem porriget
ei Si ergo vos cū sitis mali nos
tis bona data dare filijs vestris
quanto magis pater vē qui de ce
lis est dabit spūm bonū petentib⁹
se Omnia ergo quecūqꝫ vultis ut
faciant vobis homines et vos fa
cite illis Hec est enī lex et ppha
te Intrate per angustā portam
quia lata porta et spatiosa via que
ducit ad perditionē et multi sunt
qui ambulant p eam Quam angusta
porta et arcta via que ducit ad vitā

Qualit̄ insanit et fidualit̄ curandū

Non pbe arguēdo

Nō port et canibus sanctū dandum

Precepti vle legis

Angusta porta salutis

falsoꝝ ꝓphetarum noticia fug a fruct nris

et pauci sunt qui inueniũt eam
Attende a falsis ꝓphetis qui ue
niũt ad vos in vestimentis ouiũ in
tus autẽ sunt lupi rapa
ces a fructibus eorũ cognoscetis
eos Nũquid colligũt de spinis v
uas aut de tribulis ficus Non e
cin arbor bona que fant fructus
malos neq; arbor mala q̃ fant
fructꝰ bonꝰ vna quęq; arbor de
fructu suo cognoscitur neq; enim
de spinis colligũt ficus neq; de ru
bo vindemiant vuã Bonus hõ
de bono thesauro cordis sui pfert
bonũ et malus homo de malo the
sauro cordis sui profert malũ
Ex habundancia enim cordis os lo
quitur Nec omnis arbor bona fruc
tus bonos fant mala autẽ ar
bor malos fructus fant Non po
test arbor bona fructus malos
facere neq; arbor mala fructus
bonos facere Omnis enim arbor q̃
non fant fructꝰ bonꝰ excidetur
et in ignem mittetur Igitur ex
fructibus eorũ cognoscetis eos qđ
aut volatus me dne dne et non
fantis que dico Non omnis q̃
dicat mi dne dne introibit in reg
nũ celoꝝ sed qui fant voluntatem
patris mei qui in celis est ipe mi
bit in regnũ celoꝝ Multi dicent
mi in illo die dne dne nonne in
nomine tuo ꝓphetauim⁹ et in nomi
ne tuo demonia eiecim⁹ et in nomi
ne tuo virtutes multas fecimus et
confitebor illis quia nunqm nouι
vos Discedite a me omnes qui
operamini iniquitatem Omnis q̃ ve
nit ad me et audit sermones meos
et facit eos ostendam vobis cui
sit similis similis est homi edificanti
domũ qui fodit in altũ et posuit
fundamentũ supꝫ petrã et desten
dit pluuia et venerunt fluuia
et flauerũt et irruerũt in do
illã et non potuit fundari eo
erat supꝫ firmã petrã et omnis

Qui audit uerba mea hec et non
facit ea similis est viro stulto qui
edificauit domũ suã supꝫ arenam si
ne fundamẽto et descendit pluuia
et venerũt fluuia et flauerunt
ventꝰ et irruerũt in domũ illam
in qua illius est fluuius et con
tinuo cecidit et facta est ruina
domus illius magna Et factum
est cũ consummasset ihũs verba hec
admirabantur turbe in doctri
na eius Erat autẽ docens eos si
cut potestatem habens et non sicut scribe
eorũ et pharisei 31

De leproso sanato act. 8 ante 1. lu
ce quinto

Cum autẽ descendisset ihc
de monte secute
eum turbe multe Et
ecce leprosus uenit et adorabat
eum dicens Dne si vis potes me mun
dare Et extendens manũ tetigit eum di
cens volo te mundare et confestim
mundata est lepra eius et dicit
tus est ei statim⁹ eiecit illum
et dixit illi Vide nemini
dixeris sed vade et ostende te
principibus sacerdotum et offer pro
emundatione tua munꝰ quod pre
cepit moyses in testimoniũ illis Et
egressus cepit predicare et diffa
mare sermonem ita ut iam non posset ma
nifeste introire in ciuitatem sed fo
ris in desertis locis esset Et erat
secedebat in deserto et orabat et
conuenebant ad eum undiq; 32
De filio centurionis act. 8. lu. 7mo

Cum autẽ implesset omnia
verba sua ad aures plebis

Tollit ex ho loco et aliis plibus q̃ euangelia non sũt scripta ordine quo sũt gesta sed q̃ ea q̃ est de pmissa pdicatione et miraculorum virtute ad xpi gloriam pertinere uidebantur

Conf. d'esth' q
centurio fuit
virisq; missis
iudeis et amicis
et q ipe seru
mus

mirat capharnaũ Centurionis
aut cuiusdam filius male habens
erat morientis qui erat illi pre
ciosus Et cũ audisset de ihũ mi
sit eum ad eũ seniores iudeorũ ro
gans eum ut veniret et sanaret
filiũ eius At illi cũ venissent ad
ihũ rogabant eũ sollicite dicentes
ei quia dignus est ut hoc illi pre
stes Diligit enim gentem nram et sy
nagogam ipe ędificauit nobis Je
sus aut ibat cũ illis Et cũ iam
non longe eet a domo misit ad eũ
centurio amicos Accessit aut ad
eum centurio rogans eũ et dixit
dne puer meus iacet in domo pa
ralyticus et male torqtur Et ait
illi ihus Ego veniã et curabo eũ
Et respondens centurio ait illi Dne
non sum dignus
ut sub tectũ meũ intres ppter
quod et me ipm non fui dignum
arbitratus ut venirem ad te sed tm
dic verbo et sanabit puer meus Na
et ego sum homo sub potate constitu
tus habens sub me milites et di
co huic vade et vadit et alio ve
ni et venit et famulo meo hoc fac
et facit Audiens aut ihus mira
tus est et conversus sequentibus se
dixit Amen dico vobis Non inveni
tantã fidem in isl' dico aũt vobis
q multi ab oriente et occidente
venient et recubent cũ abrahã
et ysaac et iacob in regno celo
rum filii aut regni eicientur in tene
bras exteriores ibi erit fletus et stri
dor dentium Et dixit ihus centu
rioni vade et sicut credidisti fiat
tibi et sanatus est puer in illa ho
ra Et reversi qui missi fuerant
domũ invenerunt sanum qui lãgue
rat sanũ 33

De filio vidue suscitato luce vmo

Et factum est deinceps ibat
ihus in ciuitatem que vo
catur naym Et ibant cũ
illo discipuli eius et turba copiosa
Cum aut appropiaret porte ciuita
tis Ecce defunctus efferebatur vni
genitus filius matris sue et hec vidua
erat et turba ciuitatis multa cũ
illa quã cum vidisset ihus mi
sericordia motus sup eã dixit illi noli flere
et accessit et tetigit lorulum hij au
tem qui portabant steterunt et ait
adolescens tibi dico surge et resedit
qui erat mortuus et cepit lo
qui et dedit illum matri sue Accepit
aut omnes timor et magnificabãt
deum dicentes quia pheta magnus
surrexit in nobis et quia deus vi
sitauit plebem suã Et exiit
hic sermo in vniuersam iudeam de eo
et in omnem regionem 38

De duobus volentibus sequi xpm ad
s. luce 9

Videns aut Jhus turbas
multas circa se iussit discipulos suos ire trans stagnum
Factus est aut ambulantibus illis
in via accedens vnus scriba aut ille
magister sequar te quocunq; ieris Et
dixit ei ihus vulpes foueas habent
et volucres celi nidos suos filius
aut hominis non habet ubi caput
suum reclinet Alius aut ad alterum
sequere me Ille aut alius Dne permitte me
primum ire et sepelire patrem meum
Jhus aut illi Sequere me et dimitte
mortuos sepelire mortuos suos
Ille aut vade et annũcia regnum
dei Et alter aut Sequar te dne
sed permitte me renunciare
his qui domi sunt Dixit aut ad illum
Jhus Nemo mittens manum ad aratrum
et respiciens retro aptus est regno
dei 34

De quietatione venti ad nutum
xpi a[ppa]r[e]t ante s. luce 8

Et illo die in vno stetit
et discipulis suis Trascendamus
contra et dimittentes turbam
assumunt eum sicut erat et alie aste
dicit Transeamus trans et alie naues erant
cum illo Et ascendente eo in nauim

Nauim

lam sorum sunt cū discipulis suis
Et ait ad illos Trāseamus trās
stagnū et ascenderūt naviganb
aut illis obdormiuit et ecce motus
magnus factus est in mari et as
cendat procella venti magna i stag
nū et fluctus mittebat in nauī
ita ut navicula opriretur fluctib
et appellebant fluctibus et pul
sabantur ipe uo dormiebat et
erat i puppi sup pulual dormiens
et accesserūt ad eum discipli eius
et suscitauerūt eū dicētes magr
non ad te pertinet ut pereamus Jhe
preceptor salua nos perimus Jhs
surgens minauit ventis et ma
ri et cessauit est ventus facta tra
nq; et respondens dixit eis ubi
est fides vra Timuit timuistis
modicę fidei nr deū habentes fidem
Nostro hoies mirati sunt et timu
erūt timore magno Et dicebāt
ad alterutrū Quis putas ē iste
quia ventis est hic quia pelagi et ma
ri obtēperat et obediūt ei 38

De duobus demoniacis qui exiūt
de monumentis

Venerunt aut et pe
nerūt trans fretū maris
in regionē gerazarenoꝝ
eū que est contra galilea Et cū
exisset de naui statim occurrit ei de monumentis
homo in spū immūdo qui habebat
domicilium in monumentis et neq;
catenis iam quisq; poterat eum ligare
propter quod sepe compedibus et
catenis vinctus distrupisset catenas et
compedes comminuisset et nemo po
terat eum domare et semper
die ac nocte in monumentis erat
et in montibus clamans et con
dens se lapidibus Videns aut
ihm a longe cucurrit et adorauit
eum et pronidit ante illū Et cla
mans voce magna dixit Quid nobis et tibi addat
ihu fili dei altissimi Adiuro te per deū obsecro te ne
me torqas Precepit enim spui
immundo ut exiret ab homine Multo
enim tempibus arripiebat illum
et vinciebant catenis et compedibus
custodiebant Et rumpebant vincula
agebatur a demonio in deserta Interrogabat
tum Dicebat ei illi ihs Exi
spūs immunde ab homine Interrogauit
aut illum dicens Quod ti
bi nomen est Ille legio mihi
nomen est Dixit quia multi su
mus quia demonia multa nos
serunt in eum Et deprecabatur eum
multum ne se expellēt extra re
gionem Erat autem ibi circa montem
pascens magnus porcorum multorum Et omnes
demones aut rogabāt illum dicentes
Dic nos in porcos mitte nos in gre
gem porcorum ut in eos introeamus
Et permisit eis et continuo exeuntes
statim ihs et abierunt illi ihs in
illi exeuntes abierūt et intro
ierunt in porcos Et ecce mag
no impetu abiit totus grex per
ceps in stagnum et suffocabantur
est mare ad duo milia et suffo
cata sunt in mari et mersati sunt
in aquis Quos ut viderunt pasci
pastores qui pascebant eos fu
gerunt et venientes nunciauerunt
in civitatem et agros et in
villas Et exierunt videre totam
rem que facta erat in ihm Et
venerunt ad ihm et viderunt

Quidam tenet q̄ eadē est hystoria q̄ndo apē
ter lu. nō narrat mencionē n̄ de pio demoniaco
qui erat famosior

Deinde stagnum et mare

illum qui a demonio vexabatur
a quo demonia exierunt sedenti
ad pedes eius vestitu et sane mẽ
te et timuerũt Cumq; auerimt
aut illis et hi qui viderat quo
modo sanus factus esset a legione et
de porcis et viso eo rogauit eũ
omnis multitudo gerasenorum ut
trãsiret a finibus eorũ et discede
ret ab ipsis quia magno timore
tenebantur Ipse aut ascendẽs
nauim reuersus est Viriq; ascen
dere nauim cepit ille deprecari qui
a demonio vexatus erat ut esset
cum illo Ihesus aut nõ admisit
eũ sed ait illi Vade et redi in
domũ tuã ad tuos et nũcia illis
quanta tibi deus fecit et misertus
sit tui Et abiit per vniuersam
ciuitatem et cepit predicare quã
plurima fecisset illi Ihesus et
omnes mirabantur Et cum as
cendisset Ihesus in nauim reuersus
transfretauit cõcurrit turba
nimis ad eum et erat circa mare Om
nis aut cum redisset Ihesus
transfretauit accepit illũ turba
Erant enim omnes exspectantes eum

18

De paltico sanato ascẽsio aũt
luce 8o

Et ascendens in nauim
transfretauit et ve
nit in ciuitatem suã
Et ecce offerebant ad illum paraliticum iacentem in lecto qui
a quatuor portabatur Et videns
Ihesus fidem illorum dixit paralitico fili hoc
confide remittuntur tibi peccata tua
Et ecce quidam de scribis dicebant intra se Iste
blasphemat quis potest dimittere peccata nisi
solus deus Et aut cognouit Ihesus cogitationes eorum
et dixit ut quid cogitatis mala in cordibus vestris Quid
est facilius dicere paralitico dimittuntur tibi peccata tua an dicere sur
ge tolle grabatum tuum et ambula
ut autem sciatis quia filius hominis
habet potestatem in terra dimittendi peccata tunc ait paralitico Tibi dico
Surge et tolle lectum tuum et vade in domum tuam Et
confestim coram illis surgens tulit
lectum super quo iacebat et abiit
in domum suam et stupor apprehendit
omnes et magnificabant deum et
glorificauerunt qui dedit potestatem
talem hominibus Et repleti sunt
timore magno dicentes quia vidimus mirabilia hodie et numquam sic
vidimus

30

De simone in domo iairi ascẽsio
ascẽdente in luce quinto

Venit autem ad quendam principem
leui in domo sua Et factum est discumbente eo in
domo sua Ecce multi publicani
et peccatores venientes discumbebant
cum ihesu et discipulis eius Erant
enim multi qui secuti erant eum Et
videntes pharisei et scribe quia manducaret cum publicanis et peccatoribus
dicebant discipulis eius Quare cum publicanis et peccatoribus manducat
et bibit magister vester et vos manducat

tans et bibit. Et videns ihūs aut illis Non egent qui sani sūt me dico sed qui male hūt. Euntes aut discite quid est qa mīaz volo et non sacrificiū. Non em̄ venī vocare iustos sed peccatores ad pniam. Et erant discipuli iohānis et pharisei ieunantes. Et nūc accesserūt ad eū dicētes quare nos et pharisei ieunam̄ frequenter et obseruacōm faciūt discipuli iohānis filie et pharisei nr̄i aut edunt et bibūt et no ieunāt. Et ait illis ihūs Nūqd̄ possunt filij sponsi et nupcie qm̄ diu cū illis ē sponsus ieunāe et luge quanto tempe hūt sponsū sponsum no pnt ieunare. Venīet aut dies cū auferētur ab eis sponsus et tunc ieunabūt in diebus illis dicebat aut et similitudinem ad illos qua nemo emissuram a nouo vestimēto mittit in vestimentū vetus alioq̄ nemo em̄ assumēt nī pānū rudis assūt vestimēto veteri. Alioq̄ auferet supplementū a veteri nouū tollit eū plenitudine eius a vestimento nouū rūpit et peior vel maior scissura fit. Et vini nouī non mittunt in vtres veteres alioq̄ rumpunt vtres et vinū effundē et vtres pibunt sed vinū nouū in vtres nouas mittūt et vtraq̄ conseruantur. Et nemo bibens vetus statim vult nouū dicit em̄ vetus melius est. 39

De suscitatione filij archisynagogi et de emorroissa aia 69 agarē 9 lune 3in

Hec eo loquēte ecce princeps vnus de archisynagogis nomīe yairus nūe nomine ysanas. Et ipe princeps synagoge erat et cecidit ad pedes ihū rogās eum videns eū accessit et prostrauit ad pedes eius et deprecabat eū multum et adorabat rogans ut nr̄ veret domū suam quia vnica filia erat ei ibi fere annorū duodecī et hec moriebatur adorabat eum dicens Dne filia mea mō defuncta est sed veni impone manū tuā super eā ut salua sit et viuat. Et surgens ihūs sequebatur eū et discipuli eius et turba multa. Et contigit dum iret a turbis q̄ premebatur. Et ecce mulier que fluxū sanguis patiebat duodecim āīs que cū multa passa ab medicis erogauerat omnem substantiam suam nec ab vllo poterat curari sed magis deterius habebat. Cū audisset de ihū venit in turba retro et tetigit fimbriā vestimēti eius dicebat aut intra se Si tetigero tm̄ fimbriā vestimēti eius salua ero et confestim stetit fluxus et sanauit est fons sanguis eius et sensit corpe qua sanata est a plaga. Et ihūs statim agnoscēs in semetipo virtutē que exierat ab illo conuersus ad turbā aut quis me et vestimēta mea tetigit. Et discipuli eius aiebant videns turbam comprimentem eum et dicis quis me tetigit. Et circumspiciebat videre eā que hoc fecisset. Videns aut mulier quia nō latuit ei tremens ac timens sciens q̄ sibi factum esset venit et prostrata ante eum et pedes eius et ob quam causā tetigerit eum nudiabat coram omni populo et quemadmodū sanata sit. At ihūs conuersus et videns eā Confide filia fides tua te saluā fecit vade in pace et esto sana a plaga tua. Et saluata est sanata mulier ex illa hora adhuc

co loquente venerūt nūcij ad ar
chisynagogū dicentes quia filia
tua mortua est quid ultra vexas
magistrū nostrū verbū illud ihs
autē audito hoc ait archisynag
puelle. Noli timere tantūmodo crede
et salua erit. Et cū venisset de
sinu in domū principis non admisit
quēquā intrare nisi petrū iacob
bum et iohēm fratrem iacobi. Et
vidit tumultū et flentes et ei
ulātes multos et ubiciones flebant
aut omnes et plangebant illā. Et
ille dixit illis nolite flere quid turba
mini et plorate. Non enim mortua
est puella sed dormit. Et deride
bant eum scientes quia mortua
est. Ipse vero eiectis turbis assūpsit
patrem et matrem puelle qui erant
cum eo et introibat ubi puella
erat iacens. Et tenens manum puelle
dixit illi talitha cumi quod est interpretatum puella
dico tibi surge. Et confestim surrexit spūs
eius et surrexit continuo
et ambulabat et iussit illi dari
manducare. Et obstupuerunt pa
rentes magno stupore quibus
precepit vehementer ne cui dicerent
quod factum illud nemo sciret. Et exiit fama hec in universam terram illā
et egressus inde abiit in patriam suam
et sequebantur eum discipuli eius

Lo De duobus cecis illuminatis ag q

Et transeunte inde ihū se
cuti sunt eum duo ceci clamantes et dicentes mise
rere nobis fili dauid. Cum autem ve
nisset domum accesserunt ad eum
ceci. Et dixit eis ihūs Creditis quia hoc possum facere vobis
Dicunt ei utique domine. Tunc tetigit oculos eorum dicens Secundum fidem
vestram fiat vobis. Et aperti sunt oculi
eorum et comminatus est eis ihūs
dicens videte ne quis sciat. Illi
autem exeuntes diffamauerunt illum
per totam terram illam. Egressis autem
illis ecce obtulerunt ei dicentes ho
minem mutum hominem demonium
ejectum. Et cum ejecto demonio locutus est mutus
et mirate sunt turbe dicentes
Nunquam apparuit sic in israel. Phariszei
autem dicebant in principe demoniorum ejicit demonia Q1

De admiratione turbarum super doctrina ihū et consonat lucē 2° ajēn sexto

Et facto sabbato cepit in
synagoga docere et multi
audientes admirabantur
dicentes unde huic
hec omnia et que est sapientia que data
est illi et virtutes que per manus
eius efficiuntur. Nonne est iste
fabri filius nonne mr eius dicitur
maria et fratres eius Iacobus et
Joseph Symon et Judas et sorores
eius Nonne omnes apud nos sunt
et scandalizabantur in eo. Ihūs autem dixit illis non est prophete sine honore
nisi in patria sua et in domo sua
et in cognatione sua et non pote
rat ullam virtutem ibi facere nisi paucis infirmis impositis manibus curauit et mirabatur propter incredulitatem eorum Q2

De missione facta discipulis rogare dominum messis mittat operarios ajē 9. ajē 6.

Et circuibat ihūs omnes ciui
tates et castella docens in sy
nagogis eorum et predicans euangelium regni et curans omnem langorem et omnem infirmitatem
Videns autem turbas miserecordia est
eis quia erant vexati et iacentes
sicut oues non habentes pastorem tunc dixit discipulis suis
messis quidem multa operarii au
tem pauci. Rogate ergo dominum messis ut mittat operarios in messem suam Q3
De missione duodecim apostolorum ajē 10. et 11° ajen 6. huic 9.

Conuocans aut ihs duo
decim discplos aplos se-
pit eos binos mittē de-
dit illis virtutem et potestatem sup omnia
demonia ut eicerent et mirarent om-
nem lāgorem et omnem infir-
mitatem Duodecim aut aplorū
hor sunt nomina Primus symon
qui dicit petrus et Andreas frat
eius philippus et bitholomeus Ia-
cobus zebedei Johannesq frat eius
thomas et matheus publicanus
Iacobus alphei et thadeus Symon
cananeus et iudas scariothis
qui tradidit eum Hos duodecim
misit ihs precians regni dei et
sanare infirmos dicens eis et
dicens In viā gentiū ne abieritis
et in ciuitates samaritanorū ne
introieritis sed potius ite ad oues
que perierunt domus isrl Euntes
aut predicate dicentes quia appropin-
quabit regnū celorū infirmos curate
mortuos suscitate leprosos mun-
date demones eiicite gratis accepis-
tis gratis date Nolite possidere au-
rū et argentū et pecuniā in zonis ues-
tris non peram in uiam neq duas tunicas habeatis neq calciamen-
ta sed calceatos sandalis dignus enim
est operarius cibo suo In quācumq
autē ciuitatē aut castellū aut domū
introieritis interrogate quis in ea dig-
nus sit et ibi manete et inde ne
exeatis Intrantes aut domū salutate
eā dicentes pax huic domui Et
si quidem fuerit domus illa digna ue-
niet super eam pax vestra Si aute
non fuerit digna pax vestra ad vos re-
uertetur Et quicūq non receperit
vos neq audierit sermones ves-
tros exeuntes foras de domo uel
ciuitate excutite pulueren de pedi-
bus vestris In testimoniū super il-
los Amen dico vobis Tolerabi-
lius erit terre sodomorū et gomorreo-
rum die iudicii quā illi ciuitati Ecce
ego mitto vos sicut oues in medio
luporū Estote prudentes sicut ser-
pentes et simplices sicut columbe
Cauete aut ab hominibus tradent
enim vos in consiliis et in synagogis
suis flagellabunt vos Et ad p̄sides et reges ducemini p̄p̄ me
testimonium illis et gentibus cū
aut tradent vos nolite cogitare
quomodo aut quid loquamini Dabi-
tur enim vobis in illa hora quid lo-
quamini Non enim vos estis qui lo-
quimini sed spūs patris vestri qui lo-
quitur in vobis Tradet autem
frater fratrem in mortem et pr. fi-
lius et insurgent filii in parentes
et morte eos afficient et eritis
odio omnibus hominibus p̄p̄ter nomen meum Qui aut perseuerauerit
usq ad finem hic saluus erit
Cum aut persequentur vos in
ciuitate ista fugite in aliā Amen
dico vobis Non consummabitis ciui-
tates isrl donec veniat filius ho-
minis Non est discipulus sup magi-
strum neq seruus sup dominū suum sufficiat
discipulo ut sit sicut magr eius
et seruo sicut dns eius Et pa-
trem familias beelzebub vocā-
uerunt quanto magis domesticos
eius Nolite ergo timere eos
nichil enim est opertum quod non reue-
labitur et occultum quod non
scietur quod dico vobis in te-
nebris dicite in lūce et quod in
aure auditis predicate super tecta
Et nolite timere eos qui oc-
dunt corpus animam aut non pos-
sunt occidere sed potius timete eum
potest et corpus et animam perde-
re in gehennā Nonne duo passe-
res asse veneunt et unus ex
illis non cadet super terram sine
patre vestro vestri aut et capilli
capitis sunt omnes numerati
Nolite ergo timere multis pas-
seribus meliores estis vos Omnis
ergo qui confitebitur me coram ho-
minibus confitebor et ego eum
coram patre meo qui in celis est

Nolite arbitrari quia venio mittere
pacem in terram non veni pacem mit
tere sed gladium Veni enim hominem
separare adversus patrem suum et filiam
adversus matrem suam et nurus adver
sus socrum suam et inimici hominis do
mestici eius qui amat patrem suum
et matrem plus quam me non me est
dignus aut qui amat filium aut fi
liam super me non est me dig
nus Et qui non accepit crucem suam
et sequitur me non est me dignus
Qui invenit animam suam perdet illam
Et qui perdiderit animam suam propter me
inveniet illam Qui recipit vos me
recipit et qui me recipit recipit eum
qui misit me qui recipit prophetam
in nomine prophete mercedem prophete ac
cipiet Et qui accepit justum in no
mine justi mercedem justi accipiet
Et quicumque dederit potum vni ex pu
silis istis calicem aque frigide tm
in nomine discipuli Amen dico vobis
non perdet mercedem suam Et factum
est cum consummasset jesus verba hec
precipiens duodecim discipulis suis
egressus inde cum transibat per castella eius
dem galilee et circuibat ubique predi
cabant ut penitentiam agerent Et de
monia multa eiciebant et ungue
bant oleo multos egros et sanabant
eos Transiit autem jesus inde ut
doceret et predicaret in civitatibus
eorum

De interrogatione johannis tu es
qui venturus es an alium expectamus

Cum audisset autem johannes in vin
culis opera christi mit
tens duos de discipulis suis ait ei
Tu es qui venturus
es an alium expectamus In ipsa
autem hora curavit multos a lagoribus
et plagis et spiritibus
malis et cecis multis donavit vi
sum Et respondens jesus ait illis Eun
tes renuntiate johanni que vidistis
et audistis ceci vident claudi am
bulant leprosi mundantur surdi
audiunt mortui resurgunt pau
peres evangelizantur Et beatus qui
no fuerit scandalizatus in me Illis
autem abeuntibus cepit jesus dicere
ad turbas de johanne quid existis
in desertum videre arundinem ve
to agitatam Sed quid existis videre
hominem molibus vestitum Ecce qui
mollibus vestiuntur et qui in pom
pa veste sunt et in deliciis in domi
bus regum sunt Sed quid existis
videre propheta Etiam dico vobis et
plus quam propheta hic est enim de
quo scriptum est Ecce ego mitto
angelum meum ante faciem tuam
qui preparabit viam tuam ante te Amen
dico vobis non surrexit inter na
tos mulierum maior johanne bap
tista qui autem minor est in regno
celorum maior est iste A diebus
johannis baptiste usque nunc regnum
celorum vim patitur et violenti ra
piunt illud omnes enim prophete et
lex usque ad johannem baptistam pro
phetaverunt et si vultis recipere ipse
est helyas qui venturus est qui ha
bet aures audiendi audiat et
omnis populus audiens et publicani justi
ficaverunt deum baptizati baptismo
johannis pharisei autem legisperitum re
spuerunt consilium dei spretum in semetip
sis aiunt non baptizati ab eo aut
aiunt demonium habet venit filius ho
minis manducans et bibens et dicunt
ecce homo vorax potator et
peccatorum amicus et justificata est
sapientia ab omnibus filiis suis

De pharisseo qui rogavit ihm
manducare secum et de maria
magdalena luce anno

Rogauit autē illū quidā de phariseis ut māducaret cū illo et ingressus domū phariſei discubuit Et ecce mulier que erat in ciuitate per cuius ut agnouit q accubuit in domo phariſei attulit alabastrum vngenti et stans retro secus pedes eius cepit rigare lacrimis pedes eius et capillis capitis sui tergebat et osculabatur pedes eius et vngebat vngento Videns autē pharisseus qui vocauerat eū ait intra se dicens hic si esset pphēta sciret vtiq; que et qualis est mulier q tangit eū quia peccatrix est Et respondens ihūs dixit ad illum Symon habeo tibi aliquid dicere At ille ait magister dic duo debitores erāt cuidā feneratori vnus debebat denarios quingentos et alius quinquaginta non habentibus illis vnde redderent donauit vtrisq; quis ergo eū plus diliget Respondens symon dixit Estimo quia is cui plus donauit At ille dixit ei Recte iudicasti Et conuersus ad mulierem dixit symoni Videsne hanc mulierem intrauī in domū tuā aquā pedibus meis non dedisti hec autē lacrimis rigauit pedes meos et capillis suis tersit osculū mihi non dedisti hec autē ex quo intrauit non cessauit osculari pedes meos Oleo caput meū non unxisti hec autē vngento unxit pedes meos propter quod dico tibi remittuntur ei peccata multa quia dilexit multum Et ait illi Remittuntur tibi peccata tua Et cooperunt qui simul accumbebant dicere intra se quis est hic qui etiam peccata dimittit Dixit autem ad mulierem Fides tua te saluā fecit vade in pace

De oratione Johis baptiste Capitulum vi

Cum autē dies opportunus accidisset herodes natalicia sua cenā fecit principibus et tribunis et primis galilee Cui cū intrasset filia ipsius herodiadis et saltasset in medio et placuisset herodi simulq; recumbentibus Puella pete a me quod vis et dabo tibi et iurauit illi quia quodcūq; petieris dabo tibi licet dimidium regni mei que cū exisset dixit matri sue quid petā At illa dixit caput iohannis baptiste Cui cū intrasset statim cū festinatione ad regem petiit dicens Volo ut protinus dēs mihi in disco caput iohannis baptiste Et contristatus est rex propter iusurandum et propter eos qui discumbebant noluit eā contristari sed misso spiculatore precepit adferri caput iohannis in disco et dedit illud puelle et puella dedit matri sue Quo audito discipuli eius venerunt et tulerunt corpus eius et posuerunt illud ac sepelierunt et ueniētes nunciauerunt ihū Quod cū audisset ihūs secessit in nauicula in locum desertum seorsum

De probatica piscina Capitulum vii

Post hoc erat dies festus iudeorum Et ascendit ihūs ierosolima Est autē in hierusalē probatica piscina que cognominatur hebraice bethsaida quinq; porticus habens In istis iacebat multitudo magna languentium cecorum claudorum aridorum expectantium aquā motum Angelus autē dñi secundum tempus descendebat in piscinā et mouebat aquā et qui prior descendisset in piscinā post motionem aquae sanus fiebat a qua cuiq; detinebatur infirmitate Erat autē ibi quidā homo triginta octo annis in infirmitate sua hunc cū vidisset ihūs iacentem et cognouisset quia multum iā tempus habet dixit ei vis sanus fieri Respondit ei languidus Domine hominem non habeo ut cum turbata fuerit aqua mittat me in piscinā dum autem venio ego alius ante me descendit Dicit ei ihūs Surge tolle grabatum tuum et ambula

et statim sanus factus est homo
et sustulit grabatu suu et ambu
labat Erat aut sabbatu in ꝯ die
dicebat ergo iudei illi qui sanꝰ fue
rat Sabbatu est non licet tibi tolle
re grabatu tuu Respondit eis Qui me
sanu fecit ille mi dixit Tolle gra
batu tuu et ambula Ipse aut qui
sanus factus erat ecclesiam nesciebat
quis esset ihus declinauit a turba
constituta in loco postea inuenit eu
ihus i templo et dixit ei Ecce sa
nus factus es iam noli peccare
ne deteriꝰ tibi aliqd contingat Abiit
ille homo et nunciauit iudeis q ihe
sus est qui fecit eu sanu postea p
sequebantur iudei ihm quia hec
faciebat in sabbatis Ihus autem
respondit eis pater meus usq modo
operatur et ego operor Propea ex
go magis querebant eum iudei
interficere quia non solu solvebat sab
batu sed et patrem suu dicebat deu
equalem se faciens deo Respondit
itaq ihus et dixit eis Amen amen
dico vobis non potest filius a se qd
qm facere nisi qd videit patrem facie
tem Quecuq enim ille fecerit hec
et filius similr facit pater enim dilt
filiu et omnia demonstrat ei que
faciat ipe Et maiora his demon
strabit opa ei ut vos mremini Si
cut enim pr suscitat mortuos et vi
uificat sic et filius quos vult vi
uificat neq enim pater iudicat quem
quam sed iudicium omne dedit filio ut oēs
honorificent filiu sicut honorificat
patrem qui non honorificat filium
non honorificat patrem qui misit
illum Amen Amen dico vobis qꝝ
qui verbum meum audit et credit ei
qui misit me habet vitam eternam
et in iudicium non venit sed tran
sit a morte in vitam Amen Amen
dico vobis quia venit hora et nunc
est qñ mortui audient vocem filij
dei et q audierint vivent Sicut enim
pr habet vitam in semetipo sic de
dit et filio habere vitam in semetipo
Et potestatem dedit ei iudicium facere
quia filius hoim est Nolite mirari
hoc quia venit hora in q omnes
qui in monumentis sunt audient
vocem eius et procedent qui bona
fecerunt in resurrectionem vite q
vero mala egerunt in resurrectionem
iudicij non possum ego ipe a meipo
facere quicquam sed sicut audio iudico
et iudicium meum iustum est quia non
quero voluntatem meam sed eius q mi
sit me Si ego testimonium perhi
beo de me testimonium meum non est
verum Alius est qui testimoniu phibet
de me et scio quia verum est testimo
nium eius qd phibet de me Vos mi
sistis ad iohem et testimoniu phibu
it veritati Ego aut non ab hoie
testimoniu accipio sed hec dico ut vos
salui sitis Ille erat lucerna ardens
et lucens vos aut voluistis ad
horam exultare in luce eius Ego au
tem habeo testimoniu maius iohanne
Opa enim que dedit mihi pr ut per
ficiam ea ipa opa que ego facio testi
monium phibent de me quia pater
me misit et q misit me pater
ipe testimoniu phibet de me neq
vocem eius unquam audistis neq
speciem eius umquam vidistis Et
verbum eius non habetis manens in vobis
quia quem misit ille huic
vos non creditis scripturas in quis vi
tam eternam habere Et ille sunt
que testimoniu phibent de me et
non vultis venire ad me ut vi
tam habeatis Claritatem ab hoi
bus non accipio sed cognovi vos
quia dilectionem dei non habetis
in vobis Ego veni in nomine patris
mei et non accepistis me si alius
venerit in nomine suo illum accipietis
Quo potestis vos credere qui glo
riam ab invicem accipitis et gloriam
que a solo deo est non quritis Nolite
putare quia ego accusaturus sim
vos apud patrem est qui accusat
vos moyses in quo sperastis Si enim
crederetis moysi crederetis forsitan

et mihi de me cum ille scripsit hi
cum illis his non credens quomo
do verbis meis credet.

De herode dicente iohannem sur
rexisse et mirabilia facere ad ly ar
ticulum huc nono.

Audivit autem herodes tetrar
cha fama de ihu et ea
que fiebant de eo mani
festum est eum esse filium nomine eius
et hesitabant eo quod diceretur a quibus
dam vero quod helyas iohes sur
rexerit a mortuis a quibusdam eo
quod helyas apparuit ab aliis autem
quod unus de antiquis surrexerit
et ait herodes iohem ego decol
lavi quis est iste de quo ego talia
audio et quebat videre eum et
ait pueris suis hic est iohannes
baptista ipse surrexerit a mortuis
et ideo virtutes operantur in eo que
ego decollavi iohem hic a mor
tuis surrexit

De reditu apostolorum ad ihm ad
huc hunc.

Et reversi apli annunciantes
ad ihm quecunque egerant et do
cuerant et ait illis venite seor
sum in desertum locum et requiescite
pusillum et assumptis illis secessit
seorsum in desertum locum qui est beth
saida erant enim qui venebant
et redibant multi et nec spacium
manducandi habebant.

De quinque panibus et duobus
piscibus ut supra hunc.

Et ascendentes in naviculam
abierunt trans navigare ga
lilee quod est tyberiadis
et in desertum locum quod vocatur
urbe seorsum simul eum et viderunt
eos abeuntes et cognoverunt multi
et pedestres de omnibus civi
tatibus concurrerunt illuc et pre
venerunt eos et exiens vidit tur
bam multam et misertus est super
eos quia erant sicut oves non ha
bentes pastorem et cepit illos

et loquebatur illis de regno dei et
cepit illos docere multa et curabat
languidos eorum et sedebatur autem eum
multo magna quia videbant sig
na que fiebant super his que fie
bebantur Abiit autem in montem
ihus et ibi sedebat cum discipulis
suis Erat autem proximum pascha
dies festus iudeorum vespere autem
facto accesserunt ad eum discipuli
eius dicentes desertus est locus
et hora iam preterijt dimitte tur
bas ut euntes ad castella villasque
que circa sunt diversant ut inveniant
escas ut emant apos quos manducent quia loco deserto sumus Jhc
sus autem dixit illis non habent necesse
se ire date illis vos manducare
Cum sublevasset ergo oculos ihs
sus et vidisset quia multitudo
magna maria venisset ad eum
dixit ad philippum unde ememus
panes ut manducent hoc autem
dicebat temptans eum ipse enim
sciebat quid esset facturus respondit
ei philippus ducentorum denario
panes non sufficiunt ut unusquisque
modicum quid accipiat Et dixit
eis quot panes habetis ite et vide
te dixit ei unus ex discipulis eius
andreas fr̃ symonis petri Est
puer unus hic habens quinque panes
ordeaceos et duos pisces Et hec
quid sunt inter tantos nisi forte
nos eamus et emamus in omnem
hanc turbam esaias dixit ergo ihs
sus facite homines discumbere per
centum quinquagenos Erat autem fe
num multum in loco discubuerunt
ergo viri quasi milia quinque multa
plices per centenos et quinqua
genos Accepit ergo ihus panes
quinque et cum benedixisset et fre
git et dabat discipulis suis ut ponerent ante eos
discipuli autem dederunt turbis Et
omnes bibisset autem videret si est 2m pascha et recessit a pri
mum dicto et ab illo quo fu
erunt sub

tolligite ꝛc Finit hꝰ nor Angy si non fi-
ceret ꝑ eum de eis nam mḋo de 2a ve
sertione septem panū viderūt ee miser
eūt mḋ qꝫ narraret ꝑ tre vna et edde
refectiom et hor vt ꝑ groḋaria mhū
ut dicā plicēs fm quēqꝫ mst semel
videnerūt esse nazarā
et samar Dixit discipulis suis
tolligite que supauerūt fragme
ta ne peant Tollegerūt ergo
et impleuerūt duodecim cophi
nos fragmentoꝝ ex quīq pā
bus ordeaceis et duobus pisḋ
que superfuerāt his qui manduca
uerant hoḋ manducarū aute fuer
nūs quīq mlia virorū exceptis
mulieribus et pnulis Et statim
coegit discipulos suos ascendere
i naum ut precederet eū trās fretū
a bethsaiḋ dum ipe dimitteret po
pulū Illi go hoies cū vidissent
q fecerat signū dicebant qꝫ hic e
ve ꝓpheta qui venturus est i mū
dum Thesus aut cū cognouisset
q venturi essent et rapturi eū
et facerent eū regem fugit i montē
um ipe solus erat ubi
De ambulatione ipi sup mare
mt ꝯ marc. 6. Joh. 6.

Et aut sero factū est descē
derūt discipuli eius ad ma
re Et cū ascendissent
nauim venerūt trās mare in ca
pharnaū Et tenebre iā facte
erant et non veniebat ad eos ihe
sus Mare aut vento magno
flante exurgebat Nauicula aut
i medio mari iactabat fluctib⁹
Erat aut ventus contrus eis
et vidit eos laborātes in remi
gando Erat go remigassent stā
dia quasi viginti quīq aut xxv
cum quarta Vigilia noctis ve
nit ad nos eos ambulans supra
mare et volebat prēre eos At il
li ut viderūt eū ambulantem su
pra mare putauerunt fantasma
esse et exclamauerūt p tno
re Oēs enī viderūt eū et cō
turbati sunt statimq; ihūs lo
cutus est eis dicens habete fidu
ciam ego sum nolite
timere Respondens aut petr⁹
dixit dne si tu es iube me ve
nire ad te sup aquas At ipse
dixit veni Et descendens pe
trus de nauicula ambulabat
sup aquas ut veniret ad ihm
Videns aut ventū validum
timuit et cū cepisset mergi cla
mabat dicens Dne salui me
fac Et cōtinuo Ihūs extendens
manū apprehendit eū Et ait il
li modice fidei quare dubitasti
Voluerūt go eum recipe i naū
et ni ascendisset in nauiculam
cessauit ventus et multo mag
mira se supebāt non enī intel
lexerant de panibus erat enī
cor eoꝝ excecatū Cū aut in na
uicula erant venerūt et adora
uerūt eū dicētes vere filius dei
es Et statim naues fuit ad trā
ad quā ibāt Et ni reassecutisset
venerūt in tram genezareth
et applicuerūt Cūq egressi fuis
sent de nauigio cognouerunt
eū et pcurrentes p vniuersam
regionē illā ceperūt in grabatis
illos qui male hebant ferre
re ubi eū audiebāt esse Et q
cūq introibat in vicos et i vil
las aut ciuitates in plateis po
nebāt infirmos et deprecabāt eum
ut vel fimbriā vestimenti eius tan
gerent et quotq tangebant eū salui
fiebant

Augy dicit q mphar
naū est inter finagiū
genazareth quod ꝺ
mare

De pdicatione Eukaristie Joh. 6. 42

Altera aut die turba q stabat
trans mare vidit quia
nauicula alia non erat
ibi nisi vna Et quia non intrasset
ihūs cū discipulis suis in naue sed
soli discipuli eius abissent Alie aut
superuenerunt naues a tiberiade iux
ta locū ubi manducauerūt panem
gratias agentes deo Cū ergo vidisset
turba quia ihūs non erat ibi neq
discipuli eius ascenderūt naui
cula et venerūt capharnaū q
rentes ihm Et ci inuenissent

eū trans̄ mare dixerūt ei Rabbi
q̄n huc venisti Rndit ihūs et dix
it Amen amen dico vobis quitis
me nō q̄a vidistis sed q̄a mā
ducastis ex panibus et saturati es
tis opam̄ non cibū q̄ perit sed
q̄ pmanet in vitā etnam quem
filius hominis vobis dabit hic eū
pater signauit deus Dixerunt
ergo ad eū quid faciemus ut opem
opa dei pficiamus ihūs et dixit eis
hoc est opus dei ut credatis in eum
quē misit ille Dixerūt ei Quod
ergo tu facis signū ut videamus et
credamus tibi quid operaris Patres
nri māducauerūt mānā in deser
to sicut scriptum est panem de ce
lo dedit eis māducare Dixit ergo
eis ihūs Amen amen dico vob
Non moyses dedit vobis panem
de celo sed pat meus dat vobis
panem de celo verū panis eim dei
est q̄ descendit de celo et dat vi
tam mūdo Dixerūt ergo ad eum semper
da nobis hanc panem Dixit aut
ihūs Ego sum panis vite Qui
venit ad me non esuriet et q̄ cre
dit in me nō sitiet vnq̄ sed dixi
vobis quia et vidistis me et non
creditis Omne q̄d dat mi pater
ad me venet et eū q̄m venit ad me
non eiciā foras quia descendi de
celo nō ut faciā voluntatē meā sed vo
luntatem eius q̄ misit me hec
est aut voluntas eius q̄ misit me
patris ut omne q̄d dedit mihi nō pdam
ex eo sed resuscitem illud in nouissimo
die hec est eim voluntas patris mei
q̄i misit me ut omnis q̄i videt
filiū credat in eū et habeat vitā eter
nā et ego resuscitabo eū in nouissimo
die murmurabāt ergo iudei de illo
quia dixisset Ego sum panis q̄
de celo descendi et dicebāt Nonne
hic est ihūs filius ioseph cuius nos
nouimus patrem et matrem Quomo
ergo dicit hic quia de celo descendi
Rndit ergo ihūs et dixit eis No
lite murmurare inuicem Nemo po
test venire ad me nisi pater meus q̄
misit me traxerit illum Et ego re
suscitabo eū in nouissimo die Est
scriptum in pphetis Et erunt omnes
docibiles dei Omnis q̄i audiuit
a patre et didicit venit ad me Non
quia patrem vidit quisq̄ nisi is q̄
est a deo hic vidit patrem Amen
amen dico vobis Qui credit in
me habet vitā eternā Ego sum
panis vite patres vestri māducauerūt
in deserto manna et mortui
sunt hic est panis de celo descendens
ut si quis ex ipo mādducat non mo
riatur Ego sum panis viuus
q̄i de celo descendi Si quis man
ducauerit ex hoc pane viuet in
eternū Et panis quem ego dabo
caro mea est pro mundi vita lite
gabant ergo inter se iudei dicen
tes quo potest hic nobis dare car
nem suā ad mādducandū Dixit
ergo eis ihūs Amen amen dico
vobis nisi mādducauerīs carnem
filij hominis et bibēritis eius sangui
nem non habebitis vitam in vobis
Qui mādducat meā carnē et bibit
meū sanguinem habet vitā eternā
et ego resuscitabo eū in nouissimo
die Caro eim mea vere est cibus
et sanguis meus vere est potus
Qui mādducat meā carnem et
bibit meū sanguinem in me manet
et ego illo Sicut misit me vi
uens pater et ego viuo propter patrem
et qui mādducat me et ipe viuet
propter me hic est panis qui de ce
lo descendit Non sicut patres vestri
mādducauerūt manna et mor
tui sunt Qui mādducat hunc pa
nem viuet in eternū hec dixit in
synagoga docens in capharnaum
Multi ergo audientes ex discipulis eius
dixerūt Durus est hic sermo
Et quis potest eum audire Sci
ens aut ihūs apud semetipm quia
murmurarent de hoc discipuli
eius dixit eis hoc vos scandalizat

Si ergo videritis filium hominis ascendentem ubi erat prius Spūs est quia vivificat caro non prodest quidquid verba que ego locutus sum vobis spūs et vita sunt Sed sunt quida ex vobis qui non credunt Sciebat enim ab initio ihūs q̄ erant credentes et quis traditurus esset eum Et dicebat quapropter dixi vobis quia nemo potest venire ad me nisi datum ei fuerit a patre meo Ex hoc multi discipulorum eius abierunt retro et iam non cum illo ambulabant Dixit ergo ihūs ad duodecim Numquid et vos vultis abire Respondit ergo ei symon petrus domine ad quem ibimus verba vite eterne habes et nos credimus et cognovimus quia tu es xp̄s filius dei Respondit eis ihūs Nonne ego vos duodecim elegi et unus ex vobis diabolus est Dicebat autem de iuda symonis scharyothis hic enim erat traditurus eum unus ex duodecim

De missione septuaginta duorum discipulorum Iuxta lo. 43

Post hoc autem designavit dominus et alios lxxij et misit illos binos ante faciem suam in omnem civitatem et locum quo erat ipse venturus et dicebat illis messis quidem multa operarii autem pauci Rogate ergo dominum messis ut mittat operarios in messem suam Ite ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos Nolite portare sacculum neque peram neque calciamenta et neminem per viam salutaveritis In quamcumque domum introieritis primum dicite pax huic domui et si ibi fuerit filius pacis requiescet super illum pax vestra autem revertetur ad vos In eadem autem domo manete edentes et bibentes que apud illos sunt Dignus enim est operarius mercede sua Nolite transire de domo in domum In quamcumque civitatem intraveritis et susceperint vos manducate que apponuntur vobis et sanate infirmos qui in illa sunt Et dicite illis quia appropinquavit in vos regnum dei In quamcumque autem civitatem intraveritis et non receperint vos Exeuntes de platea eius dicite etiam pulverem qui adhesit pedibus nostris excutimus vobis Verumtamen hoc scitote quia appropinquavit regnum dei Dico vobis quia sodomis in die illa remissius erit quam illi civitati

De maledictionibus civitatum in quibus plurimas fecerat xp̄s ap̄r II Joh. 10 ajeun z luce decimo 44

Tunc cepit ihūs exprobrare civitatibus in quibus facte sunt virtutes eius plurime quia non egissent penitentiam Vae tibi corozaym Vae tibi bethsayda quia si in tyro et sydone facte fuissent virtutes que facte sunt in vobis olim in cilicio et cinere sedentes penituissent Verumtamen dico vobis tyro et sydoni remissius erit in die iudicii quam vobis Et tu capharnaum numquid usque ad celum exaltaberis usque ad infernum descendes quia si in sodomis facte fuissent virtutes que facte sunt in te forte mansissent usque hodie dico autem vobis quia terre sodomorum remissius erit in die iudicii quam tibi Qui vos audit me audit et qui vos spernit me spernit spernit autem qui me misit Et revertuntur septuaginta duo cum gaudio dicentes domine etiam demonia subiciuntur nobis in nomine tuo Videbam satanam sicut fulgur de celo cadentem Ecce dedi vobis potestatem calcandi super serpentes et scorpiones et super omnem virtutem inimici et nihil vobis nocebit Verumtamen in hoc nolite gaudere quia spiritus vobis subiciuntur gaudete autem quia nomina vestra scripta sunt in celis

De demonio muto ajr 12 ajr 3 luc 11° 45

Oblatus est ihū demonium habens et mutum et cecum et mutus et cecus videns demonium et illud cecum et mutum et non videbat demonium loquebatur et mutus Turbe autem admirate sunt dicentes numquid hic est filius dauid pharizei autem et scribe quia ihūs descendebant audientes dixerunt quia beelzebub habet Et in beelzebub principe demoniorum eiicit demonia Alii temp

tantes signū de celo quebant ab
eo Et cognitis ab ipe ut vidit eo
gitationes eoꝝ dixit illis Omne
regnū in seipm diuisum desola-
bitur et domus super domum cadet
Et si non pōt regnū illud et omnis
una ul' domus diuisa cont se non
stabit Si aut sathanas in seipm
diuisus est quomō stabit regnum
ipius Si sathanas cōsurrexerit in
seipm diuisus est et nō poterit
stare sed finē habet quia dicitis
in beelzebub eice me demonia si
aut ego in beelzebub eicio demonia
filii vri in quo eiciūt ideo ipi iudi
ces vri erūt porro si in digito dei
spūs dei eicio demonia profecto per
uenit in vos regnū dei cū fortis
armatus custodit atria sua In
pace sunt oīa que possidet nec
potest vasa fortis ingressus in do
mū eripe nisi prius fortem alliget
Et tunc domū eius diripiet Qui
non est mecū aduersum
me est et q nō colligit mecū dis
pgit Amen dico vobis quia oīa
Dimittentur filijs hom̄ peccā et
blasphemie quibus blasphemauerit
qui aut blasphemauerit in spm
scm non habet remissionē in
eternū sed reus erit eterni delicti qm
dicebant spm immundum habet Cum
multis diceret ibum cont filiū ho
minis remittetur ei Qui aut dixe
rit cont spm scm non remittetur ei neq; in hoc seculo neq; in
futuro aut facite arborē bonam
et fructū eius bonū aut facite
arborē malā et fructū eius malū
Siquidem ex fructu arbor cognosci
tur Progenies viperarum quō pote
stis bona loqui nō sitis mali Ex
habundantia enim cordis os loquit
bonus homo de thesauro bono
profert bona et malus homo de
malo thesauro profert mala Di
co aut vobis quia de omni verbo otioso
quod locuti fuerint homines
reddent de eo rōnē in die iudicij Ex ibis
enim tuis iustificaberis et ex ibis tuis
condempnaberis Cum aut immundus spi
ritus exierit ab homine ambulat
per loca arida querens requiem
et non inuenit Tunc dicit Reuer
tar in domū meā vnde exiui Et
veniens inuenit eā vacantem scō
pis mundatam et ornatā Tunc
vadit et assumit septem alios spūs
secū nequiores se Et intrantes
habitant ibi Et fiunt nouissima ho
minis illius peiora prioribus sic erit
et gnōtioni huic pessime Factum
est autem hoc dicet Extollens vocē
quedā mulier de turba dixit ad
Jhesum Beatus venter qui te
portauit et ubera q suxisti Ait ille
dixit Quinymo beati qui audiunt
verbum dei et custodiunt illud

De mte Jhū et scribis q̄rentib⁹
loqm ei ait xii. arar. c. luce. viº

Adhuc eo loquente ad tur
bas ecce mr eius et fres
eius foris stabant q̄ren
tes loqui ei non poterāt ei ad
ire pe turbā Et nūciatū ad
eū sunt Tes eū et sedebat cū eis
turba dixit aut ei quidam Ecce
mr tua et fres tui foris stant
q̄rentes te videre Et ipe respō
dens dicenti sibi ait Quis est mr
mea Et qui sūt fres mei Et ex
tendens manū suam
in discipulos suos dixit Ecce ma
ter mea et fres mei Quicūq;
enim fecerit voluntatem patris mei q
in celis est ipe meus frāter soror
mea est mater mea et fres mei
sunt hij qui verbū dei audiunt et
faciunt

De petentibus signū de celo ait
duodecimo luce xiº

Dixerunt aut ei quidā
ex scribis et pharisēis
dicentes magister volu
mus a te signū videre Turbis
autem turbis cepit dice

grīacio her grīacio negō est grīa
cio mala et adultera signū querit
et signū non dabitur ei nisi signū
Jone et ꝓphete Nam sicut Jonas
fuit signū niniuitis ita filius hoīs
grīacionis hui⁹ Sicut em Jonas fuit
in ventre ceti tribus diebus et tribꝰ
noctibus Sic erit filius hoīs in cor
de terre tribus diebus et tribus
noctibus Viri niniuite surgent in
iudicio cū grīacione ista et cōdem
nabūt eam quia pniam egerunt
in ꝓdicatione Jone Et ecce
plusq̄ Jona regina austri surget
in die iudicij cū grīacione ista et cō
demnabit eam quia venit a fini
bus terre audire sapiam salomo
nis Et ecce plusq̄ salomon hic ne
mo lucernam accendit et in abscondi
to ponit neq̄ sub modio sed sup
candelabrū ut qui ingrediuntur lu
men videant lucēa corpis tui est
oculus tuus Si oculus tuus sim
plex fuit totū corpus tuū luminosum
erit Si autē nequā fuit etiā corpꝰ
tuū tenebrosū erit Vide ergo ne
lumen quod in te est tenebre sint
Si ergo corpus tuū totū lucidum
fuit non hns aliquā ptem tene
brarū erit lucidū totū Et sicut
lucerna fulgoris illuminabit te

¶ 18

De discipulis quibus demonia subi
cebantur ad ihū⁹ huc sermo

Reuersi aut sunt lxxij dis
cipuli cū gaudio dicentes
dne etiam demonia sub
iecta sunt nobis i nōie tuo Et ait
illis videbam sathanā sicut fulgur
de celo cadentem et ecce dedi vobis
potestatem calcandi super serpentes
et sup scorpiones et super omnē po
testatem inimici et nichil vobis no
cebit uerumtamen in hoc nolite gaudere
quia spūs vobis subiciuntur Gau
dete aut quia nomina vra scripta sunt
in celis In ipsa aut hora exultā
uit ihūs in spū sco Et videns dix
it Confitebor tibi pr dne celi et
terre quia abscondisti hec a sapien
tibus et prudentibus et revelasti
ea paruulis Ita pater quia sic fuit pla
citum ante te omnia mihi tradita sunt
a pre meo Et nemo scit qui sit fi
lius nisi pater neq̄ qui sit pater
nisi filius Et cui voluit filius re
velare Et conversus ad discipulos
suos ait Beati oculi qui vident ea
que vos videtis Dico enim vobis
q̄ multi reges et ꝓphete voluerunt
videre que vos videtis et non vi
derunt et audire que vos auditis
et non audierunt Venite ad me
omnes qui laboratis et onerati estis
et ego reficiam vos Tollite iugum
meum super vos et discite a me
quia mitis sum et humilis corde
et inuenietis requiem animabus
vris iugum enim meum suaue est et
onus meum leue

De samaritano mirante vulneratum
hunc sermonem

¶ 19

Et ecce quidam legisperitus
surrexit temptans illum
et dicens magister quid
faciendo vitam eternam possidebo
Ait ille dixit ad eum In lege quid
scriptum est quid legis Ille re
spondens dixit diliges dominum deum
tuum ex toto corde tuo et ex tota a
nima tua et ex omnibus viribus tuis
et ex omni mente tua et proximum
tuum sicut teipsum dixit illi recte
respondisti hoc fac et vives Ille aut
volens iustificare seipsum dixit ad
ihm Et quis est meus proxi
mus Respiciens autem ihūs dix
it homo quidam descendebat ab
ihrlem in iericho et incidit in la
trones qui etiam despoliauerunt
eum et plagis impositis abierunt
semiuiuo relicto Contigit autem
ut sacerdos quidam descenderet eadem
via et viso illo pterriit Simile et
leuita cum esset secus locum et vide
ret eum preteriit Samaritanus
autem quidam iter faciens venit se
cus eum et videns eum misericor

nus est et qppians alligauit qu
vinea eius et mfiidens olei
et vini et ponens illud i iume
tum fuit dnit ni stabuli et curi
eius egit ℣ et altera die protulit
duos denarios et dedit stabulario
et ait ℣ iram illius habe et qd
cumq; superogaueris ego cum re
diero reddam tibi quis horum trium
videtur tibi proximus fuisse illi
qui incidit in latrones ℟ ille
qui dixit ℣ qui fecit miam in illo
℣ ait illi ihs vade et tu fac si
militer ℟ De misterio marthe
lucre dnica 60

Factum est aut dum iret
et ipe intrauit in quoddam
castellum ℣ et mulier
quedam martha nomine excepit
illum in domum suam ℟ huic erat
soror nomine maria que etiam sedens
secus pedes dni audiebat
verbum illius martha aut satagebat
circa frequens misterium que
stans et ait dne non est tibi cu
re q soror mea reliquit me
solam ministrare da ergo illi ut
me adiuuet ℣ respondens dixit
illi dns martha martha quid
sollicita es et turbaris erga plu
ra porro unum est necesse maria op
timam partem elegit que non au
feretur ab ea
De dominica octaua luce 11° 61

Et factum est cum esset in
loco quodam orans
ut cessauit unus
ex discipulis suis ad eum dne do
ce nos orare sicut et iohannes do
cuit discipulos suos et ait illis
Cum oratis dicite pr noster qui es
in celis sanctificetur nomen
tuum adueniat regnum tuum ℣ pa
nem nrm cotidianum da nobis
hodie et dimitte nobis debita nos
tra sicut et nos dimittimus debito
ribus nris ℟ et ne nos inducas
in temptationem sed libera nos a
malo ℣ ait ad illos quis vrm

habebit amicum et ibit ad illum me
dia nocte et dicet illi ℟ amice ac
commoda mihi tres panes quia amicus
meus venit de via ad me et non
habeo quod ponam ante illum ℣ et ille
deintus respondeat dicens ℟ noli mihi
molestus esse iam enim ostium clausum
est et pueri mei mecum sunt in cubi
li non possum surgere et dare tibi
℣ perseuerauit pulsans dicto uobis
et si non dabit illi surgens eo q am
icus eius sit propter improbitatem
tamen eius surget et dabit illi
quotquot habet necessarios ℟ ego di
co vobis petite et dabitur uobis
De traditionibus pharisaeorum re
prehensis a xpo 62

Et cum loqueretur rogauit
illum quidam phariseus ut
prandere apud se et in
gressus recubuit ℣ phariseus autem re
pit mirari se reprimis quare
non baptizatus ante prandium ℟ et
ait dns ad illum nunc vos pharisei
zei qd deforis est calicis et catini
mundatis mundat quod autem intus
est vestrum plenum est rapina et iniqui
tate ℣ stulti nonne qui fecit quod
deforis est etiam id quod intus est
fecit ℟ uerumtamen quod superest date ele
mosinam et ecce omnia munda sunt
vobis De confirmatione grano
rum sabbatis anno ab ane 2° luc 6

Factum est autem in alio
tempore sabbato 2° primo
cum transiret ihs per
sata discipuli eius euellebant spi
cas et manducabant confricantes manibus
Quidam autem phariseorum di
cebant illis Quid facitis quod non licet
in sabbatis ℟ respondens dicebat
ihs Nec hoc legistis quid fecit dauid cum es
surisset ipe
et qui cum eo erat qm intrauit in
domum dei sub abiathar principe
sacerdotum et panes propositionis sumpsit

Et hinc erat Extenta
iam erant septem de
monia q maria ui
decimum ihsum et in
de emissione septem
in demonio symonis
leprosi

Debile est qd hoc sint
septenni et duc pe
nultime premisse

pz in hac tri
cella parua
mi pomarium
si ve mihi
et hoc est qui
none capien
nec hinc
yesu certus
do xpi vesti
ad nonam mi
ail saluum

Jesu

37

et maduerunt et dixit eis q̃ nõ
ipo erant quid non licebat ei co
medere neq; his qui cũ ipo erant
nisi solis sacerdotibus et dixit ei
et his qui cũ ipo erant Aut no
legistis q̃ in sabbatis sacerdotes in
templo sabbatũ violant et sine c̃
mne sunt dico aut uobis quia te
plo maior est hic Si autẽ scisti
quid est mãz volo et nõ sacrificium
nũq̃ condemnassetis innocentes et
dicebat eis sabbatũ ꝑ̃ hominem fac
tum est et non homo ꝑ̃ sabbatũ
Itaq; dñs est filius hois etiã sabba
ti De sanatione manꝰ arri
de ajt xx. ajẽ. z lu. vi. G8

Et cum inde transisset fac
tum est et in alio sabba
to ut intret in synago
gam et doceret Et erat ibi homo
et manꝰ eius dextera arida erat ob
servabãt autẽ scribe et pharisei si
sabbato curaret et inuenirent causã
unde accusarent eum ipe enim sciebat
cogitationes eorũ et dixit homini
bus qui habebat manum aridam Surge et sta
in medium Et ipse surgens stetit Et ait
ad illos ihũs Interrogo vos si licet
in sabbatis bene agere an male ani
mam saluare an perdere At illi tacebãt
ipe autem dixit eis Quis erit ex vob
homo qui habeat unam ouem et si hec
ceciderit in sabbatis in foueam nonne
tenebit et leuabit eã Quanto
magis est homo melior oue itaq;
licet sabbatis benefacere Et cum
circumspiciens eos cũ ira contristatus sup
cecitatem cordis eorũ dixit homini extende
manum tuam et extendit et restituta
est manus illi et saluata sicut alte
ra ipi autem pleni sunt insipientia
et colloquebantur ad inuicem quid na
faceret de ihũ Exeuntes autem pha
risei consilium fecerunt statim cum
herodianis aduersus eum quo eum perde
rent ihũs autem cum discipulis
suis recessit ad mare et secuti eum sunt multi a galilea et iudea et
hierusalem et idumea et trans iordanem et qui circa tyrum
et sydonem multitudo magna
audientes que faciebat uenerunt ad eum Et dixit ihũs discipulis
suis ut nauicula sibi deseruiret ꝑ̃ turbam ne comprimerent
eum multos enim sanabat ita ut
irruerent in eum ut illum tangerent quotquot habebant plagas et spus i
mundos cum uidebant prosternebãt
et clamabãt dicentes Tu es filius
dei Et uehementer comminabatur eis ne manifestarent eum

De quatuor paboꝝ in mari ajt
xx. ajẽ. z lu. vi. G9

Et factum est deinceps
et ipe ibat predicabat per
ciuitates et castella pre
dicans et euangelizans regnum
dei et duodecim cum illo Et multi
eues alique que erant curate a spiri
tibus immundis et infirmitatibus
maria que uocabatur magdale
ne de qua septem demonia exi
bant et iohanna uxor cuse procu
ratoris herodis et susanna et alie mul
te que ministrabant ei de facultã
tibus suis In illa die exiens ihs
de domo sedebat secus mare
et cepit iterum docere ad mare
Et congregate sunt ad eum tur
be multe ita ut nauicula as
cendens sederet in mari et omis
turba in littore erat mare super

Et factum est dum
quidam orarent dm̃ reuum
erua mss melchiorꝰ q̃
put melchi variꝰ
templi repetita sit
sup de hmone dm̃ in
monte notatu est

terrā erant Cū aūt plūa tur
ba ueniret Et de ciuitatibus ꝑ
rarent ad eum locutus est per dixe
bat eos in pabolis multa et dice
bat illis in doctrina sua Ꝑ audite
audite Ecce exijt qui seminat semē
suū Seminans ad seminandū Et dū
seminat aliud cecidit secus uiā et
conculcatū est et uolucres
celi comederūt illud Et aliud
cecidit supꝑ petrā ubi non habuit
terrā multā et statim exortū est
quia non habebat altitudinem terre
et quū exortus est sol exestuauit
et quia non habebat
humorem aruit Et aliud cecidit in spinas
et creuerūt spine et suffocauerūt illud
et fructū non dedit Et aliud cecidit
in terrā bonā et ortū fecit fruc
tū ascendentem et crescentem Et
unū centesimū aliud sexagesimū
aliud tricesimū Hec dicens clamabat
Qui habet aures audiendi audiat
Et cum esset singulis Interro
gabant eū hi
qui cū illo erāt discipuli pabolā
exponē quę esset hec pabola Et
dixerūt ei Quare in pabolis lo
quis eis Quibus ipe dixit quia
uobis datū est nosse misterium
regni dei celoꝝ ceteris autem que
foris sunt omnia in pabolis fiunt
Et uidentes non uideant et audientes
audiant
loquor eis ut uidentes uideant
et non uideant et audientes audi
ant et non intelligāt quia uidentes
non uident et audientes non au
diūt neq; intelligūt ut adimple
atur ꝓphetia ysaie dicentis Au
dītu audietis et non intelligetis et
uidentes uidebitis et non uidebi
tis Incrassatū est enim cor ꝓpli hui⁹ et
auribus grauiter audierūt et
oculos suos clauserūt Ne qn̄
uideant oculis et auribus audiāt
et corde intelligant et conuertant
et sanem eos et dimittant eis
pec̄a Dei aūt bī oculi quia uidēt
et aures quia audiūt Amē quippe
dico uobis quia multi ꝓphete et
iusti cupierūt uidere que uidetis
et non uiderūt et audire que audi
tis et non audierūt Et aūt illis Ves
tris pabolam iam et quo omnes
pabolas cognoscitis Vos aute au
dite pabolam seminis Est aūt
hec pabola semen est uerbum dei
qui seminat uerbum seminat qui aute
secus uiā ubi seminatur uerbum hij sū
qui audiūt et cum audierint con
festim uenit sathanas et tollit
uerbum de corde eorū ne credē
tes salui fiant Simⁱlr eū q̄ au
diūt uerbum cum gaudio suscipit
et hij radices non habent qui
quia temporales sunt quia ad te
pus credunt Deinde orta tribula
tione et pꝛsecutione ꝓpt̄ uerbum
confestim scandalizant et in te
pore temptationis recedunt Quod
aūt in spinis cecidit hij sunt qui
audierūt et solicitudinib⁹ seculi
istius et fallacia diuitiarū et uo
luptatibus uite euntes ꝛ suffo
cātur et non referūt fructū Quod
aūt in terram bonā hij sunt qui
in corde bono et optimo audientes
uerbum suscipiūt et retinēt et fruc
tum afferūt in patia et alius
quidem centesimū aliud aūt
sexagesimū porro aliud tricesimū
Et dicebat illis Numquid uenit
lucerna ut sub modio ponatur aut
sub lecto Nemo aūt accendit lucer
nam ut opiat ei uase aut subtus
lectū ponit sed supra candelabrū ut
intrantes uideāt lumen Non enim e
occultū quod nō manifestetur ne
q; absconditū quod nō cognoscat
et in palam ueniat Si quis ha
bet aures audiendi audiat Et di
cebat illis Videte ergo quomō et
quid audiatis In qua mensura
mensi fuerit uobis remetietur uobis

Qui enī habet dabitur ei et habū
dabit Qui aūt nō habet et quod
habet et quod putat se habē au
feretur ab eo Aliā pabolam ppo
suit eis dicens Sile fm̄ est regn̄
celoꝝ hoī qui seminauit bonū se
men in agro suo ni aūt dormirēt
hoīes venit inimicus eius et super
seminauit zizania i medio tritici
et abiit ni aūt crevisset herba et fruc
tū fecisset tūc apparuit et zizania
Accedentes aūt serui pris familias
dixerūt ei dne nonne bonū semē
seminasti in agro tuo unde ergo habet
zizania Et ait illis inimicus homo
hoc fecit Serui aūt dixerūt ei vis
mus et colligimꝰ ea Et ait non
Ne forte colligentes zizania eradi
cetis simul et triticū ni eis simite usq;
ad messem Et in tempe
messis dicā messoribus Colligite
primū zizania et alligate ea in fasci
culos ad comburendū triticū aūt con
gregate in horreū meū Et dicebat
eis Sic est regnū dei quēadmodū
iactat homo semen in terrā et dor
miat Et exurgat nocte ac die et
semen germinet et crescat dū nesciat
ille Ultro enī terra fructificat pri
mū herbā deinde spicā deinde plenum
frumentū in spica et ubi exierit fructus statim falcem quia ad
est messis Aliā pabola ppositt eis
et dicebat Cui assimilabimꝰ regnū
dei aut in qua pabole ponabimꝰ illud
Et au sile est est regnū celoꝝ grano Sinapis quod ac
cipiens homo seminauit in agro suo
minus est omnibus seminibus q sunt in terra cum
autem creuerit maius est
omnibus holeribus et fit arbor
tem magna ita ut fiant
magnos ramos sm ut uolucres
celi habitare et habitent in ramis
eius Et polucres celi requieue
runt in ramis eius Aliā pabolam
locutus est eis Et iterū dixit cui
assimilabo Sile est regnū dei et simile erit illi
regnū celoꝝ fermento quod acceptum
mulier abscondit in farine sati
tribus donec fermentatū est tota
hec omnia locutus est ihūs in pa
bolis ad turbas et sine pabolis nihil
loquebatur eis ut impleatur quod
dictū est p ysaiā dicentem Ape
riam in pabolis os meū et eruc
tabo abscondita a constitutione
mundi Tunc dimissis turbis
uenit in domū et accesserunt
ad eū discipuli eius dicentes Edissere
nobis pabolam zizaniorū agri q
rendens ait Qui seminat bonum
est filius hoīs ager aūt est
mundus bonū uō semen hij sunt
filij regni zizania aūt sunt filij ne
qui Inimicus aūt q seminat ea e
diabolus messis uō consummatio sti
est messores aūt sunt angeli Si
cut ergo zizania colliguntur et ig
ni comburuntur sic erit in consumma
tione sti mittet filius hoīs angelos
suos et colligent de regno eius oia
scandala et eos qui faciūt inqui
tatem et mittent eos in caminū
ignis ibi erit fletus et stridor de
tū Tunc iusti fulgebūt sicut sol
in regno patris eoꝝ Qui habet au
res audiendi audiat

De rebus pabolis xiij. C. vj.

Similis est regnū celoꝝ
thesauro abscondito in agro
quem q inuenit homo ab
scondit et pgaudio illius vadit et
vendit omnia que habet et emit
agrū illū Iterū sile est regnum
celoꝝ homini negotiatori quierenti
bonas margaritas Inuenta aūt una
pciosa margarita abiit et uendidit
omnia que habuit et emit ea Iterū
sile est regnū celoꝝ sagene
misse in mare et ex omni genere pis
cium congreganti quā impleta esset

aductes et scans huius scdm tes
elegerūt bonos in vasa sua ma
los aūt foras miserūt Sic erit in
cōsūmatione scī Exibūt angēi et
sepabunt malos de medio iustoz
et mittēt eos i caminū ignis
ibi erit fletus et stridor dentium
Intellexist hec omia dicit a ēis
aut ulis Ihc omīb⁹ scība dctus
regnū celoz filiis est hoī pīfa
milias qui proferet de thesauro
suo noua et uetera Et factū est
cū cōsūmasset ihūs pabolas istas
trā sit inde et ueniens in pria
suā docebat eos in synagogis eoz
ita ut mīarentur et dicēt unde
huic sapia hec et uirtutes
De uephensione tradicōis inde
eum et qui ait A et in cōsonat
sup euāglē uidelicet. CA.
Tunc accesserūt et que
nerūt ad eum ab ihīlē
scribe et phārizei Et cum
uidissent quosdam de discipulis eoz
coibus malibus et non lotis mā
ducare panem reprehenderūt pha
rizei aūt et oīes nisi crebro lauēt
manus nō mādūcāt tenentes tra
dicōes seniorū et a foro uenientes
nisi baptizent nō comedūt
et alia multa que trdita sunt illis
seruare baptismā calicū et ur
cioz et eramentoz et lectoziū Et
interrogabāt eū phārizei et scribe di
centes Quare discipuli tui non
gradiunt scdm traditionē seniorū Non enī lauāt
manus suas cū mādūcāt panē
sed coibus malibus panē mandu
cant Ipe aūt respondens ait illis
Quare et uos mandatū dei nīs
gredimini ppt traditionē uestrā Re
inquietes enī mandatū dī re
nētis traditiones homiū et baptis
mā urceoz et calicū et alia huius
modi multa facitis Et dicebat
eis bene irritū facitis mandatū
dei ut traditionē uestrā Moyses enī dixit honora patrē tuū et matrem
Et q maledixerit patri aut matri morte
moriatur Vos aūt dicitis Si dixe
rit homo patri aut matri corban hoc
est donū quodcūq ex me tibi prouerit
et non honorificabit patrem suū et
matrem suā et irritū fecistis mandatū dei
traditionē uestrā Hypocrite bene
prophetauit de uobis ysaias dicens
dicens Scriptū est populus hic la
biis me honorat Cor aūt eoz
longe est a me Sine causa aūt
colūt me docentes doctrinas
et mādata hoīm Et conuocans
iterū ad se turbis dixit audite me
oēs et intelligite Non quod in
trat in os coinquinat hoīem nichil
est extra hoīem introiens quod
possit eū cōmunare sed que de
hoīe procedūt illa sunt que cō
mūnāt hoīem Si quis habet aures
audiendi audiat Et cum intro
isset in domū a turba accedētes
discipuli eius interrogabāt eū pa
rabolam et dixerūt ei Dns una pha
rizei audito hoc uerbo scandalizati
sunt Ar ille respondens ait Omnis
plantatio quā nō plantauit pater
meus celestis eradicabit Sinite illos cecī sunt et duces cecoz
Cecus aūt si cecū ducatū prestet
ambo in foueā cadūt Respondens
aūt petrus dixit ei Edisce nobis parabolam istam At ille dixit Adhuc et uos sine intellectu
sitis et imprudentes estis Non intelligitis quia oīe extrinsecus introeus in hoīem oīe quod in
trat non pt eū cōmunare quia
non intrauit in cor eius sed in
ventrem vadit et in secessum
emittit purgans oīa escas
dicebat aūt quia q de hoīe exeūt
illa cōmunant hoīem de intus aūt
procedūt de corde exeūt et
ea cōmunant hoīem Ab intus enī
de corde hoīm male cogitationes
procedūt homicidia adulteria for

mendaces testa falsa testimonia blas
phemie auaricie neque dolus ipudi
cana oculus malus superbia stultia
Omnia hec mala ab intus procedunt
et hec sunt que coinquinant hominem
Non lotis aut manibus manducare
non coinquinat hominem

De cananea m. gg. xxv. .68.

Et egressus inde secessit et abiit in partes
tyri et sydonis
et ecce mulier chananea a finibus illis
exiit et clamauit
ei dicens
Vide me
dice q̄ si
sanauit
filia
ei
ut dicens ei miserere mei dne fili
dauid filia mea male a demonio
vexatur qui non respondit ei verbum
et accedentes ad eum discipuli eius
rogabant eum dicentes dimitte eam
quia clamat post nos ipse autem res
pondens ait non sum missus nisi ad
oues que perierunt domus israel At illa
venit et adorauit eum dicens dne adiuua me Ipse autem respo
dens ait Sine p̄ius saturari filios
non est bonum sumere panem filiorum
et mittere canibus At illa videns
dixit illi Etiam dne nam et catelli
edunt de micis que cadunt de mensa
dominorum suorum et comedit de mica p̄ius
mensa predicti Tunc videns ihc
ait illi O mulier magna est
fides tua fiat tibi sicut vis Et p̄ hunc
sermonem vade exiit demonium de fi
lia tua Et sanata est filia eius
ex illa hora Et cum abisset dominus
sua inuenit puellam sedentem sup
lectum et demonium exisse

De surdo et muto sanato et multis
aliis gr. gg. xxv. A. 69

Et iterum exiens de finibus
tyri venit per sydonem ad mare
galilee inter medios
fines decapolios Et adducunt ei
surdum et mutum et deprecabantur ut
imponat illi manum Et imponens
illi manum et apprehendens eum de t
ba seorsum misit digitos suos in aures
illius eius et exspuens tetigit lin
guam eius et suspiciens in celum
ingemuit et ait Effeta quod est
apire et statim loquebatur recte Et p
cepit eis ne cui dicerent quanto eis
autem precipiebat tanto magis plo pdi
cabant Et eo amplius admirabantur dicentes Bene omnia fecit et
surdos fecit audire et mutos loq
Et ascendens in montem sedebat i
bi Et accesserunt ad eum turbe ha
bentes secum mutos et claudos
debiles ceros et alios multos et
proiecerunt eos ad pedes eius et cu
rauit eos ita ut turbe admirare
tur videntes mutos loquentes et
claudos ambulantes ceros videntes
et magnificabant deum israhel

De 2a refectione turbe ex septem
panibus et paucis piscibus ag.
gr. gg. xxv. A. .70.

In illis diebus cum turba
multa esset nec haberent quod manducarent Co
nocans discipulos eius dixit illis
Misereor super turbam Et ecce iam tri
duo sustinent et pseuerant mecum
nec habent quod manducent et dimittere
eos ieiunos nolo ne deficiant in via
Et quidam eorum ex eis de longe venerunt Et
responderunt ei discipuli unde illos
potest quis saturare panibus hic
hic in deserto
unde nobis in deserto
panes tantos ut saturem turbam
tantam Et interrogabat eos quot
panes habetis qui dixerunt septem
et paucos pisciculos Et precepit
turbe ut discumbent super terram
Et accipiens septem panes gratias
agens fregit et dabat discipulis
suis ut apponerent Et apposuerunt
turbe et dederunt plo Et habebant
pisciculos paucos et ipos benedixit
iussit apponi et manducauerunt
omnes Et sustulerunt qd supane

mt de fragmentis septem sportas plenas Erat aut q̃ manducauerut quasi ꝯtuor mlia exc̃ parvulos et mulieres Et dimisit eos Et dimissa turba ascendit i nauicula cũ discipulis suis et venit fines magedo ꝓtes dalmanutha

De indeis iterũ petentibus signũ de celo et de fermento phariseorum

Cap. 16 ad 20 Marci 8o. 11.

Et exierũt ei et cepert ad eũ phariei et ꝙdutes temptãtes eũ ut ostenderet eis de celo Et ingemiscens spũ ait Quid generatio ista signũ quærit Amen dico vobis nõ dabit generationi huic signũ Et relictis illis ascendit i nauim et abiit trans fretum Et cũ pervenissent discipuli eius ut ferent panes Et præcepit eis dicens Intuemini et cauete a fermento pharisæorum et sadducæorum et fermento herodis At illi cogitabant intra se dicentes quia panes non accepimus Quo cognito ait illis ihesus Quid de panibus non habetis Nondum cognoscitis et intelligitis Adhuc cæcatum habetis cor vestrum oculos habetis et non videtis et aures habetis et non audiatis nec recordamini cum quinque panes fregi in quinque milia hominum et quot cophinos fragmentorum plenos tulistis dicunt ei duodecim Cum et septem panes in quatuor milia hominum et quot sportas fragmentorum tulistis dicunt ei septem Et dicebat eis quomodo non dum intelligitis quia non de pane dixi vobis Cauete a fermento pharisæorum et sadducæorum Tunc intellexerunt quia non dixerit cauendum a fermento panum sed a doctrina pharisæorum et sadducæorum

De cæco samaritano qui videbat homines sicut arbores ambulantes Marci 8. 22.

Et venerunt bethsaidam et adducunt ei cæcum et rogabant eum ut illum tangeret Et apprehensa manu cæci eduxit eum extra vicum exspuens in oculos eius et imponens manus suas interrogabat eum si quid videret Et aspiciens aut Video homines velut arbores ambulantes Deinde iterum apposuit manus super oculos eius et cepit videre et restitutus est ita ut clare videret omnia Et misit illum in domum suam dicens Vade domum tuam et si in vicum introieris nemini dixeris

De interrogatione xpi quem me dicunt homines esse Marci 8. Luce 9. 18.

Et egressus ihesus et discipuli eius in castella cæsareæ philippi Et factum est in itinere orabat seorsum et discipuli eius cum eo Et in via interrogabat discipulos suos dicens Quem me dicunt homines et filium hominis Quem me dicit esse Illi vero dixerunt illi dicentes Alii iohannem baptistam Alii heliam Alii vero hieremiam Alii quod unus de prophetis Alii quia propheta unus de priscis surrexit Tunc dixit illis ihesus Vos autem quem me esse dicitis Videns symon petrus dixit Tu es xpistus filius dei vivi Videns autem ihesus dixit ei Beatus es symon bariona quia caro et sanguis non revelauit tibi sed pater meus qui est in cælis Et ego dico tibi quia tu es petrus et super hanc petram ædificabo ecclesiam meam Et portæ inferi non prævalebunt adversus eam Et tibi dabo claves

regni celorum Et quodcumque ligaveris
super terram erit ligatum et in celis
Et quodcumque solveris super terram erit so
lutum et in celis At ille increpans
eis comminatus est eis et precepit dis
cipulis ut nemini dicerent de illo quod ipse
esset xpistus Exinde cepit ihesus di
cere eos et ostendere discipulis suis
quia oportebat eum ire ierusalem et mul
ta pati et reprobari a senioribus scri
bis et principibus sacerdotum
et occidi et tercia die resurgere et pa
lam verbum loquebatur Et assumens eum
petrus cepit illum increpare dicens
Absit te domine Non erit tibi hoc Qui con
versus videns discipulos suos commi
natus est petro dicens Vade retro
post me sathana scandalum es mihi quia
non sapis ea que dei sunt sed ea que
hominum De cruce baiulanda post
q^m d^r 16 c^o. Secundum marcum in 8 c^o

Et vocata turba cum discipu
lis suis dicebat ad omnes
Si quis vult post me ve
nire et me sequi abneget semet
ipsum et tollat crucem suam et sequa
tur me Qui enim voluerit animam
suam salvam facere perdet eam Qui autem
perdiderit animam suam propter me et ewan
gelium salvam faciet eam et inveniet
eam Quid enim prodest homini si univer
sum mundum lucretur anime vero sue detrimen
tum patiatur semetipsum perdat
et detrimentum sui faciat Aut quam da
bit homo commutacionem pro anima sua
Filius enim hominis venturus est in gloria
patris sui cum angelis suis et tunc reddet
unicuique secundum opera sua Qui enim me
confessus fuerit et verba mea in genera
cione ista adultera et peccatrice et fi
lius hominis confitebitur eum cum venerit
in gloria patris sui cum angelis suis Qui autem
qui me erubuerit et sermones meos
hunc filius hominis erubescet cum ve
nerit in maiestate sua et patris et
sanctorum angelorum et dicebat illis
Amen vero dico vobis Sunt quidam
de hic stantibus qui non gustabunt
mortem donec videant regnum dei
venientem in virtute filium hominis ve
nientem in regno patris sui.
De transfiguracione domini ... Secundum
lucam 9 c^o

Factum est autem post hec verba
fere dies octo post dies
sex assumpsit ihesus petrum
et iohannem fratrem eius et dux
it illos in montem excelsum seorsum
solos ut oraret Et transfiguratus
est ante illos Et facta est dum oraret
species vultus eius altera et resplen
duit facies eius sicut sol vestimen
ta autem eius facta sunt alba et can
dida splendida nimis sicut nix et
qualia fullo non potest facere candida
super terram Et ecce duo viri ap
paruerunt eis moyses et helyas
cum eo loquentes visi in maiesta
te et dicebant excessum eius quem
completurus esset in ierusalem Petrus
vero et qui cum illo erant gravati
erant sompno et evigilantes vide
runt maiestatem eius et duos vi
ros qui stabant cum illo Et factum
est dum discederent ab illo dicens
petrus dixit ad ihesum domine preceptor
rabbi Bonum est nos hic esse Si
vis faciamus hic tria tabernacula
tibi unum moysi unum et helye unum
Non enim sciebat quid diceret Erat
enim timore exterriti Adhuc autem
eo loquente ecce nubes lucida ob
umbravit eos et timuerunt illis
intrantibus in nubem et ecce vox
vox de nube dicens Hic est filius
meus dilectus karissimus in quo mihi
bene complacui ipsum audite Et audien
tes discipuli eius ceciderunt in faciem
suam et timuerunt valde Et acces
sit ihesus tetigit eos dixitque eis Sur
gite nolite timere Et cum levarent
vos levantes oculos et circumspicien
tes neminem viderunt amplius
nisi ihesum cum solum et inventus est
Ihesus solus Et descendentibus illis
de monte precepit illis ihesus dicens
Neminem dixeritis visionem donec
filius hominis a morte resurgat

Factum est autem Regula
ieronimi de temporibus
habet hic locum maius
cum non nominat primum
et ultimum diem qua
fuerit impletum.

Et verbum ꝙmiserūt apud se
ꝙquirentes quid esset cū a mortuis
resurrexit et tacuerūt ipi et ne
mī dixerūt in illis diebus quidq̄
ex illis que viderāt Et increpa
nerūt eum discipli eius et dice
bant Quid ergo dicūt scribe et
pharizei quia helyam oportet
venire p̄mū Qui respondens ait illis
Helyas quidem venturus est et
venit p̄mo restituet omnia Et quo
scriptum est in filium hominis ut mul
ta patiatur et reprobetur Dico
autē vobis quia helyas iam
venit et non cognouerūt eum sed
fecerūt in eo quecūq̄ uoluerūt
sicut scriptum est de eo Et filius
hominis passurus est ab eis Tunc
intellexerūt discipli quia de
Johanne baptista dixisset eis
De spū mundo quem nō poterunt
turbe discipli xpi curare Mar. ix. Lu. ix

Factum est autē in sequenti
die descendentibus illis
de monte et venerūt
ad discipulos suos uiderunt eos
turbam multam et scribas conq
rentes cū illis Et confestim omis
populus videns ihm stupefactus est
et expauerūt Et cū percontarent ad
turbam accurrentes salutabāt eum
et increpabant eos dicens quid
ter vos conquiritis Et ecce respo
dens vir unus de turba ait
magister obtuli filium meum ad te habentem
spm mutum qui ubicūq̄ apprehen
dit eum illidit eum et spumat et
stridet dentibus et arescit Dne
miserere filio meo quia lunatic
us est et male patit Nam sepe
cadit in ignem et crebro in
aquam Et rogaui discipulos tuos
ut eiicerent illum et non potuerunt
Et vir discredit dica
mus ei et obmutuit Cum discipu
lis suis Et rogauit eum ut
exiret ab eo et non potuerūt Ihs
re ei Fidem habens ihs aut O gnā
no incredula infidelis et prāua
usq̄ quo ero apud vos et vo
bis usq̄ quo patior Afferte
huc illum ad me Adduc huc
filium tuum et attulerūt eum Et
ut accedēt et indisset illum stati
spus turbauit illum et elisit eum
demonium et dissipauit Et eh
sus mitram volutabatur spu
mans et interrogauit patrem
quantum temporis est ex quo ei
hoc accidit At ille dixit ab in
fantia et frequenter eum in ignem
et aquam misit ut eum perderet Sed
et si quid potes adiuua nos
misertus nri Jhus autē ait
illi Si potes credere omnia pos
sibilia sunt credenti Et continuo
exclamans pr̄ puer cū lacrimis
aiebat Credo dne adiuua in
credulitatē meā Et cū uidisset
Jhus concurrentem turbā comina
uit spū immundo Et increpauit eum
ihs dicens Surge et amplius
spus Ego precipio tibi exi ab eo
et amplius ne introeas in eum Et
exclamans et multum discerpens eum
exiit ab eo deinceps et factus est
sicut mortuus ita ut multi dice
rent quia mortuus est ihs autē
tenens manū eius elevauit eum
et surrexit et curatus est pu
er ex illa hora sanauit puerum
et reddidit illum patri suo Stupe
bant autē omnes in magnitudi
ne dei omnibusq̄ mirantibus in
omnibus que faciebat dixit ad
discipulos suos Ponite vos in cor
dibus vestris p̄monestationes filius
enim hoīs futurum est ut tradatur
in manus hominū Et ipi non intellexerunt

ad eum ferrete et dixerunt ei q̄
re nos non potrimꝰ cicere eū
dixit illis Jhūs ꝙt mr credi
tatem vram Amen dico vobis
Si habueritis fidem sinapis
Dicetis huic monti tra
si hinc et trāsibit Et nichil im
possibile erit vob hoc aut genꝰ
in nullo ꝑt exire nisi in oratione et
ieunio De sexagesima et pre
dicatione passionis xpi ·xj· ll
aut q· lucę o Joh ·A· ·M·

Et inde profecti preter
gradiebatur et ambu
labat post hoc Jhūs
in galilea nec volebat quidem
sire Non enim volebat ambulare
in iudea quia quebāt eū iudei mr
tificare Erat aut in primo dies
festus iudeorū sexagesima dixerūt
aut ad eum fres eius exi hinc et
vade in iudea ut et discipli tui videāt
opa que tu facis Nemo quippe in
occulto aliquid facit et quit ipe in
palā esse Si hec facis manifesta te
ipm mundo Nec enim fres eius credē
bant in eū Dixit ergo eis Jhūs Tē
pus meum nondum adest Tempꝰ
aut vrm semper est paratum Non po
test mundus odisse vos me aut
odit quia testimoniū phibeo de illo
quia opa eius mala sunt Vos ascē
dite in diem festum hunc Ego aut
non ascendā diem festum istum quia tempꝰ
meum nondum impletum est Hec cum
ipe dixisset mansit in galilea Cum
aut ascendissent fres eius tūc ascen
debat et ipse non palā sed quasi in occulto Judei
ergo quebant eum
in die festo et dicebant ubi est ille
Et murmur multus erat de illo
in turba Quidā enim dicebāt quia
bonus est Alii aut dicebāt non
sed seducit turbas Nemo tn palā
loquebatur de illo ꝓpter metum iudeorū
Jam aut die festo mediante ascendit
Jhūs in templū et docebat Et mira
bāt iudei dicentes Quis hic hras
sit nisi non didicerit Respondit eis Jhe
sus et dixit mea doctrina non est
mea sed eius qui misit me Si qs
voluit voluntatem eius facere cog
noscet de doctrina utrum ex deo sit
An ego ex meipso loquar Qui lo
quitur semetipso gloriam ꝓpriam q̄
rit Qui aut quit gloriam eius qui
misit illum hic verax est et iniusti
tia in illo nō est Nonne moyses
dedit vob legem et nemo ex vob
legem facit Quid me quitis in
terficere Respondit turba et dixit de
monium habes Quis te quit inter
ficere Respondit Jhūs et dixit eis Vnum
opus feci et omnes miramini Propterea
moyses dedit vobis circumcisionem
non quia ex moyse est sed ex pri
bus Et in sabbato circumcidit homi
nem Si circumcisionem accipit homo
in sabbato ut non solvatur lex moy
si mihi indignamini quia totum hominem
sanum feci in sabbato Nolite iudicare
secundum faciem sed iustum iudicium iudica
te Dicebant ergo quidā ex Jhlīs
Jerosolimis hic est quem querunt interfice
re Et ecce palā loquitur et nichil ei
dicunt Nunq̄d vere cognoverunt prin
cipes quia hic est vere xps Sed hunc sci
mus unde sit xps aut cum venerit
nemo scit unde sit Clamabat er
go docens in templo Jhūs et dicēs
Et me scitis et unde sim scitis et
a meipso non veni sed est verus
qui misit me quem vos nescitis Ego
aut scio eum et si dixero quia nescio
eum ero similis vobis mendax sed scio
eum quia ab ipso sum et ipse me mi

sir Quebant ergo illu apphende
et nemo misit in illu manu quia
nondu venerat hora eius De tur
ba aut multi credidert in eum
et dicebant xpus cu venit Nuqd
plura signa faciet q hic fecit
Audierut phaisei turba murmuran
tem de illo hec Et miserut phai
sei et principes ministros ut apphen
derent eu Dixit ergo Jhus adhuc mo
dicu tempus vobiscu sum et vado
ad eu qui misit me Quetetis
me et no invenietis et ubi sum ego
vos no potestis venire Dixerut
ergo iudei ad semetipos quo hic iu
rus est q no inveniemus eu Nuqd
in dispone gentiu itur est et do
cturus gentes Quis est hic sermo
quem dixit Quetetis me et no inve
nietis et ubi ego sum vos no potes
tis venire In nouissimo aut die
magno festivitatis stabat ihus et cla
mabat dicens Si quis sitit veniat
ad me et bibat Qui credit in me
sicut dixit scriptura flumina de ventre
eius fluent aque vive hoc autem
dixit de spu quem accepturi erant
credentes in eu Nondu enim erat spi
ritus datus quia ihus nondu erat
glorificatus Ex illa aut turba cum
audissent hos sermones eius dice
bant hic est vere propheta Alii di
cebant hic est xpus Quidam aut
dicebant nuqd a galilea xpus
venit dissensio itaq facta est in tur
ba propter eu Quidam aut ex ipis vo
lebant apphendere eu sed nemo mi
sit sup illu manus Venerut ergo
ministri ad pontifices et phariseos
et dixerut illis quare no adduxi
stis eu Responderut ministri Nunq sic locu
tus est homo sicut hic homo locu
Responderut ergo ei phaisei Nuqd et
vos seducti estis Nuqd aliquis ex
principibus et phariseis credit in
eu sed turba hec hec que no novit
legem maledicti sunt dixit Nyco
demus ad eos ille qui venit ad eu
nocte qui unus erat ex ipis Nuqd

lex nra iudicat hoiem ni prius au
dierit ab ipo prius et cognoverit quid
faciat Responderut et dixerut ei
Nunquid et tu galileus es Scruta
re scripturas et vide quia prophe a
galilea non surgit et unusquisq; ivit
in domu sua

De muliere deprehensa a adulterio Jo. 8

Jhesus aut perexit in mon
tem olivarum et diluculo iterum
venit in templu et
omis populus venebat ad eu et se
dens docebat eos Adducunt aut
scribe et phariseis mulierem in adul
terio deprehensa et statuerut ea in
medio Et dixerut ei magr hec
mulier modo deprehensa est in adul
terio In lege aut mandavit nob
mus hmoi lapidari Tu ergo quid
dicis hec aut dicebant tentan
tes eu ut possent accusare eu
Jhus inclinas se deorsu digito scri
bebat in terra Cum aut perseve
rarent interrogantes eu erexit se et
dixit eis Qui sine peccato est vestrum
primus in illa lapidem mittat Et ite
rum se inclinas scribebat in terra
Audientes aut unus post unu
exibant incipientes a senioribus et
remansit solus Et mulier in
medio stans Erigens aute se
jhus dixit ei mulier ubi sunt qui
te accusabat nemo te condempnavit
que dixit nemo dne dixit ei Ihe
sus nec ego te condempno vade
et iam plus noli peccare

De vobis xpi i gazophila Jo. 8

Iterum ergo locutus est
eis ihus dicens Ego
sum lux mundi qui se
quit me non ambulat in tenebris
sed habebit lumen vite Dixerut ergo
ei phaisei Tu de te ipo testimo
nium phibes testimonium tuum non
est verum Respondit ihus et dixit
eis Et si ego testimonium phibeo
de meipo verum est testimonium
meum quia scio unde venerim et quo
vado vos aut non scitis unde

No q Nycodemus ad
venerat

vemo aut quo vado vos ſm me
ne uidimus ego aut non uidio
quēq; Et ſi ego iudico ego iudiciū
meū eſt vm quia ſolus non ſum
ſed ego et qui miſit me pr̄. Et i
lege vr̄a ſcptū eſt quia duoꝝ ho
mm testimoniū vm eſt Ego ſū
qui testimoniū phibeo de meipo et
testimoniū phibet de me qui miſit
me pr̄. Dicebant go ei ubi ē pa
ter tuus Rndit ihūs Neq; me sci
tis neq; p̄rem meū Si me sciretis
forsitan et p̄rem meū scirētis hec
uba locutus eſt in Gazophilacio
docens in templo

Decalio ſmone xpi ppt quē vo
luerūt eū lapidare joh 8. So-

Dixit ergo itm eis ihūs
Ego vado et quīs me
et i pcō vr̄o morieni Quo
ergo vado vos no potestis venire
Dicebant ergo iudei Nūquid m
terficiet semetipm quia dicit q̄
ego vado vos no potest venire
Et dicebat eis. Vos deorsū estis Ego
aut de sursum sum vos de mūdo
hoc estis ego no sum de mūdo hoc dixi
ergo vobis quia morieni in pcīs
vr̄is Si enim non credideritis q̄a ego
sum morieni in pcīs vr̄is dixerūt
ergo ei Tu quis es dixit eis ihūs
principiū qui et loquor vobis multa
habeo de vobis loqui et iudicare sed
qui miſit me verax eſt Et ego q̄ne
audiui ab eo hec loquor in mundo
et no cognouerūt quia p̄rem eius
dicebat deū dixit ergo eis ihesus
Cum exaltaueritis filiū hoīs tūc
cognoscetis quia ego xp̄s sū et a me
ipo facio nichil Et sicut docuit
me pater hec loquor et qui miſit
me mecū est et no reliqt me solū
quia que placita sunt ei facio semp h
illo loquēte multi crediderūt in eū
dicebat ergo ihesus ad eos qui credi
derūt ei iudeos Si vos māseritis i
sermone vo discipuli mei eritis et
cognoscetis veritatem et veritas libe
rabit vos Rndērūt ei Semen abra
he sumus et nemi seruimus vnq;
quomodo tu dicis liberi eritis Rn
dit eis ihūs Amen Amen dico vo
bis quia omīs qui facit pcm ſeruus
est pcī Seruus aut no manet in
mo merito filius manet meter
nū Si ergo filius vos liberabit vere
liberi eritis Sno quia filij abrahe
estis Sed quitis me mittere q̄ sermo
meus no capit in vobis Ego quod
vidi apud p̄rem loquor et que vi
distis apud p̄rem vr̄m facitis Rn
derūt et dixerūt ei pater no
abraha est dicit ei ihūs Si filij abra
he estis opa abrahe facite Nunc
aut quitis me interficere hoīem qui veri
tatem vobis locutus sum quā au
diui a deo hoc abraham non fecit
vos facitis opa pris vr̄i dixerūt
ergo ei Nos ex fornicatione no na
ti sumus nam vnū p̄rem habemus de
um dixit ergo eis ihūs Si deus
pr̄ vester eet vnq; diligeretis me
Ego enī ex deo processi et ven
Neq; enī a meipo veni sed ille me
misit Quare loquelam meā no cognos
citis quia no potestis audire sermo
nem meū vos ex pr̄e diabolo estis
et desideria pris vr̄i vultis facere
Ille homicida erat ab initio et in
veritate no stetit quia no est veri
tas in eo Cum loquit mendacium
ex propijs loquit quia mendax est et
pater eius Ego aut quia veritatem
dico non creditis mi Quis
ex vobis arguet me de pcō Si ve
ritatem dico quare vos no creditis
mi Qui est ex deo verba dei audit
propterea vos no auditis quia ex deo
non estis Rndērūt ergo iudei et
dixerūt ei Nonne bn dicimus nos
quia samaritanus es tu et dae
monium habes Respondit ihūs Ego de
monium non habeo sed honorifico
p̄rem meū sed vos inhonorastis
me Ego aut no quo gloriam meā
est qui quirit et iudicat Amen
Amen dico vobis Si quis ser

monē meū ſermonē meū ſeruauerit mortem nō
videbit meternū Dixerūt ergo iudei
Nūc cognouimus quia demonium ha
bes Abraham mortuus est et pro
phete et tu dicis si quis sermonē
meū seruauerit mortem nō gusta
bit meternū Numquid tu maior
es pre nō abraha qui mortuus e
et prophete mortui sunt Quem te
ipm̄ facis Respondit ihūs Si ego glo
rifico memetipm̄ gla mea nichil e
est pr̄ meus qui glorificat me quē
vos dicitis quia deus vr̄ est et nō
cognoscitis eū ego aut̄ noui eum
et si dixero quia nescio eū ero si
milis vobis mendax sed scio eū
et sermonem eius seruo Abraha
pr̄ vr̄ exultauit ut videret diem
meū diem vidit et gauisus est
Dixerūt go iudei ad ipm̄ Quin
quagīta annos nondū habes et
abraham vidisti Dixit eis ihc
sus Amen amen dico vobis
antequā abraham fieret ego sū Tule
runt ergo lapides ut iacerent in
eū Ihūs aut̄ abscondit se et ex
iuit de templo

De cco nato Joh. g

Et pteriens vidit hoīem
cecū a natiuitate et in
terrogauerunt eū discī
puli sui Rabbi quis peccauit hic an
pres eius ut cecus nasceretur
Respondit Ihūs Neq; hic peccauit
neq; pres eius sed ut mā festen
tur opa dei Me oportet ope
rari opa eius qui misit me donec
dies est Venit nox qñ nemo pot
operari qñ din sū in mundo lux sū
mundi hec cū dixisset exspuit in
terrā et fecit lutū ex spūto et lin
uit lutū sup̄ oculos eius et dix
it ei vade et lauare in natatoria
Syloe quod interpretatur missus
abiit ergo et lauit et venit vi
dens Itaq; vicini et qui viderāt
eum prius quia mendicus erat di
cebant Nonne hic est qui sedē
bat et mendicabat Alii dicebāt
quia hic est Alii aut̄ nequaq̄ sed simi
lis est eius Ille nō dicebat quia
ego sū dicebant ergo ei quomo
dō apti sunt oculi tui Respondit ille
homo qui dicit ihūs lutum fecit
et linuit oculos meos et dixit
mi vade ad natatoria Syloe et la
ua et abii et laui et vidi Et dix
erūt ei ubi est ille aut nescio Ad
duxerūt eū ad phariseos qui cecus
fuerat Erat aut̄ sabbatū qñ lu
tum fecit Ihūs et aperuit oculos eius
Iterū ergo interrogabāt eū pha
risei quō vidisset Ille aut̄ dixit
eis lutum posuit sup̄ oculos et
laui et video Dixerūt go ex pha
riseis quidā Non est hic homo
a deo qui sabbatū non custodit Ali
i dicebāt quō potest
homo peccator hec signa facere et scisma erat in
ter eos Dixerūt ergo cco iterum
Tu quid dicis de eo qui aperuit
tibi oculos Ille aut̄ dixit quia
pphēta est Non credidērūt ergo
iudei de illo quia cecus fuisset et
vidisset donec vocauerūt pres
eius qui viderāt et interrogauē
runt eos dicētes hic filius vr̄
est quem vos dicitis quia cecus
natus est quō go nunc videt Re
spondērūt ergo eis pres eius
et dixerūt scimus quia hic est fili
us nr̄ et quia cecus natus est quo
mō aut̄ nunc videat nescimus
aut quis aperuit oculos eius nos
nimus ipm̄ interrogate etatē ha
bet ipse de se loquatur Hec dixerūt
pres eius quia timebāt iudeos Jam enim conspiauerāt iudei
ut si quis confitetur ei de xpm̄
extra synagogā fieret pcepta pres
dixerūt etatem habet ipm̄
interrogate Vocauerūt ergo iter
um hominem qui cecus fuerat et dix
erūt ei Da gloriā deo nos scimus

quia hic homo peccator est dixerunt et
go ille Si peccator est nescio vnum sto
quia cecus essem modo video dix
erunt go illi quid fecit tibi quo ape
ruit tibi oculos Respondit eis dixi vo
bis iam et audistis quid iterum vult
audire Numquid et vos vultis dis
cipuli eius fieri et male dixerunt ei
et dixerunt tu discipulus eius sis nos
autem discipuli moysi sumus nos scimus
quia deus locutus est moysi hunc
autem nescimus unde sit Respondit ille
homo et dixit eis In hoc mirabile
est quia vos nescitis unde sit et
aperuit oculos meos Scimus enim quia
peccatores deus non audit sed si quis
dei cultor est et voluntatem eius fa
cit hunc deus exaudit A seculo non est
auditum quia quis aperuit oculos cec
nati nisi esset hic a deo non posset fa
cere quicquam Respuerunt et dixerunt ei
In peccatis natus es totus et tu docs
nos et eiecerunt eum foras Audivit q
eiecerunt eum foras Et cum invenisset
eum dixit ei Tu credis in filium dei
Respondit et dixit ei quis est domine ut
credam in eum Dixit ei Jhesus Et vidisti
eum et qui loquitur tecum ipse est Et
ille ait Credo domine et procidens ado
ravit eum Et dixit ei Jhesus In iudi
cium ego in hunc mundum ut qui non
vident videant et qui vident ceci fi
ant Et audierunt ex pharisaeis qui
cum ipso erant et dixerunt ei Numquid
et nos ceci sumus Dixit eis Jhesus
Si ceci essetis non haberetis peccatum nunc
autem quia dicitis quia videmus peccatum
vestrum manet

De simone xpi Ego sum pastor
bonus Joh. cap. 10. 82.

Amen amen dico vobis qui
non intrat per ostium in
ovile ovium sed ascendit
aliunde ille fur est et latro Qui autem
intrat per ostium hic pastor est ovium
huic ostiarius aperit et oves vocem
eius audiunt et propias oves vocat
nominatim et educit eas Et cum proprias
oves emiserit vadit ante eas et
oves illi sequuntur quia sciunt vocem
eius Alienum autem non sequuntur sed
fugiunt ab eo quia non noverunt
vocem alienorum hoc proverbium dixit
eis Jhesus Illi autem non cognoverunt
quid loquerentur eis Dixit ergo eis
iterum Jhesus Amen amen dico vo
bis quia ego sum ostium ovium Omnes
quotquot venerunt fures sunt et la
trones sed non audierunt eos oves
Ego sum ostium per me si quis intro
ierit salvabitur et ingredietur et egre
dietur et pascua inveniet Fur autem
non venit nisi ut furetur et mactet
et perdat ego veni ut vitam habeant et
ut habundantius habeant Ego sum
pastor bonus bonus pastor dat ani
mam suam pro ovibus suis Mercena
rius autem et qui non est pastor cu
ius non sunt oves proprie videt lupum
venientem et dimittit oves et fu
git et lupus rapit et dispergit oves
Mercenarius autem fugit quia mercena
rius est et non pertinet ad eum de ovi
bus Ego sum pastor bonus et
cognosco meas et cognoscunt me mee
sicut novit me pater et ego agnosco
patrem et animam meam pono pro ovi
bus meis et alias oves habeo que non
sunt ex hoc ovili et illas oportet me
adducere et vocem meam audient et fi
at unum ovile et unus pastor Propte
rea me pater diligit quia ego pono ani
mam meam ut iterum sumam eam
et nemo tollet eam a me sed ego po
no eam a memetipso potestatem ha
beo ponendi eam et potestatem
habeo iterum sumendi eam hoc mandatum
accepi a patre meo Dissensio ergo rursum
facta est inter iudeos propter sermones
hos Dicebant autem multi ex ipsis Demonium
habet et insanit quid eum
auditis Alii dicebant hec verba non
sunt demonium habentis Numquid demonium
potest cecorum oculos aperire

De submersione dragmatis a pisce sumpti
in Mone l. 83.

Et venerunt capharnaum et ac

veni[sset] capharnaũ accesserũt qui didragma accipiebãt ad petrũ et dixerũt ei magr̃ vr̃ nõ solvit didrag ma et ait etiã et cũ intr̃asset in domũ p̃uent eũ Jhũs dicens Quid tibi vr̃ detur symon reges tre a quib⁹ ac cipiũt tributũ vl censũ a filiis suis an ab alienis Et ille dixit ab ali enis et dixit ei Jhũs ergo liberi sunt filij vt aũt non scandalizem⁹ va de ad mare et mitte hamũ et eũ piscem q̃ p̃mo ascendit tolle et aper to ore eius inuenies staterẽ illũ sumens da eis p̃ me et tuo te De contentione discipulor⁹ quis eorũ videtur esse maior et de dest na xp̃i ap̃l 18 aĝe g̃ luce g

In illa hora accesserũt ihũ discipuli dicentes Quis putas est maior in regno celorũ Et vocans Jhũs vnũ paruulũ statuit eum in medio eorũ et dixit Amen dico vobis nisi conuersi fueritis et efficiamini sicut paruuli non intrabitis in regnũ celorũ Quicũq; ergo humiliauerit se sicut paruulus iste hic est maior in regno celorũ Et qui susceperit vnũ paruulũ talẽ in nomine meo me suscepit et q̃cũq; me susceperit non solũ me suscipit sed eũ qui misit me Etiam q̃ maior est in ter vos hic maior est Quicunq; autẽ scandalizauerit vnũ de pusillis istis credentibus in me expedit eis magis ut suspendatur mola asinaria in collo eius et demergatur in profundũ maris Ve mũdo a scandalis Necesse est enim ut veniant scandala Verumtamen de hoĩ illo per quẽ scandalũ venit Si aũt manus tua scandalizat te abscide eã et proice abs te bonũ est tibi debilem vel claudũ intrare in vitã quã duas manus habẽtem mitti in gehennã ignem eternũ inextinguibilẽ ubi vermis eorũ nõ moritur et ignis nõ extinguitur Et si pes tuus scandalizat te amputa illũ bonũ est tibi claudũ intrare in vitam eternã quã duos pedes habẽtem mitti in gehennã ignis inextinguibilis ubi vermis eorũ nõ moritur et ignis nõ extinguitur Et si oculus tuus scandalizat te erue eũ et proice abs te bonũ est tibi unũ oculo intrare in vitã regni dei q̃ duos oculos habẽtem mitti in gehennã ignis ubi vermis eorũ nõ moritur et ignis nõ extinguitur Omnis enim victima igne salietur et omnis victima sale salietur bonũ est sal q̃ si sal insulsus fuerit in quo illud condietis habete in vobis salem et pacẽ habete inter vos Videte ne contemp naris vnum ex his pusillis dico enim vobis q̃a angeli eorũ in celis semp vident faciem patris mei qui in celis est venit enim filius hominis saluare quod perierat quid vobis videt Si fuerint alicui centum oues et errauerit una ex eis nõne relinquit nonaginta nouem in montibus et vadit querere eam q̃ errauerit Et si contigerit ut inueniat eam Amen dico vobis q̃a gaudet super eã magis q̃m super nonaginta nouem que non erraũerãt Sic non est voluntas ante patrem vestrum qui in celis est ut pereat unus de pusillis istis

De correctione fraterna ap̃l ad Ro me ix

Attendite vobis Si autem peccauerit in te frater tuus vade et corripe eum inter

ullū inter te et ipm̄ solū si audie
rit te et pm̄iam egerit dimitte
illi lr̄as eo fr̄e tuū Et si sep
ties in die peccauit in te et septi
es in die ad te reuertens fuit dicens
penitet me dimitte illi Si aut̄ no
te audierit adhibe tecū adhuc v̄m
unū aut duos ut in ore duoꝝ testium
uel trium stet oīe v̄bum ep̄i si non
audierit eos dic ecclie Si aut̄ et
ecclīam nō audierit sit tibi sicut
ethnicus et publicanus Amen di
co vobis quecūq; ligaueritis super
t̄rā erunt ligata et in celis Et
quecūq; solueritis super t̄rā erunt
soluta et in celis Iterū dico uobis
quia si duo ex vobis consenserint
super t̄ram de oī re quācumq;
poposcerint fiet eis a p̄re meo qui
in celis est Vbi em̄ sunt duo uel
tres congregati in nōie meo ibi su
in medio eoꝝ Tunc accedens pe
trus ad eū dixit dñe quoties pec
cabit in me frat meus et dimittā
ei usq; septies dicit illi Ihūs no
dico tibi usq; septies sed usq; septu
agies septies

De seruo negē cui oīe debitum
dimissum fuerat ap̄l̄ic̄ .86.

Ideo assimilatum est regnū
dei celorū homī regi qui
uoluit rōnem ponere cum
seruis suis et cū cepisset rōnem po
nere oblatus est ei unus qui debat
decem milia talenta Cū aut̄ non
haberet unde redderet iussit eū dñs ve
nūdare et uxorem eius et filios
et oīa quecūq; habebat et reddi pro
debitū aut̄ seruus ille rogabat eū
dicens patientiam habe in me et oīa
reddam tibi Ille aut̄ noluit sed abiit
et misit eū in carcerem donec reddat
debitū Videntes aut̄ conserui eius
que fiebāt grauiter tulerunt et ue
nerūt et narrauerūt dño suo oīa
que facta fuerāt Tunc vocauit illū
dñs suus et ait illi Serue nequā om
ne debitū dimisi tibi quoniam rogasti me
Nonne ergo oportuit et te misereri
conserui tui sicut et ego tui misertus
sum Et iratus dñs eius tradidit
eū tortoribus quo adusq; reddat uni
uersum debitū sibi et pr̄ mens celestis
faciet vobis si non dimiseritis unus
quisq; fr̄i suo de cordibus vr̄is

De illo qui eiciebat demonia et non
sequebatur xp̄m ap̄l̄ic̄ .87.

Respondens aut̄ illi johēs
dixit Preceptor magr̄e vidi
mus quēdam in nōie tuo
eiicientem demonia et prohibuimus
eū quia non sequit̄ te nobiscū Et
ait ad illos Ihūs nolite prohibere ne
mo est qui faciat virtutem in nomine
meo et possit cito male loqui de me
Qui em̄ non est aduersus nos pro nob̄
est Amen quicunq; enim vob̄ potū dederit
calicem aq̄ frigide in nōie meo q̄
xp̄i estis Amen dico uob̄ quia non
perdit mercedem suā

De aduentu xp̄i et pres inde et q̄
discipli nō timeant eos qui occidit
corpus nec plus xp̄us unde here
ditatem ap̄l̄ic̄ et ē. jo. ap̄l̄ic̄ lo In
ce 12.

.88.

Et factum est ut finiuisset
sermones istos Ihūs inde
cessauit et uenit in fines iudee trans
Iordanē et secute sunt eū turbe multe
et curauerūt ibi eos Et accesserunt
ad eū et temptabant eos ibi Et sicut so
lebat iterū docebat eos multi
tudines autem turbis prohibentibus ne ur
berent quibusdam infirmantibus
ne curarentur cepit dicere ad dis
cipulos attendite a fermento pharisa
eorū quod est ypocrisis Nichil au
tem opertum est quod non reuelabitur

neq; abſcondim̃ quod nō ſcīat q̃m̃
q̃ m̃ tenebr̃ dixiſtis m̃ lūe dicent̃
et q̃ m̃ aure loquim̃ eſt̃ p̃dicabit̃
p̃dicabit̃ m̃ tectis dico aūt vobis
amicis meis ne timeatis ab his q̃
occidūt corpus et post hoc nō habent
amplius quid faciāt Ostendā aūt
vobis quem timeatis timete enim
eum qui postq̃m habet potestatem mittere in
gehennā Ita dico vobis hunc timete
Nonne quinq; passeres venūt
asse dipondio et unus ex illis nō est
in oblivione coram deo nō cadit in ter
rā sine patre vestro voluntate sed et ca
pilli capitis vestri omnes numerati sunt
nolite ergo timere multis passeribus
meliores estis vos dico au
tem vobis omnis quicūq; me cōfessus
fuerit coram hominibus et filius hōis con
fitebitur et ipse coram angelis dei qui
aūt negaverit me coram hominibus de
negabitur coram angelis dei et omnis
qui dixerit verbum in filium hōis remit
tetur illi Qui aūt in spm̃ scm̃ blas
phemaverit non remittetur ei Cum
aūt inducent vos in synagogas
et ad magistratus et potestates nolite
solliciti esse quomodo aut quid re
spondeatis aut quid dicatis Spūs
enim scūs docebit vos in ipsa hora
quid oporteat vos dicere Dixit autem
illi quidam de turba magister dic fra
tri meo ut dividat mecum hereditatem et
dixit ei homo quis me constituit iudicem
et divisorem super vos Dixitq; ad illos
videte et cavete ab omni avaritia quia
non in habundantia cuiusq̃m vita ei
est ex his q̃ possidet

Ve divite hūte fructui habundan
tiā et nē discipl̃ solliciti sitis

Dixit autem similitudinē ad il
los dicens hominis cuiusdam
divitis uberes fructus
ager attulit Et cogitabat intra se
dicens quid faciā q̃ non habeo quo
congregem fructus meos Et dixit
hoc faciā destruam horrea mea
et maiora faciā et illuc congrega
bo omnia quae nata sunt mihi et bona
et dicā animae meae Anima mea habes
multa bona posita in annos plu
rimos requiesce manducā bibe epu
lare Dixit autem illi deus Stulte
hac nocte repetunt animam tuam a
te quae autem parasti cuius erunt
sic est qui sibi thesaurizat et nō
est in deum dives Dixitq; ad discipu
los suos Ideo dico vobis Nolite
solliciti esse animae vestrae quid mandu
cetis neq; corpori vestro quo vestiamini
Anima enim plus est quam esca et
corpus plus quam vestimentum Con- Cōsiderate
siderate corvos quia non seminant corvos nil̃
neq; metunt quibus non est nec horreum neq; cella sup̃ sibi
et deus pascit illos quanto magis vos estis
plures illis Quis autem vestrum co
gitans potest ad staturam suam adicere
cubitum unum Si ergo neq; quod min
imum est potestis quid de ceteris solli
citi estis Considerate lilia agri quo
modo crescunt non laborant neq; nent
Dico autem vobis quia nec Salomon
in omni gloria sua vestitus fuit sicut
unum ex istis Si autem fenum
quod hodie in agro est et cras in
clibanum mittitur deus sic vestit qui
to magis vos pusillae fidei Et vos
nolite quaerere quid manducetis aut
quid bibatis et nolite in sublime
tolli haec enim omnia gentes mundi
quaerunt Pater autem vester scit quoniam his
indigetis Verumtamen querite
regnum dei et haec omnia adicientur
vobis Nolite timere pusillus grex
quia complacuit patri vestro vobis da
re regnum Vendite quae possidetis
et date eleemosynam Facite vobis sacci
los qui non veterascunt thesaurum
non deficientem in caelis quo fur
non appropiat neq; tinea corrumpit
Ubi enim thesaurus tuus est ibi et
cor tuum erit Erunt lumbi vestri
cincti et lucernae ardentes in manibus vestris
Et vos similes hominibus exspectantibus
dominum suum quando revertatur a nuptiis
ut cum venerit et pulsaverit confestim aperiant
Beati servi illi quos cum venerit dominus
invenerit vigilantes Amen dico vobis quod
praecinget se et faciet illos discumbere
et transiens ministrabit illis Et si venerit
in secunda vigilia et si in tertia vigilia
venerit et ita invenerit beati sunt servi illi
Hoc autem scitote quod si sciret pater familias
cui hora fur veniret vigilaret utique
et non sineret perfodi domum suam
Et vos estote parati quia qua hora non
putatis filius hominis venturus est
Petrus autem dixit ad illum Domine ad nos
dicis hanc parabolam an et ad omnes
Et dixit dominus Quis putas est fidelis
dispensator et prudens quem constituit
dominus super familiam suam ut det illis
in tempore tritici mensuram Beatus ille
servus quem cum venerit dominus eius
invenerit sic facientem Vere dico vobis
quod super omnia quae possidet constituet
eum Si autem dixerit malus ille servus in
corde suo Moram facit dominus meus venire
et coeperit percutere pueros et ancillas
manducare quoque et bibere et inebriari
veniet dominus servi illius in die qua non
sperat et hora qua ignorat et dividet eum
partemque eius cum infidelibus ponet
Ille autem servus qui cognovit voluntatem
domini sui et non praeparavit se et non fecit
secundum voluntatem eius vapulabit multis
Qui autem non cognovit et fecit digna plagis
vapulabit paucis Omni autem cui multum
datum fuerit multum quaeretur ab eo et cui
commendaverunt multum plus petent
Ignem veni mittere in terram et quid volo
nisi ut accendatur Baptismo autem habeo
baptizari et quomodo coarctor usquedum
perficiatur Putatis quia pacem veni dare
in terram non dico vobis sed separationem
Erunt enim ex hoc quinque in domo una
divisi tres contra duos et duo contra tres
Dividetur pater filio et filius patri mater
filiae et filia matri socrus nurui suae et nurus
socrui suae

emps venit Et ita fit Et ni aut
ntil flantem diatis qua estas ve
nit et fit ypocte hanem reh et ter
re nostis probare hoc autē tēpus
quō nō probatis quid autē et ea vo
bisipis nō iudicat quod iustū est
Cū autē vadis ni adiisario ad pn
cipem in via da opam liberat ab
illo ne forte trahat te apud iudi
rem et iudex tradat te exactori et
exactor mittat te in carcerem dico
tibi qua nō exies inde donec etiā
nouissimū minimū reddas

De galileis occisis et de ficulnea
Luce decimo tercio ℣ 190

Erat autē quida tpe
nūciantes ihū galileis q
eius sanguinem pilatus
miscuit ni sacrificiis eoꝝ Et respō
dens dixit illis putatis q hij ga
lilei p omnibus galileis pctores
fuerūt qma talia passi sūt non
dico vobis sed nisi pniam egerit
similē omnibus habitis simul et ihl dixit
et octo sup quos cecidit turris in
syloa et occidit eos putatis qma
et ipi debitores fuerūt prae omnes
hoies habitates in hierl non dico
vobis sed si non pniam egerit
nemē habebat qui
dā plantatam in vinea sua et venit
quens fructū in illa et nō inuenit
dixit aut ad agricolam ecce
ām tres sunt Ex quo veni que
rens fructū in ficulnea hac et
nō inuenio Succide ergo illā ut
quid etiam terram occupat At il
le respondens dixit illi Dne dimitte
illā et hoc ānō ut fodiam circa
illā et mittā stercora et si quidē
fert fructū sin autē in futurum
succides

De mulier infirmata Luce 13 ℣ 191

Erat autē in synagoga eo
rū docens sabbatis Et
ecce mulier que habebat infirmita
tem annis xviij et erat curuata
nec omnino poterat omno sursum
respicere quam cū vidisset ihūs
vocauit ad se et ait illi mulier
dimissa es ab infirmitate tua et
posuit illi manus et confestim e
rexit et glorificabat deū Respondens autē
archisynagogus indignans quia sab
bato curasset ihūs dicebat turbe
Sunt sex dies in quibus oportet
operari in his go venite et curamini
et non in die sabbati Respondit au
tem dominus et dixit ypocte vnus
quisq nō solvit bouē suū aut asinū
a presepio et ducit adaquare hanc
autē filiā abrahe quā alligauit satha
nas ecce xviij annis non oportuit
solui a vinculo isto in die sabbati Et
cū hec diceret erubescebāt omnes
adiuersarij eius et omnis plebs gaude
bat in vniuersis que gloriose fiebant ab
eo De mercatorum eiectione

An liceat vxorem dimittere ℣ 19
ñē. Io Luce 16 ℣ 192

Et accesserunt pharisei temp
tantes eū atq dicentes si licet
viri dimittere vxorem quarum
ex cā Ille videns ait illis Quid vo
bis precepit moyses qui dixerunt moy
ses permisit libellū repudij scribi et
dimittī qui videns ait illis Non le
gistis quia qui fecit hominem ab initio
masculū et femellam fecit
eos deus et dixit ppter hoc relinquet
homo patrē et matrē et adhęrebit ux
ori sue et erunt duo i carne vna i
taq iam non sunt duo sed vna caro
Quod go deus coniunxit homo nō se
pret dixit illi quid ergo moyses
mandauit dare libellū repudij et dimitti
ait illis quia moyses ad duritiam
cordis vr permisit vobis dimittere
vxores vras et scriptū est vobis Prop
ter istud ab initio autē non fuit sic
Et in domo iterū discipuli eius iterū
interrogauerūt eū et ait illis Quia
cumq autē vobis quia quicūq dimiserit

uxorem suā nisi ob fornicationē et
aliā dixerit mechatur et adultē
cōmittit super eam et qui dimissā
a uno duxerit mechatur Et si uxor
dimiserit uirū suū et alij nupserit
mechatur Dicit ei discipuli eius
Si tā est causa hoīs cū uxore non
expedit nubē qui dixit Non oēs
capiūt uerbū istud sed quibus datū
est Sunt enī eunuchi qui de matris
uētre sic nati sunt et sunt eunuchi
qui facti sunt ab hoīb⁹ et sunt eunu
chi qui seipos castrauerūt aīe q̄ ci
nuchizauerūt ꝓp regnū celoꝝ qui
potest capere capiat
De puerīs oblatis ad⁹ q̄ aīe lu
Tunc oblati sunt ei §18
puuli ut manū
cos et manus imponeret et
oraret Discipuli aut increpabāt illos
increpabāt illos et comminabantur esse
ueniendū Iesus aut dixit illis
Sinite puerulos uenire ad me et
nolite prohibere eos talium est enim
regnū celoꝝ Et dixit Amen dico
uobis Quisquis non acceperit regnū
dei sicut puer non intrabit in illud Et
complexans illos et ponens manus
super eos benedicebat illos Et cū im
posuisset illis manus abiit inde
De filio prodigo luce ii
Erant aut appropinquantes pub
licani et peccatores ut audirent
illū et murmurabāt scribe
et pharisei dicentes quia hic peccatores
recipit et manducat cū illis Et ait ad
illos parabolam istam dicens Quis
ex uobis homo qui habet centū oues
et si perdidit unā ex illis nōne di
mittit nonaginta nouem in deserto et
uadit ad illā que perierat donec inue
niat eā Et cū inuenit illā imponit
in humeros suos gaudens et ueni
ens domū conuocat amicos et uicinos
dicens illis Congratulamini mihi quia
inueni ouem meam que perierat Dico uobis
q̄ ita erit gaudium in celo super uno
peccatore penitentiam agente q̄m super nona
ginta nouem iustis qui non indigent
penitentia Aut quae mulier habens drag
mas decem et si perdiderit dragma
unā nōne accendit lucernā et euer
tit domum et quirit diligenter donec in
ueniat Et cū inuenerit conuocat am
icas et uicinas Congratulamini mihi
quia inueni dragmam quam perdideram
Ita dico uobis gaudium erit angelis
dei super uno peccatore penitentiam age
te Ait aut homo quidā habuit duos
filios et dixit adolescentior ex illis
patri da mihi portionem substantie que me
contingit et diuisit illis substantiam Et
non multos dies congregatis
omnibus adolescentior filius peregre
profectus est in regionem longinquā
et ibi dissipauit substantiam suam uiuendo
luxuriose et postquam omnia con
sumpsisset facta est fames ualida in
regione illa et ipse cepit egere et
abiit et adhesit uni ciuium regionis
illius et misit illum in uillam suam
ut pasceret porcos Et cupiebat ue
tre suum implere de siliquis quas por
ci manducabāt et nemo illi dabat
In se aut reuersus dixit Quanti
mercenarii in domo patris mei habun
dant panibus et ego hic fame
pereo Surgam et ibo ad patrem meum
et dicam illi Pater peccauī in celum
et coram te et iam non sum dignus uo
cari filius tuus fac me sicut unum
de mercenarijs tuis Et surgens
uenit ad patrem suum Cū aut adhuc
longe esset uidit illum pater suus et
misericordia motus est et accurrens ceci
dit super collum eius et osculatus
est eum Dixitq; ei filius pater pec
cauī in celum et coram te iam non sum
dignus uocari filius tuus Dixit
aut pater ad seruos suos Cito proferte
stolam primam et induite illum et
date anulum in manum eius et cal
iamenta in pedes eius et adducite
uitulum saginatum et occidite et
manducemus et epulemur quia hic
filius meus mortuus erat et re
uixit perierat et inuentus est Et
ceperunt epulari Erat aut
filius eius senior in agro et cum

venret et gppnq; et domu audi
uit symphoma et chorū et vocauit
vnū de seruis et mirabatur que
hec essent Respōdit illi frat tuus
venit et occidit pc tuus vitulum
saginatū quia salvū illū recepit
Indignatus est aūt et nolebat in
troire Pater ergo illius egressus
rogare illū At ille rndens
dixit pri suo Ecce tot annis seruiu
tibi et nūq mandatū tuū preteriu
et nūq dedisti mi edū ut cū amicis me
is epularer sed postq̄m hic filius tu
qui deuorauit substantiam suā cū meretri
cibus venit occidisti illi vitulum
saginatū At ille dixit illi fili tu
semp mecū es et oīa mea tua sunt
epulari aūt et gaudē oportebat quia
frat tuus h' mortuus erat et revi
xit perierat et inuentus est

De adolescente q̄nto quod sanctū
vitā etiam possidet ag̃ro agr. Io
luce 18 .94.

Abijt inde Jhūs et cū mgīs
suis erat in via Et ecce
vnus princeps pauper et ge
cidens genuflexo ante eū interroga
bat et rogabat illū dicens magīe
bone Quid bonū faciendo vitam
eternam possidebo dixit aūt ei Jhūs
Quid me interrogas de bono vnus
est bonus deus nēmo bonus ni so
lus deus Si aūt vis ad vitā ingre
di serua mādata Dicit illi que
Jhūs aūt dixit illi No
homicidiū facies non adulterabis
non furtū facies falsū testimo
niū dices ne fraudem honora
patrē tuū et matrem tuā diliges
proximū tuū sicut seipm dixit illi ad
lescens hec omnia custodiui a iuuen
tute mea quid adhuc mi deest Je
sus aūt minutus est cū et dilexit eū
Quo audito Jhūs aūt adolescē vni
tibi deest Si vis perfectus esse vade et
vende oīa que habes et da pauper
ibus et habebis thesaurū in celo et ve
ni et sequere me Quo aūt audisset ado
lescens contristatus est in verbo abijt
tristis et merens Erat em hīs
multas possessiones et diues va
de videns aūt Jhūs factum
aūt discipulis suis Quā difficile qui
pecunias habent introibunt
Amen dico vobis q̄ vix diues difficile introibit in regnū dei introibunt
dico vobis quia diues difficile introibit in regnū celorū Discipuli
aūt obstupescebāt in verbis eius Je
sus rursus videns aūt illis filioli
quā difficile est confidentes in pecunijs
introire in regnū dei introire Et magis dico vo
bis facilius est camelū per foramen
acus transire quā divitem intrare in
regnū celorū regnū dei Audientes aūt
hijs discipuli mirabantur valde Quidā
aūt qui hoc audiebāt magis admi
rabantur dicentes ad semetipsos et quis pos
sit saluus fieri Intuitus illos Jhūs
ait illis Apud homines hoc impossi
bile est sed apud deū omnia possibi
lia sunt Atque impossibilia sunt apud
homines possibilia sunt apud deū

De introgressione pet Ecce nos re
liquimus omnia et secuti sumus te quid ergo erit nobis ag̃ro agr. Io
luce 18 .95.

Tunc respondens petrus ce
pit ei dicere Ecce nos re
liquimus omnia et secuti su
mus te Quid ergo erit nobis Pa
dit Jhūs et ait illis Amen dico vo
bis q̄ vos qui secuti estis me
in regeneratione cū sederit filius ho
minis in sede maiestatis sue sedebitis et vos
super sedes duodecim iudicantes duo
decim tribus israel Et omnis qui reli
querit domū vel fratres aut sorores a
patrem aut matrem aut vxorē aut
filios aut agros propter nomen me
um propter me et propter euangelium et
propter regnū celorum centuplum accipiet
multo plura nunc in hoc tem
pore domos fratres et sorores et ma
tres et filios et agros cū persecu
tionibus et in seculo in futuro vitam
eternā possidebit multi aūt erunt
primi nouissimi et nouissimi primi

De operijs in vineā missis ca 120

Simile est regnū celoꝝ hoī pfamilias q̄ exijt pmo mane conducere operios in vineā suā Conuenēne aūt facta cū operijs ex denario diurno misit eos in vineā suā Et egressus circa horā tertiā vidit alios stantes in foro otiosos et illis dixit ite et vos in vineā meā et q̄ iustū fuit dabo vobis Qui aūt abierūt Iterū aūt exijt circa horā sextā et nonā et fecit similr Circa vndecimā vero exijt et inuenit alios stantes et dicit illis quid hic statis tota die otiosi dicunt ei quia nemo nos conduxit dicit illis ite et vos in vineā meā Cum sero factū esset dicit dñs vinee pconi suo Voca operarios et redde illis mercedem incipiēs a nouissimis vsq̄ ad primos Cum venissent ergo qui circa vndecimam horā venerūt et acceperūt singuli denarios venientes aūt et primi arbitrati sunt q̄ plus essent accepturi Acceperūt aūt et ipsi singuli denarios Et accipientes murmurabāt adversus patrē familias dicentes hi nouissimi vnā horā fecerūt et pares illos nobis fecisti qui portauimus pondus diei et estus At ille respondens vni eorū dixit Amice non facio tibi iniuriā nonne ex denario conuenisti mecū tolle q̄ tuū est et vade volo aūt et huic nouissimo dare sicut et tibi aut non licet mihi facere q̄d volo An oculus tuus nequā est quia ego bonus sū Sic erunt nouissimi primi et primi nouissimi multi vocati sunt pauci vo electi

De miracōne ihū xpi Cū panes fuit saturi et q̄ herodes querebat eū occidere luce 33

Ibat per castella docens et circuibat castella docens et venit in finibus iherico Audiens aūt ihs quia Dñs sit pauper qui salvabit nos ait ad illos Contendite intrare per angustā portā quia multi dico vob̄ querent intrare et non poterūt Cū aūt intrauerit pr̄familias et claudere ceperit ostiū stantes foris stare et pulsare ostium dicētes Dñe aperi nobis Et respondens dicet vobis nescio vos vnde sitis Tunc incipietis dicere manducauimus coram te et bibimus et in plateis nris docuisti Et dicet nescio vos vñ sitis Discedite a me omnes operarij iniquitatis ibi erit fletus et stridor dentiū cū videritis Abraham et ysaac et Jacob et omnes pphetas in regno dei vos aūt expelli foras et venient ab oriente et occidente et aquilone et austro et accubent in regno dei Et ecce sunt nouissimi qui erant primi et sunt primi qui erāt nouissimi In ipsa aūt die accesserūt quidam phariseorū dicentes illi Exi et vade hinc quia herodes vult te occidere Et ait illis Ite et dicite vulpi illi Ecce ego demonia et sanitates perficio hodie et cras et tertia die consumor Verumtamen oportet hodie et cras et sequenti die ambulare quia capit pphetā perire extra Jherim

De vdropico sanato et de exhortatione xpi ad humilitatē lucā 14

Et factū est cū introiret in domū cuiusdā principis pharisei sabbato manducare panem et ipsi obseruabāt eū Et ecce homo quidā ydropicus erat ante illū Et respondens ihs dixit ad legispitos et ad phariseos dicens Si licet sabbatis

to nrãe Ir illi manerũt ꝓpẽ vo
apphensũ ſanaitr eũ ac dixit Et ẽſ
pondens ad illos dixit Tuꝫ vrm̃
aſinꝫ aut bos in puteũ cadet et nõ
continuo extrahet illi die ſabbati
Et non poterãt ad hoc rñdere illi
dicebat aũt ad ĩuitatos pabolam
intendens qnõ ꝑmos accubitus
eligerẽt dicens ad illos Cũ inuita
tus fuĩs ad nuptias nõ diſcũbas
in ꝑmo loco ne forte honoratior
te ſit ĩuitatus ab illo et veniens
qui te et illũ vocauit dicat tibi da
huic locũ et tũc incipias cũ rubóe
nouiſſimũ loci tenẽ Sz cũ vocatus
fuĩs vade et recũbe ĩnouiſſimo loc
ut cũ venit qui te ĩuitauit dicat
tibi amice aſcende ſuperius tũc erit
tibi gla coram̃ omnibus diſcũben
tibus quia omnis qui ſe exaltat hu
miliabit̃ et qui ſe humiliat exaltabit̃

De vocandis pauperibus ad cenam̃
et pabola de cena magna In 14 ·100·

Dicebat aũt et ei qui ſe in
uitauerat Cũ fatis prãn
dium aut cenã noli vocare
amicos tuos neq; fres tuos neq; cog
natos neq; vicinos diuites ne forte
te et ipm̃ te ĩuitent et fiat tibi re
tribuio Sz cũ facis convium voca
pauperes debiles claudos cecos et bea
tus eris quia nõ habent retribuere tibi
retribuetur enim tibi ꝛ resurrectõne iuſ
torũ Hec cũ audiſſet quidã deſil'
diſcubentibus dixit illi Beatus qui
manducat panem ꝛ regno dei Ille ꝑ
dixit Homo quidã fecit cenã mag
nã et vocauit multos Et miſit ſer
uum ſuum hora cene dicere ĩuitatis ut ve
nirent quia parata ſunt omnia Et ce
perunt simul' omnes se excusare ꝑmo
dixit illi Villã emi et necesse habeo
exire et inde illã rogo te habe me
excuſatũ Et alius dixit
Quinque iuga bouũ
emi quæ et eo probare illa rogo te
habe me excuſatũ Et alius dixit

Uxorem duxi et ideo nõ possum ve
nire Et puerſus ſuus nũciauit
hec domino ſuo Tunc iratus pater
familias dixit filio ſuo Exi cito
in plateas et vicos ciuitatis et
pauperes ac debiles cecos et clau
dos introduc huc Et ait ſeruus
domine factũ eſt ut imperaſti et adhuc
locus eſt Et ait dñs ſeruo Exi ĩ
vias et ſepes et compelle intrare ut
impleatur domus mea Dico autem
vobis q̃ nemo virorũ illorũ qui
vocati ſunt guſtabit cenã meã

De odiendis parentibus ꝑpter deũ
Iuxta 14 ·101·

Erant aũt turbe multe
cum eo et conuerſus dixit
ad illos Si quis venit ad
me et non odit patrem ſuum
et matrem et uxorem et filios et
fres et ſores adhuc aũt et
animam ſuam non pot meus eſse diſ
cipulus Et q̃ non baiulat crucẽ
ſuam et venit poſt me non pot
meus eſse diſcipulus Quis enim
ex vobis volens turrim edificare
non prius ſedens computat ſumptus
qui neceſſarii ſunt ſi habeat ad p
ficiendũ ne poſtea quasi poſuerit
fundamentũ et non potuerit perfi
cere omnes qui vident incipiant illudere
ei dicentes quia hic homo cepit edi
ficare et non potuit conſummare
Aut quis rex iturus cõmittere
bellum adverſus alium regem nõne
ſedens prius cogitat ſi poſſit cum
decem milibus occurrere ei qui cum
viginti milibus venit ad se Alioqui
adhuc illo longe agente legatiõem
mittens rogat ea que pacis ſunt
Sic ergo omnis ex vobis q̃ non re
nunciat omnibus que poſſidet nõ pt
meus eſſe diſcipulus Bonum ẽ ſal
ſi aũt ſal euanuerit in quo condietur
neq; in terrã neq; in ſtercus vti
le eſt ſed foras mittẽt eum qui habet
aures audiendi audiat

De vitulo miſericordie luce 16

Si finit hoc capitulũ parabola de ma ꝙ pomit̃ inſ
ap̃ſ 20 ca° Incipit capitulũ ſub dño dicẽs ꝙ
via vite alicno intellectui vel ſtudio credit ꝑ
contrariorum deſcripcionem et aut modis q̃ vocabuli ſi
dicas cadit vide ꝛ poſtillas

Dicebat aut et ad discipulos suos. Homo quidam erat diues qui habebat villicum et hic diffamatus est apud illum quasi dissipasset bona ipsius et vocauit illum et ait illi. Quid hoc audio de te. Redde rationem villicationis tue. Iam enim non poteris villicare. Ait autem villicus intra se. Quid faciam quia dominus meus aufert a me villicationem fodere non valeo mendicare erubesco. Scio quid faciam ut cum amotus fuero a villicatione recipiant me in domos suas. Et conuocatis unusquisque debitoribus domini sui dicebat primo quantum debes domino meo. Qui ille ait centum cados olei. Dixitque illi accipe cautionem tuam et sede cito scribe quinquaginta. Deinde alii dixit. Quantum tu debes. Qui ait centum choros tritici. Ait ille accipe litteras tuas et scribe octoginta. Et laudauit dominus villicum iniquitatis quia prudenter fecisset quia filii huius seculi prudentiores filiis lucis sunt in generatione sua. Et ego vobis dico facite vobis amicos de mamona iniquitatis ut cum defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula.

Non ē om̄ gr̄ec̄ & ēpistre aūt

Qui fidelis est in minimo et in maiore fidelis est et qui in modico iniquus est et in maiore iniquus est. Si ergo in iniquo mamona fideles facti non fuistis quod verum est quis vobis dabit. Nemo seruus duobus dominis seruire aut enim unum odiet et alterum diliget aut unum sustinebit et alterum despiciet non potestis deo seruire et mamone. Audiebant autem omnia hec pharisei qui erant auari et deridebant illum et ait illis. Vos estis qui iustificatis vos coram hominibus deus autem nouit corda vestra quia quod hominibus altum est abhominatio est apud deum. Lex et prophete usque ad iohannem. Et de illo nunc regnum dei euangelizatur et omnis in illud vim patitur. Facilius est autem celum et terram preterire quam de lege unum apicem cadere. Omnis qui dimittit uxorem suam et ducit alteram mechatur et qui dimissam a viro ducit mechatur.

De diuite epulone luce 16

Homo quidam erat diues et induebatur purpura et bisso et epulabatur cotidie splendide. Et erat quidam mendicus nomine lazarus qui iacebat ante ianuam eius ulceribus plenus cupiens saturari de micis que cadebant de mensa diuitis et nemo illi dabat. Sed et canes uenientes lingebant ulcera eius. Factum est autem ut moreretur mendicus et portaretur ab angelis in sinum abrahe mortuus est autem et diues et sepultus est in inferno. Eleuans autem oculos cum esset in tormentis uidit abraham a longe et lazarum in sinu eius. Et ipse clamans dixit pater abraham miserere mei et mitte lazarum ut intingat extremum digiti sui aquam et refrigeret linguam meam quia cruciar in hac flamma. Et dixit illi abraham fili recordare quia recepisti bona in uita tua et lazarus similiter mala nunc autem hic consolatur tu uero cruciaris. Et in his omnibus inter nos et uos chaos magnum firmatum est ut hii qui uolunt hinc transire ad uos non possint neque inde huc transmeare. Et ait rogo te ergo pater ut mittas eum in domum patris mei habeo enim quinque fratres ut testetur illis ne et ipsi ueniant in hunc locum tormentorum. Et ait illi Abraham habent moysen et prophetas audiant illos. At ille dixit. Non pater Abraham sed si quis ex mortuis

resurrexit credent De petro ne discipulorum ut augeatur ex eis fides luce iij 102

Et dixerunt aplī dño Ad auge nobis fidem dixit aut dñs Si habētis fidem sicut grāzum ḡnis synapis dicētis huic arbori more eradicare et explāture i mare et obediet vobis Quis aut vestrū habet ser uū arantem aut oues pascen tem qui regresso de agro dicat illi statim trāsi recūbe et nō di mitta para q cenem et p̄cinge te et mīstra mi donec māducē et bibam et post tu māducabis et bibes Nūq̄ gram habet ser uo illi quia fecit que sibi imp̄a cerat Non puto sic et vos cum feceritis o mīa que p̄cepta sunt vo bis dicite serui inutiles sumus q̄d debuimus facere fecimus

De decem̄ leprosis q̄ voluerūt lapida re dñm inde scdm lo. 104

Data sunt aut decema i Hiersolimis et hiemps erat et ambulabat ihūs in templo i porticu salomonis Circū dederūt ergo eum iudei et dixerunt ei Quousq̄ animā nrām tollis Si tu es xp̄s dic nobis palam Respondit eis Ihūs loquor vob et nō creditis opa que ego facio in nōie p̄ris mei hec testimonium phibent de me sed vos nō creditis quia non estis ex ouibus meis Oues mee vocem meā audiūt et ego agnosco eas et sequūtur me et ego vitā eternam do eis et nō peribūt in eternū et nō rapiet eas quisq̄ de manu mea Pr̄ mei quod dedit mihi maius omnibus est et nemo p̄t eas rapere de ma nu p̄ris mei Ego et pat unū sumus Sustulerunt ergo lapides iudei ut lapidarent eum Respondit eis Ihūs multa bona opa ostendi vo bis ex p̄re meo propter quod horum opus lapidatis me Respondērunt ei iudei de bonū opus nō lapidamus te sed de blasphemia Et quia tu homo cum sis facis teipm̄ deum Respondit eis ihūs Nonne scriptum est in lege vra Ego dixi dij estis Si illos dixit deos ad quos sermo dei factus est et nō potest solui scr̄ptura quem p̄r sanctificauit et misit in mundum vos dicitis quia blas phemat q̄ dixi filius dei sū Si non facio opa p̄ris mei nolite me credere mihi Si aut facio etsi mihi non vultis credere opibus credite ut cognoscatis et credatis quia in me est p̄r et ego in p̄re Querebant ergo eum apphendere et exiit de manibus ipsorum et iterū trans iit ultra iordanem in eum locum ubi erat Io hannes primum et mansit illic Et multi venerabāt ad eum et dicebāt quia Johannes quidē signum fecit mi hi Omnia aut quecūq̄ dixit Io hannes de hoc vera erant et multi crediderunt in eum

Incipiūt pambula passionis dñi de suscitatione lazari Joh. xi. 106

Erat aut quidā lāguens lazarus a bethania de castello marie et mar the sororis eius Maria aut erat q̄ unxit dñm unguento et extersit pe des eius capillis suis cuius frater lazarus infirmabatur Misserunt ergo sorores eius ad eum dicentes dñe Ecce quem amas infirmatur Audi ens aut ihūs dixit eis Infirmitas aut hec nō est ad mortē sed pro gloria dei ut glorificetur filius dei per eam Diligebat aut martham et sororem eius Mariam et lazarum Ut ergo audiuit q̄ infirmabatur tunc q̄ dem mansit in eodē loco duobus die bus deinde post hec dicit discipulis suis Eamus in iudeam

posuisse h̄ fieri vna petitio pr̄ euāgelii q̄m Trahat oratio Prima dñice passionis

Jherū dicūt ei discipuli Rabbi nunc
quebant te iudei lapidare et iterū
vadis illuc Respondit Jhūs
non duodecim sunt horae diei si
quis ambulauerit in die non offen
dit quia lucem hui⁹ mundi videt
Si autē ambulauerit in nocte offen
dit quia lux non est in eo hec aut
Et post hoc dixit eis Lazarus amī
cus noster dormit sed vado ut a som
no suscitem illum Dixerunt ergo
discipuli eius Dne si dormit salvus
erit dixerat autē Jhūs de morte eius
Ille putauerunt quia de dormitione
somni dicit Tunc ergo dixit illis
Jhūs manifeste Lazarus mortuus e
sed gaudeo propter vos ut credatis q⁹
non eram ibi sed eamus ad eum dixit
ergo thomas qui dicit didimus ad
condiscipulos Eamus et nos mo
riamur cum eo Venit igit Jhūs
et inuenit eum monumentum quatuor dies
iam habentem in monumento iam hesternum Erat
autē bethania iuxta hierusalem stadijs
fere xv Multi autē ex iudeis venerūt
ad martham et mariam ut consola
rentur eas de fratre suo Martha aut
ut audiuit quia Jhūs venit occurrit
ei maria autē domi sedebat Dixit autē
martha ad Jhm Dne si fuisses hic fra
ter meus non fuisset mortuus sed et nunc
scio quia quecunq; poposceris a deo dabit
tibi deus dixit illi Jhūs Resurget frā
ter tuus Dixit ei martha scio q⁹ re
surget in resurrectione in nouissimo
die dixit ei Jhūs Ego sum resurrec
tio et vita qui credit in me etiam
si mortuus fuerit vivet Et omnis q⁹
vivit et credit in me non morietur in
eternū Credis hoc Ait illi vtique dne
Ego credo quia tu es xp̄s filius
dei vivi qui in hunc mundum venis
Et cū hoc dixisset abiit et vo
auit mariam sororem suam silentio di
cens Magister adest et vocat te Illa
ut audiuit surrexit cito et ve
nit ad eum nondum enim venerat Jhe
sus in castellum sed erat adhuc in
illo loco ubi occurrerat ei martha
Judei igitur qui erant cum ea in
domo et consolabantur eam cum vidissent
mariam quia cito surrexit et abijt
secum sunt eam dicentes quia vadit ad
monumentum et ploret ibi Maria
autē cum venisset ubi Jhūs erat vi
dens eum cecidit ad pedes eius et
dixit ei Dne si fuisses hic frater
meus non fuisset mortuus Jhesus
autem ut vidit eam plorantem et in
os qui venerant cum ea plorantes fre
muit spū et turbauit semetipsum et
dixit ubi posuistis eum Dicunt ei Dne
veni et vide et lacrimatus est Jhe
sus Dixerunt ergo iudei ecce quo
amabat eum Quidam autem ex ipsis
dixerunt Non potuit hic qui aperuit
oculos cecī nati facere ut
hic non moreretur Jhūs ergo cum
iterum fremens in semetipso venit
ad monumentum Erat autem spe
cus et lapis superpositus erat ei Ait
Jhūs Tollite lapidem Dicit ei mar
tha soror eius qui fuit mortuus
Dne fetet iam quadriduanus est
Dixit ei Jhūs Nonne dixi tibi si cre
dideris videbis gloriam dei Tule
runt ergo lapidem Jhūs autem elevans
sursum oculis dixit Pater gratias tibi
ago pr quoniam audisti me Ego autem
sciebam quia semper me audis sed
propter populum qui circumstat dixi ut
credant quia tu me misisti Hec cū
dixisset voce magna clamauit La
zare veni foras Et statim prodijt
qui fuerat mortuus ligatus ma
nus et pedes institutis et sudarium
illius faciem erat ligatum Dixit
eis Jhūs solvite eum et sinite ab
ire Multi ergo ex iudeis qui vene
rant ad mariam et viderant que
fecit crediderunt in eum Quidam
autem ex ipsis abierunt ad phariseos
et dixerunt eis que fecit Jhe
sus De consilio autem fuit po
ntifex xpi et eius egressu i esse
Johannes ii°

Collegerunt ergo pon
tifices et phariseos consi
lium et dicebant quid
facimus quia hic homo multa sig

sinat ⁊ dimittim⁹ eum sic omes
recedent me sic omes cred et pe
ment romam et tollat nr̃m locu
et gentem Unus aut ex ipis my
phas noie cu esset pontifex am
illius dixit eis vos nescitis quid
ꝑ nec cogitatis qa expedit nob
ut unus moiatur homo pro ꝓplo
et no tota gens pcat Hoc aute a
semetipo non dixit sed cu esset pon
tifex am illius ꝓphetauit q ihs
moriturꝰ erat pro gente et no
pro gte sed ut filios dei q erat
dispsos congregaret in unu Ab illo
ergo die cogitauerut ut morticarent
eu Ihs aut non ampl palã ambula
bat apud iudeos sed abijt in regio
nem iuxta desertu in ciuitate que
dicit effrem et ibi mansabat cum
discipulis suis et ascenderut mul
ti ihrlam de regione ante pascha ut
sanctificarent semetipos Quebant er
go ihm et colloquiebant ad invicem
in templo stantes Quid putatis qa
non venit ad diem festu Dederant aut pontifices et phisei ma
dati ut si quis cognouit ubi sit
indicet ut apphendant eum

De ascensu ihesu in ihrlm ante 2o aspe
so luce 18 · 108 ·

Erant aut in via ascende
tes in ihrlam et ꝓcedebat
illos ihs et stupebant
et sequentes timebat Et assumens
ihs ihlam assumpsit eos duodecim
apostolos suos secreto cepit eis dice q
essent ei ventura Ecce ascendim⁹ ihrlam et consumma
buntur omnia q scripta sunt ꝑ ꝓphe
tas de filio hois Tradetur enim pn
cipibus sacdotu et scribis et senioribus et condemnabunt eu morte
et tradent illi gentibus ad illudend
et flagellandu et crucifigendu et
tertia die resurget Et ipi nichil horu intellexerut
Et erat verbum istud absconditum
ab eis et no intelligebat que dicte

Nam sub uno contextu ponantur pcepta quibus fuit vetitus aspectus xpi ⁊ ihrlem tu ꝓpe
babilius est fuisse diuersos motus et diuersas xpi in quibus fra sunt q sequuntur ut mr ny.
de hac nota

bantur De decem leprosis sa
natis in via Luce xvii · 109 ·

Et factu est dum iret in hie
rusalem trasibat ꝑ me
diam samariam et galileam
et cu ingrederetur quoddam castellu
et occurrerut ei decem viri leprosi
qui steterut a longe et leuauerut
vocem dicetes Ihu ꝓpetor mise
re nr̃i quos ut vidit dixit ite ostendite vos sacerdotibus Et fm est cu
irent mundati sunt Unus aut ex il
lis ut vidit ut mundatus est retro
sus est cu magna voce magnificans
deu et cecidit in faciem ante pedes
eius gratias agens Et hic erat sa
maritanus Videns aut ihs dix
it nonne decem mundati sunt et no
uem ubi sunt non est inuentus qui re
diret et daret gloriam deo nisi hic ali
genigena erait ihs surge et vade
quia fides tua saluu te fecit

De non ꝓcessione xpi per samari
tanos Luce nono · 110 ·

Factu est aut dum ocplerentur dies assumptionis
eius et ipe faciem suam fir
mauit ut iret in ihrlm et misit nu
cios ante conspectu suu Et euntes
intrauerut in quandam samaritano
rum ut parent illi et no ꝓcepunt
eum quia faties erat euntis in hie
rusalem Hi aut vidissent dis
cipuli eius Jacobus et Johannes
dixerut dne si vis dicimus
ut ignis descendat de celo et consu
mat eos sicut helyas fecit Et
conuersus increpauit eos dicens nesci
tis cuius spus estis filius hois
non venit aias perde sed salua
re et abierut in aliud castellum

De petitione filioru zebedei ante 2o
aspect · 111 ·

Tunc accessit ad eu mulier
mater filioru zebedei cum
filiis suis adorans et petes
aliq ab eo qui dixit ei quid vis Et
ait dixit ei ut dicant hi duo filij mei
et Johannes ut sedeant

perfecimus sanas nobis Ait illi dix
it eis Quid vult ut sana vobis
Et dixerunt da nobis ut unus ad dex
teram et alius ad sinistram tuam sedeam⁹
in gloria tua Ait ihs mr Dic ut se
dant hij duo filij mei unus ad dex
teram tuam et alius ad sinistram tuam
in regno meo Videns aut ihs
dixit eis nescitis quid petatis Potes
tis bibere calicem quem ego bibo bibi
tis⁹ sum aut baptismo quo ego
baptizor Ait illi dixerunt ei Possum⁹
Ait ihs ihis Calicem quidem meum
bibetis et baptismo quo baptizor bap
tizabimini Sedere aut ad dexteram et
ad sinistram meam non est meum dare vo
bis sed quibus paratum est a patre
meo Et audientes decem indignati
sunt de duobus fratribus Iacobo et
Johanne Ihs aut vocauit eos ad
se et dixit illis Scitis quia principes
gentium hij qui videntur principari
gentibus dominantur eis et qui maio
res potestatem exercent in eos Non ita
erit inter vos sed quicunq; voluerit in
ter vos maior fieri sit vester minister
et quicunq; voluerit inter vos primus esse
erit vester omnium sicut filius ho
minis non venit ministrari sed ministrare
et animam suam dare in redemptionem
pro multis

De illuminatione ceci et Zacheo et de
decem minis Luce 18

Factum est autem cum appropiaret
ihs iherico Cecus quidam se
debat secus viam mendicans
Et cum audiret turbam pertransire
Interrogabat quid hoc esset Dixerunt
autem ei quia ihs nazarenus transit
Et clamabat Ihu fili dauid miserere
mei Et qui precedebant increpabant
eum ut taceret Ipse vero multo mag
clamabat Fili dauid miserere mei
Stans autem ihs iussit illum adduci
ad se Et cum approximasset interro
gauit illum dicens Quid vis ut faciam
tibi At ille dixit Dne ut videam
Et ihs dixit illi Respice fides tua
salum te fecit Et confestim vidit
et sequebatur illum magnificans deum
et omnis plebs ut vidit dedit lau
dem deo Et ingressus iherico pertran
sibat Ihs ambulabat iherico Et ecce
vir nomine zacheus et hic erat princeps
publicanorum et ipse diues et quere
bat videre ihm et non poterat pre
turba quia statura pusillus erat
et precurrens ascendit in arborem
sicomorum ut videret illum quia inde
erat transiturus Et cum venisset
ad locum suspiciens ihs vidit il
lum et dixit ad illum zachee festinans
descende quia hodie in domo tua
oportet me manere Et festinans des
cendit et suscepit eum gaudens in
domum suam Et cum viderent omnes mur
murabant dicentes quod ad hominem pec
catorem diuerterit Stans autem zache⁹
dixit ad dominum Ecce dimidium bonorum
meorum dne do pauperibus et si alicuius
defraudauerim reddo quadruplum Ait ihe
sus ad eum quia hodie domui huic sa
lus facta est eo quod et ipse filius abrahe
sit Venit enim filius hominis quere
re et saluum facere quod perierat Hec illis
audientibus adiciens parabolam dixit
eo quod prope iherusalem esset et quia estima
rent quod regnum confestim manifes
taretur dixit ergo homo quidam no
bilis abijt in regionem longinquam ac
cipere sibi regnum et reuerti Voca
tis autem decem seruis suis dedit illis
decem mnas ac ait illis negotiamini dum
venio Ciues autem eius oderant illum
et miserunt legationem eius post illum
dicentes nolumus hunc regnare su
per nos Et factum est ut rediret ac
cepto regno iussit vocari seruos quo
rum dederat pecuniam ut sciret quan
tum quisque negotiatus esset Venit autem primus dicens dne mna
na decem mnas acquisiuit Et ait
illi Euge serue bone quia in mo
do fidelis fuisti creuis potestatem ha
bens super decem ciuitates Et alter
venit dicens mna tua fecit quinq;
mnas Et huic ait Et tu esto super

qnq̄ amauerō Et air̄ venit dicēs
Dñe ecce mna tua quā habui ꝓpo
tam i sudario trmin cui te qz homo
austerus tollis quod nō posuisti et
metis quod nō seminasti Diat ei de
ore tuo te iudico ſne neq̄ Sciebas
q ego hō austerus sū tollens qd̄ non
posui et metens quod nō seminaui
Et quare nō dedisti pecuniam meā ad
mensā et ego venies ꝑsitā vsq̄
exigissem vsq̄ illā Et astātib⁹ dixit
auferte ab illo mnā et date ei qui
decem mnas habet Dico aut̄ uobis
quia omi habēti dabit̄ et hildabit
Ab eo aut̄ qui nō habet et quod h̄z
auferēt ab eo Verūtm inimicos me
os illos qui noluerūt me regnare su
per se addicite huc et mactate añ
me Et hiis dictis ꝓcedebat ascē
dens hierosolymā De duobus ce
cis illuminatis iuxta iericho sanatis ai⁹ 20
ꝑtis ſg hec .113.

Et egredientibus illis a iericho et ꝓcessa secūt eū
turba multa Et ecce duo cēci sedē
tes iuxta viā audierūt qz ihesus
transiret Et clamauerūt dicentes
Dñe miserē mei fili dauid filius
aut̄ thymei bartimeus cecus sede
bat iuxta viā mendicās qui ut au
diuit qz ihūs nazarenus esset ce
pit clamāre et dicere ihū fili dauid
miserē mei Et increpabāt eū ut taceret at q̄ magis clamabat di
cens Dñe miserē mei fili dauid Et
stans ihūs vocauit eos et vocabant
cecū dicētes ei Animare esto surge
vocat te qui precio vestimēto
suo exiens venit ad eū et ait illi
ihūs quid vis ut faciam tibi di
xit ei Dñe rabon ut aperiant ocu
li mei misitus aut̄ ihūs eius tetigit oculos eius ihūs aut̄ dixit
et vade fides tua te saluū fecit et
cōfestim vidit et secutus est eum
De alabastro vngenti ai⁹ 26. aiꝰ
ſg Joh. 12. c .112.

Ihesus aut̄ ante vi dies
pasche venit bethaniā ubi
fuerat lazarus mortuus quē
suscitauit ihūs Fecerūt aut̄ ei ce
nā ibi in domo symonis leprosi et
martha ministrabat lazarus vo cūm
vnus ex discūbentibus Et ai discūm
berent venies maria unc
pit libram vngenti nardi pistici pre
tiosi et unxit pedes ihū et extersit
capillis suis pedes ei⁹ et fracto alabastro
effudit sup capud ipsius recumbentis
et domus repleta est ex odore unguenti
Erat aut̄ quidā indignāt̄ fortassis
in semetipsis discipuli et dicentes
Ut quid ꝑditio hec unguenti facta
est Potuit enim istud vendi multo plusq̄ de
cent denariis et dari pauperibus Et
murmurabāt in eā Ihesus aut̄ ihe
sus ait illis Dimitte illā ut in die
sepulture mee seruet illud Quid
affligitis molesti estis huic mulieri Opus enim
bonū operata est in me Semp enim
pauperes habetis vobiscū et cū volue
ritis potestis eis benefacere me aut̄ non
semp habebitis Quod habuit hec fecit
prius unguere corpus meū in sepul
turā mittens enim hec unguentū hoc
in corpus meū ad sepeliendū me fecit
Amen dico vob⁹ ubicūq̄ predicatū
fuerit evangeliū hoc in toto mundo etiā
hoc quod fecit narrabit̄ in memoriā
De sessione agelli ai⁹ 21. aiꝰ ſg hui⁹
ſg Johannis 12. c .114.

Cognouit ergo turba mul
ta ex iudeis qz illuc ēet
venerunt non ꝓpter ihūm tā
tum sed ut lazarū viderent quē suscita
uerat a mortuis Cogitauerunt aut̄
pncipes sacerdotū ut et lazarū mor
tificarent quia multi ꝓpter

Non est hec historia de
qua hic sup vij calē
et recte evangelista
ꝑ pncipationē dñi hoc
referebat pmo die
aprilis

Dixit aut̄ unus ex eis qui
turus hoc q̄ solus Iudas
mūmā bat ꝑ modum
quo dicimus plures aliq̄d
facere qui unus ex eis
malefecerit ut qui solus
male meretur in ali
quo

iuxta ſg nō ſtat
nec plus qz
amouet aut
l nō ēt
ingenue dicē
a ai⁹ ſtr iuste
nisi ymnus
ymus ihūs
greci de
hinc et
unde mir
nos mnr
mū ecū ut
ꝓcear h
uelle a lach
nodū loquēs
ad vnū nr
dnos

ipm abibat ex undis et recedebat
in ihm. In crastino aut turba mul
ta que uenerat ad diem festum
cm audissent quia ihs uenit ihlm.
acceperut ramos palmarum et pro
cesserunt obuiam ei. Et clamabat
Osanna benedictus qui uenit in nomine dni
qui uenit rex israel. Inuenit aut ihs asellum
et sedit super eum sicut scriptum est.
Noli timere filia sion. ecce rex tuus
uenit sedens super pullum asine. Hec non cognouerunt discipuli
eius primum. sed cum glorificatus est ihs
tunc recordati sunt quia hec scripta
erant de eo. Et hec fecerunt ei. Turbe
aut discipli fecerunt sicut precepit
eis ihs. et duxerunt pullum allega
tum ante ianuam foras in biuio. et
soluerunt eum. Soluentibus autem illis
pullum dixerunt dni eius ad quos. quid
soluitis pullum. At illi dixerunt sicut
precepit eis ihs. quia dns eius necessa
rium habet. et dimiserunt eos. et ad
duxerunt asinam et pullum. et impo
suerunt super eos uestimenta sua. et eum
desuper sedere fecerunt. Plurime autem
turbe plurima strauerunt uestimenta sua in
uia. alii autem ramos de arboribus cedebant. et sternebant in uia. Turbe autem que pre
cedebant et que sequebantur clamabant
dicentes. Osanna filio dauid benedictus qui uenit in nomine dni. benedictum
quod uenit regnum patris nri
dauid. Osanna in excelsis. Et cum
appropinquaret iam ad descensum montis
oliueti cepit omnis turba descendentium gaudere. laudare deum uoce
magna super omnibus quas uiderat uirtutibus dicentes. Benedictus
tus qui uenit in nomine dni. pax
in terra et gloria in excelsis. benedictus qui uenit in nomine dni. Testimonium ergo phibebat turba que cum eo erat quod lazarum a
monumento suscitauit et eum a mortuis
resuscitauit. propterea et obuiam
uenit ei turba. quia audierunt
fecisse hoc signum. Pharisei ergo
dixerunt ad semetipsos. videtis
quia nichil proficimus. Ecce mundus totus. post eum abiit. Et quidam
phariseorum de turbis dixit ad illum
Magister increpa discipulos tuos
quibus ille ait. Et si hii tacuerint lapides clamabunt

De fletu ihu super ciuitatem
et eiectione uendentium. ad tertiam
II lectio

Et ut appropinquauit uidens
ciuitatem flenit super
illam dicens quia si cognouisses et tu. Et quidem in hac
die tua que ad pacem tuam. nunc
autem abscondita sunt ab oculis
tuis quia uenient dies in te et
circumdabunt te inimici tui uallo et
circumdabunt te et coangustabunt
te undique et ad terram prosternent
te et filios tuos qui in te sunt. et
non relinquent in te lapidem super
lapidem eo quod non cognouisti tem
pus uisitationis tue. Et intrauit
in templum ihs. Et cum introisset
mota est uniuersa ciuitas dicens
quis est hic. populi autem dicebant
hic est ihs propheta a nazareth
galilee. Et intrabat ihs in templum
dei et eiiciebat omnes uendentes et
uendentes in illo de templo et mensas nummulariorum et cathedras
uendentium columbas eiecit et no

Dicere si non spon-
sequimur hic
erunt nobis diuisas
nisi animes illis
qui hanc zachei
fuit cum uolunt
quia quia uerum ad
ipsos. ita uolunt
ut asserent et hoc
per similitudinem
omni ignis ipse dif
ferit ab hebraica
prima. d
Asinam et pullum
Impendium est q
simplicissime pecoris
super asinam et pullum

sinebat ut

sinebat ut quisq; nauferret vas
per rempli et docebat eos dicens No
ne scptm est do mus mea do mo oza
tionis vocabit cunctis gentibus vos
autē fecistis eam spelūcam latro
Et accesserunt ad eum cec et claudi
in templo et sanauit eos Videntes autē principes sacdotū mirabilia
que fecit et pueros clamantes in
templo et dicentes Osanna filio
dauid indignati sunt et dixerunt
ei Audis quid isti dicūt Jhesus
autē dixit eis vtiq; nūq legistis
Ex ore infantiū dns et lactentiū perfecisti laudem Et erat con
docens eos in templo principes autē
sacdotū et scribe et principes plebis que
rebāt illū ꝑdere et nō inuenieb̄ant
quid facerēt ei Omnis enī populus sus
pensus erat audiens illū
De gentibus gentibus vide thmi
et pdicatōne eius Joh 12 et legesis
su eius mbethania ar 21 dr IIo IIA

Erant autē gentiles quida
ex hijs qui ascenderāt ut
adorarent in die festo hij
ergo accesserūt ad philippū qui erat
bethsaida galilee Et rogabant
eū dicentes ꝑ ne volumꝰ thm vide
re venit philippus et dixit An
dree Andreas rursum dixerat
thō Jhūs autē respondit eis dicens
Venit hora ut clarificetur filius ho
minis Amen Amen dico vobis
Nisi granū frumenti cadens in
terrā mortuū fuerit ipsum solum ma
net si autē mortuum fuerit multum fruc
tum affert Qui amat aiam suā
perdet eam Et qui odit aiam suā
in hoc mundo in vitā eternā custodit
eā Si quis mihi ministrat me sequatur
et ubi ego sum illic et minister meus
erit Si quis mihi ministrauerit honorificabit eū pr meus qui est in ce
lis Nunc autē aia mea turbata
est Et quid dicā pr salua me fac
ex hac hora sed propterea veni in hanc
horā pr clarifica nomē tuū Venit ergo vox de celo
et clarificaui et iterū clarificabo Turba ergo que stabat et audierat
dicebat tonitruū esse factū Alij
dicebāt Angelus ei loquutus est Respondit thūs et dixit Non ꝓpter me
vox hec venit sed ꝓpter vos nunc iudicium est mundi nunc princeps huius mundi ejicietur foras Et ego si exaltatus fuero a terra omnia traham
ad meipsum hoc autē dicebat significans qua morte erat moriturus
Respondit ei turba Nos audiuimus ex le
ge quia xps manet in eternū Et
quō tu dicis quia oportet exaltari filium
hominis Quis est filius hominis Dixit ergo eis thūs Adhuc modicum
lumen in vobis est ambulate dum lucem habetis ut non tenebre vos
ꝓprehendant Et qui ambulat in
tenebris nescit quo vadat Dum
lucem habetis credite in lucem ut filij
lucis sitis Hec locutus est thūs et
abijt et absconditus est ab eis
et cum tanta illis et nisi signa fecisset
in conspectu eorum non credebant in eum
ut sermo ysaie prophete impleretur
quem dixit Domine quis credidit auditui nostro
et brachium dni cui revelatum est
Propterea non poterant credere quia
iterum dixit Excecauit eorum oculos et indurauit cor eorum
ut non videant oculis et intelligant corde
et convertantur et sanem eos
De ficulnea arefacta ar 21 ejusdem
.118

Et alia die cū exiret de
bethania mane esuriuit
et cum vidisset a longe ficum habentem folia venit si forte inueniret in ea Et cum venisset
nichil inuenit preter folia Non
erat tempus ficuum Et ait illi
Nunquam ex te fructus nascatur
amplius Et audiebant discipuli

aginan fuit dicentes
diat eis Ang⁹ gl
ria die mian ſſ
Im gr 2ª Dic ſuſc ſi
lmo ſicalnea fuit
are ſucta et no dmia
ſuc. ahg dicit Et ly
rōmino refert ad
dic ꝓcedentem

arida facta a radicibus mirant ſſ
dicentes Quo ꝙmodo aruit Et
recordatus petrus dixit ei Rabbi
ece ficus cui maledixiſti aruit
Rndens aut ihūs ait habete fidē
dei Amen dico vobis Si habueritis
fidem et no hesitaueritis no ſolum
de ficulnea facietis ſed et si mōti
huic dixeritis tolle te et iacta te i
mare ita fiet ꝓpter quod dico vobis oia
quecūq; orātes petitis credite q̄a
accipietis et euent vobis Et ne
ſtabitis ad orādum dimittite si q̄d
habetis aduſus aliquē ut et pr̄ vr̄
qui in celis eſt dimittat vob̄ pec
cata Deo ſtione baptiſmi Johīs
ḡr 21 agare ll lu 20

Et cū venisset in templū
ſanctū eius uenerūt ad
eum principes ſacerdotū et
ſcribe cū ſenioribus populi di
centes in qua potestate hec facis
et quis dedit tibi hanc potestatem ut ita
facias Rndens ihūs
dixit interrogo vos et ego vnum
sermonē quē si dixeritis mihi et ego
vobis dicam in q̄ potestate hec facio bap
tismus Johīs unde erat de celo
an ex hoībus Rndentes autē illi
cogitabāt intra se dicentes Si dixe
rimus de celo dicet nobis quare
ergo non credidistis ei Si aut dixe
rimus ex hoībus timemus turbam
Omnes enim habebant Johannem sicut ꝓphe
tam Et respondentes ihū dicentes
Nescimus Ait illis et ipe Neq; ego
dico vobis in qua potestate hec facio
De duobus filiis quorū vnus fa
cit voluntatem patris ḡr 21

Quid aut vobis videt̄ hō
quidā habebat duos filios
Et accedens ad primum
dixit fili vade hodie operare in vi
nea mea Ille aut respondens noli
poſtea aut pmissa motus abiit Ac
cedens aut ad alterū dixit similit
At ille respondens ait Eo dne et

non ivit Quis ex duobus istis fecit
voluntatem patris Dicit primus dicit
eis ihūs Amen dico vob̄ quia pub
licani et meretrices precedent vos in
regnū Venit aut ad vos Johēs
in via iustitie et non credidistis ei pub
licani aut et meretrices crediderunt
ei vos aut videntes nec pmisi ha
buistis postea ut crederetis ei
De Judice iniquitatis et de phari
seo et publicano huic dño octauo

Dicebat aut et parabolam
ad illos qm oportet sem
per orare et non deficere
dicens Judex quidā erat in ciuita
te quadā qm deū no timebat et ho
minem no reuebatur Vidua autem
quedam erat in ciuitate illa et ve
niebat ad eū dicens Vindica me de
aduſario meo et nolebat per mul
tum tempus Post hec aut dixit
intra se Etsi deū non timeo nec ho
minem reuere tamen quia molesta est mihi
hec vidua vindicabo eā ne in no
uissimo veniens ſugillet me Ait
aut dns Audite quid judex iniquita
tis dixit Deus aut no faciet vin
dictā electorū suorū clamantium ad se
die ac nocte et patientiam habebit in illis
Dico vobis quia cito faciet vindic
tam illorū Veruptamen filius hoīs ve
niens putas inueniet fidem sup ter
ram Dixit aut et ad quosdam qui in
se confidebant tanq̄ iusti et aſpernaba
tur ceteros parabolā istam Duo
homines ascenderunt in templū ut ora
rent unus pharisei et alter publi
canus Pharisei stans hec apud
se orabat Deus gr̄as tibi ago quia
non sum sicut ceteri homines raptores
iniusti adulteri velut etiā
hic publicanus Jeiunio bis in sabba
to decimas do omnia que possideo Et
publicanus a longe stans nolebat
nec oculos ad celū leuare sed ꝑcute
bat pectus suum dicens Deus ꝓpi
tius esto mihi peccatori Dico vobis des
cendit hic iustificatus in domū suā
ab illo quia omnis qui se exaltat

huiusmodi et qui p̄hibitus erat
mbitur De pabola lonite vince
agricolis ayr 21 ayr p. luce 20 122

Aliam pabolā audite ex
pit autē ad plebem dicē
pabolam hanc homō qui
dam erat pfamilias qui plātauit
vineā et sepem circūdedit ei et fodit
in ea torcular ędificauit turrim
et locauit eā agricolis colo
nis et peregre profectus est pegre multis
temporibus Et in ānō tempo fructu
um appropinquasset mittit tempe vinde
mie suos seruos ad agricolas ut
rēpēs de fructu vinee darent illi
et apprehendentes agricolas seruos eius
Et agricole apprehensis seruis eius
alium cecderūt et diuīserūt lapidi
bus et iterū alium occiderūt alium vo la
pidauerūt Iterū misit alios seruos
plures prioribus et fecerūt eis sili
miter eodē tpe vulneauerunt
et ignominiosis affecerūt et abierūt
alterū mittit qui et illū vulnerā
tes eiecerūt Nouissime autem ad
illos filium suum karissimū dixit
dns vinee Quid faciā mittā filiū
meū dilectū et illū misit ad eos
Verecundabuntur filiū meū cū hunc viderint
quem cū vidissent colonī cogitauerūt
intra se et dixerūt ad se Iste
hic est heres venite occidamus eum
et hereditas eius nra sit hē
dimus et apprehensum eū eiecerunt
eū extra vineā et occiderūt Cum
ergo venit dns vinee quid faciet
agricolis illis venit et perdet colo
nos malos male pdet et vineā
suā locabit alijs agricolis qui red
dant ei fructū temporibus suis Et
audito dixerūt illi absit Ille aut
respiciens eos dixit Quid go est
hoc quod scriptū est Lapidem quem reprobauerunt
edificantes hic factus est in
caput anguli A dno factū est istud
et est mirabile in oculis meis Ideo
dico vobis quia auferetur a vobis

Cum go venit hoc melius dixisset xpūs nī aliquos de nichilo q̄ aut q̄ absit dixerunt alii nī p̄cipue melius pabola xpi

regnū dei et dabit genti facienti
fructus eius Omis qui ceciderit
sup lapidem istū cōfrangetur super
quem aūt ceciderit cōminuet eū Et cū
audissent pncipes
sacerdotū et phārisei pabolas eius cog
nouerūt q̄ de ipis dicet et quē
rebāt eū tenere et timebāt turbas quia
sicut pphetā illū hēbant Et relicto
eo abierūt De peste nupnah
ayr 22 osanat lu g 18 oī glosa 123

Et respondens iterū dixit in
pabolis eis dicens Simile
factū est regnū celorū homi
regi q̄ fecit nupnas filio suo Et
misit seruos suos vocatos vocare
ad nupnas et nolebāt venire Iterū
misit alios seruos suos dicens Dicite
vocatis Ecce prandiū meū paraui
Tauri mei et altilia mea
occisa sunt et omnia parata Venite
ad nupnas Illi aūt neglexerunt
et abierūt alius in villā suā alius
vo in negotiationē suā Reliqui no
tenuerūt seruos eius et contumelijs
affectos occiderūt Rex aūt cum
audisset iratus est et missis exer
citibus suis perdidit homicidas illos
et ciuitatem illorū succendit Tūc
ait seruis Nupte quidem parate
sunt sed q̄ vocati erāt non fuerūt
digni Ite go ad exitus viarū et
quoscūq̄ inueneritis vocate ad nupti
as Et egressi serui eius in vias
congregauerūt omnes quos inue
nerūt malos et bonos et impleta sūt
nupte discūbentiū Intrauit aūt
rex ut videt discūbentes et vidit
ibi hominē non vestitū veste nupcia
lē Et ait illi Amice quō huc
intrasti non habens vestem nupcialē At
ille obmutuit Tunc dixit rex
ministris ligatis pedibus et manibus
mittite eū in tenebras exteriores
ibi erit fletus et stridor dentiū multi
enim sunt vocati pauci vo electi
De tributo reddendo cesari ayr 22 ayr

duodecimo Luce 20

Quo audientes pharisei cō silui dederūt ut capient eū in ſmone et obſuā tes miſerūt miſdiatores quosdam ex phariseis diſcipulos ſuos cū herodi anis qui ſe uisros filacent ut eum capent ꝓbo et dixerūt magnatum et poteſtum ꝓſidis qm verebant inter rogauerūt illū dicentes magr scim9 qm verax es et cē dias et doces et nō eſt tibi cura de aliquo et non respicis q̄ qlia non em̄ respicis hoīes neq; vides in faciem ſed in vitate viam dei do ces licet nobis tributū dare cesa ri an nō dabim9 Conſiderans aut dolū illoz ait quid me temptatis ypocrite Oſten dite mihi numiſma tributi aſſecte mi denariū ut videam at illi ob tulerūt ei denariū et ait illis cuius eſt ymago hec et ſcriptio Cui9 habet ymaginem et ſuperſcriptionem Et dicentes dixerūt ei ceſaris Tūc ait illis Reddite ergo que ſunt ceſaris ceſari et que ſunt dei deo Et nō potuerūt reprehendere verbū eius coram plebe Et audientes mirati ſunt omnes ſup eo et tacuerūt et relicto eo abierūt

De mille ſeptenaria aj 22 aje

duodecimo luce vicesimo

In illo tempe accesserunt ad eum ſaduchei qui dicunt nō ee reſurrectionē et interrogauerūt eū dicentes magr moyſes dixit ſi quis mortuus fuerit non habens filios ut ducat uxorem eius frāter ei9 et ſuſcitet ſemen frī ſui Septem ergo fres erant et primus uxorem duxit et defunctus eſt ſine filiis nō reliquit uxorem ſuam frī ſuo Similit 2d acceptit eā et mortuus eſt ſine filio et nec iſte reliquit ſemen Et 3s acceptit illam eā ſimiliter et nō reliquerunt ſemen et mortui ſunt nouiſſima omn̄ et mulier mortua eſt In reſurrectione ergo eorum cuius erit uxor ſiquidem ſeptem habuerūt eā uxorem Et reſpondens ihūs ait illis Filij huius ſeculi nubent et nubentur Qui autem digni habebuntur ſeculo illo et resurrectione ex mortuis nec nubent neq; nubentur neq; ultra mori poterunt Equales em̄ angelis ſunt et filij ſunt dei Et cū ſint filij resurrectionis qui vō resurgunt mortui Et moyſes ondit ſuper rubū ſicut dicit dnm̄ deū abraham deū yſaac et deū iacob Non eſt deus mortuorū ſed viuentiū Omnes em̄ viuunt ei Vos ergo multū erratis Et audientes turbe mirabantur in doctrina eius Pharisei aut audientes quia ſaduceos diſcreuit ad id bñ diſcreti et appropinquauerunt ei Et interrogauit eum unus de eis legis doctor

De diuiſione xpi ex toto corde aj 22 aje 12 de quo et luce decimo

Pharisei aut audientes q̄ ſilentiū impoſuiſſet ſaduceis conuenerunt in unū Et interrogauit unus de eis legis doctor qui audiebat illos conſentientes et videns q̄ bñ

et primus uxorem duxit defunctus eſt ſine filiis nō reliquit ſemen ſuū frī ſuo Similit 2d acceptit eā et mortuus eſt ſine filio et nec iſte reliquit ſemen Et 3s acceptit illam eā ſimiliter et nō reliquerunt ſemen et mortui ſunt nouiſſima omn̄ et mulier mortua eſt In reſurrectione ergo eorum cuius erit uxor ſiquidem ſeptem habuerūt eā uxorem Et reſpondens ihūs ait illis Filij huius ſeculi nubent et nubentur Qui autem digni habebuntur ſeculo illo et reſurrectione ex mortuis nec nubent neq; nubentur neq; ducūt uxores neq; em̄ ultra mori poterunt Equales em̄ angelis ſunt et filij ſunt dei Et cū ſint filij resurrectionis qui vō resurgunt mortui Et moyſes ondit ſuper rubū ſicut dicit dnm̄ deū abraham deū yſaac et deū iacob Non eſt deus mortuorū ſed viuentiū Omnes em̄ viuunt ei Vos ergo multū erratis Et audientes turbe mirabantur in doctrina eius Pharisei aut audientes quia ſaduceos diſcreuit ad id bñ diſcreti et appropinquauerunt ei Et interrogauit unus de eis legis doctor

m1 uſq; ad ſeptē et accepit eā ſepte

illis respondens interrogauit eum temptans eum magister quod est mandatum magnum primum in lege omnem prendit eis ihūs q̄ p̄m omnia mandatum est audi isrl dns deus tuus deus bonus est Et diliges dnm deum tuum ex toto corde tuo ex tota alia tua et ex tota mente tua et ex tota virtute tua hoc est p̄m et maximum mandatum Secundum simile est huic diliges proximum tuum sicut teipsum in his duobus mandatis tota lex pendet et prophete et ait illi scriba bene magister in veritate dixisti quia unus est deus et non alius est preter eum et ut diligatur ex toto corde et ex tota mente et ex toto intellectu et ex tota anima et ex tota fortitudine et diligere proximum sicut seipsum est maius omnibus holocaustomatibus et sacrificiis Ihūs autem videns quia sapienter respondisset ait illi Non longe es a regno dei

De quarta interrogatione pharisei Luc. xx. et alia interrogatione mat. est xpūs silens marci xii. ante in. xx. .124.

Et interrogans ait a pharisei quomodo dicunt scribe quia xp̄s filius est dauid et ipse dauid dicit in libro psalmorum dixit dominus domino meo sede a dextris meis donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum quomodo ergo dauid in spū vocat eum dominum et unde quomodo est filius eius et libenter audiebat eum multa turba habebant enim

De doctrina phariseorum audienda ante xii. ante xii. Luce xx .128.

Et dixit Ihūs locutus est ad turbas et ad discipulos suos et dicebat eis in cathedra moysi sederunt scribe et pharisei Omnia ergo quecumque dixerint vobis servate et facite secundum vero opera eorum nolite facere dicunt enim et non faciunt alligant autem onera grauia et importabilia et imponunt in humeros hominum digito autem suo nolunt ea mouere Omnia vero opera sua faciunt ut videantur ab hominibus Attendite et cauete a scribis qui amant in stolis ambulare et amant primos recubitus in cenis et primas cathedras in synagogis et primas salutationes in foro qui devorant domos viduarum sub obtentu prolixe orationis hi accipient damnationem maiorem et plurimum indicium Amat vocari rabbi unus est enim magister vester omnes autem vos fratres estis et patrem nolite vocare vobis super terram unus est enim pater vester qui in celis est neque vocemini quia magister vester unus est xp̄s Qui maior est vestrum erit minister vester Quicumque se exaltauerit humiliabitur et qui se humiliauerit exaltabitur

De vi. maledicto ante xii. Luce xi et xiii .129.

Ve vobis scribe et pharisei ypocrite quia similes estis sepulchris dealbatis que a foris parent hominibus speciosa intus vero plena sunt ossibus mortuorum et omni spurcitia sic et vos a foris quidem paretis hominibus iusti intus autem plini estis hypocrisi et iniquitate Ve vobis scribe et pharisei ypocrite quia edificatis monumenta prophetarum et ornatis sepulchra iustorum et dicitis si fuissemus in diebus patrum nostrorum non essemus socii eorum in sanguine prophetarum itaque testimonio estis vobismetipsis quia filii estis eorum qui occiderunt prophetas et vos implete mensuram patrum vestrorum serpentes genimina viperarum quomodo fugietis a iudicio gehenne Ve vobis scribe et pharisei ypocrite

qm sanus mane et arida ut fan
ans unū pfectū et ni fuit fact
fanus enim filiū iehēne duplo
ꝑ vos De vobis dicet een qui di
rus quinq̄ uirauit per templū
dians n̄ est q̄ uirauit ī auro te
ph debet stulti et cēn quid enim
maius est an aurū an templum
quod sanctificat aurū Et quinq̄ iu
rauit m altarī michil est qui aute
iurauit in dono quod est sup illd
debet een quid enī maius est do
nū an altare qđ sanctificat donum
Qui ergo iurat ī altarī iurat eo
et in omnibus que sup illud sunt Et
qui iurat ī templo iurat in illo et i
eo et qui habitat in eo Et q̄ iurat
ī celo iurat in throno dei et in eo
qui sedet super eū De vob̄ scribe
et phariseī ypocrite qui decimatis
menta et anetū ruthā et cumi
nū et omittitis que grauiora sunt legis iudiciū et mīam
et fidem et cētera hec oportuit facere et illa no omittere
Duces cēn excolates culicē ca
melū autē glutientes De vobis
phariseī qui diligitis primas cathe
dras in synagogis et salutationes
ī foro De vobis qui estis ī monu
mēta que no apparent et homines
ambulantes nescitis Videns aut
quidā ex legispitis aut illi mgr
her dicens hec nobis gnmechās
gs Ille aut De vobis legispi
tis Vc qui onerat homines in one
ribus que portari no possunt et
ipi uno digito non tangitis sarcinas
De vobis scribe et phariseī ypocri
te qui mundatis quod deforis est
calicis et pabsidis intus pleni est
rapina et immundicia phariseē cēc
munda prius quod intus est calicis
et pabsidis ut fiat illud quod de
foris est mundum Ve vob̄ scribe et
phariseī ypocrite qm similes estis se
pulchris dealbatis que foris appa
rent hominibus speciosa intus au
tem plena ossibus sūt mortuo
et omī spūcia Sic et vos quidē
a foris apparetis hominibus iusti
intus aūt plen estis ypocrisi et in
iquitate Ve vobis scribe et phari
zei ypocrite qui edificatis sepulchra
pphetaru et pcās aūt virū ornatis
illos et ornatis monumenta iu
storū dicētis Si fuissemus in diebus
patrū nrōrum no essemus socij eorū
in sanguine pphetaru Itaq̄ testimo
nio estis vobismetipis quia filij estis
eorū qui pphetas occiderūt quēadmō
dū ipi eos occiderūt vos aūt implete
mensura patrū vrōrū serpentes
genimina viperaru quo fugietis
a iudicio gehenne pp hoc ecce ego mitto ad vos
pphās et apostolos et sapientes et scr
bas et ex illis occidetis et crucifi
getis et ex eis flagellabitis in sy
nagogis vris et persequemini de ci
uitate in ciuitatem ut veniat
sup vos et ingratitudo omnis sanguis
iustus sanguis omnī pphetarum
qui effusus est super terrā a sāgi
ne iusti a sanguine abel usq̄ ad sāgui
nem zacharie filij barachie que
occidistis et periit inter templum
et edem et altare Amen dico vobis
requirētur ab hac generatione Amen
dico vobis venient hec omnia sup
generationem istā De vobis legispi
tis qui tulistis clauem sciē ipi
no introistis et eos qui introibant
prohibuistis Cū hec ad illos dice
ret cepit pharisei et legispiti
graviter insistere et os eius oppri
mere de multis insidiantes ei et q

rentes aliquid ea capē ex ore
eius ut accusarent eū Jhūm jhe
rusalem que occidit pphetas et
lapidas eos qui ad te missi sunt
quotiens volui congregare filios
tuos quadmodū gallina cōgregat
pullos suos sub alas suas et nō
uistī Ecce relinquet vobis dom
tra deserta dico enī vobis Non
me videbit amodo donec dicat
hora ni dicatis Benedictus q ve
nit in nōe dñi De vidua duo
minuta offerente aūc 12 luce 21 130

Et sedens Jhūs contra gaz
ophilaciū aspiciebat quō
q mittebāt numos suos
in gazophilaciū divites iactaba
tes et multi diuites iactabāt
multa Cū veniset aūt vna
vidua paup misit duo minuta
quod est quadrās videns aute
Jhūs paupcula viduā mittente
ea duo minuta Et quoraris
discipulis suis ait illis Amen
vere dico vobis quī vidua hec pau
per plus omnibus misit qui mi
serunt in gazophilaciū Omnes en
ex eo quod habundabat illis mise
runt in munera dei her aūt ex eo q
illa defuit et de penuria sua que
habuit misit totū victū suū
De edificatione templi et quinto
ne eiusdem Jhūm ad 12 aūc 12
luce 21 131

Et egressus Jhūs de tem
plo ibat et accesserunt discipuli
eius ut ostenderent ei edificationes tē
pli Et ipse dicebat illis Videtis
hec omnia Amen dico vobis non
relinquetur hic lapis super lapidem q
non destruatur Sedente aūt eo
supra montem olivarū contra templū
accesserunt ad eū discipuli eius se
crete dicentes nobis quando hec
erunt et quod signū quando incipiunt
fieri consummari et consummari Et re
spondens Jhūs dixit Videte ne quis
vos seducat Multi enī venient in nōe
meo dicentes ego sum xpūs et multos
seducent et tempus appropiauit
Nolite ergo ire post illos audituri
enī estis pelia et opiones pelioū
Cū aūt audieritis pelia et seditiones
nolite terreri videte ne turbemini
Oportet enī primū hec fieri sed non
statim finis Tunc dicebat illis
Surget gens contra gentē et regnū
adversus regnū et terremotus mag
ni erunt per loca aūt et pestilentie
et fames erunt videte aūt vosmetipsos se
dā hec omnia inicient vobis manus
suas et persequentur tradent
vos in tribulationē et occident vos
eritis odio omnibus gentibus propter nomen
meū et tūc scandalizabūt multi
et invicem tradent Et odio habebunt
invicem Et multi pseudo prophete
surgent et seducent multos Et quo
niam habundabit iniquitas refrigescet cari
tas multorū Qui aūt perseuerauerit
usque ad finē hic salvus erit Et pre
dicabit hoc evāgelium regni in vniuerso
mundo Et tunc omnes gentes primū
oportet predicare evāgelium in testimo
nium et mag nificas edificationes dicebat eis
Venient dies in quibus non relin
quetur hic lapis super lapidem q
non destruatur Sedente aūt eo
supra montem olivarū contra templū
accesserunt ad eū discipuli eius se
crete dicentes nobis quando hec
erunt et quod signū quando incipiunt
fieri consummari et consummari Et re
spondens Jhūs dixit Videte ne quis
vos seducat Multi enī venient in nōe
meo dicentes ego sum xpūs et multos
seducent et tempus appropiauit
Nolite ergo ire post illos audituri
enī estis pelia et opiones pelioū
Cū aūt audieritis pelia et seditiones
nolite terreri videte ne turbemini
Oportet enī primū hec fieri sed non
statim finis Tunc dicebat illis
Surget gens contra gentē et regnū
adversus regnū et terremotus mag
ni erunt per loca aūt et pestilentie
et fames erunt videte aūt vosmetipsos se
dā hec omnia inicient vobis manus
suas et persequentur tradent
vos in tribulationē et occident vos
eritis odio omnibus gentibus propter nomen
meū et tūc scandalizabūt multi
et invicem tradent Et odio habebunt
invicem Et multi pseudo prophete
surgent et seducent multos Et quo
niam habundabit iniquitas refrigescet cari
tas multorū Qui aūt perseuerauerit
usque ad finē hic salvus erit Et pre
dicabit hoc evāgelium regni in vniuerso
mundo Et tunc omnes gentes primū
oportet predicare evāgelium in testimo
nium

omnibus gentibus et nunc veniet consummatio et nisi breviati fuerint dies illi non fieret salva omnis caro sed propter electos quos elegit breviabit dies illos. Et si quis vobis dixerit ecce hic est Christus aut illic nolite credere. Surgent enim pseudochristi et pseudoprophete et dabunt signa magna et prodigia ita ut in errorem inducantur si fieri potest etiam electi. Ecce praedixi vobis omnia. Si ergo dixerint vobis ecce in deserto est nolite exire ecce in penetralibus nolite credere. Sicut enim fulgur exit ab oriente et paret usque in occidentem ita erit adventus filii hominis. Ubicumque fuerit corpus illuc congregabuntur et aquilae. Statim autem post tribulationem dierum illorum sol obscurabitur et luna non dabit lumen suum et stellae cadent de caelo et virtutes caelorum commovebuntur et tunc parebit signum filii hominis in caelo et tunc plangent se omnes tribus terrae et videbunt filium hominis venientem in nubibus caeli cum virtute multa et gloria et maiestate et mittet angelos suos cum tuba et voce magna et congregabunt electos eius a quattuor ventis a summis caelorum usque ad terminos eorum a summo arboris usque ad

na. Erunt autem dies illi tribulationis et tales quales non fuerunt ab initio creaturae quam condidit deus usque nunc neque fient. Et nisi abbreviasset dominus dies illos non fuisset salva omnis caro sed propter electos quos elegit breviabit dies. Et dixerit vobis ecce hic ecce illic. Nolite credere. Surgent enim pseudochristi et pseudoprophetae et dabunt signa magna et prodigia ita ut in errorem inducantur si fieri potest etiam electi. Ecce praedixi vobis omnia. Si ergo dixerint vobis ecce in deserto est nolite exire ecce in penetralibus nolite credere. Sicut fulgur exit ab oriente et paret usque in occidentem ita erit adventus filii hominis. Ubicumque fuerit corpus illuc congregabuntur et aquilae. Statim autem post tribulationem dierum illorum sol obscurabitur et luna non dabit lumen suum et stellae cadent de caelo et virtutes caelorum commovebuntur et tunc parebit signum filii hominis in caelo et tunc plangent se omnes tribus terrae et videbunt filium hominis venientem in nubibus caeli cum virtute multa et gloria et maiestate et mittet angelos suos cum tuba et voce magna et congregabunt electos eius a quattuor ventis a summis caelorum usque ad terminos eorum a summo arboris usque ad

bolā hanc Cū iam ramꝰ eius
tener fuit et folia natā cognoscitis
q̄a in p̄xīmo est estas Ita
aut̄ et uos cū uideritis hec fieri scitote q.
p̄pe est in ianuis Et uos estis regnū
dei Amen dico uobis q̄ non
trāsibit generatio hec donec oīa fi
ant Celum et terra trāsibunt uba
aut̄ mea nō trāsibunt Attendite
aut̄ uobis ne forte grauent corda
ra cāpula et ebrietate et
curis huius vite Et ne superue
niat sup uos repentina dies illa
Tanq̄ enī laqueus superueniet et
omēs q̄m sedent sup faciē orbis
terre Videte aut̄ et orate omni
no scitis nescitis angeli celi nec
filius nisi solus pater Sicut au
tem fuit in diebus noe sic erit in
diebus aduentus filii hois Sicut
enī erant ante diluuiū comedentes
et bibentes nubentes et nuptui
tradentes edebāt et bibebāt et ve
ozes ducebant et dabāt ad nup
tias usq̄ ad eū diem intrauit
noe in archa noe et nō cognouerunt
donec venit diluuiū et tulit et
perdidit omēs Sic erit aduentus fi
lii hominis Tunc erit duo in
agro unus assumetur et alter
relinquetur duo molentes
in unū molā una assumetur
et altera relinquetur Dico autem
uobis in illa nocte erunt duo
in lecto unus assumetur et alter
relinquetur duo erunt molentes
in unū molā una assumetur
et altera relinquetur duo in agro
unus assumetur et alter relinquetur
Respondentes dixerunt illi ubi dne qui
dixit illis ubicūq̄ fuerit corpus illuc
congregabuntur et aquile Vigila
te itaq̄ omni tempore orantes ut dig
ne hēamini fugere oīa ista que fu
tura sunt et stare ante filium
hominis De vigilia et orōne ad
xp̄m. Lucē xxi. 133

Videte vigilate et orate
nescitis enī quando tempus
sit Sicut enī homo qui p
egre p̄fectus reliquit domū suā
et dedit seruis suis potestatē cuiusq̄
op̄is et ianitori p̄cepit ut vigi
laret Vigilate ergo nescitis enī
quando dñs domus veniat sero an me
dia nocte an gallicinium an mane
ne cū venerit repente inueniat vos
dormientes Quod aut̄ vobis di
co omnibus dico Vigilate sunt hi
qui vāi p̄mium et lucerne ardentes
in manibus eorū Et vos similes exp
tantibus dnm suum quando reuertatur a nup
tiis ut cū venerit et pulsauerit confes
tim aperiant Beati illi serui quos cū venerit dñs inuenerit vigilā
tes Amen dico uob̄ q. p̄mittet
se et faciet illos discumbere et tran
seuns ministrabit illis Et si uenerit
in 2a vigilia et si in 3a vigilia
venerit et ita inuenerit bn̄ illi seruo
illi Vigilate go quia nescitis qua
hora dñs ve. veniturus sit Hoc
aut̄ scitote quoniam si sciret pat familias
qua hora fur veniret vigilaret
utiq̄ et nō sineret perfodi do
mum suā Et vos estote parati quia
qua hora nō putatis filius hominis
venturus est Quis aut̄ est fidelis dis
pensator

p̄ut h. melius post p. sabbatum

est fidelis dispensator et prudens.
quē constituit dñs super familiā
suā ut det illis cibū in tempore
tempore suo mensurā Beatus ille
seruus qē cū venerit dñs inuenerit
ita facientem Amen dico vobis quoniam
bonis quē possidet constituet eum
Si autem dixerit malus in
corde suo moram facit dñs meus
venire et cœperit percutere conseruos suos
puerosq; et ancillas et edere bibere
inebriari autē et bibat ad ebrios
veniet dñs serui illius in die qua non
sperat et hora qua nescit et diuidet
eum partemq; eius cū infidelibus
ponet ibi erit fletus et
stridor dentium Ille autem seruus qui
cognouit voluntatem dñi sui et non
præparauit et non fecit ad voluntatem
eius plagis vapulabit paucis
Et cui multum datum est multum
quērent ab eo et cui commendauerunt
multum plus petent ab eo Ignem
veni mittere in terrā Et quid volo nisi
ut accendatur Baptismo
habeo baptizari et quomodo coarctor
usq; dum perficiar putatis q; pacem
veni dare in terrā non dico
vobis sed separationem Erunt enim hi
quinq; in una domo diuisi tres
contra duos et duo contra tres Diuidetur
pater in filium et filius in patrem sibi
et mater in filiam et filia in matrem
socrus in nurum suam et nurus in
socrum suam De decem virginibus
et de decem talentis et de
modo iudicii Capitulum 139.

Tunc simile est regnum celorum
decem virginibus
que accipientes lampades
exierunt obviam sponso et sponsæ
Quinq; autem ex eis erant fatue et
quinq; prudentes sed quinq; fatue ac
ceptis lampadibus suis non sumpserunt
oleum secum prudentes vero
acceperunt oleum in vasis suis cum
lampadibus moram autem faciente sponso
dormitauerunt omnes et dormierunt
Media autem nocte clamor factus est Ecce sponsus venit ex
ite obviam ei Tunc surrexerunt
omnes virgines ille et ornauerunt
lampades suas Fatue autem sapientibus
dixerunt date nobis de oleo
vestro quia lampades nostre extinguuntur
Responderunt autem prudentes dicentes
Ne forte non sufficiat nobis
et vobis sed potius ad vendentes
et emite vobis Dum autem irent
emere venit sponsus et que
parate erant intrauerunt cum eo ad
nuptias et clausa est ianua Novissime
vero veniunt et reliquæ
virgines dicentes dñe dñe aperi
nobis At ille respondens ait Amen
dico vobis nescio vos Vigilate
itaq; quia nescitis diem neq; horam
Sicut enim homo peregre proficiscens
vocauit seruos suos et tradidit illis
bona sua et unicuique dedit quinq; ta
lenta et alii duo alii vero unum
unicuique secundum propriam virtutem et pro
fectus est statim Abiit autem
qui quinq; talenta acceperat et ope
ratus est in eis et lucratus est alia
quinq; Et similiter qui duo acceperat
lucratus est alia duo Illum autem
unum accepit abiit fodiens in
terra et abscondit pecuniam domini
sui Post multum vero temporis venit
dominus seruorum illorum et posuit ratio
nem cum eis Et accedens qui quinq;
talenta acceperat obtulit alia
quinq; talenta dicens Domine
talenta tradidisti mihi ecce alia quinq;
supra lucratus sum Ait illi dominus eius
Euge serue bone et fidelis su
per pauca fuisti fidelis super
multa te constituam intra in gau
dium tui Accessit autem qui duo ta

lenta accepit et ait dñe duo talenta tradidisti mihi ecce alia duo suplucratus sum Ait illi dñs ei Euge serue bone et fidelis quia super pauca fuisti te constituam multa te constituam intra in gaudium dñi tui Accessit autē et qui unū talentū acceperat ait dñe scio quia durus es et metis ubi non seminasti et congregas ubi non sparsisti et timens abii et abscondi talentū tuū in terra Ecce habes quod tuum est Respondens autē dñs eius dixit ei Serue male et piger sciebas quia meto ubi non semino et congrego ubi non sparsi oportuit ergo te committere pecuniam meam nummulariis Et veniens ego accepissem utique quod meum est cum usura Tollite igitur ab eo talentū et date ei qui habet decem talenta Omni enim habenti dabitur et habundabit et autē qui non habet et quod videtur habere auferetur ab eo et inutilem seruum eicite in tenebras exteriores illic erit fletus et stridor dentium Cum autem uenerit filius hominis in maiestate sua et omnes angeli eius cum eo tunc sedebit super sedem maiestatis suae et congregabuntur ante eum omnes gentes et separabit eos ab inuicem sicut pastor segregat oues ab edis et statuet oues quidem a dextris edos autē a sinistris Tunc dicet rex his qui a dextris eius erunt Venite benedicti patris mei possidete paratum uobis regnum a constitutione mundi Esurivi enim et dedistis mihi manducare Sitiui et dedistis mihi bibere hospes eram et collegistis me nudus eram et operuistis me infirmus eram et visitastis me in carcere eram et uenistis ad me Tunc respondebunt ei iusti dicentes dñe quando te uidimus esurientem et pauimus sitientem et dedimus ubi ponam quando autem te uidimus hospitem et collegimus te aut nudum et cooperuimus te aut quando te uidimus infirmum aut in carcere et uenimus ad te Et respondens rex dicet illis Amen dico uobis quamdiu fecistis uni de his fratribus meis minimis mihi fecistis Tunc dicet et his qui a sinistris eius erunt Discedite a me maledicti in ignem eternum qui paratus est diabolo et angelis eius Esurivi enim et non dedistis mihi potum hospes eram et non collegistis me nudus eram et non operuistis me infirmus et in carcere eram et non visitastis me Tunc respondebunt ei et ipsi dicentes dñe quando te uidimus esurientem aut sitientem aut hospitem aut nudum aut infirmum aut in carcere et non ministrauimus tibi Tunc respondebit illis dicens Amen dico uobis quamdiu non fecistis uni de minoribus his nec mihi fecistis Et ibunt hi in supplicium eternum iusti autem in uitam eternam

De modo xpi in docendo luce 21 et de obstinacione iudeorum f 139

Erat autē diebus docens in templo noctibus uero exiens morabatur in monte qui uocatur oliueti et omnis populus mane ueniebat ad eum in templo audire illum Et ergo tam signa faciebat uera illis non credebat ut sermo ysaie compleretur quem dixit dñe quis credidit auditui nostro et brachium dñi cui reuelatum est propterea non poterant credere quia iterum dixit ysaias Excecauit oculos eorum et indurauit eorum cor ut non uideant oculis et intelligant corde et conuertantur et sanem eos hec dixit ysaias quando uidit gloriam eius et locutus est de eo Multi tamen ex principibus

multi crediderunt in eū sed ꝓpter
phariseos no confitebantur ut
de synagoga non eicerentur dilexe
runt enim glām hoīm magis qm
glām dei Ihūs aut clamabat et
dixit Qui credit in me non
credit in me sed in eū q̄ misit me
Ego lux in mundū veni ut oīs q̄
credit in me in tenebris nō maneat
ut si q̄s audierit verba mea et nō
custodierit Ego nō iudico hōem
veni ut iudicem mundū sed ut sal
uū faciā mundum Qui spnit me
et non accipit verba mea habet
qui iudicet eū sermo quē locutus
sum ille iudicabit eū in nouissimo
die quia ego ex meipō non sum
locutus sed qui misit me pr ipse
mi mandatū dedit quid dicam
et quid loquar Ego scio q̄ ma
datum eius vita eterna est Quę
go ego loquor sicut dixit mi pater
sic loquor De festo azimorum
Appropiante aut die azimorum
Joh. 13

Hanc q̄s recedit pr
hor melius possim
hic p remotā rationē
qm̄ ꝑ ad ea q̄ xp̄s
dixit an̄ sex dies
pasche

Appropiabat aut dies festi
azimorum qui dicit pascha
Erat aut pascha et azi
ma post biduū Et inchoī est ni
sirinasset ihūs discipulos suos Sciens quia post
biduū pascha fiet et filius hoīs tra
detur et crucifigatur Tunc congre
gati sunt principes sacerdotū et seno
res populi in atrium principis sacerdotū qui dica
tur cayphas et consilium fecerunt Et quę
rebant quō sacerdotes et scribe quo eū
dolo tenerent et occiderent timebant
autē plebem dicebant autē non in
die festo ne forte tumultus fieret in
populo Intrauit aut sathanas in iudam
qui cognominatur scharioth unum de
duodecim Qui abiit grus de duo
decim ad principes sacerdotū et principes
sacerdotes ut traderet eis illis Et locu
tus est cum principibus sacerdotū et magi
stratibus quemadmodū illum traderet eis Et
audierunt illi quid vellet dare et ego

Hic est dies ultimus
ante diem venie sancte

vobis eum tradā Et illi audientes ga
uisi sunt et promiserunt et pacti sunt
pecuniā illi dare Et ille constitue
runt ei xxx argenteos et exspondit
Et exinde querebat opportunitatē ut eum
opportune posset sine turbis aut die
festi paschę quia vidit hora
eius ut transiret ex hoc mundo ad pa
trem cum dilexisset suos qui erant in mundo
usque in finem dilexit eos 13a

Quarta pars principalis huius operis de egressu passionis et resurrectionis
xpi de missione petri et johis
prima die azimorum quia johes narrat
ante diem festum paschę a vi. ante
ki. iunii 77

Prima aut die azimorum cum
pascha immolabatur accesse
runt discipuli ad ihūm et dixe
runt ei quo vis eamus et parem tibi
ut manduces pascha Et mittit duos
de discipulis suis petrum et johannem
dicens Euntes parate nobis pascha
ut manducemus At illi dixerunt
ubi vis paremus Et dixit eis Ecce
intrantibus vobis in civitatem occurret
vobis homo amphoram aquę portans
sequimini eum in domum in qua intrat et
dicetis patrifamilias domus dicit
tibi magister tempus meum prope est
apud te facio pascha cum discipulis meis ubi est diuersorium ubi pas
cha cum discipulis meis manducem
et ipse ostendet vobis cenaculum magnum
stratum et ibi parate Et abierunt dis
cipuli eius et venerunt in civita
tem sicut dixerat illis et invenerunt sicut ei
dixit et paraverunt pascha Ves
pere autem facto venit cum duodecim
Et cum epulaturus esset hora discubuit et
duodecim apli cum eo

De ablutione pedum Joh. 13

Et cena facta cum diabolus
iam misisset in cor ut tra
deret eum iudas symonis
scharioth

hic incipit
agm

dit ei pe̅ m manus et ca̅ put ado
ravit et ad des̅ vadit surgit a ce
na et ponit vestimenta sua et cu̅
linteu̅ accepisset p̅mu̅xit se deide
misit aqua̅ in pelvim et cepit la
vare pedes discipulo̅rum suo̅rum et
extergere linteo quo erat p̅cinctus
Venit ergo ad symonem petrum
et dicit ei petrus dn̅e tu mi̅ lavas
pedes p̅dixit ihus et dixit ei quod
ego facio tu nescis modo scies autē
postea dixit ei non lavabis mi̅ pe
des michi̅ p̅dixit ei Jhus Si non
lavero te non habes p̅tem mecum
Dixit ei Symon petrus no̅ tantu̅
pedes sed et manus et caput dixit
ei Jhus Qui lotus est non indi
get nisi pedes lavet sed e̅ mundus
totus et vos mundi estis sed non
omnes Sciebat nāq; qui sua̅ de
ret qui traderet eu̅ propterea dixit non estis mundi
omnes Postq; lavit pedes eorum
accepit vestimenta sua et cu̅ recubu
isset dixit eis Intelligitis quid
fecerim vobis vos vocatis me magr̅
et dn̅e et bn̅dicitis Si ergo ego lavi pedes vros dn̅s
et magr̅ et vos debetis alter alteri
lavare pedes Exemplu̅ enim dedi vo
bis ut quemadmodu̅ ego feci vob̅ ita
et vos faciatis Amen dico vobis
Non est servus maior dno̅ suo neq;
apl̅us maior eo qui misit illum
Si hec scitis bti̅ eritis si feceritis ea

De sacramento institutionis xpi̅ anno 36
aetatis suae · 18 · Lucae 22 · 139 ·

Et discumbentibus illis et
manducantibus Ait ihus
Desiderio desideravi hoc pas
cha manducare vobiscu̅ antq; patiar
Dico enim vobis quia ex hoc non manducabo illud donec impleatur in regno
dei Manducantibus autem illis accepit
Jhus panem et gratias egit et benedixit
et fregit deditq; discipulis suis et
ait Accipite et comedite hoc est corpus meu̅ quod pro vobis tradetur

Accipere et manducare debet melius q; non
agere fuit alia ratio ut caderet discommunicatio
Et potius dicendum ut melius p dem Johis

hoc facite in mea commemoratione
Similiter et calicem postq; cenavit ac
piens gratias egit et dedit illis dicens
Accipite et dividite inter vos et bi
bite ex hoc omnes hic est enim sanguis
meus novi testamenti hic est calix
novi testamenti in meo sanguine
qui pro multis effundetur in re
missionem peccatorum Dico autem vob̅
quia non bibam amodo de hoc gene
mine vitis usq; in diem illu̅ cum
illud bibam novu̅ vobiscu̅ in regno
patris mei dei et biberunt ex hoc
omnes De predictione negationis petri et de questione discipulorum
act. 26 anr. 18. Lucae 22. Johannis 13. · 180 ·

Dixit autem dns Symoni Symon
Symon ecce satanas expetivit vos
ut cribraret sicut triticum ego autem
rogavi pro te ut non deficiat fides tua
et tu aliquando conversus confirma
fratres tuos Qui dixit ei dn̅e tecu̅ paratus sum et in carcerem et in mortem ire
Ego dico tibi petre non cantabit hodie gallus donec ter me neges scire
Et ait illis cum misi vos sine sacculo et pera et calciamentis numquid aliquid
defuit vobis At illi dixerunt nichil
Dixit ergo eis sed nunc qui habet sacculum tollat similiter et peram et qui non habet
vendat tunicam suam et emat gladium
Dico enim vobis quoniam adhuc hoc quod scriptum est oportet impleri in me
Et cum iniquis deputatus est Etenim ea que de me scripta sunt finem habent
Qui dixerunt dn̅e ecce gladii duo hic at ille dixit eis satis est
Et egressus ibat secundum consuetudinem in montem oliveti secuti sunt autem
illum et discipuli cum venisset autem ad locum dixit illis orate ne intretis in
temptationem Et ipse avulsus est ab eis quantum jactus est lapidis et positis
genibus orabat dicens pr̅ mi si vis transfer calicem istum a me verumtamen non
mea voluntas sed tua fiat Apparuit autem illi angelus de celo confortans eum
Et factus in agonia prolixius orabat Factus est sudor eius sicut guttae sanguinis
decurrentis in terram Et surgens ab oratione venit ad discipulos suos et invenit
eos dormientes pre tristitia et dixit eis quid dormitis surgite orate ne intretis in
temptationem Adhuc eo loquente ecce turba et qui vocabatur judas unus de duodecim
antecedebat eos et appropinquavit ihu̅ ut oscularetur eu̅ Ihus autem dixit ei judas
osculo filium hominis tradis Videntes autem hi qui circa eum erant quod futurum
erat dixerunt dn̅e si percutimus in gladio Et percussit unus ex illis servum principis
sacerdotum et abstulit auriculam eius dextram Respondens autem ihus ait usque
huc usque Et tangens auriculam eius sanavit eu̅ Dixit autem ihus ad principes
sacerdotum et magistros templi et seniores qui venerant ad eu̅ tamquam ad latronem
existis cum gladiis et fustibus Cum quotidie essem apud vos in templo docens non
me tenuistis Sed hec est hora vestra et potestas tenebrarum Tunc apprehendentes
eum duxerunt et introduxerunt in domum principis sacerdotum Petrus autem sequebatur
a longe Quibus circumsedentibus ignem in medio aule et simul sedentibus sedebat
petrus in medio eorum Quem cum vidisset ancilla quedam sedentem ad lumen et
eum fuisset intuita dixit hic et cum illo erat Qui illum negavit dicens mulier non
novi illum Et post modicum alius videns eum dixit et tu ex illis es Petrus autem
ait homo non sum Et intervallo facto quasi horarum unius alius quidam affirmabat
dicens vere et hic cum illo erat nam et galileus est Et ait petrus homo nescio quid
dicis Et statim adhuc eo loquente cantavit gallus Et conversus dn̅s respexit petrum
Et recordatus est petrus verbi dn̅i sicut dixerat priusquam gallus cantet ter me negabis
Et egressus foras petrus flevit amare Et viri qui tenebant illum illudebant ei
verberantes eum Et velato eo interrogabant eum dicentes prophetiza quis est qui te
percussit Et alia multa blasphemantes dicebant in eum Et ut factum est diem
congregatum est seniorum plebis principes sacerdotum et scribe et duxerunt eum in
concilium suum dicentes si tu es xp̅s dic nobis Et ait illis si vobis dixero non
credetis mihi si autem et interrogavero non respondebitis mihi nec dimittetis
Amen dico nobis quia ex hoc erit filius hominis sedens a dextris virtutis dei
Dixerunt autem omnes tu ergo es filius dei Qui ait vos dicitis quia ego sum
Dixerunt autem quid adhuc desideramus testimonium ipsi enim audivimus de ore
eius Et surgens omnis multitudo eorum duxerunt eum ad pilatum Et ceperunt
accusare eum dicentes hunc invenimus subvertentem gentem nostram et prohibentem
tributa dare cesari et dicentem se xp̅m regem esse Pilatus autem interrogavit eum
dicens tu es rex iudeorum Respondens autem ihus dixit tu dicis Pilatus autem
dixit ad principes sacerdotum et turbas nichil invenio causae in homine hoc
Illi autem invalescebant dicentes quoniam commovet populum docens per universam
iudeam incipiens a galilea usque huc Pilatus autem audiens galileam interrogavit
si homo galileus est Et ut cognovit quod de potestate herodis esset remisit eum
ad herodem qui et ipse iherosolimis erat illis diebus Herodes autem videns ihu̅m
gavisus est valde erat enim cupiens ex multo tempore videre eum eo quod audisset
multa de eo et sperabat signum aliquod videre a eo Interrogabat autem eum multis
sermonibus at ipse nichil illi respondebat Stabant autem principes sacerdotum et
scribe constanter accusantes eum Sprevit autem illum herodes cum exercitu suo et
inridens indutum veste alba remisit ad pilatum Facti sunt autem amici herodes et
pilatus in ipsa die nam antea inimici erant ad invicem Pilatus autem convocatis
principibus sacerdotum et magistratibus et plebe dixit ad illos obtulistis mihi
hunc hominem quasi avertentem populum et ecce ego coram vobis interrogans nullam
causam inveni in homine hoc de his in quibus eum accusatis sed neque herodes
nichil enim dignum morte actum est ei Emendatum ergo illum dimittam Necesse
autem habebat dimittere eis per diem festum unum Exclamavit autem simul universa
turba dicentes tolle hunc et dimitte nobis barrabam Qui erat propter seditionem
quandam factam in civitate et homicidium missus in carcerem Iterum autem pilatus
locutus est ad eos volens dimittere ihu̅m At illi contradicebant clamantes crucifige
crucifige eum Pilatus autem tertio dixit ad illos quid enim mali fecit iste nullam
causam mortis invenio in eo corripiam ergo illum et dimittam Illi autem instabant
voce magna petentes ut crucifigeretur et invalescebant clamores eorum Pilatus autem
adjudicavit fieri petitionem eorum Dimisit autem illum qui propter seditionem et
homicidium missus fuerat in carcerem quem petebant Ihum autem tradidit voluntati
eorum Et cum duceretur apprehenderunt simonem quendam cyrenensem venientem de
villa et imposuerunt illi crucem portare post ihu̅m Sequebatur autem illum multa
turba populi et mulieres quae plangebant et lamentabantur eum Conversus autem ad
illas ihus dixit filie iherusalem nolite flere super me sed super vos ipsas flete et
super filios vestros Quia ecce venient dies in quibus dicent beate sterilles et
ventres qui non genuerunt et ubera que non lactaverunt Tunc incipient dicere
montibus cadite super nos et collibus operite nos Quia si in viridi ligno hec
faciunt in arido quid fiet Ducebantur autem et alii duo nequam cum eo ut
interficerentur Et postquam venerunt in locum qui vocatur calvarie ibi crucifixerunt
eum et latrones unum a dextris et alterum a sinistris Ihus autem dicebat pr̅ dimitte
illis non enim sciunt quid faciunt Dividentes autem vestimenta eius miserunt sortem
Et stabat populus spectans et irridebant eum principes cum eis dicentes alios
salvos fecit se ipsum salvum faciat si hic est xp̅s dei electus Illudebant autem ei
et milites accedentes et aceto offerentes ei et dicentes si tu es rex iudeorum
salva temetipsum Erat autem et superscriptio scripta super eum litteris grecis et
latinis et hebraicis hic est rex iudeorum Unus autem de latronibus qui pendebant
blasphemabat eum dicens si tu es xp̅s salva temetipsum et nos Respondens autem
alter increpabat eum dicens neque tu times deum quod in eadem damnatione es Et
nos quidem iuste nam digna factis recipimus hic autem nichil mali gessit Et dicebat
ihu̅ memento mei dn̅e dum veneris in regnum tuum Et ait illi ihus amen dico tibi
hodie mecum eris in paradiso Et erat fere hora sexta et tenebre facte sunt in
universam terram usque in horam nonam Et obscuratus est sol et velum templi
scissum est medium Et clamans voce magna ihus ait pr̅ in manus tuas commendo
spiritum meum Hec autem cum dixisset expiravit Videns autem centurio quod factum
fuit glorificavit deum dicens vere hic homo iustus erat Et omnis turba eorum que
simul aderant ad spectaculum istud et videbant quae fiebant percutientes pectora sua
revertebantur Stabant autem omnes noti eius a longe et mulieres que secute eum
erant a galilea hec videntes Et ecce vir nomine joseph qui erat decurio bonus et
justus hic non consentiebat consilio et actibus eorum ab arimathia civitate iudee
qui exspectabat et ipse regnum dei Hic accessit ad pilatum et petiit corpus ihu̅
Et depositum involvit sindone et posuit eum in monumento excisum in quo nondum
quisquam positus fuerat Et sabbatum illucescebat Secute autem mulieres que
cum ihu̅ venerant de galilea viderunt monumentum et quemadmodum positum esset
corpus eius Et revertentes parave[runt] aromata et unguenta et sabbato quidem
obtulerunt secundum mandatum

· Amen dico tibi quod hodie antequam gallus cantet ter me negabis postea vero negabis tribus vicibus et
postea cantabit gallus statimq; gallus cantavit et dilinquit et ivit foras et flevit amare et egressus cepit
gyrare in circuitu gallus cantat 3 hora est ante 2um gallicinium ut ponit matheus et marcus postea
vero cantat mane hora 6a ut ponit de his me ut alii ponit ad maiorem exaggerationem

aut ymis ex ondeñ qñ mtm gir
manū meā in pabfide m carno
hic me tradet filius quidē hoīs
vadit sicut sptum est de illo ve
aut hoī illi per quē filius hoīs
tradetur bonū erat ei si natus
non fuisset homo ille Respōdēns
aut Iudas qui trādidit eū Dixit
Nūquid ego sū rabbi Ait illi tu
dixisti Erat aut recūbens vnus
ex discipulis eius in sinu ihū quē
diligebat Jhūs Innuit ergo hūc
simōn petrus et dixit ei quis est de
quo dicit Respōdit ille cui ego intinctū panē por
rexero et dī intinxit panē dedit
Jude scharioth et post buccellam
tunc introīit in eū sathanas Et di
cit ei Jhūs Quod facis fac citius
hoc aut nemo scīuit discubentiū
ad quid dixit ei ihūs Quidam
enī putabāt quia loculos habebat
Judas quia dicit ei ihūs Emе ea
que opus nobis sunt ad diē festū
aut egenis ut aliquid daret Cū
ergo accepisset ille exiuit continuo
Erat aut nox Cū ergo exisset
dicit ihūs Nunc clarificatus est filius
hoīs et deus clarificatus est in eo
si deus clarificatus est in eo et deus
clarificabit eū in semetipso et cōtinuo
clarificabit eū Filioli adhuc mo
dicū vobiscū sum Quērētis me et
sicut dixi iudeis quo ego vado
vos non potestis venire Et nobis
dico modo mandatū nouū do no
bis ut diligatis inuicem sicut dilexi
vos et ut vos diligatis inuicem In
hoc cognoscent oēs quia mei es
tis discipuli si dilectionē habuerīs
ad inuicem Dicit ei Symon petrus
Dñe quo vadis Respondit ihūs quo
ego vado non potes me nō sequi
modo sequeris aut postea dicit ei petrus
quare te nō possum sequi nō Ani
mam meam pono pro te Respōdit
Jhūs animam tuam pro me ponēs

Amen amen dico vobis tibi Non
cantabit gallus donec ter me ne
ges Et ipi cepimus querere mīste
quis eet qm cum eet Dominus fac
tus est aut et contenao mē eos qs
eorū iudēmus ee maior Dixit ac
eis Reges gentiū dominantur eorū
Et qui potestatem habent super eos ben
fici vocantur Vos aut non sic sed
qui maior est in vobis fiat sicut mi
nor qui presidet sicut ministrator
Nam quis maior est qui recūbit
an qui ministrat Ego aut in medio ve
strū sum sicut qui ministrat Vos aut estis
qui permansistis mecum in temptatio
nibus meis Ego cōdispono vobis
sicut disposuit mihi pater meus reg
nū ut edatis et bibatis sup mensā
meā in regno meo et sedeatis sup
thronos iudicantes duodecim tri
bus israel Ait aut dñs Symon
Symon Ecce sathan expetiuit vos
ut cribraret sicut triticū Ego aute
rogaui pro te ut nō deficiat fides
tua Et tu aliquando conuersus
fratres tuos Cui dixit dñe tecum
paratus sum et in carcerem ire Ait illi dñs
ut dico tibi petre Non cantabit ho
die gallus donec ter abnegabis no
sse me et dixit eis Cum misi vos
sine sacculo et pera et calciamen
tis numquid defuit vobis At illi dix
erūt nichil Dixit ergo eis sed
nunc qui habet sacculū tollat sic
et peram Sed qui non habet vendat
tunicam suam et emat gladium Di
co enim vobis quoniam adhuc hoc quod
scriptum est oportet impleri in me
Et cum iniquis deputatus est Etenim
ea que sunt de me finem habent At illi
dixerūt Ecce domine gladij hic At
ille dixit eis sanis est

De simone dñi post cena et con
tinet multas cum bellas pro multa
tudine doctrinarū ubi per totū de
misterio trinitatis Johannis 14
16 et 17

Et aut discipulis suis Non
erubescit cui verum redit

Jmittit go Jhūs Symon petrus Interlin Et ap pe
tit quia ihū migrabat
sanctum ad suum ihū ipm
sanctificare et placare
misericordiam mundi pro quibus sibi
missus fuerat

Dixit hoc p mutatōe
nōis nrandi nr scelis
aggrdo

m deū et in me credite In domo
patris mei mansiones multe sunt
si quominus dixissem vobis quia
vado parare vobis locū Et si abie
ro et paravero vobis locū iterū ve
niam ad vos et assumpsero vos ad me
ipsum ut ubi ego sum et vos sitis
et viam scitis dicit ei thomas dne
nescimus quo vadis et quo possimus
viam scire dicit ei ihūs Ego sum
via veritas et vita Nemo venit
ad patrem nisi per me si cognovissetis
me et patrem meum utique cog
noscetis et amodo cognoscetis eum
et vidistis eum dicit ei philipp⁹ dne
ostende nobis patrem et sufficit nob⁹
dicit ei Jhūs Tanto tempore vobiscū
sum et non cognovisti me philip
pe qui videt me videt et patrem
meum quomodo tu dicis ostende nobis patrē
Non credis quia ego in patre et pa
ter in me est Alioquin propter opa ipa cre
dite Amen Amen dico vobis q̄ cre
dit in me opa que ego facio et ipe
faciet et maiora horum faciet qa
ego ad patrem vado Et quodcumq; pe
teritis patrem in nomine meo hoc fa
ciam ut glorificetur pater in filio
si quid peteritis in nomine meo hoc
faciam Si diligitis me mandata mea
servate et ego rogabo patrem et alium
paraclitum dabit vobis ut maneat
vobiscum in eternum spm veritatis quē
mundus non potest accipere quia non
videt eum nec scit eum vos autem cog
noscetis eum q̄ apud vos manebit
et in vobis erit Non relinquam
vos orphanos veniam ad vos adhuc
modicum et mundus me iam
non videt vos autem videtis me qz
ego vivo et vos vivetis In illo
die vos cognoscetis q̄ ego in patre
meo et vos in me et ego in vo
bis Qui habet mandata mea et
servat ea ille est qui diligit me Qui
autem diligit me diligetur a patre
meo et ego diligam eum et mani
festabo ei meipm dicit ei judas
non ille scariothis dne quid fac
tum est quia manifestaturus es
nobis et non mundo Respondit
Jhūs et dixit ei Si quis diligit
me sermonem meum servabit et pa
ter meus diliget eum et ad eum ve
nemus et mansionem apud eum fa
ciemus Qui non diligit me sermo
nes meos non servat Et sermo
nem quem audistis non est meus
sed eius qui misit me patris hui⁹ lo
quor vobis apud vos ma
nens Paracletus autem spūs sanctus quem
mittet pater in nomine meo ille vos
docebit omnia et suggeret vobis om̄a
quecumq; dixero vobis Pacem relinquo vo
bis pacem meam do vobis Non quo
modo mundus dat ego do vobis Non tur
betur cor vestrum neq; formidet Au
distis quia dixi vobis vado et
venio ad vos Si diligeretis me gau
deretis utique quia ad patrem vado
quia pater maior me est Et nunc
dixi vobis priusquam fiat ut cum fac
tum fuerit credatis Iam non multa
loquor vobiscum venit enim princeps
mundi huius et in me non habet
quidquam sed ut cognoscat mundus q̄
diligo patrem et sicut mandatum dedit
mihi pater sic facio Surgite eamus
hinc Ego sum vitis vera et pater
meus agricola est omnem palmitem
in me non ferentem fructum tollet eum
et omnem qui fert fructum purga
bit eum ut fructum plus afferat ia
vos mundi estis propter sermonem quem
locutus sum vobis manete in me
et ego in vobis Sicut palmes non
potest ferre fructum a semetipso nisi
manserit in vite sic nec vos nisi
in me manseritis Ego sum vitis vos
palmites Qui manet in me et ego
in eo hic fert fructum multum quia
sine me nichil potestis facere Si quis
in me non manserit mittetur foras
sicut palmes et arescet et colligent
eum et in ignem mittent et ardet
Si manseritis in me et verba mea in vo
bis manserint quodcumq; volumus pe

tens et fiet vobis In hoc clarificatus
est pr̃ meus ut fructũ plurimũ affera
tis et efficiamini mei discipuli Sicut
dilexit me pr̃ et ego dilexi vos ma
nete in dilectione mea si pr̃cepta mea
seruaueritis manebitis in dilectione mea
sicut et ego pr̃cepta patris mei seruaui
et maneo eius dilectione Hec lo
cutus sum vobis ut gaudium meum in vo
bis sit et gaudium vestrum impleatur Ho
est pr̃ceptum meum ut diligatis inui
cem sicut dilexi vos Maiorem hac dilectionem
nemo habet ut animam suam ponat
quis pro amicis suis vos amici mei
estis si feceritis que pr̃cipio vob̃ Ia
non dicam vos seruos quia seruus
nescit quid faciat dominus eius Vos
autem dixi amicos quia omnia quecũq;
audiui a pr̃e meo nota feci vob̃
Non vos me elegistis sed ego elec
gi vos et posui vos ut eatis et fruc
tum afferatis et fructus vr̃ maneat ut quodcũq;
petieritis patrem in no
mine meo det vobis Hec mãdo vob̃
ut diligatis inuicem Si mundus vobo
dit Scitote quia me priorem odio
habuit vobis Si de mundo fuissetis mun
dus quod suum erat diligeret Quia vos
de mundo non estis sed ego elegi vos
de mundo propterea odit vos mundus Me
mentote sermonis mei quem ego dixi vo
bis non est discipulus maior magistro suo
Si persecuti sunt vos et persequentur
Si sermonem meum seruauerint et vest
rum seruabunt sed hec omnia facient vo
bis propter nomen meum quia nesciunt
eum qui misit me Si non venissem
et locutus eis fuissem peccatum non
haberent nunc autem excusationem non habent
de peccato suo Qui odit me et patrem
meum odit Si opera non fecissem in
que nemo alius fecit peccatum non ha
berent nunc autem et uiderunt et oderunt
me et patrem meum Sed ut adimpleatur
sermo qui in lege eorum scriptus est Quia
odio habuerunt me gratis Cum
autem venerit paracletus quem ego mittam
vobis a patre spiritum veritatis qui a patre
procedit ille testimonium perhibebit de me
Et vos testimonium perhibebitis quia ab initio
mecum estis Hec locutus sum vobis
ut non scandalizemini absque synagogis
facient vos Sed venit hora ut
omnis qui interficit vos arbitretur
obsequium se prestare deo Et hec facient
vobis quia non noverunt patrem neque
me sed hec locutus sum vobis ut
cum venerit hora eorum reminiscamini ea
ego dixi vobis Hec autem ab initio non
dixi quia vobiscum eram Et nunc va
do ad eum qui misit me Nemo ex
vobis interrogat me quo vadis Sed
quia hec locutus sum vobis tristitia im
plevit cor vestrum Sed ego veritatem di
co vobis expedit vobis ut ego va
dam Si enim non abiero paraclitus non
veniet ad vos Si autem abiero mit
tam eum ad vos Et cum venerit ille
arguet mundum de peccato et de iu
stitia et de iudicio de peccato quidem
quia non crediderunt in me De iusti
tia vero quia ad patrem vado et iam
non videbitis me De iudicio autem
quia princeps huius mundi iam iu
dicatus est Adhuc multa habeo
vobis dicere sed non potestis portare
modo Cum autem venerit ille spiritus
veritatis docebit vos omnem veri
tatem Non enim loquetur a semet
ipso sed quecũq; audiet loquetur et que
ventura sunt annunciabit vobis
Ille me clarificabit quia de meo
accipiet et annunciabit vobis omne
quod habet pater Propterea dixi quia de meo
accipiet et annunciabit vobis Modicum
et iam non videbitis me quia
vado ad patrem Et iterum modi
cum et videbitis me quia vado ad
patrem Dixerunt ergo ex discipu
lis eius ad invicem Quid est hoc quod
dicit nobis modicum et non videbitis me
et iterum modicum et non videbitis
me quia vado ad patrem Dicebant
ergo quid est hoc quod dicit modi
cum nescimus quid loquitur
Cognovit autem iesus quia volebant
eum interrogare et dixit eis de hoc
quesitis inter vos quia dixi modicum
et non videbitis me et iterum modicum
et videbitis me Amen amen

dico uobis quia plorabit et flebitis vos mundus autem gaudebit vos autem contristabimini sed tristicia vestra vertetur in gaudium Mulier cum parit tristitiam habet quia venit hora eius cum autem peperit puerum iam non meminit pressure propter gaudium quia natus est homo in mundum Et vos igitur nunc tristitiam habebitis Iterum autem videbo vos et gaudebit cor vestrum et gaudium vestrum nemo tollet a vobis Et in illo die me non rogabitis quicquam Amen amen dico vobis Si quid petieritis patrem in nomine meo dabit vobis Usque modo non petistis quicquam in nomine meo petite et accipietis ut gaudium vestrum plenum sit Hec in proverbiis locutus sum vobis Venit hora cum iam in proverbiis non loquar in vobis sed palam de patre meo annuntiabo vobis In illo die in nomine meo petetis Et non dico vobis quia ego rogabo patrem de vobis ipse enim pater amat vos quia vos me amastis et credidistis quia a deo exivi Exivi a patre et veni in mundum Iterum relinquo mundum et vado ad patrem Dixerunt ei discipuli eius Ecce nunc palam loqueris et proverbium nullum dicis nunc scimus quia scis omnia et non est opus tibi ut quis te interroget In hoc credimus quia a deo existi Respondit eis Ihesus modo creditis Ecce venient hora et iam venit ut dispergamini unusquisque in propria et me solum relinquatis et non sum solus quia pater mecum est Hec locutus sum vobis ut in me pacem habeatis In mundo pressuram habebitis sed confidite ego vici mundum Hec locutus est Ihesus Et sublevatis oculis in celum dixit pater venit hora clarifica filium tuum ut filius tuus ut clarificet te sicut dedisti potestatem omnis carnis ut omne quod dedisti eis det eis vitam eternam Hec est vita eterna ut cognoscant te solum verum deum et quem misisti Ihesum Christum Ego te clarificavi super terram Opus consummavi quod dedisti mihi ut faciam Et nunc clarifica me tu pater apud temetipsum claritate quam habui prius quam mundus esset apud te Manifestavi nomen tuum hominibus quos dedisti mihi de mundo tui erant et mihi eos dedisti et sermonem tuum servaverunt et nunc cognoverunt quia omnia que mihi dedisti abs te sunt quia verba que dedisti mihi dedi eis et ipsi acceperunt et cognoverunt vere quia a te exivi et crediderunt quia tu me misisti Ego pro eis rogo non pro mundo rogo sed pro his quos dedisti mihi quia tui sunt Et mea omnia tua sunt et tua mea sunt et clarificatus sum in eis Et iam non sum in mundo et hi in mundo sunt Et ego ad te venio pater sancte serva eos in nomine tuo quos dedisti mihi ut sint unum sicut et nos Cum eram cum eis ego servabam eos in nomine tuo quos dedisti mihi et custodivi et nemo ex ipsis perijt nisi filius perditionis ut scriptura impleatur Nunc autem ad te venio et hec loquor in mundo ut habeant gaudium meum impletum in semetipsis Ego dedi eis sermonem tuum et mundus eos odio habuit quia non sunt de mundo sicut et ego non sum de mundo non rogo ut tollas eos de mundo sed ut serves eos a malo De mundo non sunt sicut et ego de mundo non sum Sanctifica eos in veritate sermo tuus veritas est sicut tu me misisti in mundum et ego misi eos in mundum Et ego pro ipsis sanctifico me ipsum ut sint et ipsi sanctificati in veritate Non pro his autem rogo tantum sed et pro eis qui credituri sunt per

vobiū oēs ī me ut omes vnū
sint sicut et ego pr̄ mte et ni m
me ut et ipi in nobis vnī sint ut
mūdus credat qa tu me misisti
Et ego claritatem qā dedisti mihi
dedi eis ut sint vnī sicut et nos
vnū sumus Ego in eis et tu ī me
vt sint cōsūmati in vnū et cognoscat
mūdus qa tu me misisti et di
lexisti eos sicut et me dilexisti pr̄
quos dedisti mihi volo ut ego ubi sū
et illi sint mecum ut videāt clari
tatē meā quā dedisti mihi qa
dilexisti me ante constitutionē mūdi
Pater iuste mūdus te nō cognouit
ego aūt cognoui te et hi cognouerūt
qa tu me misisti et notum
feci eis nomē tuū ut dilectio qua di
lexisti me in ipis sit et ego ī ipis

¶ De oratione Jhū et sua cap
none Mat. 26. Marc. 14. Luc. 22. Joh. 18. 19.

Hec cū dixisset Jhūs et pgres
sus torrentem cedron ubi erat ortus in quē introiuit ipe et discipuli eius

ubi erat ortus in quē introiuit ipe et discipuli eius

erat aūt et iudas qui tradebat eum
locum qa frequenter conueniebat ihs
illuc cū discipulis suis Et
dixit sedete hic donec vadā illuc
et orem Et assumpto petro et
duobus filiis zebedei cepit contri
stari et mestus esse tunc ait illis Tristis est aia mea
usq ad mortem Sustinete hic et
vigilate mecū Et pgressus est
ab eis quantum est iactus lapidis
Et positis genibus

p. iacobū et johannē

et positis genibus

pgressus pusillū cadit in fa
ciē suā supinā et orabat ut si
fieri posset trāsiret ab eo hora et
dixit Abba pater omnia possibilia
sunt tibi trāsfer hunc calicē a me
sed non quod ego volo sed quod tu
tam pē si possibile est trāsfiat a me
calix iste uerūtamen non sicut ego vo
lo sed sicut tu Et venit ad discī

pē si vis trāsfer ca
licē istū a me uerūtā

pulos suos et inuenit eos dormē
tes Et dixit petro sic Symon
dormis Non potuisti una hora
vigilare mecū Vigilate et orate
vt non intretis in temptationē
Spūs quidem pmptus est caro
aūt infirma Iterū secūdo abiit et
orauit eūdē sermonem dicens
pater mi si non pt hic calix trāsire
nisi bibā illū fiat voluntas tua Et
venit iterū et inuenit eos dormi
tes Erant enim oculi eorū grauati
Et ignorabāt quid rēderent
ei Et relictis illis iterū abiit
et orauit eundē sermonē Et posi
tis genibus orauit dicens pater
si vis trāsfer calicē istū a me ve
rumptamē nō mea sed tua volun
tas fiat Apparuit aūt illi angelus
de celo confortans eum Et fa
ctus in agonia prolixius orabat Et
factus est sudor eius sicut guttę
sanguinis decurrentis in terram
Et cū surrexisset ab oratione et ve
nisset ad discipulos suos inuenit eos
dormientes pre tristitia et ait illis
Quid dormitis dormite iam et re
quiescite sufficit Surgite et ora
te ne intretis in temptationē Ecce
appropiabit hora et filius hominis tra
detur in manus pcatorū Surgite
eamus ecce qui me tradet prope est
Judas ergo cū accepisset cohortē
et a pontificibus phariseorū et a
phariseis ministros venit illuc cum
lucernis et fanalibus et armis Et
adhuc illo loquente ecce Judas scha
riothis unus de duodecim et cum eo
turba multa cū gladiis et fustibus missi a principibus sacerdotum
et scribis et senioribus pplī Dedit
aūt eis traditor signum dicens Quē
cūq osculatus fuero ipe est tene
te eum et ducite caute Et accessit
statim ad ihm et ait Rabbi ave
Rabbi Et osculatus est eum Dixit
ei Jhūs Amice ad quid venisti

pt mdū xpūs vna hora dyeit

Judas de cha fuit apostol

Juda osculo filiū hoīs tradis. Jhe
sus uīq; suens oīa q̄ ven
ra erant sup eū. processit et dix
it eis. Quem q̄ritis. Respōderūt ei.
Jhm̄ nazarenū. dixit eis Jhūs. ego
sum. Stabat aūt judas qui tradidit
eum ni ipīs. Ut ergo dixit eis Jhe
sus. Ego sum. abierūt retrorsū
et ceciderūt in t̄ram. Iterū aūt
eos int̄rogauit quem q̄ritis. Jlli
aūt dixerūt. Jhm̄ nazarenum.
Respōdit Jhūs. dixi vobis q̄a ego
sum. Si ergo me q̄ritis sinite hos
abire. ut impleret sermo quem
dixit. q̄a quos dedisti mi non
pdidi ex eis quemq;. Simō aūt
gladiū habens eduxit eū
et percussit pontifi & sibi
ns seruū. et abscidit auriculam
eius dexterā. Erat aūt nomen
seruo malchus. Dixit ergo jhūs pe
ro. mitte gladiū in vaginā. Calic
quem dedit mi pat non
bis ut bibā illū. Jūs eū q̄ arre
pert gladiū. gladio percut. An
pmas q̄a non possum rogare
patrē meū. et exhibebit mi modo
plus q̄ duodecim legiones an
gelor. quo impleant scripture
q̄a sic oportet fieri. Et cum te
tigisset auriculā eius sanauit eū
dixit aūt Jhūs ad eos q̄ ven
rāt ad se q̄si ad latronē existis cū gladijs et
fustibus comprehendere me. cū cot
die fuerim vobisū in templo. et
sedebam docens. et non me tenu
istis. sed hec est hora vra. et potes
tas tenebraru. Hoc aūt totū factū e
ut adimplentur scripture pphar
rū. Tunc discipuli relicto eo oēs
fugierūt. Adolescens aūt quida
seqbatur eū amicto sindone
sup nudo. et tenuerūt eū. Qui
ille relicta sindone nudus profu
git ab eis. Caiphas aūt et mīstri iudeor
viderūt et rbum comprenderunt
ihm et tenētes ligauerūt eū. et
adduxerūt eū ad anna pmū. Erat
em socer cayphe qui erat pontifex
anni illius. Erat aūt caiphas qui
cōsiliū dederat iudeis q̄a expedit
vnū hoīem mori pro pplo. et cō
uenerūt in vnū oēs sacerdotes
scribe et phariei et seniores.

De missione ihū ad anna. et pma
negatione petri ap̄i. Marie lu
re. xxii. Johis. xviii.

Sequebatur aūt petrum ihm
symon petrus et alius dis
cipulus. Discipulus autem
ille erat notus pontifici et intro
ibat cū eo in atriū pontificis cum Jhū.
Petrus aūt stabat ad ostiū fo
ris exiuit ergo alius discipulus q̄ erat
notus pontifici et dixit ostiarie et introduxit petrū. Et dixit ergo
petro Anulla ostiaria. Num et tu
cū vidisset petrū calefacientem se
dentem ad ignē. Et fui cū jhū
galileo nazareno. Negauit
et tu ex discipulis es hoīs istius.
Et hic cū illo erat. Ait ille negauit
illū. mulier. Ante omnibus dicens. Quia
ego non sū. Non sū nec
scio quid dicis. Stabant autem
serui et ministri ad prunas. q̄a frigus
erat et calefaciebāt se. Erat aūte
cū eis et petrus stans et calefaciēs
se. Et exiuit foras ante atrium et
gallus cantauit. Pontifex
go interrogauit jhm de discipulis suis
et de doctrina eius. Respondit ei jhūs.
Ego palā locutus sū mundo. Ego sp
docui in synagoga et in templo quo
omnes iudei conuenerunt. et in occulto
locutus sū nichil. Quid me interro
gas. interroga eos qui audierūt q̄
locutus sum ipsis. Ecce hi sciūt quid
dixerim eis. Hec illo

dixerim eis. Ego. Hec cum dixisset
unus assistens ministrorum dedit ala
pham ihesu dicens. Sic respondes pon
tifici? Respondit ei ihesus. Si male locu
tus sum testimonium perhibe de malo.
Si autem bene quid me cedis? Et
misit eum annas ligatum ad caypha
pontificem. De missione ihesu
ad caypham mathei 26 marci 14 luce 22
iohannis 18 capitulum 122.

Difficultas provenit in hoc passu quia tres ewangeliste non loquuntur de anna de quo dicunt comprehendere sum ante cristo capphe ut ipsa negacio petri quam ponunt in diversis aliis

At illi tenentes ihesum dux
erunt illum ad caypham prin
cipem sacerdotum ubi scribe
seniores et pharisei convenerant.
Petrus autem sequebatur a longe usque
in atrium principis sacerdotum. Et
ingressus intro sedebat cum ministris
ut videret finem. Accenso autem igne
in medio atrii et circumsedentibus illis
Erat petrus in medio eorum et cale
faciebat se ad ignem. Principes autem
sacerdotum et omne consilium querebant
falsum testimonium contra ihesum ut eum
morti traderent et non inveniebant
cum multi falsi testes accessissent et
conveniencia testimonia non erant. Novissi
me autem venerunt duo falsi et falsum
testimonium ferebant adversus eum
dicentes. Ego dissolvam templum hoc
manu factum et post triduum aliud non
manu factum edificabo. Hic dixit pos
sum destruere templum dei et post tri
duum reedificare illud. Et non erat con
veniens testimonia illorum. Et exur
gens summus sacerdos in medium in
terrogavit eum dicens. Non respondes quid
quam ad ea que tibi obiciuntur ab hiis? Ihesus
autem tacebat et nichil respondit.
Rursus summus sacerdos interrogavit
eum et dixit. Adiuro te per deum
vivum ut dicas nobis si tu es christus
filius dei benedicti. Dixit illi ihesus.
Tu dixisti ~~quia~~ Ego sum. Verumtamen
dico vobis. Amodo vide
bitis filium hominis sedentem a dextris
virtutis dei et venientem in nubibus
celi. Tunc princeps sacerdotum
scidit vestimenta sua dicens. Blas
phemavit. Quid adhuc egemus

i. testes
qui nos audivimus
eum dicentem

testibus et desideramus testes. Ecce
nunc audistis blasphemiam. Quid vobis
videtur? Qui omnes condempnaverunt
eum reum esse mortis. Et viri qui te
nebant eum illudebant ei. Tunc expu
erunt in faciem eius et velaverunt
eum cedentes cum colaphis et mini
straverunt eum dicentes. Prophetiza no
bis christe quis est qui te percussit. Et
ministri alaphis cedebant et alia
multa blasphemantes dicebant in
eum. De secunda et tercia negacione
petri mathei 26 marci 14 luce 22 iohannis 18 ·124·

Exeunte autem petro ianua
rursus cum vidisset illum
alia ancilla cepit dice
re circumstantibus quia hic est ex illis
hic erat cum ihesu nazareno. Et post
pusillum alius videns eum dixit Et
tu de illis es. Erat autem symon
petrus stans et calefaciens se.
Dixerunt ergo ei. Numquid et tu
ex discipulis eius es? Et iterum
negavit cum iuramento quia non
novi hominem. Et post pusillum
intervallo quasi hore unius cir
cumstantes qui astabant dicebant petro.
Vere ex illis es nam et galileus
es et loquela tua te manifestum facit.
Dixit unus ex servis pontificis cog
natus eius cuius petrus abscidit
auriculam. Nonne ego te vidi in
orto cum illo? Ille autem cepit ana
thematizare et iurare quia
nescio hominem istum quem dicitis.
Et continuo adhuc eo loquente
iterum gallus cantavit. Et conver
sus dominus respexit petrum. Et recor
datus est petrus verbi domini sicut
dixerat quia priusquam gallus cantet bis
ter me negabis. Et egressus fo
ras flevit amare. c 126

[illegible]

De tercia questione seniorum et tra
dicione ihesu pylato mathei 27 marci
15 et 19 luce 22 et 23 iohannis 18 et 19

Mane autem facto ut fuit est
dies convenerunt omnes
principes sacerdotum et seniores

[illegible]

ꝑh̄ adiūxit ihm̄. ut eū morti tra
deret. et addixerūt eī mīstrī
suī dicentes. Si nō esset xp̄ūs dix
nobis. et ait illis. si dixero vobis
nō credit mihi. si autē et interoga
uero nō respondebit mihi. nec̄ dimit
tetis. Ex hoc autē erit filius hōis
sedens a dextris virtutis dei. dixe
rūt go omes. Tu es filius dei.
qui ait. vos dicitis quia ego sum
Ait illi dixerūt. quid adhuc desid
eramus testimoniū. ipi enī audiuim⁹
de ore eius. Et surgens omis
multitudo eorū et vincietes ihm
duxerūt illū ad pylatū a caypha
in pretoriū. Erat autē mane et
ipi nō introierūt in pretoriū. ut nō
cōmīarent. sed manducarēt pas
cha. Exiit go pylatus ad eos fo
ras. et vinctū addixerūt et tra
diderūt ponctio pylato presidi.
Tunc videns qui eū tradidit q̄ dam
natus esset. pnia ductus retulit
triginta argenteos principi
bus sacerdotū et senioribus ꝑh̄i di
cens. Peccauī tradens sanguinem
iustū. At illi dixerūt
quid ad nos. tu videris. Et proiec
tis in templo argenteis recessit.
et abiens laqueo se suspendit. Pn̄
cipes aut sacerdotum acceptis argen
teis dixerūt. Non licet eos mittere
in corbonā. quia pretiū sanguinis est. Co
silio aut inito emerūt ex illis agrū
figuli in sepulturā peregrinoꝝ. Propter
hoc vocatus est ager ille achelde
mach. hoc est ager sanguinis usq̄
in hodiernū diem. Tunc impletū
est quod dictū est per Jeremiam
ꝑphām dicentem. Et acceperunt tri
ginta argenteos pciū adpretiati. quē
appretiauerūt a filiis isrl. et dede
runt eos in agrum figuli sicut cō
stituit mihi dns. Jesus autē stetit an
te ꝑsidem. et interrogauit eū ꝑses. dicens. Tu
es rex iudeorum. Ait illi ihs. Tu
dicis. Et cum accusaretur a principibus sacerdotum et
seniorib⁹ nihil respondit. Tunc dicit ei pylatus.
non audis quanta adversum te dicunt testimonia.
Et non respondit ei ihs ultra ita ut mirari
presidem nimis. Consuetudo autem erat presidi
per diem festum dimittere unum ex vinctis
populo quem voluissent. Habebat autem tunc
vinctum insignem qui dicebatur barabbas.
Congregatis ergo illis dixit pylatus. Quem vultis
dimittam vobis. barabbam an ihm qui dicitur
christus. Sciebat enim quod per invidiam tradidissent
eum principes sacerdotum. Sedente autem illo pro tribunali
misit ad eum uxor sua dicens. Nichil sit tibi et
iusto illi. multa enim passa sum hodie per visum
propter eum. Principes autem sacerdotum et seniores
persuaserunt populis ut peterent barabbam. ihm
autem perderent. Respondens autem pylatus ait illis.
quid vultis faciam vobis ex duobus istis. Dixerunt
barabbam. Dicit illis pylatus. quid igitur faciam
ihm qui dicitur christus. Dicunt omes. crucifigatur.
Ait illis pylatus. quid enim malum fecit. At illi
magis clamabant dicentes. crucifigatur. Videns
autem pylatus quia nichil proficeret. sed magis
tumultus fieret. accepta aqua lauit manus coram
populo dicens. Innocens ego sum a sanguine
iusti huius. vos videritis. Et respondens
omis populus dixit. Sanguis eius super nos
et super filios nostros. Tunc dimisit illis barabbam.
ihm autem flagellatum tradidit eis ut crucifigeretur.
Tunc milites presidis suscipientes ihm in
pretorio congregauerunt ad eum uniuersam
cohortem. et exuentes eum chlamide coccinea
circumdederunt ei paludamentum. et plectentes
coronam de spinis posuerunt super caput eius.
et arundinem in dextera eius. et genu flexo
ante eum illudebant ei dicentes. Aue rex iudeorum.
et exspuentes in eum acceperunt arundinem
et percutiebant caput eius. Et postquam illusissent
ei exuerunt eum chlamide et induerunt eum
vestimentis suis. et duxerunt eum ad crucifigendum.
Exeuntes autem inuenerunt hominem cyrenensem
nomine simonem. hunc angariauerunt ut tolleret
crucem eius. Et cum uenissent in locum qui
dicitur golgotha. hoc est calvarie locus. dabant
ei bibere uinum cum felle mixtum. Et cum gustasset
noluit bibere. Postquam autem crucifixerunt eum
diuserunt uestimenta eius sortem mittentes.
ut adimpleretur quod dictum est per prophetam
dicentem. Diuiserunt sibi uestimenta mea. et super
uestem meam miserunt sortem. Et sedentes
seruabant eum. Et imposuerunt super caput eius
causam eius scriptam. hic est ihs rex iudeorum.
Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones.
unus a dextris et unus a sinistris. Praetereuntes
autem blasphemabant eum mouentes capita
sua et dicentes. Vah qui destruis templum dei
et in triduo illud reaedificas. saluum fac temetipsum.
si filius es dei descende de cruce. Similiter et
principes sacerdotum illudentes cum scribis et
senioribus dicebant. Alios saluos fecit. se ipsum
non potest saluum facere. si rex israel est descendat
nunc de cruce. et credimus ei. Confidit in deo.
liberet nunc si uult eum. dixit enim quia filius
dei sum. Idipsum autem et latrones qui crucifixi
erant cum eo improperabant ei. Sexta autem
hora tenebrae factae sunt super uniuersam terram
usque ad horam nonam. Et circa horam nonam
clamauit ihs uoce magna dicens. heli heli lema
sabacthani. hoc est deus meus deus meus ut quid
dereliquisti me. Quidam autem stantium illic
audientes dicebant. quia heliam uocat iste.
Et continuo currens unus ex eis accepta spongia
et impleta aceto circumposuit arundini. et dabat
ei bibere. Ceteri autem dicebant. sine. uideamus
an ueniat helias liberans eum. Iterum autem ihs
clamans uoce magna emisit spiritum. Et ecce
uelum templi scissum est in duas partes a
summo usque deorsum. Et terra mota est. et petre
scisse sunt. et monumenta aperta sunt. et multa
corpora sanctorum qui dormierant surrexerunt.
et exeuntes de monumentis post resurrectionem
eius uenerunt in sanctam ciuitatem. et apparuerunt
multis. Centurio autem et qui cum eo erant
custodientes ihm uisis terremotu et his quae fiebant
timuerunt ualde dicentes. Vere filius dei erat iste.
Erant autem ibi mulieres multae a longe aspicientes
quae secutae erant ihm a galilea ministrantes ei.
inter quas erat maria magdalene. et maria iacobi
et ioseph mater. et mater filiorum zebedaei.
Cum sero autem factum esset uenit homo diues
ab arimathia nomine ioseph qui et ipse discipulus
erat ihu. hic accessit ad pylatum et petiit corpus
ihu. Tunc pylatus iussit reddi corpus. Et accipiens
ioseph corpus inuoluit illud in sindone munda
et posuit illud in monumento suo nouo quod
excidit in petra. et ostium magnum uoluit lapidem
ad ostium monumenti et abiit. Erat autem ibi
maria magdalene et altera maria sedentes contra
sepulchrum. Altera autem die quae est post
parasceuen conuenerunt principes sacerdotum et
pharisaei ad pylatum dicentes. Domine recordati
sumus quia seductor ille dixit adhuc uiuens.
post tres dies resurgam. Iube ergo custodiri
sepulchrum usque in diem tertium. ne forte
discipuli eius ueniant nocte et furentur eum
et dicant plebi. surrexit a mortuis. et erit
nouissima error peior priore. Ait illis pylatus.
habetis custodiam. ite custodite sicut scitis.
Illi autem abeuntes munierunt sepulchrum
signantes lapidem cum custodibus.

Vide ampliam. Remb hic ꝑphā sic magis
Zacharia michee. petit finire Reme
dia alia silentium quorundā abscondo hic
pauca ne ubi sint. et nō miretur mirāde
qui omia ꝑphe uno pene loco sic tamq̄
omia scriptor diuisis calamis gesserit eadem
scripturi videt vide ipsum libr.

Vide ang. etc. ad nephi h
hic est dolor
inter latrones
suos vide.

Videndum?
multi Xanq̄
passim videt
postillat

na venisti vos ad illū et ecce mihi
10 diuinū morte actum esset. Iuerunt
go iterū in prorū plat⁹ et vocā
int ihm et dixit ei Tu es rex
iudeorū Rndit ihūs a temetipo
hoc dicis an alij tibi dixerūt de
me Rndit pylatus Nūquid iude
us ego sum Gens tua et pon
tifices tradiderūt te mi qđ fecisti
Rndit ihūs Regnū meū non est
de hoc mūdo Si de hoc mūdo esset
regnū meū ministri mei vtiq; dec
tarent ut no traderer iudeis Nūc
aut regnū meū non est hinc dix
it ergo pylatus Ergo rex es tu
Rndit ihūs Tu dicis qm rex sū
ego Ego in hoc natus sū et ad hoc
veni in mundum ut testimoniū phibe
am vitati Omīs qui ex vitate est
audit vocem meam dixit ei py
latus Quid est vitas Et cum
hoc dixisset ad iudeos iterū exiit
et dixit eis Ego nullā causā
in eo inuenio Est aut consuetudo
nobis ut vnū dimittā vobis in
pascha vultis ergo dimittā vo
bis regem iudeorū Clamauē
runt rursū omēs dicentes Non hūc
sed barrabā Erat aut barrabas
latro qui erat propter seditionē quā
dam factā in ciuitate et homicidi
um missus in carcerē Ihū ergo
pylatus iterum est ad illos vo
lens dimittē ihm at illi simul cla
mauerūt dicentes Crucifige
Crucifige illū Ille aut tertio dix
it ad illos Quid enim mali fecit
ille nullā causā mortis inuenio
in eo Corripiā ergo illū et dimit
tam Tunc ergo pylatus apprehen
dit ihm et flagellauit et milites
implectentes coronā de spinis im
posuerūt capiti eius et purpurā
circūdederūt ei et veniebāt ad eū
et dicebant Ave rex iudeorū et
dabāt ei alapas Exiit iterum
pylatus foras et dixit eis Ecce
addūco eū vobis foras ut cogno
scatis quia nullā causā in eo inue
nio Exiit ergo ihūs portās
coronā spineā et purpuream
vestimentū et dixit eis Ecce ho
mo Cū ergo vidissent eū pon
tifices et ministri clamabāt dicen
tes Crucifige crucifige eum
dixit eis pylatus Accipite eū
vos et crucifigite Ego enim in eo
non inuenio causā Rndерunt ei
iudei Nos legem habemus et secun
dum legem debet mori quia filium
dei se fecit Cū ergo audisset pi
latus hunc sermonem magis ti
muit Et ingressus est iterū in
prorium et dicit ad ihm Unde es tu
Ihūs aut responsum non dedit ei
dixit ergo pylatus mihi non loqueris
Nescis quia potestatem habeo cru
cifigere te et potestatem habeo dimit
tere te Rndit ihūs Non haberes
potestatem adversus me nullā nisi tibi
datum esset desuper propterea qui me
tradidit tibi maius peccatum habet
Ex inde quærebat pylatus dimit
tere eum Iudei aut clamabāt di
centes Si hunc dimittis non es
amicus cesaris Omis enim qui se
regem facit contradicit cesari py
latus ergo cum audisset hos sermo
nes adduxit foras ihm et sedit
pro tribunali in loco qui dicit lithos
tratos hebraice aut gabatha Erat
autem golgotha Erat autem parasceue pas
che hora quasi sexta et dicit iu
deis Ecce rex vester Illi aut cla
mabāt tolle tolle crucifige eum
dicit eis pylatus Regem vestrum
crucifigam Rnderunt pontifices
Non habemus regem nisi cesarem
Et tunc tradidit illum illis ut
crucifigerent Susceperunt autem
milites ihm et ducentes extra
vestibulum et vocant totam
cohortem Et circumdantes eum
undique videbant ne quis
te lapidasset Quidam vidēs ne quis
te lapidasset Ihūs aut amplius
nil videbat ita ut miraret py
latus preces nequiens et diem

Videns pilatus hunc sine flagellatoēs xpi ut ista q̄ fuit est ad sa lutiferum iudeis pe tum q̄dam pugio Al tera vo uxor legem rōnorū sm quā p̄s flagellabat mirabat

Pdicte dictiones huius inferiores nō habentur in quibusdam aliis psalteriis ut q̄ sequitur

aut festu solebat dimittere illis
unu ex vinctis quemcq; petissent
Erat aut qui dicebat barrabas
qui in seditione facta homicidiu Et
qui ascendisset in urbe rogare
sicut semp faciebat illis Cum
gaudio ergo illis dixit pylatus
Quem vultis dimittam vobis barra
bam an ihm qui dicit xpus Dicebat
enim q primodia prodiderunt eum
pontifices sacerdotes Sedente aut
eo pro tribunali misit ad eum uxor
eius dicens Nichil tibi et iusto il
li anima enim passa sum hodie per
visum propter illum Principes aut sacer
dotum et seniores persuaserunt
et contenderunt turbas ut peterent
barrabam ihm vero perderent Respon
dens aut ses aut illis Quem vultis
vobis de duobus dimitti At illi
dixerunt barrabam Dicit illis pyla
tus Quid ergo faciam de ihesu
qui dicit xpus Dicit omnes cru
cifigatur Ait illis preses Quid
enim mali fecit At illi magis clama
bant dicentes Crucifigatur Videns
aut pylatus quia nichil proficeret
sed magis tumultus fieret accepta
aqua lauit manus coram populo dicens
Innocens ego sum a sanguine instu hui⁹
vos videritis Et respondens universus
populus dixit Sanguis eius super
nos et super filios nros Tunc dimi
sit illis barrabam ihm aut flagella
uit eum et tradidit eis ut crucifigeretur Tunc
milites presidis suscipientes ihm in
pretorio congregauerunt ad eum uni
uersam cohortem Et exuentes eum da
mydem coccineam circumdederunt ei et
plectentes coronam de spinis impo
suerunt super caput eius et arundi
nem in dextera eius et genuflexo
ante eum illudebant dicentes Ave
rex iudeorum Et exspuentes in eum
acceperunt arundinem et percutiebant
capud eius Et postquam illuserunt
ei exuerunt clamydem et induerunt
vestimentis eius et duxerunt eum
ut crucifigerent pylatus aut vo
lens populo satisfacere dimisit illis bar
rabam et tradidit eis ihm flagellare
cesum ut crucifigeretur Milites
aut duxerunt ihm intro Totam
cohortem et circumdederunt eum purpura et imponunt ei plec
tentes coronam spineam Et ceperunt
salutare eum Ave rex iudeorum
et percutiebant capud eius
arundine et exspuebant in eum Et po
nentes genua adorabant eum Et post
quam illuserunt ei exuerunt illum pur
pura et induerunt illum vestimen
tis suis De deductione ihu ad cru
cem et eius crucifixione Capitulum
xxvii Luce xxiii Johannis xix

Suscepit aut ihm et
coniunxerunt eum et bau
latis sibi crucem exeunti
m eum qui dicit calvarie locum hebrai
ce golgata Et cum duxerunt eum
apprehenderunt quendam hominem
cyrenensem, venientem de villa nomine symonem
patrem alexandri et rufi hunc an
gariauerunt ut tolleret crucem eius
Et imposuerunt illi crucem portare
post ihm Sequebatur aut eum
turba multa populi et mulieres
que plangebant et lamentabantur
eum Conuersus aut ad illas ihus
dixit filie ihrlm nolite flere
super me sed super vosmetipsas flete
et super filios vros Quia ecce ve
nient dies in quibus dicent bte ste
riles et ventres que non genuerunt
et ubera que non lactauerunt Tunc
incipient dicere montibus cadite
super nos et collibus cooperite nos
quia si in viridi ligno hec faciunt
in arido quid fiet Ducebantur
aut et alii duo nequam cum eo ut
interficerentur Et venerunt in locum
qui dicit golgata quod est calvarie
locus et dederunt ei vinum mirra
tum bibere qui cum gustasset nolu
it bibere Et cum

hic flagellauit post
eadem ut precedit

his duobus est ut est
completum p matthei et lu

gustasset noluit bibere et non accepit. Ibi crucifixerunt eum et latrones unum a dextris et alium a sinistris hinc et hinc medium autem ihesum. Et impleta est scriptura que dicit Et cum iniquis deputatus est. Ihesus autem dicebat Pater dimitte illis non enim sciunt quid faciunt. Scripsit autem et pilatus titulum cause eius Et posuit super crucem eius super caput eius. Erat autem superscriptio illa scripta super illum Hic est Ihesus nazarenus rex iudeorum. Hunc ergo titulum multi legerunt iudeorum Et prope civitatem erat locus ubi crucifixus erat ihesus et erat hebraice latine et grece scriptum. Dicebant ergo pylato pontifices iudeorum Noli scribere rex iudeorum sed quia ipse dixit rex sum iudeorum. Respondit pylatus Quod scripsi scripsi. Milites ergo cum crucifixissent eum acceperunt vestimenta eius et fecerunt quatuor partes unicuique militi partem et tunicam. Erat enim tunica inconsutilis desuper contexta per totum. Dixerunt ergo ad invicem Non scindamus eam sed sortiamur cuius sit ut scriptura impleretur dicens Partiti sunt vestimenta mea sibi et in vestem meam miserunt sortem Et milites quidem hec fecerunt. Erat autem hora tercia et crucifixerunt eum.

De irrisione Ihesu in cruce et de verbis eius et signis post mortem. Matheus 27. Marcus 15. Luce 23. Johannis 19.

Vide glosam precedentem videlicet Augustini qui refert hoc dictum marci ad crucifixionem linguarum et illa precedentem hoc per […]

Pretereuntes autem blasphemabant eum moventes capita sua et dicentes Vah qui destruis templum dei et in triduo illud reedificas salva temetipsum si filius dei es descende de cruce. Similiter et principes sacerdotum illudentes ad alterutrum cum scribis et senioribus dicebant Alios salvos fecit seipsum non potest salvum facere Si rex israel est descendat nunc de cruce et credimus ei confidit in deo liberet eum si vult dixit enim quia filius dei sum. Id ipsum autem et latrones qui crucifixi erant cum eo improperabant ei et conviciabantur. Et stabat populus expectans et deridebant illum principes cum eis dicentes Alios salvos fecit seipsum salvum faciat si hic est christus dei electus. Illudebant autem ei et milites accedentes et acetum offerentes ei illi et dicentes Si tu es rex iudeorum salvum te fac. Unus autem ex hiis qui pendebant latronibus blasphemabat illum dicens Si tu es christus salvum fac temetipsum et nos. Respondens autem alter increpabat eum dicens Neque tu times deum quia in eadem dampnacione es Et nos quidem iuste nam digna factis recepimus hic vero nichil mali gessit Et dicebant ad ihesum Domine memento mei dum veneris in regnum. Et dixit illi ihesus Amen dico tibi hodie mecum eris in paradiso. Erat autem fere hora sexta. Stabat autem iuxta crucem ihesu mater eius maria et soror matris eius maria cleophe et maria magdalene. Cum vidisset matrem et discipulum stantem quem diligebat dixit matri sue Mulier ecce filius tuus Deinde dixit discipulo Ecce mater tua Et ex illa hora accepit eam discipulus in suam. A sexta autem hora tenebre facte sunt super universam terram usque ad horam nonam et obscuratus est sol. Et circa horam nonam Exclamavit ihesus voce magna dicens Hely hely lamazabatani hoc est deus meus deus meus ut quid dereliquisti me. Quidam autem illic stantes et audientes dicebant Helyam vocat iste. Et continuo currens unus ex eis acceptam spongiam implevit aceto et imposuit arundini et dabat ei bibere. Ceteri vero dicebant Sine videamus an veniat helyas liberans eum. Postea sciens Ihesus quia iam omnia consummata sunt ut consummaretur scriptura dicit Sitio

potum […] in principio […] gustans […] modus […] quo fecit […] offert ad […]

Vas ergo positum

vas ergo positum erat aceto ple
nū / Ih aūt spongiā aceto plenā
hyssopo circumponētes obtulerūt ori
eius Cū ergo accepisset ihūs
acetū dixit consummatū est Et clamās
voce magna ihūs aut pater in manꝰ
tuas cōmendo spūm meū Et hec di
cens expirauit Et inclinato capi
te tradidit et emisit spūm Et ecce
velū templi scissū est in duas par
tes a summo usq; deorsū et terra
mota est et petre scisse sunt et mo
numenta aperta sunt et multa corpa
sanctorū qui dormierāt surrexerūt
Et exeuntes de monumētis post re
surrectionem eius venerunt in sanc
tam ciuitatē et apparuerūt multis
Centurio autē et qui cū eo erat cus
todientes ihūm viso terremotu et
his q̄ fiebāt timuerūt valde dicen
tes Vere filius dei erat iste Et
omnes turbe eorum qui simul aderāt ad
spectandū istud et videbāt que fie
bant percutientes pectora sua reuer
tebantur Stabāt aut omnes
noti eius a longe Erat autem
ibi et mulieres de longe aspicientes
que secute erāt ihūm a galilea
ministrantes ei inter quas erat maria magdalene
et maria iacobi minoris et ioseph
matēr et salome et mr filiorū ze
bedei Et cū essent in galilea sequē
batur eum et ministrabant ei et alie
multe que simul ascenderāt cum eo
Jherusalē De sepultura dñi. ad. xxviii.
ayre. 14 luce 23. Joh. 19

Iudei ergo cum parasceue essent
ut non remanerent corpa in
sabbato Erat enim dies
magnus sabbati rogauerunt pila
tum ut frangerentur eorum tibie et al
leuarentur qui cruxifixus est tecum Et
aūt cum venissent ad ihūm
ut viderunt eum iam
mortuum non fregerunt eius crura
sed unus militum lancea latus eius
aperuit Et continuo exiuit sanguis
et aqua Et qui vidit testimo
nium perhibuit et verum est testimonium
eius et ille scit quia vera dicit ut
et vos credatis Facta sunt enim hec
ut scriptura impleretur Os non con
minuetis ex eo Et iterum alia scriptura
dicit videbunt in quem transfixe
runt Cum autem sero aūt factum esset
quia erat parasceue quod est ante
sabbatum venit quidam homo diues
ab arimathia nomine ioseph nobi
lis decurio vir bonus et iustus hic
non consenserat consilio et actibus eo
rum qui expulerat et ipse regnum dei
Et discipulus erat ihū occulte autē
propter metum iudeorum Et audacter in
troiuit ad pilatum et petiit corpus
ihū Pilatus aūt mirabatur si iam
obisset et accito centurione interro
gauit eum interrogans si iam mortuus
esset Et ut cognouisset a centurione
donauit et iussit reddi corpus
Jhū Joseph autē emptis sindone
et deponens eum involuit sindone mun
da Venit autē et nichodemus qui
venerat ad ihūm nocte primum ferens
mixturam murre et aloes libras ci
rciter Acceperunt ergo corpus ihū et li
gauerunt illud linteis cū aromati
bus sicut mos est iudeis sepelire
Erat aūt in loco ubi crucifixus
est hortus et in horto monumentum
nouum et positum est cum ioseph in monumē
to suo nouo quod exciderat in petra
in quo nondum quisquam positus fuerat
ibi ergo propter parasceue iudeorum quia
iuxta erat monumentum posuerunt
Jhm Et adiuluit Joseph saxum
magnum ad ostium monumenti et abiit
Maria aūt magdalena et maria io
seph aspiciebāt ubi ponerētur sedē
tes cōtra sepulchrum Et dies erat
parasceues et sabbatum illucebat sub
sequte aūt mulieres que cum ipso vene
rāt de galilea viderunt monumen
tum Et quemadmodum erat positum
corpus eius et reuertentes paraverunt
aromata et unguenta Et sabbato quī
dem siluerunt secundum mandatum Altera

aut die que est post pascheꝫ Con
uenerunt pncipes sacdotꝫ et phariꝫ
ad pylatꝫ dicentes Dne recordati
simꝰ qꝛa seductor ille dixit adhuc
tꝛiduꝫ post tres dies resurgam Iu
de ergo custodiri sepulchꝝ usq; m
diem tertiꝫ ne forte veniat discꝑ
puli eius et furentꝫ eꝫ et dicant
plebi surrexit a mortuis Et erit
nouissimꝰ error peior priore Ait illꝭ
pylatus habetis custodiam ite custo
dite sicut scitis Illi aut abeuntes mu
nierunt sepulchꝝ signantes lapidem
cum custodibus

De resurrectione dñi p totꝫ Et con
tinet multas rubricellas pro mul
timodis festis ut 28 aur. 16 lune
28 et 30. 29. et 31

Vespe aut sabbati que
lucescit in prima sabbati
uenit maria magdalene
et altera maria uidere sepulchꝝ Et
ecce terre motus factus est magnꝰ
Angelus aut dñi descendit de celo
et accedens reuolut lapidem et sedꝭ
debat sup eum Erat aut aspectꝰ
eius sicut fulgur et uestimenta
eius sicut nix p timore aut
eius exterriti facti sunt custodes et facti
sunt velut mortui Et nisi misisset
sabbatꝫ maria magdalene et maria
iacobi et salome emerunt aromata
ut uenientes ungerent ihm Et
valde mane una sabbatoꝝ ueniunt
ad monumentꝫ orto iam sole
Et dicebant ad inuicem Quis nobis
reuoluet nobis lapidem ab hostio monu
mentꝫ Et respicientes uiderunt reuolu
tum lapidem Erat quippe magnꝰ
valde Intrantes aut angelum dixerunt
mulieribus nolite timere uos Scio
enim qꝝ ihm qui crucifixus est quae
ritis non est hic surrexit enim sicut
dixit Et intrantes uiderunt in
uenientes sedentem in dextris coopti
stola candida et obstupuerunt qui
dixit nolite expauescere Ihm que
ritis nazarenum crucifixum non est
hic Ecce locus ubi posuerunt
eum Sed ite et dicite discipulis
eius et petro qꝛa precedet uos in ga
lilea ibi eum uidebitis sicut dixit uo
bis Et facta est ꝺi mente exite
ociate de isto Exeuntes uenerunt
cito a monumento habentes timorem
et magnum gaudium discurrere
nuntiare discipulis eius Et ecce ihs
occurrit illis dicens auete Illi aut
accesserunt et tenuerunt pedes eius
et adorauerunt eum Tunc dicit eis
ihs nolite timere ite nuntiate fratri
bus meis ut eant in galilea ibi me
videbunt Dum autem illi irent ecce
quidam de custodibus uenerunt in
ciuitatem et nuntiauerunt principibus
sacerdotum omnia que facta fuerant
Et congregati cum senioribus consi
lio accepto pecunias dederunt militi
bus dicentes Dicite discipuli eius
nocte furati sunt eum nobis dormien
tibus Et si hoc auditum fuerit apud
presidem nos suadebimus ei et uos
sollicitos faciemus Illi aut accepta
pecunia fecerunt sicut docti fuerant
Et diuulgatum est apud iudeos usq;
in hodiernum diem Vna aut sabbato
rum maria magdalene uenit
mane cum adhuc tenebre essent ad
monumentꝫ et uidit lapidem re
uolutum a monumento Curreꝫ
ergo et uenit ad symonem petrum
et ad alium discipulum quem diligebat
ihs et dixit eis Tulerunt dñm
meum et nescio ubi posuerunt eum
Exiuit ergo petrus et ille alius
discipulus pariterꝫ ueniebant pro
cesserat citius alius discipulus cito
currens p ad monumentꝫ Et cum
se minasset uidit linteamina po
sita et sudarium quod erat supra ca
put eius non cum linteaminibus po
situm sed separatim involutum in
unum locum Tunc go et alius
discipulus qui uenerat p ad mo
numentꝫ et uidit et credidit Vi
dum enim fuerat scripturam quia op
tebat eum a mortuis resurgere Abi
erunt go iterum ad semetipsos discꝑ
Maria aut stabat ad monumentꝫ
foris plorans dum ergo fleret inclinauit se et prospexit in monumen
tum et uidit duos angelos in albis se
dentes unum ad caput et unum ad
pedes ubi positum fuerat corpus ihu
Dicunt ei illi mulier quid ploras
dicit illis quia tulerunt dñm
meum et nescio ubi posuerunt eum
Hec cum dixisset conuersa est retroꝝ
Curreꝫ go uidit ihm maria magdalene
ma op ista quia ipse dixit ego petro et
sublatum est monumentum hic autem
ihs dixerat sic custodibus
Hec cum dixisset forte ideo quia est qꝛ angeli
apparuerant prime ihu

sum et vidit ihm̃ stantem et
non sciebat quia ihs̃ est dixit ei
ihs̃ mulier quid ploras quem que
ris illa existimans quia ortulan⁹
est dixit ei dne si tu sustulisti eum
dicte mihi ubi posuisti eum et ego
eum tollam dixit ei ihs̃ maria con
uersa dixit ei rabboni q̃d dicit̃ magr̃
dixit ei ihs̃ noli me tangere non
dum enim ascendi ad patrem meum Va
de aut ad fres meos et dic eis ascen
do ad patrem meum et patrem vrm
deum meum et deum vrm Et m venit
res ihesum nto de monumento
cum timore et gaudio magno cur
rentes nunciare discipulis suis Et
ecce ihs̃ occurrit illis dicens
auete Ille aut accesserunt et te
nuerunt pedes eius et adorauerunt
eum Tunc ait eis ihs̃ Nolite
timere Ite nunciate fratribus meis
ut eant in galilea ibi me uide
bunt Dum ergo illi abissent ecce qui
dam de custodibus venerunt in ci
uitatem et nunciauerunt principi
sacerdotum omnia que facta fuerant Et
congregati cum senioribus consilio
accepto pecunia copiosa dederunt
militibus dicentes dicte discipuli
eius venerunt nocte et furati sunt
eum nobis dormientibus Et si hoc
auditum fuerit a pside nos suademus
ei et securos vos faciemus Illi
accepta pecunia fecerunt sicut docti
erant et diuulgatum est verbum istud
apud iudeos usque in hodiernum
diem Vespere autem ihs̃ mane
prima sabbati apparuit primo marie
magdalene de qua eiecerat septem
demonia Et illa vadens nunciauit his
qui cum eo fuerant lugentibus et flen
tibus venit eum maria magdalene
annuncians discipulis quia vidit do
minum et hec dixit illi Et illi audi
entes quia viuit et visus est ab
ea non crediderunt Erant aut ma
ria magdalene et iohanna et ma
ria iacobi et ceteree que cum eis

erant que dicebat ad apl̃os hec
quo regressi erat a monumento
nunciauerunt omnia hec illis vi
delicet et ceteris omnibus Et visa
sunt ante illos sicut deliramen
tum verba ista et non credebat
illis Petrus aut surgens cur
rit ad monumentum et prudens
vidit linteamina sola posita et
abiit secum mirans quod factum fue
rat Et ecce duo ex illis ibat ipsa
die in castellum quod erat in spacio
stadiorum lx a hierusalem nomine emaus
Et ipsi loquebant ad invicem de
his omnibus que acciderat fac
tum est dum fabularentur et cogi
tarent et ipse ihs̃ appro
quians ibat cum illis Oculi autem
eorum tenebantur ne eum agnoscerent
Et ait ad illos Qui sunt hi ser
mones quos confertis ad invicem
ambulantes et tristes Et respon
dens unus cui nomen cleophas dixit
ei solus peregrinus es in hierusalem et
non cognouisti que facta sunt in illa
his diebus Cui dixit
que Et dixerunt de ihu nazareno
qui fuit vir propheta potens in ope
et sermone coram deo et omni plo et
quem tradiderunt eum sacerdotes
principes nri in damna
tionem mortis et crucifixerunt
eum Nos autem sperabamus q̃ ipse
esset redempturus israel Et nunc
super hec omnia tertia dies est
hodie quo hec facta sunt Sed et mulie
res ex nris terruerunt nos
que ante lucem fuerant ad monu
mentum Et non inuento corpore eius
venerunt dicentes etiam visionem
angelorum vidisse qui dicunt eum
viuere et abierunt quidam de nris
ad monumentum et ita inuenerunt
sicut mulieres dixerunt ipsum vero
non inuenerunt Et ipse dixit ad
eos O stulti et tardi corde ad cre
dendum in omnibus que locuti sunt prophe
te Nonne sic oportuit pati xpm̃
et ita intre in gloriam suam Et in

Et ecce ihs̃ ꝓ mulieres ꝙ mulieres ille sanctę que erant ad maria magdalena que vidit dñm et ꝙ iterum infert se ei cum eis et iterum videt ihm̃ in via

Forte petrus solus ibat ad monumentum sine iohe et ingressus vidit ihm̃ et ista fuit 3a apparitio de qua 2a non fecit mentionem

ꝛpientꝫ a mo⁹ꝛ et omnibꝫ ꝓphe
tis mi⁹retabat illis m omib⁹ ſp
nmis que de ipo erat et gypinq
uerit caſtello quo ibat et ipe ſe
finxit longius ire Et coegerunt
ipm dicentes apane nobiſtꝫ dne
qm adueſpaſcit et inclinata e ia
dies et mansit cū illis Et factum
eſt cum recumberet cū illis accepit
panem et benedixit ac fregit et por
rigebat illis Et apti ſunt oculi
eoꝝ et cognouerunt eū et ipe euā
nuit ex oculis eoꝝ Et dixerunt
ad inuicem Nonne cor nrm ardens
erat in nobis dum loqueret nobis
in via et aperiret nobis ſcripturas
Et ſurgentes eadem hora regreſſi
ſunt in ihrlm et inuenerunt congre
gatos vndecim et eos qui cū illis erat
dicentes quia surrexit dns vere et
apparuit ſymoni Et ipi narrabant
que geſta erant in via et quo cog
nouerunt eū in fractione panis
Dum hec aut
loquentur ihūs ſtetit in medio eo
rū et dixit eis pax nobis Ego ſū
nolite timere Conturbati ergo
pauere et conterriti eſtimabant ſe
ſpm videre Et dixit eis Quid tur
bati eſtis et cogitationes aſcen
dunt in corda vra Videte manus
meas et pedes mos quia ego ipe
ſum palpate et videte quia ſpūs
carnem et oſſa habet ſicut
me videtis habere Et cū hoc dixiſſet
oſtendit eis manus et pedes Adhuc
autē illis non credentibus et
mirantibus pre gaudio dixit habe
tis hic aliquid quod manducem
ur at illi obtulerunt ei partem piſcis
aſſi et fauum mellis Et cū man
ducaſſet coram eis ſumens reliquias
dedit eis Et dixit ad eos hec ſunt
verba que locutus ſū ad vos cū ad
huc eſſem vobiſcū quoniam neceſſe eſt impleri
omnia que ſcripta ſunt in lege mo
ſi et prophetis et pſalmis de me Tunc
aperuit illis ſenſum ut intelligerent ſcri
pturas Et dixit eis Quoniam ſic ſcriptum
eſt Et ſic oportebat xpm pati et
resurgere a mortuis tertia die et pre
dicare in nomine eius penitentiam
et remiſſionem peccatorum in omnes gen
tes incipientibus a ihoſolima vos au
tem eſtis teſtes horum et ego mitto
promiſſum patris mei in vos Vos autem
ſedete go eſſet due illa vna ſabbatoꝝ
et fores erant clauſe ubi erat diſ
cipuli congregati propter metum iudeorum
venit ihūs et ſtetit medio et dix
it eis pax vobis Et cū hoc dixiſ
ſet oſtendit eis manus et latus
Gauiſi ſunt ergo diſcipuli viſo dño
Dixit ergo eis iterum ihūs pax vobis
Sicut miſit me pr et ego mitto
vos hoc cū dixiſſet inſufflauit et
dixit eis Accipite ſpm ſcm quoꝝ
remiſeritis peccata remittent eis et
quoꝝ retinueritis retenta ſunt Tho
mas ergo vnus ex duodecim qui
dicit didimꝰ non erat cū eis qn
venit ihūs Dixerunt ergo ei alii
diſcipuli vidimꝰ dnm Ille aute
dixit eis Niſi videro in manibus
eius fixuram clauoꝝ Et mittam
digitum meum in locum clauoꝝ et
mittā manū meā in latus eius non
credam Et poſt dies octo iterum
erant diſcipuli eius intus et thomas
cum eis venit ihūs ianuis clauſis
et venit in medio et dixit pax vo
bis Deinde dixit thome Infer
digitum tuum hic et vide manus meas
et affer manū tuā et mitte in latus
meum et noli eſſe incredulus ſed fide
lis Respondit thomas et dixit ei dns
meus et deus meus Dicit ei ihūs
quia vidiſti me credidiſti beati qui non
viderunt et crediderunt Alia quo
dem et alia ſigna fecit ihūs in
conſpectu diſcipulorum ſuorum que non
ſunt ſcripta in hoc hoc autē
ſcripta ſunt ut credatis quia ihūs
eſt filius dei et ut credentes vitam
habeatis in nomine eius Poſtea autē
manifeſtauit ſe iterum ihūs ad mare
tiberiadis manifeſtauit autē ſic
Erant ſimul ſymon petrus et thomas
qui dicit didymus et nathanael qui

Melius est nec de alio
quo se aliquis mirari quod
hunc thomas qui egressus
est ipsa nocte inter illos duos
discipulos vel alios in q[ui]bus
apparuerat ibi

erat a thana galilee et filij zebe
dei et alij ex discipulis eius duo
dixit eis Symon petrus vado pis
cari dixit ei venimus et nos te
cum et exierunt et ascenderunt in
nauim et illa nocte nichil prendi
derunt Mane aut iam facto stetit ihe
sus in littore non tamen cognouerunt
discipuli quia ihesus est Dixit ergo
eis ihesus pueri numquid pulmentarium
habetis Responderunt ei non Dixit eis
mittite in dexteram partem nauigii rethe et
inuenietis Miserunt ergo rethe et
iam non valebant trahere p multitudi
nem piscium Dixit ergo discipulus ille quem
diligebat ihesus petro dominus est Petrus
aut cum audisset quia dominus est tunicam
succinxit se erat enim nudus et misit
se in mare Alij aut discipuli nauigio
venerunt Non enim longe erat a terra sed quasi cubitis ducentis tra
hentes rethe piscium Vt ergo descen
derunt in terram viderunt prunas posi
tas et piscem superpositum et panem
Dixit eis ihesus Afferte de piscibus
quos prendidistis nunc Ascendit autem
Symon petrus et traxit rethe plenum magnis piscibus centum quinqua
ginta trium Et cum tanti essent non
est scissum rethe Dixit eis ihesus Ve
nite prandete Et nemo audebat
discumbentium interrogare eum tu quis
es scientes quia dominus est Et venit
ihesus et accepit panem et dabat
eis et piscem similiter hoc iam tertio
manifestatus est ihesus discipulis
suis cum resurrexisset a mortuis Cum ergo prandissent dixit Symo
ni petro ihesus Symon Iohannis
diligis me plus his dixit ei etiam
domine tu scis quia amo te dixit ei pas
ce agnos meos dixit ei iterum Symon
diligis me ait illi etiam domine tu scis quia
amo te dixit ei pasce agnos meos
dixit ei tertio Symon Iohannis amas
me Contristatus est petrus quia dixit
ei tertio amas me et dixit ei domine
tu omnia scis tu scis quia amo te dixit
ei pasce oues meas Amen amen
dico tibi Cum esses iunior cingebas
te et ambulabas ubi volebas Cum
autem senueris extendes manus tuas
et alius te cinget et ducet quo tu
non vis hoc autem dixit significans qua
morte clarificaturus esset deum Et
cum hoc dixisset dixit ei Sequere
me Conuersus petrus vidit illum
discipulum quem diligebat ihesus
sequentem qui et in cena reclinauit
super pectus domini eius et dixit domine
quis est qui tradet te Hunc ergo cum
vidisset petrus dixit ihesu domine hic
autem quid erit ihesus Sic eum uo
lo manere donec ueniam quid ad te
tu me sequere Exiuit ergo sermo iste
inter fratres quia discipulus ille
non moritur et non dixit Iesus
non moritur sed sic eum volo manere
quid ad te Hic est discipulus ille qui
testimonium perhibet de his et scripsit hec et scimus quia verum est testimo
nium eius Vndecim autem discipuli
abierunt in galilea in montem ubi co
stituerat illis ihesus et videntes ado
rauerunt quidam autem dubitauerunt
Et accedens ihesus locutus est eis
dicens data est mihi omnis potestas in ce
lo et in terra Euntes docete omnes
gentes baptizantes eos in nomine patris
et filij et spiritus sancti docentes eos ser
uare quecumque mandaui vobis Et ecce
ego vobiscum sum omnibus diebus ad
consummationem seculi Non simile est autem
omnibus illis vndenam et expro
brauit incredulitatem eorum et du
ritiam cordis quia his qui viderat
eum resurrexisse non credidissent
Et dixit eis Euntes in mundum
uniuersum predicate euangelium omni
creature Qui crediderit et baptizatus
fuerit saluus erit Qui uero non cre
diderit condemnabitur Signa autem eos
qui crediderit hec sequentur in nomine
meo demonia eicient linguis loquen
tur nouis serpentes tollent et si
mortiferum quid biberint non eis
nocebit super egros manus imponent

probabile e multos alios
fuisse ab vndecim simul
Aptius tamen ex apparat
plurib[us] diligenter scribens
fil' in quib[us] aliq[ui] poterat
dubitare vel non credisse illis
q[ui] viderat

videt apud Lucam
hac aggressionem fuisse
facta in die pasche
q[ui] pugnant mirabatur
alios fil' ergan[ti]
nazar[eo] sup[er] aq[uas] q[uo]
tamen omnis ng[ati]o
ex ignoratia pt[er] fu[er]it
non natural se pbasse
vnu[m] i multis argumen
ex ducis gdragma

et bñ habebût C Eduxit aut eos fo
ras in bethania & eleuatis manibus
suis bñdixit eis Et factu est dum
bñdiceret illis recessit ab eis et ferebat
ur in celu Et ipi adorãtes regressi sunt in hierlm cu gau
dio magno et erãt semp in templo
laudantes et bñdicentes deu Amen
proferri ꝓuenerũt ubiq; dño co
operante et ꝓmonem confirmante
sequentibus signis Amen aũt et
alia multa q̃ sunt Ihũ que si scri
bantur per singula nec ipm arbi
tror mundum capere eos qui scribendi
sunt libros

Verbi nuntius aure montana puer liber ortus

Reges purificat inter egiptum vepientum

Vox finit esurijt in quis dolus vdria pascha

Spirat baptizat capitur fons regnis ibat

Pethe sanan demon sorcus leuiq; hymo

In vis dic singe sq̃tur maze legio tolle

Cunctum habuit cert dextrema voyante

Ayisit arundo flet mors pistrina fama sworsit

Regis sitz manna bmos leue belzebub hister

Signa sathan stabulo pars opna nos dore stulti

ayr 22 | ayr 22 | ayr 22 | ayr 22 | ayr 22 | ayr 23 | ayr 21
lu 18 | ayē 12 | ayē 12 | ayē 12 | lu 11 | mē 12 | ayē 12
| lu 20 | lure 29 | lure 10 | mē 12 | lu 20 | lu 20
| | | | lu 20 | |

123 | 128 | 124 | 126 | 124 | 128 | 129

Vestem deo septem toto dandis cathedra ue

ayr 12 | mr 22 | ayr 28 | ayr 28 | ayr 24 | lu 21 | ayr 26
lu 24 | mē 12 | lu 20 | mē 13 | mr 13 | lu 12 | ayē 18
| | mē 13 | lu 12 | | lu 22
| | lu 18 a 22 | | | lo 17

130 | 131 | 132 | 133 | 134 | 135 | 136

Plus qn̄ signa iugules rex audere pascha

ayr 26 | lo 13 | ayr 26 | mr 26 | lo 13 | ayr 26 | ayr 26
ayē 18 | | mē 18 | ayē 18 | 18 14 | mē 18 | ayē 18
lu 22 | | lure 22 | lu 22 | 16 18 | lu 22 | lu 22
lo 13 | | | lo 13 | | lo 8 | lo 13

138 | 138 | 139 | 140 | 141 | 142 | 143

Cena lauat sanat terme docet ornat adamam

ayr 26 | ayr 26 | ayr 28 | ayē 18 et
mē 18 | mē 18 | lo 18 | 19
lu 22 | lure 22 | et 19
Joh 13 | lo 48

148 | 149 | 150

Adcappham flemit vmbris dampnatur iniqua

ayr 28 | mr 28 | mr 28 | ayr 28
mē 14 | mē 14 | mē 28 14 | mē 16
lu 23 | lu 23 | lu 23 | lu 28
lo 19 | lo 19 | lo 19 | lo 21 et 20

158 | 158 | 159 | 160

Ineunte videtur sepelitur et mox resurgit

Sapiunt Rubricelle in magna Rubrica 30

1 2 3 4
octo veant lux lex tacta q̄ viderit est non
6 7 8
Crede malo bene fac migrans da sine teste
9 10 11 12 13
Via condona ienua cor sit ubi ubi lux
14 15 16
Ne sis pollutus dampnas stin̄ cambus dans
17 18 19 20
Dat pacem arca bonos fenestris opace pene pax

Rubricelle in rubrica 31ª

1 2 3 4 5 6
Dum via nim parce do vins quia te pd odit
7 8 9 10 11 12
Obsequium mundum modum s quod parce unum

Rubricelle m rubrica 180

Omnes dantes vnitis indas albis hominis
pere homo mi vyor laico laiut luditur mtus

Rubricelle In rubrica 140

vcs dno stabat auete scegit stat medio pax

Octo uiam pere vobiscum emgrite signis

Dmica pma aduerty Evangelium
114 Cum appqsset ihs ff q venit
i nomie dm
Dmica 2 Evam 132 Erut signa i
sole 2 luna ff vba mea n mslbut
Dmica 3 Evagf RR Cu audisset Jo
m vinculis ff viam tuam an t
Dmica fer RR m 2 typoibs Evag
Missus e angelus ff p vbu tuu 3
ser 6 Evagf R Exsurgez maria
festinis Salutari meo
ser sbbo Evagf 12 Jmo 14 1pt
ff Salutare Dei
Dmica R Evagf 14 Miserere udei
fimis Jo baptas
In vigf nitatis dm Evam 6 Cum
esset desponsata ff a pres eor
In die nitat m pma missa Evam
A Erut eductu a cepte fis bone volutt
In 2m missa Evagf A pastores loqbant
fis dutis e ad illos
In 3 missa In pncio erat vbu ff 2 vit
Dmica I octauas
q Erat pce eg et mr ff erat ihs
In circisione
8 postqm consumati sf ff in uno sepes
In vigf Ephie
10 desiuto herode ff nazareg vobr
In die sco
8 Cu natus esset ihs in regio iuda
Dmica I octauas
11 Cu natus esset ihs ff de ra homes
In octaua Ephie
12 venit ihs a ma ff m placu
Dmica i pg octauas
14 Nupte fte sc ff discipuli eg
Dmica 2
31 Cu descendisset ff in illa hora

Dmica 3
34 Assedete ihs i naui ff obedierei
Dmica 4
64 Si e e ce hoi q semnat ff hoze meu
In septuag
91 Si e e ce hoi pisalias ff vo electi
In sexag
64 Cu erba plima ff in parabra
In quinqgf
112 Assupsit ihs ff laudes do
In capite ieiu
30 Cu ieiunatis ff t cor tuu
Feria v
32 Cu intrasset caphar ff in illa ho
Feria 6
30 Audistis q dm o ff eddar t
Sabbo
8 Cu sero factu esset ff salui fiebat
Dmica pma i q drag
18 Ductu e ihs ff mistebat ei
Feria 2
138 Cu venit filio ff i vna erna
Feria 3
Cu intrasset ihs ff De regno dei
Feria 4
Accesserut ad ihm ff mr eius
Feria 5
dicebat ihs ad eos ff no erubescim
Feria 6 sanu
Erat dies festus Judeor ff q ascen
Sabbo
Assupsit ihs petr ff ad illa hom
Dmica 2 in q
68 Egressus ihs secessit ff ex illa ho
Feria 2
Ego vado ff et quo sp
Feria 3
Sup cathedra ff Sedunt pharisei
Feria 4
Ascendes ihs Jhrlm ff p mtes
Feria 5
Ihs q erat ductus ff in desertu

Feria vi
hō qđa ep̄ etplāt ff eu habat
hyc
Sabbo
hō qđa huit duos filios ff rue
Dñica m· m qđrag illud
erat hō cuiꝰ de ff ctfodiur
feria ij
Quarta audui ff illoꝝ bat
feria iij
Respices hō fims Sepaes

Incipit prologus in libru sequentem

Domno Abbati colu bensi fr bernardus abbas de valle re. in dno semp. Desiderium meu ad eplas

Domni carnotensis quonia mo nachorum nobis primu ut promisera destinare curam. ybi et aliud quo q implere est q insistis. Nam si breuiter rescribe de remissam. et eplas tanu redde velle cepissem. hortatu vro in libri ut cernis longitudine prolixi sumus et in pluribus plures possint edificari Si opus am a nobis plectu fuerit. nunc non ipis ad quos factu est sed oru pri reddatur abbati. et sic demu ad ipos si ut asserit abbas premat. Monachi quippe sui. et ecclesie sue regule sine nutu abbatis dare ita et aliqui datas phibentur eplas. Nam et ob hoc maxime dim fuit quod multum horret rogatus ab eis respondere tardam. q ut mihi videbatur ignorante abbate illas eplas scribere et mitte psumpsissent. Nec falso id suspicatus sum. ut postmodum liquido compe. Ego cepto opi q dem legentibus apparebit eplis nomen indidera. sed qu pro nomine nodum pro obtinere mandato no seruam ut promisera. liber si iudicabis non eplis censeatur. Et quia inter multas questiones que ibi a me solumtur id precipue utilius sublimitas studuisse pructamur. que nam liceat precepta. et per quos. et quatenus dispensu. deinde et utilius de precepto et dispensatione. nisi uobis aliud forte q grauius videat.

Incipit liber de precepto et dispensatione

Quia mente iam tacebo. q fronte tamen loquar. crebris eplis et inuitis cogitis me aut precium prode impetrare. aut officiu redimere caritatis. Ut ego malleus sine illa que edificat euelleri absq illa que edificat euellere

nutus tandem pnubus uris duris imo nobis ungues teneros et ut verear ego non aliud quia verecundus in hoc ausum. Nam mea me ut fratribus et pbris tam abnis scripta qu verba pferens arguit eruditum. Unus em iam relinquitur mihi uel de possibili te cauendi locutus. presertim apud vos qui ex oe et corde meo sanu certum tenere uos credimus. quatum possu in mihi huius. fidei proinde vre. non meo sidere nugemo. abissi ingredior ad nomen. nescienu deus sat quia exigue emersimus. presto caritas erit. ubi nam ibi et veritas. si quo minus exciset effectum de scriptis ponus rei gerendi. voluntatem certe non culpabit. Tempabo autem eadem si potero quemlibet eplas sub epla breuitate redigere. et si non epla breuitate. Uerum sequenti non est si fuero ego loquior in exponendo. si uos tamen eas ponendo ordinatas et ipas sanas longas eplas tenuerit.

Prima igitur questio nra regula nram versatum de qua mihi fallor et re hone omnes aut pene omnes ordinis nri. Ut ritus nempe regulas illa instituto quomo et quatenus sit pensanda pro fratribus eam. Ubi inciret ciuitatis que continet puridea sunt et precepta consequuntur et dampnosa nisi secundum consilia mu uel monita. et ob hoc nullius aut no magni sit ponderis ipozum professio. nulli aut non sunt nulpe ipozum pniciosa. An recte quedam sunt deputanda imperijs quedam pro consilijs etiam tanda. quo pnm an liceat pnm non liceat omino pretergredi. Et si hoc ulnmu deinde discipulum a me. nunc de mu cetos ac ppue numis patris hominis flagitatis. ne an forte per pias se sin sensus opiniones hinc inde uagandi deuium erasio. qui quare cilicem et camelu glutire contingat. si nesciat quantu nire ul ope sue quibusq debeat obuiantis. hic est quantu recolo totius pre ul lius phronis sensus. et si no ubi

Qd autem subiungit. et pgnis mqte de obedienna. quibus gradibus distinguatur. quibus claudat hmoi ad eandem ptnē aditum ostendit. quippe qm deceret regularibus ꝓpria habere. et puto ad illa sanctus respondi fuerit de ista iam nil superest qd ambigatur

3

Itaq; ut semel ego. regula sē̄ benedicti omnē hoīem ꝓmittit imponit nulli. protestari quoties suscipimur et tenemur. non tamē si nō suscipimur obest. Qd autem voluntate est suscipientis non mittentis ꝓponens. voluntarium merito dixerim non necessariū. Attamen hoc ipm qd deo voluntarii si quis ex ꝓpria voluntate semel admiserit et promiserit. deinceps tenendū. profecto in necessariū ipse sibi fecerit. nec iam liberū habet dimittē qd ante tamen non suscipē liberū fuit. Itaq; qd ex voluntate suscepit. ex necessitate tenebit. quia omnino nunc est ei reddē vota sua que distinxerunt labia sua. et ex ore suo autoritate dempnari iam aut iustissimi. Certe felix ut quidam sanctorum aiāt necessitas que in melius coegit.

4

Omnia proinde sanctis benedicti instituta excepto sane non nullis de ꝓnabundis. nec ubi causa necessitate caritate humilitate malicie. que non tam ipm̄ robustat instituisse quia deū. et obhoc premiis non cē minuenda. de reliqua vitiosa non ꝓficientibus quidē monita tantū seu cōsilia pensanda sunt. nec quia non observamus. ei in melius proficientibus in ꝓpria. quia tribuentibus in femina fiat. sine. ut vera nobis redda. illis voluntaria aut facticia. istis necessaria et immō naturalia non immerito ꝓmittur.

Jm sane necessaria dixerim. ut ex eis minime putidum. necessarijs vt nonabilibus. quibusq; dispensandum. Et non omnibus in hijs moi reddita dispensatio. nisi his detrahat quantum aplō dicere pōt. Et nos ex ipsimet homo ut ministros xpi. et dispensatores misteriorū dei. Nouit autē fidelis seruus et prudens. que constituit dns super familia sua. ibi tantū vsuscapere dispensationem. vnde bona possit hic recompensationē. Hec quippe quanta merebit dispensatores ut fidelis quis inemanuit. Et eadem forte esse fidelitas a subditis michi omnibus exigitur in obtemperando. que a ꝓpositis in dispensando. Constat igitur ex his que dicta sunt. veram illam dimissionem meam. ac sufficienter si modo ꝓpositi distinguatur. et tempora. dum subditis quidē sit omnis regularis institutio quanta distinxerat ad regulares observantias pertinere professionem voluntariam. post professionem necessaria. relatis ꝓpterea voluntaria. utraque inemanda ab homine. prima necessaria utraque fiunt diuinus institutis. Quinobrem sollicitis ni potissimū congruat. ut silentium magis eadem diuisio apparebit. si eius michi qd dictum est necessarium tutius in his subditis detur. stabile. inviolabile. communibile. Et quidem stabile dixerim qd ita est necessarium. ut non ubi homini mutare illud fas sit. nisi sol' dispensatoribus misteriorū dei. deest ꝓpositus. ut vbi quia regule sedem Basilij. Augustini. benedicti. nemo audeat canones. et si qua sint ab ecclesia instituta digne auctoritatis. Sine qua a suis tradita sunt sanctis. stabiliter ꝓmeruit. nec omnino omnibus subiectis. ut aliquo modo variare aut mutare concedatur. Que tamen ab hominibus constituuntur. quia per homines. horaq; et ossino illis canonica electione sumendentes. licite merebuntur noxieq; pro causis horum ꝓpositi et temporibus dispensantur. Vbi sane qui hec legit attendat. ne forte non dicere posse ea nullatenus ipsis leuiter pro voluntate mutari. sed ex ratione fideliter dispensari. Deo aut hanc iam mutationem tribuere et a malignis tempe possit. qui non naturaliter nec per se bona sunt. Porro inventa aliqui institui fuerint non quia aliter viue non liceret. sed quod ita magis expediet.

ner plane ad aliud qm̃ ad luxuriam et ruinam animarum. Quam diu ergo animam mihi meam omnino immobiliter fixa sit mens mea ne ab ipso quidquam possim sine offensa peccare. At si eorum ratio contraria forte aliquando animam visa fuerint huius diuturnae quibus hoc posse videre damnum est et prudentiae redimi est nonne iustissimum est hoc quietus atque procul animae curam sue rum pro animae quoque ubi expedire videbitur uel omittant uel mutuantur uel in aliud forte commodius demutent sicut e regione imminente paludibus foret si statuta propter hoc animae curam gerentium teneantur. Tenent ergo fixam finemque immobilitatem etiam apud platonicos quae ex stabili necessario sunt sed quoniam animam deserunt. Nunc autem hoc ego ut solus sentio ut primo dixi. An non et papa Celasius hoc ipsum pensit. Aut siquidem ubi necessitas non est. Quamquam tabula maneat sorum pariter decreta. Deo quoque placuit ubi nulla necessitas non est nullo modo violentur sacrum primi institutum. Et infert. Ubi ergo necessitas fuit ad unitatem ecclesiae quam priorem habet ea dispensetur. Et necessitate cum fit mutatio legis

Necessarium denique quod immolabile nominatur illud melius quod non ab homine creatum sed dominus promulgatum a deo qui dixit mihi omnino non patris aut exemplo causa non occides non mechaberis non furtum nones et reliqua illius tabulae legis. Quae et si nulla prorsus humana dispensatione admutuentur nec cuiquam homini ex his aliquid aliquando solvendi aut licuit aut licebit deus tamen hominis quod voluit quando uolunt solvit sive quando placuit ei mutare sententiam misereri sive cum ab hebraeis egyptios spoliari praecepit. Quorum unum alterutro nisi sive simus facturi alterum quidem nisi plagiarii rapinando repugnantes si non exuisset utrique factui auctoritate compugnans. Nam ubi simile aliquando a sanctis hominibus fuisse legitur usurpatum scripta non indignanter quod deus in praecepta aut eos peccasse fatendum est sicut homines aut certe sicut spiritus familiares dei consilium accepisse. Unde et unum exemplum pono quod occurrit de saul cui scripsum una cum hostibus operiendus interficeret. Quod unusquisque factum est si defendimus non fuisse parum pertinaciae hunc fuisse consilium indubitanter credendus est et si de scriptura hoc non habeamus.

Iam vero necessarium incommutabile quid acceperimus eorum nihil congruentius quam quod divina ita constat et eterna ratione firmatum ut nulla ex causa possit uel ab ipso deo aliquatenus mutari. Sub hoc genere est omnis illa sermonis dominici in monte habiti spiritualis tradito et quidquid dilectione humilitate mansuetudine cereisque virtutibus tam in novo quam in veteri testamento spiritaliter observandi contradimur. Haec quippe talia sunt quae nullo loco expediat aliquando non habere. Eo siquidem immobiliter quo et naturaliter bona. Nullus nisi nocere rem nullus nisi salubriter aut imperantur aut observantur. Omnium spe omni pene mortem contemplatione nisi rodita salutem exantlantur

Prima ergo necessitate sua nullus sunt impetrandi voluntas sedam praecipuus aut formae. Terna propria dignitas. Disse velut aut ut iam dictum est quibusdam a se iuxtaem gradibus nec sic ne necessitate nec una omnes sequuntur immutabilitatis firmitas. Nam ex prima quidem quod essentiae et supremus immutabile. Tamen nec mutabile dei constat divinis illud in creat mutare plans et hoc non nisi fidei et gratia dispensatione. Quod vero sit ex sequenti quae et maior usus est pene ita incommutabile. Non quippe deo mutabile esse supinus demonstrandum est. Porro quod de nonissima fit tamen omni maxima omnino incommutabile est utpote

spiritale

non

qđ ne ipi quid deo muſce liberū é. Quod igitur nulli hoim ſns eſt minime miſi ſolis plantis dīa vir mutabile congene ꝑt. Quod ſibi nō ſtat haere deo dicatur pene immutabile: qđ neipi quidem penitus immutabile nominetur.

Que cum ita ſint: ut adea redeā de quibus poſſim querimur. patet qđ magna ex parte regulaīs tradimus ſubeē quis qui ꝑest et ſi nō voluīt certe diſtrenom. Sed dicāt. Quid ergo velmgiſ neceſſitati. Audite ꝙmplurimi. Primo quidē quidqđ de ꝑpetualibus in ipa regula ngadim eſt in manu abbatis ut ſit in arbitrio eſt neq; vel̄quimur. Deinde illigua pars que in corpalibus cōſtat obſeruanīs. ne ipa quidem in eius ita voluntate poſita eſt ut eadem deſeruiat noluīnt: ſed magis coronatur neq; enī abbas ſine regula ſi: cum ſemel et ipe ſponte mea ſe profeſſione ſubmiſi. Et ſicqđ negandum non eſt dei regula cōmis regule ſancti bndicti inē ꝓportiōe. Eſto pīnde ut mō dum regule lītera cedat pro tempe cōmuni: ſi ratio neceſſitas exegerit. Abſit m̄ ut hoīs ang̃ pia ſubdatur voluntati. Super ferī ſane miſgreſſionibus ſuper patrū traditionibus conſtituit. qui abbas eligitur: mandatorū cultor: et vitor vitioꝝ. Aliter vor namq; ſātas illas obſeruantias. predecessorū prudentie et fidei credimus: non ſubditas voluntati. Hinc eſt qđ idem legiſlator in hijs que abbati diſpenſande velquīd. caute miſcet. ut mentem voluntatem. ſed aut conſideratōnem aut diſpoſitionē. aut pīnde aut certe arbitrium ſeu aliquid hui⁹moi ponit: volens imminere pīndi fidimq; diſpenſatore. rationis ubi forte diſpenſat ſecm̄ indulſit: non ſue plane voluntatis. Unde et mittat. et non ſemel. qđ de oībus indulſit deo reddituros ſit rationem.

Lego profecto in regula. hec conſiderato penes abbatem ſita et horū illud. Ne in pīndenda ut arbitrio ſine diſpoſitione abbatis. Ut ante pro ſua voluntate aliqđ mutetur me ubi legiſſe ~~me recolo~~ non recolo. Cui primo in oībus mihi oīes magnā ſequātur regulam: nec ab ea temere deuiētur a quoq; Ego nec ab ipo abbe. Omnes mihi ingrati ſequātur regulam. Nemo igitur ſua voluntate: ubi ſane nec abbatem exnpi puto. ubi deus quārum neceſſitas ſubintrat: ſubtrahere voluīnt. Quid enim. Nomine regulari qđ profeſſi qua ſe minor ſponte ſubdit priori. eq; alligat et priorem. Ad mutuā eq dem pacem pari reor ut mihi neceſſitate teneri: fieriq; duos ꝙ vnū ſponſionem alterutrum debitores fideles nunc vnus alteri tenuis obedienie. Quid nam igitur iam voluntate relinquit: ubi et peccatus debitū neceſſitate tenetur. Sed et de horum non pauci plane prescribitur voluntati. qđ qui profitet ſpondet quidē obediennā. nō tamē omnimoda: ſed determinate ſm regulā nec aliam quā ſi bndictus: ut operetur eum qui ꝑest non frena ſue layce voluntati ſup ſubditos: ſed prefixam ex regula ſibi ſue menſure: et ſit demū ſua impia moderari ēm id poſſit qđ verū eſſe confiteris: nec qđ libet verū. ſed hoc tantū qđ poſſit patet mſtruit aut certe qđ ſit ferendū qđ mſtruit. Sic ſe quippe habet profeſſio. primo nō quidem regula: ſed obediennam ſpondit regula ſi bndicti. Non ergo ſm voluntatem ꝓpriam. pīnde ſi profeſſo ſm illā regulā abbas meus mihi aliud forte impo nere tempauit. qđ non ſit ſm regulā. aut ēnā qđ non ſit ſm ſa mſtruit. uerbi ca baſilii. Auguſtini. parthomii. quē ſm queſo in hac re neceſſitas imdet obſequendi. Poſſū quippe a me poſſe exigi arbitror qđ primi.

ergo

Uxens iam obedientie limites quos requiris primo dus est obedientie tenor professionis: nec se extendè valet potestas imperantis nisi tenens attigerit voti plenitudo: profecto nec. et ultra. nec non etiã contiquid aliud quã obedientie limites quosdam constituerint: et his suis finibus vnitatem eandem circũcludi. Denique obtinuerit quisq; professus meliorem gerere salubriterve vitã. nec vir obediat legem regendus. nec retrahi est inhibendus quã sua ipsius videtur completi professio. Quando nemo contra. Est ergo qui medius est vite medius. Privus vero. professione firmatus. tamq; lignũ quod erat in medio padisi. solus sine dubio legi erit subiectus: obnoxius missionis. Ergo plane iussio vel prohibitio non pterear limites professionis: nec vlterius extendi. nec contrahi vltra. Nil me planis prohibeat horis q; permissis plus exigat. q; quã permisi. vota mea nec augeat sine mea voluntate: nec minuat sine certa necessitate. Necessitas quippe non habet legem. et ob hoc exquisat dispensationem. voluntas vo. quoniã sola mẽtis reatum. et sola nõ in merito gradũ alioquin usurpat. Alioquin et absq; necessitate remissio voti. nõ dispensatio. sed prauitatis est: et de scripto contra voluntatem murmur est. non professus. Ponat ergo ipse sibi metã obedientie subiectionis ex voto labiorũ suorũ: nõ aliunde desiderio. monentes eos. nõ roganteS. ad delictorũ: condescendemus eis cũ necesse fuit ad remissionẽ. non rudes in eis. Ceteris subiectus huiusmodi obedientiã que voti finibus cohibetur nouerit imperfectã. Nam perfectã obedientia legem nescit. terminis nõ artatur: neq; coercetur angustijs professionis. largiori voluntate ferme in latitudine. emittitur: et ad omne qd̃ iniungitur spontanea vigore liberalis alacris animo

Dñm non considerans infirmam libertatem extendimus. hec est illa de qua signanter apls̃ petrus arguens. mundi corda vtã in obedientia castitatis. pulchre vnam per hoc sequestrans. ab illa inerti et seruili quodãmodo obedientia. nec quidem perfecta. sed obnoxia necessitati. Per iustum illius nullerius positum non est iustus est. non qd̃ ille perfectus viuere debeat sine lege. sed quia non sit sibi lex. tutissime quippe contentus voto sue emissionis. quia sibi pro professione. quia sibi pro anima. denique nec ista regula ipsa iussit. ubi monet si fieri impossibilia diligantur. nec ibi fidens de adiutorio dei obediat ex animo. In eadem denique regula terrenus desiderium hesitanter. ponens. ut enim obedientia monachus se subdat maiori. videns quippe eum. nõ vult nos in obediendo mensuram. nec contentas professionis. nõ alienare. promissi debitum. non de puncto in punctum modi. sed nisi aliter erga vouit. et obedire in omnibus. Est sane quidem obedientie limes in tempus. ipsa temporis. et finem: nisi sit finis obedientie qui et vite. huic nobis maxime exemplum commendat exemplum. qui factus est pro obediens usq; ad mortem.

Per ergo quotiens mihi visum fuerit mobedientia diat. et precepti. et transgressio sine piaculo. Sed mihi est sine qua causa. quo affectu. qua mente. quo prudentie. in quo ne precipio malum hoc committatur. Et quidem nullam prius mobedientia. Deo pensanda. non tamen omnem pari est mandata pietate. Finis enim mandatis dei est non oneri. sunt ergo duo hominibus. et vnum. quidem spontaneitate. alterum vo necessitate se se defendendi. facimus pretulisse. An non hic sane euidenter mit lepra et lepra causa separationis una. dissimilem valde culpa vnius emissi et transgressionis. Quod vo si hunc subita manifesti studiosa malitia. aut verius odium forte ad idem

l. extremitates

scelus impulerit. Nichil ne similis pensandi esse videtur quod non adsimilis facti constabit affectus. Nil denique interest obsceni ne quia illas filias loth parum usurpasse connubii. et tamen quis non videat quantum enormitatis aut attenuare vitia turpis nefandique flagitii earum pietas mirentur. et mirentur pietatis. Iam vero de illo qui papiae et tribus de eo quod papiae hinc tremor adhuc tenda erit. sic vanorum distinctio: ut quos mihi preceptores videamur nobis immebit auctoritas. cuius si minor fortasse offensio: ac maioris cuiusque mandati transgressio. damnabilior estimetur. Aequius est igitur eidem obedire deo qui hominibus: et ipsis melius magistris qui conditi sumus. Porro in magistris. melius melius ac extremis. Quibus autem melius et sint obediendum ipsis procul dubio et non obedire detestabilius est. Et de mandatis similiter. Quia oportet quippe maiora minoribus minora opera mihi et nunc debeamus. de quorum et contemptu. anxia eadem consideratione. grauior leuior ne offensa constituatur. Porro maiora minoribus quaque mandata dixerim. sic quod magis nunquam ne velle constituit ipsum quod precepit. sine hominem sine deum. Est verbi gratia mandatum non furabere: et est mandatum omnium peremptorie dandum: uerisque quidem magnum: quia uerum quidem dumtaxat. sed de non furando manifestius. Nemo enim nescit equissime deo non eque displicere furandi ac furandi. et quia de duobus malis plus uelit nos tenere nostra quam nolle aliena. et tanto quisque peccare quo non debuit sua quam quis nostra furando. Sed et in mandatis hominum ratio eadem habenda est. cum probatis necessitatibus ut ordinandi. diligentiam affectio uarietatum quidque premouerint. certius nec commodius. hoc amplius cupiat et exigunt obseruari. Tam ergo quilibet superioris preceptoris quam antecessoris pie

sapientiam et obedientie precingit me tam: et mobedientie terminat alpha. quando ut dominum est in planis quibusque gramosis autoritatis. et communi dando quibusque manoris voluntatis. quo diligentior obsequendi debeamus ira. eo ipsa ipsum minor meritum de contemptu. huius imaginis distinctionibus adiacentibus. et obedientie modius. et pondus mobedientie facile reperitur. huius gradibus nos solum inter diem et noctem. hoc est bonum obedientie. et mobedientie malum discernimus: sed etiam mane diem et diem: meridiem inter noctem et noctem: inter bonum videlicet et melius. inter malum et peius.

Bonum quidem obedientie finis est. si unita magni mali sententia. inter metum gehenne. sum inter fauctam professionem qua professus est quispiam obedientiam melior tamen cum ex dei amore obedire. Illa quippe obedientia nimiatis est ista caritatis est. Illud autem optimum dixerim obedientie gradum. cum eo animo opus iniunctum perficitur. quo et papias cum eum ex voluntate inuenit pendet mirentur exequentes. sic ut nec manus moribus. nec mens maioribus confligat ut assolet. ad implendum quod iniungitur subiecti studium impendatur: sed moderante animo quoque pro sua dignitate imperia modum sint utrobique seruandi tam obseruando quam uidelicet iussa: quam minuendo prohibita: non quod minimum habeat que inbentur quod precipiendum putet: et si tamen minimum quod minimum est reputet. sed minimum ex comparatione maiorum. Nomen uerus humilisque obediens. et minima non contemptui: et maxime cuiare que maxima sunt. intimoque dam deuoti sinceriqz animi sapore discernens. quibus de mandatis quid quis pensitans quo animo factis respondeat non ignorat. Tu mandasti mandata tua custodiri nimis. ubi quia non dat omnisale ois

illa mi oporter mellig· que qm
non sine grandi culpa quacūq;
occasione violantur· ideo no sine
gram pena quonidcūq; violata
donantur; utpota non oendes
et signa him nol sint· quorum
nullū pt esse obstaculo ?insta nl'
mala; nullū bona beata ue tūs
gressio· dispensatione dimittat hu
mana·

Cetera que nel a pfatis
dispensationē adimittūt
qua lenori censura ngr
lata primitur· lenoma dicūtur·
Ex hijs uerbi gra dico esse nl' crisi
interdictū vel indictum silentiū·
her siquidem si quis mandati no
veniat· nec pena sint· Accedente·
mādato si quis mm' iamobstina
tus in prio repugnauerit· nec tame
in crimen· ita sane si per subrep
tionem aut obliuionem· no aut
per contemptū horū trāsgressio
nungit· Media quippe sunt e· qbs
illa videlicet precepta constituūt·
que vos fratrna nominatis· longe
uaq; distarem a naturalibus· qbus
in ipis est gerenda necessi
tatem· cū tamen ner sine offensa
neglig· nec contempn sine crīe
no nl' ipa queant fructa ab hijs
dimittat· de quibus pcepte dicit·
Qui vos audit me audit· et qui
vos spnit me spernit· licet naq;
ipa pceptorū opis quantus mi
noria sit· Admitte tamē auctis
pondus obnoxiū mādato· māda
tumq; pro nomi facit· nā magno
tamen si contemptus defuit· her
ergo grialis regula sit vna· sem
que pstant pcepte· nec bona nec
mala sint· aut dīna institutione
aut pria mundi profession fixa
non sunt· ut no missa quide hu
ic vel illi libet nl' admittātur nel
omittantur· missa vō sine culpa
non negligātur· sine crīe non ō
tempnantur·

Ubiq; enī et culpabilis neg
lectus· et cōtemptus damp
nabilis est· differt autem· quod
neglectus quide languor mentis
est· contemptus vero superbie tumor·
porro cōtemptus in omi spē ma
dator· pro ponde grauis· et coīter
dampnabilis est· neglectus autem
ī suis gramor· tollerabilior· ī mo
bilibus mandat· Sīqnd adultrium
quarūq; modo· quoniq; pceres aio·
mee plagium est· ac nemīale per
cutit· aim tamen leue verbū ī pe
nl' loco silentij forte per oblimonē
subrepti· crisis pe per impetū ma
nus extensus qua pcussus contra
preceptū· quod vnq; aīm neglgen
tis aut dissolutū spūs mundi est·
eo fraudulne venia peccatrix quo
vix nel pena repentatur· Quod
nim sponte et ex deliberatione ī
verba onosa silentio licet· non m
dicto· lingua lapsatur· Quapp her
tame neget· quisquis ipsum
contra regulā vitatis· vn mm
rū et ratio exigenda est· m futu
ro iudicio· iudice ipo terribiliq; ad modū
mināte· quia de omi vbo ocioso
reddent homines rationē in die
dīi· Ihen nobis que nam poterit
reddi ratio de otio· Alioquin otium
non est· si non omnino ratione pau
lum est· Et tame quis nestrat vnī
detractionis vlcium· quantū ena
tuamelis rabidus· id est onosis ppon
deret· ad debitū meritiq; dampno
nis· Quod ut videlicet· qd differens
est m mandatis· consequenter et
in culpis· sicut directa maior·
grauior· leuiorq; minori censeat·
trāsgressio mādatorū· sed man
dantem non ita· Sme enī dei sme
homo virtutis dei mandatū quod
uiq; tradidit· pari profecto ob
sequendi est riga· pari reuerētia
defendim· ubi m contra deo no
pugnat homo· Quod si contigit· per
gendi mdubitant· consulo in per
sententia· quia obedire oportet do
magis qm hoibus· Aut enī hor ēs
pondendū est aplis· aut cum phā
risēis certe audiendū· Quāde et
vos illesi credimi mandati dei· ppt

cū

p & qđ aug iustg qr. habeo nagi ex pntia dñi ca' de hoc | esse mea q̄ placione dei ꝙ ꝓpiationem

tradiciones vras. Si aute dolet o tempm magr̄ homo pillo quā do cet omem sam̄ cōpletur illa & et vos posint sumel' sentā quia mr̄ lepram videtur discerne sic. Si peccauit vr̄ in vrm̄ ꝓximū est pont deus. Si aut in deū pec cauerit quis orabit pro eo. Ego igi tur si hoc me angi animo sena am ut aut deum aut hoīem offen dere necesse sit. deum potius ꝙ hoīem ter eligo non offendē. Ceterū deo offenso quis orabit pro me. Si ad hoīem offendo ꝙ ad ipm̄ pertinet. qui tō pnde si aut in deū peccauit cuā ꝙ sub retligatur ꝓter hoīem q̄s orabit mḡ pro eo. Neut equidem Nam etā quo offenditur. et obḡ offenditur. eque. vīsq; oratio exaudā determē apud ipm̄ qm offenditur: hoc est apud deū. Talis ḡ redarguis est ad orandū q̄ sit paratus ad placandū. Porro mi pam si qua est qđ homo offenditur nūm ei non obeditur. aut multū extenuat aut penitus adimit causa melior. Cā ita ꝓter eū dā nat si peccauit vr̄ in virū ꝓximū dicendū est ꝓter deum: qđ nūl latenus lesio nūs nisi ꝓxīm ne deum plane exinsetur a culpa si ꝓximus desint in causa deus. Unde paule coīdit qui ait. Sic in fratrem peccantes in xpm̄ peccat. Nam de ꝓximis certū tenemus ipius ve rimat testimoniū sic loquentis ad ipos. Cum vos ignorat me spec mr̄. Sed et de quolibet frē nolite aut ꝓtempnē vnū ex his ꝓsil lis. et qui scandalizauit ꝓnum ex his ꝓsillis qđ sequit aue rat deus a nobis.

Sed non oīa scandala eq̄ sunt lance pensanda. Alt tere namq; a cipienda sūt scandala pusillor. et aliter phi zeorū. de quibus apls̄ timendum et intimandus qđ scandali

zari cent in ſmone viante. cer ponsit esh similr illos. cen sint diues ceterū. Illorū quippe sta dalū exignorantia. istorū de ma defendit hanc prēdit. Illi scandalizantur qua veritate nesciūt: isti qua oderint. Unde et pusillos illos arbitror appellari. q̄ volūtate quidem bone sed non magne sūne existes. zelū dei hēant et si non ſm̄ scientiā. Talui stan dalizatā non nā ꝓnomē polet. ꝓtalui dilatat virorū: paulo ius dicente. Vos qui ꝓtales est hūmōdi inspīte in spū lenita tis. Indigm̄ siquid valde ē hūa nam eos merei indignationem: qui dimā iam sanā consequūt misericordiā. Nam hi quoq; qui dñm crucifixerūt. magnū quid prodesset. sed pusillū estimabāt. et si ex uno reatu. nūlq; nō in ex altero venā meruerūt. Hi quidem sentiunt si iuxta idem dñm in po scandalizati non ecūt. Nunc vo quid mi in pe. Sz tamē et misericordiā. probat hoc pha illa m neuse panent. Sphphanio. par mqm̄ ignosce illis. Et quia q̄e cetur mdulgentie ratio in tam horrendo sacrilegio. sequitur quia nesciūt quid faciūt. Ac si diceret Eo digni venia quo et pusillū si enia sint. Ignosce ignosco illis quia ignoscar ab illis. Si enī rog nomsenti. nisq; dñm glie crucifix issent. Sunt quibus non ita ig noscā. quos unq; nō ignoro et vi disse et odisse. et me et ꝓximū me um. pro hūmodi pusillo mis enia. terrens paulus eū qui ni hēat scientiā. nesciat tamen rondē rendē in scientibus. et peribit mḡ in tua scientia frater pro quo xps mortuus est.

Quod si tanto ope auenda sunt scandala pusillorum. quanto amplius ꝓtatorū: quos sibi deus ceteris quodāmodo in vtq; ꝓte dignius. sublimat ꝓximi illos. et ēuellendam et conci pendum: spaliter eorū resistens eis q̄

ß michi mmq; ꝓ nenti

vob audit me audit. et qui vos
spernit me spernit. In nō demū
hoc ipm̄ et regula mea phibet
ubi aut obedientia que maioribus
pbenit deo exhibetur. Nīm obiē
quidq̄ vite dei pprie homo. q̄
non sit tremen rectū dispice deo
haut secus omne aspiendū est
qm̄ si pprie deus. Quid em̄ mi
est veri pfectū an per suos ministros
sue homines sive angelos. hoibus
notescat suum placitū deus. Et
homines m quib⁹ sancte salutis 7 dei
voluntate de rebus dubijs proprie
dare et in propienda salute pūt. Sed
cui quid hoc refert tua qm̄ cōsci
non est. presertim cū teneas de sp
nitis quia labia sacerdotis custodi
unt scientiam. et legem exquirent
ore eius. quia angelus dñi
exercituū est. Requirunt dicit legē
non quam nec antecessor nulla scrip
turā tradiderit nec ratio manifes
ta probauit. de hoc meo quippe n⁹
precepto exspectandus est. nec pro
hibitor ausultandus est. sed quod
ita late aut obscurū ē cognoscitur
ut in dubiū venire possit vtr̄m na
deus sit an aliter forte velit. si no
de aliis custodiendis scientia et ex
ore angeli dei exquirendum certum
reddatur. A quo. dira poena con
silia requirunt. qm̄ ab illo nunc
dita est dispensatio ministerii dei.
Ipm̄ proinde quem pro deo hēmꝰ
tamq̄ deum in his que aperte
non sint contra deum audiendum.
Nec sane contra legimur facto
ipē samuel. quasi in hac pte dim
nam hoibus irruentes auctoritatē
ni ille in scripto meditato caplo plane
discrete inter preceptū videamur. Si
quidem qd nos asserimus de dubijs
hoc ille negat de manifestis. ut cum
aut si peccauit vir in virū. siban
diamur quis deum. an apte contra
homines hominibus frequenter man
dare possumus. Et hinc vos simen
tes materiam sue occasionem arripi
endi asserimus. si hoc constitit ut
nissa alicui homini ministrū dei
auctoritas. quo pondere estimanda

sint homine sub homine aut vix
aut nequaquam posse saluari. cum m
tanto plus mandatorum que plan
ena per materia sepe perpetuum
meredum non placitum aut dif
cile ad modum aut omino impossi
videatur. Et quidē non nego dif
ficultatem tante messe perfrui
sed cum ipa corde impetrato presu
mitur.

Porro impetu cordis. et
mirum in modum prorsus indignum
voluntatis est. statuta sem
per studiosius discutere. hec ad sin
gula que iniungitur exigere de qui
busq̄ racionem. et male suspicari
de omni precepto an causa latuerit.
nec unquam libenter audire obedi
re nisi cum audire contingit quod for
te libuerit. aut quod non salubre
sen expedire monstratum. nil apta
ratio nel manifesta auctoritas
dilucida sane. primo nimis mo
lesta est huius modi obediencia. Non
plane hec illa est que ex regula
traditur obediencia sine mora. dis
putare profecto hoc est. mastina tor
dis. non in audiendis obedire
stius modi ergo carnalem animam
non modo primo. sed cum optimo
pondere presumpte profecto necesse
est. qui non potest pondere carnem in
firma. quod solus spiritus promptus
exprimit ingenium ee suave et omnis
leue. xpi quippe iugum. et onus e.
et omino portabile. nisi xpi eque
spiritum hinc inde si diuine legem legis
te subministrasse ut hinc aret. delictum
veteri dicens. Ceterum hec culpa non
est date legis aut dantis legem. sed
imprudenter prudentis. et impie pre
cantem. mandati quidem stulti
et instituti. sed in re nobis esse ori
ginalem venundati sub peccato. cui ho
ante prudisse debuisse. quo inter
pretis euangelice non prius iacere
fundamenta. quam sedens computa
ret si haberet sufficiens ad perficiendū.
Nihil autem ei restat. nisi ut aut
correptus obediat semetipsum aut
obsistens audiat ab illis qui bus hic
homo repit edificare et non potuit

1. here

1. dem̄q

ats actu

nō pfessio emitti
non dz imprude

consummare. Vz forsan dicas. Ego nequa primus quispia inemmus
an non nel primus aliquid mandi
subripiamur de tam multis ac mi
nimis quę passim nel a negligen
bus ppositis imperamur. Ego me
quidem quotidie horę ego dedecoris
rpi quoq; de se fateantur apli. In
multis offendimus omnes. Et si
dixerimus quia peccati non habemus
rpi nos seducimus. Vz non gemi
mus ut aliquid pieramus primus. pser
tim cū nos septima consoletur.
Si quis peccauit habemus aduocatū
habemus dnm ihm xpm iustū. et ipe
est ppiatio pro peccatis nris. Denq;
ypheta de ipo testatur. q pro trans
gressoribus rogauit ut no pirent.
vbi sane notandū est quia et si
pro nris gressibus. non tamē pro
contemptoribus legimur supplicas
se. vm illi quomo pire possint.
pro quibus saluator rogat. ne
pereant. Qui obedienciam non video
nisi in omnem obedientiam. et
nisi gressionem. nel minimam quo
libet mandatorū exaggeran
dam putamus aut exclamacionē.
Qd' go modicū iam potuit venialis
peccati ce nel leue. aut omisse actio
crimen misdicatur obediencie. Vz
hoc inde videlz constare credim. qd
platoni missionibus tantū crimen
dim asserim. quanti si dimittis
tradamur. Quasi pō et ipsa eua
gelica precepta non multi nr se
distrepent. et melio observanciis
et nisi gressionis periculo. Ceterum
sicut non omnia omnis ce constat
nl' necessitat nl' ymbecillitat nl' ignoran
cia. sic non una de omni nisi gressi
one ferme sentē. nl' pena manet
dissimilia dispares culpas. Porro nr
pia culpa negligimus. que non pa
ri cura purgamus. nec pari pene
pniamur. Scire em euan
gelii tam flagitii crapule. qm
formidinis irrepidine damp
nat. verū quis magis non hor
reat e duobus malis incurrere
ne fedari. qm abo sanum. Alone
demq; vias in euangelio sub no
mibus trabis et festuce. graues
leuesq; discrimē obediencie culpe.
Non ergo disputate. primo dissimile
te. gradatim nobis distinguitur
que cui reatus pena debeat. dū
alii iudicio. alii consilio. alii et
geheme rei ce protestetur.
Que nam ergo consequendi
necessitas cogit. ut si ma
gistris diua demur in sinis
prepiis audeamus. nullū ideo iam
monacho leue aut venale pcm
meruisse posse putemur. et qd' eius
vnius se actionis crimen misdicere
mobedience. Esto. sit crimen. cui
penalis illa gehenna. nl' cehen
nalis pena assignanda. quid de
quapo illud dissimilis ce crimen.
qd' vinee iudicio rei tantū sua
iudicio. Nec tamen differebatur
ce reatum qd' nl' hactenus rei
stamus. Qd si reatū. et pcm por
to omne pcm cont dei mandatum
presumitur. Qd' aute cont mandatū
presumitur. inobedia dicitur. hinc
colligitur qd' trasit rei. et inobedi
entia sit. et crimen non sit. In vnū
conuenit. inocho leue et venale
peccatū. quodq; no humanum. sed diuini
mandati statuat nisi gressionem. In
hoc genere nisi gressionis fuit nonnul
la stultiloquia. nl' vaniloquia. et qq
eiusce dicta. facta. et cogitata. hinc
mihi et cui nichil. nisi cont mandatū
et dei mandatum vsurpauit. pax
quippe sit. et deus prohibet omne
peccatum. et nl' venialia et no crimina
ha reputantur. excepto am per ob
tentu vertitur in vsū. et consue
tudinem. et hinc non pax spes sed
peccatis nutrimento pensatur.
Placio quippe contemptui.
quoq; impetuose obstinatio.
nisi minis quoq; mandatis
culpam fiat non minima. et con
uertit in crimen grauis rebellionis
neutiq; satis leuem simplicis nisi
gressionis. Denq; in quo inobedi
entie crimen et absq; dubio sit. qd
sacramentum adiuuare. Quasi nisi

pcm̃ a rideandi est repugnare:
et quasi scelus ydolatre nolle acq̃s
cere. Non aut no acquiescẽ: sed no
le acquiescere: ut non iussionẽ sim
plex ip̃a nũ̃ resistio. sed voluntatis
superba contẽptus scelus ydolatre
reputetur. Non est em̃ idipm̃ nol
le obedire. et non obaudire. hoc q̃p
pe interdũ errorẽ nõnũq̃ et mi
firmitatẽ: illud vo aut odiosæ pi
nacie: aut cõtumacie no seruende
Sz et ipm̃ repugnare est et resistẽ
spũ sc̃o: et sl ad mortẽ usq̃ pcma
uerũ blasphemia ẽ: et non emit
tenda sine in hoc sc̃lo sine in futu
ro. Non ergo qualitercũq̃ mandatũ
pmi. cmãlem sunt inobedientiam:
sed repugnare: sed nolle obedire. Ce
terũ quam̃ abstq̃ illa pessima et
rebelli voluntate non obediũt. Ro
mõtacq̃ mõcho cmen misdiatur
inobedientie. si tonens sine crimẽ
trãsgredit̃. quonens in mũ̃ssi
one defuit hm̃oi regulã trãs
et contemptosa voluntas.

Henestrea aut̃ compat q̃
dam ut dicit̃ quasi det
inobedientias. an hq̃ ulla q̃
facta est in paradiso: que nimirũ va
luit no solũ obligare psonã sed et
priuare pmia naturalia. Adhuc
tamen et ipam pmã ẽ iussionẽq̃
pmandationem aut no aliude aut
inde maxime iudicatã ẽ iussionẽ:
hoc est ex rebellione defensionis
que semota est: q̃ deo ẽquitate can
sam̃ pmi. ut pctores ad pniam p
uocaret. nolebat quippe mortem
pctorum: sed magis ut conuertẽtur
et viuerẽt: ipsi manserũt delitta
tor suũ inedia malue adexcusã
das excusationes in pmis. Et quid
gemma malina pctoris pmum
q̃d ner sui miserius est. ut aliquam
dñam fatẽtur et sanabilem. deinde
q̃ et vltorem ut se fallant excusi
tetinde hũ acusatum. Deinde q̃
demq̃ dictus nomi actione mõcho
misdiat̃ ẽmen inobedientie: quasi aut
finem subrepat nescien. aut ca
su audeat infelix. aut non valenti
implere q̃ p̃cipit̃. Omis alicui
ma sentiatur de impossibili. Ita
ne mq̃ monarcho ẽmen misdiat̃
inobedientie. cum et antiq̃ manno
ta et tam noxia pmandatio. fin
le ut redimat̃ indulgentiã conse
quenter. Dicimodo confessio et non
defensio sequenter. Neq̃ em̃ tamen
ut dictũ est nouit simplex actio
nẽ q̃ ins ex deliberatione trãsgres
sio. quantũ aduerte genuardus
nec premeditatione obstinatio. Sz nũ
quid forte in lege quide diuina hmõi
est her considerando finem lege
rũq̃ lenio
rũq̃ inobedientie: no aut in ea et
in regula mea. Sed quo sine dimit
plus ẽ buendũ hmõi crimẽ quã dimit
tea hominibus: plurisq̃ q̃ p̃ sinos
deus. quã q̃ p scripm imperat q̃
hmõi mandati. An non deinq̃ et apud
sum̃ bñ dictum. gene et distincte ab
initium sentẽtie inueniunt. alia de
lemoibus. alia de q̃nq̃ibus mortalibus
in culpis. Quid est aut̃ lemosinarũ
pa. nisi inobedientia lemosinarum. Quidni
igitur a platis medium minima ma
data. quorũ mortifera lemosina patit
ẽm regulam pena. et in modicis mul
tum̃q̃ pniciosa sit. quoadeo abbis
iussio pmitur. Siquidem et ex ore ipo
dei non equalia sunt pmulgata. et
ideo non eqlr omnia vigilanda obser
uanda. Sz alia mira exhibenda est et
pmultis dubio q̃ nec phibet pmitti. et
maximis mandatum. et alia hijs q̃
alibi discrepans. cum possint nec de
bent de hijs minimis mandatis ineis. Sed
ergo audimus ex regula ignoces et
lemosinas nulpas. legimus et in eua
gelio maxima minimaq̃ mandata.
et mandatorũ trãsgressiones vnius
sas diuersis equaliter maximas.
Non est ergo necesse ut concedam
q̃d dicitis. aut deo sibi nolenti non ẽbui
o mẽ quod ab homine magno acquir
q̃ non sit contra deum. aut mõcho
nullã posse inesse leue seu venia
le primo quia et si tonens deo quod
furendi est inobediens ẽ communi
quonens eius qui hominis man
dati pro deo sibi est. q̃ quid instinc

A p deo sibi est

non ꝓpugnet ꝓcergredim̃ sicut
tamen non pua cura in exequde
exigim̃: sic nec pua culpa contra
hatur ex trãsgressione. Et si quis
pe vnus est qui offendit̃ non tñ
vnus pondꝰ q̃ inbent: nec vnꝰ
subinde dissimꝰ ussdrii ē omi ex
tenda trãsgressio. vñ pater bñdictꝰ
ꝑm quipe mḡ mensura ⁊ gre
cationis extendatur mensura

/. culpe

Frustra gnde ut videris
aut terrenã aut terrẽ o-
nam de obedie ꝓmissione
que sit ex regulai professione: q̃si
non oporteat ꝓmitte. qua constat
nec integre posse teneri nec sine
crimine preteri: siquidem deo quis
mḡ ꝑstet deꝰ homo nõ ꝑperam usse
rit. impunitatẽ consequi: frustra
mḡ ex hac occasione mali ita in
obedie exaggerans ut a tã necessa
rio bono ꝓmittende obedie ter
reatis: quia et si difficile cauetur
ubiq; subripiens uel' infidians nr
vos dicatis inobedia. vna tñ
variis et innumeris que a semeti
bus indicãtur. non semp tamen
dapnabiliꝰ seu crimialiter quod
papimur non implet̃. Et si omn
omis inobedia inexcusabiliter
sit culpabil: nulla tamen crialiter
dampnabilis. nisi qm̃ remedijs pe
mtentie non sanat: nulla est tem
liter crimalis. nisi que contemptu
superbie non curat. magna igitur
seruitus filijs obedie. et cuera
pax hominibus bone voluntat̃ quãdo
m omi inobedia sola dapnatur
m pene: qua nesciꝰ qui diligit
deum: sola nequitia superbia: qm̃
finale cauet qm timet gehennã.
Sed exemplis clarius edisseret q̃
dicimus. Si inuente semore ut sile
am sibim mihi forte per oblimonẽ
elabitur. venim me fateor inobedi
ente: sed venialit. Si ex contemp
tu sciens et deliberãs ꝓmpte m
verba ꝓripero. et eripero silẽtij
legem. piaculariter me constituo:
et crialiter. Et si impeditus ꝑse
uero nisꝰ ad motum peccati et
dampnabiliꝰ. In et hoc dñi uoce
videamur. Hec q̃pe sunt verba ver
bi dei colo. ei⁹ diffinitatem seu impos
sibilitatem ut vobis videtur tene
de obediaie. ut cauende mobedie
ne consideretis. m vita ut michi
eam exclamat. Hec ne est illa co
scientie quis actiones eo certior quo
magis audita venendi ad deum via:
ut modo namaliter mala ut
euitere. naliter bona ut ꝑficere valeam implere. non
minor tamen necessitas sit caute
la ad cauenda uel obseruanda. q̃ sibi
ꝑlatis sunt uel prohibẽ. uel iubẽ.
Et subditis. Sed ei a mḡ non redat
lucra pauꝑ. uel ena a multis ad
integrum obsequium: quid aliud ope
ramur nisi ne ena a nobis redarguatur quia
qd' illa ab aplo dicti culpam. ma
dum di ydolatrie lib'nes. Nil pla
ne aliud. si ita est ut dicis. Be
ne prorsus ut possit constitui ei
sibi. qui se non implẽ. considet qd
debere se reddi. Credit. magis ut
verborum veritum sensu breuiter
colligam. qd' ad integrum mandata
dei obseruaꝰ. ut valeat. abbatis
non valenti cui ut nos ita testemur
ne unus quid' totum ꝓterit. ut Ce
terum qm ita sentit. videmur mi. ut
vera pace dixerim. nondum gustasse
qm̃ suauis est dñs: sub iugo legis
nemo adhuc nondum respondet sub
gra: suaue xp̃i iugi nichq̃m esse
expertus: ideoq; crudelissime adhuc ins
mari per carnem q̃ spus non ad
mittat eius imaginem. Quod
vo si velit ista distinctio. quod dei
quid' uel ut. ꝑlati vo homis nequa
quam. a quolibet missa posse tene.
prohibita ne credat: quasi vo illa
quam absq; istis integre custodiri.
Sed si attendat de male quoq; pi
entibus ꝑlatis dei ꝓpter est. que
dicunt sancte. Igitur q m non sanct
aperte non m honeste tamen sed m
dei ꝓuocator existit. Im ne ergo
nullus mãdata ꝑsone exequitur
sin magri quamobrem puratis qa

nolimus aut qm̃a no possumus.
Sed si volimus & non possimus
sc̃ai summis. Si possim? et nolim?
sup̃bi summis. porro ad cauendã
sup̃biam illam. pẽ aduersum neces
saria ẽt cautela qua dicitur. ne for
te mentiamur mobedientes ẽmen
dẽ. si impossibile vob putat. ut
no videlicet ꝑ eos ꝓlatorũ per
contemp̃ũ interdũ resistentur su
pbie sunt non paucos sed plurimos
vos aliter omino sentire: nec aliud
q̃ quod ꝓ dictum exprimento.
Si aut non impossibile quidem
tamen difficile esse sentiũs ma
gẽ non contemptibile: et dñi ideo
consentiat q̃ sc̃iamus non sup
be sapere. minuendus ad iussa obe
dientie legem. assiduitatẽ pernu
losum ꝓmittẽ. q̃ tam laboriosũ
est obseruare. ad hec ergo respondeo.
Primo nõ ego sed dñs. Cum potest
mgr aptẽ capiat. hoc quippe est q̃
paulo supius dixi. quia aũgẽdi
discipuli meliores. proficisse de
beras vnde perficeres. Nunc aut
ut aut quidã. aut no tempte. aut
ꝓficere. Verũ tamen nemo si
caute ꝓficere nr. poterit se vl
tra modũ trãsgressionis hoc est
iam non peccaturũ. Aliquã aut
putat q̃ minima mirat. aut est facilior
illo q̃ autem multa offendimus
omnes. Sed si consequens falsum
ẽ videtur. videndũ est et de eo
quod aũdit. ne forte lex que da
ta est ꝓter trãsgressiones cohiben
das. non solũ non eas cohercear
sed & augeat insuper ẽmẽ pueri.
siquidem id ꝓmittẽ nos ꝑ nrã pro
fessionem reddamus q̃ certũ est no
posse teneri.

Quaerenda est ꝓmde nobis
in duo. primũ her obseruan
regulãs. in ꝓcepta videlicet
& remedia. ꝓcepta instituũt vitã ad
hanc partem. remedia ẽstimantur post pe
catum necessaria. Hic ergo vnusq̃sm
complectitur nrã professionem. nr pro
fessus quisq̃ sit in aliquo forte re
gularium mandatorũ delinq̃et. si ad
remediũ eque regulãe confugerit
et si cõmittitur trãsgressor mãdati
non tamen pars preuaricator. Sohi
uag̃ censuerem sc̃ripsisse potius. vo
lasse ꝓtinus. partim preuaricasse qm
et ꝓcepti contempserit & remedii.
Nam illũ sane dico sc̃iũq̃m ena
si interdum obedientie hmãe ꝓ
cesserit. consilium non respuit penite
re. Regulães nãmq̃ tenemur. et
si sepe delinq̃et non euadit quin rem
suique ex regula est disciplinam
non subterfugit. Pars siquidem
regule est regulãs correptio. et
in ea mentiur non solũ bone vite
ꝓpositum. sed etiam emendatio pe
ne. Inuenimur mea et ꝓcepta
obedientie. et mobedientie remedia:
ut ne peccãdo quidem a regula ce
damus. Fateor sane impossibile
nimis mortali. nel venialiter mi
dium non delinq̃re in ꝓceptis obe
dientie: sed nulla iam de impossi
bili re querela. quadamquidem. et ex
regula licet id quoq; q̃ tenuia
liter delinq̃m corrigit emendare.
Quod ergo dicunt a nullis posse
obseruari ad integrũ quodã a ma
gis ꝓponitur. Verũ est sed tenuis
culpa mobedientie est. et facilis
nisi cum ex ipsa forte medicamẽ
to careat tunc morbo preualentibus
nisi cum et ipsũ forte medicamẽ
tum contempnitur. Que cũ ita sint
frustra de impossibili re causamur
quin regulam ꝓficiamus. frustra
nobis de peccãdi nãe blandimur
ut ideo iusta nrã placorũ deo
non imputanda. sed nimis ioco co
tempnenda putemus. Ne rem videli
cet impossibilem contra nrã pro
fessionem videatur si tantum ex ea hos
bibus quantũ deo obedientie deb

asserimus. Cum enim iam ulli impossibile, imo per se ipsum non per fratrem sit emendare priuatam nonem. ubi non obediencia sed penitencia constituit priuatum vem. hoc quippe ut iam dixi profitencia nemo spondet. ut iam non peccet: et ob hoc non contemno. ut si priam aliquem non obedit. pna priuatum se constituit. nisi qui se forte sic professu falso existimat. leg uos unus asserius esse nec pau vos. De quibus ecia si qui mihi sint ut dicit vm est. et qd subdit. qd mihi unus aliud illa tribus dicit nec dubitat. vel potius reudebitas in suis ipsorum optatur constituis. qua noxia illa vendicatio mihi uo leo liberius maledicens. Neresse est em qui hmoi modi est ex pria pnte sententia. quadmodum in illo sua clamat apls. infirmi pure fecim. Et quomo michil est cde item pe phibet. qui gratum actione papitur. nisi ei qui aliquid putat cde: ita et regularis professio christum in se est dampnabilis non est. nisi ei qui dapnabilem putat. sed gremus primo oporteat primo sanc supius demostratu.

Putat iam videndum est quem similem que madit nobis ex occasione prius apli capitulo. Ducens nunc nempe dicens nam ita de peccatis panis sententia. puto. qz michil cde est expo. nisi ei qui putat quid cde: de illo cde est: et uersus. si uis comedat dapnatus est quia non ex fide: et regulam grialem tenere possit. qui minus malus tunc sit bonus quoq; qd agit: si malus ee credidit. ar tantum malus quanto credidit. Qd si contra uersum pgens mqueree. sive contrario minus quoq; bonus sit qd opatur. quanto ul falso opinatur. uerum quippe nobis primo et ipsum videtur. ut plus in malo qui no bono humane valeat misericordia optimo. Si uidero de malis quo merito ista credi ppr occultum nequi. videbitis et mihi no imerito quoq; ppr simplicem oculum de equo putandum et de bonis. Nam qui ex oculo negui corpis tenebras estimari. indicauit et de simplicitem equi corpis approbari. Vide te ne forte non sit vere oculus simplex qui fallitur. Fallit enim qui bonum malum. qui qui malum bonum putauit. Sane aut neum horum ne illud quinque ppheticum. ne qui dicit bonum malum et malum bonum: cum illi nemo qui hoc nebra nere. maledicti de quo vitus pro nunciat. qd sic lucis totius corpis id est opis augmenti. Et absit ut pro vitatis clamet contra veritatem: maledicat is qd illa pro bauit. Ergo vo. ut minor oculo vere simplex sit deus illi ee arbi trium necessaria: animatem in mi tione: et in electione veritatem. Na si bonum quidem diligat. sed verum non eligat. habet quidem zelum dei. sed non secundum scientiam: et nesciens quadmodum iudicio vitat. vera ee possit ni falsitate simplicitas. volens denuo ad vera instrui discipulos simplicitate magna veritatis estote inquit prudentes sicut serpentes. et simplices sicut columbe Premisit ergo prudentia sine qua nemilem sanc esse posse simplicem sit ret. Quomodo denuo ve simplex erit omnibus cui ignorantia veritatis. aut vo. ut dicit potest simplicitas quia simplex ignorat vitium. Scripti est em. Ignorans ignoabit patet ergo laudabilem illam et a deo laudatam simplicitate. absit hijs duobus non ee bonis. bonum lenda aliqui prudentia: ut oculo videret cordis no solum primus qui fallere nosti sed et cautus sit q no fallit posset. Ceterum sicut oculi simplicem deo ista bona faciunt amor boni. et rogamus vere sic ne qui oculi deo e regione mala confingunt: centas qua sit ut possit no agnoscat. et pessimis qua sit ut diligat inquitatem. xxxvi

Verū inter duo hoc bō
que nec fallere nr̄ fallī
sinit. et duo illa mala
que tam fallī quā fallere fugiūt.
duo sint media vnū quid bonūp
quod omnibus minor est fallī qat
ignorāna veri. zelo tñ boni fal
lere penitus non consentit. ac rerum
vō malī qđ latet veri notiam
non impediat amorē tamē bom
pre malitia mūme sentit. Et qm
omnēs tres melius distinctione ino
testr. sedm hoc duplex malū est et
illud item genus boni quod an
fugiū diuidamus omnibus corporibus
boni et melioris in malo et peio
rem. Et subdamus exemplaē
qm boni diligit. et malū nesciens
agit. hmō bonus quidē omnib
qua prius. non tamen simpliciter qa
cens. Et est qm boni et libenter
agit. et prudenter melius. Simplex
tenēa omnibus nō in meliō simplicē
dixerim. cum pote cui neutrū boni
desit. nec zelus satis bonus. nec sa
pientiaūhuic profecto cōpetit omnib
deus. cum vespiat super filios ho
minum. videat si est intelligens
aut requirens deum. Est etiam o
qm boni quidē minime diligens. sed
ex malicia pius est. sed species nr
fugiat malū. per ignorantiam eorum
non est. Quicquid eōdo non dū
appellandū neqm. qm exhibet ad sui
malū. nō non desit boni id est spē
cia. Sed est qm boni forte nescius
qđ non diligit agit. cum profecto
non integre id qđ dicitur neqm
assignauerim. eo qm neutro careat
malo. nec certamine subiacet. nec per
fidiate. dicitur si quid negū. quasi
negqm. ut is solummodo negū appel
lem. qm neqm hoc est in nullo
penitus appareat bonus. sed sit
peccatū bono vacuus. tam vide
licet et veri notitia. qm̄ benivole
na. Alius est itaq; prius oculus
non quidem fallere impetuosus
tamen fallī nr dicti est. Jonā
nus. de quo ysaias effatum

magnū quasi columba sedueta non hab
bens. Alius is quem dns simplicem
dixit tam nec fallere fatuis qm̄
nec falli. de quo et apl̄s dicentibus
eis dixit. Estote prudentes sicut / sic serpentes
serpentes simplices sicut columbe. Et ite alius
est omnibus simplex malus fallens
nunq̄ libenter. qđ non facile fallax
qualem profecto hūt illi qm ore
dicto astruūnt. prudentiores esse
filios huius generationis sua. Et
alius quem neq; ee dissimulā iqnia
est. diphar malus. cum quippe et
malitia pariat ignorantiam. et igno
rantia malitiā operetur. ut sepe nes
ciens et malū quod vult nō faciat.
et bonū faciat qđ non vult. Absti
nentia nempe est insipiens cor eorū
qm istius modi sunt. et quasi tota
diu. mr ecclesiā sensū. boni omnino nr
diligē. nr dimittē queunt. De tribꝰ
speciebus est. Impius cū venit in pro
fundū malorū contemnit. Nā
qm huiusmodi est. curare profecto
malū nec vult. nec etiam si possit. nec si
velit sinit. Quemadmodum hunc oculum
insipiens dimittere illo altero cen
sui non imeliō peiorem. non ga
malignior sit. sed quia periculosior
ignorantia quippe semitorem. sem
pitemas segnitiem facit. non nequa
quam. Est tamen ex hoc qm dubio
deterior. qm ille solū habet malum
mala intentione. iste et falsa con
fidentia opinionem. Ille vno careat. et duo
bus bonis bono zelo. iste. et vero
rudimento. Et hoc itaq; pessimo oculo
qui neutrū boni habet. et item ex
illo optimo qui neutro caret. semper
deum est vitatem dissentisse aut te
nebris obuolui totum corpus. aut
lucē profundi. Nam rebus duo quo
rum neutrum vtrumq; aut malū habet
aut bonū. et si ex parte possint. non ta possint
men sufficiunt totum vel lucē ac cor
pori ut̄ tenebras. Ignorantiā vtriam
ad pprietatem questionalem euerta
mur. is vō oculus neqm est qui v
niuersus pius et cecus bonū agit
et malū recedit. itaq; ree opando
sed opmādo inquiē bonū fugi in
malū venit. et timēt malū quādi

recedent. quado quide mixta dñi
sentenam totu corpus tenebrosum
reddit oculus negñ. Unde cñ lun
relinquitur ubi nec pia mrenno p
ueñ optimo fruentur. At non ideo se
quitur ut qui eo contrario mali sint
et boni puniat mixta sua fatidenq
similiter et ipe inueniat. Quarendo
est quippe simplex omnibus ille q ex
indigno vitatis tonu corpus luceñ
reddat qualem profecto supius
diximus. Neq cñ ex toto adhuc
tenebre desimt. ubi ignorana ve
ritatis lucem obstruat voluntis
Tu itaq ille omnibus vtiq malis
is vo mime vr magis licat bonum.
Norme raro videtur exigere ut pls
ille noceat qñ prosit iste. Neque
em offciens est ut tanti valeat
boni bonu vnu quantu duo mala
malu. Et quid laude dignum
dixerem ul' pla mtennom ppna
ner plane condigna exmmcano
ne fraudabimur mope quoq non
bono spa bona voluntas: attamen si
ne malo quocuq e non est derep
m simplicitas. Unu manus. Nu
quid non ex fide? prorsus ex fide
sed falsa: uel recte potus non ex
fide: qma fides falsa fides nd est.
Demq de fide vera non falsa puto
dixisse aplm. Omne qd non est ex
fide. pcm est. Non aute ex fide ve
ra boni recedimus qd' malu est: est
em falsum. pcm igitur est. Utrum
q pinde completur pns aplm
Omne qd non est ex fide pcm est.
et cetera videlq mahana et derepta
mortem na: qma qd a ne stulte fit.
et boni grisus condempnat mtennio
prana: et malu no pemus excu
sat recta. Nune itaq malum pueri
bonu qd' forte agus sine boni ma
li quod operis. Utiq pcm est:
qma neut m ex fide: licet sme leuq
ad modu peccemus ubi sana mte
none sola vasphensibilis alio fdo
appaet qna ubi maligna tenet la
tet ena in non mala actione mte
no. Unu qd absq ul' mimo pcto no
stru bonu minime est. Uno pacto
ergo bonu non puru puro ma
lo compabitur messine. et hoc
est ut nam affinax sit ad bonu il
lud qui ad malu istud. Et hec
super hac questione sufficiant. Ad
Na ad sipiores quoq sans ee reor
responsu supius. Et quid vobcas
dem sepius dubitando iterare
atq euolui? sed mea no mteresse
patum tonens repere plurimes.
Sufficiat em semel solusse. enam
qd' recbus in bone vsatum fuit.

Uerendis item de ob
dienne pondere seu dis
mme mobedientie. madr
a latere uobis et de merito vtri
usq frendi. vr videli in abusq
precipis quantu obedie valeat tan
tum quat mobedie: ut vbi gra
uel abraham de imolando filio. ul
lle nesio quis de filio indem fur
m mreudis exponendo. tantu
dine indignaroms et vlcionis
meito mmteressent si non obedis
sent. quantu laudis et gre re
perent pro eo qd' obedierit. Qd
nobis quidem et diuen videtur
et necessariu. sed non est mea. em
vo constat. no nulla ner fieri sine
gloria. et posse non fieri sine culpa.
idoq si fiant digna esse pmis
ner tamen supplicijs si no fiant
Nam et non tangit. mihem me
rin est non mediocre. nisi nullus
tamen debu gram amplen con
nugem. Sans moi simt quecuq
euangelio illi mplo conferre
possint. qm pot mpe capiat. Et
retrosum per confem quedam nec
lenta quidem offensa reuelantis
implem gloria no mereantur
et dampnat contemptoren. et
auctorem non glorificant. Taha
simt grauq dimtis lege pub
lica imponisse hominibus sme
quibus ner salua queunt hmi
lliud apud genilem. non fen fru
tum non pasces in tenue corpo
et mewangelio. Diligite vos
qm vos dilexit qua mercedem
habet vs. Et si saluantur fres

tm· quid amplius francis· De mes
et vnis sibi· Cum fenus mqui
omia· que mãdata fuerint nobis·
diare quia serui inutiles sumꝰ
qđ fare debuimꝰ fecimꝰ· ar si di
rat· Si solus contentꝰ esse pre
cepis et mãdatis nr̃is· nr̃oꝝ
legis· et non sponte ea pfectꝰ
nos consilijs et suasionibus ma
nr̃aneine· liberi quidem estis a
debito· non tamen pro merito glo
rie· euadetis pena· si no acqui
sieris coronã· Que nã igit necessi
tas cogit parem nos singulis
que dicta sunt fuerint· et for
midare plenius de trãsgressione·
et de obligatione sperãe ẽnime
tanoꝝ· Ea igit̃ in talibus ge
neralis hec regula teneatur· ut
in difficilioribus quidẽ agendis
obedio grauior· qm̃ grauior pua
tio indicetur· et minor labꝰ
minusq; onerosis contemptus
dampnabilior qm̃ actus landa
bilior estimetur·

De lon stabilitate

Nam et fide hor sanctꝰ est·
videamus quatenꝰ ea tenenda sit ipã que in pfessione firmari solet· lon stabili
tatis· et qnibus· si qnibus tamen
eradicatis euellere illam ul' mutare
nullꝰ ul' expediat· Et hinc sq̃dem
dubitãe nos debet· Ad quod mte
rim nr̃ sentimus· videlicet ma bono
qđ semel quis voluit descendere
non hre· et ad hoc mutãe loꝝ
quem sibi qnsq; delegerit· et cu
ste sua voluntate et uoce firmauerit
omino· no asilo· Sed nec sibi pu
gregorius· aut cui· pfectꝰ qnq; mu
ta se dispositionis subtilitate consu
uit· ne ad deteriora usq; uel in ope
na mogitatione dilabat· Sed qđ hic
sensit vir aplicus· hoc se aptius im
plere gliatur· que manens retro ob
liuis et ad ea que ante sunt extẽdus·
An et ezechiel· no idem significa
uit· nã dicit· animalibꝰ direc
non uertebant· ni mederet· si uni

qđq; ante faciem sua gradiebatur·
Et hij omes· ad senaendo· no aliud
qm̃ nigri siu sententiã sancti sunt di
centis· euãgelio· Nemo mittens
manũ suã ad aratrũ et respiciens
retro· aptus est regno dei· pstituat
pmde stabilitatꝰ patris· omi dispo
uimus descensu· contemptoꝝ dispo
sitionis· vagoꝝ et curiosoꝝ discursu· tonus
dimq; mõstrauit· Lectiones· no tamẽ
hijs que in professionis serie sequit·
et motu videl· conuersionis· et obedie
ne qđ secundũ regulã fit· Nam sic
ibidem pro impetrãte mutuũ at
q; rẽligiositate cohibendi· optime
forte nequeunt· dure spũ libertat
tis· siue indiscrete suadeo ad loꝝ
aliũ· ubi nõ impediatur honor· redde
re vota sua q̃ distulerit· labia sua·
Equidem si sed stus eris· et cum p
uerso puteris· Sane de religiosis ac
bene ordinatis mõsterijs· nullus
professi· meo consilio ne annos
quidem vite desideo· sine licentia
sui senioris egrediatur· Egressus
tamen si melius inuenit· et elege
rit· nihilominꝰ meo ad consilio no
regrediatur· ad preteritus homi qđ
relinquat· et contemptui det· q̃ melio
ri· presertim si aliud melius tale fu
erit qđ eius pme pfessionis cogni
tore videatur· Ipe nempe videt·
qua rone· qua de intentione al
tora seu anchora pstiterit· nã
ad inferiora iam nec remissio· ad
me cõsilente negq; apostatabit· si ta
men loci prioris prima ne
cessitate· quia de loco mõsterio nr̃
retinei quis regulariter potuit
carni sine cõsensu abbis sui· Et
accipite manifestius in exemplis
huius sententie rationẽ· Fuit vul
ghius de clunacensibus institu
tus· ad asterancensiũ se se stringere
paupertatem eligens· pre illis mi
nutis consuetudinibus magis egide
puritate· Si me consulit· non con
silio· si non sine id abbatis sui uisi
pauit assensu· Quamobrem· primo
propter scandalũ ipsorum· quos de

ferit. Unde qna certa pro dubijs
relinqre timē non est. Forsan em
hoc tenere pt illud non potcit. Jo
suspetam habeo temtatem. qua id
sepe qd finale uolumꝰ an qñ pro
bemus. expti iam nolimꝰ. vnq; ſic
moneto idipm et orpietes. et res
pnetes tam leuit qñ irrationabilm
Quales unq; no paucos frequent
expimus. qm vna vir hora in vna vo
luntate dñates. aura leuitat ipius
si. vag et mstabiles. hac et illac ne
hud ebrii mutāt: mutatq; pro ex
primeto iudicij. imo sine iudicio fluc
tuates et tumultuates. tot de se ro
sika psumūt. qd loca reuisut. semp
qd non hāt arpietes. et qd habent
fastidiates. Et quomo ego aut ali
quis profess regulā. non sm egu
lam sit bona quea degere constē
na. Siquidem volens et no potes.
quid n puto. quasi no nlt to mag
habeas. vnde confori abbi quoq;
possis. ni cepis pmre mxta regulā
consulat. Profecto ena timet et qua
na mqes consilia hmane fustnea
ext domū mea. prioyē. que me de
seculo fugientem susscepit. fraaut
ad bonū sig naut in salutem. mo
lestus fetbus. mobediens remoti
stabilitat. nisiper pnaicans par
timet. et pna. nrcmm fauens fide.
Veritatem neutra ista qmonia
est. Nam qm se ides. primū putat
qd ad primū regulā no obsuat. vi
detur. n non satis attendē. qnd
mrauit. Nemo quippe qui profite
tur. spondet regulā: sed determinate
sm regulā. sm qnsq; gressum. sua
q; deinceps conuersationē sese dir
gere. pollicetur. Het profecto hui
tempis omibus ferme mōchis
romanis professio est. Et licet
diuisis mōsterijs diuisis et obsuan
tijs deo seruatur. qm diu tamē qs
q; sm ton bonos usus seruat. haut
dubiū quin sm regulā viuat. qm
quidem bom usus a regula non
discordat. Quisquis itaq; tenet
qd tenet. tenet. bonū. ubi profite
tur. profecto vivit sicut promittit.
qna non aliud pauldubio quisq;
promittit qm qd hre certū pia vita
videtur. ni quibus de meipo vnde
dispomt et elegit. Quid enim
Quicquid tibi gratia aut in maiori
mōsterio vsus chmare sili. aut in
forte illaeū virtus. aut vō vsq;
nsterienssili distinctione hatoria
psistentur. Attamen omīs sm re
gulā psistentur. vna quidē oēs
ubiq; promissio. sed qna no vna
est omibus cordis mtio. potest
mdubitant sine detimento salu
tis. et sine dampno psessionis ope
ris quoq; non una vbiq; obsuatio
celebrat. Fiunt em non omīs ola
tenent ena bom ypiam. qne sena
tcho sunt. omes ni sm ewāge in
viuūt. Ita qui decessit alligat con
ingijs contem sit. non ideo tame
credit se decessisse ab ewāgelio. qe
ewāgelica sublimitate consilij de
relebe diuenda vita no elegerit.
vta sine si in gradu illo mistori
time ac fidelit conuisentur.
Sic quoq; qm sm regulā vitē sta
mūt. et si no ad vnguem ut dicit
tom nisi odiit. et si qna pro sui defe
ctu crimi ut minat. ut prmittunt.
a regulari tamen omino psessione
non decedit. donec tamen. et ius
te et pie pro suom modulis vitē
no desistit. Deniq; regula pa
tradit ordinū humiliatis gradū
ut nichil agat monachus nisi qd
comūis mōsterij regula. ut maio
rū cohortaīm exempla. Excepit
quoq; ex sinensibus. et qui illoꝝ
forte virtus non tam vitē fidei
regulā qm ipam ex integro pfi
ad beam vitā se sane professos de
putat tenē curat. De reto nem
nem obedientē de regente regu
laris moneat solemnis professio
nis. q no sit de tom regula promissio
nibus dilatat. mōsterijs mīb
ordo et disciplina seruat. ni bois
consuetudinibus. Salua igitur sua
unq; manet in cenobijs bri ordi
nans professio. trū si sana fuit
et intentio. Cetū qui iq inetus
est. et ita redere non potest. sed

l. sobrie

l. solliate

magis recedens. et cedens simulan
consilē exit. et qrit ubi soluat qđ
suo in loco. suo ꝓpriq; indino vouc
rat quidē sed nō soluēat. sinit nō
landō qđ egredimur. ita ut regredi
amur non consulo. si tamē ad ēmo
nim ignominiq; nōsterii mīgneiri
tur ita. Tum ꝓpter pauli senilē
nam. quia brīs manifeste ꝓnūciat
qui ecclīm nō indurat in eo qđ ꝓbat
tū exnīi aūte ingeri. qm talem et
suspiciabet et ēmuel. Inuenīt quez
bonū et vtilem. spacione alīa. pro
fessione ligāi. de mg̃ suadeamus ei
mg̃i ut stet. Et ne forte prioꝛ
sui mōsterii memor ēmoideute
ut assolet consilā. mapiat dennoc
rupm stabuli re emisā. generalem
super hm̄oi scrupulo consolato
riā profert sīam dicens. Ubique
enī vm deo seruimus. vm regi mih
tamen. Porro de victu prohibet
qđ iubet et de pecno. ne victimas
mē mōsha fomes scandali. cuce ma
lia sit. si alterutrū ceperē mōrbos
acqeuerint. absq; mutuo dilatari
assensu. Sed ꝓnens equidē expim̄
quenens talis vsia mōchoīi sus
regno plane nō mīsi conīt deceptum
regulāe ꝓsumitur. Sed si ena post hoc
fcis regulā aliter susceptā mg̃enor
forte aīm pulsauit. recordato sam
dali. quod discedens fcibus quos de
seruit fecit. et quia opꝛtebat eme
dari suo redemu qđ ex distressu delīquit.
prudenē adiutat. qm hoc cogitat sīa
dali. scandalo non bñ emendari. Qua
lis demg̃ emēdano cū. si ut alios sca
dalū tollas alios scandalizas. Qm̄
ꝑ ꝓfecto et illeabilius scandalum
illud sit. et vemalius. qđ frīs ē m
tentione ꝓfuendi. melius qm̄ qđ
facē cogimur ad deūs apostolādo
Sed et aīi quog̃ hret nō sine scan
dalo. hic ius nīi sine dubio ad id qđ
puraīi melius. securius. ēt consti
enā qm̄. si m̄ pōit bono et loco re
tra conīam ꝓmanere. qm̄. sem
per ad posse. si sane hinc eandem nīa
ꝓius ronīam reddere seuram
possēs. Quapꝛ qđ de mandurāde
et non manducare ——— e

derint. aplis usurpemus et nos
mīre hmōi disputatiōi male conclu
sionem. et qui ꝓla cōpellente
consilā sibi deferit loci. ne sibi qđ
putat deferat nomi. non deserendum
nō sperna. et qm̄ secura consilia fra
trum scandali mentē fecē non
deserit deferentē nō indicet. Et de
hijs me accipite sane quod sencio
endisse. sme ꝓiudicio sanioꝛ sentētie.

Item postulanti absolui no
bis. aut ut ꝓpius ꝓcepimus
nesio quem venīam. habitū
mōchalem. quem pie suspexat. in
pcq; reiceat. nō solū resumē nō
coegit. sed eīa omnē legimur. dul
sisse ēmunionē apostate. ꝓnēa
tū. ut sīs Augustinus cōiugij legi
timi quodāmo subiugat. commēne.
ita ut in libro de vginitate asserē
tudcatur. nec celibis quidem vite
ꝓpōnim. copule posse ꝑsīdē cōiuga
li. quoniam indissolubile mancat
eīa quod a cōmentibus fallente
diabolo facto sīm̄ uoto mutū
fiūt matrimoniū. Et ad hec mih ad
ꝓns ceteris breuiusq; videndum
occurrit. nisi qđ ita sīt annūtiet sa
pientē. i ante ne. ipi viderint. Ita
ego in sensibus achibusq; illustrium
patrū cnūm ꝓfectos sū. non
omīno aliud estimāe. qm̄ qđ beato
teste apło. querimur iam inter dispen
satores ut videret fidelis quis. i
uematur. Ceterus sum em̄ sine
in suo habitū dauerint sensu. sine
in dei spū sint in reīs ita et hijs
anbos exnisse fideles. illū in dis
ponendo qđ ꝑ manibus erat. istū
in sīvendo qđ senserat.

Quod demg̃ quinq; de abusū
epīs quos scīs unā ꝓpa g̃
formis ad tempus in mo
nasterijs ꝓ coeīi expressibus
legimur. excluisse. utrū nā i suo
aīi mōstrio misereim habitu hīa
uerint. cū mōchis ego nesio. mīsi
qđ credibilius videtur. neq; illos
insignem ēpiscopis hīmi sustepis
se. quem non erat ꝓpius habitū.
sed mihi quesisse. quiete i seneꝛ

mōsteriorū et oportunitatem pe
mittere.

Audire et hoc multos a me
unde mr cepit penitere si
stricta nōstralis disciplina
merenit hanc prouentum ut p̄m
baptisma minipetim. Arbitror ob
p̄fectam mīdi abrenūciationē ac sīn
gularem excellentiā vite spūalis
qua p̄mittēs vniūsis vite hūane
gnibus. hūc cenobiū gnūano p̄fess
res tamabēs suos angelis simi
les. dissimiles hoibus sunt. Sīmo dum
nam t̄ hominē reformat ymagi
nem. configurabit nos xpō. mstre
baptismo. Et quasi dēmgo 2o bapti
zamur. Dum p id q̄ mortifican
tibus mēbra mra que sunt super
bram. exuimur xpm. mdumq; cōplā
tandemq; sīmilitudim mortis eius. et
et q̄nō. m baptismo eximimur de p̄te
tenebrarū. et in regnū transferimur
claritatis eius: ita et in sīs hūmitā
quadā regeneratōne p̄posim de tenebīs
eque nō vmus oīgmatis. sed multo
vīs actiuāū debitorū. m hūmē vi
hīmō eradimus. recapitates nobis il
lud apli. non p̄cessit dies autem appī
quauit.

Id quoq; uobis mīnuat p̄amū
an abbas mūno mōsterii
sui mutare uolentib⁹ mona
chis malagno p̄mittit. hoc est si
mōte ul depone plan. phis aquid
libratis subdis relaxetur. quo im
q̄ possint eo lenius articulo temp⁹
mīgre quo uoluerint. alteq; nec dī
videret substituo. ad q̄ rndeo ne
quaq;. Item p̄fessio professionis q̄
ex more fit in oratorio. de abbis vita
nō simul. terminū: sed de p̄na testi
monii. professum imag nādis sīr sua
vita nō alienā. Attendat deinq; q̄d
legislator ipe inde non senserit solū
sed et tradiderit. vt si q̄s magnū alīq̄
fecerit vixerit quā p̄mittit a deo se sa
ar damnādum quē neminem. Item
dicit q̄ nec sit iam corpis nouitius
hīmens sīr pratem. et rem peregre
uerātes aut i mōsterio ingr ad inor
tem. Talis igitur exceptionib⁹ quib⁹
si prior disputatio p̄stringit. de rete
ro nulla liret occasione monacho
loni an professus est ar̄ morte sua
deserē sīo dimittat arbitrio. Aliogi p
nasantor est dampnom hūs. et pīna
fidem primam fant.

Sed uos pgius amplis sīs
tere et dicatis. Quod si non
p̄ n̄ quem rabore petitio animi
ibidem mane. ob mmq; videret re
gularem. mmq; ve amabilem abbis
elationem. subit animo nīr illd de euā
gelio. q̄d de rōmgi legē docenti dnō
dispuh rnderūt. Hūa est mgistr
nō expedit nubē: magne fuca an
gustie. Si teneāt exosam. michi et
onerosius. Si dimiserit iniūā. michi
m xpianus. An non sibi nocitare cō
mittitur. qui nec deserē valet lorum
ne frangat uestīs. nec mane mlow
ne enim rancore uulnat: et vmat
et vitā perdat: Quid consulam
huic: vt discedat: Non licet p̄ter
professionem. ut stet: p̄ter rancore
non expedit. Duo m eque tenemen
cia. eque pīculosa p̄ponis. ut q̄d p̄
rndeo uobis mīme prosit. Quel
lis nempe quid e duobus monacho
rum sit: residē m p̄po monasterio
sub regulariter electo nī rancore:
an adquirendus vniendi alias mgr
re. Equidem habui scrūs acapio q̄
si requirat. qua nam morte p̄ceo
sibi quin perpī forte p̄merere
vult. mendio. an p̄prio. Pena
nam q̄ et meritur qui in odio manet:
et qui fugit p̄cepta in p̄ceps ruit.
Sed uos me in hac dissimulare cōsili
expedit. cum de me fugimus et qua
mus hoc ipm acapi velut. q̄d appella
tis regulā aperiendo scrīptūras.
p̄sertim si electionis regularis
a deo inolim sit et mitra ut liret
de eo coram deo non dubitet coram
hominibus temē nullatenus a vita
uimatur. Venit mīt quoq; in mer
tem sapiens elogiū occasionē q̄rit
qui vult recedē ab anno. Cum nā
modo nos regularem diuina elec
nem. que cassari regulariter nō val
aut reprobari. Et quidem legitim
Cū' probari non p̄t mī mirū est.
Sed dicatis. Et quis obediat sicut
digne. et si non manifeste. Frēs
nō ne legistis et in vita et i vitatis

regula Super cathedrā moysi se
derunt scribe et phariſei· que dicunt
facite· ſm̄ vō opa eōrū nolite facere

Iam de mūdis uel lauādis
veſtibus ob nocturnā illuſio
nem· a capite breue conſiliū
iuxta uīm ſm̄ lon quicq̄ fac̄ con
ſulo de hmōi· que dūſis moīb
dmūſis īmonaſteriīs certū eſt obſua

Dehiis qui in plurib
mōſteriīs profitent· q̄d pe
ne obliuis fuerā· puto ſatis
reſponſum cē ſupius· nam de lon ſta
bilitate diſputatum eſt· et nō ne
eſſe ut repetam·

Quemadmodū et alīq̄ de canoib
que vos regentis· ni q̄m ta
liū mā nō refert q̄ mōchi
ſimus· ni q̄ in libris eadem tm̄ ſa
le repire poſſitis· ſi quereē nō ſ̄

Uemo ad illa tria
que in altera uite ſim· dra
cepla· cōtinentur· ubi p̄mum
nō negatis· quid nā conſulā homī·
qui adiſtis qui ēpiam q̄notus fuit·
ſed nota deo· ut ledē eū tpē uelit
adeo tamen ut habeat acquirat· ſi
quomō alīus de ledi contigit· ſit ne
videhret· nīl ita cōmoto ad alia
re accedē· an ſe ſubhere mteri de
beat· doner cōpeſcatur· cōmoto· Ru
ſ̄ mi conſigat mebatis ad par care
dere ſarticiū· ni ira et diſceptatiōne
coniungere ſacramētū· in quo deus
habitat· ſine dubio eſt· mūdi
recōſiliatis ſibi· Certe nō cepit
mīm quodnūq̄ mihi q̄d defero ad
altāre· ſi an placato fr̄e quē me
forte leſiſſe memīro· quato mag
ſi merito nō patiuō· premor·

Quod deinde ſcribis de contrarie
tate que meſſe videtur in du
abus illis pauli ſententiis·
conuerſatio mea in celis eſt· et cū
dñs ihūs ſuturus ſ corpe pegrinam· a
dño· quomō videhret· ut ma cōdē
tempe poſſit· et in corpe pegrinā
a dño· et in celis ſimul cē cum dño
tpē ſolut· apls· ni alibi dicat· Ex
pte cupiſcm· et expte ꝓficiam·

In quantū quippe cognoſcim· tāq̄
pnia cōtemplatōis· iam tm̄ in dno
ſimus· In quantū adhuc tamq̄ de
funis ꝓficiam· credentes quem
non modo uidem· a dño pegrinamur· et ſ cor
pe· et ut autem veneit q̄d p̄fectum
eſt· hoc eſt ghe plenitudo· que· in
reſurrectione futura eſt· nunc euacua
abrunt q̄d expte eſt· et corpis videre
oīb· recurro· ex qua fide dubio
tenēt hoc· que adhuc expte manet
nā in corpe pegrinam· hoc eſt·
q̄d in ſe mſcabit· mgeniſcet· pla
gat et erat· Infelix ego homo q̄s me
liberabit a corpe mortis hui· nō que
rebat de corpe tm̄· ſed de corpe mor
huius· hoc eſt· eius q̄ adhuc durat· cor
rumpēs· monſtrās· nō corpus· ſed
corpis moleſtias· causam cē pegri
nationis· Corpus quippe quod co
rumpim· aggrauat· iam· nō corpus
simphat· ſed corpus q̄d corrumpitur·
ut corrupto· corpe· oneri ſit· nō na
tura· Vñ et qui mīt ſementē· nō ia
culat· redemptione expectat· cor
pis ſui· nō amissione· merito pro
inde gemitus corpis· necessitate· non
ſenectute· rupim· q̄ dissolui et cē cum
xpō· ut id q̄d manet expte adhuc
exilium finiat· et que expte ia repit
celestis habitatio· ꝓficiatur· aut cer
te nra cōuersatio· in celis est· quo
mō idem dicat· Aplis· Spe enim sal
ui facti sumus· Spe itaq̄ in celesti
bus iam habitamus· ni adhuc expta
in fidē pegrinemur· et in corpe· vel
ut· habemus et uīm corpis· uīm dño· et
inhabitamus· Illud uidelicet adiuuādo et ſenſi
ficando· illū credendo et diligendo·
Nec enim pīnor· nec ſpūs est· ubi a
mat quis· nisi ubi animat· Nisi igit ma
gis cē puret ubi animus ut ex nā
tura tenetur· q̄s quo ſponte et ala
cer feratur· voluntate· Denīq̄ ubi
est thesaurus tuus ibi est et cor
tuum· Item· Si deū amamus ama ex
pte uitā· in corpis ex ipa· quo pu
ro quoq̄ pīnor cē contendimus·
ubi dei· qui unde accipit uitā·

Vonis igitur vite caritas est. ner
vne amma dixerim que de illo no
hauserit. Hanc ie porro quo pt ni
si pis fiat. ps fons. hm caritas ē. q
deus est. pis igitur deo ē. q. dem
amat m q̄ntum amat. In quo em
mim amat absens presento ē. In
eo aut mim deū amāc. q̄ntum
qd carnis ad hmi natandus om
panit. Illa vo cea repris ocnia
na. quid est nā deo, absentano: et
absentano quid mi pegnano: et
pegnamur ga a dño: et m corpe
peregnamur: nuq nra nimirum
et mlto pdimur eripims. et nris
caritas fangatur.

In fine 2e eple mirogar
quid spendi arbitrer de
eo qd in evāgelio nob pro
mittitur. care em mercs vra mlt
a est in celis: mrates maxie sm
augustinū dixisse. super hoc no re
los visos visibles et corporeos opor
te mtelligi. ne mres nra i celis
nobis habitabilibus volubilibus q videam
collomā. deoq pdicta queda f̄imame
ta de mtelligenda. de quibus nesti
ri. dicam. quid ni supplicā debeatis.
Sed si attendat quod legim pcm
dei mtra nos est. et habere. ypm p
fidem in cordibus vris. tanq vnq
veyem in regno suo: et non simt
condigne passiones tpis ad futuram gloriā q revelabitur in
nobis. no quide q revelabit nobis
quasi mnis iā manentib sed mdū
apparentib: et item omis gloria eius
filie regis ab mtus: et ascendet hō
ad cor altum: sed et ascensiones in
corde suo disposuit: exercitū anima
sua sedes est sapiēe: nuq sine du
bio illa nox astabit in q sedes ē. si h
nūq hiis q similia non pauca in
scripturis adiūt. pfecto studebimus
ad intrandū regnū dei et iustitia
eius. mitere potius ad nos. qua ul
exterere. ul ascendē sup. sed sup
sane ul exē dixerim non positione
sicut celū a terra. lorū tenet ex no
tem. sol. luna. et stelle. sm ordinem.
Nam eadem vra que mit nos sub

uelud aliqd extra si in nobis

sublimiori sine natue insibilitate.
etia sup nos sint. sublimioi etiā
lenae dignitate. et extra quodq; n
mensurate maiestat. Sed altissima
sint heremigenna ungi et dungeno
vi disputatione: et doctori disputa
tore: et ope plurimi. Ego em in
tractatu modū in hijs tractandis
explatem negnaq; excessit. nec sed
fermo ut nudo processit m longius
quā pcepi. Proinde uos si placet
librū explam nominate: nam ego
sine m pauis sine m multis vre
debm. quod et studui satisfare volū
tati.

Incipiat libellus de precepto. et
dispensatione bti bernardi abbatis

Sequit̄ suma gratiarū m se
ptm tractatu de vita spuali. ac
libello de vita ac spuali disciplina
cancellarij parisien. primitus epta p
modū plogi. ad dnm petrū de ely
acc Cameracese epm. postea cardi
nalē. In q regimē data ei de iusticia
te. circa subditos scribendi stilo. nūcupatione
sua. actore ypomē. q est tractatꝰ de
plici ac vita spuali. mtbg distinguit tract
atubg. In vno. primo. de pma vita
ac morte eius. et egritudine spiritualibus
In alio duobus ac 2. de media eius et
instructu. contra distractoribus. Quoc sim
alijs eius opusculis melius ne tuemur pu
to tradi in tractatu d' distinctione viar
et flax visionū. q pm ē. Rupena
exclusibus meis. In q. de vita ac p
gressa cone stabilite. hic tractatus de
mistica theō dicit. Et hor gressus ad
vba apli. In pce uiuimq. mouem. et
sumq. Incipit liber in plogo

In tractatu pme mē q sicut ali
alijs duobus scriptis hui et de vita
spuali ac nomē obtinet. sue de sep
tē gradibus. quat mās pfectionis. Hic pma de
gradibus et significatione pcepti. dispen
sabilis vita ac illi' tollit. ul impedit.
2m d' gradibus pme legis iustitiae ac
dispensabilis pene. pene illa mortal' scz
venalis. et qd ppe dicit dz d' iure diui
nali et humano. et aliis statuū ecclesiā
religiosoū collegiorū. obligat. Et un
uota. iuramenta. pcepta. mandata seu

tractat

mrmuaree mort ẽne aſſignit ſepa
ad mõle // hic tractatus m ſex lectõ
ptis ẽ // Lectio ꝓma q̃dam ꝓalia de
iura aue ꝓmittit. dem mãy ꝓcipa
le mapit. ẽ ꝓmu ꝑ gordan lre ꝙ
gro nos baptizo aq̃lle nos bap̃zat. ſſo.
bieut tagit dram bap̃ho et x̃. Quo
aue iura ẽ ſſh. ar ꝓmde q̃d mr̃ eſt
ẽ bap̃m flug ſagims et flamims.
Quo m ſpu ſto ſumg. uuiumg. mue
m ẽt ſumg et q̃ntu ad corpale iura et
q̃ntu ad ſpirituale // De diſpnby q̃ꝓ
aue logiq̃ ad hac iura // diſtiguit
demq̃ ẽ iura aue ne gre actuꝫ me
ruere et gr̃ſcog ſtabilire. Qui iuſt
mors tꝛnpler. Ondit ꝓmde aiam ab
ſq̃ gra ſua ſalute opai no poſſe,
lq̃ abſq̃ ea poſſit moralr bn agere.
Quo ꝓceptoꝝ i pleno no ſſe excxi
gnt gram // ẽbdit prdalatore dieb⁹
diuſione ẽ pe ꝓme lectõ q̃ d̃ q̃ntr
tute er̃ditate pari hac gtmet gtom.
Qe ẽ ꝓmu m q̃ntu di offeſiuꝫ ẽ de
ſua pdone mortifer et ſi iuſte exors
a iura glie ſepatur. Et io m ſire fugbi
liatꝫ. ẽ hac gtone electr exr̃. 12
quor. 5 ꝓmꝰ tractat d' diſtinone re
mal' t mor' p mr̃a et q̃ de
eo q̃ delibãte gmittit actũ pnr venial:
m̃atur eo ſi de actu poſſit ẽ mitoꝝ
et ꝓmꝰ vale. De pari pumanet
aꝫ ẽmiſſione. m rcliq̃ t agit de
bonitate actuũ nali moꝝ et gtuita
et oppoſita malicia. Narratiue grue et
theologicaꝫ vtutũ et q̃bꝫ hmiacom
mre ꝓtca ẽluet documẽta.

Lectio 2da

In hac lectione ꝓmiſſo ꝓhemio. quo au
ditores attentoꝝ reddit et doctine pnr
natitate. ſſl' et difficultate // legẽ diuina
nãle et hmana deſcribit. Exq̃ quenie
cau et diffẽnca luculẽt ondit. Aptq̃
diſtinoꝝ mt̃ legẽ pure diuina. legẽ pn
nere ad diuina. et legem ipm̃e q̃
duo ꝙdq̃ m q̃lꝫ eaꝝ deſignan.

Lectio 3a

In lectione 3ã mueſtigat q̃d ſit ius
diffinitiue. et ẽ ſpeu ei dr̃ q̃ſ hre
ius. et q̃ exime orit̃ polica iuridica.
et diuꝫ. diſtinguc et deſcipt̃ polica di
uina et nale. et hmana. ita d' iuridica
et diuo. Et q̃ diuꝫ deus ẽ a do et
m domus ſius deus ſe dat cãte. aptr
e modos q̃bꝫ ſe deꝰ donat cãte rõlu
ſm ſtatu ne mſtrate. eſtitu
re ẽſtificate. hic declãt diſſõ iuſti ẽ
q̃ dr̃ iuſti ẽ ꝓpria et ꝛſtas nolũtas
vnicuiq̃ ius ſuũ tribuẽs. Subdit dra
ẽplicem mr̃ diuꝫ caule et euãgelicam.
Ondit late q̃ diuꝫ caule no fidatur
m caritate q̃q̃ uſte exerci ꝑ ẽ cãtr
nec ſtatu ꝑ q̃libꝫ ꝓtas amittꝫ ipſe ſto.
et q̃libꝫ caſu ſuppoſ ẽt ꝓpr̃ ẽſiſtr. Annec
tit eo d' mterplen ſtate ꝓpr̃ ſ q̃ alia
et alia ſibi q̃emut. Addit ẽ de
dmõe abdicatõe q̃ et q̃n fieꝝ poſſit
et licet. et que non

Lectio 4a

Conclusione vnica ꝓmittit. q̃ ondit
q̃ ſic ſolo deo mfluere aia hr
iutã gre. ſic eo ſolo deſcnte ꝓdu
ea. ẽ hac ~~natura~~ eligit cor̃. 12. q̃bꝫ
declarat q̃ nulla tꝛnſgſſio legꝫ nãlꝫ
aut hmane ut talis ẽ. ẽ mortlꝫ ꝛtpa.
Quo legislatoꝝ ecclieſtcoꝝ ut cumlꝫ
no hr auctoꝛtẽ ꝓceptiua ſiue actꝫ
ad ſuũ iudiciũ no deducibilibꝫ ꝓ
ſcꝛo ſunt mterones 2 actꝫ ꝛtrcti.
vñ ſtat aliq̃ obſtuãe ꝓceptiu hmani
et huc pectãe mortale. et ꝛ cau cu
mro actuſaĩ ut tꝛnſgreſſoꝛ legꝫ hmane.
et quo aliqn iudicu hmanu rectu
ꝺdꝫnat ꝛnocentem. Declãt ẽ q̃n
tꝛnſgreſſio legꝫ hmane ſit mortale. Et
quo obligat ꝓceptiu affirmatiuꝫ.
Quo mi dubiſſ ma ctroꝝ eligẽda ẽ.
con ſcrupoloſitate doctina mſerut
et ignoꝝ diuine legꝫ m ecclieſtr
ſatis dapnati. pit mrellem autoꝝ
tabu et canonu pare autoꝛtate aut
bꝛeuiu legibꝫ hmanis cu diuinis.
Quo ſic no ſeq̃ hmane legeꝫ q̃ di
uine ſuſcipiede ſtricta m mlt̃ eaꝝ
no mrhal' diuinu agnoſted ẽ. hic
arguit ꝓdicatoꝛes facile actꝫ hmm
tem mortalia dapnatoꝛes. ꝓ ſtim
ſimone gñali. Ite q̃ pene et mlte
plicatones penaliu ſtatutoꝝ ſunt ẽ
ſtingende. Ite q̃ leges et q̃admodu
poſſent abrogari. et ſi iuramento
ſint firmate. et quo iuramtu obligẽt
et mꝛtaĩ debeat. Ite deſcꝛ. et cons
et canonibꝫ late ſnẽ. ar iuriſdic ciu
q̃ minuunt. d' regulꝫ ẽbitu. ẽ. et
ar ſacdotibꝫ fornicatiꝫ et mterone
rectificãda. mlt̃. q̃ ẽt ſymoniaca
aut illicita iudicat. mlt̃. recipiut
tm m pleruſq̃ ex cauſatone. p ſcꝛ ꝓ
nes ꝓlixe tractat.

Lectio 5a

In lectione q̄ recedit ad ondū differētiā
mī mortale pcm et venale primittit
d'q̄ voluntate signū d'missionis dīna
q̄t mens dr et d' q̄libet si obligetur hijs
p̄cedit ad p̄le p̄ceptū ondēs qua una re
tollat mortale et qua venale q̄formit
ad dicta m̄ sīna lectione In quarto ecc
an pcm venale sit q̄ p̄cepti dimidiā
sit p̄cepti In duar et alias similibus
ad suū p̄positū de gr̄ptu cu q̄ at ex q̄
pectat distinguit ondēs q̄ no suffr hic
tempi p dīnaa mortal a venali di
stinguer nisi q̄druplex p̄cepti latitu
dinem et p hoc clarug mī mortale et
venale q̄libet et p̄fros applemētu

lectio sexta

Hec lectio ad p̄cedentia magis declarandū
primittit tres tres transgressiones aliq
pena etna aliq tpali puniunt Hic quidā
q̄t p̄sens et uoto et iuramēto se obli
gans ad legis euāt aut regulis regule ob
seruaā siue id simile pcat infringēdo
do q̄dā m̄ ista lege at regula grauia
nitra ibi d' iuramēto et sup q̄rat
du lex aliq̄ grauiter urgat et q̄t aliud
ē m̄ uotū p̄cedentibus et grauibus mitra
q̄ de regulis et statutis mōrior dīsse
rit q̄uis obligent et deuote teneāt
sacdōtes replicas q̄ pluries plur et
tractatū gr̄cludit Amen

Reuerendo in xpō pr̄ et sa
re theologie professori eri
mo dnō p. epō Cameracēn
sius disapulus. Johēs Cancellarius
indignus cū lic̄ pusillen̄ prosit humile
obedientiā. et pro cōmuni salute exqsa
pere que recta sunt. Postulare dig
nata est benuolen̄ tua p̄ceptor. en
dite. quatin⁹ septo tibi tradere meā
et lectionib⁹ meis an p̄ntiam tuā ps
tare non erubuisti. nec insolitū hanc
rem respexisti tu scole theologie inbar
tradiosissimus. tu tam doctor eruditis
simus. cui ego tam discipulus indoctus
et rudis. primo et tō scola obstu
pui ad hanc humiliationem dignitatis
et sapiē tue. quasi lumē sol. a stella. a
quam maxe a fluuio. lunam oīa
capta mendicare viderentur. Sed
ubi pax est. ibi sapia. ibi humilitas. si
aut cronīco testis est sapiens ibi sa
piam esse. vbi reputat humilitas. Tu
dem̄ quanto maior es. tanto cui
dem a filiis humilitatē te in oīibus
minus quoq; intrandū. mihi est si il
lam quā tibi ingessit ē eruditionē mea
diligis et amplexaris. Cū⁹ tu mihi
tor fotor et auctor hactenus extite
rit. q̄ fecit q̄ insq; tuebit. opus Aut
Ille. Ego hoc loco xpi. verbum nō mō
ditur. Doctrina mea nō est mea. Dei
eius qui misit me. ps. Et certe pa
tet ni me misisti. quia me per te lite
rarū mysteria theologie familiare fe
cisti. p te et sub te ingratū⁹ me
misq̄ne. Decrasti. Te insuper p̄mo
tore in cancellariatus officiū tibi sue
rit q̄nq̄ non meritus eq̄nis. sen aut
humilitatis q̄q̄ quēsti. sequētes itaq;
lectiones eiusdem materie mittendas de
cetero. nō quid ad te docendi. sed rsus
sim̄ p̄sumptio. sed uel ad obediendū
lubēs. placendū. vel ad p̄standū q̄stū
alqm̄ veteris oculi onerosis curis
tuis. vel quod modicus est. ad corri
gendū p̄fectum mei q̄d
videris oculi tui. Actū quo sanct⁹
ignoscat. nro hunc opusculo. Si quis
forte lector alius in ipm̄ mercerit ca
los. et si offenderit eū sermo meus
tus. neq; sanus p̄fecto et pulchro. ut
tractatum decuerat ordine q̄ertus.
recognitor p̄mus interpres. alium p̄o
lectionib⁹. alterū p̄o tractatib⁹ stilū
cē. Haec non ita cohere ea que va
rijs temporibus et occasionibus p̄o
lata sunt. quēadmodū illa que elabo
rata sub uno tenore dictauit ora
tio. nichilomin⁹ huic lectionibus mo
rem tractatus nunc imposui. quā
tum fas erat. Omnibus eas in tres
partes sm̄ regulam materiam prin
cipalem. et ad formā ad tria hec uba
apli. missa. omeōrama. et quasi ad
quoddam thema. In xpō viuim⁹. mo
nemur. et sum⁹. Viuim⁹ enī in deo
uiuificatione gratie. Monemur in eo
et ad eum pōdē opinionis merito
rie. et tandem in seculo quodam intel
ligibili. Dimus in eo. velut in con
tro. per quietem et templationis stabi
lis et serene. p̄mū est omī in qua
existentiam quasi impientiā. 2m̄
proficiendi. 3m̄ perfectorū. Primū
est in baptizatione fluminis uel fla
minis. 2m̄ in temptatione pegri
nationis. 3m̄ in explanatione angelice ad
ministrationis. Sicut xpūs p̄mi bap
tizatus ē. postmodū tentatus est.
Demū explanatus est. sicut ipe ē via
viuens. via mortis. veritas stabilis.
alpha et o. principium medium et finis.
In quo viuim⁹ per fidem formatam
viam nostris ex fide viuit. et hoc in vi
rationali. Monemur per spem desi
derantem que finalis est in irrisibili.
Sumus per caritatē radicatā in co
mprisabili. Prima ergo pars hui⁹
opusculi que labor est et par lectio
nes distinguit. agit de vita aīme
et de morte p̄ua. et exercitatione spiritu
alibus. q̄mrendo quidditatē patrū
a radice. et eligendo nomina dei
menta inde sequentia. 2a tractat
de vita 2a aīme. que est motus eius
uel instinctus. q̄mrendo discretio
nem inter bonas inspirationes. et ma
las missiones per angelos malos. in di
uersis materijs. et de mō temptā
tionis superādi. 3a loquit de vita
aīme per exemplationē stabilite et
contemplate. Bene vale pater in xo
et oremus inuicē ut saluemur.

Diuisio libri

.ac.15.

Incipit pma pars de vita spuali aime.

Ego vos baptizam aq̃ ille vos baptizabit spũ sco. Antiqua iam atq̃ nonissima patrũ traditione comptum habem⁹ quid operabatur Baptista Johãnes. et quid baptismꝰ xpi. Certũ em̃ è q̃ aĩ baptizari sit nasci denuo. sicut mr̃ ode mo docebat xpus. tm̃ inter est inter baptisma Johis et xpi. quanti ipa dispo ad vitam differt. ab introductione eiusdem vite spualis? nobis. Erat itaq̃ baptismus Johis ppa ratorius ad viam sancti spũs com plendam in suspitionibus. Sed xpus solus vere vnificabat. quia solus vere baptizabat spũ sancto. placet aut ut omissa interim ptractatione hui⁹ sup hoc duplici baptismo. quã notissima est. Veramus ẏsideratione iam ad loquendũ de vita aime. qua spũs sis opatur in nobis per baptismũ. qui vsitato iam nõe dicitur & flamus. Ille em̃ baptismus per se efficax est. absq̃ eo aũt nec baptismus fluminis nec sanguis prodest ad qm̃. Docebat paulus ipis athenien sibus. allegans vnũ ex eorũ poetis dnm de deo loquentur. In ipo em̃ vivimꝰ mouemꝰ & sumus. Act. xvij Sine verba si quis ad corpalem et hanc visibilem vitã motũ et eruditã referat. nichil cum errare credideri qm̃ sicut vas aquã gnet. et figurat ita ut vnũ sit q̃ aqua plus in vase qm̃ in se figuratur. multo minus in ipo deo trinoq̃ in vase. omne ei nare labilitatem q̃ncte vnit. quid quid vnit. movetur. quidquid mouetur. et oriũ eruditã ne defluat in nichilũ in ipo est atq̃ confinatur. Sed de spualibus et invisibilibꝰ loquimur. dicamus q̃ aia rationalis habet in spũ sco. vitã sinũ motum. sua signa eruditam. Est quippe hoc ppium ipi creature rationali sup ceteras q̃ capax est vite alterius gratuite et diuine. simulq̃ motus. et eruditã ultra id quod est in se nãle. Et quia dum matela pma et si de se nõsit nichil. capit tamen sinũ de principali per formã. Hic et aĩa in cẽsio nã h̃ ẏsidenta. ymaginãda est tanq̃ mania pma nuda. que fieri pdõt quasi de se rens ipm spm sum. tanq̃ eius vera vitam. non quid formale hoc em̃ dicit per ingressũ mis dapnati est. Sed formali non prius dissimulem. Et quomo fiet istud si forsan mr̃ rogas. Rndeo. quod per baptismũ spũs sancti. Peruniptũ pubis est aut nata aut tempe baptismus aque vive et nude. tamq̃ qualitatiua dispo pre requisita ad vite hmi formalis introductionem. Est aũt baptismus iste gratie et alterius vnitiue infusio. aspersio. intima. aiam abluens. et redens ydoneam. in qua spũs sis sepiũ vitam et motũ et eruditam inspiret et donet. In ipo vivimꝰ ut in vita moueamur. ut in via. simꝰ in veritate. et vide si nõ ita cortex hui⁹ arboris habet in mysterio. nam si Johãnes intpretatione sua gram sonat. et baptismus ablutionem nõmiat. Quid Johis baptismꝰ nisi gratie ablutio designatur. et hoc ut pdiximus ablutio non nisi gratuita est in aĩa ipa. ut spũ sco baptizante. hoc est vivificante. ut iam non in se sibi sed spũ sco vivat. moueat et existat. quadamodũ docebat dominus paulus. vivo ego. iam non ego. vivit aũt in me vero xpus. Intendũ è michi longissimꝰ esse quasdam dispones sequenter. aiam. que longinque sint ab istius vite spũs infusione. Ita em̃ videmꝰ q̃ in nãli generatione animalis. plurima precedunt ad primã dispositionem que formã inducit materie. Istas dispones appellant theologi in adultis operationes istarum. quibus paratur ipa aĩa in tempe gratie. quod in se est. se disponit ad vitam. nõ q̃ ista dispo sufficiat utpote que longinqua est. et michil de vita spũs sancti habet in se. Sed quia michil interim aĩa iam habet quod faciat. qui ut bene vivat. sua naturalibus potentijs et domo ab-

Et spus s̃ è intra die ad que dispot baptisma

Quo se ẏmt dispones in formes aie peccatiõ ad vitã aie infudendam

dam ꝗ tunc ~~Cum~~ licet non vnifi
Quo. nr̄o facto ſint credis anima ratio
nalem modum in natura nãhabus
tanti modo actionibus qualis fuit am
non quidem ꝓ tunc illius qualitas
nomis. Sed de ſola hbẽãtate omn
potentiſſima creatoris non aliter
exiſtimes in ipã vita ſpūs infuſio
ne. qualeſcũq em et quotcũq ꝓ re
ceſſerint diſpoñes ex ꝓpo conatu
aime ad haur vitam ex morte tende
tis. michil fuit. michil attingit. niſi in
ſcãtus et alto ſpūs ſcõs vltimata
aplexionis ac monẽ ſpiritual ẽ
fuacionem infudit. Cum qua et ꝑ
qua ipe qui verus eſt aime ſpūs ip
ſam vnifuat ſuo illapſu et afflatu
ſecreto. qui afflatus baptiſmꝰ fla
mus dicitur. et baptiſmꝰ in ſpū ſcõ.
Et hec dicta ſint ꝓpter ordinẽ ad
ad ea que tractare ꝓponim. Super
ãle vita in ſpū ſcõ. ¶ Quadruplex
eſt vita. Jam ex premiſſis

Iam ex premiſſis attendamus
q̄ anima racionalis vite q̄
druplici capax exiſtit. Eſt
em vita nature. eſt vita grẽ. eſt vi
ta actionis meritorie. et eſt vita
confuacionis ſtabilite. et hec du
plex vel in via vl in patria. ¶ Vitam
nature in aima dicimus p̄remiſſe
ſue ẽtie cũ nteynate ſuarũ po
tentiarũ. Attribuitur etiã hmõi
vite alia que aliq̄ acquiſita vl in
fuſa citra grane reatificant ſtatu.
In tantũ ergo ꝓfectiorem vita in
habet nãlem aſſimilabilẽ ipi aime
quãto pcellentior fuit et virtuoſior
in ſuis nãlibus. et ceteris creaturis
ornatior. In tm vero ab hac vita
recedit quãto vel in nãhabus vtu
tibus vel gratuitis fuit ſpoliata. Al
tera vita eſt vita grẽ. que ideo tali
ter appellatur. quia ſpūs ſcõs ſua dig
natione et benivolẽtia aiam vi
ſitat. ut potens ſit ad vitã tertiã
de qua dicendũ mox ſup eſt. gemi ẽ
tium fruentem ꝓfluit ꝑ aiam.
velut diſponem quãdam ac moti
am de lege nãam. ꝓponitur
aut hmõi vite vita ꝓpter q̄ nãlis

dicitur tamq̄ ſuũ nãle ſibi. ¶ Tertiã
rium per tertiã vitã non aliud intel
ligo q̄m actionem meritoriã vel ẽ
fiam ab hac vita gratie deſignatam.
ſicut opacio quelibet vinentis nota
tur a phõ ꝑmo de anima. vita ſcãi
da eiſdem. ¶ Poſtremo vita quarta
non tam vita altera ꝓpe dicta eſt
q̄m duplicis vite prioꝝ ſtabilitas at
q̄ confirmatio. qd̄ fit nec in via per
habitudinem ad ꝓximã cauſam ultimam
aiam a morte cõtraria phibentem
vel in patria ex traditione beatitudinis
et ſtabilite ſeliciter. Et attendam⁹
ꝓpter ſi aplica verba a phis vſurpã
miſſimis nobis poſſint hanc triplicẽ
vitam aime ſpiritalem. quia de ꝓma
que nãlis dicitur. parũ ulte loquen
dum eſt. In ipa nequit vnusquiſq̄ ẽre
vitã ꝓmã gratie. nemo enim ẽt vi
tam ſecũdam. et ſimilis ẽtie vitã tertiã.
que eſt confirmationis ſtabilite et per
manentie ẽtiae. et has vitas in miſ
terio exemplauit nobis ihus ihus in ſuo
baptiſmate. q̄m ꝓmo venit baptizan
dus tamq̄ bene vtens vita naturã
li. Deinde baptizatus eſt tamq̄ vitã
gratie receptricẽ. quã tamen in veri
tate ꝓius habuerat. Poſtmodũ aſtend⁹
de aqua oſtendens vitã tertiã actio
nis virtuoſe. tandem manſit ſuper
eum ſpūs ſcūs in ſignũ vite quarte
que eſt confirmationis permaſine. Di
camus ad huc ꝙ hmõi vite quadruplici
opponitur tandem mortis genera. Vna
eſt mors nature que fit ſeu per adim
pletionem eius totalem. ſeu per ab
lationem eorũ que nãe ſue debita ſuf
ſen per amiſſionem ſenariorum habi
tuũ prohibentium haberi ẽtiarum hmõi
vite. quemadmodũ eſt parũ oportune
quod fomes mortis dicit. et tyrannus
membrorum. et lex pecti. et a quo pe
nemur ad eterna hmõi ut debilitatio
veteris ignorantie. ebetudo. et ſimilia
etã poſt baptiſmum. Juxta hoc dicam⁹
qd̄ cadem aima poteſt ẽe participeps
vite nãlis et mortis naturalis. mor
tis dico que eſt non per adimpletionem
ſed aliũde modi dicti. ¶ Si de

vite aie
- nature.
- gratie.
- actũm meritorie.
- ſiderois ſtabilite.

mors aie
- nature.
- ablate grẽ.
- actionis ꝑue etorũ.
- obſtinatoꝝ miſere.

vim secunda que est vim grane lo
quamur. Nemmo mortem cū grīa
que gnugit ex corrupcōne debite il
lius armonie qm̄ in grā gratū fa
nente consistē possum⁹ quēadmod'
cū si corrūpatur corpalis illa com
plexio resultans ex qlitatibus pe
nis contempatis ad ruinem aiam
abstrahē necesse est. Sic deficiente
grā non remanet spūs sūs aīe
vitam prestans. Porro vite hne
cōtrariatur actus p̄uersa aut cessio
abopacione time debita. videmus
cū q̄ natura abhorrens occū pan
negnit aīam dū cē in materia absq;
p̄uis et debitis actionibus non m
nus p̄ dū cē spūs sanctus i aīa
que nel ēmaliter vel nich' opatur
Demū nulla est mors corrūpēs
quam vitam confirmacō mē stabi
lite. et hoc in eadem aīma. Et obsti
nato in p̄cīs que p̄cīm dicī ad mor
tem. et hec vite condiciones hūt op
p̄ime in diuersis. Addamus tur
sus dicentes q̄ impossibile ē aiam
sola vim naturali vniuersē opari
salutem suam. Cui⁹ oppositum pe
lagianus error asserebat. Magis si
non p̄t corpus mortuū vitales
opationes exercere. quomō dicet ali
quis aīma vim sua exercentē que ē
forma sūs in opa vite spūalis exerce
posse: Non cū ē aīa rationalis
par aliis viuentibus quibus sicut
non quiemt seu competit nisi fines
p̄mus nālis. Sic vna vim ē suf
ficiens. Aīme vō rationali q̄tus
est finis quid sup nālis quis ergo
negare poterit sup nālem a vim
et opationem esse necessarias. ut
p̄ueniat ad eum qui supra ipam
est bēatitudinis finem et terminū no
lo in negare q̄n aīma possit exerta
sua nāli bene moraliter agere. et fi
nendo q̄d m se est se ad viam gre
disponē. Et p̄mo si aīma nulla mor
te sit infecta hūs naturalis mite
gritatem. in nullo estimo fieī ambi
gin. qm̄ hēat in suo arbitrio causare
impossibile ē aiam sola nāli via inue
tem salutē suam opari
p̄ quia ex sue nālibo bn̄ morale agē
opus bonū de gne mortis pesben
do ipm̄ omnibus archistrarijs gs
ipa bonitas moralis exigit tam
in fine p̄pinquo qm̄ in obō et reten
tione. Aliqn̄ homo fine culpa ex
istens miserabilior. est alianibus
oīibus aut im. Denique cetera
alia p̄t in opationes sine natu
re debitis supposito dei auxilio ge
nerali non sit homo posset. Sed
quid dicemus de aīma que mortē
arcisset seal nel pēm originalis
uel gumm actualis. fuerūt qm
dicēt aīmam mh morte p̄ssam
non p posse ad bonos actus morales
assurgē. quēadmodū ē celebris
de ipīs demonibus damnat⁹ opi
nio. p bn̄ morale neq; velle p̄t
neq; agē. rationem asserūt sic po
nentes aīa in viatorijs mortificat⁹
per pēm absq; vita gratie. tanta
est mḡnitudo maloꝝ et deformitas
seu corrupcio et mortificatio vite
nālis in alabus salū. ut possus
trahant in malū q̄ in bonū. Nam
violentior est in eis tractus mort
q̄ vite. p̄ea dicūt q̄ omia ad ex
pditionem suā que est mors sua
referūt. et ex qbus omia opera
mortua fiunt. utpote a morte pro
redenta. Addunt pro confirmacō
ne. q̄ motus actus pcedens de est ē
nimstān grē. bonū vō quia subsis
tit ex oībus suis condicionibꝫ
sicut ex vnica. si desit malū pcm̄ resultat
dum dicta dyonisij. Nichil simpli
niter bonū est q̄ resultat ex bar
bore mala et cadere vinea grā
nis. Uer vero fīa et si nubibus alīs
q̄ plurimis apparentibus fulta vi
deatur. p̄udem tñ repulsa ē tamq̄
directa et plus ad dēpationē qm̄ ad
edificationem proficiens. Cum
eīm non obstupescat audiens q̄
absq; grā honorāde parentes clemo
sinas dare. ecclesiam precepta de
uenerari fare. p̄mo per alterinonem
se se ad gram disponē. est mō hr
aia pectur p̄ age bn̄ morale sine
actu bonū exigne sn̄ gra spūali

delinquere. Non em requiritur
q̄ in oīb⁹ actib⁹ nr̄is agamus ex gr̄a
aut q̄ gr̄a alīq⁹ informem⁹. nisi
pro quāto et dū mereī tenemur
per actū h mōi aliquem. Peligm
vō actus si fiant circa mām bonā de
q̄nē. et cum intentione bona et de
bita finis ꝛmediah. ponendo alias
circūstancias bonas moraht. et si
non sint meritorii vite ēt̄ne. sunt
tm̄ boni moāhter. et vite ēt̄ne alias
bonoꝝ temporaliū meritorii. et ad gra
tiam de congruo paratorii. quia p
eos homo fiunt q̄ in se est. Nam fa
re quod in se est intelligo hoc facere
quod homo potest sine viribus quas ar
tualit habet. Hoc loco dixerunt ali
qui de gr̄a. nam si gr̄am appellam⁹
omne illud qđ a deo liberaliter datur
sine meritis. toti ēt nr̄i et viuere.
m̄ gr̄am nūcupant. et in nobis et
in brut. q̄nūis plus in nobis q̄nā
bñdictus capaces simus. et pro pri
us adeptione. Datur nobis quid
quid datur. Nihil deo cara est de
bobus maiut. aplūs. non de bestijs
de hominibus autē qđ omia cooperantur
in bonū. ꝛē hoc nō omīs tribulacio
omīs infirmitas. omīs inopia. imo
et pē tentationes. nr̄ gratiam nu
merantur. Cuius ratio est. quia de
bonitas q̄tum est de se. nobis īmittit
aut eucuire p̄mittit ad bonū nr̄m.
si non puerse tenuimur abūtendo.
Et nr̄a hui⁹ assertionis modus
de gr̄a p̄ticulari est. michi nos bom pos
se abs gr̄a. Si nō. gratiam nonnūq⁹
omīs aliq⁹ infirmi. dispositi ab aia
sup̄ nel ultra vires suas naturales
et mōales. nulla videtur nūitas di
cere talem gr̄am de facili. ad hoc
ut bonū de gr̄a agamus per liberū
arbitriū. nosq; non possum⁹ grami
tic ad cognoscēdum verū circa nāha
per intellectū. Deinde dicit q̄ im
pleto p̄ceptorū ut in multis. quāmi
ad sanū p̄cepta non peccat. gratiam
gratum faciente. q̄nūis intrinseco p̄pter
ns non obstante. si nō fiat in gr̄a

tene vel

gr̄a

gr̄a ex gr̄a nō c̄ristiān nec p̄fecta
ad bonitate actꝰ moralis. si ad meritum
In p̄ceptor impleto caritate gr̄am

nel ex gr̄a. Intrinsecum quippe est in
omī p̄cepto. ut per illud mereamur
ad vitam ingredi. Sed ad hanc in
tentionem non ponamus semper
obligatoria ee simplē ad penā si
non obtineatur. tantūmō ordinahit
obligat. ut ponit dicendus si mēri
volumus aut dum mereri tenere
mur. quēadmodū q̄ingit in sustep
tione sacramentorū. aut dum ad gr̄am
respicere. nel ex ea iam hūm debes
operari. hoc mō intelligunt illd xpi
Si vis ad vitam ingredi serua mā
data. Ceterūm aliquibus dēm pri
mā vitā qua hēmus an baptismū
gr̄e factum a spū sō. et quida sub
multa dicunge. quia per doctores
plurimos magna hec et similes mi
dentes laicus tractare sunt. p̄gat
mā q̄fidāno ad loquendū de vita ve
ra gr̄e que ē baptismo in spū sō.
et per quā fit ut viuamus mp̄o et
simul tractabimus vitā alteram per
quā sumus. et stabilimur in eo. Nam
et simul dictum est. In xpō vivimus
movemur et sumus. hoc in loco
tractabimus de illis q̄ne vitas istas
nel alteras carni fundimus ex ignit
et enecant. de illis insuper que
vitas tāmodo debilitat. et in egri
tudines trahunt. et hoc est gr̄e
sub finis vulgatoribus qđ ē pmm
mōle. et qđ venale. et qđ adimo
dum obtrahitur. Circa quā materiā
licet vsitata videatur. intendo
pticularia quedam asserē in quibus
tum dissidens. tū vtinam pro
fessionis seremitate versantur.
placet autē ut negotio nel tempa
to stilo. nos per ypotheses et correla
ria procedamus. hic em modus ante
modernior est scole. et magis accom
mōdatior ad speculativa veritatis sepe p̄no
stor atq; maior mentitur. Primi
autē principiū one materie p̄ncipales
p̄tractande. Una de quidditate et ḡne
ratione patrum. per que vita gr̄e
nel roboratur nel impeditur. Altera
de quidditate p̄me legis dīne. et

Diuisio pticularis
Dicendoꝝ

usitate ꝓnt nobis ex sc̄ptura et alijs
manifestū. de nouo aut et dā pau
rum penes illā legem sic ad extra
diuinam tractando ꝑcipaliꝫ quid
ꝑtē dēat dicī de ire dei. quid de
naturali. quid de humano. inquirendo
qualit̄ singulorū religiosoꝝ et cōmuni
obligantur et si semp̄ vota. mandata
et ꝑcepta. cōmunes q̄ quotꝫ
sen mīmandates mortis eternē
astringūt ad mōtale ¶ Pro prima mā
fit hec vna conclusio cum suis cor
rolarijs. ¶ Omne ꝑccm̄ pro quanto
est offensa dei et cont̄ legem eius
eternā. est de sua condicione et indig
nitate mortiferū. et ꝑm vigorem iu
stitie ā vita gloria sempiternā. Patet
est. q̄m omnis offensa in deum pōt
iuste ab ipō iudice deo ꝓmitti tam
temporalis q̄ etne pena mortis. imo
pena annichilationis. ¶ Est igitur
de se mortifera. Assumpti denatur
ex hoc q̄ nulla pena talis est ita ma
la q̄nte mala est ipa offensa. Et
ex alio q̄a pocius tolleranda est
omnis mors penalis et annichila
tio. q̄m admittenda est. q̄ admittebat
vna offensa in deum. Ad oppositum
iam offensa dei iuste fieri deberet in
casu. Preterea quelibet offensa dei ne
veniretur repellēt a gloria dei
petuo. et absq̄ ꝓmisso ꝓmitteretur ali
quis manēt debitis culpe sine de
core iustitie. q autē offensa venit
tuus est ex parua habilitate dei
remittentis. et non amplius im
putanti. Amq̄ nō minꝰ est fugibi
lis offensa dei q̄m sit fugibile illud
bonū ꝓpriū adipiscendo nullo mō
deberet q̄mittere sed pro infinito bono
non deberet fieri offensa dei. et si ꝑ
infinita bona possideret. posset in
re omnibus spoliari si crederet in offe
sam dei. ¶ Ex hijs rationibus argu
mentorū que possent in contrarium
ramisari. videtur esse sufficienter
deductū. q omnis offensa dei est mor
tifera ex sui condicione et indigni
tate. imo q est infinite fugibilis

¶ Nūc ꝓcm̄ q̄m̄ē dī offensa de
sua ḡdicōne ē mortiferū et ī hoc fu
gibilitat⁹

tatis et ꝓportionabilitat. Addendo
nel intelligendo q̄ sit in numero
boni infiniti. q̄tum in se est. et ab
erit ab homine deum tanta elonga
tione. q̄ nullū poterit inf. perso
lam et meā gram illi ꝓximus
ce. maxime per viam gloriē. pz
cia de venia. ¶ Sed dīret aliq̄s
q̄ deus ideo q̄ dīns est sue creature
in infinitate sibi plem dim̄ plām
ad fruendū se ea q̄ndocūq̄ voluit
et quocūq̄ voluit. ꝓcedunt rōnes
ꝓdicte. ad oñendendum quod pōt ꝓ
qualibet offensa pena qualitumlib;
impossibilem infligē. nec poterit
ai q̄sq̄ dicē. Tunc im facis hoc aut
ita dicitur de infinitissima creatura.
aut non ꝓcontra. quod ipa subiaceat
pōt cuicūq̄ affluentiam et penalita
tis absq̄ hoc q̄ oporteat dicē eam
esse maliquo culpabilem. Patet
q̄ deus pōt absolute et iuste dare
qualemlibet affluentionem sue crea
ture. imo virginī matri. sed hoc
non erit in ꝑcnam et punitionem
cuiuslibet. delicti seu culpe. et ita
q̄uis sit affluens iusta non esset
tamē ibi iusta pena seu punitio
nec ecia iniusta. quia nulla ibi po
nētur racio pene. cum pena et cul
pa correlative dicant ad iniuriam.
¶ Primū correlariū nulla offensa di
est venialis de se. nisi tm̄o per
respectū ad diuinā maiestatem. que no
vult de facto quā habet offensā im
punitā ad mortem. ai illud posset
infinitesimaliter. et inconcludenter q̄ pena
mortis et venialis nō tali no dis
tinguūtur nisi se et ecialiter.
sed solum per respectū ad diuinam
gram. que pena ipsum punitiua ad
pena mortis. et aliud non. Omne
ens pena culpabile ex sui indigni
tate mortiferū est mo dco. Addidi
culpabile. q̄m pena ē in agentibus
naturalibus vbi nō nulla culpa
vel offensa ꝓcedit. q̄q̄m ī ma
thar sinque simonie capiatur

Pena mortale et venale nec tali
no distinguit nisi se soli ex pte
ad gram diuinā

2 ut plurimū pn̄ et culpa ¶ m correlariū si nullū infinitū nec infinite tale posset alicō cē nm nullū pn̄ nec esse offense effet nm alicui qui omē pn̄ est infinite offensiuū. Non est in conredendo q pn̄ omia simp sint equalia. put dixisse stoyci8 refe runt seneca. tullius et alii si eni per magnationē ponēnr linee infinite in longitudine et latitudine et longitudine et corpus infinita dimensione. vel si a linea rā pheū nec linee recurre in infinitū vel in albis similibus multis non oportet dicē omia ista cē eq̄lia nl m dimensione nel m cantate quātūs cūq̄ sit quodlibet in suo gē in infinitū sic nec offensas eaq̄ infinitas oportet pone eq̄les cē sed vna e ḡnor alia et multiplicor quare 3 ¶ m correlariū obligamur deo ad grauiora 3 ōnem et grauiorem actionem ex hoc q pn̄ nr̄ venalia no imputat ad mortē. sicut tenemur ex remissione mortalium. qm̄ vtrobiq; contrariat nra dei. no imputatio peccata nisi ad penā temporalem que de sua indignitate imputabilia sint ad mortem. vnū de possibilib. aliud de lege statuta. imo forte dicetur de oībus instantib; nēis que quantū de se sunt sint fiant pānus menstruate. p̄ter 4 post pn̄ aut absente gra ¶ m correlariū peccans ex deliberatione ve malit abuti nra dei que concessit pn̄ illud cē venale no mortale. Pe luret nisi per nra dei m hoc q abusus ille no debeat. nisi venalis ex regula ingratem. q offensius in venale no est. nisi venalis intelligendo venale ex suo gne. et no de eo quod venale dicit ex eo quod per surreptionem aut misse mutate aut ignoranciam aut actus imperfectionem admittit. Oppositum enī dicē et damnāe omes hoies. pe sertim eos qui mentiuntur eni ioco seqnia de libertate facit actū que

1 Vere m rone offense venu pn̄ e. magis alicui ¶ pn̄ i pt ad mor tem nra deo obligam p eo q no dme de peccante venialit ex deliberatione

2 saltem cē culpabilem ¶ regula vero illa q nullū pn̄ est addo venale quin fiant mortale dum placet intelligitur de venalibus sed modo dictis que ideo sunt venalia qnia sine pleno assensu voluntis pmanent. ad que si assensus pstetur et placeā adueneret nil mirandū si reddāt mōlia. qm̄q non sint tam ide ar tus qm pn̄s. sed bene similes in spē. ex alia nr radice videl. assensu h bere pcedentē. nel intelligenda est talis regula si ex dum pn̄ venale placet in ḡptum pn̄ est et deo offen sum absq; alio quouisq; motuo nel allectiuo ad peccandū. Sicut enī vide mur cē diabolice obstinationis ḡptum qd mpugnetur deus et odio habeatur gratie. sed ubi quis agit actum quem sit cē venalem non motus qnia offendit deū. sed qnia delectat se et non vellet ipm agē si deus ad mortem et damnac̄ sue ꝑtinentem impunitatem agit quod male sed non 2 mortaliter de lege ¶ Si rursus obiicitur q agens omne constans edificat ad gehennā. Distinguendū est de qualitate ipius actus. si sit de mortali nel venali. et sm hoc rndendum

3 ¶ m correlariū Nullus idem ar 4 mis nisi charis bonus aut meritorius est pn̄ ena venale. hmōi op ditum omnia sint aliqui. sed mdi no meo follicitur aut qnia loquit de actibus exterioribus. qui non sunt nisi respectiue bon aut mal. ubi de actus est optimus et pessimus dm̄ sis respectibus. sicut passio xpi q erat actus indeb̄ri. aut si loquamur de ac tibus mtr̄seis charis a voluntate no habent q eadem voluntas que ē mala venialit sit bona meritorie. q mb illa que similis est et que velut mpe rentibilit pōt sumere ad ēm magnitu 5 leat de merito apud deū ¶ m correlariū venale pn̄ si no ponit se solo nel ad mōlia pena eternam hoc est qnia deus tractant de lege sibi pena cessa qua solum remittitur offensa totalis contractus. Et ita posset p hanc opinionem

1 exponit regule q n" e pn̄ e adeo venale qui fiat mortale dū placet
2 et qui edificat q ipsam edificat ni
3 de actu charitatis nec pr̄cē velsenam sil' miseria et pn̄ venale

pōnt

sustinere. nam illa que pōnt venale parū ad mortale primere eterna pena. i foro iustiae infernalis. ut dicat ppositum. q̄m illa que dicat opponi ponendo q offensa venialis bene remittitur soluta pena absq; emissione meritis. sicud de pena ultpentia debita pcō mortali dimissa. probabilis est opinio dicens illam primam grie simendam. etiam in inferno. sicut et soluitur in hac vita homine existe in mōrtali pcō. et vocat pena solutus non retinens. Quod potius sensit aliorū sententiā. sed hec maior est. Et pro intellectu primi pcti considerandum est qd in omni peccato actuali ita sint saltem distincta ratione. subiectū auersio a deo bono incommutabili. et istud vocatur offensa eius. ad quod sequitur reatus inputabilitas ad penam. que vocatur indignitas quātus non posset non punire et deus punitur vocatur vltus et hoc est secundū. Tm est iustus ad bonū immutabile. qd semp imporat maculā et obscuritatem. in anima. quato amplius inhesserit per cupiditatem rebus mutabilibus. tanto plus maculatur et fedatur. et ab illa luce suprna deadens in tenebras demergitur. Diximus igitur q parū quodlibet sicut est finitis actus sic est finita iustus. et finita habitus macula seu tenebrositas. et inepta hanc iniquitatem libidinosam macularem nō mundam. dicit sūs thōs ipponenari pena finita intentionem ut remissionem habeat. ut quidam gloriantur se mō dehāc tantū ipponalē habere tormentū. Ad hāc penam condicione aspiciūt ut opinor illi qui ponūt quodlibet parū. de sola finite malicie. Sed non video eos saluare posse qd non detur sibi pena infinita finita arbitrio. si natura det aput. nel deus hanc vellet infligere. qm hoc agendo deus non esset iustus sed et mīd ageret assimilando naturam. Et sane implicatio est

v. parū venale. i inferno et mortali deleti p pena. q ad culpa primat pena eterna.

Quo parū e finitū quo infinitum et an possit parum pena infinita.

Dicē q absq; ma posset parū ab quod per finitā pena aut infinitā sustinent primi. Nam quotiescūq; darentur de pena pro pcō. nisi deus misericordit remitteret offensa semp remanēt digna puniri ut prius. primo q talis pena sit remissa et celerima pcō. et nullo mō potest abq; dei ma liberalissima. Et vō attendamus parū finitū pena et secundam adiaones constat q peccatū mortale quodlibet auertit a summo bono. et ita est obiue infinitū similē imputatur etiam de lege ad penā eternam et infinitā diuturna. Et de pcō venali an ipse dēat dici offensa finite lege. quia non remat amore dei. licet ipsū quodammō deordinet an etiam de facto imputetur ad penā eternā finitā foro infine infernalis. Jam aliqua dicta sunt et postmodū tractabitur. dum tuesti quibimus q parū venale sit contra preceptum dei. Duo tamē gratuite de omni pcō illud esse ad penam infinitā imputabile. et hoc q nō imputatur hoc agit ma copiosissima redemptōis. Am correlarii. implicat deum punire ad condignū. si per hoc intelligamus sicut punire. q iuste non possit amplius. Si aūt dicamus punire ad condignum qua punit quatum ratā mine et insticia exigunt et tenent de tali tale parū esse punendū. tūc omne parū aut punitur aut punietur. ad condignū qua punietur. salua tñ pietate qua tenet punire deus vult. et ordinat rationis mirabili ratione.

Secundū correlarium. Nullū pcm remittit nisi p hoc q deus liberaliter nō imputat illud ad parū. hoc patet. quia dicit deus. Si tu eum non imputaueris dño parū. quia exponens illud quod precedit. Beati quorū remisse sunt iniquitates et quorū tecta sunt pcā. Nā hoc posito parū tollitur. hoc remoto implent parū aliqd ad suffr pena in ma.

non imputat parū no remittit nisi q deo libaliter

mḡ amonetur ¶ Qualit nō fiat
ista non imputatio vacuantur debeb
quidam dicit michi aliud ē enim
non imputare pecū qm illud non
imputare ad penā. deus imḡ cum
sit imimicis inquit. non dimittit mi
imputare et post non imputare. nisi
per respectū ad exitū rei. et rela
tionem ad penā. talis enī hūt ē
cedere q̄ nulli pecū tollitur remitti
tur quousq̄ tota pena ꝓpinatur. ne
q̄ mortale neq̄ venale. licet dimi
tur venale mortale quādo
desinit imputari ad mortem eterna nec
pnāpalem. Aliorū est posito q̄ et
si nulla pena vinc finisset statuta
adeo pro penis. michilominꝰ posset ad
hoc q̄ mihi peccū et posset eterna re
mitti. Non quidē immutabilitate dei
sed quia in eternitate sua detinent pro
tali tunc sic agentem ē adignum
suo amore et sua visitatione. et sic age
tem dignū pinitone quā habet. eterna pos
to q̄ nulla vellet infligere. Et pro
alio tunc quia talis monetur ant alio
modo se habet q̄n̄ plus saltem et de
arcto temporis dignificat ipsū a meo
fuore et tollit omnem indignationē
ad penā. Et si raro q̄tur. sit pro
ratione voluntas. nā hoc honore dig
nus est quem ver voluit honorare.

¶ Sequit ex hac pone q̄ ꝓhibitor
videtur nulla ē absoluta necessita
tem ponēdi culpam. distinguam
ꝓ visitatione inter et salvat. quo
da. Verissima. Additorium sine dei
mutatione pur tacti est. ¶ Nonū
correlariū. ꝓbabile est. Nullū actū
creature de se et intrinsice ē bonū
bonitate moris aut meriti. aut si
milis malū inst per essentiā ad dim
nā rationē et voluntatē. quia vi
delicet diuina ratio et voluntas dign
ficat hoiem pro tali actu et pro alio
indignificat. quo dicimus q̄ sine ar
tu quocūq̄ posset dignificare creā
tura. Item vo cum posset simi
liter abstq̄ quocūq̄ actione aut omis
sione aut pro actu aut actu gene
ris indignissime. non im ē mi per

Quo deus no imputat sic remittit
pecū. Quare si nulla pena finisset
statuta posset michi fieri pecū posse
ꝑ dei remitte in quocūq̄ positum
collatione sin in sua mutatione
Hec ē absoluta necessitas aut hic adipi
scitur ¶ Nō. deus ē tue est in iustificatione
tristice bona a malo si voluit ꝑ rem ad
dinam voluntate

spicuū. quātus si attendat dīam
tissima dei visio respectu sue cū
re qualitercūq̄ se hūtis agendo
nel omittendo. non videtur vsq̄
quaq̄ cadens ē q̄ hoc non possit
fieri ex m videtur ē apli de figu
lo. qui ex eadem massa formatibus
in honorē aliud in contumeliā. Si
aut attendamur dei sapiēa et bon
tas. q̄ istud non videtur congruū. ad
michil hic pono nec asserto. magis
tamen michi assentire secundo
si primo. Et causa patebit in dic
dis in materia de obligatione. Et iux
ta hoc q̄ habet facilis manifestū
no. ad videndū quid michi ē malū
nisi q̄ ꝓhibitū. et michil bonum
nisi q̄ deo acceptū. et deus non
ideo actus istos vult nel approbat
quia boni sunt. sed ideo boni sūt q̄
approbat simile ideo malū quia ꝓhibet
et reprobat. Nemo tamē murmu
ret. nemo gloriatur. q̄n̄ instus est
in omnibus viis suis. et sanctus in omi
bus operibus suis. Sapiē viio. Et nus ho
mo intelligit si vicerit nationes q̄s
in mundo. ¶ Si dicitur aliquē actum
ē sic malū q̄ nullo mō q̄ pōt esse
bonus et econtra. Ex quo videtur
q̄ talis actus utpote odii dei. erit
intrinsece malus. ¶ Ad hoc ꝓ simile
de actu exteriori precedente ab interiori.
Nam et si sit aliquis actus exterior i
malus q̄ circumstantibus eisdem circumstantiis
omnibus nullo mō possit ē bonus.
Michilominꝰ dicit exintrinsece malus et
possit ē non malus. si per se ponere
tur. vel a quibuscūq̄ sua circumstantia
ēt denudatus. Dicendū est similit
de actibus interioribus q̄ntus ad pri
mā regulā. Nam actus odii dei elici
tus a deteriori ut elicitur ab eo cui
sua circumstantia non pōt non ē ma
lus. posset ni non ē malus si per se
ponetur. aut alis circumstantiis vestiē
tur. et sm hoc tractetur hic et sol
vetur questio de dispensabili ut de
gis dīne vespeī creature. et quid pōt
et non pōt de obligari ¶ Decimus
Correlariū. Omnis voluntas malus
michil malū nisi q̄ ꝓhibitū michi bonū
nisi q̄ deo placitū. nisi placet q̄ bonū
si sic bonū q̄ placet.
De odio dei ut sit intrinsice malum

et indispesabile

10

ipius voluntatis resultat ex conformitate eius aut suorum actuum
nel omissionum ad diuinam legem et
eius eternam rationem sicut actus exteriores non dicuntur boni nisi per
informitatem ad minores elatos Nisi
in q posset de pulchra deducto quia
hic nichil est vim nichil pulcherius
nichil potens nichil appetibile nisi
pro quanto pme veritati et pulchritudini
et patenae et fraudum conformantur et im de similibus et pro
nō de falso turpi et fugibili hoc
est qd antiqui dicebant nichil esse
verum nisi a prima veritate hoc modo
sepe dicunt beatus augustinus nota
tum in suis confessionibus q volumtas quelibet in suis operationibus
querit imitari deum quantumcunq;
erret aut male hoc agat quemadmodum
nulla furtiua hmesthone pomorum
in arbore sua pueri dicat quesisse
nō voluptate sed similitudinem
quandam omnipotentie et liberalitatis
diuine primo confessionis Similiter
de achelina quem salustius dicit
quamuis malus fuisse dicunt
tamen videri qd homines creaturarum et
earum pulcritudo et filia
non sint aliquid magnum mirabile
nim deo quam deus solus licet pos
sint dici plures bonitates aut pulcritudines magne et quasi extensione
ex me de sanitate vrine et corpore
et de bonitate actus minoris et exterioris palam est ergo q in qd pri
mum monemur et simul Vn
deum corelarium in eodem arcu co
mercii patet multiplices veritudines
atq bonitates vna nature alia moris
de genere altera ygie altera glorie
et hoc est pm diuisas himodmes co
sideranti eundem actum informari mul
tiplici diuine legis seu bonitati non
quod in deo sit aliqua diuisibilis in
suis legibus que dicatur realis ut
forelis sed quod eandem rem diuinam
modo agimus et assimilamur pm hi
tudines distinctas realiter ad datum

Secundo moral' voluntas resultat ex obiectis
eius ad legem diuinam sic enim ordinatis ad
in eod actu multiplices gerentem
veritudines hē moris ygie glorie

ne himodmes non sint ipse deus
solus sed ipse et creatura sit vela
te et assidente a quibus distinctio co
ceptus ab intellectu formatur et ab
strahitur per potentiam longe for
tiorem q sit estimatiua omnis q ex
specubus lupi sensans eluit timen
nam nō sensata et q ipse q ceptus
absolutus nō cognoscit nō quia a tali
multiplicate conditoris eluitur et
abstrahitur retinent in suis motis
repetendi virtualiter illos modos
repetitatiuos veri diuisarii ex quibus
simpli fuit et causatus sicut scientia
viua et intellectus in deo et sapientia mul
tiua et fortitudo nō non dicit nisi
deum ex parte rei penitus eundem q
uis operatio intellectus diuinorum nego
cietur area eius ex his que inde
creaturis et ex himodmibus earum
ad deum et ad inuicem dicit intel
ligus q deus intuitiue visus sufficit causare tales q ceptus distinctos absolutos absq hoc q necesse
sit ponere in motionitate obiecta que
deus est aliqua distinctione ex parte eiusdem Si aut opponitur
allegetur augustinus de ydeis q alia
ratione additis est homo alia equus
et q ille rationes sint mentibiles
et eterne venitur ad intellectum quem
dat obiectum in hac materia super primo
sententiarum in qua exphatione sufficienter
indicetur nescio quid appellabitur
sufficientia Videtur hic qd doctores
etiam sancti sint magis venienter
glosandi q multis quin ampliandi
quin non omnes semper adiuterent
aut adiutare potuerint tunc cogitauerint ad ypotetam locutionis Am
ypotetes aut non amphari debet
sed ad ypotetam redita Aliquin qd
minando si augetur deceptio Se
quitur postremo quod non est impia
re libera voluntatis accate facere aliqd
bonum morale aut gratuitum imo ex
dignificare ne voluntatia pme lege
Et ita patet primo q nulla pt ee creatura rationalis ipeccabilis p naturam

De diuisis actibus dei et acceptis ac eorum
distinctionibus

Non e impetrare caritate sine bonum morale
ut structura ni ex digno voluntas p legem
Nulla pt ee caritas p naturam ipeccabil

aut naturaliter rationis honestatis.
Patet ex hiis per rationes ponendi gratiam esse necessariam ad omne bonum supernaturale. Largitionem bonitatis naturalis quia bonitate constat non esse simpliciter veram. quamvis non sit bonitas nisi pro quanto fluit a primo bono et exemplariter eidem assimilatur.
Capitulum xij. Virtutis enim tue magnitudinem est. Dicendum igitur quod sicut omnis actus potissimus habet assimilari naturalem ad primum bonum. et ideo bonus est saltem bonitate naturali. Et si ille actus sit liber. tunc habet de bonitate honestatis quantum habet de conformitate ad primam honestatem. Et istam assimilationem non potest aliquis nuda natura voluntatis. nec etiam sit sibi similitudo et gratia meritorie. alia quin sit illa solam respiciens bonum actus. et non ceteras circumstantias. quia quomodocumque sunt circumstantie finis et dirigentes intentionis et similiter circumstantie quibus quis dedicatur naturalis bonitatis. nec ad deum. ut non glorietur amplius enim stulta presumptione omnis carnis. nec apponat ultra magnificare se homo super terram. ex hoc insuper pelagiana hesis et nestorianda subtilitas confunditur. Dicendum quod est quia in necessitate desperandi de animabus. de viribus propriis. nec ponere carnem brachium meum. nec confidere in homine. sed potius totam spem meam in deum. ne confundamur. sed libere nunc et enarrare et glorificemur. inmittamur sibi tamquam summe potenti et gloriosissime maiestati. quod ad apparitionem patris et hominis per virum rationabilem. Tunc obtinebimus et honorificentiam. inmittamur sibi tamquam primo et infallibili veritati. quod ad apparitionem filii. et per virum rationalem. inmittamur sibi tamquam bono optimo et suavissimo et inscrutabili quod ad apparitionem spiritus sancti. et per virum paupertatis. Stabilientur intentiones operantium et solidantur tres ipse virtutes theologice fides spes et caritas. et hec tria perfectio multa laudabilissima opera acquisivit talentis usi

Qua non in solo deo sperandum et eligi imitandi fide spe et caritate et quamplurimis alia hec in nobis operatur.

torum fidelium. Homine miraculi magis est ratio. inter veritatibus cognitis et manifestis. preter aut contra omnem rationem naturalem. quamvis dissentiret homo vel fidelis primo principio. put dicit gullielmus parisiensis quam alicui fideli assentiendo quam habet in eundem. hoc enim est contra sapientiam gregorii et scandalizat iudeos et gentes tyrannorum et corruptelam vitiorum originalium. preterea dicunt apostolus. quia fides est donum dei. ne quis glorietur. si credit aut quia gloriatur in domino gloriemur. Certum non minus est spiritu sancto certitudine miraculi. nam quamvis obsecro me tot fluctibus humane tribulationis et visibilibus mecertissimum post dicet aliquis cum apostolo Certus sum quia neque mors neque vita neque me separabit a caritate dei que est in christo iesu. Quamvis inter hec potest ita certificari alia et quemadmodum ut dormiens dicatur et vegetescere in diuturnum quia singulariter in spe constituit eas dominus. quemadmodum pulchre declarat bernardus super cantica sicut illo primo. Introduxit me rex in cubiculum suum. Cognita si potest et quantumcumque potest. Tu hic esse miraculum grande fatebaris. Porro de caritate quid dicemus quale est mea quicquid nunc nihil proficiat homini et gratum reddit deo ambulantem in omnibus. mandatis eius sine querela. Vtcumque dicit sanctus ex affectu hominem qui eius modi est cum apostolo Veni dens saluos nos facere patres. quia primus ego sum. quidem Non unus meacebatur apostolus studio humilitatis. sed ita de se sentiebat re putatione qua fragilitatis et miserum humanus. cum tu digitus nos erat rebus mundus. Si quereat aliquis ex me quod put hoc fieri. Non me interroget primo nec quicquam alterum quia solus spiritus sanctus horum miraculorum spiritualium. sicut est operator solus. in solus est doctor. Paret homo adhuc capienda. mentis puritate non oris loquacitatem expectet. vir hoc

scarcum cognosce. transfer te a theologia intellectiua ad theologiam affectiuam. De sienna siue ad syriam. de regione ad denominationem. hec ē theologia illa. qua magnus Athenus vir grecus et latinus hactenus tam serenissimus fuerunt. sed nescire. ymo nō primā literam alphabeti sin didicisse. que theologia vtinam nobis omnibus qui theologi nominamur tam familiaris cet quam experta esset ignota. Postea totam diuinus ac longanimis ista prouehere presertim ad collaudationem speciosissimi dñi. sed minima fortassis cet digressio. et in sanctorum opusculis laudabilium virorum hinc inde posita ē notatum in guillelmo parisien. de virtutibus. et in illa epistolatione sancti pulgata et certe fructuosissima. que de virtutibus scribere intitulatur. Cuius epistolationem ita conspicue verbis et sententiis cum eodem guillelmo parisien. exposui. q̄ psuasum habeo vnā summam ab altera simplicē aut vnum prudentem actorem extitisse. Ad hec septa et osimilia vos remitto. Finem enim manū et q̄ post prandium dispnia da poterit nos elenae magis ad capiendū miranda et mysteria hymni pertrahet. Est enim q̄ vnum inter omnes virtutes theologicas virtutis spei sit nobilissima sine principalissima.

Explicit prima lectio de prima mā. Incipit 2a. de aliis materiis.

Assim promissionem meam. Nam pollicitus sum si memini me prima lectione questurum pro primis gradus et illa lex cum transgressione vitam spiritalem quam dat baptismus spiritus sancti admittat et mortis eterne penam fugiat. Verum dubitatio non parua est. neque inutilis. ubi nō de lana caprina sicut loquimur sophistice. sed de auro nō de pampe regno meta rubum sanctum. sed de vita beata sit quo. si socrates omnem philosophie conem ad mores instituit. et hinc laudatus est a tullio seneca. et augustino. si plerique philosophorum. presertim stoyci. ymo et ipsi quod vix credideris epicurei solam boni venandi cognitionem ceteris principalem tamen ex platonis apulei. vmpedibiliter ignorentur. Quod agat vita mea ani expectatur et mutatis spes pro primo bone vite. Ipse sit quam ita et mutabilibus inestigandis quo pacto se totum impendit — omnibus que ad vitam sunt necessariis si nō et alio inbentem audiat. Sine ubi precipit deus illa cogitum semper. et in plurimis operibus eius ne fueris curiosus. unde et iudeis ostendit. naturalibus et mundanis celestia. dicebat dñs de lege sua deuteronomii quarto. Hec est enim sapientia vestra. et intellectus coram populis. Quamquam ad est qui de ingenii acumine gliatum qui prece subtilia et difficilia michi inestigare dignatur. veritatem hinc autem sine tardius velim. sim hic ingenii exercitatus. assumo multa hic de profundam et liberem studiosissimis quatenus habet ingenii laude pditus presumendo in his mathematicas sterilis quas nonnulli solas mirari solent. y magnationum varietates. propterea nō me diuinū arbitris sim. qui difficultatibus hymnodus ad interpretum paratum euolue. michi lom aliquid dicere uel imperium. tu nimis tum vitiositas animi plurimum pullulent. mentis siquidem et cū alijs sepe recognitione multas ex ignorantia hymni negotiorum inuasiones in politicis tam cōmunis quam temporalibus. Ihesu homini prēa offendiculis mō scrupulum vanum et offendiculi surreperunt. modo temptatus insurgit temeritas et audacior quia status est. sit insuper quam ignoratur. Vinis legis diue frequenter recitari mandatum dei. ppt traditiones hominū sit amplius de leui ingo xpi et legalibus

mgn̄ ferē et omnē grauē p̄mens
cernues explanorū. dum subiret
aliqm̄ suas leges omēs. suas in
stitutiones. suas regulas et statu
ta. arbitrī volunt. accipiendas. cē
sicut p̄cepta legis dei. ad eternē
mortis miteriū si p̄cauter nec
gencia. has vero traditiones hom̄
q̄ns cautas dimunierit. In cano
nibus sūmorū pontificū. et consti
tutionibus synodalibus p̄uinciā
arq; dyocesium. In religionū regu
lis. in vniuersitatū. collegiorū. et
artiū. statutis. in edictis imper
atorū. et p̄laūm. et in plebiscitis
cōmunitatū. quarū plures sub excō
municatōis late sīē. alie sub mīmi
natōne diuīe indignatōis. alie
sub voto. alie et fere omēs sub mā
mento aut fidelitatis debito stri
gunt et obligant. Quod si adā
vir talis et tātus vnū disciplinē
p̄cepti hūs in illo corrūpit. Nobis
ter. Innumerā. p̄tra quatuor. cui ade
mit. vir pōt. in hereditatē. nrā. di
uinas leges ad numerū. priuum
gratia sua benignitate reductas
implē. Quam igitur obstinatā tot
sp̄ūs constitutionū. sē met. inuolue
rūt. et obnubrantū. q̄ns in of
fensa pede trāsiluerit. Iannis. q̄nd
dixerit petrus apl̄us. Aut. quis
demo. q̄nd temptatis deū. imponē
ingum. super. cervicem discipulo
p̄. neq; nos. neq; patres nri. portare
potuim⁹. Hoc audientes et pia
ō passione deplorēs egregius doc
tor. Augustinus. ad mgnificones
laudari. quā. mgnū religionem
mrāi. quia. manifestissimū. et pau
ssimis celebrationū. sacramentis de
volut. nra. ee. libertā. seruitutibus pe
mat oneribus. a deo. ut tollerabilior
sit. ordo. indoleri. q̄n legalibus sacra
mentis non humanis p̄sumptionib⁹
subiciūtur. O tu⁹ tempe sit dolebas
o sapiens angustine. q̄nd nra tem
pestate. excrescēs. ubi pro varietate
et motu capitū. incredibilis est mul
tas. et dissona multiplicitas honerū
hūmoi. seruitū. et humanarū. put
loquit̄ p̄sumptionū. Inter quas ve
lut lagos. aranearum. et hirtica rena
vue. quispia. scrupus. et indeprehensus
messerit. Hec est quela hodie q̄n
olim apud deuotū. Bernardum. de
tulerūt. quida. ex. monachis. et ppt
q̄a. fieri. nō. mirmur. agere. scrip
sit. volumē. pulcherrimū. de. precep
to. et dispensatōne. q̄n liber hmc operi
mō. p̄ fundamēto supponatur. De
mgt. quidē. diuero. acquiratur. non
terminatue. sed magnifice. potius
p̄sertim. ubi determinationem. prece
dentiū. sōrum. et doctorū. expressam
nō. inuenero. mihi quidem occasione
studios⁹ mīstrasse sufficeret. Et pro
mirabili. dicendorū. sunt. destructiones
et distructiones. per modū. obseruato
rū. p̄mittende

Consideratio prima

Lex diuina. p̄ceptiua. est sig
nū. verū. reuelatū. creaturē
rationali. quod est notificati
uū. recte. vōmis diuīe. volentis tene
ri illā. creaturā. seu ligari. ad aliq̄d
agendum. uel no. agendum. pro dig
nificatiue eius. ad eternā. vitam. cō
sequendā. et damnationē. euitan
dā. Descriptio huius. causalis est. aut
ad causalem. reducibilis. cui⁹. ratio
nabilitatem. non. melius. quadē. pa
lemus. q̄m. per. descriptionē. patet
si. distorsim. habemus. Signū. ibi sig
nū. pro. q̄dē. quia. deus. sē. solo. non
obligat. creaturā. rationabile. nisi p
notificationē. sue. rationis. recē. intātis
et volentis. creaturā. sic. teneri. seu h
gari. Et q̄a notificatio. ista. fit ali
q̄. per. verba. nūt. per. signa. nūe
per. nrām. nīspectionem. horum
signorū. est vocale. aliud. aliud. scrip
tum. aliud. mentale. Omitto. p. tor
dātias. Quod aut. creatura. rationa
lis. non. ꝑ. hoc. obligetur. nisi. per. notificatō
nem. qualem. p̄diximus. apparet. q̄a
nisi. sit. dicatur. et. possibile. nāliter
fatuos. et. insensatos. obligari. imo

nulla videtur racio aīe non erari
bruus talis obligacio pōt nīpom
cuīs trāsgressio cēt impunibilis ad
penam aut premiū. q nullus con
tendit. non negamus tñ q̄m rebs
quelibet indispensabiliter tendat in
deū. et in q̄a habet re ler quedam
tuentur p ut dicit basilius i suo
exameron. et sequax eius ambro⁹
in sūmh libro. quod voluntas dei lex
nature est. et because hmōi hr̄ vsū
loquēdi in plurib⁹ et q̄uenter dicit
natura agē tam⁹ rememora
tā ab agente infallibili. Si quis
obmat de puerulis quos obligant de⁹
ad baptisma suscipiendū. et tam
q̄ in vtēo matris si moriatur absq;
hmōi baptismo quem affert ob
non posse ignorare. imo nec hēre pos
se dubitabitur. Respondemus q̄ nō
ibi est precepti quale loq̄mur. cuius
hūi trāsgressio faciat incurrentem ad
culpam nouā actualem. Et ibi q̄d
dam statim dnm̄ quo nō obser
nato nō redditur hēdim⁹ quam
amissa. Ex quo primū q̄ agendū
videtur correctiue. quod nulla re
atina racionalis pōt ēe idigna dō
tam⁹ ipe peccatr absq; omissione
nel omissione libera ra aliquate ad
quā oppositum erat obligata. Ob
iecerat aliquis ut ērē de polita hu
mana. que a dīna exemplata. fuit
eiq; qui lignitur ignoratos reos
que meri simt. Respondeo q̄m pōt / p nullā
ignorāam. inuincibilem sufficien
ter allegare. posse trāsgredi le
gis appellari. neq; quo ad deū neq;
quo ad hoīes. plerīq; tñ p̄sumunt
apud homines aliquis ēe scientes q̄a
non pōt inridice per testes insti
sue ignorāe eam assignāe. ppter
condemp⁹anir aliq̄ per hoīes ille
qui vere innocens est apud deū. De
quitur statim ex hijs. q apud facien
tem illud quod in se est nulla ē ig
noāa inuincibilis. neq; mris ne
q̄ facti ? legis dīne. vel agentis. ex
ignorāa tali nūq̄ peccat. primam
phm tenuerūt doctores excellentes
ut guillus parisien. Contra quos est
valide racones p̄mim de ignorāa
facti. Nam et in rebus ecclia falle
re pōt et falli absq; pcō. vt q̄dmodo
racōb⁹ cū hac non male pateret in de
similibus. propter alia sunt alij. ut guil
lus alensis odonen qui talem ignorā
nam p̄sertim facti aut iuris hūanam di
cunt posse q̄ndoq; excusare a
vere pcō. et eas simul actiones nō
esse culpabiles que p̄uenūt ex ipa.
et hoc sin q̄n si non cēt ignorāa
talis non sicut hmōi actiones
deus ubi agens nō imm⁹ efficit
id quod agit ignorāa mali nō ex
te. Demū dicāt signū via q̄n sig
na falsa et si q̄q; ligare dicantur de
p accns ut consilia erronea. nichilo
min⁹ de p se et ipe legis obligato
rie vim non habent. Cubitū sit
in deprone signū revelatiū creatu
re racionalis. item sola racionalis
creatura obligabil' est. q̄a sola ca
pax est dominorū preceptorū aut sub
iectione. Unde si alia posset de crea
tura rōnalis non elenabilis ad ois
mationem hmōi. ut mfāres simt
de facto p̄ro tempe nō elenan. ideo
nō obligan. aut si cēt capax et si nō
cēt subiecta deo / cuius pris non est / spūdm
subiectus pri et filio a quibus pro
cedit. et a quatione immensa acquir
talis non cēt ipe obligat⁹. Et q̄m
precepta dīna sunt ordinata ad deū
ut beant finaliter. est cognosn nō pōt
a creatura racionali ex solo lumine
nāli. necesse fuit aliter revelatio
nem quoad hoc fieri. sive per an
gelos sive per homines. sive per inter
na illustracionem. sicut aplis lo
quitur de phis. q̄ubus dicit revela
tum fuisse illud quod scitum est
de⁹. Sic ea sencuit doctores q̄ necessi niem
fuit deesse deus in quocūq; loco
ponēdum qui faceret q̄d in se est. vten
do subiecto bū dōmi iam hūis. quam
ei de nāris ad salutem dīnus illuc
nāeri. sicut de petro. Actum q̄ de
quitur in deprone quod est non
facturū dīne vōnis recte volentis
teneri illam creaturā vel ligari

ad aliq̃d agendū aut nō agendū
Prima fit q̃ ambusdam questio que
sit mala obligatoria in deo. nl' vella
mus sine voluntate. nel volumus sine
vella malone. ponitur hic vbiq̃ q̃
ner ea sine voluntate nec eorū fi-
modo obligationē aplementū pre
terea quantūcūq̃ nonfiereme. vo
lumus sin superiorē msi per illā velit
ligare non ē sine git obligatio. sēm de
diuionem Durādi in hac materia ubi
querit an teneamur in omnibus co
formare voluntatem nram voluntati
dīne. Si em̄ potest leuat festinū
sit theologus q̃ hoc deus vult et ita
de quocūq̃ effectu qui produci nō
oporet m̄ ut inducatur q̃ theologus
talis obligetur velle sile. quādo for-
te mḡis que pena non sint teneat
non se difformāe remurmurando.
aut grūtendo voluntati efficaci dei
plene cogrue. quēadmodū forte guil
lūs ausiodorēs et alij sententes
oppositum pueris sine melleregeunt.
Istū argūa ner nō valet. Ista volun
tas est instissima. nel ista inclinatio
et tendēs sint rissime. ut pū in
clinationes nāles. ergo conformās
se per actū habitū tali voluntati aut
inclinationi nre volūtatis aut in ob
ad quod est inclinatio nichil peccat.
sint em̄ q̃ deus preceptū ad oppositum
dederit. ut quod actualiter volumus
nichil christi. fatemur nō q̃ sic actus
christi est ōno talis qual' ē actus
nālis. ille nichil est difformis. nam
hoc dandū repugnantiam. sed hoc
nel dicē nel pari, est nichil Tandem
sub inferitur in destructione pre dig
nificatione ad eternam vitā quādam
et damnationē eternā. memi
me legisse in duranto. q̃ si nulla fuis
set facta reuelatio homini de sua be
atificatione simpliciter aut damna
tione. non meritteret peccū faciens
ipm̄ vel damnationē eternā. et ita
nullū finisset peccm̄ mortale. hoc dic
tum de lege statuta veritatē habē
videtur. sed de possibili nēgm̄. Non
ne indem̄ q̃ dans operā rei illicite
potest ad penam humanarum legū
quatus sibi pus incognita inducat.
Et quinq̃ nō sit de possibili. im de fac
to se reū hīe omnē obligationē dui
ne legis apud viatores ad hoc finē
tendere. ut dignificetur hō ad
vitam eternam. et infinitam mor
tem eiusdē. Ista q̃ salvat aliqm nō
mpbabilē. qualiter apud beatos aut
damnatos non sint leges precep
tue. quales loquimur. ad quas silz
voluntas diuina velit teneri salua
tos aut damnatos. sub nomine pe
nis aut pemis. quia in saluatis nō
est necesse. In quibus maxime hic
locū illud apli. Iusto nō est lex posita.
et in damnatis est inutile. Aliqui
dicendū est ut videtur damna
tos continue mōliter demereri.
Quidam aut dignificato ad vitā
eternam papie consequta a deo dig
nificatione ut a cā suprema et diuinis
sima. sicut et lex quelibet a prima le
ge pfluit. ut emanatio quedam
luminosa. Nichilomin̄ dignificatio for
malis fit per gratiam seu per caritā
tem. et meritoria per actionē bonā
preceptorū impletiua ad presentis
intentionem. quā explicant. dicūt aut
Via ad vitam ingredi serua ma
dam Si nō erraturus destruendo
legem preceptiua tam affirmatiuā
quā negatiuā. put nō errasse pri
mus. apta est nobis via nō medio
cris ad prehendum quo tendimus. pri
mū quoq̃ legis lucis allatiue est
dare mentis ad intendum. seq̃
ostenduq̃ sequentia Corolla
primū sine ostensione 2a Non ob
dicat aliq̃ lex aptate nel pure de re
dīuino. quia ad illā obligat de q̃
factis est declaratio quin sicut nichil
fit absq̃ deo causate. et nichil pū
est absq̃ prima virtute. Nam omnis
sapia a deo deo est. nichil preterea
bonū absq̃ prima bonitate. nec pul
chrū nec suaue. et im de aliis. p
ut lectio precedens diffusius on
dit. Ista omnis obligatio cassa est
nec aliem̄ roboris vel momenti
si nem a deo imperatore supremo

vires hūerit. Non est pīm̄ nisi a deo inquit Aplūs Verumptn nr omnis effectus dicit̄ ꝙpare diuino nec omnis veritas pīnet ad fidem nec omnis bonitas ad adoracionez. Cur non simlr ponit̄ obligacio aliqua a deo que nō ab hoc ꝙpiet ꝑsonabit ad legem diuinā. Non ideo precipe dicit̄ aliqua lex diuina seu de iure diuino ꝙpiet quia illā accepimus naturalis p̄r reuelacoīm accepit. Magis ficte pt̄ sint tradita in antigna lege teneo finisse in pluribus q̄ deus reuelet et tradit immediate aliquas leges pro solo regimīne politico et ciuili quēadmodum de ordinacione regis ifl̄. De taxacione penarū ciuilū et simlm̄ dicetur. et tales appellantur a doctoribus leges iudiciales quia tā leges tales nō immediate et directa intencione ordinat in finē vltimū et supnāturalem. deficiente conditio dispōnis audite. Pro aūt declaracione et ut dicti hom̄ ea nonabilitas magis innotescat aūd uertendū est q̄ homo quia subsistat ex duplici p̄te vna spiali et eterna diuina q̄ alia corpali et materiali. Duplicē hī finē. vnū supnāturalem et aliū nāturalem. que vitanus p̄t diu seu politum et diuinū. Nunc pro q̄ secunde primi finis dicte sunt leges a deo promulgate ad finem illū. de quibus nō est p̄nūs palis sermo. et illas appellare appellamus ꝙpiate diuinas seu theologicas seu de iure diuino. quēadmodū non omnes virtutes sed eas dicimus que ad deū immediate dirigūt theologicas et diuinas ut eminentiam fidem spem aīq; caritatem. Unde ad consequendū finē alterū q̄m humanus q̄q; dicitur q̄q; ciuilis et politicus leges alie late sunt et ut plurimū per humanam inuestigacionem inuente. Alie vō q̄nus ordinentur finaliter ad finem beatitudinis eterne sicut ea que corpis sunt et corpus ipm̄ p̄t ad ām sicut nullus ambigit. Eas nichilominus diuinas nōnulli diuinas. aliosq; leges et regulas medianes quo ducto finem ad diuinas cognoscimus. Alie siquidē respiciūt sanitatis armoniā et vnamquāq; sensui integritā. quibus lesis nonne aīa ab vsu virtutis diuini actus diuinorū impedita torpesceret. Illas itaq; leges seu regulas ad de medium nondū quisquis dirit. q̄nus testetur sapiens mediana ab alterutro extrema. quātus denq; sint mea vel esse possint religiones. plurime per reuelacoīm magis q̄ humanam inuestigacoīm inuente. per quem est ingitur arbitratu meo legem aliquā non ideo diuina ꝙpiate de iure diuino. quia ꝙ reuelante suscepta est. Hmōi aūt correlarii regimine prodest non parū ad eiusdacionē mane p̄nūs tam extra legem antiquā q̄ i nouā. Extra q̄ deducitur ultimus q̄ nō omnes canones summorū pontificū vel decreta sint de lege diuina. patet hoc ex eadē p̄missa. q̄nus alie non desint nisus assignāde. sint itaq; plures hmōi canones ad politicā polium q̄sacionem accommodati. q̄ si dicat aliquis nonne bona ecclie omnia spialia sint. q̄ spūalitatem vesticiūt et ad p̄ma hmōi mouēt. Fatemur sub alia distinctione. q̄ in potestate q̄ sacione hominū sicut sunt quidā spūales de p̄nūs et dedimus ad obpugnandū deum antiochū ecclesiastica dicūtur seu religiosa. Alia q̄nus ad deum tendāt q̄nia hi sunt magis est officiū materie ea que sunt sclāris polire. nō sclāres nō dicuntur. nō aliter dicuntur bona primorū ecclie spialia. licet sint res mere temporales. et corpis cōpositates. sicut multa alia sibi radice leges ordinates eā cum politicā dicuntur pleruq; spiales seu diuine q̄nus inppe et alie ciuiles et humane. et hoc loco fallitur et fallunt rebus quid canonistarum. p̄sertim in mā quia tractamus. et de hmōi materia ubi spialia indūt illa que esse carnalia et mūdana nullus nesciat. Lex aūt q̄nia ideo non dicitur diuina ꝙpiate. quia ex p̄ncipiis inē diuinis

ciuilis

deducatur. Primo quia finit omne
verū verū q̄ sonat. sic omnis lex q̄
cumcūq; posītiua et hūana q̄ sonat
diuine legi primo et ex ea deducta sit a
salem a deo et beatis Anselmus n
est lex que nō imitatur istis p̄ceptis.
deo nullēn obediend' est auctoritat
a deo parend' est superioribus suis deo
q̄ superiores sunt non est nobediend'.
et ita nulla esset lex pure hūana q̄
id q̄ vitas hr̄ et vsus gis et p ma
nu deductione capiamus silē in eis
que dicuntur fidei. Non enī fidei af
fr̄mamus omnē vitatem que sequ
p̄ ex vitatibus ostentis in sac̄ scp
tura. sed illas tm̄modo vitates sibi
damus que sp̄aliter reuelate sunt et
date ad credend'. pro b̄titudinis fine
q̄ tenēdo. primus omia nosse q̄ nō
omia que p̄ summos pontifices primo
nec per eccl̄am approbata sunt. de
consentire de fide alīqn obligamur
ad sm reddibilitatem opuscula sc̄oz
oīm doctorū. que per eccl̄iam appro
bantur sicut de multis expressum
est in decret. distinctione ho. aut
dia negant hec nec omnis lex appella
bitur deinde dimo qm̄ tulit nel si
mus pontifex. vel ecclia nel princeps
quilibet auctoritatem dei hns n subdi
tos. Si vo q̄ritur nūb talium vita
tum que approbate sunt de fide. remitto
me ad ea que tractantur. ibi in suo
dialogo libro secundo. quamus aliqua
pro mediocri declaratione sim dictu
rus. Sequitur ex p̄cedentibus casu
simplis quibusdam veris. q̄ eadem
lex dia p̄t de iure diuino et nāli. et
hūano seu positiua. sed alia et alia ra
tione respectu diuersoz. et quid' qualis ē
legis diuine vnus deus est. Lex vo
nālis p̄ceptiua agilare talem habet
rationē q̄ est signū indicii cuilibz
hoī non impedito in vsu debito natu
ris. notificatiu rectitudinis diuine
volentis creaturā racionalem hūanā
tenēi seu obligari ad aliq̄d agend'
vel non agend'. pro assecutione fi
nis sui nālis. qui finis est felici
tas hūana. et in multis debita con

uersatio donec stet. et cetera politica
homo enī nātr̄e animal' cuius est. Lex
hūana sine positiua p̄ceptiua pure
et agilare debetur. q̄ est signū veri
hūane tradicionis et auctoritatis inedia
te constituūt aut q̄ nō inferetur ne
cessaria deductione ex lege diuina. et
nāli. hgamus ad ad agendū nl' nō age
dum pro assecutione finis alicuius
hūani. In quib; p̄ticulis hanc dr̄m
nonū discurrat agnoscet ni dictates
racionis recte hns legis. ni con
uenienter in re eadem. et quidē lex
diuina differt a cetis in duobus p̄ci
pue. primo quia tradit p̄ reuelacōem
diuine. Lex vo nālis innititur dic
tamini vōnis q̄ ē nsim cuilibet hoī
nō impedito in vsu debito vōnis q̄
impedimentum sit aut per ignorā
tiam cū sensualitate mixta aut per
lesionem virtutis nālis sensitiue
aut per depauperationem radicalem
cū vitioz. et puersionem consue
tudinis. Lex aut hūana p̄t innit
tradicōni hūane aut q̄ hūane.
et hoc q̄ hūane dicimus p̄t illas
traditiones p̄mo indicales. quas
per moysen dedit deus. et que non
innituntur principaliter reuelacōi ut
reuelato. nec ex reuelato aut ex
dictamine pure nālis quemlibet deduc
tione parent apud omnes. si nō ac
cederet superioris alicuius dei auc
toritas. Ex m de ista lege. princeps n
hac terra q̄stituendus est per suaq;
sionem hereditariam. principalem habitu
animatum mille talentum auri pro tri
buto et silēs. que nec deducuntur apte
ex vitatibus legis diue et nālis nec
tamē illis repugnare q̄ noscitur. alio
q̄n ille non tam auctor legis diuine
quā seue et inique tyrannides et
veritate carentes. Lex diuina legis di
uine ad nālem est. quia lex diuina
principaliter respicit finē supernālem.
lex nālis nālem. hūana vo lex p̄t
ad veritatē dirigē. p̄t distinctionem q̄
data est i q̄to correctario de electo
silmorū pontificū quorū aliq̄s fuit

pure hiam. resp̄uit tñ imediate
finē sup̄ nālem bēdicōs sempi
terne. ¶ Hys dictis patet. 2ª pōs
uelari. sed pīma manifesta nōia
tm ex hoc p̄cepto non fluxum sa
nes. nam ēt deo reuelatū est ad so
q̄ndum finē vltimū et infinitū ē
nullibet hoi nō impedito in vsu de
bito vēnis ad gñdum finē nālem
Nichilomin⁹ vesp̄ quocūda hoīm
ip̄ditorū in vsu debito vēnis po
tuit repiri tamē hūana tm̄ auto
ritate latū cēt. q̄nis non dēat
simpliciter hūanum nomiari. ex hoc
nichilomin⁹ p̄z. q̄ apud aliquos excel
lentis ingenij et videm̄ multum⁹ sic
pōt vna p̄ō diuina fides p̄cepta non
spectaret ad fidem explicitā alīus
de legibus fatendum est. hac da ca
nia dei quasdam leges que nāliter
cēnt note si non per pcm̄ cēnt obli
tate. et q̄ delete fuissent. deberent
rursus renouari et innouādo gran
hoīm mēdē ut cēnt inexcusabiles.
et ut per eas finem q̄scerent non
nālem tm̄ modo sed eternum. ¶ Sequ
nit̄ tamē q̄ non absurde concedi
pōt omia p̄cepta iuris nālis ee
de lege diuina p̄cepta. licet diuersa
ratione. hoc p̄spicuū erit. si attendi
mus q̄ ad modū omia p̄cepta iuris
nālis deo reuelāte acrubē
te omnet lex tum antiqua q̄m
noua ad finem b̄itudinis eterne.
et aliūde forsan istud faciliꝰ possim⁹
ex hoc. q̄ salus p̄ncipioꝝ indita est
nonsciacio creature rōis per imedia
tam diuine luc. siue irradiationē.
quēad modū tradiderit. Augustin⁹
et alij doctores eleuati. et olim sicut
hoc fuit actenus pisiensis tempe
guillm parisien. pnt legitur in bacho
bw Hyo⁹ thō. et bonauentura. declarat pul
chrime in suo itinerario mentis
in deū. videns nullū ee dictamen
rōis rationis solidū et obligatoriū
nisi in p̄ma lege et lure sibilatur.
ꝓhēta phōrum maxime et p̄cipue
mī quos floruerit socrates et
ceteri achaīci. in gentile professi sūt
nichil in rebus mutabilibus se in
re. nulla in eis rep̄ne veritatem. et
millum in eis ee dictamen veri
tatis. q̄ si per hoc ocm a nobis
veritatem et rām diuinā excludebant. simplīr errabant. mollea
bilit⁹ q̄ de tantis rebus ignorātibus
veritatis sentire nephas est. mst pro
quāto forsan deū non sicut deum
glorificates nec gr̄ās agentes. ea
que abstrusiora eius erant. manifestauerat eis. dū erant iam mire
probi sensi et deficiebant stultitates
stultissimo. renacebant igitur. si bn
renacebant in hac tota confessione
ignorāne. q̄ solus deus sicut est̄
mobilis in est. vēns stabilis. et
lex ēt. et q̄stans. mā videmus que
bona sūt et vera. q̄dūtes in hoc p̄he
cissimo. q̄ in posūs p̄inserat multa
dicit. q̄ audit nobis bona. rūs
subintuit. Signata est super nos
lumen vultus tui dne. Alienum
sub inde nō est dem aplī plurieꝰ
allegatū. quo dicat. In deo nos viue
et moueri et esse. omīs q̄ppe rog
mao vitatis. in nobis. none prop
q̄nda mono est. igitur in deo
sit oportet. q̄ fiueri. et hic cēt speculā
no grauissima. si non ad alia. ꝓpā
ret intuitio. ¶ Sequitur ex pre
missis nōnda valde distincto. ad
apiendū illud magis et magis q̄
desiderāmus. Aliqua est lex pure diui
na. Aliqua ptinens ad diuina. alia
nō ptinens. nichil hic nouū fingo. dis
inuerimus itaq̄ in sili doctoreꝰ ante
nos. q̄ veritas aliq̄ est pure de fide.
aliq̄ solū ptinens ad fidem. que dā
pōt de pietate fidei. aliqua nō ptinens que dā pōt a posse. sicut mā
tio aliqua falsitas est hēsis. aliq̄
sapiens hēsim. que dā pōt errare.
Aliq̄ omino ptinēs saltem q⁹ ad
nos piatores et nram deductionē.

In lege pure diuina signa pmie ḡdus
pōt q̄adruplex gradus

In primo gradu reponit leges i mediate revelate a deo pre tota comunte homi aut principaliori pte scripte in bibla et p̄sertim in evāgeliis a xp̄o lans ad q̄ndum b̄tum dmem et ex hoc patet statum q̄ in plus se habet verius fidei quā lex pure diuina. Ppter illud quod predictū est de multis legibus pure humanis ambque legis et q̄ multe veritates sint que nō sunt in canne et ex hac nō obligatiue. In signū autē q̄ leges iudiciales antique legis non erāt ppie de mē dinno sicut ner et docebant de directo i mediate in fine b̄ti. xp̄s legislator p̄fectissimus volens adere legem diuinissimā et b̄atissimā odinales leges ordinātes hoīem ad finē hūanum et politicū relegit ad aliquid platonū et p̄cipuum. Sm̄ ut semper memorent. p̄fatem eis dānam pro vānte non q̄ veritate. et ad edificationē non destructionem. posuit loquit aplūs q̄ si q̄ temere se aspia obmutuit et dixit leges hmōi moi iudiciales fuisse de mre diuo ppe. videat q̄ quodlibet fabules erunt. et non solū mutabiles sed mutue. Et q̄ multū earū lucebat absq̄ dampnatōne periculo q̄ vive. In 2o gradu reponentur leges diuine que ex precedentibus solis m̄ q̄ūa eudentia aut saltem revelata et ppe credenda deducūtur. Dici nōtur ex istis solis et m̄ q̄ūa eudentia aut saltem ppe de fide. q̄ si nichō oās sumēhur ppositio alia que nō esset ppie de lege diuina aut de fide aut si q̄ūa elicientes nec ppe de fide. q̄ nō est ppie d' fide sm̄ mox dicenda. addidi m̄ q̄ūa revelata et ppe credenda. ppter determinationē multis fidei facte. q̄ā suppono m̄ his que sunt ad salutē naīā eccē non posse. In 3o gradu reponent leges diuine i mediate a p̄mo trādi xp̄o te aut ab eis dicto nō deducte que per revelationem sue ecclesie aplōr et aliorū ad nos equalentem sp̄m nec amodo nō fiante sūt. ut forte est ista lex. vbi ecclia pontifex rōno subiecta sit. non em̄ posset evidenter aut per q̄ūam pure de fide et legibus p̄mi gradus humana deductione filiari. q̄ m̄ sit lex pure diuina patet q̄ma nisi sic posset humana traditione p̄matus iste cassari. In 2do gradu sunt leges sp̄aliter inspirate et revelate q̄nibusdā singularibus ps̄onis pro se aut pro aliis ad hoc electis. sile q̄ntū per ea habuis legibus deduci potuit modis predictis in 2o gradu de hūs legibus nō in dicūtur. Ex his apparet intelligi q̄ liter deus aplorum et discipulorum xp̄i sint alius aliis q̄ad ali q̄d. nā pure de fide q̄m successores q̄m p̄mi a xp̄o doctrinā immediate susceperūt. eius inspiratā indubitanter et adeo ex esse deum est q̄m vos audit me audit. et iterum sine quo dico vobis in tenebris p̄manet semper recta. nō iste pter ea sunt i evangeliis posite et a xp̄o immediate traditē. petrus sunt aplis. petrus accepit auctorem legendi atq̄ solvendi. petrus edoctus est m die pentecostes a spū sco de omni veritate nōia ad salutem. Tales aut de quocūq̄ successerit petri forte non sic habitur immediate a xp̄o et in scriptura sacra. p̄suppono m̄ em̄ per ad mēm istam quod talis rite succedat petro. per electionē aut aliter et hoc est humana traditione solū q̄ntū. nisi forsan quis diceret q̄ dicis catie auctoritas a spū sco spaliter inspirate determinant de quibusdā q̄ petro i p̄tim fuerunt. ut pn̄. clemens. et silvester. et gregorius. q̄ mihi meus que sunt fatui nō sit nisi eccām non posse nō eccare. Immo dedicat q̄ nō maior sint p̄mitur catie auctoritas q̄ad p̄dicta. q̄m mi

sit. et q̄ nō est m pīste ꝑ̄ aut
tonaly nel cathe ymūre tradito
nes dātas ab ewāgelist. et a paulo
sint q̄dā delirant. nec hūt quo
ad hoc q̄ est faē alīqmd cē pīne
de fide pīē firmitatē aūctis Vn
de q̄atum licet dubitāe de mre ah
nū m pīām nel expām. tamē idem
licet sinas mstimonies m dubium
reūōre. hanc mām tractat durā
dus. Et hic aptime modus mrel
legendi illud augustini. ewāgelio
Non crederē. nisi me auctoritas cae
q̄pulisset. ubidem em cathan fuit
pro pīmtiua congregatione fideliū
eccīe. qui xpm̄ viderūt audierūt
et sui testes extiterūt. Dictaē
mus nūc postmodū quid sit lex
ptmens ad dīnam et q̄d mptu
nens. et dicamus q̄ illa lex est pti
nens solum. que licet dēna non
possit a veritate solis legis pīne
dīne. Videatur tamen ex eisdē
coassumptis aliquibus veris pro
babilibus que pie et rationabile
negari non pūt. q̄ma cū sm̄ aug
lam mgrām alem gclusio semp inse
q̄tur debilorem partem ānū
pmissarū que nō coassūitur ad
sin illationem. aut ēna si q̄a sit
tendens. nr̄ ꝑ̄ de fide. quis est
tro clusio illā sigm̄ talem legem
non dicatur lex ꝑ̄ dīna. ex quo
vel vna pmissarū nel q̄a defiunt
a certitudine fidei nel tendere.
Hic cū vm̄ est q̄ ꝑ̄ copulatiua
ex vna q̄tingente. dūr tota con
tingens. et ex falsa nel impossibili
tota flā et impossibilis iudicatur
Ignorātia aūt istius distinctois
multos ꝑ̄le errāe turbat. et inolūt
Ptmptmens lex erit ad legē pu
re dīnā que nō plus ex eadem
dēna ꝑ̄t q̄m oppōta. Vn nulla
est ꝓfecto que ita pure sit fidei q̄m
ipa possit q̄ngi nī alijs mptme

nibus ad fidem. et ita totā ēccīa
tans erit mptmens fidei ut ista
est ꝑ̄. pure fidei ewāgelium. Joha
nis est vīe dicendo nī sit hoc ewa
gelīū Johis sīm̄ a roberto cē vm̄
Erit ista ꝑ̄ mptmens ad fidem si
ut est ista q̄m̄ q̄lndit roberte
sīpsit hoc ewāgelīū. In legibus
ḡe nō pure dīnis assigno q̄atuor
gradus. Primus gradus continet
leges que licet late fuerūt a deo
mediate nel ānte immediate ab eo
nī hoc non cōstat nisi per hystorias
aut relationes que ꝑ̄ non sūt de
fide. quāms ipe negari neq̄eant
absq; scandalo et ꝑ̄ plia manifesta
Exemplū de ista lege electo sancti
clementis spectabat ad petrū. nō em
dubitatur q̄m petrus ex q̄ua ita
sensit hūerit sīper hoc aūtem m
mediatā a xp̄o. et q̄ ita fuerit licet
rationabilit negari non pōt. tamē
negans ab hēsi se defendēt. nec ut
talis cēt pūnendus. sed bene ut
ꝑ̄nis et scandulosis et membris
et q̄nq; se purgasset aut expo
sūsset deberet de hēsi sūspectus
vehemēter hūi et tractari. Se cūs
gradus habet leges que non late
sint īmediate a deo. nī coassūptis
aliquibus que rationabilit et absq;
scandalo negari nō pūt. Ille mfe
rūntur a legibus pure dīnis.
ex m de ista lege electo sūm̄ pon
tifex spectat ad cardinales ēbis
sūburbīs m ecclīa ut stant et sede
vacāte. ex ista cū lege pure dīna
q̄ nod electo sūm̄ pontifex sede
vacāte debet celebrī. coassūptis
ista que rationabiliter negari non
pūt ꝓ nūc q̄ ecclīa cōmisit hāc
pūtem cardinalibus. Sequunt
leges ꝑdicta. nī denegāte istam dice
re sint dīne. De 3o gradu sūt
leges que ad sin reductionē p le
ges dīnas requirunt ꝑ̄ne. dū
bias. que tame plus minus tant. et
edificant ad deuotionē et religionē

ab au
toritate

q̄ oppōte aut quas tirānis est ꝛ
cedē q̄m negare exēpla multa
et condiana sūt m canonibus sc̄
morū pounficū et decretalibus ¶ I
li quippe canones aut epl̄e decreta
les imminutur legibus diuis utpo
te rabbis vmisalibus ¶ Cum pos
andit me audire obedire ꝓfessus ver
que dicit facere et simhbā. Bod sub
simēdo pro maiori ꝓpōe aut m
gna crassimunitur scpturis ꝓpōes
que nō sūt de lege diuīa aut que
dubie sūt aut non prsus certe q
proficant observantibus ni ꝯ mul
tis minus ē eas concrēdē ne ꝑtina
cter impugnare ex̄m de istis qua
dragesimale remmū observandū ē
exēplū canones multi sūt et simi
les ¶ In hoc gradu reponimur con
stitutiones multe Platonū et cano
nizationes sanctorū q̄m facilū ad
prehensem fidei exhibendū ner eide
sūt adūse ¶ Postremus gradus
continet leges que ex legibus di
uinis non plus deducī pōt ā nīa
q̄ oppōte ¶ Cum istius talhe mag
ne et tribuna concrēdē sint hmc
pūpi et similes ¶ Unde distinc
tionem de lege pure nāli et de pti
nente solū ad naturalem aut m
ptinēte q̄pere pōt q̄libet nel
mediocriter instructus ¶ Sed
do qui fundamenta solida et ꝛcen
na dedit nos tacere ad id edifican
dū ynimus q̄ supest qui plā de tene
brarū q̄dā tholucro luce harū de
stinctionū et distinctionū sunt splen
dēte ad intendū limpidius scn
tura.

Tercia lectio

Ergere festinabam ad vñ
dendū quesito principali per
vniuersam scientionem post
has terminorū diuisiones sed re
clamauit ne strigas retorsit affi
nis valde matia q̄ nīl tractatu
Cum quippe insequit me frigam
sit pede post pedem ꝙ hoc nīa est id
sit nīs et quotuplex est q̄ud di
vel euāgelicū vel nāle vel
humanū similr de politica grentes
magnū quod plan possint et principes
q̄ est ista non nestre expedient
aut sub agendo et dicem ¶ Pri
mus est facilius seu ꝓmus ꝓpinq̄ quem
cunq; alium sm dictamen rōe vōmis
sm q̄ prota et finalis resplucio ma
teie nre ad dictamē rōe rationis
terminatur ¶ Secda ratio et dictamē
simū est primo et originaliter et cō
naliter in deo et an sit idem omnino
quod volumus cuiꝰ venimus ad diffi
cultatem de forlitatibus et ad hanc
missionem Constat q̄ in praeibus
moralibus rōi recte non est per
voluntate et ia non ideo recte vult de
re leges suas reatuie rationali q̄
pius rōi ratio sua indicet hoc ē fi
endū sed contra potius videtur igit
positio ē magis catholica et expedi
ta si dicamus neutrū plus ad alterū
m deo sicut m simili nō ideo quia
sic est m re extra quod potest ambu
labit deus sic indicat nec pōt cōtin
sed corelativa sunt et cōmuniter
quodāmō se se mfenna ta m pori
to et multis similibus rōi ratio co
gnoscit et principaliter solis quibus
nonalibus creaturis ponitur ma
stipione facilius seu ꝓmus q̄m ml
ti quecumq; sm dictamē rōe volūs
ahquibus que nō dicūtur in
ra corū ut pena damnatoꝝ ut pu
nitiones piatorū non em dicim
ahquem ius hīe ad eius accusationē
ni non est pertinus ahenū a sūe scrip
tura q̄d ea dicantur mira que deus
gubernans sapienter ordinat sicut pō
regū dicitur q̄ hoc erit mos regis ꝛ
et demones dicim ius hoc ad pu
nitionem damnatorū ponitur
ꝓpinqua q̄m multa pōt alicui obe
tenere sm dictamē rōe rationis que
sm idem dictamen et de facto nēiꝰ
q̄nemūt ut eius actualit m pcō
mōdi hz prudem seu fiualiter me
rendi vitā eternam nō tn ꝓpinqua
vel nr dia solet nō sim prudem insti
nam iudetur aut hoc nomē finali
tus dictū a finis congruentius ad hoc

nomīe potestas ut hic loco generis
stamanur. et hec potestas seu facul
tas alr trinus meis vocaretur. de
me sicut vano dēm ꝓpane mea
nus vōlubus dnūi solet a doctori
bus in paronem sup̄iorem et mfe
riorem. sic sunt eius dictamia mul
tpliā. quedā sunt ēra vlia pūa
pia. que apphensis cognitoq; tm̄
mox non cognosci non pt̄ner
pt eis vano dissentire. eiā ubi fm
opinōm phabilem ahquoꝝ pōt
ad tempus assensū sim̄ sus̄pendere
alia sunt dictamia ēm oclusiones
et eisdem pūncpijs ꝛombiles. Et p
mo offio nominatur ipā vana sm
dēsis. que semper virgo hoc est tuo
lam. ꝓcurat. Pursus ipa vana
pōt dia et nuari lumē supiori et
sup̄nāh irradiacōne ad alia. quā
nec agnoscenda sup̄ eōdem cursum
creaturis vōlubus ut puta hoibus
rōsmm. vel mō non vsitato nāliter.
hoc mō nominari pōt ipa vana dim
nadm diuine revelacoīm pūncipali
ter imma agnoscit. Dicamus ergo
qd̄ omne ens positum quātum hr̄ de
entitate. et ex qūh de bonitate. tanrīde
hr̄ de mre. sic gradatī diffimo. In hac
modi celi mūs hr̄ ad influendū. sol ad
illūandum. ignis ad calefaciendū.
primo ad mōdificandum. primo et q̄ libet
creatura in oīm eo q̄d bene agere nāh
potest. fructuare. cui vano ꝓpria. et
q̄m oīa alia quemūt eis sm dic
tamen recte rationis dīne. aliquam
nullū ꝓsistentia. sic homo eāa pero
mus hr̄ ad multa. sicut et alie creatu
re naturis sūs debite. Ut vero inu
tile. quod ira sepius a methaphisi
capiatur. et ad emendū equivoca
tionē illud sic agere quemadmodū ear
nor tu. est eius asserere apud poh
tizantes. ut uis dicamur solū de illis
que operūt creaturis vōlubus ut ra
tione utimur. Ꝓpria vana quelibz
sicut est nūm dim destendens a
pre lumīe ita pt̄ dia dīna. ꝓpterea
nō altius de ea credi possit mihi acem
ꝓsere nisi mere dīne. quadmodū
nulla est facultas aut potestas ꝓpi
qua quemens aliquem. absq; dictamine
recto Dīne rationis. Nichilomīus
videri sūmur nis dīnū luminis
ad ea que ex revelatione ueler mō
revelationis revelādi per mūchi
sup̄ q̄m nature ausū mediate per
deum vano recta recta cognoscit.
Videtur id quod dictamus ex revela
tione uel mō revelādi. q̄m nulla
est ver̄as ira nāliter agnita. q̄m in
supiori lumīe super nisus dīnus
possit agnosci. hoc hūndo constat
in decem preceptis iuris dīni. que
et sm̄ni sūt nāhs iuris pūncipa
put in poeticis iam habitū est.
Nunc super est ondere qualit
er ire sic. de ꝑpetuo multiplicet salte
tūdinem rationē oriūtur pohce.
et multiplices iurēdictiones. et dīn
se dīnationes. regna uel imperia.
quoꝝ nomīa. et si frequēter vsus
habeat. et si ꝓpria sanis q̄pianmra
multis qualis in hac uel illa sit
pohca jurēdictio uel dīnatio. Verūm
tamen hoc q̄dāh de ꝑpetuone nō ita
cognoscitur. ꝑ ꝓhis exemplisque
uimur fiet ꝓspicua. docet hoc mūdi
decretorū. Jmmobilem studium re
que quū tractamus ipsius de modis ver
borū regulis. atq; de tenebris in
dilosarū varietatū. latentem elim
dare veritatem. Non quid alia
dicturus quū alij. quūq; forte alīs
nec mediocriter hoc ꝓdest. sed nec
statim facile est dare. hoc mō pū
pijs generalibus dest̄ propones
clare. atq; ordine cathenato cōnec
tere ꝓpones subsequentes. q̄m mul
tas. et pūma hac vie accipibiles co
clusiones q̄s posset alr geometri
cus uelatissimetenus in luce ꝓdere
et ad eis assentiendū amonere.
Est itaq; pohcam quedā dīna
quedā nālis. quedā humana. Est si
milis. medicinalis. alia dīna
alia nāhs. alia humana. ꝑ de duīs
aliud est dīnum. aliud naturale
aliud humanū. Pohca dīna. nei
vsitatus loquendo ecclasia ꝓpe

ducta est ꝯ minimas vmens sub m
re pure dimno nel ſm illud regn
lare sub hac despōsōne geneālare
apphendēre policia beatorū ipi et
mre dino cuius suprema lex ē cari
tas regulantur sic appellatur no
na iherusalem ciuitas sancta veg
nū eternū primo sic forte dicēre
beatissima trinitas ē policia ast
apud politicos vestigiatur ius
ad ius practicū obligatoriū seu co
hercitiū qualit negare videtur aplūs
sto ē legem ponam — Amplius
vō et si damnatorē horrenda
afusione veguet ius dimne seuei
tatis et si sub hoc respectu dicēre tur il
lic ē policia sub mre dino q ina
ꝯ damnati non hūt fraultatem
regulatā ad illas penas mfinitas
ner per eas se regulant ipi ꝯno
negantur hzē dimna policia hūt
vocis diuisionem sempiternaz
poreo nō mnꝰ dicēmus policiaz q̄ndā
ē nālem nr̄ālia aut vel quasi
det si ius generalit ēet acceptum
nel eaā nr̄ tyrānos q nos veg
nare pmittit deus pter peccata
ꝑpl̄m interitum sui — hz loq̄mur
demepst de politijs creaturar ra
tionalū non quarū habet sed hom
nec oīm sed viatorū Policia ac
diastim est cōmus sm leges pure
diuinas obligātes aut asistentes a
monētes pnāpalit regulā tui
pnāpalit q̄ et si quedam sint de
creta et statuta pticulem statum
regulāna illa nel intrinsece mne
diate legibus pure dimnis vel
mis pnāpalit mendūtur sub hr
policia iuris hz ē viator q̄nibet
et de facto sub ea fit omis xp̄iam
nam laya q̄ū clerica Nichilomiꝰ
vt equiuocando non fallam breue
morādi est distinctio de eis que
spūalia ꝓprie dicuntur et que poli
tat diuine q̄ad modū sunt bona fa
orū eccl̄iarū reddit⁹ et similia
certe corpalia et tēpalia msi q
spūalibus subseruiūt eis q̄ diuina

sunt hec aut ad minēro aneue spūa
lia pt̄ tribanones plures q̄m sibi
potest tribuit mercian Policia
nālis est cōtas sm leges pure nā
les pnāpalit regulam Policia
humana est cōtas sm leges pure ci
viles vel humanas pnāpalit regula
tas diui utrobiq; pnāpalit eadem
de causa q̄na pius Non aut medi
camus hic difficultatem ē an aliq̄
sit policia solū nālis inter viatores
aut solū diuina autalīqua dicitur
at humana sicq; vna negāt̄ aliqui
pticipationem assimat sātis ē nobis
distinxisse rationes et ut a pdōs
nālibus in policia legibus denoia
no capiatur Conferunt ad hoc
habet via vnusquisq; expeditissima
ꝓpribus ambigūtatib⁹ ꝓpē viri⁹
ad defendēdū inēdictiones ꝓhibit.
Nam cum inēdictio nichil aliud
sua nūpretatione significet q̄a
inēdictione hoc est ptārem scrib
vnusquisq; tantidem hēbit et taliter
de inēdictione ad aliq̄d q̄ātum
habet et q̄naliter de iure ad illud
si non oratorius more loquēdi poh
tuerit inēdictionē ad ptārem non
q̄nalēbet sed cohercina q̄ue subiacet
talitēr vel tanq; malum pot ex
teri cōa iuris hoc itaq; facētes se
enemus potestatem credimus a po
testate inēdictionis hēat licet simp
sacros ptārem ex iure dimno ad ea
que sunt sacramenta et alia plurima
que ptās est vnaq; ptās seu dicio
nuris magna nulla tri ei ad talia
inēdictionē diat cē vsus aliquem
absq; inēdictione esset nemo Fiet
itaq; inēdictio ēt ea ptās cohercina
sm ius dimnū politicū inēdictio
nālis sm nāle et inēdictio hua
na illa erit que humano iure colla
ta est Postremo pro certo dimorū
distinctio euāgelici nālis vel ciuilis humani
dimum euāngelicū est potestas
ꝓmpta assumendi vel alias nel
ut alias m sm facultatem ul nsū

Dnm nāle ē pmō ppr̄ assumēdi res alias nr̄ alias m̄ sin sanctitatem aut usū fr̄ō r̄egulas nr̄as nā lis

sim regulas suis dnm ꝓxie dicit ¶ Dnm hūanū est ꝓxie pmō ꝓpinqua assumēdi res alias aut tamq̄ alias m̄ sin humilitatem aut vsum sm regulas polimus et amicis meis hilarē. ¶ Cone videre facile est qñdo et qualit̄ mra ista et .iiij. dictiones m eadem persona conuenit qñq; diuīs respectibus Ex his pz erā dissolucio illius difficultatis q̄ multos turbat an sit nesse possit nisi dnare et an ex quocūq; pcō mōtū pdatur ostimo dnm suū res amicos. Nichilomin⁹ qa nonnulla materia hanc tractatus nomīatim dīs armatum⁹ ampē videntur dnm dnm nel eum gelicū et erā naturale existentiā qm̄ simplicius ¶ Nos ad intellectū sine positionis et elucidationē dicto rem ꝓmissorū notemus q̄ sicut nō est ꝓtās nisi a deo dirēte aplō sic potestas quelibet dicitur deriū dei. Deo vero in sūs dons donare se dicitur creaturis. ut loquimur. Aplius q̄ simplīs facit dicitur vnusq; dndens singlis ꝓut vult. hec aūt liberalis et dīna donacio dei quo pacto apti posset absq; meo et dīno alicuius collacione apud creaturā an donatiq̄ vera ratio dicitur ut illud sit de bono et sūo creature. quod deo ede conferre voluerit ¶ Hinc ꝓsupponit adhuc mus dicentes deū se donare creaturis multiplicat nomīatim qua dripliciter. pro statu nature nisi nate. destitute. restitute. glorificate. Primo modo dat se in bonis nāle integre. meis ꝓpria que rām illā ut mālibus est assequitur. quemadmodum est originalis iustitie dono in homine sm opinionē bn ꝓbabilem. Non enim videtur possibile q̄ natura humana integra sine iustitia originali. que dicitur integra et obediencia vocari nisi deberet ad superiores dīs natura. et ita nullus dīs naturalis fundamentū haberet in hac originali iustitia. sine illa dicitur deus aliquo

gratuito superaddito nature. sine sit natura ꝓt quondā rectitudinem que dicta est. Erit igitur nāle / Crigt dnm deus dei quo creatura ius habet mediatē deo assimē res alias m̄ores m sin vsum et conservationē pluribus apertis et eq; et mabdibile. sua originali ius tica seu integritate natural hoc mō habuit adam dnm sup volucres celi et pisces maris. et ad omne dendū de omni ligno quod erat in paradiso. excepto ligno scientie boni et mali. hinc appellatū est hoc ꝓpr̄ hō dinis sine. ex quibus mox infertur q̄ dnm originale non erat nāle m̄ nature fundatū. ad hoc dnm spectare ꝓt dnm libertatis que ē facultas qua dā libera resultans ex dono dei liberalit̄ se conātē ad agē dum nel nō agendū cum alma rationali in prodūctione sue operis actus electiui nel cōis suspensione ad finem bñ sicut meritoꝝ demeritoꝝ ordinandū. et hoc dnm tanto liberius est et latius quāto nim⁹ potest malū. et quāto per bonos hūs est ad bonū nel in bono stabilitum ¶ Ero nō dicimus deū donare se ad actus rationali ꝓ statu nature corrupte in bonis quibusdam seu habitibus seu gratuitis. non tamē gratis faciētibus. et in eis que mō ꝓpinquius. cū enim natura nisi sit in destitutum. quin ea ꝑ manente deus se det eidem plus aut min⁹ nullus erit in pacto. quin aliquo dnum beat. quod dia potest nāle nel gratuitū gratis dari habet saltem dnm libertatis. macule nel habitus. Habitus vero gratuitus diuersi sunt ꝑ sicut diuisimodi domus se se habet et inmutabilem se reddit. nisi sm potentiā. nisi sm gliam. nisi sm sapiam. nisi sm opulentiā. et in ꝓsequens erit dicē q̄ in dono habitus quolibet gratuito in mente fundati potest dnm. absq; hoc q̄ sic donatus beat aeternitatem. Nec potest illud

dnm; nisi

dñm̃ nisi p̃dcõ fuit in quo fun
datꝰ est dom̃ exemplo grā p̃suppo
to p̃cō et violentis nōe p̃gnēdis
necesse sint alios alijs p̃ferri ut ho
mines q̃rere vincāt et sint vincug
ms tribuēdi quod fieri nō potuit
nisi malignoꝝ arcētur iniurabimꝰ
Donauit igitur deꝰ alijs hoīb⁹ p̃m
tem hanc sup alios regimina aīe
coherciua seu per se īmediate seu
per medīa aliorū sub aliquo signo
cognoscibili qualis est electio aut q̃
lis est hēditaria successio aut qualis
est voluntaria ad eū subiectio aut q̃le
est potestas magna potestatū cum
lis sup alios p̃cepta aut quale est
hīmōi patrimatis ad filiū et viri ad
vxorem sapientis ad stultū et simili
um Propterea manifestū est q̄ abs
q̃ culpe p̄t male dñm̃ retineri
q̃m non ēm in eo sed in alio dono hī
datus est sine titulo nō p̄t̄ir
hm̃oi dñm̃ nisi p̄ius dono seu
titulo q̄ ip̃m sustentabat fundabat
Erit igitur titulꝰ et dñm̃ tale
grauis datū uis seu fraudis in alte
rū operiens seu resultans ex dono
aliquo naturali vel gratuito gr̄is
dato Isto mō sunt apud fideles
et pauperes institissima dña dñoꝝ
ad seruos p̄ncipū ad filios vxorū
ad vxores et oīm generaliter ad su
as hēditates et ciuiles possessiones
sm leges hūanitus mstitutas Vn
de ciuile dñm̃ seu potestatiuū q̄na de
illo vsitatior est sermo sic describitur
quod est dñm̃ occasione p̄cū intro
ducti nō operans plumbum ex equo
remissibile et abdicabile seruatis cū
tate Abdicatur autē vendēdo neg
ligendo p̄mittendo Deinde sermo
mō dat se deus in dono cōmuni seu
gr̄ē gratis facientis q̄ue p̄cia et re
ua dicitur donatio q̄m fit per eū ad
optio filiales nos p̄bens hereditati
um ad oīa bona dei possidenda q̄ue
admodū dicit apl̄us plenes oīa
mā dē omnia nobis data dē habū
dē ad fruendū quod p̄cia summo

quasi nichil habentes oīa possi
dentes et si p̄prio filio suo nō pepercit
sed p̄ nobis tradidit
illi quomō non cū eo oīa nobis
nō ip̄o donauit et iterius si filij et
hēdes hēdes quidē dei cohēdes autē
xp̄i Describitur autē istud dñm̃
quod appellatur a multis euangē
licis quod est dñm̃ īmediate ad do
minantis quatenus pcēdit ex equo q̄
libet dños et inabdicabile seruitū
tis cōmunē transfert vero multo
cius sac̄ scriptura sub tropis me
thaf dñm̃ simile cum sine alti
nencijs ad hoc dñm̃ necessarijs
Dñi nominat illic vendiciones et
et emptiones et donationes et co
mutationes spūales cum deo quas
solitas nimissima legitimi sic ca
pitibus dans p̄cū actibus suis per
quos ex dignatissima adoptione
dei meremur ad eiusdem de regno
celorū cū fenore multo Et quāq̄
oīa que dantis eidem sint de
bita et suscepturis ea de manu sua
et in ip̄le dare nequimus quod pro
pter Nichilominꝰ ipse totus desidē
bilis acceptat bona nra ex valore
hm̃oi nimissimam tamq̄ nra
cent equate et non sua recederet quo
absq̄ vlla cōmutatione amici sed
emptione gratuita viui apud ho
nus lar deo cōmb ymmo et perpū
et regni celorū ut ibi sit longe
feruidior omnino q̄m mercibus
q̄m illud quod venditur sit ampl⁹
et multiplicius de possione vendēt
q̄m si retinetur ymo quato plus q
mutādo datur tanto p̄fectius et ci
mulatius possidetur hoc dñm̃ est
tate latitudinis et mensure ut
p̄ptera oīa et adusa sint mentis
dilectione p̄cū diligentibus deū q̄a eo
spaciari in bonis sancte mstis studiis
ne nolit negotiatio ab initio sancte
deinde punitur ut nichil cimaliter
cōmutati sit et stet cum eo q̄na lex
eius lex estimacionalis est quatenus
alias p̄dens autē hm̃oi dñm̃

fir predictor et venis lese maiestatis · et mfamis corā deo et angelis eius · et in toīa curia beatorū qm̄ qm̄ nō im fim leges ciules ut iudicetur necesse est · ¶ Postremo sī alie donationes dī non ita ad plē gloīam et hoc pro statu nature gloīficate et confirmate sin diuersos excellendi modos · ut deus se dedit hūanitati xpī per vnionē hypostaticā et plenitudinē omnes gr̄e · tamq̄ capiti membra influendo quodq̄ habit vite spūalis · et mō imperatori omnia indiuidua exercitus dedit in sinpere virgine beate ānūcie carnale matrimoniū habere uis matriale in deū per gratiosam adoptionē quasi deus sit subditus ei sicut filius matri · Nec dubiū est q̄m multe donationes preclare et plenarie assignantur ad has donationes tam mirabiles supra reās creaturas · quas omnes nec q̄m augustinus · nec longe alii ceteros beatos · quorū tamen i corpe glorificato et anima animabiles dotes · utq̄ad agnitionē corporū mobilē resistet · michi obstabit · quod omnium visum latebit · michi q̄ erūt quasi specula et libri lucidissimarū misteriorū · libere se se pūantes et filia ·

¶ Adnectunt existimo q̄m modus iste elongādi naturā atq̄ distinctionem diuinorum · vehunt se mundem ad diuinā volūtatem liberalissima dignatione donātem se vario modo creaturis · — Aliter vero q̄ modo ad dictamen practicū recte racionis diuine se se repluebat sed magis in processu cadit sinam · ¶ Nunc et peccantibus aliq̄ gratuamus · et primo q̄ diffinimus ista iustitie misericordia est pretia et gratuita voluntas inter suos vnumq̄q tribuens competentia principaliter misticae diuine in ordine ad suas creaturas · quis nempe soluto q̄m voluntate pretia et gratuita dat vnicuiq̄ quod suū est · suū m̄ non ex debito rigoris · sed ex liberalissima et dignantissima condescensione aut donatione creatoris · Pursus q̄a omnia propter seipm operatus est deus · ipse omnis hr̄ solus plenarium dominium et regnale · anim ergo quieti radix diuini dīi · sunt q̄ tribus gradibus inuenitur · in dictamine veritissimo sue racionis et bn̄ placito voluntatis · sed et sentiale principium animabet dīi apd patrem vnigenitum · q̄m q̄m filio et spū sancto collatū sit · idem pentus et anim pr̄e · et a pr̄e per emanacionem naturalem · tam ex dictamine recte racionis sue q̄m ex bn̄ placito sue voluntatis · Porro si nomē iustitie hanc tr̄asferre placeat ad misticas preparatas in natura · ecce mira varietatem creaturarū et ordinum et dn̄i se dispōnes iustificando · q̄ mistica sit quedā actus anime · nec finis · nec mūs habitus mentis · aut forte quemcūq est tr̄ansiens · q̄ mistica sit finis nec tamq̄ finis conformis diuine iustitie cuiuspiam principiatus per principationē · et q̄ actus sit · vel vsus nec effectus habitus mistice · Isto modo dicemus alia ē iustitia originalem · alia q̄ humanam nō q̄ finitem · quem plus plura membra secernitur maxime in mille misticae et politū tam canonicam q̄ legalem · Alia subinde ē mistica gratie gratum faciens · Alia postremo glorie bn̄ficiorum status quippe misticarū quelibet ē finis vel quasi finis · quo reddit finem illi quod sui est · qui cingit talis mistica · Pretendendo etia nomen iustitie ad naturā ipam ut adeo iustā liberalitate donatam · ¶ Rete rum dimissa interim phragione de mistica et dīno et iure p statu nature integre · siue pro statu nature gloīfice · loquimur alia de statu nē lapse · et de statu natie

per caritatem reparare hic in via
ois defectus quantum mr fit miser
sua dña. et presertim miser illa
que vsitatus mr de tribus venit
lamur. Rep̃simus dñm cmle
seu politicu. sit dñm cantate ꝙ
auxilio & etiam ei quida appellant.
et ḡrū dep̃ nobis preces dñicas ch
ristus mr dñm cmle et etiam ei
ho mo supinum. ha quo alie no migr
acipitur parum pri ei tpn desti
batur ee potestas. ymaginemur rs
alias in sin facultatem vel vsum se
ei dim regulas et leges mris ꝓprie
dimm. hoc em mo quiem plurimu
ei cmli. nec est in polo cantatis nullo
stabilitu ut dicunt. Imaginem cm
le ⁊ stirpi est occasione patrum ei
ginalis et alioꝝ mde ḡsequencia. qb
no exstin bus dñm mle defendet
defuisset. Dominum vo cantans no
ꝓsupponit patrū ⁊ est mediate diui
nam a deo sicut ipa mimo. Cmle aut
magis humana adhuenone et vnitu
tis publice respectu stantis est minus
hoc ꝓpter. si radicem infecta hūs illis
saporē contrahit et si vix externe et te
netur absq; condemnatione per alios
detritu. Radix vo dñi ema. est ca
ritas que parens est benignitas est ꝛ
Iam diuam inuenimus. qm dñm
cantatis q non qrat que sua sint. pot
q equo q pcet cmli dño. ppter sin gnia
litate absq; diminone sua. quadamo
du deus suu dñm qrat angelos et
hominibus nec inde minoratur. Et dñm
cmle hñ ppter sm mālitudinem ut sic dica
mus. ñ ppter appatione quodamod
auara. et querentem que sua sint ne
qnt ex equo plurib⁹ quenire. Nā qua
nis eueniat qd beat dñm cmle
ter et psallis nel benedicis super
hēditatem eadem. hoc tamē no ē ex
equo. neq; eodem iure neq; similiter ple
nitudine cmlis pnās. Postremo
distinctionē terria hūs gna cmle
est terribile nel abominabile genera
tionale. non sic cmm ei. pn cmle
politicis legibus sminuit et mutuum
rebus. ut quod quilibet rem suā
possit alienare nel vendere nel q̃mūre
cum. misericorditer defendere indicialiter
atq; reperire. aut alios mos asternare.
et talia age magna. sepe habet stolla
tidne ānexam. ppter dñm ho stolli
citi est auersiu et penale. et potest ab
diuini de se potest. michi omi⁹ mise
reri et exaudi. cui est carentie
sm mor di da. Cantans vero do
minu quis abdicare aut pellet aut
iuste posset. qm illud michi aliud ē
qm filialis adoptio dei ut aliquid ei
repugnans ad illa. Iterum mre nequit
abdicari. sicut nec cmis repudiari nul
te potest. Et no qm alicuius nihil
n an cmle et generale sine dñm
ꝓsupponat. pro fundamēto carentie
. Notandu est aformiter ad pmis
si. qd sint habitus dna se gnans
no gnat se p̃ omne plenitudine
sua. sed dat singulis pnt vulsiua di
subtrahit se a sua tantum iuste in
dicio. qua peccant ei. no subtrahit
se petitis qm alia donari sueri in
secordi et digniantissima habitare re
bnet eidem cantue. Alioquin sinet
in michi magnam obtrem absq; vllo dubie
tatis scrupulo dicam q dñm cmle
et politici non ꝓsupponit ut m
sint iuste alicui. nihil cantatis. Unde
qm̃ cantata rationalis non sic simplr
iusta sine amate est nomen mendi
iustis dñs cmlis aut politicis et
hoc inamabiliter a supma iustitia sin
citi est. ne dna cmlia apud homines
semper incerta et dubia mutabili
fluctuatione vacillarent. ne aliquid he michi
rent vnitur. robois nel momenti
aliquid dauid potuit me in regno qi
adulterii crimine pollutus est. Nā qd
apud infideles qb gentes scitum re
ges nominat nullus eo iuste politicat.
absit. Timd mori si no quod habet crime
tollit. uis dñandi cmliter. qui per
quem mihi no tollitur corpus xpi con
secrandi et cetera exercendi dignissi
ma sacramentorum ministeria. Quod si qd
contenderit ista non fieri posse iuste
extra caritatem. videat ne quid no
mine eius fallatur de hoc qd est aliquid iu
ste fieri. et breuiter ista eadem e pecunia

dissimilis et similiter enormia q̄
lis ē illa an absq; crimine pot aq̄ri
bene morari operari nā et iuste dīna
ri aulir morale est ¶ Addim⁹ pre
terea quod sicut cuilla domina ex
none pīa et pro exigua vnitate in
publice scolis edicta sunt et non
ob̄seruant regulariter absq; figmē
exhoribus sic non pdicte curie nis
regulariter absq; pena manifestis nr
et ambusaiq; sed ex illis que stare
negant qi debito suo vsu mihi dīno
re publicaret dign per sententiā
diffinitiuā taxa ē non stream sut
et dampnata exemplū gra vasallus
alīqus habet ex dono dīn E heredi
tatem ad fidelitatem sibi pstandā
vasallus ipe non pro quocūq; debito
pōt hēditatem pmo pro nullo in
teriori sed nec pro exhori nisi co
mittatur fidelitas debite dño et ad
hec ante diffinitiuā sniam nō erit
ab hēditate spoliatus q̄ nus prius
un spoliari meruisset aliud ēt
est demereri ire spoliacōm hēdita
tis aliud de facto spoliacōm et per
dicōm pena plecti ¶ Exhinc pē
dimus q̄ nulla hēsis scripta nulla
symonia mentalis nullū dānū q̄ quen
oculti tollit crimē dīnum sine illē
sit canonici et spiale sine legale et
tempale Nec q̄s est q̄ tales co
mittit in supīm dīm deū crimen
lese maiestatis et eidem pōtores
existimēt q̄ oīa perdant animo
que ab ipō suscēperint put sup de
dictis est Aliqn pcor mor admodi
lacrime pūl retinet Hmōdi autem
ignorāa fallit multos et nonnul
tos quosdam ex doctoribus anglica
nos et longe deteriꝰ quosdā ex hē
tibus qui omnem a plano si non sint
in aretate tollendam esse dicunt
obedientiā tamq; nus omē superio
rem amiserimus ¶ Exrādent pre
tēa ara dīnum simm pontifex il
li qui pro quolibet debito occulto
aut cētā pro publico non stricto
directe vsu sine pcēs ab eiusdem
obedientia tamq; a nō pīa discedant

Cum aut addimus tamq; a non pa
pa insta docebimus ¶ Exhinc pspi
cua est terna dīna dīn creaturis
a dīno cuilibet qm deus se solo imedia
te dat similis causatis ad oīa ipm
quo mre assimenda in sui facultate
fruēdo nel vtendo here et meritorie
quo nullo stante illud in abdicabile
est dīnum quo sublato repente tol
litur ut verū sit qd dicit apls Jaco
bus Cum in vno peccauerit factus
est omīm reus Cum aut dīn sit pm
quo mre alīs donabilis qm pcor inha
le pōt remotis habet aīe obstinatione
dīnm fingendo quod in se est ad illud
pparare se ipse habet Sed nonnul
lis dīns fiunt alij tituli sunt ea sic
dantes cum remanet manentibus suis
titulis in integritate sua quousq; per
leges ciuiles sim quas illa diuina re
gula et robur assumant cassentur
quēadmodū rex francie regnū ha
bet titulo successionis hēditarie ex
pacto puro ostensis cunctis suorum Sunt aut
quedā publica crimina ppter que le
ges ciuiles iudicauerunt huiusmodi
titulis annullandis fore et opposito
rum dissensit In aliis titulis ē cois
electio legis vō certe sunt que electio
nem hanc nel nullā ēe ipō facto
vel annullandē et cassandā ēe dicent
vel ab ea recedendū ēe decreuerunt
quēadmodū expressa decreta sunt de
electione simoniaca pontificis quod here
sis tunc aut postmodū potest ad i
nabilitationē electionis aut electi desi
gnationem opponi Sed dicat expsse
Ricardus in quadam epla de simo
nia pueri leonis q̄ electio viciosa plus
debet euitari ratione et cassari indi
no qd qualis et quādo verū sit ex sup
ex inerti expssa declaratione agnoscat
qm si passim pro voluntate cuilibet
liceret discedere a suo superiore et absq; se
tentia iudicij ratione hmōi nel alterius de
licti qd eidem quis imponat quis no
ueat prohibitus omnia diuina fore in
seria afflictione turbanda Pursus
et adhuc si superiores pro sua labidi
ne possent inferiores deiicere deiculare

affligē et perdē. et p eoꝝ violēcia
se opponē nec̄ facto nec̄ verbo licē
vel male ureut res publice p quam
vtilitate potestas omīs statuta ē ma
le prēa est quibusda ppīs singu
laībus ubi superiores sūt via facti spe
to oīm iuris ordine ab vim inferr
rent. si vim illā per vim repellere
nefas foret. qd' vnq; fas foret. cum
bili me nāh. si modestia in repellen
do vim vi. seruetur. seruatur aut
hīn resistitur quātum requitur. et
sufficit. sm quantitatē iniurie dcm
dam. et mentione pcipua esse con
siderāda qna in re statim apparet ml'
tos casus esse possibiles. In quibus
aliquis grecus se pro ppā et pro tu
tione hostis ab ecclia ponit. q subito in
te vel omdi vel mereri. vel per
modū quēdam appellandus ab ec
clie subtractois a pīte sue obedīe
dclinari. Nisi forte quis obiceret ex
simulatione aliqua reuelari obstare.
qma humanū iuris hoc nāle tollē no
potuit. fundatur em in titulo nā
lis culpe quare a deo ipi carnifex
rationali. ad quem ptinet officium
nis defendēdi se et noxia repellē
di. hoc est vi vim repellendi modo
pīs expōte. nec in titulo amittit ad
quē officium nis refutādi omne p
ricul mortale. ut estimatē sua offendi.
hoc vō nis defensionis non extendit
ad innocuos. sic quod ex eoꝝ morte
possim vitā meā progrere. nec ad in
dicē qm via iuris me ademptorem
ecclie innocentem. sed nec tenet ubi via
iuris absq; mi via facti q̄ptm est.
aut ubi libido vendicandi alium puniendi
magis quā se defendendi. Nunc
apior via est ad inuestigandū q̄lis
sit habitudo dnōrum ciuilium ad
subditos. et eccliē in oīm potiora pa
ecclie. Est em apud
q̄libet potiora sui iuris naturalis.
preter sui iuris dnīum seu salutare
seu manus gratuitus donis fidelitā
que iura et dīna inde sequēda nul
la pūt humana institutione destrui. ut
quod potiora tendat ad sui conserua
tionem et plenum vite agendi obm

tantur. q michil agat contra leges ecclie
nostra hīn delinquendo. et similes. et q̄s
palam inserunt de policia qualibet si
cut de ppria singulari. no dicebatur
quod q̄ua superiorem sui quem libet
inferentem cū via facti. iuris habet
vim vi repellē. Exempli grā papa
de quo multi videntur. si via facti vel
let ignes spargere per domos xpīa
norū p se nl' alios in eis aut mu
lieres violare non p̄ter hoc statim de
sineret et pīā. Attamē multi dubitā
re debet quin huic vie facti ecclia ul'
cuius pars posset viri facti demolitori
storū bonorū. et violatorum vrorū re
sistē. eā per meritoriā rationē vocalem
ppē. ubi tue alit neq; via iuris neq; via
facti obstare velitis est. quāto magis
hoc agē sibi q̄ habet ecclia aut pe
ecclie ubi sua castitas spūalis mi le
gis dīne obstinatione. aut sua vi
tas mā vita sua. pōtm est ab aliquo
ppā via facti certissime violari quietur
Quod si in oppositum mille decre
tales vel decem pōnerent. tāq; ppē
nullo casu dicē liceret. Tue ma
nis. Tamq; nisi per superior sit rem
ecclia. tam q̄ a nemine possit iudicari
Pendemus q̄ prīus superior iuridicti
pōt statuē admissis veritatē legis
nālis et dīne. Quod insup prīus
eoꝝ dam est non in destructionē sed
edificationē. quibus inybe agenti
bus motis similibus ad pmotos si re
sistatur non iam pīa sed eoꝝ impro
bitas resistitur. Tamq; in quem
modestia magna et timor. et non
nisi vrgente manifesta necessitate ta
lia attemptāre securi est. Tuto
loco manus delinat quidā iuristarū
qui teneb̄ sine adeo fixa deo pī
si cohēnt. qd' ad leges naturales et
dīnas sm quas adeqri humanas
atq; mederi nre est. no assimyntur
Demq; impio atq; parricidis
dnōrū in eadem pena ppē. nimis
sunt paloqzare. Dii illa a scripis se
renere vel nolūt vel nesciūt. habz
magis ppā pīa. Dnum superiorum
a xpo. sup totā ecclīam. cū plenitu
dine pīatis in eis q̄ spūale

regimē ecclie ꝓpe dictū reſpiciunt habet ꝑterea 2° ꝓtatem cam ſi per ꝛes ecclie que dicunt ꝓpe ꝓnales. quadmodū ſunt collationes que dam bñficiorū et ſubdictionū tem palū aſſ̄ p̄uenerūt. habet 3° ꝓtā tem ex conſenſu tam ꝓncipū ꝑcrum ſmperatorū q̄m aliorū ſubditorum in quadam temporali ꝓpriatione. q̄m et eccl̄ie ſint mere dñice neq; q̄m co nuenit q̄m et ſi dicātur dñe de om ni temporalibus non tñ eodem do mīacionem eandem habēt in ecclīs q̄ aliquib modis q̄ poſſidendi eidem poſſet nomine adnexe. ſicud de facto aſſtimus aliquo mō q̄uis imperiū romanū. quomō ꝓpe ne q̄m antea debatur. habet q̄to ꝓtatem q̄lem mere nāh ſuperi hī ad ſubditos. hiis vō ꝓmissis videbunt ſibi minime ſimiles ad quas exigatur ex ipsarū aſſumpa qualibet ꝓtatum. Neq; em d̄ dīa no in quocūq; ꝓter deū. abſq; ꝓpor cionabili obligacione ſermonis. ꝓte rea ſicut ꝓpā ſuperior eſt omī. ita omī eſt finis non finita hmōi racione ſed metha ca et morali et theolo ca veri tate notata. ut ſi glietur in dño glo riam. et non de ꝓpā q̄ timeat ſed h meat de ānem finitā. ¶ Prima po teſtas cognoſcitur ex eius ꝑfōe. et actibus aplōrum. et ex alīs que per ſcripturā ſacrā de eccl̄ia ad nos ma na ſunt certitudine deducitur. vt merito temerarius et ſacrilegus ꝓmo ſacrilegus iudicetur qui ꝓtatem hanc nel abolē nel dīmere ꝑ ſumpſerit. — De hac ꝓtate ſuf mit q vocandi q alia vniuſalia. mis determi nādi ac alio q̄ſtiones fidei p mo dū azimoloni omes q̄libet obliga tui. Correctio inſuper ꝓlatorum inferiorū et eorū ſi demeruerint tō lis deſtituc et filia. que nl̄ vni uerſalem eccl̄ie ſtatū tangunt nel finalem ſuſpmamq; deriuacionē reſpiciūt. et h ꝓtās in eccl̄ia inobi lis perſeuerat. q̄ natūm cūq; perſo na ꝓpe per mortē nāle nl̄ cānle mutacionem aut q̄ libet cūq; vſus ma lis ꝓtās a ꝓpā remanēte tollēnt in parte nel in totū ſen per ignoran am ſen peralia ſicut poſſibile eſt inſtam racionē. xp̄us em optimꝰ legiſlator ſi non mlt eccl̄ie ſine me dio que religiosis ſunt ꝓuiſit. ipe polianam eccl̄ſiam non optime ad nephas eſt ꝓſentire conſtitutum relinquiſſet. Deo et termis eiusdē licis et cognacionū generalū determi nato et ecclie vniuſāl conſenſu tam et aſſtimo. ymo et mō naturalis ꝓſumptiua fide pro hac ſuperioritate tā aperte ſtatuit. ut cōis ēt qui ſe pro catholico gerit negandē hoc magis ſit deſipiendo q̄m diſputando cer tandū. hmōi mōi ſunt q̄ dicūt q̄d libet in ſua dyoceſi ee ꝓpā ſuprēmum aut quod plures ee papas licet nel expedit aut quod non oporteat q̄ere papā vni pro eccl̄ia et ſimiles. hec po teſtas tam mediate a deo collata ē ut tō eccl̄ia illā neq̄at deſtruē. neq; nel mīt ſi nollēnt edificare nalēt et tunc conceſſa pōt ad ꝓpriū q̄d aſ ſumi ſm leges poſitiuo mere canonice latas. per electionem hanc nel illā ſicaut ſit celebrata. ¶ Amplius vō ta poteſtas pape per canonicas mſi tationes que ſunt tutiane et valabi les robur habet. hoc ꝓtes due tan tū dñt ut quida nominatim ipī grecī ꝓma precedentes ſeciam abnegēt et erant quoq; illi q̄ mſcant hac regnatione quada ai ꝓcedentē. Et cum quib neſaat xp̄m et penū et ſuccſſores multos abſq; tali ꝓtatuo ecclīa ara temporalem eccl̄ie in ꝓpā culmē plene finſſe ſtabilitos ut ergo talia ecclīa ad ꝓpriū dñm no mere ſaltem tūediate non com petāt dicē q̄ns eſt. magis vō de ꝑ ꝓtate ipm dicetur cū qua ꝓtate et cum ecclīa in q̄ſtōe cum q̄ primitiue eſt ꝓtās ecclīaſticarum que mere dīme et ꝓmo competunt

ꝓtimeat ſ

papę ſubſcrim eſt magna tur
bacio et horror quib ecclię nimis
ſtinens. ¶ Demū quarta poteſtas
naturalis mere pape gnemens habet
et vehemēt ut tamq̄ ſuprior et
tutor atq̄ oſtruator honorettur et
timeatur ab ōibus qua ꝑtem pos
ſet emā ſi deſſet deordinacē aut al
ter cōmīce ſicut alterius policie mos
habet. papa vō qua negt impeditā
lis eſt negt cōfirmatis m gra ſub
ditis eſt legibus diuinis et naturali
bus et in quibuſda ad leges humā
nas obligatur. Prēa ſi peccet corripi
pōt mere diuino et nāli fraternaliter
hmoi eiꝰ legi diuine ſubditus Et ſi
nolit corrigi pōt tandem deuitari
ecclie. ꝑtim ubi de manifesto illa nō
plus afferret detrimenti qm̄ voluntas
ubi ꝑtexta multa talia cēnt que no
tabili ſcandalo ꝓuiarent ecclīam.
qđ ſi requiſitus legitime nolit con
ſilium celebrare et malorum perſeue
ret in delictis. pōt ipe hēi tamq̄ vē
ſit primas non paratus audire
ecclīam. Quod vō papa caſus iſte
et ſimiles ſubintrāt ecclie minꝰ mi
nor ſit mere diuino q̄ndoq̄ humana
verba ponatur liquet ex hoc. q. me
brū demabile et potens miſtū nīo
eſt corpe reſiduo quod a ſanitate ne
quit totū deſtruit. ſimile ꝑſona dei
aut regula habē debet et indē mē
mabilem. quibus mediantibus ab er
roribus poſſit arceri. regula hor
mdemabilis eſt lex diuina. vnde
in corruptibilis ſaltem eterna en que
uerū diuini ſunt eſt ecclīa. aut cona
tui gnale ecclīam repugnans. Porro
ubi ꝑſona pape mortua cēt aut mor
te corpali aut morte ciuili. qui ꝓma
na notoria et cōmuna in ſuo cermē de
tenēte ecclīam manifestat. conatui
generale robur hēret ex ſede aplica
et ypi approbacione. qui in neceſſita
te tali nobis vellet non deeſſe. hoc
forte intelligunt qui dicūt auersio
mē bonoꝝ ecclie ad vnū caput xpm
eſſentialem eſſe. et nō ad eius vicarii
papā qui eſt caput ſcōdarium. qui
ipō deſtructo nichilominꝰ manet

vnus ecclie. qmḡm referri poſſet
ter vnus ad vnitatē ſedis aplice
que in ſuo formali ingitur ꝓcreat
Inuenta dicti cuiuſdam diſtinctionis
ponentis in ꝑtu aliquod cē fōle
quod eſt ꝑtis dignitas. aliud ma
teriale quod eſt ꝑſona dignitatem
hanc recipiente. ¶ Ceterū de ꝑtate
ſcōda et terna ꝑdicamus cum per
eaſdem causas poſſit deſtrui. ꝑqnas
eorum eſt ut prima ſcōda per conſe
quia gnalia. et terna per conſequens
diuorum temporum cauſis occurre
tibus legitimis pro vtilitate mani
feſta. ¶ Quantū ꝓpe nra tenuit nos
ſermo de hac ꝑtate ſatis pontificis
qui tempeſtate ꝓpria ad hoc impulit
pro qua magis nata eſt ꝑtem hab
ad clarum dmo ſcere atq̄ decernere
qua olim antea. ꝑſertim ad indendi
ſubtractionis fruſtra inſpiranda nel mas
ſanda racionē. ꝑſupponitis eis que
ſcripta ſunt. Nunc tandem ad dicendū
ne diuq̄ queda ſubintrauerunt quantū
hoc liceat uel expediat ondere. et
in primis premedrandū eſt ex poribus
quod negt diuinum cautum quod ab
aliquibus euangelicis dicitur. negt
Dnium naturale. negt originale.
negt baptiſmum cadunt ſub abdica
ne voluntaria et tota. De ſolo igitur
Dnio pontifice ſummo ſine illud ſit
nale ſine diuinum ſine humanū ſermo
hūdus eſſet quida vnuſalis verbo
dicē poſſimus qđ omne Dnium tale
pontificē licenter in caſu vel venuntiet
uel abdicauerit et de ꝑtu. quia quo
dam fiebat dubitatio. alia per deter
minationem expſſam ſepius eſt reſci
ſum. ut reſignauit et dignita
tem quoq̄ illa beatus gregorius. et
alii. ut plenius quantum in ſe fuit no
ne legitime repulſe. De regimi
ne ꝑtis et aliis dominis abdicatis in
certa et improbata exempla ſint. at
tamen abdicationes iſte ſuis veſtiri
mentis deū ut fiant ſicut opor
tet et qm̄ oportet et aliter qua op
tet. negt eni ꝓuidenter et abſq̄ alia
lege ꝓuida ſpūs ſancti ꝓmittendū

est superiori sacrificia alicui⁹ dñi. cuius
bus illius qui sibi subditus est rationabiliter imponēt. Aliquid pertinet
humilitas. pertinet obedientia. pertinet quo
que ad publicā vtilitatē. Ceterū
abdicato cuiuslibet dñi similis. et
appetendi hēditarie in ppō et cōsi
fieri pōt. ei melius sit quod solo vsu
ppō et simplo naturali. et arcta
nuo aliter abdicatis contentus sit. di
minuis titulū naturalem ad quem
cō sequitur nos nutrendi corpus.
sic quod meus nūmare omia sibi
fiunt ad hoc grāa. Non est autem
necessitas si per se possit de victu sic
facere. puidē sibi per laborem. quā
quā et in hoc casu mendicare nō
vite sue sic ecclia data de grō. que me
ritoria fiet si nulla exerceat stipendiis
adhibendis defuerit. heremite ab
dicato tōlis nullo et cōmuni de se plo
habet sūdimis ad sustū innocentie
et patie. et proximi quotidiani. he
remitarū quātus non habeat me
dicationem de necessitate quibusdam. pla
nuit hoc in hēmitis qui vixerunt
et labore michi tū appetentes sibi.
sederunt quasi nil hūdes paratis
sicut omia relinquere. puisse pro
cis repetendis vindicatiue aut alit
decertarent. stat eni abdicato ta
lis cum quātalibz bonorū liberta
te. que sibi in nullo amino pauper
appetere secundū leges ciuiles
eadem occupare cum obligatione
sui. vel non ad repetendū ea ci
uiliter vel aliter si rapiantur. de
fendendi ad hoc quoq; voto. se
se pōt astrinxisse. Nullaq; igit
abdicato cui libet pricipatus in
ppō et cōsilior sit pfessionis
statibus humane creature. Nichilo
minus p̄supposito pcō et mō vi
tē se hūdi in polima. ecclīastica
qualem exprimit. vnde ioānes
in cōi videtur regulariter et sta
salubrior atq; securior. Nam mul
ta decent vnū statū ut pū statū
nocere que alteri negnaq; ex
pedirent ut vnde in indigentie si
bios precare. nullū coherere ad
bonū et simplā honestabāt natu
rā primitus instituta. quia lapsa
in parū cōueria hijs quedā decen
quedā expedientia quedā exigentia.
Ipsa fallax est argumētū status
iste pfectissimi et similiter est ergo
pro imperfectis expedientia. ab
ter cū optimo seruans q; omia
sunt cōia sustinēda videtur. q
liter vō ea que humane in cōi h
reat a quolibet fini dicā aut quō
repete si auferantur et similia.
digressionis nunc formādo sua
det ne tractetur. sed et de onere
plationū per tales ppetuas hūm
nūdationes tū possessiones q̄
omēs imperiti et inexperti hono
ri et exonerationē depinat. et q
usq; teneatur platius pro talibus
tuendis uel augendis indignaliter
contendē. ceteris omissis spūalib;
exercitijs. Omnis ratione pua
simus profecto diuitus nil enim
nati est nil eminari potuit de
talibus. venenū effusius est in cōia
sāi dei.

Lectio quarta.

Postquā descripsimus aut di
misimus nec sat
as precedentes lectiones po
sicrit. tum de lege pure diuina
preceptiua. Tum de lege pure na
turali. tum de lege solū humana.
et simul ondimus que leges et q
sint diuine. que et quot primētes
ad diuina. et que impetinentes. Sup
addimus q; et quot mores nis et
diuinum. et inuidicto necessarium.
supesse modo ut ad declarationē
vnice ecclīe nre. cum sint pque
lis diuitat sermo nr. Scrit igitur
hec conclusio. anima rationalis sanat
a deo solo mspnāte et mhinente
habet vitam gre. que est baptismi
spūs sc̄i sic ipo deferente solū mo
dō anima vitam hūanam pce

habitam. dnm p̄ceptum legis sue
p̄varicatur. memitur. P̄ma pars
de se ꝓspicua t̄ tante dedicta in
secunda lectione. secundam partē sua
dominꝰ exhorꝫ ꝑ alumba deo sicut
non habet pratem mſimdē gregis
sic nec scripē. ꝑ p̄ta solus hꝫ
claues vite et mortis etne qm aperit
et nemo claudit. claudit et nemo
aperit. Ista vō colligit ꝙ plus pōt da
re p̄cepta affirmatiua aut negatiua
sub pena mortis eterne. qm illa
infligē solus pōt. nullus ergo pōt
grauiꝰ illudē. nullus reatū dampnaꝯ
ms meret. nisi pro quato diuine legis
p̄cepta trāsgressor eternā. hoc est
auctoritas Augustini describentis per
actū actuale omissionis. pena mor
est dānī nel sentiū uel capitis contra
legem dei etiam. ad hoc mouet illud
Aplī. Stipendia pcī mors. Nullatenꝰ
gressio legis naturalis aut hūane
ut naturalis est uel hūana. est de fa
to pena mortale. et appellam⁹ hoc pec
catū mortale quod pene eterne reatum
quatur. sm cursū ad eos iam mstitu
tū. non qui posset in stum. Addimus
p̄ta ut nāles est lex uel hūana. da
eadem lex talis est. scpe oriat cū di
uina. patet correlariū ex p̄missis
et ex alio. qm lex nālis et hūana
ut males sunt. non pūt attingē ad ogn
nationē crimalis in pena uel pmonē
ergo ferūtur ad finē sup naturalez
et plus qm hūanū. Frustra fenestra da
ventur leges cū apposītone penarū
quas legislatores mfligere nesciunt.
imo nec de eis in foro suo agnoscē.
aliqn ponit legislator obis ferre le
ges suas sub pena quā mlti possibl
uel impossibl. quā absurdū mē dicē
quis auderet. sic ē de quacūq̄ lege
naturali uel hūana. ꝙ nega naturaliē
ꝙ homes plam uel pncipes possent trās
gressores suarū legū plectē pena dāp
nationis eterne. nec de ea ad evadē sum
per testes aut aliū deducē. hanc se vard
ne fuerūt doctores nolarum. Inde
ponētes nullū p̄ceptū posse impoñ p
latos aut pncipes super actibus in
temporal et occultis. qm indeberet illos
traduce nesciunt ad forū indicii sin ꝙ
non nisi publicū est et de manifestis. Im
q̄ secus agē velle esset hominem offi
cii ignominiarum et penarum. co
mandum. imo et dinum iudicium temeritate cui
pabili dampnabiliter usurpando. exho
rtor inferūt ꝙ actus cōfessionis sac
mentalis nequit directe cadē sub pre
cepto cōfie. sed mdirecte. dum nibet ab
quid ad quod digne exequendū requi
rit confessio. de lege diuina cuiꝰmodi
est sustepno corporis xpi semel i āno.
Idem dicimus de actu quolibet mlto
ri aut exteriori. qui talis secretus est quod
pubhcū fieri non potest per testimo
nū dnorū aut tale. Iudices vō qui
de talibus secretis mterrogare et cognos
cere p̄sumūt. erāt ut dicimus ꝓcessi
ubi mchi aliud hūt de publicis actibus.
curasse policiam sua ledentibus. ex
quibus ism secreta racionabiliter et rehemē
ter p̄sumpaone excludant. sicut est fama
publica et mfamis vita. quāq̄ nec sic
fus habent indicialiter adire. sup mo sup
plicio non auctos. nec cōfessos. Immo
ad hoc obstante p̄cepto. Nullus legis Corcla⁹
lator cōtinus vel similis habet directe
auctoritatem p̄ceptiua super istud. ut
minori actu dirigatur. dens sup omia
aut quod in eū sperentur uel acquirantur.
patet ex immediate p̄cedentibus. set ex
cōsequēti dicimus ꝙ quilibet legis
latores intendāt per suas leges suos
subditos debē fieri meliores. et sanc- / nitezig
tiores quo ad dominū forū occultum.
tales tamē intentiones sue non mdūt
subesse ei p̄cepto. nec si fiant actus
exteriores fori. mfacili. ena cū puer
issimis mtentionibus et finibus oc
cultis. nec erit ibi trāsgressio hūane
legis ut humana est. sed dūne. Etiam
si diuam horas meas canonicas cum
quātacūq̄ mentis euagatione. et
nulla attentione. Ei ieiunium in qua
dragesima tanquam ut fatuus fiam.
uel postmodū voracius et inde volup
tuosius comedam. si fero tonsuram de
trialem aut vadam dnicis diebus ad
ecclam i missa. pro vana gloria aut simi
de alia. si mhi de aliis actibus extrin
secis p̄cepti ago quidā male apud

deum peccans in legem suā. mem
pro transgressore humanorū pre
ceptorū nullus accusabit. et hic acci
pit fundamentū dicentes. q̄ in cā
bus p̄missis non tenētur aliqui
horas iterāre. sicut nec alia missam
audire. sed sufficiat de pād deū cōmis
so conferi confiteri et satisfacē ad
arbitriū assessoris. hoc aūt sīa ē im
ne pro scrupulosis circa humanorū
observationē p̄ceptorū. quos ingiter
inquietat q̄stiuncula de reiterando si
id quod fecerūt non semp attente. et
deuote p̄sanant. Cor.m

¶ Dicāt simul aliquē
observare p̄cepta humana. et tūc per
cure mōliter. sicut aliquis merendo
q̄ apud deū poterit humana p̄cepta
violator accusari. Dicet p̄mū. q̄ in ōibus
p̄oribus ubi fit actus p̄cepti humani ad
finē pernecessum. potest fidem ubi ali
quis hūs excusationē sufficientē inue
nit. de qua non pōt fieri fidem certe
nit. omittit aliquid de oībus p̄cep
tis per cartam. quēad modū dapnat
ab ecclia ille qui nō vult redire ad p
nentē mulieris quā fecte desponsauit
in faciem ecclie. ¶ Et obiicitur per il
lud apli. deus qui iustificat quis est
qui condempnet. ¶ Respondemus q̄d alio
et alio respū deus ipe iustificat. et
condempnat. vult quippe legislatōes
publicas de publicis tantūmō sentē
tiare. et ad iudicū sūm occulta reser
uari. ¶ Circa idem opus sicut ē occul
tum carne et manifestū deo. sic aliter
poterit et aliter iudicari. ¶ Et iterū
forcius opponitur. nullū ē iudicium
rectū nisi p̄ro quāto diuine legi con
formatur. quod est dictamē p̄me re
gule et recte rationis. quis aūt dix
erit dumā legem falsam ēe. aut q̄s
dictamē recte rōnis recte crediderit er
roneū. vt igitur quelibet lex vera
sit. nec est. aut si falsa erit lex non
erit est. aut falsa vacuo dū iudicet
errāt. ut quod peccatū quē supponim⁹
apud deū innocentem. sit p̄ro homi
da condempnādus. q̄d peccatū sit co
pelledus reddē debitū non sine pecca
to. q̄d existens i caritate et ex huius de so
cietate sanctorū sit excommunicatus. peccat
hoc idem de nouo. Riuardus. de
precepto et dispensatione. qui simplici
oculi quo totū corpus operationis
inadum fiat dicit oportē rectū. et ve
rū ēe. quia nec verum sine recta
intentione nec intentio rēa sine ve
ritate sufficit. Aliquin non meliores
essent apli quosdam qui hebant ze
lum non p̄m sūam. nec ypūs con
dempnasset interfectores martirum
qui arbitrabantur se obsequiū p̄estare
deo. huic obiectioni respondetes conce
dimus p̄ regulā. q̄ nullū dictamē p̄
nulare practicū quo impatur actio
est rectū. nisi simul in veritate sub
sistat. sed qui ex falsis bene sequitur
verū. credimus multa ēe indiuina p̄
tura vera. que ex falsis deducūtur
exemplo quē fiat hoc argumentū
omis hominda p̄ns est suspenden
dus. pernus est hominda p̄ns. ergo
pernus est suspendendus. maior est
lex humana ut supponitur. minor pro
batur est per falsos testes. qui nō re
pelli non possunt. ut ea supponunt
et conclusio sequens est dictamē istud
pernus hmōi standum. et suspendendus
quod vnq; vni est apud conscientiam
ignorantiam inuincibilem meis que
facta sunt aut iuris humani. ¶ Alterā
est visio et forte rationabilior. et
magis ad intentionē bti bernardi di
centis minora pendent sibi aut al
tenus similis non ē istum pernus
est hominda. sed iste pernus phatur ho
minda. per testes monumentabiles de fal
sitate. et ter nā ēt apud eos sicut
maior. ¶ Si igitur conclusio nā sta
lui nullus inuitabitur. Verumtū hoc
loco pro diuisitate opinionū de ignoza
na sisit vmabilis aliqua aut si nul
lam. nē vanitas visionis. et quid
quid sit de ignorantia facti aut iuris
humani et naturalis potimus dicere ē
sua nullam in hijs que legis diuine
sunt cadere ignorantiam inuincibile
qui sanctum. q̄ in se est deus semper
assistit paratus illustrare mentem
quantum oportebit ad salutem. et

ercois cuiusmodi nem · quo erat pala
est rano · cur matrizatres aplos re
cendo se prestare obsequiu deo cui
simplicem nō habuisse culpantur ·
sicut nec illi quos aplus arguit · ha
bē zelum non sm̄ sm̄ · ixta her
apiam intellectus ad cognoscendum
si fides melnare possit ad falsū · et
earum ad malū · Constat qđ nō im
mediate et sub falsi et mali ratione ·
sed an mediate consideret studiosius
inquisitor · Ex inde ntia diam⁹ qđ
nullus fidelis recedit a tenalos de fi
nitio q̄ tingentr sic absolute · quia sci
at deum id posse non fare · Deus
ergo si per potentiā absolutā faceret
michil fore futurū · nō videtur ex
hmc assensus fidei falsificari · qm
potentiā non absolutā sed ordinatā
iuxta legem dātā intendit · quem
admodum false non fuerūt asserō
nes hone ad mīnimus · et ysaie · ad
ezechiā · nā subitus ad demelia · nīm
iuta resset mors ezechie ad curitu
nature q̄s refebantur · non emm
niam dei ad correctos et potentiā
eius sup̄ naturā hi yphete se
dndebant · ita nec catholicorū fidei er
dndit potentiā dei absolutā ad non fa
cendū ea que fieri ordinata eius pote
na stabilunt · Omissio horarū et
nocturnū · hās tressio remmorū · cathas
horū · et generaliter oīm statutorū et
regularū et canonū nūq̄ est mōle
pena · nisi prohibito diuine legi pre
tepnie dissonās timeatur · et ita qua
tum lex aliqua habet āmixtū de le
ge dīna · peceptiua · tantidem et nō
amplius est eius trāsgressio mōzlit
vitiosa · Tmobrem decernē de legib⁹
omibus manifestum est spectāe priapa
liter ad theologiā · velut ad suam sipalo
rem et architectonicam · quatus rea
tano separet illud qđ interius diuine
reis ab illo qđ est humanū · siue posiu
nū · tamq̄ si aurifaber peritissimus
speciat aurū ab argento · et argentū
a plūbo · et qm̄ multa propria hac ar
tificē theologiā · vel ignorāt · vel neg
ligūt · vel spernūt · que nō decipā di

ar legū conditōes · p̄ea miste decernē
do · turbationes in politijs et consa
cionib⁹ sepius oriri compertum est · ador
ta preterea legislatōes catholicas · et ei
mitas plenisq̄ sua pte et antiquitate
nosciturq̄ abundātes · certatim illi
qui q̄q̄ ordinationē qm̄dā monent · qđ
qm̄d papa · voluit pro omib⁹ legi
bus haberi · par quoq̄ vobis habere
per mīnationem damnationis
eterne · neq̄ tamē dubitauerim omes
legislatōes taliter et talia loquentes ·
p̄esumo em q̄ ad recta regula · et di
uina sapiam suas nones suos volue
runt glosari interpari et temperari · qđ
si non hoc humiliter intenderint · pro
nūcio nō ego sed aplus · q̄ mihi pter
rent · veritatem · sed neq̄ contrariā
demq̄ sm̄ est habitus vt vbi i suis
institutionibus · q̄ neq̄ a vero deuiet ·
neq̄ simplicioribus et ignaris time
res et scrupulos vanos ingerant ·
quasi nodis ipis ligentur ubi liberi
sunt · tamq̄ p̄rerea gram iugo pe
matur · ubi ad leue iugū et suaue
vocant eos xpūs · Exhoc q̄ aliqs
peccaret māliter transgrediendo
statuciones aliquas humanarū tradi
tionū · nō sufficiant quidā · q̄ ille ro
stitutiones obligent ad mōrale delictū ·
declarādum · istud argumentantes a sili
bi · sicut aliquis primus medicinis
ordinatis pro re publica · dicat ille
petro · pete do tibi legem pro tua sa
nitate · qm̄ si trāsgressus fuero · statim
dissolutur corpus tuū · quod tu ser
uando qualescet · Non bibas vinū
puriū hor triduo · Nullus nescit q̄
medicinis vt medicinis caret · facilm
te cōdendi legē obligātes ad pena
mōrale · et tū in casu trāsgressor huius
legis damnationem meretur · ponētur
simile · humana de ebrietate aut furie
pericule · Qui medicinis dennaet ignora
bus · tale vinū ne bibēs · aliogn̄ nil
m ebrietate nel furia · cadens · quis
nesciat trāsgressores temerarios ex
maliter defore · non qm̄d̄ qui media
preceptiuū nūs in casu si nō im preceps
set · non peccassent · excusante · eos

ignorãna sed qna p̃ualeãt sũt horũ p̃ceptorũ dñorũ et simlium nosse mebari vno. Nosse vos oa
[illegible] Non p̃sũt dissimule ẽ ꝛ ꝓpter
quos em leges hũane et ciules ut
tales sunt. sunt solum pro ordina
one polite hũane ecclĩastice uel
ciulis. meros que corpus respiciunt
et in sola mercentur punitionem ꝛ
poralem violatores earundem. at ob
seruatores p̃mo temporis donantur
Nichilomꝰ ex omni et omnia colu
gnone ac ymagone qm̃ habent ad
leges dñas. resultat emen faciens
reũ etne dampnacionis ipos con
temptores. Si aliqua lex hũana
canonica uel ciulis non possit cõcu
di ex lege dñna. nisi ea assimendo
ꝓpositum vel aliam legem diuĩe imp
tinerem. Tom̃ impti nõ est. an
nũ ingressio illius legis sit mortalis
aut nõ mortalis. patet ex predictis
bus. quod si quis platonĩ uellet le
gem hꝰmoi aut diceret hec volun
legis dñne sibi fas est per theolo
gos aut alios hoc cognoscentes
resistere. in face. et dicere quod nõ vere
ambulat ad vitatem euangelii. Ex
quo amplius videtur non ee sciens
asserẽ tot leges et canones et regu
lar quot reperiũtur. omes obligari
nes ad pena mortalem. tum ex multis
causis inferius assignandis. tũ nota
tum ex eo qđ multe hꝰmoi asserti
nones impiorũ sunt legi diuĩe.
que in euangelijs ea sunt exposito
nibus sufficienter tradita explicata
q̃ est. Est hic notandũ pro re
solucione mane fm quã vespucio
nem omnia dicta et dicenda volo in
telligi. qđ p̃cepta assignata dei ꝑ
nas obligent ad semper. nõ tamen
pro semp ut est aliq regula magis
rum. obligant. ergo sub quadam
dispositione ad hoc faciendi ut illud
proximo uel illo tempore. put casus in
cidit et sapiens determinabit. sicut
exemplo trado octo ordinibus duob
ꝛ extremã nemitare fames quoꝝ vni
q̃ posset succurrere. teneor succur
rere ut illi sub distinctione. et idem
bobus simil. Et qm̃ in quibus xpi
anorũ pauci sunt qui sciunt indicere
de tempe certo quando p̃cepta assigna
ta fiunda sunt. ꝓpter plan qui sapi
entes sunt limitat illa p̃cepta tempꝰ ꝑ
quadam distinctione obligãna ad certa
opa et tempa determinata. Exẽpli
gratia lex dñna vult ut aliquando
cultus laudis exhibeatur deo ꝓpter ne
igitur peccarent homines aut per ignoranciam aut per desidiam. et maluerint
tenaciter dimittere ecclia certis tẽpus
et certũ modũ exequendi p̃ceptum
istud. statuit. dñam et cessationem ab operibus seruilibus. et missarum audi
tionem. quo adimpleto. adimpletum est
p̃ceptum illud affirmatiuum. q̃ si quis
peccat nolendo transgrediendo hmoi
dationem istius ecclie. hoc nõ est ꝓpter ex
hoc q̃ ecclia sit p̃ceptiua. sed quia sic limi
tare expediebat. pro utilitate et ia ho
mo sit a temptor diuini p̃cepti. et su
periorũ suorũ q̃ibus sponte se sub
misit aut submittere debuit. pro utili
tate sua et communi. quod est patens. quã
uis ad hoc multibus limitationibus q
dam addantur magis ad quadam de
cenciã quã ad p̃cepti substantiam. et nõ
potest omnibus dari regula nisi ea
quitas que a philosophis dicit epikeya in
dicabit. Verũ est cum illud psalmista
omnia mandata tua equa. Nulla lex
appellãda est neq; fenda iniqua ne
cessaria ad salutem eternam que nõ est
de iure dñino. Quamuis aliquando gra
duum quos lectio presens exponit. Ex
positum sanctorũ aut sanctarum mo
dum imponere nigri ignissimi sup
remos hominũ et spiritare laqueos pe
dibus eorũ lapidem et scandalum
quibus obrem theologia que est lex evã
gelica dicta melius cum doctore. et ex
plicare. debet in omnibus precedere pla
tos ecclĩasticos in suis statutis mandatis
et decretis. ne ullo obsint p̃cepta dei
ꝓpter multitudinem onerosam. Iuxta
mysterium xpi sancti phariseos. qui
ne recedantur ligare ad penam

eternā seu gehennalis ubi pena
animis sola reprimit doctrina hoc pa
pnīi locī habet ī maīa exercitacio
nī tue fīe. nam qui pro solis ī eo
modis temporalibus cuīadis aut
amodis poīnis ofinandis eternā
vult mīligē mortem. an quesō filiꝰ
erit illi mimerī qui volens abigē
musam a fronte vicini cum sca
ri pauceꝰ vicinī stolidus excēb
rit aut ei pacem diverim qui stu
dens auacion modia vulneris
in pede eqm sm. pedem confestim
abripit et sic absolvit equūq; pemi
sola imag contriana vera nel pe
simpta. rēmens sue indigno. cris
reddit hoīem pro xpiano se gere
rem digni creatione. iam si pa
tuis est audire etiam quae ve
lut etymais nobis erit et pulcra
mis. porro dic plurimi qualis est
ofiuagaret qm damnosa cathe et
pro qua habet mā et cera qua me
rimur. nam peior est contuagaa ī
maīa fidei et religionis qm pu
sille gomꝰ de panis denariis ubi
migi mutī deest obediencia qua
ti obest cyprianꝰ sepulta a spūs
suffragiis et sorore sanctorū im
mr longe minor sit processus ofit
m curiis stlaribus p pīsones
corpales seu temporales qm ubi per
planum presumi queimur aīma a
deo vita sua et dari sathane. m ni
tentū. non solū carnis sed spūs ne
iam salutis fiat ab aliorū aureo
desiderius. Deinde dubio pro
babili de aliqua lege vtrū diuina sit
aut humana onera seu ptās hominis
est legem illam pro diuina suspicere
qm pro humana neglige. sene certū
osilit Augustinꝰ et dimitte meetri
Est itaq; regula magīalis. quod ex
ponens se discrimini pīs mortalis
peant moīture. et hanc fidat dic
tum sapientis. qui amat periculū
pibit in illo. Non tamē de oīi du
bio sed de probabili et vehementi hoc
verū est. totam in hoc loco materiā de
ascientia erronea quomodo hujus
et quo non. et de pplexitate an sit pos
sibilis. et de scrupulis quo fugendi
sunt aut deponendi tractare primū
esset. nisi quod alibi locus iniungat. et
ni festinamus. hoc vim generale do
nantis documentū. Credē sibuet
sanctus sapientiorū et bonorū indi
no. et contēptibus eorū sententias nonle
mur sibi met formare scrupulos ame
nos et timidos. fallor si nō ita nibet
sapiens. fili ne mutaris prudēn
te me. et cursus noli transgredi ter
minos quos posuerūt tibi patres tui.
hoc proprie nam est apud religiosos
respectu superiorū suorū. hoc et apud
ignaros diuinarū legū. quum etiam
apud innocentes quātumcūq; theologi
cis ibus. talem debent venerina
se nobis magis pura ad scientia co
cordarūt. et vsu pter aliquas nonas
suasiones quātascūq; apparentes primas
vmbras fugiat. Ciro conf. dere
mīanones eorundem asserto. Virtus
quippe qualem habuit geniam er
mulis experientiis longe certius ar
te indicat et optimi. porro iudicū m
norum fiunt obtenebratur et luctosa
cum radiato diuinis vitiatur appare
ctis. per interpōnem nubilosarū pas
sionū et prauarū affectuū. cum in
brans intra similitudinē solis visi
per nubes. sic per pauca instrumento
nem intellectus in sacris presertim
Diuinis. cauitur nonnūq; errōes
meis qui se totos demonum tradē
rediderūt. Dū voluerit plus sa
pē qm sibi sanus erat. Ne pris
Correctarium inductamus exēplū
e iam inductis. de medio cum con
siliis aliqui parē debemus sub pe
na pēi mortalis. dum ex nūstres
sione sui oculi vel stimuli nel p
babilis et vehemēt accedimus nos
mebriādo. et aut nās gressuros
legem dei. Salubrius est stupi
tus documentū quo aut que tibi p
cepit deus illa cogita semp. et in
pluribus opibus eius ne fias ni
miosus. cretū pter ignorantiam

dimnorū pceptorū qm̄ plūq; grā
mt supuacua ocupano ēra tradi
ciones hūanas aut curiosa inuesti
gano verū penitus minuūt. Ex
surgunt ex eis frales mās presu
siones dimne legis. qd si hoc dap
nabile sit apud omēs quātum
ptor dampnacionē sibi metuat
mulāt culpabiles in hoc vicio uel
ecclīastica vēres. nl' religiosi pro
fessores. nr̄atus sim aliqñ qua
ratione ipi ecclīastica pfessim ordā
ti. et religiosi phibentur a frequē
mediocre. et nō remouēnt de facto
a studio traditionū hūane. nā corp⁹
longe melius est qm̄ frena substāna
ai traditiones iste definiūt. q. p. per
alios possit corpus eiri. nōne sīl
ter per vinios et alios de ecclīa con
tribules qui mbet aplūs possent tem
pora mīstrari. nōne sua. ē eā. ē
pse deo fīmre et mūdo per vinū.
qm̄ ordine pius primo. sup vinos
cōstitutus pro pnāhbus. recipm̄ nega
re deo et trade totū mundo. pfus in
Veritates omēs vniūsales in quibus
fundant legislatorū homm̄ potestas se
nātes q; pare hūt autem traditio
nes sue cū lege dimna. et qm̄ eas
sūt dem̄ pmt et deo resistit. nāo
dent melligi si et qnāo pīte sua
nō abutūtur. et dū legibus dimnis
sufficienter imitūtur. antiquates
quoq; sc̄rum et canones sanctorū
pontificū quotes fallegentur sicut
et abstp nūo pīt medm. nichil aliud
pīt confiteri. Cohibem dimno pro re
gula q̄tum et qualit̄ licet dubitāe
de pīte alicuius. pter defectū debite
electionis sue aut abusiue sue aut
voluntis. tenendam et tabi licet du
bitare de obligatione traditionū
suarū ut sue sūt pīte. Addimus
ad hec q; nulla tradicio nel regula
nel lex nel dnāco puri hominis. qui
nō tabūs fallere potest. et falli obli
gat ut pīte tabi est subditos ad
credendū ei tanq; veritati fidei
aut dimne legem. licet obligare
possit sub pena pecunie ad exteri
rem emē receptionē. et ad nō im

pugnādum eamdem. debet via
ad inuestigandū p̄ humiliter quid ope
rentur dem̄nationes sī mortis pec
tis. quid q; dempnationes aeternales
unum pctis nel alibi fiate. poterit
sīgmodem fieri ut absq; pīo motu
cū merito magno sit aliquis theo
logus nel alius prudens. qui dispu
net corde ab hūanis dem̄nationib⁹
aut ēdictionibus. qui tamen obligat
pter excōmunicationē scandali nel aliter
non repugnare ex̄ns. nam potest
aliquando veritati falsitatis dogma
tizando p̄mitti. volumus nō ut no
tent vigilanter modus loquendi
nr̄. de traditionibus hominū. ut ma
pīse simul. qui fallē nullis et falli
possūt. qm̄ traditiones ecclie vniūsa
lis mentis que fidei sunt abhorrentes
ut secludantur. in quibus nec fallē
pōt nec falli. fieri quoq; pōt ut deter
minationes aut leges hūane p̄napet
ant dimnis et hac ratione eas esse pro
dimnis suspiciat. nesciat nemo. Se
quitur de precepto. quod simul ad fidē in
ad legem dimnā pceptum nō possit
aliquis platorū quidq; adiuuare. quod
non sit pīte de fide nel lege dimna.
quis nō sit hac aūte declaratum aut
hūano pcepto sanctum. Tradicio
nes ecclīastice et hūanas sicut sa
tius est omēs pro lege pīte dimna
suspice. ita mgri monitibus velle de
dimnis legibus agnoscē. negligi scan
dalosa temeritate vigilare. ita parte
qua notissimas est et concessa ab o
bus mdisussa manere. ad pīa par
tem mdiuinum illud Sapient. no
li ee iustus nimis. qua qui nimis
emūgit. sapiens erit. et ut therentia
nus est. quicquid nimis. Non nimis sīmus
in sīma iustitia sit et sic ee. in po
sito plane docebo. nec audiar ego sed
xp̄us. qui mādauit. dicit pharisæos
fuisse trāsgressos pter traditiones
seu mādata hominū. dicit insuper eos
alia ee onera grua et importabilia ee
mabus subditorū. et claudē eis regn̄
celorū. Verū est quippe aliud

Julij cesaris. apud salustiū. ubi me

dctis mgenuis volet a q̃ sma vnl
gatus versus non discordat plu
ribus meritis ꝛc. Subdim vero
simplices et timorati quado tot ta
dnombus mtendẽ appellãtur a su
proibus sus. quid imeri si minus
aquies redditur dnmorũ prepo
tẽ qma et min⁹ in eisdem edocent
nũquid nõ acerrime supplino aut
acerbissima obiurgatõne puenit
ahqus quẽ pro pmula in obedien
na legis hũane. et absq; omi reprehensione peccare contra die cont legẽ
dei enorrunt pmittenr. nõ hẽmus
nec exemplis i mor. acebrior ex
mm⁹ qm̃ vellemus. Ex hijs chno
pro doctoribus theologis dctam
salubrem ne sint facules asserẽ acto
nes aliquas aut omissiones ẽ̃ pec
cata mõlia. pßrim sub verbo vnũ
salvet dñi pdicatõr erit ad pfm a
fleato quoda et expto vno accepi p
maiosam esse in oim arte uel doctri
na assertione andarem et extima
maxime ubi obstinacio ois obstinat
obinatq; magis debet quilibet mgr
obmissa qm incerta est fuena mea
ra ut idem sepe hiem homo mo
mento temporis nũc in hac nũc i op
positam ferature sententiã. sit pre
rea quẽ ut per tales assertiones pb
licas mmis diras generales et stri
tas. pfertim in non certissimis
nequaq; exuitur homines a luto pec
catoris sed in illud profundius qma
despatius inuergrantur. vare pterea
sint et quã infinite circumstancie
p quarũ diuersitate diuersificari debet
mdiana ita ut vix possit alq; i moi
bus generalis regula tradi. qne in
phnalibus caubus exceptoris non
admittat. De mgr generatur ex hmr
strepitus inquietatiõ conscientiarũ
symphoniã. ut meius sit solidi mchil
nam et si brues vite qm semper est
pandus. et qui petitur omia opa
sua. obstinandum est tamẽ summo ope
illud thereticanũ. neqnd mmis
et ut idem loquitur. ne in stipo no
dñi grauit. ne quoq; eis impetrent il
lud eiusdem. quid si celũ ruat. demũ
quid prodest ymmo quid no obest
cruciate plus iusto mandatũ dei qđ
est latis immis. quid misper expedit
amarius gramq; illud reddẽ ingũ
xpi. quod suane est et onus eius le
ue. Nam et si exemptus ex hac lara
none et dulcedine apud quosda im
probos maior oriatur hostes vdame
mahne libertatem. Ast apud alios
bene mstritos gratiarum resonabunt
actiones. pstabitur. cuia scrutinis ob
sequiũ dñi. et pñ tute mandatorum
cum mandata grua non sint. et qm
vult nos non temptari. et nõ grauari
sup̃ id quod possimus. Sicut pe
ne restringende sunt. ita leges hũane
grauẽ penales nõ sunt absq; mã
festa vtilitate multiplicande. In pte
parte scrbt est oim meritorum tra
dicio. quos tamẽ aliqñ miratus
sum dum cotidiano audiui sermone red
dentes. Cur nomẽ hor excõicatio
nis si solũ pomitur maiorẽ figm
fimat excõicatione. excõicatio nõ ẽ
pena quid aliud appellabimus Nisi
vere nõ solũ pena est sed damno
sissima pena. nec obstat hmr dicto
quod medicinalis esse debet. hoc ne
pe ppium est omis pene. presertim
non exhiarme. Tũ ps sequens ex
poribus adempnat cos qui tanta le
uitate ne dicã temeritate fulminant
excõicationes et irregularitates. cũ
inuiabili multiplicitate. nec minus
trũ que vix aliquis non diiam ad
implẽ. non diiam vetuẽ. misereri
et succurrere. sed uel legẽ tota vita
sufficiet. Vtinã attenderemus omes
et imitaremur benignitatẽ salua
toris nri dei. poterat nec est dubi
um exigẽ a nobis inge seueritas
in precepto longe plurib⁹ q̃ noi
bisq; sed ostendens fragilitatẽ nr̃
certi et paucũ numerum. dñs quid
precepto⁹ que si aplemimus quiq;
iuncles pũ simus. pßruant a mor
te et quidq; supererogauimus ouer
nr ad dei ne pcedunt dthesauri. a
cumulata gloria remuneratur testatur
sapiens per timorem dei hoiem

:pena

:maior pena ẽ sp medicinalis. ideo si excommunicatio

:canone

recede a malo. Im fane meminꝫ qm̃ per auſtinatem hūanarū legū. tio limus tamē ſicut ner demus in culpare deuocionē religioſoꝝ qui perfectioꝛē via aggreſſi tāto pe cepta dīuina diligencius implent quāto ceteris et aliis ob finaciobus ſalutiferis ſe met aſtrixerūt. ſimit fatemur vniuerſa tāmē obligatoria et alligatoria ſalutaris. quoꝝ diſ cretus vſus nō impedit ſed expedit gradientes via mādatoꝝ dei. attamen qui pōt capē capiat. qm̃ nō omēs capiūt verbū iſtud. Idcirco aliud de rōnabile hoīm aliud de pa uulis eſt indicū. Omīs lex hūa na nel poſtma pōt abrogari in co quod non necēo precipat cū nāli et dīuina. heraut abrogacio fit nel per conſuetudinem oppoſitam. mᷣ quod dicūt Iuriſte. et vm eſt. conſuetu do eſt optima legum mᷣres. ner vmq; diuenda eſt corruptela. mᷣ ubi legem dīuinā aut nālem ledē cōm nt Nam ſicut conſuetudo dicit alte ra natura ſit lex conſuetudinalis quaſi lex naturalis hūana eſt. ſit ena abrogacio per expreſſam aut inter pretatiuā reuocationem facti ab illo qui agendi habuit pōtatem. ſit demꝫ abrogacio cauſa maſeſte dampno ſtatus ſi lex illa ſeruaretur. patent per omia ex deſcripcione et adiunctis legis bone. qm̃ honeſtū eē debet uſta. poſſibilis. iuxta naturā et co ſuetudinē prie. loco temporiꝫ cōuenientes. neciā vtilis et manifeſta. hēnt ex dictis vſidua. Exhinc liquido co ſtat qm̃ temerariū eſt et miſimꝫ velle omia decretis ſine cartaſtris ſiue cedulis ad omne tēpus ad omnem gentē et patriam extendē. qm̃ lex q pro vno tempe aut loco aut perſo nis eſt vtilis. eſt alijs temporiꝫ loco et pſonis impoſſibilis aut dāmpnoſa. vno velle ſic omia ſtatuta ſtabilire hoīm eſt delīracium. et quia ꝫ tendē tia utroppoſite legis obſeruantes ſhi fundāt ſe qui dicit non expedire vnū imperatoꝛem dīari omibus a nūis ſicut vnū papā ſpūalē. qm̃ lex fidei vna eſt apud omēs. non ta leges fori. preterea poſſum eſt. de rebus diſtinctis quia. qd̄ legis mi niſtriꝫ ei pmulgantur. ſic mantur ei moribus ptenū applantur. Igit per argumentū a cōtrario ſenſu. ſi moribus ptenan negāt applant ille nullū hūt fundamentū. et ita plus habet multi miſta pīte da re vobis legibus aut tollē. pſcīa ab imo Sunt aut hic queſtiones diſſiales. quales ſint. an ſit de cōſue tudo ad abrogandū legem aliquā. et quāta tempis. et ſi poſſit cōſtitu do introduci contra legem illā quam tum reuocatione mandatiua libet. mēdū aliqua poſita prohibet quid ſit interpretatiue reuocata. Di cimus autem q ubi nō ē tantū te pus a legibus alijs debet fieri ab rogacio per ſapientes iudicabit. mu tabilitatis mūi actus. mixta naturis aut vbilitatis qualitatē. nobis mul per dicendū videtur. q multe ſunt inſtitutiones ad quarū obſeruacionē uidentur homines ſe obligare. in tamē tas aſſūere. quas tamen ob ſeruare non tenent. non qd̄ primū ſit habitū. ſed quia mutabilia ſunt ſemp intelligenda ſimiliter. horū exempla ſimē poſſimus in p clara vniuſitate pariſien. et i alia rum aliis collegijs. et conſtat quod nouit mutandis dicta vniuſitate nel collegia legūtur exhibite con ſtitutiones aliquē mter ceteras que nullatenus obſeruantur. quibus ler tis petitur ab eis vultis vos ita u tare. qui reſpondeo. nec aliquis ex iſta ſtatuit. qd̄ ſi quis diceret omēs pn tes tam eos qui exigūt qm̃ illos qui poſſunt iuramenti ſimiliter deſiderent. videat quo tot et tales ſi me lesione et pbitatis vigore. poſſit abſq; temeritate dampnari. Preterea omi iuramento ut ordinationes multe ſubintelligantur. neceſſe eſt. primo mouere ſtatutione per ſuperiorē edi ta. reſtringi ſemper cum auctas. vno nec pōt excludi. quātumcūq; aliqs inuert ſe nolle vnq; reſtitui vn diſpenſacione ſeu relaxatione

per superiorem facienda · quia superioribus auctoritas non fit in hoc superior · et ita vsus habet in plerisque per summos pontifices collatis · tam in omnibus ordinibus qui offuscantur ordinum · Finis autem inducitur de tertio ut declarare sua intentionem in principio in ramen · Studium tamen non exigitur ad emittendum primum · nam a lege sufficienter explicatur · Ex isto manifestum sicut et votum non obligat ubi veritas palam ad deteriorem exitum · Ideo venit dispensatione aut relaxatione aut commutatione ut sapiens presertim superior videbitur · Amplius unumquodque non plus debet obligare qui voluerit aut rationabiliter nolle debuerit obligare ordinator talis immediate apud ministros et collegiatos per multos · Quod manifestum est nullomodo ei studeri · habenda est magis presumptio quia exigentes talia unumquemque non nisi debuit obligare ad ea que nec ipsi nec pres eorum observaverunt · sed subintelligit semper etsi non exprimatur · hec aut similis addicio · si et quatenus rationabiliter talia exigit · talia exigit sub iuramento iuxta consuetudinem et validitate police · de hoc vtrum sic intelligatur · et si per papam ista possint abrogari aut per mala subditorum · Puto enim quod sic · et ad multa agenda vel omittenda · Plane aliquis possit et potest obligari preter generalem malitiam aut errorem sub diversis quorum oppositum aliquis agere vel omittere tenetur · sicut in materia mutuum dixisse et suppositum meum · Quia ubi via cessionis finxerit minus bona tamen accepta · ea debet dici benedictus · sicut petrus de lima · attendam obedientiam regum francie et aliorum subditorum sic obedientie · Sed de hiis alibi · Postremo intendendus est superior vendere sua legem positiva de qua semper loquimur · qui composat sub duro passim et publice illa non servet · et paritur negligat · aut si contradicat tamen de iure nisi conferat · Alius enim deceret vt faciat · notetur hic fratres thomas · Item Gandavo ad

hoc Torrecrem principale exemplum multiplex in corpore decretorum · ubi magna pars eorum que statuerunt generalia alia non servantur · Nam et in primo vigore ecclesiastice discipline multa fuerunt vigore statuta · Quod modo defluentibus in peiora moribus non solum inutilem sed impossibilem haberet executionem · Hoc attendens legislator ne vanus · unde sapientissimus iudicatus omnia tamquam inutilia reputavit illorum iudicio · quibus dixit · Si vos audit me audistis tamen ut non fuerint se positos ad edificationem non ad destructionem · et ut secundum legem dei que regula est generalis omnium christiane religionis professorum · sub uno abbate christi iudicent · eam non amplectentes neque vestigientes neque auctorem fugientes · quia expresserit christus · qui mihi suum dixit esse suave et onus leve · Non enim plus habet in patre planctibile habere subditos ad aliquid que non sint tradita in regula evangelica in professis abominibus christianis · quia habent abbates super religiosis suis · ad obligandum eos preter regulare professionem suam · De quibus tamen est sancta sancte memorie et aliorum doctorum gerardus · quod non potest abbas mandato papere aliud quam in regula sua professus fuerit · hec enim est vera obedientia inter premissa · quod enim professores sint regula obedientes se prestabunt · Velle omnia creata Corr canonum et institutionum et nove regula rationi instituciones que scripte sint pro non abrogatis exequi videtur retinendum · et legibus tam divinis quam humanis adiacens · Constat enim ex huiusmodi statutionibus aut se ortas esse de mente patris primo · Constat preterea multas earum in diffinitionem venisse per non usum aut usum aliquem contrarium platis nec obtemperantibus primo nec obtinere debentibus · Constat de magis ex tali est huiusmodi statutionem multitudo · quod si tenetur ne sine vigore maxima ex malitie dampnatione · et animus que est finis totius legis erga divine · ledetur · Alia tamen omnes tantum prosit ne de bonitate · et sin

bilitate q̄ natum p̄hibet de animab⁹ le ge · q̄ ne est fm̄ p̄cepm · et fm̄ q̄ nā debent ceteris moderari ¶ Et q̄m ista materia de excōicationib⁹ ꝑplexa est · a fuste tractan · ego aliquas ꝓpō nes examinacionē superior⁹ et ꝑti dentiū dicere in ꝓmendas · absq; assertione earū · quas ipi asserēdas indiuiserint ad quos spectat · p̄ ma ꝓpō · ¶ Nulla expediens videtur excōicationē ferri finiam nisi p̄ manifesta grauia q̄a se mostrat aliquis audire ecclām non paratus tacto est q̄m diu semper p̄sistit est audire ecclām · aut hēbitur sicut ethnicus et publicanus · tūc ab eade p̄sumitur · hoc tenet sextus m⁹ d. 21 · stallensis · Ad hoc dicendū ꝙ finis ꝓpter quē fundata est auctas excōicandi et correctionis suasiue · Et hic sumitur vadium a maiori sensu argumenti ¶ Tertia hor⁹ vide est qualis impossibilitas parendi mādato ecclie sufficiat ut q̄is apud deū nulla sit excōicatione ligatus · q̄ si talis impossibilitas notoria sit · impedit ne q̄s possit absolui per excōicationē sententiā nisi separatim · ad hoc inde · q̄ nullus ecclie · dum q̄is excōicatus ꝓ debita absolutione · non cedit bonis suis omnibus · q̄a sunt in hoc vltimum eius q̄d potest · ¶ Item deus aliquis ex ignorantia q̄mq; culpabili aut ex infirmitate aut et passione vicio sa non tamen contrahat facit aliq; actū ꝓ quo sententiā est fuit excōicatus a canone · latē sententie · ab aliquo p̄latorū · videat iuriste et inducte · si tales possit dici excōicatus ꝓpō facto · cum semp sit et fuit excōicatus ꝓmptus sue correctioni cadē sine debito suo · p̄ ut supponitur quia nō ex contemptu clauiū et maledictionis ecclastice · sed alio de motiuo ut dictū est · malū sentiendo eā quelibet inobediencia contumacia reputatur ¶ Ita ꝓpō expediens videtur · ut nullus teneatur · alii vitare q̄ latorū q̄ excōicati a canone · nisi postq̄ denūciatus fuit talis de a suo iudice · Cū omnis quippe alius cui fere potest homo rationabile p̄sumere p̄xim⁹ sui

ꝓpō p̄ma

ꝓpō 2ª

non esse excōicatum · et opponi sinens exponit se frequenti dispendio mortalis alieni · ferendi temerarie iudicando · exemplo grauis vide ri sacerdotem aut eum celebrare · si iudex sciret excōicatum · possit cessare · q̄n vel a iudice potuit hic mādatum ut hoc faciat · nisi debeat aut fuerit eidem excusatus · aut aliud aliquid mutauit ꝓpter q̄d in dicio mentioso dū ad illud venerit absoluetur · Preterea quando sit in pena facti · nescio minus missa bidui an a suo iudice fuit absolutius · quam absolutione negs michi negs ceteris tenetur imputare · Secus est de minus dicatis · est exēpnatus · q̄a iudex publice debet absolui · si non vult emendare · venerit aliquis q̄mdo opportune excōicationes late sine per admonitiones · Videbo sicut accepi a preceptore meo · cui mandatum fuerit ut absq; processu alio iudiciali aut nouā constitutione possit iudex sanctam probato facto vel confessato · ferre iuris sanctam · et eandem publicare · non sic ubi canones cessant · limitat ferendę sententie q̄n monitiones et processus fm̄ canones iuris ꝓcedentes ¶ Ex radice eadem iudetur q̄ nullus prochianus debet euitare curatū suū a quo se misterijs publice separando · n̄ prima fuisset prioris sua fuit publicatus · debet esse tollit q̄ tum possibile est a subditis occasio rebelliones ad superiores · et diuisiones inter se · et temerarie iudicationis cuiuscūq; alterius · q̄n ista sint pena ꝑnissima · Pōt dare licentiā n̄ ꝑceptū ofisi · quod subditi vitent curatos suos · non prima facia et publicata · est cōe predictū ꝑdecessorum · quia l' exponē · ¶ Itaq; cum layci clerici sint infesti · poterit leuiter dici de suis curatis q̄ si formatos publice · si forte colloquium nec ofendat · modicū inducat apud eū · ei nihil debitū · cui sit et si curatus fuit heri formatus · potuit tamē penitere et hodie non fm̄ iudicium superioris et confessoris

obmisit sa dimissiu gubernam
sua tempe et loco qua no subito
tenetur semper hoc facere. et si
nit nec penitens a stem gerere re
mouē subito a se quodcūq fuit
aut est occasio pen·tunc p̄ochia
mis vitando istum p̄ absolui
quo non peccabit. no aut debet
leuit suspicari nisi aut al' qd' vo
m reat suspecto bñficio absoluto
ns. nisi dim per suam indiu
fuit ut talis p̄mulgatus. si tunc
tum din vitabitur quoadusq fuit
publica denūciatiōna nouā absolu
tus. Adde q̄ stabit tunc cū die
dnicam Dum prochiamus p̄mo
nipiet suspicari uel nidicare qd'
meatus sine est formidator pub
hans et ita vitandus quid aget ho
mis. ant vitabit eū et hoc est con
p̄ceptum eccl̄e de audiendo missā
die dnico qua alia ut suppono no
ponit illo die peccabit aut peccabit.
et hoc erit cont̄ constantiam et edifi
mabit ad gehennā. ponit eum falli ut
dm est de impenitēn sacerdote for
te pentent et habī indicādo. primo
eū poenis debet nidicare penitente
et bonū qui opportunum. cum subito
poterit a spū sco visitari et pen
tere et confessionem actu uel voto
ffiere. postremo quis no videat
hanc lucernā cū fomite sus ma
tum nr subditos alios diremptos
de curato qua bonus est alios nō.
sed vitandus qua nec par cōm
affectio. nec par discretio. nec par
gne corū merita et fata sunt cog̃
Obiacetur forsasse nobis illa de
cretalis ei sint glosis Quesitū de
habitatione clericoū et mulie
ubi per aryminem a deo ssn
trahitur. q̄ formidator notorius
qua stulticia nulla rōne negari
ne talis vitandus dēna
non expectata sententia. h' dia
mus aliquamdiu quod cōsuetudo op
posita et plausoria tollerāna q̄ non

exercita est hanc decretalem mi
natos et subditos nr̄ precari sint illam
legem nō cē firmādam. Vel q̄ an sente
tiam superioris et q̄m dm tollentur
nichil p̄ce debet ita notorium cimen a
subditis reprimari. quam aliqua possit
terminatione negari. nisi quidam
aut p̄ter mīs̄eratem quam. ut dm
est. que nesciit in visitādo turpia no
mina. aut quia nescitur o pauitis i
tentio et ca. Nome posset mulier
i cāu frequētari a curato p̄ sua
confessione. sicut exercuit aliqm sectum
erga pubēs meretrē. sic pbr̄ eam
meritorie tradi posset morti. Adhuc
fare videtur decretal' immediate p̄ce
dens. nulla inspecta decretā q̄ non lo
quitur in hac mā. nisi de sacerdotibus
finaliter adimpenatibus si bñ videantur
aut si alia sonat alia. pōt eis non in
dicere nisi penitentia pbis apparet. et
videant obsecro opponi sentētes q̄
rationabile sit ut planis coicet cū cum
to proch' salem dñ tollerat eū finem
cē talem. et prochiam eidem cantare
nō deo potuerit sed debuit. quod si q̄=
fieret aliquis quid valebit igit̄ illa
distinctio famosa nr̄ formatrē no
torii et non notorii. plane ad hoc q̄
notorius p̄ habitū alio meris ordine
plenius condemnari. per indicē ab
non nisi restribus legitimo meris or
dine pḡuētus. Juxta hoc dica for
sitan pōt intelligi q̄ debet formidō
notorius existimari. quia ipe pōt aut de
bet statim indicabit pro eiusdē indica
ri. indicari deo non a subditis. sed pre
latis q̄ scindo primo et publicā
videntur pro hac inter pōnione minime.
et hanc rationem reddē nō distincta. pro
dictis omnibus sint glose ordinarie Au
gustini et Ambrosii super illo ymo ad
cherunt quite. Et sicut nominatim de. que
Omnia dicemus de missis p̄mulgatis
generali mō loquendi absq̄ nomi ex
pressione per cartas. ut dicendo ex
comis excommunicamus, scindo nomes impedientes
nostrā cartā stringimus omnes qui talem re
subripuerint. et talis modus loquēdi
gratis et cōfusus non ligat. ut videtur
audientes ad eundum illos quos i pnti

lawi tales cognouerint. nisi per indi
cū tales ee nominatim p̄mulgent.
Non em̄ patent habet effrenata gene
ralis modus loquēdi ad spāles sicut
sacros beatus pot dice. q̄ omnis fur
ē suspendendus. nā irregulabiliter
manifesta quā modernus si diceret hu
sine suspendio meruit interim. Alie
cause patent ex p̄dictis. demū rano
ad gḡnem ē am̄ magna ēt pena. mag
na insuper discrimen ostat apud deū
si per alios debita ip̄i passim et abs
q̄ iudice teneant̄ exercitia. audiui de
p̄a viro quito quod gl̄iabatur se pa
tum esse ob hanc p̄cipue causā. q̄ nullis
penis excessibus et irregularitatū
erat obnoxius. q̄n si dixisset p̄bis
suos sicut scripm ēt hoc adiunxisset. plane
sit fortasse tot laqueos. tot ea onera
tot periula abcedi. quib⁹ ut aliquali
ter si non pari gradu ip̄m liberare gḡulari
potuissent. Tercia ꝓpō. ex predictis
videtur ut omes sint excōicationes q̄
rū usus nullus est aut plus obest q̄
prosit. tam in curia vli. q̄ in p̄uinciis
et diocesibus. ex ꝑsa reuocatione causa
rentur. rationabilitas patet. ex p̄missis
et si considerem⁹ q̄ excōicatio quelibet me
dicinalis ee debet. sicut finis amare pon
mus ē finalis. sm finis excōicatois ē emē
dacio aut obstinacio cōtumacie et p̄moms
ē subditos. p̄terea quicumq excōicatio re
tinuit scientia non p̄sumit. valr
rei pub. nec subditorū correctionē
affert. illa debet omitti. Tunc cū Io.
hr. q. dicat Augustin⁹ libro 2o de ep̄la
p̄mentani in deme 23. q. 8ta. p̄ma q. Alia
quoq⁹ S. e. ipā pietas. 24a. q. p̄a or
dinarios. reuocari ad gradū pecandi
multitudine multaq⁹ scelera ꝓpanos
id est excōicationes et damna sunt et p
niosa atq⁹ sacrilega. q̄ impia et stulta sit
et plus ꝓsunt ihemos bonos. q̄m
corrigunt malos. et gregorius
de quibusda peccantibus aut vi nefa
tis assuetudine aiūt. p̄nt. et ideo aiūt
venarios ingemo relinquendi sint. et
q̄ li. 17. doc. ebat. p̄ius dimittendi ee
zizania ne eradicantes triticū. sic pa
tea dimittit ad granū donec illud mito
ducatur in horreū. sic pagena ēt ca
one gemit̄ pisces congregat. n⁹ malos

bonos segregantur. preterea in lege
finalis iudicij. sic iudas cum apis di
missus est. sic rebutens inter filios
israhel. sic pessima diat. Iō mm⁹ sem
per cū optimis nūa ee. sic tollerari
simul filii isr̄l' dare extis ad usurā
et vn libello repudij. sic hodie p multi
tud mēcrices. ne pueris de oribus ecie
confidantur. Preterea diat Augustin⁹
ubi p̄ns non pot ee salubris a multi
correctio. nisi cū ille corripit qui nō
habet potā multitudinē. Cum vō
idem moribus plurimos compatiuntur.
nichil aliud restat homi q̄m dolor et
gemitus. ut per illud signū quod ezech
sancto venerabili ē. Illi sit cuidē abo
rū nfestatione mercedis. Restendē
do ad p̄missa p̄nt oriones. quales
dam ex locis et temporibus q̄n expedit
et q̄n non. p̄ardeo aliquos ut simi
formicarij et sufurrones et symoniaci
excōiones p̄mulgari.
Prelati em̄ non solū p̄nt. p̄mo dixi
ab excōmonibus aut irregularitatibus
ferendis desistere. aut iam latas tante
vel expresse reuocare. contra vinosos
ut simi formicatores pubice uel sis
matici. si viam tale ado in quibusdam
ꝓuinciis inualuit. q̄ per excōmoni nl'
irregularitatū sentias nullomō ꝓsumun
tur corrigi. sed deūores essa delinq
rentes. in hoc ne. habet q̄ditu
est platos ad multa non teneri ꝓpter
incorrigibilitatē subditorū. ad quoꝝ
oppositū ipsi si corrigibiles forent subdi
tos tenerētur. Porro quid sit reuoca
re tante iam diximus corollario
tercio decimo. Ex hiis videtur
aliquibus temporibus mala considerandis.
quod non expedit fieri sentias excōmo
nū q̄nales. in formicatos sacerdotes.
et inde q̄ a subditis eluctent rigor
em̄ aīe de discipline procedi. possit
quātum latratus sit. sed et nulla a
tam fit electio in sacerdotū introdu
none. p̄terea malū istud tam late fer
pit. quia multiplicantur nuenes in
utiles et lubrici in sacerdotes. de q̄b⁹
simulissimū est ꝓuenire. q̄ post susceptū
sacerdotū asperior sit eorū vita. et
honestior. et non poterūt dissolutior
quato iam habent illud a quo p̄ius ex mali

vite fama formidare poterat expal
li quato stulcius igitur vno sixta
verba Augustini quato pmagis nos
tiamus et spectagio similus velle
tales efferatissimos per excaiois
fimas especie que profecto non tm
eos corrigunt qm̃ instruunt. nō solum pos
sed prochianos ad eis conversantes.
nonne melius est nocentes quosda
impunitos remanere qm̃ punire innocen
tes iuste quid pot aliq̃ malicia tolle
re innocentia punire mali. pusillum
aut prochiam diu comissario curatoris
eis interdicatur diu scrupul' iustissimus
conscientie manemus. Et dicet ali
quis pena igitur remanet vis impu
nita fit absq; fructu pene coerenent
omes in plagina. sit omes ecclie
disipline vigor abrogat. Absit ut
hoc velim laudo mediocria. sed non
ea que vitiis augeat aut virtu
tes tollat. fiat a radice morbi curatio. nō
eligantur ad sacerdotiū incorrigibiles
indisciplinabiles. aliosq̃ sibi deputent
plat qui tales elegerint et si tales de
um contigit in finis preceptis tam ipu
denter contempnit. quid innocentie
mediam si leges humanas et statuta
impunita quas etiā iudex a suis la
toribus non seruari cum time trassi
me iussit sit parte legem qua ipe tule
rit. Demq; si causa sit ut mēbrorum
tollantur dicit sit optimates. q maior
pena tollendi sacerdotes formam
observe vigorem talem seruādi sicut
ab initio quia dudum ante tempora
gregorii ix maiori rigore hec ut alii
dicunt disciplina tenebatur. hmoi cres
pondent ad quedā dicta scorum. ut
thome et aliorū. peccatū eos dicentiū
qm a formatis notoriis missa au
dit. nec excusari eos ppt negligen
tia platorū. tunc cū nil' vigebant
amplius timor dei et disciplina xpiā
ne religionis ma ut posset temi mal'
lex exemplū nil' mirum forte erat hij
doctores pm̃ generale et qm̃ radica
ri sit hoc malū. et quid demora plagi
are cura viros aut filias prochiano
rū. et oblocationes horrende. aliis
pueniunt. apud multas pmas. re spatias

bus stantibus ut stant. si agentur p
tales causas. ita scandalū certe / arceas
magnū est apud prochianos cumuli
ad quibus ingressus. sed longe de
terius si erga prochianas suas nō
seruauerit existimatem. Quibus mag
coperta est ex sanctis doctoribus simile
quos mexperta tempora sibi illis
et locum sunt nō quid fieri posset aut
expediret. sed quid stricta iuris diuini nil'
humani regula faciendi de dictaret.
Hijdimi ad experiendam difficultatis et
tempus et hominū incorrigibilitate ve
mūt. mutant plerisq; sinam dicen
tes. ep et si talia mala sunt q agimus
a subditis tollerāc in magis illa expe
dit. Hij cum pculo animi in velle adiungue
mam vesanie. Et quo cū peccat nō
mediocriter quid ex religiosis solitarijs
qui diu vitam attendit platonem. diuinam
subditorum essentiam malicia mutien
tium. festim mutuatur et mox in
audita ptemptio dampnationis ferunt
sinas malentes. eos quos vodit et
ignorant. non aditentes sibi merito
rum qm̃ dissimile et fragilem in
possibile sit omia ad normā equam
flecte. Prima hij fugiunt et fugere
nos omnium retorqueres. metuunt
quot hostes amaras. quot defectus au
dibiles tollerāc cogitur quis mse
ipo. ner sufficiat tali sollicitudine se
unū sufficient emendare. apli vitā
parantes alios angustiam belua tot
animū. vna iugnor dyocesim aut
regnū. non per omia regulata hūt.
et profecto mixta comunis sinam. si hij
essent in loco stulti platonū aliter
sentiret. aliter meditarent. hec dicimus
nō ad erusacionē mherentē dampna
bilis quorundam superiorū. de stulten
tium pessimus exemplis vitiosi et
moribus. fictisq; reprobissimis in
tam subditorū. Et ut bonis quibus
q multis deficiant. ne cibus iusto
mordeantur. Et quam ppe expe
diens videtur. mistimo. aut ia mistim
torū mihi mirabile ut plus exco
catus aut sufficiens sue audire. et non
a solo iure arceret irregularitatem.
dimittendo se sacramentis. et plus illis

ndicalit ademptus a pte absolue
di in foro ste spolatus cenetur
pmū ideo dicim⁹ q̄ nō statim adiunt
aliquis se excōnem a iure de sio
lato ꝯtisse q̄ si m tali nēsitate iuris
uerit se sacramentis aut aliorū cōsor
no se ingerendo nouū inducat talem
de irregularem et tali irregularitate
agna sepe solus ep̄s posset absolue
hmōi attemptus apud multos a sen
pulis varii et pricula maiora ꝯsequi
oriuntur ¶ De excōne mori quo
ad irregularitatem nō attendā est
expssa decretalis. Similit de suspe
sione p̄cipi opponit nō est expes
simum Tunc pene aut nequā ampliā
de sunt Circa quod mirant aliqn
quomō decretalem illā Cū medi
nalis quidā retorquet ad p̄dictum
q̄ omnis suspēsus a iure sit irregularis
si se sacramentis intromittat q̄m ibi
sit simo de una tantūmodo spē sus
pensionis et minus etc. Alia autē
decreta abeisdem allegāt loquentia
de suspensis ab hoīe ¶ Quam partem
ppōnis idcirco possimus q̄ si oppositi
tenacius. attentis rebus ut iuri
bate sunt in earū totis fere xpiam
tas fraudari est diffino confessiois
sacramentali quod sit ondum ¶ Si cle
excōnatus a iure aut suspēsus aut ir
regularis pōt p̄tarem absoluendi
sacramentali quia perdit ut dicit
q̄ iurisdictionē omnē in alios exhi
in foro conscie nequā absoluit sed
maria ps eorū qui confessiones au
dunt indulsit sepe in suspensionem
aut irregularitatem et excōnem.
et hoc uel phanato ni sint prochia
mis excoicatis uel tenēdo publice co
cubinas uel diu sint infamati puto
aliquo publico uel sūmoriam uel mer
mitores publicos uel ex aliis centum
radicibus tam apud religiosos q̄ si
alios formidabit igitur semp sub
dit an fuerint arcte et pcise cura
menti absolutiones hoc exonabi
lis in tali sūaru multiplicitate. ꝯ
ant asserē q̄tum sit periculū et scan
dalū plati viderint et uniuersi pa
hac parte tā ppōnis fuerit detec

que monet ut in necessariis sub
dis omnēnt ei curato suo. q̄n
tamen q̄q̄ suspensus est ut pote
ni formaretur publice. Constat at
q̄ confessio ē nulla. Si uō nō pōt
absolui sacerdos excatus a iure aut
suspensus. sit illusio talibus subdi
tis. q̄m nec sacramentaliter absoluent
nec finaliter aliud reportant q̄m
scrupulos. dum postmodū audiūt
sacerdotes suos posse absoluendi
cauisse ¶ Tertia ppō expedies
videtur ut nulla sua excōnis
feratur nisi prius contumacia fir
mis rebus pure spualibus et ubi
tra spressio vergit manifestā dissi
pationem fidei et sue libertatis sint
est de hēnis et sufficiat eorū sim
tibus. sicut de inferiori dicemus
Excōnis quid baculus est pure
spualis. ppter quā non videtur tam
nabiliter assumendus ad pcessionē
verū temporaliū. et quasi ypothecaū
q̄m res temporales non debent cōser
uari vel repeti cū maiori detrimento
eorū a quibus repetuntur q̄ sit
ultimū remedium apud repentes
sed excōnis inanis damnosa inseri
q̄m sit ultimus ultra alia temporalis
pter non dz earlia q̄nus primus
delinquentes similiter q̄m plures pos
opponi nō sit dū ppter ordinariā cade
tem tamen veri temporalis inducer
ecclesiastica tacerent et ligat animas
q̄missionis excōnis vinculis. Videt
uō plures sola corpm detentione co
tentus ē. Item nō est usquequaq̄
certū an tus diuinum ocessit plato
inductionē temporalem inducendā
saltem cum effectu excōnis ecclesiā sic ppter
illud a se abdicauerit aut si hoc ostiue
pōt remanet tū incertū si inducto
nem solarem ex sententiā uel duo
rum accessum sibi possit earlia per
inductionē sua pure spualem exce
re ppter et defendē. Sicut autem
habet earlia inductiones temporales
hēat ppā et certas et alias cōuenti
mosas ena corporales que coherent
corporis licet apud grosse intelligēs

er carnales austior uidicaretur
qui ne mee fideli mete prospiciens
negauit execrationis pena legi
diuiorem extelle-simo sm dicta sp
uum mozie corpali deuouem existe
Et aut non pro quahibet tribana
mfligitur mors apud pncipes se
culares que est ista eas sint hbertr
masuendo ut passim pro silibus
aut minoribus culpis spualem m
ferat mozem Hemq; diuerum is
ta non addehendi fate platoru
sed ut omissio pstenit maiorius
hac ee statuendi et tollendi tot pera
tiones incredibiles quas pauper
laberanbus p motores curiaru et
alij quid hijs baculis fulti presumt
in ontemptu dei damnationez
platoru et ecclasticc iudicioiz
uersionem Amplius ista no s
ad dnandum que diximus in hijs
pdicabilibus pbrm ubi texitus inueu
palam repugre uidetur Et dam
uolumus de occasione studendi in
ea illa et meriori mezetatione
ea diuidendi qua faciat quidam
ad panem assumendos et qui de facili
emigrant pro alioru illaqacione
illibertatione et damnatione Ex
m ppo expedire uidet e in multis de
fectibus illos uel tollerare uel ad bo
nu finem ordinare quia per fulmia
nationes sinarii et condempnationu
aut per pdicationes rigorosas cor
rouari frendentis erstirpare Sa
ne pi ex pmissis uir pcedentia sa
ctorum nob docent qui multa que
fieri male uidebant et negebant
corrigi uel tollebant uel ad aliquem
finem bonu ordinabat sic reuelatum
Ipsimo facta in februario ob honore
ueteris hasit in honore pginis ma
tris sic honor augusto cesari pstat
in honore pueri qui sub est sic pan
theo templi olim peloceri pertur
bata mecclam omnium sanctorum fortu
ita ire possunt enormia que p
die am mittit homes ad bonu finem
trahisse nauiunt sic celebratio
apud quosdam pncipes xpianos
ad gradum de suo bapte posset retor

februc

queri Hec em age finalius est qm
torrem affectionibus ptinaat obmu
belle hoc mo docendi sunt omes
hie oculi simplices oculi intentio
mis recti quo hito mebuntur i omni
bus alias gram se dilecto co stru
gerent Exempli gra de celebran
tibus missa supta pecuia de cuius
ad hos canonicatus in ecclia et ad obi
tus pre distributionem de canbus erar
gentibus curatis et binatis ad cesi
aiam de recipientibus peciam i col
latione ordinis de pdicantibus pro
mede de egentibus plane i simplici
bus et simonijs et aliis finalit
ob hoc ordinans de hijs nbus plurabe
nefica et simplicibus magnis peiat
multi ob defectu dotis et tabiaru
mis sue intentionis quibusda aliqui
mees debent Tangim tuc ad
extremu pfunctoie modu tabiendi
alia ex pmissis si quis celebrat mis
sam aut aliqd de comuni opus spuale
pagit et inde speat mercedem tem
poralem estimat ipe sibi mede
illa no tamq pena spualis illius
operis ne em cet equa a multis si
accipiant illud templum pro sus
tentatione ministeri non debet inq
quisit sine stipendijs minime et q
alicui sunt sint dicat aplus de almi
nistre debet hoc titulo qui dicat sus
tentatio ministri spualiter omnis excep
no modam rerum temporaliu prospua
libus uxm sciam dm duxadi m
hac ma hec aut sustentatio alijs
aut quam ee possit no audit sub
acte spualiter diffinire sed hoc loco
sicut et omnia uirtute medii
sumu debet put sapiens iudicabit
attentis cautelis omnibus a
put homme uultus diuina docebit
hanc candem sciam dicit alij sub
time omnis res spualis et ppt
temporale laicu tamq ppter motiuu
minus pncipale aut ppt finem deo sub
ordinati qui dicit ppt finem rogetum
nullo ppt hanc queri debui ul exteri
ad hoc minuti est Illud ihe Iudi
nam cor meu ad faciendas iustifica

aones mas ꝓter retributionem
·Cristime nemīnē dubitē ꝙ
possit deus a me dilgi et erorari
ut mihi det vite sustentatione
ad liberius eidem ꝑmendū actiꝰ
aut magis spūalis qualis ē quam
dei dilgo uel ad eundem oratio ꝑ
ꝓas ait misper hī aliquis ēstere
se ul' m vna religione uel cura
uel alio spūali ope ut mde sustent
ad vite nēa. non quid sistendo m
hoc sed ultius referēdo m deū ut ha
bitus vite talibus nēīb. ipē demqꝫ
liberiꝰ mente valeat deo milita
re ſ dicit dorbēs nominatim de
augustinensī ꝙ nullus pdicē deb
hoc est pdicatiōnē sua ordinare
tamq̄ mediū ad hūdum vite siste
nationē. esset inquit hic ordo per
uisus si digninꝰ ad indigni ordi
nē. horū dicta sic accipienda sunt.
ubi ad illud temporale ligaret mēn
tem principal' et finalis et ad dei ho
norem ꝙd necessē ultius refertur
Dum aut non est finis principal'
sustentatio hor ministri q̄sita p alt
aliquos spūales. sed est uel motum
quodā uel finis nūm principal' tal
ium finem uersus ordinatis nullū
uidetur hic de symoniaca pūitate
posse inuenire Ista sic emendare
tuus est ad seruandū q̄das fm
plenū. et pro rōnabilitate suarum
intentionū. qua tragica aut stan
tia reprehensione omnes generali
ſymonie lepra redde nūmes. uel
le. hac intentione. pot hī respectū
ad lucrū distributionē. pot m cū
ceapi modeata pecunia ab ordina
ntib. sub plana. si sit alīde nimis
pauper. nec timeat scandalum
qm omēs detestabiles super hoc con
fecte sunt de iure humano quo ad mul
ta. quas pot abolē consuetudo ad
oppositum. Dū fiūt ordinēs simpler
mō dicto. sic pōt obtinēi dno aut
m bñficia fm ecclīa tenuiāre. et
si sine scandalo fiat attenta ꝑsone
obtinentis q̄litate et ipius ad ecclīa
utilitate. sic potest. imo sepe debet

quere p̄dicator aut alio plane ho
nestis m sinis actibus. non ꝓpter se
sed ut videntes glorificent deum
in celis. hūanos motus salutis acqui
ant. Neq; tn sūt nesciendū qm in pce
dentib. sepe cadit dubius questus ar
gl symoniacus. aut si quis habeat alīd
de sufficiens vñ vite. pē multi
plicat sibi per talia opa spūalia
grandiores diuinas stipendias
aut preter necessarias. aut suam
bñficiorū pluralitatem causa ra
tionabil' non excusat.

Finis lectie

Ad determinationē solidioꝝ
materie ꝙ tractanda assū
simus supiendimate pen
nōtib. et distinctione eius a vē
alis. multa quāl iam fundamenta
iecimus. ꝑ ea tñ ad fundendū quid
sit lex ꝓpē Diuina. quid naturā
lis. quid hūana. et de condicionib.
ꝓtarū. hic est em vnus fun
dus rerum difficultatis. Plurib.
nōnulla diuinula quasi impedimē
tes sup adiecimus. Pseruandum
uisus ē. uideo ne nob equoreo
fallat. et ut edificij nec structura
crimē surgat. forte sit aliqua lex
Diuina. que non sit obligatoria. Nam
de obligatoria sino diuinat hūnis
est. Videtur nempe lex diuina to
tidem modis dici. quot modis Diuina
uoluntas nominatur. Dicitur magē
Prime distinctione. ꝙ quecūq; sunt de vo
luntate fm medū signū. pro signato.
et hec sub hoc metro cōplexē sunt.
Precipit et prohibet. permittit. et consilit
impler. De voluntate precepti et
phibitiua nulla iam diximus. De
permissione mentio. nec alio loco
distinxisse. ꝙ aliq̄ dicatur permitti dei
uino. quia non vetat. prohibē aut
pcipē oppositum. hoc modo permisit hi
bellū cepidij. et prorū pluralita
tem maritagia lege. Ita permittit
quia non punit pena temporali. ho
mo permittit mala fieri. que nō puīt
in tūstis. De hinc ꝙ aliqua per
mitti dicitur. non quia nō puīat
sed quia non impedit ea fieri ci
ū vinas posset. cuius hoc iustissime
facit. faciendo ex hijs malis bō

/: adꝛesse omnī
pt hīc ẽspaīs

/: ad lucrū distributionē pōt m cū

1 fm potestā

fin potentissiam ꝯma sapiam
sua attingentē a fine usq ad fine
fortr. et per inscrutabilem abissū
iudiciorū suorū. Secūdo quarto pt
aliquid primū non qua iudicetur
faciendū aut qđ non deuitetur per
leges et statuta puniendū sed qua
de facto non exequūtur leges punt
nue contra delinquentes maleficie de
hoīem exire. ut habeant hoc mō tolle
untur quāq hēnt et sūmata. et
alij mīt xpianos. Diu ꝓssum de
terior et ex cōi eōm extimatione
pessimus timetur. De hac igitur
lege p̄missa sūmit et de impleti
na que dicitur esse efficax opacio
dei. et que non est de ꝑse obligatoria
ad ea dicta sunt. Superest dicē
de tertio qđ lex appellatur. nō qđ
ligat ad obsuacionem sui. Cum igr
deferens pena non minuit. impler
no pl eius p̄mū mētur. et coro
nā. Cum p̄cā legem ofitorū dō
rum michi pēcere velut inutilem.
et tamē obstinatores illoꝝ non
inde ꝓfectores fiant improbale. dp
nationem non euadit. Per lex pos
simū respiat te ad vitā. quam ce
posuimꝰ cōfirmandū. stabilire. aut
eorū qui tali vite ia iamq̄ appro
miat. ut sint ꝙma viatores ꝓfecti
per sumatum animeam sint. et ers
que de quiplin signo voluntatis di
uine. que est lex p̄ma. Dolebes tua
dicerit. At vō legem alteram
si supadiderimus mediū inter ꝙ
dictū et p̄ceptū. que monet. vel mā
dat. vel ordinat. aut alio nomīe
absq̄ controuersia noscitur. forte vi
debimur primus transcredi limos
quos posuerimus p̄ces nri. sed no
tm est. consonabimꝰ. positis eōm tra
dictionibus et aut apertis michi
mur. Apparebit quoq̄ utrum ver
sias inter ipos de pace venali et
mōdi nos factori nexus. vnū
compingemus. Sequitur itaq̄
non multū sedrim de pace venali
tamē sit contra preceptum. vt bernar
dus in libello suo de ꝓcepto et dis
pensatione. et gradu. idem ponit

ex aūte Augustīm. i suo quoh
bet. 3e que sone vicesima p̄. Ah
oriū est optimo ḡia ut thome et
ꝯis fiole dicenduꝫ. Venale non
ee cōe. sed preter preceptum. qm̄ ꝓ
funda considerano. repit michil de
pena nisi qua prohibiti. Quarta
res reputari omes peccos terre m
ent. ꝓhem. ꝓhibiti dico lege dim
na incolate. aut naturali. aut hu
mana. in voce scpto. nel mente. na
non hūtes legem xpi sibi sue lex
Ad 2o. Preterea frequens usus est m
oīm lege ins m antiq ins m nona
ubs in relig̃ombus et vmis fidel
bus ut multa statuantur sub nomīe
precp. et voti. et iuramēti. et quāo
ms crne mortis. Priorū aliqua
nel omitte. nel opposita facē non fa
cit hominē rei. pa mortalis. Non
ne dam erat antiqua lex. nisi in
precepti. perspicuū est hoc deu. xij et
octauo. et additur maledictiones Ca
c. Item Jeremie xi hēnt. insuper deut
xi. 2c. quomō xpi ꝓfitebantur. ano
quolibet tota legem. Demq̄ postq
est Josue. xxi quahī ꝓpter iudaoꝝ
expressa. scripm obligatione et profes
sione ligarunt ad oīa facienda que
dns mandauerat. attamen quis di
cet eos in oīm trāsgressione cui
libet contem in illa lege mōliter
delinquisse. Gehāt michilominꝰ ut vi
detur contra p̄cepti et voti. et pro
fessionem maledictionis minimae
ne vallata. p̄cepti vinq̄ hēbant
finut. et nos non mentiri. multum
men ee mendacia poti venalia nul
lus negat. Filem fiant rationē. Ber
nardus libello p̄dicto. ee eis que in
euāgelio etenim sint. ut q non sit
trascendū fri. non gmanda corda
scapula et ebrietate. et curis hui
seculi. non dirimdi verbi ociosum
neq̄ immundi. et silia. quoꝝ actus
rebus venales sint. ita in statutis
religionū quātumcūq̄ iuramēto
aut noto firmatis. Quod ut mā
festius fiat accipiamus aliquē qui
iuramēto aut noto ut sepe fit se astrin

ꝓ p̄m fidelium et expeditū loq̄ videtur ponetus qđ p̄m de h̄ p̄ce pt un

ꝯminatoꝝ

erit sīr ma q̄ fidelit̄ et sapient̄ adimplebit opus sumetū aut q̄ honorem in oīb⁹ suo rah sapio ri seruabit. nullus arbitror aude bit dēcumpnare ishī sic unantem p̄roquacūq; negligēcia aut ureue renaa-quid ex ignorāīa aliqua tula crassa et supina. quid ex pote na et infirmitate aut absq; ofensu ꝑsato aut qua trāsgressio talis nō ē notabil' dampn̄m pū a templus ap eos quibus ipē fidelit̄ seruire et quos honore unanit̄ attamē diū negligēa afficiatur p̄mo unamē to et irreuerēcia ꝓcēdo. nisi q̄ glo sanit̄ unamēta her p̄ut nra dce bmnis. Quid dicem⁹ ad hec̄ nī quid est spūs discēsiones i cordibus sōrum dei. ut quod unus appbat alius dampnet. Studeamus er go controuersiam hanc uerbalem q̄na de re sanis cōstat et q̄uenīad concordiā ducere. ita em̄ agē hic et alibi modestus et salubris subtilio q̄ q̄ua. p̄n̄ uam. nel alī tam per tinaciē p̄mn. q̄ altercā q̄ dēmpuenīt. Tolleabile siquid est confestim. ex sīare de sanctis sapiēnbus. et tāta sedulitate ueritatem sectā tibus. cōs in rebus non usq; q̄q; difficilibus dissōnis assertionibus er rauisse. Nos ꝙ cōtrouersie no dos nos sanctitat̄ enodare potimus si aliqua p̄ns dixerimus similitu dinē ex visibilibus. per quā quasi per scalam ad inuisibilia cōscendaī Competimus ergo p̄n̄ ad uoc bū. et uim spūalem ad ezechiel. ut ab ipis formis et repetamus dicentes. Anima aīe est quadruplex nature. gracie. actionis meritorie. et glīficatiōis stabilite. Cm hoc ponitur aliqne ꝓponet. primo de pec̄. de hinc de merito. Anima ꝓpo p̄n̄ mōtale et uenale non sunt cont̄ uitā primā. sic q̄ ea. p̄sub e necent. her em̄ uita consistit in bo na dispōne naturalī. ut sint u tiax ingenii. tenax memoria. et simdia. aut in dnīs gratuitis. nō tamē gratī facientibus. ut sint sua multiplex. et habitūales que dam bona. ac uirtutes. solū morales. hec uō. et si ledantur. q̄q; per pām. non tñ q̄ funditus expelli. necesse est. aliqn̄ multus in pec̄ mortali uiuit̄ uita nature ꝑdita. Ratio solū p̄n̄ mōtale est cont̄ uitam se cūdam. tamq; sibi oīno impossibi lem. Cum em̄ uita spūalis aīe ꝓpe dicta sit ipē spūs sūs. non quid formaliter sed intima quada unio ne et lapsu uulnerato. nobis in exph rabili. her uita tam diu et nō ultra est in aīa. q̄m diu manet ipa ad ipa armonia cōstans et ahorum donorū. per eam formaterū. cui armonie spūalis fra dissolutione deus abscedit ab aīa. et mōtem illa morte de qua ꝙphā dr̄ in nat ad mors peccatorū pessima. Stigmus p̄n̄ mōtale quasi uulnus lenissī aut abus pessimi dissolues qualita tiua illam dispōnem ordinatā q̄na uita consistit. Sed p̄n̄ ue male nō est nisi morbus quidā aut uulnus citra mortem. et sicut ex mil le uulneribus nō mortalibus homo nō moritur. nisi ex illorū multitudine grauent quidā morbus alius mor tificat semp̄. hoc contingit. ita ꝙ ex quottūq; uenalibus uita grate nequaq; amittitur. licet bene dis ponāt ad generationē mortalī. at tamen oppositum uolunt dns anthiochen. si nō aute meliga tur. Iuxta hanc similitudinē ratī et non aliter dicitur de uenale per tanū contra uitam gratie. qualiter morbus aliqnis citra mortē uel languor febrilis tamus aut le ue uulnus diat̄ contra uitā in corpe Ratio ꝙ actus p̄n̄ uenalis ra tionabilit̄ pōt dici grauis uite. ne que est actionis meritorie. quia una appellamus uitā secundū gre. sicut opatio uiuens. sua uocatur ab ay tonle uita secūda actus imagi. p̄n̄ uenalis non opantur. sed i eadem

ama et pio eodem tempe actione
meritoria a vita secunda grē proce
dentem. Nihil non impossibile ē
simul eande ama libē agere et grā
et nō ex grā sic idem actus non pot
ē meritorius et venali nec eade ama
simul agē meritorie et venialit de
mereri. Hanc intentionē sicut opi
nātur doctores qui dicūt pnā vēia
le non ee cōm caritatem sed contra
caritatis feruorem appellātes feru
rem actionē a cāritate vementē que
quid actio prohibet impedit. Dū actio
venalis omittitur. ex inde patet de
ducto qualit pnā venale fugibile
est. cū impediat opus actionis mē
torie que i magnū cedit augmentū
glorie. Sic forte rationabilit dicere
mus morbos aliquos magis ee con
tra vitam alis secundam quā pna
luet in vita p̄na. quāuis hec sit dissi
militudo ad corpalem. quod tō. uel
subito perditur. nel nisi retinetur
nisi quis diēt quod armonia iste
spūalis que ē cāritas non pareū sta
bilitur per alias dispōnes virtutū
quantitatiuas. quibus debilitat aut
perdita cāritatem lenius expelli con
sequēs est. Figuranter uero locuti
sumus de actibus paderum venalis
et moralibus. qm habitus dith bene stat
nū actibus oppositis. ut habitus auari
ne cū actu grē. Actuata pro actu
et habitus pā cuilibet repugnat
quarte vite que ē vita cōfirmatois
stabilite. p̄sertim in patria qm in via
forte pot esse cōfirmatio aliqua. cō
patiens uenale. Venit ad propositū
sicut hēmus in p̄cepto aut non in p̄
cepto hz vitas pōitas. ut pnā ue
nale affinabitur aut neembitur
ee cōtra p̄ceptum. sicut p̄terea sola
vita grē gratū faciens credit sub p̄
cepto. sic q̄ hīa ea seruat homo legē
tota. ea non hīa. non p̄fecte custodit
eam. ut pnā solū mortale dicetur
ipse mō āctuari p̄cepto. Ecce quo pacto
diuisis reb̄ venale dicat ned ne
gatiū ee p̄cepto actuū quorū respectu
illi istum alij ex dictoribus alium
habuerint. Venia pro multum

meritū vite eterne p̄cedit a sola vi
ta p̄na. tuto in p̄mptu ē. quia tal
vita nō includit caritatē que ē radix
meriti. De meritis vite eterne sicut pro
rede pot a vita p̄na. et similit meri
ti bom temp̄alis. sic vita altera grē
sub nullis de meritis vite eterne. licet
bene meritū et demeritū bom sol
tempalis cōparentur. Declaremus ea
in quibus potest ee ambiguitas. et di
cimus q̄ in p̄na vita nature ālem
dicimus possibilem est hoiem eterne
mortis ee. uel et ti bom alicui tem
palis fant. cū deus gratis patiatur
de rōgruo. p̄ter quādam adequatio
nem operis sibi boni. de grē
ad bonū aliquod temp̄ale. Quāuis
cū p̄cor indignus sit eaā pene quo
ad tempus. dicte Augustinus et hoc de
rigore seuero iustitie. tū iustitia dei
misericordie tamē quicte est. ut non
finat bonū eniam de grē abs q̄ debite
remuneationis saltem transitorie. De
terū nichil impedit quādo homo vi
ens viā grē q̄ bonos actus pro
diat. non ex vita illa grē. non ex ca
ritate sed ex sola vita p̄na nature.
que casu metitur homo iustus nō mi
nus q̄ iustus. non tamē usq̄ ad
meriti beatitudinis eterne. quia non
est finis actus a vita, radicaliter eli
tus. metitur ergo solū bonū temp̄ale
Reliqua patent intuenti. hic p̄terea
dicendū videtur de merito solius bom
temp̄alis quo ad vitā secundā. que ē
actionis meritorie. sicut de merito ve
niali diximus. q̄ uidelz eodem mome
to temporis non se cōpatiuntur. non
de p̄se ex malitia actus. sed p̄se an
dens ex imperfectione eius. qm age
re simul ex grā non cōtingit. et de
sola vita nature. Hijs itaq̄ deter
minatis per filitudinē addūcere pos
simus quid sit pnā mortale. quid ve
niale. quid meritū et demeritū. aut
bom eternū aut solius temp̄alis. Dis
itaq̄ actus libē elicitus aut dissolut
principalem armoniā in qua cōsistit
vera die vita. que deus est. et sic ē
motiuus et demeritorius vite eterne.
aut impedit tantūmodo de per se

vita spūalem grē que dīr actus meritoria aut vita nature hrbat et obstrurat et sic est pcm̄ venale et demeritoriū boni tēpalis dixi de per se causa edicta ¶ Similiter ois actus libē elicitus si fiat ex vitio la gratie ē meritorius vite et ne si fiat ex sola vita nature cum re nistantiis tandem vita gerentibus est meritorius boni tēpalis et sepe de congruo ad vi tam grē pdisponit ¶ Placet ue rum alias silēndum sub maiori pondere sermonē dicat pha de deo qm ipe est dns nr nos autem phis eius ¶ Est igitur quedā po hna inter deū et nos sicut inter do minū et subditos ¶ Videmus autē in omī pohna leges institutas ge tamq; conservatrices vite cuiusq; subditorū inter se et ad dīm ¶ Sta tuūt legis in pohna humana que ex cmpsata est a diuina aliqua ferm mr sub pena mortis vel capitales aut mōtales nominantur alie sub minori pena que nō est exterminatiua et dicunt pena cuiusq; ¶ Has nō leges dās vocat usus cōis edicta et pcepta et mssa seu prohibitiones ¶ Ptēa consequenter hūt dicē sic logi tes q; omnis nās transgrediens aliqua legū pdictarū pēgat in legem et contra legem pncipis hic quidā arguitur hic solū cuiusq; tacte quo mō pōt ēre pcm̄ venale in po hna spūali dia contra legem fieri prohibente illud non sub pena mor tis sed alia maiori ¶ Talia compa no sūt terna amin ad amicū et pis ad filiū et sponsi ad sponsam Probatio em sup̄ius est quedā vin cula amicie que ē inta cuiusq; in ter eos offensarū nōn quedā sunt Dissolubiles amicaē quedam dimi tarat illa nubant et leuit Dum quadam malignatione adducunt nō tamen usq; ad odiū pme offen sarū cavent vena quāe mōtales sunt tale non ¶ Unaqm silēndo ponēbat de arbore mala pessimi fructus mortiferi qui a radice

nipidinatis nec non n̄ per tenuem g sensus liberi generatur ¶ Pnt ma gr grign alia quedam spūalia vin lalia et inales plantule ut fita pre dicta radice non tamē per tenuem pūpalem sed velut a latē ferentes illi sunt pcm̄ mōtalia plantule ille sunt actus venales ¶ Ut pōo quos dam mtueri ipa mihi mens in detm quibus non sanctachi est per has similitudines de pcm̄ mortalis et venalis distinctione aut qua nō dum elucet inqmt ex pōtis sub regula generali de actu quolibet qn erit mortalis at qn venalis sed ē mchimodo qualis pius aut q a pos teriori magis q a priori dīa hēr assig na est ¶ Ad hēr videmus dicēdū pmo q perens hmōi regulam g nalem faciensem pticulariter et infallibiliter sive de quolibet actu si ē mortalis aut venalis simile pcm̄ ac si quereret a me tō dei se pmo ve bo regulas g nales de omnibus morbis et venenis et cibis et potibus quādo et qn non mortem inferent Certe ut ad singulares cristian nas et ad pticularia legis pcepta diligēs mīa consideratio desiderat oportet quibus pcepta legis loquendo ē ut sapiens iudicabit ¶ Idem cibus exemplū gra nonne quesp̄ pōt pni mortem cerebraliter solam egritu dinē leuem inducē vide q venenū fortissimū mortis inductivū ipi cō positores triacē ad mortis enasio nem confecit Porro diūsis hōi bus pmo eidem hōi variis tempo ribus quibus nesciat eundem abinu nūr salutiferū fieri nūr mortē cele riter operari ¶ Quid igitur inquies super his cognoscendū doctrina po derit multū per omne modū na regule generales fundamentaliter ha dite dum ad particularia venit esto tendit quid de singularibus iudican dū est singularia quippe ad regulas illas vniversales reperiē contingē facto veritas elucescet parens aut nonna hmōi regularū vnū salutū qd prior ipe potest hijs regu lis omnibus vtq; quādo mensurabit

ad regulā qui regulā non hēbit: prodēsse tamen nec negamus ea spēs patrum regulas apponē qua lucē in vulgari iam scripsi: et ex amicis in latino tradē si deus iuuerit proponimus. Ceterū alte ra nos obiectio soluenda p̄mittendum fuit ut a pueri miter inortale et ve niale secernamus. Unde bernardo in libello allegato de p̄cepto et dis pensatione mīatur ut p̄ma facie ap pareat dubitationē hanc absoluere per hoc q̄ omne p̄cm̄ qđ fit ex con temptu sit mortale. si fiat autē ea cōtra p̄ceptum actus aliquis et non ex cōtemptu venialis reputat. quā distinctionem vt ego melius intel ligam cōsulat michi dominus auditor vbi loquitur de cōtemptu et dicat qđ contemnere est appetere re mittendi iussa. Aliomodo est rem negligere et de ea non curare: ut dū peccās habet circūstancias venialis. sed ad hoc non arbitrabar aduertere. claudit quasi oculū quodāmodo et vertit tergum ad eas. Ꝑ hoc non est vnde dei tam p̄cm̄ vile et ea appetere. p̄mum malum. Ꝑ m̄ peius Ꝑ m̄ pessimum. Dicimus ergo q̄ omne p̄cm̄ ex ea voluntate committitur contemptus dei p̄mo modo vel mi prętatur. Ꝑ cōtemptū ꝓcreuere post et post tam venialiter q̄m in pcō veniali. Ꝑ contemptus ergo dei p̄cipientem et regem p̄cla ri sui m̄ q̄ritur planus est. nō inde hinc p̄cm̄ fieri cum deliberatione plenaria cōpleta absq; p̄cō mor tali et hoc vocatur ꝑ contemptus Nichilominus aduertendū est diligen ter qđ refert plurimū dicere aliquid fieri ex contemptu et aliquid cō tra cōtemptum. Aliud refert aliquid fieri ignoranter et aliquid ex ignoran tia. Dicitur quippe fieri aliquid ex contemptu qm̄ contemptus est p̄ncipa lis causa talis actionis. sic q̄ illo non existente non fieret actio. ita quis opatur ex ignorantia qm̄ illa nō existente nullo mō fieret id quod fit. p̄cipiendi autē actus nonnūq̄ cum contemptu vō nel mīprętatiuo. non tri ex ipsius

quia ostemptus non est m̄ cā. sed vel mīsimus aut debilitas aut ig norantia aut assertio alia vitiosa. et hibidinosa. que dānatur. sicut pec cat aliquis quia ignorans ita tame q̄ nō imm̄ optineret q̄ optatur si illud cognosceret. ꝓpter palam est nil ignorantiam non cē causā agendi sed aversantem. quēadmodū cōn git in subditis qui dicunt se scanda lizari ex factis superiorū. quos minime ab actionibus malis non oportebat scandalū cessare. et platonē vim bona pcō ita sibi blandimur et superalios querunt excusationes in pcīs. Ex p̄ dictis omnibus regula generalis nō in detur posse finim de distinctione mi venialis et mortalis. penes hoc q̄ est cē et nō cē ex ostemptu. quā si aliqui contemptus p̄mo modo non est nisi cē omnem actū finitū ex ostemptu esse mortale. Dum sibi deus aut proximus appetatur imo iusto sibi venialiter. et ex cōtemptu tali mentis aliquis aut occasio vocatiua aut lentor resistit p̄mis motibus sibi ex 2o contemp tu pot euenire quandoq; nō ita leui ter nec frequenter. Demū actus q̄ p̄uenit ex deliberate deliberatione cōpleta ex tuo contemptu ē ut m̄ maneat semper mortalis. hoc cū sit qui peccatis attendit ad ꝓpitiatem et ad p̄ceptum eius hianti sit deus sit planus. et inter vilipensionem et appetationem p̄cipientis sibi ꝓ cepti. assimilat esse nisi ad actū ta lem faciendū nel omittendum. aut non omittentis aliquid non facturus ut hoc ipse est agere ex cōtemptu tamen si dicat ut aliqui. ego in despectū dei et quia sit ꝓpitius agam oportunum Ne cōtemptum non omne p̄cm̄ mor tale tali circūstantia nestimo. et im conuertibile non sint idem peccare ma tale et peccare ex ostemptu similiter nec peccare venialiter et peccare non ex cōtemptu. Vellem ego aliquo posse asserere liuadius ad illustratio nem huius manē. et forte possimus non inuiti dicere. q̄ in quibet p̄ce pto attendimus q̄druplex latitudo mag

latitudo precepti

ua. pua. minor et minima. Magna dicimus nſra. quā oſſint nſtrā ꝙle a nobis requirit deus ſub pena ni currēdi odiū ſuū eiꝰ ꝙ eatu mortis et ne ꝙ ea hanc lantudinē nō ſtat in tudo. quū qui tranſit regreditur age do ul' omittendo. ipe m toto moſ mare pñ mortal' ſemper elabitur. Hec la tudo magna eſt. et medium vtrius quale poſſit. Ariſtoteles ꝙ diuiſibi lem tamq; ſignū ad ſagittā conſor mit' ad hoc loquitur. Dragnoſ mo dus in rebus ſunt certi denq; fines. Vltra quos aliquā naturā conſiſtere ver ni — t̄m hanc prepn arreptionem la. ſtrictiſſima peatū ſolū mortle et nō ipm venale eſt cont̄ preceptū. Alia aſſignemus latitudinē qua. et pcede te ſtructorem. nſtra cui' limites con ſiſtit nſtrā ſen ꝙ audo qualem ano bis exigit deus mediate uel imme diate. ſi volum⁹ eum nō tm modo odiū ſuū ai ꝙ eatu pene eīne ſm le gem. ſed ꝙa offensam eius qualem libet. aut nō ꝙtrariari a vita eter na aut tempalit non puenire. Exor bitato ab hac latitudine. 2a propn. cōſtituit aliqd pcm venale tm mō dum videlicet de mateo non eſt tan ta. q; exeat pmā latitudinē. nec ita pua. q; maneat mſra. tam hoc mō qui conſiderat preceptū. poſſum habet dicere. q; venale ſit cont̄ preceptū ſi ue ſit venale ex genere. tm⁹ ſcilicet obm nō eſt de per ſe notabil' malicie. ut mentiri officioſe. aut loqui ocio ſe. ſiue ſit venale. qua ſit cont̄ con dicōne nature pmitus inſtituit. ut ſint omes pm motus vnientes racōne. ſiue ſit venale ex defectu plene deliberatiōis et cōſenſus. nr ſint cogitaciones illecebroſe. nō moroſe. Aut ſicut euenit in pueris et infir mis et aliis non hñtibus plenitudi nem vſus racōnis. in quibus ea ſe pe venialia ſunt que apud viros gra diores merito criminalia dicentur. Ad duamus exemplū ut manifeſtior ſit ſermo nr. de hac latitudine dicta p prepn. ſit iſtud preceptū honora deum et parentes. Vide q; pt aliquis non honorāe deum et parentes multi pliciter. Uno mō quia pro tempe et loco quibus honorādi ſunt ipe dum rogitat de eis ſpnt eos conſenſu ple nō et deliberāto. aut ſicut cum delibe randum perfecte illa tunc omittit que ad honorem debitū pertinerēt. Erit igit̄ hec latitudo preptis ſit explicabil'. ho nora deū et parentes loco et tempe quibus cogitabis de eis ſic q; conſenſu pfecto ac deliberato eos nec malignā ter in honores. nec honore ſuo volū tarie ſpernes atq; nōbilit̄ pticeps. quicquid exierit hoc medium vtrius camq; latitudinē. ille profecto tene bitur veniā deuianoms tocmoſe ce mādis. — Ar vō. quia contingit aliq̄ honorāe uel non honorāe deū et parentes. Erit rurſus alia latitu do preptis ſumpta per epikeiam. ex aliis circūſtantijs. potest enim ho noracio talis contingere que nō eſt nōbis malicie ingrue ſuo ut ocu lens geſtus aut riſus aut verbum aliquod uel minus ſobrium in pñia ſacerdotū dei. aut parentū ſuo rum cum deliberacione. et diu actual' habetur ad iſta conſideracio. poteſt michi ſomnio alius inhonoracio repre hendere licet raro ſit nōbis cauet tamē conſenſus pleno moroſo et delibera to. ob cuius rem. nr̄m intuitum. ignorātia. ſine reprehenſione venialem pri mā inhonoracionem dum tamē abſit ſcandalo ſiat aliorū. quis audet culpe mortalis arguere. Eam ſimilit̄ mul lus opinor ut mortalem accuſabit ita in omi fere preceptō reperiet. Et hinc elucet euidens mēſtas vtri illius. quā ariſtoteles epikeia horē nr̄i pretiā nūā legū appellat. cuius eſt conſiderare nō mādi de ꝙ ſe prepti mi. ſed circūſtancias omes phila riter ipm ꝙ ſentientes. Et hoc ce ſequenter hērit. modus ocordādi rigorem iuſtice atq; temperare diſ pline. tū lenitate mie et ſauorabi lis mdulgēcie. Primo ſic. nre eſt vt m omi actū mō. ad alterutrū extre mum. deo iniam et indecū. aliqm iuſtica. in iniquitatem. et pietatis in crudelitatem. q; nec retinet. Cuem

admodum si quis puelli filiu suu dampnare vellet. ad querela quia pu erili ira motus matre percussit. ut de ebrio aut furioso aut modo aduertere. quis non agnoscat hanc pena esse iustissima. qui ne alius grauem iniu brio exhibeatur licet inferre. Ide concludimur q precepta si sub latitudi ne prima explicita cognoscitur aliter obligat qui sub secunda. et hec distinc no docendi doctores in hac materia uidentur cui precepto sit prima latitudinem extendere. cum uanum cu tania est cuilibet obliquitati rela ti. et quia de re constat dyalogu est primo adsumite de verbis contendere. forte tamen assisio et hec ap parens controuersia doctoru vitabitur amplius si finis cuilibet latitudi nis nomine apparemus Vocantes prima latitudinem precepti et prohi bitionem. 2a autem latitudo mandatum uel statutu uel ordinatio uel monachi dicentur. et placet nobis amplius hoc nomen monachus so nat ut rarus sit peregril ut ne uenabilis erumpentur denuper hoc est q nuctinus volebamus dum imaginabam quandam legem media inter precepti et consiliu. que plus ligat qm con siliu et minus qm preceptu. unqm si dicemus in omi potima illa le gem dirigat ee p ceptu. cui us gressio sm omes circumstancias pensata extremo mortis supplicio plectenda existimet. Ih vo legi nomen monachus appare dicemus. Tm trasgressio arctissimis ob bus pondeatis vema habet aut tompalem solu pinione demeritur Superest demeru assignare ipre ceptis et mandatis duas reliquas latitudines minorem et minima con formando sermone ad primissa. qua nis non usq quaq loquendi ppue tus indigno multo plus habitur.

ast si vos placet sanus est. Est magis tertia latitudo opletens no solu duplicem porem verecundie nisi ace. sed pariter finis q speciem aut meritu ronem. hoc est si vo luntas conspicit uel finem uel meritu nos ut tantagamus ne esse est. Sso mo actus bon ciu sola bonitate modi. et qui no procedut ex caritate quamus sint mixti prima et secundam latitudinem retinendimus prioris. qm ipi non sint pars mor talia aut venalia. Nichilominus qua per eos neq meremur neq vita eterna consequimur. din pfit non ee oportunes preceptis. hanc latitu dinem intendebat xpus cu ait. si vis ad vitam ingredi serua mandata. Igitur per argumentu a contrario sit. si mandata non seruabitur si p ea non ingrediamur ad vitam. hoc est si no meremur. Non aliter dicemus de preceptis polmarii q si opantes ea no attingant finem et mercedem patientis non implent preceptu hoc mo qui strictus est sic negligens be ne solu moraliter pro tempe quo non astringitur ad opus ex caritate. qa dum ad hoc obligamur. iam non bene ageret ena moraliter si ex caritate operari desisteret. Demu quam latitu do oim strictissima assignatur. que non sola obstinacionem sed obstinacio nis exigit psectionem. hoc mo iube re videtur xpus esto q uult per fecti. sicut et pr celestis perfectus est. et si vis perfectus ee ite. Adhuc intellectu ponebat Augustinus. p cep tum de dilectione dei non posse a vi atoribus hic impleri. Tertia latitu do dari posset consiliu. quarta pfec tionis complementu. Quamobrem vtendo nomine precepti in quadrupla hac latitudine. quarti vltima statue lud, indiuisibili actus quilibet liber non solu mortalis aut venalis. si qm est bonus sola bonitate modi. aut imperfectus in bonitate meritoria dicetur a precepto distare. nec illud implere. quia in actus bon mo raliter aut imperfecti meritorij. licet

sint quedam nupcie nec dissolu
rare tamen curent culpabiles non
habet vsus cos dicē ee contra pre
ceptū. qm̄ insuper p̄ea remaha
nequaq̄ tollimur annuncia dei ner
mdicit mortem eternā. vsus fiut
cōmunior doctorū dicē ea non cōs
sed preter precepti. quāq̄ aliis mod⁹
loquendi tollerabilis sit. attendē
do q̄ sint obliquitates quedā iust
tie deformitates et offense et reb
illate. et mores nibus sūt aduerse

Sexta lectio.

Quia uam dominus sed p̄ mag
nitudine et vbertate dei pietā
or ne pauca. Verumtm̄ vt
nigz pateam iterad illorum pge vo
lentibus aperiamus insuper fenestra
ad videndū a priori may distincto
nē mortalis a venali. Et quidaz
sint voluntas dimne nulla ē ratio
quare da priorsit de suabus offensis
aut ipsam velit care vena. et alte
ri venia prestare non possit ab
alio priori qm̄ a voluntate dimna
rassima videatur sume rationem.
cui aut placuerit circiorem hor
ystrionico legat beat⁹ in firma co
tra pelagianos. Porro iuxta hu
mana ratione et equitate ciuilis
apud nos pone. que ratio. et equi
tas exemplar sui a deo trahunt
Dicimus aliquē actū esse digni
mortis extimatione. qua de per se
est dissolutiua amicie legalis aut
alius que est simplicis ad prīpem
sui aut alterius cū scipo. nel potius
ad seruem et ad prīpem. ut est cri
men leze maiestatis. vt est sodomi
et simia. et cum̄ crudelis dissipa
cio. et hēsim dogmatizare. Dum
vero talis amicie legalis ordo ner
ubiq̄ solumodo turbatur. paulisper
per aliquē actū aut tenuit impe
ditur. aut habet cēs stancias ab
quas excusatos. tunc iudico nrq̄
illi actui sola debetur ciuilis pu
nio tempalis. Sicut em̄ natura
docuit a se pellere ea que simpli
ter nocua sunt. alia compescit
moderatine et corrigit. Nā corpo
rum sectū pone resecat et toto par
tes putridas et otagiosa permne
nocuas. aliis famoribus. Egis
vero parentibus non tamē ipsis quaq̄
corruptis medetur. lemoribus pe
narū ferramēta. aut cauteris ne
q̄ pari pūnione vt apud eū qui
lenibus verbis curiatur primo.
et qui causor ipsius est. Ita non
punitur vecta racio ut pro quibusda
q̄ noxis et leui cōstitutione trans
gressione possit a superioribus simi
pena mortis. quanto minꝰ vt pñr
aut debeat imponē reatū mortis
eterne ex frequentis causis et equa
liter violatione constitutionū suaū
quarū multas abolere plus habet
urbanitatis qm̄ nocumēti. Hinc ē opi
natus vnus ex doctoribus q̄ pro
furto simplici nō est aliquis morte
plectendus. qm̄ dūs qui dicit hac
legem nō occides. non erupit in
sua lege rigoris et rationis casum
furti simplicis. quātomm̄ hoc in le
ge minutatis. ita parum. est planus
qui pro furto libidine aut moni cap
ti se putaret habē pretem mor
occidendi aliquē. quātus de primo
casu posset hīi mao sufficiens excep
tionis ab hac lege. Non occides. Dñs
furtū minus et minus malesuetum
poterūs si non tali rigore pu
retur. quēadmodū de falsis mone
tariis dicunt. Est em̄ lex dei et
nature ut auferatur malū de
medio nel si corpus totū nisum
minus nisire aut p̄dere formo
sit. Expedit opinor quia plu
rima magis erudiri ad eadem dis
cendē. nō quid ad oīa. hoc em̄ facē
quis sperēt. sed pel ad plura. et
quibus poterit nisa punitiales
regulas antedictas assim de reb
quis securiori facilitate iudicium
Dimittimus igitur q̄ non omnis pe
fitens legem emunge ea. ad obs
uationem. sin se obligans peccat
mortaliter ni qui transgressione
sua digā contra legem legal
penis reduebatur. de lege autē

/. cū filibus

et aliquatr de nouo hmõi uacuo qm
in lege antiqua et noua multe sut
traditiones que quãq̃ p̃cepta quãq̃
mãdata quãq̃ institutiones nes quãq̃ le
ges diuine nominantur quarũ tñ
aliq̃ sunt p̃cepta stricte nois
sim p̃ma latitudine · Alie sut mõi
ciones bone iuxta sentidam latitu
dinem · alia sunt gelia · alie cõsi
mata institua · non est autẽ par trãs
gressio in p̃mis et in ẽbis religiõis
Quod si quis dicat uoluerit q̃ profi
tens xpiana religionem in baptismo
et ad eius obseruationem se mit as
trigens non intendit se obligare nisi
ad illa q̃ cadut sub p̃cepto ꝑpe dicto
religiõe uõ obseruabit sut mandã
tur mõiones sñt ut mõitiones · cõ
silia ut cõsilia · et ita de cõsimilibus ins
tis · talis unq̃ sic loquẽs uenit ꝛ
re nobiscũ · non em aliud dicimus
intelligendũ sisse apud antiquos
iudeos diuinũ sub voto et professio
ne et anathẽzatione uinciri · ex
isse et publice se omnia obseruaturos
que lex mãdabat · hoc est que legisla
tor deus mandare et qualit̃ man
dãe volebat · quis em timet uel nõ
posset absq̃ maiesta temeritate uiua
re q̃ uniquiq̃ peccãt uenialit · qa
nullo cõsilio euãgelico declinet · q̃ per
fecta in omnibus insticia sequẽtur ·
nõ nunq̃ ẽt te meritas omnia atque
ea pro p̃ceptis ꝑpe dictis que lex
euangelia arguit · et que professi su
mus · sic em omnis obiectas · omnis
cupiditas · omnis cura secũdi · omne ver
bũ otiosũ · omne mendaciũ · omnis
uana gloriatio · omnis sollicitudo pro
temporalibus · et talia sine numero si
em non possent absq̃ peccto · et pe
naliatione professionis sue · Ad
dimus subinde q̃ in nulla religio
ne quãuis voto firmata cadit ob
ligatio sub pena · pẽ mõtis ad ea
seruãda que in regula cõmentur ·
oppositum asserentes phariaica p̃sũp
tione deliquerunt · qui traditiones
suas plus obligare quã legem eiꝰ
gelicã defendẽt · Itaq̃ si in eiꝰmodi

lege quedam mãdantur sub qua
disciplina tãdiu in hac latitudine pe
exposim · nullus miretur · si sic pres
ad exemplar illius legis multa sta
tuerit nõ sub rigore p̃cepti ꝑpe dicti
sed quedã ut monitiones · quedam
ut officia · quedã ut p̃fectiones · quas nec
nat plures ee constitutiones in q̃
libet religione primo et potiora que
magis sunt ad quãdam decentiã
et honestate et p̃fectionis inductione
qua ad necessitatem · aliq̃ ponit exem
plũ agere in de lira super illud
Nõ tons mãibus mãducãte ꝛ
De hoc genere sunt omnes fere consti
tutiones regulares in religionibꝰ
ut de silentio tenendo · de disciplina
in claustro · in mensa · in cubilo seruã
de · et generaliter de omnibus p̃cep
tis que bernardus factura noia
uit · Deum arguet aliquis uacuũ
violans iuramentũ aut votũ pec
cat mortaliter · nam quis negat omne
peccatũ esse mortiferum · sed Johãnes
mochus unanimit et uotiue hoc omia
seruare que sunt in regula · nõ em
fiunt exceptione sicut uotũ · nec em
iurauit · et uouit in omnibus obedire
suis superioribus · igitur in omi tali
gressione hmõi uoti et iuramen
ti obediẽe peccat mortaliter · q̃ tota
loquela eius in claustro erit mõstra
in obedien · similit̃ auaricia mandatu
sibi per abbatem facto · Alioquin q̃d
addet super scripturas professio regula
rium · Preterea si secularis uouet uel
iurat q̃d ibit cras pedite ad mam
dam aut q̃d die mercurii abstine
bit a carnibus · aut aliq̃d hmõi
q̃d mundus si transgrediatur peccabit
ne ẽmaliter delerabit · nõne frat
res non reus tenebimur · Cur no
similit̃ religiosus in uotis regule
seruandis habebimur · Tendemus ad hec
p̃dicta · q̃ sicut in p̃ceptis iuramẽtis
et uotis et iuramẽtis · et obediencia qua
diuine latitudini tãdiu frat
res assignare · ac per hoc aliqua im
plicare iuramẽti est de numero aliq̃
de gremiare · aliqua de officio aliqua
de p̃fectione · similiter de uoto et obediẽcia

er quid de obedien̄ commis est ap̄
doctores tales distinctio ut aliqua
sit de substantia alia de p̄fessione Con
sequent dicitur non omem mutatiōe
n aut vow trāsgressionem aut obe
dienc de mortalit̄ p̄mo nec venia
liter culpabilem liceat semp imper
fectam sicut de ecclesione dicimus
michi de adoo agilitū quid m casu ce
dat m p̄cepti. p̄mo ad p̄ceptū
nem animū semp̄ ligat q̄ si quis ab
horret hmōi exēsiones modū ampliat
alterū sciat tñ vtrūq; simile de mte
sentencia. Iuramenti ergo et vo
ti nūq̄ ita proferim̄ absolute q̄n
m̄ p̄ietates condiciones glosas
et cautes intelligenas suspiciat ut
sapiens cp̄les iudicabit. hoc iam si
pradixisse memin̄. nec desunt mita
ad hoc. Tum ex hmōi ōnis legis
sit caritas fm apl̄m. Tum p̄cā ve
hiones et auctes p̄latorū dare sue
ad edificationem. nō subuersionem et
illaqueationē fidelium. seq̄ eis subiunt
tenuū. quis audeat dicere seu cogita
re q̄ sancti viri spū sco plem supra
iugum xp̄i suaue et salutarem legis
sue adirere voluerint onus grande
tot et talium constitutionū sub obliga
tione pari ad p̄cepta pure diuina.
hoc est sub reatu damp̄nationis eterne
hoc se bamlo visionis tuchatur olim
duc̄ perrexit abbas climacen̄ epla
missa ad scm̄ bnardum. ubi deducat
omnē regularem institutionē minu
latam manē quātum cuiq; mutemus
dū caīmus lex et regula in his que
fuit custodita. q̄n obtem essus car
nū et vsus pelliciorū et aliorū hmōi
modi. q̄bꝫ licet regularis institutionis
supfluos adūsari videtur. eidem co
senat m̄ mensu caīmus et nacionis.
aug̃ sile in libello de p̄cepto et dispē
sacione dicit bnardus q̄ ubiq; re
gulariter viuitur ubi cōsuetudines
laudabiles p̄ loca et tempora ser
uantur. im ut ex his ego videā co
cludend. q̄ aliqui monachus niger
abstinens a carnibus. ōnī scripti
losus obseruator regule iudicādus vide
retur eiusdem violator. et hoc si
tam q̄ singularis ferus habet aliqs.
et quasi reos sine absolutione ponan
tur sanctitate condepnet. quos magni
caīmi. aut caīmatis comes natalis.
aut consuetudo laudabilis per supe
riores tollerata nel imposita excusat
absolutiōe. Sed hec rarius valde ac
sine talis. ultima crebrior non est nisi
gressio per excessum. qua per hoc di
minuim̄. Ideo non diam̄ ea que di
cimus ad laxandū frena luxurie re
gule. et inobedientie. non ad dissolu
dum vigorem regularis disciplie.
non ad hūdum velamē malicie li
bertatem. sursum a nobis horsatle
qui. Sed q̄ interim querimus. m
nestigare quousq; et quatenus obli
gatio regularis extenditur. ne vi
re cupientes fallam nimie laxatio
nis. Ppitemus nos et alios mo
nebim̄ falsi et austere obligatio
nis. q̄m dissuadet deo infidelis et stul
ta promissio. infidelis si non implen
stulta si discretione non salubris. Pre
dicta aliqui patres nō obligari sa
tim ad confitendū post peccatū ad cer
tis temporibus. ut semel in anno et in
articulo mortis. et dum sustinen
dū est sacramentū. q̄nq̄m confessio ce
brior p̄sit. et culpatis super hoc ab
aliquibus quā laxatem habeat pa
tribus Rndi p̄mo q̄ deus nō in
digebat mendacio meo ad glorificā
cito patres. de hinc addidi quid p
ficeret mqua. p̄mo quid nō obser
generalē consuetudo erroneas ap̄
plm̄ quia nec illis se conformant
magis q̄n p̄ius eundo mor ad co
fessionem. et ita peccaret. nec ad quē
suspiciend̄ inf in confessione se dispo
nent. q̄n hoc posse deparent. ita dū
sanare vulnera falsa putatem ego
illa vē lacerare et angere. Dem
q̄ strictior iusto ostientia q̄q; no
ret amplius q̄n laxior. et q̄ extre
mus air bonarū meritū esse. illic
agnoscē culpā ubi culpa non est. glo
sarius. Agnoscē idest formidare. er
emplo. Deb q̄n vēbatur omēs de
tis suos. Ex dictis demeps ad

aha dareſar vſio · fatem̃ imag
inem p̃ſtinum vſionis modum
q̃ omnis violato mandati et vot
et obediẽe mortalis exiſtit ut m
maiore ſumitur · Et minore ne
gabimus qd iuramenti et voti
eadant iſto mõ ſuper omia que in
regula continentur · Super que
igitur cadimt et ſuper que non ti
foſſam maiores · Atque regula ge
neralem ſup ſola p̃cepta p̃le dicti
hoc eſt ſim p̃ma latitudine conſi
derata cadit hoc mõ voti et iuramẽ
tum profitent regula · plane q̃d
aliud verba ſonat interpmo hmõi
eſt · tñ per rõem rationẽ · tñ per ſu
periorꝭ diſcretionẽ · tñ demq̃ per le
gem que maior eſt · lege · diuina
legem eximens · Omines ſoluꝫ
ſt de multis ſimplicibus ymo et
iuãs · qui religionẽ intrates · et re
gulã audietes p̃mat et intentione
vnẽ ac vouẽ ſe et intrare finaliter
absq̃ exceptionis aut conditionibꝰ ad
uctionẽ omia que illic contenta ſunt ·
Fidemus qd ſi hmõi eſſent ut ee
debent · non ita adhereãt ſenſui ſuo
qui expliare nel implere actu uel
habitu parati ſint ſtare in talibus
ad interpmationẽ et mitigationẽ prude
tum · propter · ſicut mandatum de
ymaginũ per ecclam et aliis plu
ribus ſimplicitate aliquoꝝ ereuit
quos ſaluat tamẽ pia fides et intẽ
tio ſaltem generalis ſanandi ea et
non aliter · que et qualis ecclia tenet ·
non ſcias miſtis exiſtimadi prito
et ita ſupius reſpondiſſe memoã
mur · de iuramentis factis in vni
uſitatibus et collegiis · que ab homi
memoria nullis implem ſuerint · dico
ne repete · nos oporteat de omnibus
ſtatutis collegiorum vniuſitatis et
aplorum · aim dicitur aliquem in
tus ſeruare inuiolabiliter omia ſtatu
ta una p̃ulema hõestas conſuetu
dines laudabiles · nec ipſe quolibet
contrire clam nel palam directe nel
indirecte · et obedies tali et tali · ſupe
riori tuo in omnibus licitis et hõeſ
tis · de hmõi p̃ceptis legitime

quorum non eſt nullus · Quia hoc
vendũ omnis · qui mollerabilem
ſacrãd · an eã humeris form
andã · Quidam plus ſq̃ ſeruen · Angelus
laqueũ quem intras nullo euadit
ſi ſic ampliatur tale iuramentũ ut
nuda verba ſonant · et ſi nulla inter
pmatione mitigant · ſed non ita ſtr
mitigantur ſane · Quoniã preter
eam dei nullus ſeruꝰ intrat auſte
riorem religionẽ exemplo quã qui
vniuſitatem paniſ · Attento q̃ omino
probabilis tenet nõ minus obligare
iuramenti qui voti · Cõgrue
ergo certa ratione tale iuramenti
interpari cuilꝫ aut in illo quaſ
dam latitudines ſuntẽ mõ dicto m
precedunt latione · Et ſtante interpre
tmone hec aut ſibi · qd intras ſeruabit
ea ſicut a legiſlatoribus ordinata
ſunt aut ordinari debuerunt · ut puta
precepta que dicta ſicut p̃cepta · mo
nitiones ſicut monitiones · conſilia ſicut
conſilia · qd inſuper obediet in omnibus
licitis et honeſtis ſuperiori ſuo · vbi
manifeſt ille rector · obediat mihi · et in
eis que ad officiũ rectoris pertinẽt
et que pro utilitate manifeſta polline
an poſſit ſibi p̃cepta ſeruidum · niſi
manifeſtes et conſuetudines laudabiles
eiuſdem politie · et niſi valeat legiti
ma excuſatione vel exceptione ſe
tueri · ut qua plus aliis grauet one
ratur · ut qualibus negotiis
impediatur · Sed ſi non poſſit ma
nifeſte docere ſufficienter de impedi
mento legitimo ille quod primitur
audiat per rectorem pro obedire ·
Ceterum deus qui cor intuetur eun
dem libabit · Demq̃ patet qd non
omne mendacium fieri generaliter per
iuramentum · et ſub omi poena · ut
fiat unde paſſim quocationes gene
les vniuſitat · obligat ſemper ſi
vocatos et inuitos ad mortale per
mendacium omittit · Et quibus aliis
dicendis primunt · videat quid dicat
ego interim ſic diu poſſe opinor in
humilitate mea patius ad correctionem ·
Ceterum q̃ dicunt de votis prin
cipalibus ſolarem diſſimulando me ad
pota enumeratis qui vota ſolemnibꝰ

nterpranda sūt magis ad intentionem cōmune que illis hērent aut his debet qm̄ ad particulare intentionem volentis aut particulariter in re ipa sicut cū actor intrans in terra cū sua interpretatur ex intentione sua quādiu intentio sua sit pala erronea aut stulta peccat certe nec ad ipleonē voti hēat sīmo q̄ suppositis aūtis semp̄ cessantibus habet ipm generalis ecclie Ihoḡ nūq̄ ꝑsumēt vota subditorū sic mutare dissuare velare Deinḡ q̄mmr ad quid ꝓfuet institutio generalis et regulaꝝ quāt̄ pdest nulla possit a salubrius institutionū quarū habet nisi trāsgressores carēt horrēdissima morte mor assimilabit et ꝑdat quāt̄ ꝓcā nullū sit dāc medium mi parui mōile et meritū quāt̄ postremo sī ꝓtēdat Augustinus et Benedictus voluerūt cē mutuarij ut vulgo dicimur aliorū quoḡ fl horū negatores pmptissimi no ꝓmissores Num ꝓcā q̄mmr cōs statutū filios regum fecerunt cōs gehenne filios no iam in duplo sed mille cuplo plusq̄ putaḡ si hoc sentiē ne fas est nefas vnq̄ erit dicē q̄ via mādatorū dei ipi non fuerint horrendi et laqueis atq̄ ꝓpitijs infernalibus implenerint Voluerūt ergo constitutiones suas non huic robur par ad legem dei obligatiua pure ꝑceptiua quippe nec deus hoc de oīb sua lege volūt voluerint insuper super suas institutiones nec quatum addunt ad ꝑcepta dei et plurimū accipi uel ut mōitiones salutares uel ut cōsilia uel ut mādata temporalia penalia quorū trāsgressio aut nullus aut brevis discipline temporalis obnoxia cētiq̄ nescit cōs no nesciat Dandum esse timori dei laudet no totū humano pauori iuxta consiliū sapientis q̄ insuper per timorem dei declinat omīs a malo ita ve fructuosus subiect timore ꝓficiens ꝓficiēs ihūm xp̄m et hic ter

fieri

ror nomiḡ brīs est sed ne minus Ihūs viuēs abnegauerit tales ꝓcēs spūs sto plenos Vñ dicit et Augustinus ceteroḡ non infructuosa sūt ea que recti sunt qm̄ eorū sine dubio ꝓcedes longe impiis aūtibus amplitudinat stamisse Constat aut nonnisi ꝑ multa religiosis expressa verbo cautū cē ut volens regulā nulla trāsgressione cuiuslibet humane sine institutionis reus sit ad nocumentū sed tm̄ ad disciplinā ordinis ostitutū hoc indelibate vtile dīs Aug⁹ et sapientissimus no vidit et ista hoc cognouerit non ita Ihoc plane ꝑcepit et vidit et sensit Augustinus hoc Andreas hoc alij sanctorū ꝓcēs Et quia sufficienter ex recta ratione et lege diuina et moribus traditionibus sanctorum patrū ꝑpendā et regulā sua ꝓsumebant explicationem hac nouissima vsi sunt quam tm̄ istis diebus ꝑ ter scrupulosos et simplices inutile et non negamus Vellem nobis dicerent auctores illi religionū et ꝓfessores Si quesisset aliquis ab augustino etre vbes ꝑ ut non loquamur in claustro ut ī gestibus corporis nos ꝓportos ut ī motibus oculorū nos castos habamus vis ne ignare quisq̄ horū ꝑcepta fecerint quē aliude ex xp̄i libertate hereant ille sit reus capitalis omnīs vis ut mortali et ne mortis supplicio condēnatur Nouimus sanctitudinē animum ꝓfessionis ꝓ Augustine Nouimus ꝓcedentissima tua discretione tua q̄ audire in videor vidente et ad quod horrore animi et ꝓfanatione facti dicere Absit hoc o ꝓfessio spūs vos sic iudicat dīs est ego miserim ꝑ salubre est dedi monitū uel ꝓfilium ego si illud trāsgredi regimen disciplina regule erit super vos que vos habebit Imo volo ad sanctae nomen xp̄i reneros nos adhuc ꝓficeros iuuenes

assuescē non negare erudirē nō
perdere hoc est enī tali viro dig
na risio ¶ Proinde neqnīo scrupu
losita⁹ hēat qn̄ radicitus ax
sirpetur Sineramus a nobis
hmōi⁹ quid addit obligatio re
gularis ad xp̄m seruitutē cui serui
re sitma ꝛgemimus ē habias et ēg
mine q̄ mis enā existimet velle nos
culpare disciplinā laudādo hb̄m tē
Addit aūt mamnis hec regularis m
stitutio multū per omnē modū
p̄mo quia ad pena ab ordine ā
superoꝝ tyrannī religiosus trans
gressor enā minutis horis cotidiē
non im secularis habet hec vacuo
locū mōm obligatione potissima ut pū
mo mūsitate pātis si quid cōmīt in
ratus ad multa fatenda et si nō sub
pena pī mortalis m omnibus que
unasse uidet̄ sub pena tamen per
minutissimā m flagend usq ad pūano
nem et resecationē mēbri sue usq enā
ad penas quales dantur piratis ꝑdi
tis apud deū multis pīnis reus hē
nenit poterit et si fidē hoc absq; culpa
sua ēmali no tamē absq; cū ipē idō
neq; q̄ueri neq; mīmīmē et obmu
detet hoc mare verū est m potestis
quorū finis ī mediatus ē bene regu
lare holes m vita cuiuis et potissima m
eis sūbet que vite hinc expiati deser
uīt si finis ē temporalis nome medi
um cogens aut ordinās ad illū finē
ut mlis est ē temporale debet ꝓpter
per reatū pene eterne nō obligabit
princeps potissimis de perse et ꝓprie ad
obsuationē legis sue ut talis est sed
m sāmentalibus et dnīmis ēcarijs pla
cebit scrupulositatis sicut ad finem
supīmi directius et ī mediatius ordi
nātur ꝑplūm multa sunt mcepta plus
mōtoria q̄ ꝑcepta sicut in religiosis
¶ Amplius 2o si religiosus contemp
serit regulā suā et sui superioris auctori
tatē ēnā m his que appellantur mo
nitoria et p eo ambus sola disciplina
ordinis stantum aut superiors ē arbi
trio dēbita Ille peccat grauius q̄

et mōmīi cōtempnit aut Vnaquo
et ī medium quid aut sit contempnē
sup̄ docuimus Imaḡ si passim et absq;
p̄tensu quālibet ignorāne vel
fragilitat nel ꝑpotentie velocitu pro
sua hibidine trāsgredi q̄ue mōita
sunt velocissimus Affirmis ē ad omīa ue
lud vnus ex secularibus palam est q̄d
contēpnit p̄sertim si super hijs ip̄e
addiderit primaria que vocauit disciplī
na sic accipiend̄ voor illud bernardi
et aliorū cōtra dicentiū talia ē cōmā
da si contēpnantur nel si fiant ex cō
tempti Tarent autē hoc ē tempti
qm ex fragilitate humana uel quadam
lem curiositate frangit silentiū aut
talia agūt oppōita hijs que mōnia di
cunt̄ bernardus sanctus Propinc q̄ pu
tat sunt ad disciplinā ordinis si et dū
illa iuste requirer ab eis cōfortemt ad re
gulare institutionē et ōsuetudinē bonā
in talibus obseruatā Primū ido admonē
sit modestiamus quia non licet abbati se
uerius iusto preter regulā et consuetu
dinē punire talia mōnitoria transgres
sores multorum m mūsitatibus et
collegijs cetisq; potioris Nam in talib⁹
consistendo legem sanat Iniuria hoc
videre est q̄ nigh reatū ostringuntur trā
gressores tēmporū institutoriū ab
certis horis Canonicarū et festoriū et
similiū et si pro habito ꝑt plurib⁹ ab
q̄ cōsensu subditoriū imponē eis nu
ḡa magna festoriū aut aliorū cōmo
dū spūalū preter manifestam vtili
tatem et nimiam cultus dei pro
loco et tempore sit absq; cōsensu eorū
talium nē fiunt a prudentes sacerdo
tes interdicta matrimonia nam cre
bles qua dissentiūt ipi nt nubant
hereticis de pluribus m qualibet poti
na ¶ Prudens 2o religiosus qua non
sibi soli vivit sed cetis nā tam bene
fratribus vitis et moribus q̄ cōsor
tibus et coadiutoribus suis Reliquū
est ut ip̄e regularius vocat subin
go quādā colligātē eū ī cetis alio
q̄n scandalizaret suos et ī melio
ē ei ut suspendēdit mola asinaria
negociorū ad collū suū et

demergetur in profundū maris ā
gustie et angustie tribulacōis. hec
coactus et hoc scandali pretium fa
unt ut sedulus aliqua facē ul'omit
tē teneatur. potest insuper astrengi
pro bono totius cōmunis religionis
ad aliqua que si solus ēt libeā nē
te reppiret. q̄mō mirū de religiosis q̄n
ipē princeps secularis pōt quosdā ex
subditis tutos ad aliqua cōpellē. pro
manifesta necessitate gīalis. ita in vnū
sitantibus et collegijs. Ex hoc pcēa
silentiū frangē erit in casu scādali
q̄ue de iuris aut stricter aliq̄ talium esse
sarū aliude leuiū dūi nouerij inde
uel tota religio turbaretur. ita q̄ neg
ligendo minima ipē religionis vigor
paulatim decidat. et in magnis eā
totus absorbeat. Verū est illud q̄d
salustius dixit urbē romā. a cesare in maxia
fortuna minima est licentia. q̄ cū mar
imis viris nel ordine nel sanctē ul'
gradu sublenatis. tamē potius in ex
emplar aliorū. multa q̄dq̄ nō liceāt
saltem in publico. q̄ne aliude nel in
occulto liceāt. sic forte carnisicen
absq̄ pcō mortali in cruribus vitu
posset vti carnibus. si solus hoc pos
set. et si parum ēt cor eius disciplī
ne ordīs subiacē. hinc in rationa
bilib' debet tunc q̄ esse. et scandalū
formido et aliorū prospes. pcēa pu
mūtur tanta seueritate defectus q̄
fiūt cēa misteria sacrificiorū. mar
ima cē missa. oratio. oblata sacrificiū
sanctū. et mōimenta misterū ornādo
se. q̄ illic possit negligēa siue impē
uemalis non mōlis. sed in pcipiū
scandalū fedare seueritate vindicte
Si q̄is ex sacerdotibus diuerso
rio pcto potuit absq̄ offensu ꝓpo
fien. super se statuti. ne in mōmo
nigetur. Prudemus q̄ neq̄ hoc
facti est. sed si q̄ueniet inuenet si
bi q̄n talem statum sponte legit.
q̄nis rogetur ei. sed et q̄nis ogere
ponit. nullus. si non forte in casu
publico aut reuelatōne dūna aut
turba ꝓba que sic arcei mēbatur
accessisset. an voti liberatus per voti
facta est nūm. Si dixerit iterū q̄
consensus mutuus viri ad feminā fa
at mēdōm de iure nāli. q̄ statuto
igitur prime potuit quo pacto valuit
inualidare iuris illud. sed neq̄ et mat
expresse q̄q̄n vom. Prudemus ad il
lud. q̄ nō potuit vouit sed voti solleg
nitatem per ordinis susceptionem.
si nescit quatenus. primū tenebat quos
dam ex doctoribus negatiue. Diuersi
dimus aut ex quo sic. quia ex
clia ul' limit hoc ex inspiratione spūs
sūi a quo regitur. nel q̄ cōsensus in
ditum quodāmodo potuit sub
auth sup̄iorū q̄ nō potuit ex
cia nālitate prohibei ne fieret. et inuali
dari si fieret. hoc in aliis sensibus poh
nitis vendicōnū et emptionū pala
constat. Sed ad rem nūm vedo
dicendū q̄ nomina salutia sunt mi
nistrorum quibus adhibentur pene
tentiales ut perueniāt. q̄ne est hoc
religio opponet aliquis. velle homes
timore non filiali sed plane seruili
ad obsequiū dūmū trahē. Prudemus
q̄ nemo repente fit sanctus. a mōdo
seruili corrumpitur filialis. quia eā
timor seruilis iste vadimit ē filial
ex voto p̄mo. q̄ ex caritate suppomit
processisse. ob hoc non absimile michi
videtur. si dicantur actus mōdi pul
chriores etiā dūm pro hora polo tamē
re dispalme aplentur laudabiles
ē et suo p̄mio non carē. Quine
vanis adest aliquis horret manū
meā. timet. ecce celibus postulat
ut ligetur ipē. ligatus et si postmo
dum reclamet et nexus eruere
satagat. sanantur tū et laudantur
sibi q̄nq̄ sua nausias in laudīmatē
vbi nescit q̄nimatur. Subinum
minates adhuc aliquos audire in
dor ex his q̄ni pretem hoc super
alios. et ipi nichil sibi q̄dantur
In roma mgunt superiorē autem
in subditos ciuitas. cis sup aliosq̄
religiosis. In subditis magna et
liberā mobile via pandit. qua ī tā
ta p̄mitate p̄uaricationis ardine

debueras. Demq; ex hoc multo
quo tue ex solucione ſmarii ſmoi
bus mpijs. michiliꝰ magis quã an
tea doctꝰ simus. Dim ad ꝓuocãda ne
mendi est. Audiant qui tales ſt
ex ecclia pastorem ecclie. non dñantes
aut m clero sed forma facti gregi. d
dñi per ezechielẽ ꝓphetã. Vos
qui austeritate ꝛperabatis illud quoꝝ
xpõ imponit onera ĝuia et ꝛportabilia. ꝛ Intelligant eandem ee ꝓ
cepti omnibus ut nichil addatur aut
diminuatur ex vbis dei. si se velint au
diri. Audiat ꝓmo dñm in lege sua.
et id qđ audierint tamq; ꝓones et
nũptes alijs nõ ministrent dei
nent non sua sed dei aũte. ne dñm
qui eos sperneꝫ. dñm sperneꝫ. et necꝫ
moins reũ se faciat. Vñ in cãnis
que in xpi lege nequaq; firmam st
que ꝓterea magis ad cumulũ hui
vite ꝓficiũt. stanciat qui que statue
da unde agnouerit. ita tñ q; stabi
lier m quãtum sua sint. hẽ velint
quã molesta. et fatigãa. quoꝝ mi
rum nã ꝓgressores ꝛpali non ee na
turaliter plectendi sint. Ceteꝝ
palogizant qui sic argumentantur.
Non est potestas nisi a deo. et q̃ quid
ꝓpinamus. quodcunq; nobemus in ter
ris illud ꝯcedat deus in celis. omnia
que ꝑcepta nã dina sint. et pa
ris ad euangeliũ aũtis. plane sic
ꝯcludet quiuis ꝑceptꝰ etiam paga
nus scripꝝ hẽ aũtem eẽ vite et
mortis. sic ꝯcludet omis lucubratus
in theologia et decretis. se hẽ ꝓfitem
mẽpretãdi sacrã scripturã et ꝛmu no
bis scolastice et doctualiter sed aplica
aũte. sic libri ab ecclia approbati ꝺb
eent actuali fidei ꝛnit biblia. Fate
mur itaq; data plana et ꝓncipibus
ꝓfitem a deo. sed ꝛcedat qualis et
qualem. docent nos exempla ꝑdi
hendi in theologia. et decretis.
datur a ꝓa aũte qualis aũtis ex
ponẽdi et mẽpretandi sacrã scripturã.
Non tamẽ ut exposicio illa sit auctoꝛ
ritas, publica aut alis aplica. sed

est declamo quedam magicaꝝ et
scolastica. libros sacrꝝ approbat ecia
Non tamẽ ut robur auctoritatis te
neant par ad catũm. qđ ut stant
in multis ad edificationem
non scio. est m ꝓcto. Plan signũ
et ꝓncipes hãt aũtem a deo regẽdi
ꝑpli sui per leges et instituta nõ
legeꝫ dimus. ꝛspiamus. non q; leges
sue et mstrationes censende sint de
nme sed ꝛcipiende sint ut saluba
mõnia. nec leuiter contemnẽda
Quoꝝ tã aggressio pena hr nõ qua
libet. sed qualem possibile sit. q est
hoies infligere. ꝓterea concludi
mus maiorem debere obedientiã
plane et ꝓncipibus in eis in quibus
sunt solũ velut ꝓones et nuncij.
q̃ in illis que sue ꝛcepta sut ar
bitro scripturarum. exemplũ manifestũ
est in ꝓcombus denũciantibus po
pulo legem regis. Nouissime q
malpat nos tamq; dilatem. via
obediẽcie. q insuper nichil addi
mus mãdato. addit. aut quid eẽ ni
dia uel scrabi uel fieri potest a ca
lumpnia alienum. stimus q ꝛprob' oĩa
coopantur in malis. omnibus abutti
mur. omia in laqueos. et denpilas
pedibus sens ꝛnit. michi certe
solem et plumas nullus dicet mun
les. quia ex ꝛcõi actione sicut ger
minat ulex plane. ita plures inser
viles pullulat. nec flos vmquam
ideo extirpandus est qua bubones
nemo plane malus tam lazo q̃
stricto fime laborat. Juxta ubium
flatu. hoc est in malis suis trahit
doctrinam tam lazam q̃ stricta in
in moribus. Deinde mirꝰ q̃m
vanum dñi dicit se nichil a multo ho
nore deferri. nos non. nichil attu
lisse. excusat me ꝓfitendi. mane
quã augustinꝰ tam ꝓpinat doctor
quodam loco dicat aut non aut vix
in hac vita attingibilem. consolatur
me ꝓcea dictum cuiusdam hispanen
a ieronimo repetitum. meum ecce
et missis. et si nemo alius alius au

dicerit quicquam non de multis alte
spero. hos alios nec quero. oculos
mentis et corpis obnolunt crassa
nubes desiderioru et fantasiarum
animalium quibus non stolasce dis
cola vanas non veras placet.
quos cure iugis vicioq; confundit
nullam expecto ut aliquid tenue
aliquid elegans et aliquid expolitu
accipiat. non si ipse eam solem di
gne ut apte prodiderim. nec mi
usurpo michi tale aliquid edidisse
quod ab aliis dictu non sit pa. hoc
ego pocius in laudem michi deputo
q deu sedulum et doctum que eius
est more et cordibus homi. meis
uerbis orphanu et veritatis luridam
similam quasi de quodam uolumine
fumoso fimoso dissordisse neboru
fen splendescat. dicat modestu fare co
natus sim. q an placerim illorum
sit iudicii qui pharisaeos visis
tantu ubi pugne merite preceptor
ni sciut plaudere imeu ita fine
operis dedamus...

Explicat liber de iuta quadam aie
a Tanchellaria parisien.

Ad amissale cuius dedicacio p oi pdu
et stans reguladi

Sinite pmulos uenire ad
me et nolite prohibe. Tali
um enim est regnum celoru.
Cupimus legislator nr et doctor ihs
sufficienter prebuit instructione cu
doctrina operibus et exemplis ita em
recta fides habet. Et qm parum cure
non uelis est puerorii et adolescen
tu cetus. uoluit idem ihs abstr
ab greuis istructionibus et institutio
bus pretergredi. qm ea aliq norii
tunc pricium et omi per hec fiun
torii minus benuola indignacione.
uel insipiencia rudem. uel aliam
plusq satis erat inflata q sapiam
depescunt. eorum qui prohibebat sibi
pmulos offerri. comminado offeren
tibus. Sinite mgi pmulos venire
ad me. et mgi ab eo quereture. cur
hec un sineret. subiungit causa pcu
pua et dnica. Talium enim est regnum
celorum. et in matheo sic habet certus
" discipuli aut omia habuntur offensus
" q ai audisset indigne tulisse. Erant il
" lis. Sinite pmulos venire ad me et
ne phibueritis eos. Sine verba si
cut ipse ai suo pondere sinarii. ostendimus mgr
tem sursus acerbe mordacesq; inue
nimus matiam habere. in assequi
pmulorii salutem et accessu ad xpm
pediuit. Et un profecto audire dig
ni erat q tales sunt. abstr dis
amaindo reprehensionis. procul esto
omnis subsannacio. primens. un
temur pmulorii humilitatem. de pue
rilis locutiuncula. nichil hic contem
sa amonitate reclamem. attenda
mus pocius qm modesta increpacio
ne in discipulos quis usus exprim
endum indigne ferebat. Sinite
pmulos venire ad me. contempe
mus sermone pro pmul. no mag. denigr
noscope pensantes rudia et vulga
ria verba si opus est balbutire more
muteau et meu bleso ore sermo
nem ai pmulis dimidiau. dum
intelligatur id q volumus dice sat
est. tu ad aiandum docendu q pue
los venire ad xpm. Tum ad tolle
dum morii scandala magis quod

quēpiam sanctum dignanter aceiter
coarguendū. Sub paucis igitur cō
sideracōibus ꝙ̄ nūo ordine hui
do distinguatur. prīs opuscūli. Prima
considerans scit ꝺ̄ paruis quāta
necessitate omnis et ecclie vnitas
te uemant ad xpm. Secta loquit
de scandalizāntibus paulos. dum os
meos non fuit venire ad
xpm. Terna subiungetur de diabo
lico studio cuius que reducūt paulos
a via q̄ duat ad xpm. Quā ponet
apologetica pro baculo mee defensio
nis. et simil exhortabit paulos per
me indignū venire ad xpm. Sub
mitto tn oīa quōrum benuole suppo
nis mei in hac parte. et neq̄ sensū
prūm. neq̄ prudentia. neq̄ iudicii.
ponam amicorū meorū spūalium
consilio. ut sit zelus mens arbi
trate temptatus. ne ut sit arrogans
in scripturā. ubi vō ista mecū senserit
aliquā omīa que homines carnales
aut ignauos, aut paucā aspicientes
enūgauerint. corruptus sit iam
dicens. cū secundo. q̄ per ista
mala et bona fama ventur ad xpm.

Prima ꝙ̄ sideratio

Bonum est vino aut potione
ritu ingrū abadolescentia sua
lugum mitte ihīe illud. qd̄ xpūs as
serit. et suaue. et onus leue. hīs
mōdi veritas fiducialiter mandato
diuine gre. que iubetur exemplis
se ad eā fatō habūdantius. quāto
acrius et diuinius exercent. ubi vō
maior est gra. ibi magis est
ipsius fortitudo mūdi assistere atq̄
corroborare. Et e regione stulte
vulgi dei iusto iudicio. ut qui dei
gram neglexerit. uel repulerit
abutens dono dei et talem. sibi
in patriarchas in primo status vi
gore diu fas erat. postmodū ad ea
neq̄q̄ recursus hērit. sed absq̄ di
gra quos salnabitur. quos subsistet
quos non pecus in dampnū mittet.
si tum pudicus, dum nondū offen
dit. nec p̄ meritū fasce parentum

neq̄us ut dius ascendē ad vtutes.
quid fiet dū hostis fuerit. dū gran
dis ciuitū sacrona cernuē senectu
tis curuabit. et p̄met. porro quos
nesaat primeuus florentis etatis
sinit. et in plūs et vinis et ebus
ceteris accipitrū libres exīstē. Ac p̄ mōde
obscena paulorū gressa esse qm̄
sciūs de biblia retū. qui nō vita sua
deseruit. sed a vitiis reuocāntur. Op
tima quāq̄ res imperitis mortalibus
auxit egregius poeta. Ampliusq̄ si
rationem dimus virtutis attendimus q̄
ab aristo. vocem cupiente presen
te vocatur alrea natura. ppetuū est
nobis mala assuetudine onerosius
amari. atq̄ debitus. et bona nobis
factibus suadū. Quōrum. Interea
asserūt phi omēs et poete cū theo
logis. non parū refere iuuenes sic
uel sic assuescere. q̄ nihil est aut hec
quibus huc inbet. Tullius optimā
formā vivendi eligendā. et quā iocū
dam reddāt assuetudo. Sed male fers
assuesce. fers aut nasc. Et fluctus fi
gre equū dolam teneri. cernue ma
gistre. ne via qua mouet equos
venarius. ex quo semper exuit
pelle lacrimis aula. q̄ uiuat. Sibus
catulus nutrit ad hibe puero pectore
liba. puer nutrite melioribus offer.
Et uno semel e imbuta recens ser
uabit odore testa diu. Et. posteremo
si mariam vim assuetudis puisse le
ges et sacrilege suppliciones indui
nr. Aureos cōmendat. Homuli
et vitiosi mores put conspicitur
Aug. et aliorū plurim. Et uus
dubimbuit assuefactionem rea religi
one et castis moribus. plus hec ve
nustas q̄ nō nigrum. et opitulamur
simit. possemus gre. dimittus impera
te potens auxilium. Et uo cū cre
bro mens mea erubuerit. dū so
nabat iuuenū subitissim. ille insula
Angelicus iuuenis somnus sathan
zat. tamen plane nō nudo quid de
sathanate iuuene stupendum sit
in senectute. qui pusillis mendacijs
accesserit. quā sit consuetudo. si

+ incepta abs h
orcs

¶ prima figit
¶ Consulat igit ē ad
qd optimū ē offre de
qui seres ysis z mo
bile senectus. qm ex
ore infantū z lactentū
ysiat laus

¶ assuesc. adeo iuuen

angelizans mnemꝰ et vicijs ob
tens m semo sathanas sed blas
phemiꝫ hoc pnchm ad mentē ob
ceans vulguꝫ ut reliqua multa
Idq̃ mōstrat ad pdcam vnq̃ pdi
Dis minoriꝫ negligentiorū q̃ prin
lorū suorū, maior nr̃a bilis est
opa. quatenꝰ nō tam ut cōs ar
guant aberrēte pr̃ij suarū q̃
nō irridentur a spōsis tm̃ dāt
er bñ mōstrat q̃ui profecto sint tra
ua anis infrēis. quibus m est vere
audia malis obstans conabrīs.
Et hēn ita est iam m pusillis laū
dantur incōsideratis frāis pare vil
nis. impurīs oīb⁹ et blasphēmijs
et obstenitantibus assuetis lubrīcus
m oculo m gestu oīmō dissoluto
Et vere qualis mest talibus par
milis pdcant viri atq̃ senes pśen
tat minimis xpianis condiana a
lamnas. non fallebat ergo sed ereti
spectnē considabat q̃ affirmant
vestimacionem mouri ecclarū si que
ram fieri nichilandā esse m par
milis. Anima q̃n nimꝰ corrupta
min⁹q̃ teneat mferh sint cōparo
res inemūtur doctrinarū saluberū
Etsi hoc formassis non satis ad per
fectum. Istud em notasse videtur
Arg⁹ leo Dicens eos meptos audito
res morales fr̃e nolens per hōnē
gare vpm eis ymlem crist⁹ mi
Diximus aūt sibimet ipsis pmul
q̃mpe aph sit ad acquirendā bono
rū studiorū exordia. q̃n nondū sal
sas opiones alimꝰ imbiberimꝰ q̃n
non radiamꝰ, sunt pmaqꝫ ad inven
ciones male. vtres sunt veteres
pro liquoribus optimis. nouelle pie
tra plāctones q̃ sequūtur leuit
qua. Dicentis. mamꝫ defleuit. eia
her scaus m sembus plens dieꝝ
malorū. quos actus fragus q̃n fler
tas Si pōt ingi Ethiops pellem suā. Et pardus
varietates suas. et vos poteritis bñ
facē cū didiceritis mali. Et si intra
deductionem hanc reparo eccliē et
eius cultura tuanda cēt a pusillis
sicut cētrudi pōt efficacius sanctiss
mū hoc opus evadimus si m cele
bērima ciuitate parisien. vbi cū sē
pusilli qui per vniū salem dignē
xpiamarē. Esse quoq̃ poterūt alio
rū doctores instructores sē amodissi
m maxime domesticorū. Ex hac
ptēa ꝑsideratione q̃ns est nullum
magis ōnicū eccliē et ꝑsentie vi
am aūt xpō. m demolitionem eius.
q̃ facto aut vōbis clam uel palā ob
mantem voa xpi dicentis. Sinite
pusillos venire ad me.

Qui confidimus.

Qui scandalizauit vnum de
pusillis istis vnimis qui m
me credūt expedit ei ut mola asi
naria suspendatur m collo eius et
demergatur m profundū maris
Tristō. Hic dicit dubitatē nepias ē
nec ot m hō ibo vn dimittat mistuo
mtellēti trāsferēdo ad pusillos spūa
les. qui tralatē ēna pōt mtelligi de
pusillis ētate. Et accipit forte pūn
palius et pīno de eis. tamq̃ scan
dalū pusillorū periculosius longe sit oīm q̃
aliorū credentiū. Et hui teste omnis
Talis quilibet est cētus m vitium
flecti et dū semel corruptus ē non
eque leuit ad vīrtutis formā et ca
vitatem reduci. ꝑtēa talium scanda
lā pcauens ꝑceptor. docuit q̃ ma
xima debetur puero reuerēna. ne sili
q̃ fiat impudētū pranū et obste
ratū in offensionem sue pūne Adhꝰ
redit ibum xpi pmissum. Sinite
pusillos venire ad me. Omnis q̃pe
scandalizans pusillos suo accūsat ad
xpm obiectus est. hui demagnificis
mis utrobiq̃ filiis fere cū pōtifice
a xpo. pusillorū indeles dignitas. Ma
gnus dictus est. magnus est regnū celo
rū. hic asserit q̃ angeli eorū semper
videant faciem patris q̃ sunt in cēlis
est. nunc ꝑsuper est euitare modos
scandalizandi pusillos obstinatos. Est
enim scandalū dictū uel factū minus
recte. ꝑbens aliquā occasionē ruine
fratris ideo peccatū uel cadē fratris

pmlos m via morū gradientes
ad xpm. scandalizat eos hor aute
dupl̄ fit mr̄ oꝛe mr̄ sermone et
ywobiq; dupl̄. directe nel indirecte
Indirecte quida scandalizat eos ah
quis dum non ꝓhibet scandalū qñ
sua auctoritate posset nel debet quē
admodū negligēs nauē submergit
nauem. nel certe dum ymperia vo
lens ꝓhibē scandala impedit seu
ammeliis aptis seu detractionibus
oculis seu dapnis et aliis mlledis
ꝺbꝰ machinat. Vtrūq; illud scanda
lū ꝓbīsse visi sūt dispnh. dū et
ꝓhibent et pmlos remre ad xpm
et a malicijs auertim. offendibus autē eis
irracionabiliē hec egerint et non
sm̄ piam indignacō xpi subsecuta
aptum dat indicū. quos videns
ihesus mox evanuit indigne tulit
An opis hui⁹ pna nisi indemne m
dignitas. que ad indignacionem
cōmouē potuit dignatissima ihū
minime. q ipm̄ benigne inuitat fontē
volunt quasi turbare serenū. modo
verum meum leue expressū quod
facili aliud indigne tulit xpūs qui
ipā erat publicanos et peccatū sacrile
ga maledicta ferebat. dum indigna
batur falsa ꝓphetum iniusta actionis
tes. Tur cū peccatoribus et publicanis
manducaret. videmus ywobiq; scanda
lū fieē. ne cadat indignacō xpi si
prenos. Nam indignacō principis
mortē quādo magis indignacō dei
Scandala quidē opm et verboꝝ q pala
et directe tendūnt ad lesorum ped
bus quos no intelligit. Sunt enī
qui scandalizari non ꝓhibent cū maleface
rint et exultant in rebus pessimis.
Et diabolus persistat seruos quos pos
sint frenoꝝbus suis accumulat. si
sibi ad ml aliud tendē videant qm
ne ꝓh peant aut ne pareꝝ comitatu
detrudentur in mfm̄. Talem olim
cantilena passa est romana respub
lica et mlos expulit. cedia
Execantur eos ut a fide discedant.
et ut dan in reprobū sensū agant

ea que prudem apls ad xpm scri
bens enitiant et q vix mlli ee
de potuit longe dēnora et abhōia
bilioꝝ nec sufficiūt sine dampna
tissime pissime pdnom extinci et
pricipi mlli primitan sagimus
mlli nocere et angelice puritati
cauend patn sanctissime qui oia ꝓdet
oia emaculent execandis flagicijs.
Tanta e nimirū libidinose voluntas
effrenate fit phas omne nephas
cōfundit furor inflamatus et ꝓfun
datus victoriā ut volūt sensit
exigentes. que mlti vesice posset i
ter demonia et alm̄ passionibus
suis agitatū. nisi q amplius addo de
modo eni pena plus e hec nequa
que alti ad culpā detestabilem impu
tatur. Q tremuit ergo si mēt tempes
tate plus solito sensus et cogitatio
hominis pna sunt i malū ab adolesce
tia. qñ cum p mala corruptione na
ture. surgunt primi qi lac ꝓpinale
ut sic loquor sumem peccatum. de
q multorū primum et mgtorū cima
uel nulla. uel vltima est de primo
rū suorū moribus et eorū disciplina
custodia. Quid go stupendū
q absq; ductore pcm in via lubri
et tenebrosa. quos angelus dei ma
lus ꝓpugnat. cadunt ex facili. unde
negligēs eos solūt cet. ponūtur ante
suos oculos opm dictorūq; nephā
dorū exemplaria. primo et pricipa
rū agnomōsarū et sp̄ primo las
ciuiaꝝ simulachra. ad que asp̄ne
vestimenta mīsi p̄ius operiunt. Audi fa
cinus. cacus et velocius nos corru
pūt exempla domestica. magis cū
subeant animos auctoritate ꝓpria.
quid aget filius nisi q pater mīnente
audit. ad quod vetoꝝ mr̄ puberis
illud eglogia cauenda. precū supplu
mur sua ples. Im quem mr̄ia in
multis desit remediis locus. quia
que fuerūt vitia moꝝ fiūt. Inde
Senece ꝑbum Nomē quesq; scandā
la ꝺet ubi ꝺ pessima audent pro
pinquis ꝓponendo in via morū.
Et ue talibus scandalizat ꝺ noia

malicia eoꝝ

vim sed multos ex pusillis xpi ne
non sinit venire ad xpm. Et vo
s. standalizates m obstaro et mo mil
to rectos corde detorques sint nō mor
dissimo. Ish sint ut dicim⁹ qm po
nit scandalū non mediate et apte
ante pusillorū pedes sed velut a la
tere. Nam detorsibus cordibus eiusdem et
sinistrosibus insidiatur. cos subsan
nat. infamat et calumpniatur. qui
non deuocione religiosaq; pietate co
municent pmulis in doctrina sed vlti⁹
in curiosi de uel vposi uel fictoe
alqua. hec est vulpecula. primo dra
bolica p callidtas que ex obliquo
insidiant et mordens ut colubri non
sinit pusillos venire ad xpm. sin⁹
peste ~~minuat~~ est. occultius qui aptius
Tales cōpesce debuisset illa sapiens
precepta. noli phibe bñ facere si potes
et ipe bñfac. Quis capiet nobis
has vulpes pmulas que demolit
vineas. et florentem ecclie ortum
exhaurit. Subintrat enī et repit
ex occulto. nec illos deprehendes nisi
per vestigia. Et que sint hec nesti
gia. Consilium pacis. floz. quo
cunibet pulchre morū. et emulsio
salubrium plantacionū. et q̄ ve
rissimus auctor accredit qui culpet
ea quo pacto ex hominibus fiunt
vulpes. Et quia voluptate dicā po
tius malignitate ista agunt. Videt
ur de nonnullis cos forsan mo
ne timere se detegi. alios tranquil
luos eday. si qd no agūt fiat ab alijs
alios fidei religionisq; contemptu
exagitat. apud quos pietas omis
non nisi fama queda et animalis
phabitas iudicatur. Deum nos in
chil horū sed sola repudiamus deuo
nis enomi digna verat et lāgui
dos exercitat. Ne insidie ab alijs scā
dalis expedit autoribus mag⁹ noi
qui tot animarū parcentiū a via dei
rei sunt. Ecclam nel palam scanda
lizant et pdunt. Postm dū no sinat
pusillos venire ad xpm.

Sequitur tercia admiracio

Quis conuertit fecit patrem ab
errore vie sue. saluabit am
niam eius et operit multitu
dine peccatū. Ex hoc libo trahere
potuit gregorius. Nullū oe deo
gratius facere ficri qm̄ zelus animā
q̄ si nauis sollicitudis mgetudine
si tot vigilijs et curis mortalibus
per media vite pricula queritur ho
mines saluare. res vmas ia putri
uas. Si colligē satagunt vules
frenarū ydiotū sarcinulas quas
aphis arbitrabatur ut stercora. et
dum hec agunt laudantur ut in
dustrij. ut diligentes ut officiosi et
vules. cur publice videre oro qua
m est nel inerma ul infidelitas am
marū mortaliū. salute nō curare
xpianos. imo quahs illa est. pru
dentissima prudentias cos mulcare
vissq; nisi apertis nisi occultis
impedire. qm dicē pmulos satagūt
ad xpm. ne currant in tempestiue ad
importune oportune diebus fes
tis et pfestis extrahunt aliquis
bouem uel asinū a foueā. et huic
et nō phibetur. qua ratione coarguā
tur aliquis tamq̄ importunus et
stolidus. si ingrū studio et omis ope
cetur animas trahē ad xpm ani
mas ipsas. Imo profundi viri
obrumpāt cathenatas pedis. vinctas
et medicamē et ferro. Quod nis
pt manus tua. nisi mit operare. in
bet salomon. Et cui⁹ manē
femina semē tuū et vespe nō cesset
illud. Et si virtus simul mollis
erit. Contempnēdes amatores re
probi vbiq; libet. non times homi
nē male cupire. senatū amicōb⁹
et zelator xpi ad lenem flatū ve
ris aurā libet. velut ad motē repe
dabit arridūs ymbia. spūales do
mus dei templa. et sacra sitz vi
nea. ciuitates scōrum regnaq;
lesta mētis passim sinceritatis
rapanbus et infinalibus flamis

minus d' medij q̄ in pma. q̄tu mi
nus apellē potest hostis

manus nec. q̄ nesas q̄ magis eua
ngelica vel

mra

oim dnorū et opitulari via len
tescit merita porro quatis extolle
ventur fame pronūs et medicis
grans ingēs opas suas salnan
dis egrotis et ad uocatus sine qs
tu paterinas et artifex omīs sue
artis utilitate nil rebellantibus impgnes.
pient Qualis igitur erit inter
xpianos non ministra sed infirma
fumedicus sponsus animarū ad
uocatus et artifex salutis earū in
culpatur exhibitur prohibetur
primū nominā tot cottidie pessimis
allegijs vegentur ad mali et nullo
uno conducat nec virtutem proxa
get pro meritis ad bonū demq
primū dira fame ppis examinati
patiūt pene Et nemo erit qui fia
gat exqm enā obstabitur franqē
nibus. non ita docuit xpus nō hor
tat nā mō regnandū animabus
cōparat se galline quā multū amat
et ea fetus suos ut aiq aut ipsa.
qb informatur pietate dicit. ale. dilect
plumeq; luxte fuit. rauefecit vox
querula obmutescunt pdicatōres et in
genū negotii sup vires ardentiate
pullos tuetur. Et nos qui xpi sec
tatores dia volumus in hoc ope tor
pescimus observabim⁹ tempa. me
dicinis totis quesemus absit tuem
unt aut mō plures reponēdi pau
los in via ducēte ad xpm vnus est
pdicator pudica alius monachus se
uera alius magistralis disciplina reh
quus et religiosa xpiane ppe confi
tio Sentiat alius q̄ voluit ego
mi simplicitate mea medico confessionē
simo recta facta fuit de directe ire
efficatissima ad xpm apulit em pec
cati morbi pectoris intimi si docte pau
denter et morose pscrutatus fuit dia
confessor huius obseruādi stram ad emē
dationem exacta colubri tortuosi et ad ēm
rendū virgo pestilens a corde quo ca
stus manente nullus umq; punit
sceleste in xpo sed ingit morbi
dus et lāguidus imo penitus emor
tuus et sepulcrus iacebit sequitur in fine

pcedentium Ac perinde pullus in opus vi
te nullū bonū diuerte ad xpm pro
duret ex se et sanies pro sanguine co
tefert dum spina pcī confixa manet
in vulnere Dñe ea misera constat si
multis mortis miseriis exagitata ob
errās respicitur aliorsum per vias
difficiles et adiuentiones deficiorū
mortiferas Addo q̄ alibi nulla pōt
fieri mentio accommodatior qui in
confessione nulla conferri mentio
aptior egrotantibus pietatis et ubi
questo adhibeī pōt pfuatio cautior
pro futuris Ac nō fatebitur aquis
ita se habē sic tū fatebitur q̄ non nisi
semel Quāo uel ad multū quatuor
opus istud ea eiusdem punitū exce
ri cōgruat ad qđ nouissime crissim
est dim de diligēna mundanoū sermo
habetur. Qđ non obstantibus ish sine
velud cottidie suadeamus eiusdē cō
fiteri vt ut semel Tamo punit cō
plerent primā debita integritate cō
fessionem Sed qm multū sit et tpe
istud paschē breuissimū est ut non
vacet curatus et spāliter primarijs
inquirē sufficienter et ad finē de
omnibus expedit ut quilibet punito
rū imo necesse est semel recensear
ni prudens cōfessore tocī vite duxe
rim. nō in māsini neq; singulato cō.
sed diutine et pfecte. Resultat ex hac
triplex pfectus. in pueris siquidem
multa sedulo pluries diabolica rabie
multa faciūt nec patrantur enormia
nephanda eque qualia nec loqm nec
audent nec non audent. nisi primum
et interrogati de quibus tunc edocent
Ista tamen ne mala nequā male
discātur. nisi forsan cum detestatione
ne nefandissima p ma vel madeāt
et finditus expurgentur Jo sin
gulis pro futuro que et qualit cōfi
teri tenentur. mistenim hic quasi nil
michil mō fessione mentis nec ea
lare demerepit Jo quietant sanū sanatus
monstra Dñi ad pcepta debita postmo
dū in grandeuisi etate pē eisdem
confidendi habent se astrictos et q

de pietate et discretione confesso
ris nulla postmodum scrupulositas
exoritur nec ad superiorem remittitur
nemo prius ex hoc fructus indicabit
qui cognovit quam est vis tyram
ca pudoris in quibusdam et plus feminis.
quando presertim horrida ipsa quoque
etiam cogitatu abhominabilia facta in
sera animam constupravit usque ad u
nicem simul cum corpore [constupravit] Confessionis hoc
sire potuit. fatebitur expertor fere
non minus esse si tales aperiant os ad
confessionem integram. quam si naliter
muto reperitur vox ad loquendum
dicet aliquis michi vel alteri operas
suas circa parvulorum monitiones et con
fessiones impendenti. stulto labore con
sue. Cur ita quia minores vel fin
gunt vel mentiuntur vel mox reci
divant ad vomitum. Sed videmus prius
ad ultimum quod gaudemus etiam ut probas
cotidianus est reditus ad patrem. nec
propter hoc desinunt confiteri. nunquam
sentinam navis exhauriens idcirco
desistit opus quia redit tantidem
aque quantum expulit. pugnamus
contra vicia ait Seneca. non ut vin
camus sed ne vincamur. Si cotidie
tunicas sordidantur. non minus illas
abluimus. quia et si redeant sordes
non cum tenacitate coherescunt. porro
mentiri nonnunquam aut celare se parvu
los non ignoro. in ipso presertim ag
gressu confessionis. ymmo nec ad
ultimos hoc adeo venit. sed pedetentim
extorquetur verius. cum bonis ammo
nicionibus cum interrogacionibus ar
tificiosis sed ubique. Et si non tunc
vel subito. fiet hoc in posterum dum
invaluit timor dei et corum carnes
confixerit. Verum si quosdam desperet
deus. ita ut eos corrige possit ne
mo. prout sapiens loquitur melius
plures emendantur. Et si vel sic
sola anima in mense vel anno salvat
non perdita est occupatio. Caritas
operiet multitudinem peccatorum. quod si
quis igitur memor est delictorum
inventutis sue et plurimorum sicuti
in quantis sunt efferveat ad opus
hoc quod tegit peccatum et tegendo remittit. [/ aliorum]

convertat impium ab errore vie sue.
et liberet animam eius a morte. vos
precipue rectores et preceptores pue
rulorum. disciplinam erga eos sedulam
conservate. hec enim bona fide et pia
fraternaque devocione. non quod iubens
aut de vobis aliter sentiens commoneo.
ipsos quoque non dico non prohibete
venire ad christum. Sed ducite. Et quoniam
nullum animal facilius quam pueri a pe
rulis mutua contagione leditur. venim
sit studium circumspectione vigili pro
spicere. ne quis ex vestro discipulorum vel
teorum prava fede quod sit infectus. unica
enim prava pecus inficit omne pecus. et
unius adolescentis sordidi mores plu
res ex consorcio sanos inquinant. cum
perverso perverteris denunciat propheta.
Et de quibusdam ait. Commixti sunt
inter gentes et didicerunt opera eorum.
Et si sicuti alium etiam medicinam oportet
temporalium dum sentires fieri
in inquisicione et sollicitudine pro
hibendo vel corripiendo vel eiciendo
culpabiles. attendite quod scriptum est. [aliud n...] quod
nostis quod execrabilius sacrilegium. [nihil quod e...]
quam tollere personas parvulorum immaculatum
templum domini scimus quod ipsi sunt. pravis
seduccionibus violare. fedare demo
liri subvertere. Ammovetem vicio
sos et si non omnes eicere potestis tem
per enim bonis mali commixti sunt. illos
saltem notate qui nephanda prave
palam nocent ceteris. Si dicitis
tales nulli sunt. nullos invenimus
ymmo nulli ymmo vel soli pauci.
at vereor negligentiam optimum habeat. si di
ligentiam vestre oculos ad hanc rem
studuerit aperire. et certe sicut poterit
ut unius publica correctio plurimi
mos deinceps a peccandi libertate
compescat. et talia peccandi qualiter
nec apte nominare pudor sinit. de
cedent forsitan ab illius regione quod
hec egerit nonnulli dicentes. Durus do
minus est hic homo. Sed providum est
tamen divina providencia tam in bonis fa
ma eius inde sentitur. quod alii melio
res et vestro plures succumbimus sin
nichil enim virtute amabilius nichil quod
magis alliciat ad sui consorcium deinque

monitos, oes volumus cautos esse. ne
quibuslibet nugenae valeat pu
lorū aliquis verbū ypheie fuvia
hac qua ambulabā. abstonderint
sirla'm Et cursus nra uter sā
dalū posuerit in. Quo parto sir
mpediendo subiret eorū aliquē uel
admones suos. ne vitans verbum
mplecatr dū. quo air. Smite p
mulos venre ad me

Quarta asideracao

Si occupatus fuit hō mah
quo delato. vos qui spūales
estis. hmōi nōi mstrm te m
spū lenitat. considerās tepm ne et
tu tempter. exptissimus mor
fidē qui dicit Abs actū a regime
ura nrā maiorū Ad nūq̄ stud sme arte mi
l. tempus homēs et sacdotes attemp
tare psumūt. et cā cros duamt
sacos ruina mulpler imminet. qs
āmirabit. Hoc iam indignū iudetur
apud multos. si quis ex thologis a
famat in leis. uel cathastica dign
tate pdīs. ad hoc se opus inclinauit.
psertim cra pmulos. p. in qua m
tribus lucr. nomen alicui. fa
bula at mysteriū cessēt. Et sane
m videtur discipulis in ad hūc tēr
lesū parū capaces hac nsipiena la
borasse. phibentes pmulos offerri
xpō. reputātes videl. indignū ee. si
tātis magr et doctor eorū xpūs
hmr hsmodi subiaret. Tonuerunt
aut pōs sic senectes. tum ex ihm
xpi qm vbum pmissum agli. in quo
vult mstructos aliorū ee spūales.
et spū lenitatis pditos. et conside
rates semp̄s ne tententur. Tales
dō si rari sint. stupor est. equitate rēdu n
et aliquem et dicam q spūalis est.
qui spūaliter omia diiudicat. qm di
ducit. ex eis que passus est com
passionē quat que sua sunt. sed que
Thu xpi. quē to tu replenit. animus.
humilis et pietas. ut nullū m eo
loci vanitas et cupiditas inemat.
nec q̄ sacō meliis esse in mās

Dnus ex angelis dei. nr benedictio
ne nec maledictione moueatur.
et exemplo eorū neq̄ ex mysterio
ocupandus sue missionis supna de
ferat. nec sprōs contēnat. pestiferas.
aliquā quid sibi ꝓderit. si vnusquisq̄
mūdum lucretur. aīme sue detri
mentū patiatur. nō audiens illē
tem anserē aīme tue placens. deo.
nihil demq̄ qui nullis stimulentur
aurū haatur formis corpm. sed ab
strarius in sublime aere vēns. ꝑ spla
nationis spūs ꝓpriā. qualitate ver
setur. qm̄ dñs eā ita nbi petimus
decernit. et repente uel suspiciosis
mgētibus. uel mimis trebet. uel
gloria ingestes. aut contractus eris
infamia. carnalis es non spūalis.
nec dñi sanus pdoneus qui alios m
structuras in spū lenitat. quoſit ut ad
hoc res redeat. q. nichoarij. ponus
de temeritate qm̄ de humiliatione m
nna debuerim. dum ossino spūalium
virorū memet in mysteriō. volens p
multos mstrue occupatos ꝑ pās.
tamē si restudo ꝓhibeis se pēnanb
ambus assdet. Dic quid agam. sen
nit aut quida ex hoibus quam de
multis. Dominamur, nr ni vt p
multis ne accedant ad me. et hāc alia
multiplin racone, Allegat quip
pe disparitatem morū m̄ cum p
multis. allegant officij dignitatem
occupādam ad maiora. de hmc causa
tur loa et tenpis importunitatem.
postremo metuit vt mstruendme
ab omnibus culpabilem. Ar nō. nar
temus paum de singulis dicit. et ve
rū est. disparitatem morū debitorū
m̄ ad moues pmulorū. Nichilomin q
si prodesse voluerō. ut meos mores
sint contempem. et ad sublenadū
tacres. alacrem me dep̄ma neat
se est: non bñ q̄ meminit n̄ eadem se
de moratur maestas et amor. ubi
simul deest amor. quid ꝓdeit. ꝑsent
nos dñi nr libēter audient. nec dictis ne
dent; nec imperijs obedient. quae
maestate omne oportet exuere

ꝑ penit

ꝑ meritpai

ꝑ signat. gduplin
illud arbitrat rōne
facte

ꝑ calūpniabile

magnā ee

et pro paulis paulū se facē. sedulis
q̄ vicissi. et pectꝰ longa omīs mi
pudicie nota, adde q̄ natiua q̄ma
cem testatur. — Senē. magis. dum
q̄ trahi. hor. p̄cā habet p̄ium
grauia. mobles. q̄ et irrationabiles
bestie et aues docent; ut blandiciis ma
gis q̄ ꝛroribus ꝛrahimur. ꝛflectantur.
demq̄ paulū vēcundissimi quo pacto
degerēt pari sua ꝛrpia. apud eū
nel quem odirent nel timerēt. Apud
eū p̄rsus qui non pius erā p̄sua
sisset se eis fidū ē. bemolū. seuer
tum et amicū. aut p̄suadere ne
quibit si non modeste arrisit. tidē
ibus. conꝛtuletur. ludentibus. col
laudet studia. cōi bona. se uo vitet
adulatē et quisq̄ in mee pagone
sua animoꝝ lenimē et magnetū
dine. tm. ut non odisse eos. sed se ma
lit odiosus sentiatur. p̄cā. tollens
adeo seuerā. affabilem et q̄mitatē
ve cum paulis ut efficacia sic cōsi
liōis et comodus euacuet. ante ē.
p̄suasū. sane habeo sic egisse olim apl̄s
Aliquē quo factus fruget. oīa ad
oīes ut xp̄m. lucrarent. Si paul
los excipias ad quos non factus sit
paulus/ quos ante mādasset pbi
de filio hūane tractandis. neq̄ pu
candis ad vacuā. ne pusillo ano
sient. Si paulorū nelut indigna
horemisset conꝛtacta. Sed q̄d ar
gumēt nimiū. cum hoc xp̄m ab
apl̄o expressum sit. facti sum⁹ mō pa
uuli i medio vrm. tanq̄ si nutrix fo
ueat filios suos. pendemus ut eū
obscuo qua ratione uobet. aplūs m
sterē occupatos i dilecto aliquos
spū lenimē. et videamus si no p⁹
hor egerit et docuerit legislator nr
xp̄s. Cum enī p̄clamans inuasset
vemē ad me oīes q̄ la. et one
stis. Subiūgit. peo ve ad hoc ne
cessaria. discite a me q̄a mit sū
et humilis corde. plena misiā. p̄m hostys
ad hanc vem tendūt possent resiso
nia. q̄ nobis nichil ita efficax ad
correctionem emendationē q̄ mul
torū reptum est. q̄dmodū est lem
tat. Nichil enī hoīe melius. e si

m venist .l.

tudinate et clemencia agit cohortus
Nonne. Johānes alle dnorū cōstrus
et conꝛtptor secretorū. latrone et
homicide pdinssim manū ostulato
est. sed ut eū lucretur. Cum esset
grā doctorem augustinū tumq̄ sydus
aliquod bemolū augustinū ecclesiam
brosius/ q̄a vrute. ingē bemolen
et nutrite. Cepi mō. Ango de eo
damsepi animā hoiem/ nō doctorem
vitutis. sed ut hostem bemolū. me
o p̄udentissimi et verū dei sequa
rem. Ambro. non dixit. Augustino
timor pestifer opiombus me. plato
recede a me. quē. e. Hebreus es blas
phemus es. q̄a to mus hereticilia
de paulis fidelibus ad eum conue
nientibus ita ferueſcens vomuisset.
porro si recognamus quo michil
erat in opibus xp̄i vacuū et sinā
maiestate carens. iudicabimus ipm
no mediocrem re nitendisse dum
vocabat paulos ad se. cohibens. dis
paulos carissimos prohibetes. cōsi
hmc cos acedētes ampleyabatur
imponēs eius manus benedicebat eos
Ecce ihū pissime. quis ulc post te
vēcundabitur. et hiilis ad paulos.
Cum timescens et elatus de sua
uel magnidine uel scia p̄tatem
demeps paulorū ignorāciam ut
mbecillitate audebit assumere. q̄
ni qm es bñ dictus deus in scula. in
quo sunt omēs thesauri sapiēe et
sciē dei absconditi. esse ad castissi
mos paulorū amplexus bñ brachia
magnetus michmasii. atq; avaliqs
h peccl ergo. precul ex hmc oīs ela
no. cozsum sit indignabūda glebe
paulorū effugere. q̄matur ergo
in signū exemplo xp̄i mea hilaritas
illa humilis. in secreto a phis collauda
ta. q̄s non erubescebat post eius
pubitas lauare aīm ludendo cum
paulis aridine cruā remedijs sup
posita. Si vidissent eū archones
censorij mē etatis quēm eū archano
derisissent. ihū non ita lauamus
ad paulos colludendi licentiā ut
non abhorrē dum p̄clamem⁹ eidem

m ieſu aut verbo aut factu petu
lanciā aut impudicicia Fursus q̄
raro eſt hūi habēs ſic m ob ſequio
de. ſicud dauid ſaltans añ archam
totis viribus et nudatus et vilis
oculis ſuis celebratur. Alia raco
dum ḡtur ſola mentis exercacio.
p̄ma ſemp optima Et vir illē ex
ceſſim tēpit. ner nidco ubi aliter
locū habent congruū magis eccliaſ
tici ea a tullio in de officijs appro
bāt. Et quato magr̄es humiliā te
ipſis. h nr ihūs ſtatuto pmulo
rum ſuis discipulis quibus hanc
normā humilitat verbo et exemplo
mandare valeat Qui maior ē inter
vos erit ſicut minor. et qui ſup ſit loco
que hactenus. Quinimo nō ren
uit regnū dei ueluti pmulus nō mi
nuit milliū ēre coram deo qā non
menaor plures audiui a remo con
ſiderēs pmulos. et quoſdam eorum
grandiuſculos. qui fatebantur ſe
nullā penā ſua fuiſſe dicturos aliter
niſi ſic eis condeſcendat et diligen
ter mederet. Ignare enā mortis ar
tículo q̄libet damnari debuiſſent. Agnoſce ergo quid eſſicere
lateat in pā condeſcendē benigna.
et p̄ opetur nr̄e rogationi nomi
natim q̄ diſcrete cautim. et ſedulitas
artificioſa Quoſdam p̄ea nouiſ
tos cyprios qui iā a multis annis
fuerāt audiuēs confeſſionū pref
tatēs ſe vix aut nullū repiſſe ali
quem certis in ſectis vicioſ qui p̄ al
la aug̃ alia deteriſſet nec illud ad
huc feaſſent niſi magna crumper
nonis et lenimē ſpūalis arte ce
piſſent eos et pia quadā fraude inui
ter arcēuiſſent. quia ſuper re que
dam alia ſi p̄ciſſe nemi et ad rogā
nonē vigori p̄pue tuhi imper
uius editus eſt in gallico tractatu
lus Expediamus nos breuē mire
quis rebus calumpnijs Nam q̄ alie
nam dignitas officij mei ut renam
tradiſ mgr̄alis. ita ſanctitati arbitr
Et ne ſuperadiuuit mea ocupacio
nem i manibus eſſe dēre. neſcio pr
ſus ſi quidē eſſe poſt manus quo

magr uo in hys di vbis mutata
ſpata ꝓcacē

p̄mus mea proſire valeat q̄n deo
dante virtute a ſimilibus annis
ſeruatis et abillis geheme poenis
animas eripe et tales pmulorū ai
mas/quā plāctu, aut rigē par /.mſup
tem non indigna ocn eccliaſtica.p
mulos loquor ꝓcipuum in ſtudio
ut eis macemeni dāt xp̄ūs ſed
aſſerunt me in p̄dicatōnibus publi
ca magiſtrorum opatorū. ſo qui
dem pompoſius. ſed meo indicio ne /forte
q̄ eſſicacius neq̄ ſeruuoſius/ eo fiebat
prudens ipe xp̄ūs ſuꝑbia nrām. q
non vult n̄ multos habeat audito
res os ſuū apte ſapiēte. quādo
ad muliercula ſamaritana et ſola di
uino ſermone affabulatus eſt Nul
lo pacto am abnegauerim ea me
racionabile dimiſſionē ce que ne
ceſſitat ſunt in officio cancellaria
tus. dum illi indignus deſeruio
pro quāmlibet vilitate ſeruitia
talis. Et ubi ceſſat nāmas ut ple
rūq̄ ceſſat q̄nis ocompanonē mea
tam ſalubrem vapulabit q̄n me /.mulpabit
time forte uel ludente vel ocante
corrigere p̄ſumēt. nemo/ dumpho
de loq̄ et tempis i poctinūare que
ter aa Calumpnia quedā videmus
in p̄ori confideatione q̄ locus
aprior et abomī ſuſpitione remo
ueri ce non poſſit q̄n publicus et
ecclia. h̄ ciuitat publicam illā no
tam Et qui male agit odit lucē.
ſtq̄ miſſio xp̄i ut luceat opi bo
bona coīa hominē. et ſit lucerna
ſuper candelabrū. Et ſi ſcandala
tur aliqui mi pretates her ad po
pam uel ianuen ianuarium. gtorū
nulā ꝓpoſim uel palpalardia ul
aliquid hmō videant quid dicunt. ꝓfecto
ſcandalū eſt acceptū et non datum.
phizeorū et non puſillorū. Ac per
inde q̄ tempnendū. q̄n neq̄ actus
neq̄ locus p̄ſcat ex ſe aliquem p̄ua
lis culpe occaſionē. Porro ni mi
randū ſi radig bonū opus q̄ ſeruo ſanc
ſſimus eſt. ſit ligris. lunatis aut
miſtus aquis odioſus nuloſtiſſ.
xp̄i bonus odor ſummis acclamitat

guilli parisien am pua pria vo
luisse. splenda multe hos ad pur
gatoriu. qui in via non fuerenda
papime in mssm. Quisq; adeunt
patroni suam. qui ginissimoni ostiis
diat cu dauid. ml ommittens peam
m. mor subiugam paru trui. ate nis
nitur dns. non ultimu i pria pic
tum habuisse redideram. si pfecto
ore abhominata est migutus. hoc e
ad vomitu confessionis reducta. alius
fortassis estimabit me cu esirum
nel spectatu postea. cu steleu cogno
mento ete ulgmin agnouantes sibum
mypo carissimu. ut cu prerea quem
mouere deu et bonu purgatu qz factu
sinere. ut cu qui subinde mee fidei
sua totu ginserit. ut ea prodet me
tis vitiosa. mdecora. que caussimus
forte paretibus negligendo. Et
ita sencio mcorde meo. sut verius
q dilectus dicinae atq; mansuetus ad
illos. quos e magnis et grubus ac
mnu periculis eruitos de aspino q
ad alios mnos sanctos. nullas de
mq; vindicationes aut odii rebellas
vnq; animo residere. q miserim
pro confessione cuiusq; delicti. quod
s. pia mors parentu delictu illius esset
Sno tu q non pot a confessis oia
pudor abia Sz hoc neq; necesse
neq; vtile est. vereor tmdem ilti
pudere facio et ista uuerem con
fusio ad non mediocre pene dimis
sione pficiet. Conqratur alius et
dicit frigidus sum mdeotus. qd
multu pdesse confessio. et sane esto
q ita sit tanto diligencius accedere
quemt ad ignitu eloquiu dei ve he
mentes accede ad hunc ignem calefies
plus sancti video sepe multos fri
gidos in vicio qm extra colloquium ta
le super actibus suis ul horrent
ul rident et discedut calentes re
solam et ubrim flentes. contigit ni
rebemus multis mutacio. Dum quoq;
tam proveri gmanas diu cas ad ce
lebratu ppetuu mduremu tale aliquid
carnale pacebat Turbabat me no

uiq;. et vacones meas tumultus
pulueris costiendis mpdim mi pe
nebatur. id qd agere molebatur mai
denoco fluctuaba. et nuabam. et
pene quereba dissolue sanctitatem
pposth ac retro pedem flecte quesq;
tandem deo ppicio cuerteba oculos
a rea mecu. a morte hac ad vitam
a mortalitate ad eternitatem. et consi
derabam q ipa vomis arte et fidei
lumine dnm vanitas nimitati et via
vanitas Sic restringeba pplexitate
mabar. qz quo modo hominu sint
omes ut hoc vel populu vitime ul
consilendis cerere sed pure veri
tis consideratione id qd instru est. et
religiose factu diligerent. Nec qd
animus m pnu sencat sed qua sen
te deat attendant. Teteri sobrius
sum nec tacebo offessos ni gratuite
ministrie ad deu obguanda. na quo
ad emina pectis detestor meis os
mendaciis et pueriis detractionibus
qz sedini. manus quoq; violentas
et rapaces Tactus quoq; libidino
sos maxime mo stenosos dampna
tosq; legibus. prium obguanda est ut
simo ope sibi caueant ne deinceps
fiat occasio ruine et dapnacois ali
oru qui istud est ppe demois offitiu
bene missu est. Si no asse tamen an
te hoc est secrete et solitarie sine lesio
ne uel scandalo cuiuscq; Tm est ut
seductos olim ab eis aut suos i malu
coplices studeant q tium discrete po
tierint ad emendacone reducere primo
et alios pro eis quatenus ipi qui
pius demoum nitet per huiusmodi angelorum
fugantur offitijs Tm est si pecca
uerint de retro put est humana fragi
litas semper tn adhibeat tempe et
loco ipm confessionis antidotu qua
nichil salutarius obtestor uerum. et
uterum si non fuit integra et sufficiens explicatio atq; dnumerabilis cogi
tata cofiteat pam ai ceum simulis
maxime eis que pam spem mutat
Tertiu est. modus nempe singu
lis non obligando ne sed exhortando
sepius ut teneant singule quas
dam obguationem pro oim tempe
vite sue tum pro vememoratione

et quadam satisfactione. padrum
regere simul confessiones et pro ani
mabus aliis futuris. vtor vt oret hor
mo ut dicat singulis diebus bis pa
ter et Aue maria semel de mane
semel de vespere cum tandem prostra
tus ad terra Si et ubi quo
poterit raro aut nunquam in hor
magnitudine et valetudine ciminu
diu sinatem hinc moi obstinatione
qui vt istud fiat et multis pnis
sacerdotibus post scrupulosius vale
tas tutis tradi Si in hor innocen
tes ac nocentibus exequio non con
gruitur innocentes quia non omnes
obligati sint quin ne sites sint nore
bus ipe phibuit manu tenuitq.
Hanc vo quadruplicem mistrungp
punctis mebro ludens apprehendi ut
eas alaqui mente reponant nec ope
aut vbis alios corruptis vmquam
Sit satis ipa et pdicto ppa Si quis
quos videris motus actibus qui ne
phandis. discrete ad rectu move ve
hemente studeas Non pudor obsistat
notet uel nocet ipa nbi Tu de
confessis gratus. tu ne recidives
Signo aliquo fieri ingruet. esto
memor Ad extremum usq; punc
dilectis in sanctam ut quid dilige
ns vanitatem et queris mendaciu.
Dente fidem mille varii insidie
multus latet anguis in herba Ad
mundum multa bona spualia
quia temporalia ppa nulla requiro
Ego vobis doctina vos michi ora
tione impendet imo orabimus
pro inuicem ut saluemur Sic ange
los nros vicissim letabimur Inquo
rum sollempnitate hec scribo Sic fo
te nocia forte sed certa spe uniam
uemenius apud prem nrm du
obedimus sue vos accessu nro ad
eum ego inuocando ad vos exequi
de nr decreuit pie pre et deuocius
amplexus in pnia materia consola
tonis postremum gloia ihuate pe
tua veritas sequetur Adquam
nos omnes qui spu paracleto collo
cat one et afflatu ingrier mspiras
et direns Simile paulos ve

A esse debemus imitatores ihu spirituali

mre ad me et nolite prohibe ta
lia qe est enim regnum celorum
est finis.

Probare spus si ex deo sint.
iubet discipulis ille que
diligebat Jhus nosse eum
nesciebat illa capti sin
similam angeli sathane trasfigurate
se in angelu lucis sicut fiat demonu
meridianum dum pro tenebris cer
vis quas ad tepus celare ymitat
lucem vitans clara se fingit of
ferre. patuit hoc apud sanctum
martinu visibili. et patet apud ali
os plures manifestius. Dum teste bna
do sub spe magni boni et audacis
de pacu operit. fingit. et mutat
bate spus si ex deo sint. non sibus
dari est. sed alabus per spm sanc
tum vnus existens diuisiones gra
distribuit singulis prout vult ad edi
ficationem corpis xpi qd est ecclia
ut nichil deficiat in necessarijs
Timuit igitur non oim est ipa
re. nec oim credere hec oim
mirabilia manifestare. sed aliquo
ex officio usq; in finem seculi. Sic
non oim est probare spus si ex
deo sunt. sed quibus datu est qua
les sint spuales quos vncio docet
de oibus. qui et de oibus iudi
cant ecclia inter diem et diem Ita
le domi bnis agustinus et autho
rus et plures alii legendum hussi
Probare spus si ex deo sint cum
git multiplex vno quidem mo per
modu actus et doctrine quales si
cut per eruditionem sacrarum scri
pturarum diligenti pieq; studio con
sumi. Sunt memoria scripture iqui
bus putamus nos fidem xpi et ecclie
tes aute falsos ypocritas a veris et
ab illusionibus reuelationes cognos
ce. Alius inuenitur modus per
mirabilem discretionem mirimam seu minimum
saporem sine experimentale dulce

• tua qui confessio
plene Omnia
sata tua no •

dmem quanda sine per illustrac
nem a membris et mis effugante
omis tenebras dubietatis. hoc au
tem est mana absconditu et nome
nomi i calculo scriptum quod nemo
nouit nisi qui accipit hoc Gregor
in dialogo. hoc Aug⁹ in de cofessio
de septe et mre. hoc hugo de arra
ame. et plurimi aliis notauerut.
Probare spus si ex deo sint p regula
ans generalem et infallibilem p
phalari cau. aut non pt aut vix
pt huanus fieri. Et regnitur do
mi spus stu quod aplius nomant
discrenone spuum. quo dono fit ut
mens ne dum in se et de se sciat pro
bare spus si ex deo sint. sed eam de
aliis et in aliis nosat. hic autem e
modus z ns alius a predictis plan
de spu. qui primus est doctrinalis.
Et experimentalis. Ius officialis sm
officia venerabilis atq; spialis dcessi.
Quag sicut nemo nouit spus nisi
spus sm. ita nemo cognoscat i fallibili
certitudine ea que per sola experime
talem notiam uel sentimentu in
terius et sensu agnoscit. talibus
ergo. Quemadmodu g⁹ tradit re
gula spialem que distinguet i sil
labis nr visionem somnialem
et illa que fit in vigilia nulla sancte
possit ignorare. varias similmes nr
oteas visiones multomas ignoro
sito. Sat inchiloma ho vigilans
se intimabit et experimentalr unde
spus nouerit se habere visiones
valde veraces et similes sue vigilie
adeo q somnium suu narrare sop
mando quag negeatur. Quamus
dicat Seneca de vigilanti somp
nii narrac. Sat sit spialis ho
m vigilia de bonis positis.
vere se dina q videt de sentire
adrac et sapc. quae qua vigilat.
pot inchiloma recognosce ex se ul
alijs que nouerit ponere in quo
dam sopno nabis cognomis aut
diabol illusiones. qui dim sic se
habet et quodamo dormit ad dina
ponere pt q vigilet adea. Sic pbat
li. Vidit hec bnis Gregorius a spus
spus ypharii non semper de in pn
te uel distincta cognicone ypharum.
probans hoc per nathan. qui ad dauid
cogitadem edificare domu deo vidit de
quod est in corde tuo vade et fac. qui
dns tecu est. Cui⁹ ge⁹ ipa nocte
revelatu a deo. Probare spus si ex
deo sint de primo no qui magis est ad
ypothesim. videli per sptura sacram
et bonos eruditos in eadem. quia de
prisse vitenbus. quale indicu n per
nersii et allegoriu reperime spabimus.
Contingit multos et sufficienter q
dam ad pnem spectat malicia et ad
communem statu viatoru. Quia super
re nedu vni et ab vno sed plures
a diuersis tractatus apositos inenim⁹
quos nr. manualr hic fas de re et + vrima
diligenter inspice. Dum in hoc sacro
Canalio quitur tractan de Canom
zacone sororum et examinacione de
narum suarum. presertim omnis que
Brigida notatur a Sueca. Visio
bus quas nedu ab angelis sed a xpo
et maria et agnete et ceis sactis
familiaritate amigr sicut ypocrita ad
sponsa laquitur se asserit diuinitus
suscepisse. Est aut vtrobiq; uel in
approbacione vel reprobacone pel
alii. Approbare em falsas aut illu
sorias quid mirigr quid alienu ab
hoc sacro Canalio. Reprobare uo nic
eas que multiphariam multis modis
ppissim per diuersis nacones pbare
dicuntur. ne pia ex inde scandaloru
in xpiana religione et deuocione
plorii formidano. Denq; in ipo m
sibi pao et dissilacone ex quo res
i medii ponta est non michil de dis
crimis ph me stimo. Quemre vo me
diu aliqd uel expedient. inter hec
erronea laudabile quid sit an affer
tabile sit. Dum sanis animis explo
rari probare spus per modu artis
et doctine sicut tom demeps nersa
bitur intenao. nemo perfecte pot per
solam sacre sptie eruditione q nec
ena exprtus sit in se memo pariam
affectionu plurima spualiu manifi
ascendit nunc in celos nec descendit

m abyssos et indeit mabia dei m
profundo Viam qui nauigauit mare
hoc misticum diuinarii affectionis
quasi colludendo se fluctuii enarrat
mabia eius Inexplicabilis aut talis
qd nouit cozii hic ante est qdam
modus probationis primum Ceteru
puto diam nr homines quos loqui
mur duu theologi alteru con
templatum talem qualis est m
ter primum in arte medicine Et in
ter exptum seu pcticu in eadem q
duo posse audire in eodem nullus du
bitauit Hic sit et fiat pt dnozri
no ut idem sit in septimis sanctis cen
duis qui simul in otemplatione
exercitatione probatis est humr ve
talem hic vult mania pie sicut alt
spsisse in narratu quoda spiritum
nigmarii sermo fiei inemin Pro
bare vo pie iste mo cotinuabit du
querimus a aliquibus psonis qua
tu corda negs iude negs seruitu da
hinc potest ut ab oribus signa sima
nus dicente xpo a fructibus eoru
cognoscet vos fallit in vnu signu
uel pauca si non in vniu plura con
globamur Ita enim tradit Tullius
in beatus ura ar leg in cohectimuli
ca faciendo Hi qui infirma e quide
hmoi mori signoru affisio coartemur
ad panauera et diamus sub hoc me
teo Tu quis quid quare cuius liter
unde acquire Tuare fiei dicitur
cui pro visio detegitur qualiter
venire et unde venire cepimus pro
bacio spuum Dnm qritur fiei consi
detur in primis psona suspecta vi
siones si sit bona et discreta inquisitra
oms mahs qua teso cebro turba
tuge indiani racois si lesus fama
sias pacatur no magno ope que
rendu est a quo spu veniat melan
colice illusiegi visiones ut pzi fre
netici negrotis varijs qui vigilia
tes se talia audire putant audire
frustare et qualia sopmantes pacu
ntur habet preterea quelibet passio
priuata sua lesionem sua ebrietem
tem sicut origenes loquit demo
nia parent in philocapr in zelotypis
et iracundis in inuidis et auaris Vn
poeta In qui amat sibi somnia
singunt Fluctuatur ergo si per
sona sit nouna in zelo fidei qua
nouacus suor cito fallitur si vege
te carnis pfectui adolescentibus et
feruis quarii est ardor animi audis
vanus efficemis ideoqz suspectus In
sus plus refert attende qualis sit
et fuit psona quales sentiat qbus
assuetus quibus detracta cui quibus
aduersata Si diues uel egena am
pla superbia seruendaqz voluptas
In altera fictione timebim ho super
omia quemit fernde ne lateat in
terior superbia spualis quia Ihs
vere notant subtile malu quid et
hoc de humiliatione sua nasutus de
scribens et alicio de iemmis et de
virginite simo et de sua morte sic
qz Hero trahit origenes Quid ipse
avit humi a sybilla Cum nec ipsa
virtus tuta sit abea Est autem
sybilla queda in intellectu dum no
vult subiri alieno indicio sed in
trinsecus Hero Queda in voluntate
dei venit obedience et hoc actus
deprehenditur secoqz finalius cor
rigitur qui prima probacio spuum
vespiat nedum psona que insidi
antur Hi visiones qualiter
si vera sunt omia erga nos ad mi
nia qua ppi nomen qui in spu
veritatis falsitas non est In spu
aut mendacij quicqz nulle sint pel
lates apte ut in omia latenti sal
sitate deniat demoiacos et pau
lus phytonissam Hi preterea sit in
visionibus sapia q sensus est cum
sims intuitus quos jacobus enuat
primo mgi pudica est deinde pacifi
ca modesta suadibilis sentiens
plena mia et fructibus bonis iudi
cans sine silatione Hi vinctus
credant hec visiones communem
intelligendi modu ut in septima
sac positi nec in tone niah uel
morah collocati qua si non inde
mur illud assibi finis revelatum
qd in septima sua semel locutus
est deus sicut job loquit qd ipm no

repent. Oneros̄m quippe esset
ne diamus vanis visiones super
visiones imensis multiplicare labē
regnē tamq̄ abore dei prolatum ac
dem certissima fide credendas sit
q̄ dmā nrā fidē nrāq̄ religionē quā
dus teste augustino voluit sub
paucissimis continere arcanis. red
dēnr plus absq̄ vlla comparone
q̄ lex venis onerosa. hinc clare me
moie magr henricus de hassia. cō
mend. et tot horū Canonizato
nem scripsit. hinc alia vacco sūmr
qui omisso diuarii septuaginta
studio magna pr̄s xp̄ianorū ad has
visiones ido placeat ores quare
tempores quidē oculos et ut antea
privatos. sicut nāh nesciret ca
mera Senece vbum supuacua di
xisset. Dicit oz m oim reuela
tone moyses et helias hoc est sm
dēcabilem richardū testimoma leg
et pharum per totū alioqn sisper
tū est et mdē fit per spiaū. q̄ nūqj
sunt theologi m Canonizacionibus
sōrum. et examinatione doctrinarū.
probato spūum reqrit ut p̄sona
visiones habeat an hm̄ moi veniant
habeat se prudenter et cautissime. p̄sci
nm m principio assideat acriter q̄re
moueatr her p̄sona scaetis sint
pandē. sup quo fiet illa cōsideratio
Tanc ergo quisquis eris auditor
aut scriptor nr̄i. no applaudas tali
p̄sone. no obmde laudes cā. no mire
ris quasi scām dignaq̄ reuelatōm
bus atq̄ miraculis. Obsiste potius
mocpa dure. sperne cā. quo sic exal
tatū est cor. et elati sunt oculi ut a
bulet i magnis. et mirabilibus sup
se. ut digna sibi indicatur. que non
humano thorū more. optetur salute
sua per doctrinam stilz septuaginta
et sōrum cū diligentie vacoms nā
lis. nisi aliū se p̄sumat. et putet
ne dū ab angelis sed a deo. ne dū
semel. m nimiratibus. sed pene inq
ter. velut m rotha diamis collocatis
nibus. Idem admone no sibimet
sapē sed sapē ad sobrietatē. qui veis
sime aut qui dicit. Superbus mēm
illudi. et cōdigmus quo instar pha
rizei latentem hentem q̄ ossibus
superbia sicut nat physicus febrilem
calorem sipbus attendit. Crudeli
sanius qui se vilissimū pcatorem di
cē. sed vaniter simplicit̄q̄ sentire im
ex nimiis. hoc dimm minuer. non
hūam solus cēam. et natūm exem
pla sōrum p̄m qui curiositatem
hmōi visionū nel miraculorum
p̄nitissima fallacissimaq̄ refuge
runt. ad quo se Augs liberatū in
suis confessionibus gloriatur m dno. qua
p̄ca dns bō nentiū abhorrenda
minus ed de finiat. totoq̄ conatu re
pellenda. nec orationibus. nec m
cerationibus seu flagellationibus
p̄ce ment et corpis. exemplo illius
qui ut temptatōne careret simplex q̄
simat et obtinunt a dno ut per tres
mēses de meiam vexaretur obses
sione. Aliter sōrum p̄m dū sibi
demon trāsfigurat⁹ i xp̄m dicet.
Ego sum xp̄us personaliter te visi
tans quia dignus es. confessi clau
sit oculos virag manu. nonsenās.
nolo hic xp̄m. sanus est ipse in gloia
si videro. morq̄ disparuit. Aliter
sub alijs vbis similem m hm̄ moi
illusione seruant humilitatē. inde
mgr ad quē missus sis. Ego certe
talis non sum qualis dignus sit h
inde xp̄m. Aliter q̄a nolebat m
trare templū dicens sibi sanctū de
q̄a oculis corporeis aspexisset
xp̄m. colligunerūt cathenis. plue
rimis. curribus vestimentis. q̄ bi
bē q̄uierūt. Sicq̄ timoē oppresso
sanatus est. Quonet forsitan ali
quis ex aplo iubente. Nolite mat
spm extinguere. Si sit go visio a
spū sō. q̄ne michi. repellitur. q̄d
hoc est. nisi spūm sō vexisse. suaq̄
nascente gram sussocare. Sed pro
fecto spūs sūs q̄m dat humilibus.
neq̄q̄ ex humilitate q̄a pdurus
se subtrahet. mirbit porius. et mbn
placito suo adiuuet victor super ex
celsa. Nam hanc m oculis suis pri
lem et absq̄ vlla ingrum exigat hic

nomꝰ humilem et simplicē. Porro
dia non pōt quātum her curiosimaꝰ
ul' cognoscendi finē et oculoꝝ ul'
mācula videndi nel fanedu fefellit
plēmos. et a vā religione sequen
ter aliis hymr supstitiones m
plēs que religione mfauit exā
nam. dim sicut olim mdi sola sig
na. q̄rim. dim ymaginibus exhibēt
lare cultū. Dimi mſuper hominibus
nec dim canonizat scriptus quoꝝ
nō autēt. plusq̄ sanct. in eccl̄a
pstant. probacio ꝑpium consideraꝝ
quare fieri dicitur visiones pe
ſertim quo fine medium primo ne
dim apto. pō oculio et longinqo.
ꝑt magꝭ finꝭ ꝑpinꝭ apparē bonꝭ
et salubris et denotus ad edificacio
nem aliorū. qui tandem plabetur
i multiplex scandalū. dim ul' non
respōdebunt ultima pmis. nel ali
ud falsū ficti q̄ deprehendetur. m per
sonꝭ finxe non reputāde sanctitat
denotionis. docuit her etas nra de
ꝑdicatoribus. Dnorū Johānis de
Varēnis. et Jo. huss. et similiū.
Ꝑterea dim aliquo fieri ꝑt per
humana mdustriam. sit hoc in vita
sīz m dubia. quare nūc est nel q̄
do. nel expectare dmam relictus
allocutionem. hoc nempe tentandi
dei q̄ honorationem apparet silētio.
Ceterū finis attendēdus est. quale
sit q̄dam talium visionū alias ꝑone.
vtrū ad oīonem nel ad meditandū.
vtrū ad dandū nel recipiendū consi
liū. vtrū fiat expto ul' mexpto ta
liū. Et si mḋeatur her ꝑsona q̄re
tantū modo q̄sibi ne fallat. vi
dendū est si putam se mouēt obedi
re q̄sibi. Aliqn̄ tam de curatione
vite ꝑpe erit. q̄m ut dicit Johānes
damascus non rā esset demone tep
tāte se. q̄a fictus est sibi demon.
Et vō dicit aliquis. hōc ideo ꝑsona
non credit alieno mdicio q̄a de
suo etā ē per revelationē dmam
et scaētā. sed ꝑfecto non est dubiū
nis deus. ut timenti se revelet
mūd et per alterū sibi timentē en
dicat vim vērū. Itaq̄ si visio ex
deo est non dissipabit[illegible] in him te
se sub alieno mdicio ꝑter dēm. sed
vigorabitur amplius et vincet. q
arca tradimus pro cautela q̄ m
hmōi visionibus nedum suspē
sum teneatur mdicii exemplo bī
Ambrosij et Iuuam pbri. sed dicit
reuerēter ei petro. Exi a me dne
quia pauor sum. q̄a vir sum. q̄
visionibus tuis mdignus sum quas
si neglexero n' accepto sed repello. sit
talmo non mihi sermo visio tua
tota merces nra. Dne deus. Et sic
fiat quid a me, visionibus tuis mihi
vtra. quid de singulorū moribus
nominibus. mitte potius obsecro qui
alium misisti es. et me meis ꝑpiis
hūliter tegat obstricta loca. Alte
ra ꝑt addi super hmōi visio
bus p recipiēdis cautela qualem
de pompnijs Edwit vinus dicens
Si nomen nes aliquē bene. quit
ficeri mdicantur in pompnijs nel ex
ꝑsona defunctorū nel aliunde veri
planctus eas non quasi pompa
pannis abiecto. neq; eis exactis
vel mdi audiri nel dimis adhēdo
recogitent. potius tamen vemēs
cationes aliquē ad faciendū bona
nel mala. dēmandi. Juxta pompa
orū qualitatem. ꝑbacio ꝑpium co
sideraꝝ quanti. et quomo persona
que visiones se habēt dicit. vtrū sit
an in secreto nel in publico. an in
vita activa nel contemplativa. Ad
denotionē immo q̄ nos assert
tuestiment. et cēsēant si commē
habet q̄sacionem. accomodā hijs
quibus quiuit. hoc papie consi
rāde nūc est. si sit mulier quātum
cū suis confessoribus conuersanē et
mistē nitioribus. si collocutionibus i
tendit. [illegible] communis sub ob
tentu mūe rebie. q̄ sessionis mul
plyce narrandis visionū suaꝝ
nūe alicui cui libet q̄fabulacois
Expūs credite mediatrix Augus
et dno bonauentura. vir est altra
pastis ul' efficacior ad inuocandum
ul' nisi amabilior. quē si michi ha
beret alind dēmenti nisi tempꝰ

prosi lantissima hanc ossimpno
nem almde. diabolo sanc esset.
habet alnd stotc i sanabile vide
di loquedo nt interim de tactu fide
cui sit paurigine. eueniat illud de di
done apud poetā. hēret in fixi pectoe
uulnus uūag nec placida dat membris
aua quietem. Cui in in pace sit de
locus. nullus idco mirabitur si tales
ad fabulas gnesi aūmmira ver
tate. Si pea mulieres hec oriose
agentes sut. quales notat aplus se
per discentes et nūq ad scīam veri
tatis puenientes. ubi aut non ē veri
tas. sit falsitas et vanitas necesse ē.
Cphano spūm osiderat vn spūs ue
at aut quo vadat. Imago trinitatis tal
tatur hoc in se. nūq stiri datū ē q̄ta
men exptum se pluries asserit hu
milit spūs sc̄i priusq̄m ex intimo
motu cordis sue mētis. manabitur
nō formas. aquis quo pacto persona
sanus mīdor dicat se frequenter
agnoscere. vn spūs venat presertim
cum dixerit xpūs Ryodemo. Vocē
eius mīj audis. et nescis vn ve
nat aut quo vadat. Quid porro
q̄ in gentibus diuīs multa ipmun
dus inuenitur filitudo. Est enī spūs
dūs. spūs angelus bonus. spūs an
gelus malus. spūs hūanus vonalis.
q̄ mal. pot aūt similis visio spūm
per quelibet horū spūm suo modo longe
q̄ diuīsa. sed diuīsimode sacilit pīpi
quedam filitudo. non fm̄ apud m. simu
exptos talium. qui neq̄ scripos ex au
ne ingenij. neq̄ per alios traditio
nem sciant talia distinguere. Ter
te nō mirandum qi panissimos in
uenimus qui plene se sciāt exue
ormationes et affectiones sue vac
tionis aīme ut rationalis est. abili
que sunt. malos. videlicet in sensi
bilium vel organo sensibile. Que
uenies pter exterioribus deum
pauci fugientibus. qui semp in si
bus ad liquid ptingat diuīm. temp
inuenies pigent si sensibus corū sit
tinio do in imaginatione vel conse
sus in vōne. adeo non facile ē distī
uere sensū a sensu. q̄to plus habet
difficultatis p̄bacio quadruplicis p̄
nomiat spūs. du mdchz instinctus
unus vel inspiratio vehemes tāgit
mentem. si sit a deo vel ab angelo bo
no vel malo vel a ḡpo spūs hūano.
Cum tres sensus possio duplex
superior et inferior assūpta est. Cum sen
sue diuisionem quide et ale quale
m se diuisionem passa erat que ex
clamauit. Magnificat aīa mea
dūm. De hinc se erigens spūs ab ala
subiungit. Et exultauit spūs meus
in deo salutari meo. hec interim sub
sopendio nō sint. quatenus diuī
ad singulaia discendendū erut faciliꝰ
hac occasione sapiētiores diuidicet
psuasim hūtes vnū hoīem cui no
men sit in libro vite. aut plures et
in pluribus pdonis huius temporis da
tum est exptum et practicē omna
que dicta sint.

Explicit Tractatulꝰ de ḡbatione
spūum ab eximio sācre theologie p
fessore magro Johāne Gerson
editus p̄ter alia que de tanom
tatione Brigide i sacro Concilio
neri Constan ad Cancellū sub 12 consi
deratiōnibus comphensit.

Incipit prologus sup libm̄ rerum
siue precepta morales magri
Johānis Gerson

Agamus nunc interim q̄d nā
et imitatrix nate ars polet
nos ab nupsio sumam ex
ordiri et inde si se dignabitur deus
ad pfecta ascendamus. Summaq̄ vi
dete est natura in floribus arbus
p̄mi er aptis loat materia sano
rū colligere. De hinc colligere digere
in alia forma q̄ unde sumpta est
Denuo malū color constituantur nu
vo ordinis artificio ptes singulos
quid vo ars nomē possūs in ea

similis agnoscatur: p̄mittet libr m
p̄mus de mā̄a cognoscit. quē ad me
reps in ptes duodit: postea dat p̄ceptis
formā. p̄mittit rudē de hmōi polimore
postremo qđ est oīm distabimus partī
bus sp̄ialiter poēs et politē ordinē
colligationemq; tenetur perquad tan
dem operi suo p̄fō assumata donat.
Segregamus in hmōi modū pte
tes aliquas velud estiua grandi
et p̄dimte munera sacre scripture. q
bus forma aliqua addim⁹. Noli ig
nare lector si quis forte occurrēs des
pice si vacant mea hec patres abs
q ordine fine vinculis et calce. ēē
dum sic erit. requilas aliquas aut
doctrinas aut considāciones specialē
ponimus. Formassit deus xp̄us potēt
et eis in posterum et decoro ordinē
libelli p̄ulchrudo donari. quod si dam
na fuit. nichilomi⁹ arbitramur non
mīm̄ p̄fecisse. si materia p̄paranda
minus alijs ad ea q̄ habuerit subtilanda
aut sub alio tropo non frustra studa
uimus. si eragro florentissimo sacre
scripture apes cogitanoni mentē
collegerimus digesserintq; lucrellas
quasdam fauo mellis ad lumē cog
nouis et ad denouonis dulcore
atq; p̄o medicamēto desiderantiū
nīm memorie quas p̄cipias liceat
postmodum vitalicolo libri vinus
dulcoro artificio p̄desimus ordinare.

Exphat plogus Cap. 1

Ea que nbi p̄cepit deus co
gnita semper. qm̄ quilibet
obligatur scire illud absq;
cui nonnā. cuiusmē patet. culpabil
ignorāa meritū dim̄ non cadit in
manentē illud quod nesse est. qm̄ sp̄is
sanctus talem hominē de meritis ad sa
lutē. que vires suas excedunt docere
mediate paratus est. Ignorāa iūm
abilis creatur in eis p̄sertim que
sunt facti. nō aūt cognita. nel supia
que ignorant ex negligentia fugiendi
et sciendi quod nesse est. dicitur aūt
inuincibilis nō quim̄ vīm possit aut
q̄ ex ea necesse est sic opari. Et q̄ua
opans sufficienter sim casus euē
nim diligentia quo sunt sciendi il
la quod nesciūt. Ignorāa. inuin

humanam sustinent. p̄mulgari non h
berat subditos a pena in foro exte
riori liret frequenter quo ad deum ex
cusat a culpa quosdam ignorātes.
Non quilibet tenetur scire de quolib
pcō nostrū an sit tūc licet expedi
at illud nōsse et scire intra vinus
nūq; vires et statū. et plus cās
tos qm̄ laycos. et mr castitos pla
plan. et officiatos tenentur q̄ sint pau
oīm̄ posterum reddere rationē de
ea que in eis est fide. et p̄cepta. Demo
strens rationē dim̄ ab ignorancia p̄
ceptoris moralis exercitatur. forte
eni mortalis ad considerandū appo
nē fas h̄ spūm̄ doctrina et oīm̄
studiū debent de curiositate va
na aut noxia culpari. que non
ordinant actū nel habitū. nec da
te nel immediate ad bn̄ moralit̄ gra
uitatē vitandū. Dare studiū
sim̄ rebus minimis aut noxijs
vnlgaribus sicut omissis curiosi
tas damnabilis. Vnde et inuile
noxiū et mortū dicim̄ in moribo
nō absolute. sed per respectū ad nos
tū circūstantias. finis loq et tempus
officij atq; ceteroꝝ. Quilibet obligā
no finaliter tenetur ad dictamen
liberi arbitrij dim̄ sic volentis obli
gare creaturā. quod dictamē nobis
interest nel minime. nāh signato sup
nos. Vnde practica medicina rōnis
habemus aut per lucia spiritum
Duitarū q̄m̄ luminarū. et Duplia
lumē prior emanatiū. aut post
remo p̄ experiencē multiplicē lucis
sum documentum. per quod sit ut
virtutis q̄m̄ artis certius operetur
per quod virtuosius bn̄ indicat
de omnibus. et est sine dubio vir
tus medicinalis assumendi. In
p̄cipijs moralibus fit progressus
quia a notioribus et quasi a posi
tivis. ut ex hijs que videmus
humana politica assurgendo
ad diuinā legem. quia sit contra
a pueris considerāda eas leges q̄ natu
re sunt notiores quales est lex de
na. Equitas quā nominat philo
Epicheyam p̄onderat. unus vigo
rest aute equitate mystica penetrat
omnibus crimsticis cherubinis du
core mē tempam. hoc meruerit

fidei cogni
mistasti
in lumine

p̄mō p̄t

qm dixit. ipe etiam leges aperiunt
ur mee regnarent. Et sapiens no
h ne instrue mens. Aliqn ſtima
ustria ſtima iustitia ſit. Omia
madam dei equitas i cum equitate
pensanda. Honarii mentem est
ubi cognosce culpam ubi culpa non
est. Agnoste mg non per asen
ſim frenu. hoc em stulti pituloſu
qi fieri sed sic ut doleat aut peieat
homo postmodu. qualit peccatur m
nipa tenetur. Nulli est pam
mortale actuale absq consensu racio
nis liberu. vero nel nr patrnu. sn
petatim consensum time de diuina
dn habit racio tempus sufficiens
deliberadi et refugiendi se ea aver
que vitanda. de pugil tenebatur.
qualit dicit lex forensis qm iaret
consentire videtur dum videt. repug
nare deberet. Consensus n solum
actum venalit malu est tm mo venalis
talaqdo de venali ex qua suo ut e
bonum ostenim. Nullu pam est a
do venale qm ipm nel sibi similе fiat
mortale. dum placet. hoc est dum
consensus additur. Si nu illud venale
extractus moris ex suo gne. et eyco
qi no fiebat ex consensu liberu et pfo
venalis redderetur. Nullus est
actus adeo moris qm ipe nel sibi filiu
sit non mortalis dum displiceat. nl si
non placet consensu pfco. deliberandi

Nichil est adeo consilium in lege
evangelica qm n aliu possit de obliga
torio. et ita qlibet utens ratione te
netur sm preceptionem dimi ad
quodlibet qsilu. utpu martyriu nl
dimissione omu suoru et filiorum si
et ubi nemus nimiet hor agendu.
obligat nsper quodlibet consilium
quod non contemnatur tamq nec
sit salubrior seruato eius qd oppoit.

Nulluq ita consilia seruadis
astringitur. qm ab eo seruadis aut
possit aut debeat in aliu cotiu obser
uacio vbalis qm pcipimur ut de
non habendo duas tunicas. et de
pendo palio timeru assenit. et si
milibus. Omis agens contra con
silium edificat ad gehennam. nel mozh
ter si consilia sit sua qd illud quod agi
tur est mortale. nel venale plumq
quatum est ex parte illius cui sit ac

que est sue cotie consilium. In nul
lo aliu est alqs potens nr dno
pcm. qi ei parcat eternus absq no
no pco. Nam si niterent quispiam
se defensu petri innocentem. non
audat eu qd no permittat non ut
sed iam peccatur in mundo. si autem
duceret sibi cosilia erronea qd peccatu
innocens est statim ascendens ab eo
dimittit hanc ofiam et liberatus e
— Si postremo mandat dns pre
cepta deo possibilia ex culpa sua agat
illud quod de se magis est obligato
rium. et a nono pco omnino exsistit

Exponit se periculo peccandi mortis
est peccatu mortale. vel saltem mo
tium et dimittit certum in materia
morali est pam mortale. si tale m
certu sit qd sit mortale. non solu
per sacras leges aut suspicione
trepida aut scrupulosa. procedere
et nemo timore cadendi in via
dei. sed intelligitur dum tale est
vehementer et probabiliter metuen
que sunt opponenda nel magis time
ri illud quod agitur. non arcebit
mortali culpa. aut non sic.

Consilium salubre est frequenter age con
scrupulos leues et trepidos. vim
do eos ad alteriu iudiciu. quatenus
ex consuetudine fiat homo robus
tus. sobrius et neq nullus. n exacto
spiritali exemplariu in dominis tribus
et fidibus latus. Dans operam
rei illicite ad se no spectantem. no
excusatur per ignorantiam de pena
to sequeli. presertim quo ad penam
in foro exteriori de vigore solvenda.
sed apud deum sepe no impunem
ad nonu aut maius peccatu sinit
perfectio hominis per errorem non
utentem ratione. non habet cul
pam maiore qm sint rabi ebetes.
Sic aliqui dixerunt de peccatis dap
natorum. Ambulandu est m
veritate doctrine via regia. ut nec
sinistrum fiat dei mandatu. nec la
nus qm ipe mandauerat. quatenus
nec sinistre possint aliqm aut ma
line velamen aut occasionem despec
tionem coreneq. non tamen ubiq
pro omni tempore et loco proclamda
asserimus qm habet veritatem.

Homo qui tenet rep mente il

1. Si ostia indigo illud
de solo venale

lerebra anqm sit mortal. ꝓmo omi
sit repmere et cuitare. et hoc ipm
tabit ad culpam mortalem. m ꝓmo
mstanti nō ē gratie et ē pēn morta
lis. et ante nūqꝫ fuit verū dicē iste
mōdꝰ omittit. ¶ Pena venale
magis posset dici cohibitiū qm pro
hibitum. et ē contra mstructionem
seu monitionē quas medio inter
ꝑcepti et consiliū. ꝫ ablate contra
ꝑcepti. omnium tamē dicit ē alia
aut preter ꝑceptum. et preter dilc
nem dei et non ā. ¶ Omes primi
motus qm apti sunt mstam ratione
et per eam regulari. si omi prienunt
dia possunt pcā. eā in primis. et
fatius qua sunt. cōit ordinē. nam
ꝑ minus instituit. ham ē certius hoc
dicitur de adultis ratione vigentibus
meis insuper. cui quis racio pugil
ē deber. ¶ Omis infidelis vita pec
cati esset si dum ex infidelitate opera
tur aliter non oporteret. qm possunt
bñ moraliter opari sicut de fidelibus
ex̄ gratia sua vehor tenet. ¶ Qm
mima negligit paulatim deadit.
Nam venale pcm. et si no primit
de. ꝑ se vitā gre. mfirmat tamen
opationem eius. que est vita. et
ad mortem si multiplicat. Dissonit.
retardat qa a profectu meli. et ab
accelerandis visionis dei. in via ei
dei non pgredi. regredi fac. est. Fac
mterim. sufficiens ē in pcō mortali
quēlibet bonū potest. ut deus illuminet or
tuum. Nam bonū opus de gre et mo
rale ea. factum exhibitionem bñ
litatem affert multa. sicut nocet le
male. quēlibet per tale opus disponitur
homo ad opa vitiū. et ad finalius re
surgendū trahitur per adiuta seu per
ꝓsperia. Sufficia qđ expedire nostre
deus. ¶ Nullus actus de gre mortu
m hāte visionē tractus est simplē m
dus. neq; quo ad bonitatē meritum
neq; quo ad meritū. vel demeritum
saltem boni temporalis. ¶ Quantum
obligamur et quonēs ex divina
aūte querē salutē nram eternā. tan
nū et tenemur obligamur bene ope
rari ex gra. et qm non pro quoli
bet momēto tenemur actualē tende
ad beatitudinem eternam. cum ho sit

ꝑceptum affirmativū. Idcirco non
semper culpabiliter omittimus dum
extra gratia aliquid operamur. ¶ So
lus deus et nullus alius absq; eo
missione. ꝑt dicē et per se obligā
re quemcūq hominem. nam sibi sub
ditum. absq; eius offensa libero ad
actus meriores et latentes haben
dos. potius quippe deus potest de talibus
mdicere. Alius aūt non nisi ex eius
mādato et revelatione. seu tāmen
de exteriorib⁹. ¶ Notanter vero di
cetur dicitur et per se et absq; conse
sū libero. qm mdirecte et de per ac
cidens. nec ex cōsensu subditi hoc pōt
fieri. cum ꝑm inbetur actus exteri
qm nō pōt fieri nisi ab mferiori pe
redatur. ¶ Nemo absq; culpa sua a
consensu suo libero pōt se ꝑ se obli
gari ad ea que sibi alias cēnt aliena
nec ofita. pōt autem hoc fieri de pe
cidente. pro manifesta vtilitate re
publice cuius est pars. nec eius culpa
saltem qua ad forum exteriꝰ. ¶ Ino
mam racōbile est ut nullus homo
aliquid ꝓmittat nisi illud de quo po
test cognoscē mdubitanter sum modū
sui. in foro suo. Idcirco finis et
mtentio legislatoris nō cadit sub
obligatione subditorū. sed tm mo
dos exteriores ꝑceptorū. et qm
dicens horas aut semitas m pcō
mortali. aut mtentione sinistra. nō
absq; attentione. absolute se a pcep
to carere. sed non apud deum de neg
ligentia aut pausa mtentionis sepius
evitatur. ¶ Precepta dei affirmativa
qua obligant ad semper sed nō pro
semper. cuius obligatio est subquadā
distinctione ad hoc tempus nec ad
illud. Et ad hanc spem operationis
nec ad illa. sicut colere deū laudare
et honorare. nō plus de se obligat ad hanc
spem cultus exteriꝰ et ad hanc
diem. quā ad illa. ad cerimoniē amp
cerfissimam fidelium. et ut cōformis
sit mentissima pulcra cultui. que / dumta
lia certissima tamen sapientes sancti
h sunt. per quos expedit illud qđ
est sub distinctione ad aliquod tm
certum et cōe ꝓficuum limitare.
sicut qm dei cultus exteriꝰ de die dicto

per cessationem ab opibus seruili
bus expleāt. ¶ Ecclāstica plan
rectoris ꝓceptoris dīuoris et regu
le ewangelice nullo mō oīdes
sint. sed dūmtaxat quida utpre
mōes expositores ꝓnes doctōes
ꝙ ¶ Interceptio et limitio nel ex
positio plaboris in lege diuina qm
dm ꝓlatu nō cognoscatur abuti
sua ꝓtāte suspienda est reuerenter
mmō lex deo abuerēnur autē si
nistre imponentur onera minus
grua cernicabus ꝓximis. ut si
ad festiuitatem condie. aut si ad
statum qualia religiosi habent de
passim astringi ꝓcentur. ¶ Dis
pensatio ꝓlatoris que est iuris
communis qda relaxatio seu mitigatio
loci habet ꝓpue circa ꝓcepta
asis. et psonas singulares. qui
aliqua statuta sint. pro comitate
que hinc ꝓpue nel ut rsto ca
su nel in illo non in. sicut oppōm
rongrue diuoscantur ¶ pene
sunt restringende. sic ꝙ abstt inhibere
nel publice nel eius cui infligunt
negt instituere. negt instituere exequi
deberent. et peterent oppōrtum fa
cere nel eas cum hor ꝙstituerit nō
abrollēres ¶ Inomī re publica tol
lerari possint aut debent uina que
absq detrori periculo negt corrigi negt
exstirpari valerent. qm ante illud
est et qm non. difficile est et sepe im
possibile generalit dissimere. ansi ꝙ
ut areū stantiis ꝓticularibus inspec
tis ꝓlati superiores et sapientes determi
nabunt. ¶ Exemplū est de mēcia
bus et usurariis et symbus. q gnāt
punitiue. et ita de concubinariis
sacdotibus pro loco et tempe sinet
forte esse sinendū ¶ Cois error fa
cit nos ad hmoi sensum et intellectū
et simles. ꝙ ꝓlati et ꝓncipes sepe ab
qua sicut aut punitit iustissime
ob errore subditos eōdem. que alias
si sicut aut punirentur ad culpam
eosdem obligarent. ¶ Comunis in
obedientie culpa gnāt absoluit. et per
eandens ab obedīena et a culpa pro
fumro. et hoc in positiuis legibus
ut tales sint. Aliogī nō inducitur
p multis quo lex lata et inuata
posset per non obsuationem aboleri
¶ Consuetudo est legum utpote optīa
si de positiuis fiat sermo. cum cōsue
tudo sit altera natura. ¶ Leges assue
te et quasi iam males vse. nō debet
absq manifesta vtilitate et necessitate
tolli nl immutari ¶ Consentire cen
sendi sunt superiores saltem utpote
tacite abolitione legis suarū posi
tiuarū. qū passim cas diu nō obser
uari sinit. possūt et nec ilbo nec facto
reclamat ¶ Lex nō instituit nl dī
mulgatur. neq vigorē habet insi
ad moibus utentiū approbatur. et
hoc si sit lex pure positiua ad ꝓfectū
regimen. Eius de diuina atq na
li diuersitate. Cōis quas non est pe
spūto nel ad oppōtum consuetudo
sed tantū corruptela. ¶ Inomī lege
qualtercūq posita bene ipsa
aliqua est de iure nāli et diuino. ut
ꝙ expedit hoīes legibus regulari.
ꝙ qui ꝓtāt resistit dei ordinatoi
resistit et simles ¶ Verūtē ins
diuini et nāle a positiuo sicut est
difficile. ita maxime necessariū est
et vtile in oīm doctrina morali et po
litica et hoc fieri ꝓfecte neq absq
sac sapientia. que legibus eternis
intuitiue atq fundatiue ¶ Compa
ne ꝓdrum ad diuersum. sui gustare
maiorē et minorem gradualiter sum
mi neq insi comperiuntur in gnē suo. et
certis gibus. qū sim alias circumstan
nas phoulas se hūt plūmū ut exce
dentia et excessa ¶ Tridentinum p
catoris a posteriori sinitur a pena. li
ret nō sufficiente usq ꝙ. et a pori pe
nes genus obiecti. et intentionis
finis. et libidine seu innatū volun
tatis maiore nl minorem. et causa
motiua. et tempus. et locū. et pe
nes damna inde sequēna. que per
mās pindebat aut pndere tenebā
tur ¶ Oīs actus cui finis in
tentus est parū malē. mortalit sine est
mendatur actus sine habitu. quod si
mir si opans mirrogatus aut hor
tans. et adherens finem. vendebat
ad hunc finem. ¶ Actus q aliud

nō est mortalis et sit p̄ter finem
solū venale. videtur ē plum ve
malis. nisi forte p̄stringatur finis il
le ut plenius et quietius. et nō solū
ut madens et mūs p̄ncipalis actu
uel habitus. Non omīs actus p̄ē
fencio carere uel usus eius. sed qđ
est abusus solū venalis. qđq mor
talis. non em oportet ut m omīi p̄d
creatura cōstituatur finis ultima
nis abutent. Si qđ moneatur
occasiō hter solum et p̄ter mortali
ad aliquem actū faciendū non ope
tet illū actum ē parū nōle. Genus
si musa p̄ncipalis hmō actus est de
lectum nōle. Diligi pōt deus
p̄ter finem medijs qm ipē est ul
timū h p̄ter dicēt finem subordina
tum sub ultimo fine. aut put au
sam motiua mūs p̄ncipale denota
ret. alias non. Simiūr de euasio
ne dampnandi ins dicī. Homo
nālis rone tenet ad ens. et hē. non
habet oppositam miliā. bonitas nō
est qđ malicia morales de genere
similiter ex obiecto. sed tōtis bonis
moralis p̄fecte pendet ex rectum
dicijs finis. et alioꝝ simil' adima
tis. malicia vō. ex vno illoꝝ cessa
nte similiari carencia possumus ēsil
mre. Ceteri bonitate ḡnalem
et meritoria ḡra. gratū faciens
opanē. Et eam similiarū alie so
lum simil' circūstancie actum. et
hec necaddunt nec diminuit ad
pcm. Alie dicūtur informare q̄a
ad actus ut moālis ē mediāte
nem. et informatione exigūtur
et intrāt. Quelibet ex grē mortalia
sunt quoꝝ similia possūt effici bo
na. Dum p̄mittit extra rationē
suā quēadmodū dolere debeāte
de bono alīus est mortale. Alitr.
Si vero fiat hoc pro zelo iustice
boni cois. cui cōtrariū est tale boni
ille dolor vtius erit. plerūq; mul
ta ex grē bona erūt que ex aliqua
circūstancia p̄uersa. sūt mala. et
ꝑ̄ morālem mutāda. Non
omīs deliberās agit ex deliberatione
sicut nec omīs ignorās agit ex ig
norācia. aut grempnēs ex cōtemp
tu. potest em aliquis ꝓgredi mortu
ꝑ̄ morū. motum. dū actu deliberat
qđ agendum. non tamen ex delibe
ratione ageret. sed ex effectu appetitꝰ
et ex motu passionis. Dicitur autē
aliquis agē ex aliqua ca. q̄n si non
fet illa causa ipē ab agendo cessaret.
accipiēdo large agē. put ad omne
pē pertinere. Quibus bonis
ꝓpriis q̄q ad nullū obligor. q̄q
ad vnū alterū nō ad aliud. q̄q ad
ambo sub distinctione solum. in quo
casu non teneor simpliciter eligere
magis boni. si sit mihi dissimilis.
neq; cra si sit facilius. Et habē
tur rationabiles cē illud diuti
tendi. et aliud agendi. exempli gra
ad expendam ꝑsam liberalitatem
Rm et. Hec ꝑsertim non deliberat. et
sicut ex ymo agit aliquis bene q̄n
subito. sic ex pūsa assuefactione vir
tus quasi repente ꝓpinat. m culpa
et ita male habituatus m vitijs
ut m mā do agit percipiendo odiendo
tendendo et similibus. fere de me
nu cōtingit. aut vitiosus assidue
mūtet nesat. ut verū sit q̄n insti
est iustificetur adhuc et qui pecca
dus est pdefiat adhuc. Nullum
desiderū rei illiate factū tāmodo
sub condicione actualiter uel habitu
rei adiūcta est de per se pcm mor
tale. de per accidens tamen ꝑt age
bitus ꝓ sensualis amotionem in
mā. qua fuerit diminuta. tale fit
ex talis desiderij continuatione libe
ra. pōt ipm mr mortalia dispōi
qua qui amat periculū pibit in illo
Nullus agens bn̄ fm omēs
circūstancias dn̄ debet dare scm
dalum alteri quātumcūq; scandali
zetur alius. Scandalum em ē
dictū uel factum mūs rectum pe
bens alī occasionē ruine. Iam
in via omīno recta p̄ quā ceca
tur. non ex scandalo rei sed ex ꝑpo
defectu pcedit. Volus ille scandā
lizat actiue. qui aduertens aut ad
uertere debens alios ꝓmoueꝝ ē
ad peccandū ex modo suo agendi. qm
sibi nō est in precepto. michilomūs ipe

opari non desistit. Gens est in
mibus hic exclusis. ubi malina ppi
est scandalū grauis accipiū. ubi
pterea non est admeteria ner ce
cedet de scandalo alterius et ubi quis
ad illud opandum tenetur ille dim
mr ex malina sua pmittere et stan
dalum accipē nō ex actu alterius q̄
informatus sufficienr de bonitate
huiusmoi actus nichilomīs audiri
mmittur ex voto religionis emisso
penitet post sufficientem de religiosa
pfessione informationē de scandalo
pari congrantur. Scandalū est
hoc non in pusillorum sed phariseo
rum accepti sed non datiū. Tenetur
ab omī actu cui nō est assistus alius
detinetur desistere. qm timet sal
time debet sin vehemente q̄ctu
ne scandalum pusillorum q̄uis
de illo cōpescendo diligentia com
plenerit. misi forte pro eo ultimate
dictio spūs sancti docet illud time
agendū. ut xpūs ferit in publicas
ne veritas sacramentum. C. m.

De Superbia.

Appetitus glorie si est de ve
ra gliaz ppr deum vitiosus
est. si de vana aīt deum
et non aīt deum. ut in bonis
fortune nec nel gratie venialis
est. tam ex gnē q̄m ex motu esse
ad finē bonū. ut pro exaltatione
nominis aliene. illa appetitus
discretus est et meritorius. Si
gloria sit falsa. et de paro mortali
aut pro fine malo principali. et ul
timato time mortalis est. Spe
sumptio. arrogantia. iactantia. et
ypocrisis. grauiter et spe sunt de
illis que nō cuenit homi tali
se habere. si illa habe nel credit nel
credendo appetit. grea semper
hit errore nl malitia violenta
q̄ns venialem. et sepe mortale
sm genus obiecti. et mixta cum
stultitia mentecaptis et finis ar
cetorum. Presumcō de deo
mia q̄ saluabitur et quantūcūq;
peccauerit. et in peccō perseuerauit
erravit in fide. si hoc audiret. pere
tellem. et in moribus mortaliter. et
si aliter affectum per voluntatē ab
solutā. quia de condicionata non
oporteret. et ita distingui posset. m
valde multi de intellectu et asserunt
quia sm hoc pena patria natura
forcuntur ut dicant. nl errores
nel malos mores nel vitia. Spe
sumptio de immediate merendi et gnā
falsa est et temeraria si nō misericordia
si autem credatur et seruatur
q̄ ex se sint principaliter impia. est
gnā mortifera. q̄ prius hērenti. q̄ si sin
gulariter habē q̄ns glorietur pe
nosa est atq; phariseica presumptio
Credē et penitere q̄ ex meritis
precedentibus. aliquod bonū aut
primū consequatur. non est presump
tio nel error. si ad deū tm q̄. ad bonū
finale principiū actus nel habitus p
tiū referatur. Deus cum misetur cō
misetur. hoc est. gratia dat ut ex
illa alia gratiam largiatur. Se
lare pēm sua non est ex se vitiosis
sed causela pendens et debita.
Gens si fiat hoc ex appetitu lau
dis falsē aut alterius malitie pn
cipaliter. nel si ad malū finē ultimate
referatur. Gens etiam si per
mendacia opm nl signorum nel
verborum talis absconsio generat
fieri. quēadmodū si ad celandū
peccata sue luxurie fingat se ab
quis ope signo nel vbo luxuriari
maxime detestari. et castitatem
amplexari. cū sustinē dat ut illa
nō ostendat. Ita de superbis et ce
teris posset dici. Presumptio
arrogantia iactantia. et ypocrisis
circa bona naturē aut fortune mi
hi debent peccata aut pene. q̄ cir
bona gre. p̄sertim gre gratum
facientis. cū illa mihi agnosca potest
esse. Ptinacia in opinionibus
et artibus fidei per qua quis no
est paratus corrigi damnabilis et
vitiosa damnabilis est. Presumptio.

et dum in rectores aliorū aut
apud religiosū est omnia tribat
et ꝓdit. Non est seruitus sed libe
tas pati legibus quib obligatus per vo
tū aut ꝓceptum ceteris paribus an
get virtus et meritū causone. Vbi
bus enī addimus circūstancia bona
n voto latē. n ꝓcepto obediencie.
¶ Subdin obligantur obedire su
pioribus n hijs dūtaxat respectu
quoꝝ sunt supiores. et dum regu
las sue dūationis non excedunt.
¶ Nullus actus cadet ab hoīe pro
hibet sub pena pēi mortalis aliqui
tuto ena subditus nisi ad illum sit tā
obligatus per legem diuinā explica
te nel implicite virtualit nel n
forma. Nam plus deus est qm habet
imperiū vite eēne et mortis. ¶ Simul
tum et imperiosum ꝓ supioribus
est credē omēs institutiones et fratres
quales unquā respectu subditoꝝ
obligare ad pena mortale. sed sunt
multe accipiēde ut cōminationes.
multe ut monitiones. multe ut ad
monitiones. multe ut quedā decentie et ho
nestatis. et facientes ad finem con
sequendū. multe has vltimo modo re
gulares et ad penam temporalem si
transgrediatur solum obligant. ¶ In
vane nel vouens n aliqua religio
ne nel contra admplere omia que
per regulā talis religionis aut ci
tatis ordinata sunt aut eremita non
per hoc ꝓpendus est et obligatus sub
pena pēi mortalis ad observacionē
dloꝝ que diuina lex non vult pli
ter obligare. qm nec humana lex
taliter obligare intendebat. si rede ut
supponitur intēdebat. ¶ Dissuadet de
n fidelis et stulta promissio. fidelis
que non seruatur. Stulta que dis
cretionē sale non condūtur. Pōea
stultum est dicere ꝙ de ingrediendo
religionem consiliandū non sit. nec
ad ꝓma inspiracione ingrediendū.
Post sincero et vero cōsilio religiōis
ingressus dissuadere. quibusdā ad
tempus. aliis uero. Hec de pe
culiare suspicione. de statuto ꝑticu
laris dicetur. Attamen moderatissi
ma cautela in dissuadendo seruanda

exhibendam. ¶ Vnde patet et
iuramentum ad hoc ꝙ obligatorij
sit et discretum. hz condiciones mpli
catas. quarū aliquas tunc aliquas
vtile est iurando per expssum ex
apponē. vna condicio est que vetat
superioꝝ auctoritatem. Ita ꝙ ma
nenti non sit aut ꝓbat in detrimē
extimo. sibi ad mortale nel ad vena
le pena. nunc aut in posterum. Ita
ꝙ non sit in salutis dispendiū. nar
in pfundit impedimentum est de
uere nō nisi religionē. nisi suspe
platiua. aut loqm cum paribus. et ꝓ no
similia. que licet possint iuste qnq
diuisim nō tamē possunt iuramē
to aut voto vallari. ¶ Vn aliquis
nec actu nec habitu per ꝑba sua in
tendit iurāe. non est reus pmo
apud deum. nec ena apud homines
si sufficiens hoc constat. Post tamē
m canto mo loquēdi nel scandalizan
di. nel assendi. nel de intencione sil
lendi. aliquā. hoc fiunt ꝙ religiosi
et quibusdam aliis qm iurat per
vota sua. et per aiam canis irro
rie. et probitatē. et assimilia
robis. ꝑter intencione omnē obh
gandi se iuramēto. ¶ Instructiones
huiane non debent tales ꝓpositiones
assumi. quales iuramēta. et
vota sm ordinem debitū fieri
apiūt. etiam dum fierent absolute
aliquā in lachrymis et magno salu
dispendio vitarentur. ¶ Interue
nere aliqua rem ut autem supe
rioris est ipsam vel nil pcipue
nullam aut valem aut mutatiōnem
requirere. ¶ Omis peccatis ecia
venialis contemptu quia nō dis
talis agat ex contemptu finit nec
omnis superbus agit ex superbia. et ita
aliis multis. ¶ Contemptus auc
toritatis superioris non ex passione
nel fragilitate nel ignorantia. sed
ex contemptu. que est ꝓpalis ma
aut finis trāsgressionis sic reus
pēi mortalis existit. ut dum quis de
at superiori meo ꝙ superior. Ego
despicio vos hoc agam quod mihi
hs aliis nō actuuis. ¶ Admuta
nonem pēi nō sufficit bn scire
et iudicare de agendis. nisi voluntas

125

et affectus ꝓh mdino conformentꝫ
Afficiuꝫ eñ sepius voluntas ad aliq̄
et illa ꝓhibꝫ exequuntur. ar si finis vel
lectus talꝫ agendi dictaret. Unper
hoc martiches eñ quodlibet veniu
ram carnis quꝫ spūs aptumdant de
nimentum. ꝑsertim m carne euidens
ꝑ mi spūm ꝑter difficilem reflexionē
supce actus minores et latetes. et hꝰ
absensio fallit eñ crebro ꝑds ꝑua
liter obuiare ambulare volentes
Ponētes mellem hberi ut talis
est ponēt, omē meo pari ꝑde. alis
ad negligendam aut malicia volun
tas habet refre cmen omē sinum.
Nulla est negligentia nel omissio
cmiahrec aut pabilis absq; cosensu
nel mꝑtatiuo cōmittit ul ꝑtio
Quod aut sit ꝓfectus mꝑtatiuꝰ
dictū est. et hoc m angelis et madam
ducitur origo fuisse pri. Passio
nalis ut im amor odii gaudii tri
dia fames sit delectatio desiderii et
similes. si sint absq; omi consensu.
nulla sunt pani si vō aim cosensus
non sit cosensus mꝰ venialia depuna
tur. Similr de actibus racois
im m positione superiori ut ē blas
phemia. qm̄ in inferiori ut ē appe
titus vindicte directiu. Si in p
ceptis penalibus pena sit addita per
modū diffinitionis ad actum ꝑcepti
sufficit pena solue dim actus omit
tire. Si vō sit imposita pena ut
solū actus ꝓhibitꝰ et mdicēs ad ꝓceptū
per solutionē eius non excusatur
ꝓcepti nāliꝫ transgressio. sed. bñ aliquādo
cōpensatur. Iudicare alterum
tamq̄ malū si fiat ex officio mdicij et
per testes. lōmos. non est ex se ma
lum sed ꝓtinus imo. cria si per cosessio
nem aut alit scrutetur ꝙ per mdi
rem innocens ner aliud patereꝫ ex
fugiū qm̄ sic fingētur officio. In
dicē ꝑpa estimatiōne alii exaptis
signis exterioribus que non possunt
bñ fieri. non est ex se peccatū mortale
hat qnq; sit curiositas venialis. qnq;
mortalis. Dum homo ab aliis melio
ribus aut debitis minus impeditur
aut dum per hoc in superbiā egredi
tur. Iudicare alterū leui ꝑsup
none. sed ꝑsumptiones exteriores ꝓ
fectum vehementes. non est ex se mor
tale. Secus si fiat asserendo minori
uel exiori illo fiēt in magnū ꝓ
mum dedecus et malū. Nullus
in vita mdignus est tamq̄ dignus
inferno. qm̄ optamus ꝓpter ꝓpter
to — facta igitur non ꝓpria sunt
a nobis mdicenda. Zelotypia que
est vehemens amor suspitiosus. nō
sanis dens de re amata. et alie suꝰ
piones malinole. ut dum aliqs
semper putat verberi et sibi ut
quidam melancolici. et quidam ner
uosis fiebat. cadunt si non vepu
mātur. Si si adsunt confessus
liber sint ut plinius mortalia de
licta aut mortaliū delatorū vehe
mens causa. Volatia que est er
bitio honoris Dum. veue uel m
tercōmune aut attribuue alicui cō
tuere. alii qm̄ sibi potest competere
et Apostasia que est recessus a ve
ra religione. et mirentur contra
diuinā pdentia. et blasphemiam
deo mdigna asserens. quꝫ fiūt ex
superbia mellens nolens se animā
re m obscuriū fidei. et timor ubi ē ex
tra m fide. aut soli sint ꝑe despe
rationem assens. et hmōi sint ma
litie ex se mortales. licet ex premi
stantiis dia possint. quiq; venales
Sicut est aliquis honor dim
nus ꝓde. aliquis soli ꝑ ar bmo
nem aut ꝓsperationem aut ana
logiam. ita ꝑm hoc sint varie ꝓ
volare. quedam ꝓprie. quedam so
lum analogice dicte. omes tamē
ex gnē suo mortales existunt. aut m
Catacombis demonū. In astro
logia de mdiciis ēa ea que depen
dent pure ex hoc arbitrio. In ingro
mātia et pyromātia. et geomā
tia et sycomācibus omnibus. qlibet
aliq; nephariste. quarū effectus neq;
a miraculo. neq; a natura racionabili
expectari possunt. Nulli sanē
ñ quod in se est. hoc est bñ ꝓsenti
dnō deo. iam habit. de est deus
in nūis ad salutem. sine sint illa
necessaria sine opanda. Volens
recedere et fantasias ad oppositum
fidei tollerare ꝓmus. sicut ꝓplerisq;

videre est no est mſidchs ſed me
retur - Stuet de volentē pmere
et deum dilige aut aliud boim fa
tere et affir quem mdisponō cor
palis mpendit Porro regulaz
dicemus Tollatur ſuperbia a vir
demonis et abſtracti qnia ſentire
aſolationes ſpiales maſſir non est
ſignū mfallibile q caritas mſit
Sicut cal carentia caritatē de
esse nō excludit Nam aſſuefactio et
complexio aut dyabō illusio can
ſe ſunt me tales aſſirē q̄ nō ſul
mſint nel non mſint Iuuenis
adorabo ne deo debim absolute volūt
nel dyabolī transfigurātem ſe in
angelū lucis ſen ypnīa mortuū
ēnme negī excusari negī hīr ig
norācia ymabilis locum habet
ſed ꝓbandi ſunt ꝓus ſi ex deo ſt
Verus ſi ſub ydolatrie implicita
nel erplicita her adorando fieret nō
ꝓbabilis q̄ctima de ſic agendo cō
tingēt quēadmodū iosiam non
conſecrasse ymolapidem hostie ſim
lem casus aliquis licite faceret adal
re Qua intencio faciendi et te
nendi ſim intencionem carlie ſi nō
excusaret multos ex xp̄ianis ſim
pliabus volasse censemus madera
nombus ymagīm acus pulche
q̄ turpis et ꝙe q̄ none quasi nu
me aliquo ille magis q̄m alie ve
plerentur

De mudia

Mudia que est dolor de
alieno gaudio nel gaudm
de malo ex gnē ſuo mōr
lis esse qnia cōtr caritatem et p
ſertim ſi dolor ſit de bonis ſpiali
bus Sed ex defu deliberacionis
ut in pmis motibus nel ex ma
lina ſplerionis melancolie aut
qnia dolor ille ſtutine exē genus
mudie pōt non ee mortalis ut
dum dolet aliquis ex mſta causa
et fine bono Detractio que e
dimeio fame alterius a culpa nel
diffamatio que est publica nl con
tumelia et exprobatio que fiunt in
fine cuiſ q̄n ledatur ſunt ex gne
ſuo mōrles ſi dapnū nel dedecus
ſit nōbile et ſi non trahatur ext

ꝓpam rationē ut ſi fiant ad aute
lam alterius ne ꝓdamū aut ꝓbo
no rei publice nel cōtra aliquā
pro correctione fraterna ſed ap nd
impfros iſta bñ agere ſtūz alios trē
merepāe ſiant et ſe digne laudāe
diffinitiuū est

De ira

Ira per zelum que est de
malo culpe dicitur ex se
laudabilis ex mō ꝓpagnedi
pōt fieri vituperabilis dum nec tem
pus nec locū nec modū nonnō ob
ſeruare preſertim q̄n ꝓtumacia ad
uicta est et ꝓturbationis ſedationis
magis addictiua q̄n ſeductiua
Ira que e motus conatatus ad
ſedendā vindictam ꝓ malo ſibi
vē illato ſi ſit ſm ordinē im non
est de ſe vituperabilis ſed reducit
ad ram zēh ut m̄ indire nel per
indirem Verus si ex libidine ꝓpe
vindicte principalis nel si mineia
nō ſit vere furia ſed ira lenis et vō
nabilis estimat Ira est q̄n nā
lis passio ut in melancolici et co
lerici q̄n pmus motus q̄n ſe
la mysticenna absq̄ appetitu ulto
ris vindicte q̄n reſugerunt ad q̄d
tans exigā ꝓmū aceruodū in q̄b
tūbus aut nullū est de ſe aut
pernale parū Ira que e appetitus
debēatus vindicte ꝓpue preter et
tonē mus ordinem ex ſe et ut ſic
est nōlis preſertim ſ vindicta
ſit nōbilis ꝓportiona

De acidia

Acidia dicimus ome tedi
um bonī que ex gnē
ſuo venalis est qnia cōtr
ristatur nō cantan ſed eiuſdem fer
uori fit autē mōrlis dum p eam
aut ex ea mōrle finem meritorium
ut omissio eorū que ſunt de nātu
re ſalutis aut de ſtuno de dīno amo
ris aut ſimpliter mīſerio Cul
pa negligentia mortalis est p quam
id quod ſub precepto cadit omittitur
q̄mis culpabilior in elatiſs ſpiali
bus et penitentiis ut ſi missa q̄n
ꝓpharis Otium ſce vite cōtempla
tiue et ſtudioſe debet homo quā
tum ex ſe est magis appetere q̄ actiua

veteris

vite actiue p̄sertim cū obligaꝝ
ne tamē īmmēre manifesta neces
sitate aut sup̄ioris p̄cepto vēnabi
lit̄ ardente. dimittendū ē oēm
ꝑ mitate premere. ¶ Inabilis
versus ad oēm exemplarie labo
ret ꝓpē oēm ad sm aliorū ꝓ
fectum. et si aliquis ad vtrūq; ꝑ
let velīd ambi dexter magnāe
perfectionē in vtrāq; hanc ī statu
p̄fis indigentie optima iudicas
¶ Quagnano mentē tempe ora
nōm ex p̄cepto debitē si fiat ꝑ ch
berato sensu atq; tenacem illa sp
la insurgit mentionē debitā ora
tionē. et facit ut p̄ceptum no suf
ficiēt adimplicatum. nisi vnusq;
ītēm qđ per enagationē hanc m
fectum est. qđ tamen fieri aliqñ nec
debet nec expedit. nec pl̄ ī missa
aut dim hora p̄cipit. Si dñ ena
gationem quantūcūmq; multa sit
ex deliberatione tenere non volum
tuis hīnalis p̄mala et vtualis
mentio plurima de oīāb⁹ ordēmus
ingrer vna manet. ex m est de
pēgrinatione. ¶ Conuersio cordis
ad deum tempe oratōis ḡnus sit ha
dabilior ceteris p̄ibus si ſ m ꝑ ha
et sensum oratōis fiat. attamē istud
non est nūmatis. qđ de illatis con
siat et imputē ena contemplatiuo
uni est. ¶ Impatiēa et lagnāa
mollities et effeiata compassio. et
mutabilitas ad omne ventū sunt
ex se vitiabiles et in cultā mōlem
vgunt dū ex inde ea que missa sunt fici
nel exequi fili et veras vite doctine
atq; disipline vlinquimur. ¶ Te
dium bonū puemens ex difficultate
operis aut ex malicia applexionis abs
q; culpa plus in lohāne qñ in petro
angel merito et laudem lohannis si
et dum in ceteris ꝑpē ai petro equali
ter operum. ¶ Difficultas in ex vir
tutis ex assuefactione victoriā pue
niens. plus de ꝑfē diuinit racione
laudis et gl̄ie merito ꝑficit augmen
tū. in male humanus qm̄ nisi ex
maiori conatu opus simile ad bn
habituati ꝑfice negligagis inde red

dit̄ moderatiuū. qñ deficit
¶ Pusillanimis quisquis contra
rudem sup̄ioris sin et prudentioris
sui reputat se nimis niste ad aliqua
facienda et p̄mant. refugit of
fica a sup̄iore impōni. ad mobedie
nam sūpbam impulsiuū q; sui in
dicii nimis p̄sumit et imitūr prude
ne ꝑpe. ¶ Cerus si dicatur ꝑa lege
spūs sc̄i de qua debet ee certus. ¶ Ce
nis preterea si sciat periclu sui eunde
di. de quo fidem facere sup̄iori neqđ

De auaricia

Auaricie obiectum est immoda
ta possio qđ ex quic suo no
n debite et mōle vnusquisq;.
sed īmoīmle trāsit dum ex deliberā
one estimat et absoluta appetim̄ nl
gremur nl rapim̄ aut retinem⁹
aliena finis dimissis quibuscūq; modo fiat
clam nel palā. vi nel fraude. cōsilio
nel auxilio. si res sit nōbis detinen
da. Dum appetim̄ sufficiente racione
et ad debitum. pauris impedientē
cria limita nel ꝑa bona minima libidi
ne ingl et sollicitudine appetimus q
rimur seu retinaculum quasi meis
spes tocius auxilij nelud in deo po
nētur mōle est. qñ anxiāe speri
aplus ob hoc appellant. dolorū
serutinem. ¶ Non dr aliquis dis
tenere rem aliena nimio ind qua
nis nescīente. qñ dns p̄sumit racio
nabile cōsensurus ex familiaritate
nel alitde. Dum sumerem aut si mixta
Dictamen recte rationis ita dēt con
sentire. quemadmodū in extrema
necessitate. aut dum ni nōmbili de
trimento redderet. et cū moderatam
limite recipientis alienum. qđ quidē
dampnū sub ꝑna expectatione pōt
estimari. ¶ Nullus ꝑcipiat gladiū
ereptum. dirēt reddendū ī manus
dm dimittit. qui illū instanter
peteret. ¶ Sub furibus aut latrōg
aut raptoribus cōprehenditur quo
ad omnis equalitatem. Arguitur
sit de restitutione facienda primus ad
nocūti fomentes causa qua reddē
debet instanter aut per culpā per
dentes iustam et media fidelem
et indices malum et plan qui p̄ficiūt
officijs publicis et bñficijs ꝑsertim
curam illos quos sciredent. et rap

l. finem

saut

toxes et aimarū desiencōes bonis
spēris · Vñ prorsus q̄libarij dño
rum ad talias ⁊ instas et geneālit
qui talia agunt aut ea ⁊ assentiūt
agentibus ¶ Aquinas medijs il
licitis illicitū est. plus vel minus mu
ta malicia mediorū varie ⁊ sp
sm naturā ⁊ beatum in acquirendo
ita ingressū ⁊ fine res in verum
dñum ponat. q̄ñs non contrarius
eni q̄ñs recitatiue dumo intē ul
humanū. q̄ñs permittitur ut mitia
dicendū ē ¶ Symonia que est in
diosa voluntas emendi aliquod sp
cuale ul ⁊ annexum spāli. cōstat
q̄ ex fine q̄ē mōle. plus ul minus
ge vel magis merita naturā eius
quod dicit spāle ¶ Templarius am
catice quādiu eis dimte sunt ge cle
tame spāles non existunt. ner sy
monie nome nisi postmo intē pu
nit ¶ In actibus qui sunt symo
niaca solo intē postmo cadit p̄sep
tor mercēnone moderata pro sigil
lo aut hai aut sustentacōne mistero
rū ⁊ collacione ordinū ⁊ alijs
non item ¶ Laens aliquod opus
spāle et inde mercedem temporale
expectās aut exigit quasi vnū fit
rationabile p̄mium alterius symonia
cus est aut ⁊ sitis corde vel ore ul
ope. Distat aut temporale quodlibet
p̄ bono temporali comparari ut est ob
seqm̄ nutūm et famulatū ¶ Qui
tenuationem suā moderatā in tem
poralibus aliūde non habens si quis ex
pectat ex ope spāli non minuit ex
hoc symoniaca pravitate. quia dig
nus est operarius mercede sua. Cauca
tur tamē ne pigre ⁊ stus. et scandalo
sus et intendens oculis conser
uetur ⁊ coerceatur. ut nō ibi statua
tur p̄incipalis finis in mercede tem
porali sed subordinatus ad deū aut
non contr deum. Vñ ⁊ p̄dicatōne
spāli. primo ex dilectione dei sitz omia
dirigit possit et ad beatitudinem ⁊ petitu.
¶ Symoniaco ex pacto vel ope
nullius usus acquiritur ni beatitu
dinis vel fructibus eius. q̄ñ restituē te
neatur ¶ Verus si stetit in sola vo
luntate que iam non dicatur studio
sus. ¶ Simplex de heres primend
distingue ¶ De ludo taxillorū de

torneamentis. De vsuris varijs
et pactionibus dicunt sufficiarum
plures veritates ab ecclia illic de
nouitus. ¶ Cauis in mētricam
histrionatu. et symoniam minori. in
missis cantādis. et alijs quibusdā
ut forte in clericis in cantoribus aut
medicina aut aduocatia ab eis
dispensatōne ex cēnibus. ¶ Be
neficiatus iusto titulo si simplicitē
omittat diuinū seruitiū omnibus
non indutus acquirit ius in fructi
bus apud deum. ¶ Qualiter faciat
ad hoc ut aliquis faciat fructus su
bstracij ex suos in foro exteriori. Primo
et quod restituē no teneatur que
aliam a predonibus non liberat. aut
mitte subito certus horis ad ecclam
et intencōne solui ⁊ stuosa et similia
¶ Si certu bona beneficiatus hēat
ministrum pro populibus. et illa ex
simunt ad alios usus que ad istum
onem obligatur. ¶ Cauis si tota
sit quantitas fidei sue ubi est per
cer grauiter et sacrilege quis abutē
do bonis illis iuxta ge ni restituere
no tenetur ¶ Si teneat quis plu
bñficia ex dñs superiors in cibus no
excusantibus hanc plurarate peccare
pt vtrq; confens per ministeriū
nem recipiens per ambitionem
thlomi scripans restituē prop
ter non tenetur. Sed nisi penite
at et p suitio pudeat non erit
salus. Quātumcūq; multa bñ
ficia aliquis teneat auctoritate su
periorū illa possit dimittere sicut
plures nunc magnis fi
guribus una tunica. et hoc vnum
te moueat si illa simia non sint ñ
ad sufficientem ⁊ decentem statum ⁊
aptant sectum scandalo. et impos
sibilitate officiādi ⁊ se vel alios so
stinere ¶ Beneficium datur p̄ officiū
non quidem in decendis horis solū
aliquē duplex officium ad duplices
horas obligaret. Et officium e quod
quod certe et primo prodest p̄ma q̄
magis beneficiatus est magis obli
gatus ¶ In omnibus circumstātijs
hinc inde pensans mediante deū
platus potest esse sufficiens nō licet
licere et simplici ad hanc curā opti
dam. et dei sient insufficiens per
mat mōlteriq; nia non ly ecclīe oculi

Dens si non sit nobilis dra. In collatione bñficij pcipue non erat hz potest ẽ spalis hatie ad obsequia hem et honesta alicuj et ad genus et ad spem pfiadi m fim vo et alia multa. Dum tamẽ mteuio pñcipalior et finis sit deus et ultimus carie et laudabile eligentur. In suffiaens ad obsequiũ carie pcipue de quo nõ est spes de breui prosectu quocũq; si pmoueri queat pcaut mõstrare et eum pmoneẽ simulat sibi fore tendentẽ. In modis d quod modicũ est pro nullo ẽpu tatur. Tamẽ dicit modicũ est qd pauperi nõ parum. ver nisi pro modicum dicendũ est apud deũ illud qd estimat et pncipaliter mouet aut i duaq; ad aliud qm deret. Re nis si parum sit mediocriẽ et inelud eaionalis in mteione capiunt et damns sim hoc qnãfiecunq; mu mersi recipio in indiabus et pe lans. Raro licet aliqui queẽ pla tura sint raro cõtingit ut aliquis posset absq; psumptione indicare sm alem qualem diat aptius oportẽ cpm ẽ tamẽ nõnas attendens carie et pbabilis spectura fidem faciens de suffiaena sua possint talem ap pentiũ aut excusabilem aut laudabile fac. Liberius pt homo tractus hereditate in sua qm qm platonica pcte. iii. 2m) fim magi exigat pfectionem in gñtu de qua non im licet pnitere sint de cendionis qualitate. Qui cu catus nollet baptizare pueru sine pecunia aut sepelire mortuu licet gnaue periculi in mora vidi dare pecunia. nõ ut peccet sed mteionẽ veraciõẽ sua redi medi. pecunia tamẽ nec cum cu rato non in dãnũ et usq; tamq; re dam sit sed in pditionẽ deret pa restitui. Simile de plato et in die damns indiui. in eis que gñe mistrãe debent. Iudiciũ tra pcipue in autoritate superioris et ad obtinendũ pro se et alijs in posteru non ad otium nec curiositate sus cipimus exercere ut plurium nec cu tatum a residentia pcipiat p tempe ubi de victu suffiaenti pnsit. est

Thogn studere est se mãnarum et inprimis omnibus exhibere. Ad vigilias mortuoꝝ et alia suffragia que in ecclia fim distributiones cotidianas instituta sunt bñficiatus stu dẽtes aut legitime absens non te netur. Horas canonicas ad aptãe ho ras dicendi ut prima pme. tam tẽ qua tus singulariter pcipue sit angarian non tamen nec horas eni ẽ dam pmere est nec subsequi pia mteionẽ seu animare sas est ut de sero matutinas dicere pro mane sequenti. Finis carie sine cui su us est principalior utilis aut qua actualiter uolut bñficiatus regula riter inspicere debet. nisi dispenset ab superiore auctoritate nec paupertas aut pia amnecia cautas atq; ultimus. Usu ra pdicta que iure domino et na li debetur et de se mortale culpa habet est aliquid veniale ex parte ultra sortem. Sortem uo estima mus appellare ms quod tenetur re per venditionẽ aut per empcio nem aut alio modum fm quem transit dominium rei mementem ut sit sua. Prima ms utendi sua pecunia ad tempus nec pro semp nõ transit in alienum absq; eius dño. pter in mutuo petunt amodato et venditio coincidunt. et alie species usurarum collocantur. ibi eni aliquis pro re tamen sua aliquid dare appellatur. Recipiens ad usuras mentitur cõ pulsus sub mteione dandi illudq; est ultra sortem tamq; sibi ad redi mendi veracitez suam et dapna non videtur mutuare. Relinquẽ qua nec pte cum usurario dampnabiliter exigente pticipat in crime sed nec per hoc ms hz usurarius in datos obstare ecclastrum auctori tate que receptionẽ hanc vetuit. f. vetat

Omis fere contractus usu rarius ex genere pt per pactionem dant et recipient transferri a suo genere in opus prohibitum ut si causa fiducie vendi pncipaliter indigentie pecunie ex una parte et pstandi se mempne ex altera pe tat aliquis ultra sortem usq; in tale tempus sua sors ei duplicetur ita q; mallet tecte ossa sua sorte ap

se manere nuc sine illo pio ꝑ
nunc cum tali pio eandem eape
re. ob dampnū certum nel ꝓbabile
q ex solucōne dilacone sequitur.
sunt in reddibus censualibꝫ re
spiend. per dnos certis ꝗbꝰ ter
mis. pena pecuniaria imponitur
no solucōibus die assignate. ꝑt ah ꝑta
quis recta intencione et pro seruari
tate solucōis salubre statuū in
peculiaru cōtractum uel cessionē
ad minus. est aut illius intencionis
signū si maller creditor id quod cō
cessum est tempe statuto ul' pius
recipe. qm̄ terminū habuit eme
dam liberaliter. sic de emendis red
ditus sub tbbate redimēdi iudica
mus. ¶ Vendaciones ad minus
et ad tempus in maiori pte. Sile
cōmunones. in quibus per diligenia
pendi res minimo melioratur. au
tamen certū lucrū asserit. abs
primo dampno. sunt frequentius
para mōtis. quāus non semp usu
ra ꝓpe dicta. ¶ In guerris sumendis
que malis minoribus plene sunt
mir. ad stos. inocentes. nec ad illos.
sola ymanas rei publice causa erui
sat a mōlh. que ymius est ymo
cuius cum prīcipe et admittentem.
et a senatu prie. aut cuitate dapn
publia nobilit. peccatis qm̄ sit dap
nū pbabile. ex guerra puenies.
¶ Guerre iuste sunt de talibꝰ a
que tales sunt iudicari no ex cu
sant a pena furt. homicidiis. et
rapinis. qm̄ restituōes aut emen
das fieri necesse est quarum cur
possibile. ¶ Scripturis ꝓbatum
m eis que no sunt contr legem
dei. et natue. poterunt ex suis uel
pcu demerit. nr assiriis dominis
et rebellionibus racionabilit mit
tuntur. ut alie quedam angaria
nes et similia. sicut inuit postula
tibus regem dns imposuisse vide
¶ A recto ꝓpnarum in gubnacō
ne rei publice. et gbaliter apud
omnem iudicem et pncipem. de se li
quet. est iuris remanis nisi moza
lis & rea stantis et obiecto et po
lute cuiuslibet maximi. — Non e
autem accepio ꝓpnarū nisi ubi

debitum est. et primas ut obligacio
gratuita. faciendis pmi acipe alii
dimittē no est acepio ꝓpnarum.
aut si res non sint pares. ¶ Cen
suē. tributa et subsidia racionabi
liter introducta pcuit est furto sim
plici in subditis. ¶ Exige violent
aut fraudulent subsidia mechim
a subdi. per principem capina dr
nam est. ḡn autem hoc est et ḡn
non. gnale regula tradi nequit
¶ Numacio monetarū. por esse
pare. nel manus delictum. ex se q
cet ex cau falsum aliquā fabricare.
qm̄ sim dampnū rei publice opus
quodlibet assumit medium culpe.
q si pceps dicat se dnm mentie
ce. sit ergo dns bonus dispensator.
no tyrannus dissipator. ¶ Omia
sunt principis non quide ꝓpria
rio intellecto pro se. sed pro re
pate rei publice. et quid mirum
cū naturas facit p pone. singulari. ena
alienā ee sua. ¶ Omia bona si
principis pce tamē ordinatoi supe
mo no tamē dno aut possessori
primo nec tamē immediato dispensa
tori regulariter et vniuersalit. nisi
platoni insideri. in quibus aut ma
nifesta cathe vltimas casibus ce
ssus istud exigit. ¶ Abusiuariis et
raptoribus quos constat ex alio mis
nichil hre. stipendia seruientibus sis
pe non licet sub pena ēstruere
pus faciendē et pparationis m
trumme. ¶ Abusiuariis et rapto
ribus quos hre constat aliud ab
usuris et rapina sustinent pro
sustentacione tot seruit. dicunt pua
quanior et no plurium pot seruī
tor sibi mām vnus ex illis qua
nior stipendia obtinuit sin tempe
alter non. ¶ Non diminuitur pr
matri nisi estimat ablatu. hoc est
ms voluitas effimax restituendi
assidua possibilibus et optimas
accesserit. vnde sapiens pfessor platus dicebat. ut
q veris dns si sup similibus
dibus suis. aut si sibi negat q
sint aut ignoratiue m pijos vsus
deuenit ablata. ¶ Nemi de bo
mis alienis ipo. minio licet dare

ꝑ. ep recte

ꝑ. turbana

128

ſtitum ult̄ p̄cam̄ mandate ſin
et ſnorē. maxime ubi poſſet la
borāe aut ēcā m̄ cāi mendicāe.
ꝑ hoc bonorū oīm̄ ceſſione pro
ꝑuiah remedio mira conſtituit.
¶ Fur aut raptor non ſolū tenē
tur ablata reſtituē. ſed ēna dap
na mde ſequēta oīmbus vite ꝯ
penſare. ¶ Simili retentores teſ
tamētoꝝ aut plus uſto differē
tes eoꝝ plenā ꝯplerionē in quem
cunq; aīmarum. ¶ Nemo de
neceſſarijs ſuis ſimplr̄ tenetur
elargiri. ſed nec de necēſ ſim
ſtatum ſuū. ſed nec de ſuperflūis
ſuis ut ſua ſint ſub pena. nec pōt
talib⁹ ſi ubi ḡuis nāitas ēna alte
rius ꝑſonē debēte q̄na alij
non ſubueniret. ſubueniat. ne
ceſſitas em̄ extrema ꝑmittit. ꝑſēda
eſt ſpi derenūe ꝑſōi ſtatus q̄to
magis ſuperfluum. ¶ Facēt di
mittē. ſuperflua. nobilit̄ conſum
per puteſactionē aut aliqđ. po
tius q̄ in vſus pios ipa lar
giantur. nec a culpa mortali a
liter pōt ēxiſtari. ¶ Theſaurizare
de ſe nō eſt illicitū. ſi. p̄udicium
q̄nus ēt aut ſanctijs pōt fieri
culpabile. ut ſ̄ fiat ex alieno aut
deſpendo de dimno alterius. aut
in grāde p̄udiciū rei publice. a
ſi alijs permixtus non ſuaderet.
¶ Vende rem carius q̄m emp
ta eſt. ſi notabilis ſit exceſſus in
lucro. omnibus p̄cibus et mōſtris
hmōdē ꝯpenſur. eſt regulariter
de ſe malū. et peccū ſ̄ ꝑcer mō
dicā. p̄cium hoc fiat. ¶ Et ſi
res vendita ex ſua mōſtra melio
rem ꝯditionem nulla adepta eſt.
nec in ſe nec extrinſica conſideratio
ne. ut q̄a ꝑmanet. et ad uſū
ſanctor. et ſimilia. ¶ Deſertus
rerū vendendarū quas habet
ad extera ꝑmittit̄ cognoſcē de
facili ſicut nec abſtondendi ſint
fallacibus caueliſ. ſic nec eos dā
nare eſt. preſertim quo ad foꝝ ex
teriꝰ iudiciū. et quo ad detinēcia
ſ̄ ꝑij q̄ntitatē ꝑmixtibile. ad de
ſertum minutū. ¶ Dampna

que alīq̄ non ex culpa. et negli
gencia ſua mādo minuit. pt
uendendo debitē. preſertim ſi
dampnū ſit ꝑmanens de ſe et q̄
regulariter ad mātinā. aliquis
non opponet. ut ſi demētorū in
ſes ignis fortuitus aſſumpſerit.
¶ Secus ꝑterea ubi ex culpa nel ꝑ
te alīquis merces defectuoſas con
duxerit. ut in equis et multis fieri
ſolet. ſed non licet ut vendantur
pro integris. nec deus remittit.
¶ Cum de cepione uſū medium
nūſq̄ ꝑcij contractum. ſimilem le
ges meminit. in alijs vō caſibus
ſi enam peccant vendentes res
ſuas enormiter. tenē reſtituere
non tenētur emētibus q̄ntū regulariter ꝯtigit
indirādum. ¶ Legitime ꝑſbens
in re p̄ria aliena. illā nec q̄ ꝯ
ad deum redde. aſſignare. ¶ Re
ctus ſ̄ ſcans in ꝑſbendo ſint. ut
deſertus bone fidei. que ſcanſ ſi
paret. iudice exhortante ad reddē
dū ꝑſbens impellet̄. q̄ntūmagis apud deum ſi lateat aut pateat
pōtat. ¶ Cantores emendem re
ſtituere ſi non ſit ad finem quod no
mine pio nō notabile exceſſi
no mices ſuas tradent. ꝑ q̄ ad
forum exterius ſi ſtatur. et q̄ ad
mūus dampnadi ſint. ¶ Colli
no demarū ſacerdotibus eſt de mice
dimno. quatenꝰ inde ſuſtentētur.
Sed q̄niam hanc nec illam aſſignā
aut in alios redditus cōmutare
poterūt meis exiſtit. ¶ In reddi
tibus ad vitam emendis aut gregi
bus oīm̄ ꝑſtandū ad modum luci.
ſic in mātinis ſic in ſilibus ꝑgu
lariter q̄ctibus q̄ non permā
ent vno tāē clandicāt. q̄na vadiret
ad ꝑtribet nec lucri. nec damp
ni immet. nec vendenti nec emē
ti. nulla videtur ee malicia de gre.
ſed ꝑcij ſanctijs alijs vestri male
poſſe nullus neſcit. ¶ Campſo
res pro centum ſani. reddentes
certum q̄ntum in fine am cum
tegra pecunia. Et ſimiliter mūlto
ees difficile ab illicito ꝯtractu
liberāe niſi bonifacius hos cōtributo
cauſa pia. q̄d fieri nonnūq̄ posse no
negamus ſed ſcemus eſt oppōm

Debitis que usu petuntur mire
bitis msiper quarū usus tradatio
ne dñi fructum affert certum
legitimū est Verum locationis ad
pisa Emptione decem solidorum
ad petitū simpliciū aliquē centū
librarū aut sub obligatione tocius
magne hēditat dissuale esse dicit
aliqm per directū mstituere per
indirectū aut possit aliquis tota
fundum vendere pro valori pro
postea ipm cariori recipe usq ad
deductionem illorū decem solidorū

De vicio gule

Gule est appetitus inmoderate
comedendi non competenter
sive genere q sit moribus nec
mdatione mde sequenti Est at
mōlis triplex aut spūalis e cōtra
phibitionē nel verum sine hoc sit
ratione cibi nel temporis seu lo
ci Aut to qñ alia que fieri prohi
bita sunt ob gulam sicut vesci ul'
mtpetanter omittitur nel petu
tur phibita Aut to dcm qñ
corpus aut vasa nobili detrimento
per gulam sicuter ul' mtpetanter
pmittantur In moralib' ille
dicit mtpetanter sic aliquid agit qñ
si actu sive negligat sic tñ debet
et districtius non teneret obire Ve
rumtamen mtsiper sibi non pot de
mōstratione sed per inhemētem
et phabilem coniecturā Hanc ab
stinentiā ul' alijs abstinentijs nemo ad
nobilia et pinguia quantūcūq sui cor
pis et usus ratione obligatur
seclusp scandalo nemo tamen le
uiter sibi fingat gravia ex le
uibus abstinentia qm ex tali fallacia
pueri qñ ex gula Pueri et
senes et prēgnates et nutrices et
nimium et paupes non habentes vñ
semel vesci possunt et laborantes
nō homines alunde statum competentē
et numerātes autoritate plati et
alij consuetudine diocesis in qua
sunt mtsequentes ab ecclie Jeiunijs
regulare ius excipit Doctō ar
thisien de no esu carnium Doctrina
mtsiper ahorta religiosorū de mul
tis observantijs duris als ha
tis Donum dcm qñq pticularium de cer
tis nbis non q mēdendis metuū
ut de rapina mēbris assibus necessi
tatis extreme phabile si vota her
tenebitur nūmēbris debet imm
mari Non em licet aliquem contra
dei preceptum edere quantūmus
periculum sedulimus qd in omnibus sua
dalum prohibetur Deber aliq
periculosior est abstinentia inadeq
qñ voracitas et ebrietas si dicta
abstinentia usq ad mebrationē ebri
et usq vacuis nonnihil vergat si
ent et addicat Quanta regula
ter quādo sint plañahora et quādo
sunt sub maioē que bona palliam
tūo periculosiora sint et a sanctā
ne magis distant Unites inpe
dimentū de non iejunādo legitim
quod non est exceptum a moribus
per expressum sed ibus agunt q
q non sit necē si dispensatione pe
lan quesierunt et q secrete agat
id quod agunt ne alij scandalizen
tur Carnes frangē concedit
questione alē illicita qñq pter
hospitem qñq pter infirm emp
lationem qñq pē obequium pmūd
ur in seculoribus nō choris et cetā
puncta pgrissando et in pgrissi
bus cibos etiam esus eorū esus
concedunt Preceptum de ieunio
ecclie pt aliqñ seruari Dum cor
dium moribus gula cōmittitur
Circa mdm dicendū est Ede
tas autē mortalis est et gravior
dmis delectatio cibi et potus qn
aliquis tanta libidine q medit et
bibit q postponit deū sic q ubi al
quod dei preceptū vnomo ul' alio
q se deceat violare nichilomin' a
liti delectatione no cessaret Gerus si
delectetur etiam ex consensu libe
ro nō deum no hoc facturus si deū
haberet tūc em nec nullū est
ad nū venale delictū et habet hec
regula t multis alijs materijs
utilem locū sūt Habile et co
medente tex medie ieunij sine ei
non ee preceptorem precepti in
tā qmeshone sicut in ieiunium
tenere sit seuerius Circa
mestribus precipim et similibus ci
rcūdo teneatur et delegans nimi
a libido arcetur Nebule alii

sāe mtpetāte

psonaz

seruetur ut

sticnter ut vsu careat tanquā in eius nocumentū mortale est.

De vno luxurie.

Luxuria ex genere suo mortale dicitur propter corruptionem principalis virtutis quia maxime principi virtuti scilicet honore necessitatem et quia contrariatur huic precepto non mechaberis. Et ut per bona matrimonii actus iste queretur excusari. Consensus in delectatione luxurie circa obiectum sibi pharetum de mortale per se sine in cogitatione sine in verbis aut in vsu aut tactu a nullibus aut opinione. Nobilem familiaritas magna homi carnalis mutuo presertim qualitercunque sint eius rem gradus aut seruus aut ancille eius tus primo prima est. Deinde vltimo est. Branuas pedibus luxurie ex genere sic ordinatur sum finem et in quo quocunque circumstantiis possit eorum grauas aut varias bestialitas ciuitatis. Sodomia enim eodem peccant aut in vase no ordinato molliciei secundo sacrilegium diuinarum incestus parentis stupri virginis adulterium ligatorii formam solutorii luxuria generalis. Tanto est sit cognitum sint ppter vitam defensa vim vi repellendo. Delectatio viri ei vxore licita est causa potius causa reddendi debitum causa procreationis ab inordinata phibita. et si sola delectatio grauior inter methas ni vnquam minoralis sit q exit non queret necessitas sit ei christianus aliude phibitis. Illud aut nullū aut venale est. Vxoratum alii potest mortaliter in matrimonio si cum detrimento nobis plus cor epte aut grande sicuter fiat vt tempe mei honorem si ext pabsi. cum desiderio absentis quasi prius alium. ita sim si principaliter ex causa aut ex fine mortaliter noxius. Sanctus est pene ab ope carnali tohs abstinere sicut virginibus et vidui qui modeste maritalem copulā exercere sinit febris pon et ignis flatu et premitus ar tubi tandem magis sine dimine

Quia corpus sacerdotis p vxoratum

esset vxoris sacerdotis qui totus de debet Deo consecratus et expeditus a cura rei familiaris et solutus legibus cunctis et oratioi inqui uere rationabiliter astringat. vo to existimat.

De precepto.

Diliges dominum deum tuum ex toto corde ex tota anima ex tota mente quantum sufficit viatori ad salutem. est taliter affici ad deum actu nel habitu q dei amorem cui libet alterius rei dilectionem anteponat sic q pro nullo dilectione sui nel alterius creature nel lex deseret per transgressionem cui cunq precepti dominici. Nemo sum legem tenetur precepta eligere annihilationem seu damnationem eternam qui peccare nolunt. Nemini igitur potest licite eligi stante lege de precepto hinc de contrario cui quo nec ad annihilationem stat nec ad damnationem. Posita alicui viatori illa questione et similibus. Animus paretur de singulis per vnum diem q permitto mori si consentire non tenetur circa hoc deliberare absolute de altera parte sed teneat suspensum iudicium considerando fragilitatem suam et fidendo in divina ma. que nel no patetur eum in talem temptationem made ducant si paratus deus faceret cum temptatione proventum ut posset sustinere. Postea hoc modi questionibus quid homo faceret temptatione forti pone. aliud est optare et desiderare illud quod est melius et iudicare illud esse eligibile aut minus fugibile alterum. aliud deliberare absolute quod ipse sit faceret et sic eligere. quod primum est pie et fidelis anime. Tum de presumptione et temerarie albatur

Iurare per deum quod est eum teste veritas addere sit licite primo meritorie. dum veritas sit best et venere na communiter et pia nomina ex humana infirmitate consuetudo impellit.

Iurare in vanum est ppter deum falsitate aut esse testis nego. Incertum primo dum ex deliberatione sit semper est malum.

Exigere mutuum ab his de quibus vehementer est presumptio de opposito apud exigentes q de

2 preceptum

de 3° pcepto

mirabiliter et ad hoc ex deliberatione
mentis vix aut nullo caret mendacii
delicto. nisi forsan quis apud indices
quibus erroneus sit exigere nate est
¶ Nec necesse est nec utile et se
pe dampnosum exigere mentem ab his
qui questionantur in iudicio cuncta
certius nec cuncti qui possunt de
hement quanda demirabiliter et qui
cum numerato millarens stature.
¶ De re penitus occulta que scitur
non potest probari testibus duobus nec
qui rem publicam scandalizat nullus
in foro exterior licite potest absolui in
quantum extorquet. ¶ Ymagines
mis semp. non tamen pro semp. ob
tinuit colere deum. non potuit me
talis pena figmis exterioribus nulla
mentis figura p varietate temporis. et
hominum possunt variari sicut sunt ora
ciones genuflexiones thuri cremationes
prostrationes et petitiones candela
rum. vinum et similia. ¶ Figmis
exterioribus michi non cohibetur deus qui
illa nec nequunt fieri homo animo nisi
scandalizent ex similitudine sui ad
idolatriam. vel alia inhonestate. que
admodum in missarum solutionem apud
multos et multis celebrationibus bacu
lorum per mitheres sacris ornamen
tis mitratis et quibusdam similibus.
que omnia plurimum pollutionis tenentur
abrenuntiare. ¶ Observantia sabbatismi q°
ad circumstantias temporis et modi et
loci pro maxima parte relicta est de
terminationem plurimum que agnoscimur
ex ecclesia instituta. nunquam penitus
nudumbus per eos legitime tollentur
¶ De operibus seruilibus non ex
ercendis diebus dominicis et festivis
plus ut frequentius determinat consue
tudo loci et personarum a patribus tolle
rata. q° alia lex scripta. ¶ Abstinendo
exercendi opera seruilia hec ab istis hec
ab illis in diebus festivis. hic maxi
me dicenda est contumacia. quando
quidem a seruitio dei et a cultu festivo
rum et maxime ab audiendo missas quo
tidie. ¶ Quando pecca hec seruilia ma
gis ex aviditate q̄m pia intentione rei
publice peccatorum. ¶ Non est alie re
creationes corporales apud vulgum
diebus festivis. q̄m septimis admixtas

hebdomadas contra legem de
non tamen peccatum directe contrarie
obtinent nisi ut. cetera q̄ illa que
vulgares in festis exercent. ¶ Opa
similia plerique scrupulosis sicut si
non ea prohibet cetera. q̄ illa que
vulgares in festis exercent. pterea
plurimum interest attendere circa festi
uitatis multitudinem. nec sit illa ad
similis pena ponus q̄ ad culpam dei
¶ Diligere primum sicut penam est dilectio primi
velle primo ea omnia que sunt rationi
rationem homo velleti similiter primum
sui velle sibi. hec aut sunt indispen
sabiliter bona animi et gloriosissima
bonis fortune. et gratie gratis date quo ad
possunt homines abuti. ni primum sin
gulorum non quilibet tenet velle
illa omnia primo sicut aliqui non
velle. quia et sic rectam rationem
in deret homo velle deinde. Pu
nder ei amore primum necat ipsum
aut bonis spoliat. Sit ingenium
et spiritus et diuinae pulchritudinis
nec illi primo nem adesse. dii nostri
te credimus. ¶ Ante religionis in
gressum teneor pendere nam hunc pa
trem centum, extreme si possimus dii non
aliunde pecuniis pensio. nec exaudiet
me religionis ingressus quin per
cet mirando et post introitum prudendo
Etiamne necessitas illa non sit extre
ma aut patet aliunde pensio. non
teneor primando exire religionem
iam professam. ¶ Superioribus meis
qui omnes dici pedes possunt obedire
dum de rigore ni eis solis in rebus
superiores sint magis aut ei cui
auctoritas potior est. ateneri earum
statutis prone tempore rei publice et
utilitatis mutis ut in generibus
rem publicam plus obediendo et pu
pri quia pia. Certus mi re domestica
rationabile de mecho vestiari pre et
epi et abbas et principis temporalis
districtus locum habet. ¶ Quando
plures dilectionis causae concurrent
cum aliquae primum ut est habitudo
plationis et subiectionis ad interem
homines et vano agmodum. hinc re
cte. considerans pre. et similiter inquo
cetus pibus ille debet plus amari et

prefer. cum obligacõe legibus cau
ta observãda est. Ab inimico pato
tenus observare sanctãe de mutua
ego tenear sanctione recipe ut
indulgere. tame ꝑbum meũ aut
scripturem solutum aut aliã dilec
tis signa possim mẽdicare ad mei
et sui cautelam et non ad rancorẽ.
Immo non patum corrigi dili
go quatenus sufficiat ad salutem si ei
nolo malũ dampnaꝝ nec dap
ni temporalis per iniusta media. In
imico meo incorrigibili optare fas
habeo ut talis sibi sit in aĩa mea i
rebus qualis sufficiat ad hoc q nec
michi nec rei publice iniusti dap
num posset inferre. Inde na
li vim vi repellẽ licet sic q impen
tis aliquis a qualibẽcq ꝑsona nis
mã diuinam. ena ꝑãhis via facti
et non habens meritũ remedii fas
hꝫ inuenit de facto resistẽ ꝓpter qua
luare inuite. filij quatenus requntur
et sufficiat contra illum ad sui tuta
mentũ ab hac facti via. Casus
unus cẽ possunt in quibus aliquis
se gerens pro ꝑsona et pro rali hꝫ
ab ecclia ponit a subito lapse cordis
uel maioris uel per modũ que
dam appellationis ab eo uel substra
nonis a sua obediencia declinantis
forte no stricte obstare constitutio
alia non humana solum sed diuina
atq rone reuelata hmõi nãh inue
ꝑ iudicans. Neq pro saluato
ne vite aut alterius rei siue licet
alium mortem alterius de ꝑse sciens
via facti permittẽ et maxime alte
ri nullam inferre iniuriã. Neq
ꝑsona do vitã suã corpalem simi
modi via facti a se prohibendi si
si nõ aliter euadere ꝑt aliquis se per
sequentem q contendo prudẽs ꝓ
am obsidentes mortis pcnas ẽ ex
pertanda. Indubium quin est in extre
ma fame nemine non dẽt absq
similis fame hoc pauẽ necessarium
extorquere.

De Sacramentis

In omi sacramento si desit m
tenno actualis uel habitual'
iusticia q saluatione vide. a quibus
q rei sue lꝰ alium morte aliq de
ꝑse sciens via facti quatenus et mo
me illo q nulla inferat iniuria.

sciendi illud quod ꝓpter mstrum
et ecclia intendit michi agitur.
Similr si forma omittitur aut
corrumpatur aut si mã deficiant
si minister ꝓpter defectũ. Exhi
ꝓsens qua aliquis excommunicatus e
uel hereticus uel ꝓfanus et excom
municatus uel degradatus non reddit̃ in
potens ad efficiendũ uel conficiendũ
sacramenta nisi desit alicui de uel po
testas ordinis uel mania uel iurisdictionis uel mitto
ma quatenus excedo tribus in casibus debita
bus phibitis tenetur de iure restituere
tenetur. Fiat semper quod melius
erit de possibilibus dubiis. Circa sacramen
torũ ministrationem dubitatio aliq
contingit̃ suppleatur aute id
quod omissum fuit et sub quadam
condicione si non erit illud iterandum.
Determinata seu significata le
gis antique an ꝓpter passionem erant
mortua necessaria. postmodum pro
aliquo tempore licita sed inutilia red
dita ut nunc obseruantibus et pec
tis ponentibus mortifera. nec ab
eis sumendis est efficax argumen
tum q mortalia in aliquo casu age
re deamus. In mã dubio vehe
menter an aliquis sit ul' non sit bap
tizatus. aut si sit expositus ul' baptiza
tus in nomine ꝓpter mutuo. aut alio
tali dubio ꝓcedet baptizans sub hac
condicione. Si tu es baptizatus
ego te non baptizo et si non es bap
tizatus ego te baptizo in nomine
patris et filij et spũs sancti. Et baptis
mus sanguinis dat martyrem et fla
minis contrito de peccatis aut sus
ceptio ẽ tunica ꝓmissa nõ reiteratur
aliter ab obligatione fluis baptismi
si facultas affuit nõ excusat. Ea
que sunt de secunda sacramentoꝝ
notabili institutio et primitiua ab
errata nec abolita sunt ꝓ nõ usum
et si nõ sunt de necessitate sacramenti
ad faciendũ id quod intendimus. Sunt
tame de mandato ꝓcepti ad obligan
dũ ne fiant uel negligent absq
racionabili ad diminutionem. Forma
in omi sacramẽto ꝓt corrumpi aut

per addicionē aut per subtractionem aut per variationem aut mutationem nomibilem qua mediante non īpedit. Similit addicio subtractio et variacio si non trahat ad sensū aliū neq; intelligibilem vel dant. licet ndiscrete et cū publicū fiant tamen, nō annullant

¶ Per in baptismo sunt de nūmte sacramenti. nūster ꝓponens materia est quecūq; aqua de numero fluvialū ad diam lun et aquarū que sūt azimales. intentio actualis uł habitualis faciendi quod ecclia intendit in tingendo nō subtingendo. erāt illa baptizandū aut eius patrem pnūpalem inda et q aliqualit consignat filz actu uł habitu uel impatientibus dicendo simł hanc formā

Ego te baptizo in nōie patris et filij et spūs sc. ¶ Amust ꝓponens baptismū regulariter et ext assim necessitate est ex ecclie ꝓcepto sacerdos qui ꝑmittit hūt exorcismos et alias cerimonias et alia observare q in libris ordinatur. sed de substancia sacramenti qualibet viator ad excludendū dēm angelos uel demones. qm sil possit mingere et ibi profere. ad excludendū materiam et mundū aliū a se. quia nemo se baptizat et intendit actualit uel habitualit quod ecclia intendit. etiam si nihil recolat de effectu. ¶ Baptizandus ꝓponens est qualibet viator nō baptizatus qm ostendit se velle baptizari uel in fide primum uel offerentem eū uel ecclie si nihil sunt ad par rationis vt puella. Si autē aliqui sunt ad par rationis et differrent petere baptizari aut si nihil horum ostendat dū vltra rationē baptizari non debet. Quia si per ante conferrent et nō venirent qua ꝓsumit ecclia nec intendit si rationē nō audit. ¶ Baptizandū nō est satisfactio sacramentali qui baptismus sit summa sacramentorum et de originali ꝙ primo actualis nq; exigitur. de actualibus vō sufficit

¶ sacramen

dispositio mortalis absq; obicē male voluntatis ꝓponendi actualit se peccaturum. q no obice posterius ante baptismum efficacia suam habet expte. ¶ Baptismus dimittit et culpam et penam et mte gratia agendo de pena debita peccatori ex cumulo institutionis ut sint irregularitates mortes p delictis actis loquendo. ¶ Precea de pena debita ꝙ se. qua penalitates in vita debite originali p accidens manebunt sine fomes et quorū ea est pena originale. sine quo non venissent. ¶ Si pueri infidelium baptizentur a ritus patribus in fide ecclie nulli sunt vere baptizati nec debent reddi patribus si pueri in mentis. ¶ Similit illi qui mentis dum ad mentis exercendū baptismo. qui nūq; rōis usum habuerunt cōis sensus ecclie non habent. ¶ Baptismum in fluminibus dicere heretica et ubi non apparet ꝑ verisimilem ꝙ scripturas prima notabit et generatim possibilitas seu cōgruitas maior recipienda in posterum quo cauti et si subito baptizandi moretur salutis est

De confirmacione

Sacramenti confirmationis ad robur institutum fuit. ut christianus hūs visum rationis non contemnere. ꝑ sertim in medio ecclie in sessione xpi coram infidelibus facienda. Eukaristie sacramentum duplicem habet formam et materiam de substancia sacramenti.

¶ Forma consecrationis corporis xpi est. hoc est corpus meum. et forma sanguinis. hic est calix meus sanguinis mei aut hiis equalens ad dictum ꝓpter grecos. ¶ Materia corporis xpi ast panis de frumento uel maior pars. materia sanguinis vinū de vite non passatum in alia specie ut mustum. ¶ Celebris ordinacio superior meis que ad collacionem amisse et gratiarum omnium sacramentorum spectant. obligant ad non attemptandū similia mei

consuetudine et ordinacionem.
quas libere possent et habent obligat
Preterea ut negligencia frequens et
nassa fugiatur ¶ Tanta diligencia
debita fieri omnibus cra maiam
corpis et sanguis si per malicia
aut negligenciam ministri alicui obla
tum fuit qui deberet ut puta aqua
pro vino penetrat in omne eue
tum sacerdos et si ceus non sumet
quod omissum est suppleat uel
emendet primum ut integrus in
affectione sacramenti offeratur.
¶ Distinccio non potest mortalis
in celebrando vitatur. Si post dis
missionem consuete que regulari
ter haberi plene et celebrature non
habet constantem firmam aut ce
rtam sicut de oppositio quod sit i
pedimentum uel alio legitimo im
pedimento aut est irregularitas et hi
vocatur etiamsi mortalis uel ci
uilis quod homo sustinere possit absque
est ¶ Existente casu quo homo
potest celebrare habet et a celebra
cione habet desistere laudabilius
est ceteris paribus celebrare tu qa
opus dei est priuilegiatum est et fe ur
rio simile tamen quia a nobilibus
virtute predicti celebracio que
fit ex timore gravi est laudabilius et ceteris paribus
et cessante legitimo impedimento
to cotidie celebrare ¶ Pollucio no
turna tollens sufficientem deuo
cionem recollectionem et reueren
tiam ad sacramentum eo qd crima m
de magis ebes aut carnalis est
facta est impedit a celebracione
qui dum talis carnalitas et ebetu
do regnat unde cauendum est ne
gligencie ut si sacerdos sit primus et
missa parochialis sint celebrandi.
¶ Homo qui propter humanum virtutem
et facilem sui recollectionem uel
alibi manet deuotus ad sacramen
tum et reuerens post nocturnam
pollucionem non videtur peccare
impedire qui celebret die sequenti
confessione tamen in omnem eue
tum precedente qm nulle sordes re
tales impedit nisi prius quis
uel sint peccata uel sint in horro
rem et scandalum assistencium
uel deuocionem debita tollunt.
Vir cui lepra fuit et vir menstrua
patiens a celebracione secreta non
arcentur ¶ Omni ad racione sacra
menti alicuius subministrantur con
dicio ista uel similis si consecro vel
et debite sum ministracione vpi sint
celebra. Ac per inde adoramus alie
nus est ab ydolatria quis celebrans
et no offerimus est in culpa. ¶ Ap
parencia figura eius sacramenti alia
est figura solum panis et vinum non
sacramentum sanum sub illa spe
cie sine condicione impium uel er
roneum adorari ¶ Ponitur plures
hostias sup altare. Si sacerdos in
tendit similiter omnes consecrare ille
consecrat eorum si tantum duas de ill
quas determinate significat ille due
sunt tantum due consecrate si illas duas
intencio sua non determinat michi
consecratur obstare confusione inten
cionis propter qua ista no magis qui
alia per dm consecrata. ¶ Regulariter
irrepabile est et sepe criminale qui sa
cerdos a celebracione et catholicus
huius usum racionis ab eucharistie
sumptione tollitur abstineat. ¶ Illi
pueri sunt reputandi sufficienter instructi
tam et ad hoc ignari videntur sol
um in ano qui sum leges censentur ab
les ad imbibendum potest quoque deuoti
orationem hanc premittere sicut in qui
busdam statutis simplex malicia. ¶ In
dixi missam integra est de obser
uacione sabbati hoc est dierum festo
rum pro tempore legis euangelice
nisi per impedimenti legitimum
aliquis se excusauerit tale no impedimen
tum sum loca et tempus et status et
consuetudines vide audiantur. ¶ Ex
quolibet diuersi vna missa non ab
soluit vna celebracio vna quippe
missa virtute operis operati ex quo sumit
valoris est non tamen tollit de pe
na nec tantum redimit quanti due
¶ Amissarijs cerdiarii et vestibus

1 Obligatio celebrandi

missarii pro vno precio sue sustentacionis et similibus. Sup̄petencia vero sapientis locum habet aliorum non videtur quo sex aut septe anni vsaria in aliis cathedralibus hinc inde simul ingerent. ¶ Obligatio ad substancia spūalia tutius est dirigē mentem suam ad deū sic q̄ dignetur disponi de valore sacramentorum vel aliorum bonorum factorum quales et quantum videret se apud bonos factores et obsequentium. ¶ Tercio maioris est elemosina que grauis distribuit merum sua sanctificatoria ad liberacionem animarum quia elemosina corporalis q̄ talis non ita munit habentem sit de primo contingat tardius tamen inde de pauperibus spūalibus certis pauperibus sanctis. ¶ Sublimitur plurimum illi qui potestas aliquid vnde obligat se ex dotis causa vel aliis ad sanctificandum pro alienis debet ni hoc cedat in retardacionem sanctificandi pro gentis et hec solet radix multorum bonorum plurimorum sufficere. ¶ Expediens videtur ut nulla excommunicacionis sibi ferretur de facto a me vel indice nec̄ pro primo nec̄ pro futuro nisi pro maiestate ecclesiastica quia se mocionant alios ne patrum audire ecclesiam alii q̄ hii heretici sint ethnicus et publicanus si audire ecclesiam patus non est. ¶ Expediens videtur ut nullus teneatur alium vitare quantumcūq̄ excommunicatum et vitare nisi postea a suo iudice fuit denunciatus esse talis quidem in omni casu alio iudetur possibilis excusacio et mitigacio cuiuscunque aliquis committit vnde excommunicati digni sunt q̄ non detur eorum a spūali pena et hoc tolleret magnam in politica inordinacionem confusionem. ¶ Expediens iudetur q̄ omnes sine excommunicacionis late sine iure scripto quarum vsus nullus est aut plus obest q̄m prodest expressa renouacione in singulis q̄ in dioecesibus et in aliis spūalibus euitarentur. ¶ Expediens iudetur q̄ minister aut ia ministrans talis minister ut solus excommunicatus aut sustensus a iure et q̄ talis de nullo natus contrahere dicetur negocia[illegible] ¶ Expediens videtur ut nullus absoluendi in foro conscie spoliatus censetur spoliatus cui a subditis vsurpat auferibilis p̄sertim in materia sacramentalis confessionis ho auferret. ¶ Expediens videtur ut nulla sinat excommunicacionis ferretur nisi pro grauibus factis rebus pure spūalibus ut vbi transgressio vigit manifeste in dissipationem fidei et sic spūalis libertas non eis debet ut videtur grauior et in foro exteriori primo transgressionis q̄ damnum fuit illatum. ¶ Expedientius et in multis casibus defectibus illos ut tollerare vel ad bonum finem ordinare q̄m per fulminacionem excommunicationis et condemnacionem aut per p̄dicationes rigorosas et contra fidelium extirpare ut de excessibus p̄matis dicit et appellantibus meretricibus et similibus.

De pena.

Pena lex et no solū constituto obligat ad confessionem sacramentalem post peccatum actuale ut fiat semel an̄ mortem. ¶ Hec contrarie simul tempore ad iustificacionem impij nec est q̄ sint nisi fictio contrarie expulsio culpe conversio libere arbitrij in deū et pena detestacione. ¶ Homo non semper tenetur immediate confiteri primo nec contineri penā sub pena noui peccati mortalis dat eam spūalem p̄me deus ēle sit flagellum nec̄ sufficit et illud quadrum sit in omnibus generalis regula differre nulla p̄. ¶ Omissio in penitentibus confessionem sicut aliis actibus p̄ceptorum no vocat omissio nisi sit respectu actus p̄ponendi dum decet fieri et nō in circumstantiarum que vel antecedit vel comitantur vel subsequuntur. Alio q̄ ob missiones in vna ob missione minuuntur infinite. ¶ Omnis no tractio tenuo meditat confessionem actu vel in habitu aut in voto vel in voto Eam vo fieri actu cessante impedimento [illegible]

quadruplex casus contingit. Primus constituo ecclie semel in anno. Secundus suspectio eukaristie vel celebratio et sacramentorum aliorum suspectio sit quodam. Tertius periculi mortis verisimiliter imminentis quibus constat quod alias non habitura oportunitas peccata ostendi. In recordatione pie memorie domini nostri pape vsus ad hoc ut quomodo sine scandalo deferri vel nutriri non valeant animarum pastoribus absit et viget nimias sufficit confiteri melius deinde postmodum confitendi. Verum sciendum quadruplex est differentia quarumdam mentium quedam minuentes quedam aggravantes quedam in alia specie mutantes et hec ultime non solum circumstancie sed peccati ideo sint de necessitate sub expressione confitendi primas non expedit dicere nec. Tas regulariter. Tas exprimere sepe vtile et quandoque sit quodammodo necesse est. Circumstantia expressio in confessione talis et talibus diebus circa locum talibus expressa sufficit per quam confessor de magnitudine peccatorum eius qui confitetur pro absolutione et penitencia discrete considerabit. Expedit nonnunquam circumstantias de actuali lapsu vel cogitationem vel dicendum ad peccandam humiliationem confitenti tum ad eius quietiorem postmodum vitam quandoque et omnia diverti tum quia circumstancie multe quas de nullas aut venales arbitratur confitentes pene sunt mortalia tum domique ex hoc quod una cum circumstantia habita assessor de aliis circumstantiis quas confitens pudore pressus celat. Dogmatizo stantem eius qui asserit quodque nocet plurimum minui sepe cum circumstantiarum peculiarumque circumstantiarum presertim in patribus carnalibus tum ne confitens secundum motus quos mentitur ut pueri et puelle et homines hijs que non sunt nata discant nec scandalizentur et inflammentur in nominatione patrum pius cogitatorum preterea discretus magis quam et semper a gravioribus circumstantiis ad cogitationibus ad speculationes gradatim et successive conveniet. Quandoque eius animus quo obstringitur ad certum colubet tortuosus. Secretum committi fidei est de iure nam homo cum racionabile quilibet sibi velle fieri et aliud speciale gratius deperiat nullo amplius sigillum confessionis secretum de debet igit nullo cau signo aut verbo revelandum. Confitens debet regulariter mortalium peccatorum explicatione celare complices suos nisi dum aliter confiteri non potest sicut circumstantium mere nil vanum precedant nisi sit dicat et apud talem qui revelatio dicat prodesse et non obesse eis qui detegitur. Sine cau nichilominus magna cautela requiritur apud confitentem et confessorem ne pro zelo proficiendi in discreto fallantur.

Omnia ad confessionem pertinentia ut prima visita et mutuo gravamen facte et cetera non minus ad animalium sunt de confessionis secreto quod petant si non excusat. cos ignorantia illi qui primas suas et cetera que sacerdos eis dixit passim dicit et qui cetera super hoc inquirunt quia talia per minus secreti causant aliquam revisionem sacerdotis aut confessi culpa qui scivit a hoc ad pena tenetur posse cos postmodum ad via veritatis reducere non nisi qui de damno tempali illato sit de infamatione et similibus et ad hoc debet confessor minus confitens. Confessus volens pena sui revelari per confessorem si petatur illud ex confessione detegere ei debet neque tamen adhuc de tuto confessori illud onus assumere si remedium possit aliud modum adhiberi. Nullus semel rite sacramentale absolutus super uno ceteris pt nisi de consensu suo libet obligari ad amplius confitendi. Si fit oportunum magnis de regionibus aut casibus instructionis predicte quibus homo sponte se subdit hoc faciat. Si confessor visitatur pestilentia aut pollutus aut pollutas ad pena

sensum

urpum ad lubitatem ꝓpria hō
timens deꝝ ab illo sistit sinus emun
pere licentia alti ostendi qua nō
obtenta pt mchilomꝰ alter cōsi
teri et absolui ¶ De statu cordꝝ q̄
rofessi sunt tutius est ut confessor
nichil dicat neq; ad vituperiū sicut
constat neq; ad laudem ne mdē con
fessi supbiant ne ꝓterea ipi et alij
ypocrisim fute ostendi delabun
tur ¶ Iudex coga volens ad reue
lationem confessionis peccat et tene
tur ꝑbi sibi vēdere et non dicere
hoc non cē de foro suo q̄ si opponat
qui tacendo et non negando nōre
videtur q̄ cōfessus sit m culpa vnde
dum est q̄ facdos alit agē non pos
sco nullis scandalis suo vigo depu
tatur ¶ Peccori quanis non sufficiat
penitēti ut quia ꝓpositum hz
actuale ꝑnīe peccādi m futurū
vtile est confiteri et abstinencias et
tas reapē cui tamen confessor ex
presse iterū et iterū ꝓtestetur qd
neq; absolūtur neq; pt neq; pmē
tales aut talis confessio eundem li
berat q̄m iterū eadem ꝑua confitet
tenetur ¶ Minor est opimo pro
peccatis dicens sufficere ad absolu
tionis sacramentalis securiosim suf
repnone q̄ confessus non hēat actu
ale ꝓpositum peccādi hoc em dicunt
cē non ponē obicem sed alia sina
q̄ requirit actuale ꝓpositum nec per
mēdi mfinitum ꝓbabilior est aut
securior ¶ Virtute clauiū et me
rito xpi dantur m q̄libet cōfessio
ne sacramentali mdulgencie sed qua
te nouit deus fit ea ut attrito mq̄
sufficiens fiat m confessione cōtri
to ¶ Soli actu confessi de peccis
mis capaces sunt mdulgenciarum
quarū que dantur vere pentēti
bus et confessis nisi dicatur sufficere
de mgra et membris ecclie et
ita hi confessus ibidem sentitur ꝓ
confessione m ꝓposito uel m voto
¶ Dies mdulgencian referuntur
ad primas ꝓ vita hanc innumeras si
cut textus sonat. Videtur tamen q̄
iunctio ymaīs que bñ fieri solet
ut oia bona facienda cedant i re
missionem prosit in hoc et sufficia
at vbi enim prima spālis tot dem
dies quot sonat mdulgentie nō q̄m
i mnr essent ¶ Indulgencias non
recipit ille qui non percipit man
dantes iuxta contentū bullarum
et ita dues melioris condicionis ē
quo ad aliqua qui religiosus et mē
dicus ¶ Planē sacramentalē non no
tabilit errāte m mpone pnie con
fessus per illam primam si fecerit ab
solutionis est a pena et culpa virtute
cōmunionis nichilom liberalis et ac
biscie dei et ꝓdoris m ꝓpriam sar
dotis ¶ Lucius est cum pna prima q̄
sponte sustinetur et persoluit ad
mpletur duce cōfessos m purgatorio
qui cum magna non implenda pur
gare m infinitum ¶ Pennens primam
m hac vita scribe facit melioris
absolucōnis ē si hoc nō ex infidelita
te qua credit non esse p̄ceptorū
aliud hoc faciat ¶ Sed uel ꝑt tene
tur dicē corpis aut infirmitatem
aut paupertatem uel aliud simile ¶ Sil
li uiro iuuenculi est prima pro pec
catis secus de publico ¶ Omnibꝰ
nullus per castigacionem scandali
zandus est publice pro pcō occulto
Secus pro publico ubi si scandalizē
tur peccator scandalū illud nō im
ponēti sed sibi qui merut impu
tetur ¶ Omissio confessionis si ad ꝓpo
situm aut pro tempe pnīe fiat si
pedit veritate absolucōnis sentis ubi
auctoritas superioris m cathis regu
lariter et bona fides simplicium hoc
faciūt et excusant aut ubi cōfessor
solet ꝓsumēre scandalizari ex pcō
confessi et nō habemur pro tur con
fessor alius secretus cui absit ꝓba
bile scandalo pna omnia venialia pos
set alicui tamē possent videat tamē
quilibet qui rationabiliter constiam
scandali sibi fingit ¶ Deū nesat
confitens de quibusdā actibus an se
cerit illos aut qua intencione et
quo fecerit ut sepe cōtingit dimat
sub condicione scrupulos suos ut
sic neq; mentiatur neq; absolucione
defraudetur ¶ Tenetur obligatꝰ
prochiano semel m anno dare eu
charistie sacramentum tenetur et dare

si petat publice quatum cuiꝫ stia
tur non permittere nisi causa vesti
tionis fuit nota ut pote excomu
no publica uel pena notoria de qꝰ
non fuissent publice ¶ Rursus pꝛea
de sacerdote in secreto uel qui no te
netur ministrare uel pro tempore quo
ad hoc negligẽ obligatur ¶ For
ma absolutionis ab excommunicatione is
t est que debet fieri ego absol
uo te a uia excommunionis et restitutio
te sacramentis ecclie in nomie patꝛis
et filij et spūs sancti ¶ Deinde sequit
absolutio pro pena si in excommunicatione
pena incurrebatur nisi consuetudo
sacramentalis ¶ Ego te absoluo a pena
tua in nomie patꝛis et filij et spūs sci
amen tunc est ista forma mul
timode ¶ Materia sufficiens in sacra
mento confessionis est homo peccator
contritus de peccatis penitet sibi ipsi et
suo sacerdoti que subiecto non debet
insultationis ¶ Alioquin pena nulli re
mitteretur sed est voluntaria que potest multi
tudo impediri uel artari p superiorẽ
ut nō quilibet parochianꝰ quilibet sacerdos
posset se subtrahere pro peccatis ¶ Pena
no uno habet auctoritate constituendi
coadiutores confessores in sua diocesi
si quis curatus in sua parochia caueat
tamen ep̃us ne timeat eam iram se
cundum tollendo diuersitatem uel inuerse
patrem curatorem alicui alterius culpa
uel ea manifesta ¶ Confessio facta
veneree ex medico debet fm probabi
lem opinionem quia debitor est
quia non habet effectum sui postmo
dum cessante furione sicut baptis
mus et hoc quia prima veritabilis
est nō ꝑ baptismus tum ecclia quia
nulla alia absolutio sacramentalis fuit
sed potius noui peccati addicio ¶ Nō
est fictio si parochianꝰ diuat omnia quo
actu recordatur sed est fictio dum
sicut celat aliquid quatus no oim
recordetur sed est fictio dum sicuter
celat aliquid aut ꝓpositu patrandi p
sumerat aut sit et sine debet q. a
tali non ꝑt absolui ¶ Primarium a
est verosimilis qualis fieri nequit ꝛ
in gra. Alia est sanationis ut ex
soluens qualis fieri potest extra
gratia sic q illius creatio necessa
rio existit primo et talis solutio ꝛ in
quantum penarum temporalium de
bitarum fortasse ponetur in inferno
¶ Satisfactionem que ut talis est
operatur sola opa penalia que sibi
voluntas aliter refugit et hec pe
na hꝫ iniste quidem ut peccatum
voluntarium in voluntaria pena redimatur
¶ Opa penalia quatia sunt
contemplatio et amor dei ꝑ quam fiat
satisfactio magna ancera est ꝑ statu
sto sanguine corpis tum quia con
tra ꝑfectam mortificationem omodi intel
lectus et voluntas abnegat se in obsequi
um fidei et caritatis ¶ Quis pro al
tero posset satisfacere contradicit libertas
dei dum ea subest uel ex impo
tentia illius pro quo sit satisfactio
uel de suo mandato et caritate satisfa
ciant uel superioris autem talia
ordinantur

De matrimonio

¶ Consensus mutuus expressus
per uba de ꝑsenti quo trans
fertur pro perpetuo corpus
viri in potestatem mulieris et cont
ra gignique quibus talis ordina
tur matrimonii et de hac nali et
diuino limitat consensus ad certas ꝑ
sonas ac certis circumstantiis et quid
quid aliꝰ fuit attemptatis ꝑdit illud
inualidare superiorum auctoritas ¶ Vo
tum sollempnitatis ꝑ susceptionem
ordinis uel religionis no magis
ex natura sua videtur diminuere
matrimonii iam contracti qm̃ simplex
sed hoc faciunt ex ecclie institutio
maxime ea nullo dispensare posse
papam probabilis sit opinio ¶ Mat
rimonialis coniunctio vni⁹ mulieris ad
plurimos viros repugnat uere nali
no ea qm̃ corpus viri plus valet
pro quanto plures fecundare sufficiat
et ita olim plurimis licebat simul
proximis ꝑmanentibus in hoc consen
tiente cui corpus viri ita cessarat
in sui usu Nunc aut ad statum ꝑ
meliorem institutionis redierit xpūs
meliorem vni⁹ ei una ¶ Votum
simplex castitatis no dirimit ma
trimonii ita confirmat. peccat tamen

qui vouit dim̃ p̃mo contrahendi
voluntatem habuit voto contraria
non autem postea dim̃ reddit de
bitu ut ē contra sua sed negat pe
tionē posse fieri sine fraudione vo
ti aliq̃ oppositum ex eo videtur ve
rum qm votū non cadebat directe
nisi super hoc q̃ est nūq̃ contrahere
et nō super hoc quod est nūq̃ cōmi
ceri carnaliter alicui dum nup̃ co
miscetur ea reddendo debitū reus
efficitur voti fraudi. Alioq̃ prēa es
set sors talis q̃ nimis dura. Re
ligiosus professus aut sacerdos vten
tes copula carnali p̃ter mulierem
et s. grauissime trāsgrediuntur man
datum dei nō tamen vident̃ voti frac
tores. Votum q̃ppe est boni q̃ue
de re alis licita quales nō erit extra
matrimoniū cōtractu ista conclusio h
est apud simplices videatur extra
nea in quid intelligentes quid nomē
voti est clara. Votum q̃ppe so
lum fit de operibus supererogationis ad
que quis alis non tenebatur sic vouēs
sus p̃pue loquendo vouet q̃ unq̃ vi
orabitur quod antea licebat illi mul
tus autem p̃pue dicitur vouere q̃
unq̃ formicabitur aut adulterabit
qua ex precepto ad hoc iam omnes homo
obligatur. Vir et uxor neque
unus absq̃ mutuo assensu voue cas
titatē p̃mo nec vir uxore vouet sine q̃
petitum debitū ab uxore cum pe
tendi ipa in dēnus labi
posset. Sponsalia diuiditur nel
mutuo assensu ei⁹ auctoritate superio
vel si altera pars interim formi
cata fuit nel per votū sollempni
zatum per quod matrimoniū erat con
tractum non tamē dirimit. si una
tri posset infra duos menses solui
Contrahens fuit in foro ecclie qui
cunq̃ carnalis copula subsequat
tacite fictione renouēte nō unq̃
matrimonium compellitur tamē
ab ecclia in foro exteriori tamq̃ si ve
rū fuisset matrimoniū. Verus in ute
riori nō est cōsilium ut possit omnes
suas actiones tollere q̃ peccato cōsen
at. Post tamē nono cōsensu adhibito
fictum matrimoniū si nil aliud obstat

erit in verū unitare. Persona in
dicta per metū cadentem in cōsen
tem veri ad cōtrahendū interim
in palacione bonorum meliorationi ut
qua non vult mentiri potest postmo
dū matrimoniū dirimi tamq̃ nullū
sed desuetudine per blandicias no
tam. Impedimentum pueritie aliud
unq̃ per quod nequit se mutuo
carnaliter agnoscere impedit matri
moniū ita q̃ tractū. Nullus unq̃m
tenetur reddere debitum in detrimen
tum notabile et certum sui cor
poris nel fetus nascituri sm̃ horum
nostrum q̃n leprosis nel pygmeis
tribus aut mesenteris aut furiosis
aut epidemiatis et similibus ali
bus reddi oporteat debitū nel ne
Tempus et locus sepe sepe no vide
tur excusare q̃m alter unq̃ tene
atur alteri petenti reddere petenti in
men quadragesimale horis none no
exigendo excoriatur seu mdicatur
Extrema unctio habet nām
et formā in libris suis ex
posuim et obligat non con
temnē dum finis vite sm̃ probabi
les doctrinas per mutuatem expe
tatur que preter veniet p̃ similē
causa. rursus venerē Extrema
unctio cui suscepta delet venialia
p̃mo videtur q̃ abeunt ab omni cul
pa cōmuni petitione veniens
q̃ ab omī pena habetur in virtute
sacramenti tum qua petit pie pene
rant prosit et iuste.

Octauus sacramentū plures
formas h̃t q̃n materias. Primo
una sacerdotum duabus formis
completur una qua datur sibi
potestas super corpus xpi verū
altera qua datur potas sup mistum
q̃ si fiunt defectus nel dubiū mali
quo p̃t illud sub condicione cauta
suppleri.

Decimus Jurisdictionem re
sidet apud papam et alios
p̃m eius determinationē deri
uatur attendē tamen debet sibi
illam potestatem non in destructio
nem ecclie datam sed eius edifica
tionem. Ex p̃a dicetur dñe

Et othendū / et est gratia dimit
Nisi antea fuat de facto.
Cui em̃ ont q̃ alii fuit quod
et ita gratia stat

om in spūalibus quod constat
et in temporalibus q̄ alij negant in
chilomō domino ecclie ut in suis
dominis et dnīs p̄decessis tem
poralibus et exercicio illis negō
de se mre nāli negō eidem repug
nare videntur Nam xp̄us negō
exercuit talia dnīa negō p expressum
sine offensis phibit sed rehquit po
testatem eorum distrctionem pro va
rietate temporis et deuocōne xp̄iano
rū sic uel sic exercendi Papa non
potest pcertere ordinem hierarchicū
vniuersalis ecclie sic quin ꝑ multa cō
bus lucret eidem resistē in hoc et
dicē nichil sacis utpote in exemp
nibus manifeste notatis et si plato
creaturis sibi subditis onerōse sup
nibus mollerabilibus uel tolerabilib⁹
pentius probare contendēt

Explicat tractatus florum spi
ritualiū morū.

Quoniam tam sinis
qualiscumq; zelator
prosperū ad vnetu
tes virtutis depulsis
meremento Salubre duxi se
quens opusculū tripartitum de prep
tis de confessione de sentencia mor
tis breuitate qua potui tradere qua
mor p̄sertim xp̄ianorū generibus
profuturū primo sacerdotibus et cura
tis illitteratis atq; simplicibus qui confes
siones audire debent secundo indoctis
quibuscūq; personis secularibus aut
religiosis que certe solius sermoci
bus aut predicationibus prodiuorū
patrum notitia minime posse non possunt
Tercio pueris et imperitis qui a teu
dimentis matris ecclie cum fidei rectę gene
ralem tenorem et principia puncta
primitus debent erudiri Quatuo
personis domos dei uel hospitalia loca
frequentantibus et infirmorum pecu
niis generibus Quinto cura ad
hunc dominicę publicationis quadra
plex pastoris status debet vigilare
primo plan quos minorū curatorū
regimen de ignorantia concernit
bus insuper curatorū ignorantia cō
sa diuine legis et insufficiens eru
dicio simplicis populi impunibile in par
tibus Secundo pontes pro filiis apud
seculares rectores instare debent Tercio
domorum dei et locorum hospitalium
gubernatores et magri Illi quos
vt grauiter quos in verbis aut fac
tis et aliis signis alios ad peccan
dum inducerent quos ex officio alios
docere debuerat et id agere neglexerunt hii nāq; simplicibus sinis et
diligentioribus peccatum aut filiis debi
ne publicationem debent alicui
correctionē penitēcie hoc est agere
re penitēciam quedā est hoc satisfactio
hoc opus misericordie deo acceptius
quā elemosina corporalis Agat igit
prouidam q̄ dictorum hoc libris
inscribat tabellis assignatur tota ni
q̄ partes in locis coetibus utpote in
prochialibus cathedralibus in scolis in hos
pitalibus in locis religiosis de
magis expedicus videtur ut sup hoc

fiet a pñapanbus edifi-uant q ab ecclie prelatis mdulgẽe conf-ent-
dor vẽ scpm exoneat apud te
xpiane mistissima agat quibet
q̃m mte et de te gloriatur quod bo
m esse cognouerit gloria sit alissi
mo deo in ang nomie pñs aggre
dior opus ad salutem fideliu aïa
rum ordinati ad erudiendũ pñpue
rudis et pcore pli et eoꝝ ginbus
consulendis ecclie sermonibus etpdica
nonibus mmꝰ nitesse aut mformari
conferitur. In quo velut tabella
quada et expendio breui tenorem fi
dei xpiane linde poterunt mstre
et diuina pcepta phibitiones q̃ ntre
hijs quid agere quidve fugere de
beant possint distinctius agnoscere
Continet aut pus tractatuli
capla xviij quodlibet mdiuas uel quor
tres uel ꝑplures phulas auement
subdendi possit. Primu capm af
firmat mundum adeo finisse creatum
et q̃ xpe deus vnus sit et finis hui
us creati aut ad quem finem hoc creatum
sit.

Altissime credendũ est
et nullatenus dubitandũ
q̃ solus vnus est deus om
nipotens omia faciens et omnem
pfectionem habens in tribus personis
distinctis que sunt pater et filius et
spus scus qui mundum creauit et
creatu regit et gubiat sola sua ꝑ
brima voluntate et dignatissimata
bertate bonitate. Quam autem pro
videntia humanam gubernat et diri
git creatura. Dans viris et mulie
bus animas inuisibles creans eas tem
paliter time eis eas corpibus mfu
dit et ad ymaginẽ et similitudinẽ
sua formans eas ut creatus homo sui
conditorem deum cognoscat. Diligat ve
nẽne et eius preptis in hac mortali
tate obediens per opa bona et meri
toria vitam tandem immortale beati
tudinis plena in aïa et corpe ꝑpe
tuo consequatur. et in sit homo an
gelis sociatus et in loco malorum
angelorum sue demoniu substituatur.
Cum demones qui pter in hac mise
riores ptes terre corruerunt damp
nationis sinam sustinerent. Cum
ignibus eterne mfinite damnabi
tur homies migm dñs preptis
meobedientes et morte beatitudinis qua
non habent aïam rationalem sine vo
luntatibus seruientes.

Secundu capm ostendit humanũ
genus ꝑter primoꝝ parentum nos
tre ꝓgressionem et pene multiplicem
miseriam incurrisse miseriam

Ad cui veritate credendu est
primos parentes nros adam
et euam ignorãtia ad tam nobi
lem finem operandũ beatitudinis mea
tis fuerat clausisse paradisi ianuam
et beatitudinis mansionis tam sue postea
ti genus humanum. Cum per patrem in
obedientie dolum iustitie originalis
quadam hereditaria possessione po
sse et sue posteris acceptum a deo
ipsi pdilecti perdiderint. Quo dolo
sa natiuitate originalis iustitie contra
cto nos omes a culpa primitus fus
cemur et tabe eius mortis sumus obsi
cti aut infimitatis abyssum et ab alia
qualibet penalitate liberi adeo q̃ eis
alia corporis animi nobis pacifice
subiecta fuisset et tandem absq; mor
tis pena in paradisum fuissemus trans
lati. Hoc aut dono pene patris primi
parentum ut primissum est pcedentes
moriendi necessitatem et vniuersam qua
patimur penam atq; miseriam meam
musquam nascimur in pena originalis
culpe contracte originalis iustitie ac
remissionis quod parui infantes rene
dum essemus a xpo mstrumto est baptismi
sacramenti.

Tercium capm declarat qualis q̃ deꝝ
cedamus finimus quis eciam sit
qualis tenor xpiane fidei et credẽ
dum a singulis.

Omnipotens dñs ac pissime
pater nolens humanũ genꝰ
tpt et tantis subiectũ mise
riis mernũ perire et a regno pa
tris in ꝑpetuum exulare accurrente mi
tissima simul et misericordia hijs re
mediis decreuit adhibere. Voluit
siquidem idem pissimꝰ pater vnige
nitum filium suum abscq; corruptione car
nem sumere et hoiem fieri. natus ente
merate ꝑgnis marie immaculatum

vtrem. Tantaq; et tm̃ inuiabilis vno
facta est diuin̄ naturaꝝ dine et hu
mane in vna ps̄ona filij dei vt vic deo
homo dicet̄ur et homo deus ipe ē ihs
xp̄us saluator m̄ p̄ter et redemptor.
¶ Tm̃ antea quidem a prophetis et
typhetis denunciatus nouissime in fine
temp̄um in hac ultima mundi etate ad
reptus et natus a pastoribus e cog
nitus a tribus regibus orientis adora
tus a symeone sene et alijs quibus
dam̄ patribus et a btō johanne bap
tista demonstratus. ¶ Idem deus et dns
noster ihs xp̄us acerbe amaroꝝ
tem̄ p̄sao legem dnam xp̄ianaq;
religionem p̄dicauit et docuit. ea m
mirabilibus miraculis confirmando
quam et in scriptis quatuor euan
gelijs oīb̄ nobis per suos ministros ex
hibitam obseruandam reliquit. ¶ Or
dinauit insuper septem sacramenta et
diuinum que sunt baptismus confir
matio ordo eukaristia penitencia mat
rimoniū vnctio extrema. ¶ Quē postre
mo vt nos redimeret et saluaret
sub ponc̄io p̄latho supplicio crucis
acerbissima sustinuit passionem
et mortem sepultus deinde et tercia
die resurgens p̄sao dierū ylm dis
cipulis suis veritatem sue resurrectio
nis declarans frequent apparuit. et
tandem videntibus apostolis celos asten
dens. sedet ad pris dexteram in eccle
sijs. Venturus est postremo iudex de
filius ihs xp̄us in fine mundi p. ig
nem finiendi et renouandi mundi
nouiq; glorificandi electoꝝ in aīa
et corpe resurrectionis. Reddituris
singulis p̄mia maloꝝ. bonis siqui
dem celeste regnū phemus bñdi
ctis. paradisus vero penale supplicium
ignis eternus. ¶ Hic est generalis te
nor orthodoxe fidei xp̄iane. quam
firmiter credere tenemur. ortho hoc
quilibet cōe vtens absq; curiosita
te. pure atq; simpliciter. sine falsita
te et errandi maliter. recedat. Inbecil
le et nolens plus sapere q̄m oport
et. sed omnibus difficultatibus du
bijs humiliter se submittat. Nos autem
simplicem intemerate fidei sue meri
tis. sapientū plaꝝ et doctoꝝ
ac oīm sanctoꝝ et sanctaꝝ quoꝝ
testimonium hanc inuiolate fidei usq;
ad mortem dimanerunt. ¶ Con
hanc fidem illibatam firmissime per
cant hereticis fismatis. pdolare. sa
crilegis. incantatoribus. et magis. cetei
q; arbus a lege diuina p̄hibitis
vtentes. aut demonū inuocatores. et
generaliter q̄n articulos fidei nre
contrarie aut in parte. palam. vel
occulte dederint. ¶ Illi p̄terea q̄ non
credunt deū oīa iustissime rege
re sua libera voluntate. sed potius
assentes oīa nature vel fortune
fato subiici. p̄terea malorū quēadmo
dū bonoꝝ finalem saluationē affir
mātes. ¶ Illi denq; qui meritoꝝ actuū
ipsumbilitatem ad meritū vel demeri
tum negant. quin dei p̄destinationem
vel reprobationem dicunt oīm me
rita tollere libertatem. ¶ Horū filios
contra fidem orthodoxam sinit eccle
sia innumeros precedentes ex intellectu
sinistro. humiliare se ad veritatem.
aut ex falsa phia potius melan
cholia fantastica. aut demū ex volup
tuosa carnalitate vanis inuentis
et assertis pertinaciter insistentes.
¶ Quatuor ergo maxime manifestat qd deus
nobis obseruandum preparet eum
menti decem precepta decalogi.

Sequitur ut in superioribus
habitum est deus optimus atq;
iustissimus nos homines in
tres sup̄ius memoriales creaturas a
deo excellenter condidit ad ymа
ginem suā. sibi dans memoriam
tellen. atq; voluntatem. ut diligam⁹ deū
eū seruemus et amemus. Super
rodissime p̄terea redemit passione
p nobis talem p̄sentia qualem nec
ipi pro debitis meis sustinere vel
lemus. p̄sertim iustissimus est ut ipi
deo flectar seruiam. tamq; subiectus
supremo dño. sicut filij mali p̄ri le
gitimo. et velut serui ex dño per
fidiam carne mortaq; redempti salua
tori liberalissimo. Attento q; no
bis eius precepta seruantibus gloria
me exoptabilis ab eodem promittitur.
transgressoribus vo inestimabilia
tormenta reseruantur. ¶ Cognoscas

ostiarius

mchilomiꝰ ꝓpe pijssimus pe mam
seueritatem et exigua potentiam
ne pugn̄ reget a nobis ome ser
mon quod secm̄ iustiae vigorem ex
igere posset. addit qn̄ ponit ceteri
nmerii ꝓceptoꝝ. quoꝝ obstinato
sibi sufficiens cet. que cm̄ legis dem
logo edmentur. ¶ Tua ꝓter ad hec
ꝓcepta stenda et mtelligenda tenetur
quilibet por se nel alnz diligenciā
apponē. pro oservatione vite spūalis
quātum pro vite corpalis sustenta
none poneret. et eo maiorem quo
mortalis aīa est corpe pstantior. sine
quoꝝ notitia nullus potest ecclem
enter pcm̄ vitare aut ad eis rsur
gere. et quoꝝ ignorātia ex desidia
pueniens. non excusat sed accusat et
condempnat. ¶ Sunt aut hec dece
ꝓcepta his metris comprehensa
Vnū redde deū. nec imagines fac tibi per
ipm̄. ¶ Sabbata sanctifices. et honora
pres. Non fis homicida. furtū. mechiam
testis ne sis. Proximi thorū. vel opa
nueto tua.

¶ Tertium capitū

Primū ꝓcepti est dilectio do
mini dei tui ex toto corde
tuo. ex tota mente tua. et
ex tota virtute tua. hoc est nō vo
les frenter rem quamcūq; amare
plus qm̄ deū. ꝓpter qd̄ dei amorem
pdas. hoc est ꝓceptum quiēter
ab homīa seruatur et non aliter
si legem dei et alia ꝓcepta op̄ibus
impleat. ¶ Quisquis enī nō liter
peccat ꝓceptum hoc nsc̄dit. quia
voluntatem suā diuine voluntati oppo
situm p̄sumpsit aut posuit. ¶ Qui
ter aut cont hoc ꝓceptum agit
hoies migrat cont diuina iudicia
et ordinationes aut regimē ecclie
si nel aliās ē curatus nuncupatus
qi non cet deus omnino instructo
nibusq; miscet. et totius amā
bilis atq; desiderabilis. ¶ Illi nē qm
m fouea desperationis sepe ꝓpriū
per impiaenā. ¶ Illi ꝓcia qui ve
hemente nfirmitate aut necessitate
aliqua sortilegos cōsulit. et diuinato
res. ydres ponit in scriptis aut
brevibus cartulis sine cedulis collo

suspensis. aut amuletis et aliis
quibuslibet vanis reddit ratibus.
quasi deus ipe nō esset usquequaq;
bonus potens et sapiens ad eis sub
ueniendū quātum sit ei nām
bus expediens. fugiat igitur homo
necessitate cōstrictus quantum
potest. petitas remediū nām ido
nea non temptādo deū. quod ꝓfec
tō est. aut nona miracula exper
tādo desiderādoq; ¶ Reliquū uero q̄
natura vires excedit deo plena
fide amittat. et indubitanter deum
nosse omia. quiq; optimus est. illud
quod optimū est omodissimusq; fuit
holeni conferet. ¶ Pepe eqm̄ dem
infirmus pauperis aut alia gnis
tribulatio est hoibus vtilior q̄ m
nia ꝓsperitas. qua fragiles abutim̄
¶ Gat namq; pr̄ ad filiū profitens
gist̄ discipulo gratulat. et medica
mentū de remedio operiri nouit
melius prudere. ¶ Peccant insup
cont ꝓceptum hoc illi qui mandatis
quoda timore irreligiosi aut ablo
quii verba formidates diuinis pre
ceptis obedire verecuntur. ¶ Tua ꝓter
eria grauissime peccat hui⁹ noi
ris pres. ꝓnas dño seruire deuotis
in statu religionis. virginitatis. aut
viduitatis cōstitutas aut studio the
logie deputatas assertione carnali
a bono ope retrahere. ¶ Hi rursus
precepto nobis ꝓpinqui honor et re
uerentia sanctis exhibere. spūalem vi
gorem male. et bono angelo nostro
mēdut nichil turpe ipo vidente
et prīte sanamus. qd̄ pudibus hoi
bus agere refugimus. ¶ Denīq;
sanctorū reliquias loca sancta et
beatorum ymagines demus vene
rari. nō pro ipis sed qm̄ videnti
eas honorem impedimus rebus re
pugnatis per eas. ut ymagines
meis cariē. aliquā parū volatili
omutatur. ymagine finis. qdūq;
redeat ipam ymaginē pulchram
sine turpem nouā aut vetem ꝑ
aliquē hic ꝓtinus. et quidē minu
tis nichilere. ut diuinatis. ¶ Huic
ꝓcepto plinus contrariatur mm⁹

honor dñs tẽpalibꝫ aut mag
natibꝫ adulacõne sine malo ah
no sine exhibitiꝫ. Omnis eaꝝ
simulacra nel ypocrisis ad inanem
gliam hoīm aut fallaciā decipiõē
ordinata ¶ Immoderatus item amor
pentum erga filios et gñaliter auri
et argenti aut alīuꝫ creaturē sic q
homo ibi sistat et meis affectibꝫ po
nat. Non em hec oīa ab nīs nah
morte nos poterūt hbēare. solus
quippe dns est verus et fidelis ai
nis qui nexistema nīmate opē pre
stare potest. vñ et super oīa con
fidenter ei credis sinceritate honorāi
debet adorāi et diligẽdi.

De quarto ꝯdē de 3o precepto

Secundi preceptī est Non
iurabis nomen dñi tui
frustra et sine causa ¶ Co
tra preceptum hoc principaliter agit
qui fecit qđ falsum est uel falsi
cē credidit iurant. p iuriū omitte
do. valde namq; hoc graue pcm ē
nim deus assimatur tanq; testis
falsitatis et qui affirmose iurat fal
sum affirmose decerat. quīm em
pro loco et tempe quemcūq; periu
rus possit subtrahere. non minꝰ dā
falsi sacrilegii et periurii cōmitti.
¶ Peccant etiam grauit contra precep
tum hoc q̄m turpia faciūt iuramē
ta dei blasphemates. et animas su
as inūdo demonibꝰ deuouentes.
quoq; de humanitate xpi et sanctis
honeste loquūtur. Contra quos
omes sic puros puros et blasphe
mos sancte sunt leges punitencia
tres principibꝰ qui a prelatis
ecclīasticis quide dolendū est qua
pter negligentiā plorum quibꝰ
penas exequi potuit punīt non
prauitur esse rum ¶ Animi uero
diligentes premissa decernt atte
dere hijm ea luce de sancti iuāt.
quēadmodum mercatores et mā
cipes. Illi enim q̄m absorpti pas
sione aut ebrietate in ludis secu
ter honestis sine pudore. ut
est tale illorum ludus enormiter
iurant et grauiter q̄mcūq; prisa
consuetudine aut inclinatione p
uenit immanenti emittit. In mā
bris quippe sepe periū admittitur.
pter qđ ea am tales aliqui pcōes
sunt. in hoc seculo aut iudeis
aut imīo dei honoratis ¶ Ad hoc
aut genus pcm periū sub redimi
torū fractio. et soluto fidei mūdo
malis et gñaliter infidelitas qua
m animus pduxit. secretū ipm re
uelatum sine per confessionem ipius
sine alio mō secreto regentī cogni
tum. lege namq; dīna et nāli ser
mnū teneri debet. quod in secreto ac
ceptum est. nisi alia via fuit sibi de
tectum ¶ Postremo cōe preceptum
hoc reducit hec peccant qui vouent
aut promittit ea q̄ne sunt. se illa ma
gis si promissa mala opere cōpleant. ip
sius inde et damnabile peccat.

De quinto ꝯdē de 4o precepto

Quartū preceptī est In obser
uabis dies dñicos et festi
uos ab ecclīa seruari pcep
tos. hec obseruatio aut veneratio
multiplex ampienda est. primo qđ
ut quilibet xpianus illo die dñico
uel festiuo legitimo impedimēto
cessante. missam audire teneatur.
¶ Secundo quilibet eo die abstineat ab
omi labore aut mācipio. et alio
quibꝰ labiosis operibꝰ. sm ritum et
consuetudinē pīe quia inhibet
quia consuetudine platus spūalis lo
ci illius quemcūq; no phibet. Q
si aliquē super hac consuetudine
seruanda aut aliis actibus dubietur
occurrit. consulat ille superiores. et
peritos. ne per ampliam mūdi aut
stricta consuetudinem in peccm cadat ¶ Se
cundo ampienda est hec observatio ut vñ
quisq; illo die ytam vīm et constitu
dinem faciat de quibꝰ cōfessio a do
cto ma petens. Recognosce debet ne
xpianus multiplicia beneficia sibi a
deo pstita. nō in aliquo. murmurā
do. aut sibi querelam de bonis suis
faciendo. sed grās referēdo. Debet
hinc audiri verbum dīnum. et spūa
lis doctrina pacifice atq; reuerenter

abstj̄ vrisione aut impedimēto
quocūq; meditetur. Preterea quilibet
et coram oculis cordis quantū po
test constituat mortem sibi de ip̄m
quo imminente infernū atq; padisi
mortem etiam plorū homi qui in
hac vita p̄fuerūt facta ea memo
rabilia fratrum et sororum. dicat pe
nr̄. Ave maria. Credo in̄. et alias
si quas didicerit ordines deuotas
p̄mas iniūctas sibi diligent̄ p̄sinat
requirat insuper diuinū auxilium
mediante sororum et
fratrum a quibus velut pauper et
mendicus elemosinā spūalem pos
tulet. nūc ad vnū nūc ad alium se co
nertens quousq; bonū aliquod spūa
le insaui sine paupians congesse
rit. Precetā dicat quisq; anīa alio
rū. huius filios aut filias et alios se
niores diebus sollemp̄nibus et
festiuis similia facē. hoc enī omnī
bus culpabilis est defectus. Predic
tis tamen nō obstantibus licite pōt
homo diebus diuinis et festiuis ali
quā recreationē et spūamentū
uel ludū honesti causa solacij assu
mere plusq̄m alio tempe diuino
do per p̄am mōle nō offendatur
deus comedēdo bibendo iocundādo ā
alio ludū exercendo. Primū fre
quentissime in talibus ludis gra
pen̄ amittantur. quēadmodū pu
gna vane dissensiones desideria ter
rena opa. verba et cogitatia inu
tiosa cōtra deum et proximū mitt
adeo ut septimo die diuino mō malū es
set arare q̄m talia p̄terire. Non
p̄ceptum hoc peccant grauit̄ impe
dientes p̄dicationē. aut diuinū ser
monē. vbis aut fratis nr̄ carissim
aut extraneis orā eukaristie sacra
mentū irreuentes aut sint. aut ex
ea alia cōfirma sacramenta sint bap
tismi et matrimonij celebrationē quāda
sint irridētes. et sacramenta confir
mationis et vnctionis extreme sis
pē contemnētes. Ceterū cōtra
idem p̄ceptū valde grauiter deliquūt
hijqui in ep̄os sollemp̄nitatibus a
mi irreuerentias multas et abhoia

biles p̄tendūt. Illi etiam qui talia
sacerdotibus dant consensum. Illi
p̄sertim qui ex officio possent et de
berent talia impedire nec erga
ri possunt ludi p̄terea. Asserit
namq; veridica p̄cedentia nō pa
tiuntur ludi firma fides, coniux.

Viij. capitulū de viij. lege nr̄a p̄ce

Honora p̄ntes tuos. Quā
num p̄ceptum. hoc aut ar
piendū est non tm̄ de pa
rentibus carnalibus. sed et de plans
catis. et auctis nr̄is. qui nos
in xp̄o regenerauerūt. et gradib⁹ di
alijs p̄positis et superioribus. mgris
scis, bñfactoribus et ceteris p̄cipi
bus. Consistere ea de moribus et
defectibus intelligendū est. quo ad hoc
q̄ pro ipsis deū rogare tenem̄. Con
tra p̄ceptum hoc grauiter peccant
hijqui sine causa rōnabili suis supio
ribus quibuscūq; detrahūt. a na
ledicūt. et eos prodūt. ul' morte
eis optāt. quēadmodū mali filij pa
rentū morte frequent̄ desiderāt
ut eorū hēditatem possideant. Mul
ti preditum erga p̄ceptū hoc qui ad
tempnūt p̄cepta sc̄e matris eccl̄ie. ne
lum excōicationis sinam p̄mpnēdē
tes. et gemma indicta ab eccl̄ia sine
causa rationabili soluētes. cū tamē
ea observare possent sine sm̄ or
is notabili ignominie. Quinta ea
lia. Violatores. que lib
tas eccl̄ie confessa est. non in fa
uorē mr̄is eccl̄ie quātum in
tuum diuinū honoris. non enim
p̄t̄ malignam aliquorū mētem
eccl̄ie debeta quoq; fidei xp̄iā
no sinus planari aut eccl̄iastico
diffamari aut ledi. nr̄ p̄dictū
sua baptismus aut missa celebra
ta. sine alio sacramēto p̄terma
lica ministrorū. Teneūtur p̄terea
hoc p̄cepto laycus fidelis q̄libz
alīm eccl̄ie ministri mali sint. de
bitū modū reddē. missā audire. de
nūas et oblationes et alia iura
reddē. ordinata pro sustentatione

curissando

cclie ministeriū, qui vacando diui
no sermoni ceteris publice seruiu
unt, plurimis aliorū hominū vtiles
tempales et necessarias occupatio
nes ab hoc misterio prohibitis, qui sic
cclie debitū reddit. liber et immu
nis deo nō hoibus seruit. ¶ Porro
precepti hoc infringunt qui leui
mus et insipienter regnant. Qui
frenos principes sup coetū actibus
publicis, siue restrictionibus et sta
tutis, non attendentes scptis coetu
oncra et sarcinas graues, quas ꝑ
dictus ꝓhis non debet nec potest
cognoscere, qua ꝓter nec eos desa
lis iudicare debet. multa porro ex
animi diuino cestimates, cōtra quo
sunt ipi principes actuū suoꝝ ra
tionem reddituri. ¶ Demq; soluit
hoc ꝓceptum qui uolūt sapientum
suoꝝ aut sapientiorū acquiescē
cōsilijs, ꝓhis iudicijs intendes, ꝑ
uenit quippe grauē primū hoc ex
inobedientia et dedignatis superbia,
interdū et derepationem hominem
induerens. Contingit namq; se
pius ut aliquis homo saluter decep
tus superbia tumore se reputet sanctū
tus, ut humano officio non indige
re se credat, sit ꝓinde ut deceptus
homo ille ꝓter austera immunis et
indiscretam abstinentia, qua bona
esse credit capit finem aut alium
infirmitatem irrecabilem male si
ne penitus incurrat.

Decimi ꝓcepti capitū de v to ꝓcepto

Quintū ꝓceptū est Non oc
cides hoiem. Et est intelli
gendū ꝙ nō est misericordius
homo aliter ꝓha uel priuata, et per
uiam facti, preterquā via iustitie
et equitatis. Hoc ꝓcepto districte ꝑ
hibetur omne odium, et desi
derium vindicte, seu mali alicui, malū
item actiuū et imaginū cōtentus
alterius nanciscendi lesione nil' mortē
Vel ꝑsona lesa, crimen sacrilegii fuerit
aut in statum clericalem constituta, gra
uius est pena, et meruerunt eo facto
sic agentes et offendentes excommuni

nis sententiam. ¶ Cont' ꝓceptum
hoc grauiter delinquit hijs odio
nel rancore ꝓcipalit' moti aut in
tuum vindicte aut alienum ꝙnamlibet
porcus quā zelo iustitie instigati,
primos suos per placitationes et ꝓ
cessus aut indicia publica multiplica
re uexant. cētra quod sui est cōpeten
tes, potest methodium homo quod sibi
est iudicio publico repetere. et ordi
ne meritis seruato emenda rationabi
lem sue dampnificationis requirē. absq;
hoc ꝙ odiendo ꝓximū meliꝰ ꝑ
cātur quā sepe ꝓ pace ꝓcurat et tran
quillitate et attenta ꝓximi indigen
tia eligibilius est omnē emendam
absq; lite ꝓbrari remitti. Vulgo nā
q; dicitur minorario lites non ēbu
lus amoris. nullū vero is qui ledit
alium debet attendē. q; ex alterius mu
tilatione uel offensione siue lesione
quacūq; cōtingit interdū lesum ali
quos heredibus depauperari, quo casu
ledens quemadmodum sit aut latus
ad omnia bonorū ꝓuentū restitutione
tenetur. ¶ Preterea cont' ꝓceptum
hoc grauiter peccant qui quo quo mō
impediūt ex gignitione ꝓueri et
mulieris fetū nasci aut abortiuum
perimunt seu passione violenta ꝓueri
unt nimia mestitie aut ꝓter aliquā
tam vestimentorū ad lasciuiā ordi
nata aut alia quacunq; negligentie
fetus custodiam. q; si fetus ita creatus
baptismi gratiam est ꝓsecutus. nunc cū
vere homicidii ꝓpetratur. ¶ Insuper
cont' ꝓcepti hoc ſfrāter peccant ī
dicti detractores odio plenī et maledi
centi ꝓxime amicitias aut alios quos inuenit aut discordias inplacita
biles excitant. ex quibus mala plu
ma oriūtur. a deo. ut ꝙdā refert
monet eam ai vellet non posset aut
valeret sedare. vnde et apud deū dip
noui iudicij ꝓcimenti reus conſtitui
tur. ¶ Quarto demq; cont' ꝓcep
tum hoc damnabilis et horrenda
consuetudo maledicendi obſuata
ꝓtervis. qua ꝓ veniale delicto tota
ꝓlixe ꝓximos ī iniquitatem et ꝑcus
sionem ꝓquiritur. ¶ Hoc tandem ꝓcep
to mendacium omne dictum malū

aut forensanie nti quibus moris
vel similit immer primis
Decimū capitū de vi legitur precep
Decimū preceptum est Non fur-
tum facies · Et est furtum
nel latrocinii rem alienam
rapere sine retinere alio quo est
ignorate sit q̄ ipi hoc cognoscens dis
placeret hoc precepto distincte phibet
omis iusta mercatio aut ira que
libet tenere aut labor infidelis et fal
lax quodlibet et mendosum auferri
stus etiā dicte labor et verū pena
lium munus quomodolibet pro rebus
vendito sine venditor eiusdē rei cas
amendo deceptus fuerit sine nō No
cēt quia deceptus sum hanc possim
alii decipe phibetur item hoc precepto
omis usura falsa adulteratio aut pa
tronatus plagiatus nel his nō ti
te assumpta scandulosa pactiones i
iustas iudicii et generaliter omis
decepto manifesta aut falsa colore re
latiua qua quis alii dampnū facit q̄
sibi nollet fieri Aggnatur autē
pānī hoc finem ut latrocinii ex rei
stanciis loci et temporis ppone et sibi
huic quodammodū si rem sacrā in loco
sacro aut tempe oratois deputato
quis auferat Ecclā ppna dampna
fuit pauperū fierent et mise
rel sue statu aut in sine redditus
ex hoc grue detrimenti patiatur Re
tinere aut ad ppone sit alii dampna
nisiant absolutione ut ablata et
Dampna ex misereo dapnificato
restituat Sm iudicii boni viri que
ad modū actus et amodus poterit
Et si facultas non sit omia redde
saltem q̄ poterit restituat et si dap
nificatus ignoretur ablata inde
lomis in pios vsus et elemosinas
distribuat Sm iudicii superioris Hoc
ecclā precepto phibetur omis symonia
que est sacrorū venalitas pluralia
tus item beneficiorū absq̄ canonica
causa et formata nel vsus falsē
monete Item rem aliquā ad cer
tos finis ad credentiā plus iusto
vendere et omis astutus illicitus
Hinc ecclā phibetur hoc precepto omis

symonia detracio et dissimulatio qua
alienis fama bona omi argento p̄s
tantur alii iuste tollitur · Debet
quidem fur dissimulans alii famā
ablatā restituere quātum potest publice
quod fraudulenter aut toti verum tem
rerum fuerit
et se male fecisse assen-
et multo magis si veritatem aut toti
alicui sancti iuste dissimulat In
super hoc precepto nisi gnt qui a sub
ditis suis ulr̄ iuris equitate et rei
publice necessitate tempalia bona p
olenter exigunt q̄m eccl̄ia lepos in
instas aut p̄cepta condit sōr dei
et ecclām qm in eo facto erroneo
nem incurrent Amplius hor mul
tiplicitur p̄ceptū adulte mulieres
illegitimos filios ad legitimoru hē
ditatem suscedere fraudulenter quos p
veros suos bona ei⁹ ignorantibus
simptuose nimis ostendūt Et si
multer delegunt filii petri bona
ab ignorantibus minuti exponendo
Procuratores ecclā aut dispensatores dō
rum suorū aut ingredientes bona ali
cuius ministrando ecclām vel ecclie
bona luxuriose aut pompatice aut ea
in thesauros cumulādo Illi rem q̄
finibus agrorū dilatat p̄mos defrau
dādo Et tm bona iuste q̄sita pos
se vel vendit Et his quibus amissa est
testamentorū executio elemosinarū
ecclā legata in pudicū defunctorū
implere differentes aut potere ēt
sancti plurimi simt moderni hora
les qui ex predentibus indebite
simptibus pudent aliquis multi
plicat ulr̄ reddatur et pudens post
simptuosū quere statui simptuosius
namq̄ statūs simptuosas regimen
expetūt Postremo cōtra p̄ceptum
hoc grauissime peccat hi ipsi pecunia
aut pce violēta pentes pmiquos à
pentibus p̄capiūt inutiliū secum
ecclie bona ecclīq̄ pertinentia
p̄sertim ecclīastica beneficia digne
et sufficientibus debeantur et pure
non symoniace conferre debent Alio
quin in beneficio nullius acquirit
nec a dñe hbet esse potest quousq̄
beneficū simplē resignet symoniace
promotus ꝛc

Capñ xi Septimū cōmet̄ p̄ceptū

Septimū p̄ceptum est Non mechaberis nec luxuriosus eris. hoc p̄cepto mḥ̄ prohibetur sub pena p̄ñ mōrtis omnis sordes et carnalis cōmixto viri et mulieris. excepta mundij lege. hmōi namq; oppidum asserē est errore contra sentire. Prohibetur enā p̄cepto hoc tam in mundialiū q̄m in solutis omnis luxuriosus actactus membroꝝ gentalium quo nō seruatur nālis ordo mundis a natiā. nl̄ nō rite copulantes ad generationem a natura deputate. Et tanto p̄ñ hoc grauius est. q̄to a nāli ordine longius recedit. sine mercede penas solutus. sine quod omen aggrauat cōmixtas mercomaltere. sine sint hmōi semoi attactus in se nl̄ alia prona. aut ē ꝑ̄ñ bestie malicia specie. p turpissima et illicita complacentia cōsimatus. Hi demq; ꝑ̄ñ attactus ipē mālis puniet a sedissima vilissimaq; delatione. que mollicies nel pollicio dicit. Hi q̄s aut in his vel aliquibus horū culpabilis est. sufficienter intelligē pot quid ista mōi generales loquendi figura facultatem grauitatis exp̄ confessionem est abhominabilis hor immūdicia explicari. ne caste aures pure et innocentes horū prauis ignotoꝝ notitiā aquirant et scandalizentur. Sint enā cristus ista enormia cōtra naturā pudorem plane manibus cpis subiect et sinus p̄nariis ad abstinendū restringendi aliqui hm leges igius pena plectitur. Nec potest aliqs quotiens bona aut elemosinas operetur meritum salutis. si p̄dore motus hanc veterandi nel adeo celeriter non possit cōfessor ꝑ̄ñ spem distinctius pendere. Peccata namq; grauiora debent maiorem p̄dorem inferre cōfitenti veniendo p̄sertim ad confessione.

Timendū ante homo in horrendū ꝑ̄ñ hoc variis de causis. aliqñ quidem ex sola malicia altius impellentibus sint innocues aliqn pisi alios innocentes sequent demittit. Alij. ex animo ocio. sequent ex sumptione

munia potus aut abi. potiꝰ. p̄sertim aut alioꝝ exc̄sse immis supale factuoꝝ. Sepe ex mhonestis uerbis aut appetibus iudicat aut fit. Aliqs ex diuturna cogitatione nra carnalem actū nel gnationē viri et mulieris aut inordinato appetitu carnalis gnationis cum tali ul' mali ꝑpona. Interdum eā ex pissa doctrina penitus seruentem aut ancillaꝝ sine q̄ magnū fructū est ingredi. cum quibus uncis aliquis grauatur aut nutrit. nel postremo ex sola ꝑ̄ñ malicia Cetera ꝑter detestandū ꝑ̄ñ hoc olim inuidis assumptis est. omnū sah animo. et quis cruciates sodome et gomorre igne celesti fuere ut histores carnis vini descendent in infernū. ꝑter idem ꝑ̄ñ ho quod dñam exclamat vindictam. venit sepius fames. guerre. pestes. mortalitates. inundationes aquaꝝ. ꝑdiciones regnoꝝ. et alie multiplices clades q̄nt septime testantur.

Principale nēo et efficax contra ꝑ̄ñ hoc et grauiter aduersus luxuria remediū est. sobrietas uitus. malorū uime aperta et ordinata. malis et noxias cogitationes statim repellē. figuntur in corde. et toto conatu precis ad deū. virginē mariā. sōs stas. dirige. cogitationes suas alioꝝ sinū diuertere. et interdū corpalem penā libenter assumere. quēadmodū quidā pēnis ingrauā ꝑ̄ñ moueꝝ et temptationē allegiens ꝑtendo dicebat. hi hi hi. horrenda inundana. et tu nequissime demon ausus es michi hanc illusionem ꝑtulere.

Hmōi demq; peccata luxurie ꝑ̄ñ me sunt alie spēs. hm varios hominū status. quēadmodū carnalis gnatio assumi. penitri. aut alioꝝ religiosoꝝ. Item ꝑsonarū viduarū. aut virginū conspiratio. quoq; raptus violentus ex quibus infinite clades orirentur. ut q̄ ꝑsona alicui in via ꝑdicoꝝ constituantur. aut ꝑtia meretrix infamia. nel scipam ondet aut infantem ex stupro natū cōmuno

/ ponū

/ peccatoꝝ

baptizatū ungulabit aut d mq̄ tor
vnus status uel cōdō infamiam
aut vitā patietur ¶ Sentimus
postremo hmōi pā in somnijs fantasiaꝫ
et illusiones. hr tamē est pā pi
nilī cui quis antea uel post in vigi
lia ꝫ nocturna fantasia uel pollutō
ne delectatur

Caplm xij de viij° ac aut pcepta

Octauū pcepti est. Non falsi
testimoniū dices. hoc pcep
to omne mendaciū phibetur
illud quod in alterius pniciem ammitti
p si mamētum mitteneit ifimis
peant qua pnitus est. Nunqm
cū proximo exta hoīs corpali uel
spūali debet quis pximū cōmitte
sine ordē iudicē sine sponsū. Pximū
vō p quē mendacio publico grauit
est casus epō ad soluēdum restituēs
¶ Contra pceptum hoc grauiter
pāmit qui in confessionē mendaci
ter peccatū celant. aut alterī nīq̄
accusant. Insuper omī pceptum
hoc agunt qui detrahūt mimis ad
uentis uoīnantibus aut aliorum
diffamationibus aures accedulas pre
bent occasionem mdē pāi assumen
tes. assentes nimia leuitate de prox
imis mala. Zelotypi prēa uel suspitio
si proximos et actus eorū male et
sinistre iudicātes. aut imprudentes
adhe. aut ex hmōi credulitate falsa.
iniusta bella uel lites pcipuis moneā
tur.

Xiij caplm. nono ambit pceptum

Nono pcepti est. Non con
cupisces proximi tui
et consilijs nec femina
virū concupiscat ¶ hoc pcepto distrē
phibetur omis modus uel gestus
exterior malus. quo trahitur alterius ad
pollutionē aut luxurie. sine per
meretricū sine per missionem
hrēum. sine per nimiā violentiā.
sine exta per munera. p promissiones.
per mendacia. aut fictas ad aliqua
nes aut nimiū superflue uestimē
torū ornatū. inordinato affectu uel
cessu. Vbis turpibus aut denīq̄ ac
tactu quolibet luxurioso. sint secū
ter admixti. in amplexibus et osculis

Prima

¶ Sciendum est namq̄ q oīs
cupīa carnalis cōmixtōis preter
meritale vinculū etiam solo volun
tatis cōsensu plenarie ppetua. est
mortale peccatū ubi carnalis appe
tentia minime subsequetur. Eqūdem
ver est hec regula generalis. Omis
appetens volūtas sine bona sine mala
pro facto reputatur. Malas volūtas
pro facto reputatur. In hoc
nē pene potest ppona matrimonio male
alterī copulata quēmadmodū et polimi
ut si mulier alterius qm̄ viri sui ma
talem spectantem concupiscat ¶ Omis
enā cōsensus plenarius et deliberatus
quo quis in turpibus et carnalibus
rogitationibus delectatur. vbi enā
desit voluntas actum exteriorem pfec
di. sim plures doctores est mortale
peccatū ¶ Patet igitur ex pmissis
omes amplexus osculā et cōmixtiones
actactus pīnzubi ex luxuriosis co
gitationibus prius emanans pceden
tes sint ipīa delicta. tanto ipīa mon
si ppone fuerint affines. aut pxi
mose. uel eiusdem sexus. et quod enor
mius est. si in nobis actibus uel
osculis talis non seruetur honestas
qualis in publico seruatur. Cūm
obrem si quis in pmissis actibus
vellet alterum uim inferre. debet alius
ex adiuto quēadmodū pro vite cor
poralis tutione viriliter resistere sine ver
bis sine factis. aut validis clamoribus
aut denīq̄ factū tale ppositū ipm in
hoc minare valentibus et ad hoc assi
stentibus reuelando. Alioqn̄ talis quisq̄
ille est non sincere suā dilige
castitatem et honorem.

Caplm xiiij. x. declarat pceptum

Decimū est pcepti. Non co
cupisces rem proximi tui hoc
est alterius quācūq̄. Et in
telligitur hoc generaliter phibet quē
admodū supra ut in pcepto
de furto et latrocinio explanatū est.
phibetur enī hoc generalis et volun
tas mala. cū mala volūtas ut pau
lo anī dictū est. pro facto reputatur.
Talis namq̄ cupiditas cadit frequē
ter in homo ī mundā. et ī impaciēā

sui sanctis et dei blasphemia apud se non recte cogitas bona tempalia se nostris meruisse qui tribus sanctis viatis quod absit deus iustus sit et sibi non nisi fraudem et maiorem sementi est. si quis modicum aliquod damnum alteri contigerit. statim ille lamentat et ingemit. asserit se pro suis demeritis et oculum habuisse hoc evenire. Contra precepti hoc euangelium punit peccatum opus misericordie quam corpalis quam spiritualis seu elemosinarii veteratores. volentes pauperibus et indigentibus ac facultas adest et occurrente eidem necessitate non subvenire et spaliter pentes ypocrite prudendi et mendicare aut defectum sanare aut egere putantes. Contra similiter peccant qui seruatores sabbati salarii vel huius iusti iuste venient. qui in clausmariis precium aut fundamentis cathari scalpant inique alteri bona. dicentes spemnios minus dignos esse et eisdem abuti nec eis ypotheca restituenda fore. Tandem patrocinari nam appetunt pauli regula affirmans non esse facienda mala ut inde bona eueniant. Ratio quia omnis p peccatum offendens est deus. cuius transgredientem do precepti qualecunque boni inde proficere contingerit. &c.

Capitulum xv ostendit qualiter in his decem preceptis velud in medio quodam speculo fratres conspicere mereri deum inspicere

Nec igitur sunt decem legis precepta diuine scripture enarranda in quibus quasi speculo quodam polito tempore et medio tempore ypocrisis ypocrite veritatem plegere et locus vite nec ad animarum consequendum inuenium his mediantibus pulchritudine atque foeditate possimus distincte ac conspicue. His mediantibus rogo ut sit homo vite sue dominus. quibus diuina precepta pernatur quatenus quidem manerent. quibus mortis sint uias pedetim spes dei offendit. quibus demum peccatum confessio hendia sit. Si peccatum aliquid a quoquam non plene intelligantur. quilat super hys sapientes potissime ac deuotos viros. Omnis namque persona postquam ad annos discretionis pervenerit si consensu voluntario plenario et deliberato horum aliquem preceptorum p contemptum nobediens extiterit. dilectionem dei amovem recedere ponet. deo est salutem fieri efficiet. et in damnationis periculo statuitur. nec ignorum aliquid dco. dignum beatitudinem operatur. Quisquam si temptationem grauem aut diuturnam ne sine luxurie uel alterius peccati quis madat. si ipa temptatio homi displicuerit aut eidem homo resistat. uel non plene et delibeate consentiat. nō liter nō peccat. Imo sepe nullo nō peccat sed magnum cuiqa deu primum meretur sep maiorem virtute resistendo. Hic iam ppicere dignum est quibus viis et modis decem iste precepta insignantur septem mortalibus et p capitalibus pene que sunt superbia inuidia ira auaritia gula luxuria et accidia. Singula item erroris sensum misterio qui sunt visus auditus olfactus gustus et tactus. Singulis quibus in his decem preceptis periculi vite se diligenter intuetur vere se confitentur post pensandi et his obediens discrete saput.

Capitulum xvi explicat qualiter confitende veritatem ore ut corde confitendo salui fiant pro nobis ad superum gratie resurgimus.

Sanctus nicholaus mi mee misericordissime pie deus et creator noscens meam fragilitatem per maxima et ad malum pronitatem. multiplicibus vitis mortalis vite durante pauissimus est nobis delicta vemittere et grauia confiteri si diligenter et vacanter et ex corde sibi tres subscripsimus veritates percurramus. Prima veritas est. Dne peccaui nel sic contra veram bonitatem peccaui. qd michi displicet venie eius et penitentiam ago et vos offendi quam totis est veneranda deus et colendus. qd mandata vestra transgressus sum. Secunda veritas est. Dne

boni habeo ꝓpositum et desiderium
vre vnanimie mediante. michi ꝑ fu
turi ꝑmanendi ne maiam ꝑmit
et occasiones padrum inuia possibi
liate. virili animo.

¶ Terna ve
ritas est. Dne bona habeo voluntate
padrum meorum confessionem meam
iuxta faciendi. pro loco et tempe fm
virum et sancte matris ecclie manda
ti et ꝓcepti. has virates quisquis
qualiscuq; loco et tempe sincerius
non ficte aut mendaciter et corde
pnitenti. fructus existat se. m
salutis et gratie statu consistere. et vi
tam eternam mereri. quatinus dia
cenarum pus cuncta admissa. et
cuncta mihi absq; alia confessione con
tinuo decederet in domino sacedotis
dormiendo. aut alio quouismodo mor
te subita pueniens. idem finaliter
saluaretur. absq; ulla purgatorii
pena mediante.

¶ Ex quo notandi
et salubre consilium elicitur. ut ꝓpia
mus quilibet singulis diebus bis.
aut semel. scilicet in mane. aut sal
tem festinis diebus vadat ad cor
suum. consciam examinabilem tocius pre
missas veritates ꝓferre valeat. ac
cordis sinceritate. sicq; mitra statu
salutis se se confidat.

¶ Si quis pu
ra mente fateri nō valet. obstante
voluntate pandi. quia actualis delec
tatio aut aliquo ꝓpositi quo quis
occasiones padrum vitare venit.
quemadmodū ille qui patris arenabi
mersi resilire nolebat. aut vsuras
suas aut iniustas negationes et iniuria
commutare. vel iniuste retinet alienū.
Aliqui alicui odio et vindicte desi
derio flagrantes in nocendi ꝓposito
ꝑseuerant.

¶ Certissime sciunt hij
et confitēs non ꝑ aut ꝑ tales absolui posse. quibus talibus
salubre consilium detur. ut ꝓ se ꝓpos
uel alios bona que ꝓderent opem
orando ul' elemosinas dando.
quo deus cordā corda illuminet. et
ad bonū dirigat et gubernet.

¶ Vul
tū est enim exiguū actū bonū. qd
non tandem deus eterna ul' ꝓpa
mede remuneret. Quoq; melius
est tempale bonū et minimū quū
omino nullū ꝓmereri.

¶ Saluberri
mum, etiā laudabilem consuetudi
nem illesam seruare. ne eam semel
dissoluendo michi metipsi forte re
similat.

¶ Capitulum vnum ostendit quis sit confes
sionis modus. et dat circa hoc vnum
bene documentum.

Quotienscuq; accedit homo
ad confessionem ꝓfitendi et
plangendum. hoc est de omnia
te semel in anno cum sollempnitate
paschalem. aut ei mortis imminet
periculum. aut in sacramentorum suscep
tione. Ad frequentiorem eam con
fessionem regulariter non tenemur
quamquam sepius confiteri multum pro
dest ad augmentum gre. et distincto
rem cognitionem. et explanationem
ꝓprium debet ꝓmeditari confessus
quid aut in quo deliquerit ac cum
diligenti conscientia discutiens. ac si
magnum inde tempale bonum repor
taret. Accuset se postmodum pure
humiliter. non verecunde. pudenter non
ficte. vituperando se in laudando. que
recte atq; sincere facta minime
na diminuendo. discrete inspicere ut
non reuelentur hij quos coniuges
et socios habuit in peccato. De hijs enim
confessor inquirens ꝓuiter cuncta
paueat. nisi forsan fidelis homo ecce
di causa petendi consilij ad cor
pellendam voluntatem coniugis detegat. a
fortassis ad explanationem ꝓprij sceleris
nimis cos manifestum posteritatis
signum ei sola sororem carnalem comi
tus fuit. quo casu prudens est
confessor ꝑsona in confessione de
rectum ignorans.

¶ Cui cunctis audi
ad absoluendum ego vestrum aut
superiorem mittit. fidelis confi
tentem ad plenum vel superiorem
eum potenter absoluere. nisi forsitan
confitens mortis periculum imminere
aut magnum aliquod scandalum exhor
reat. vel per reuelationem sequi

coniectura ꝓbabili formidetur.
Cher vō pro regula certa et do
cmento salubri teneatur ut nūq̄
pro paō secreto nl' occulto pmia pb'
ha penitentibus iungatur. nec pmia
imponatur quia negant aut nelmt
sustinere. Non debet ecclīs cōfi
tens inuitum sibi pniam facilr
relevare quo contingit interdū pe
cans suū prodi aut cōfessōis dicta
aut mīrogata minia leuiter dete
gere. hec em omia secrete cōfessionis
integritatem continuit. insi quod ab
sit confessor penitentem ad malū
aliqd' hortāt. Est preca vtile
et efficax remedū diligentius' ten
dendū ablyīs qui puersa melmarē
ne nel cōsentiendo mādāt malqd'
enormē pcāt a quo non desistit rema
nūt. q̄ sūt scripti ad penā aliquā
peniarīā nel alia usq̄ ad certum
tempus prefixam. nl certo rationis
moderamīe constringunt quod cū q̄
mid peccati madere contigerit di
mittat. nam q̄ sepius insipientes aliqui
se a paō nel luxurie. furtis. et si qd
est simile abstinere non possēt q̄ tn
men hoc ipō salubri remedio uelud
mendaces facilime cōfitentes cum
vnus alter nel frater in emendā
tionem sibi cōfessionis eis īflic
ta pena ipōs a pcharīne iustis ope
ris retrahēt. Inde manifeste animā
rum eos diuinum pacm et ꝓpe sal
tis mutuā cōsecutis vicis abstine
re posse. nisi fictum et pretensam hē
rent voluntatem. et tales nelud sa
ni veritatis nō recedūt nō obediunt
quousq̄ supplicia luant et delictum
suorū seram et infructuosam pe
nitentiam agant. sūt iusto dei iudicio
utq̄ penitere de amissis cū pūt
non voluīt cū velmt nequeant.
Capīm xviii concludit non esse q̄
quē ab alio ad pcām impellendū.
sed ad bonū potius exandum.

Postremo quibusdam q̄
q̄ agūt homo in
ꝑsona sua. sūp̄ne emicat alium
ad male agendū sollicitare. a ver
bis aut factis exemplis nō. cōsi
lijs aliquid agere q̄d de se sit occasio
nine pcī. spāliter coram iunioribus
aut ꝑsonis innocentibus. hoc em ꝓpī
est singulare q̄ demonū officium.
quemadmodū bonoū angelorū
mīst spāliter homīes mouere
ad bonū. Compertū est etiā fre
quenter accidē q̄ homines aliorū ad
malū impulsores vix aut nūq̄
dcm sm condignā pniam assecu
tam ꝑficiant. q̄nia nequīt cos
reuocare ad bonū quos deceperit. ita
forte dampnati sūt vindictam a
deo postulates eternā eis maledic
tionem ingerēt imꝑcantes. Quan
ex opposito iam saluati aliorū doctri
nis et factis aut operā diligenti.
q̄a nullum deo opus ad sacrificia
tum acceptius esse potest. et ad pcā
delendum validius pro suis admis
sibus precēs nō deficient effūdūt.
Tuet etiā ꝓ hēc fidelium q̄libz
ta confessionis et ūtutis a deo sibi
cōfessarū facilitatem. monitīs
et exemplis aliū ad bene agendū
meliꝰ. pater filiū. doctor discipu
lū. et sapiens mīstrat ignorātem.
Fugiamus tamen pro multa pace
et pnalium fructu q̄ quo post
modū exierīs huius phēmis bñdi
ctis principes simus. q̄am nobis
concedat deus vnus et trinus. et
ꝑsonaliter ūnus q̄ est bñdictus
in secula seculorū. Amen. ⁊ro

Sequitur examinatio sententie.

Quisquis a morte pecca
di ad salutis et gre statum
quolet resurgere. q̄ q̄ ut
cunctis sit et mentionis ad vitā
eternam vtiles sint et meritorie.
necesse est q̄ de culpa sua ꝙ cognitet
et cognoscat. dolens de cōmissis
atq̄ ꝓponat auxiliante deo a pāo
mortali sibi penitere et abstinere

mfuturum firmū ꝓpōsitū habeat ꝙ cetēbus lo
to et tempe ꝑcanta sua saltem
mortalia distincte et integraliter
confiteri. ¶ Quod ut amodius fi
at. primus qm confitens ēnia sua
reuelationis accedat. ꝑpē cū ea
matura morosaq; diligencia p
medit̄ teneatur. quasi magnū
aliquod emolumentū inde reportare se credēs. ut complete mag
ipā confessori suo aperiendus ex
pmat. ¶ Una uero plūm simplicium
ob negligenciā aut ignorāciam
non excusantem sed potius ami
sancti. modos et spēs necessit per
cautorū. ꝑsens anserta ē tabula.
qua nō sapientes cōfessores cognosce
ne pua mstruti. sufficienter ad
salutem poterūt sua pria cognos
cere memoriaq; tenere. et cōfesso
ribus utiliter reseruare. ¶ Procedit at
tabula sm nūm et ordinē patrū
moꝝ. quinque sunt superbia. inuidia. ira
auaricia. amicia luxuria. gula. Et
fessurus ergo tua p̄mitus ꝙsiam
examinans mī rogat te. ꝛra patrē
superbie. ¶ Si vanam tui laudem et
ꝙsiam excellencia affluēs aut opes
ꝑter bona fortunā et cadūcarū
rerū. filij aureū et argenteū ter
renasq; possessiones. aut ꝙpē nāli bona
boni. fulciret corpis pulchritudinem
fortitudinem. iuuentutis et silia.
pen cōa rōne ḡtuitorē honorē
sicut est dei cognō uel affectus
deuocō. ¶ Si alios contempsisti ꝑ
ter alicui⁹ honorē bonorē p̄cedēn
tiū defectum. ¶ Si aliqua opa fecisti
ut inde nimia laudem ampēs
uel ut alij te meliorem qm ipē
sibi reputarent. et multo magis
si hoc fecisti ꝑtexti ypocrisis ficte.
qm ut alijs esses exemplar bo
nū uel cōa a malo reuocāt. ¶ Si
minus ꝑmaturē iniuncta. ꝙ ea
opinionē ꝑpē uel credulitatē. aber
rans cōsilij ḡtempnēdo. ꝓpa

tere in natia fidei et ypiam re
hgionis. ex hac em radice pul
lulant hēses. sortilegia. et falsa
credulitates. ¶ Si per iactanciam a
tamem gliam opa tua bona ven
tasti. uel te alijs ꝓnūbus inuitasti
ut ob hoc humilib⁹ et deuotis cedē
tis. ¶ Si gliatus es forte aut ore
de malo. ut qd̄ alii defraudasti. ul
ei iniuria intulisti. qd̄q; per te et
tuos compleres ad male agendū
potens existis. ¶ Si superioribus tu
is inobediens extitisti. et eos con
tempsisti. papue carnales ꝑtes
et spūales. ¶ Si mī confessionē me
tuis et ꝑtis tui aut eius spem
nimia pudore celando. talis em
confessio inutilis est. sed et nomen
crimen mutasti. ¶ Si peractum tuū
excusationes quesisti. aut inesi minus
ti culpā tuā posisti aut ꝓximis i
ponendo. ¶ Si ire per inobedientiam
et contemptū exercitari punisti.
aut leuiter minus exercitatis pia
pasti. ¶ Si in indiuo publico uel ali
bi ob pudorem ꝓfectus reuelande
pigritū omisisti. ¶ Si a bonis operib⁹
aut ꝓbis abstinēs ꝓter obloquen
tia quorūdam fratrum minorum.
¶ Si indignando ꝓtemptisti ꝓdites
pauperes ignorātes ꝓtentes. aut
mīstros eos ꝓpriae qm tibi grie
ꝓpinqui sint. aut si eosdem reprehen
di signis aut ꝓbis odiosos. ¶ Si
eos qui student deuotos. ¶ Si pre
sumptuose mortis aggressus es ar
dua. sciam tua aut potentiā exce
dentia. aut tuo sensui ul studio ina
ptia.

¶ Tercia pars Inuidie.

Si de alterius nimodo letatus
es cū ei infortunium aliquod
contigerit. aut si dissimulato
nem seu ꝓcrastinationem meruerit.
¶ Si de bonis alterius dolnisti qua be
ne famatus bonus pulcher sapi
ens eloquens deuotus aut re
ligiosus existat. ¶ Si malis alteri

¶ popinis uel

Tripa

preoptasti uel bonā famā ꝓximi tui notasti uerbis iniquis de eo publice uel secrete manifeste aut fraudulēter prolatis eius uerbū et opa fimstue mdiando aut in peiorem frequenter interpretando

Circa pārm ire

Sidu am consensisti ream contra proximū tenuisti cum de fidecio vindicte uel appetitu nocendi per te uel alīū verbis aut factis Si ira uel odio contēptus aut in rebus noamenti ꝓbīsti uel irrisisti si eū pcussisti vulnerasti occidisti Et attendamr diligenter an lesis sacerdos aut decanis extiterit Si a lesis a te uel ira iniuriam passus venā petē tibus indulgenā denegasti Si mortua mirasti nequiter uel punitū commisisti aut ḥ deum blasphemasti Si dū alearis aut alīū excendo Si odio uel rācore pcaus qm iustice zelo plurimorū bus uel laudibus alīū verasti Si altrī maledixisti pcipue pārē tibus aut ꝓximis

Circa pārm Iuuarie

Si alio nesciente uel nolente retines illud quod est suū Si fictum vel falce aut cachastice uel alīus cuiuscūq; intra ecclīam uel amisisti locū sacratum Si contēptum mgratus indignaris q̄ non tibi sicut et ceteris ꝓuenerit dumne nec ad votū ꝓspere succedunt omia si objor memor dei bñficioū sibi ferre contempsit Si omnia bona diderim uel pcium lauteriis in usus ꝓprios consumpsisti aut mercenariorū et seruitorū iustitia luari non eisdem tribuisti Si falsas et iustas mercaturas exercuisti et modū mēsure Si falso et mendaci usus es modum querē Si sp

monā in te uel in alio pcepisti Si admiracōne vsurā Si cōmutacōnē rem alio contrariū adhibuisti modus Si fine luci puerus finsti si ludis prohibens ut est tabullorū ludus animā motus te imiscuisti Si festum diebus spe lucri manualem laborem aut mercacōnem per te uel alīū fieri consensisti Si commissa tibi in testamēto uel alīs legata uel elemosinas perficere et distribuē neglexisti Si opera misericordie et elemosinas occurrēte necessitate oblaciones et decimas perficere aut solue cōtemptisti Si ficta adulacōne uel impetratōne pecuniās extorquendi alīū decepisti aut eacā irrisisti Si parentum uel marīti bona eis iniuste abstulisti Si ꝓprias et alienas possessiones iniuste cōsumpsisti Si aliem dapnī causa uel occasio violentie et grauiter extitisti ut lucrū inde ul' cōmodū reportares ut exempli gratia si inter duos tuam moues ut ex eorū ruina lite aut verbē uel occasione emendam indicatam aut pecuniā luari fenus Si famem aut pestilenā optas ut per eam diues aut de pecunia morte grauer ut sua hereditate acquiras aut si puras aut alīū ad peruniandū impellis uendendo et emendo Si mendacio quocūq; inutiles adhiens nominibus in dictanis abundes

Circa pārm Iandie

Si missam et horas uel alīud diuinū officiū seu sermonē omisisti celebrāe adque dicenda teneberis Si in festis ꝓcipue ab ecclīa observari ꝓcepta aliās per teipsum negligenā vanitate aut occū ecclīastici officiū predicationes et sermones audire contempsisti Si concessū tempus diebus pcipue festum Si festum in verbis aut factis occosis minuter consumpsisti aut ecclīastici officiū sermonibus ꝓximorū turbasti Si idem prestitū tempus excessiue dormiendo in lecto tuo demorando

uel alit male occupasti Si per negligentiã aut maliciã sacras habẽ me diaconos mortis minorum et bñ placentiã dei erga te peremisisti Si pro bibacitatibus ymis vinis et defunct preces fiunde neglexisti Si crimes sorii tuorii regum et cane nõ recte pollutus extitisti Si negligenter de peccatis contritus es aut confessus uel ante confessionem circa premeditationez habẽ noluisti Si peccatum tuorii obitus es uel in uictam priam mmꝰ debite pfecisti Si quelibet uota uel promissa ifrem gendo transgressus es et attendatur modus Si demq; preceptorii ecclie fuisti trãsgressor ut si publicã emendasti simptionem uel aliorii sacramentoꝝ suspencionem distulisti Si nõ recte ipa sacramenta recepisti ut si premissa debita integrali confessione

Ista para parti luxurie

Si motosas cogitationes circa carnalem actũ cũ complacentia et delectatione non tua in corde tenuisti Si cogitationibus talibus carnalibus uel aspectibus aut uerbis aut signis aliquibus motũ carnis excitasti nec eidem sufficere restitisti Si huiꝰ pis occasiones non fugisti aut qñ deterius est eisdem paruasti Si per tales tentationes uel motus in luxuriosum consensisti ceasdisti assentendi exercitus opus si posses uel auderes pficere Si actractiue aliquem inhonestũ uel pruritũ in membris pudendis exercuisti ex quo carnalis delectatio secuta sit et modus diligent adũitatur Si talium patrum erga alios causa uel ymmo occasio fueris uerbis obscenis aliis amplexibus aut talibus signis uel foue pudicis et figurationibus inhonestis Si dormiendo hac carnalem delectationem uel pollutionẽ incurristi Si cũ alia persona carnalem commixtionem inuisti et attendatur cuiꝰ gradus uel condicionis foret pona aut uxorata alia aut uirgo si ꝑsone propinqua et in quo gradu si sit monialis religiosa aut in sacris ordinibus constituta si ubi o sensit aut ei violentia intulisti Si demq; eiusdem tecum seruus aut alterius erat et exp̃matur modus Si luxurie parũ ope sui masti aliquor dine qm̃ natura dictauerit Si matrimonii legitimi honestatẽ non obseruasti ratione operis in se uel cum stantiarii que magis in confessione recitus sunt micrefario nubus cognoscende qm̃ uiris uel scripturis quibus habet in publico referãde Si dictus festiuus moribus aut mꝰ pollemp nibus tria peccata ꝑpetrasti aut forsan in sacratis locis Si abortiuũ procreasti aut fetum ex utero nasti impedisti aut ob structurã pestimentiũ aut per aggrauationẽ corpis imoderatam uel choreis uel aliis plurib⁹ inhonestioribus modis Si dissolut et inhonestis aspectibus et choreis aut gestibus modo pompis uel inani pulchritudine aut fuco mendaciter colorata uel demq; uestimentis superfluis alios ad malũ allexere uoluisti aut te concupisa ab eisdem affectasti Si a tibi medio maliter quisita persona carnalis copule debitum infirmitate aut alio legitimo impedimento cessante denegasti

Ista para partis Sexte

Si uenima ab ecclia obseruationi mãdata transgressus es cessante infirmitate impotencia uel alia rationabili causa Si ex mania ebrietatem luxuriam dissensiones aut corpis infirmitatẽ incurristi Si ob eandem causam studii laborem meditationem uel aliud opus ad quod agendum tenebras omisisti Si per somnos sinistros in potibus et abstinentiis uel tuos heredes indigere aut mendicare fecisti Si demq; nimis ample aut abundanter cibum sumpsisti uel delicata fercula cum ioculatoribus aut hominum comedendi prauitatem sic ex hoc propterea aliquod debitum uel ecclie soluendum uel gremio aliquod

corpis m cōmodum sequeretur

Per her autem oīa que de septē
pīis mortalibus iam explicita sūt
pōt homo cognoscē quibus modis qñ
p sensuū ostiorū ministerio contra
decem legis pcepta contra misericor
die opa et duodecim nrē fidei articu
los delinquerit ut non sit opus her
posterioribus addere nisi qnus eum
meritis poribus spūalibus et pfec
tionis adūngere voluerit ¶ Ad ple
nariū aut pcedentiū intellectum
ut agnoscatur quahter rite sit fa
cienda nominanda sūt alia ꝓfessio

Primo q de eōr regula est et
cautē pcepto tenetur quilibet
ad minus semel i anno aīa
pischa pīa sua confiteri cū eīa eucha
ristiam aut aliud sacramentū sustipē
mendit hinc eīa ci mortis imminet
pericl'm Cum pōa rpe qm pacem
absolūe pōrest adesse ꝙ pōna nūqm
ni posteriū habeni formandum quatus
sepius confiteri prosit quahter inde
liret animam uel mensibus singul'
aut quolibet sollempni festo maxi
pone facultatem et statum ¶ Tcio q
confessio ni loco patenti uel publico
fieri debet ne occasione secretion et
pcepti denocōis ipellat d'abolus ad
malas cogitationes et magna ꝓba
uel opa nūqm eīa confessor confite
ntis vulni applicat ¶ Quarto q nulla sū
cimia a quibus pacem sacerdos
simpler absoluere non potest nisi pe
mendacius fuit aut a prelato supio
ri pcepta accepit quēadmodū sepi
legit quod aliqn per abusum sacer
cerū cōmittitur aut ex aliis ꝓbis
frustre causa queritur que nō est
causa intenti effectus q per vos sacr
dotes mittunt sac legnū quod est fictū
vel sacre uel intra locū sacrū pcus
sio violenta sacerdotis ul' clerici Primo
ma hēsis ceteraq crimina quibus
eo facto excoīcationis sūam incur
rit delinquentes homicidii pcussio
pris aut matis primi i iudicio pub
lico cōmissum adulterii signanter
notorii mulieris raptus violentus

defloratio pregnū constupratio sū
monialiū et incestus cum consan
guineis intra quartū gradum notorii
stratio oppressio puellarū infancium
ob negligentem custodiā pecuniū
item turpissimū et abhominabile qd
contra naturā dicitur sive in ppa
persona p mollitiem pcreatum fit
sive in alio admissum qui eiusdem
sexus existit uel in pona alterius
sexus si fiat in aliis membris qm
natura ad generationem deputatis
vitiuel si demq in alia spē admissū
sit Talia namq crimina ignorasse
qm sit eius carnis in sacrosancto
die veneris unde et de eis tenetur
pater expresse confiteri sub pena et
ne dampnacōis ¶ Quinto q pso
na confitens debet habere volum
tarii ꝓpositum omia pīa sua mala
prius integraliter explicandi et ad
interrogata veritatem sine menda
cio respondere ad sūm accusationē uel
exclusationem Item celare eīam
debet peccatū alterius nisi forsasse ali
ter sui peccati revelare nō possit
uel nisi pona talem ad sui cōmo
dum spūale confessori detegeret abs
q pudico cuiusq ¶ Sexto si prelatus
superior uel pmarius non singula
pīa confiteri integraliter sed plos
sibi reservatos audire voluerit
reservet pater alia delicta minori
sacerdoti pūtem super hijs henīa
confitenda ¶ Septimo q nullus m
unicam pīam recipē debet nisi
qua ꝓficere voluerit quam et ce
lare tenetur una cum alijs a con
fessore prelatis aut interrogatis nisi
forsan quod absit idem confessor cō
firmatem vbis alijbus ad malum
audiere ¶ Octo q si grade q ali
qui restituendi sit et rē ignoretur
cui debet restitui uel eīa si volenti
cō mittere aut relaxatio facienda
sit consulatur pīatis superior ul' ali
horū pūtem habens non tamen
sacerdos inferior ¶ Septimo q sup
pōs in gnāli supius mīatq si casu

f 2

ſpales ocurrat nel nūs delictoꝝ
tenetur hoc confitens explicare
nunc ꝑticulariter quādo ꝑticularitas
casus nel nūs ſpalem haberet an
nexam malicā mortalem ut cum
quis decim francos abstulit pauper
uxorem et filios heīm nel in loco
sacro ḡuius peccatū est qm̄ furtum
ꝑse in ḡuali gmisse Et ꝓsertim
ter in alijs cōibus ꝑticularitas exp
mat̄ put confitens meminerit se
tūdem bis plactū confessoris ob
missis circūstancijs alijs ad pēm gra
uiorem imponēdis Octauo q
si ꝑsona confitens in peccādi ꝓpō
ꝓsenerat nel de nouo parū ītterare
disposuit aut q ablatā alī sīm qualī
tatem sua non vult dimittē nel res
tituē aut q a carnali ꝑcō luxurie re
nisat abstinere nel q nocendi imquū
ꝓpositum vomet nullus hanc ꝑsonā
a peccat confessis potest aut debet ab
solue quousq̄ tali ꝑsone salubriter
consulatur ut bona que poterit mite
rum ꝑficiat quatenus cum deus inyi
am rectā dignetur illustre Nono
notetur q pena quodlibet tanto pe
nalis ac deterius est quāto plurib⁹ m
fulit nocumentū ymo tāta si quis fuit
alīus crimē causa et occasio ut in
nocētes ꝑcipue iuuenes aut pupil
las suo consilio hortatu nel alio quo
uismō pollicitō ad peccādū agat hīm
rei districtam pēam et penet de
ceptorū a se correctione aut emen
dacōne totis viribus procurando et
per se et alios eos ad viam vitatis
et sanam doctrinam reducendo Vnde
em consistit pcipalis sue sa
tisfactionis et pēe Decimo q si qs
post confessionē sue examinacionem diligē
tem ipe ꝑcerit quoꝝdam etiam
mortalium a se omissoꝝ no reminisca
tur hinc per plam ḡualem confes
sionem de ipis absq̄ alia spali ha
bitur si mmen ea prius obliua
postmodū ad memoriā redierint ta
spaliter certis tempe et loco confite
ri tenetur Vna mre ꝑiculosū est
oīm̄ssoꝝ a se delictoꝝ mortaliū
per negligentiam aut defectū in
memorem fieri

Absolucio

Forma absolucionis sufficiens et requisita pro ꝑsona
de quibus confessor inēdit
et potest absolue confitente Ego
absoluo te a peccatis tuis In nomine
ꝑis et filij et spūs sc̄i Amen Et
si confessio fiat de excōicacione in
tūmodo dicatur sic Ego absoluo te
ab excōicacione tua In nomine ꝑis
et filij et spūs sc̄i amen Et si ī
hoc fiat absolucio de peccato ꝓpter q
lata est excōicacio uel de alijs addat
forma prior Additiones quedam
alie condicionales aut ꝓhibite tuā
dimittūtur

Terna pars hui⁹ opusculi
de sūa morte

Veraciꝫ anna cui⁹ fidelis
piam egroti curam dili
gencius agunt pro ipius
una corpali fragili et defectibili con
seruāda exigunt a nobis multo fe
nius deus et cōitas pro salute sua
ꝓpria pollicitacionem gere spalem
in hac ēm extrema mortis necessi
tate fidelis probatur amicus Ex
pe nullū est opus misericordie ma
ius sine quo dubium quod et tam
apud deum merito et ampliꝰ
frequenter estimatur quā adiuuare
ꝓsone mi saluatoris ihū xpi si mi
tis nobisdam dicere impensius
fermenū corpale Cūq̄ obitus hu
ra sunt ꝓsentis spūs componē
brenem quādam exhortacionis mo
dum habendū cum eos qui sic in
mortis articulo constitutos valeat
etiam ḡualiter omnibus catholicis
ad artem et nouissimam bene morien
di tenquirenda Contingit autē
hoc opusculū breue quatuor ꝓpria
las habere exhortaciones mi⁹
ꝓcaciones orationes et obsecrationes

Prima pars qmet qnatuor exhor tationes · ¶ Prima exhortatio est

Amice dilecte aut dilecta · considera nos omnes subiectos ee potestati manu dei · et ipius voluntati omnes nos cui cuncta condidimus aut status reges principes diuites · et pauperes mortis tributu soluere necesse est · uenimus in mundum peregrinorum more ut eo trasramus · non ut mansionem in eo stabilimus qui potius ut hic bene et meritorie viuentes · et deo seruientes horum bi des miseri penas euademus · et gloriam eternam habeamus ¶ Recognosce diligenter tui gressum actione adeo ubi confessa benefina · quod tibi ena in hac extrema hora sui cogitatione ocurrerit · ne te morte subita p occupatum reatus pio hijs et aliis diuinis dominis mittendum eidem refer · ad suam misericordiam misericordia confitentes · et de commissis atque omnibus venia humiliter postulans ¶ Sollicite cogita te in vita tua plurima delicta egisse · quibus pena ferre meruisti · hanc et huius miserie et mortis pa penas tenere tollere debes · rogans deum ut pius doloris acerbitas remissionem optinere peccatorum · et purgatorii horribilis cruciatus in hanc afflictionem tua per sua misericordia commutetur · Tolerabilius est namque hic punaliter quam in futuro puniri · quod si sic orde contra patiens pena necessaria trasvolauerimus ferocis et omne penam et culpam remittet deus · cui subiacet pius misericordiis · aliquando per miraculum eterna pena · et damnationem mitescit ¶ Super omnia in hac extrema hora constitutus meditare cum tua spiritu salutem · nichil enim formidabilius in futuro huius meditationis omittere oportunitas · Omne aliud follicitudine et cure eterna terrenarum rerum · quas relinquere quas relinquere necesse est · que ena nec ab inferni papino corruente eripere valent · plena fide te deo committe et eius omnipotentis domus et sapientie te et tua futuri regenda precibus · dum pietati tuum in eum dirige assidue solummodo et supplices rogans · ut p salute tua deum patronus exorent ·

Secunda pars habet mirogaciones

Dilecte aut dilecta quis tu mori et omnem solliditate fidei xpiane es pectu dei et dni mei ihu xpi fundatus · verus fidelis et obediens sancte matris ecclie filius · fideat uolo ¶ pens a deo uenam peccatorum tuorum commissorum et oissorum · q contra eiusdem maiestatem atque bonitatem egeris · Nec enim pius abbas honoratus · respondeat pcte ¶ habes ne sincerum propositum et exphetam voluntatem vitam tuam in melius emendandi atque corrigendi · si vita comes supfuerit · rogas eum dei ut tibi gratiam prestet hoc propositum cotinuandi veraciter continuandi · ¶ Et tu constitus tibi alium pena mortis nec crimis de quo non sis confessus · Optimus ne ena cor tuum illudari ad obliuionem reminiscendi si que sint habenda notanda · et si tu libenter confiteris ¶ Vis ablatu pte restitui integre cui quantum ad id teneris tuum tuarum facultatum valorem · ena ubi ad omnium bonorum tuorum cessionem et renuntiationem · ubi alias sanctus fieri non valeret · et coram deo et hominibus remanet penis · Indulges ex corde omnibus qui tibi nocumentum inique intulerit ob veneracionem et amorem dni nri ihu xpi · a quo et pena spe ras · pens filiter indulgeri tibi et remitti ab hijs quos verbis aut factis lesit · Ad has omnes premissas mirogaciones affirmatiue · fideat uolo

Terza pagina breues misurat oraciones

Primo dicat infirmus exor de deum orans · Deus meus pissime pie misere mei · Deus meus pissime pie in manus tuas commendo spm meum · Pater misericordiarum misericordia fac hunc pauperculum creaturae tue · Admitte me nunc etiam in hac ultima necessitate · Succurre dne iam animae egenti et desolate · ut non a malignis spiritibus rapiatur · et a canibus infernalibus deuoretur · Iustissime christe ob hono

amore

rem et virtutē tue būdictissime
passionis tibe me recipi mīa nu
meris electorū tuorū Salvator me
us et redemptor meus reddo me
totū tibi nō me remuas ab te veno
non me repellas dnē padisimi tu
um postulo non ob valorem meorū
meritorū sed m virtute et efficacia
tue bīdictissime passionis p quā
me imperii redimē uoluisti et vm
chi padisium pro tui sanguis emere
dignatus es ipse mihi conferre fes
tina ppter quam nec tue diuine aut
potencia minuentur nec ipe padisius
augustior aut minor fiet sed
saluet postmodū beatissimā virginē
mariā dicens ℣ Regina celorū ma
ter misericordie confugiū peccorum
recognita me vngento filii tui
eius clemencia pro me mōgno per
catore interpella ut ob amorē tui
mea ꝑmutat gemma ꝑdicens in
gloriā suā Angelis de hinc pabis
imutet mquiens Spiritus celo
angeli beatissimi assistite quepo
mihi migrari ex hoc seculo et po
tenter eripite me ab oīm aduersa
riorū nfidis et aiam meā in vitā
ꝑpetuā assumite Tu pastor an
gelice bone custos meus post hec
mquiratur ab infirmo ali sancto
rū uel sanctar magis deuotis gen
teris ut ihū precem offerat dicēdo
O gloriosissime sce uel sancta singu
larem mihi dum viverem spem et
confidenciā reposui suscurre mihi
mihi in hor extremo necessitatis an
gustiis laborāti nec anxior fuit mo
dum tempus mihi instat et hoā ia
m adiutoriū meū intende

Quinta pars quasdam observacio
nes edocet ut sciatur qualis debito
rū usus habendus sit

Si patiens nondū sacramentā
aut extremā vnctionē sus
cepit mirogetur an cadē sa
cramenta deuote patus est recipe Si
quam super mirogandis primis
si verisimile appareat infusiones
patientis resistere remediū apponā

mutatis mutandis

tur quantū id omodus fieri po
terit uel per mīstracionē sacramen
torū confessionis eukaristie aut er
treme vnctionis uel eidem manifes
tando prialiter quod mentitur non
plene satisfaciendo penitentie super
fide sua et salute consule prolatis
apponaturq ut decedat tanq uerus
et fidelis xpianus Attendatur an
infirmus ipe excogitacionis umculo
astrictus teneatur ut ppter submit
tat se totis viribus ordinacionem
sancte mris ecclie ut adimpleatur. Si
moriturus plurū temporis spatiū ad
sua recollectionem habeat nisi mor
te festina ꝑcludatur legende sorēt
coram eo ab astantibus hystorie et
oacones deuote In quibus famis
et vivens ampliꝰ delectabatur nil
vetat recensenda esse diuina precepta
ut profundius mediteur si quid ad
versus ea neglexerit obitum deh
querit uel presens coram eo mistur
no recitetur Si patiens usum lo
quendi ꝑdiderit habet tamē sanam
et integram notitiam ad mīrogatio
nes sibi factas uel oraciones coram
eo recitatas signo aliquo exteriori ul
solo cordis consensu respondeat hoc ei
sufficiat ad salutem Caueatur ne ym
ago crucifixi uel alius sancti
quem sanctis et melius ꝑsaluter
veneretur Si non omnia ꝑmissa
diu bicuius finat ꝑsequende sunt ora
ciones illa ꝑsertim que saluatori mō
ihū xpō dirigitur Nullatenꝰ aut
mīme si fieri possit moriēti aīma
carnales uxor liberi uel domus ad
memoriā reducantur nisi in quātum
id exigit patientis spūalis famulus
et dum alias contingent omitt negt
Non detur infirmo mīma spes cor
poris salutis consequēde ingeratur
potius eidem ꝑsona mortis sue
exphmia Sepe namq per vnam ta
lem ratiōem et falsam consolacionē
et meritoriam sanitatis corpee consi
denā certam meruit homo dāp
nacionem Cautimo hoc standum est
patientis ut per contricionem et confes
sionem aīme sanitatem ꝑcuret qō
et ad salutem corpis si sibi fuit expe

dens valere poterit et inde fecu
rior atq; quietior erit Q̃tina uõ
frequenter corpalis infirmitas. ex
aime langwore oritur habet ꝑam
per expressam decretalem ciuilidet
medio corpis distincte ꝓpit ne cu
qñ egroto corpeam conferat me
dicina prudentiã & spualis media cõ
fessoris saluet requisitione eiusdem
monuerit hinc expediens uidetur
ut m quibus habet paupm hospitali
bus uel domibus dei statuto frena
tenere ne quis ibidem egre sustinu
posset qui non ꝓmo ingressus die cõ
fessionem faceret uel ꝑdonco facer
dõ ad horã ipsã deputato patiãs con
fiteri se continuo ꝓmitteret finit in
domo dei parisiẽs laudabiliter obser
uatur

Explicit opusculum tripartitum de
preceptis decalogi. de confessione et
de arte moriendi per exiniũ sacre
theologie professorem magistrũ Jo
hannem de Jersona almeq; vniuersi
tatis parisiẽs Cancellariũ

Sequitur Tener appellandi cuiusdam pauperis a diuina iustitia ad di
uinã misericordiam &c

Tua o regina celi et mundi
torius dña. dei genitrix illiba
ta virgo maria. Ac veri
omi celestis regis procreatrix cunctis
eterne cõsortiũ et beate felicitatis co
heredibus coram deitrino et agno
inguier astantibus. Tinqᵗ sacer etiã
gelista Johannes prudine virginalis
pamphie. celestis scriptor egre
gie. et dilectissime. hãc
ꝓpone singularis auctoritatis. et ꝑ
vigilantie. sanctitatis et dilectionis am
plioris dignissime prima. Ego. N
omi florũ filiorũ dei ingratissimus.
meritorũ paupermus. et sceleri
habundantissimus. ab omi puritatis

meorũ grauaminibus. firmo corde
mo ꝓpõo. et aimo ad emendationẽ
vite melioris. fiducialiter appellandi
et lacrimarũ meariũ ꝓfluuiis a diste
rissima tua dñe iustitia. ad clementissi
ma bonitatis tue misericordia ꝓuocã
dicto ꝓtestor confiteor et ꝓpono. Li
ceret ego ꝓfec impius. indignus. et mi
serrimus nichilla mea tempa. puerilia / mfantilia
meliora. adolescentie circa. et ꝓcacio
rem virilitatis mee ꝓgressum. ꝑmo
omes vite mee ꝓcessus. Annos. men
ses. dies. horas. et momẽta. timore tuo
postposito. aimo irreuẽti. et infeli
mio. cogitaui. desideriis. et conatibus
malis. uoluntate. ꝓposito. et consensu pe
ruersis. necnon ope. consuetudine. et
contemptu pessimis. meruiant. et im
pie transegerim. legem tuã peccando
detrahẽdo. querim. iustitias tuas ꝓfana
uerim. gratiã tuã abiecerim. manda
ta tua non custodierim. salutem tua
consilia. et monita pretenderim. pie
tatis opa segniter neglexerim. do
na ꝓpria reprehensibiliter mõlliter a me
repulerim. beatitudines. et virtutes
maiores spreuerim. crebrius me
sacramentis indigne reddiderim. teme
rarie ꝓprie salutis immemor. ꝑ / omiserim
dominum. obseruantias cathe sancte
catholice. et precipue primaeue tres
gressus. flagitiosis meis opibus fidem
tuam violauerim. pacis meis cruen
te filii dei crucifixerim. omnibus tuis
beneficiis et dominis gratiam ingratus
exterim. flagella tua licet pauca
mirabiliter sustinuerim. in superbia
vite. auaricia. cordis. inquinatione me
tis et corpis. fraudulosis actibus. peruh
ersis. cupiditatibus. astrictus. irascendis mo
tibus. acidiosis corporibus. inuidiosis vo
luptuosis. actualibus culpis. mortali
bus et criminalibus vicijs. venialibus
peccatis. offensis spualibus. corpo
reis et oris iniquitatibus. factis
illicitis. ꝓsumptuosis. tenuerim. ne
cebris. inobediens. negligens. et
debitis plurimis. et aliis nephandis
excessibus. ex malitia et fragilitate.
omnibus interioribus et exterioribus

/ sedeo

meis sensibus te deum meū gram
ter et multiplr̄ offenderim. Et hijs
malis propriis no contentus mala
malis accumulans. alijs occasionē
pecandi p̄buerim. et eos in puten
tiarum meaꝝ trahxerim. peccandi
consiliū auxiliū et fauorem mp̄ē
derim. exemplis pcessis ipē p̄sunt
innocentes pueros. Ad peccata
que rarissime deflem. quāꝝ omnis ad
nutū et sūs ad voluntatē lun. p̄
lamenta tamē ea non plangentem
mpudice redierim. ac premissa. et
omnia alia mea famora tibi cuncta
indenti nouissima. ordine. sine ca. lon.
tempe. et causa. ullo modo auferi
et aggrauauerim. mala quorū no
est nūs nequiter cōmiserim. et per
ea sūam mortis eternē. qua dicitur.
anima que peccauerit ipa morietur.
damnabilit̄ morierem. p̄ iudi
cium tuū horrendū et iustissimū dne.
et manū tuam dei viuentis. per
manos meas inciderim. indignaꝝ
nem morierim. a conspectu celestis
exercitus me separauerim. et ab mi
tate mea in qua usq; adhuc quasi ꝑ
talentū plumbi residebat. ut resurge
rem non adiecerim. semper ꝑ te
dnm̄ vocante me ad penitentiam
non audierim. p̄nitentem te p̄
mia eterna venientem. et te mortem
michi gr̄iosam ꝑ petuam. et diui
nas bonitatis patientie et longa
nimitatis tue. in me. mee pietati
et salutis dispendiū contempserim.
Tamen tu rex fortis et potens. iu
dex mitissime. tribulis et iuste iu
dex. de cui⁹ ore sedentis in throno
p̄cedit gladius p̄ iudicium et iustī
tiam. bonitatē et patientiā tuam
nimiā. et expectasti ut nō misere
ris. p̄ longam mgnitatē et in bo
nitatē continuasti. in caritate ꝑpetua
miseratus dilexisti me. et attraxisti.
Dissimulasti ꝑ penitentiam omnes
tras̄gressiones meas. et stultā mea
contemptus. ingratitudines. et de
licta non mppensa. mihi benignus

non detraxisti. ꝑ ter eruma. tollens
ti. parcens omnia mea flagitia. re
tudisti me ne ultra ea que feci co
mittem. ꝑmora. Non sensi nō ꝑ
cata mea. nec mynia mgnitudines
meas. Non ultus es pro malis mala.
sed pro malis bona. Non mirabilis
mihi opprobria. nō retorsisti me co
mina. retraxisti manum vltrem
vibrantem super me. vindicte gla
dium. distulisti sentencie mortis exe
cutionē. Suspendisti indignū et
ultima. p̄ro gras. spe correctionis
vite mee terminū. et paciū mo
rū ultionē dignissima. usq; in ho
ram p̄sentem misericorditer auer
tisti. et ī miseracionibus tuis mul
tis factū est ut non sim cōsumptus.
ne ꝑpetuū sustineam saluationis
pudicia. p̄cipij celestis iactura.
beate visionis carentia. damp̄nū
corpus et anime. damp̄nationis pe
nam. nō moriturī pereuntis dolore.
in exting̃ibilis ignis mendū.
sempiternum denuū tenebras. fletū
luctum et grauamen. Et p̄mis
sis igitur dne. si a me fāmeam at
teris et miserē cōpatiam desperens.
si mignitates meas obstruendo. si
am tuā aliter ꝑ me. misericor
diam tuā aliter ꝑ me. et
que misericordie recordatus ne
fueris. si in ꝑpetuū mihi misereris.
et misereberis a me penitente
metuum absconderis. si iustus ne tue
pluuiā me iudicaturus ascenderis.
et obliuius fueris mei finaliter mise
rei. Sacus me pre mgnitudine
meaꝝ iniquitatum et gram pe
catorū onere irretrabiliter inhar
ret vita grauata. non indebite timeā
visimiliter si tantis tribulationibus
adiutorem non inuenero. post hāc
vitam me plus et multo fortius
aggrauari. Itaq; deus iudex iuste
in his ꝑturbis. lacerari iuuā
ariamēto constrictus. ate iuste et
iuste iudice. et a sententie tue dim
ne iustitie. ad te planctū et misē

coredem, et piem misericordiarū qui
tredam nescis misericordiam et cui
ꝑ̄m est semper misereꝝ et parce
re. qui a supiorem non habes cum
tu sis solus altissimus et in miseri
cordia copiosus ad tribunal tue cle
mencie bonitatis et misericordie
que indicii supcrahat in spe veie.
Ego miser ad te misericordem cui⁹
misericordie non est numerꝰ pnoco
et appello. et te regina et matrem
misericordie. omesq; sanctos et elec
tos dei et ꝓphetas vos indignus tuis
cōmilitones aplos peto. ut instent
instantius instantissime pro me per
mitore misereris ad deū meū sup
phater intrecedatis. ac iterū et iterū.
et cum oīa qua possim demeritis
et humanitatis miseria ꝛa te cui⁹ miseri
cordia plena est oīs terra. et per te
celis ꝓparata et meternū edificata
gram et veniā. Et qua in misericor
dia dulcis et clemencia et misericordia
peto michi dari. cum ipe deus meus sis
cui⁹ miserationes sunt super oīa tua
opa. qui cui voluerit. ymo oīm mi
seris. et qm gram et misericordia in q̄
quinq; hora, misereri mihi dare pos
sis et michi subiciens corpus et aiam
viam et operacōes statū et tempa
mea. nec non oīes et singulos in
misericordie tue adherentes seu adhere
volentes. protectionem et gratiā adim
dantissime bonitatis et misericordie
tue. deus pater. vngentem thi xpe
et spūs orphanorū pacifice. indulgaq;
tuis benedicta. Protestor eadē ꝑ
primis. orēmus mee deuocōis aspectib⁹
tuis sepius publicie. ac motes. et vi
tam auxilio tuo quato celerius poterō
corrigere et emendare volo. Rogo eadē
te filii dei crucifixe. ut lateris tui vulne
ris figura quo illam cruce pendens ora
cionem pater ignosce illis. quia nesciūt
quid faciūt. tot ignominias. et in quia pro
bria venenosa es exanditus. hanc eadē
oracionem. meā dulcissimā quo ad oīm mi
sericordie clementissimā. et oīa misē
ricordie imitare facere efficarem. Te
rens te sacer scriba Johannes. q̄nus

pnitem mea oracione tibi admisse v
gini matri. cui oracione pro me pnib
tibus. Et tu regina misericordie cum
oblacione pro me pectoris et uberū tuo
rū. q̄nem genuisti dei filio non fleres.
Tu quoq; fili clementissime eam pri
ci oblacione pro me passionis sanguis
vulnerū tuorū et mortis offensas ac
reprehensiones meas. alme trinitati. ut p
eam et alia pietatis opa. grauā et mi
sericordia. peccatorum remissionē et vera
requiem et vitā mereat sempiternam.
Amen.

Sequitur de oratione

Quia iustitia meam tam magna
fragilitati et demeritis tuis
intolleabilem decimas. ad tribu
nal misericordie mee tamq; ad supio
rem iustitie. sub spe veniē humiliter
appellasti. Idcirco quia in misericordia
te redemi. in misericordia te salutem
fecisti. misericordiam dedisti. misericordia
et nō mortem volui. misericors sim
imperator longanimis et multū mi
sericors. ymo sum pater misericordia
rum. Et quia regina glorie mater
misericordie mater mea a patria der
tris meis. pro te bona loquens. et mi
sericordia postulans. cui non e michi
phas aliquid denegare. ob reuerentiā
et pietatem mansuetudis misericordie
mee. et intercessionem mirifice mee. omiq;
electorū gratie et misericordie in glo
ria principis. Appellacōm tue. miseri
corditer defero. et te ad tribunal mise
ricordie mee clemēt admitto. obligatur
misericordia consequeris oīm dierum
vite tue tuorum peccatorum. ad preces
orationem, misericordie. et ipius assem
nationem assigno. ac latam contra te
finiam iustitie mee ꝓpicius relaxo.
Sanctus si usq; in finem misericordis fu
erit misericordia mea qui aliqui
modo a te non discedam. ut daphnem.
neq; nocebo. in veritate mea ut ab
riam te in finem. sed pro peccato
vacillaveris sed tamen no pibis. Et

ꝓ appellacōis et

ꝓ et misericordie mee misericordie tue abulauis te
tuum meam et iniam
gnuado hoc misericordie adiciens ꝙ si qm
legem eius deliques
penitueris et resipis
penias egeris

hoc no cer d'fin h' sipien
vsio omissa posse supplei

Incipit tractatus de mō uiuendi
omī fidelium

Regula pma que spectat ad
nobiles potentes. et sapientes.
Ne pauperes indebite per
potenciā suā opprimant et a subditis
suis oppīi pmittant ajalos usire?
ullis suis defendāt Causas paupm
viduarū et pupillorū et orphanorū
libenter audiāt et ajo iuste iudicēt
Nūmera pro iudicio faciendo nl' fes
tinādo aut remerdando non accipiāt
ml a subditis suis exigerequant

Ad ajlites

Regula ad mlites regimē lucē
in° Neminē g aggrat sibi ret in
psonā per potenciā mdebite Neminī
calūpniam fanatis m rebus quā per
mittā fare possētis Et contenti es
tote stipendijs vris i reddītibus vris
2 machab 15 nullis tēpibus acquiendo vō ad
defendendam priam ajt xviii Itaque
gladiū sūm ad tuā [illegible] Ro 13 Non sine
cā gladiū portat

Ad simplices

Regula simplīm quo ad eccliam iut
uenum ad missam veniāt In mis
sa no loquiātur nec cuīspiciāt aīe mis
sam orare debent ut grām dei recipi
ant In missa memoriā passionis xpi
habeant ante euāgelia si Johānis
non exeant Sermones libenter et
diligent audiant Elemosinas et
oblationes ad laudem dei faciāt Et
referre post missam gras deo famagnāt

Ad epos

esse irreprehensibilem Regula epōrum et plaorum
sanctā patet i Thō iij Oportet
epm sine crimine ee sicut dei dispensato
rem et ajt xx Ut in maior est vrm
sit vr minister i Thor vi hortamur
vos ic Est aute officiū epi malos
corrigē et arguē bonos et pusillanim
mes pacificare Et ideo sic dns petro m
psona cuīlibet plan ait pasce oues me
as Et ne ipse pō fres corripite inquie
tos consolamī pusillanimes De isto i
thimoiij pdem vbum insta oportune importune
argue obsecra in omī pacīa et doctrīna
Et ad Gal vi Si occupatus fuit
homo in aliquo delicto ꝛc

Ad Clericos

Regula clericorū est hec de nam
vita sanā fama odorifera hab
bo Sacerdotes hūt hostias p delictis su
is offerre Et ange in regula sua sit
nobis cor vnū et anima una in dnō
ps Sacerdotes tui induantur Tolos
go Induite vos sinit clem dei viscē
ra mie et precator hūtes

Ad religiosos

Regula religiosorū est vita in
obedientia castitate et pauper
tate Et debent deuote orare et con
templāe et carnem mortificare co
tra vitia et concupiscias vn aug in
regula mōchorū In omnibus et sp
per omnia amentur et honorificet
deus Et hugo de sco victore. de
claustro aīe Summa religionis
regula in hoc dependet ut prelati ad
hoc diant subditos suos subditi prela
tis benigne obediant Ad non sint se
nes iuuenes nō laboriosi Sit hos
pitas in habitu mediocritas in vitu
Sint in claustro assidui et ad tu
riā rari non sint curiales sed claust
rales Sint intenti psalmis no au
sis Non sit rumor in claustro sed
dilecto/in aplō Non lites sed cō
fessio/in choro sit sacra simplicitas
et cra amare suauitas honestas

Ad diuites

Regula diuitū ne alios frustrent
ignorant ne pter diuinas su
as pauperes vicinos suos despiciāt
pauperes sustineāt Quarius sua
bene dīuo ppoliāt Adulatores nec
adulatores i mensa capiant diligen
ter et libenter ad concordia vicinorū
suorū laborent

Ad pauperes

Regula pauprū ut diuitibus
libenter et fidelit seruiāt ne
diuitibus pter diuinas suas ride
ant ne aut paup patrem adulatione
uel detractione petant Ne [illegible]
parent sed grauent pauperem
sustineāt A iuste domari cupiant
nec

nec ecclam ꝓter diuinas ēs vivent
Nichil furti a familia virtutis
suorū nec ab alijs retinēant

Ad virgines

Regula vgīn̄ non sint loquaces sed simplices corde et habint ad virginitate meritis xpi cogitent et eā diligant chorcas vitet mīe nuptes nō sedeant nec se ab eis palpā ꝑmittant nō ament aliquē illicito amore Adulatōes ne ꝓ adulatōes recipiat nec audiāt oationes libēt̄ dicant Sordida iuba et mhonesta fugiant

Ad vidnas

Regula vidnarū est ut comme gam diligāt et ī negotijs humilit se habeāt et oracōnibus habent ītsistant homines suspectos in hospitio suo non capiat de asilo ꝓborū se gubnent et viuant scām anna et elyzabeth vidnas cogitet familia castam habeant panē per viros emerant

Ad nuptas

Regula nuptarū est Timore honorāe suiores diligē maritū regē familiā diligenter gubnare domū et serpam honestam et irreprehensibilem oīdere sue exhibere

Ad mulieres

Regula mulierū est ꝙ non se indecēt ornatas ostendant aures colli guttur et caput tegat humiter in ecclia ubiqz se heant nē alias mulieres per superbia suam iuuent

Ad viros

Regula virorū ad uxores et coniuges ponitur Ephē vi quēto ri diligite vxores vras sicut et xps dilexit ecclam suā ꝓorat tuncat vitā suū ꝛc Chorzo vi ꝑa ꝑt ri cohabitātes sm̄ cōsciam quasi infirmiori vasculo muliebri ꝓtāte ho nozim

Parentū ad filios

Regula parentū ad filios Ephē vi vos pres nolite ꝓuocare ad ira filios vros sed edumte eos in disciplina et correptione dñi Chorxij Non debent ꝓtes thesaurizāt penas a filijs sed ꝓtes thesaurizāt filijs

filiorū ad ꝓtes

Regula filiorū ad ꝓtes est ꝙ ꝓtes honorent et eis in bonis obediant nec eis sua furētur ante eos nō rideant a maledictionibus oī no se cauēant os ꝓtibus aliqñ ad ecclam vadant libēt̄ negotijs patrentū suorū fidelit laborent

dnorum ad seruos

Regula dnorum ad seruos Ephī vi Vos dñi eadem facite illis remittentes mīas et sciunte dñm ꝙ iustū est et equū sims ꝑfecte sicut es ꝙ et vos dñm in celis habetis Colē vij Ne ledas seruū tuū in veritate opanteris Seruus sensatus sit tū dilectus quā anima tua ne defrau dēris libertate nec mopē diuitum carebis darlinquas illū

Seruorū ad dnos

Regula seruorū ad dnos tenetur Toloc ēs Seruī obedite dñis carnalibus nō ad oculū seruientes quā hominibus placentes sed ī simplicitate cordis timentes deū sicut es ꝙ a dño accipiens retributionem hēditatis ī ꝑfo Seruī subdīt este in oi timore dñis viris non tantū bonis ꝛc

Ad famulam

Regula ad famulā ne fraudem dñs suus ī furtuendo negligendo famulā fideles sint in ēbus sins ausu temerēs mittā aliquid aferant aut te nec alios fure ꝓmittā minimum malū nō faciāt vtori ul filijs dñi sin de male videndo caueāt malos rumōes fugiāt vide in domo malū oriri possit sed diligenter ea re ꝓpositum vitent ab[illegible] cuncta nitantur mercedem suā ī superbia nesciū non expendant sed vmilitate in humilitate ut labor eorū sit eis in remissionem peccatorum suorum

f6

Ad mercatores.

Regula mercatorum est ut non die vsura mercentur non pmittat ab iusto sibi caueat lucro nec ad die vendat nel carius pter dilacone ut debita suis tempe pmisso soluat nec stateras menantur equa stateram habeant equa ponderа et equam mensuram.

Ad Tabernatores.

Regula tabernatorum est ne permittant ludere ad taxillos in tabernacula dei blasphemare non pmittant nec meretrices recipiat de nocta plena mensura dent omnibus vinum cui aqua ad vendendum non ministrat nec alia vasa ponila nel fercula aliquo modo ad vendendum defraudent

Ad hospites

Regula ad hospites est q malos in hospitio suo non pmittant nel sinant recipiat nec hospitibus suis furentur auena nel fenum nec sustineat q hospites frenter formentur in hospitio suo iustam bona et racionabile q pitationem cum hospitibus suis faciat

Ad senes

Regula ad senes est in carita habent taceant iuuenibus. boni exempli pbeat de maledico sine malefaciendo ipos reprehendat turpia verba nō hēant nec laudent malignas coram iuuenibus mulieres aliquas a bono non retrahat ut iuuenes laudent in superbijs suis

Ad omnes.

Regula ad omnes est ut exercitium vitent non se inebrient pauperes p posse suo sustentent infirmos et religiosos et ecclesiam ubiq honorēt et deuote ab eis dei uerbum audiant bñ festa custodiat feminas viue solicitat detractionē caueat ab adulatione a blasphemia a mendacio a furto ab assiduo murmuro a turpibus verbis et maxime a luxurio sis verbis se abstineant quia cōfitentes et audientes ab eis iram mantur precepta ecclie teneant penias sibi iniustas diligent mplent Alter alium ad bonum inuitet opus et de malo reprehendat dent libent elemosinas quia sicut aq extinguit ignem ita elemosina exstinguit penam missas sermones et confessiones libent colant et frequentent ablata restituat quia no dimittitur pena nisi restituat ablatum ut dicit Aug⁹ super epistolam de fine vite tormenta mentis et gaudia patrisi rogiteut

Regula omnium pomt ab xxviij

Baptizatos omnes gentes in nomine patris et filij et spūs sancti ut ꝑ illud Joh. primo Omnes credent per illum i. per iij⁰ in fide aut vnamines inuicem esse te paceres fraternas amatores misericordes modesti humiles non reddentes malum pro malo sed contra deum tuum et madam eius ob seruia hoc est omnis homo ꝑ. vñ Gal. vi⁰ Et in hanc regulam semi fuerint pax super illos. et mi sericordia Amen

Explicit ure.

Tabula breuis in libro de consolacione theologie.

In primo notemus quatuor miseie theologice consolacionis que sunt spes scripturarum pacientia et doctrina.

In primo metro deflentur miseria ciuilis dissensionis. In prima prosa primum liberi colliguntur monachus i politicus et uolunter deest nimius mr medius sup statu pegrim seu uiatoris. et de eius consolacione p theologia. In 2o metro ponitur laus theologie in hoc q est efficax consolari In 2a prosa ponitur primo q theologia sua consolacionem inchoat ubi et unde de sint philosophica consolacio. ostenditur q anima agimus an oculos iudicijs uirtutis cernentis Amplius q triplex est iudicium dei uoluntas conseruat i nobis spes et timor et quo se continent a malis quod cum sobrietate potest uniuersaliter recognosci et tradi ad fidei ratio iudicioru dei i predestinacione et reprobacione fieri et aliis Et deinde qualis ordinande consolacionis et solis experientis rogatus In 3o metro ponit agit de fermineto talis consolabimus In tria prosa agitur primo in quibus si causa sit dubia aut deus istius uel illius predestinauerit deinde cui qua cautela talis considerato in particulari debeat aut possit adhuc demum quo modo parto possit quietari spes in deo In quarto metro ponuntur exempla quod per tempestates non euellitur spes In quarta prosa traditur primo in quo spes consistit et q de nullo hic est desperandum Amplius quo per summa desperationem uenitur ad spem. et quatenus fit uobis consideratio dine predestinationis In finis agitur de corroboratione spei ex emplo scripturarum et quo stat cum libertate nec tamen plene potest hoc intelligi sine gra dei que est unctio docens de omnibus In quinto et ultimo metro ponitur comparatio cuiusdam nauis que ex mediis tempestatibus exibit in portum tutum et securum.

De 2o libro tabula

In prima prosa sedi liberi fit sermo de statu pegrim. misericordia de uarijs predibus fruisse spei et ad deum quod ex gradatione dine bonitatis omnia libe gubernantis sumitur 2a causa theologice consolationis In primo metro reprobatur opinio philosophorum q deus agit de natura nature sicut sol lumen suum In 2a prosa datur ratio nre diuina uoluntas non est discenda agere ad exemplar de nimirum nature Ad hoc precedit alia theologia quia philosophia addiscitur distinctio membris de uoluntate humana. et de conformitate eius ad diuina. In 2o metro declarantur qualis affectiones et inducte que spargimus sint in brutis animalibus tollende sint in homine et in eius ratione cui subditur eius appetitus. In terria prosa fit conquestio super difficultate qua patitur liberum arbitrium in regendo corpus conformiter ad rectam rationem. et de modo conformandi uoluntatem humanam dine exemplo xpi Tandem causa redditur de uarietate mundanorum humanorum In terno metro datur ratio diuersitatis motus mundani rationis per similitudinem lumen uisus per nubes aut in speculo uariatis In 2a prosa fit inuestigatio qualiter adimamur liberis arbitrijs Et monetur q nichil est assiuale ul' fortuitum nro ordine ad primam causam. et nre que sensum ipa possent dijs fortuna uel fatum. Ostenditur qualis exhijs que deus nouimus euelasse et pstitisse pulchrime et salubres ueritatis eligi aiam In quarto metro docemur sub exemplo quadrupedum qualis insequi debemus dei uoluntatem

Tabula tercij libri

In prima prosa trij liberi post recapitulationem medicinalis sermo de consolacione theologice per partem desidendo quid sit zelus In primo metro docetur per similitudinem ignis et fulminis quorum periculosus est zelus si non gubernetur ratione In 2a prosa deducitur hoc idem per

affnis hnanos. dando causa nr ze
lus turbat iudicii. velud in sopnijs.
Qualis pica. zelus esse debat tam
in habentibus autoritatem regimis
qm in carentibus ea. Idemq notan
tur plures cause turbatiue zeli in vtri
bus In 2o metro laudantur vita soli
taria sibi vanis. In tertia prosa sit finis
de illoru zelo qm no habit regimen
aliquod publicu. docendo sub quibus
dam regulis qualit et ubi deant
vti uel non vti zelo suo In tertio
metro docemur q quilibet sit contem
tus vocatione sua et sin illa bene
agat. et ita pderit omnibus nec se le
det In quarta psa declatur quo soli
tarius potest oibus prodesse. Deinde
subiungitur sermo de pace. q in ea
consolatio theologica reponatur In
4to metro ponitur vnitas pacis sub
exemplo. sob assimi

Tabula quarti libri

In quarto libro prosa. pma
loquitur de repudiatione con
sule humane respectu iudiciorum
dei. et q michi homm labores assimi
di sunt. p re-publica. et admotio ab
otii. fundatio se in doctrina sancta In
pmo metro datur causa nr deus te
gem naalem dedit in septis lapidis
de hmr. in euangelica lege repetitur
In secuda prosa. ponitur diffuse dis
suasio de tpha exhibitione. addendo
quant inteligi dat illud gregorii
Honarii mentem culpa agnoscere
ubi culpa non est. et quant potius
fine mendacio fieri // In 2o metro
docemur qualit vn deamus scrupu
lis orciendis ex pdictis culpis In
terna prosa fit iterum sermo super
eade re docendo q serenatio constat
per sententiam deuota non est sig
nu efficax diuine gre grauissimis
Addunt de mo se hmdi respectu
scrupulorum consistentium in ea que
sunt postius agenda. et qualis. ce
nsudo sufficit. et unde colligit In
terno metro loquitur q preposteris le
gis natie sunt ena prepta fidei ac
legis euange et de exemplis quibus
do origentibus ita ea In quinta
psa loquitur tendent de theologia
et ministris quales ee deberet et q
les ahqui sunt Concludendo q in
morali negocio non potest plis ars
tradi que consilie sufficiat certitudi
nem in pticulari quolibet agibili qui
consurgere possint scrupuli magis
mentis inquietiui In quarto me
tro docetur quo pacis mentis possit
aut debeat inueniri In quinta prosa
ponitur finis pene theologie quod
unum apolatorium. super casibus hu
manis ociatim illis qui tunc frequen
ter turbabat Concludendo finalium
consolatorius theologie tradit mam
pacificone ad matrem.

Nota. pro intellu huius dialogi q
voluerit est intellus distinctus. et
sacerdotalis monachus est intellec
tus meditatus et institutus. regnus
est homo contemplatus filius et altissimi

Quoniam scripta sunt aut nos
mis ille discipulis theologie
paulus ad romanos doctrinam
septem sunt. ut per patiam et consi
lationem scripturarum spem habeamus
Euenerunt aliquando super hoc ver
bo voluere aut per leuis explanans
mas suas et monachus in religio
ne degens Tunc ut vidit q vo
luerit sibi notissimus ad se venit de
longinquo multa quidem sup mul
tis sed multa plusplima super ad
uenia quoda gmano suo contigere
dispositus Cuius inquisitionem et
admis risionem sequens dialogus
exhibebit et hoc per quatuor sub
tetragono consideracionu Quae h
ret ad unionem scripturarum exit tamen q
quarus prima de consolatione theologie
per spem in contemplatione diuinum iu
dicij, 2a per septimam in reuelatione
regimis mundi 3a per patiam in
zeli moderatione per doctrinam pacis
sue serenationem Deus aut pa
ter et apolatorius consolatur nos in
omni tribulatione nra et det perfectione
ram in ore omnium quo- voluerit
sic finapit

Tractatus theologie de consolatione
finapit feliciter

Sepe percgrinas volucres
transmissus in oras
Pegasideus preceps rneta tamdē
dulas ane naml'igm tu fraana felix
Judica parisius nobile palladium
heu quid id est seuo bello nā ecuo
tumultu
Cuncta fuge sanguine cuncta replet
Spūs i medio missa virginis erat
Obtruncant gladiis mutuo se ppriis
Carceribus tendūt alios aut flumine mergunt
Membraq; torturis plena dilaniat
pars gladiis pietas vult publica
curans
Comoda qne prie viscera cuiq; suas
Justiae vultus aeror mentitur eruus
Per uno te clamās regia septra
rapit
Exuberat stulta cathilina crimine
omnit
Dum pro virtute bellicus horror hz
Non pōt a natis titius fremiq; patre
Vult frater sperni mors vetat a genitō
Cleri mihaa cuies sine lege trahuntur
Cadere plebs rabida sic oues ingulat
Nullus adest nre spatiis ē hygiems
Jura sepulture denegat impietas
Cinisq; opes nl' dimas famat hie
Obtinet tirulus prodigiosus ei
Eligit hic parte neutra defende partis
Mor vicissq; paret mocuus ingulo
Nersans est alijs vm se tradere pri
Ni se flagitijs contulerit paribus
Cumq; te pdam pulera violae vol
Ert gens hostis te latendo rapit
Nulla fides pietasq; manet cūm
dimr omne:
Phasq; nephas regnat horrida te
siphone
Extremos nōne fuerat iocidimus
pudos
Aut glaciale solū me penetrasse pus
Adnena tu felix alia te pte trepidis
Namq; parent oculis nō mala tanta
tuis
Petri mōchus hic degit sua clausa
subito
Ac de fratre suo fecero vba sibi
Pma prosa pmi
ajonachus

Est ne volucer quem video
et certe is est dic precor o
volucer unde venis q nova
fers qualis ad me terminos fors attulit
Volucer Sato monache qm in con
stantiesi ysilus grata cum g mano
tuo gusanus usq; finalem sum pon
tificis egressum undem diuicula
gressus erim ei eodem qui urna cognomen sum pegrinus malui effigiem
alienā qm ad suos hinc regredi
ajonachus Sanus est o volucer si cer
ti me fuer poteris quid agit dilectus
anime mee quid amor cordis mei Ilo
ne dolet velud exulem se fieri in ignota et longinqua regione nbi lingua
qua non noucat audit Nōne sub
testis est se pom sub modio uel mob
scutis sinit inextinctos semper qui lucē
super candelabrū ficat instituit
Volucer Nichil prorsus o monache
tempm tempestate pensata precq; ni
dulcedinem placandine qua sibi pinde
rat oia que occurrissent equanimiter tollerāda Gaudet potius in
dno magnis animis cum et exultat
spūs und mens eius in deo salutari
suo deputās se adhuc meius et pe
nitus ahorū Imagi de se securus et m
se dno miserāte tranquillus deflet
miseriā precipue modernissimāq; pestem Dmo tamen calamitate me
dia pars nō est sibi minuta quū on
nes ymis horrens mutuor Cui ona
super cervicarone veientis et iustae
ploras ingeminat miserabilem de
migi ciuitatis celebrime deplanone
tamq; remas ihelm ruinas lamen
tatur ajonachus Cuia rone fieri
potest o volucer ut exul a pria a pa
rentibus a pximis a notis et amicis nō angustietur in corde nō tamen
contristetur Volucer ajonache m
childissiale est volenti ajemisti pul
ueradnena noster semp i mediis erat
turbis et urbibus sobrietate sobr q
fuit et dilexit sobrietate loquor q
est a curis forensibus et hoīm alienis
uiis vacuus ubiuis illud sapiens
qui moderatur actu papiet sapiam

Monachus sco volucri ereptus
sim testor inde elongauit fugiens et
mansit in solitudine expectans eū
qui salui se fecit a pusillanimitate
spūs et tempestate qui vidit inquie
tatem et cōtradictionem in auritate
Euolauit sicut passer ereptus de laqo
venantium vndique munitū sibi pa
bantur insidiarū tenebrae cū amat
ut potuit a naufragio rei publice
postulans si forte postmodum respec
Nichil tandem se videns adhuc au
rentē furorē imperii mirando pro
fore desilijt aliorsū a curru publi
regimis cedens raptū phaleratis ne
quime ā malitie qua nō pōt non
vitat sapiēta monachus vitet ta
dem aliqn arcē ni volucer chagia
quippe et fortis est verbis et super
omā vincit ac prealet volucer ve
ritas o monarchē qui vincit nesino hō
vnū ppts oculis inspino Juncta vore
psalē q cōtrariū est retrorsū indiau
et insticia longe sient quia corruit
in platea veritas et equitas nō pote
it ingredi qm facta est veritas in
obliuionē et qui recessit a malo pde
patuit Deus cui videre est falsi
tatem non qualemcūqz sed hēremā
pūitatem in via mandatorū dei qne
pambulat pedes et plateas exectet
cernere insultantis catholice vitati
nis defensoribus suis p̄ueit eos
pedibus predidissimis ac de tpis tā
qm Dña victoriosa triumphare gloria
tur monachus preclari arqz homi
fidei dr ore volucer vnde talis
auersio Nōne sca veneratio synodo
que pro vitande tumultu pricipalit
institutū fuerat se cultrem hmōi pe
uitat exhibuit atqz precatione vari
haut interim quelam omissam vo
lo quo cepit animus exte cognoscere
quibus exercitijs se resonet frater
quem torpere neglgm putauerim
inean oro quibus insuper armis
spūalibus adhuc magnos fortune
fluentis impetus congredi solitus
est ne stulta secuti que mortem ope
patur tpm uel donat uel abrebeat
Volucer de vera et solida pegrina
consolatione terū sermone hinnitus
significo in finis q̄ eam amplexe
trire theologia que omnem sedit
pefnacem fine ab infancia eius sacr
liās nouit neqz furor hostilis neqz
terror puerile potuit qn̄ psequent
ter sui de qua sapiens attingit
ergo ultra fine usqz ad finē fortē et
disponit omnia suauiter hanc amau
et exquisiui eam a iuuentute mea et
ascui in sponsam michi eam assumē
et amatore factus sum forme illi
Sequitur applacio Jubeans in d
mi mea aquesorum ai illa nō eū
habet amaritudinē anisano illius ner
tediū quietus illius sed letanam et
gaudiū Jucundū promuta habet me
tro pangere
Tm meheu p̄m mquo ponē laus
theologē in hor q̄ est effimer applari
Hec theologus pulchē sophia
Cum vultu a puero se dare sp̄
sam Deus castum teneros
stringit amore Eius se vestigia
iure sequē Casus se sona pbet
omēs Ac vite velenat rodia meste
Solatur resonās cantu frons leni
vocē egit himne ysus spes et ue
ra fides accommitatur Et dulcius
amor quadrigā virtus prudens so
briaqz victus fortis et equa Dono
trinq cohors uirtutū beatus Arte sit
bulans sors vint illa Duris mee
primans torna flagellis pfles in
pando sustine vulni Nam sic mu
tur est pax in auaro Nam si flagri
meris intonat ether fractus fulmi
nibus totus et orbis in se dissilhat si ca
vo cedit mens esto stabilis pde ven
to Ner tu quesieris hercul arma
Ner grandes valuis viribus artus
plus horrenda fatis qnā superare hac
uincere potest pcedē mostra Infan
das hecebi caremē pestes viat qn̄
hiram tempat orpheus Mollescant
lapides flamia sidūt Sed se nō su
perat virtus amore Ar nō cathara
Dū modulatur pastor post ea ver ac
mis edas Deus aprat frenesis on
ub erit Negn̄ spūs a vere saule Er
go nemo sanus theologe laudes exp
lerit tanta parans Dna cure su
gnit mens hylaresit Dne vnite

ſtia monſtra reuadat Cunis vi
capitur adiena degens terra ad m
ndum ſcandere celum Excelſa ẽſi
deus ceruit ab arce foetinia melio
rectus vtramq;

Secunda proſa pmi
monachis

Tunc quid laudancis theolo
giam volunt ẽz m oplacone
rcipienda cont̃ fortunos a
ſus ont̃ nana mundi ſcbatre cur no
ſuffercit celebris ille dialogus phie
am boecio qui gſus elegan ſtilo
brem et ſplendido compoitus eſt ſen
tennas grauſſimas atq uerissimas ſe
teneis Volunter Noli mirari mo
nache ſi theolo phie pfatur qm ſi
nit naturā gna ſicut ancilla dna
et diſpima mgrā ſicut tempus et
mias ſicut racionacionem mtelligre
ea ſicut viſibilia ea que no inden
tur ſic theologia phiam exiperat
qua non abiat ceo m obſequio ſicut
Eſtauit lex dnitatis et ordo ut
ſupma m fiorē migantur ad ſupe
riorē infima more carthenacois
velim plato loquebatur que m cor
palibus argentea m ſpualibus au
rea vocabatur Et plane haut in
ſcala iacob gradui figuracione ac
apimus pcerea ſub apendio gcden
tes mduremus theologiam michaē
tem pcbii ab illo ſupmo quo phia
conſolacone ſua apud boeciū termi
nauit ſm ea recto bremateq; ordi
ne pcdet theologia ſinſii machina
ſue adductionis ẽrigens p phie ſibi
fundamēta ſub ſtrauerit Quale
ued ſit illud quod poſtremū phia po
ſuerit puto memiſti ajagina nobis
eſt mquit ſi diſſimulare no vultis
nas mdita pbrates ci an oculos
agnis mdnis cuita cernens iuona
thus ajem volucre et quali pnapio
exordiens quali pcea medio pcg
diens hucuſq proceſſit ceteo hu
mcu qui ſtudio hbet illius ab ado
leſcencia vehement imbuerem Vo
lucr Congratulor erudicionis tue
ſignidem ab hac ſna qua phia de
ſinit theolo ſuam ci pcg no conſp

lacionem mirat qualis ſna foēli
ter m augustim ſoliloquio poita eſt
Et certe paulus dum ad hebreos
ſcberet collaudamus pretium ſi
dei proſunt ſymbolū natiue quid ho
mibus pro oim tempe natū fuit
Credē em oportet accedentem ad deū
qua eſt et mqrentibus ſe remune
rator ſit Sic ucō deus ipe qualē nu
dex exiſtēt qualem inſuper remune
racone daret quercntibus ſe nō po
tuit phia negi diſſpnis ſin ductu ra
tionis inemre Deficiebat em vo
lentibus ad alaora conſcendē ſcala
creaturaū per qua ſempitna di vi
tias atq dnitas lucet poſſit attingi
nō tamen uſq quaq ut cognoſcent
quales quātis ue penas reprobis
deus ctemptnentibus quaha porro p
mia ſe mquerentibus iuſtis inde r
tribueret Quod facē ſi nel phi
uel poete rcmtauerūt cuanneriūt
m cogitacionibus ſuis et vir almus ẽ
ſubtilosos errores ſibigs diſſidentes fin
gere potuerūt Pectam ꝛemq; mandā
torū dei uiā neſaerūt qua ꝓuenit
ad vitam que eſt ſtatus oim bono
aggregacone ꝓfectis qualem hic aſſe
qui nemmē poſſe phia demonſtrat et
pmiēmh racone Sed nel virtutes
ul actus formales quibus attinga
tur iſte ꝑ ſtatus obiectiue quidē in
deo mutuue cognito phia tradere
nō valuit Miſeratus aut deſuper
humanos errores deus eas vitutes ne
ceſſarias et ſalubres ad quos cuchē nō
poterat phia nec tempāe debuerat
theolo ſupnaliter infuſa ſcuit et
humanis ſupnalis eſt fims reuela
uit et addidit ſuper quas non rea
nonabile theola ſup iſtam q deus m
quercntibus ſe remunerator ſit qua
videlz iuſtus iudex eſt ciuitā ceternā
rollocat et adiuit modū iudicij a xpo
tradit ſbmt hij no dubiū qm ma
li m ſupplicii eternum iuſti aut m vi
tam eternam Negem em eſt alia veri
tas eſſimanis qnatnia timoris dni
qm iſta clamcus m ſe horrendiſſimū
illud damnacionis tonitruū ſte
maledicti m ignem eternū Reliquid

non horrendū valde ꝓna a facie dei
sūm dom ꝫz ad horroꝛēs cumulum
m exogrībilem addūnt maledicto
tridens mignem non qualem nigi
sed eternū et hoc cum dyabolo et ange
lis eius ubi ascendet fumus tormen
toꝝ in stagno ignis ardentis et sul
phuris usq; in scula sclōrum ubi ver
mis eoꝝ non morietur et ignis eo
ꝝ nō extinguetur et erit usq; ad
sanctatem visionis omī carni Ad hūc
auditum si fides ad myta est timoꝛē
dñi quis no sibi suscepit Est ante
timor dñi unus sapiēte et ab ipo ad
ipsum spūs salutis et per eū dirī
nat omis a malo illustratur corda
et mobilitatione uemt misericordia
Monachus Ꝺna rōne fieī poteſt
o voluer ꝙ per timoꝛē et talem
timorem veniat gaudiū delectatio ab
lectatio timor eīm pēnā habet que
pfecta caritas foras mittit Ꝺnal
amplius de amplano pōt habeūn
oculis assidue stagnū ignis ardē
tis et sulphuris m quod ne adueniat
formidare habet momēto quolibet
ner vnūs dū vivit ab hoc pauore
securus est nūqd eīm homo finem
sui negs si amore uel odio dignus
sit Voluer Recte cōsides mōche
si theologia docēs negm ad ultiōm
per timoꝛē usq; ducēt si non ad spē
que non confundit effugē compellēt si no
demgs ad deū totus cōplacionis per
dilectionem amplectendū sibigs cū
dūm velut in loco refugij inhabitū
ducēt Monachus Vellem audire
quo pacto haberi fieri her inductio
uere mirabilis de timore in spem et
amorem negs eīm eadem pōt cordis si
mul habitare posse videntur timor
et spes licet legimus ypheue missione
regibus terre ut seruarent dñō mi
more et exultent ei reuerenter Est
per sapientē qui timetis dñm spe
rate in illum et ueniet vobis beneꝑ
tus est dñs super timentes eū et mox
qui speraret super misericordia eius
et subi fine mō spes timoꝛi comi
gitur Voluer Attendendus est o
monache sollertere ordo mōnorum
super mōdos deꝛ qualem phia non
attingit Unde theologia uelut hūa
nano more loquens tripharem deo
rum tripliciter throni depingit
Residet in prima curia et throno in
dulgentie gra residet in altera curia
et throno corrigens misericordia resi
det in tra curia et throno dapnans
ultima de qua per aplm horrendū est
made i manus dei viuēs Tradide
rat homines omes in hanc mortis dā
nationē ꝓuaricatore adam nec erat
qui de manu hac mōdantis deꝛ pos
sit eruere si non supra uanē vi
res et meūta constringeret nobis
iustus iudex deus per sacramentum
reconciliationis ymaginem filij su
dei curia pīa et altera mōdus
quam et misericordiam iudices col
locauit mirantis quādo factus
est nobiē a deo sapia et iustitia sā
ctificatio et redemptio qui prēa datum
est hoībus dampnari in curia iusti
cie cum quasi grauius illaterem
posse declinare appellando ad supio
rem curiam gre et misericordie qui
supexaltat misericordia iudicium
strictū uidebit habūdauit delictū supha
bundat et gratia quod phia no cog
nouit asonachus Incipio voluer
grauoribus qm antea scripsisti ꝛ
geri et omittam questiones interim
inulgares ex tuis hesies dubiis or
tum de fide phorum et aliorum que
pacto sint nati aliqn sub natura
sola lege Tradit imaq phia ur
ipsentabilem diuine prudentie vina
citatem prestitum Dum ad eam con
fertur humani hūis acumen cū certa
peregrinatione futuroꝝ Ded ocre su
peraddit theologa difficultate im
mensū nimis inuestigabilem negs co
prehensibilem dum quosdam ex hoī
bus rapit iudicandos in curia gre
uel misericordie et erue bñdictus
principes faciat Alios uō multipli
ces damnent meritum sua iustifi
cationis dicente eo apīus vomi pau
li vō electi agnum aut si quis in
hac erroginatione ꝙstituis no per
turbetur et totus horrore tabes
cat quidē abstinendum non est con
solatio aboculis suis unxia scripture

verbū dñm ma deus mr̄ fr̄ances
dixit Volnter farendum est
in primis ajonache p hoc consideran
no judiciorū dei qui terribil' est in
consiliis super filios hoīm si cum su
perbia nimiosime vecensatne pu
nat milla sapientis dampnatio
nem qui sentator est maiestatis
oppimetur a gloria extimat oēm
bone ogsolacois virtutē demū in
verbam de deo desperationem et inodi
osas rabidas et insanas blasphet
as demergit et absorbet hoc in vi
ribus aliquibus hoc in dampna
tis omnibus optatur Ar neo conside
rato talis si cum debita humilitate et
veneōna fidei et pij cordis assua
re si cum captuatione omis mel
lais in obsequiū fidei vnoluatne nul
lam existimat pegrinis mr̄ poso
rem vel efficacem ad consecuō
nem legitime ogsolacois viam
diuinis elargiri Nonne sense
rat hoc ihem dum sisperas aut
Menor fin judiciorū morū a selo
dne et cōsolatis sim Quam con
solacōne nesio si vehemencius ex
pssit aho loco is qui dixit Et exul
tauerūt id est extra se salnerūt filie
inde ipter judicia tua dne ajōchus
Observandū ne est obsero volnter
ne min⁹ sobria fortassis et insolens
sit hm⁹ doctne tradicio qm̄ stultoꝝ
infinitus est numer⁹ carnaliū et
arrogancū que no capiūt que dei
sunt et si non direris ea que vsanē
in mente sua et que sibi ingenio pene
trāe se gloriai possint Volnter
Corrigit et repellit tuam hāc he
similudinem constitus archanoꝝ dim
norū aphis qui sanguens contenco
nem gentiū romanoꝝ et judeo
qui sustuperāt fidem compescē collo
cauit tocius disputacōis sue velut
centri et cardine suprimi consideā
tionem dnice p̄destinacois et pstre
ab illo loco Deus aūt qui diligen
tibus deum omnia cooperant in bonū
hijs qui sm̄ ꝓpositum vocati sūt sanc
tis Quos pscit et p̄destinauit et

vsq; dum exclamat Valuerdo
dimicarū sapiēne et pene dei qm̄
inscrutabiles sunt judicia eius et
investigabiles vie eius quis enim
cognouit sensum dñi aut quis consi
liarius eius fuit aut quis p̄or dedit
ei et retribuetur ihi Illic inferit q
non volentis neq; currentis sed mi
serantis dei est et cui vult misere
tur et quem vult indurat et q non
ex operibus sed ex vocāte dictū est Ja
cob dilexi esau aūt odio habui Aplius
igitur doctor gencū in fide et ve
tate mr̄ quas erant insipientes mul
te carnales et simple si p̄missā eis
consideōnem pro sua edificacōne
non timuit exponē quatinus eas et
judeos inutio reduceret ad legitimā
pacis et amoꝝ formā quo pacto
perendū erit mr̄ xp̄ianos p̄cipue
eos qui de sua salute solliciti sunt eō
sideōne ista Neq; apud eum tales
de sua salute ogsolacone suorūq; si
mulu opus vt asseret certus sū
em q nec mors neq; vita neq; an
geli neq; principatus neq; virtutes
neq; instancia neq; futura neq; fo
titudo neq; altitudo neq; profun
dū neq; creatura alia poterit nos
separare a caritate dei que est in xpo
ihū dño nro Poterat aūt certitu
do talis accipi de cognitione evela
cionis dñice si paulus de se loque
tur solo sed dum cuncti alios di
lectos quemcūq; intelligimus hoc
dicti de certitudine spei que tranqll
lius quātum sit optanda sane ad
modū ypha regius exposuit qui
dum gloriabundus in dño dixisset
In pace in idipm dormiā et requies
cam subintulat pro causa spem
dicens Quia tu dne singulariter
in spe constituisti me Ajonachus
Sane velim o volnter quo studiosi
monstu deuenit ad inimica inr̄ ut in
hac pace in idipm fruēmur Volnter
Accipito verba mea sobrie neq; em
dice possimus mp quod asspnat et
asperāe suadet ad illam pacem in
idipm cum pphā dicente Concupi
uit aia mea desiderare iustificacōes

tuas nomi tempe si forte aliqñ de
siderii sm et filiñm pauperu erudi
ar dñs et pharaonem; credis eerñ
audiat auris sua Patrem qñ neo
repente fit fñmus sñt qñ mimꝰ ho
ñne magis est qñ mduste Nichilo
minꝰ doctorñ denotorñ sptm releges
theologꝝ dulce fmus vñ ornature m
diffis ne sibimet de esse putetur
demus temptñe videatur Emsꝫ
exprimento cognosce que sit illa par
consolano qua sobrie debriatis ex
clamat psalmsta Trñ magna mul
titudo dulcedims tue dñe quam ab
scondisti timentibus te qua fignant
ait abstondisti qua nec ab habente
tradi nec ab eo qui non habet capi po
test Est quippe nomen nomi tu
calculo audito sptum quod nemo
sit msi qui accpit

Terciñ metrñ pmi libri

Qlqñ credo mms domi
nus quo valeas frem
Exteca non hreat loqm
Certe nest homo vetus
Int quod supiat nomus
Degens fe agro senex
Tueris gaudia que domi
Frater mmer accpit
hoc est mana reconditum
Sensus qd capit intimus
Tueris qualis ei sapor
Tunem verba qmd paras
Tusta post videas licet
Tetus mel ionathas prius
Tustat promus hmc videt
Siel nobis sapidum deus
Tuo fastidia tollere
Mundi noxia fas tibi

Tercia prosa pmi
monachus

Omnipotis miserem volucre ꝺ
bium super istis affectus de
non sentimeur mquibus
sapiedia sint que i mi stolo abstondi
ta est Hec est theologꝝ mistica de q
reacmtus frēs ad me scripsistis quosda
latino quosdam vulgari sacratos
stilo Sed et super hijs alia sermonibus
die sermo fiet Perge ño p qm
de spe respondens ad paternitas mi
rogationes meas qui seruos eñ
adiene mi consulis es Perogmat
ne supnis indignum demum homes
ex massa peccatrice pdestmasse qn
dam hos ab eterno pempit ne bñtu
dms fore principes alios nec pe
situos et reprobatos ad supplicium
ppetuñ Volucre Perogmat mona
che et id sane frequens aliochus
Alexandri ne diuersu hmoi indi
cii dei tamqꝫ pter fit in eo sena
quedā rendclitus indigna bonitate
sua summa Volucre Absit möche
talis adisus blasphemia nosse eñ
adisus persona accepisse neq in
mea sensse dm potest qui nullis
debitor est Qd notauit Aplus
dicens O homo tu qmd es q res
pondeas deo nūquid dict figmen
tum ei qui se finxit qd me fecisti sic
Am non habet potestem figulus lutu
ex eadem massa facē aliud quidē
vas in honorem aliud vō in con
tumeliā Tales apud homines sti
nidos plurima reprime nedū super
ebus vita carentibus sed animis
quibus vidtur pro arbitrio suo alijs
ad mortem alijs ad consolacionem
nec arbitrabatur se ul' animo uel r
delinat obnoxios esse Quid si vult
deus i magna domo sua manifesta
re diuinas glorie sue istis mise
ricordie alijs iustitie manifes
tationem sue iustitie glorificans
illos et misericordia istos ex iustitia
delinquēs quatenus resultet car
men illud pulcherrimū Ream teno
re iustitie et molli canitu miseri
cordie de quali pfitetur pphēta mi
sericordia et iudiciū cantabo tibi
domine Quos pandetes sint qui sal
uantur manifestior est in hoc gra
dei qui eadmodū miser sordes et
claudos mutos et mortuos pannos
res sunt qui manibus quantum ꝺ
qui grie condonem velmquiter
Verum dum ad singulaña fit desce
sus et magistro nre vicek petri
uel paulū deus elegerit ad salu

tem Judam nō et dimittem ejulo
nem derelinq̄t oportet q̄ humana
grauitas apponat digitū oris sui
hor vñi confitens q̄ iustus est dñs
m omnibus vijs suis Itaq̄ sicut nul
la potest assignari ratio cur inter
tot res possibiles fieri ista nō illa
facta est nisi bñplacitū dei Ita de
verecundia seu gr̄acione ad vtam
spūalem multō magis dici deberet
Neq̄ confugiendū est ad illorū mei
tū uel opa quos ab eterno p̄destinat de
us q̄a si ex operibus iam nō ex gr̄a
Sz neq̄ potest eterna dei voluntas
mutata habet q̄n sentat omia q̄ tere se
metipm̄ mutat quotidiem vm
dicit Nichilomin̄ fatendum est q̄
nemo sine culpa damnabitur sicut
absq̄ gr̄acia saluabitur nullus
Monachus pterea voluere mereri
consequetur si haurat aliqñ pegrinus
noster considacionem sup se et ad
se reflectat medimus ne forte sit
q̄ nūo reprobor neq̄ em gloiari
potest se p̄cm non habere neq̄ de
alia massa ce q̄m ceteri Voluere
Dicam ad monache quod sencio me
dimtur aliqñ sermonem conq̄ens q̄d
si iusto dei iudicio damnādus es
incepit mdispositum cor suū ad hu
iusmodi hmoi considacionis suspicionem
declinant eam et ad alia se conuer
tat quēadmodum fieri consilium est
in temptacionibus nl̄ mrogacionibus
carnalibus nel ex carni
bus que sunt difficultime elaborā
tur si grat aqua a semetipo exalles
mebratum laniatus mori q̄m ille
brose voluptuosis mulieris pulchritudine
consentire Si nō potuit asserri
suis deo p̄picio tranquillis humilem et
suauem sicut in patrie aplis
dens aūt spei repleat eos omni gau
dio et pace in credendo et abundet
in spe et virtute spūs sancti sicut pe
dentim tamen et caute in hac re
cognacione si forte diffinandus est
nūo apprehensionem neq̄ t̄ minui
tat fidei puritatem asserui et festim

de diuina iustitia Sz humiliatus di
at iustus es dñe et rectū iudiciū
tuū non q̄ damnacione eligat absit
quia nec deus vult hoc ipm velle
sicut nec petere nec ēsperare dī via
tor est dictum q̄ potius cū Job cedā si
me occiderit tu in ipo sperabo et cōuer
sus ad nūm tuū pio et humiliter affec
tuoso mgnt equissime iudex q̄m damp
nari me nisi te odiū te iustū te
iudicem te crudelissimū indicant te
blasphemāt tibi sanctisq̄ omnibus ce
tubido maledicūt Facq̄ illic cōstituti
ihēn me miserū si cogerer Ameno dñe
interim asserentibus tam efferis et
blasphemis carco amo te q̄ totus
es amabilis te iustissimū te amantissi
mū te clementissimū diuidio te col
laudo tibi sanctisq̄ omnibus tuis ore
pio bñdico quādiu posteremo de me
finem ordinauerit voluntas tua ce
de credo et p̄fiteor ore q̄m nulla est
mea iustitia apud te q̄ si cū
ctis mee
tribus tuis omnibus monachis placet
voluere distinctio iste modus habendi
se circa cogitacionem diuine p̄dē
tinacionis seu p̄scientie Nam sicut in
primo ancioritas temeritas sit in se
cundo meritoria valde humilitas exer
cetur Dicē filē est in appetitu nel rem
gitatione formose mulieris ibi pri
mitur motumens contumelie re
formē habituatus utetur ad vsum
Video q̄ amor hic q̄ timus est no
mi teneamus sed recurramus hec affectio
filialis nel fidelis sponse q̄e amore
amoris q̄a dominū sitī est no ac
ceptare non potest q̄n diligentes se
diligit beatus q̄n ascensiones in cor
de suo disponēs ad hymnū gradū pene
supimū pueniet Genio demerito ma
gis ac magis q̄o medio potest hec
considacio parum q̄adam et cōsola
tionem operari Sta tamen sistat apud
homines q̄n p̄cm tam nō meruit Ita
teracio proteruū quid aliud p̄tendit q̄
reprobationem et interitū attento
q̄ spes nō ex merito p̄meneš p̄sump
no est nō spes estimanda Voluere
Scis o monache q̄m nemo est q̄
nunc et nō peccet q̄n et sepnes die

radit mstus et bꝛus dnꝰ a ꝑsta no
qm non fcat ꝙd cui non mmmitt-
dus pan ignꝛu fortasse videbitur
ꝙd dulcꝛus sim ꝛmemire est homi
nem qui quato plꝰbus temptatꝯ
inbꝰ quato vemens ois plurꝛes
eminire nl m vocantate gule nl
m somptuolosa dormitatone nl m
strnulorū carnis crebra ꝓpssione
et alijs hmōdi tanto frequans et
ꝺo fozcns qua hinlus in deū se
ꝓiat ꝺ deo ꝑat et cōfidit ꝺ sulle
qndem dū nulla videt mse fiducā
cssistendi virijs negꝫ vntes et pan
tem adipiscendi expditam fallor si
non ita daud egerit mḡens impul
sus enersus sum vt eadem subdit cꝰ
impius est auxilio et dnꝰ susteptor me
Ꝑursus cū ab hominibus sibi dsparo
ꝛpacarme qua tulerat quam et pas
serem cōderat et dicent non est
salus ipi in deo eius ipi solidori spe
deo fisus vñebat ni aut ꝺnē susteptor
meus es gloria mea et exaltans
caput meū ascchus vt mellugo
voluer ura se res habet ꝙ apit ve
hnilem quato minꝰ est mse spes m
nus in ope aliena fiduae min deinꝯ
vult cōstitue ustraa sua tato plꝰ
spei plus fiduie ꝺ deo concipit plꝰ
quogꝫ nstrae dei sit subiectus diuns
ce sua qui aut adhere deo bonū ē
et ponē in dnō deo spem meā clꝛ
mas et Inma instaa plane nō m
ma libaā me postremo magis in
telligē nūc videor que in deuotoꝛū
libris legi de introductone sponse in
cubiculū sponsi de ostulo oris eius
post oscula manuū et pedū de habita
tone ꝓpea in aduentio altissimi nō
in habitatone nel meiton ꝓpzwen
que vana est nel penaā futuraꝝ
gne amia uel mdustaꝝ ꝙaꝝ que
humāa est et mēa Certa nō qualit
ē possit ꝛadmitto altissimi tot vi
te distīa inter tot ēnnū lapsus
inter tanta electoꝝ pauatem odi
seas velim Volunt Verū ista con
dino est o monache utꝝ suos fines tē
dant quibus adeptis quescāt adhen
tes eis hoc de ꝝ tubus Deorsū hoc de le
ubus sursum vide est Est autem
hūam aoꝝ desideꝝ et pondꝰ m
deū sicut m lonum sinū et centꝝ ꝛa
est supnū postquod no relinquitur
hūane alud hūane pegnacōis ꝛfugū
Sup est igitur nichil insa ꝙ ul alt
quod possit hūanum se cor deflectere
nel fugere sil pondē suo se cōstituit
adhere deo Nunc interim pcc spem
fidem et caritatem amoꝛē neq; cū sibi
dat alt statūs ꝑsens porro sicut aquis
dicitur adhere cēnndaliter loco alcui
uel baculo dum totis viribus ita sinere
vult no aliter spem certū dicim ꝑ
debitam voluntaris adhesionem neq;
cū spes est in assensu et vi vanqual
sed in desiderio et expectatione vtu
nasdibus tendentis i ardua quod de
fideū tendēa nel exptōne reputu
m vbiue spes nim tāta certitudine p
adhesionem volūtat quod pcc mlsus
ēe ꝛpugnādus nel temptādus mꝰ insilū
vult ab ea semet euellere Consurgit
et radice sūa certitudo in assensu fidei
per nullas racones nel fantasias ꝛ
dem ꝛpugnātes vult dimqđ quo
minus stet in fide ad obedionē dei
et meritū conjunctionem

Quartū metrū primi.

Que montis alto stat iugo
Et uentis suis radicibus
Defixa intens fortiter
Ventos et imbres non timet
Assumit hinc plus ueritis
Et uno plus in primo se locat
Concussa uenti turbine
Sic spes ferens temptamina
Aurtheus ductus fuit
Dum cantus meritas hum
Non vult maium sinergi
Status illico pereit
Et ne collocatur saxeo
Domus loco fideliter
Penn plume plumā
Deserant nisi eum
Horore vos spe fiemiter
Deo loco mnmi
Pester locus certe deus
Et uno spes reponit cornor

Prosa quarta pim liber
monachus.

Aissim est alquibus o voluer
h spes m ꝑsans ꝑsens semper
est ereonica. ideo se plurant

habituros quo carebimus. Alij volē
tes hanc absurditatem euadē dixe
runt spem in hac gdicionali existere
si legem dei obseruauerō saluabimur. eo
volente aliquando nec hoc plurimi suf
fiant ad spem staret eni ei de quacunq
tali condicio nec prius sobrie dari
est q deus obliget reprobos ad eternū
dium sicut obligat ad sperandū pro
mde spes ad certam beatitudinis ex
pectationem sic se habet ponit sibi
per fidem q est aliqua talis bitudo
Judgit quod ad illam pura ubalitate
et gra deus ab eterno quosdam predes
nat et eligit. Addit q ad consecutionē
hui⁹moi finalis bitudinis oduenit
media que mena variis modis sine
ulo mr que medij proprium est gra
que ideo dicit prima eterna quia prima
eius est nec arra hanc aut gra nulli
debit nec aliquis est ii p merenti
mediatoris dei et hoim quā gratiam
pro omnibus meruit ad sufficientiā
sed non ad efficaciam nisi meipsis
sibi per fidem habitualē ut in pmu
lis uel actualem et habitualem que
per dilectionem operatur q
fides nisi explicita sint in pheti
tempe legis septe qui in aplis tem
pe gratie et longe minus in phis et
aliis gentilibus pro lege naturē qua
us tm omnes antecedentes ad dei que
ret credē q deus est et q mercenarius
se remunerator sit quis certa mē de
deus quo talis remuneratio consequer
per mysterium videli⁹ materna comes si
lius dei sint no erat explicite tne
latum ne sic nec explicam fide credē
dum Certeri tam spes mysteria per
fidem que suus est omnibus figit in pri
mis desiderij sui ad beatitudinis adep
tionem tamq ad finem et tabillo desi
derio neq; vult aliquis de hoc desi
derat media quibet ad hui⁹ finis ac
quisitionē per dei prudentia ordinata
per arma ministre sint diat. Aplius
a dextris et a sinistris per gloriā et
ignobilitatem per infamiam et bo
na famā. Et fides inquit ipsius dicit
ei q diligentibus deū et sanctibus si
ue omnia cooperantur in bonum sicut pre
dixit aplus q omnia nra sunt confor
tes ad ypm primū frēre regnū dei

et omnia hec adiacentia nobis neq;
talium aquis predestinatorū pibit unq;
Deus cui sit de rebus quibus omnia
redimit q malum etiam aliena bona
que in scandalū sibi vertunt et eruam
Quidlorum quā ignotū nobis est quos
vult mi homines deus et qualit sal
uos fieri expandi est boni ad omnes uel
orando uel admonendo uel hortando uel in
corpando uel abercoibus et vijs ab
ducere sumendo Ita sagena carim
bus concludit in se bonos uel et ma
los separandos in tempore iudicij Preter ea
si ex peccatis electorū diuina bonitas
potest sint et vult eligere bona non ta
men ideo mala bona sunt uel obsunt
da sed cauenda penitus plangendaq;
Tollanda deus benignissimus et omni
potens deus qui malis nris non pe
him nō vincitur sed ex eis operatur
bonum unde sic eum decet omnia sub
pedibus eius esse simpliciter p missime ut om
nis sanare peccatum peccatis hinc hor
tacior et misericordior effectus est no
actione mala sed misericordia dei
Peccauit magdalena plus postea di
lexit quia multum sibi dimissum est
et in exemplar penitentie certū esset
blasphemus fuit paulus confitetur
humiliatus q non sit dignus vocari
aplus Et est mirandum quod pmus de
mysteriis inquisitione pater et exultat in
veritate non filij prodigi et gaudium est
angelis dei super uno peccatore penitentiam
agente Deus nesciat promde pau
per domum de sterquilinio patrum eligit
eos deus collocans in gloria cum
principibus populi sui q in amplioribus
erga diuina benignitate assurgit
gratiarum actiones non qui innocentia
preseruata sed peccata plus deleta digna
ns et gratie certus patribus sed in reparatio
ne depulse magis cumulet misericordie benignitas Hyeronimus
Scribit q in euangelijs agitur euidenter
de virtute et humilitate superbia de
gratuitis dei donis uel negligentia sunt
uel tepidi uel in sua et alienorum pernicie
et dei misericordiam abusores per
tinet ita ut eorum quos fiat omnino
pauci hic per mirandum in infinito
aut per blasphemiam in sanctorum

Recordantes eñ quēadmodū fuerūt aliqñ supplices deo herculla bona facientes venerātes q̄ sanctos sanctasq̄ orationes oñes eñ deus none quid hi rabidiori contubesāt odio et maledictis lancent aduersus deos sanctos sanctasq̄ oñes pcipue eos quos papue coluerūt eos iudeos eos infidelissimos impios et nefandos quid nos a tremētis nō possent exprimi acclamantes Quid ergo diremus ad hec facemus igitur mala ut deus eueniat bona nel bona viuamus ne cōmittāt mala qualia retegimus Absit ppter id eñ quod per scriptis est non debet id quod de pse est vitari Ajōchus horrescō volnere hec audiens et videns te super admiabili via mitp consolatōnis adepnone diuine treniē de et contrarie desolationis memoriam subnectis Volnere hic modū est hec ars theologie recolideris inquache q̄ fiunt per stultitiam et scandalū pdicatōnis eruntq̄ salnos fient credentes sicut per insipientiā trahit ad sapientiam dicente apl̄o Si q̄s videtur inter vos sapiens esse in hoc seculo stultus fiat ut sit sapiens Non aliter vult eadem theologia per summā despectionem de homie trahere ad summā dei q̄ spem et per desolationem nos tinnabilem et mollembilem finxisse diuere ad solidam consolationē Addideris iniquam esse retributionē que plus ipsa radicitus euellat ab humano corde superbiam de se semp aliqd magnū psumentem an resistit deo qui magis insuper gignat et nutrit humilitatem legitimam sub deo et hominibus viris pail expulsis que fert secum superbia Nam qua fronte potest aliquis secum sui qualemcuq̄ demerito uel odio uel ira uel inuidia proferre imo nec mente quod reprobus sit indicare qui videt se de eadem massa peccati eadem damnatione esse nec sit quid sibi creatima paret deus Quod si voluit gloriari de bonis suis mendax est si non habet si habet ille gratis accepit a deo Quid ergo gloriamur quasi nō acceperit

Quod prea inquit alienti secum qui deo suo sint aut audit sibi aut potens est eñ deus sancte illū Subiecit humum drexisse putandus est aplūs venit deus saluos facere peccatores quorū primus ego sum primus intelligo quo nullus prior uidens se amabis eq̄ liter sibi nec et ex eadem pēe massa esse q̄ales venerat saluare deus Monachus intelligo volnere materia haut de timore et spe latam esse vellem tradēre sub expendio modus quo pcipue pes stabilitur Volnere Firmitas stabilitur a deo ad superna minale domū est Deo si pticularius aquid exigis muentur quadruplex meditatio que uelut in tetragono sermissimo gestat spem Dua medium est Diuine missionis ut speres Alt pera Diuine promissionis ut speres Terna timenste dei pietat ne despectus vnq̄ de suis misericordibus Quarta pte fragilitat ne speres nisi pris verbis Dic igitur cognitionē me sollicitari spem desiderē Dicam non suas certam vocationē tuam per bona opera condie currentes de pace impetrari interemur q̄nde nesis de multis vocatis et non electis sicut vim tua similis est multorū dic respondens q̄ obedis inuenti deo q̄ nulle lonis pcipiture sanare papit ut speres in eo andiato Exurge dne deus manus tuas repto quod madasti proximo meo te rubente te non es reuelis aut fallax ut arbitras me multa presertim multiplici sermone promissione tua q̄ de spinoribus mite pollicitibus es q̄ liberares eos ereperes et salnares et glorificares Tunc de mi tam immensa pietas est ut nullus peccatis eam minimus si cōmisissem ea plus vincat possit hic in via Quidq̄ nūq̄ possimus cum immobilitate consilii tui ut sima dicam ut per duas res immobiles sicut loquimur aplūs tuus quibus impossibile est mentiri te nos fortissimū solatiū habeamus ad tenendam pposite spem Quianq̄ enī sis mobilissimus a creatura tua rationali quācūq̄ agit prote uel erga te Volunt tu Dignanissima condescensio magnitu

quoddam hæc am̃ hoñibus ut bñ de
te mereãtur si missa tua compleuerit
et in te gauerint qui fidelis es et te
ipm̃ negare non potest. hoc tu im deo
posse cuncta dum ipa fragilitas obiit
ut despecta despectis volo sed dete et
in te gma home et caro es nã male
dictus homo qui confidit in hoie et po
nit carnem brachiũ suũ et a dño
recedit cor eius. Sed hic aduerte te
pda cognitio. Dicens qua ratione re
nabor declinare vana virtutes atq;
vt fiducie inanitatem dei fine quibus spe
rare vitã ingredi rationi spes est. si
arrogans est et infidelis psumptio
tonabelis prorsus sed mediocrio al
tissimi et milites victus et milites
coronaberis eo quidem amplius et
ditius quo nulla tibi sit spes fiducia
de pris operibus. Ipsa deinceps so
lomodo finem cognoscendi sue
dum proferre vellet serena man
data premisit. Deũ time qua videlicet
ab ipo est bonũ nel velle nel pficere
Ayonachius Ethnico quod in philoq
ius similia de se confessus est augus
tinus Spabam inquit aliqñ in vir
tute mea que ego erat virtus et tñ
sic volui mori ubi magis timere de
bebam ubi magis audaci fortiusq; sũ
magis retro qm̃ ante. Dicebam eni
hoc faciam illud pficiã. Sed iam post
nec hoc nec illud qm̃ de verbis me
is confidebam nunc audit confitebor
tibi dne rex pater celi et terre qm̃ no
mi fortitudine mea ne reputabit ut
vir ut ne gloriet se am̃ te stulta
psumptio omnis carnis volunt
tra duntaxat aduena ni meditatione
hanc cnã usq; ad angelos et sanc
tos dum attendit horrore. Dum
tum indignorũ in dapnatis tam
nimis cum q; tremebũt angeli arq;
archangeli tremebit intelligi no
er formidine sed fide dampnato
mis quibus nest gloria seruimus
sed eo magis exhorti dampnatio
ne quasi si tremerent et paueret
in se desinentes resiliũt in dominio
rem vnicum deum adhentes ei
se fragiles et nichilo sibi repug
nes sine eo. Addit de hilarantate xpi
q; sicut inesse supponali sic inniti
psonalitas filij dei q; ipam de se
rit nec in se subsistit ita inesse fine
uel glorie inniti deo q; millate
nus in se et ita de sanctis quato
pfectus tato humilius et veneratio
in adiutorem deũ resilit. Vnde cõ
de reprobis qui magis refugiunt
a deo et ad se refugiũt quo damp
nabilius puniuntur qm̃ in ipsis est
amor sui usq; ad contemptũ dei si
cut in aliis est amor dei usq; ad
contemptũ sui. Deinde spes velut
anchora quato minus in arenulis fra
gilibus et fluctus hilarit anxilii fig
uit tato solidius et securius supra
firmã petrã que xpus est defixa sta
bilitur. Et si quesierit aliquis qd
igitur de illis quos non saluat deus
responsũ hẽat q; velut alia gñ
hoies data sunt ad obsequiorũ varie
tatem illa blandiendo ista seruiendo
intelligẽ sic habemus gñ electorũ
salutem pfectos esse formatos sine
nocere sine consequi conetur ut nõ
glorietur omis nel obsequens elec
tus nel adiuuans eis neq; tamẽ ita
ampienda sunt que dicta sunt q;si tol
lat nr libertas arbitrii confitemur si
quidem magis et instituimur sed in
deo viuificãte per gratiã que est ve
lut aia quedam habens vitã in po
tentia ad vitam sed am̃ ad meritoriã
videlicet operationem. Itaq; sicut ope
ratio aialis p̃supponit esse natiue sic
operatio spialis gñe vitam. Et neq;
audiendus est cyprianus qui ut libertati
in hoibus seruiret abstulit a deo pro
uidentiã. Neq; enim finis in aduersis
recipiendus alter qui prudentia dim
nã sic instituẽ uolunt ut arbitrio
nro nullatenus imponãt pch nephas
etiam in pectore cogens deũ velle et
facere nos peccare in manifestatione
glorie sue. Porro via media et regi
am tradit theologia reuelata fide sub
nra qua gradiendũ est enim ubi
rationi animus cõcurrit dissimulo ple
na non paret ayonachius Existi

p has suas ner mexperti sans a
punt nec experiencia dare: poterit m
dustria nisi puenerit in benedictionib⁹
dulcedinis et cooperante dei gra ieffabi
li valde modo et hoc est dei donu sine
a quo postulanda sit et impetran
da talis gra animar eni domin⁹ et
desiamus verbi aut abbreuiatu
et cōsimati fiant sapiencia dum m
as sanctas se trasferet christas fi
as compunctas esse cum delicijs homi
nquibus beplacuit deo quia spe
rauerunt super misericordia eius et
ecce iam aduesperascit et inclinata est
dies quidō ad se me vocat opus dei
simul et vie lassitudo quietem te pe
tere suadet expectetur pro reliquis
multa cum quereda supsint sequēs
dies. Do lucer Expectetur placet si
plus audieris sub exemplari mode
rantē qualis sit ut eū vere queas p
nam tm status

Quidam et ipse mei m p⁹ libri

Unus e multis nauta profundo
Dum regit nauem ventus et
imber Et procellarum
turbida moles Et repentinis no
tibus vigent. pyrata nautis rebo
minantes naufrage cladem mort
adesse
Nisi fisis arte ingram
Nil meperti corde pauent
Segnis linquens omia pllers
Tempet ut iam lintea capiet
Si mala vox tanta molestat
Seuiens pestis iamq latram
Terret audita stilla cammo
Attrahens gulpho auiita vorax
Non opem possint fice sodales
ps et in peeps ultr laborat
Iam nauclerū sternere puppi
Ob stupet talis quis mchil ultra
Viribus fidit spes uer in acte est
Respiat celum nota deo dat
Aut mari se se deuat alto
Nudus enatans si stupulosum
primes spatium suspicit ipm
Vel simitum rondinis antri
Laudat excelsum granor illi
Diat enasi forte bemigna
Oresinatu sanctus olim

Obsecro phas sit xpe tibi me
Tiresias aut si me nauano do
mat illo. star prospicioe

Secundus liber est de tpologia con
solatione per sephiram in reuelacone
regnis mildi monachis

Ecce nobis o voluer altera dies
subsit illa cautmanerit pe
ror essari que cepta sint do
luer ajemisti puto sub quali stidu
dine finem acepit hesterna collo
quio non omino dissimulter nunc
aduena noster ex procella publi cum
ussi naufragij consilio fugiens in
loconn salis abditum uelut in quan
dam securim insulam se recepit
Ille in ore sphinctij sedens leuat se
super se tpologiam habens consola
trecem que dotrix est disciplinc. dei
et electrix opm illius que sobrietate
et prudenciam docet et iustitia. et
virtutem quibus vilius michil est
in vita hoibus her exigit ad spem fu
turoru quēad modū rengimus asse
rens p non sinit condigne passio
nes hui⁹ temporis ad futura gloria
que revelabitur in nobis addens q
spes non confundit cui timen si sit
vera spes non ficta non fallax non
temeraria Est inq reprobio noxi
sima fallens qui plurimos blandie
tes sibi prece mundi dum eos flori
da est conuerta pons cum voles tu
ri videbiret ex ipis vmbris nō de
dono fiat conuerbio Sunt alii quos
eo periculosius quo subtilius capit es
timacio sua dum ipsos pudorem va
rios quos pcutitur emendare non
curat vertimur postmodum ad superbiam
reputates simile aliquid secum hec
cum aplo cui datus est stimulus car
nis ne magnitudo reuelacionum
extolleret cui eis auf sciat aut ne
magnitudo virtutū Alibi in
grat undas idest confessio xpi mun
tudine seruitutis tedet eum et pudet
eos tocius ad confessores adducere
lapsus suos aquibus absime ul ire
queut dno pnitente uel nō satis
volunt Sunt quos scrupulosa dsenuo

et cordis pusilla mittas ira prubat
ur vix velitus sit meas spes locus
Suffiat alius sive de pe per mirellen
nim differe dicentibus in deo solo spe
esse reponendam quis nasaat verū
apud tales nullus pene speri ul' sen
sus uel effectus est Inuenies alios
speratēs in misericordia dei quos ad
hones nulla flectit misericordia ve
ma nulla paret Quid q desperan
ibi de dei bonitate si non spiritare
dulcedinis sue experimento migt gus
tent quasi iam esse velint nō spe
sed ipa re beati et possidere hereditate sanctorū dei necē esse in labori
bus homī necē cū hominibus per rep
rationes flagellari Alios videre
est dim cōs paululū visitat deus
magnificato et intimo bone spei
sensu ptimus extolli sibi magnos et
se grievite negligentes et severos
alienę censores arrogantiores demū
vide vnde humiliatēs coram deo et
hominibus et sibi viliores esse debe
rant Quid porro dicemus de
duplicibus corde qui duabus viis
non volunt spem suam ponere et
spem in celo collocare sapientes
Quid cursus de ingratis largito
ri deo pro omnibus donis uel natu
re uel fortune uel gre qui vitam
sapere illam sapient tpauem
vocem ingrati spes tamen hyberna
lis glacies euanescat Alioqui ver
ius est certus sim me saluandum
nec cū me fecit deus ut damp̃na
ret quia vult omnes homines salvos
fieri ajaor est iniquitas mea deat
alius imitator cayn qui ut venia
mereat quid conabor quid speabo
laris habens venit alter certum
dampnationē sua pro meritis suscep
quidquid unquit egero bonū sit aut
malū quod de me statuit deus illud
fiet ajunū nec aut nō venit argu
mento fili dei mediatoris ut fruatur
uel alium ut vivat simile movemur
qi putant vtiq deus qui ingeniem
aut vivet y Monachus Beatus
est voluere mihi est vere monere
nomen dñi spes eius et non respexe
rit in vanitates et insanias falsis ꝯ
les q memorāt Sed reuertar ad ad
monitionem mei nonequiesc torquet
frequens sue desiderantis oculos ad
primeque uel venit uel alioqui ere
plo proferre potuit Voluere Pe
torquet quidē et id rebro gracias
mr̃ speciem et gaudiū et spem et me
rum agens deo michi pollicitus ut
in mentionē apli nisi ut petitiones
sue innotescant apud deum preces
suorūq; liberatione consolatione et
salute monachus iuste vō gras
agit quis cū non felicem ex hoc vno
si cetera deessent iudicauerit q desp
missimā et horridam medium mu
tatus pclarissime sed totius regni im
per florentissimi desolationem non
diram expiri nisi sed nec oculis inspi
re compellitur Nonne legimus au
gustinū in tempestate qua obsidebat
ciuitas sua portus mortem a dño pe
tisse et impetrasse pro magno minime
qm q gentis sue coram rege
bat humeret mathanias princeps dim
inderet mala que fiebant in ihlō iu
da et hierusalem Ve michi aut ut qd
natus sim videre contritionem ihr̃i
mei et contritionem ciuitatis sancte
et qde illuc ciuitatur ꝯ malibus ciuium
rū nota est historia de athone q morte
truculenta miserere sibi malunt qm in dis
fidio simili vinē ipmq; videre tante
tempestatis auctorem Dolucre Est ut
dirus monache pont michi lomū re
bro p oculis cordis sui qd indignissi
mas subsannationes quot opprobria pe
simoeū vino fortasse carentē et viru
la multos ex innocentibus suis pro
fide pro unitate pro pace reipublice
p integritate regalis dñi ihesu necesse
est Dñm enim videre sibi videt
nonnullus hoc audere eo dignitas
ut q sibi ul' assimilate uel familiari
tate uel cause sibi defensione pariq;
zelo quibus sunt Eis obiectari pcta
q magna mali radix et origo ab illo
processerit et auctu sit nemisse aute

tempus qñ indiam cū suis rapuit p̄mo et re fugā fratris exul ignominio sus et abiectus nec aspectu pribino dignus rā reapi At nō trahat has et similes cōmunelias nr̄m vite eterne spensq̄ non est ferendus maior duō suo quem nedum beelzebub appellarunt sed ad mortem usq̄ perferendum sint formidat p̄mende q̄ apud deum non sit dignus habitus qui num alijs similia patēnr aut tempant in illo flagellū suū qui vindicat in malefactoribus p̄cende confessoribus aut voluit benigniores sua addere tristitiā super ēstimatum suis pro se orāntibus animus nec veritatem ei obprobrio uehementius contrahat antiquo extremū reseruat quā ad alia communia aut in fieri voluit q̄ frenus in pohibendine quadā segregantis cōtinetur liberius et propat spūm suum rerogitans omēs animos suos i amaritudine ānime sue ut sanctus deus ceps ad anteiora se extendat a nonachus Spero voluter vertet omnia in bonū deus cuius sapientia attingit a fine usq̄ ad finem fortiter et disponit omnia suauiter qualem eius intellectum esse pmemoratus ēs voluit ter confidit et talem euenturum sibi deo gratie et in hac meditatione constituit alteram sue desolationis causam precipuā que vsitatur in reuelatione regnum mundi per spūm sanctū que deo dicat omnia in sapiena sensu Et verius omnia quecūq̄ volunt deus fecit in celo et terra in mari et in omnibus abissis Quia voluntas sancta semp efficax sit et insita est sue qua factus est ut chus vsq̄ ad dos quod nequit solus ab arbore neq̄ posset in terram dirute x̄po cadat sine ea vehemens prorsus hec est diuine habitus in omni actione gaudentis expressio an voluntati mā ut conformetur oporteat Nam quis es o homo loquitur theologia que diuine voluntati p̄sumis obsistere uel aduersus eam temerarius murmurare Unde quid equius est aut te voluntati diuine conformādo subdere aut q̄ ipā tue subserviat voluntati hanc solidam de diuina prudentia veritate si philosophia potuisset plene attingere uel suis ecclesiasticis doctoribus demonstrare theologia superaddi per reuelationē non ita necessaria fuerat Quibus voluerit alios deus quos philosophos requirendus humanus saluberrime principes fieri philosophos Vero sic enim maior eorum nitis ponet deum nos miseri necessitate qui solem agere quod quod agit Unde sit libet de promere

Primi metrum secundi

Qui radiantem lucis eternus
Luminis fundit Semper eodem ayssa tenore nesaria
Tondere vultus. Nos phas est
Dei sua virtus largiter omnis fluat
philosophatum. Hic prior obi
lege coherceat hac dignantem. Libera dicit
Non sibi vis ce. pistina mundo
Tua valeat pluis. Aut mundus ut
petuata lege gubernans fugit vna
ayens sua fata Stringitur auro
Ergo rependi Curacia qualis
Decet eidem. Quoniam poestat
preestet oporteat. Vana quid ores
Flectere precibus. Ad tua vota
Cum manet idem. Deinus error
Esse sacrate. Religionis desitorie
Robur et augeat Sed nec egere
Credo supplicium. Tuoq̄ recreato
Sat sibi lauis est. Vt placet et vult
Dat fine motu Concita mouens.

Secunda prosa secundi.

Philia voluter nūquid nō apud
boeciū utramq̄ pont et salutat
bitatem dei videlicet et naturae cuius libet
ueritatis rōne Volutter Constitutus
Scipion Ilumine potuit ita vidē boe
tius quatuor nec plotinus nec spūs i
lumine solo philosophie persan viderit alio
quin pretuitare mundi ut alias mo
do non attingam neq̄ de mestre
conatu fuissent ex caecena libitus
ad ueritatem pme cause de qua erant
theologia dixit et facta simul man
dauit et creata sint Nec inuandum
hoc ni philos qui pfectionem et actio
nem pme cause venabantur et
inspectione creature visibilis mq

non est per experimentū repire. q
aliqua sint aut necesse ee possit reca
no hmr pro pñapio parebit apd
eos ex mchilo mchil fieri. Sed her
alibi lacus tractanda sint et am
pledenda theologie tradicio per sp̃m
ram revelatam q dīna voluntas
agit extra ad extra. lībē gr̃atuite
vadmūlibet sint historialis et ph̃e
tinis sp̃hire demissus palā mons
trat. Cui⁹ tanto est quam phī nel ne
gauerūt nel nasserūt deus quippe
no ideo vult res ad ext̄ fieri quabo
ne sint quēadmodū moneātur hua
na volūtas ex obiectione bom vel
nel agentis. est eoīs potius q idō
res ad ext̄ bone sint quia deus vult
eas tales esse adeo q si vellet eas nil
non esse nel aliter esse id quoq; ita bonū
esset. pterea bene cōcludunt magnus
ambrosius post basilium q voluntas
dīna nature p̃ma lex est. demq; vo
luntas ena recta si concedatur imo
bilitate circa volationē alicuius bom
hor non est respici nisi respū finis et
eorū sine quibus finis n̄ habeī non
potest. Deus ued negauerit dīnam
voluntatem non aliū hec finem que
velit nisi se qui p̃ter se sint oia et
p̃ter se erat aliquid sicut omia alia
ponunt non esse necessaria connexa ad
volationem seu cōsecutionē finis hui⁹
quāe nec necessario volita sint. De
his in collatione dīnarū p̃sonarū
ad intra que in sua natura rōsint
sicut in sua necessitate vult se deus
qualibuscq; repugnāda asset dīna
p̃fecto si ex productione creaturarū
dependet quas in sui cognitione cō
tat et quasi nichilū et mane sta ut
mrādum potius videatur immensa
p̃fectione fuisse digneatur res tante
imperfectionis et cuidam nullitatis p
ducere ac regē quas si repente destrue
ret nel in vnū rōfundēt quis ei dicere
possit cur ita fans. Cui enam theolo
gia volens amplius capitulare omes
intellectū in obscuritate fidei p̃posuit. in
memoria dīnorū mirabiliū escam
qua dedit deus timētibus se in cibaīs
ne sacramento ubi velueret in complexu

sibilitē q super omne sensū super oēm
naturē cois ordinē deus pōt sit et
vult condere mirabiliter operari. Ad con
solationem igitur aduene mēi prote
gimus alioꝝ calumniatibus et an
gustijs theolog simut mentē a prima
et suprema causa que deus est in cuius
dilectione cuncta sunt posita et nō est
qui sue possit resistere voluntati. dehinc
ad inferiores essentias se deflectit phia nō
necessum ut sepius processum reti
net ab inferioribus et cognitis ad su
periores et latentes causas dictu mira
bilis se sublenans. Oculeat aut pri
mum an hoc pressum mirabilitas veri
similia labantur variabilitas sortis
humane que nūq; in eodem statu per
manet. Demq; confusio quedam et
imperfectio eoꝝ quos olim que mundus in
felior ostentat ut sunt diuine opes
et dignitates regna gloria voluptu
tes que frequentius in contraria dila
bitur. Sed michoat primus ab alto
pectus noster fide fultus ira ꝑ imo
ris mali repugnacula sufferēnam le
noris fruat equanimiore vult enī
sapientis index deus p̃ ut doceat the
logia quod ab initio mundi usq; ho
die in secula simplicibus infinitibus
angelis multis et hominibus remanentur
vultus in purgatorii locis penis
laudi tangi non audeas neq; debet
vultus aut hominis viatores et fabula
toribus multis exerceri in quibus eis
qui gratiā deo contēdimus et quod magnū
si meruit et pereit. quāq; pena si
morimur alienū meritum hor nec
magnū est elaborāe quo fine cōti
nuitur vita semper virtutis nel ip
sius beatorū nel in damnatorū
calamitate ajonachus Senno volu
te q; in alienorū sicut et in p̃priorū
malorū meditatione agentium ad su
prema velud in arcem supra quam nō
est area videat aut ne cadat. Esse em
ut aiūt lapsus iste sapientis de p̃mē
tia dei cū arbitrij libitate mediat nisi
pene dum fragilibus et calignan
tibus oculis in crimē p̃babile humen
mittitur attingē demergatur in tene
bras densiores exemplo nothorum
quod meminat Aristotiles ad mundissi

mam solis lucem volucer Tutat
eũ monarche fides illuſans tenebras
ſuas et caſtem mentis ſue lucidam ſua
luce collustrat ut in tam excellenti lu
mine figi possit aspi sit delectabile oculi
dum et salubre videre lumen Dum
num quod absq; ea odiosum foet nox
ũ et triste Deinde iam accepisti qd
de cognitione medii aliene sed pprie
dampnationis agit Descriptamen
ad intelligenciã hui⁹ rei ne nel mire
dibilis uel scandalosa sit ad cognoscẽ
dum prẽa qualit̃ et in quibus humana
voluntas diuine cõformari re
memoranda est distinctio de tplici volũ
tate put ad omne appetitũ nomen
voluntatis se ptendit Est in supre
mo gne dicta voluntas rationalis in
sua portione siue superiori que ad leges
diuertitur eternas vel ad unitã pon
us eternaliter legem sua secunditate
seu ultionis mate multiplicat Est enim
mira sapientẽ dei spũs varius et
multiplex her voluntas ita semper
reformis esse tenetur diue voluntã
regnite ut adiuuans bñplacitũ sum ne
quis vehementer quasi nel insita sit
nel irrenabilis aut intempestiua red
dat et inuida her voluntas in beatis
spiritibus ura Dumme quicta est imo
bilit̃ ut sicut ipi nõ deo primus sint
spũs ita sit unũ velle et unũ nolle
quod amoris esse ppium etiã phia
tradit hinc per psalmistam Absorp
ti sint iudices petre iudicibus eorũ que
pena est ypis ut deus quia ypis de
us cui sancti iudices seruiũt ita iudices
ut absorpti videantur in deo et uni
sancti in ratione voluntatum cum eo pe
ne voluntas her in viatoribus boni di
uine voluntati regnite tiret mobilit̃
reformis est orans ex institutio xpi
fiat voluntas tua sicut in celo et in
terra qd mora ne sua pereant directe
magnanima potius Abba pat omnia
possibilia sunt tibi trãsfer hunc calix
em a me sed non qd ego volo sed
quod tu Consistit in hac conformi
tate et applicatione voluntatis ad
primam et mobilem regulã
diuine voluntatis rectitudo cordis mei
quia consequuntur exultatio terrena
pax tocius diuine salutis omnebo
nũ quod videns in spũ ysaia clama
uit quã bonus israel deus his qui rec
to sunt corde At uno uniuersi pessimi
iudicantur deus ab habentibus cor dis
sortium qualit̃ est in hominibus malis
hic in uia flexibilis nõ in damna
tis non cum obduratione semiter
na Altera voluntas est superna porro
in rationis mysteriis quemode aliqua
diatur non in ea sed quia quitur
ad leges uel res mysticas elongata
quodammodo a prima lucis et virtutis
corporeas tenebrosiores ac debiliores effecta q⁹
magis ac magis in mysterii oblitera
ne et visione se conuertit auertit. et
demergit ita ut nequeat quisq; oculos
tenebras assuetos in supernam uel
ratis lucem attollere sint oculus
tarius positus et reclinatus ubi spi ma
terialis cecidit nel omnino geminus
est caligat hanc voluntatem mysticis
tis posterioris quisq; uocum appetitũ
sensualem non generaliter sed pur
natis est obedire rationi et ita liber
est per phantasmatem sum quia volũ
tatem permittit nos deus multa vel
le nel optime fieri quorũ oppositum vult
absolute diuina sua voluntas ut pius
simus bona voluntate vult pueri vi
uere quem deus mori statuit her
mi mei rectum est p voluntatem superio
ris uelut sicut illa diuine neq; mi
murmuret Termino sub vo
luntatis nomine late sumpto complec
titur omnis appetitus qui non cõmu
tam rationem habet regni ut est in
hominibus de diuina voluntate potest
regitur et dirigitur tripliciter quasi
remembrata ab intelligentia mysti
libili que deus est qui sic res ordi
nat ut eas ppias motus agere sinat
ppria voluntas her nullo pacto diuina
potest esse nel aduersa diue voluntati
plenus influxum nel instinctu con
sequitur Atque sit ut in brutis no
bilibus quibusdam sibi rationem culpa
mereant motus sensuales quales
singulis uacantur sum naturã
hui⁹ speciei nel illius quos omnes in

hombus quodãmo aggregatos
Secundũ metrũ secundi

Quot subiecta modis animalia
passionibus sint
Crudelis leo ingis et aspea
Tenax aper furore
Indomitus silvas onager colit
Vmorosus atrox lasciuit vitulus
petulans caper
pugnax gallus est petoe caput
asininus est merca
Cius philomena modos proe
Ac alauda vestros
Tales animas animalibus
Indimus indebis
Et equus superbus vulpi lepoi noi
Astus fraus
Os verax lupis est luxurius est
Sue prodiga
Tardus est asellus
Visa ferax prudens elephas sibi
Castimas a mira
Tuetur fida pari simplex quoq
Nulla corde perdit
Pauo gloriosus et zelotypus
Est auara cornix
Felle colliba caret cant omnia
Turbo dira plumbu
Est apis argutia mira sunt
Arte mel fauos q
Iuda se formica regit
Vulc cauda siles pigra
Nisus aues luscus pisces rapit
Est odora vultur
Condiciones quas natura dat
Alma cuiq sparsim
Omia pulchro regit ordine
Noxia nulla nil pat
Nullus et error nest ministra
Tuq mira valde
Ast homis raro applicatur
Unde tale sparsim
Per venas spes retrix dam
Ti necesse carnefos
Affectus iusto moderamine
Temperet regatq
Si renuit pant fit fernaq
Impior q brutus
Stet ratio fiet sibi subditus

Eius appetitus
Et dñator ei qd si negligit
Hand reant priuato
Prosa terti primi ajochus

Quereret me mei vehement
meiq similiu corde volu
er dum ista pendo iudex
nigritudem et cõfusionem in
homũ mutate uel regno spiritu
sima tranquillitas esset debuerat
ubi par erat voluntatem quã habet
inferiorem parẽ superiori sed hoc quo
cuncte turbatoq ordine ut pax ab
sit necesse est Nam par quid
aliud est qm ordinis tranquillitas
in imperando et obediendo Voluer
Obedit agonarche si validu fuerit
si pugax et effrenis imperiu cui
mori vinacitate grã ptinescit con
ferit Pyrrhe ingis epirotaru re
latantis superioris utrad dubiam
se cõmittat indeat observet mhẽ
at Ira cũ fuerit ei ipa roborem
et debilitatem inferior intractatu suo
aptior efferta sui spẽ formã uel
influxũ seu virtutem a superiori
derivatã Animadus est ihũs fue
nus nobis a deo sapiã qui siste
pit et ostendit in se quid agere
debeamus in quo pter voluntatẽ
diuinã erat cũ deus triplex qnã
dixim9 nolimus nisi cta est volunt
ẽ pmã assidue quidqmd deus
volunt laudãs et approbans ordi
nem diuine sapiẽe hominũ et
iustitie in ombus queriq nolun
tes et sentes melo per salvationem
in ombus per damnationem
in ira et minari per quam
saluadrũ et damnadrũ pri
am agitationẽ Nos itaq ihũ
ẽ hanc voluntatem debem9 imi
tari et si non usq quaq possim9
et equo animo hic vnum9 quãdo
nondũ q finari sim9 quia per
alterã secundarii voluntatum dis
trahi potest nobis licet volun
tas et turbari primo et ab actu
suo penitus impediri sicut et
iudicii superioris vacamus sim qd

dirigitur potest absorbei deus i
xpo sicut in beatis quia ꝑm hanc
portionem beatus fiunt in via xpūs
michi omnis hec voluntas in xpō vo
luit ut inferior duplex voluntas
ageret inotus suos in omnibus absq;
peccō hinc doluit hinc risit et mes
tus fuit hinc orauit hinc infremi
scendia motus est super tumbas et
egressos hinc lacrimatus est hinc
conquestus est tandē sensualitas
advocatus deus deus ut quid de
reliquisti me quādo postea inferior
absq; vllius consolationis redimā
da superioris ad eam demersa est
in acerbissime passionis abyssum
Nemo unquam carnem suam odio
habuit hinc postremo cū clamore
valido et lacrimis deo supplicauit et
pauit Exemplū igitur nobis
dedit deus ut quemadmodū unita
huic dupluem voluntatem sentit se
mīdum quam erat viator ita et
nos faciamus tam pro nobis quā
pro fratribus ploremus oremus ie
iunemus et clamemus quia si ea
voluntas dei cui superiori mā uolū
tas conformis si bona est Deus iur
gium inde meritū inultum si non
admoneatur a statione sua hoc est
si ppter motus inferiores illius du
plicis voluntatis michi vsquā mali
agit qd dīne sit aduersum ratio
nabilis Sed quid aget pauperculus et
infelix viator vendicatus sub pec
catō sentiens cū apō aliā legem in mē
bris suis repugnantem legi men
tis sue et captiuantem sub peccato
qualem phi expti sunt quis em
vmquam expertus esse potest sed ori
ginalis causa mutue corruptionis
sunt eis in cognita quia theologia
reticuit Nemo enim conatur
animus assurgere illuc quasi patuit
dissolutus aut debilitatus colus
relabitur hoc nobis viatoribus
quos fatigat et sepius mē turbat
voluntas inferioris rationis et mites
ad se trahere superiorem rectitudinem
voluntatem pondere grauat sonnus
originalis gramor peccati actua
lis grauissimo inueterate consuetudi
nis et super omne modū ingentis
mole obduratorum qualis in pau
ce fuit nec esse potuit nec simi
liter est in beatis Volunt Ecclesiastici
monachi cui apō infelix
homo ego quis me liberabit de corpe
mortis huius Submode videamus
gratia dei per ihm xpm quando
fiat nobis dīne pius iudicii atq;
desiderii non inferioris sed superio
rationis atq; voluntatis fiat in nobis
sicut in celo fit ubi motus regula
ris ꝑm mobilis tandē rationa
lis tenuat omnes renolubiles
orbium inferiorum sine planetarum
Porro confirmamur ut possimus
remittere saltem in suspenso quo
dam liberum arbitrium ne precipiti
ter eligat actiū sui quid in hac
vi suspensiua sit velle sit nolle
tractus medius salnatur papue
libertas arbitrii et gratia in nobis
vnitas aliquā sine suspensione
tali nec remissa volumus inferior
confirmatur assidue rebellior quo
q; et indomabilior efficitur usq;
adeo quod filius sit nimium insipi
entibus que carent arbitrii volun
tate superna Imo nero plurimum
differt quia subsunt et premere
sunt sue libidini diram et volun
tarem deteriorem efferam brutis quo
seuissima est iniusta ferens ar
ma Omittamus eos quos ad
hanc seruitutem malina pertu
loquamur illos qui iudicii rationis
quo habitus radicatur nec nullum
habent ut infantes et fatui nec in
perfecti ut pueri nec iuuenes ut fere
namq; varii et mutabile semper
femina Ex si causa cognoscit cur
pueroru sit imperfecti et mulieru
inualidi iudicii Credi non pot
quantum turbam hinc moi puer
et puellarum mē barbatos homines
exprimunt aquā multa sup hac

re locum sint astrologi medici
phi et hi vano mo poete magna
sphere falsi nel volatre sphera ve
rus tandem dixit de deo qui finxit
sigillatim verba eorum qui intelligit
oma opa eorum Et sapiens cor
regis in manu eius dei est quocun
q voluerit inclinabit illud quis en
apim invenit misereatur et quem
vult honorat Theologia neo ten
prens ex omnibus porismi dictis ad qd
phabilius est et nupabilia vo
cens conflat et colligit pro statu
vie et nature destitute causa tale
Imq sicut aia rationalis dependet
a corpali disposone nel armonia no
quidem messe amisit immaiales et
mortalis sed mopari in corpe ura
sm varias operationes suas psupponit
et requirit diuisas dispones armo
nicas unam habet ut misceat
et sustentet corpus altam ut vegetet
et augeat alteram ut moueat et
sensificet et hoc quidem non uno
modo sicut nec unus est tamen sen
sus carnis sed e exterior est et inte
rior multiplex quas inter armonias
non dubiu qn pma in psone se
cda excedat sedam terna et ura de
reliquis Neq negat aliquis qn mp
dictis operationibus utitur et egeat
anima rationalis organo corpeo sicut
est forma corpis organa physica
hominem inesse constituens Verum
sup est alia pfectior operatio rationa
lis aime sup terrenales in qua quiem
ni angelus quam operationem diam
intellectualem in qua radicaliter liber
tas arbitrii que libertas est facultas
de mis et voluntatis qua nec volun
tas sine ratione eligeret nec ratio
sine voluntate vellet libertas idco
complectitur vtramq vim Pia
sius her operatio intellectualis quius
in se no sit organica psupponit tame
dispones organicam in sensibus
pternaim inferioribus pfectior In
diorem et quietiorem qm aliqua
sit alacri Omne em intelligente
sicut dicit ena de lee nime est fan
tasmata speculari Adiungis amena
et algazel cum similibus videntur
intellectum desuper illustrationes ab in
telligentijs sine consensu pmo nel
inspectione fantasmatum posse suscipe
hinc prophetas et diuinationes tem i
vigilia qm in somnijs saluae in
tuitur sicut aliqui videntur fanta
sias bruto omes et homi a celes
tibus corpibus exoriri longu neo
prosequi est opimones singulas fide
annus ad compendiu et dicamus ut
cepimus q intelligendo pimus et
species intelligibiles efficiendo necesse
est fantasma speculari non certe q
hactiq sed ordinata prima et linda
si liberu arbitriu debeat de pfectu
stabile et integru Cu aute mille
modis primo primis contigit ipsu qua
si ipius libu arbitriu precipitat et ar
monia dissolutionem nisi soluter
impediri ut in insanis et furiosis
ebrijs et amentibus multi nisi im
pfectam habeat ut in pueris nisi insta
bilem et variam ut in feminis et in ci
bus genealiter qm variis passionibus
affecti sint tandem integra vt habe
tur hmoi dispo ad quecq intelligibi
lia ipter defectum cosurgente ex nati
uel academili applone Uno sit ut
diversi vigeant usu liberi arbitrij qn
dam in ipsis altel in alijs et nequaq
in vnis Unde dicemus de diversis ho
minibus ai varietatem istam diversis te
poribus pius eodem die et fere de mo
mento in momentu cognoscat homo q
se distruxerit aiter in sero dum sume
ritus alit iudicat qm repletus sobrius
qm ebrius mansuetus qm ira furiosus
virgil qm pomposiculosus amans qm
mundus continens qm libidinosus stimu
latus hilaris qm exaltatus et ita
de reliquis sine nuo Neq tame adhi
arbitrium melancholicus fantasias ipse
infimas medicina traduit ex historijs
vel experimento vana generatas formati
one exemplo grata fantasia firmius gref
sis obtenebrata fantasmata terroris
et horroris sicut puer plus in tenebris
inde clamas et fugiens Ultra errc
semper tristes sint aliqui aliqn edi
uerso iocularitet let
Deficitur 3 m merui sedi

Serein metrum secundi

Splendidi solis radij mendos
Exhibent se tuetur fidem
Si serenus sit medioq; puro
Aer primo sydere refulgens
Sintule roris plumee ve dense
Rarus aut nubes uel opaca nubes
Pendulus sese p mane librant
Frangitur aurea radius aetherei
Diuisibus fulsas tribuit figuras
Aulle pretendens oculis colores
Preditis mutat plumosus agricolis
Halo lunaris varia uel orta
Sol uel occasu spene mestens
Par mobilitis speculis videre
In quibus disceat color et figura
Pro situ tali variaq; forma
Est agens virtus animi supina
Quae uel ut esset mediis in prima
Parte passima speret in ultima
Effluxe duat sed speculatur
Pyrius grossi simulachra sensus
Quis ne fert cedri medullis
Cum gibus fimos uenpi putato
Hos uagos nitpes pendos et aureos
Aliue nitens nior est et ordo
Pulcher aptatus nisi placenti
En hes eam ad sapienter aptas
Cure sit eiusus rationis usus
Arbitrio plene nec mest fiducia

Prosa quarta secundi
monachus

Intelligo volucer quam late pateat
ratio de finitatis cordis de fal
lacibus mundanis animi presertim
no sum quia meminisse debet homo sua
gilitatis et imperfectionis sue Nam
quidni inueniat aliquis qui plurib
mgmodis uel nullo non sit ob
noxius Sed quemadmodu de uicijs
orientis dicat optimus ille est qui mi
nus uegetur ita liber ille dicendus est
qui non ulla cuiusmodi homi modu
nullacobnoxijs fantasijs irretitur
Peccat nuo sermo noster uni simp
sit exordii ut ostinus sibi fiat vo
luter Peccat volo finisimq; inde
uestigando ydolacone adiene mi
serper contione gent sue q; eu theo
logia ad reformandu uolumtatem
suam Summe uolumtas p mutus an
helat ut eius habitaculis erat cor
retti ac pinde ueris pascua et tranquilli
Sed quia de qua uolumtate sermo fiet
poterat ignorari distinctio tenebris
de uolumtate subiuncta est Reddim pro
inde uacuo aere in uolumtate proditur
libertas arbitrii quo finalius apparet
quanta admuatur progredientes igit
Diamus q; intellectus postquam inspere
rit fatasmata potest inde species in
telligibiles elicere denudando quodamo
do eas a mali rone et in eis ex
plorans a galina quale hoc est simu
lacrum uel conceptu unu uniuersalem
unu speculi duo facto intellectu ta
lis actuatus iam potest vagoanari
non inspecto fantasmate ia silogizat
discurrit regulas arcui sibi formal
generales et infallibiles ad exemplar
artis prime Negq; neganda est hec vis
intellectiua ni de uirtute estimatiua
fateamur q; ex sensatis elicit spes
inspectatas ut omis immanem exigua
lupi Ac no dum semel actuata fi
cerit per fantasmata ortum habita
ex aliquo sensibi exteriori iam pot
alia sibi formare mihi grus inspi
no uel virgilia aliter non Cum sig
nu est q; a natura ceu non sompm
ant neq; fantasiantur de coloibus
neq; de eis figuram habent ullam dem
eq; per ytemplationem ut alibi dicendo
est uent mens ad intelligentiam
puram et simplicem sine motu uel
discursu ad exemplar licet imperfecti
ualde simphas intelligene dumme q
uno ytemplatur utrum prima pe
tim et futura et insene centri intelli
gibilis stabilis dat animis moueri sic
uana et uanitas respint et intelli
git omnia que motui subiecta sunt
Ad hunc statum theologia suadet aspi
rare cui quanto proximor tanto sub
limior et liberior est uolumtas que
uelud ex alto iubet et imperat sen
suali uolumtati ppter cuius tractum
fiant nec ppter motu animalis appetitus
non deserit locu suum quo adhereat
deo ponens meo spem sua fide ang
dilationem dum si inuita sapient ue
bum sicut phariseus cor suum fingat

ad patrem ut sit in substantie
non dat in illis ex sui intellectuale
nisi ab alio immissa fuerit visitatio
sm qua regitur agitur atq; dirigi
tur non quidem fatali necessitate seu
fluctuatione fortuita Colligimus
enim ex immensa diuine cognitionis vi
uacitate longe sup nrm cognoscendi
modu simul ut ex voluntatis libertate
q apud eu michil est fortuitu michil
casuale michil insuper ad ex nouu nil
fatale Hanc p̃mi est q̃ michil agi
tur ? mundo q̃n ab etno p̃uidit illo
deus ei rom serie causaru ordinauit
rum Deus apud homes p̃ter quo
ru intentionē prodeūt effectus ex va
riaq; ignotaru q̃ eis causaru cōcur
su quēad modu vide est in mutuatio
ne thesauri diu in terra foditur ut
exhalatur non ut aurū inventum
hinc ortū habuit fortasse illud aristo
telis q̃ ubi magis est de intellectu ibi
minus de fortuna Nec quidem adeo
q̃ ubi tonitr est p̃intellectu michil fortui
ti est Si uō fortuna quis trāsferat
ad causam p̃ducentē effectus q̃m dicun
tur in ordine ad nos fortuiti sic pri
mā causam dicē possimus esse fortui
tā quia p̃uidit et mediate con
tulit ad omnē effectū dedisset hor
nō virgilius verū epytheton for
tune dicens fortuna omnipotens et
sallustius sēd profecto magis fortuna
in omnibus dominatur Terū de fati neces
sitate liquet ex p̃missis q̃ michil in
rebus creatis tale sit factu ad p̃mā
causā comparatum que nulla actionis
naturā constringitur neq; respectu ce
li neq; respectu terre et omniū que ei⁹
sunt Coactus tū differētes in actio
nibus que dicūtur mālis quibus nō est
animus ratio ipa nec ex cogitatu vllā
habuit libertatis seu contingentie rage
do ex principiis suis nitentes aliter
in hentibus eo ipsum rōnem ādibus
imposuisse facultas est volendi uel no
lendi sm indigniū ppter cōmissum
mus si ad p̃mā causam naturaliter age
ntia rationalia illa nō necessario sed contingē
ter efficiūt motus suos hoc ? mundā
lis fuit vis solem ita ignem ita
mare terrā et bestias ppriū est fide
libus Datur magis regula q̃ in omni
productione si occurreret aliq̃ causa libe
re contingens a gens quinq; fuit naturā
coagentes effectus ille contingens pro
ducitur Una nec patet q̃ actus
electionis create voluntatis spontaneus con
tingentia ex divina scientia tollatur cū
tamen ex ipsius et ex ipsorum diuina agnitionis
Tullium nō minus voluerit his que
dicta sunt repugnādi neq; aliū philo
sophū loquentē apud eundē de fatali
necessitate reprehendā puta Dns atq;
men q̃rebatur nonnullos apud quos
deus ita consideratur tanq; ex superue
nus qui vnico semel impio instituit
et vniuersum mundum diuina Dominus vniuer
sa q̃ rei ppriū officiū quēadmodū ter
renus rex instituit uel exercitui suum
uel curiā medicorū et legū et artifex
aliq̃ horologiū ipe nō denuo ma
nu emendans neq; solicitus per singu
la Diuinatur hanc estimationē suam
fulcire per vulgatū illud Augustini
Verbum deus sic res administrat ut eas
ipsos motus agere sinat quos et ipse
futuros ore dixit Ego sum deus et nō
mutor volentes ita est monache
pedeūt tales ad supinus impudentiam
phantasmatum opinionem quā insectan
tur multiplicium fratrum ac exis
timatio Verbū vulgatum quoniā vi
debis aliquos si ad scripturam sacrā
se cōtulerint michil pendē uel utri
dere simpliciter eius ea q̃ maxiā
pbā continentur historiis hominis mē
inuit alius de narrationes historiarū
que et sibi splendore et veru gestarū
magnitudine nō minores existimāt
Determinate hoc mihi est qui historias
habet scripturas sacras put meis atenta
revelauit deus per ipsas longe pri
us antiquis fierent Ex quibus pul
cherrime ac salubrime pariter eliciē
tur Eluceat primo divina omnipo
tentia simul et prudentia regentis
omnia que teruntur tanq; rectoris qui
in terra quive voluntas sue seruire fiat
universa nunc per bonos nunc per ma
los adiuuans quia nō est sapiēs neq;
consilium adeo q̃ homines uel demones
implent propositum venerabilis dei

du ronatur illam nel effuge nel fuis
tuce Dimr me exemplū pendimus
Joseph et expōimus nim alijs in fab
bus aquis morsus et danda simle
pcantus, cum re ab ssp nūs Ln
restur prca q pmūacones dei frete
per pphetas nel spūrā condicone
sepe remūt liret expressa non sit
fm varietate meloris nel deteio
ris et voluntī apud illos quibus
nel pro quibus hūsmoi denūnacō
nes fiūt hor de roma vespeī mutu
tarū hor ac pma vespeī ecclie et
ma de reliquis liquet Relinquitur
ideo semper hominibus Dum viatores
sumt pmē locis et pie orationis ar
q adnersionis effectis nec ex pmun
bilitate dei nel pmūacionū sue de
pena locus datur Ehuenit aplus
non esse premendū do prosola pros
peritatis adepcione nel adnersitat
cuitacione tempali que veritatis
euangelio manifestius nra dicta et qui
lex Antiqua tempalia cōmoda uel
incōmoda remūerans exponet Est
equidem pmū pstantius meito nl
aute tempale pstantius est virtute
Et nequ eis stoicus dicē sapiens est vir
tutem esse pmū sui sicut vicii sū
pmū penam habet Alligendi fuerit
hoies ad laboiosa virtutū opa et a
suis voluptuōnibus vitiosis arcendi per
speratum aliquod maius tam pmū
qm supplinū Ad quod phia quia
pmge non potuit hic desinat cum
fua ospolatione dicens et illi qui
volentes sunt exhortationibus nel p
dicationibus bū instinctu ad amorem
dei pmittit pro illo quasi commutato
nem quadam bona tempalia ut
dimittat ut sanitatem ut prolem
egregiam aut aliquod simulū sic
cum et cortex lute vetus pretendebat
q̄ius minus pphetia et Elenan vi
ri spūalia sub his tēpalibus p
missionibus obumbrata concupent et
gustarent sed de hoc lacnus misera q̄m
restat postremo exhortat Dimme volu
tatis ad p velibet actione extra
libamina que solo nutu temperatoz
bem q̄ orationes spes q̄ ure dirī
quuntur no manifeste ad deū q̄ius
immutabilem quia extra omia muta
re sui et potest Dum vult et hoc e
spūalis motus mstius cum exactis
quem obedientialem nominare pos
sumus ut eius sequatur impetū
quecūmodō de assensu ei⁹ ne
vacuū fiat dm solet Et profecto
si deus simat res agē pros motus
cōsequens est ut eos possit nel impe
dire nel mutare aliquā non tamen
sineret sed agerit vellet nollet
Et nē etiam ministrando nōne reponi
tur in ordine causarū quas ab in
imo deus instituit pius aūt motus
angelorū liber est in agendo pmde
siqui spūalia ponora sunt tempali
bus tamē illoū sunt in fine in
tempalibus mutatio punit exigit
gratuitū regimen spūalium pser
tim ad finem eterne beatitudinis
consequendū In hac aūt regione
nel ordine spūalium reponitur
Dumma caritatis pacifice fides
spes et cultus quibus motus in
dinus et quasi spūalis est impetus
miracula Dum expedit ut quod in
aquis validis terra appareat unda
in medio sorbeat ardentis sitis ve
nis veris quod mores nr asseruamus
et quod longe mauis operabilius q̄
est fit per istius vnctis et oratio
nem eis subueniam ut expeditius
sit et alacre liberū arbitrium vol
tans humane ad dnigend pedes sue
affectionis et mte nostre in via pa
cis et salutis Ad cōfirmādū precor
Dumme voluntatem suam eidemq̄ pre
sens spūs dicendo cum pheta ut in
mentū factus sum apud te et ego
sum rea tenuisti manū dexteram
meā et in voluntate tua dōnisti
me vñ habet collationem dei p
sentis timuit dare sub hac metro
Adnatū et nūm seculō

Lumis orbis subsidium sibi
querit a videnti
Cui phis inest ut imago audiat
Immensus pericli
garem dū rendit puer assumtae ei

vt manū dat

Dat quia non valet se fingere
Tuerit hmr tm tamen
vulne fractis qm meditanima
Sicut hmr requirit
potat amarg vrit et ignibus
hmr obedit vltro
Limbus iphanis sibi quere
Jure vult peritum
Dulcis nec refugit sua crede
Tonstrus sm met
Cur igitur cen pueris Gaudisq; mal
Jnris et ignia nos trade
de
xpe ubi qm vite per ora. Pis opem
Tuo sin na valet disima
referre
vi nel arte pelli
Dic pennis quo vis mora nulla sit
Ibit alacris mens. Si caro tardat
pgne pmila anima te sequetur
Grata nec inuidia ai murmure
pgat aut trahetur
Cur pan sitens annulet nona
Dum luret merci

Explicat liber 7m Incipit ter
cius prosa pma.

Missum voluere desiderans
rensus exte audire ver
bum super consolacone
pegrm sollicitam eiu super hac am
ditatem ex pinguj cordis mei tri
ca quere loco tempeq; pnemt in
telligis. Volmer. Spes ut dixi mo
nache solatur eu confugiens ad eu
tunq; ad thronu gne ad templum
et aram misericordie ad archam fe
deris ad libertu asilum ad finam
petu et soldum hitus il natura
siquidem ita [illegible] videmus institutu
ut debilior sintamne fornoi sic vitis
ulmo edera querit naufragus
inbule pneriis mari Dolatur
ipm pterea septima sat reuelab
demersum inidam regimis a pma
volitate libertina nus ma con
formis ee debet Tneadmodum
vco per spem vis rasabilis sicp
hmoi conformitate tonahs or
dinatur et ex consequen a mpisti bi
dum ira fiedt reformis et subdi
ta q; rpins et dei sit vni velle
et vni nolle quod amittere ppn
est vides ait q; nasabilis per i
pacenca contristatur et per ig
noranam seducitur tonahs dem
reps igitur complebitur serino su
per impedimet hmoi tollend
primu per paam alteru per doctri
na ubi nomulla que in pcedens diu
ponierant misereatur monacho
Placet qd dns qm et doctoris vestr
dacionem sinmariam et dicendo
rii luadri ordine tradis Volmer
Locuturus ergo de consolacone per
paam certe nu video id agere si de
moderamine zeli michaneo habet
itaq; zelus inter passiones ncheme
nam multu Andr sapiente dum
sicut mfernus emulacio prefert
msuper sibi spem mstice quo sit
estimator ad nocendu dn denat
Tund em efficacius ad nocendum
qm familiaris inimicis et qm de
momu meridiana quod angelis
se hostis trasfert Porro zelus et
si qnq; significat laudam qnq; odi
um aliqui nuncupacionem premunt
hoc zelo pur est desideriu ncheme
quo quis meliora ea tollere que
rei sibi dilecte videntur adversa
Sic homo zelat pro vxore ne me
chus abutatur ea et hinc zelotypia
mater pro filia ne violetur nusq;
pro domo dei volens ab ea tollere
quodcunq; videret scandalum un
illud est zelus domus tue comedit
me cui verendam simt discipuli
xpi dn eicerei vendentes et eme
tes de templo seu domo dei zelu
hinc ultimu laudant qui dixit
Nullum esse deo acceptius sacrifi
cu qm zelu animarum pcedendem
si comitetur ipm benignolencia dis
cretio et constancia que ea fide seat
aut temperat zelus certe si
paueris ipm gladio berupin i ma
nu furiosi ignem eursus et fulmen
sine obice piungenti

Primu meteli Tercij

Ingens flamma rapax
libera si manet
maior supina dñi pudicitas
Vorat
Duo plus absq; mo tor ti
da candunt estas fulgūbus nec
us emicat. Ehsusq; vapor dissipat
Est ygm sanctis zelus
tissima
et estuat.

Iunius ex stimulis q̄ uehementior
Iunibit cohibe far teneat modum
Tollidunt meos se pariter duo
Affectus minui singulus improbus
Hunc impellit amor hunc furit odium
Zelus nam q̄ rem diligit et colit
Sedulus patitur primus matus
Ira corripitur rabiem nec inspirat
Odit persequitur nec regnet capit
Fingit instiga tendit ardua
Supra posse ferox frāgitur et ruit
Cetera multa theus que pcunt sil'

Prosa secunda terci
monarchus.

Nonne zelus excusatur
Si volucer ppter intentionem bonam finis etiam si
sequeret ut dum vult tollere scandala a domo dei satagens ab hoibus
uel hēses corrigi uel symoniā abiu
uel tyrānidem compesci. Vtorne
suffraganie sibi vbum xpi Ihesu
lus tuus qui est intentio fuerit
simplex totū corpus tuū luminum
erit. Volucer audisti xpm alibi
dicentem. Ecce venit hoā et nunc
est ut omnes qui interfint vocabitur se obsequium pstare deo
cū dixerit q̄ hec intentio reddi
derit eos reos maiestatis absque
noxa. Quid quesq; modos magi
excogitauit quin zelus legis atque
qua pugnabant xpm velle sibi
nectere. Degnibus aplis testis
mihi phibeo ab quod zelū habent
sed non secundum. Primum nullos
inuenimus ex hēsim enim hac re
pestate quos fefellit talis zelus
eollendi scandala a domo dei per
hanc sunt illam pdicatores via

Nunc hēses corrūpunt romana ecclie q̄ sine eo stat salus con
tra dominicos. Omissalis ecclie
q̄ sint vt venenū effusum sup
eam. Quibus symone ostima
contra platonem statum splendidū
et amplam summam q̄ a seculis
ribus erepti possint eis omnia
corrūpere religiosorū obpugnatam. q̄
adulsantur libram legis xpi. et
estimat questum pientem com
omnem frialiter presidentiam
q̄ nullus pstatus q̄ nullus exem
in pmo motu iuste dominatur ne
q̄ platus est negl sacros q̄n mi
nistat vadere fundatur ut dicit
hinibus pfidentie et ita de plūs
Dum enim dissimulerint mores sū
orum sint errores dampnatus est
prelatus q̄n dissimulans in cul
pabatur abusus exemplo mōdum
sum desciscent sbm Dum roma
nam expelle morbum. Cum re
miscueris velum cetera que dies bel
lorum differunt super turbatione
iudicij vacuus. Addit adhuc
nē exemplū aliud et id plane
celebre. Eximius ait sepius no
mullos qui vigilates loquuntur
filia sompnambulis michi pene
dicetes q̄d sibi rohēat hanc passio
nem media frenesim vulgus
fantasiam uel veneriam gallice
resonare denominat. Cuius causa
est quia frequentius hys verū mens
oculis sanis utimur proue
nebus ad exē potius q̄ ad modū
dum sompnates presertim illi
quos exercere opa vigilantium
experti est qui cum expergefacti
fuerint inueniūt se deceptos ma
quo sono indigo quantumcūq; usi
fuerint in sompnijs velut si vi
gilia se gessisse profecto no dis
similiter euenit aliquibus vehemē
ter affectis et passionatis quod
in vigilia sensibus aptis patiūtur
aliquid simile dormientibus sui
cis ronsopm et sporati ne de
beriati passionū radicatarū fuo

sranibus qui uiret co timr sibi vi
deantur sapientes at uirtuosi ut
uel liberales uel magnanimi ut
humiles uel valde zelantes rē pub
licam uerumptamen cessantibus
huiusmodi passionibus intrinsecus
in uigilia uirtutis et ueritatis
se quasi somniasse atque aliquo se
merito nobiliter fefellisse Nec
pe quibus eadem ex aliqua parte
spiritus domus nidoris adeo quo mi
nus clamoribus ex aduso monen
tibus possent aut uellent expergisci
nec suadentibus obedire Cur ita
nisi quia simulacra uirtutis minus fa
bricant pro ueris uirtutibus ampler
antur ni sorte primo paratus ubi me
ttitur imquitas sibi dicens zelū esse
qm furor est insana que crudelitas
est uerbotione qne dissimulatio est p
dementia que calliditas est et ira de
cretis Sic ira sic inuidia sic odium
sic amor in excellentia iudicii eadē
ms obfuscant conspiciūt et ira ex ce
cant qui dum durantem durat uero
quoque plus quoque minus pro uarietate ho
minum moribus pro consuetudine pro
uoluptate pro oblationibus datis à
acceptis Odiūt et refugiūt qui hac
spiali infirmitate laborant reprehendi si
ut letargicus expergisci ueniunt alio
rū consilia nempe qui plus aliis sa
pere salubrem in hac uita animum et ni
hil uidere Dissimuli apud se ut ment
tos prēa qui se non sequūtur nihil
uel de negligenti torpore nra ea
que dei que rei publice sint aut de
dissimulatione uel mordacitate timēe
cruciatur et rident uiderunt tamq
asinus mansuetus in omne periculum
uelut quēte cos in manu consilii su
do nato qui scribis resistat asona
thus Non tales alicui quales erat
ephor symeon et leui quorū a pre
maledictus furor quia pernax et
indignans quia dura Sed quo pacto
ueri zeli regimen possabimur audire
desidero Doluor uerum zeli ele
uate quesq desipit qui dixit illum
comedit zelus domus dei q scandala

que uidet in celia tolle uult si pos
si no potest tollendat et gemit Vulga
ta ueo regula habet illud possumus
quod de iure possumus ubi nouerimus
plurimum interesse in eo qui zelat si fi
gimur ante ordinata aut si aret illa
uerbigi tamē obstinata lex illa iuste
quod iustum est exegeris a monachus
uellem separare super hoc sermone ue
ret et primo de zelo fingendi potesta
te doluer fiat ira et quot insidiis
expositus est iste zelus aeque insidi
atur impotencia quia habet sapiens
noli uelle fieri iudex nisi uirtute
ualeas uerumpere inquinatos Iudex
magis quod aliud agit professus suam
nuq exercitium no habet facultate
nisi iustitia exponē uel contemptui
uel distrimi insidiatur ignoran
tia eorū que status requirit de cog
noscenda hoc in plano plurimus rec
pectu legis euangelice hoc in secula
ribus quo ad multos constitutio
nes inuenimus quales esse damnona
biles mechanicas manent mi quos no
reapiuntur nisi qui in arte sua peritus
est Tentat etiam in aliquibus ira
tus hunc zelum defuisse experientie que
uel accipere facit omnia ut tandem ch
gratiue nedum id quod de se licet sed
quod expedit id est qd expedire fit ar
tenua cristianarū qualitate Ten
tat alios in constitutione p sectionis
eorū que bñ per ofiliatam conclusa
inceptia que sunt quos uel rea uel
subortens uel humanus timor nisor
tumq contra se uel affingens dentia cathe
dra iudicij Duo contumacius ob
firmantur alij in malo pensitantes
et regnis fame quodam pudore vir
tutis nequiuia uidentur exemplo multitu
quos metam nisi mortem uiaosus
fuge pudor impellit Quid exitiosius
precipitio de consiliariis mendacibus
et corruptis a quorū seductione vir
aliquis in potentatu constitutus se
uerus est Quidē nostrarijs et primo
ribus si regeretur culpa in eos qui
tales eligunt nec corrigūt qui sola
ms super sibi placentia Sin uolūt qua
lis erat achab Verū quippe est illud
sapientis principis qui libenter audit uba

mendacij oñes mñstros habet ?pios
Efficanssimū mſuper corruptiuū zeh
bom et debitū notat ſp̃ma ei expe
na eſſe mimeū ꝛcepione a manu
lingua uel obſequio unde ſequit ar
repto ꝓnacij ſimil ꝓ reatu dap
nans unū abſoluens alterū que ꝺia
phibuiſſe legitur cognatus morſi dū
eidem optime polite forma deſtribe
ret ꝺicit qui ſe ſuffiacē exiſtimāt
rempublicam regē ſi cōſumcionū one
ra multiplicauerit ſi ſuas penales
ut exactiones ſublimauerint ma
neant aiūt ipi negligēres ſimules far
ri pedagogis ꝛeprobis qui neglgen
nam ſuam et gnaiā puerē ſe
putāt ſi pueris ſuis amacones re
bras mouerint ſi uberibus coſde
affererint ſmicēs alios ſuis ita cō
ſtuicombus ꝓnimus mheūtes ut
nullā eppkeye ꝓtrem admittere
velmr ſuant aut poſſint apndgnos
ſumil aus ſepe ſtima ĩuſticia ſtra
lij paſſim hac eppkeye uel equita
tis regula ſit abuñtur q̃ mihil ĩ le
gibus nichil m cōſtitucombus et re
gulis ſuis manet ſtabile cū tamen
ꝓpmi aut liber poſſe enam ĩmonaſ
terijſ regimen exracionabili legum
ſuarū ſtabilitē ꝛeſultet ſimplius
qmꝺ de puerilē ſcandaloſibq̃ moꝺis
cenſendū eſt ex quibus redditur con
temptibilis tam vita q̃m aūtas regi
tiua unde conſequant mobediencia
ſubditorū ꝓmant inſe ꝓſus ut mgo
dñi ꝓmantur mquo ꝺlmquit ꝺda
m exemplo eſt an mdeū peccāt ſubdita
ſint oñia ꝓua ſubdita rebellia ſimul
et adiſa ita ena ut caro ꝓpa ꝺicmꝺ
q̃ aliq̃ paā ſubditorē redimēdat m
ꝓſidentes ner mmrū dum conſideres
ſunt m malicia q̃mittēdo ul' omitte
do ſicut hely legimus ad filios ſſlud
uō magis ſtupendū exemplū grā ſ
moyſe qui verbor ꝓvidentiſſimus
extitit cuꝺ her ẏba ſint nec mmrā
da ait indignacio in ꝓplm am mich
quoq̃ uarijs ꝺnō ꝓpter vos ꝺixit nō
in ingrediet illuc non dubiū m ter
ram ꝓmiſſionis ꝙonachus Dirus
eſt hic ſermo ꝓ regētibus ꝙ poluter
Durus facor adeo ꝙ beatos ꝓdica
re compellor illos qui ſolmodo
ſua ꝛētenti ſunt quales paā grego
rius ſuſpiraut habentes hanc ad
gratiam q̃ abſolui ſint a ꝛmulis
publici regimis precomij tm̃q̃ ſui
tenamus placet
Tm mereū Terij.

Monachi clauſtrū pia ꝛeludit
ꝛemot ſeptis mortua mūdi
Eius regimen fere recuſat
Pompaſq̃ ſuas deſerit oñes
Ami ſupnis impiosa
Regnat celle conditur antro
Regio ſit ei manſio teh
Nil ſibi vane gloria laudis
Et ẏnot rudeha turpia ſeda
Haurit ſeſtus diſcolus extra
Dū ore vrit zelus amarꝰ
Vel dolor aper ira uel ira
Nil ſallace grā fame
Garrula palpas lubēa ner ſpes
Et placet horret ferre tumultus
Trepidos q̃ metus anxia pom
Et nacia medijs ꝓbibus ereāt
Namq̃ aſſiduus turbine vaſto
Teditur auris publica vita
Et ue ꝓſumut debilis in ſe
homēs ꝓpio pondē corpo
Et ẏnor nugas emma ſtaudes
Lites rabidas vnica mozes
Anxiuſq̃ portat calculus aia
Dandus ſup eſt am rabie
Quid tūs unat ul' ꝓmi'
Inde vitā mox puram
Scrupulosq̃ pati nugit arce
Fit vermem ror lacerātem
Indic vanaq̃ quam verſus
Sme ubido ſordibus opplens
Nūc ſenestras claudē mox
Pstat et vn ſenſibus ymis
Celata corde mente pudica
Et nā non turbat ſeua cmordens
Extra popli cura rerepta
Fera mors ſibi ſit comma vite
Una ſpes ihūs eſt vnus mihi
De ſmrtoris quos colnſſe
Genuit merens et prece ſidat
Prosa terna terij libri
ꝙ Monachus

Ulde voluere ne dñi claus
tralem vitam extollis sis
mulosus rei publice que pe
ruet vnq̃ sine vãribus Sed nega
ret ista vita suis virtutibus suisse reinp
tacionibus tanto maioribus quanto
assumptio celebrior adissus principes
tenebrarũ hui⁹ mũdi habenda sibi
est et plusq̃ humana Deinq̃ scrt
dampnacionem serui pigri qui ta
lenti sibi credit absondit mstida
rio pomtq̃ lucrum sub modio Nã
sapiã abscondim et thesaurus ĩme
sus que vnitas m verũ chamdaut
quoq̃ deus vmeinq̃ primo sino que
pereuntem qui nõ saluat dñi potest or
ndir Volucr hic est rede nr laque
us magnus quo solet zelus impio
bus sr̃duce primos ut ambulent m
magnis et altems a se nõ sim sciam
magna quippe sibi videntur psumptio
omis Sna re sinp re multũq̃ dñs
noster aduena scrum quesiuit theolo
giam q̃ consilint archiepiscopi Igitur
audire cupis qualit̃ her zeli decepto
rogno scenda declinandaq̃ sit ab illis
quos nondũ administrio publica h
gnos detinuit primo et quos habet
relligio ne mundus eos per hanc sedu
none resorbeat quales inuenti sint ab
qui ex dampnabilioribus quo p̃mã fi
dem retinã fecerũt paucitur alii non
pauci noviaq̃ inuentores sub nutr
mirãtes q̃ dna sua negauit ualeos
trãsmitt̃ decendo eo silendo nouã
do diuigendo inuita datam sibi sciam
molestie ferentes oiũ sinũ quasi dice
rent ut quid primo hec dna nõ uent
qui dirigat eos iter rectũ quis eos
ruat meo horẽ super eos nl'ad eos
Volucr Est ut dixi ingenuissimus q̃
primã dicenũ se primus ad sobriem
tem sapẽ qui aliorũ sicũ doctores ram
in amb̃itate desiderant ut cognosce
rent qua rone zelus suus mode
rãdus est et quibus finib⁹ coerceri
dus archiepiscopus Expedit ne quasdã
super hac re dari regulas breues et
solidas Volucr Expedit ampe et
in primis certũ habeto q̃ prãtem regi
tuã in ecclesiam Jerarchia si superi
or non imponit et iubet eam nemo
laudabiliter et iure suscipit ul' exer
cet Talis minuit se gloriant et in
greit non vocatus a deo tamq̃ aaron
Permittit locum vemens ad impa
ctus impudenter antapat descensiue
ni enborc audiuerius enim quis te
destruit iudicem super nos Itaque
sacrãm hanc si nemo imponit dicat
Augustin⁹ vacandũ est otio ronqui
rende vitande adde nel studio zpne
salutis Neq̃ oñdens indiget auxilio
nõ pro salute aliorũ ut secũ labo
remus nõ vomat Amplius prãtem
regnitã nõ consequitur aliquis ex
solo titulo sciẽe nel eruditõe mis ill'
tantus imo nec ex perpetione hrẽe
mysteriis in theologia facultate q̃
hrenna nõ obligat se suscipietem si
ydoneitatem eius nouerat p̃inde
prãtem hanc regnitã si superior le
gitimus sit deus sit homo iubet et
imponit oportet recipe qd̃ postan
dicas excusationis causas ut i nostr
sint et semia superior pstat in se
tentia refutatem cui quid excusa
ret ab obediẽa nisi ꝑnum forte
iudicii quo sibi iudicat indignũ
tali missione Sed superiori subiacere
oportet nedũ que volumus affectu
sed etiã nrelleus siu iudicii Aliogn
missillam mittas ista specie humiliat
se pallians arrogãtia dicenda est
eo periculosior quo sibi iudicat hui
hor et quo sensu suũ pferre non
dubitat sensui iudiciogq̃ superiorum
Subinde prãtem regnitam pte
alicui uel pere ul'apparere homo bri
sibi ostuus q̃ non posse sed prodesse
vult sit et potest transmitt̃ caueat
ne mentiatur ut sepe sit inquietus
sibi arbitror hoc intendebat aphis
qui epãnum mauit considerat hom
opus desiderat sed ut inquietudinem
abiret subiuxit Oportet aut epm
sine crimine ad tit̃ Hic ysaias dno
querenti que iubet rndit Ecce
ego mitte me Veni se iam ardens
calculo purgatũ cognouerat potrat
hr primo ignis ipse qui posses ad
martiriũ qui possedant ipi Phebã

Hodie nō suspecta minus hec appe
titio ne grauet eam nō zelus arā
stō nel psumptio nel manus gloia
nel ambitio nel merita in oculo lan
te vnē nel mpidims ditare gens
carnem et sanguinem aut demū in
expienta ptahs hmōi regimine dās
audacia de viribus ppis sibiq; blā
diens q; estimans ecīe eueller q;
destruer pderet et dissiparet edifi
caret et plātaret Exphis io vero
longe medebit aliter et tenebit ui
debit q; puersi difficile corrigunt
et stultoru infinitus est nūs nidebit
opa dei q; nemo possit corrige quē
ille desperat videbit q; de p'medita
tis pcāi et dulis timet famam luc
famam illius fieriq; postmodū neq;
hoc neq; illud videbit se longe fieri et
confundi ab expectatione sua et velud
a torrente rapido alioqn ac ratus
erat trahi Aduenerit demq; quato
facilius esse speculadem in cella nl
studio deserere sibi pulcherū bonū re
gimis modū in re publica quam
exequēdo predicare aplis q; de hoīb; cēsus nrē etatis quēn
tibus exemplones expectationes ad
beneficia quibus onera est alioqn
aura pro quibus nel adipiscendis
nel retinendis se limbus inclinant
simplicibus cōsumit Volue vide
rint ipi qualis sua sit intentio et
quē sibi finem principalit cōstituit po
test tragi fide ut ydoneus alīq; seruī
re deo i regimie publico q;at illud
mte dans ee consequēs et tamq; pcāi
dare sustentatione vite q;e sufficie
tem habē quatenus absq; mendicitate
nel impatronato sibi late pernat
in hoc statu laboru quete deo Nec
est timere hoc imputandū symoniace
prauitati sicut nec dum frequētan
tes ecclīas horas canonicas ad recipien
das distributiones cotidianas et pbi
tas aut dum viarius deseruit vn
aure suspiciens inde stipendiū dig
nus est operarius mercede et cibo suo
Dicam amplius si profitetur aq;s
viam claustralem canonicalē mise
ricors illic sufficienter sustentari aliqn
no minuitur neq; tamē symonia
cus est dum intento principalis est
seruire deo et sustentatio finis est ad
illū finem et sub illo ubi aūt vnū
prece aliud tam no duo sed vnū sunt
Monachus Apparet loqui famosubli
ter in excusationem symonie quam
tāta pene mala de recta dampnat qua
amplianda ita nitidus aliqn q; pene
michi apud ecclīasticos timemet ne
si verū sentiret a symonia nō in
fecta Sed hoc interim omisso ali mul
tus que magis scolastice tractāda sū
pfare quod scripsi de zelo moderamo
ne per pacem vespis fraterne cor
rectionis Volumen Correctio frater
na cū sit opus elemosine spūalis da
tum sub assignatione precio Si pena
uerit unte frat nimis cū semp qm
dem obligat non pro semp omittes
da quippe est dum probabiliter appa
ret quod fiet nel finis nel in dete
riorationē convertendi hoc aut probabil
estimatur de peccatibus ex malicia
et consuetudine puersa non ex ig
norantia Certis in correctione indi
gata ubi potest detrimentū scandali
illius qui puniri debet qm sit p salu
te medii illius sed tamen rei publice
sed ut pena celeris cedat alijs in
exemplū potest nūquam hoc omnio
correctio dum probabiliter apparet q;
peccatū alterius pse nel alium corrige
re sicut familiaris non est de
necessitate parcendus a petro etiā di
mitte si verisimiliter timeat modus
q; sustentans per se nel alios non
pibit Q'na sup re nemo debet sibi
fabricare leue scrupulos tamq; de
necessitate propn sint nec ab aliis
plurimis que nel pergendi nl agi
possunt nisi ea timores dimittis
sionis Attento preā q; temeritas
frequens esset et vsu patrie indi
um corrigere sicut quasi emulari
operantem ubi potest occurrere mult
plex excusationis locus nel cone
fugitare grue ut in puellis et
puellis et tenuibus aliude polleant a
q;bus eos declinare nec se corrige
re est leue pfumendū Parcius

162

attendere debet ista correctio ne pr̃
grediatur mullatenꝰ ordine iuris
chiñ quo mfiores vcdua habent ad
deum per superiores ecĩa ubi videtur ī
superioribus nel in ecĩa ul' lata cul
pa non mde publicã potestatem vsur
per aliquos nec in pdicatõe neq; m
sacrãmentoꝝ mistratione neq; in su
periori ecĩa subditꝰ sanctã reprehen
sione que non edificationẽ morũ sed
indignationẽ causat et contemptũ
Estant spãlibus aliquid obiiciendũ
cũ eos quoꝝ cõfessiones audiuntur
ut extra negi publice negi priatim
arguantur inde pino negi laudentur
negi aplaudatur ipa via fugiente vene
randus in virtutibꝰ nel fictionis aut
ritus glorificationis gloiationis ilau
dato nel diffinitionis per indirectũ
in despectibus nõ laudatis ajona
tibus difficile certe inuenĩ pro pre
sidentibus in vtroq; foro qua sic ob
iurganter corrigẽ sit se gerẽ quasi pe
nitus in cõfessione inaudientes Vñ
ad ulciora pgens duc quali moderatio
ne sit exercenda talis correctio vo
luerit vnaq; nonciam impedo nec eã
auferre et minime eã contuelia ul'
impetio ajendar eiñ correctio m
ore dñi melioꝝ sit exemplo patris
amantis filiũ hũilitate lacrimis et mansue
tudine neq; formidabilem est hui ne
mina seruentur hũilitas ubi nulla
est que fragi timeatur reprendi auri
tas Quod pr̃imis dissimulanda sint
peccata nel iuniorũ ne pdant vere
cundiam nel seniorũ ne pessimentur
per impunitatem recipiendi non sint
pfertim in publico sed nec eis delin
quentibus est plausibile assensum ap̃des
se silentiũ cũ fuae subsit sanctã cert
pro sua correctione et mã ne pecte
mus emendare porro si pter mala fa
que det nam xpiane religionis in
ficiant publice ñ scandalo pusillo
silentiũ soluend' est et tota libertate
ñr dirigendũ aut gemimus ad superiore
defendi Vñ si rom pontifex sit in supe
ioribus et mfioribus tanta sincerita
te pmicm enim in hijs que fidei
sunt pter depugnationem intellectus
et indebitato timore emunctum po

tentiores oranti ereãnt alioqꝝ
trahent hos violentia istos fauo
ribus adeo q; nec perit sanctũ consi
liũ nec indoctos rom moꝝ libere
dabit dissimulabit poenis aut m
ueritatis subuersionem ꝑpendenter ibit
horas si defensio catholicæ ꝓ veritatis
exponenda sit in publico per ꝑsonas
priatas videtur ambigua quã vno
loco inbet dñs esto fidelis usq; ad mo
tem et laudatur qui pro lege dei sui
certauit usq; ad mortem et a vbis
impioꝝ nõ timuit exemplo Johã
ne baptiste Alio loco vox xpi est no
lite sanctis dare canibus neq; pina
bis margaritas aute porcis aiũ rap
ere continuo subiuncta est ne dans late
retur et verbum dei conculcetur
a ꝑfanis Vñ vereor o voluere
ne regnet hec consideratio pegrinũ
nrm sua ꝓfectionẽ in causa fidei
mee coram ordinario iudice mihi m
pposa sac consilij nam quid mde pro
uenerit audies quid dicatur q; agitur
voluere Nolo fiat mõ tibi responso
lamorem hac mre ueri sermonem
hinnitus seorsum Ereiñ qua fronte
de sacro ofilio suspicionem de priapo
rũ moraliũ veritate dubitationem
de pcessu indicario offensionem cõ
cepisset Sed acepto opendioso my
nissis documentis absolutos a pnbh
nis respicens ꝛc

Terentij metrũ veriꝰ felix mmuꝰ
prior etas

Qvia forte vomat te deus hac
de tempestate agas nr hyanti // m
Zelus asimo nona vota
Vine sint alnea velmque
Tractent quibus est data cura
Non te nocuit pme quietis
Sis sufficiens ubi quesp
Nec roguat alius sodes
In se retinet status omis
Vtilitas mysteriũ ꝑfue diuiñ
Quod sine statuis nequit alter
Expia feres lemore
Nonq; magis ope fisus
Febrem pauens mo dextrã
Ajutat latus huic me leuã

Primu[m] ventre cubat modo dorso
hinc pare cavet qua secum
ferat mr malu[m] suus omis
Idcirco locus gravis angit
Se corrigat et parit int
pacem sibi det q[ue] quietem
Tua non aliter ponetur
Gratu[m] veterus dns cor
Tu[m] dona dedit sat abunde
Ymeris eis sine culpa
Sic prodeetis omnibus apte
prosa quarta tercie
ajonachus

Quia rone fiet o volucre vt sp
hamus omnibus profiat
Volucre Numeru[m] bn[um] vne
do An ignoras q[uo]m[odo] pau[m] offendit
nedum deum sed omnem impio sno
subdita[m] creatura[m] que ideo arma[n]t
et pugnat con[tra] insensatos noctes p
tercia nedum pena[m] sed toti hoi[n]i to
taq[ue] que est velut unu[m] corpus tam
q[uam] aces ordinata nu[n]q[uam] non pot sine
lesiua debili rone quantalibet pu
uel mo[n]strua[m] uel erupt qualitercu[n]q[ue] fit
arpaco nugaq[ue] hinc pende v[er]tutem
unus mlto magis omnibus p[re]cie:
Vnde sumpsit ortum psalmus se per
bum phrops ego sum omn[i] timen
ti te et custodie[n]ti mandata tua
Vis insipere sore quatum segregam
bis et eranis sit vtilis inopsen ora
tem i monte dum pugnet isr[ael] inspi
ritu Demq[ue] quis nesciat vana esse ma
nus oratione q[uam] p oratione vana
Dolemus nec liberius orat q[uam] or
mpatus Tolle orones timentem
deu[m] q[uid] prodest obsecro labor in
gnantu[m] se ul[tra] p[ro]dicto uel monedo
uel corrigendo q[uam] medicus cra no
monet sapiens orare ut opa sua di
rigat deus | Penset ergo solicitus
quatum potest corrige delinquentes
absens et tacens si bn[e] vixerit et
orauerit melius cu[m] et non aliter
sibi datu[m] est tolle scandala ab ecclia
sed crebro ingemuit Iuxta visione
ezechiel de hijnbus signu[m] thau in
frontibus virorum | penset quantum
differunt habet exitor correctio
q[uam] tum sollicite turbaro[n]is puto

gnabit elige p[ro]ximu[m] marie sede
his non matthe mistranus desit
zelum quise ad martham q[uo]d
sollicita non turbatu[m] erga plura
reliquerit eu[m] aliis sanct si corpus
unum et unicu[m] vite aq[ue] suffiat
obediens redde sine sp[iritu]m quotidia
nis intercapedinibus continue mo
neris illud et castigatus illud q[uo]d
rensendu[m] primis de tot corporibus
tot capitibus tot spiritibus alienis
nec coniuncta Specat aliquis
se correctu[m] si hos et illos verbo
sno docat sibi p[ri]mitus segr correctus
si valet et dn[u]m non poterit huius
sapiat hec si erroneu[m] arcuter se
cu[m] solumemus grabi aget deo q[uo]d no
imposuit hominibus super capita sua
insebitur q[uo]d constituit in publica
potestate non indignabitur nec cum
labitur Attendet quid dns ad Job
direxit Si habes brachiu[m] sicut deus
et si voce simili tonas dissipe sup
bos in furore tuo et respice omem
arrogantem humilia | ubi dorset apere
opus hoc solus est dei Unde per
psalmu[m] sci nubet neq[ue] zelantes in
nentes iniquitatem q[uo]d nec nu
tandi sunt tales nec spretu dni
tus instituto omne corripiendi
Ut queris exercere zelum rone pa
ves q[uo]d queris cos de tra perde da
bo tibi antidotu[m] sine uberi sine
pitu sine virga sine cathe sine fla
gellis aut vulne sine tuo pudo
Bene vive tibi et pro aliis ora
ipos tolera et geme mihil aliud
tibi tome sum est sed inde grande
as q[uo]d alleviatus ip[s]e fuisse Cur
aliene intricabris vite cur alie
nu[m] iudicabis servu[m] cur talento
vis vti m non tibi arridos ips
q[uo]d palam est abuti queritis
illius q[uo]d penuria aliis prenda
recipe nolunt cauens sibi ne ab
iam gloria q[uo]d a paulo dissimu
mus ut sit iuge ab ingiudicet
remunerato[r]e recipientis et no
recipientem aborisu[m] sin demq[ue] de
mento Monarchus Quadesalu

Laurer paſſam mzch moderaro
ne ſuſpiciendā vnde rōſingit
conſolatoria quibꝫ multa ꝑcep
hijs quos ſuſceptū non ligat officiū
Laderes pellem aliqua ſup cede
patiēne virtute et in ꝑmis au
ditū eſt patiēna aut opus hab
ꝑfectum Volunter ꝯnās ꝓfectione
hoīs in dei dilectōne ſuper oīa
et ꝑter ſe conſtituit ideo finis leg
dilecto petro qui neſciat vera
dilectionem non in ſpeciebꝫ ſed adiuſtis
mſpm Adiuſtas nempe ſola pe
lutet eſt Si quis in ꝑpetuate ne
rus amator ſit venit ad te deus ni
auro ſil argento niſi amitate cui ho
nolſtema cum quiete a tempta
noibus mtis et feriis recipis eum
laudas ḡnas agis dubiū michi e
ſi munera dei non deū diligit fraz
qui deū nel amat nel in eo ſperat
pro omodo tempoh talle amodū
deſpabit et oderit venit deus ꝯ eo
minatus hijs oībus ſed cū pau
pere egnudme tribulatione ſi ꝑſe
ras in amore ſi in ḡnarū actione
modo opus amitate perfectū eſt
oſtendit ad deum qui nec dloē nr
mopa ꝑſus diſtedit ab eius acre
neq; em dolere vicū eſt ſed ꝑter
dolorem michil vinoſum amittē
laus eſt egregia Dicunt apud ph
loſophia vere ſplendideq; ſuaſio
nes ad paſſam ḥer vult am red
dere ſin compotem liberiq; vina
reprobat laudatq; virtutes ondit
onē ꝑmi ſuauenti pena eſſe/ oīa
aute virtus magnū ſui ꝑmiū eſt
Addit malos eſſe impotentes nec
adipiſci quod cupiūt bom vēs de
ſiderioꝝ ſuoꝝ quibus a ꝑpetunt
ſū mū bonū compotes ſunt Ma
phanſone dimittis dij ſumt
Docet tm ſuis fortuna oīdem bo
nam eſſe et q̄ ſepe plus adiecta
qm ꝑſpera pdeſt Demq; milla po
teſt in ſtis mſortibus inuictibi
bus et cadnis bonis atq; fortui
tis meliri nel hamari felicitasq;
ſufficientiam que potentia q̄ vene
rationē celebritatem letitia ſtabili
tas veras donet Speciosa quedā
ſunt iſta aut doctrina ad phiam ni
tū ni audiūtur oblectant ſed mſe
rijs maloꝝ amor ſēnus eſt Oſtendē
da ſunt ꝑ theologiā amor felicitat
qua pete et mſeicias omīno peſſi
ma qua refugē Deremus in cui
ceſſū ꝓtem mortem non eſſe n
mendam abhoreret Nolite timere
ait eos qui occidit corpus ſed eū
qui poteſt animam et corpus mit
tere in gehennā ignis Cum cui
triplex ſit maloꝝ pena quedā eo
tractu quedam mſlicta quedā per
miſſa ꝑma plimū michilpendimt
ner animaduertit quia phia n vere pro
bat magna eſſe quia ꝑuat animā
magno ymmo bono tollens ab eo
modū ſpem et ordinē ꝓfluita pena
quia ſenſū doloris mfert plus cru
meſtitur et fingitur Terrenam ut
ꝑma no attendit poteres Dimm
pena preteri priderim ꝑmittitur
miſtio dei indigno ad alia et alia ꝛ
bro labi Theologia nō ꝓpanoꝝ
phie dotinas ſi vere ſi ve ſint ſi fa
lſitates aggbat eis vtens mire ſuo
et authoritas reddens ſi bono bo
fiores ſint illiat ſi noxijs acerbi
bus imite ſint ſepat Paoſum a
vijs illud vetuſtis aliud extimmas
qui michil iniquitatis michil ſcele
Dim michil falſi nel noxij ſecū
mouet no ſiſtit in conſideatione ſo
la mutabilitatis rerū mſra labenū
in ſalabilitate ſortis humane in im
ꝑfectione ſallax cū oīa que mū
dus mſeior oſtentat que ſint diuine
opes dignitates regna gloria volup
tates que frequentius rendunt in
contra Erigit ſe confeſtim alas
vegetiens vera beatitudinis formā
no ſimulacrū quoddam nel ydolū
beatitudinis quale ſtatuas ponē viſi
ſunt in honeſto q̄ ſumptibus ꝑmit
eſt p anſ obſeruatione mores po
litissima cena ꝓcia manu ſinul egit

catho fm eos quere poteſt quam ſe viam breuem et expeditã ſed me
diator direxit ad libertatem dñe
de pcrimis volũtibus epicury ſi
nos pm bom pla contemplatiõ q
lem loquis eſt aristoles beatitudo
dici poteſt ſublimore et etiam dat
theologia in nr̃a aspũ monſtrat mo
mẽtaneã et breue hor ſiry tribulationis
ſiſ̃ modũ mensũ glorie ponderis ope
rai in nobis extremplanbus non eaq
mentur ſed q̃ non videntur eñdit.
ex adũſo imperiã inestimabile fuer
atiam qualem nullus phanaũ esse
pisse visus est Quid aũt timentur
habẽ cernebatur pena temporalis quã
talibet crne vite et mors collata in
nis certe q̃ ictus lenis virge ad ſup
plicũ capitale pertendi et regnũ
consequẽdum Nec pponatur vtrũ
q̃ puerulo queratur quid eligat e
duobus morſe pan nel virgam nõ
dubiũ q̃n virgã orabit enã flens
ſi negetur a timens et horrens pa
nem sibi edmerso nel suspendiũ ul
mendũ hinc precos dñi flagellan
tur et clamãt tidẽ solemnis tenen
tes prio illam sapientis finem y
ga cum rebis et aiam eius ab in
ferno libãbis Nos ũ grandius
nih pueri gemmis exandescimus
misericordiam ad modũ dei flagel
lum illudq̃ per impatientiam cum
primis ut possimus quas nõ ab in
feno silicet liberãe nos queat pa
ter noster deus Tribulatio quid pa
tas tibi theologia suasiua sit Deum
deo sanctosq̃ suos et sanctas hono
ra p̃ speraberis in seculo Christe dñe
ois pax gloria feneris ad votum
sic videlicet docebit sapiens filiã
redens ad seruitutem dei p̃para am
miã tuã ad temptationem sic apls
omẽs qui pia volunt vnicẽ in xp̃o
pſecutionem patiuntur Sic xp̃us
dicens Si me patrem habuissent
et matrem habuissent sic sancti sequi esse nec er
emplo nostrum Expectandũ ho
ra est: p̃parandus animus ad tribulo
nem q̃ nobis vtq̃ talis fiet qualis
animus erit veniens de cetero nul
lesies mortem et mortem e
ruet nos si volumus tribulatio si no
lumus premet nos bis midpiã ha
q̃ omino impossibile est non flagel
lari nel hic ad piam nel in futuro
ad exterminationẽ Festinamus sem
per ad dñm flagellantem ad pietã
misericordiarũ corrigentem si vere
non vane nõ simulatorie non feld
m sompno expiam dicimur et sim⁹
Nec eñ venire potest aliunde tribula
tio tenet quippe ligniũ leonem nr̃
nalem ne fugiat quatinus vellet
nõ ille sed detinens eũ regendus
est non ad insaniam quis alius sit
homo sit bestia sit ignis sit aqua
nimẽdus est tunicatine moderans
ille deus et hinc oritur magna
securitas Nolo dicat si aliquis non
temptabo dñm aduersus illa que
nãs fert actio liberum eñ natu
re rectore est deus utens illa pro
ut libet ad salutem electorũ ad
cõmoditates se diligentiã qualis
emũdate sunt a yphens et sanctis
diligent eruditur per flagella pu
gnat et medetur doctrinas in sptu
alis multiplicat quod yphete quod
vocans quod nocens cum ceteris
nisi manat Compellit mire vo
tos ad nupcias lacrimas alienis in
meam illuminans exutis frangens hui
oculũ eruens alii manũ reddẽs
sepe viam malas spinis negans a
buler per eas in interitum Tribu
latio et temptatio ista cui est pars
omnũ venenatũ homo quippe nasci
ad laborem si demeruisti te equo
animo id ferre equum est si nobi bo
nostrius et grande quia maior te
mercedis manet Quid precor
p̃ absit temptationibus nullo pac
to pro vita duatur que miseria
est rollera quã habes q̃na diu
decerit rectus esto sanctus alterã
nobi formassis asperior Credẽ non
erant horum deus ab auo voluptã
tibus ut hic noluam sibi cõstituerent
sed in labore vitã et eruditione
Auferes ays michi patrem in glo
ria michi diuitias in ecclesiã

non aufero sed iuuo mo streams
viam quia per pressura mundi
pax per mfamia gloria per iopia
dimitte per luctum et miseria ba
timdo quod est omne bonu gpantur
Ad exercenti pro pena die et re qua
agimus pl em declinor silentium
suadet cerime ampe.

Quarti mercu tercij

Iuiter coenos Job vir hoestus
ayulm refulgens plebeanor
simplex trecm scens te deus opifice
pectus fidelis cernit mfamis
Genies eoas exupeuans minis
Hagais et amplo vellugo gregc
Bobus camelis atq; laboribus
Agnis agellis plurima turba q;
Iecuue debens magnifice fuit
Talem flagellis experiri sathan
Tempestate diuris no alter valet
Dn malignus viribus pfpiam
Ni act supinus fas dirs sibi
Iaxis habenis hmr furiosior
Tradit ruine protinus omia.
Septena proles du bibit ac edit
Tres et soceos obruit hos dominus
Quinta vem turbine fidatus
Job vero vna trpe manenor
Ferri recenti vobore diuior
Opes ruig altre fixa pene fuit
Simplex deo mox luia dirigit
Crates rependens religiosius
Dique adisti vis pereant ait
fiat voluntas tua deus tua
hmr edocemur quicta per aspa
Quoque impellos mere quemt
Quis deprendis nia deus vnius
Fontes reprimat acre tbulano
Ac nocetes roborat et probat
Tumsq; dicat mens bn subdita
Que nodasti et repens pe
Cratus libenr restituo cape
Dis per latices ense nel igmbus
Inferre lmquo. gracilis aciptis
Dr forte qua si panpibus datem
Bi te voantem non satis audio
Compelle nestes delacerasti rathe
Demu pur vis diuno sim mitis
Exphat terenus liber

Incipit quartus. Prosa prima

Peracto diebus locutus es o
Volucer quemadmodu pegnus
me suam in theolo a queret
consolationem in oibus que cumstant
ei tribulacombus Nunc per tua
fidem edicit Nusquid non pemitet
eu plimoru que uel in fraudem uel
in grauh rosilio gessisse memit mo
rigra cessione et electione contende
mu de ptate subdendo de pate consilij
mo cui causas fidei eam pfert que
detestatur homadia sine legitima
auctoimate ppetrata mm sequelis si
bi que causa totius pene turbacois
michi fuisse regnu disterpentis
ut aiut pmarin fuit quatinus alia
dent alij cupidine effrenem drandi
uel vindicta expetendi Nusquid in
alijs saltem sacpulis sua cosia
remordetur Volucer Quis gloria
tur o monache midum pe cor hec
quis dixerit Innocens et mundus su
quis no consistatis sub mdicijs dei
terribilis in consilijs super filios
hoim non trepidauerit hmr assidue
Job verebar omia opa mea ait deo
scies q; non pceres delinquen et
iteru si voluerit meum contende
non poteo respondere unu pro mille
Tm cosonus est oracio pphetica Ne
mutes in indignu au seruo tuo Dne
qz non iustificabitur in conspcu tuo
omis vivens Et rursum Si mq
tates obseruaueris dne dne quis susti
nebit porro quid psalmus se cu cete
ris inolnes sibiq; vilescens humi
confessione promiserit legimus
omes iustitie mre tamq; pannus me
struate Quis igitur iustitias suas
nesciat gloriabundus ostentauerit
deo plus qu pannum confusionis sue
mulier no viro loquiem demq; noncr
terreuer apli verbis dicentis mihi
michi pauus sum sed non in hoc iu
stificatus sum Tanta redemit indipis
se sapiens timide simt inquit et in
rebe omes prudencie mre Et alibi
pcauu cor hois et insensatibile qs
cognoscet illud Monarchus Quid agit
igitur pro serenatone tonitue sue ut

ao sit in pace locus suus ipeq; dormiat in idipm. Dolunter Doctrinam cosulit qua theologia tradit scola iudicat aliu agendu esse de sententiis magis orientibus et his que prima sunt aut super hos que agibilia summa respicit faciemus. ex p̄nis profecto se minere negotium habuit angere poenis eoa iudice deo ita tamen ne desperet sin per misericordia eius sed in solidiorem p̄mia assurgat formidat ne esse se posuerit sibi laqueos inimicus latentes et abditos in via hac viam qua ambulabat neq; eni dubius sit rectissimus est q̄ idipm qd̄ p̄ferum est v̄itatem esse catholicam cui op positos errores in pios atq; pestiferos exerminari q̄rebat ordine iudicio Cstra cui se iudicat obligatu firmiter credet et millatenꝰ dubitare de nona et intellectu diuinorum p̄ceptorum Aliqui se fidelem quo pacto repu tavet cum septimus sit dubius in fide infidelis est Quod vnq; velitarem habet dum quis illa dubitat que per euidentiam sacre scripture ita tenetur et explicata fide tenet Neq; cui generalis sufficerit credulitas in multis nisi specialis assueuit plus aut minus uerba pronauerit euidentie qualitatem Verum si iuxta hoc iter veritatis posuerit scandalu angelus sathane qui se transfigurat in angelu luns non ma est usque quaq; certus Neq; sutor sancto veritatis ita p̄texerit cui deus q timore non habuerit a timore nostro a sagitta volante in die a negotio ambulante in tenebris ab incursu et demonio meridiano De monstrum plane meridianu dixerit sanctu quod et fallit et sub specie tamen boni non qualiscuq; sed magni boni fallaciam tegit hic est laqueus magnorum virorum diu magni non humiles sunt mon tibus suis Deus p̄cipue magis q̄m alie ne eminentior pendentie dei extollit se in regimine sua sicut torrens deu p̄tera sic agunt qui sancto et si non vbo dicent mani

nra excelsa et non dns scat hec omnia quippe dum p̄mere mo liones suas arrogantia stupha no sub sequi in humilitate lacrimo et mansuetudine sepius memistur Demq; sup modu terribile est illa sapientis tormentu Est via que videtur homi ista et nouissima eius ducit ad mortem beatus ille uir sapiens testimonio qui se per est plenus qua insi in timore dei se mistanter teneuerit cito sub uertetur domus sua Noli ptera nimiu zelonacke si tales inter uos dacones potius pauear et extimescat p̄sertim cum perfecta caritatem que foras mittit timore non se p̄sumat adeptu ptria habe se regnos cet nullam nel imperfectam ezech Exterruisti me talia de timore differens et in hos me tenuisti scrupulos dubie questionis si pro speciale ei publice si pro defensione veritatis catholice si pro eruditu nel delinquentium correctione quinis homu se debeat exponere sed pdere solitariu et re primere sapiente esse qui no curat in cuius manus inundus sit Nam sibi pauit qui dorent nichil de aglo dum quod dubiu est an bonu sit et ponit eu se periculo et qui amat pericula dicit sapiens peribit in illoquis audeat sub tuta ueri humana me moriue quidpiam demergens palam prosequendo amplecti Dolunter ludebit si seruis fuit exordina sanctu fundamentu sit iustitia fidei p̄cepto sua pro qua certandu est usq; ad mortem corpis nel in anima animi moriendi

Primi meterum quarti

Liber in malis adeo humanis
In simplum pecunie condemnatis
precepta nanie qd idoneo sint
Legem qd nunq̄am per indelebile
Iuuene puis uiris in cordibus fixerunt
Nam omnium mubesq; flagitio
Obscena in non primus sicuido
Crue pena cum vera mentium sint
In malis sepe docent hoc impie
Illuxit ergo sibi uelle per fidem

finisse inbens figuris et ymaginibus
Mandata seruet hec dei vigil tui
Si non ingrs uel pire finiuerus vie
sed aliter.

Monachus

Sed auenda sint o volui scan
dala ve-ni homi per quem
scandala veniut Obseruandu
est preterea in collectione zgamoru
ne simul eradicetur et triticu Dole
rat dns ne mala nubentur que si vol
h zgeminr dnorcs asserentur exito
Cur etiam sic sacrarum sic heretici
plerisq; dmittuntur nec impugnan
tur imo sic agere consiliu est ubi om
nes est in culpa ne deteriora sequa
tur Volunt dicendala pharizeorum
contemnenda docet veritas sinite
inquit eos cecos sunt et duces ceco
rum talia quippe vitare nec possumus nec
debemus Sed neq; deprehenda e veri
tas aut vite aut doctrine uel mistice
dum certi habemus q; prohibentur
modo silentio et opposita falsitas fir
matetur iuxta regulam Ceteroqui
non resistitur approbatur ysoth
Dedit Ere seruio nec ad materiam
que de zelo tractata est redit preterea
in aliam difficultatem qualiter et
qn certa omnia q; defensio catholice
veritatis nos plus affert momenti
qn uilia edificationis qn si plus of
fert nonne tenenda erat missio xpi
sinius monita Nolite serm dare ca
nibus ne margaritis non tollat
dis consona est Volunt adhiben
da est fraterne pro dissimilitudine diffimil
tas istius que plures mouit doctri
nalis vna distinctio aut uel igno
rantia uel malitia nunc multos cecas
philosophos atq; theologos contumba
uit Tragi certitudo vna est sup na
turalis altera naturalis vna moralis ul
tra hos certitudo super naturalis in se
habet quod non sit aliquem sic as
sentire et falli Et hec iterum certitu
do dmittitur qua queda est euidentie
rationis et intuitiue in patria beatorum
Alia euidentie rationis reuelate et
illustrande apostolorum Terna so
lus adhesione in speculo et enigma
que non euidentie rationis immittit
auctoritatis diuine qualem certitudi
fides habet et possint in credentibus si
dei idem Est enim quedam hmoi cer
titudo tanta q; per nullam potentiam
creatam diuinam et absolutam fallax esse po
test aliquo deus neq; semetipm hac
philosophia scola non vidit neq; stoycorum
neq; peripateticorum neq; academico
rum hec certitudo pro suo sue distincto
mq; membro fidelibus omnibus diu pe
regrinantur in via quemadmodum quos fides
certitudine nedum diuersam articulos
fidei sed totam sacre scripture necdum necess
se est actu uel habitu implicite ul' ex
plicite qualiter credendo cum sint negi
bilis possint Alioqui unum qd' patrum
est extinctum dubius in fide mfidelis est
Certitudinem hanc in matribus tale
vidimus ut absq; vlla dubitatione mal
lent relinquere vitam qm fidem Cete
rum paulus hac subnixus expertus
vehemenam animus asserens ad
diuinalem aut antecedens fuebat im
possibile Quam inquit si angelus
de celo nobis euangelizauerit preter
id quod euangelizatum est anathema sit
Negi tamen negandum est qm paulus
ulla certitudine adhesionis per fidem cer
titudine habuerit euidentie per enuncia
tionis illustrationem et quodammodo
in transitu seu raptu per gloriam por
to certitudinem altera que naturalis di
catur Quemmodo que talis est q; no
stat per naturam q; aquinas habet assen
nat et fidelium hanc angelis et pa
patetici hanc et stoyci philosophi posuerunt
nobis possibilem in primis principiis
esse notis cognitis fiducet ex sola ter
minorum apprehensione ut quod quod
libet est uel non est posuerunt et in
clusionibus demonstrationis et in euiden
tiam deductus per talia principia qm
admodum dixerunt mathematicam scien
nam esse certissimam Actademici in
quibus socrates carneades et a
cesio de hmoi posteriores aliqui nouam
ysi sint indixisse sciam michil scire
imo nec hoc scire q; nil sciamus ma
tollat voluerunt e medio certitudine
omnem dicentes de omni re ad vnum

ptem ex equo disputari posse et ita
neq; prima de qua loquimur sunt cer
titudine scientiales neq; naturales pu
tabant ullam esse Demq; certitudo
que moralis dicit potest nel amittis
tangitur ab aristotele una cum predi
ti certitudine in ethicorum suorum pri
ncipio cuius finis est disciplinati et in
una quaq; re certitudine querere ut
in exigendis materie Cum enim vicio
sum est maiori persuadentem querere
mathematicam et moralem demonstra
tem Non enim assurgit certitudo mo
ralis ex evidentia demonstrationis sed
ex probabilibus credentiis grossis et figu
ralibus magis ad unam partem quam ad
alteram Talem certitudine si pueri
negauerint academici si non eam p
terea sufficienter dixerint ad aliquid
moraliter operari viderint qua ratione
presumpserint aliquid uel agere boni
uel omittere mali Confortant ad
iudicium rationis quale debet esse certi
tudo certa est in se virtus alicuius
virtutis non est monarchus Audiuit
voluerit quia ex prima certitudine mi
ra possimus et debemus nos fideles
sine scrupulo corde credere ad iustitiam
et ore confiteri ad salutem prosequi de
fendere et tueri prudenter valleat ut an
ferature a nobis huiusmodi erudo In
telligo prima q magibilibus humanis
que tanta habent varietatem dicere
christo le et experientia teste et confir
magis quia arte constare videantur
sufficit tertia certitudo qualis non
semper scrupulos omnes abeunt sufficit
ut exempnat uel saltem sic quando
quasi no sint Sed qua ratione possit
hoc fieri sicut capio quid adiuuet ni
hil nec agat Voluerit de scrupulis
sicut prudentius iudicat alii agendi
esse Dum oriuntur et prius alii du
m eis que agenda sunt accurrerunt
De primis quidem opibus illam amplec
titur quemcumq; finem bonum magis
est ubi culpa agnoscit ubi culpa no est
confidenter et ad illud iustus principu
amisatore est sin Constituere itaq; se co
ram tremendo tribunali Christi iudicis dicto
quam quam audiret et sustinet amisante
eu quanto maiori securitate stet et po
test quatenus stat ei spes contribulam
et miseris confusio contra et hinc
diario cordis ita ut cadat a se peri
mudam ppe defensionis desperatione
Neq; enim vult eum divina instituta co
tendere Neq; constet pro misera testi
mu secum cum se veri silentium imponet
suadet potius ut clamet ventibus mag
nis Iste est equissime iudex deus iste
qui iusto iudicio suo damnandus e per
mittem eum in talibus et talibus super
numerii arene maris ita ut para sua
vix totius capet possit mundus sustem
abyssus multa et tenebrosa unusq;
que alium sibi damnationis abyssum
meruerint et iuocant et hoc dne e
us in voce catharactarum tuarum hoc e
viarii tuarii insecutabilium et iudi
cium accultorii in quibus homo con
stitutus inde non potest in amore
uel odio discretus sit neq; cognoscere
de suis opibus quemquam iusta inde
antine quo terminetur fine aut qua
distinctione iudicentur Clamisatus
me talia rectus non desperabis sedac
nisatoris testis et iudicis in se potes
agit exaggerans quantum pot dum
ena si rectus pili christiam fudisset fi
nnem quam in illo apli verbo si nos
iudicaremus no unq; iudicaremur do
mini sit nichilominus iudicijs quem con
fiten cuncti mors inferetur apud de
um vero apud quem est misericordia
et copiosa redemptio misericordia
hic dni vincit superexaltat iudici
um quo sit ut damnandus in iusta
iustitie heat aditu cum fiducia ad
thronu gre eius que salutat damp
nates se absolutionem consecutos in
auxilio opportuno precipue si dimiserit
homo ex corde debitoribus suis ut p
naptes veht eos sue glorie neq; vi
ctoriam querere cupiat sed oret pro salu
te sua quo fit ut fidem diuat deo dul
las verne sue pmittende heus dimitte
nobis debita nra sicut et nos dimitti
mus debitoribus nris monarchus
Talia frequenter audiuit voluerit si
qualit absit mendacio uel fictione pro
test in nichil tale aliquid agi nos qui
aphim est Esto nempe si de primis
opibus scrupuli sint in consilio no
idoneo ream se iudicale habet est
em scrupulus vanilaco quedam
dubitatio uel formido consurgens

ce alijs quibus grecturis debilibus
et meritis Alioqñ si ex vehemen
tibus argument et ptabilioribus de
hac parte qñ p alia dubitacio co
surgēt tñ non scrupulus solus ul le
uis trepidacio diu deberet sed moltis
de trāsgressione cōtudo amen vero
negt cautū inde ñr si quis hmōi nōi
scrupulos a fria tesi fiacione uel dis
suasionem ferret certam Nūquid
interrogam ab hoibus uel audire a seipō
negt uenire sibi volens vndebit qui
solos scrupulos se in peccare ream
et crimosam se dampnadam ex ipse
nomine magis in hoc casu de merito
qñ de pcō et ita poterit de salua none
qñ de dampnatione psumi Quo
pacto ferr igit contra se met ipam
dampnadi nis sñam Auget dubi
tationem apli dicti nichil nūqt pro im
mo aīt ut a vobis iudicer uel ab hu
mano die sed negt meipm diiudico qui
tamē alibi se ptiū fatetur mē per
multos quoru p̄mus ego sum Quo
qualem ad ista rñsionem adiena
nostet daret Volucer Qualem
munerū dat aplis dñs subdit ad pal
lentiā quodam pbrum qm me in
dicat dñs est et alibi Ano qd in me
nō habeat domū confortmē ad illud xpi
sūm ex ppīs loquitur mendax e
terrissima igitur nō scrupulosa ra
tione tenē debet orīs homo viuēs
qm sine gra dei dampnatus est qua
ppter nichilet se homo cognum potue
rit sibi vilescat se deiciat se gravet
in recognitione sua qua non habet
p deo dampnān rūderet quid obiect
dicēs amice nō facio tibi iniuriam ac
ipe qd tuū est et vade Quid e aut
illud tuū nisi primū nisi mendacū
legisti q suis Abbas agathon mori
ens fratribus circūstantibus an timet
et an in operibus suis confidet Respon
dit in veritate timeo nec confido in ope
ribus meis quoniam hec opera aīe dei
quia alia sūt iudicia dei alia homī ait
nachus Totus mi trede volui horro
re grauor totus mereor celesto tabesco
totus in deplorationem et in planctū
vehit desperationem dicens her audiēs
nec de ptīs nr de futuris agā sed o

Volucer Ait nō germanus tuus hac
consideratione sic vti minuit ut inter
tot p̄uencia mihi mala nr tot hosti
les euentus ac denoīs molestias per
ipam dnō ymno fortiorem assurgere
frat in spem solidiorem consolationem
et in multiplicē pacē quiescē aut tuo
rum et modū colluvio dicti poris. ex
posuit Jonathas ejusdē per dispensa
tionem em ad spem venie decussis cau
santer nichilominus scrupuli mēs mē
tionē mentis quam fluctuāe faciūt
aqua sicut musce molentes p̄bent
suauitatem odoris idest devotionis et
amoris sentimentū Emphaticē demū
expellunt et ex sustinde dilectum pusil
lā vehit Volucer Amplio consiliū
tm meritū quam Quos iudeos se
dere ecclesie.

Anim tabescit mee
Scrupulus exagminū.
Cor gemens et anxiatum
Presta fortius m spe
Filijs suis quid obest
Prudencia cura pīs sit
Pane filiorum fermis
Vt quiq̄ alatur
Sic cibo fecm frequenter
Pijs vestitur heres
Doceatur ut nēq̄m
Et speret cor premijs
Premiū solet munera
Fieri certantis
Nomine fluctus et procelle
Expurgant ymare crebro
Parturit filiū mater
Sed non absq̄ dolore
Letus alacris fies
Matrū prole beatis
Si memor dei recursus
Cur flamen habere

Prosa tetra quam Monachus.

O Pro quis blandimenta mundi
Spernere quis adipleuerit ihc
Nisi voti letemur cor meū ut
Amicat nomē tuū quis ad sacrificiū sa
lutis offendē accedere psumpserit si
fuit alienus a dilectione dei si arueāt
sunt mons pelleus nequo net vos
desuper refrigerans nec pluma ri
guus et fomentans madat sed sit sibi

celum eneum et terra ferrea deserta
et maiosa Volucer plurimos re
de mi fefellit nima sentimentoꝝ
hmoi cogitatio sen rapido hor i mre
luptus et begardis hor m ghusday
denotis no ꝑm suam exitum est qui
deliramenta rodis sui pro dei sentime
tis amplexades turpit erranerunt
Alij senestra conan sut ad michil passio
nalit affia cum sentiret apls aliam
legem repugnatem Alij mi deo se
volucerut tradē ꝙ omia deus agēt m
eis tatimodo passime se heimbus Alij
per ymanem aquas mendis cum spi
so tradit hi suam imsticam de deo
Ita tamen ꝙ dens non apphendatur
sub quatiq̄ rone ul'enus uel vel ul'
bom Dz abistis et a poribus mquitur
ubi meritū erit si dilatis polluere
nullus hzatur actus Ar uero qua
racne debeat cor tuū mediaꝫ inter
scrupulosū ac temptationū agitatio
nes se gerē te doceat exemplū pal
pabile Struitur naue quodam vas
nilo m quo super nisp̄dem erectam
hbeam est ex masuerso volubil'anis
ferrea nu anos asserta est per mag
netem qno fit ut m polo arctoo assidua
sit sua directio Non aliter cor affixū
dei dilone m fide spe ferri queunt
m deum potro sunt ex motu vasis
contentis acum agitatur actus acus
alorsum mue ad re nosum nue sinistre
sum vedit tamen semper m dnm
dum quescē simtur o fortuit turbatio
nem ac vacillationem cor pan videt
ex strepulosis morbis quodꝫ ꝙ has
mō per illas passionū fluctuationes
maneat attamen dummis amor sit
mus saltem m habitu quod sufficit
si non permitus exercere ipm homo et
ita sufficit utrāqꝫ inemanir con
stanor resiste primo ꝙ mo corpus ex
ponē martirio carens actu talibus
sentimentis qm alius abundanter
plenus eis Z tuae patet sigmm is
nū sensibilis suauitat messimatur
argue caritatem dei si non assecuit
comites caritatis signate per aplm
Caritas mquit patiens est benigna
est ois rehemens quas subingit omia
si fides si spes si rete virtutes m
formes esse possint dum deest cari
tas effugiens a mne latent supbie
nir no poterit septa sanctas Chi
tas igitur hanc suamtatem uteretur
humilitate et gradum actione gusti
cares fer m paucea et masuetudine
attendens ꝙ alm demon ab untur nā
li bono tenez cordis ut est i mulieri
bus fiat ero uerso potest gna male
bonū tale m adiutoriū sin sume et
vehemeaor et crebrior i nalescat pa
ternalis deuocio Dz dum surrexit
superbia quibus em non m sidetur q
vexare volunt aplm tollitur hr jur
interior vedtq̄ colaphizato tempta
nomis custos huius quo casu sus
ciat gna dei ner uore gnacionis
pnue et pueise dnum sibi devo
tis signū querat monachus ere
velabimur mō quod ab imis que
situm est qua ratione poterit aliqs
quisq̄m aggredi sub dubio ostitutū
an agat vere p ere meliori consule
mō sustinens certitudo non ha
benr pibit de mag omis acs distin
guendi veras a falsis immissio nes ghe
nas aut revelationes Volucer ha
bes super hoc ultimo scripta no patum
pegrini uri pmū no vessem cōi
que futura simt de prius quippe ta
dymmus sic obstuare conent ut no
reputetur culpa ubi culpa non e
aliqm causatur error ona consuetu
dinis quā si quodlibet attemptetur
fieri iam culpa est si statuet aliter
preterea sub hac dubitatione velut
ad vitandū nesias quid agentis
sit a sibi est ut no agat qm exponet
se discrimen quo casu rectū habeat
ꝙ peccat Dis igitur qm scientis
agere certus sis illud esse bonū negi
vitium contrariū Sed referet qua cer
titudine sustinet nempe certitudo
moralis qualē vocamus ut vel no
sis m peccādum facis quod in te est
aut saltem prim non manifestis no
nū per remeitatem exemplū gna
celebradi ozm est cui ex diligentia hu
manarum exquisitaq̄ Retenti mo
ralis hec certitudo per doctrinam collo
catur alterius rimi modicū unus
quisq̄ ex aliis autoritate alter

er ppria eruditione Terrus ab
er primitiuu consuetudine Sub primo
uenit mapietes et animales sub se
ndo profecties et rationales sub terro
pfecti et spiales Consonat phis
tradens tres homi maneies ad doc
trinam tuentri pam p septes dubiles
sint ipter dara sue oplexiones ar
monicam addo uel aliam gnam gra
tis datam qua fraliter agenda cons
pitur septimas ut augustinus intelligit
Sillin per alios eruditur sapien
tes ab eis intelligenda sptuitarii
aut si negligit credunt saltem d dic
tibus et obedit Terrii genus des
patum est ad doctrinam qui nequ doce
ri possunt neq docentibus assentire
uolut quibus rebus sint em plo
disoph qui multa ex bunt que per
humana domantur industriam et
canes et eqm ut symice uranes ah
que fiat scrino de reliquis puta p
religiosi instituendi principal cam
si fiunt auctas regnis cui magis
obedrena psidetur qui ipse ratiom
que in plinis dubia ualde est debi
lis et incerta pualere silter habet
her autoritas respall umori quoti
libet ad nigredo uel parentes quitu
dinis ipse ratiois uel nullum uel
imperfectu hnt hor pitagore fola
seruabat Sic iubet dns dicens In
terroga pres tuos et dicent tibi ma
iores tuos et annuabunt tibi ignio
res intelligo qui multi experientis eru
diti sunt in agnibus humanis quoti
tidiana tradit ac les ac recipienda
tamq precepta ipter in lin audisse
Extendit hor ad eos qui respectu
diuinoti ipter consuetudine exercita
tos habet sensus quales iam in pbi
tudine sibi ome sufficiut Super est
situs doctine modus ipositio mo via
mor dn sinhir magendis sufficia
ens et malis certitudo Orit mo
dus iste institutiq er studiosa pstru
ctione diuinoti madatoti qualesua
cet sapiens Vide tibi precipit deus
ulla cogita semper et in plurib oge
ribus eius ne fiabs curiosus Et
terti michi dulcius qui cognire in
madans dei hymr beati dicit psal
mista qui in lege dni meditat die
ac nocte cum ceris absq nio eden
tibus in hanc sniam Ira semel in
scto meis sins locutus est deus et d
ipm aut Job non repetet qui suffici
enter erudit et consulit rationabi
lelegantie primo fideli et integro
corde ayalingbs quidem et incredu
lis tenebrosior nde nascitur error
caligo quos in hennas olim nostro si
amplius nra hec etate pspicim fiut
qui ceremonias facti sint multi cu fo
res pugnatoti moraliu que sint de
primis impressionibus natie q cursus
digito ipio scripsit deus in tabulis
lapideis ad indelebilem memoria
repetens ea tno per fidei traditione
m euangelio Itaq ingere plangere
recq cospellimur

Terti metri quarti Quadris
fluente dimes auri gregite

Signma ihu proferat scm si
Ista fonte m lut oigo dei
sua phar sophie vitas prodiu
cua natia negnit ihnasse puer
Peuelat esse pauli apis eos
Atq docens et cum simplab gdiuit
Diu sibis mente cordis dauidice
Vult intellis subsit ut omis ei
pentq sensus ois vt se dneget
Debet homo totus obsequii dno
Par nepe bestiis parendo factus est
Indiget hymr fidei subdi collaudo
Vt abulet vite vias ne offendat
Pandit qualis sit hmo hendus ei
Precepta rursus inducat prius data
Na mors pusus obumbrauit ea
Vis ingredi viam madata serua
Roboat hic deudem xpus ialm leuat
Di pma pse nom precepta dei
Vtes speciem doret flaui abigua
In his fides si sit obscurior plena
Meridie palpas q no quid sup est
Jhu bemgne qd pt magis ma
Extius legem trade indubio
Ajoads et regulas vuedi de inceps
Et nos his euersis plebs tua sisn

Prosa qrta quarti . . piet

Monachus

Hoc est volucer qd' sto mo chabar
nuper inecti dum theologia
esse rez vñ sit q' nomnullos
ex theologis exprimur i' nullo meho
res d'nā non deūores cētis hoī
bus Volucer Nolo monache de alie
na vita theologoꝝ nec aliorū sen
tator ee nel censor curiosus hō vnī
redidi ꝓter qd' et locutus sum q' the
ologia non admuta fidei et aiam
inflat et offiat quē admodū de phia
rōnorū refert aplūs qm ꝓter mlā
tudinē dan sunt super alios hoīes
in vanū sensū Causam reddit qa
cū cognouissent deū non sicut deū
glorificauerunt nec gratias egerunt
Ingratitudinem vo maxime ee
in redemptū ul' abusū theologie qm
ihc nemo dubitauerit ꝓpea sinod
apud aquisgranū orator desiderauit. q ee
vt bonus director ꝑfectus in theologia
nouimus virū bonū in sacris lris
eruditū non quidem eruditione so
lius intellectus sed multo magis affec
tus ut ea que per theologiā intelli
git tradiurat ꝓ nugem vanitatione
in affectū cordis et exercitatione operis
quod sapiā sm nomē suū sapida sit
in bonis suauiter et iocunde i' malis
stabilit et arebo Illoq' tales in
star vere ferūt leās dampnatoris
sue dant aduersus semetipos et ore
suo indicāt plus instruit exemplo
vite qm instruat verbo doctrine
Sanctas denq' lras ꝓpudent sanctis m
quantis montibus et desiderijs subter
iure appellunt sensū a sūs patribus
traditū disturquētes imo sepe nec
nescis Nescia ꝓfecto est ꝑ magna
tanū qui se theologie ꝓfessores iac
tant imo ut expiri stupor sit ideo
ad ipe theologiam negant qm secu
ris aliis quotidie readit Esto sint
videas quēadmodū tanto dos hom
pclarissima veritate reprobis ad sna
aliorūq' ꝓfectum vtuntur quanto quā
to melius tanto fructuosiores eos q
ad sobrietatem eo non prudenter red
dit no vni vano uso sed potenti
ui Dicta sint hec interim q' nimis
animo tuo xpi mos gerē et solue
mur questio facta fil' ut eaque de
theologica complanone sibimus
qualiter a quibus ampienda sint
utiliter ꝙsumamus Consido m
dno q' apud ydiotas solliciros de
salute sua magis est firma fides
recta spes et suauis animus insa
bilis fructuosius in anno theolo
gice pene ideo non frustra sunt
qui apud repletos lris gignen
tibus suam illam quam suffle
diat aplūs oculum nec quis ne
gat quantū nebat aut excrem
in flatu Sunt alii qui culpabi
liter nostro tollerabilit erra
tes quos ex doctrina dum morale
quesierunt certitudinē nullā lu
men rōnis monet ad assensum
minimis agibilis minuendo satis
est si dicere potuerit hoc scriptum
est hoc tales doctor meā suasit
sit hoc alius ita posuit filis assi
nentibus verso ad solem dorso sole
dorem cui in nebulis quos ad
assensū solis nullus sufficit osten
dendus dignus absolue Cur ita q
dormis oculi meq' solliciti sunt
ubi no appetunt sol insi carnalibu
tus caligine plane lucis natura
nedum sensibilis sed intelligibi
lis ira habet ut quanto longius
ab origine ꝓtendimur eo fiat de
bilior rassior et subobscurior
ꝓpea si bene intellexale inquier
ad infima consideranda demergi
mur grossescit et crassescit quo
dam eo ipso quo reddimur su
periora quidam hinc inde conspice
sed neq' lumen veritatis amplit
ua nisi crebriori sit quadam re
luctatione tradunctionis humane
Monachus Exprimur ad scripta
dicis Sed quid ꝓfecto faciendū
sit infirmis Volucer monendi sū
ab ingressu studij non ita figere
solam in scripturis imbus sua ten
dendis memoriam ut primum mos
est qui exercetat intellectū rationē
ꝙ consulant ex quibus ꝓficiat

uel moralibus uel theologicis or
dinem hmodi constitucionem ta
lem fieret ut collustrentur Inmme
morii principio quod si uel no
lint uel nequeant recedant illustra
tis recognitent misericordie pstancia
hsiane conditionis que ad hec con
dita est ut totum sensibile mundi
qui per sensum poterat ingredi mu
nimendo species suas atq; humilitatem
reducant in primi principii dei am
quadā simplicitatem et puritatem i
pcedens adeo mundus fit ecclesie
utilior in suis pceptis quo longin
quior fuit melementis videre est
et in phis libris Finissis autē redditur
spiritalior magis ac magis peroptabi
lem agens intellectus in fantasmata
reputata ex quibus elicit sua veritate
species intelligibiles simplices et incorpeas
et sunt nam ex carne sensum caro
erat suo modo sicut quod natum ex intel
ligibili spū spūs est adeo quod ut non
dubitaneat Aplius dicē quia adhēt
deo unus spūs est cum eo Hac equidē
papa optat ad elevatos theologos
exercitatos ut ad theologicā institutum
que pabit gustationem tendit in simpli
citatem vbi quū vemendum est ad
agibilium tractationem oportet frustis
in miseria restituenda descendē aliquā
fallentur ista mei ad primos contrarii
lium principiorum hereunt adeo q̄ celin
sionis visionem omittent exemplo
astrologi cadent in foueam dū am
bulās respiat astra Demq; pfectus
erit qui studiosa circūspectione ver
sabitur in utroq; hunc inuisum theo
logum et cum theologo inuisum iudi
cabo quales sunt prīm doctores ergo
cum sint decretales decretaq; com
patre sint agonachus Faros affec
tans inuidi tales cum sine desidero
doluerat parum tollerat laborem fi
dei i multis uel etas uel ingenium ul
sumptus no suppetit Eligent plea
nissima agere anicilla videns se pe
risse habet contemptu sacram do
mum qua sterilem existimat Pa
thel misericordes fortassis lumpados hys

oculos treidet aliqui mordacius pec
catis hys hypocrisim cum se minime
iure sororio quidat honestare quam
quoq; agat nisi odie sine superbia ac
tantis parcam equum licebit obedire
Subinde pendis difficultate in
finitum quam habet moralem nego
nū dum ysaiam quum quia non
sanus est intelligere quid verum sit
et quid rectum sicut cadit sub ar
te tradi sed particulares circūstancias
que variabiles sunt neq; sub arte ne
q; sub doctrina venunt Circūspicere
nare est statum in pmis ea publice
tu morbis cum regenerari si mutata
consilium doceri nequi sint viri pote
stes timentes deum mentibus sit veritas
et qui oderint auaritiam neq; su
apud eos pronarii ingenio nec mo
nancia neq; depravatam consilium Alio
qui non scribit ab eis indicium rectum
quia nimirum fuit postulatu nisi pro
uiderit ex alto deus qui p pueros
per mulieres per bruta per demo
nes sepius evaluit iudicia iusta Ve
re tobias ore domino locutus e
dum filio misit cōsilium semper in
pacata pquire omni tempore benedic de
um et pete ab eo ut vias tuas diri
gat et omnes consilia tua maneāt Cū
sint aute consilia dei
apud psalmista logiones ei cōsilium
meum iustificationes tue non ita tame
ut humanum affectum desiderium quod
vtiq; aber existimat dnimi si rite si
minister fuerit si obedient fient
magistri quale zelus ferendus et
olim gratuite passio vehemēs plet
nec pete nec petito nec magistro re
dere a monachus Omittam denuq;
eā logicā que sub eruditione doctrinā
non venit neq; cū moalis certi
tudo quantū ex dict colligo potest
sub una regula tradi que sufficiat
omni artifici agricolam agentis redde
re scientia se non deliquisse quod ex
eventu rei pendi sepius solet. Vo
luerit putea constituere sint in figu
ra rei cuius rei refugij fides spes
et caritas continentes lauacrū primi et
innumerabilis affectu quantus pax omnis
tata per ea que se fecisse formidat
homo reformetur que par qualis

obseruanda sit intelligere
Ad quarti uersiculi quarti

Pulle pax sit inter omnes optimi
De voluntate sit bona tua
Nisi tu deferat misericordia altissimi
Nam inde uenit quales erit pax
Q̃ repromittit lecto fide repleto
Tu plebs et sanctis et victoria
Et tuba dilaceratur
Tractata nunc istic crucifixus et illuc
Dissidet secum sepe demordet
Verbis pacis omnipotentia
Et ulcisci quasi dat mala pro malis
Pugnare contra quos creatum
Tuis sit regis tedio seruias
Si placet fiat ubi pax
Ordinatis sit penitus omnis
Motus affectus ne uagus erret
Et uidemus extra posse quieto
Se fieri mundo qui nequit esse
Pauca pertemptet non habens
Hostibus se det sed nec habenas
Cephisus lapsa semper anhelet
Legis et ne missa tenere
Leges sacras assiduis sit
Quippe dat pacem celsus rauci
Pacis et ne pignus et auram
Prosa quinta et ultima liber quartus
Monachus

Adnemat ore pax ista nobis
Ut nec mundum sanus exphi
nisti quae sit apud pigmum
nem conplacito priualis domines eu
m tam confusibili ueri tempestate
qualem in florentissimo nup scane
regno nouatum memoriae ueterima
pistensi cunctare contigisse nec presus
ignorat ut nos intuemur Volunte
atque sup ipse dominam theologie oeh
nis inisse quia deuiceps non melo
qui putaro Conscience o homo qui eta
te tua mihi deperent quid quesd
nomi acidit habet etas omnes mor
tuos suos quotidie recipit tua mul
te mortis humanum genus hos pestis
illos fames alios gladius multa mul
tiagia morbi mendia uorrigines. ab
simul quippe tria sunt et mi tam
reminiscitur agenacebais o nagim du
ue dicenti ne forte moriam sub mu
listi negligi omnes ex nunc cogitah sup
plicio admisah sint Nil est quis por
quis possidet secum mortis feriatur
Omni dabo tibi quod nec confitear
esse timendu quo mero nel demeito
Vitam rationem altissime despiciasti
natur apud inditem dei Deo mu
meri fateberis mirroga te Ardeat
existimatio tua mostruos quos ira
tua violentiaq nece defleo crepios
ant iusta causa poterit aut iniusta Si
iusta aut meritas iustica aut non le
taris lauas manus tuas in sanguine
proteris Si iniusta rede si poteris est
eos plange quos pro nostra morte
tes beatos cupis appellatur sed dicet
potuerat iniusti uindicto coercigi iusti
ued plus ad sua ahorcing salute sup
stites instituti Quod si forsitan se
distet adhuc si sine damnationis as
sidue penas auxisset iustus, uero ut
sepe fit ceciderit a iustica patet la
tus ista deducto Nomine uarii sue
euentus belli et nec hinc et nec il
lum cosumur gladius ut non glo
rietur acutius ut distinctus qui
non est forcia belli dicit ecclesiastes
Sed ad alciora ostende nec uoces
uolunt quae michil casuale michi for
tuni tradit deo ano ostia superi
nos homi humana curiosius comp
hendere p singula non pstimat At
tingamus tamen alia quaedam ex pphe
tis et historicis libris meis fas
est colligere desenxerint asseri pa
lare quidem sine deo ihesu sanctam
sanctarum ei pplo qui per prophetam di
cit dns Audi De assire uirga fu
roris mei et baculus ipse est in manu
earu ira mea indignatio Legimus quae aut
no sic arbitrantur et ror eius no ua
estimabit sed ad continendum eit ror
eius Sine q deus malos de pplo suo
mirquos non dubiu fuisse quosdam
nocentes uolunt per longe deterio
res assiria quales appellat ysaias
furoris sui ignis obscuri deo blasphe
no credent Quod si male aliquid opa
tus est mo deus qui pacem habet
uite et mortis in cuius conspectu no
iustificabitur omnis uiuens Nonne
frequenter in regimine rei publice tu
piditas se putat earumte cum har
conmune homi illa generi amodii semp

mḡrat Esto sit cautus qđ si nō adhi
buit pro sui custōdiā astutia rōut
perosus insidias cautelā qualem
inuenīam potest et exigit monstra
Quid si bellassent aduersus insidi
les aut aduersus exercitus sui ḡ
hostes et ocurrissent feluces cōsi
alicui vita nōne indigneres nr̄ morte
hr̄i functos Quī si prūtem tamē
respuis viam terrat aplūs si in
hac vita mḡt in ḡnitēs sumꝰ mi
sābilliores simus omnibus hominē
Quis pr̄ea nouit si ascendeit in
aures dn̄i sabaoth clamor flagitā
tium sceleris et abhominationū qui
bus nūc pplūs nūc rōres et nobiles
ad vrbē forsan permanerāt quos
tradidit deus nō in manꝰ infideliū
ut alias plerūq; qnq; p mandatos
gothos et hunos aliq̄ peraliōs no
strōrum pr̄ē pena tam cara nr̄ re
surrectionem ut aq̄ibus reuelauo
dixit Expositi sunos modo deus dau
dibus bellorū cumbi ubi trimul
mante pplūs cōit nobiles primo si
ne lege sine ordine nobiles mīe se
ni dissentione nutria pl̄oꝝ se
destruit primit rede ni deus ocul
tora spe deluta per flagella pau
na dla etiam que per cōitum ex
et humiliatū deleta prudem fuerunt
que ad culpam expent in pena hui
sit ut aliquos punialit bū viuen
tes aliqñ reprehendat affectio aut
pro quo fiait punitur delicto nouo
grandior pena subsequatur que
admodum reuelē est in corpis egri
tudinibus que ad cautionem salem
oīm videntur aut vendimi pan
da mihi neq; modo neq; antea pa
tessisse demeritum virtus nel exēre
tur ad meritū ul'ad primi corona
tur Adde quod mutat deus ut pla
cet regna de gente in gentem pter
iniustias et varios dolos nabuzodo
nosor mēte captus testis est testis
roma testis roma testis daniel de dis
sipatione monarchiarū quatuor pn
cipalū habet enī quelibet res mr̄
talis quādam sue durationis pyodum
atq; vinssimum subiecta est ut hō
sit dominus sit cuitas sit regnum
sit imperium ruunt pterea dns

sacerdotū hely Iuxta reuelationem
samuelis factam cui ḡtinus saul et
ionathas nō cuitate sacerdotum in
ore gladii viros et mulieres pueros
et lactantes vbi prior attende vigila
ter est enī ḡpositū vespasiano vide
re quis occasionem ppterit primam
nec crudelissime sacerdotum ac virorū
vestitorū ephod imce ai mulieribus
et pueris et lactentibus et p̄sbis i
nocuis nō horrenda demolitione cun
tans Nonne legis q̄ declinauerat
dauid ad achimelech sacerdotem sump
serat in mitate panes stos
nō gladio golhad neuter istr culpabi
lis et de dauid testis Christi in euan
gelio licet vsus sit bona mente rei
se modum excessus est michol nōn
saul necessitatis mala voluntate destru
ctionem qm̄ dei voluntas omnia se fac
turā p̄orerat canitne in psalmis
de ad conditor eoꝝ nō dubium
egyptioꝝ ut odirent pplm suū et do
lum facerent in seruos eius Quorum
intelligo quia malam odij et dolo mi
nistrauit i multiplicatione herbarum
hebreoꝝ et in miraculoꝝ p moysē
ostensione Quo certa fraude paret es
se fallax argumentum p̄uenerimus
ex istius occasione scandala mores ma
lagi fine imo egit ergo talis culpabi
lis michol cum bonis qđ negamus
piscis negat abunc exemplū in pro
testatione fidei per martires
em predicatione xp̄i qui non venit
pacem mittē in terram sed gladiū cui
ortus vnq; dominus tot innocentes
p hēdem dedit nec Castigat pater
filiū medium egroti ipi se punit
unquid agit pater sup filio medias
super egroto primum quia mortis er
rationem dedisse visi sunt nō prius
vicinicis et in pūn re quēadmodū
pugnauerūt filii isal' ibus viabus
runt benyamin ob vindicta pessim
sceleris in vxore leuite Causa mi
ni erat et qđ forasse miseris de
derat deus assensū pugnantibus hi
ti sunt primo et iterū fidō usq; ad
terue cionem qñ magnum nimium
pugnatoꝝ ex isal' terna pugna de
dit eis pugnans et humiliat victo
riam usq; ad ormodum pene deleto

nem benjamitice tribus Non dissi
rant per plurima scripturā quippe sēp
nueas meas occurrēt talia copiose
querēti lectio vnax est et qī mallent
continēs peras Consolatione dem
q̄ fauent cont mortuū rasis sepi
natos et qui insta dei bonitate vi
dentur indigni Si vident aut cēsres
altiplinas egenorū et violetā iudi
cia et subuertā iusticiā in puincia
nō mireris super hoc negotio quīex
celso excelsior alius est Et iusticiā
primisse terre rex imperat scemch
et ita imperat ut seruiāt sibi cuncta nes
cientes cuncta repugnātes et odien
tes ut demones Vis nullū creami
ab perdē Vis eos possidē tranquille
omēs indoctē dilexeris cuncta vita cuncta
gloriā suas diuinas in eo recondi
tas habe vnde sint nō poterūt deus
sic amatos cū sua vita gloria diui
nis semp et vbiq̄ possidebis Deum
nemo desperauerit de te christe bone qm
ni mans fueris misericordie verorū
bis in post tempestatē tranquillum
facis in vem publicā per varias agi
tationes purificāde sicut exach
one nubila elementorū nobiscū
gignus mixta Apud te sunt immutabiles
modi purgatoris et salutaribus elemen
tis vtimur per ignoscimus mortuosq̄
libeat cuncta a purgatoriis supplicijs
alius per ablationē totale tempus
lui ac corpe vsi lacrimis contēnere de
bitorū omnī quorū formassis alio mō
nō erat hū possibilis solutio Alij for
sitan egerūt tepide negligent causā
nel iniuriae publice ut legis diuine
aut cēsi stranias nil pabiles habuit sua
ppria omnia mortis abolē potuit eo
efficacius quo quieto sunt illata est
autem sepulchro talia quis ora
diuinet Audebo sublimius vocem
attollē plena desolationis sanctē stat
desolationē omnī quas furor hostil
opatus est punit tongrienses inquo
qualis assignanda cautela Si libi
do diuidi regendiq̄ si vindicte ze
lus efferus si diuitiarū nel opū ex
cranda fames si nullū fortasse alij
no minus scelerum sacrilegi nephadi
q̄ felices ore nonne sint qui vultu
sic animis obsistē conati sint qua
nis in oculis homī sitiuit adores
vo tanto infelicores quāto mch
infelicius i primis lucida et pspel
late peccatorum qualiū inspicaris
velim pro tua diuisione saluteq̄ de
panis Ly si quā inepta quorūdā
improuidentiā que se de primacia dig
nat assignetur defensio catholice
veritatis vina gliens et ereticos cor
rige et hoc cuncta iudice legitimo mis
ordinatio nunc supimo quid infidens
affirmauerim beatos de mortuos q̄
pro lege dei sui certauerunt vsq̄ ad
mortem exemplo tot martyrum
Quid stupes quid me ipsius nolito
mirari si habet quotidie martyres
suos si mundus si caro si diabolus
nec non hēat suos xpūs Hiccaplus
Oportet hēreses esse ut qui probati
sint manifesti fiant quomodo mani
festi plane in bonis si legem dei de
fenderint strenue sed prorsus in
malis si uel malignis impugnauerint aut impugnantibus fauerint
prudent sub dole nequit subuerti
do uel negando iusticiā Tales dixe
rit scandalorū cum omni qualem ex
cult in alios plurimos aliquos nisi
ad concordiā martyrii Quo pacto nō
es credo Nomine martyrii causa fui
et pro xpō pro veritate pro iustitia
pro victoria redargutione mors vi
dealis tollerature Attende que aliis
reddiderit ipse abel primus martyrem
in lege naturē hec immerito q̄ in odi
um fidei religiose quia sacrificia obtu
lerat deo placabile cum scaterc cum
michi male cognatem egredientē
maligne insidiose premit vides quo
pacto sit aliquis martyr cui dum
ignorat Obtruncato de septē fratribus
machabeis in lege septē qui non
obaliā causā quin ne legem impe
rie sacrosancte essi violarent atrocis
sime necati sunt Non loquar de
Johanne baptista qui lex veteris
noui et xpi limes quidā fuit
nullus martyrii alia nō fuerit cau
sam habuisse nisi redargutionē
publica molestus Thomas arbur

trensis ob defensionem ecclesiastice
libertat leodegariis obzelñ dñ
franc romñ ebzoynñ Agathes ag
nes et hugo pter fidem castratis
glorioso celebrant martirio Et
ita de plurimis quorñ exemplis pa
spuit fit omne hominem qui primi
odio instinc et veritatis dñi satanam
dum psequunt aut defendit isig
nitur apud deñ nec titulo martiriñ
qualemcñq fuerit apud homines indig
um Quod si plus aliquid addide
rim nocentes quod omnes confidō
quos esse martires nullus q fidem
habet catholicam dubitauit sed que causa
martirij nisi alia dabitur qñ odiñ
xpi exambuit ne regnadi precedens
vbi timenda colligitur hec regula
q infames aut priuati quiuis magis
puctiores quos in odiñ xpianoñ
seu xpi uel sue legis primit infide
les indi sarracenum uel paganum ul
aliquñ noctimus xpianum uel hereticos
apostatas fatui autem hyeramdis in
bicm versi tales martirio coronā
tur ona mortis timendi pena si nō
alius dñs obex mestatis Hec in
sideant animo tuo si absit suttione
mens eis discipulis hec mentis mu
nationes radicitus euellant qui
alacer fecundior salubrior religiosior
et gloriosior non est altera exoptanda
ad quā p uchē possit doctrina mee le
gis qñ martirij tollerantia p quod
delebitur in xpo sanguine quelibet
culpa finitur et pena ut ptimus ho
liber et expeditus euolet in celñ
ubi statim habeat omñ bonoriñ aggre
gatione pfectiñ Volenter hactenus
o nōche theologia lorica fuit nobis
et sua mercis collocutorie beuenter
exprogantes finem hoc copen
diosñ in omni tribulatione solamē
ut toto roide suspremus leuatis
oculos in celñ et directos Deus
est pe in circumdarii et tornis
assolationis in nrm misericordie pre
randum est nus se voluntas con
formandi est a quo est virtus
patiendi in quo est perenis assolatio

Nos interim trahē concurrit in
assertiñ qd sub quatuordecim dissertum
per intellectiñ Monachum fiat
magis pax et pax dei que exsuperat
omne sensum custodiat corda et
intelligentias nostras in caritate
dei et patientia xpi ut per passam
et assolationem scripturarum speremus
beatum

Explicit Tractatus de assolatione
theologie Johannis de Jarsone Can
cellarii parisien professoris in sacra
pagina eximii

Tractatus de pōte ēcīe magri Io hānis Wezen.

Potestas ecclīastica debet ab ēcīe hās que et qualis et quāta sit cognosci. hr itaq; fieri hoc ut et hp uoluim cognita cum deus dederit tale pātem hoīb⁹ et ut m suis terminis seruet honestū. ne plus debito flē eam opō nes uel deprimant uel exaltent. qm̄ p̄m est sacrilege impietatis alterū de adulacio ne pēsisse. sufficiū est. Constat igitur q̄ de ecclīastica pōte disputāe nel mē re ne dum licet sed decet et expedit. nūmō sit intendentibus oculis simplex et rectus q̄ m sic incedat cum de ipius di potentis dei pōte credibile fiat alīq; di uersitate conginsimo. hec me considera mouit ut de ecclīastica pōte sub pau cis considerationibus differem. qua tenꝰ mā que quodāmō ui infinita sunt tractari solet ab aliquibus per cautes et allegationes. reponēt ad pauros certos et claros terminos per desc̄ptiones et diuisiones. resolutiue procedendo. Allegationū confusione dimissa. quales apud doctores inue nire nō est difficile. Ceterū non usur po in hoc opusculo uel alijs me di cturū aliquid quod alibi non inue nerit. sciens illud Comunis michi ē dicti q̄ nō sit dictum. prius dictus est sit er bi uenientis et doctrinis aliorū. ego meis uerbis meo ordine fatui aliquē ueri tatis. mstar apum. ppa quadam arte congregam. fiet aut aliq̄d meritū ad notitiā terminoꝝ. qm̄ hoc ignorato pa logizantur inquisitiones ueritat. est uero finis de origine iuris et legū. ssi.

Potestas ecclīastica est pōte que a xpō supnāt. et spāli collata est. sine aplis et dis cipulis ac eoꝝ successoribus legitime usq; m finē scli. ad edificationē ecclīe militāte. sm leges euangelicas. po testate dei. ad saluationē ecclīe. hec de scripto data est per causam. quadru plicem. sin qua distinguit pōs. et alias ea ab alia qualibet pōte. pōs ibi ponit. pro gne. Est aut pōs facul tas ppinqua. ad exequendū maximū. ppinqua m̄. quia sm sanctorū. timo tum et obediencialem. non est impos apud deum oīe ūbum. potest nōn effiacem ad mi dat expō supernāture collata. causa uō nāle uel subiec tua sigtur cui datur sine aplis. Cau sa formalis nsignatur cum dicitur secundum leges euāgelicas. Aut cui formā utendi. demōc causa finalis concluditur cum dicit ad edificationē ecclīe militātis. pro obtentione felici tatis eterne. Additum est hoc additum spāliter. ad exclusionem donoꝝ spūalium. que omī uiatori pnt ee. sicut sunt fides spes caritas. ppheta timor pietas et ḡsimilia. Unde et ecclīa strictē sumitur dum loquitur hic de ecclīastica pōte. pres illis uide tr qui spāli quodam signaculo ordi nati sunt ad dīm sanctū. a etiam ua que infimū tenet gradū nīt. ad sup̄mū quo ppa decoratur. fallor si hr non sit descriptio ppa. ppetens omī et soli ecclīastice pōti. qm̄ oīs alia pōs uel est naturalis inditaq; ad eam efficiendam uel sm leges na les et humanas regulata. quo ad fi nem formalem. uel est ad finē nālem mediate et spūalē ordinatiue. Dicaq; quo ad causam subiectiuā radicatur m hoīb⁹ eam sm do na nāla. erā ubi sup nāla nō ad essent. quales sunt fides spes et ca ritas. Unde pōs secularis conuenit aliis qui xpiani baptizati. pōs aut ecclīa de nīmate fundatur m dono sup nāli. sicut est caracter baptismalis de lege cōmuni. qui ante m uiatoribus erat de ecclīa militāte redditi et sicut nsuper ordines et a paces ecclīastice. pōs. Fatemur ta q; caritas seu qua gratificatus valde decens est m suspensuris ul tam humanis ecclīastica pōtem no tamē exigitur ad dandum titulum. quasi finē ea negat m aliquo fidan uel subsistē pōs huius nois. hinc emm sunt errores ueteres waldensiū. et paupertū de lugduno. qui per wiclef et sequaces suos tuonari ssimos. sed niste damnati ne ecclīastice ordo pōtis maneat m stabilis et metus. cum nemo sit an

amore uel odio dignus sit. et minus hoc de grā p̄destinationis constet. quam potuit tradere unus pro tunc uel nunc cuilibet prātis. Hanc igit̄ despensationem p̄scripsim⁹ pro utilitate ēa quod sit ecclēastica prās in grīe desendam⁹ ad ſres pro quarū notitia multiplex adnectenda est distinctio aut dīe que addite grīe cōferunt̄ ſpem notefiant.

Ossidane secundi

Postea ecc̄a peregrinum p̄ma sin dunsione in prām rem pedimus. et in dentoris sinsus prās ordinis duplicem habet respectū. Primus est super altare xpi verūtamen ad consecrationem eius. Alius super corp⁹ xpi ministri sui mēbra eius. et hoc duplex uel quo ad ministrationē corp⁹ xpi veri. uel quo ad ministrationē uel exhibitionē alterius sacramenti sicut est ordo uel confirmatio uel prīalis absolutio. Cpās iurisdictionis dupler est. una in foro exteriori. altera in foro conscie mūoris. Primus prās iurisdictionis in foro exteriori dupliciter considerat̄. Uno modo pt̄ immediata ē tradita a xpo p̄m legem euāngelicam. alio modo pt̄ supaddita est ex humana institutione uel dono per principes seculares aut alios. Subinde prās iurisdictionis in foro mūoris oritur ex duplici radice. Uno modo ex pte hominis ultro se subicientis mihi prāti. sicut constituens se subiacere pbro ſsonte. et ordinando epo. Alius subiectionis modus oritur ex actōe superioris huius uel illius mihi uel mihi subiacentis. quod fieri pt̄ nō ad arbitrium illius qui subiacet. Et sic nō duplicem subiectionem dīa magna apparet. Et qm̄ ad pauca respicientes de facili euanescunt et euanescentes scripsi uel dīa sua non reputauit. sed cōfundunt eos dotta redditus uel eruca. uel nō intelligibilis uel difficilis et plena. dotta uō prudentium fabulas teste sapiente. Arma repulsa et ordinate tradunt. omnia separatos. Paosum a uia. et pauentes ne luscum uiatis tenebrosa nubes exercis uoluat. sed sit egnus sine fine. Declarationem multiplicē distinctionis huius melius alitre dare non possumus. q̄ si sua cuilibet uelleo do uel destruo. uel spernatis nostra uoca.

Primus q̄o q̄ prās ordinis primo ostendam. est prās ecclēastica respiciens p̄ncipaliter et essentialē consecrationē corp⁹ xpi veri. qua sacerdos pt̄ hanc consecrare corpus et sanguinem xpi. Utrum autem sacramentalium. potestas hic prās ecclēastica pro quo. que prās q̄ et quales sit dicimus. time⁹ quā despensationem in omnibus quibus diuersis absq; alia specialiori suppositione. Primum uero hoc primo pro quo prās ecclēastica. Ad primum hoc clā respiciens principaliter et tamq̄ pro dīa spensa distinguente eam a qualibet ecclēastica prāte. hoc prās de lege cōi in adamabilis et inamissibilis in sua essentia quo quisq; est sacerdos rite consecratus. si tamptet. nō intendens eam formam et mām debitam conficere. conficeret nichilominus. in hoc casu nō esset ad vitandā sua. sed ad damnationem hoc agens. Inter qd̄ uulgariter distinguin solet. q̄ aliqua sint de necessitate essentiali huius mōi prātis duplex. Una est nimirum solus prepositus. q̄ transgressio pena est. tunc sint. q̄ excommunicatus nō celebret. Verūtamen hec transgressio nō impedit consecrationis effectum pernicialem. qm̄ est transubstantiatiua. Alia est nāliter consecrationis ul sacramenti assistens. in hoc q̄ minister sit rite ordinatus. huius intentionem requirendi. ni forma et mā debita. q̄ si alterum defuit. nichil efficiat. et per mittit. hanc prātem tradunt docti quod concorditer ee parem omnibus qui consecrati sunt sacerdotes. que prās tollam fuisse scribunt. in rena. dñi dicit Jhūs xpūs apīis. hoc facite in meā cōmemorationē. ubi doctores comminer sentiunt q̄ Judas illius fuit sacerdos constitutus. sic primus clericus in apīatum prātem poterat et maculas sanandi sustepari. et hui

simum argumentum. q. prās cētrum no
neciō fundatur in fide nel gratiā
in caractē baptismali quem de lege
rōi nemō ꝑsumpsit. ¶ Dicimo tertiā

POtestas ecclīa ordinis
alio mō ofidām. qnt ꝓpinq
ministratiōne corpis xpi fide
libus. et ministratiōne sacramentoꝝ.
ordinis et confirmationis. consecratiōi
misticr vginū. abbatissaꝝ. et cōsecrā
et instructiōne ministroꝝ ecclie. nō
est equalis cuicūlibet sacerdoti. Tm
tacto ē. qm̄ simplex sacerdos sm eōdem
doctorē sētam. nō ꝑt ordines cōferre. neq; sacramē in ofirmatiōis da
re. neq; virgines consecrare. ¶ Tm
de facto sic. q. si tale aliquid temptet
agere. nichil tm̄ efficeret. qm nec; cō
firmat neq; ordinat. ¶ Ꝑlis autem
si volentem confirmari et volentē
ꝓcā ad ordines ꝓmouei. qui sit ꝙ
supradictis. quod dicit ꝓpter sexum
mulieris tēptandū. nel cōsecrare
nel ordinare. ordinat vnq; nel cō
firmat de facto. licet ecclīa ul re
gulais aut degradatus excommu
nicatus. ¶ Et hec est par in omnibus epis ab
infimo vsq; ad supmm. qm̄ ꝓpter
ꝓpriū ordinē. nō aut in sacerdo
tibus minoribus est hec ꝓpria ordinis ē.
saltem in tali plenitudine seu per
fectiōe. q. hec possint. licet credatur tm̄
maioi ꝑte doctoꝝ. q. sup sacerdotiū
simplex. nulla est alia ꝓpria ordinis
neq; in epis. neq; in ꝓpā. sed aliter
est in epis et ꝓpā. aliter in simplici
bus ꝑbis. sicut exemplificat. q. quo
dam est hūanitas in homine. dei est
puer. et eadem dīna facta est vir.
Vir michaloꝝ ꝑt gniare sibi simile
puer aut neqssi. ¶ Tm igitur fuit
inter apostolos et discipulos talis distinctio
sicut inter epos et sacerdotes simplices curatos
sacerdotes. sicut notat ysidorus. et
magr in iiij sētaꝝ di xxiiij c. vij
allegans eum. ꝑspicua ē veritas
hinc cōsideratiōis. ¶ Si nō legerimus
de ꝓphete nr̄o. sm̄ qđ dicit ꝓphete illud
possimus. qđ de nr̄o possimus recte
cor est adhuc ista cōsideratio. qz nul
lus sacerdos vite nr̄e sciat aliquod
sacramentū sacrificii. nisi ꝓ
mōdictionē hēat super illū eccia
ministrat. ¶ Et super hac re debemus
ofidere sequens. ¶ Quātus sit interem
ptus quātus sit nullus. nō sit cōgruus
ꝓpās ordinis omnibus ꝑbis. qz
quo ad cōsecrationē corpis xpi vere
eandem hēnt sacerdotes omnes ꝓpās
ordinis. ad sacramentoꝝ ministra
tionē. dissimile est in epis et simpli
bus ꝑbis ꝓpās seu facultas. nā
de iure qm̄ de facto. simile ē ministe
rii ecclīe. ministrationeque ē po
testas competens ꝓpriis hierarchijs
de primo ordine et 2o. non aut in
ministeriis quibusdam sint quā
qui licet illuminare et perficere possit
plebem suā. prout ministri ange
lorū. hierarchia purgat illuminat et
ꝑficit sub celestem nl̄ humanam
hierarchiam. ¶ Michaloꝝ hec ꝓpās
curatoꝝ non extendit ad hierar
chiā spalem. ministrandi de sacra
mentis. ¶ Addam. q. et si ꝓpi se
archia. sūmus pontifex nel alius ꝙ
quaerer suo nomē possint pro qđ
cunq; causa nel nullatenus dare sint ina
ptis adultis ad ordinandū se
archicos actus. qm̄ sint ꝓpria
illuminare ꝑficere plebes. ꝙ rectus sa
cramentū de primariis et principa
lib; tm̄ sine manifesta ratione facere
nl̄ nō eorundem dei cultione reue
rentia et pensione apud illos
quibus hēri debent esse. ergo ꝙ
debita substentatione tenē pro
suo statu et misterio. hec indigni
ꝓfecto est et magnū. ¶ Tm̄ enim
tutoē dederit adulto prudēti et
potenti se nolenti. Nec tandem
flandriam dicit obligatio nuntia
epoꝝ nl̄ curatoꝝ ad plebes suas.
flandriat aut dnm ꝙ plebes ori
untur et libiantur. et ista libertas
inquirat est. Dum eligere sibi pos
sint hierarchizantes cōs in foro cō
scie nel in ꝓdicatione. aut sacra
toꝝ aliorū in ministratione. ꝓlatus
pō maōēs et minores remanet hac
obligatione constrictus. ut nō inegre
ciet plebibus sius negāe qđ in

ꝑdictis quesierint tunc̄ nondū deo sed eis racionē reddimus sint enam si pestilencialis et epidimialis ꝛ m̄ quis alia abhoīm̄ habilis compagine motus laborauerint. ꝓterea si nā les vire platonis dan. in ꝓlogo ampliant officiū si fecerint subditos la serent et deuorent. nulla velim̄ obmittat nel pretendi ꝓtās. nisi forte dicatur q̄ hīi superiores hūt ꝓ inferioribus. ℟ apta est visio Platonis de membris dicitur anima nisi sint indures. ¶ Attendat lector cm̄ consideratione ipsam de epatu si sit oꝛdo vel sacerdotū quod apud theologos etiam tristis est controuersia nire dicta prehendo. sed explicacio diuisa est. quia scripture vocant epatum ee ordinem. qm̄ ꝑt vlt̄ sacerdotū. theologi vo concedit cm̄ sūt q̄ epatus est ꝓtās ꝑfectiua sup̄ sacerdotiū. sed q̄ metaphorice dicit ꝓtās sup̄ corpus xpi verum ꝓpter non dicunt q̄ sit nouus oꝛdo. sed bn nona ꝓtās. et hoc vedat michi dicens. ¶ Intendat q̄ de affirmatiue dicit sanctus thomas ee posse omnia ꝓtā simplicis sacerdotis. ꝑ bti gregorij quod dictū. plurib⁹ aut hoc non placet. et dicunt illos de quibus loquit greg. non fuisse confirmatos. tollerari sunt aut sic manente forma confirmacio nō est nouitas sacramenti. nemo dat nec vano per doctores nr̄os mulier non sit susceptiua ordinis. qm̄ subiectionis sexus est. nō separatiue dicatur. ¶ Sic dō q̄m

POtestas ecclīa in dictionibus in foro exteriori ē ꝓtās ecclīa cohercua que valet exceri malorum ecclīa minus ad diuinandum subditos in fine bñdictionis ecclīe. velud in fine primi et p̄ncipij mtonis. ¶ Addam est satem hoc ultima cla. descriptionis ad expssionem magis q̄m ad nouitatem. quia h̄ melius. nisi nomine potius pro q̄ ꝓtās ecclīastica sunt in destructione sua nōn est. ¶ Attendatur aut q̄ interdictio dicit noie grecum quasi interdictio id est ꝓtās dicendi nisi dicit quasi iurisdictio promulgatio nel nonficatio nel minatio q̄e vō dicitur iurisdictio facultas seu ꝓtās ꝓmpta dicendi nel sentiendi in alterū ecclīa minus. et duplex est tempalis et spūalis. tempalis exercetur sm̄ leges ciuiles ad finem quietis q̄siationis hūane. pro hac vita. spūalis aut exercetur sm̄ leges canonicas ad finē principalem eterne beatitudinis q̄ sequitur. ¶ Ceterū ꝓtās hr̄ iurisdictionis cōstituere a deo vnica est iurisdictionis stabiri et soluere q̄ laycis vno et multis vbus plerisq; et multis rebus cōminari pot ex causa nl̄ omittit. hanc ꝓtatem ꝛo tulit xp̄s mt. xvi. dn̄ dicit petro omnia. si permanserit mee fraternitatis vade ꝛc. ¶ Ec. si te no audierit dicit ecclīe. q̄ si ecclīam no audierit sit tibi sicut ethnicus et publicanus. quo m loco fundatur inuidia ꝓtās excommunicandi. et et mandandi ab ecclīasticis sacramentis et communione fidelium rebelles et inobedientes ecclīe sicut vsus ē ecclīe. ena idem hodiernus est ad tytum. ¶ Instabens hereticum hominem post primam et 2am̄ correctionem deuita. et sciebat q̄ huiusmodi peruersus qm̄ scat nociua tur mihi vos sequitur cum hmōi nec cibum sumere. ¶ Fundat cm̄ sūs absq; omni animositate possibili in hoc textu plenitudo ꝓtātis gladij spūalis libet exercuit cm̄ in ecclīa siue per quemlibet xp̄ianū qm̄ ē frater nisi ena si ꝓpa fuit. ¶ Ner ampliandi est hic dicendū ecclīe. q̄m̄ xp̄us petro loquebatur. qui nō dixisset sibi tm̄. ¶ Item q̄a subiectum ē plāne quemlibet hominem. q̄m̄ si non hēt ecclīa talem ꝓtatem et executionē. frustra dixisset ecclīe. q̄a potuisset imprime nō audientē illud ad̄ sequitur. ¶ Si ecclīam non audierit sit tibi ꝛc. ¶ Finaliter enam in hoc textu nedum ꝓtās excommunicandi sed ꝓtās diffinendi. determinandi. statuendi. decernendi. resumendi

precepta regis et canones hic exequendi
Demq; cont̃ non obedientes usq; ad
sñam excoicationis mcusine. Imo
ñm canones mr̃ instituos usq;
ad inhonestationem brachii sclaris. qua
dicitur in pcessu q si ecclam non
audierit &c. Audire igit̃ debz eccia
quilibet sc̃ nē qm dicit ad den. pñ
sicut exponit alibi xp̃us. Luce x. q
vos audit me audit. Confirmant
hanc sñam statū pdecessoꝝ in hoc sa
cro Constantien concilio. psertim vr. Apl̃is Anno ejus xvi in
sessione pub̃ca. inq; nr̃ certa sunt
hec duo decreta prima Et primo decla
rat q ipa in spūs sco congregata ge
nerale concilium faciens. et ecclesi
am catholicā militantem repntans.
ptatem a xpo immediate habet. cui
quilibet cuiuscūq; status vel dignita
tis etiam si ppalis existat obedire
tenetur in his que pertinet ad fidē
et extirpacionem dicti schismatis. ac
generalem reformacionem ecclie dei in
capite et in membris. Item declarat
q quicūq; cuiuscūq; sit status vel digni
tatis existat etiam si ppalis. qui ma
datis statutis seu ordinationibus
aut preceptis hui⁹ sce Synodi et cu
libet alterius alterius legitime
congregande super premissis seu ad ea
pertinentibus factis seu faciend. obe
dire contumax fuerit. nisi
resipuerit condigne puniet subiacebit
et debite punietur. etiam ad alia
iuris subsidia recursum fiat. concilium
diuturn ex premissis q si pñs predicti
sit ecclie dam. concilium generale repn
tans ipam hr̃ illa. vnde videtur q
ecclia ut speratur. considerata non hz
illam potestatem. q in quodā casu. seu
mādatū. sed congregatio sua et vnio
que fit in spūali quā dat forma
sicut talibus quibusdam ex
emplis dari pt. et fundat potestas
ecclie militantis. subiectionis in
omnibus vel vnione tali. quod ad mo
dum non posset videtur. Nunq; cle
ricatus dum durat q claues ecclie
precedendo
date sunt finitas. Permutatio
hoc non impedit q sūt date sint
petro tanq; monarche. legitime
successoribus suis. principaliter tamē
ecclie. primo rone inde nabilitat.
qua potest mfert non possit abuti
dis eam. nec desinet fides eius.
nō sic de pā. 2o rone regulabi
litatis. qui habet regulare usum. pū
blis ptātis. nō sic ego. 3o rone
nullplicitatis. qui ecclia contineri po
test quam libet habet ecclia astrictā
ecclā pālem. non sit pā practicis
detentione. 4o rone obligabilitatis
qui ecclia pt condē leges obligātes
et regulātes ecclā ipm̃ practicam tam quo
ad psonā qui respōdet vsus siue practis.
non sic et econtra pā pōt iudicare
tota ecclam vel vsum siue practis hui
tare. 5mo si pā condat leges et ca
nones videtur ob fraudē illo⁹ q dat
lege⁹ leges mstituitur nō p nullitatē
firmatur ann̄ moris vtentiū ap
probant. hoc dicit ad repmendū pre
sumptionē quoruūdam filiorū po
testū. vel eis adulantiū. qui vident
voluisse debē fraudi p regula iuris
habili de pā. 6o q libet pōt
ut rotus ecclie. quod placuit pri
apulegis hr̃ vigore quasi nullū sup
esset ayam̃ scripm̃. Addita e vo
pro inobedientia cohone penalis et
reticaco. Et sunt qui dicit pena hec
esse ultima qua mfligē ecclia po
testas possit. Jnhibitiones ex mstitu
ne xp̃i sola primaria sit. q no extendā
tur ad excoicationē. nec ut aliquis
adiudicet mortis vel flagelle corpalis
sed sint hoc ecclie. Dum fiat ex
tra confessione pricipis. quēadmodū mul
ta ob eorū denotatione Jnhibitionis
temporalis autem clerus accipit
inhibitoriū Jnhibitio vel censura di
spūalis. sunt et ecclie. bona
temporalia propter dedicatione et appli
catione ad eos qui inseruant ecclie
sunt panes propositionis primae. de mise
ra. nisi pere templi. et similia di
cebantur in lege veteri sacrificia vel sa
crificet nona lex que hr̃ retinet. ac
primde. q singit q ecclia recusa
quia xp̃us contulit et promulgari

volint ubi prius ꝙ xviii consequen
ter post ... dotationem ecclie in tem
poralibus applicata ꝛ ad defensionē coh
ercā volentiū vendicare nl' impedē
sibi tēpalitatem hmōi ꝙ excōicatōis
videlicet et mōdictū que pena nel
tensira videtur primitus inuitū coīt
pmanet sasmatos et hēticos et alios
mōrtigibiles vinosos ꝛ cu legi tāgūt
dine et nāli pā subiacētur. sicut et fē
est potens delmāre. hoc autē applicatio
gladij spūalis ad defensionem tēpaliū
si confusionē magnā in ecclia si vlī
pensionem nel etemplū erūa te hmōi
rēsme sue ꝙ est excārdins gladius et
treme formidabilis. si demq; lagos
ānabus multoēs magisq; ānaꝝ
salutem spūalem mouerent. vel mou
ent experiencā testem voco. Itaq; sicut
tēpalitas addita ꝛ ecclie pdotē
sua. videri pōt alqnibus ꝙ ad eius
defensionē sīmbit addē sufficerit adhuc
impedientes pena nl' censura tem
poralem ut est multatio pecuniaria
nel corpalis detentio. nl' arrestatio bo
noꝝ ꝓpriorum. Sidāto quinto

Detestas ecclias. Jmēdicto
mūt in foro miōrum ne nōē
ppe cohāna sed mag spon
tanea. quo ad subiactes se eidem. eff
pīus ecclam super corpus xpi imsti
tui illuīando et pfiendo ipm per
doctrinam et sacmentoꝝ mīstrationē
et pmotiōē per baptīsmū et pnē
sacmentū. Adūtendum ē ita ꝙ q
hr pnās jurdictōis que radicaliter
fundit in pstate ordinis sacerdotalis
et spālis. dum in sua gnali te tenē
dentie cesset multiplē corp xpi
mīstīū ꝙ est fidelium ecclia. quos fide
les oz sm nees actus sacerdotes
regē. qui sint sm dyonsiū purgare
illuare et pfice. purgare per mīstr
nonem penalem excōicōis nel mi
dith si rebelles inemant. qd spectat
ad jurdictionem cohāna. de qua pe
dicti est. illuīare et hr pmotio fiat
per baptīsmū et per sacmentalem
absolutionē non tamē cohāne. Opor
tet insuper illuare per pdoctionē
et doctrinā. quod et demū perfice.
per alioꝝ sacmentoꝝ mīstrationē.

Porro talis mīstratio sacmentoꝝ
non habet pro mā debita res solas
sensibiles. put est in ēstōne corpis
xpi. ubi pro mā debita requiritur et suf
ficit panis triticeus. et vinū n re
fert quo ad consecrōnis neutralem
si panis sit prius consecratus nl' alte
rius. secus est in mīstratione sacmē
toꝝ. ubi requīre ꝙ pdona cui fit mi
nistratio sit mīstrabilis subdita. pter q̄
in baptīsmo ꝙ est materia sacmentū
non trabile. simile in sacrificio con
fīmationis et ordinis. quib; indeh'
racat' imprimitur. inde suffiat de ne
cessitate sacmenti no ni pcepti sub
iecto voluntaria suscipere. hoc patta
mentum ab illo qui cōferre pōt illa. per
rat in dans atq; suscipiēs si no adsit
subiecto per simplicem ordinatōē
tus aut est in pte sacmenti. ubi de
materia sacmenti et pcepti requiritur
ponita simplex subiectio. iuxta cōmūe
rem doctoꝝ sīam. sic ꝙ non datur
alit absolutio etiam si daret tempe
tis q̄na mā defiat. que est pnās sub
ditus. p q̄na nedum voluntaria subiec
tione. sed aliena simplici. auēte. hoc
rite statuit p̄mus legislator xpūs.
hr ecclia sic elmadant et tradidit. ne
confundēte ecclīastici regimen.
et ne peraclinius ordo qnē tradit
d̄ dyonsius ecclem cē ut infima ēdu
cant ad sūma per media turbāt.
Vide igit est quēadmodū ptās hr ecle
siastica imdictionē quādam exigit
ut quiemt ꝙ libera sit et spontanea
pene nel mīpretatiue ecia persona
q̄na ebetur hoc jurdictionē aut
saltem ꝙ no feratur in minimū
Ttus em dicēt ꝙ aq̄ms sīmtus
nl' baptizatus nl' confirmatus. nel ab
solutus in foro cōsīe nl' ordinat
et ita de relīquis. hinc est ꝙ pā
qm nulli pdone ptinlat subest. ut
tolleri iurisdictio possit in exteriori fo
ro. subest in quo ad jurdictionem
hanc ancram ordinis sacdotali con
sequi et ordinatori suo. si anea sa
cerdos no sint. Vnde et ab hostien
sī dicitur epō. qm mior est. profitet
sup modum talis distinctio duplex

Jurisdictionis cohãne sed silz et nõ
cohãne ano ignorãtia uel nõ aduten
tia gingunt confusione apud alios
mfirmã Nam cui cois usus docuit
hẽat dicẽ q̃ prãs ordinis equal'est
in omnibus sacerdotibus et plat̃is · Am
plius assignent occasione errois q̃
quilibet sacerdos possit quemlibet absol
uere possit predicare nõ missus possit eu
karistiam mistrare · Inuenem⁹ aut̃ q̃
hec jurisdictionis prãs p̃missa ẽ aplis
an passione xpi · Luc xxiij · Amen
amen dico uobis quecumq̃ alligu
eritis super tram erit ligata et
m celis ẽ · Et p̃missa fiunt petro
Luc xxi · Tibi dabo claues regni ce
lorũ · Hz post resurrectione collata
est aplis qñ insufflãs in eos dixit
Accipite spm̃ scm̃ quorũ remiseritis
pcã remittunt eis ẽ · Joh xxi
et ibidem vltimo dicit est petro pas
ce oues meas · Adhuc est seruanda
confirmata prãs predicandi cum po
testate conferẽdi baptismũ nl' potes
tam date prãtis exercitio missa est
Luc xxiiij · Euntes in mundum p̃dicate
p̃dicauit omi creature baptizantes
eos · In nomine patris et filij et spũs scĩ
unde licet in aliis ministris quibusq̃
uiator baptizare possit hoc tñ facit
ex officio nl' ecclesiastica prãte soli sacer
dotes · Hmõi aũt prãs jurisdictionis
que est in latitudine sua considerata
ne dum est ad sacramenta p̃bite sed ad
alioꝝ sacramentoꝝ ministrationẽ et ad
p̃dicationẽ extenditur annexa ẽ po
testas siue facultas absoluendi
cuiuscunq̃ Luc x · et Luce x · q̃ aplis
confirmant ij cor v · quia dignus
ẽ operarius mercede sua · Inter firmatis
in hac prãte simendũ uite meritã ra
tionabilitas dotationis ecclãstice lo
co decimarũ et primitiarũ legis
antiquẽ Jtem q̃ prãs faciendi mi
racula et si videatur annexa fuisse
p̃ce xpi ut predicãdi uerbum dei qñ
misit discipulos ad p̃dicandũ et dix
it eis infirmos curate demonia eia
cite Mat x · Nichilomi⁹ uidet̃ prãs do
mi gre datũ remanere potens cui
libet ex fidelibus · unde ad edifica
cõnem ecclie mdicabit expediens p̃mis
sanctis · qui distribuit singul' prout
uult ·

Potestas ẽ ca considãn
da et distinguenda triplex
Vnomo fẽliter mse et
absolute sine repetitione · Alio mõ
liter sue respective · put applicatur
ad hanc uel illã pnã sue ltime ·
quod contingit fit per confessionem
et electionẽ · Prima sicut dr aplus
Nemo sibi assumat honorem sed q̃
vocatur a deo tamq̃ aaron · prãs hr
dicitur mistrando ministerium tam
artime qm passime · Considerãtur 2o
mo quo ad exercitiũ et executionẽ ·
quia frustra est potẽs si nõ habeat actum · fiat hr consideratio
quia distinguit et resolute modos loquẽdi valde tam theologi
cos qm canonistas de ecclia prãte ·
quos resolutiones ignoranter uel ad
uertenter falsi plerisq̃ faciat et falle
qm aliter loquendo est de ecclia
tam prãte dum mse considãtur for
maliter et absolute · aliter dum mãli
ter sed respective · Aliter dum considãtur
quo ad exercitiũ actum ul' executionẽ
sicut mfra docebitur ¶ Notemus
prima modus credendi mgnos ẽ me
ponit dare legem quorũ m aduertentia
facit oberrãtes quosdã · Dicit mgnus
in gno uel in quibus sit plenitudo
potestatis ecclie · Quinus modo credi
mus sicut pars integrãlis in suo toto ·
alius sicut totũ integrale in suis
partibus · 3o sicut species in genere · 4o tus
sicut genus in spẽ · 5o tus forma
mãle que forma triplex est · Genealis
accidentalis et methaphor · 6o tus sicut
effectus in suo efficiente digente et
regente ut rex in regno et comes
so dñis respectiuis · A9 sicut ordi
natus in fine sunt in suo fine · que
admodũ partes in totũ · Et
tamq̃ sunt loci tri in loco · Et qua
quinta distinctione manifestum ẽ
q̃ p̃ in quadruplex genus causq̃
triplex reperitur et adaptatur mo
dus credendi multiplex addentur alii

Cubiugam⁹ ut ꝛeu distinctiom de
vsu ꝓtis ecclie. Est aute
usus aqus hitus et ratus. Est
vsus ultimus et ratus Est usus
ultimus et reuitus Ex⁹m ꝑm dum
sacdos consecrat ul absolut cum
circumstanciis ombus ad hoc requisit
de nitate vel sacmenti uel prepa-
Ex⁹m 2ꝝ dum sacdos consecrat in
pad mōll nel cū trāsgressione
prepti ex⁹m 3ii dū sacerdos quan
tū in se est bona fide et intōne
tradit absolue confitentem sibi vicē
maior bꝰ clambus qui confitens
quia mentit in confessione sua nel
obice sacte ponit negat absolui
Ex⁹m 4ᵗʰ in casu pcedi si sacdos sicut
ter queritur vt clambus erga aliquē
mg fictione agnouit et qui nēgm
sibi subiectus est Colligit ḡ inter
alia distinctio valens ad intellectū
ꝓmissoꝝ et sequencium dum queritur
An ꝓtas ecclia stica sit equalis cōi
bus qua querit de ꝓtate sancti ul iu
tus sacth dum sit qd dū attemptat
fieri fit siue bene siue male. Sicut
vō dum bū sit nr̄a allegatio ad
possimꝰ qd de nre possimꝰ Pedit
tm hec distinctio ad alterā ptem
de nitate duplici in consecōne ac
ꝓtis xpi qui altera est sacmenti Alte
ra prepti et simlit distinctio pōt ex
tendi ad ecclia stica ptatem sup cor
pus xpi misticū quo ad ministeriales
sacmentoꝝ que caractem ip̄munt
sicut baptismus cōfirmatio ordo qui
sicut in ptate ordinis super corpus
xpi verū suffiat alqs de nitate sac
menti qd nō suffiat de nitate prep
ti qua peant qui conīt nel ꝓter or
dinacionem ecclie consecrat sic ūiem
mis in ptate ecclia stica sup corpꝰ xpi
misticū ꝑsertim quo ad ministeriū
sacmentoꝝ trium que dicūt sunt hūj
distinctionis et alijs que ponit sic
attentis ꝑ statum ministrāi quid et
in quo sit plenitudo ecclie stice ptat
intuitionis antea iuxta positam distic
cionē trimembre tres assignabimus
consideraciones septima octaua
et nouam

Ortodoxe ecclie si considerat
in se formalit et absolute ipa
est mutabilis et eadem a
principio nascendi ecclie usq; ad finem
seculi ecclia si quid dum sic conside
tur in suis ptibus essentialibus et per
manentibus que sunt ꝓtas cardi
latus ꝓtriarchatus archiepatus epa
tus Sacdotū hꝫ integrat ex ombus
hijs sic q ablatis pentis vna tm pte
re iam nō manet ecclia put a xpo
seminaliter et velut in quodam gre
mio suo pcepte sunt mysteria et si ꝓ
tas per ymaginacionē pendat are
hqus ꝓtatibus infidelibus illud qd
sup est non dicētur ecclia ꝓpter qne
rēre si ꝓtas autoritas sit maior et
ecclia nel econtra redit in idem ac si pe
tētur Nomine totius est manus sua ꝓte
vel pars minor suo toto pmde sequi
tur si ꝓtale consilium reperiret ymusale
ecclia sussiamus et integre nre est
ut icludat autem ꝓtatem sine ꝓta
sit sine defecerit ee per modū natem
uel similem sic dictum de ꝓtate cōne
ecclie nel sac collegii sic de ꝓtate epali
sic de sacdocio q ē ꝓtas narratorū qui
sunt in ecclia plan minores Si vero
vellet aliquis arrogans inquire ḡtis
habet fieri talis abstractio ꝓtis ecclia
tice et si sit aliqd vmusale reale spe
culi et quidditatiuū ꝓter omnem
opationē intellectus sunt inquirenda
humanitate et animalitate cuilibet
ad me cum concedimus magis q absit
hanc non est mendacium ꝑm aliquem
hoīem negauimus hoīem ymusalia talia
sunt nec mathematicentur sine
punctus sunt realit sine non Unde
dicimus q nobis hoc satis ē q vnū
talium est in opatione et abstractione
qua fiunt intellectus ex rerū singularū
exteriori regimine videndo qualiter
ipe res ad intellectum oriuntur et diuer
sificant nel accidentalit ut q quil
bet homo quiritur essentialit utpote ei
altero hoc qd est animal rationale qd in
tellectus ordinis attendens abstrahit
innata sibi virtute similitudinem

hanc que non est ext̄ nisi singularit̄
in singulis hoīb⁹ et dimdat̄ eam
a loco et tempe et ab oīb⁹ qualitate
amdentib⁹ afrisione et ita remanet vm
usalis et absolutus q̄ reputs hoīs in
ana qui nichilomīs origmat̄ ex ēbus
ad ext̄ singulaībus sic de ēt̄ ā pīte
sentire possimus Dum mse formalit̄
et absolute consideret̄ oīes ēm sacer
dotes q̄ nemīt in sacerdocio oīles epi in
epatu et ita de reliquis Q̄ nec ētat̄
quis forte quo pacto ecclia romana di
catur eadem ista mō nī ab initio fuit
penes in antiochia Pīmo fatalis est
si fiat absciscio talis a cōnotacōne
ion et dicam⁹ q̄ ecclia romana ē illa
duoc primaria ul' sedes que peculiarit̄
habet regi per autem pīalem et ēm
completit̄ sic veritatem hr vulgata
vox vbi pā ibi roma nec mi dubiū
verti debent quin isto mō romana se
des et ecclia sit caput inē et migrā
ētrearum quia supma per pīalem
mclndit ēc

Ostatas ēt̄ ā considēatur
respāne et quadāmō mālr
put applicatur ad hoc nel il
lud supponim dico pt vaiabile et asse
tibil' in cāibus mult⁹ hō ppriū est
condie diū fuit mutacōnes nue per
nouā ēlectionē nue per nouā elec
tionē ul' institutionem mīstroīū im
mediate dicē possim⁹ de pīate pīali
q̄ mutabil' est et auferibilis p mor
tem nālem sicut restat ul' per cum
lem videlicet per deponem saltem
quo ad plenitudinē sue jurisdictōis
que deposito qualit̄ et ex quib⁹ cāis
fieri possit lacius in alijs opusculis
aptum est vñ sicut pā remittere pt
pātu et dare libellum repudij ecclie
ria sine culpa ipius sponse licet hoc
facē nō deat sine causa Sic ecclia pt
hunc vicariū sponsi sui dimittē et
ei libellū repudij dare etiam sine
culpa sua licet nō sine cā Exempli
ficamus alīs in ser cāibus mājbus
veritas pā Depon pt ex sim culpa ecclia
ubi non est cāhī hēnus ad mīt̄ qua
tus ad ēt̄ alijs indimēmur Exem
plificamus malijs per cāibus majbus
veritas pā depon pt sine culpa licet
non sine causa ecclia preter veā cessi
onē tractatus intitulat̄ pt de ausfe
rte pē ab ecclia et majr vement
aūt dies nī auferetur sponsus ab eis
postea bremitat amor ista nō repent
hic veri primitem hanc ecclasticam
que respicit institutionē mīstroīū ecclie
a sūmo usq̄ deorsum confundit mag
na caligine tripiditas ambiguosa dictis
que sua sunt et discentibus et que rec
tenbus bāstroīū dotacombus impu
dent exercent ita ut vie modo discerni
possit quid ex primaria institutione xpi
nel irrangibili mre dīno tenend̄ sit m
hiis⁹ mōi mīstroīū ordinacōne animā
fiquid quo ad vsum talis pīans ve
ritatis incessit que ex tenui sūmoīū
pontificū ex tende gnalīū Conabo
decretaliū et decretoīū se ondet ner
est opusculū pīus per hoc omia dispe
ve Vz dicam⁹ hic alit̄ de districtiū
in ecclasticā potiga Dum est ordina
tu complete sub quadā explicacone
pfecta et unicosa membroīū sicuī i
mīsteriis per statuis ēpōis et officia du
ab initio aliter formata est ecclia i mag
na tam ecclasticoīū quā fidelū pon
tice velut in quodā seminario ul' ge
mine seu boreo potuit eā tunc ve
nabilit̄ sumus pontifex hic fatalitē
pulcram ordij gnalis sicut in electione
cathie et residōne legalis potuit
et instituē mīstros per diuisas pū
cias et loca de mādato suo sicut ad ū
fatalis pertinet agressus ner vigebat
anaiaa quia pīmi primo pereantur
ner ad mortem que omia cessant in
hac tam copiosa fidelū multitudē
post tot nova tot leges tot decreta et
decretales sūmoīū pontificū et grue
talū ordinū editas ad regendum
fidē ecclam suppent hoc loco con
nemētissime a sibi gerro dam mor
si Ego xviij q sicut Multo labore
consumeris tu et plus tu qui tem
est vlt̄ vires tuas est negotiū plus
illud sustinē non potes sed audi iba
mea et consilia mea et erit deus te
cum esto tu ipse in his que ad dei
primet ut referas que dei sunt dei

ondas q̄ ꝑ̄ ceremonias et ritū co
lendi viamq̄ p̄ quā ingredi de
beant et opus q̄d fiat ꝑ̄ eos aut̄
de oī plebe viros potentes et time
tes deum in quibus sit veritas et
qui odiāt auaritiam et ponite ex eis
tribunos et centuriones quinquage
narios et decanos qui iudicent popu
lum in oī tempe quicq̄ aut̄ magis
fuit referet ad te et ipi facilioꝝ tā
quā ipo onerē tuū leuiabunt si hoc feceris in
plebis imperiū dei et precepta eius
poteris sustinere et omnis h̄ plenus
ueniet cum pace in locū suū ꝯ
audiens moyses fecit omnia que ille
suggesserat Legerem ex hac scriptu
ra calamo dei scripta de multis spe
cialiter q̄ si moyses loquens deo ꝓ
animarit sicut amicus ad amicum
obediens audiunt ostiū gentis ho
mines in regimine totius synagoge q̄
to magis hoc dei fieri oportuit ponti
fex ad dictamen totius curie uel
generalis consilij sine nomine Iudicis
si iudicia minora regebant q̄ moyse
videam⁹ in summo pontifice et sua
ricia quid de tot ꝓphanissimis et
malignissimis cārum et hyginorū
rōmis et auxiis occupationibus
quid de bursarii quorūcūq̄ eraria
mercatorū collatoribus et signatori
bus manu ꝓpe quid de amanuarii
exactionibus quid de ministris filiabus
iudicibus relicta omni mira uel
studio uel follicitudine de oī eo q̄ spi
rituale e quod dicit est q̄ deinceps si
dem coluerint et religionē christiana
concludim⁹ tandem ex dicto moysi
si nachor et preceptor legis deutro xvii
Et ex institutione xpi act xviij q̄
nulla sint habenda nr sint in posteꝝ
primosior pestis in curia qui omis
so Conchorii gradus et gradualis
vel in re pa vel in aliis auctas ita
q̄ nulla est si plus pontifex summus
velit insolens curiarū usurpare insti
tucōnes una status gradus et officia
manerent magis summo pontifex data
a deo sibi primatem supiorem curia
ad edificationē eius qui sapiens

iudicabit Iudicat aut sapiens de
priuis usu valebit Ivalibilis enim
sicut est gradale consilium et hoc p tem
porū locoꝝ veligeriq̄ christianaren
diuisa qualitate teneatur go sicut indi
uiduū et manear curiastrum politica op
timo regimine quali sunt sub moyse
gubernata qui mirabilia sunt ex triplici
politica regali moyse aristotelica
in lxxij semoribus et thimocratica
dum de plō et singulis tribubus sp̄
moyse veteres sumebantur Sed op
ponit plurim⁹ nolentes ad ordinaꝝ
os veritatis ministros curiastrum mini
stricones neq̄ per electionē neq̄ per
collationem exemptum est inquit q̄
turbarent omnia vendere dissipa
rent prim⁹ cupiditate carnali prim⁹
studere q̄ste tanti de bonis quoq̄
studijs actui est vni in pmptu et
risio coriget summus pontifex ab
usus hui⁹ moi et auctis seueritate
suprema vigilanti adhibita ponet tas
pera in vias planas deponet pote
res mentes de fide et qualiter hui
les sine pce uel mimi hoc est ciui
architectoris officiū dimittat p̄ tan
to hijs summus pontifex quis mistico
rū p̄sumet corrigere uel poterit di
res q̄ hoc poterit gradale consilium vide
q̄ ner nebro ner saltē hēnt vi
ri statuir habent aliquis sibi correc
tionis iudicū de cuius ꝓpe abusus or
dinatorū in ministeriū institutione
putent aliqm sublatum de ab eisdē
hoc exemplū similem in pa regnem
q̄ ab eo abusus tollat deat mirabile
mirū dicitur ab alijs maxime dum
corpit anatas quā ex hac collecta
quā dū p̄cedit oriatur memorabi
lis leprosa pestis symonie infaciens
sua contagione medū caput sed pene
singula curie membra Hinc est utrap
ponatur sicut appon dicitur in re
formatione Quisio

Potestas est ea si consideret
quo ad usum uel exercitū illa
lumabilis e et multiplicat
variabilis hec considerata cum duabus
precedentibus solut primo gonem hāc
Si potestas ecclesiastica sit immediatea
deo uel mediate ab hominibus Nā si de

ecclesiam prælatem primo no credendū
est absq; vlla dubitatione q illa sint
et ē i me ta a deo homīe xpō sic q a
nullo alio⁹ ministrū sint nr̄ congregatio
rogans omniū hominū seculo
xpō potuisset sibi hanc prælatem in
stituē quēadmodū potuit ul' posset
instituē sibi primo prælatem imperialē
super omnes prælatem regalem du
catuū comitatuū et baroniaꝝ et i
de reliquis prælationē pares prælatis
no aūt potuisset sibi instituē sacerdo
tū nec prælatum sicut hr̄ ecclia nr̄ silē
cer destituē sicut nec minime legem
xpi que mutari sequetur de necessi te
sicut arguit aplūs q trāslato sacer
dotio necē est ut legis trāslatio fiat
Dicō q̄ dubitatur prēs ecclesia To mo
tuus in principio nascent ecclie colla
ta est i mediate a deo tam petro q̄m
aplis et discipul' q̄mbus i mediate x̄s
contulit sacerdotū super corpus sicū
verū et super misticū vñ et aplūs
dicit se recepisse euāgeliū non per
hominē et silē misterū ul' ministeriū
sed corpis xpi Ego enī accepi a
dño q̄d et tradidi vobis ꝛ et ita ge
rer probabile est q sicut xp̄s i me te
genuit hanc prælatem primitus sine
aplis et discipulis applicando se cum
istis et no aliis sic et i me te edocuit
vsum actuū ul' ecclesiaꝝ q̄na dās for
mā dat ordinā ad formā Dicimus
tandem hijs no obstantibus uel ita se
habentibus q̄ successores petri et alio
apostoloꝝ de omniū lege seclusa mi
nulo uel nouā reuelatione fuerunt
et sunt instituti me te per hominē
ut per q electionem et electionē ad
aliam ministrationē vsum similē et
ecclesiaꝝ recepimus et recipiūt mediate
per humanū misterū et agressionem
et forte quo ad vsum ul' ecclesiaꝝ pri
mus ecclesiaꝝ sic euenit prius ena aplis
et discipulis q̄ post i mediatam recessio
nem principis sui prelatus et usus fac
tam a xpō postmodū existente nume
ro fidelium fuit ad tollendū scisma et
ad exemplar dandū posteris limita
no fuit talis prelatus quo ad vsum et
hoc per petrum summum pontificem de
consensu totius ecclie primitiue ut gene
ralis concilii ut no quilibet poterit in
quēlibet vñ prelate sua attenta xpi or
dinatione primaria q̄na volunt ecclias
suam regi principaliter sub vno et ab
vno monarchice sicut est vna fides
vnū baptisma et vna ecclia vniuer
re rapit tam prelatum q̄m viatorem
qui xpō est optimus principatus p̄sum
m spualibus ad consequendum vniuer
sos fidei ad quā obligamur omnes Non
sic aūt est de legibus ciuilibus q̄ de
bent esse similes et eedem ap̄o omnes
nationes pro varietatem rendationum
et morum diuersis patrijs Cum in
super gladius ecclie spualis est vin
dicta q̄ ut extendē se q̄uariam
libet ad longinquas nationes Alie
de gladio mali p̄rea no oportuit nr̄
forsitan expedit q̄ in tpali prelate
cet vna generalis monarchia per
orbem vniuersum sic de spuali prelate
primus institutus fuisse me dino
primitus in persona petri joh' ulr̄ pis
re omes meas put sibi dictoes et ema
renedum tradiderit Dimittamus
cum male conformem put edidit do
minus de luce spuali quod inuen
tum pole qui fons lucis est no illumi
nis ab alio corpe sed illuminans dem
de fuit alia sint que illuminantur
ab eo et gutte illuant Nonnulla
vō que illuminantur sed illuminando pe
rire cernent qui in spū sue oculis
Ex m aliud est in Anglia regnum
Jerarchia vñ licet quo ad naturā
gram et gliam sit quilz anglus for
matus a deo i me te michilo quo
ad exercitium actuū Jerarchicum qui
sunt principales illuminare et purgare et
primi ordines Jerarchicos no Jerar
chizant ab alijs rectis medijs Jerarch
zant et Jhearchizantur rectissimi
Jerarchizantur et no alios angeli
los Jerarchizant spualis ciuitas sue
mō cum suis ordinatibus unitam
ne turpissimē turpissimē primā alie
nā no media mutatur priarchal'
Archiepal' epalis sacerdotalis ciuitas
in hijs subiectos sibi q dat gr̄
uatos ul' exam gr̄ titulos epos

carentes plebe ultimi sint Insane-
rent ne Jerarchie qui Jerarchiã nu-
m ecclia sed nõ abos autoritatue ie
rarchicant quẽadmodũ sint ppli et
simplices religiosi ß m dionisium
Protestãs ecclias ãm in sua ple
nitudine est formalit et
sũme m polo sũmo pontifi
ce Supponamus imõ ꝓmo q̃ literatu
quis posset chgi in ꝓtem nõ sacerdos
sic aliquis eligit in epm ipe metu
lonis appellat nõ pot aut debz si
mul pontifex nisi fuit m sacerdote
et epm ostitus Et quãuis excelen
one possit ãqmd Jnducto mb ha
bẽ non tamen habet aũ ostõnem
m epm plenitudine eã ee ptãs
tam ordinis ch Jnductionis ut nis
q̃ ꝓpriũ est riminis hic autem
resurgit eqnom nõ modum ꝓter
meritas qui loquẽtes de plenitudie
ptãs ꝓtãs solũ loqm videntur
de ptãe Jnductionis Ex qua loc
one videtur hec absurdas sequi
q̃ pure laycus primo et femĩa post
sit ee ꝓtã et habẽ plenitudine et
thastice ptãs Supponit insipee
ens dictis q̃ ex institone ypi
nullus in ecclia debet dare ut sit
ipe gens Jerarchicus qui sint pri
mere illũare et pfice si nõ inter
lienat ye uel nuptiarum auctas
supra Jerarchi ul monarche m
eccl sc dei q̃tumcũ m ea uiretur
confusio et optimo regimĩe guber
netur ad exemplar ecclie triumpha
tis ihu q̃ Joh in apoc dicit se vidi
se turmare nonã thalm descendisse
de celo et mosi dicit ee vide ut cia
fanas mysta exemplar q̃d tibi ostũ
sum Et in monte Supponit tursus
ad phi Actiones sunt suppositorũ
tandem ex hijs et predicabilibus
dicit q̃ plenitudo ptãe eccl
est ptãs ordinis et Jnductionis que a
xpo collata e sũpmũ petro sicut
vicario suo et monarche ꝓ pio se
et suis successoribus legitime usq̃ in
finem sti ad edificationem ecclie
militant pro conservatione fidei
ecclie dicitur in hac destinctione sup
nãliter ad duas Jnductiones et
ptãtum que successoribus petri ponere
runt conuenit ß m leges humanas
civiles et politicas nec ex dictamine
luris nãlis q̃ vult ut singuli mali
quã politia gaudeat multi honori
bus et privilegijs super alios nec ex
speciali dotatione seu donatione prin
cipũ et aliorũ fidelium nec tandem ex
ipius ecclie seu Concilio gene
ralium fundabili concessione sicut
ritus perfecta sic aliqui nãliter
dare pot Tres cessiones vna fuit
tacita ne mala ꝗrentes hẽtur in
multitudine mitibus et emergẽti
bus dubijs circa regimen ecclias
nec facilior tursus ad ptãm ni
tucia sua qui ad ipm gradale Con
silium que ei monet ab imo reges
instituit et eis ptãtem leges condẽ
di et interpretandi tribuit hanc ante
distinctionem nõ attendẽs alias pu
tauerit omnia que nunc sumus pos
tea aduenisse competẽ ex primaria vi
institutione et immutabili iure diuino
q̃d finis est qui staret aliquem ee
verũ ptãm et pfectũ qui careret actu
alibus multis talibus privilegijs et ho
noribus in quibus nõ ostitit plenitudo
ecclias ee ptãs qualem in petro fu
isse destinximus et qua nullus homo
preter xpm vmo nr ecclia totaliter refer
re potuit ita nec ante fuit sicut in re
sidcatione septima videtur ee Con
tendit ye aliqm pollere q̃ post in
stitutã per gradalia Concilia regulas
sup eladendus faciend et beneficijs
per ordinarios ferendis iuxta sin
dataru intentionem quemadmodũ ser
uantur de iure patronatus Apud lai
cos nec ꝗ fuit datus ipe tales assa
re regulas ꝓsertim ma gradalis et
passim per refutationes et alias sunt
visũ est a centũ annis et ultra non h
uit plena fare tot et tales non ob
stantes eorũ q̃ constituta sẽ in gradali
bus Decretalibus quot et quantis non
obstãtibus vt solet passim in bullis sus

adeo quod ut Alexander quintus
indultus sit in pñtis quibusdam
bullis ponè nō obstan hui⁹ salubrium
ac salubriter obstuan statuit omnis
vtriusq; sexus Ut nō videant alij nō
ad origine certiasq; ptāt̄ potium a
mare dīno tantū dein ꝙsiderātes ꝑtū
respicut de rectales rum glosis alle
gatoribus nō contradicis suis sine
nūō doctorū vnus ad alterū ut omū
grecq; mos est Pūdent mō per vm
cū ꝓbum q semp intellexit Cōcilū
ḡnāle aūtem sūm ponsit exceptam cē in oim constitutione sua qua
hēisq; uiimeū quā posuerit ista pā
lem aūtem sup̄ concilū aut saltē
nō imparem est aut certū apd eos
q par imperū et maior in superiorem
non habet imperiū Indultus autē
dns qui per hoc sacrosan consuetudē
se Concilū illustratū dīne legis lu
mine. dante ad hoc ꝑtū vexatione p
sentis sisma intellexit. liberauit
eam sua ab hac pestifera pernicio sis
maq; doctrina qua semper manēte
ꝑseuerasset semper sisma mansurum
ab ea declārum nempe decretum q
est q st sine pā generale cōcilium
pōt quōcūq; et a concilio pā indicā
ri ens cardns pt Ly insuper hī
aūtem ḡnāle concilū ꝑscribē leges
seu regulas sm quas plenitudo ptātis
pāhis nō quid nisi sed semp eadem
est sed in usu suo moderanda regulan
da q est neq; putandū est insuper
concilia ḡnālia sic expsse pā lem auc
toritatem in rōstitutionibus suis. ut
eidem pnitētie efficeus liberalis
ac destruendi leuissime que tanta
ḡmitate et digestu sapientū manu
tare condita sunt intelligitur ergo
ꝑāhis aūtis excepto facta. prout
occurrens nimis nl' eudens uni
tas postulabat ubi protinus ad gene
rale concilū recursus nō patebat Alio
quin nō erat vt plenitudine ptātis
ꝑāhis sed abun plenissime Verum
vero valida sunt et ratum q̄q; ex
abusu tale pressertt diffinire sub v
na ḡnalitate non audeo Dico q

multa sunt unque multa in expe
dientes multa in deformationis emē
que tū facta tenent Ceterum vi
dentur apponēda per hoc sacrosan
generale concilū tales declārio
per quā appareat quo pacto pālis
auctus et quousq; cognoscatur ex
cepta in rōstitutionibus vel ia fac
nel de nouo condendis qm ut apūt
nō est ad pnīm lex oim deinq; male
gestorū pnīs temporibus cassano
nel a millario neq; sacris neq; for
te urbium et in expedient planeq;
dēbit Attendantur regule que se
quuntur sanctes ad elucidandū pre
cessum de legum nel rōstitutionum
interpretatione Prima leges humane
dantur sm illa que ut in plurib⁹
accidit qm omnes casus ptriculares
cauiare et remedia pāhis legis ap
ponē neq; possibile est humano legis
latori nā sunt in infinita variabiles
sed neq; expedit ꝓpter confusione
fastidiosissima Imo et ꝓplexam q
ex illa multiplicate consurgēt erit
aut lex sm ꝓsidentū honestā insti
possibilis seruari et secūdū consue
tudinē prie loco temporiq; conuenies
necessaria vtilis manere q ne ab
q̄ per obscuritatem interpone re
trahat nullo pnato quodq; sed pro
communi cum vtilitate constituta 2a
regula leges humane que feruntur ge
neralit possunt et debent excepto
nem recipere dum desint casus le
gis qui videret legislator si adesset
nel alius prudens interrogatus. ex
cipēt a ḡnali rōstitutione casum pti
cularem qui talem aut talē contin
gēt hoc excepto multiplex notatur
quoq; exemplum sicut ab ar le quo
num interpretio sicut a legistis quod
dispēsatio sicut a canonistis quod bo
na fides sicut a polim Dicentibus
bona fidem cē ubi nō simulatur
vnus et agitur alterū quod dicitur
equitas sicut aut ꝓpha dno Omia
mādata tua equitas hoc est sm ve
ritatem implenda Terna regula
ꝓpter tuentur nā interpretatio nl
excepto quedā est medium ptātis

spectans ad

spectans ad legislatorem et Judices
quē admodū dia solet cum dicit est con
sere cum est mīpretatiua Quedam
est dotalis que spectat ad illos q
bus data est autem sumi pontifi
licentia mīpretandi scolastice intra
uel qm sup hmōi mīpretatiōe sua pol
let arte ul experientia myra illd cuiu
bet expto m sua sua credendū est. et
utrum vim sufficiat bñ indicat de q̄bus
nouit Quedam mīpretatio est
memorabilis mutatis potens cadē ē
ca quemlibet Dum timuerit malit vidz
omnes periculi finis nisi vim vi re
pulerit et egerit cōtra verba grialia
legis quo casu est sine culpa apud
deū q̄m debuerit debeat q̄ maiorē in
hanc nauitatem Et si dare p̄ hmōi
testimonijs apud judicem hanc num
absolutus erit alter non qm apud
illū eadem est judicij de hijs q̄ nō st
et que nō apparent Quā regula in
ris mīpretatio seu dispensatio ul ex
cepto que est judicialis pratis hoc opē
atur q̄ agens contra verba legis nō
peccat apud homines in exteriori fo
ro sed apud deum in foro conscie p
babit vterq; dispensans scilz et cui
quo dispensatur si talis non fuit
qui dispēsat qualem desponsit xp̄us
fidelis et prudens fidelis nē como
dum q̄rens fauorem nel honorem
affectet debito dño nel quin bo
no prudens ut frumpiatur vndi
q̄ uno legis et legislatoris intētio
Est em dispensatio cōmensu
ratio seu distributio boni cōmunis qua
le est lex ad singulos ꝑm legis mē
sionem put omnis mercatura ocurre
rit varietates Une dispensatio
si no fidelis et prudens fiat ea appellat
bnardus dissipatione nō dispensatio
nem intelligē quo ad deum et q̄dam
si hoc constituerit aut consuetudo obtine
rit tenet vō frequent apud homines
ꝑm exteriora iudicantes hc dispensatio
si non ornetur excusorem aptum ce
nsi fuit lege superiori phibitum quod
et ꝑ sinū fieri possit hanc cū pōtis
sum pōtans per grialem consilium
Quinta regula iuris mīpretatio
uel exceptio que est dotalis aūtus
celeriat plurimū nō obedientes in
do legis verbo tam quo ad judicia
forensica sicut ab expensis celeriatio
quia in foro q̄sie et dño judice ꝑsen
tim Dum sint detectes famam plu
res et expti in arte sua et in malis
honestate q̄bam Quorum sepe men
tium iniquitas sibi dū corrupta est
pre vel prio extimant cum minuta
oculos eoā prudentiū Et si credi
ri expientie verba loquenti malina
fiant erunt nedum ea conclusiones
elongatas a primis principijs sed ipis
met principijs moralibus tamquā q̄
admodum reputabatur olim latro
cinij apud almanos hostis teste ju
lio de bello gallico ac primū familiale
et predium apud romanos ꝑm ap
ud eosdem et ita de plurimis hominibus
dare in reprobū sensum pro vale
tudine damp̄nandis viatorū Sexta
regula iuris mīpretatio ul exceptio
et dispensatio similit exigit dū fit
altēs p̄ditorum morum judicialē
ul dotaliter q̄ heatur duplex
intuitus vnus ad bonū dīm et
publicū alter ad particulare cōmodū
illius pro quo fit iuris mīpretatio
uel dispensatio Euenit itaq; ꝑpius
q̄ dum passim laxatur rigor legis
ex quadam ut fingitur q̄passione et
misericordi condescensione ad alios
particulares proximos sub lege depit er
altera pre stabilitas et rigor disci
pline qui rigor ē propius motū legē
seruandis Coegerunt hoc romanam q̄
pios eoā filios omdecuit qm nisi
tpe rigore legum suauis exercuerit
quamuis disciplina imbutas et obe
dientia legalis mutuis et obe
dientia hoc fecit carthusien q̄ sup
esu carnium nel multi nel valissime
dispensationē recipiunt Ac p̄inde
disciplina regularis viget apud eos
que quatum sit collapsa apud reli
giones quasdam alias passim dispe
sationibus vtentes vide stupor ac
dolor est Super qua re iam b
nardus pro tempore suo querela naste
batur, Quid porro dicendū pu
tabimus de tam facili ut appellat

dispensatione per ppām et plures
super iuramētis hmōi sup vot
rationabilibus super imensa bī
simonii pluralitate sup grāliū con
uentionū nō obstant Sup pūlior
et exemptionū t̄re nre pnāriū
cōfessione Cuius oīa diuinitus
per que mīe rigor ecclīastice pīne et
euāgelice disciplīne tota vē lāguet
enervant et euanuit prouideat si
per omībus sacr̄ō hō Constantinen
Donalm̄ fundatrice mhac vrbe
stabilitas legum q̄ cōsuetudo est
optima legū patronarū nīpies ura
si negl̄ nre dīne negl̄ nāh fuerit
matrem fundatrice et illud dē hīs
potissimū non cē dandū p̄mū
inuenīt nouas leges q̄bus in se
meliores exterent q̄m mutatio le
gum frequens causat instabili
tatem negl̄ puniūt eos ni consue
tudinis sue vadūce robōrī hor
adaduātur qui ad omne motū ca
pitis ad omne q̄d bonī agi fama
sianū fuit condē sanguīs nouas
leges penas pene addē quasi su
per omī re que bona est si fiet bo
nū sic et expediens legem penalē
adice Non em respublica regitur
ppī fundatur m eadem radice ratio
nabilitas aboluēdis uel abrogandis
quarūdam legū positiuarū per op
portos mores subditorū qui vere si
m natura fundatur et rōnabilīs
punitionis quorūdam malorū nō
ut appbentur ꝑ ne pnīa eruant m
deterius fundatur et me pp̄ pno
mis pnītentie ne fiant mēta dīna
negligentores verū ꝑpauī ac iuste nīs
sentes eam apud deū et cōsciam
tale dīuum m bone fidei possessore
et per sp̄torem legitimū

Potestas ecclīastica m sua ple
nitudīne est m ecclīa sicut
m fine et sic m regulanta
applicationem et usum hmōi ple
nitudinis ecclīastice pīnis per se
ipam uel per generale Concilīm
eam suffiaent et legitime repītas
Constat igitur data fuisse petro
plenitudīnē ecclīastice pīnis ayo
ad edificationē ecclīe sic sicut con
formit ad aptm ponit destīno
ꝑtea loquit Aug̃ aīaliter q̄
busdam q̄ claues date sint no
vm sed vnitati et q̄ date sue ecclie
Et hoc quemēt̄ potest intelligi mo
dis quos exprimat gl̄a dicto grō
claues date sint ꝑpter ecclīam
et vnitatem eius tamē ꝑpter
finem p̄r eciam dicta m ecclīa uel
m concilio hōe plenitudo pīnis et
ecclīastice ne dicta m se fama
turet sed aliis duobus mōis videl
quo ad applicationē ad hanc uel il
lam ꝑsonam et quo ad usum legi
landum si forte fuisse m abusiue uel
q̄retur Constat hijs mōis ībus
plenitudīnē ecclīastice pīnis esse
m ecclīa et m gl̄ali concilio tam
q̄ m gl̄ali vicēs Et quod de du
plici mō primo et 2o non est diffi
cultas Similit̄ nec de tercio si re
sidemus destīpronem plenitudis
ecclīastice pīnis ubi hō q̄ data est
ad edificationem ecclīe Cum
igitur summus pontifex hijs cum
subiectione sit peccabilis et possit
haur pīnam m destructionem
ecclīe velle committere similit̄ sanctū
collegium quod ei datū est et ei re
sistit quasi contra aristotelicam no
est m gra uel m fide confirmatū
sup est ut aliqua sit relicta mo
dabilibus et mdenabilibus regula
ab optimo legislatore ypo ꝑ q̄
possit abusus hmōi pīnis re
pmi dirigi et moderari h̄ aute
regula est uel ecclīa uel gl̄ale co
cilium Vnde cū medium prudēs ab
tere nō dicatur nisi put sapiēs in
diabit finalis resolutio quo ad
hanc sapiam fiet ad ecclīam ubi ē
sapia mdenabilis uel ad gl̄ale co
cilium huc fundant̄ oīa multa que
p hoc sacrū Donatus et consen
tia et practica sunt ut q̄ ꝑa m
diuari p̄t et deponi per Donatū
q̄ eidem m regulatione pīnis sue
quo ad usum sibi et sibi p̄t dici ar
tra facis et ira de plurimis que re
collecta sunt m illo simone ypocrī

uer Possim ad hanc considera
cionem addē q plenitudo ecclie aplice
pūatis ꝛ consideatur in sua latitudi
ne ipa nō est in solo pp̄a nisi quoad
mō fontalit pūatine et originalit
suo mō hec em latitudo pūatis com
plectitur in se alias pūates ecclias
ticas collaue a sūmo usq; decrisiz
et est in eis plenitudo ecclie aplice po
testatis pūatis tm̄ maꝑ pars integraliꝫ
in suo toto et ita non ē maior nec
superior ad totam ecclīam sicut nec
pars maior toto si vō considerat
hꝫ plenitudo in sua simplicitate absq;
vlla dubitacōne plenitudo ecclie aplice
pūatis pp̄atis superior et maior
ē ad reliquas Nec iam illud q̄re
quiri est nullo mō pt̄ constituere
gnāle concilium iuxta q̄d dictū est
prius q̄ gnāle concilium in sua cōne
formali includit de necessitate aūtez
pp̄alem siue pp̄a sit siue non sit da
si pp̄a est et vult fieri debitū sibi
da cōuocando gnāle cuius debent
auctoritate per ipm̄ Quo ꝓcurante
venit in destructionē ecclie
ideo time agendum est ac si nō es
set et remanet in ecclia pūatis se
quasi regendi et sibi prouidendi et
ordinādi de pūate pp̄a Quarto
modo quo ad applicationē et ad
vsum sicut de papa et de anno ul
de plenitudine et vertore sic modo
dicetur Nec esset difficultas prin
patis quid mortuo pp̄a ul' certo
possit ipm̄ concilium potest tragi p̄o
sibi construere pp̄am Vnū modo solito
per electionē diuinam cardinalium
uel aliomō per cōpromissum ul' per
viam spūs sci si pbabilit ita sepa
retur posse fieri q̄ omnes gaudeat et
ī vnū ul' forte per expectationem
dīm miracula sicut fuit ī electione
mathie Et de hac pma pte ec
clie nō est difficultas q̄n possit fieri
vnū caput alia multa sint que pp̄a
mortuo ul' certo pt̄ exercere concilium
p̄sertim ul' per organū aliq̄d vice
rium quia ad modum cepe pticipati
est in hoc concilio de diuisis sen
tencijs et deuenis respicientibus
exercitū Inductionis cohibine sicū
vocatione et depone ppē sicut in
excacōne et interdicto relaxatione
et absolucione factū est in causa
Iudertina et argentina in q̄b
omnibus insinuatur sed Synodo
loquens diffiniens et diffinitiue Sic
tenetur ī pmis Quinto tempore
aplorū et aliorū q̄ concilium loquenta
tur et non pp̄a erat Dum vinebat vñ
dixerūt apli et seniores Act xv Si
benes actus illius concilij visum
est spūi scō et nobis Et simile nō
Act vi de ordinacōne ecclie per
xij aplos Et in aliis gnālibus ta
les inueniuntur mos loquendi placuit
sacro concilio uel concilium diffinit
uel statuit sanctum concilium uel sacrum
concilij uel synodalis ordinario pge
at et ita de similibus dicitq; sunt
terno alia que nō p̄sūt excedere nisi p
suppositum determinatū iuxta illd iam
allegatum q̄ actiones sunt suppositi
tū Tertia que distinguit dictum est
q̄ uel illa sunt talia q̄alia nullo
pt̄ exercere nisi sit pp̄a neq; per cōmis
sionem neq; alit uel sunt talia que
cōmuniter p̄sūt per aliquem uel aliquos
per quos exerci nō posset sed alio
modo est exemplū de curato nō sa
cerdote qm̄ pt̄ committi simplici sacer
doti nō huic plebem aliquā q̄ in
curia sua celebret missam et confe
ret et audiet cōfessiones absoluat q̄
ministret eukaristiam et ita de singulis
spectantibus ad sacerdotū Potest igitur
simplex cōcilium committi sacerdotibus
ut agant talia que ner concilium
per se nec milli sacerdoti sine cōmis
sione ul' licencia cōcilij possent ex
eqm̄ saltem iure Tertio erat
cognoscendū de illa conclusiōne si sit
aliq̄ pūas in pp̄a que possit maligne
q̄ nulla alia pūas ecclīastica pt̄
attingi neq; de facto neq; de iure et
videt pma facie q̄ nō minus cōmuniter
veri doctorū sinam qui dicit pūate
ordinis esse equalem in omnibus

sacdotibus comphendedo noc apli
epatum sub sacdoao Non enī videt
q st aliquis actus ordinis in quem
possit pfalis auctas quin in illum
possit de facto pfas epalis Ceterū
de pte sñdictionis quecumq; h
ar hmo videtur q concilii possit
illā conrede in defectu pē ut subinde
do epo tales pfos quales voluerit
pro sacdotiū hita et rata mistra
tione et im practicant hoc dcm
nra Samarie mis legatos cis dando
q hanc pte omia que sint ordinis
et spialis sñdictionis promde qd
de largitione mdulgeniaciū tenend'
sit labori interim considerādi ne
Imquio s solutis pē gressione media
te ul imediate trahi possint pusat
aliqm q pfas hec reppiet clames in
foro pme ptea cōmittet in eodem
foro cuilibet sacdoti maxime epo si
no fuit hr pfas a supiore quo ad
usum limā aut quemt illi qui hz
nra ommittens ecc ce cme b m thoma
conlii vo talem nra hr porro mr
ta hmoi direndi modū pt ecclesie stā
dalum trahens ad hoc teneneb q
cartia bñ pt regi usq; ni fine sth sne
pā ut s concilii grale daret luen
nam omnibus epis sacdotibus cuiusq;
sup plebem sua absq; ulla limitatione
ne imdictionis uel restrictione qa
sic epis pot constitue sacdotes imo
et epos licite et rite et in clamibus
et im de reliquis omnibus seruarent
actibus Indemnis per s ad tepus
generale conlii posset aliquid tale
fare qm hec pam est preiudicium af
fimatiui obligans semp non pro
semp fieri apparuit Dum vacaret
sedes per duos annos ul tres simul
et nunc vacat Nichilomi genale
conlii negs daret negs posset talem
defectū reparare usq; in finem seculi
tollerāe simile lege pot tñ simplex
du neritas vigeret uel suadet cmdes
vnitas et hoc per vnū epm quā
plurimū uel per plures simul aut
successive et hoc dicitur de plenitudo
potatis cartia sine in cartia simplicitate
cognoscimus ex hijs que sic sunt
et iuriose contra grām tales assertiones
que negant ab eo ul ab omia
executionem primum supme indictiones negant mstiper dyffinendi
diffimendi pfatem dum ppa est repo
nere in eo solo hanc autem diffime
di cum ex multis aliis et certa
ratione constat oppositum dñi et
apli mstrauit in samaria petrū et
Johannem tamq; subditos cartie et
Jacobus pfulit diffinitione sac con
cilij super cessatione legalium de quo
dbt rō notum est qm petrus psidebat et residebat in cartia legitime
cum cet in gra confirmatus in die
pentheostes possumus tandem ra
nones apparent distorqere simplam
de plenitudine pfatis pfalis vacabilit ad concordiā reuocare Si
distinctione tremebeam accipiamus
cartiastice pfatis ante videmus
hanc cui pfatem formalit et mste
assideā tam primo no no indicare pōt
neq; Augustus neq; ppa neq; pfatis
neq; clerus totus primo nec primi
salis cartia secus in alio duplici
no unde sicut ex cōsideratione pfatis huius subpendit et maculose in
patores et veteres pfatum bunt ad
ostula pedum pē et inde assumpsit
aliqui ex humana fragilitate arro
gans superbia in ppria pē referri
ad se quod impendit pfatis no alit
extimandum est de poribus sanctis
pfatis excellentes pam inferioribus
dis et inde subesse e in quibusdam
summis pontificibus arrogantia male
debito grandem usurpare illud qd
mre potat hinc mihi gloriam q pedi
bus suis calcaret imperatoris caput
vendit hanc arrogantiā acutus
sanus imperator hoc mordax vbo Non
tibi mihi sed petro hanc pfatā sit qabs
q et mendacio vel adulatione pfa
neq nissimi pt appellari sissimi pt
adorari cultu dulie vsq ad ostula pe
dū et ima de reliquis honoribus pfatis
cartia que macula non habet neq
rugam que maxime magis vigo est
et mē introducitur quēq tuncqua
portaret et sordida non quidem

pcese et mse sed pro pnis filiorū
sicut anima sana fetnit et regit ac
pnp egrotum.

Detestas ēt ca ppāhs no ma
hz dña et mra ecclām simul
et celestis imperij q̄ possit
ad libitū ac bonis clericorū et mul
to minꝰ laicorū disponē quāmꝰ de
beat conedi q̄ hz meis dñmagn do
minis quodda regiminis directionis
et regulaminis et ordinaminis decla
rationem timꝰ confidāconis quam
distrcto moderatꝰ aut mediatetur
pomt mi ecclēs oppositos dimi
sace meditarer ocnere visa ē pro
tinus mihi meditacionis mee ferre
to dupler impba pestis nomē vinꝰ
detractio fundā nomine alieni adulacio
sub cola pnia pnitem cathiastice dep
meus subiacebat tempali altera sus
tollebat i mnesium uelut ad sustinendi
ne alassim confrendens mira cupꝰ
libet alienis pdare Tolle tolle cla
mat detractio tempalitate omne q̄
uel dñium ab cathiastis quide qma
sic mstituit xpūs animis ista vox est
Nisi quis renunciauit omnibus que pos
sidet non pt̄ē meus discipl̄s Sic
impēabat Johanni apostō et eorum
xp̄ianis apiens facultates addit de
tractio q̄ cathiasti neq̄ tapaces simt
sm̄ inductionis tempalis etiam si pn̄
apes alii conferre voluerint inducat
aplm q̄ nemo militat deo implicet
se negociis secularibus addit detractio
michil hinc exigitur neq̄ decimas ne
q̄ oblacones q̄rorumlibet ahas dotaci
nes uel possessiones nisi ex pria ele
mosina donacōn et q̄ ab cathiastis
peccatibus saltem hmōdi posset p
stabilem pnitem optimo iure tolli da
dam est her prius stabilis in vmbrita
male fidei nec sine causa gladi
um portat addit 2o mens apli q̄
bis uitres alimenta et quibus tegam
hijs etenim simꝰ qma q̄ hijs cathe
siastis ut simplicem victū et vesti
mentū totū illud est pauper cui re
nemo nedū furtū uel rapina simi
est sed sacrilegiū put detorquet ad
hanc suam tam iniquam q̄libet
uaedi vult tandem detrito cathias

nros omes ad illam apl̄oꝝ et
discipulorū pmam paupiatem sine
thesauris sine equis sine calcamen
tis sine possessione de nūmate salut
redigē exercans m cathiastice pompā
omem illā ut sermentū uel abou
ui equorū uel mdumentorū cosme
git ex adisp blandiens et sub dola
adulacō et ad aures cathiastrorū pn
pne sūmi pontificis insusurras O
quāma est sublimitas cāstice p̄fec
tue O sacer clere qui michi est stabi
lis auctas tue compatam qui sicut
xp̄o collata est omis plas in celo et
in tra sic ca xp̄ianis omne
pcto sunt q̄ successoribus ap̄lorū vi
uet constatinus q̄q̄ silnestro p̄e
tenuit q̄ non ecclesiis pne
reddidit iniste detentū porro sicut
non est pax nisi ad deo sic nec aliqua
tempalis cathiastica impiahs ut re
galis nisi a pa in cuius femore scrip
tū est xp̄ūs rex regū dñs dñancium
de cuius p̄fate disp̄nde iusta sacrilegij
est an neq̄ dicē quisq̄ p̄t esse iniqua
nis Si etiam tempalia bona omia
si cathiastrū bona atq̄ dña iniqua
ueit diripuit distraxerit memor
sit nō inemitum hec sūpta ab illis en
am qm sunt sapietes in oculis su
is Egiptia vō uo inemitur sus
se per aliquos sūmos pontifices
hec ēdita notū est illud sacrum mi
chil est q̄ desse credē non possit nū
laudatur dñs equa pax et illo co
mun de adulatore hic profecto ex
stultis insanos facit sentiens aut
adulacio q̄q̄ cognosci senis studet
quasi modestioi sermone depsimus
vt ut recedibilior appareat Donec
dit sclāce p̄fate possessiones et in
risdictones p̄fas quas tolle nequit
pro libito p̄fā retogniscit rōsimm
nū uel alios p̄incipes aliquid cathe
nus habuisse michilomi q̄ tradit q̄ sū
mus pontifex sup̄mus ē monar
cha nedum in sp̄ualibus sed tempa
libus hūs Hanc autem timete a
xp̄o sed alij reges omnes et p̄nci
pes sua tenuit dignacionem ab o
et solū mete adeo aliquis ut mos
truosus esset iste mundus si tot

habet capita que non sub vno re
gentur regredi magnates delirame
nta ponent duo principia vnū bo
norū et spūaliū aliud malorū et
temporalium dū et sicut corpus ē ppt
aiam et ab aia viuit et regitur
sic stātis pcās ppt spūalem aqua
sui ē venit lāmū qua auctem
spūalem qui negant uel impugnāt
sine sint mutus siue foris extra pos
sint gladio uel spūali exercis sicut
catholici uel rebellantibus sicut infide
les ferri et eorū dīa uel bona m
alios trāsferre hanc existimacionē
visus ē hīe bonifacius octauus mq
dam decretali et in hac putauit fū
dari ab aliquibus dnorum principe
norū aduersus infideles rebellacio
suorūq bonorū et dīoriū conqui
sito putauit ab alijs deposito vn
us regni francie ppter ppām zacha
riā hic ē fundam tamq ppā sic q
transferre possit reges et regna
Quare sus aliquitens adulacio dnēū
esse amicus hunc ſmonem et mē
mm recolibilem finxit loqui restit
nus concedens q sic an peccū fue
rit apud infideles vem dīa que
admodum reuerēdabilis auctas sa
crepture et euāgelice narracois
testis sic non oīs mutus post peccū ut
omnis pcās regalis uel alte
ra stātis sit immediate subiecta hūsa
sūmo pontifice sicut vult francorū
xpianissimus supiorem ho mō nō le
neq cognoscit in reis iudico iniserit
vbum sūm adulato loqui dignitari
bus offensis et bonis ecclīasticorū q
omnia sic subiat sūmo pontifici ut q
cū ea placuerit dispone inimicos mis
sendo eppando hos possit ho reuocat et
tarū sit liceat hos sine causa liget ei
pcō hos pegerit q inis pmū cū ho
vult adulato longe a ppa sit sacē ut
cum synodū posse neget cōmitte
qui sua sunt omnia ecclīastica bona co
cedit nisuper q supra ius ē potens
ab altero ius sūm tollē q et q nec ab
eo appellari nequit cum indigaliū cno
mici nō obediam abo subtrā pcēr
tum ext casum hēsis sit aliquenus
possit hic solus symbolū fidei con
tinere hic solus causas eiusdem fidei
et maiores ceteras tractare pt solo
ut iam patrum est diffinitones regu
las leges et canones condit aliqui
q peralios diffiniri decerniturq
conditur statuitur rectum ē et m
anet nec aliquid ex eis que statuit
pt nisi per ipm quibet cassari uel
infringi ipm vō aliena qualibetq
constitucio ligat nulla fuller si non
aū celebracionē hui sacrosc̄ con
stancien canonū ordinauit me
res plurimū fratrū magrū qui tra
torū ista rōnabiliter opponentū dogma
tizator finxerit de hēresi punitre uel
nōtus uel damptus hui vsi signū
ampe quia post declaracionem ex tho
me principijs lucē clariorem et q
vigentius ē et post definicionem
et pclamacionē eiusdem sē synodi
inuenimur qui talia palā asserē
nō pauēnt tam radicari ut cum
serpens tam medullitus inibim
sint hor pste adulacionis verus le
ctor Tandem misericordia dei nr
deuīx discreto collustria lūe leg
euangelice et media et regia via am
tenēs nr deinos erroēs extremos
detractōnis et adulacionis post hac
considacionem inoderatā ut pon
dus tamq signū aliquod offensū
inueis tech ne forte offendant
ad lapidem erroīs pedem sue mq
siaoms streuitates veritatis vīi
damus castigatores et capaces cē
bonorū seu palmi et nulla eis ex
debito nō ex elemosina p nra compe
tere et non debere eos cohiberi uel
spoliari per stātem pratem nisi q
tam sit in sin sui subsidiū qō dat
ppr hēticos et rebelles pt ipi deuq
cum dicit aliter qui apli viuē con
uersari uel incedē pro tempin loco
rū et aliarū circumstanciarū varia
qualitate put sapiens indicabit
Vera sunt uel falsa nullū ut aliq
vba grāliter ad omēs cathlicos
tamq ppm hēant nichil detorquen
da monarchis aliquales loq dam
alia lex est Detramus et aduersa
stultas et falsas adulacionū flamas

trabuerēs ſūmo pontifice plenitudi
nem pōtīs qualem pdecessimus
que tanta ē q̄tā ſapientissimꝰ legiſ
lator xp̄ūs p̄undit ſuffice ad diſtin
ctionem cuiuſcūq̄ eccl̄ie diuiſſime
ſponſe ſue q̄ ꝑ mortē formauit
et cotauit cui pīnt dēthere ēt impie
tas ſacrilega mdignissimaq̄ ſed gloꝛi
fient denm qui talem pīatem dedit
hoīb⁹ miſeꝛeꝛdiſſima ſua piem
te que poteſtas quāto ſublimioꝛ eſt
pulchioꝛ et digniꝰ tāto ne vſurpꝫ
mabus volem turpem et indignū
videre dī ſūmus pontifex et ea ut
ſapiens mdicabit regulāe Simil
aūt ſapientes mteis gnāli concilio
qđ et ſpī ſco regitur et cuius agi
tremꝰ ſūma libertas ē ꝓclare dixit
leꝰ no ee ꝑ mutuū obedire legib⁹
Adamꝰ im ſūmū pontificem cum
collegio ſuo ꝓſidere bonis ecclīaſtr
ut de eis ſtatuum hre ſufficientem
et derentem oporteat ſed no ita ut
capud ꝑ membra velīq̄ obruat
mole ſua neq̄ pdat vſurpāe cuiꝰ
naturā ſingulaꝝ mēbri officiaoīs
mēbroꝝ quibus ſingulis ut aut aplꝰ
ꝑtū datū eſt officiū Nam ſi omīa
oculus nl̄ caput ubi pes ubi manꝰ
tenēt hic collatiōnē bñficioꝝ nl̄
uſpicuitē bñficioꝝ multiplicē et
emptōnū odioſiſſimā plenā erro
ꝛib⁹ et confuſiōn mecclīaſtica ſeru
chia et ita de relīgiōs veſtiaoīe
ꝓhēa tot mſuū tot exactiaoīū m
foro oſſīā cuocatiōnē tam finalem
oīm ranſarū ab ordinarijs ſine cau
ſa ille ꝓhane ſine ſanctidi quales
fidei cauſas oīes ab ordinarijs
ſingulis ꝑtim mdoctis notoꝛie
ſcandalizātibus dyoceſes ſuas et ubi
vigent ſtudia liāe velle ꝓhibē
Simil aūd eſt qđ vanitā gñdem
exoꝛdīs aput poſtremo ſuus ſe
ſenſ⁹ uta ꝓtās eccl̄ia roꝛreat vt
meminerit ꝓdecem ſtlāem eam
apud infideles ſua hec ꝑa mea ſu
as dignitates ſuas leges ſua undīa
de quibus ocupare ſe eccl̄a ꝓtās
no ꝑſumat vel vſurpet inſi dum
redūdat abuſus ꝓtās ſclāris m
impugnatiōnē fidei et blaſphemiā
creatoris et manifeſtam eccl̄ie ſtrue
ꝓtās iniuria tunc eni attendē con
uenit vltīma hm⁹ conſideaoīs du
odecime ꝓpoſitā q̄ m hijs ꝓtās eccl̄ia
habet dīuīm quodā regimen di
rectiuum regulatiuū et ordinatiuū
Concludunt et fere mchil aliud rō
nes et allegaciones oīes mdica q̄
hre q̄ plenitudo ꝓtās ecclīaſtica ꝑſon
ꝓior eſt ad oīme aliam eccl̄iaſticā
et tēporalem q̄ius ſub hoc reſpectu
ꝓtās omniſcalis eccl̄ie nl̄ gñalis co
cilij līme congregari non poſſit ma
ior m amplitudine nl̄ extenſione
maior m infallibli directione ma
ior m morū reformatiōne et m ca
pite et m mēbris maior m coher
cina ꝓtāte maior m rārum fidei diſ
finitiū vltīma tu denſe maior de ni
q̄ quia copioſior complectit cuiſal
tem ꝑticulāt omīe ꝓtātem et oīne
politicū regimē ꝑfale Imperiale re
gale ariſtocraticū Thimocraticū
ꝑuatū deductū eſt ex deſcriptione
cuiuſlij gñalis que, talis eſt et con
cluſū gñale eſt congregatio līma ſcā
aūte ad aliquē locum ex oīm ſtatu
Hierarchico totius eccl̄ie catholice mul
la fidelī ꝑſona que audiri rōnabiliter
exclusa ad ſalubriter tractandū et
ordinandum ea que debitū regimē
eiuſdem eccl̄ie mſide et moꝛibus reſ
piciūt Diximus hic aliqua cōtra diſſi
mulatiōnē hanc gñalis cuilij et q̄ non
congregato līma aūte facta ꝑdē a
ꝑa regulariter fiunt ſequāt decreta
et decretales ſtmittere Exemplū
tamen recēs cuſus ubi congregato
cuiuſlij gñalis ſcr līme ſine ꝑa pn⁹
dū deſiſtēte per mortē nālem nel
nullem ſeu canonicam que eſt depoſitū
ſi mdat m ꝑpetua ignauia aut ſi ad
eum captiuatū non pateat accēſſus
Illius dum ſuffiaent requiſitis de
quorūdo rōnibus venit gñaliter
in ꝑtātem eccl̄ie ꝑſertim ſi negot
ipm Terminus ꝑ cuiuſlij poſtq̄m ē
a ꝑa līme congregatū ſtatuat cū

tempus et locum pro celebrando ge
nerali gallio sicut infra termin uel
de decimo in decimum quam ubi ppe
uenisset Nero refert in primo et 2o qui
p quos cuncti gallio dimo congre
gentur quadmodu fiunt pasis Nichias
expedit deinde pro futuro q modum
quo eadem sint in reformatione salu
briter est ainsatum vbi ma et ita sine
dubio est diffinitu Dicamus 2o inpbabilem valde finem q de statu te
rarchico ecclie no sint ppe nisi duo
status plarum maiorum vidi qui sue
runt aplis et sunt epi archiepi et
ita sursum Et minores qui sunt presbi
teri lxxij discipulorum et dicunt pre
lati ordines dignitat uel horis
quales sunt nunc quibus ex statu
et ordinatione iure quemlibet tres actus
ierarchici primarie ecclesiastici et primo
diate a xpo qui sunt purgare per
correctionem illuminare perfectionem
et pdactionem pfice per sacramen
torum ministrationem fundamenta hec
sima act xviij ubi posuit xpus dux
erat dux ecclie subiungit de quibus
loquatur Dum aut quicunq; placuit
super terram ꝛc Constat q antequam
dum aplis pdicet et discipulis loquatur
Dum aut Theodericus ponit super terram
in textu glosas debet in hoc loco et
act x et inde x ubi fit primo de missio
ne lxxij discipulorum et act xvi ubi
xpus petro dicit pro omnibus qdem
p nobis mortuus ꝛc Et iterum super hanc
petram edificabo ecclesiam meam et por
te inferi non prevalebunt adversus ea
Tum rodant Angli Johannes ysidorus
beda et nigellus ubi plus et expresse nul
li Damascus pa no anselmus in pmo
duos ordines inter discipulos dni de
cognouit Duodecim apostolorum et lx
xij discipulorum uti iste presserit ignora
mus et p rone caret extirpare ne
cesse est loqui de ceteris Dicamus
2o nunc quales quales tales de ut
multus fidelis qui audire voluerit
debeat excludi ab audita quamus ul
doceatur ul doceat sicut legitur in pn
cipio concilij distinguit tm de hinc
vocem in concilio quid sint eo sint
tua alij diffinitua primi sunt qui
bus mest nobis tibi que tractan
tur cuncta usque ad mechanicas artes
ut si quatuor de nouo repanomis et
clarii malum de ponit in laborum
vox consultum sit manu fabris et
fabris sit dum sit questio de philo
sophis et moralibus disciplinis ut
sunt precepta decalogi put statuet
secundum in phia legibus et moribus
Dare concilium et aliquem salubrius qui
nonnulli plarum uel curatorum uel
cuncta theologorum usque adeo q in ge
neralibus conciliis conuentu tempe
Athanasij sunt instruantur gentilis
phus de nichomacho nedum pure moralis
sed que magebat vertere finaliter ea
dem ecclie Deterrimum de vore diffi
nitua quales cum sciant non e
dubium de epis et superioribus plar
sicut unxit pdicta practicatis sepius
inuenitur in poribus conciliis et
neq videtur de ambiguitas de mo
tibus platis qui sunt minus et se
rarchie neq de hijs qui adhuc in
phrem plarum ordinem vocauit
quibus non ex privilegio solo sed ex
statu et ordinario inferre iure co
pent ad cuius cura quemadmodum
sunt min abbates decani prosin consi
milibus fiant ad hec decanus sacre
faultatis theologie parisien unpedi
tu venit remeritatem excellentium
pniatos sine viratos in pdicatio
nibus et confessionibus ubi sit dicit
in nobis pnus artenul dum cum
sunt in cuncta viatores plan et seme
chi de pmaia Instructione xpi quibus
competent ex statu mis pdicandi mis
confessionis audiendi mis sacramen et
alia si quis status et practicanorum ministrandi jus sepul
turas dandi mis insuper decimas et
alia jura parochialia recipi item
p mis pdicandi et confessiondi com
petit plats et curatis principaliter
et cuilibet et mediatibus de per ar
cadens et ex privilio qui sunt nisi dum
uel admissi ex confessione et bene

plaato dnorum platorū dicamus postremo q̄ licet ea que sūt dñi sūt rōnare videantur uti dño et ob fūacionem conahorū priorū at q̄ rōm michilomin̄ consilia pōt cēris de causis et ad tempus constitue vices dissimulas in plurib⁹ uel pau roibus et in aliis que dñi sunt sans simlit ad illa que facta sunt et fieri pūt varionib⁹ ēra mstitucione pla torū ecclīarū maiorū et minorū que quāt fiebant a toto ꝓlo et clero quāt a toto clero plum quāt a pbis canonis ecclie cathedlis et nonnūl me rebus per solū ꝓmū tam exorbitāntissime sicut plurimorum est indicū

Protestas etc̄ et sicut et alia quelibet origina⁹ et prima iustica secundū quā imma omia mōdationes atq̄ diua pulchra ordinis valeant fundantur describ tur itaq⁹ iusta q̄ ꝑpetua et con stans voluntas ius suū cuiq⁹ tri buens hec aūt descripcio compend̄ pā apalit mstiae dine in ordine ad su as naturas deus nempe solus ē q̄ volūtate ꝑpetua et constanti dat vnicuiq⁹ qd̄ suū est suū in quē sūt non ex debito rigoris sed ex libera lissima et dignantissima deuocione creatoris sic in qualibet re tantū dem est de iure quātum de entitate habet enī quelibet res ius seu titu lum ad hūd quod ht ex dictamine rōnissimo p̄me iustiae Ius vō sic describi pōt ius est facultas seu po testas ꝑ quā iura deuenit ad aliū sm dictamen p̄me mstiae Verūm dic tamen h⁹ lex dicit qua lex ē regula conformitatē hūs ad dictamē rōnis Dictamen vō rōnis p̄e et mstiae quemlt in eo finemine Proinde dictū est in descripcione in crib⁹ q̄ est facultas ꝑ quā illa que in pō obiali deuenīe pūt ruit rāmre quod posse dicē possimus ut obiale uel loyale sim quale non dicit res ꝓle hre ius uel lege sic non dicimus q̄ damnati ius habeant ad vitam et nam nos q̄ stella ius seu facultatem habet in tanta lute quāta refulget su pole licet in po tentia obediāli nature et absolūta dei possint heroica fieri consequē ter ab hac amplissima mris et leg atōne sicut vntur sīpmia dñi aut hec sunt leges ech et rec et ahi plures et quid boni legem q̄ pati sy dera agis sit desensis restitor adēa que animam rōnalem ēspiant ut ra tionalis est sit subinde distributo de iustica qua queda est cēlis et pma ria qualis descripta est Illa est pa rata seu diuinata et attribuē dicta que sic describitur Justicia ē hitus ali tamq̄ habitus conformis iustiae cuiq⁹ mmutatiuus per ꝓfessionē quo hito mchmatur his eam facere ius uel reddē ita q̄ ius est aliud ac tus uel usus uel effectus uel tributus talis iustiae Porsus de iustica sic ac cepta ꝓnapatie diam⁹ q̄ queda ē ms tica dogmalis queda regni celestis ut ibi docente regnū dei et iustiaam eius Et hec dūplex est queda gl̄ie et queda gr̄e altera est uteri iustica legalis alia cuilis Justiae vō cuilis alia est distributiua alia commutatiua et ita de ē hqus antepnombus iustiae ꝑti hbus iustica legalis est omīs vir tus sicut am̄ tas est tota lex ypi por ro iustiae distributiue hrēantur ꝑ motiones indigne et intrusiones in officijs rā publice et būficijs ecie a mutatiue aut hrēantur contrius illam vsura et fraus in temptalibus Symonia et sazia in ꝑtialib⁹ de quibus non est hic dicendū ꝑ singula dimittimus ꝓpter tot ē legum varie tates quot mōis mira valentur ſm dictamen pnapate iustiae ꝓpter sint queda leges ꝓle diē quedam ꝓle nales queda politice ul humane quas aliqne sūt canonice ul ecclīastice Hec sunt cuiles uel politice Et q̄ ius pene reparatur leges q̄ mxte sunt et pnapaliter Dñorū michilomin̄ denotatur lex a pdicanti seu a pdicā do quod in ea reprimit Tribus ꝑsupposit

dicamus vlterius desup̃ionē hmoi legū. Et qm̃ lex p̃t dict̃ a ligan
do r obligando nel a legendo r dictan
do quid agendum sit. Tonsormiter
ad hanc obligationē seu dictamē rē
vandus desiderabamus p̃cipuē leges
obligatorias quia de consultoriis. et
p̃missis et si que sint alie facile ha
bebitur ex hijs cognito lex diuina
Obligatorii ē signū veri reuelati
tatiue vōis nonsignatiui rē vōis
dine volenti teneri seu ligari illam
tatuam ad aliquid agendum nl'no
agendū pro constatione fidei et
ne dicatur hic et mfm signū nonsigna
tiuū qm̃ p̃e nulla lex obligat liberū
arbitrium si nonsignata nō fuit ho aute
signū r̃ lex est quoddam mentale
quoddam vocale quoddam scriptum
sicut ē lex scripta violata mdm̃ hāb
vocabō montibus de metalo scribitur
mp̃e Signatum est super nos lume
vultus tui dne et ad ho ij pueliere p
totū et iterū m̃ p̃o legem tuam m
medio cordis mei lex nālis obliga
tiua desup̃ionis q ē signū nāliter ha
bitū notificatiuū rē vōis dnine
volentis creaturā vōnalem hūanā
tenēi seu ligari ad aliquid agendum
nel nō agendum pro constatione fi
nis fin nālis qm est felicitas hūana
sine monastica sine yconomica sine
politica dicitur aūt signū pure nā
liter hūtum illud q̃ mditū est multis
homi nō impedito in vsu debito vō
nis impeditur aūt per corpus per
erbores per vina nimis mōis Non
fiatur ex hac desup̃ione dia et one
mā dine legis ad nālem p̃cipaliū
ex mō acquisitorum et expte sunt lex
em dina de rone sua hz p̃mo ut aag
nitur per reuelationem deinde q̃ or
dinet de ppinquo et de se ad felicitatē
ultimā lex vō nālis et si possit. sic ac
quiri et ordinari sicut apparet in
decone p̃cepti decalogi in viraq;
lege veteri et noua hoc hī nō hz de ma
none sua ut nālis est sed transit in
dinam lex canonica desup̃itur q̃ est
signū hūtum per hūanam traditionē
nonsignatiuū rē vōis dine volentis
creaturā vōnalem hūanam teneri
seu ligari ad aliquid agendū nel non
agendū p̃cipaliter ppter ronsecutionē
felicitatis et ne per hanc vltimam
clausulā quemt lex canonica nim
dina et differet a nāli et per p̃mā
ab vnaq; sub sua rone que est ut hz
aliter eius regimen et robur per hu
manā traditionem magis qm̃ per pu
ram reuelationem nel nālem eviden
tiam lex aūtis desup̃itur q̃ ē signū
hūtum per humanā traditionem posi
tiuā volentem q̃ homo teneatur
seu ligetur aliquid agē nel nō agere
pro constatione finis sin nālis qui
est hūana felicitas nl' monastica nl'
yconomica nl' politica p̃ desup̃ionē ex
positis Vñ diligenter attendendū q̃
siant in speculabilib9 sunt principia
prima nāliter nota sunt. z̃o con
clusiones eruent ab illis demde
sunt z̃o g9nes tantum q̃ hanc
deducte ex p̃dictis velantibus ara
quas est solū optimo tande quatiꝫ
sunt alie gones sic elongate a p̃
mis vtantibus q̃ no appareat q̃ ex
illis sequantur nel repugnat ut
si astra sunt paria nl' impōa ppo
nabilia suo mō dm̃ est de predi
ctis moralibus sub hac quadem
plici distinctione et nē duplex
primū gradū capiunt ius pure
dictū si veritates sint rationales
reuelate nel ex reuelatione manifeste
deducte nel si nosrantur per eiusdē
nālem capitur ius p̃e nā
le Trea z̃m gradū et quartum
ppoionabiliter sortitur ius canon
icū et simile addita legislatoris
auctte q̃ fiat ut p̃o moralis alia
de plurib9 plurib9 nel impertinens
legibus p̃e dictis nel nālibus ro
bur habeat et vim obligandi ad
alterum sine nl' sup nālem et sic ē
lex canonica nel nālis et ita lex ci
uilis nl' politica nominatur Teme
morandū est tamē id q̃ di iam
dicti repetuntur paucissimas inem
ptis legibus que non se mutuo impet
sed raro distinguit aut et secerint
Transtamo inter post simonem
de iustiniā de iure de lege Iosin

de Jurisdictione de dño et polica

Jurisdictio describitur vl interpretatur q̃ est Jurisdicto i. prãs seu facultas exercendi ius vl dicti. Jurisdictio qua si i. ymitago seu similitudo iuris q̃ Jurisdictio quadruplex ẽ unus q̃ dam plures legem dnã sibi nãlis consuetudo et ciuilis tractus Jurisdictio dnãs est prãs exequendi ius qd competit alicui secundum legem ꝓpriã dnãm et hoc est mandatum vel ramus alterius Non enim dicit ꝓpria hre Jurisdictionem quia in se mendum nisi forte consideretur tamquam alter sint velient aliqua de prãdictis ꝓcedunt vl est despotica triplex triplicis alius Jurisdictionis sm legem triplicem dunditur aut Jurisdictio quia in rationabili que sibi fertur in mutua et indirecta seu regulariter et ordinata qualis fuisset in statu innocentie et qualis est sapiens ad insipientes ꝓfectoris ad imperfectos ut in angelis ponitur et dñica subiugatus de dño q̃ ita despotica et dominica est prãs ꝓpria assidentes alias vel ut alias in sui familiam uel usum habui sm iura ll̃ legis rationabili instituas inuenitur aut hr dominica seruilis triplex bñficia oĩa le gran siami euangelii canonum et politicum bñficium est dnium sm leges glie Originale ẽ dnium sm leges oĩgnalis insule Britannie est dnium sm legem gre grauiter tantus Euangelii est dnium sm legem ꝓpriã euangelicam et unde vel quos duobus sino mo fundat primum no glie et m no oĩgnalis insule et de aliis sino mo possing aut contractus loqui de ꝓpria do minio quoniã primi fundat in titulo mutans ẽficiant alterius in hoc alius gre sup nãlis potius ẽficiatus aute non ẽficiantur Tercium mo dum dñs primo nãlis sic est electio vl nãlis successio ad aliquid ꝓpria patrum describitur aut dnium q̃ appellatur a multis euangelicum y ꝓpriationem q̃ est dnium i. metu a eo instituti comparatus secun

et equo quoniã dnos et mabdurable fuata caritate se extendens ad oĩa ad hoc dicat aplus q̃ nia sunt oĩa q̃na diligentibus deum oĩa coo perantur In bonis q̃ ad nullis cari tatis adiciuntur oĩa habunde ad fru dñi uel prendi que in celis sunt et que in tra i mari et in omnibus abis sis describitur oformit dominii ori ginalis instine quod est domi dei q̃ creatura rationabilis nis hoc fine te a deo assumpte ves alias insiones in usum sin et ꝓpriatione plurib⁹ co petens et equo et mabdurabile ser uata oĩgnali institua seu integrate nãli hoc mo hnit adam dnium su per volucres celi et pisces maris Describitur ꝓportionabile dominii habitatis fate q̃ est familias ꝓpriã resultans exhibãtissima condescen sione dei se donãtis ad agendum uel no agendi ni alia rationali ma ditione suoꝝ actuũ ducitur sum uel in comi suppetione ad finem co gnitionis bñdictus ordinata por co q̃ sic dominii aliud fundatu in gra sup nãli solum ꝓpriã dum pt apparet ex sideratã naturã gre nãlis fiat et aplius q̃ spãs ꝓpharum sub iecti sunt eis et fides informis fa ut miracula q̃ tractus ni locum su mus in prima consideratione diuisionis ẽ am descriptionis que dnium essen tium pt dia ꝓpria simile dnium sine politici est dnium occasione pãs mo dum no ꝓpriens plurib⁹ et equo retributile et abdurable fuata ul no fuam caritate fundatur in legibus similibus et politicis sm quas pt abdicari vendendo donando negligendo primodo vii et apud antiquos tuemur tale dnium sino mo ut sum datur in caritate ut in fide q̃ apud infideles et in suos patres iuste re manet tale dnium postremo tan dem hinc simone de instia inter de lege de Jurisdictione de dño loquimur aliquid de politica describentes ea que est communitas ordinata ad finem aliquem ꝓfectum Est aut ordinatio seu or do parti disparitq; retri sua unitas

ribuens dispo igitur quemt ordo
xpus cum mstria que dna vnicuiq
qd suu est ꝓrea de me fiut enarra
tum ꝙ ꝓpheta q opus mstrie ē par
mr ua plane qma mchil aliud est
pax qm ordinis tranquillitas hinr
vo tranquillitas ordinē faut mstra
nis sm vnicuiq tribuens qua m re
dictum est mstria et pax ostulare
sunt polnas vo alia relest deq
nichil ad pns alia est humana disp
uator vna que vulgato et appato no
mie dicr ecclia altera stlar ꝙ clar
aut dimittur ab ecle polmate m
nes quaeu ꝓmsl vocat regnu zam
diat Aristocratia zam nominat vo
cabulo grah appare polnia quam
dice possumꝰ thimocratia destituit
regnu qd est polnca sub uno bono
uel expsso q est congregato aliquis
ꝓfce sub uno sm leges suas bonas
pro re pubca diat vnus ille bonus
ud rex uel ymperor seu monarcha
qui no ꝓpter ꝓpriu sed comune
bonu mrenoit in suo ꝓpatu destitu
tur Aristocratia q est polnca sub pau
cis bonis uel expsso q est congregato
coatus pfecte sub paucis bonis rei
pubce per leges suas ꝓpar mren
dentibus ut Senatus dicr aute po
lnca appato nomie seu thimocratia
q est polnca sub plurimis bonis uel
expssimis q est congregato coatus
ꝓfce sub plurimis voluntem rei pub
lice per leges suas ꝓpar mredentibus
diat aut pfecta coatus ad diam po
tonstatoms que pfecte no sustinet sibi
diat sm leges suas qui m hoc attem
dut ꝓpatis diuantis ꝑ sm leges
suas inclinatur ulr rege polnam
alienā lege no agitatus omis idcirco
polnca ecclia sine domine vnus
sive paucꝰ sive plures bonꝰ dicitur
ipe dna qua sm leges signales
debent qncbet regulatione ampe
ctu ꝓpriu cet q ille rees polnce
vtuntur in ecclia alit qui in ciuili
polnca ꝓpe dicne legis vnitatem ꝙ
spiciu est oriter ꝯclusionem hanc
sapē blasphemā et hēsim pelagia
nā In m ecclia xpo regimine theo
logia ꝓponi debet alia scā nālia nelin
mane non cū sinunt hic ecclia pro
templo mali q edificare melius
street larbonis qui theologus aut iu
rista nec de ecclia debet primo sci
mo pro phis ꝓuentibus et ꝓdinb
et Jurisdictionibus ecclia stat ad tem
palitatem et vitam hanc caule est
ꝓdictis qm est hic gentile sapē
pcre sta cui animales de ecclia
plerisq contingit gnt opibus et
verbis insinuant excellentes usus
in relm Sicque epus abbas
laborauit ut sineret mema et pdia
ni suis jurisdictionibus et punitat
ue subditos per errores dema in
fide catholica et bonis moribus hic
aut possit stabiris unus cyprius
ypocrisis uidiuari frequent vi
hor in ecclico regimine qui theologus
aut jurista Confidaci debet er
go ecclia sunt mstituta et ecclia a
xpo sup petra firma pura fidei ad
fidem sup naturalem sm legem
euangelicā et pace sponse dimittus
regulare sm qua regulari debet
iudicii de fide et moribus subditor
qma certū est iudex sin et obligat pro
qua fide ꝓbanda ꝑ debet in curia
Romana constitui auditores cau
sarū fidei in theca principiu nr cor
ruptis moribus quas causas omnes
dicit ad sedem aplicam referendas
et licet hec nimis grauiter intelli
gunt Attendatur et si hoc eq vale
nabilit fieret sicut audientes causa
rū ꝓphanarū sunt ordinate et
collegiatur ipsarum possimus refor
mit ad portam phi policiant
phiar distinctā in nāli regimine po
litica ecclia sticam dicade q alia est
ꝓlatus alia collegialis alia si no
dalis seu comitalis gradalis papalis
unitatur regalem collegialis duo
rum Cardinalium minime existo
cratia Synodalis gradalis comitalis
unita polnca seu thimocratia uel
populus est pfecta polnca q existat
ex omnibus Dicunt aliq ecclia po
lnce si male appellari meruntur que

no libero et tamq̃ patriali regi
mine diuiditur sicut p̃decessores sd
dispono et fruit iugo ẽpi nel ex
po demelio punitente do qui
regnãe fuat ꝓportam direre rob
pter pena ꝓpli nel alnde inste de
indico vocat ait eas nẽ les p̃az
tr̃amdem altera obligatia ẽ
demonstrata in tr̃a inde p̃sidet vn⁹
ꝓpm tantumodo bonũ mgnorũ
volens subditos impotentes ter
ros et dnos ab inuicem esse mobi
gata p̃sident pana simil' odicons
super alios m demonstrata p̃sidet
subinde multo neq̃ ubi greit vm ss
q̃ que sna sint non que cõmuna
cognoscet ex hijs studiosus lector
si possit m ecclias ca policia tale ab
q̃ inuentri ꝓpondabile et ꝑplanter
de mq̃ medl de policijs mnt er
plasmo qui fere nulla ẽ que mr
one ẽcludat sed a pdecanti talis
nel mlis nominatur hr vo explica
m largius sunt m reactam quoda
de vita spiali et m ꝓmone illo de
dit et omia pater m nramq̃

Applogando dicmo q a ꝓa
mstina dinatur ms spiali
ter m omne ratiõa spa
liter m ãtinam rationalem et ho
ſm multiplices leges ſm ꝓpe dim
na ſm ꝓpe nãlem ſm canonica
ſm ciuilem fundatur inde ꝓpa
mstina mistr dine de hmr jurs
dicto quadruplex ſm quadruplici
rem legem ꝓpe dimna ꝓpe nãlem
canonica et ciuilem et de qualibet
harũ duplẽ hei ſmo pot qm alia
ẽ coelestia terrestris alia diuinalis di
uersa vel arbitraria
seu spontanea dia pt porro ſm
leges et ſmdictiones fundantur
de imna vtq̃ glie alterũ mstrie
oignalis aliud grẽ ẽnficans ali
ewangelicũ ſm leges ꝓpe dimas
aliud ecclias ticũ ſm leges canonicas
et aliud politicum nel ciuile ſm le
ges ciuiliter datas Simplus vero
fundantur ſm pdam duplicem policie
vna ẽgalis seu libera altera ſmilis
et dispotica et ptragi diuiditur
m ecclia sticam et slauem seruilis
libera et bona diuidit m regnũ
aristocratã et thimocratã ſmilis
et mala m tyrannidem m almocratã
et democratã ecclias ca bona diuidi
mr porcionabilit m ꝓpatum ẽcle
sialem m synodum thala vo re
pta magis huic aduso ẽpha mo cog
nosame quia nomiã tandem sub er
dias ca policia cõmetur apparo no
mie ptas eccã ca quo primo diuidet
qm vna est ordinis altera est juris
dictionis ptas ordinis duplex vna
super corpus xpi verũ in consecra
one Altera super corpus xpi mysti
ci in sacramento ministracione ptas
jurisdictionis duplex vna in foro exte
riori altera in foco mnori ptas ẽ ex
teriori duplex vna relaxationis sive cor
rectionis ſm legem ꝓpe dimna que
est exco Altera ſm leges excoicas
pctuas nel ciuiles que jurisdictioi
seruas filius est Rursus ptas jurisdic
nomis ẽ mnori foro duplex ẽ vna
clauiũ sue et ptis m absolucone
seu remissione culparũ Altera ẽ pe
ne ẽmutacone per largitionem
indulgentiarum Postremo ẽplia
ter hr confidari ptas eccã vno
modo m se formaliter et absolute alio
modo ut mbor nel m illo sit potio
mãliter et subiective Zo vsualit
seu exercitatiue vsus vo quadru
plicatus et ratius beatus et no rati
illuminatus et ratius illuminans et veritu
ratius vo nel de jure nel de facto

Explicat Tractatulus magis ad mqm
sinonẽ videntis qui ad determinationẽ
editus et promulgatus Constantie tpe
generalis concilij pro parte Laurentian
pisten Anno a Natiuitate dni ap
mill xvij die sexta februarij

Il sequenti ope ad videndū de aūte aggregacōne fidelū vniūsalem ecclīam cepūtan hīs fne cōsensu suū ponēs fiante erūt xviij articuli In pīmo videbitur de constitucōne corpis mistici ecclie per xpm hominē facta et continebit sexte conclusiones

Pīma conclō ihn dei pīs et hoīs filius ecclīam xpianam instituit pulch'forme stantibus officijs et ḡdibus variis distinctam

2a xpūs homo ecclīam xpianam plā tauit et instituit excellentie

3a xpūs homo per pīatem cōstituit vnū corpus mysticū ex multitudine fidelū xpianorū est quod non est sala

4a ecclīa xpiana est multiplex vna ḡh ter nō fuit synagoga

5a ecclīa xpiana tota etā sece pāh ma nāte aut impedita xpi hoīs statuto est vnū corpus collegiū et congregacio aut̄entica

6ta falsa est assercio de hassia mq dicat q esto q xpūs nullū discipulo rū constituisset sibi generale vicariū ecclīa catha habuisset pīatem talem constituendum

7a conclusio nō est ex institucōne ecclie aut pueri hoīs officiorū statuū gra duū et dignitatū in ecclīa valentes

Decimus articulus principalis erit de mo perquē ex institucōne debet assumi corpe ecclie militans capud visibile et vicarius xpi hoīs in quo est hec vnica conclusio Quia pāle officium e in orbe ex xpi statuto ita modus ipm canonice obtinendū per electionē e ex pa ordinacōne

Vndecimus articulus tractabit de congregacōne vniūsalis ecclie catholice pāt non expresse vocante aut consentiēte aut quia nullus est aut quia dubiū est qs est ille aut quia primaliter vēnit vel dampnabiliter negligit vbi et qn xpi anima indiget in defectu pīe et p quos possit et debet fieri dicta invocatio vniūsalis ecclie cepūtantis et vices eius gerentis et in isto articulo erunt sex conclusiones

Prima conclō regulariter licet vniūsalis ecclīa sit peraūtem pīe congregāda essentialiter nō eius sine eius consensu alicuius vel alicui fideles pāt congregationē vniūsalem ecclīam militantem pollentem et autenticā facere

Secunda conclō pā volente aut impedito de iure vel de facto ad generales fideles et catholicos pertinet vniūsitatis fidelū in vnū venire facere aut ecclie requirente convocare

Tercia conclō definientibus pā et cardinalibus per mortem vel alias legitime impedientibus tunc ad alios congregandi xpianam regionem denolutive ad epos catholicos

Quarta conclō sancte xpiane legis vniūsitatis eporum est inabnegabilis sm essentiā et nullerius nec est possibile xpi legis eos omes collective definire per mortem aut hereditate

Quinta conclō Collegiū omū epoꝝ xpianorū non posse errare in fide aut sensibiliter maculari est certa fide tenēd

Sexta conclō multitudo que non pōt errare non est tota multitudo fidelū repletens vicos et mulieres pueros et adultos

Quartus articulus explicabit modos casus et casus plures in quibus concilia ḡralia aut generationes vite vniūsalis ecclie gerentes facte sint pā non vocante tam ex scriptura sacra quam ex gestis conciliorū Et ibidem ponit quadruplex maneries synodi et continet haec vnicā conclusionem

In multiplici casu congregāe fidelū vite vniūsalis ecclie pā no vocante et tota et autentica

Quintus articulus determinabit quid possit vniūsalis ecclīa congregata pā consentiente vel nō aperte quia nullus est aut quia est prudens xpianus tantus primaliter venit in dictando aut determinando vocans fidei ul'imas et vtiles pro vniūsalis ecclie regimine in quo erūt conclusiones duodecim

Prima conclō non est possibile stante lege xpi consilium generale aut vniuersalem ecclīam congregatam debere determinando vocans fidei aut vtilias vtiles pro regimine ecclie errare

Secunda conclusio pā pt errare in fide

sed non est possibile papa eū consi
lio ecclie erronee in maīa fidei sen
tenciare.

Terna ubi tractat de maīa fidei aut
statu vniūsalis ecclie sicut est presēs
sīna quod tangit totū statū cristianū
papa tenetur vn consilio ecclie et epō

Quarta exclusio ecclie cōsilīū quo
ppā diffinēdo ingrat et obligatur ve
ritatis fidei aut alīs nīīs pro rēgi
mīne ecclie tenetur vn est vniūsalis
ecclie et ecclie romane et ecclie pari
cien omī singularīū xpi ecclīa exclu

Quinta exclusio ecclia congregā vires
vniūsalis ecclie gerens est in obliqua
bilis cra fidem et mores et cra deter
minanda pro vniūsalis ecclie regīmīne

Sexta conclu ecclia congregā vires
vniūsalis ecclie gerens non solū qñ
vniūsalem ecclīam repnat ē mobh
quabilis sīm legem sed qñq hoc habi
tūale a xpo pīlegiū

Septima exclu differēter a nīīs de
rīmādum in fide vel super nīīs
aut pnibus pcp vniūsalis ecclie re
gīmīne quenit ppe et refidno ecclie
tanquē congregato

Octava exclu luret ecclie vniūsalis
virtualr congregate omīa supposita
cōīt in fide hē nīanna no stat ni ni
fide cā erronee super dubijs fidei
diffinire

Nona exclu si vomone sollempn
pro rōmīn pontifice frā per pnapa
les in ecclia post ppām in ipīus neg
ligēnam dampnabilem ve effectue
defectue culpabilem aut impone
quamuis furis ul facti no compa
rēūt in quencionē vires vniūsalis
ecclie gerēte msi q tnor non staretis
eis super dubijs fidei erronee sīnare

Decima exclu sicut ecclia congregā
habet singulāe pīlegiū in tenēda
fidelibus credēda exphare aut nīīa
pro ecclie regīmīne et hō nel indica
nue ul obligatiue ita multitudo
fidelīū singulariter tenet a spīu sto
ad assentiendum determinate vsiue
ab autoritatiue per ecclīam congre
gatam

Undecima exclu sīmo ope caven
dum ē cōmunitate eccīe ne fiāt
determinationes pīnulāes ī materijs
fidei nel necessarijs ad salutem ex
quibus sequūtur dīsiones et sīsmā

Duodecima exclu Vniūsalis ecclie
congregatio sine expressa verbōne
ppe qīa nullus est qui velit aut pos
sit est sufficienter dotata ad pe iudica
dum super quolibet dubio possibili
contingē in xpiānoīū religione

Decimus tertius autem totius ecclie
ecclie vniūsalis legitime congregate
super duos pretendentes se hec ver
ppātu et hebit exclusiones nouem

Prima exclu Si per ecclīam ex amba
bus obedientijs ī unis duobus conte
dentibus de ppātu congregatā in
eorū defectū nel negligēcia determā
retur via vnionis ita simplē et ī
dubitate erit anexāda quolibet ratho
lico nō contendentes hanc poterunt
eam renisare

Secunda exclu sūm pontifex ad
ecclīam congregatā eo non volente
si dampnabilit remanet aut neglīget
debet esse talis pumptitudo assentiū
ut pcat per intellēm sentire et ne
dere q liter dictauit ecclia vnita regi
mīni xpiānoīum

Tertia quilibet fidelis de maīate sa
lutis tenetur credē ecclie congrega
te ppē esse nel non esse qīa
nullus est aut qīa non vult incē

Quarta exclu xpiānitas vacillet a
sine ppā qīa dampnabile est ecclia
concliaria ad quam debet ee vene
sus vltimatus in omī casu fidei du
bio aut regīmīne ecclie vnit ul mīe

Quinta exclu luret Cardinalibus de
electione sūmi pontifīs fuit credēn
dū ut apīs de xpo ubi tūc ex facto
eorū rōmīn curie dubietas diffe
no spectat ad ecclīam congregatam

Sexta exclu illa sola via pro vnio
ne est tenēda et totis viribus aq
libet catholico psequenda de maīate
salutis qīa ecclia ex ambabus obe
dientijs congregata determīnat rōnde
tenet dēnibus consentiēnibus vel re
mittentibus ex malitia ā negligentia

Septima ordo dicit contendentium
in limitando viam vnionis tenere
submittit suam opinionem et suam deter
minationem ex quibus patens sibi adhuc
factam examen vnionis fore congregate
Octava ordo papa in contencione elec
tus in opinando et eligendo viam pau
fiendi ecclesiam est subordinatus ecclie
vniuersali aut collegio eam repetanti
Nona ordo non est opinio aut assertio
vniuersalis ecclie q benedictus sit papa Et
idem de gregorio et inductione huius co
clusionis declaratur q presidens in papatu
per cedere inuitus estimatus
Decimus articulus exponet auctoritate
ecclie aplicam in explanando septuaresi
sacra ecia modos et vias hinc vnionis
et ea sequentes et in ea erunt conclu
siones octo
Prima ordo ecclia congregata et ambabus
sibi obedientijs pt septimam sacra et
pone et interpretari sicq eius secus ecia
modos vnionis ecia teneatur sub ecia
pcione utique ostendendum acceptare
Secunda ordo per interpretationem
ecclie congregate non cessat aut inco
duatur nona dna obligatio
Tercia ordo dubia et obscura totam
vniuersitatem grauedna explanade per
tinet ad ecclesiam congregata pape vel
Quarta ordo de dna rem | abuite
obligatione sufficient constat per testi
mu ecclie vniuersalis congregate pa
ptinaci vemente congregate a neg
ligente dampnabilit
Quinta ordo ecclia congregata dictate
non de obediendum alicui ex duobus
ostendentibus se obediencia
Sexta ordo facta ex ordo vniuersalis
ecclie congregate suspensione obedie
ce vsq dum ostendendum sit illo ve
rus papa vtatur officio papali nichil ope
rabitur in his que sunt predicta
Septima ordo si indubie ecclia vniu
sali congregata possibile sit aut vnus
sit dissensio me patrum vel de side pri
carencia testium et grauitatem eorum et
diuturnitatem temporis vel de mee pri
casus plexitatem tpa ecclia est sol
lere iustus et a cunctis episcopis nun
dato standum erit
Octava ordo non tm suspendit vni
uersalis vesperi sum ponitur et hinc
da assistante ecclia vniuersali legitime
congregata sed ecia expedit date leges
et humanas vetus tpa desunt de
vicarius
Octauus articulus docuet estimandum
iusti et sancti desiderij collegij legi
time congregati virtem vniuersalem ecclie
repetiant et habit hanc vnionem q nec
Nonus si in facto mercen de papis ecia
vniuersalis aggregata repiet se ipse
am collegiat dissendo ex ea iusta et
canonabili pateret verus ius suum
et alius ius pisum
Nonus articulus manifestabit sufficie
nam ecclie bone officiatorem ea no
a puro homine sed a xpo ihu tme te
stimoniorum et institutionem vsq ad
finem mundi et erit meo decem articulos
Prima ordo usq ad ostensionem
diuabant in explana eligione ossa
et gre de quibus aplius p ad chori
vij sub sensu qm ibi explicatur
Secunda ordo usq ad ostensionem
erit aliquis aut aliqua vel aliqua
communitas dimna deputatione officia
ta ad perpendendum a deo illustrato
nes pales pro vnitate ecclie gnales
Tercia ordo illusio officia ista et gra
tis date non sunt in ecclia imitate
te ex ecclia mihitate ex institutione
canonica a puro homine
Quarta ordo a xpo homine sine pu
ri hominis offensu aut aiutem instante
ris usq ad finem mundi officiarij suf
ficietes ad spendu emandu et
confirmandu omne vitatem nece
sariam aut vtilem pro regimine ec
aut edificatione fidelium et terminatio
ne cuiusq dubij orti et exortum
circa regimen xpianitatis
Quinta ordo ex assensu pe vocatione
aut auite non dependet exercitio
storu officiatorum in subsidio et
iuxta gradum eis assignatu ar
Sexta concilio Duobus | hoc
contendentibus ex malicia ecclie
a obedientione ecclie vniuersalis est
dna obedientia ex sufficient obtata
a xpo ad videndum unde quatu

debeat se habe xpianus in finito pnt
Septima ōclusio ostia ¶ sisimatis
arij ꝑdicti in crāco sm̄ offici ꝓpi
unt deum inp̄iuatem a ꝯpatrem
Octaua conclusio m sa ¶ p eos
natissima ista quemdōne i magno re
lebranda in qua tractabit de fide a
stam vnūsalē ecclie debent ēpi
omes xpiam catholm volentes mit
Nona ōclusio Nulla humana ¶ esse
sūa ordinationis aut statuti uel a
quemcūq impedit q̄n debūt p̄uenian
omes ad vnitatem ecclie volētes ꝯ
Decima ōclusio ecclia vite ¶ pare
et canonice congregata sine cōsensu
expresso p̄e quia nullus est ꝛ̄ est ob
nata a xp̄o horride ad deuiandū fide
libus omes veritates nr̄as pro ēgi
me ecclie et ad confirmandum pro
ope nr̄sum natie aut facultate exte
rioca et im de aliis offerens ꝑdit ul
salem xpiana veligio congregata
hr m pe ꝑdicta offica quatenus mdi
get et requirit mā que tractari debet
Deinde arnaldus admonebit disputan
tem omalij finm dubiorū que ori
untur ex ꝑmissis determinatis
Primū q̄n officarij ꝑdicti a xp̄o
homie pro vnitate ecclie immediate
instituti dino impulsu reparietur
m quemdōne vnūsalem ecclīam
repūtante qualit et q̄n est indiget
Secundū dubiū de mō per quem
confirmatur ecclia dīna institutiōne of
ficiatorū nominator qualiscūq filz
stra xp̄o vel faciendi miracula pro vn
hrate ecclie ꝛ̄
Tertiū dubiū que ex ēbus congrega
tionibus est et reputari debent de nūe
mere saltus a quolibet fidēli catho ex
sufficiens et valida ad determinandum
p̄ns dampnabile sisma uel ista que
stā est per euidentiam manifesto om̄
scrutinium uel illa que fiet p gregō m
in festo pentheostes uel p̄s de qua
agim̄ que per duos cardinales ꝙ
senaeñ notatis cardinalibus ap
ostol p̄sis cuiusbus fiet xp̄o mat
nij area hor vndecim dubiū ſ̄ none
¶ ordines

Prima ōclusio non est vnūsalis
ecclie asserens q fidēles quemdōne pro
vnitate sue vacate bisticio ſ̄ gene
rale ordinis ſ̄ tria ex parte g̃ gerij
Secunda ōclusio tota xpiana mas
asserunt et tenuit per xp̄m annos
q vocatio sollempnis fideliū gene
raliter ad faciendum ad vnūsalem
ecclīam tangens facta communiter
per ambos ꝓtendentes aut aliquē
vire amborū gerit vicem tocius ec
clie catholice
Tertia ōclusio ecclia xpiana i duo
bus opinionē de p̄sidente in p̄tin
dimissa eis vehementibus animaliter
aut negligētes dampnabile pōt se
xp̄is finis legitimus ꝛ̄ cam re con
gregate et eos ecclie super maria
fidei aut tangente ecclie vnūsal
Quarta ōclusio ultra ¶ statim
quidem primarie se opponēdo hmoi
sacre quemdōne cardinalium ul sibi si
milibus p̄dicatis q̄ hr m p̄latu ve
rum nec p̄sumptum
Quinta conclusio illis et ꝑh tales mi
nime p̄ma sisimate sint sisimatici
qui sic fixe et temerarie alicui pape
obedirent q̄n obedirent alteri ꝓ p
vnūsalem ecclīam delectur hre
ticus aut eam tno sacrosā ecclia habi
Sexta conclusio ecclia ¶ affirmante
catholicam et vnūsalis per totū or
bem diffusa no consistit in actuali obe
dientia ad alterū quemdē-ꝑdictorum
h deuoto et pro assertu et prompto
animo de obediendo illi ut
huic auctoritatem regulariter loro xp̄i m
tenis qui per ecclīam ex ambabus
obedientiis congregatam duceretur
esse talis
Septima ōclusio quilibet xpianus
adultus huius vsum rōnis tenetur
credere de necessitate salutis q vnūsalis
ecclia ex ambabus obedientiis pōt
rite et canonice congregari Duobus
quemdam hmoi ex malitia se opponen
autem negligen
Octaua ōclusio data q aliquis cōcor
dem̄ cet clarii no tamē sufficeret suf
tuose in hac mā ecclia vnūsalem

congregare sine consensu patris sibi non obedient Et ibidem addunt q̃ liter tuotestat fidelibus efficacia hm̃ sacre quencois in videndo modis rimand hor sasima

Vicesima clusio tenetur sanctor ascendere actu ul habitu quilibet sub pena eterne dampnacois q̃ co uen no m marcio celebranda aut sibi similib; que in posteru si ex malina humana her impediret est valida sufficiens et auctica ad finandum hor pestrum sasima

Undecim; angelo explanabit auctor cognacois scpedē i marco celebrā de ratone inolucois et obscuitatis huius vsq; predcm se hic mis Et co tinebit conclusiones decem

Prima conclusio Ambrico priis dum sioms ecclie vnusalis ecclia congam ut mo in marcio habet et hāt autem tuandi vtrusq; contendentes et mandi de unte corū pero ul

Secunda conclusio se duobz Putatiuo de quoru quolibet est dubiu aut no clarū vn ton cathe an sit mtrusus hz ecclia mo dra cohi ea tale et m timi posse quala hret sing hetcam quidam in pātu presidentem

Terna conclusio hret xp̃s verus vicarius mr̃ mōles homes non hē aliquos aut aliquem superiorem tamen per ecclia cathol mm aut aliquos vice eius coparē

Quarta conclusio ecclia congrega non p modu placois aut ordia tue predictois sup pām mgerit de pā an sit ul non sit mtrusus

Quinta conclusio in pūcte admittere qd̃a multitudo xp̃ianoru non est ꝓponenda xp̃i vicario sed bn mvi sima et consiliatiua

Sexta conclusio duo ostendentes aut cena vicarius pātum possidens de intrusione diffamatus aut diffamari tenentur coram ecclia venire comparere et respondere

Septima conclusio utrumq; ostendentia nūcad prerogandū infamia sing m trusione ciuatus per ecclia ꝛ te nentur comparē

Octaua conclusio sine Indurtione su per duos ostendēt saltum super al teru dēm medmal' ntrusp partis po terūt ambos ostendē admre adm dendum de nullo

Nona conclusio sine late m pmodum hmi quencois ꝛ laboratēs pro ea mille simt

Decima conclusio de mandate salutis quilibet xp̃ianus tenetur pūre la borare pro hac quencone sua anyalu conalm̃ et sanorem Et idem dcm tur qd̃ primo ore vmndum e me m hac conencone sana directe a m directe mret via discussion iuri qua reformada m ecclia melius et quemadmus simt per vnū pans crim qñ intrare sustinate

Undecim; angelo apeiet modu sin quem sub pena pendi mis qd̃ pdunt m pātu tenetur oeden redē et habet oclusiones quinq;

Prima conclusio Dnusalis ecclia m marcio congam indirecte vtrumq; contendentiū debere redē dmna lege timr et protimr mox tenebū nur cessione practicare per se nel per subditos

Secunda conclusio in casu predcm recusatis redē actu aut diffus ut publicus hostis xp̃iane religoms erit habendus

Terna oclusio sin aū isto no sufficit sumptentio dum ad redē sed omib; subterfugijs cessantibus tenebit ambo et quilibet seū separatim suo iuri vero nel pūse tunc et p tunc actu insistare

Quarta conclusio in casu precdm p sing ecclia congregat indicet cessionem debere praticari a quolibet ꝛ neutet coꝝ exercisabitur a sustinate quidquid obmiserit dixerit aut fecerit nisi actu asserit per se ul'alm

Quinta conclusio post pdcm ecclie vn usalis delicacionem audeneam aiter nel vtrecq; assus non sic se debē diligē ecclesiam ur ꝓpus di mittatur pro ea ipā mediante est

hereticis et ibidem ponit triplex
primo ad sophisma quorundam per
quod aliqui intendunt excusare con
tendentes ab hesi.
Secundum autem declarabit qualiter
concilium possit de hesi cognoscentes
et prout eam vera presumptione a ju
ri excludi licet per intentum nichil
contra fidem aut determinatum per ec
clesiam teneant et quia nullo modo et ma
gis de foro suo canonum quam theolo
gico gravi imponendi finem hujus opi
culi breviter pertractabo.
Quantus denique autem quis et ullum
ecclesiam vobis deo et per vos ozee
ex prona dum pro tempore fuerunt
pharisei vide congregabuntur filii
juda et filii israhel pariter et constitu
ent sibimet caput unum declinabi
tur mala damnosa spiritualia et pesti
lentes animarum que in primis sustinere
et non aliunde meruerit ypocrisis animab
tota autem eius magna pars et corpo
rabilem sub numero xxxvi annos qua
quam durauit pius sustinuit per xv
xv annos

Ad tollendum quorundam in
pium sustinere primaria
impietatem qua nimia
salus impia flandrensi
qui pro meritis aut falsis asserentibus
suis crassissima et pinguissima sustinu
ta formam et scientiam violat cari
tatem dum homines ab obsidione a
debita superiori shorsi auferunt dum
postremo pro insanabili sua opinione et
humana tradicione legem dei sanum et
stabilem despere contempnere et vio
lare compellit Dignum duxi quam
fundamentalia per me potui salubri
mendum superiori et sapientiori
mihi sub aliqua objectionum re
pendio ponere quibusdam de primi
obtrectatorum demerito non est he
reticum dicere quod non est primum per
dicto sint aliqui de apud quos
illud primarie asserere quod non est pri
mum hesim Insistimate pium non
dubio temerarium iniuriosum et scan
dalosum est asserere omnes tenentes ista
prem nel alterum nl' omnes neutrales
esse absolutos de vitare esse statum
salutis nl' excommunicatos nel rationabi
de sistimate suspectos In sistimate pri
mi horum primo caurinum est primum
bus obediam ish nl' illi ea sub re
dimone merita nel expressa tribue et
nimis parce determinatum temerarium
et scandalosum et sapiens hesim de
asserere sacramenta ecclie suam efficaciam
non habere aut sacerdotes non esse conse
cratos preces non esse exbaptizatos
sacramentum alteris non de conferri
et filia In sistimate pium temerarium
et scandalosum est asserere quacunque pe
te de mortali quod non licet audire mis
sam orum nel sacramentum nisi de communi
presertim antequam dubitare loco
tempus aut primarium possibile est
aliquos vere pium assentaneos esse
valuer sistimatos et aliquos sal
se pium modo pendo assentaneos sis
matos non esse Dubium magis
et minus est graue primum ecclie
insistendo ita contendentes de pia
ni et hoc per via rationis virtus
nl' subtractionis obediene nl' alia
liate reactionis ipsi subditos per
excommunicationis censuram vel aliter
vexare nl' turbare Aut quod vna
pes christiana ab alimus dissidium pri
mum separetur Racio prime con
clusionis hec est quia nulla propo ad
actus vificationem exigit vitam vni
hominis coniugem et ad fidem i
primum est de veritate aut integ
tate fidei Nam sicut propositio copula
ta aut vna pes est falsa origens
est tota dimens vna pes e
falsa aut impossibile est tota falsa
aut possibilis sic in proposito Jon
sint aut ad vificationem alius A est
pia exigitur non plus vna sed mitte

nõns Pursus 1m conclusio ap
te trahimur ex 3a et 2m conclu
sionib9 Si em multi ex vtq3 pte
sint in statu salut et nõ primates
primo pan stare et nocu in vitate
agmis sufficient aut qm sub con
tione ecie fuisse pn assenauit que
vndicio eiã eosdem ab excõe dampn
abilit reddit excusatos Cõstat q
miles nõ xbuerit nã potuerint
racionabiliter exercitari et per ons nr
corõ coactionem gubernus Si dicat
q eiã excõicato sit iuste lata timen
da est hoc ppõ male intelligat a pleis
q et strup vlos vanos et pricõsos
ingerit mq3 ad pus sufficit Res
pondetur q si iam nõ reputet in
dc eadem exercitõne qm hoc fit
pt cessat excõicato nõ tenet Et qa
multi tenentes vnã ptem debent
racionabiliter teneq3 alij sint in statu sa
lutis non primates et pat stare in
tri agmine primo qui forte sine ppe
assentiunt sub rendidne pnt excõ
icationis eis impendi Non esset de
bent sine ppe tale finem ponere q vo
lunt homines nõ primates exercitare
vel eos qui tenent aut ipm subtrã
dimone nã racionabiliter apponi Ad
et m3q3 nim sint rite christi nõ alit
acõne eã ea auctoritate segregare
Patet ex dictis q3 est q3 stat
anque vere partu assentiente et p
marem ee q3 nl3 ppt questu nel ppt
vanã gliam qui alia causa nõ hz
am patu ad obediendu vitam ag
ite et per emiam nel alit repire
tur eidem errie vel eiã dim
tabo dubio inducto pro sua asserõ
ne sustineda separet se a membris
veris et vnis ipius errie Cassa
sunt multi de pte oppta ut dic
tum est Non em sufficit in se
panone membroꝝ ab unitate Ex
quo quidam habent q temeritate et pi
culosum est primant vnã ptem nel
alteri impingere et ab eiusdem tolo
ne eam detrahendo decimare Altera

ps rõclusionis pz ex tria gliõne
patio octaue gclusionis principia est
ex precedentibus qm ubi radix et origo
talis vl principalis ipius schismat
consistit ibi crudiatio fidei debet a
mendari Simi pro vnitate adipisci
pñt em sunt qui peccauerunt alij
aut qm ones sunt qmd meruerunt
nisi eiã sunt ppt quos tempestas
orta est i mari dederunt demq3 et
dant scandalu ppt quod ad illud
remouendu de necessitate salut obli
gantur Non negandu nõ est q
quilibet pro pte sua obligatur
hm deum adeo sibi possibile facere
q ad pace sint nec oiãdo ille mone
do alt docendo vitia ps q non ex
pedit vitã ptem grauiter vitare alte
ra et facere substantiam i principalio
bus articulis religionis xpiane
et fraternam caritatem violare pz
ex precedentibus et principal ex 4a
q de et 6ta vñ Et em q singula
ritas i opione ppa contradictorie
alios q dempnãs magnabile pdet
et periculosior et deter q3 excõicato
fraternalis per emitatem que est
quasi vinculum membroꝝ ecclie sub mirendo
ne semp crit et firma de obedien
do ecclie Preterea qui alit agit pro
mixto vel ille se exponit certe vio
landi fraternã caritat Nec opter
allegare iura sing pmultis et male
dictionibus corũ qm nõ obedimus
preceptis et mandatis eius prim pos
nitis et sentencijs habet em solu
tionem allegatio apud illos q nulla
pñt racionabiliter examinare quum si
ant nel sic deant talem nl3 tale
esse sum supiorem Si vel est igno
rãcia inuincibilis sicut est in pluri sis
mate apud multos de vita obedien
tia et apud neutros nõ reputatur
inhibus sentencijs allegari Et oibus
predictis videtur posse elici queda
dubitatio pm est qd est in pluri sis
mate pt apud plimos approbari racio
nabile dubitatum Ambrosij ad

ad ang^m de remãdo nl'no remã
do sabbâ ꝑm dñs re tpm lorem
et ꝓnarii ꝑt sine ꝓiudo sñsmar
aut dampn̄o mis nr̄ rh mir rsti
modis rstis obedire et nr̄ cum
rstis nr̄ cir alys colonen ꝑstare
Et hor totñ dicitur ꝙ̄ probabile
ignoꝛãnam nr̄ rstius nl' alius
partis Et suppono q̄ ab nr̄o
sñsmar forte tempt̄ãda fuisset
alia via ad ꝓcedendum se per exoꝛia
tiones aut ꝑdicationes nel alit omb
ad vnã obediencia tract̄ potuisset
Attamen cognito per experientiam
q̄ talia mihi ꝓficerẽt imo norme
runt q̄ de die in diem maior ino
luas sequitur videtur ꝓcedendi ut
dicti est Tm̄ considerãm q̄ nr̄ omb
eiusdem obediẽce expedit adherẽ
sentencie tanq̄ a suo superiore recto
Allegã non obt omnia ea q̄ in mat
Tm̄ documentu est de nr̄is re
seruar ꝑt̄ de dispensationibus et
aliis in foro conscie vel publico
possint hoies ꝑm redimi tem sue
patrie et ꝛepos quietare pro suo
re tenendo id q̄d eoꝝ superior ac
dictus fecit Nemĩ les aut videnꝫ
tur sufficientem cognitionem ad ordi
nacões apud quos ꝑm ea opinio
nem ferre loquendo est ꝑñs deuolu
ta Ihesus sit pacem xp̄e de qua
tractabatur sic disponat atq̄ pia
mediatrix esto maria pastor. eccle
deus gregem balat ad te ecce ego
causa tm nr̄i misereꝛ sui .
Et sic est finis huius

Sequit̄ quidam alius tract⁹ q̄l' sint status
ecclie i veri et novo testo et q̄libet
eccliã sint ereta tribus ꝓdictis
Et q̄ sñsmã et q̄ nr̄is locis tribus
ꝓdict sint in ecclia cõna et q̄libet
i sñsmabus ꝑtr sint actu et alius
notabilibus ꝑm vas Cronicas.

Postq̄m superior status . et
essñs ptr sñsmar ac
acta ac agenda in vit et
spale i cõna ꝑm vos ꝓphetas
digesta et notata sint ꝑ plenori
nos ꝑditoꝛii actus patus ut ꝑm
vas cronicas apparuit et ꝓdixi
mus ꝛursus nr̄i pedi Accepi mi ch
sentum vissum anaglarii Elapso
et fere ptholomei de luca ven̄ reꝛo
niste statuis et actis prius i dñi ecclia
lundins cognoscantur et sanctur
a lectoribus Inuenimus em̄ ego tho
le forens et sorus meus em̄ssius fr̄
Eusebius i ꝓdict et alijs nouis
ut mr̄ dicetur fidelit̄ referendo sine
Eusebium et ptholomeu gesta et
acta rõe cuius denotauit a nat̄e
xp̄i nsq̄ ad ãm dñi .13.16 A q̄o tpe
nr̄ nullis sñsma fuit in ecclia dei ꝑ
q̄ ad istud nouissim tpus pet. de
luna Et angelo Corario Et q̄m
Cronicam leone clãe repim⁹ q̄
ecclia m̃ i veri testo ih̄u i nouis ꝛe
ligentib⁹ ꝑñs et maꝛa sathane
multas tribulacões passa est m̃ ab
ih̄u tribulacõe tpam ꝙ̄ deꝰ liberauit
et in ipo humiliter et q̄to corde addm
quisq̄ fuit venia petetes et maiꝛe
quietem Alia i no. test̄ fuit ecclia
dei a destructione fredin Impat̄ i
usq̄ ad tpa hec meãe dñi gregoꝛ
rij ꝑt̄ xi. Anima quies et habũ
dancia diuiciarũ dedit ecclie et
clam i pace et vita q̄ quo ecclia
patit ꝑñs sñsma et multa disci
plina et maiꝛa patiet̄ in veri
aut testo ecclia multas tribulacões
passa est ꝑmo de xp̄e plagis dñm
fuit in tra egipti Item in tempe
hite possessionis tre ꝓmissionis ꝑtis
ad templi edificacõem xi ꝑsecutiones
passa est ecclia Ire post teph edificati
subintrauit dñissima nactenꝰ et sis
ma q̄ fuit inter roboam et ieroboam
Ire sustinuit tribulacõem ꝙ̄ regnante
et destructionem teph i babilonia ꝑ
ꝑnã nabugodonosoꝛ Item passa e
tpe nabugodonosoꝛ q̄ tpe fuerũt nulli ꝑsecu
do ponti fideles maxi et sñsmi cleri
magnã ꝑsecutionem passi et fuit ultima
i ve test Tui ꝑsecutionem ꝑñs et ꝑse
cutio fredini tyꝛi et magni viri an
xp̄i fuit silꝫ erãt sim Abbatem
Ioachim h⁹ de vitis tribulatiõ Item no
uo ait testo ecclia ecclia valde et diuisas

pſemones passa est exigentibus
pcis et ope nate tyrane hostis In
pmissa eni ecia sedi pontifices
apli plan et alius clerus oppobria
dampna et iniurias et mor diuisa
martyria passi sut Ire cessantib⁹
martyrijs et crescente dicta ecclia
a constantino magno ac aliis pn
cipibus a pplo yplano mirepmit hè
ses menandri primi hetha Arrij
et aliorū hęreticorū maria scandala
gliantes in ecclia dei postq̃m aut
in ecclia dñus temporibus et spiali
bus mirepmit Iuuenalis et sisma
ta Romana ecclia pp̃terq̃ de
mina et prates q̃ tp̃e fuerūt odia
et rancores inter sedis pontifi
ces imperat⁹ regnos et dnos re
gales que sisinata fuerūt Ter
nem pdn Et mirensis ecclie dñus
ui primi sisma incepit Anno na
tiuitat dni DCC mr primi et cor
nelii et nouatiani Tm sisma
fuit Anno DCC mr liberii et feli
cem Terni fuit Anno dni
88 inter damasii primi et ursi
cini Quartū sisma fuit Anno CCC
inter bonifacii primi et eulalii
pbri Quintum fuit Anno
mr Symachum p̃mi et laure
nii Sextum fuit anno CCC mr
bonifacii et dyoscori Septm fuit
anno CCC mr Stephani Octm sm
virii et constantini Nonū q̃d sis
ma sibi videatur quia per oia
silē fuit in stann sisinati et plus
assiliauerit pdn sisinate q̃m aq̃d
aliud p̃dor Decm fuit Anno
DCC mr Eugenii Tm et Dyosini
q̃rti fuit Anno CCC mr leonem
Im et ypoliti pbri Iom fuit
Anno DCC mr Johannem Xm no
bilem romanū et leonē IIm
fuit anno mr Gregm Im
et Johannem epm placentinū Xm
fuit anno inter bndicti IIm
et leonē pdicti Xm fuit anno
mo tempe bndicti octaui q̃ naro
manus fuit electus et alius inter
sus postmodū bndictus fuit electus
tus Im fuit Anno tempe

bndicti q̃n ñi iam sedisset mnis
annis alij Tres fuit electi expulso bene
dicto Ism fuit anno inter
allexandrū Tm et Cadulū epm
parmens Im fuit anno
mr Gregm et Epm par
mens Ism fuit anno in
ter paschalem Tm et Tres plures q̃
nomen et officiū occupauerūt
fauore henrici Imperat Im
fuit Anno mr Celasium
Tm et brodmū hispanū Im
fuit anno mr Imorentium
Tm et petrū leonis Im
fuit Anno inter allexand
Tm et Xm sismaticos Im
fuit anno tempe Lodowici
de Bauaria qui Iudicijs ve
nente et regnante Johanne XXII
cum Johannes assumptus fuit ad
pratum anno dni CCC q̃ fuit
fieri anumpm frem petrū de cor
bario ordinis mioꝝ a quo coro
nam imperij recepit Dñs sanctus
dictorū anumpe et anus Imperator
annillans sibi mfra breues post
modum annos Tm sisma
pens est et mesnis colorantium
magno alio pharum a p̃d sedis
pro pinsione cleri et reformā
tione ecclie Dicta quoꝝ mr
sionem sisinatis cohibitionē pressi
ordinationū ablationū et finem
et flores sup̃dictoꝝ notū est Et
pot notū singulariter q̃ omnes
singula sisma et mirensis pdor
tu coperta fom et mitra semper
fuerūt ope ingenio fautoribus et
amicis habitis Imperatoribus et pplo
romano exceptis karolo magno
et tribus ottonibus primis de Sax
onia qui ecclam multū afflictā
semp excauerūt Item notandū q̃
monū sismate semp ille vicit et
obtinuit qui hinc inde sine primo
sine Tro electus fuisset Et semp
antipapis et regnabus male suc
cessit Item in oni sismate ille
pha visus est hec ms et obtinuit
qui electus fuit a maiori parte
electorū hinc inde vote i elcione pha

nus Item nõtandum q̃ de ꝯuersione magni Constãni nr̃i et posteꝯ roma et maxima ꝑs fidem xpi agnouit q̃ imperatores romani uel plus romani q̃ veros sũmos pontifices expulerunt de roma et ipos diuersis penis & afflixerũt iniste Quoꝝ sũmorũ pontificũ nomina sunt hec Julius pmus Symachus Siluꝰ pmus vigilius pmus agathus pnus leo 2us Eugenius 2us Johannes octauus leo quintus uel petrus Johãnes decimus Benedictus octauus Johannes 12us Johannes 13us Gregorius 14us Benedictus 15us Gregorius sextus victor tertius paschalis 2us Alexander tertius Bonifacius octauus Item notandum est q̃ reges Francie qui pro tempore fuerũt nũq̃ malũ dicto rũ sũmorũ adhęserũt sũmorũ sed semp cum pontificibus sumo qd̃ plus est reges francie q̃ pro tempore fuerũt octo sũmos pontifices de sede expulsos posuerũt et reduxerũt ad romã in sedẽ ꝑam Quoꝝ sũmorũ pontificũ hec sunt nomina vigilius uel Eugenius 2us zacharias Stephanus Calixtus 3us Alexander 3us et paschal Item singulariter notandum est q̃ quãdiu ecclia in sanctitate nr̃i aliorũ vasallorũ semp ecclia creuit et erecta fuit per aliquos principes sanctos nr̃i per Karolũ magnum Ottones de sancta Reges francie Ecclesiam pisanos et duces alios nũq̃ eam ecclia relapsa uel vasallos suos opibus uel viribus se erexit Item singulariter est notandum q̃ nũq̃ in sanctitate per ecclesiam Ordinis grisei fuit quocunq̃ tempore ubi quisquis fuerit in sanctitatibus veri pontifices dominuerunt consilia principũ diuersis longo tempore vsurpauerunt sibi expedire Dñi non tempore aliquo sanctitatis alicuius sanctitatis ablatum Item repio q̃ tpe Gregorij septimi et clementis 3ti quo tempore erat sanctissima memoria q̃ h. imperator congregauit et congregarunt consilium generale non romanum ꝑtã et cardinalibus qui erãt discordes Et q̃ ubi ordinationes fuerũt valuit et firmã fuit cessante non obstante absentia ꝑpe et cardinalium Item notatu est q̃ aliq̃ in sede aplica et tenentes partem iniste sanctitatis temporibus regnauerunt sanctissimate Quoꝝ nomina sunt hec Johannes 19us Johannes 20us Silvester 2us damasus et victor 2us Item notandum est q̃ leo ꝑmus & ejus ordinatio necnon obiectio set bona Emanauit ꝑsertim tamen Cardinales videtes eius bonitatem elegerũt ipsum Et idem contigit honorio 2o nauone Bononiensi sanctissimata ꝑdicta fidelium extracta sunt a sanctitate cronicis que patent omnibus volentibus eas audire

Explicit Tractatus ꝑditus a fre nerio, magro Johanne Gerson Cancellario parisien ordinis

Qui[sta] nomie in omnib⁹ au data est ipō teste oīm⁹ ptūs m celo et in tra q[uo]d ultimo de cā ca pīate adco veruam tractatū breuem aggr̄dior exordiū sūmens a libo apīe ad tym pīm vbi dicens qualem oz̄ ee epm̄ inter cetera admonet ut potens sit exhortari in doctrina sana et eos qui contradicunt arguere Duobus libris expedit duo ee opa catholica doctoris primi sana doctrinam predicare qd est eos q̄ contradicunt arguere hoc sunt hereticos sapientes opa primo men tiri de quibus dicit secundo men tionem de manifeste posse hanc igitur considerationem premonens Ego petrus sce romane ecclie cardinalis Dame carensis vulgariter nuncupatus minimus sacre theologie professor considerans et non sine cordis amaritudine ecclesiam nostram in grauem hinc Constantiensem Cōcilij Constantien sium plurimos qui in sermonib⁹ quos malus antichristus errores seminare adisius quos ni dixisset apīs. et eos qui docuit arguere cum subintrit Dimittem multi rebelles viros et seductores Posui ad honorem hui sancti Cōcilij aliquas veritates catholicas stabilire et in errores primos retorquere Et ut hoc salu briter fieri valeat ipm simpliciter exoro ut sua stabilimenta grata potens fiat mihi verbum apīi exhortari in doctrina et eos qui contradicunt arguere Inquio quidē libro considerandum nobis est primo notandum dicit Triplex in doctrina sana quia nō sufficit doctori theologie exhortari nisi habeat sen quemlibet vana doctrina nociua sit doctrina sana ad sanitatem animae spūalem scilicet ad veritatem et salutem ostendatur quales sunt doctrina spūalis vtilis et salutaris sanitas aīe Ideo dicit ipa lib vite Et ze et de doctoribus eius subinfert simul hinde aut sapientia sanitas et oris tramitis Vbi diligenter notandum est quod sicut sanitas corporis consistit in quadam proportione media inter extremas qualitates contrarias sic virtutes morales que magna pars est sanitatis aīe hm phm 2o ethicorum consistunt in medio scilicet inter duo vicia extrema contraria Et quodammodo proportionaliter doctrina spūalis esse in quia complementum et totius sanitatis spūalis consistit qui media inter errores primos et pene inter errores vltimos Nam primum contingit quosdam volentes vitare errores aliquos periculosiores incidere errores contrarios declinantes ut quosdam duos errores ad rectam doctrinam sanam medio consistit sicut in libro de duabus naturis et una persona xpi ondimur quod fides media te net inter duos errores contrarios Nestorij scilicet et eutichetis Consi modo cum certum primum medium sacre virtutis catholice inter duos errores Nam error valdensium fuit quod summe pōtifices apostolorum sedis xpi et prelatis ecclesiasticis repugnat dominium temporalibus nec eis licet habere dominas temporales vnde ecclesiam dei et summos pontifices apostolorum et vos prelatos ecclie dimisse dicit ut usq ad silnestrum a quo donatione sancta ecclie per costantinum imperatorem dicunt incepisse romana ecclesiam quod modo est quod sic non est dei ecclesia sed dei ecclesiam defuisse dicit nisi quod tum in pauperibus est dominata ut repauperata per apostolos Ad quod inducit auctores erroneos que suadent consilium evangelicum quod vocant paupertatis Ex quibus quasi de rostro volentes sincere proprium dicit prelatos ecclie apostolorum sine successores non debere in temporalibus diuitias habere dominium Et hinc antiquum errorem nouum sustinere

mſi ſunt duo p̄mnoſi henr. johēs
wiclef̄ t anglia et eius diſcipul⁹
johēs huſſ. in bohemia nouiſſe
n hor ſancto cōcilio hēemptati
Alius no error fuit herodiana⁹.
herodes em audiens xp̄m nati
regem reputabat ip̄m ee regem ter
reni Ex quo derivari videtur er
ror quoꝝdam qui n timi ad op
positum p̄dicti errois waldenſiu
derivat. ut aſſerē p̄ſumat ip̄m
n ḡtiam e mloro xp̄i in ſuis ab
ipo imediate hrē p̄maria auctez
tommuni et jurisdictiom n tempa
libus bonis. non poſſe eccl̄ie dona
ri nec alienari ſine auctōritate
dicunt op p̄t̄ in hijs non habet
exercitionē iuriſdictionis ſi ḡ quibus
dam rebus notat in extravagan
Tres filij ſunt le per ven tem
Iuſt hos aūt duos errores rōnabiles
vitat ratho ad medium tenet. vi
delz q ipe et plat⁹ eccl̄ie no. re
pugnat hrē dn̄m n temporalibꝰ
et iurisdictione cont p̄mi. er
rorem. Nec n debetur cui per
ſe rone status ſui n ḡtiam ſunt
viatrij xp̄i aplorū. ſuneſſebꝰ to
tm 2m errorem. Sed ecclie rone
mre p̄t hrē talia ſi eis ex demerito
ne rollata. ſe ſumit ul' alitide iuſ
to titulo acquiſierint. Hic conſiliū
n hor ſancto concilio errores cont
rij fm ecclīam plateni a nōnul
lis pauloſe ſentiati ſunt. Et inter
retos errores quidā ip̄e et rone
ſue aūtem talit̄er extulerunt
ut plateni gnalis concilij eneruā
tent. Alij vo eccl̄ie ſtatui melius
conſulis apparebat. Ideo mr hos
alioſq errores contrarios medium
vie catholice tenere nitens.
hoc opus aggredi xp̄o auxiliante
decreui. Circa quē tractatum tres
erunt partes. p̄ma de p̄mena ori
gine ecclīastice p̄tatis. 2a de iure m
niſtrorū ecclie qd habet ecclīastica

boms. 3a de p̄tatis p̄tatis plen
itudine. et hanc ſubiit indicio co
cilij gnalis. Prima ps continebit
quatuor capla. primū vij p̄mittit
concluſiones fundamentales. 2m
ad cas inducit quam plures allega
tiones. 3m vera ſtatui verarchi
tum eccl̄ie fidat vij ḡtiones. 4m
de auctte romane eccl̄ie dedimt de
rem correctarias concluſiones. 2a
ps que est de iure miſtrorū eccl̄ie
quod habet in ecclīa bonis duo co
tinebit capla. primū tria hor poſit
xij. ḡtiones in iure nāli diuino et
ymano fundatas. 2m ex p̄miſſis
infert xo ḡtiones correctarias. 3a
ps que est de p̄tatis p̄tatis plen
itudine. et hanc ſubiit indicio co
cilij gnalis 4or habet capla. p
mum de hac ḡtione vt̄m plenitudo
p̄tatis eccl̄ie re habeat in polo vi
no pontifice. 2m vt̄m p̄tā ſub
manu. Contrario qnāh no obſta
te plenitudine p̄tatis. 3m
rem hor veritabit opinionē con
trariā p̄tati ratho re. 4m po
net veā deciſionē. et reſpondeo
nem oponis premiſſe. (cap p̄m)

Circa p̄m phm hrē
rem per cauſā rogno
rere. ſcdo que qualis et
quanta ſit p̄tas eccl̄ie
ſtastice apprehenditur. ſi eius p̄ma
et originalis cauſa p̄noſcatur. In
ip̄e in hym⁹ tractatus p̄o de ori
gine p̄tatis eccl̄ie aliquas concluſio
nes plurū dubiorū eccl̄ieſticas
breuit recolligē dignū duxi. 2o
eſt q ſex eccl̄ie p̄tates legunt
in euāgeo a xp̄o ſuis aplis et
diſcipulis pro ip̄is et eoꝝ ſuc
ceſſoribus miſtris eccl̄ieſtis fuiſſe col
late. p̄ma p̄tas conſecrationis que
medium dicit curatū vel p̄tas or
dinis quā contulit dns q̄n dixit
hoc facite in meā cōmemoratione
Luc 22. 2a eſt p̄tas ad miſtranoīs
ſacramenta. et papue ſacramen
tum me que est p̄tas claui. 3a p̄tas

hs ſuĝdictoms in foro rensie. Et
hec ptās ꝓmissa fuit petro. tibi
dabo claues ẽgni celoꝝ &c. p
missa fuit ei a omnibus ibi. Amen
dico uobis quecuĝ ligaueꝝ &c. &c
&c. Collata uō fuit ibi. Capite ſpm
ſnm quoꝝ remiſeꝝ ptā remittu
nir eis &c. Io. xx. ℣ Hec est ptās
ſen auctas aplatus ſiue ꝑdicatoms
qua dedit eis dns dices. Euntes
ꝑdicate &c. &c. Io. xx. ℣ Quarta ē ptās u
dinale correctoms in foro exteꝛioꝛ.
per quā mmoꝛe pene pena corrigu
nr ꝓpue que sunt in scandalum
ecie. Et hereditata ē eis ibi. Si per
mūt mte fr̃ tuus &c. et si nō au
dierit te dic ecie. si etiam nō au
dierit sit tibi sicut ethnicus et pub
licanus. et segnr. Quecuĝ ligaue
ris &c. &c. ℣ Quinta est ptās dis
ponis mistroꝝ quo ad determina
tom mrōnis ecie. ut euitetur
confusio et dissensionis mā in po
pulo et inter mistros si pi cōiter
et indistincte de omi ꝓlo emam
hrent. Et hec ptās collata ꝑ petro
et sucessoribus eius. ubi ei spāliꝛ
dictū est. Pasce oues meas &c. Io.
xxi. ℣ Sexta ptās est. Ampiendi
nima vite ab hijs quibus spialia
ministrabāt. Et hec ptās declaꝛatiua
ubi dicit. Fires ꝑdicate. Et sub
dinur. Dignus est operarius cibo suo
uel mcede sua. &c. Io. x. et Luc. x. Ha
iginr patrem ꝑ rellas sex non
acceperit discipuli a xpo. n̄ mira
cula faciendi ad reprim manoꝝ fide
m qua non neaō sucreuit eis epi
et alij pbri. qua nō mdiget fides
manus ꝛonfirmari. ℣ Ita colligo
ꝙ ꝑdicte sex ptates a prīo comu
nes fuerūt et quasi pares ombus
aplis. ꝑter quintam que petro spāliꝛ
collata ē. Ha ptās unctionis licet
quasi eqliter collata fuit omnib aplis.
et sine determacone vbiq et in que
libet ꝑcat quilibet ea vti. sicut pau
lus ꝑdicq sine determacone ꝓlm &c.
mchizabat. n̄ qua ex hoc ꝛobsio
sequi poꝛcat ut dnm est. Io. dns
hoc pendens amulit petro pro se
et suis sucessoribus autem dispo
nendi mistros ecie. et determinandi
mctionem dicens. Pasce oues me
as. i. sis pastor et platus gnalis.
ad quem pmeat dispo et regime
gnale omn et omiū. Et sic gnus
omes aplī eandem hnuerunt a xpo
patrem. et equalem clauiū et iuris
dictoms. non tn̄ mctionem sine
mariam sabiecta ꝙm aliquos ha
buit mi petrus. et cm quittere
volunt. et ma ꝓm huc mellectum
m petro fuit. illa plenitudo ptātis.
qua tn̄ postea diuisim alijs dedit
veruꝫ eos mptem pollentiores. Ha
ronem. Quo ꝛe ex ꝑdictis. ꝙ sunt apli
et discipuli sic epi et pbri ecie
misteria xpo imediate ptātem ec
clasticā susceperūt tuncq ab eo ꝙ
solus est ꝓe et maxime cm inter
ecie. tn̄ multitudo populi. petrus et quil
bet eius vicarius ponitur sm̄mus
ponit din caput ecie. quantū
ꝑtinet ad mistros. a quo
tamq a ꝑncipali ecclesiastica et archi
tecto aliquo mō dependet tocius mi
strorū ecie. cui ordo. Vn̄ licet cetꝛis
aplis gnaliter dictū sit. Quecuĝ
ligaueris &c. tn̄ quia hoc ei singulaꝛi
ter dictum est. ideo spāliter dicit
tur claues accepisse. ꝓ ꝑncipalitate
qua a xpo ꝑcipit imediate suscepit.
Quinta ratio est ꝙ petrus p
us fuit pontifex summus qm epis
cōmis. Precuĝ tn̄ ecclesiam xpo
imediate recepit. Pro nia declā
tacone sciendū est. ꝙ qm xpus pe
tro tres constituit pontificem summū
dicens pasce oues meas. simul et
eisdem tribus dedit ei ptātem chge
di eosdem ubicuĝ uellet. et ibi cet
philalis epis. Vti simul ecclesiastice
tradit historie et sanctorum patrum de
rem testantur. Petrus quatuor
annis tenuit cathedrā ecie. nulla
sibi philalē etiam eligendo. sed
tamq platus et caput omi fidei

sedebat vbiuis volebat. Vnde in
ihrlm vbi legitur Jacobus frater
post passionem dñi a petro et aplis
fuisse epūs ordinatus petrus uiret
vbi omnibus placuit ut illa ecclam ma
gnam sibi sedem eligit nō elegerit
postea q̄uis fere ānis antiochie
sedit ānis septem et illā sibi ecclam
adquisiuit deinde vō apparere sibi
xp̄o et eidem reuelare sedē suā
rome mutuit et ibi factus ē rō
manus pontifex Et ita ex tuis in pe
tro et suis successoribus duo epāles
constituerentur videl vbis ecclie et
principalis ecclie rōne Exquibus se
quitur quīm conclusio quin pius an
tiochena et deinde rōna ecclia su
per reliās cathās optinuit primā
tum Et a tempore quo petrus et
sui successores summi pontifices
fuerūt et erūt epi rōm p̄ma rōna
ecclia fuit et erit caput omn ecclaꝝ
principaliū ac totius vbis ecclie hac
videl rōne quia eius principalis
epūs est caput vbis ecclie eo modo
loquendi quo vna metropolitana
ecclia dicitur caput omn ecclarum
suffraganearū quia epūs eius ē
caput seu archiepūs earundem Et
in hanc sententiam concordāt etiā ce
hystorie ac sanctorum primi decretum
Vnde ad hanc sensum negare rōna
cathām ecclie caput omn ecclarū est
hereticum sicut negare summū pon
tificem ecclie caput ecclie Verba vo
dni hugonis hostiensis et cardina
lanus tempe petri et aliorū aplō
rum non fuerūt mutui ecclie sed post
ea recepte ecclia in tantū honoris
ex ordinatione fideliū hierusalem sed
et nōia patriarcharū primatū archi
epōrum et epōrum mutuum vene
runt a suis pribus approbatum
in cōcilio patres dñs noibus ppā
nis et cardinalatus nunc designe
ex nūc in aplis fuerūt videlicet
in petro ppānis dignitas et in reliis
aplis cardinalatus auctas Pro
nunc declaratione sciendū est q̄ sic
paret ex decretis hystorie tripartite
aplōrum et aliis ecclie hystoriis ac
sanctorum patrum decretis an diuisionem
aplōrum per quā ad diuisas mundi
partes dispersi sunt apli petro tanq̄m
patriarche officium generis assistebat tanq̄
cardinalatus ministerii exercentes
sicut nunc ppe assistit cardinales
tanq̄ eius principales assessores
et officiarii atq̄ operatores a regimine
vbis ecclie positum vō apli a petro
septo in opus ordinandis diuisa
mundi iam plurimates spales sibi
dyoceses ex nunc epale officium ex
ercuerūt vnde ex his pt nostri q̄ dñi
Siluī prius fuerūt cardinales q̄
epi seu q̄ prius venerūt cardi
nalatus ministerii q̄m epale officium
de quorum cardinalatu spiritu intel
ligi pt illud ppheticum dñs sunt par
dnes tre et posint super eos or
bem Exquo iam sequit q̄ prius
fuerūt cardinales orbis q̄m vr
bis Nam sicut petrus prius fuit pp̄
orbis q̄ vbis ecclie antiquus epūs ro
mane ecclie ut dictū est sic et apli
prius fuerūt cardinales orbis q̄m
aliqui sicut cardinales rōne urbis
In signum vō huius distinctionis in
nesciuerit ppānus dicat pfessio
te de ppāni rōno ut pbis vbi et
orbi In vtroq̄ vō tum vbis q̄m
orbis ppidentia reassistit pe car
dinales tanq̄ spales ipius reasu
mentes vice et nomine ta rōne ecclie
q̄m vbis Et ideo ppā an sua sine
reasumi possint debet sine rōne
ecclie cardinalium consilio consensu
Directione et memoratione mys
teriū suū gerē atq̄ pagere ut
patet in professione qua sint u
nitarius omnibus Ex p̄missis
fidedigne septima grā q̄ sancto
collegio nec senatui aplōrum fuit
dit in ordine hierarchico sanctum
collegium cardinalium videlicet q̄m
ad primū statū quo apli reassistebant petro antiq̄ post gra dum
sionem fuerit principalium ecclarū

epi Primu aut apl̃oꝝ mag̃ni fuerut epi sunt ordo epoꝝ Et in intelligim dñi sc̃oꝝ ex hb̃ simur illa gl̃ē lune v. sup libo de sign̄ et alios lxxii ꝛ ubi dic̃t q̄ sint in apl̃o forma epoꝝ sic in lxxii discipulis forma ē mistroꝝ sed ordis Et oīs p̄ris sacerdotib̄ ad hos dnos ordines redu mur Si vo obiciat q̄ Cardiales suam non sunt apl̃is nr̄oēs fuerut pbri Rndem q̄ licet no sunt de ordine pbr̄ali nr̄i sunt de ordine spāl̃is et mihi lo mō sunt eis quātum ad ordinem hierarchiā cardinalatus ad inteller̄ supius declarat̄. Unde q̄m ad hoc cardinales diaconi nō solū iure p̄cepto sed ena ex lau dabili et approbata cōsuetudie iam p̄scpm p̄dicti epōs licet ord epalis ut sacerdotalis dignior sit ordi ne diaconus sicut ibi gra. Archi diaconus licet non sit pbr̄ nr̄i p̄ est plurib̄ pbr̄is suo archidiaco natus ordine hierarchico subiect̄ debita aut cōsuetudo processit ut visum sit recedere ex ordinatione apl̃oꝝ et suoꝝ successoꝝ sicut pz ex approbat̄ cōsuet̄ historijs Nam in hystoria damasi de pluribꝰ sūmis pontificibus dic̄t q̄ fere erāt ordinationes ut tot pbr̄os tot diaconos tot per diuisa loca epōs ubi pz q̄ pbr̄i et diaconi romani p̄ferebant epis Et potest q̄ ad pontifices romanos p̄net epōs ordiare Ex quibus sequit̄ ōnia conclusio q̄ antiquissimo iure et p̄scpm cathe cōsuetudie que p lege habenda est ad romanū pontificem de fratrū suoꝝ cardinalium consilio p̄net epōs ordiare et imitare Dicem̄ petrus de osilio apl̃oꝝ sacerdotē iacobū theodolinianū epm ordiasse Dic et dem̄ q̄ fuerunt est de alijs epis et p̄ pretii et per alios suos successores cōnos pontifices per hoc nō nocere excludēdum intra electionē nr̄a potestate ex dictis Quinta ordo q̄ ad sedē cōe cardinales de iure nāli et diuino aliquo mō p̄nent ro mani pontificis electio Et diuisa quomō hoc nūs ad eos p̄tinē quia ad eos solos de iure naturali et diuino non p̄net huiusmodi electio q̄ ad eos totaliter p̄tineat hoc est de iure positiuo manifesto ex causa rationabili facere p̄t instā dispensando Et nullo declarāte sciendū est q̄ q̄ simus pontifex non p̄t sibi successorē sicut alios epōs eligere nec substituere oz q̄ per alios eligatur Et ideo nō cedit̄ dum est ad quos hmōi electio p̄tineat de iure nāli et diuino De hoc aut aliqua p̄babilit̄ dicunt q̄ lacuge similiter nūs nāle et diuinū iuris vidēt̄ pro oīa illo q̄ ex sup pōne est nāliter causam consonū et diuinū scripturis explicite nec i plicite comphensim dicit̄ cōm ex iure nāli et diuino hoc modo lar ge sumpto hūt nūs eligendi cōnū pontificem Ex hac nāli scripto ne q̄ alicubus aliquibus plationib̄ nec p̄cepto nec ab hominibus aliquibus p̄latis nec p̄cepto nec rectore p̄sentes nāli ratione euident colligit̄ q̄ nō per illū nec per illos nūs nec aliquorum interest ordinetur conferēdi alicui bus est p̄sentandi hūt nūs eligēdi p̄sentandi eis. vñ nullus debet eis dari repulsa immo Et hoc nullatenus ex emplis et rōnibus p̄t probari Ex dimisso originem cōnus pontifex quomodo p̄sentet p̄sentandi sit cōnis quia non hūt alium epm sequit̄ q̄ ipm iure p̄dicto et simplici sciz q̄ debit̄ hoc epm hūt nūs eligēdi ipm magno iure p̄cepit cōne cathe cardinales ut ipi cōne sacri nuntiorū sunt p̄cipales in clero cōno Et hoc unus vñ est nō per epos cōnos nec alium superiorē cōnis qui habeat in hoc p̄fatem conferēdi sui mihi ut ordinetur Si vo dicat

q̃ expedita rõne se q̃ ni rõnus
epus m̃ ẽm sũmus pontifex
pficiatur vñ ẽdẽ videt q̃ nus ch
gendi ipm ad vlem ꝓueat emẽ
uel ad gñale ronsiliũ ipam re
ꝑmus ꝓnus q̃m ad rõnos ꝑ
hor ꝑm ꝑdictam opionem tñe
nire q̃ liret omissa facilius mul
timodo seu gñale consiliũ eam re
ꝑmens liret nus eligendi sũmũ
pontificem m̃ m q̃m ipe rõnos
epus publice vñh mag videt
expedire q̃ vacãte sede rõna nus
chgendi ꝓmeat ad rõnos uel ad
aliquos q̃m hanc ab eis habeant
ptãtem q̃ illa vbs ac gñalis ml
timodo aliq̃n non posset m vnũ
lem congrue cõuenire uel m vna
ꝑsona vdonea consentire Ex ꝑ
dictis sequit dena rationi q̃ ro
mam ad euitandum confusionẽ
multitudis rationabiliter potuerũt
et debuerũt transferre dictũ nus
sũm eligendi sũmũ pontificẽ in ali
quos patres ex rõnis ul m clerũ
romanũ aut aliquos ex ꝑpis Cir
cã ab antiquo cladones ꝓtorũ
tenuisse fuerũt ctãs q̃a liret
omes clerici et laici hiuerunt nus
chgendi de consensu tm laicorũ
q̃a clerici erãt sapientores et
sanctiores vespa multitudine
tenuisse fuit et ordinati q̃ ipi
soli eligent Ex eadem radine
sequitur q̃dena rationi q̃ d
rõm rationabiliter potuerũt et
debuerũt tñsferre nus et ptãtem
instituendi clicos rõm pontifi
m aliquos patres uel m vnũ
solũ utpote m pontifice rõm
Circa ꝑa aliq̃n tenuisse q̃dam
regibus nus eligendi sũmũ
pontificem uel aliq̃n aliis q̃ ꝑm
opinionẽ predictã hor non fear
q̃ ipe solus hiserit ptãtem hmõi
nus recipiendi sed q̃a rõm
uel mensem uel in eis et aliqs
simil q̃n gesserũt vices rõnor
ꝓdictũ nus tñstulerit vice ad q̃
ꝑa ut hꝫtur in decreto nõ ꝓly
sed ipe et synodus celebrata ro
me in q̃ plures fuerũt romanũ
tradidisse imr Karolo regi nus et
ptãtem eligendi sũmũ pontificẽ
et ordinadi aplicam sedem Circa
leo ꝑa ut inderet legit non so
lus sed cũ multo clero et ꝓlo nus
tenuisse Ottom ꝓmo theutonico
regi sũme aplice sedis ptãtem or
dinadi Sic dem nycolaus ꝑa
non sine cõsensu rõnorũ in qua
dam romana synodo Cet xiij
eporum hanc elicis ptãtem mo
dmodi habitis contulit que ptãs plu
ribus moribus et consuetudinibus
ꝓscripta firmata est hic nõ nota
dum q̃ per ꝓmissa non tollitur
q̃ ꝑa erãt ex ordinatione xpi
et ex ptãte tollãta sibi a xpo m
aliquo mõ habeat ptãtem ordina
di q̃n deant eligere successorem
suum Cmõ ratio est q̃ xpus suf
fecerit ꝓuidit ame in omibus
necessariis ideo q̃mittendo emẽ
suã bro petro dedit ei et successo
ribus eius plenitudinẽ ptãtis
ꝑ ꝓmissis q̃bus ad oia necessa
ria ecclie sue salubr m̃ iure alio
rũ q̃ debite volunt et ꝑt vn
iure suo sm ut ꝑa in omibus
necessariis possit simpliciter ꝓmulga
bus decretis illorũ q̃ nolũt uel
nõ ꝑnt vti iure suo Et ideo q̃
ex iure dino romani hñt nus
eligẽdi epm sum ꝑa non hꝫ ptã
tem ordinadi de cladone eadem
pindum romanorũ q̃ ipi vellet
et possent ad bonũ rõe vti iure suo
Solus go ꝑa ꝑt hre nus ordina
di de cleribus et mõ cladons sm
sanctoris si rõm tñstulerunt nus sa
tum m ꝑm uel ena si rõni in ordi
nãdo de cleribus romã pontifi
cem manifestum m detrimentum ecclie neg
ligeres Et sane ꝓbabile est q rõm
tale nus aliq̃n tñstulerit m ꝓm
Et ideo ex nunc ponit ꝑa ꝓhis

roneæ ꝑtrem chyendi simus
ponfícem ul' mpatoibus ul' regi
bus uel uicinis epis uel clo rõno
uel mnõr certe rõne ul' alijs et
maxime Cardmalibus prout ei
visum fuit vtilius certe quemc
Exp̃missis ꝑm opionem ꝑdictum
inferitur ducãda conclusio q̃
qua res de facili ad natiã sua
reũtur si clerices romam pon
fins sine cardmales antalij mãs
romani nis fuit ñ stulerit et nil
pasina nis ac ꝑtrem hui⁹ moi p
dent in horam uertentem ad rõnos
nisi ꝑpã hũs mhor rõnabil ꝑtrem
aliter ordiaret de clericis hui⁹
moi Et ideo si sede vacãte casus p
dictus contingeret nunc nis chyedi
et ordinadi de clericis ad roma
nos ꝑtinet ꝑm opinom ꝑdicta
Sed m̃ ꝓbabilius videtur posse
dici q̃ in casu ꝑmisso nis ꝑdicti
pineret ad gnale consilm si fuia
hr et cõuenienter posset cõgregari
aut si de facto est sufficienter cõ
gregatus Et hoc maxime ꝓ ea q̃
rõne supi tacta q̃ ꝑpã nõ solus
est rõnis epis sed ecia sumus
ponfex vlis eccie que in roma
nio reputari renetur Et omn
bus ꝓmissis patet manifesta re
probatio nuper dicti fuisse opinois
quã tenuim in tractatu de reformo
ne eccie videl quonidã statum
Cardmalii nimis rigorose dep
mencii ipsiq; reprobantium
sunt reprobatus est statuis nori
epi⁹ium assertium q̃ Cardialatus
nõ sit ordus nec de forma nec
statu apl̃oꝝ quonismo sunt
dens quem cerorem aliqm mho
sancte Concilio suspitae ar rõnea
re nis sunt

Ad confirmanom ꝑdictaꝝ
gestionũ nonnullas hu
manas nis allegationes
expedit indure Prima ꝓmana
conclusiõm stendũ est q̃ prima et
2a ꝑtes hui⁹ aliquos sunt una
ꝑtes hui⁹ certam ꝑdictas dissentes
sim diuersos actus Spũs sancti
xpi vel et missi primo tota ꝑma
tem traditam apl̃is a xpo iudei
nec eccles comprehendit sub ꝑtate
ligandi et soluendi Et in hac ꝑte
mixta cum gratia nem omes apli
nim petro pari reuerendo honorem
attulerunt ut n. di. in nouo ubi er
fit mentio de ꝑtate ꝑdicti de q̃
19 di. Item dns ubi confitet q̃ huius
modi sacramenti tm dns ad om
apl̃oꝝ officia pinere uolunt ut ꝑ
clarissimo petro apl̃orum sumo pri
mate hr collocaret ut ab eo quasi
quoda capite uena sua Christ⁹ recip⁹
omne diffunderet unde ecia mixta cum
conclusionibus in dicto capite Innocen. dr
q̃ epi successerunt loco apl̃oꝝ Et ideo
liceat hodie ꝑtrem ordinis ul' con
fessionis parem ni ꝑpã quo ad ple
nitudinem exercitii ꝑtis pertinet
habet parere administrationi quia mixta
cum conclusioni pdicti omnia sunt in
patrem pollicitudinis quo ad simi
dotes ꝑpã vero in plenitudine pta
tis quo ad tom mudum ut 2 q. 6. Et
se sunt et de usu pallii ad honore ui
dicia mixta cum conclusionibus petrus
sint principalis inter apl̃os et ecia
sint maior alijs ex institutione ut
2 q. 1 primo ubi dicit Hugo q̃ in petro
sint principatus apl̃atus solus em
petrus inter apl̃os primatu gerebat
2 q. 1 paulus et cephas i. caput du
nis est quia principatu tenet apl̃am
ut n. di. Sacrosca Ad idem de clarone
fundamenti vi hui⁹ imo magis plu
bus inuit concordantibus tres pme con
clusiones simul ꝑbare sunt Et ea
dem conclusionis vide 1 q. 1 mutandes
ubi dr q̃ petrus de antiochia migra
uit a roma ut ibidem ponus ꝑtet
Idem n. di. Sacrosca Et hoc mandato
iubente dno sui est ze q. 1. rogamus
Et idem canon loquat pro quanto con
clusione q̃ ubi dicit q̃ antiochena se
des que olim erat prima fuerit rone

subiecta Q3 aut̃ hẽnais sit q̃ ne
gat romanã eccl̃am ee caput eccl̃ie
hẽnir xx di Omes Circa eam
rõnũ nota q̃ alĩ vi3 q̃ silnest
pmus pmus qm cardiales voca
ntur ut 2. q. 2. pfui. et sint illud ra
pm rondinũ m gnãla concilio ut ubi
patet Alĩs iudetur q̃ agatellus
ppã. Et de hoc per archi. de elãone
ubi manis h vi. Et m hoc non re
fert q̃na debet attendi effinis et
non vocabuli de ubozi sig. patel
ligẽna aĩ ibus naplis seq̃nbus Et
nõ q̃ hostien. et quidã doctores ra
nomste multa ponũt de auũte ar
dinalũ tam ꝺe varie q̃m plea
ut m c. ad liberandũ de iudeis m
c. aĩ exeo de pe. et re. m c. annq̃
de pnle. m c. nullus Ag. di. m. c.
N. de nuẽ nra. m c. fidamenta de
elãone m c. 2. de offinis legan h v
m c. Ad aplica de re iudicata c. li.
et me extiuay Exercabil. Circa
vijam q̃ diuisionẽ nõ q̃ Cardiales
ecl̃a non epi p̃edicit epos q̃na
rõpantur senatoibus q̃m erant
pim post ĩpatorem et dicebant
nir prẽs ronsẽpti de hoc p archi
de offi. legã c. 1. h vi. Et per hoc
q̃ G. di. Constãnius ubi roredit
Constãnius ut vtamur ornamẽ
nis senatoriũ Et dato q̃ nullo
uire probãetur sufficiat q̃ sit̃ re
ceptũ a tempe de cui3 hoc non e
meoria Nam tale tempus habet
vim legis de pscp. c. 1. h. vi. Et
hoc faat pro octaua conclusione

Item Cardinales eciam non
epi hunt̃ in sins nullis iis epale
ut nõ. 10. mo. de maio. et obe. c. vno
h. vi. Nec obstat de Cardinalibus
ꝺiaconis q̃n nioces sunt in ordi
ne sacmentali Nam stat q̃ aq̃nis
sit aĩ alio par nel eciã minor in
ordine et ẽ maior in ãnistra
one sicut archidiaconus a pbro
ut 21. di. perlectis vnde patet ille
senatus Cardinalis a cardie no
men accepit ut xx. di. sanctoriũ in
per ubo credo nõt Archiatoi Et
ta nona conclusio nõ q̃ eligo ipe
pmet ad Cardinales non poli
de iure sed eciam de consuetudine
din obtenta ut nõt hostien. de elec
tione Et hoc consuendo ẽm pim
diat̃ alteã natura et habet vim
legis et legem mitzeniatur et ro
rigit ut de consuetudine cum dilec
tus Item ad Cardinales pmet
hoc electio tamq̃ ad clerũ romanũ
seu pncipales de clero rõno Ar to
xx. di. c. 1o sunt Ag. di. c. 1. et si
quis penima

Sed ulr̃ p̃missa nia humana
et potentia vestat in iure
ꝺino fundare stabilẽ secu
tiuũ Cardinalũ et eoꝝ auũtem
vbi p̃ma scripondẽ est q̃ xpus et
riam sua instituit stanbus officijs
et gradibus parijs seraphine dis
tinctam iuxta illud apli ad ephe
os vnitatẽ spũs in data ẽ gra ẽm
mensuram donationis xpi xpi quod
dicit Ascendens in altũ dedit dona
hoibus Et ipe dedit quosdã quidẽ
aplos quosdam aut̃ pphetas alios
vo euãgelistas alios aut pastores
et doctores ad cõsummationem sanctorum in opus
ministerij in edificationem corpis
xpi q̃d est ecclia Et eadem sententia
tur s. Gre. in. Et hoc plene et com
plete stabilit distincto mayre in
die ascensionis instituta ẽ vt notat
p̃missa iba apli allegãtis illud
p̃bi Ascendens in altũ dedit dona
hoibus Et quo sequit̃ q̃ valeras
officiorũ stabilitatũ ẽdem et dignitatũ
in ecclia non pot̃ ex institutione
ecclie aut ritu ãnige pari hois auũte
pressit quae nec eam destruẽ pt
sine destruẽ Vnius sit ponitur
q̃ p̃missa officiorũ varietas ad sin
pulchritudinẽ et ordinẽ cogrit q̃
in ẽ auũtes ecclie regnas sit quedã
in subordinato Et q̃ via sibi p̃ã
lis auũtus sit suprema ex xpi ins
titutione et non in auũte humana sed
diuina iuxta illud Io. 20. pasce oues
meas vñ inter pluraliter dicit aplis
dedit aplos seu epos et in auũte
dum ꝺicit̃ est p̃missa omnia
q̃ in data ẽ gra ẽm mensuram

donaroms xpi quasi dimt vm
plus et alteri mmus donatiue
et vni spāli regimen ecc̄ie com
sit̄ commissum Ideo dint idem Aplus
2 cor 10 Nos non in mensurā glīa
mur sed ī mensura regule quā
mēsus est nobis deus ubi glōr vs
pantes sibi regimen animarū si
ne emissione xpi aut sin viuere
uel p̄ferre p̄missa ulli timeos
sibi p̄missos excedēres non ī
mensurā regule sed ī mensu
gliamur Ex p̄missis infert q sic
status ppe sic post eum status or
dinalis ad ordinē pearchini cade
ex xpi institutione pmet Nā xpi
quantū ad hmc statū status
ī mēte fuit̄ dit̄ pro nūc declāno
ne spectat̄ est q aplī p̄plur̄ p̄t
considāri primo ut xps p̄dualiter
asteruit ante eius ascensionem
2o ut asteruit petro tunc̄ p̄o
pastor ante aplōr̄ dimsionē et sepa
rationem a petro 3o ut ex p̄cepto
xpi postea a petro sepan̄ per mu
dum se diuiserūt ut in 6ta colu
sione tactū est In primo statu aplī
fuerūt pares nec petrus eis p̄erat
In 2o et 3o statu p̄erat eis petrus
Et q in ad primū et 2m statū Car
dinales repūnant aplōs in hoc q
assistunt ppe qui est xpi vicarius
et per sumessor 2 q in ad 3m statū
cpi fuit̄ aplis ut in dicta 6ta
conclusione ostensum est Et hoc nō
ut aplī distinguens statūs eccie q
ni distinguit statū pastoralem cui
libet cura animarū similiter a
statu aplico ad quem spectat regi
men et ordinatio totius ecclie ge
neralis Et mixta hanc sententiam dī
sancti nri doctores sanctorū q ppa se de
bet inter cardinales ambitare vbe
status aplis in quo sunt ordinando
eis a pastorali statu licet enim aplī
fuerūt pastores sed status missi sunt
diuisi Et p̄o fuerūt in statu aplico
per xpm institutum qui ni pastoralis
per petrū quia ante passionē omēs
xpi fuerūt aplī sed post passionē ipse
primus est petrus a xpo omīm pas
tor et hmc status pastoralis ordi
natus ni aplicus status an fuisset
Petrus igitur et sui successores
presidēs vetimerūt stare sed cardi
nales aplicum duumuirat Et ista
diuisionis inter nos vos cardina
les et archiepos et epos qui ī statu
aplico pario modo succedunt epis not
in glō ī cor 3o super dictum fide
libus Omnia vera sunt sive paulus
sive appollo sive cephas Nam nr dr
glō paulus erat aplus corinthio
rum Appollo erat archiepus corin
thi Cephas i petrus omnibus maior
erat dn vnius legunt q ad statū
cardinalium tanquam ad statū aplicum
primo pertinet vna ni ppa regimē
et ordinatio totius eccie Nā simul
perfecto episcopalis status in hoc assist
sum sūm thomā 2 2e q clxxxv ex
diuina dilectione se obligat ad hoc
q nūra p̄sentis iuuat et salutem
eorum ministrat videlicet eorum qui suo
episcopali regimini subiacent similiter
ista p̄sentia status cardinalatus in
hoc consistit q ex munere se obligat
ut ni capite suo xpo vicario generalis
fidem et christianitatem usque ad san
guinis effusionem defendat Inde unus
signum cappelli rubei portare dicit
Ex quibus legit q cardinales
sunt in sinum p̄dilectos amicos qui
sit generaliter status pastoralis quia
infelices pastores tenent se expo
nere pro grege tempali plenitudi
sed cardinales tenentur se exponere
pro ecclia vniuersali qd est plenius
quia bonum diuinum communius
nr dr phis Ex eodem fundamento
patet q ad sedem aplicam i pertinet et
cardinales p̄cipue sedibus plenila
tribus pertinet declāno pertinaci
tatis ac vtilitatis ad salutem sine q
non ad fidem sine quo non ad vtile re
gimen eccie militant quia in hoc suc
cedit petro et aplis ecclie quantum ad
statū aplicum primum de quo dicit
est Cunctes gentes plaudite manibus omnes gentes
Ex q ultimus sequit q ubi minus aut
pulcrius primet pro eo seruāda
fide uel pro bono regimine ecclie

ad ꝑñ̄ uel in eius defec ad cardinā
les pertinet gñale consiliū cōuo
care Et hoc eis conuenit non tam
humana q̄m diuina ꝓstitutione vite et
nomē totius vīs ecclie q̄na ꝑ
Cardinales sumendes aplīs i mīs
terio gñale vbi dei Et deinde ex
statu suo ad instruendū gñaliter
fideles de his q̄ ꝑtinēt ad salutem
licet ni hoc officio sint instituti a
ꝑā vice m̄ xp̄i veritatis nūcios or
bi dare teneantur Et nulla pāri
te inā a sīs doctoribus paulo diu
fuisse par petro ꝑdicatoris fidei
legis euāgelice sumendū paulo
Et exemplo ipius ad gal. 2o sumes
sori per manifeste in plurimis xp̄i
ane religionis obertāt possint re
sistere quia licet gñalis sit virtus
xp̄i et officio et auctte plasmē
mayrim̄ nil in mīsterio ꝑdicatio
nis et doctrine xp̄iane roborare se
debet aliis aplīs ut nō Arguya
tur sup̄ Ex p̄missis omnibus p̄z
q̄ si attendatur ad rondinom sūc
tus in quo cardinales sunt ex xp̄i
ordinatione ostium valde magna
congrueā ē ut ad eos ꝑtineat elec
no ꝑsōe xp̄i vicarii quia vz in hō
sumendū aplīs xp̄i hoc m̄ius prin
palit et originalit ꝑtinet ad ecclam
vlem seu gñale consiliū ipm̄ rep n
inus sunt mihi est in fine vij con
clusionis Pro ulg manifesta declāo
ne sciendū est q̄ licet gñale offm
sit ex xp̄i institutione m̄ modus per
ipm̄ perelionem obtinēdi xp̄us
non donauit explicite et expresse
licet aut xp̄us leges obtinēdi ec
clīastica seu dignitates non expresse
dauit m̄ videtur q̄ eas sno vicario
instituendas reliquit uel imē te
ꝑcepit nec mediate per alios inten
dit eas sanctiones subordinatas
Sed de ꝑtū qualit et quo debeat
quis subrogari est gñalis difficul
tas Item hō vō est multiplex
opimo vna est q̄ xp̄us preele
git bm̄ petrū omnibus xp̄ianis
dans sibi ꝑlatem ut ubi vellet
sedem eligēt im ut ibi ecclīa q̄noda
modo gñalis illorū epīs no p̄sūl
tis ure illo nāli large sump
to qd omnibus ēpent quibus ē
aliqua ꝓfuendi ꝑtās siue ꝓlatis
sine cā m videt eligendi sibi ve
torem nisi per illos quibus ē p̄
sumendi huiusmodi prīs uel p eos
superiorem rōnabiliū ordinem Er
go cum hūs pervenis elegit sedem
rome sequit q̄ romanū habet ius
eligendi sumessorem bī per quē
eis ꝓfuendus est Et hoc habet ro
mana ex iure nāli large supto
ut sup̄ dictū est et per gñs ex iure
diuino extendēdo ius diuū ad
quodcūq̄ ius nāle ex eo sm q̄ rōe
ius est a deo conditore nāle Alia
opimo est q̄ pari uel maiori vōe
simul ad unitissime romanorū
pertinēt de iure nāli uel diuino
electio ꝑsōe tamq̄ vōni ponētis
vir ad unitissimum fidelem simili
iure nāli et diuino ꝑtinet electio
ꝑsōe tamq̄ sūmi ponētis vīs ecc
uel ad gñale consiliū ipam̄ re
ꝑtinens q̄na vīs ecca ut congre
gatio cum repetians originaliter
et principalit habet a xp̄o ius ele
gendi sibi caput seu rōnem vendi
candi m̄ capitis aūtus seu ꝓtinēs
ab ecclīa sed a xp̄o immediate depē
det Et hoc opimo videt ꝓcedere

Ex quo sequit q̄ si unitissimus ro
manorū nāli aut diuino iure hē
at ꝑtinere m electione sūm pon
tificis hoc est vite et moris vīs
ecclie nūq̄ sumus ponētes est q̄
minutas rōne ecclie epīs Et
q̄ unitissimus rōnabiliū uel aliqm
eius antte sanctius et ꝙmodius
posit congregari q̄ tota ecca uel
alia gñale pro quibus facit ꝙ
di s forte Et ibidem c. x. de rep
robi Si accepīs et xj di. In no
mine dñi et xcij di. c. i. et c. xcij
Dū unus sequit q̄ ꝑā illam
ꝑtinere quā hz super ordinatione

de electione futurorum hr vire et nole
cante vlis aut ipe est input et ca
aliquo mo repiatur Et ideo mo
instituendi pti non est datus per
autem cante exclusa sed iclusa
autte ptah in constitis suis gnalib
et tude nec per autem ptalem sine
autem cante pt destitui qua tuc
est institie cuius est destitue Et
in hiis tra signis teneri sue intra
que simr de mo eligendi pti fie
uisit per sctos pontifices in con
stitis gnalibus ordinata nre hu
manis diis xx di et si quis qq di
et c licet de electione in antiquis et
c tibi manis h co et c ne tomari
ho fi cum sins contenta vis Exq
bus inferitur qd sede vacante si ad
electionem sumi pontifi fmr pro
cedi illa clo no ar finienda
exhibitis cardinalibus qua ut ex
pmissis patet ad eos multiplex per
tinet electo sumi pontifi nec ist
ius sufficienter abolitu est aut abo
leri posse videtur ut quida dicit
sine superiori autte ipe qm inpiu
est cante Quoqm si sine eo posset
talia fieri sine nia et eundem ea
ordem tene posset eam seu gene
rale constitu in omia q sunt ipis
offitij qd pm aliquos ab absurdi
sed hec gra breuiat obmitto de
hys tenuitis ad ea q nequiunt pe
tere nadi nre ubi manis de elec
tione hui hic mi pro gnali unq male
de electione dico qd liret ad solos car
dinales pticat regulariter ipe el
no hi hec regula in tuo iuri et
ex rationabili causa extra pnom
seu dispensatione hre pt ut mihi
est in nona conclusione pncipali
pti capti Et hoc ptaliter tenim
hre videtur in mti pdis sustinari
super quo sunt alia requidanda p
quod non videtur expedies fiere
hoc gnali sacro Tonalio soli sa
cri collegii cardinalium sumen
sumi pontificem eligere Nam at
tenta conditione pdi sustinant
et considato pdi statu cate appet
quemes qd in hac electione hmoi con
tin contingat quitas Et ad hoc
speciales tones possent indicari no
videtur expediens pcc hoc sanctum
Tonalio dicti collegii ab hac elec
tione totaliter excludere qua hoc et
iam visibile datur omissum ratio sus
tinan qua no est clarum quomodo
possent hec intre pdicti ut statum
est Et supposito qd aliqo
tm Cardinales essent pdicti intre
eligendi timeret dubium ad quos
deuolueretur ius seu potius hmoi
ni aliqui magis in dubio reuocant
qd reduci ad tones que omnino liret
non cet pacifice tenenda in posset re
visibiliter de causa generali notu
sustina de qua opinione tactu est sup
in nona conclusione pdicta in expli
cabilibus et in nona et decima
ppositis in hac explicatis premissis
qd non videtur expediens qd con
tinuu non expresse intente conferre
te dicto Cardinalium collegio sta
tuat uel ordinat nona intra conclu
sa una antiqua de electione ipe re
dicta in gnalibus consistorio presidente
papa et in pace ac unitate cante re
gregari Et hoc tale pt ex supdictis
tam circa electionem sumi pontifi
nona intra conclusa negotio sustinari pos
set visibiliter occasionem prebere Quo
ex premissis concludit qd omino ex
pediens est in matia ista sanctum
Tonalium ni fuero dicendum Cardina
lium collegio unanimiter contrarie
ad obuiandum omnibus dubiis et i
mmeritis inde pcalibus et scandal
ut omia in pace stent et exclusa
mre uie maligndi inebriatoribus
omnibus qd uigz fieri antiquando
aliquos modos tacendabiles et in
uidiosos ac antiquis moribus non
gratos et ex illis eligendo groderet
modi quemcumqre in sua electione
obseruandi Et ad hoc consentiendi
tenetur dicti sancti collegii de
mre nadi et dicto attenta conditio
ne pdicti sustinat non obstantibus

quibuscūq̄ ſ̄ mribus poſitus ſ̄q
videntur in confuſem mutuāe ſed
de hac materia plenius dicē nō e
ſt̄ns opis

Hijs que in p̄cedentibus
capitib⁹ acta ſunt reſtat on
dere q̄ licet auctas conci
lij gñalis multo extollenda ſit et
magnifica adeo q̄ rōna ecclia
principatū eius ordino ſubeſt in ma
jore et in membris ſi dicē ecclie
rōne auctus et pemmēa non e
in hoc ſacro Concilio depmenda
atq̄ propēdenda Ad qđ declarā
dum ponūtur x. concluſiones mſtra
ſepte multorū et magnorū p̄e
latorū atq̄ doctorū examine ver
rente et approbate p̄ma rōnū
eſt Romana ecclia ſedes cano
nes ſanctiones xp̄i t̄ dnorum rēn
formes omni ecclarū ornatu e
at integra Et oppo in dicē t̄ here
ſis t̄plinta. 2ª rōna ecclia ſeruat
romani ſui pontifi ſuum om
ecclarum caput dign̄ Iuxta p̄ma qđ
quos pt dix caput concilij gña
lis p̄mo vbi ecclie que ex omnib⁹
p̄tualibus cauſis integratur Et
concluſio Tertia rōna ecclia p̄miſſa im
pr̄ et auctis pemmenam opi
net non tam humana traditione
q̄m diuina Et hoc rōne pet aplī
xp̄i vicem et auctoritet ſui legi
timi ſucceſſoris qui ex xp̄i inſti
tutione ſub eo tamq̄ ſub principa
li capite tam rōne q̄m vbi ecclie
caput ſtituit et eſſe dinoſcit Vn
ex hoc p̄z q̄ auctas p̄dē ſedis rōne
eiusdē et concilij gñalis immediate
a deo principaliter habet ſit ab hoīe
ſeu dependeat ab humana p̄mit
tente Nam p̄dicta ſit per ar
dinalium electionem et cardinalēs p
p̄dē auctem et gñale concilium
per p̄dē aut alios legitime p̄fatos ro
manos Quarta rōnis Romana
ecclia que in p̄dicta et cardinalibus
principaliter repentatur p̄s principal
ſine membris eſt concilij gñalis
in quo nec ſumus viatorum ipo abſente
p̄ſidente debet n̄ manifeſta ca et
irrefragabili fundata obſiſteret
Quinta rōna ecclia plem ecclam
repentat qđ nullū alij gñalem ec
clie n̄ vniuſali concilio q̄uenit
Septima rōna ecclia p̄dicta abſente
in gñali ſacro per cardinales
ibidem p̄ſentes repentari conſeuit
maxime ſi aplica auctas ad hoc vo
cata ſint Octaua romana ecclia
tante auctis eſt q̄ ſm aliquos fi
ne ea nec eam repentantibus in
gñali concilio mitigi deum aut
diffiniri debet niſi cauſa rationabi
lis obſiſteret vn patet q̄ in de
fiendis in concilio p̄dē et Ter
dinalium conſenſus ubi habet pt
omnino requiri et reuerenter ſuſ
pi debet Nona romana eccla
ſancta auctem habet q̄ reliqs
et alias ecclarum ecclarum reformande
non eſt a gñali concilio repellen
da ſed reuerenter audienda quid
agentur de reformatione totius
corpis in capite et in membris

Decima rōna ecclia totius q̄
gñalis concilij ad plem obedi
entiā ecclie reformationem debent
unanimiter gerere et unicuiq̄
gratiam in eius reformatione au
dienda dare et de ſcripto diffini
tiuū cōmuniter inire ſicut in ple
nitudine illud Aplī Si noſtros diuidi
mentis non vacat diuidere
vn patet q̄ vane voces nō ſunt
in hoc concilio audiende quoru
dam ſpeculatiue loquentiū arga
mentū Nos vocabimus cardinales
qui nobis videbitur ſed non q̄
de coetu reformatione agentium
nisi ad cardinales non minus
pineat allas votare et voluerit
q̄m etiam Et in nullo habet ſtatus
reformatione ſinguli audiendi
ſunt nec a iudino concilij repelle
di ſed magis ad multa rationabilia
correctione admittendi Ad funda
dum aut p̄dictas concluſiones et
ad ſequela ultra rōnes et al
legationes meritū p̄dē aplīs po

sinas spāhuer pro pma et 2da ron
clusione fiant 22 di pertoti ubi
pbatur q rōna cūria habet de
omibus aliis ordinare cum sit
mē oīm aliarū Et nīl ōm sūpio
ritatem et mīoritate sint adi
uirem ordinate mt eas ecia ro
mana tenet pmi gradu stem
q romana ecia rapuit sit oīm
aliarū ecclarum sint perens oīm
aplōrum pbatur z q6 dndum
Et hoc spāhuer fiant pro 3ta et
quarta cōclusionibus sint enam
pro quīta cōclusione quo ad pīt
dema ppē et pro eadem fiant
spāhuer et signāsti de elēc cum
sint conuē Et quibus fimda
tur 6ta et 7a grīsiones segnē
tes pro octaua et nona rōclu
siombus sant q romana ecia
habet alias in ptem folliatrīs
non in plemtudine pīns et z
q6 dcrees sint enam ad idem
q rōna ecia pīt de oīmbus aliis
indicare ut q q z patet sint et
pro pdut q rōne ecie conclu
sio crea īstitutiones ecīe eas ab
oīmbus est seruāda ut xi di c.
Quis nesciat et quilibet pīncipia
violat hēnis hūdus est ut 22
di omes Sed omissione pdicta
grīsiom hic occurrit āliqua du
bia que rōm ordinem hūy sancti
monalis apud nōnullos magnā
plexitatem indunt pmo du
bm quatuor narōes in hoc sac
cōncilio sūt distincte videz ytha
lia galliana Germanica et hū
tana exclusa dicta Cardinalū
collegio sanat grīale conclū nūm
sint plura consilia pticularia nal
ce mequant et mpōr nōbiliter
dimsa et ad partem deliberā que
deliberatio exclusa deliberatione dī
collegij et non facta in rōi sessio
ne collatione notoria inde multi
non ee censenda deliberatio cōclij
grīalis collegialis facta Tm
dubiū an 4or narōes q sunt
nona collegia pticularia q multi
tudinem cont nec pter cosue
tudinem antiqua sacra cōcilia
mstituta licet ex rationabili ca
sub debi mrū stamen ma stitu
ponit hēant q nec dīno nec
humano auctem pūadi romana
ecclam et sacrū collegiū ipsam
repugnans qd est antiquis colle
gm et m antiquo iure et sacris ge
neralibus cōcilijs et sanctorum pa
derens fundatū pūandi magis
re sno hūdi videtz porem in sacro
concilio et sūmus pontifex eli
gendi Tz in dubiis supponio q
dē narōes possent nouā iuris
dictionem ppē long annq iura ut
plurimum stantie ita q eis absolu
te hoc licet Tm pro nisi expediet
nām sm dictā apli multa licēt
q nūnc expedīt vñ attento pūn
sanctā ecclē et confideātis pōtis
dubijs nō videt expedīe aliq nona
imm rondē q nono sūsinati possēt
visibiliter omissionem pbere Tm du
omissione pīm dubij oritur eq mo
dum distinctionis hūy mōi narōnū
Nam hūdi tis xij q exhiagān
vas elatōns distīguit obediam ppā
lem m 4or grīales pīces sue narō
nes et m 2a parte sub narōne ger
manā ponit Almanā Anglia vn
garia et plia alia regna Et quo
iure patet q sūt hoc grīale Donatus
Constantien rationabilīr dedr dru
di ppr narōnes q tuemēnis duabz
tur per 4or qm per plures quia
talis diuisio seu distinctio ē iuri
ar rationi cōformior ideo multis
videtur q adueniēte narōne hūs
pānie ad hoc grīale conclū na
tio Anglicana deberet redire ad
narōnem Almane cui ipa ē pīs
et ei īmediate cōiuncta ut patet ex
iuribus pdictis vñ q hec narō Anglie
hactenus diuisa fuit a natione
Almane peruissum fuit ut sic
ecīt in isto Donatho quior narō
nes et hoc ex certa et spāli ne que
maxime cessabit aduēniente dīa

nacone hispanica qua adueniente
si dca nacio anglica remaneat qn
ta eadem et ponci racone alie tres
naciones ponte dicent proco hr
distingui ni plures naciones dre na
nom anglicane eccles ideo qz adue
niente dca nacione hispanica uni
ta vnii ex caplis pcurat p nar
bona stannu fiet vno ipius ad nos
pro sanendo vnii vle conalii et
per qus hoc facto stand illud erit
quali nonii conalii et nouit exipa
et nobis integram sic ad illius na
cionis honorem debit fieri nonis
ordo seu ordinal nouni modus
precedendi primo visus renouari mos
antiqui in distinctione nacionu
observatus et ut pmittit inuri et
tacem conformis Ad confirmacio
nem aut pdictoru sanc qd idem be
nedictus xij distinguit terras et
pulnas subditas obediene rom
pontifis pro caplis mochoni in
greeu pulnatibus celebrandis
In pma rubica sui opis in fine
eusdem distinxit pfatas terras
et regna in 36 pulnas et nu il
las in regno Anglie point Cantu
arensem et eboracen pro vna po
uincia Ex quibus multi videntur q
ner nici ner rom consonii est eq
re seu eqpare beynii anglie reg
no franc in conalio gnali uel na
cione gallicana generali sicuta
nacionem anglicane et mi nemo
nacione pdicta gnalem uel his
pania Quae omino absurdum
est dicii nacione anglicana fiel
quitum patrem seu nacois hmo
sic conalii ni pa fm me dispsidem
sit 36 ps sine pulna tonus obedie
ne rom pontifi Ideo videtur q
adueniente dca nacione hispanica
ressare debet nacio anglicana et
fieri ps nacionis gnalem ut pre
mittit vel si hoc non placet ropse
quens videtur q dicte tres alie na
ciones distinguantur singule in plures
naciones pticulares dre nacionem an
glicane proporcionabiles inter ceteras dis

ponem uel ad eligendu talem mi
plicacionu nacionu et plures alias
dissimiles expediens videtur re
dire ad ius commune et ad anqm
modu procedendi et concludendi in co
nciis gnalibus ante non legit
fuisse tres nacionu distincio

Quibus dictis occasione pre
dictorum sunt videndi qui hre debe
ant vocem in concilio gnali Na
quibusda videtur q auctas indi
cendi statuendi et diffinendi per
tinet ad epos seu maiores plates
Ideo pbant ex diffinitione conciliu ge
neralis per quam differt a pcialibus
pncialibus siue puincialibus qua
point hiis uno et post eis hanc
ibi dr c i Omnisale inquit est qd
a pa uel eius legato ad omnes
epos stanitur Alii vo dicit q p
tinet ad illa que pmicent ad exter
minationem pfidis schismat debent
habe ena vocem conclusiua offis
illi q ad pfes conciliu fuerint apli
ca auctte vocis in pmis vno sm aliquos
omes qui ad. effectu vnois cupe
vellent hinc conalio interce pau
quo indicit qd sint a tempe nasce
ntis eccie ena dilationem sedis pon
tifias varii fuerint mos observan
di qd pz per nica et anquas histo
rias sic in mis congregationis
et dehbationis concilii gnalis
Nam sicut pz in actibus apli
et in historia eusebij q actibus apli
rum immediate subsecuit quos
tocius ecclie congregabatur tota mi
tas xpianoru quos epi apbri et
diaconi Quos poh epi sine abba
tibus quos eis epos abbates qui
mperator vocabat et congregabat
conciliu et pns erat ena absente pa
de urbe ad agebatur sicut hr uidetur
pr pbari ex historiis supdictis in
2or concilio in actibus apli
celebratoz qui ex dicta historia
Eusebij li 6 c xx ho 4 c 24 et
c 25 et 28 et ho 10 c 4 ubi mul
ta ad pposituu pcius manifeste pha
ntur Secundibus ans ad pe

missa est nra modi concludendi
ex deliberacõne nacionis Na h
cet attenta condicõne pnãs psis
mat ad eius radicẽ extendẽda
que in diuisis nacionibus et reg
nis varie radicabãtur expediens
iudicauit fieri procedere per delibe
racões nacionis in quibus vota sin
gulorũ pponarũ nõ mõ bñ et libẽ
poterat sentiri qm in grali nre
ba sen publica cessione in multis
videntur inire et consimil qm in tali
deliberacõne nacionis non solum
attendendũ est ad pponarũ delibe
rãtis nũm sed et ad meritũ Et ido
referendo vnus nacionis deliberacio
nem notãde sunt psone et earũ
status Et quot sint maiores plati
quot abbates quot doctores quot
ambasiatores quot procuratores etã
les Et si aliqui confidãt notãdi
sunt quot et cuius status nec expe
lendi sint qui in publica sessione
possint monita sua seu rões alle
gare ut dicatur nel dicat qr
non sufficiat vnus nacionis aut
plurũ referre deliberacionem
sed omino in ordine exponi alle
gare racõnẽ ut non sint vota qui
voluntaria sed rõne vallata et hoc
maxime qñ non est plena oim
nacionũ concordia Fuit ad hoc q
qñãq in concilijs generalibus vnio
ppe deliberacio causa fuit red
rendi multos ab errõe sicc ex ho
ysidori dicto de mãdato ppe da
masi In concilijs debet legi psalmo
m qui dixit q si forsan aliquis ali
ter qm dicta fuerint senserit sine
aliquo scrupulo contendimus ea de
quibus dubitauerit conferenda re
linquat ut ad concordiã aut dicat
possit nel dicat her aut dubia
ad robur huius concilij proponi qua
tenus pposita mihi scribit ut su
per hijs taliter deliberẽt et pro
nũciare q in futurũ acta huius
cõcilij non possint ab omnibus repe
bari

Ad confirmandũ ea que de
origine et ordine eccie ec
plãs pdicta sit aliqua
cõuenit subiungere de origine mris
qd habuit clerus qui cathedrã dicun
tur in bonis q eccie nominantur
Vbi primo supponend est q bona
eccie ita eccie sint et fuerint col
lata cõitatibus et non psone singu
lari vnde fundatores cathedrarum
tenderũt dñm et ppetuare bono
que dabãt traxisse primo et dirẽ
in cõitatem collegij scilz milis eccie
ad usum ac seruitium et non in
aliquã personã singularem ut ex
q z pontifices Et ita intelligim
nre oblata ecclie xpo i cõitati fide
liũ q est corpus xpi ut ex q ij Nul
li Ergo sequit maiꝰ q cõitas ipa
plata immediate et vere dicitur in
hmõi bonis et nõ platus alique
aut quius psona singulis tibi grã et
cha Constanciẽ uel alia hmõi
phatialis habet dñm nel ppetuare
in usus bonis sibi collatis ut sibi sꝑ
ppa psona aut singularis non ut
singularis sed ut pars et membrũ
hui cõitatis hz in pijs usibus videli
ad sua sustentacionem sim exigẽdi
et dispensa psone et sin status Sed
nr membra cõitatis est dicta q est
aliqd membrũ simplex et minus
principale ut simplex canonicus et
istud hz simplex nus qd distinct est
Et est aliud membrũ qd est principale
et caput cõitat ut episcopus alis no
est congregacio una nec ordinata
nisi est vnus caput et plura membra
Et istud non solũ hz usum in bonis
cõitatis sim exigentia sin status
modo predicto sed hz administra
cionem et dispensacionem principalem
oim bonorũ cõitatis ad quas ratio
nabiliter qd ei debetur sim debitam
ustitie proporcionem dispensandi ea
pro rei bono collegij bona fide ut
sibi videtur expedire Et ita est
episcopus in qualibet ecia cathedrali

de cõi mre ꝓmittuꝫ Et sic ꝑm hos
nẽ dicitur epi ꝓlatões hui⁹
mõi bonoꝝ et non dñi sed ꝓpria
rij ut de dona· c· ij et de ꝑben· c·
Clima vo non sohi quehbet congre
gatio ecclastiroꝝ est vna spãh vn
mre ꝓmo omes eã re congregato
nes hñt gradatim gradalem vnita
tem mõrum sunt vna ecta sub
vno capite vz ꝓpã aut inhibet vna
ecclie gradus ideo ipe vlis dispensa
tor ramq; supremi mẽbri ecte
oim gradatim ecclastroꝝ bonorum
spualiu et tempalium non quidẽ q
sit coꝝ dñs sed sola rõnis vlis
ecte dna est et ꝓpetua Illoꝝ bo
noꝝ gradatim et singule coꝝmites
et ecclie dñium hñt in bonis sibi
rorendentibus persone aut sin
gulares non hñt nus dñi sed nus usꝰ
di aut nus dispẽsandi ut dñi est
Et hr nõiat Jmor et sunt rr q
videntes et c ex hijs et c epus
et c ꝓpinq; Ex hijs appaet error
eoꝝ qui dicit q solus ꝓpã habeat
nus uel dñium in bonis ecte et no
plus est admiistrator et dispensator
ecte vlis sed bono· ens verus
dñs et ꝓpetuus Ceꝝ no plan
et alij non hñt in hijs dñium sed
solum sunt maiuꝝ bonoꝝ procura
tores aut dispẽsatores hoꝝ em ap
paret falsum no solu ex ꝓmissis
sed ecta ex sibis aph i· cor· ubi no
excludens penitꝰ uel ꝓpriũ dicit sic
nos existimet homo ut ministros dei
et dispensatores et Et ipe met pe
trus ait Non q̃ dnãtes in clero
sed forma facti gregis sunt· de
pben· c ij ubi dicit q ꝓpã hz plena
riã dispensationem oim businoꝝ
et non dicit dñium Ex quo utiq;
sequit q ꝓpã non ꝑt ad libitu· de
trahere bona ecclastica ut ꝙd ꝙd
ordinet de ipis teneat hoc em ve
rũ apparet si eet dñs sed cum sit
minister et dispensator bonoꝝ coꝝ
tanq; in quo requiritur bona fides no
hz sibi collata ꝓtrahere super hoꝝ
ipis nisi ad numerum uel rõnmẽ
ecte vtilitatem ideo t chorizõta
q ꝓtrahere dedit deus ad edificatio
nem et non ad destructionẽ Unde
ultius cõcludimus q si ꝓpã ꝓ libi
to detrahat bona ecte et non dis
pensat ea bona fide de mre nõ te
net et non solum tenetur hic ad
penam de pmo quia ꝓ abusum
rei sic sed insuꝑ agit et ad ꝙs
nudationem tenetur si aliude habet
unde sit defraudator rei alienę Se
cus si eet dñs quia in re sua quil
bet est liberus moderator et arbiter
ut de fepul de hijs et miglis Ex
quibus videtur posse concludi q
simul mõsterium posset agi ad depo
nendum abbatem uel ꝓlatus ecta ad
deponendum qui si constaret q dissipa
ret bona mõsterij uel ecte et q
insuꝑ non pro bono coꝝ sed ꝓ
uato ea detineret Sic et de ꝓpã si
admonitus nõ corrigeretur Nam de
di· c· Si ꝓpã· ubi dicit rectos iudi
catores a nemine indicandos ibi de
clarat q si deprehendantur in quoniq;
alio vitio et admonitus non corri
gantur et scandalizet ecclam idem
posset fieri licet forte ꝑm aliquos
per solum consilium generale ar⁹ di
di· c· Nunc autem Et in hoc sacro
constantien· concilio conclusum atq;
practicatum est Ex ꝓdictis patet
q si ꝓpã non hz dominium in bonis ec
clastis cleroꝝ multoꝝmin⁹ hz dñium
in bonis temporalibus laicoꝝ nec
in illis est dispensator sicut in
bonis ecclastis nisi forte in ultima
in mente ecclie In qua ecta nemi
ecte non est ꝓpe dispensator sed
magis dicit ꝑt iuris declarator pro
quo considerandum est q exhorta bo
na laicoꝝ non st collata primaꝝ sed
bona ecclastica sed sunt acquisita singu
lis ꝓpriis arte labore uel industria
ꝓpria Et ideo persone singulares
ut singlares sunt hñt in ꝓpriis usꝰ
et ꝓpietatem ac veri dñium Et ꝑ
quilibet de suo ordinare disponere
dispensare retinẽ alienare ꝓ libi
to suo fine Alius finis ni sit dñs

ut sup̄ de sepult. de hijs. Unde
sequitur q̄ nec p̄ncepс nec p̄ā hz
ḡpm dn̄m nel dispēsationē in ta
libus q̄nā hīa bona non hnt or
dnem et ḡnexionē inter se ner
ad vnū cōmune caput q̄ hēat
ea disponere et disponē nī ḡhbet
rei sine p̄r ordiator probitio. Ēa
vō ḡpter talia bona eccl̄ica con
tingit interdū pacem cōem nutri
dū ab eo q̄ ast alienus vsurpat ea
cnā interdū homines q̄ sua p̄ mi
nus amātes ea non cōmittunt
p̄ncipi vl̄ vtilitati pub̄ce
quēmt ideo potius est p̄ncepс
a plō gm̄ rationabilis p̄est ut un
dex decimas iustas et iuste et ut
vnusquisq; iuramentū et ut mēsura
iuste m̄ acquirendo bona a singu
lis hm̄ iustam ḡportionem pro ne
cessitate vel vtilitate cōi. Ex quo
sequit q̄ p̄ā qui est quasi p̄incipi
pium non solū chōrū sed generā
liter om̄ fidēlium ut fideles simi
lia illud pasce oues meas q̄
de omnibus fidelibus generāliter
dictū est tam q̄ p̄ncipi omū pas
tor et mīstor fidei ac morum
in casu q̄ime necessitatis esse hīquo
casu om̄ fidēl bona rōia simi
l pro cōi vtilitate cōmanda habet
nire dno bona ecclēa om̄ fide
li dispensare et ut exponenda
decernere put expedit cōi utilitati
fidei utpote q̄ alīs subuerterent fi
des p̄ impugnationē infidelium
uel hm̄oi. Et posset de tanta
et tam evidens necessitas q̄ posset
gengare decimas nel decimatas
portiones a singulis fidelibus hm̄
debitā ḡportionem ne aliquis
sine rōne plus ḡuarentur q̄m
alij. Et posset rebelles nel rōi
dutores per censurā eccl̄iasticam
compellere ad sufficiendū cōi neces
sitati eccl̄ie. Et talis p̄ncepс ordinatio
non cēt n̄ iuris dictamine. Unde
ex hiusmodi casu necessitatis p̄ cōi
bono spiritali non hz p̄ā dispēsam
dispensem bonorū aliquorum
temporalium mlatis nec cōpulsione
mcos licet mendis nullatenus spiritu
p̄ros exhortari et spiritualit mouere
ut pote confessio mdulgentias nel
alia spiritualia beneficia pro admissis
confessa posset m̄ p̄ā ex causa
et m recto casu bona rōnabilia cnā
laicorū ut de hēntes dum sedm
h. vi. de penis c. li. Ex p̄missis
concludit̄ q̄ nil m̄ nau. p̄ā hēat
nire dno. Disponē et ordinare
nra bona temporalia laicorū ut om̄
est multo magis et m plenius mi
bus habet mis et pietatem tra bona
et nra ecclēa chōrum. Et ideo no
solum m̄ rōi nititur sed etiam m
rōi vtilitatis et honestatis pubice
non solū vbis eccl̄ie sed etiam pro
rōnemen status p̄sone sue m q̄
dam est p̄sona publica repentans
etiam et q̄libs pastor ac vbis
administrator ecclēasticorū bonorum
rationabiliter p̄t facere sibi fructus
suos ex bonis cōibus p̄gruores
hm̄ exigentiā sui status q̄ p̄ce
dat minores q̄n m patrem solli
citudinis votati sue. Cui⁹ rei ex
emplū p̄ssit m̄ in testamento
quia ni leuite pro sua sustentatione
ne ceciderent decimas suis fratribus
dos decimā decime alentibus debe
bat cedere ut patet nu. 18. unde
sibi nire videtur q̄ p̄ā possit ven
pē ab aptis remotis p̄mantis cōia
decimarum que vocantur vacantie
Et de moribus bisiētis p̄nos
fructus seu alia hm̄oi subsidia
exquibus ipē et sibi m eccl̄ie ser
uitio assistētes possint cōuenient
sustentari. Et ista non solū sibi co
uenit nire pdicto sed etiam nire
p̄sonis q̄ no cnā aliqui in fi
nes m sibis ut rōsenerit ut m
plibus regionibus manifestum
est. Sunt de decimis c. 1. et c. 2. m
glō. Et dicit doctores q̄ loco de
cimarū decimarum succedit denē que
dantur ipē. Unde nullus regnum
q̄ p̄ā nire potuit ordinationes
maiores et eleemosinarum dignitatū
ac collationes aliorū beneficiorum sibi

et sed sedi aplice reſuare qua her
antiquissimo iure sibi competebat
ut m reclusione sup dcm est her
ena non solum iure pliis admstra
cons ppls potuerut competere sed
ena ex spali causa cone marie sub
iecte utpote qua mfiores elcdes
m suis elcionibus et ordinarij rol
latores m bnficiorum collatorib ab
utebatur et per potenciam laicalem
sepe iure suo non hbe ut p mittebā
mr seu alia aliq spali cone pro
hijs sant qd notatur de elec. qm
p. h. pr mglo. et. xx. di. c. i. Et
quo subuiscetur q nim sedes aplica
m mmissis pspexerit sinpordo q
suum ponhfices m hoc abusi fuerint
ul' exercuerint non ppter hoc ab
eis hmoi ius tollendi sed abusu
tollendi et exercendi vestigendi sc
Et hoc hei pt per rōnabiles consti
tuciones patrū conciliq generalis pro
hoc sant q ex statuto ppe fundate
sunt elciones ut. 16. q. vltia et con
gregano et de elcione. c. i. et. c. ca
ena pro mo declaracione ultius
dicendū est q liuet plalis dignitas
a deo sit qre ab hoie nec maior nec
mior sicl pt m vsus plenitudinis
potis ad exclendendū abusus pot
consilij generalis aute vestigia ideo a
quo iure mstitui est q ppa pro
fessione faret ut pz ex h. Dnino
sant. 16. di. Xpc octo exc de iure
iurando Ego N. 24. q. 1. Sangendū
cōuenit omem di. c. Ego Ludowi
cus Et hmoi professio p lapsu
temporis ampliata est ut patet ex
professione Bomfacij octaui q
incipit Ego bndictus genetrix
Jhūs quoq professio mixta vere
exigenua m hoc casu Constantien
consilio rationabiliter potuit ampliari
Et adhuc ad regulandū usum ple
nitudinis potis et ad exclendendū
abusum eiusdem consideare cōuenit
q non expedit eccie que hre diat
regale sacerdoti q ipa regatur re
gimine regio puro sed mixto cum
aristocratia et democratia Et inpri
hac democratia gnaliter pro pri
pani ppli et non sine gnali contri
tione que est spes quedam
regimis ul principatus tempan sm
virtutem ut capit Ille les m po
nit. Pro mo declaracione stiendū
est q licet regimē regni m quo
vnus singule principatur multum
dmn sm virtute sit melius quo
libet alio regimē simplex ut ondit
plus 3o politicoꝝ in qua plures
dnantur
Aristocratia in qua plures dnantur
sm virtutem et ei democratia in q
plures principatur tale regimē me
lius est in ōtum in regimine mix
to omes aliqua partem hnt in
principatu Et ena q licet regimē
regale sit optimū in se si no cor
rūpatur in ppe magna pricipatus
que regi contradicunt de facili regi
men degnat in tyrānidem ni sit
in rege pfin virtus que rac et in
pauis reprimit sm mo regis signifi
cat in plo isrl' an sacredit plus xpi
anis deus instituit quodāmodo
regem licet non tam plena pfi
te ut pz in moyse et Josue et o
rū successoribus qui tm illi plo
perant ut pz mi. 21. Et indi
co licet aut in eis sit regimē
regale in ōtm vnus principaliter
perat omibus erat in aliq de
Aristocratia, in ōtum sub illo vno
ut pncipes eligebantur ut patet
Deutro. 1o Erat ena aliq de de
mocratia in ōtm eligebantur
de omi plo et ab omi plo ut ibi
dem datur Sic ena manente inde
mi q sit opm regimē emie
si sub vno ppa eligerent plures
de omi et ab omi puina et tres
starent ee Cardinales qui cum
ppa et sub eo eciam regent et pfi
plenitudinis potis temparent
Et hoc notm videtur in c. per
Venerabilem exc qui fi. sint le m
ibo. Sunt aut successores lemmi
gnis Ad idem sant q Cardinales
sint ps corpis ppe et eius coad
iutores ut de iure inuenit Ego
vt. et de elec. c. fundamenta li. vi

Ex quo clare patet q̄ status Cardinalin̄ est in certis casibus vtilis et nāīs si debite sine fraudentur offitio. Ad q̄d̄ grāle Consilium dz summo opē laborāe atq; studē q̄ de rebus ecclie bonis pro omnib; grāli vbertate laborāe teneantur eis decenter q̄ne mentēq; subuenia mr̄ nō minꝰ q̄m̄ filiabus plan⁹. Et pro his sant sexta prāx ewangēa de qua supr̄ in p̄a rōnis one pr̄i dict̄ est. Cum gerāt sma apl̄ca aucr q°. Ex qua sumitur dz qui alimē serunt de alimē debet vīe et exē de pben. Cum sēm 12. q. 1. Ex his et 12. q. 2. Omnib; de sepul. c. 1. ai sins subditis dn̄i pz q̄ ppā et Cardiā lex iure di uino et nāli nu ema in dotina non mordat ab infrōscriptis ecclīs debim̄ sustentationem tenē deant ondit sins thomas in 2ª 2e q. 32. ar. 2. vbi dicit q̄ in vet lege pri mine dabant sacerdotibus decime leuitis. Et quia sub sacerdotibus erāt leuite dns mādauit vt ipi low p̄mias q̄ soluerēt summo sacer doti decima decime patet. Nūm. 18. Dn̄s iuxta eadem rōne tenē mr̄ ecclīa summo pontifici dare de nima ptem decime si exigēt. Nam valde em̄ vario distat. ut illi q̄ hāt mīa de rebus status multitudinis pro indeatur vnde possint exeq̄ ea que pinēt ad eorem salutem. Et idem thomas in 2o de regimine principū dicite phūs in politi. dicit q̄ etiam gentiles in suis policijs vna partem possessionū apphra bāt illis qui in straband in suis. Et ideo ministris ecclie in multis di ista debentur non tam iure pō sitiuo q̄m iure diuino et naturali.

Ex p̄missis tam iure nā li et diuino q̄m ema hmā no stabilit̄ colligitur se quitur x. ꝓpones a nonnullis doc toribus examinate et probate ex q̄ bus maīe pz cōpendiosa cōclusio ad dispendiosissimā et iniuriosissimā sp̄m̄ per aliquos facta ronē ap pellationis p̄tendentis fiscalis pro iure ne immunitatis ecclie et camē aplice

P̄ma ꝓpo est q̄ status summi pontifi cis et sacri collegij dn̄orum Cardi nalium sibi collaterālium fundatus est in ecclīa hierarchia sub celesti ime diate a xpo. Nec humana institutio ne seu p̄sumptione pt destrui nu status qui ptinaci derogat repugnāt est iuxta sacros canones hēticus atq; sacrilegus. 2a ꝓpo Status p dictis dotandus est et fouendus pro debita et honesta sustentatione tem palium sue q̄bus in hac misera vita spiritalia nō dum subsistūt quēadmod̄ alter status quinq; cōiugatus misera or seu subditus dominis est nāli dotā dus iuxta sui q̄mitatem. 3a ꝓpo. Spi ritus pōtifex non ideo pōt iura sibi quemēa q̄ possunt ꝓpō duplex pre dens si forsan fuerint abusus ab q̄ppōnales olim nec nūc inuenti. Quoq; sic arguēbat adūsus oēm status nedū ecclīm sed templum q̄ dissipandus est defendus et p̄den dus q̄m in multis offendunt̄ deo. 4a ꝓpo. Status pōtifex potuit et pt in subuenendis temporalib; et honeste sustentandis p̄sbēris de certo mō nūq̄d̄ subuentionis sint plan nec omnia thōmas esper tus subuentiones sante per subditos in oblationibus decimis et filiabus ecclīa ubi status pontifex alibi de tamis cet ex primonatibus boīs nec alijs q̄admodū in plaustris din mis et curatis. Quinta ꝓpo. Status pōtifex dimittēdus et q̄rit subuen tiones consuetas in oblationibus decimis nec alijs et filiabus non debet corpō de symoniaca p̄uitate notari nisi forte virtū aliud ex actionis nō occurrēt quod virtū torpeat debet nō ob inde status im mun destrui nitrat nec inuitus aliū de debitis defraudat sicut ab infirmo morbus tollendus et non subiectū nec corpus destruendū. Quoniam nō

ecie p̄mo et prin̄ ecclie vlis
respn̄ aug diatur sūmus pont
fex sine pastor ihūa illō paste
oues meas ⁊c. Et paste agnos
meos qd̄ non de hijs nel ill' ptm
laūter sed de ōmibus gr̄aliter
dict̄ est. Io est rapit Romane
ecie ptm̄ales respectu mūj dic̄t
pontifex rōnis et m vnoq; ep̄āt
tam vlis qm̄ rōne ecclie fuit dict̄
petro q̄ plus huit p̄mū ep̄atū m q̄
z̄m. Io est rapuit Donatū gr̄aliter
qd̄ vlem eccliam repūtat respn̄
mūj m̄ ipm̄ est q̄ueda ptm̄ales
ecclia sūmes vtrūtem ab aūte
sūm pontifias n̄ eo amplius nel
vltra. psidentis ut p̄z ex. dign
firasti de elec. ni sins q̄ueda hīs ex
qua sūpone patet hanc tpl̄em
eccliam ee tplex corpus mūstrum
mūj p̄a est rapuit immediatū sed ro
stat q̄ non est mīor ptās in toto
corpe qm̄ m eius parte sūj m ea
pte p̄mo videtur maior ee qm̄
oīe totū est maius sua parte et
per ḡns q̄ plenitudo ptās est m
sūmo pontifice eadem rō maior ple
nitudo ptās est m quolibet corpe
mūj ipe est rapuit quae ⁊c. sūrit
ad hoc ro tōmm. Si aūtas dict̄
orbis maior est vrbe ut ḡ. di. c.
legimus ubi dic̄t glō. q̄ hī sūmuntur
argumēti q̄ Gratiā vocalij p̄ndi
rat statuto p̄e. Confirmatur ista
rano q̄ alīq ptās rō aūtas est m
eccla que nō est m p̄a. igitur m
eo non est ptās plenitudo q̄m p̄z
et ans ḡbatur quia confirmans
in fide ⁊c. de qua dict̄ q̄ eccla nō
pt errāe utrūta illud petre rogau
pro te ut non defīnat fides tua nō
est m p̄a q̄ hoc non est dict̄ de
fide psonali petri tm ipe exaūerit
sed de fide ecclie de qua dict̄ est porte
inferi nō p̄ualebūt aduūs eā sūj
eccliam. Non enī dict̄ est aduūs
te sūj petri igitur ptās ple m
est et singlis aūtas ecclie q̄ non
pt errāe in fide qd̄ plenitudo aliq ex
tendit ad romana eccliam. Aliq
ad rontiū gr̄iale. Aliqm vō poli
restringūt ad aūtem vlis ecclie
sed non pt extendi ad ipm̄ nr dn̄
est quaere ⁊c. Ad ptem affirmatiuā
q̄oms ar. q̄na. Canonica nra cla
mat ipm̄ hrē plenitudine ptātis
retōs aūt vōtos ee m partem solli
citudinis nec repūtet ins canonū
qd̄ dicat hanc plenitudinē ee m al
quo alio singulari supposito nel ptm
lari collegio. Confirmatur ista ro
q̄ q̄libet ptīcularis ptās ecclie ⁊c. nl
esse pt m ipa q̄ non est nec ee pt m
vlī aut q̄dmag ptīcularē ecclia seu
collegio igitur in p̄a solo residet et
ptās ee ptātis plenitudo q̄a p̄z et ans
probatur quia pt q̄libet ecclie ca
ptātem exercere qd̄ non pt vlis ecclia
seu quodcūq; collegiū ptīculare et ut
de exāno exercitium ptātis ecclie
tarcamus sufficiat ex m dicere de ptāte
consecrādi corpus xpi nel alia ptāte
pure sacramentali quia constat q̄ hīs
nō pt exerci nisi a ppona singulari
et per ans nec ab ecclia vlī nec a
romana ecclia ptīculari nec a rontio ge
neāli quare et. Adhanc q̄em se
sua humilitate transire exhibeat ve
nerabilis pē et egregius sacre scp
tre doctor magr̄ marcianus de pca
ga et posuit vees conclusiones prima
q̄ plenitudo ptātis ecclie ee inseparabiliter
residet in rōno pontifice 2a q̄ plē
nitudo ptātis ecclie ee inseparabiliter resi
det in vnīsite ecclie catholice 3a ro
clusio q̄ plenitudo ptātis ecclie repū
tatiue residet in quali consilio ex
hijs infert correlariū q̄ go. ut
pponit est falsa p̄z a negatiue vnq
exponet ad sua expositam. Ad p̄
missas aūt rones sufficiens erat
dictus magr̄ rndere et super hijs
sua intentionem vlīs declare sed
quedā vidētes adūsarij timētes ne
per rpm et rōnde per quosdam
alios sacre theolo & doctores in dispu
tationibus ac determinationibus impug
narentur aliq errores in hoc sacro
consilio delan̄ euanuerunt ac pro
tinuauerunt dnam disputationem im
pedire. Contra quos prebere ro

et ſ̄pto ob veneranam fidei profes
tamus ſum q̄ doctoribus ſancte rhco
magie in concilio gñali ubi agit
de erroribus ex nepādis non debet
mhibēl disputando aut ſcolastice de
mnāndo pro declāc̄one catholice
veritatis et reprobac̄one contrarioꝝ
errorū Alioqn qm de facto senes ſa
crēt reddent ſe ſuspectos de fau
toria hēsis p̄mat Cum igitur
dictus magr ſic ipedimus fuit abhac
tēptione Ego h̄m̄ quidē nodū
breuit explicabo p̄mo dico q̄ nra
ſ̄ loquimur de plenitudine p̄tatis n
intelligim̄ de p̄tate ſuperdōmꝫ et
non de p̄tate ordinis ſacrmentalis
qm hec ſunt ōnib⁹ epis̄ communis
ſup̄ tam est ubi ſup illo ubo paste
oues meas dictū est q̄ ibi dat est
petro p̄tas plenitudo videl̄ iuris
dictionis ꝫo dico q̄ hec plenitudo
iurisdictionis ꝑtie loquendo solū ēt
data in romano pontifice
per successōē quia ꝑtie aliqua p̄tas
plene nō cōmunicat alicui q̄ illa pot ge
neraliter exercere et mīstrare in
omnes dispensare hoc aut est a solo
p̄pa et non ꝑtem alicui comitate quia
ſm philm actiones ſunt ſuppositoꝝ
ꝫo dico q̄ hmōi plenitudo p̄tatis
nequit et aliquo mō equiparat est in
vno concilio et in concilio generali ipam
reprimente pro cuius declārone
sciendū est q̄ ḡnm ad quodlibet pti
net aliquid rōnabiliter dici de malo primo
tamē in suo subiecto ꝫo modo tamē
in obiecto simile aliquis effectus vir
tutis est malicia extendens in subiecto
subiectum ꝫo modo tamē in obiecto si
mile aliquis effectus dicit esse in sua
causa vel in suo fine q̄ in illud tende
tamē ad suum obiectum finale ꝫo modo
tamē in exo sunt res visa dicit
esse in spectato vel alicui dominatione in hoc
q̄ ubi est reprimatur primo gō ple
nitudo potestatis est in ꝑta tamē in sub
iecto ipam reprimere et mīstrare
excedente ꝫo est in vno concilio tamē
in obiecto ipam caliter et finaliter
continere ꝫo est in generali concilio
tamē in exemplo ipam reprimente
et regulariter dirigere primo ꝑ ex
tunc le dictis q̄ ꝑte loquendo ē mīs
terium huius potestatis subiectum capiens
et administratiue dispensans iuxta illud
xpi luce xx quis putat est fidelis
et prudens quem constituit dominus super familiam
suam mīstrator ꝫm p̄ q̄ plenitudo potestatis non est simpliciter ꝑpetua
sed ꝑpetua et cuius potestas ꝑpetua etiam et
ad eam ordinatur simile ad finem et
ad edificationē quia finis aplī
ꝫ cor xo et ad hoc nihil habet potestatem
dedit dns in edificationem ecclie et non
in destructionem ꝫm p̄ ex eodem ubo
aplī quia si ꝑpetua potestas ecclie quia
ad destructionem ecclie generale concilium est
ex mīlli speciali dei voluntatem ecclam
reprimens et eius vite et moribus ab
usum huiusmodi plenitudinis potestatis
rationem exhibens et digens et hec
omnia plenius patebunt ex dictis
in illo capitulo huius operis Et sint pre
missa et nobis dicenda tenues hic
inde sufficiant

Ex premissis patet q̄ simile plenitudo potestatis est in generali concilio repraesentative una aliquo modo licet non
equaliter est in ratione cuius q̄ ipsum
universalem ecclam repraesentat et in ro
dentis ecclesiastici morbis seu modo
nobis ipsius virtutem gerit et hoc sibi
competenter ratione sui capitis i. ꝑte qui
hmōi ecclie gerit potestatem est autem
in prima ratione forme Et ideo ratione
cuius dicitur sedes aplica quia tota
sedet aplicus i. ꝑsidet aplī potestati sue
regitur

Restat videre vtr̄m ꝑpetua subtra
hatur indigo Contra hoc gñalis non obstare sue plenitudo
dominus potestatis Ad quā qdem breviter videndo affirmatiue fieri solū ei
subtrahitur in mīlli quo amittatur
de cetero habilis ꝑte dicte sedis eam
in quibusdā aliis rebus cum posset
quodammodo redire ad hēsim lauge
ſpectam et hoc ratione obstaculi
et moraliter ibi minime horum
conclusio in rondempnatione et depo
sitione johīs ꝑte xxiii pretextum est
per hoc Concilium generale nullo modo
contrarie non licet pio

qua fanr ad qd̄ p̄dictum est mortā
gione p̄mi capit 2e pars Sed magr
ascribimur her maria m ultimo capīlo
hui⁹ opis Circa vo nonnulli aduer
sarii veritatis et errois defensores
hanc ni ꝓfiteri voluerit mfamia q̄ dis
pinare voleba de plenitudine pte
stis romani pontifi ut eius ar
bitrio cathe ecclie pratum extollere et de
primerem autem tonalij gradus ido
ad hanc mariam expurgandā ascla
rabo qualit non solū mihi sed cūcta
dudum gradale concilium stabilire mis
sum et gratanter in huiꝰ concilij m
tio vnde timr grue et periculosum
dūm tohis ꝑte odii meritū ne ipi
alianas conclusiones quas possit
ad hunc finem ne pfis concilium
dissolnere zoner et quonia ꝓpo
plene congregato cet tractatū de
perfecta et integra vnione ecie
et eius debita reformatione in ca
pite et in membris Et q̄ opp̄m
dicere aut facere papet sanctissima
sima et hene premunit Timen
cia quia quida eius fautores et
pugnatores dicta conclusionem adi
sis me quasda animadnes cōfin
xerit et eidem ꝓpposuerit sub hac
forma Casus sub quo venien⁹ ma
dus Cardinalis Cameracensis
consilium huit ni sacre theolie magis
tralibus et scribentibus diligentium
studiorū est iste Si errores contra h
dem tohis wicleff aq̄ damnari
debent per summū pontifice sub
hac consueta forma alis inconue
nys obseruata videlz Nos hoc
sacro approbante concilio damp
mus et aut damnari debet sub ista
forma ab isto concilio absq̄ expssio
ne singulorū pontificis Sacro sancti
Concilium damnat reprobat et
Et ibi per eum allegato q̄ per co
nilium et non per ꝑsonā quia concilium
est maius ꝑsona ni sit totū et ꝑs sit
ꝑs eiusdem Et ita cū aliis aplo
rum et quibusdam decretis sōr
magis ydoneis indebite ꝓpositū fore
verū et magis theologi facta est
contencio mr̄ suppositos magistros qua
rū de numero ad duodenum fuerunt
sue opinionis cetū vo pluit sibi vesti
terit in fauorem dicendi Concilium
nullam ꝑse auctoritatem hre ni ex capi
te et per eius non debere firmare ne
q̄ difficile tamen principale sed aptū
concilio offendere Inde deuenit ē
libris iuba Phemnibus q̄ ipe dns Car
dinalis asserit q̄ Concilium est sup
pnū et pt eū deponē alios patres
exceptis sibi in fauorem pluribus qui
dicentibus vñ remansit in statu quo
ni intendone illa ꝓponendi cōcilio
Ad dictā vo cedula ē strepsi dicto
dno Johāni offendo me vnitorum
cora dnis Cardinalibus omnibus
magistris in theolia doctoribus et nu
plis sui videre petendo ser ꝓpo
nes in forma que sequit prout in
stone ad dictam cedula dico primo
q̄ quere an errores contra fidem
in hoc sacro Concilio debeant per sūmū pontificem dap
nari sub hac forma Nos hoc sacro
Concilio approbate damnamus et
aut damnari debent sub ista forma
Sacrosanctum Concilium damnat et
non est q̄stio de nudis aut simplicia
ter ad mām fidei que tractanda est
ipertinēs patet quia vtraq̄ forma
in decretis generalium concilioꝝ repit
Nam simil tunc sint allegata et a
forma damnandi condemnandi
habet in multis locis habendi concilio
rum et etiam decreti et decretalium
ubi sit dictum placeat sancto Con
cilio vel concilium diffinit vel statuit
sūm Concilium ꝓpter quia quēq̄ dicat sac
autē Concilij et consensū atq̄ reli
quorū fidelium et sanctoꝝ constitutorū
nrorum q̄silium diffinitū est et pina
bent in multis constitutionibus Pmo
damnatis et maxime extrauagantis nonis
Iodoco q̄ theologi dicendo p̄ma for
ma de conuenientiore q̄m 2am et theo
logie magis consona vel conformē
non mouentur aut ꝓbabiliter loquūt
nec per hoc reprobant sed approbāt
p̄mā formā de conuenientiore sed q̄a

sit theologe conformior pz quia m
aribus apl̄oꝝ auctas diffinendi
attribuitur cōcilio et non ꝑticulariter pe
teo ubi dicat planum nobis colligit
m vnū et ꝑ bnis gregorius 14
dz. c. sicut ubi dicit se aer con
tra sanctā euangelij et libros
veneari subdit cum quia primi
sedis consensu reprimitur sī vñ videt
sequi q auctas diffinendi maxie
m ma fidei pmet ad concilia ge
nerale et idem dicit alq̄ quādo
agitur de sancto ꝑte. qd̄ patet m
concilio Symachi ubi dicit qui
decernimus et synodali auctoritate re
boāmus et synodalis ordinatio vi
geat et m subsequentibus epōis
dicitur hijs constitutis synodalibus
a nobis ꝓbatis atq̄ firmatis et mi
ta alia hmōi. Ꝛo dico q ex pre
missis sequit q dicta regula ē er
ronea et m hoc m se est destruc
tiua auctis concilij ꝓsanctis et per
q̄s auctis dñi nr̄i ꝑte et pncis
concilij q̄ ex illo dependet patet q̄
dicta regula pomit et approbat con
cilium nullā ꝑ se auctem hre nisi ex
capite vz ꝓpā et per q̄s nō dēt
seruare neq̄ diffinire tamē pma
pale sed caput concilio q̄tenacie
Nam constat q concilii ꝓsancti no
habuit auctem sententiandi et dif
finendi a ꝓpā tamē ex capite quia
auctate ꝑte non fuit congregatū sed
magis vpō conuocatis nimi duo
rum intendentes fuerūt condepnati
quorū alter erat quid tenebat roma
na ecclā xpiana Ꝗto dico contra pre
dictam regulā qd̄ ea ex ꝓmissis
sequitur qd̄ quod concilium ꝓsancti
ta et aliud concilium magis cau
se ꝑt sup̄ ꝑte et ꝑ eū deponere
patet non appāet maior ratio de
vno concilio q̄m de alio Ꝛ tanto di
co q concilium ꝑte ꝓpā quo rpm ro
manū vocatū est est velut primus ro
manus mundi et ꝓpā ē caput
et alij sui membra Ꝗ ideo ꝑm aliqs
no posset falsū sed famosū dicere
q maior sit auctas vnius ꝓpis q̄m
totus corpis Sexto ex ꝓmissis se
quit videtur ꝑm aliquos q falsā
quorundam hereticorum optimo dice
rūt q papa concilio gelasij ꝓpā dam
nauit inducat et diffinit et si eo
ꝑte ibi aliqua statuātur concilio
michil statuit sed suadet et ostēdit
net ꝓpā tenemur sequi debeamus
uel persuasionem concilij sed q stan
dum inducitur sūcte ꝑte si contradicat
ecclē uel concilio pz quia vbi ecclā
a xpō et non a ꝓpā hor promissū
auctus habet q michael ecclā non
ꝑt Et hanc ecclā auctem ꝑm aliquos
habet Concilium hanc vniuersalem
ecclām reprobans Sed talem auctē
non habet ꝓpā cum errāre possit ut
se go in hor maior est auctas to
tius uel ecclē q̄m ꝑte vel oppm
dicere multos videtur se hēticam
et ex moribus male viuentes ex
uenerabilium

Sed ad hoc restat vna pe
nissa rationē opponendo
nnda magis plana et
doctoribus quā ꝑ sinaū capla ꝓbabo
ecclām romanā catholicā virtutē hereditā
optimo cui ꝓ quādam regulā scrip
tam manu ꝓpā et suo nomine sub
scriptam et dicto loco ꝑte Dicentia
postea venerunt nūcij regule tenor
sequitur et duas continet ꝓpones
prima q̄stio Vr̄m ꝓpā catholicus sub
niatur concilio gelasij Ad qd̄ sub
determinatione sanctissimi dñi nr̄i ꝑte
dico q̄ no nobis sequentibus et
primo quia ꝓpās ecclē ita sunt data
per xpm corpi xpi ministro eccle
siastico ut sit ecclā voluit ad omē
apl̄orum officiū pmē ut nobilissi
mo petro apl̄oꝝ omī sūmo pn
atui collocaret ut ab ipō quasi
quodā capite dona sua velut ꝛ cor
pus omē diffunderet reste bto leone
ꝓpā In ratione ita dñs io dicit nō
cordat mr̄ alexand de hal et alij
doctores sancte theologe sed non reputat
testimonio auctentico q bnis peritis
aplis uel alicui ꝛ quis sede ap̄a
sunt ressor aliqm platem dederit ꝓsan

gelasij concilio

gnah conalio sup̃ ꝑm̃ ſgnnr pre
ſtanm conalii in ꝑm̃ nulla ht
ptatem et per ḡns ꝑa illi no ſub
tatur Et ſi impugnemur dicitis ra
non ita dns quasi fidem nō ſanct
ceſtat impugnatorum hmoi eſt
ſtana caue reſtimonio ſanctoꝝ elo
quioꝝ de quibus hētur in cano
ne .d. ſcā romana .xix. q. .i. et .i. ca lo
nulla ſus .xxv. q. .v. et c. violatores
et c. omna et c hmoi cōſona c. cā .xv.
q. .i. ꝙmodo Damasꝰ et gregorius
rōm pontifices impugnōe hmo
moi dampnāt et ꝓpugnatores pu
nri decreuerāt quibus cōcordat
ca. p̃m de conſtr. et c. ſi quis omnem
.i. q. .i. et c. Si rōm .ix. di. Ad hmo
cauere debent impugnatores dn c
ita dns ſen ahorū canonū a vo
manorū pontifibus editorum a
ſma eccle per ꝓuidentiam ꝑm̃ mta
none omnes di. .xx. d. plam ꝙma
ronatēs auſire ꝑmittem rōne eccle
ab ꝓpō ſtimo omn ecclaꝝ capitte
tradim̃ in hēſum labi dēmmur
Xo quia non ab aplis et ſic nec a
corpe eccle ſen conalio gniah ſed ab
ꝓpō dno ihu xpo romana eccla
p manū accepit mgnr Anacle
tus ꝑa ſeruus ihu xpi in mmo
ne Datoſen c. di. .xc. q. ꝑa hz
plemndinem ꝓtans .x. q. .v. Decre
to de uſu pallij Ad honorem Ec
go alis enam ſimul congregan il
li ſubintimr et non ꝑ eos Quoꝝ
monita ꝑcipit ptatem a ꝑa et
nō ꝑa a conalibus c. ſignificaſti de
eler .ſ. di. per totū Quia ipe
omes iudicat et nullus ipm .xx.
di. omes Xo quia aplice ſedis in
diui nullatenꝰ malus nonc a ne
mine eſt retractandum In mone
patet q. q. .i. Xo quia alicui hom
cās debent volunt per homes tmi
nari ſed ſedis pe aplice ꝓſidem
ſtio ſme ḡſtione ſeruanr arbitrio
ut m rau alia c. cā .xv. q. .vi. Xo ꝙa
ena .ſ. ꝑa cōtrarnam alias ad m
feros deuiet milliꝰ ni deus hāc
nulpā m hoc mundo redargue ꝓt
ꝙ nullos ipe iudicaturus a nemine
eſt iudicandus niſi deprehendatur a
fide deuius ut i canone .ſi ꝑa. .ix. di.
et concordant nōta per hoſtien et
eius ſchres m c. ꝓpoſuit de cōceſ
ꝓben et per io. an. m c. Ad aplice
de re. m. h. vi. m ꝑa glo. Xo quia
ena qñ agitur conꝰ ꝓm conalii
non ꝓt illi iudicare ſme eius auc
toritate ut m c. Nunc autē .xx. di. et
m ſ. hmoi enam .lx. di. Io. de ꝑa
anthonius capitt e eccle ut xpi vi
carius ut ꝓz m dcō anoe .m. dns
Et concordant nōta per io. an. i de
mēn. Ad ꝓbm m magr glo. de he
reſi. igitur per corpus ſeparatum
ab eo qđ ſme capite virtutem nō
habet c. cā nō hreat de ꝓſcriptis
iudicū non ꝓt ſtrid ner epiſc a
ſuo capitlo c. aum mſtor de maio
et obe Nec obſtant rōnes quas
quida m rōnibus ꝓſuadē mūltos
ut ꝓz ex ſequētibus Et ꝑmo ad
ꝑmū ni dicat qđ qñ petrus claues
accepit eccam ſignificauit ut i ca
none qđammodo .xx. q. .i. Videtur
illud intelligendū fore ſm doctri
nam dicti ꝓphē ita dns .lx. di. Ad
.ſm ni dicat qđ ꝑa ſubiacuit conci
lijs ut m c. dicit ſi .lx. di. Videt
illud ymo quo ad obſeruantiam ca
nonū fidei ut ibi nōtat per glosa
torem Et ad ea quę ad ꝑmam
et c. dicit quida et ad alia ſtia
.xx. q. .i. Dicitur q. nec loquimur de
honeſtate nec ref. debent ad ob
ſeruantiam canonū fidei Et .ſm
tuſio rebāt per nōta per glo
ſatorem m dcō c. Dicit quidam
ubi notat q ꝑa qñq dispenſat
contra ḡnale ſtatutū eccle et enam
contra aplm qđ intelligo qñ ſic dis
pensatio non offendit canonū fi
dei fidelium per glosatorem i
dcō ca. ſimo ſi. Nec obſtat nōta
p glom. m c. .ſi. duo conſt phas .xx.
di. ibi dicit dicit q. m contentione
ꝑaīs conalii ꝓt ee iudex Et id
icitur ſentē hugucio et io. an.
c. i. de cens. li. vi. m nouella qñ
dā opīō repugnat utilibus ſnīp
m ḡſtione cedunt ni ꝓtendent

ronē contendētes. ſtiſſima ꝓpoſitꝰ
hēſm ſimd ſm̄ ſint ronē petrī de
luna et Ferrarien. Nec obſtat no
ta per gloſam m dcō c. Si ppā. q
inra pro eā allegatā non ꝓbant
mentē gloſatoꝝ. extra hēſm ꝓpē
ſumptam. Zo. qeunc ſi diſſimco
nes et ſtatuta fienda in hoc ſacro
Concilio gñali ſub noīe ꝓpē nel
conciliī nel vniuſſ fieri debēt. Ad
qd̄ rñdetur q ſub noīe ꝓpē fieri de
bent q a ꝓpā proceditur vnis. et
auctas conciliī ut patet per iam
dicta ſupꝝ in ꝓma q̄one poteſt
m̄ addi ſacro approbāte concilio ſi
aliq̄ aūgmtis m alijs conciliis ob
ſeruari conſueuit. Et q ſub noīe
ꝓpē fieri debeant tales diffinitones
ſacro approbāte concilio patet ſ
c. dampnam⁹ q. nos aūt de ſu
ſm̄ manicheis et m c. vnico e h
t. vi et m c. ubi maiꝰ de elec
et c. ad aplice de re. iudi. e ir et m
c. vno de ſūr tm̄ in clem. et ad nrā
de hēnt et c. i de vſuris i clemen.
grem q tria fieri debent noīe ꝓpē
ſm̄ tempa antiqua ꝓ m c. adria
nus 62. di. et m c. In nomine dñi
22. di. Nec obſt ſcripta in quibus
dicitur Concilia diffinit ſūr et
q̄m̄ nel locum teneūs tunc ꝓpā
reprehenditur a fide dcōrum ꝓma
nter ne obſtet c. nunc autem 21.
di. nel ſi ſit catholicus nimiꝝ con
cilijs ꝓpā non eat ſed alis illis
autem ꝓſtabat nel ſi erat q̄m̄
ſūr fieri ex ſua humilitate ꝓmittebat
et ad hoc autem ꝓſtabat ſicut
factū fuit i concilio congregato ro
me Symachi ꝓpm̄ de quo hēnt
in dicto ꝑ. hunc ena 18. di. Et ſi
dicatur q aī de reformatione ca
pitis eccle agitur non iudicatur
honeſtū q ꝓpā ſūr ꝓſidens et iudex
fūdetur q alius q̄m̄ ipe h⁹ cau
non ꝑt eē iudex in ꝑta tam dicta
in ꝓma q̄one mſi ex ſua humilita
te q̄d̄ facē non tenetur de nā le
alijs hoc q̄mittēt et ad hoc aut
tolendum ꝓcuret ceſſante h⁹ cau
ſa illius nūm. Et ille dicit
m nā ſua q̄m̄ m ꝓpā non h̄z locū
ut ꝑz m dcō c. Si ꝓpā et alijs in
ribus ad hoc ſupꝝ allegat. Et hec
ſunt dicta ſub correctione ac de
terminatione vre ſcitatis. Johēs
priarcha Antiochenus deuotus
orator vr̄. Ex ꝓdicta cedula ſic
ſubſcripta patet q ſi d. Laici anguis
in herba ſit iſte mercatores
et ꝓfanos adulatores dicti Johis ꝓpē
lantabat qui enim laicos errores
mirentes ad exſecutionē deducere
ronē illud ꝑalm. Corripiet
me iuſtus in mia oleum autē
peccatoris nō ipinguet caput meū

Deum ſſam vō opmo
nem erronea ee et
pohac ꝙ ꝑiane. ꝑicio
ſiſſima ſanc patet ex
aliis in hoc ſacro Concilio vm
eſt hi q poſt publicationē ꝑcē
tis caphi ꝓfatis ꝓcedendis pe
dnis ꝓuincia in ꝓuincia ꝑtes ol
legij ſe excuſauit q illā cedulā
non ſcripſerat ac ſcribere ſuo ſolū
arguitur Nichilomi⁹ ad robur
et confirmationē ꝗlij probaret
tendo iure naturali diuino et
humano q ꝓpā ſubeſt i multis m
ſibus iudicus: concilij gñalis et
hoc declarabo ex his que ſcripſi in
tractatu quem dudū compilaui
de concilio gñali ꝑte 2ª cui ſmē
ubi allegaui q de causa ꝓpē non
hreat ſubdito diffinē nel eius ſūr
in iudicare ut q. q3 c. Nemo
et c. ſeqnibus cui⁹ caphi occasione
q ubi de ꝓpā dicit nec ab om̄ de
eo iudex iudicabit iudicare aliq
bus q ꝓpā non poſſit enim per
conciliū gñale iudicari vā ibi
glo. ſcripſit ibo. Ab om̄ clero q̄d
eſt argumentū q conciliū non
ꝑt ꝓpm̄ iudicia exē de elec. cū
miſſum. vnde ſi totus mundus
ſinaret in aliquo negocio ronē
ꝓpm̄ videtur q ſine ꝓpē ſtandū

cet ut 22. q. 1. her est ficcs Sed est argu. cont. quia orbis est maior vbe ut q. 3. di. legimus licet aut glo. no. solvat nec cocor det h. m. contra tu. m. code. ca. lo venit. et ad c. fi. pa. go. di. ubi de hoc determinant ibi aut dicat tercio Si ppa. sue. et fraterne salutis neg ligens deprehendit. iunius et. v. ims suis in opibus suis. et. et. c. ti hinq. mei aut pas redarguè psint h. nullus mortaliu. quia ciuitos ppe. iudicantiuus a neme est iudi candus ni a fide deprehendatur deu us et. Et ubi sup. ubo deus a fide d. glo. q. hoc mteligit. hugo. cu ppa. non vult corrigi. Si em. cet patus corrigi non posset amissu ut 22. q. 1. Apte cum suis filiis Sed quer glo. ponita quare ppa. non pt amissu de alio dumie quu de he resi ponamus em. q. notorium sit rei men eius uel per confessionem uel sam evidentia quàe no. n. amisit uel de crime. Symonie uel adulterij et ei admonetur. correptibil. e. et sandalizatur. cetera. per eum eius seu crimen Et ad hoc. vndendo d. glo. Certe accedo. q. si notorium est crimen eius quodcuq. et inde sam dalizetur. cetera. et mo correptibilis sit. q. inde posset accusari Nam confessa dicit. hesis ut. 3. di. Si quis pbri. et communicauerit. dicit. misde lis ut. 25. di. nullus. h. ni. sit men no. scribitur de hesi Jacobus. et si or nata. est. hesis de illa. m. posset ac cusari sed de alio occulto crimine non posset Et mtelligo. h. crimia occul ta. i. q. non sint. sint. sandaloza ut ex eis tota. turbetur. cetera. mix ta modu. loquendi glo. ponite Et con sule. mteligendu. est. c. nemo cum suis. pribus. vel pt. dia. q. ibi illud ubum. Ver. ab omi. clero. videt indi cabimur non capitur collective pro toto clero vbi seu concilio. gnali sed capitur distributiue ut sic sensus q. a nullo clero. i. nulla. ptc seu a nullo. prelato collegio clero. ppa. in dicadus est. uel. capit. ibi omnis cle rus pro collegio Cardinalium seu to to clero romano uel rone. diocesi Ex quibus omnibus concludit. q. pp. pt. in. certis casibus per. gnale con silium. iudicari Sed cont. hoc obiciet aliqn. q. maior. no. iudicat. a. mo ri. ner. superior ab. mfion. ut. 22. di. Nuna ergo sed ppa. est. maior. et superior. concilio go non iudicat. ab eo. ymo ulr. dicat. q. m. concilio ge nerali ppa. dum. agat. iudicat. et dif finit. et si eo. pene ubi alia statuantur contra. michi. statutu. sed suadet et consulit ut. de bap. c. fi. ubi d. ppa Sancto concilio suadente disponite p. omnia. et. m. c. Ad aplice. de re. iu di. libro C. dicitur. de. concilio ro mano. et. cetera. Nos imo. ni. fidelibus vel teris et sco. concilio nro. deliberamo ne. phabita. ra. Et aliqua similia hmoi. mutue. Ex. quibus notant. ali qui. doctores. canonste. q. ppa. non. hz mere. legem. deliberationem. uel. statu tum. concilij. quàe. intro. mo. pt. ab eo. indicari. vn. Jo. An. i. nouella. c. fig mfrasa. de elec. dicit. sup. ii. robur go. videtur. secundum. sme. pte. si. cont. dicat. cetera. uel. concilio Ad hoc aut ratiom. pdentis. primo. q. maior. cardinalis. dicet. regulariter. sit. vera nisi. quis. falsa. Nam rex. francie qui. est. maior. et. superior. in. toto. re gno. suo. sepe. in. aliquibus. casibus. in dicatur. et. cont. cum. fiebat. sollempniter. sua in suo. parlamento. Similiter. ppa. in foro. consule. a. simplice. sacerdote iudicatur. Etiam. in. foro. exteriori pt. iudicii. ab. mfidei. suo. si. se. ei. pone. subiugat. ut. 2. q. 7. Nos. si. in. compe tenti. aliquid. egimus. ra. vbi. loq. ppa. loquens. impatori. dicit. vere. curia volumus. iudicio. extendere. Ad. ad pdictum. obiectionem. dicitur. q. maior. cardinalis. non. est. pa. sibi. q. ppa. no. est maior. et. superior. concilio. licet. sit maior. et. superior. in. concilio. ei. sit. capitis. omnium. membro. Et. ad. hoc

probandum videtur ꝛc rano eius
dens quia omne totū sua pte ma
ius est loquēdo de toto respū sua
rū partiū integrū sed pā est pē
tonalis sinod caput pē corpis ergo
totū tonalius maius est pā et per
hās auctas tonus concilij maior
auctē pē vñ dr dicunt. Ji auctās
primr orbis maior est vide ubi dr
glo. nr. legimus supā allegato q hī
sūtur argumenti q statuti con
cilij p̄cedat statuto pē et ig dr
r. Anastasius dixit q multi clerici
se a rōione nālis abegerūt eo q si
ne concilio ep̄oꝝ cōmisset rem
statuo hēnto ubi dicit glo q pā
tenetur regrere consilio ep̄oꝝ
ubi de fide agitur et nunc synodꝰ
maior est pā. ut ig di. sicut et
xx. q. i. c. i. Achatius sup ii°. Adu
nigi in hēsim semel dampnatam
labitur dr glo hoc est intus in quo
pā in canone late sine medio Nec
obstat regula illa quia par parē
soluere aut hgare non pt. q si pā
hēnalis est in hoc maior est quolibz
catho°. xx. q. i. Samus inf. magis
go maior et minor gradu concilio ꝛo
ex hijs sequitur q illud falsum est
q ullus in ulla rōne assidue sali
q in concilio gradu solus pā iudicat
et diffinit quia licet in concilijs ge
neralibus soleat proferat sententiā tñ
auctē et consensu concilij Nec vñ
concludit illi dicētes qui argument
concilia consulit et deliberat ergo
non diffinit uel iudicat. nam con
trā legimus in multis locis expsse
libri contrariū et ena docent et de
nalitū ut supā allegatū est capo
ꝛo ꝛc pīs Qo dicit ad confirmato
nem dē soluendū q illi qui ut p
missum est sic dep̄mūt auctem dif
finitiua concilioꝝ generalū. et
magnificādo auctem summorum
pontificū non solū docent concilia
ria hilaria pallegā sed etiā con
tus dñi. Nam in p° gratia

lebrato Jacobinus de quo hēnt Act.
xv. Jacobus qui erat epūs Jerosolimis
etiam pōtē petro grauit suam vñ
ibi dr ppter qđ ego iudico non mq
emori vos ꝛc Et ibidem sequitur
nus tanū est Aphi et semōes fres hijs
qui sunt Antiochie ꝛc placuit no
bis collectis in vnū eligere viros ꝛc
Sequitur visum est spūi sco et nob
nichil ultr imponere Exhibitis om
nibus patet q auctās diffinēdi seu
determinandi concilio nō ibi attribuit
petro quātus est caput ecie
sed toti concilio aplōꝝ et seniō
quoꝝ consensu latum est et publica
ta sua 4o ex hijs concludit q aut
toritas et determinatio concilij attribuen
da est determinationi spūs sci q ibi
dicitur visum est spūi sco et nobis
Et ni grauat qđ dr xv. q. 2. c. legit
ur ubi dr leo pā Sacrum pon
tificum sedis dei conditores et toti
mundi venerā constitutos Et hic
tenemur sm aliquos q totum in
quale non pt errare in hijs que
sunt fidei qđ ena probatur q illo
ibo xpi petre rogauī pro te ut
non deficiat fides tua quia hoc nō
est dictū de fide psonali petri ut pē
cernit sed de fide vtis ecie que
repsentabat in eius quā fidei tuā
ena dictū est et postea misi nō pre
valebit aduersus eam sicut carnā
Non enī dictū est aduersus te sicut
petrū Ex quibus patet q iudicium
concilij pfendum est iudicio pē
cum pē in hijs que fidei sunt pos
sit errare sicut et petrus de quo dr
paulus ad gal. ii. Et q ei restitit in
faciem quia reprehensibilis erat nō
recte ambulabat ad veritatem ena
gelij et Timen ꝛ in aliquos hoc
est quale p̄uilegiū vtis ecie q nō
pt errare in fide licet hoc idem pie
credatur de concilio generali vñ qñ
immediate diuine scripture relaūtis
que a spū sco sed q prima ē alis sepe
errasse legitur Simile ex hijs mi
nime q omnes pā credantur esse

aput ecclie mi hoc est sub principa
li et ecclesiali capite xpo et ideo
subordinato reliqs ecclie ad ppm
est soli animalis sed ecclesialibus ad
xpm a quo tmelle habet auctoritem
et illud privilegii qd non pt erra
re in fide qd privilegium non hz a pp
Et ideo licet auctus ppe multis
quibus no errat sit a nive dno im
mediate usque ubium xpi Et ego
dico qma tu es petrus et super
hanc petram edificabo ecclam meam
mi ex hoc non sequit sint aliqui
volunt concludé q relig auctas
et tota prelatie ecclie sit a ppa time
diate Nam hoc pt multiplicé pau
alibi pmo qma auctis facer
dotalis que q̄nim ad primum ordi
nis sacramentalis maior est i ecclia
non semper time te dignatur a pp
ni sit aliq ee ppm et no sacerdote
et per q̄s non posset ppe confir
re ordine sacerdotalem 2o et ma
gis ad propositum q multo ecclia expedite
ppa habet ecclam ecclia multiplicé
primem tam ordinis q̄m Jurisdi
ctionis que time non dignatur a
dependet a ppa 3o hanc auctem
hz ihs ecclia ut dictum est q in fide
non pt errare et hoc nec mediate
nec immediate a ppa dependet qz
illa non hz Ex quibus omnibus
sequitur q prelas seu auctas ecclie
time est a xpo et no a petro Et
hoc notatur ubo xpi qma no dt
tu es petrus et super hanc petram
edificabis sed edificabo nec dicit
mihi sed meam ecclesiam stem ad hoc
sanct qd ait Augs ho de agone
xpiano calo 22o ubi dt q ecclie
claues regni celoꝝ dare sunt ei
petro date sunt et qd ei dicit ad
omnes dr Io ex hoc ii° et aliis
precedentibus infertur q ecclia de
bet obedire petro et eius vicario
tanq̄ capiti suo in his que per
tinet ad ecclie edificationé et non
ad ipsius destructionem qd ecclia expsse
fr dr Aplis 2. chor 10o ubi aut

Nam si amplius gloriatus fuero de
potestate mea quam nobis dedit dns
in edificationem et non in destructionem
Et ideo ubi ppa videtur potestas sua
in edificationem ecclie multa ppa ha
bet privilegia hz que sibi soli apertinet que
nisi Cum ex gratia privilegio de
translatione epoꝝ notat glo Sed
hec potestas non hz ppa in destructio
nem ecclie ut 24 q 6 et c. Dicit dec
tenent 2o ex omnibus premissis non
cluditur q tam de iure humano q̄
diuino concedendi est ppm posse
ab vli ecclia uel a gratia concilio ei
reprimere et multis civibus indi
cari et condepnari et abeo ad con
cilium et multis civibus posse appellari
videlz in casibus ecclie destructionem
tangentibus Et hoc nisi premissa
probatur vane q aliter sequeretur
ppm xpm vm et supmum caput
ecclie et insurgere eius sapientissimi
am non perfre et sustinent ordias
se quod est hereticum et contra ius
diuinum Dei primi sint opa et mi pz qma
quia illa contra non est sustinenter
ordiam que pdnam sue et demoli
onem punitre non pt committere sed
sicut de ecclia potestas mandati quo
ppa per hesim manifestam dat aut mandat
eidem aptum aut aliud notorium
crimen contrahitur eam subuertere et
nemo ei dicere posset Cur ita facis
quidquid per via iuris eidem resistere
do et abeo appellando ei accusando et
per consilium iudicando hoc enim esset
ppe potestatem non in edificationem
sed in destructionem qd est contra premissa
finiam apli qua non solum non edificant
sed exemplo finiunt qui sibi petro
resistunt in faciem ut dicit est ubi ro
sideradum est q licet petrus a paulo
fuit reprehensus et rationabiliter rep
rehensibilis quia sibi non recte am
bulabat ad veritatem evangelii non
ex textu ut glo apparet q petrus hi
erit heresim vel erraverit errore he
reticus quae sibi ppa in aliquo mi
nus ubi non est hesis pt reprehendi

et corrigi Vlr oppm sufficienter
probant aliqm ex aliis caplis sup
allegm se exc omes et exc di
ppa pmo mag segnie ppm ex all
ubis ni arm fide exorbitant et
nisi dphendant a fide deus qz
tunc semp ppa a vera fide exorbitat
et denat qnmqz no rec ambn
lat ad vitatem evagely ni vimus
evagelij sit vera fides Sed hoc pt
contingc i multis cibus qm i se
su hesis simd mlis in quibus sca
dnlose hrbaet et mlte destruct
eciam et per qns mlis posset cor
rupi amisari et indimi Et si qa
nie si ppa in hijs cibus reuset
reuocare cotin quod fiet time q
q in hoc casu si remset hoc sufficie
ter inquisitus sanendu est simili
sede vacante silis occiret nmias
Et ad hoc est evidens vano pt va
cante sede uel ena ppa remen
te concilio celebrari posset aut p
eciam remediu adhiberi sz p
ecia non hret sufficiente feridi
tatem et fendam vnitem ad se
conservanda et cotinuandam et sic
patres posset desire polina xpia
na qd est contra dictu xpi Ego no
bisam sum usq ad rotomagensem
sci et in pz ona qua si mlto ex
istente ppa tardiales obtinan cent
et non vellent elige uel in ecclia
sedinom facere vellent ut eam hos
tiliter pturbaret vel ena si a no
na elacone centa a principibus nra
mre predn aut aliqua huiter deten
uel omes mortm Aut si ppe et cp
fierent maiestas constat qd in ma
libus uel fidelibus cibus residu
xpianitas qd tunc esset ecia non
posset concilium facere et nouu ppm
et alium clerum elige et cont casus
dubios aut silis sanibiter fundi
tus est pure et desire esset cam
polina Vna ppt consequens est
ut ad obtinendum tanto distin
tius dirigamur vniuersalem ecclesiam
posse auctte xpi grale consilium
in dubijs casibus congregare cui
rodordat illud dictum xpi Vbi duo
uel tres congregati fuint i nomine
meo i medio illorum sum Inqua
auctte considerandu est et super
omnem auctem in ris humana po
dernandu qd a nr xpus In nomine
meo Non ait In nomine pet vel no
mine sci auctte ppe sed in nomine
meo qd est nomen ihu i salua
tois et salutis Juxta illud eius
sile dictum Ad nimqz penetis
prem in nomine meo i qd pene
rius primes ad salutem Et quo
dam melius ad salutem eccle
posse congregari nem fidelium fideli
ibi ad quos regulariter primet no
possint aut velint hoc exequi Sz
qua m dor Sigismudi dumq
eme cone nulla cona legem me
fixerit et p ei et eoru statu
vomant ponthif excepit auctas
Placeat p hoc ni sius filibus re
gulariter et in plibus vni est sed
in malabus sillit que pncipalis
rex declarare non est prius opus
In rebus aut p missis maiestas
est mstana simd cone et summa
auctte probari est predm auctte
omna que breui in hoc cplo dna
sunt in allegato tractatu plenius
declarantur Hoc igitur ad decem
pla in ploqo huius operis ppositi
pro cnsione videntur sufficere
que mi non diffimule demando sed
dotinahi suadendo pcia sint ma
ture rei diffinitoni sac concilij
definitoni subiunctu Offerens
nichilomi ad vtrans alnadano
me ulis q cont premissa apponi
voluerit cnsum Et sic est finis

Sermo fratris petri dini Cancellarii pisien xxi die iulij Anno dñi mo ccc xv super processionibus faciendis pro viagio regis romanorum ad petri de luna. in q̃ ponitur xij conclusiones seu regule predicte in sancto ymali Contra stantem Conclusio

Prosperum iter fanat nobis deus salutare nr̃m Ista legitur in ps̃o p̃ma lxvij ouj immediate Exurgat deus et dissipentur inimici eius &c̃ Fiat itaq̃ q̃s prosperum iter fanat nobis deus salutare nr̃m Auxiliante te benignissima virgine maria que est omnis gratie vie et vitaq̃ q̃ implorantes et salutantes dicentes Ave maria prosperum iter fanat nobis deus salutare nr̃m Vere mirabilia fecisti gloriam et laudem nr̃am et recedentes q̃m te donante assumpsimus Ecce ordinatam pissime nuper facte quasi inspiratis fit conventus iste celebrem̃ et devotus ad orandum et expiandum sanem nr̃a Julena gratiam et dirigendum deum salutis nr̃i regem ipsiusq̃ sinum salutis tue prosperare dispone Sed quare nobis prosperum iter fieri petimus viri pies et fides benevolentissimi sapientissimi illustres atq̃ fortissimi et in omni virtutum genere prelati Nobis magis prosperum iter quo facto fieri petimus cum quilo manemus iter monet quoq̃ est dispositus Sed profecto indemorari iter agere diu finis iter nobis hortest ad vehemens nr̃am ad obsequium nr̃m ad vicem cuius parem Serenissimus hungarie rex protector eiusdem ecclesie fidelissimus prospere vult iter suum suppliant et salubriter

imploremus qui in prosperitate sua salus nr̃a reponitur Ista enim prosperum sanctus iter nobis Deus salutarium nr̃orum et pedes eiusdem regis nri in via pacis Direxeris si processeris cum redire cum exultatione portantem uberes vinearis plenos Dicem fas habet ex sua dicere num abrahe servo q̃ prosperis fecisti iter suum q̃ prece facies servi tui omnibus adque precepit Ambulet igitur ipse rex via regia per arma nisi nec a dextris et a sinistris se divertat et te comite q̃s via vitus et virtute te dicente ad eum intellectum tibi dabo et mistria te in via hac qua gradieris firmabo super te oculos meos ajandes deus angelis suis ut custodiat eum in omnibus viis suis portent eum in manibus ne proterat in lapidem pedem tuum habet obstaculum nec offendat ad lapidem pedem suum zelus tuus Dicem prosperum iter fanes ne dii sibi sed nobis hoc est ad unitatem nr̃am ni deus salutarium nr̃orum ponitur sermo ne prolixius extendi quia devotos pro regis ineunte prospero fidendas orones gnoue sanet atq̃ suadet sed in presenti devotionis ardorem qui ut connectur nec in maiorem defidiorum flammam exurgat non eget flatu iuvenis nostri exiguo per se enim sine meditatione via evanescet ymo proinde sollicitudinis defidiorum ut ingis levatus sustinentibus ut tritus ex primo pectoris suspiriis atq̃ gemitibus dicat unusquisq̃ apud semetipsum prosperum iter fanat nobis deus salutarium nr̃orum fanet pro fanat nam et apud hebreos ut nicolaus de lira dicit fuisse medium inter pro optimo solet poni dicitur nisi paululum et pigmat ad alia non alienum sermo ne Ecce quod

offerunt m ipâ meditatione mea
iter quodd nõ fregisse qd agrime
pedibus mentis corpis sed spiale
et celeste iter et mitatis qd pagra
ne pedibus mentis qui sunt ag
mao pes sinister m medium et po
limo pes dexter m affectu hoc iter
quale est q quis mirogauit tñ
dant pphã id esse viam mãdato
rum dei quam ne dum ambulas
se sed nec intrasse gliabatur ipe
nim aut via mãdatorũ tuorũ
nisi ni dilatasti cor meũ Et cur
sus m via testimoniorũ tuorũ de
lectus sum sicut m omnibus div
tijs Et alia sunt m hac sma
absq; uno Etem tu qui peg na
ris h adno s pfectio vis ad vim
ingredi serua mãdata hec em
via regia hoc iter prospere hec
expendiosa semita que dunt ad
vitã At vo vide ne videar nõ
sequeiter m ipã meditatione mea
collectã ee sanctam pns consili
um ut via ista pparet et dirigat
ut prosim hoc iter nem sanat
rouerente deo salutarem nrm
Nam pe multa a scandalis ne
hostibus insidijs super quibus
ast illa pphe congressio in via hac
qua ambu absconderũt superbi laqum
mi Et cursus mixta iter stum
dalũ posuerũt mi Ds aute
via mixta iter mãdatorũ dei po
sita superborũ demonũ cremis et
nudi scandala dmittet sibi Ds
omnes lagoes nodos arctes et mo
dos agnescat Ds non ne sinu
mo paueseens exclamauit hos
dne lagos omes hec scandalo
rechsa quis euadet At quibus dnt
deus salutarem nrm qui prop
terea fecit nobis iter spiale ma
datorũ suorũ Dum voluntate sanc
tam et continuit quemedi semões
in vitã cõuomodi ceu congregan
di eccliam ut uident quod scandalo opus
est ad tollendũ tot scandala postea
in vijs syon ita ut ingrediẽt eo q
non est qui veniat ad sollemp
nitatem hinc offendebat scãda
lum sustinuit diuisionis hinc
scandalũ multiplex hinc pau
tas hinc multiplicia super mi
meris scandala offensiones et
rechsa nusquam habet vinosum Obli
debat pinde hoc iter spiale nos
trũ horrendi ingens mole po
tens superbia et filia eius superbis
sima dira dnandi libido prohibe
bant toto animo imitari spũ et asp
ne relebremur spiale consilium qd
essentiam in erat et pene omnũ
aduersus hec omia scandala veme
dium Exultet vo nr omis fide
lium turba Nunc magnifice gaudẽs
refectat deo salutarem nrm qui
prospm fecit iter mandatorũ su
orũ Dum cõsulit celebrari sacro
sanctum hoc spiale consilium sustinues
ad sustinendũ sedationem Ad hesum
extirpationem et ad mortis reso
nonem Et hoc ex pauis mihi
eodem practicum consilio non
tam declarare quam summam nar
rare uel annotare curabo Non
aggrauado quidem sed fortasse le
uidiano quidem sermone sanc
ctum loqui ut intelligere co
peramus magis metaphoris omnis
pns spiale consilium et arta eius
mueno q rpm ab itinere spiali re
mouent primo quadruplex scandi
lum obstans sustinari sedationem
remouet aliud quadruplex scan
dalũ mortis hesum extirpationi
remouet alterũ quadruplex sca
dalũ contrariãs monti reforma
tionem et via contrariãs ut ia non
est prosum sed insanum ita par
fidei et vinus Conformat ad
hanc ephrem quam matrem sca
dalorum nitemur xij conclusio
nes regulas aut leges que in
hoc consilio uel expunte uel aph
orate stabilite sunt qi totidem di
rectiones salutares per quas pros
pm iter sent nobis deus sal
tarium nrorum ut in hoc itinere

sit vnitas rone prin sit veritas
rone sendi sit bonitas respti
ti sit insuper modus spes
et ord Sit demu mensura nu
merus et pondus Consolater
ad paternam sapiam et bonita
tem pris et filij et spus sci hor
mo prosum uter sant nobis deu
sitz ut sit uter planu uter luadu
uter pulsu dum nsra ponit m
via gressus suos dum vestigia
sua reliquit ipressa quam certa
tandem signa ne oberremus nel
error bitemus nobis data Assig
netur pro prima parte que e de
via pans prima lex sine directo
liberas uter mm a primo stranda
lo q data est in sessione publica
v aplis anni pnis Consilium ge
nerale pratem a xpo mediate
habet nu quidet nugis stam
nel dignans cena si plus existat
obedire tenetur mlts q plument
ad fidem et extirpacom sismatis
ac grale reformacom eccie dei i
capite et i membris Consebenda pr
sus de m videnir in edinoibus lo
cis ul insaulpeda per omis ecclas
salubrima her decreta determinato
lex uel regula tangu directo fin
damentalis et uehut insallibilis ad
uersus nostrosii horrendum ex
offendiculu qd hactenus positum est
per mlros de ecclia in mine manda
toru dei deuantes ex textibus gros
se non ad regula euage tas et eter
nam a nephs ppu non ee subiectu
grali conalio neq; iudicu posse per
ipm Ex preda grale conalium tohi
ab ipo robur mediantu sumebat
Ver potcat sine eo nisu quocuq; ul
quomi uel stabiliri Ex nemo po
terat ei dicc Cur ita facis qm po
tnis erat legibus et sup us Et
im de plurimis per que blanda fallax
et subdola adulano fonebat libi
dinem dilandi et luxandem ecclie
destructricem ppm seu eius ysim
couertebat ita ut non pateret via
redeuntibus sine pans Scripsit si
per hor error uel scandalo pueri
dissimus pr dns Cardinalis Ca
merarius preptor meus michius
dudum et nuper angm fiet hr con
stitucio repugnans ee pnciosissimu
sic asserre et de multis dictis per
quosdam intentes suis uuribus
posituus anotauit Tunc ex quo
lex poim est nec iam licet dubi
tare pbarones omnitamus sola
her probano sufficet si certiam no
audiert sit ubi ut ethimetus et pub
licamus Da lex sine directo salu
tis Conalium grale pt eum que
repugnat sumu pontificem ne dum
resistere audere sed a uultue com
pellere ad offendm via rectionis
uel ad redendi ppatu ecia sine culpa
sua licet non sine causa Quia causa
multiplex esse pt quedam de pub
licis sermonibus tactu sunt in hor co
silio her lex per hor sacu Consilium
determinatiue statuta est et in pra to
hane xxiijo practicam qui via rectionis
vigente consilio primo obuiat deinde
restit Tollitur ex hor scandali dire
ctu via rectionis practicari no posse
Tutus contendentibus de ppatu Tol
litur denq; collusio seu tergiuersano
volentiu Tuto grali consilio uel
ecia primo se ppetuu denue nunc
aut quomodolibet in futurum Etem
si pt summus pontifex dare libellu
repudij eccie sponse xpi sicut egit
Celestinus et laudatur nec non vire
usa ponit sponsa xpi repudiare no
dicam sponsu suu sed sponsi vinculu
ppetuum ubi subest uel ulla uel causa
Terna directio Concilium grale sic
est sup ppm q eius bullas et pressu
uel ordinationes et statuta pt irri
tare uel annullare pt insup mandato
rem nunc romane alioru consilij im
pedire compellet rursus ppm stare
primo consilio et ita de sibius hor de
terminatum est in publica sessione et
multiplici practicatu Tollitur ex ho
scandalu quo per indirectu quietu
nunc ab alias dissipat grale consilium

Quarta directio Conalus grale
sic est super leges omes positas
uel a summis pontificibus uel a gnali
bus cōciliis editas q eas pt mer
p̄ui mutare uel tollē pro quāto
uidentur impedimentum ut scanda
lū cē ad uer carnē unde hor
practicant pns conatur tollendo
penas omes et mandatū es 2r̄ sus
pendēdo insuper futurā sum pon
tificis electionem exp̄ssa demag ad
cautelam et finem quadam condēne
scione p̄censam confirmatam conatus
a non p̄ nam multis fidelibus que et
quatha iuris positiui vigor non
admittit.

Secunda ps principal de via vitat
Exponimus in hac pte p̄ma
quamor scandalorū genera
quibus obstitit pns cona
tus ut prosperi uer fieret nobis deꝰ
salutarem meum ad dirigendos pe
des nros i viam pacis et ad sodalem
finem dicemus Transeamus
pro 2a parte ad destructionem aliꝰ
quadruplex scandali quis videbatur
impedire declino vitans et hēre p
mittat destructio.

P̄ma directio salutis in via rectho
rice vitat Conatus grale pt et de
bet circa omnem personā ne gradus
p̄eminēte uel status existat absq; ti
more ul' timore ul' psonarū accepto
ne iudicij in causa hēsis exercere
patet ex tenore cōmissionis date re
uendissimus p̄bus dns quamor Car
dinalibus et aliis de qualibet nacō
ne hor insuper practicant est circa
manifestationē fidei de p̄d Johānē
xxiij et circa Johānem huius qui
q̄dus est status pu habuit in fau
torem primos fautores areos et pote
res hor aut est propm et efficax
uer ad exterminationem errorū dn̄ null'
patuit sed constant predicti ad emen
dationem uel si rectigi noluerint
ad punitionem et exterminationem erim
nū Thoq̄ non sanus destruitur er
rores si primitus liberi et spūs
patentes et notorij ubis aut fictus
hēsim defendes di prea p̄dicatoib9
catholice vitat no subest plena li
bertas eundādi legem sancti Tolli
tur ex hor a p̄n conatu dicti phi
llius qui leges comprabat talis au
thoritatis eo q debitores missas ven
dent trasmittut forores.

2a directio sine sep. lex m ordine
Conatus grale pt et debet asserere
nes hēsis et erroneas in fide et
moribus que fuerūt et sunt in sanc
tam publicam diligenter examinare re
probare et damnare cum no facto
pus uel simul processu aduersus
assertores hor plures practicam est
m hor conatu ut de assentibus q
cōdemnandi erāt late sub pēis spēc
et de ista assertione quilibet tyrannus
pt et debet et demag in rones q̄s
sibi nudnes manifeste et exemplaris
rum probāt idem ut de falso nūm
mate et famoso libello Tollitur ex
hor scandali uel tollit debet cessare
probono a messorio qd' m facto assistit
eliminandem vitat uel impedit ul'
p̄stat h' aut p̄stitit insi impe
dire est.

Terna directio Conatus grale pt
damp̄are ppones multas nimis
arbitrias licet habē glosas aliquas
uel exp̄ones uel sensus logicales re
vos possint hor practicant est m ho
natu de multis articulis wicleff
et Johis huss quorū aliq̄ potuerunt
uel de vi loyce uel gmatice defen
sione aliq̄ tempē ut manifestū qui
simit mdēmte Edm ul' quilibet
ter de possibili re posse logice cō
stare minus vel q̄ possent ad aliq̄
sensū vni mali si secus ponentur
Sed conatus hor potest attendit p̄
q̄ iuxta hilarii intelligēdi dictorū
ex multis est assumēda diligēs inq̄
sitio Aug̃ libris ubis utitur phi
et m libris ad intellectū dn̄ difficilis
offensionem pariū auriū no per
timescit Nobis aut sūt theolog
ad certā regulā loquī fas est illud
dem̄ vulgatum fundatū manifeste
q̄ simones ampliedi sunt hm malam
sibi artē unde modus sua ea cum

dine forme sba ut q̄ ner m ext
ma dilabat ner in se extinct ah
q̄ ipa suspiat sed sind de ea p
mey es air peril orbem mobile
vomat dum se inobile ipa conser
uat q̄ p rones quoq non ext pen
tas sed mra rei qua ifrab mus
ambitu collas agitaum inchil
est q̄ amre ni platone sanxiente
dicreas roquatos de abus loqun
rebus oporte de sermones zo de
ronsplatone ulla prosa in fine si
mlr theo sua habet ppria loyca
et pensu lrale alr qm speculatue
sue her directio nel lex pseruant
hactenus pclara vinusinare pisien
a plibus erroibus du scolastricos
suos stpto ad certa regula fidei log
missit et apuhit vnna m alys hr dis
nphna siliter teneatur ayala hb
ms est male et erroie log posse
q̄a directio sn s m ordine don
alui q̄ale pt et debet dampnare
pones multas nel assertiones hui
moi q̄ius no possent ex solo
et nudo texti expresso sac stpne
patent reprobari seclusis q̄p din
bus doctoru nel usu receberi ecclie
et cetus hor p̄sentis est m ho conn
lio finlns assumbus johis wic
clesf et johis hus primo et de ista q
est rosandu per latos sub vnaq
spe pans et vim her directio ul
lex prosp fiant ner ad hestim et
hereticu ert manom qm hen
quos vidimus defensiom sua ut
primu acquit q̄a nolut hese
abpohite vnome sed nu condicoh
ter si vider ex rigde textus sane
stpne q̄ tantu erroe dicetes
q̄ expones doctoru decreta et dec
males sint apostse neq de alis m
radimi est her aut psumpto q̄
late pateat ad erroes nemo no
mtelligit

Tertia ps pncipalis de via mor ul
virtutis

Declaris nel narrat sean
dalis quatuor obuiantib⁹

erroru extirpaom loquamur pro
terea et ultima parte alioq de emo
cione tandem scandaloru obstan
tiu moru reformatone m capite
et m membris narrado quadriph
rem legem nel dirsonem practica
m hoc conclo ut prosp mter
sanat nobis deus salutare un mo
P̄ma directio salutaris m via mo
tu et vnius

Quodlin q̄ale sit est supra
ppm et alu quemlibet de
certa q̄ ipm ppm pt deponi
pro quonia rumme de quo notorie
et m corrigibili scandalizat certia
hor est practicatu dnoru de ppa lo
hane xxij et mur de johane xxiij in
nna directone non inficiur q̄ fuit
hereticus nl a fide demus Et si arbi
est de redro libam quare non time
bir humilis herba deserti Amisanis
ni nisi certa sint et manifestus q̄ fuerat
notorie symoniacus Ex quo colligim
ditur illa quondam temeraria qm
ppm m collatone benefitoru no pos
se committi symonia nl dispudant
nl diffimebant

Ta directio sine decima lex

Quodlin q̄ale q̄ius no pos
sit ner debat plenitudinem
plans ppe his q̄missa a xpo penis et
culpis eius tolli nel remitti
sed de ea gras agi deo qui q̄libet
animaz reuerei debet et amplecti
pr mansuetudinem usu plans illis cer
tis legibus et statutis limitate in
edificationem ecclie hor p̄sentium
pns romani tu m multis aliis spa
tiatur in hor q̄ legem p̄fixit in ch
gendo ppm futurii et suus electis
q̄ reuendissimu prem dnm Angle
lum corralo oblaudabilitatem sue
cessionis spontanee nullius ppa fuisse
posset a collatis archiepiscopatu et p̄bate
legum per hoc romanu deponi ner
enim super pncipes quibuslibet factis
quolibet impere nl punire unc qui
dem et mdulgendi condescensione
hor factu est ut exemplu posteris
detur vino redemi dei efflagitet
cede nl pia publicas nel vigens

necessitas Expedit aut nuc an
sium ponnis elacionem ira fieri
cra multa gnalem stam cathe no
cenega quibus sium ponti
res usum plemtudis sue ptas pas
sim minus verterut in abusum
ut qua noluerut gnaha celebra
re concilia Ner nisioribus plat
ordinata inca velmore dzg m
stamr gnalm conalioru nuc cas
sando ea nuc mutando nunc ad
hbitu nuprendo nuc pulca et
scrupulosa largiendo pala et absq
manesta ratione ul' utilitate de
marut Unde sicut musi dispen
sationu rotessione pulioru m
nonasone decretalu non expedit
usu ptas ppls sic restigi ut m
omn casu tal fiat ad conclu gene
rale recursus ppr difficultatem et
raritatem sue quomodo quibus
no erat m pmissa cria qn oi con
sensu dicente Jonimo fiebat ola
dic no expedit talem lationem
fieri que vim et robur gnalm con
lioru in suis constitutionibus pas
sim tollat et enervet Con side
rai posset in hoc loco aciphs tra
dino de ephm potissa regali sulisset
et monasthia mq vnus bn pest
nu mamis opponitur Arca est
aristotelica ubi dnamur panis et
bom cu opponitur degazena Ter
na pomit tymonomiam mq ppls
bn dnamr que oppositam habet de
mocriam Esset aut mr istas po
linias illa melior qm alia singu
lalis que ex regali et aristocratica
coponetur ut in regno scanie
ubi rex sstinet plamentu a quo
uidem no regit Esset no om
optima et salubrima politia que
ephrem habet bona applicaretur
Regalem aristocratiam et tymoma
niam Est aut gnale conclu po
linia talis compositu hns sua diver
sionem magis ex assistentia spalis
spus sc et promissione ihu xpi qm
ex urania nel ex humana fabrica m
dustria hmc est illud p proximu
ep ipm est salubrima et efficaci
sima regula ad regimen totius
cathe tranquilli nel ofiandum nl
reformadum nel mutandum dzg
supmus et sufficiens legislator ihs
et potens oppetes prea lenis
et scarus nec suspis rationabilis
ab aliquibus xpianis nim prouidat
omi nel ofi omi cui consensu nel
assensu dtur aut est gnale con
clu alias despnum est et ipeto
Conclu gnale est congregatio
legitima auste sancta ad aliquid lo
cum ex omi statu hierarchie tocius
ecie catholice nulla fideli psona
que audiri deberat excluse ad sa
lubrem tractandi et ordinandum ea
que debent regimen eiusdem ecie
mstice et moribus respicere ordi
ri posset ex hac despone ni pti
bus quant plenitudo ptas ppls
rellata e a xpo in hijs que simpla
natura sut in alijs erat que leges
nales canonica et ciuiles sibi tri
buunt ut monarchie supmo stare et
corroborare ni pcare conclij que
Dicta est qm in conclio ppls ptas
redundatur quis alit sit ht ptas
in ppa alit in concilio Sicut alit
rlanes pero tradite sunt aliter
ecie Un conclii in multis q
ppm respicunt hz auctem ofilian
na et directiua ppa cohactiua
et executiua Non em posset con
clium p sepm nl' absolue soluere con
tracte nel pleos ordinate nl' corpus
xpi confice nel debellare mamat
mana infideles et ira de multis
sed ad ipm spectat circa hec huius
modi consule nel dictare nisi dic
tum qui repugnat communiter
repugnat ppter sc nisi e ipm se
clium in dicta do nl' ofilendo dirige
Exemplu in homine ubi ratio pn
cipatem habet dictatiua et ofiliatiua
voluntas executiua nel executione
za directiua Conclium gnale pt
de dimissionibus et guerris int
principes xpianos seu cheres m

pmacein totus xpiamitat et pri
nomis homi m aiia et corpe aut
te legitima cognosce phibendo
eis via futi et ad suscipiendum
vias meis et rationis p cessuros
eas ac cōpellendo hoc pōtifex
re gposuit Christianissimus ver cōno
rum semp Augustus qui paulatim
recedēt ab hoc romano ad locum
quē nomis num regie stragonum
et perii de luna oratione ad de
putatos huit omi religiosa pie
tate et vere xpiana religione
plenissima quā his auribus no
sme pia cōpunctione lenis audi
ui Narrant illuc gloiosum suum
cē tendē post cedanoiē sustinar
ad paulum regii feāte et anglie
concordia maxime per aūtem
huius consilii Narrant de paulum
cone regis polonie ni puteremis
de hmc de passagio Jerosolimitano
et eo tmr pdicte paulinianis re
gis polonie et fundamenti seu
regula ponunt mduxerō quāh
bet pnā ut se gnāli consilio sueq
diffinitoi pedis submitteret nuq
autē ipe met rex quēadmodū
tunc et plies antea sub attesta
cone dīn nois pfessus est de
bebat et uolebat cē subiectus et
hoc in speculi et exemplar etiā
nuq habet pncipis catholici temporal
Quām directio sine lege 12 et ultra
Quonā gnāle pt et debet
cōmere nebriare gene
ralia consilia celebrationē q
retro ar tēporibus fuit celeb
ta ut de decimis in decimis pre
fixa fatuus summus pontifex in
lege quā nō egredi non threat fun
dante in pmissis hoc consideratio
et per argumentū ex opposito
quis si tot et tam enormia distur
bia pueneriit eccie dei dum ces
sauit est a consiliis gnālibus qua
in decimis cū salubris vtilitas ex
frequēti celebratione pspiciuntur
est dīns intq nesciat q mde
supioi pua mina vigebit dei

modernem sibi sentiant de paradi
siaca nel mpiū mar spem dei
filii reddituros se rationi coram
iudice suo gnāli concilio pponent
Sunt quippe nonulli qui et si dm
non timent homines ni teneantur
de meq si no sit assidue lex viua di
rigens et actuans leges mortuas
ad effectū ipe no satis profitunt
Unde et philis tradē sapiens medi
cum prudens non potuit illud effica
ciis inuenire qui ut diceī prout
sapiens iudicabit ponderat ex pre
missis omnibus velut ex fundamē
talibus quibusda regulis directo
ribus et signis in via mandatorū
dei leges eius particularēs ad tol
lendum scandala pdicta prospe
rum iter pacis fidei et virtutis
ad cedanoiē sustinati quo ad pm
ad exterminiū errorū quo ad
2m et ad reformationē morū quo
ad 3m qd neq; temporis neq; loci
sufficiūt dīna tenuerūt insuper
multa ex eis prudētes et studiosi
uiri in sptu dīna enim sūt dent
huiusmoi leges et constitutiones p
particulares magis per multa colla
tionem omnū de consilio egregiū tur
bari et diffamari inuita regionū
aut patrū paternitatem dīna de
creta et decretales uident
habundare sufficere si per legem vi
ua fiet essimex exemplo Quoqm
multiplicato constitutionū huius
modi erūt penalia quoq plus oneāt
et aggrauat qui sublenet aut proh
nat faciamus tandem in oratione
fine libris ut ratio reuoleat ad alia
et dicamus obsecrates prosperum
iter sanat nobis deus salutarium
nostrum id iter ne dum terrestre
sed spāle et celeste iter eximiantis
ad deum salutarem nostrum qui est
deus benedictus in secula Amen.

Explicit tractatus de reformatione. pa

Et ea omnia ad unū caput xpi
fiet et conglutinabitur per amorosū
spūs sū omnia mediantibus dīnis

carismatibus munch quamuis
dispoibus veddentibus in corpe
mistico coplexio sit ac monia vim
finu et direntem ad opa spualia
vite sustinent excenda :

Za conclusio Quia in omnibus ad vm
unum tm q diat scripturis ponit
sex xpi vicarius Sacrio est mul
tiphaor est copiosior et maior qm
fuit congregatio Synagoge et qui
sit congregatio nullis sub uno rec
tore uel rege uel imperatore

Za conclusio Ecclia habet plenitudinem
seu sufficientiam ex unitate sponsi
sibi misso per spm sanctu q scripsit
pt continuate et unitate membroru suoru tam spualiu
qm formaliu qui mortaliu ang finem
unum :

4a Quarta conclio Ecclia habet spm
sponsum detestabilem xpm sic q le
ge stante nec xpus pt ipi celeste
sue sponse dare libellu repudij nec
4a Tertia conclio Ecclia si ecclesie
non int negatur mulo ad
uitandu detestabilem sponsi sm qm
mutuo possint se absolue et dare
libellum repudij

Sexta conclio Ecclia ut gra
le conclui eam repugnans est ecla
a spu sco directa a xpo sponsa ut cui
libet magnifici status etiam si pa
tus existat et audire ut obedire
eidem teneatur Thoga hoc
est ut hebreus et publicanus patet
ex immutabili lege dei ad 10. allegate

Uemadmodu dicit
ni auferetur ab
ecie sponsus ait xo
Tirem que texui
pro mantia mea
mutete queritur si auferibile sit
sponsus ecclie a filys suis ut abea
Et ponatur hic confirmatio

Auferibilis non est sponsus
ecclie a sponsa xpus homo
ab ipa tota ecclia lege
stante Sigmundi caput ecclie xps
ad ephe. 5o et colosen 1o et 2o
Puto aut neminem confiteri q abs
q mpte valeat pmanere corpus
alicui dm uel mistim sco ecclie
corpus mysticu manere semper
usq ad consummationem sti nec est
stare lege ad 1um et 2um hoc go
fiet per vinculum misticum mpmis
mpm Preq sant parabola
qua xpus se comparat uni dis
pulos palmaribus Quod siquis
dixerit oppositum dicens etiam
mrepisse ab abel iusto b m gre
go m quo tempe nondum xpus ad
mirenatus tradidit Johes m
apo qui dicit agnu fuisse occisu
ab origine mundi Finisne sibi et
accipiatur. a deo licet nondum
corporaliter exhibite quia merpis a
quibus erat salus ut misse mul
tum tm impinate et grauiat medi
atoris et capitis ecclie xpi nunc fun
ctionis erat nunc rede sem illud
symbolu q deus est et q veniume
vator sit in se redemtu Finisne
redimitur q dictum est extra de
diacone mriomanis vinculu inter
xpm sponsum et etiam sponsa
sicut Johes in Apo ecclia sub
tipo civitatis noue ihlem vidit des
cendente de celo sicut sponsam ornatam viro suo Nam ad exem
plar celestis etia terrena forma
m est Ad aut deus ioxit ho
mon sepat im ut lege stare non
possit aut detur libellus re
pudij inter sponsu et sponsa dum
tos ipsime Adue aut coniugu
matrimonialis magis inma q

xpi et ecclie considerans ꝓpterea
dicat per ozee Desponsabo te mi
mecum Et per alium ꝓphetam
Si pt obliuiscatur mr ei non miscia
tur filio vrei sui ego tamen tui
non obliuiscar loquitur de ecclia
sponsa sua veliquet homo patrem
et matrem et adhebit uxori sue
sic et xpus ecclie ei matrimonium
carnale ideo sumat in dissolubi
litatem qua sacramentu magnu
est in xpo et ecclia qua est illius
matrimonii sacrei signu

Inscribilis est absolute loq
do sponsus ecclie xpus ho
mo ab ipa ecclia Vtcq;
enim unquam hoc est possibile qm
ꝙ xpus desinet ee homo sicut ꝓ
tanca vehitate ubium eo fruitur
sicut ꝙ desinet ee nedum ecclia ipa
sed omis grialiter creatura poz
to sicut non est absolma et fruitur
ribilis timido nisi quatenus creatur ad
alteram creaturam neq; tamq; simbi
lis ad suum fine neq; tanq; effectus
ad sua causam sic nec est hoc mo
cenles nel in inscribilis timido et
clie ad xpi humanitatem qua vn
ꝙ confirmamur creatura Et ita
staret absolute xpm hominem esse
et ecclam sibi ee nec in parte a
xpo ut homo est viatoes influxꝙ

Inscribilis est ℔ suscipere
sponsus mutuari ecclie xpus
a quolibet suorum filiorum hic in via
licet no ab ordine collectiue qm
diu permanebit militans ecclia et
lege stante sicut dem ceptis loqui ꝓ
mmꝙ ꝓscitia e prima ps hmoi dis
cutit qm nullus est homo vnus
q; no incidat mortem et si hoc no
sufficiat q; dicat aplus q; sine vi
mmus sine morimur Sunt p
me unigi separantur a xpo Con
stat in ꝙ sit separatio per mortem
inter eum qua desinit quis ee viator
et de ecclia militante Constat pre
tea ꝙ quis diu manebit quis hic
in via sicut pt profecto in desine
nilpabilis et a xpo vie vite ut pal
mes aridus et combustioni apti⁹
separi n in finit per confinationem
quodammodo positus ext statim put
est viator Altera ps diuisiois sequit
ex pa consideratione et eius deductio
ne qm et omis collectio nichil aliud
est qm certus corpis distributiuis
copago quecadmodu dicu solet tocu
nichil aliud est qm sue partes sil
simpte sed hec copago manet met
nim lege stante

Inscribilis non est sponsus
ecclie xpus ab ipa qm ifinat
comedie nim per modu meiu
et impetuosis ut alii sti et plusqm
xpi ꝙ etiam per modu dignitatis
tendit spansionis non deformabilis et
uiuificabilis per spm sanctu summ
fidem spem et caritate ni certis de
bitis mficiendo finitus utrum
domestici et benigni et mansuetarii
mentem qmq; no simul per mutat
corpus alique uim et uultu ni huiusmodi
quibus disponet redderet com
plexionem armoniam et decentem
per manutenenam forme ni cor
pis organici ꝙm exigentia ipius
ac forme actuant et operationi sua
ui nisi aliude ydaulimus no aliter
sentiendi ee de corpe mistico ecclie
ipe cui spus sanctus qui est spus xpi
est ecclia sicut mr forma corpis eccle
xpi pbens a via unitate et mo
nium et h non manet reliquis
quibus disponibus pmoniens dis
sitis p totu corpus ecclie et per mi
bra uiatia put unicuiq; membro do
natu est et prout opus habet ad
edificationem corpis unitis Tradit
hoc aplus clarissime scribens ad ephe
Solliciti manere seruare unitate
spus in uinculo pacis unu corpus
et unus spus sicut vocati estis in
una spe vocationis vre unus dns
una fides unum baptisma unus deus
et pr omium sequitur unicuiq; autem

dam est gra ꝑ̃ mensura donatiõis ꝙ̃ ꝓ̃ Sequitur et ꝑ̃ dedit ꝙ̃ dam quidem apl̃is aplis ꝛc. Cui etiam annali quatuor principales aplĩ symboli fundat illa confessionem omnis est Credo in sp̃m scm et vniuersam ecclesiam scam catholicam Deinde sequitur scorum hoc est sacramentorum collectio ac demũ remissionẽ peccatorum vel hec cõsequuntur

Auferibilis non est ab ecclesia militante sponsus suus ꝙ̃ homo qui semp mansurus in eandem ecclesiam sponsa sua per membra sua ꝑ̃ sacerdotes officiorum et administrationũ et dignitatũ et statuũ ab ipo cõstitutorũ diuinam ecclesiam fideliter ꝓficiunt et edificant Si enim ꝓmanebit ecclesia usq̃ ad cõsummationem sæculi ꝓmanebit ut perfecta dei cui perfecta sunt opa non solũ in militante sed magis in triumphante et cõsummate sed nemo dubitauit qui ablatus omnis membri a corpe deformitatem gradem et imperfectionem mdm rat ajanebit go semp ecclia cum suorũ integritate et plenitudine membrorũ scdm de hijs aplis i ad eph. Dimensiones inquit gradum et idem aut spũs et dimensiones ministrationũ sunt idem aut dñs et dimensiones operationũ sunt idem aut deus qui operatur omnia i oibus dominus aut datur manifestatio spũs ad vtilitatem Alij quidem per spm datur sermo sapiẽtie alij aut sermo scie ꝑ̃ m eundem spiritum Alteri fides in eodem spiritu alij gra sanitatũ in uno spũ alij operatio virtutũ Alij ꝓphetia alij discretio spirituũ alij gna linguarũ alij interpretatio sermonũ hec omnia operatur unus atq̃ ide spũs dividens singulis prout vult Quos cum dicamus et his pauli verbis ꝙ̃ assidue erit in ecclia usus ministrationis et gradum ꝗbus datum quas eniat et hoc quantũ expediat eius dem ministri et edificationis Sic discretores spirituum quibus ex officio ecclesiastico cõmisso eis a xpo et spũ scto conuenit tales actus ita ut ab humana quamlibet auctoritate negari impediri sisti nel prohibei sicut nec status ꝓhis nec aphicus nel paschalis fieri ei omnino vetat in quoda seminario uinsito potũ in ecclia per xpm et postmodũ recepte ecclia discretores talium magis monuit velut sapes uinee se in folia et flores et ramos explicuit ꝛc.

Auferibilis non est sponsus ecclie xpc̃s ab ecclia saluter qui semp heat in se unitum semen quo possit per successiones generationis et generationis sepe omnimode in corpe toto et in membris ꝑticularibus sibi et filijs Tradunt ad hoc illud ysi xxxiij Amen Amen dico uobis non preteibit gnacio hec donec oia fiant loquens de generatione mistica que continuatur ih̃u de qua dictum est Amen Amen dico uob' q̃ requietur generatione hec omis sanguis ab abel iusto ꝙ̃ usq̃ dñs in rem mutabilium creatione singul' mdi dit sementẽ sm genus suum ad ꝓpagandum sue generationem si tam in lege nature qm in lege moysi sanctus sacerdotalis durabat nel in posteritatem nel per successionem hereditariã filiorum ꝓ ꝓbus suis oportuit multo amplius lege gre ꝓfessoꝝ hec in sementina fe cunditatem ꝓ sui generatione legitima Ad quod mdum aplẽ ad ro xx textũ ꝓphete ewãgelia ysaie io Nisi dñs exercituũ reliquisset nobis semẽ quasi zodoma fuissemus et quasi gomorra similes essemus hoc aut quid aliud abet intellectus q̃ uis misit spũalis et arcs quedam uinctum i uinculis corpis ecclie per quã ierarchia ordo seruamus ꝓ ut usq̃ in finẽ sub

sistē Et ex hijs ꝓmissis mfert
q̄ ecclia nel romanꝰ ꝑ repugnans
pt mstituere nel eligē nel designare
simū pontificem n sāt sēde petri
pt nisi ꝑ modū trānare ut humana
re ei⁹ salꝰ vel tahꝰ istituendi
sue designādi ita q̄ non spectat
hoc ad solū pontificem supremum
Hoc ꝙ xp̄ō vel mortuo ut nolente
dare eligendi successorem posset
ecclia permanē nigit sine summo
pontifice qđ negnt fieri lege sta
te Si quis dixerit modos qui
mur obstantur ꝑto elōne summi
pontifi⁹ determinatos ee per sanctos
pontifices placet Sed ecclia rogensti
tuo vō nel mpetratio appbant
aut in defectu quale ꝓximus nul
lus phas hzēt imitare et ita
rum nullꝰ nullus ꝙ pon
tifias auctas legem dare:

Inscribilis non est ꝓbus
catie xp̄i⁹ ab ecclia sponsa
sua et sine⁹ eius sic q̄ re
maneat ecclia in sola multe ymo
ner mphis mulieribus omnibus
ymo ner milan solū lege stante
et non fiat diminutis nona mstitu
one da oppositum ecclia deficere
posset in sinis gradibus et officijs le
gitimis in finem ꝑuenit hoc ꝑsupponē
do q̄ sacerdos a non sacerdote et epūs
a non epō neq̄t mstitui ymo
nera tota multitudie laicorū aut
mulieres simul congregata si p casū
mortui essēt omes sacerdotes Ad
huc est non fiat diminutis mstitu
one nona quia spūs sc̄us instan
te et opante nona ꝑdari posset
auctas quales nondū collata est
quēadmodū ꝑius q̄m deus mstī
misset sacerdotium nouū supremū
et alios mfiores gradus ierarchi
cos in ecclia non dubiū q̄n hoc
poniēt Porro nulla communitas
nel vniuersitas hom mortalium
simul congregata talem aliquē
gradum nullo mo mstituē pos
sunt ni ꝑmittat quatus in quohbet
vepitur que sup̄ nam, erūs ꝑtas
sibi ꝑsupponit et substituit quo
dāmo sicut forma mandati Nec
opinor q̄ aliquis doctor theolo
gorū senserit in hoc contrarie q̄
nis ꝓba quedam epla nuusdam
tractatus de Concilio generali inde
possunt aliquiter hoc ꝓbare nisi
benigne mpzete foueantur Ac
diuinā ꝓmissa q̄ nec ꝓmissus nec
aliquis alioꝝ dicens eccliam nel
aplos sibi constituisse petrū ut sup
remus eet et ꝓtreps inter eos ad
ssima tollendū non intelligūt hoc
nisi q̄ ecclia nel apli declauerint
una ee constitutū a xp̄ō et hoc te
nendū fidelibus tradiderint Et
ita saluantur illa que inderme sup
hac re inter hominū et ceros pace

Inscribilis aut mu
tabilis lege stante q̄libet
policia regnū monarchia
seu regalis ut fiat aristocratia et no
stre de ecclia q̄ in uno monarcha su
premo per uniuersum fundata est a
xp̄ō posset dedurā consideratio ta
a pon q̄m positionē deducēdo valentes
que fuerūt in alijs politijs q̄na nul
lam alia politiā ꝓstituit xp̄us ee
inhibuit monarchia et quodāmodo
regalem ni ecclam et appositum sen
tiebes de ecclia q̄ stilo fas est ee ple
nos ꝓpās aut q̄ quilibet epūs ē in
sua dioc ꝓpā nel pastor supremꝰ eccl
lis ꝓpē rōne erant in fide et vni
tate ecclie rom̄ actualiter illi et mb̄
sanctī et si primates maneāt mone
di sint hereticī Vide aug⁹ de pa
tria et quid aliorū consonat ratio
q̄ simul ad vnā fidem et ad eadem
sacramenta obligantur omes viato
res Sic oportet ut non eet schisma
reditionem finalem fieri ad vnū
supremū deus ubi cōiter regitur
legibus phis nātis et traditio
bus humanis que pro valetate rei
porū et locorū laudabilius et vti
lius valeant q̄ ut ymo rence in
gent omes quēadmodū readit plu
ribus exemplificatis de regula fidei cano
nica diuinꝰ ex mandatis conscri
ber q̄ nec summus pontifex nec

aliquis alioꝝ debet cohabitare
nones possit nec alie ꝑsone
hmāne obseruantur ubiq; p totam
ecclām et per omīa mirabiliter
nationes Omī famulare debet
forte occasionē grecis discedendi
a latinis dat cothidie maḡ prēa
multā hanc et scrupulosam finem
Dum cōgh tenebe ḡrimur obseruari
lex hmana ꝙ sunt illa omnia
secularia nec animis quē admodum
nisi dicere dñm absq; vlla vana
none nāe est mde petit illa xpi
ḡsilio aut exemplo scriptū sensit man
dauit deus ꝑ ꝓphetas suas

Nona consideratio.

Infelibus est viris ꝑsonis
sponsis eccie per voluntariā
eius cessionē aut exitum
nationē a ꝑsenti fiat eis olim du
bitatum post reuiuificationē celestium
nuḡ talis reuiuificatio nec subsistere
nunc ꝓpter votum quo se ꝑsone obli
gat ad ecclām Cum ꝑsertim
sanctorum et meritorum quodam
spiritale inter ꝑsonā et ecclām fir
mēa quia ꝑsona deo inre statuto
est in hoc gradu et si que sint alie
rationes ocasionē nuḡ dubitationis
facta est declarandi debeāt affirmā
nam quod hoc licet et nunc licet ꝙ
ex hoc huius exinanitione nunc rebus
priuatis bonis celestium animarum
et carnalagio bonorum simul aut alio
aliqui ecclā per miscas ex presso
ḡsilio nunc est plano primo quidē de
bent reddi statum suo vnusquisq; ne
scandali subditorum qui nō ex
pectantur aliquo ꝑbari nunc quidē
per cessionē Alius casus est
dū impotentia seu veternio plurimi
patent vigit in determinati salutē
ꝑsone Nam ꝙ est prodest hoi si ve
rissime mundum lucretur Anima
vō sua detrimentū patiat aut ꝙ
dabit homo p aia sua Simon ꝙ
Alius casus est ubi manifeste talis
retentio impediet maius bonum nisi
in plano uel in subdito multiplices
essent missis in primis ꝑ in illud

plex genus ꝺz breuitate nre sat
sunt 2ª pro nunc p que dissoluimus
prima ratio que fiebat de voto que
non obligat dum vergit in detri
mentum salutis nec exitum de
religione Altera ratio solut dis
similitudo que est int matrimoniū
carnale et spiritale licet quidam
omnib dissimilando est ch̄m ad hoc
ꝙ in spiritali non est sacramentū ex
quo rō surgat indissolubilitatis
ex institutione diuina Quemadmo
dum de carnali est expressa lex q
deus coniunxit homo non separet et
sacramentum hoc magnum est dico
autem in xpo et ecclā inqt Apos
Ide pmde solutur ratio 2ª qz pol
xpius est ꝑsone sponsus eccie Alij
sunt tm modo viarij quos per
humanam designationē nec elec
tionem voluit institui ch̄us officium
sit diuinum et sola auctte diuina
primitus ordinatū ꝛc.

Decima consideratio.

Infelibus est in cathis da
bilibus vicarius sponsis
eccie ab ipā ecclā et hoc per
eam nec per consilium spiritale epc
sentiant eam nec per aliquos ad
hoc per eam instituos sine con
sentiat ipe vicarius nec nō con
sentiat sue recessum Dubitat in pri
mis argumentum pro hac consi
deratione ex vitate precedenti Nam
si viabilis ꝑsonis ꝑt resignare
sponte xpi ecclē danda et libelli
repudij ni sponsus et sponsa de
beant quo ad hoc pari mēe sense
ri potest similr repudiare sponsū
talem ipā ecclā sponsa dum par
tatio nec ponor addunt pro ipa
rent sponsū et quia presumit que
rit eam ch̄m in se est nec nia
mde se ita tractare lamade eam
nec calidō bona sua dissipādo nec
quia abuti conatur os in primem
filiorum Nulli quippe statui mul
tum ydem dignitati nullum
ministrationis genus deus addi
dit nisi in edificationem sui et in
hitatem cōmunē pareat ad eph

q° et ad thor vij dedit vnq ad
parem eius nus fines posuit pa
rem ß n ps tā Et hanc opatur
dilāo pt qd fines legis ab aplo
ponunt dilcto sn qua ena fm
dant xps ossium pastoale Si di
lignis me mgnt xps pone pas
ce oues meas so vino q quis
non videat casus multos & possi
biles quos alq nunc tam sint
in quibus ena nō edificatur
sed destruēt non vinem sed dis
spātur nō pascētur sed depas
cēt Si non redet voluntarius
nel exeunt tantus hic qui in vi
gnam sponsum ecclie vinum rite
et canonice fiat ordinatus n
sic casus p armarum qd dicam
q confessales ulli missiom Nolite
tangere xpos meos quo vm sn
gulari pone fas est sn rau vio
lenue attemptate ppm vm cons
tantem sua nel vita vim vi
repellē n appone malpate mie
le et ita hinc fabit q tagt ppm
violent nel in mare deiciat Sm
silē in msn nō incepit idem joh
ecclie pro defensione sua et violē
ne attemptate tanta passione 2r

Vnderia confidano
Auscribis est in casu vi
late ecie per concilium
gnale eo nō consencicte
nel tuto celebrari fateam pō
q regulariter concilia generale
non est celebrādum de iure ec
dino non est celebrandum nō po
te nel expedit ppā si et est
vm cis nec est admissus cum alle
gato ultima sed regule generales
bn sustinent exceptiones simili
gnantibus ita et in moātibus
ptim ubi casus particulares inci
dit mois valēs inuenit ad quas
exceptiones ordinata est lex supe
rior inferiores alias qm ar les
vocat epicheia v ethicos et alia
dicitur qm greco appellat
Ivr ethi her aut lex semp hz
locū intellecto legis alias plus
latius ubi desinit ratio et
finis institutionis patet minus finis at
legum omnium nedum humana sed di
uinarum est dilectio que vnitate
optatur sic g casus v leg alius
observatio dissiparet vnitatem
et tabesceret pub salus Quis
ratione vtens dicet tenē ea opte
Vnumquisq quis ner sibi pōt quisqm
vellet hoc fieri qto minus tota
costas rationabile hoc fugiet q
si quis infringet qua auctē sui
ne nel vetere hinc mol conca
tū acephali ut vi sine ppā pōt
det q auctē xpi scripus sui et in
defectibil sponsi auctē p̄dicta legis
suauē qm dne qm nāhs que
hanc hereticā nel nouam nl ma
nifeste cauam nel euangelio prieta
te concedunt pro quo sunt texts
extē ij° de excessibus discipulorū
vellāni primus fabbis pelle iam
nominatis confirmatis exemplo da
nid qui comedit panes ppositionis 2r

Duodecima consideratio
Auscribis est in casu vim
sponsus ecie per concilium
nel conciliū generale nedum
conciliare aut diffinire nel denum
ciare sed auctē nec indicare atq in
ducere presupponimus q medicina id
qd est medicto seu potus nel me
dicto et facultas ppria dicendi mis
solet vestigi ad artificia q medicinam
que fertur nel dicat in alterū ena
nimis de pano ex hac descriptione
considerationis vinas qm ecclia seu
concilii het in casu facultatem
ppriam nel auctem seu potestatem
dicendi mis ena manifestā qui in
ppm sint rite susceptus et electus
nolumus tibi impugnare qm sum
pontifex habeat potestatem regiam
regimina et auctoritatem ppm omi
homi q in xpo volunt et regno
ut expedient sibi dare pro ex
cendo eam nō pro se tm mo sed
magis ad vtilitatem ecie quale
auctem nō hz toti ecie residen
tis nisi misericordia quodammo nel alie

et ex ista diuisione ꝺm̃ est ꝙ ꝛla
ues date sint ne dim̃ ꝺm̃ sed ꝺm̃
tam Ex hoꝛ ꝛ̃ non hẽnt quin
cam̃a tota uel consilij abiũte ꝑ̃a
ꝑserim sno dominio nõ possit aut
toliatina mẽdicionem exterre sic lex
quedã diua et mdenabil ad ẽdi
tendim ꝛpm̃ uel coꝛrigendi nl̃
rompescendi ne noceat ipẽ ne
dim̃ cam̃e sed sibimet tamq̃ fre
nentis uel ut pessimã malam
passionis ebetetate sedentis sic ei
nadit Ne⁹ qꝛio polh̃e ꝙ ad rõ
tatem totam spectat ꝓncipis uel
coꝛrectio uel tõlis destinuo si remẽ
dabilis ꝑsueret et hoc ꝓ⁹ ap
plimbilis est a rõmune libeã q̃ de
rebus suis facẽ ꝑt ad libitũ nr̃ ꝙ
appanonem et aliq̃n legem pol
suspendi qꝛio magis hoc hẽbit et
ꝛlia mdayrsabat olim petrus per
dissilanonem paulus ei resistit
m facie ad Galath 2o Inuodire
bat petrus rem nouã m cam̃a di
ad centmonem gentilem mtuit
Ait 2o Suboꝛnum est mirem
m cam̃a ma ut expulsus sit petrus
dotrina mseqm̃ qm̃ edidit ꝙ ꝑ
ut sibi panis edt tota tota cam̃a
reddẽ ratiõm de eo qne m rpõ cat
fide et spe aliq̃n non sibi credidi
set cam̃a q̃nto fozcius et rationa
bilius ꝑit deo mendentes Dif
famam apud bonos et ꝛ̃ues de
sismate et de pnicio de hẽsi m sue
pnõne rompelli rõnem reddẽ
ñ se rognouerent mocetes Sic
Symachus Sic bnis ajcellus sic
ipẽ gregoꝛius Sic alij plures mdi
nũ subire romili neq̃ exhimh
rondescensione sic fingit aliq̃n
sed ex debito et obligatione quo
multos q̃m̃a consilij non rept
quitos de ꝛ̃mne si rehq̃ causa
coꝛ̃ exam̃ indic dei ꝛ̃mandã
fundatur In hac radne possibil
nas rõnalis hmanã plemudi
nem ꝓpis ꝓcius ꝓfectum ron
nisi non q̃ ut tollatur uel
dmminuatur ipa ꝓcis m se sed
sed m usu suo ꝛ̃nosd decenn h
nio et expediem pro tõ cam̃a
m se ul̃ m suis ꝓnibus amplꝺ
me⁹ ꝛ̃nosum hmq̃ ꝓcius usu
suo ꝙt cam̃a nl̃ sed consilij q
repm̃us mdimbit Est em̃ fi
nalis ẽductio nedũ agendorum
sed et credendoꝝ ad ipam cam̃am
tamq̃ ad mdicem mdenabilem
tam gnliatim q̃m̃ dem̃atim
tymc est illꝺ aug⁹ m Enagec no
credẽ si me aũctus cam̃e compa
hisset Spuens igitur consilij
seu cam̃am spus illud a quo diri
gitur et ita gnter appareat enor
mis error Dicendũ q̃ rehbãno
ꝓpẽ ꝓponat super rehibendone
et consilio eccie seu consilij gnalis
ner tenemur consiliũ mseqm̃ arei
dem amese mhi vel

Tertiadecia ordinatio

Hiseibilis non est vimus
sponsus eccie per cam̃am
aut consilij gnale que ad
aa q̃ sint ordinis sac cui q̃q̃ q̃
semper ꝛmaneat sacdos uel epus
Si mi talem finit aliq̃n consectus
Simile enã de ꝓcani si diceꝛ ordi
nem sacdonis uel epi distinctũ
Dudũ tempe bñ Cyp̃am mũs m
Affra Dum suis Comelius ꝓ̃
him rome hẽbat funt ꝛrores nl̃
toꝛũ enã magnoꝝ q̃ sismah et
hẽna et exoꝛicam et symoniaa
Arcebantur ab oim gradu et dig
nitate et ordine ita q̃ nullo re
manebãt sacdotes ner epi remue
bant epm̃ q̃lem gradũ ner
diaꝛom diaconani et ita de sim
libus ꝓmo adhr̃ ut dic
nir ab eis q̃ tales nullomo vale
bant baptizare sed baptizabantur
hij quos baptizauerãt Simili
ner consentiebant ner ordinabant
qui totũ posse diceꝛt ꝛtemdũ
in quo dicebant ꝙ scripũ multos
passus spniaꝛũ uel spture ut
illud apleꝺ cam̃ bndictionibus
vtis ꝛ Affirmabant hmq̃ ma
les spm̃ sm̃ dare non poterat
quem vtiq̃ non hẽbant Nota

sunt hæ materiæ. Cū prima et
secūdo sententiarū dr xxv. et distinc
ubi magr non tenetur hoc
mr magis recurrāt quām ad materia
tuæ Illustrissimus vō contor Angr
post opāni manum hanc declara
uit conformit ad omnia gnalia
an eum et post celebrem et
hmoi materiam sunt doctōres theologi
dicentes q ea quæ sunt ordinis
sacramentalia sunt et sacramenta indelebi
lia ꝓpterea dicunt hij impim ca
tholicam quia appellant indelibile
et non reabilem Actū pro con
cordiā duarū sententiarū in hac pte
ponunt duplex distinctio Ꝑ prīs
imagi hæresis et deinde dānis ab ecclia
aut intendit dare et facē cōfor
mit ad intentionem ecclie dū ut bap
tizat uel cōsecrat uel ordinat ut
confirmat materiam insuper et for
mā debitas obseruat aut defectū
aliquo istorū intentione sacrā corrup
ta et erronea uel in materia uel in
forma Sm hanc distinctionem ꝓce
dunt multe auctes sententiarum quo
rū aliqui dicētes q sacerdotes hæreti
cī agant intelligūt de his qui
sō modo definiūt quales erāt plu
mi hæreticorū ut arriani et errān
tes in pā sba sacramentorum Alij
dicentes oppm sentire Augr et ecclia
de poribus intelligūt Pursus alia
est distinctio de essentia sacramento
rū collatorū ab indignis sacerdo
tibus et hæreticis nam q talia sint
essentia pt intelligi uel quo ad un
ionem uel quo ad vitatem Si primo
modo illa dicūntur ee nulla quia neq
prosint suscipientibus primo sufficienter
ꝓpientibus obsint potius Si 2o
modo sit consecrationes hæreticorū sacer
dotum efficaciam hre et vitatem
intendi est Tandem ex hac ꝯ
sideatione nim sint ꝓbabilitatibus
quæ lateri deductione ponit ab
auctibus sequit q durante pena sus
pensionis non ꝛ dubium quin probabi
liter sint consecrī et sint uer epi et
sacerdotes per mutuā successionem
ussq in pns nec est difficultas in
collatione sacramentorū missarum de sacra
mento pnie in quo meritorie quæritur
q non habit hæretici et suspensi
ab ordinibus sacerdotes Sz hæc dif
ficultas redundat similiter in illos q
ante sententiam fuerunt ordinati et ꝑm
estimationem illorum qui iudicabāt hanc
uel illam premissam esse sententiarum et ex
quibus non hæc sacerdotes nec episcopi ca
tholici et suspensi et ita vanum est et
forte scandalosum gliari q pbūl'
uel epūs ordinatus suscepta fuit
ante sententiam pnam ponus quin hoc tpe
Si per hoc velint hmoi gliantes
nōre se veros ee sacerdotes et
epos quam posteriores Si velint præ
dicere sint ahq dixerint et scripserint
tempibus istis q vā sacramenta et
veri sacerdotes et veri epi et veri
corpus xpi et verus baptisma nisi
similibus non sint in hac parte
obedire uel milla ꝛc

Quæritur decima ostiario

Inferibilis est virtus sponsus ecclie peripatus ecclesiam
aut specialē communitatē quo ad
exercitium huius cōgnitionis quæ pertinet
ordinis respicit et q no habet
nisi actū agere dum quippe est pōtas
potestatis ipi ecclie et sua est sicut ē ipi
us pōe ꝯnus alio et alio modo sua ē
modi et pōe ad edificationem ecclie
nō ad destructionem pt go usq; ḋs
potens tolli nec suspendi per ecclesiam
ab eo qui vellet vn male in pdictō
nem ecclie aut membrorum suorum
tali dignitate unde et si potestas ordi
nis sit immediate a deo sicut ecclesia in
debilis mediantibus ipius ministri de
pendet ab ecclia et a cōdibus suis q
vires eius exequuntur et hoc fundam'
est possibilitatis subtractionis nec sus
pensionis obsit ab aliquo in pmissis vi
te electo Nam q obediat tali pstet
est preceptū affirmatiuū q non obli
gat pro tempore nec in primiem ecclie
Si videat go ecclia q pstare mi
nus obediam pōe administrationi ordi
nis sacramentorum et similiter faceret

ecclie pmotum et ꝑde m̃ sustem
manū mahē nec nō suspendere
hmōi obiam quousq; nullū in
obediendo cadat periculi her autē
subtractio obedīe magis adhuc
fundal' est m̃ cisq; que simr tempa
lib⁹ ām̃istrationē ꝺz ꝓ m̃ hī obe
dīe subtractio uel suspensio va
leat per alīū qm̃ per eccl̃iam uel
spiale consilū forte videt̃ur p̃de
dum nēgantem ꝑsertim si fiat ser
mo de subtractione gnāh et anīh
et que hgas omēs de ecia m̃ hoc
stare Cenis est de subtractione
pmittat quoad hos uel illos que nō
ferunt anīh ne Sed uel dotmahit
et ismanē uel nūiat quada m
diction incebit Exemplū gnā si
mus ponnfex ꝺz theolog et per
ns q fideles credant spm̃ sm̃ non
pcedē a pre et filio dicimus q the
ologoꝝ erit dotmahit resiste et di
cere q sibi nō obediatur incebit alē
simus ponnfex q vastent̃ vegi
nū fiāe igne et gladio dicimus
q regis eīt resiste et incere q ei
non obediatur sed resistatur hoc
em̃ phas est agere aug̃ntq; m q
vim illicita uellet m̃ fre ecia ve
rus pā non est pā subebit ipe
idem ad parem ecie non qatur
viis egregiebus q iemēbus et
congruis aut enim per em̃ curat
aut q ecia negq; congregetur
ne forte eam madat dim̃m q q
oim̃ catho oꝝ eīt resiste et non
obedire q si sit aliqus qui totam
fidem suam et spem digna
tem uel uere sit uehit m̃ mstri
mem̃ nequire et destructo⁹ius
alicuius pis ecie m̃ tempalib⁹ aut
spualibus nec pateat sufficiens
remedium aliud n̄ subductio se ab
obedia talis pans sequent et se
pa abutent et hoc ad tempus aut
quousq; ecia uel consilium prudēt
hoc fas erit dim̃m tamen id agere
pia quedam ꝓpellat nūias non
libido seu impedias assimendi m
pbe uel pelamē mahē libiate

Harem⁹ em̃ dnō illa nullo debere
fieri nisi manifest causis ocurrēbus
ne m̃ toto corpe ecie detur et ge
neatur sustina fiat et mdicatur
dim̃m membrala membra ꝙ sue stit
non obedīe sic nōt aīe les m̃ poh
pessimū ee consuesse nō obedire
pīnpi sine regi ꝺito magis erro
nea et dampnāda est asserno
tiret unusq; subditoꝝ mox ut
alias est humanus tpm̃ uis omib⁹
frangi lent et dolosis sine quis
aīe de uel declāone indignata me
ri facere ꝑsertim si addat hs asser
no q tiranus ille omis est qui no
pest ad unitate subditorū sed de
har re alibi de qua viderint asso
res ꝛc

Statuta ecia q sidāno

Hiusebitis est unusq; spo
sus ecie per eam aut
spiale consilū ꝓcuo ni
ad tempus quoad ea omia que
sunt m̃ditionis illius patet q
predem nā pnt ab aliquo uiri
ꝓm̃ electo tolli tam de iure q̃m
de facto subditi m̃ quos possit m̃
dictionē exere et ita per indiam
non subsistet Ut m̃ vo dicente
et absolute possit omis pās mus
dictionis a ꝓā rite electo emone
ri posset de duplex ymagiano q
ad aliquas m̃ risdōnes quales d
m̃ dicto eppiatus sacramentale
absolutionem que alius est rōnis
qm̃ alie sepiades sop exitus
Hanc em̃ m̃dictionē habet con
fess pape super ipm̃ qm̃ m̃ non
posset cōmunicari m̃dicto m fo
ro exteriori sup̄ ꝓm̃ ut q cum pos
set excōicare hanc m̃super mris
dōnem habet m cui nāmq; ois
sacerdos apud peccatem sibi vole
tem confiteri Dicent go aliq de
har spuali m̃dictione sicut de ꝑdic
ordinis q tiret mis manifeb'l sit
mse et m sua eccia m̃ est finis bis
impedibil' modis variis sicut et m
pedimur sasinatu et hēm pfi
ab ecia ne quisq; eis nisi m casu
necessim̃ deat confiteri dicent alij

q̄ talis Jurisdictio non solum impe
dimr mistio vsu sed ecīa tollit mis
terio ecīe et plati supior. dum
defendatur hēncus aliquis platus
nel sacdos et hoc qma condescend
deus tollere ab illo sacdote plātem
dīmis sibi collatam p mīsteriū
tale tamē per causam sine qua
non sint ymaginātur doctores
nullū de potestate collam sāc
cepīt grē quā figurāt non em
attingit tūs actus Vnus sacramen
torū sc̄z grē sed nō sunt causa
sine qua non talis grā nequaquā
tribuitur Sicut prēa dicm⁹ de
infusione alc in embrione dispo
situm et magis ad spōsum de trēs
sū ānne a corpe per mdū hominem
discūmentem qualitatē p̄sen
si ymaginem q̄ alia sit cābatur
p̄s ita nūc āmihilātur consequī
ad has dispōnes nel ad alias nel
exemplificem⁹ de āmihilatione
grē per patrē mōle Adiuta⁹
mi in hac mā q̄ optet nos cōe
dere gnīter ad p̄missa et ad sac
tum celestinū qui contessit ppā
tū q̄ ppātus non dicat ordinem
super sacdotū nel epātum q̄ n
super nō dicat impossione tabdi
tabilem humana voluntate supra
epātum Aliquī timr temptis re
mānissent duo hntes ppālem dig
nitatem aut talem que finisset
supior ad epālem vel archiepālem
optet ut videtur gnīter dicē q̄
mortuo nel cedente bonifacio q̄
lonim celestinū suffecit p̄decessi
nus potīcat assum in ppātum si
ne nona alium⁹ ordinis nel ppā
tus iuridice cēn⁹ et tabdim⁹ colla
tione quēadmodū dicim⁹ de epā
li dignitate mīnis que fuerūt de
fundati nel ducti qui iuri possint
restitui nulla cōsuetudine nona sac
ta hec aut cōsuādines p̄sciunt
studiosis ad cognoscendū mag⁹ et
magis quid dicat nel mpet et
q̄ non disiras ppālis sup ecīas
in ecīa dignitates et quanī sit
excere indiam ecīa ten ppām Ro
me bonauentura in distic xxv
ubi quit si epātus sit ordo super
sacdotiū et pont q̄ neq epātus
neq ppātus dr missi plenitudinē
alīquam nel dignitatem in ordine
et ordīe nouū nullum addit

Decīa sexta q̄ sidārio.

Hu scribis est ymmus spon
sus ecīe per ecīam aut
generale concilium ut dictū
ut dnm hoc euenit probabile ē q̄
magis fiat destructe et indirecte
q̄m solū dedatione seu dilatione
seu collatione fuerit due opinio
nes ut alīs tangebatur de destructo
ne ppē vna ponit q̄ ppā dū labi
tur in hēsim iam dampnata est
eo fro per dem depositus est et p
didit ipe dīo ppālem dignitatē
sine ther hēsis sit secrem ut amph
aut aliqui sine sit mālis ut plateat
alīs loqui ēfem⁹ redimt alij. q̄
nullus erit in ppātū electus reddi
tur per aliqd ēmen co facto depo
situs licet dū sit deponendus et
manet talis erit elect⁹ semp ppā
usq ad sūam depositionis latam
tent enim per ecīam nel generale co
cilium aut missi resipiscit sponte suo
q̄dmodum alijs epālibus et
dignitatibus mīoribus debent ee
certi in q̄ respōdeo sūalis hūmi
opīonis quā nūc dicim⁹ probabilem
sint in hoc q̄ sunt nullius efficacie
ppā lege stante et nisi fiet nona re
uelatio nel miraculosa institutio
nullus mq̄ talis erit efficax ppā
missi per sūmā electionem diuinam
Cardinalium aut aliorum quibus
hc ptās collata fuit per ecīam
aut generale concilium sic nullus his
erit elect⁹ desinit ee ppā nisi per
desuetudinem sūam factam ab
ecīa nel concilio ul'alīs quibus
voluit confere ecīa seu cōsilium
hmōi ppātem qualis nondū collam
ee repitur probabilius hmōi opi
nio fundata est alias malio
opusculo et nisi breuis repetamus

dicentes aliq̃ primo q̃ statuis ferm
thimis in ecia debet ee ctus et o
stant da oppoīnum tam em̃ no
fuisset sufficient ustinua q̃ subdi
i remanent semp exposi distri
mte pn̄ mort̄is in obediendo ul'
non obediendo suis superioribus ei
non poss eis constare sufficienter
q̃n superiores ins pdidissent m̄ pfi
dendo uel ipm̄ retinent Ita per
mde dicim̄ q̃nter q̃ unus ecc̄e
dignitat̄ uel alius non est funda
tus in sola sanitate q̃admodum
dixerut hēn qui notabantur
pauper in hybernio et alij similes
sunt dedunt bona ecclesiastica in dis
tributione xpi. q. Nunq̃ michi ect
certum in actibus Heraclius dic
nemo sit an odio uel amore dig
nus Ex eadem radice pate
at q̃ per pfidiam uel reprobacom̄
etiam non datur uel auferr
pace unitis ecc̄e dignitatis ha
iudas pfidus sint apl̄is et mul
in pdestinati erunt mai dignitate
de amplius q̃ unius ecc̄e dign
tat̄ non est fundatus in domo q̃
nunq̃ latentibus in ea quia de illis
constare non posset subditus n̄r
forte per uelationem et pserim si sit
dona que statim ipsa statim perdi
pnt q̃ diat̄ ppt̄ caracter indelibiles
positos semel hīn sunt et de q̃bus
psumptio fide pt̄ hēt sufficiens cer
titudo dum aq̃us rite suscipit sac̄
mentum impedimenta tales caracter
Addamus cursus q̃ sicut instis
sine caritate et in pmo motu pot
iuste dñari tempalit̄ et ee rex uel
princeps iusto titulo sic etiā pt̄ ee
epūs uel sacerdos et hoc sequitur ex po
tribus cont̄ pmagnationem aliquo
rum temporibus in anglia et ali
bi qui posuerunt omne dominium et
omem dignitatem fundari in gra
caritatis et sine ea nichil pt̄ ee
iustū neq̃ iuste ficti neq̃ possidei
q̃ unq̃ repugnat assertionibus sac̄
scripture in locis plurimis in quibus
ydolatri et pessimi homines et cybi
appellant reges ut Saul spūs et
Achaz unde et xpūs donat q̃ phari
zeis et regibus darentur obedia in
doctrina eorū dicit Super cathedrā
moysi sederunt scribe et pharizei q̃ dicit
fratres Dicamus igit̄ q̃ dig
nitates ecc̄e non fundant̄ in
de minori neq̃ in spe sed neq̃ in
caritate patet ex eisdem fundamen
Ita per inde sequitur plurimus q̃ defi
ciente fide in aliquo clarо non est
in eius ut moy pdidit pastore dig
nitatem quia nec fides et unio eius
fundamenti patet amplius q̃ ca
nones sacerdotes ponere ac summorum po
nificii Ducites hēticos et viandos
tamq̃ ethnicos et anathematizatos
ymo dicunt dum constat eos tales
esse et maxime per suam indebitam
aut ipm̄ plam confessionem et si
euidentia multiplicitas q̃ tales sint
eo facto deposita a dignitatibus et q̃
eas pōderent sine destitutione no
hēnt ex eisdem canonibus aut si
aliqin canones videantur hoc po
nare de notoriis et manifestis
hēnt q̃ sint eo facto deposita nisi
possent q̃ constat tales non requi
ri sessus meridiem ordinarij ad de
gradandū eos per suam diffini
tiua sint in omibus et non cōfes
sans opteret Dicamus ergo con
cludendo probabile q̃ sint humana dis
no dat ius et titulū ad ipsum dig
nitatem Si homo sit capax huius
cuiuscumq̃ dignitat̄ et si sit ba
ptizatus sit per humanam
destitutionē pdit illam possessionā
et non ab eo iuste sine sit hēticus
sine sit schismaticus et dū oppon̄t
q̃ hēticus non pt̄ ee membrum
ecc̄e q̃ilo nunq̃ pt̄ ee caput eius
ul' vicarius sumus ppōsitus et multa
in hanc sanam pūdentur q̃ ta
no ul' sibi fi bñ ppendatur omia
sint illa que fundant omēs erro
res de q̃bus p̄tatū est q̃ solus us
tus iuste dñatur uel est sacerdos
uel cōsecrat et in de sibi Note
nunc go sine processu longioi q̃

multe sunt cōgregationes mēbr
in corpe mystico eccie sunt diuise
sunt in eodem corpe vnitates vna
est vnitas caritatis et ista habē
tes caritatem dicuntur pā mēbra
eccie Alij qui nimis fideles sunt
vel ut pasa vel arida et emortua
mēbra vnde sunt pdītōes dñi sui
ner de familia eius hoc mō dici
possunt nec sunt digni panē quo
vescantur Alia est vnitas membrōr
nature sunt omes hoīes cōnec
tuntur in intellectu et in ratione
Alia est vnitas filii pmissionis
sarmentoꝝ et pcipue in vnitate
baptisti in quo carnaliter impiimur
In qua vnitate cōstituuntur oēs
qui baptisma recte suscepimt Ita
ubi fidem articulem nō hītuale
pdidissent et hoc vnde videtur
absolute sufficere ad hoc q aliquis
recte in pte eccie maneat caput
eccie quouscq; sunt per sinam dif
finitiua depositus Volo in pcia
duce q semp sit ad obediendum ma
li hēnio uel nō sibi resistendo aut
q sine appellatione ipōis dignita
tis honoraōis qui in ista sunt ca
tholici est posset ipā verus manēs
ipā hate cnam hyemi uel in mare
rubeū uel in mare denigri quato
mag posset obediā sibi ul' rectina
lis nomano denegari

Dena septima ostiario

Hostiariis non est vicarius
sponsus eccie recte pius
electus qui posset re cae vos
sacerdotes et epos et alia facē que
ordēm sui respiciunt m tali plem
nidine recepti absq; hoc q mari
deant ea que ferunt qz valida si
mire dño quibus petrant rpe
num principibus suis Si hoc attemp
tauit ostiarius ea que iurisdictionem pa
tam reppimit illa pōt dim valida
qua egerit talis qui dim pollatur
ab ecia et hoc mire seu approbatōe
tonus eccie uel predecessoꝝ pontifi
cum et concilioꝝ qualiū mstituōe
pcertim nisi alitide ex culpa sub
diton talia reddita fuerint Inde
da qua preparant in cōmne pōdet
hec cōsideāo multe dubitatiōnib9
que poterunt oriri diuīte hoc pes
nfero fisinate tam in collatōnibus
ordinū qui in dependentibus et col
latōnibus beneficioꝝ et similib9 ubi
faciliꝰ se expedit optimo qui gba
modo pōt in predcm cōsideatōe
qui ofa multum pdest msip cade
cōsideatiōe ad celiorem et expedi
tiorem cōmanone fisinare per
viam cessionis omissa quelibet dis
cussione facienda ꝛc

Dena octa ostiario

Hanseibilis est vicarius sponsi
eccie minoꝝ hēnis aut fis
matius cna ubi in casu
rpe nō est vacatio et mentaliter
talis assignemus fumati casu ali
quos cna psonas alsque simile
possent in ipm cadē duos tueme
mis turribus expssas Unus est
dum aliqs sustinet exercitationem
ulr ānui et matue sup matia fidi
ner videt Alius dum quatus cna
nidere rēnuit pstare inamentū
talis aliquis potit manē semper
verus fidelis Intri rpe famoꝝ here
ticus iur pstimpcōne Dampnabit
Texius assignatur casus Si no
re mortis nel alia passione motus
quis vocat negat ea q sunt fidei ner
possit aut velit sufficiēt se pur
gare Quartus casus ubi per
actus hēticales aut palatros ha
bentur pstumpto nchemens cōtra
aliquem talis ner ponit aut volet
sufficiēt se purgare dicitur aut
actus hēticales ul' palatia q sunt
contrarij de oppoīo actibus q̄bus
solet fieri pfessio fidei et religiois
xpiane et cultus diuini sunt est
genuflexio cna sarmento altaris
et ingressus templi et similia et
in hoc multum valet usus homi
nis thia signa nel thia assumenda
vñ si quis exhibet talia in hono
rem machomen nel ydolorum a

si oh ſis deteſtãcione ſacrãmenti
altris et templi dei et ſacris ymagi-
naciones et filia facẽt hẽri dẽt-
de hẽſi et volaria ſuſpẽcis et hõe nel
vehemẽt nel ẽmiter nel leuit ẽm
q̃ plures cause ſuſpicionũ aggrauãtes
et forcatores velenates cõmiterẽt
et hic dẽt longius ſermo de modo
accuſandi tales veram mãſuetore
q̃n ſ et q̃n non veũt iudicialiter
i maria fidei nel volare p̃fitendi
Caſus quintus tenetur ubi q̃s p
falſos teſtes accuſatur atq̃ cõmu-
nitur ſuũſſe relapſus in hẽſes iam
dampnatus ille plane dampnabit
et iuſte dampnabit per eccliam
q̃uc nõ iudicat de occultis ſed de
allegatis et probat per ſniam .
Sextus caſus maximus tũ quando
ubi q̃s ecia tem ſuſpicione nõn
de fide võis fuit ad iudicũ et ve
mire neglexerit ſeu contẽpſerit ant
forte nõ potuit de quarũ impoſi
ſit d̃ fugere non valebit Tũ em
ſũmus pontifex myſta probata
pñs poſſit iam dotmaliter q̃n in
dinaliter denũciari defert et aũ
ſarj totam cõitatẽ i maria
fidei et alios dñm non ẽpugna
re caſus iſtos et ſimiles impo
poſſe ẽpiri qui nrm̃ datus ẽ in
ſimitate ſunt d̃ Ap9 Experiemne
foſſam locamus

Deñanonia oſidano

Ineſcibilis eſt vanitas ſpon
ſus eccie per eccliam et
ſine culpa ſua q̃nis non
ſine cauſa tãgamus ſimiliter caſus
aliquos ubi tota eccia nel ꝑ
ſitho gñali ꝓtenetur et ꝓbacetur
per teſtes q̃ ꝑ̃ qui forte ẽ deten
tus mr ſacerdotes iam obijt et
cũ ecia non poſſit q̃modo diuinis
remanere ſine ꝑ̃ videt omno
q̃ mr caũ rotalis pont reare
nouũ ꝑ̃ et eam non poſſint de
duo ſimul videtur q̃ primus erit
de ſtimulis per omnia poſſit ecia
deſtrui ubi ronſtet de vera fide
ablata ſpes cẽt omiſſe redemdi Alr
caſus eſt ubi q̃s rite electus in ꝑ̃ef
fierẽtur ad muñ ꝑ̃ mdisponem
cõpalem ar ꝑ̃ cardinalem petiam
vſus rõis q̃ per omnia iam per
eum congregari dim ſane mẽs
erat expediẽt alr prudẽt altimo
ponifice Alter caſus eſt vbi p̃ elec-
tionem canonicam alicuius in ꝑ̃
per cardinales ipi cardinales ocs
morentur ꝑuiſũ poſſent elongẽ
ſua cameram publice ꝛſtat q̃
ecia nõ tenetur hinc recipe pro
ꝑ̃ et un poſſet ad electionem alius
procedere Alr caſus ſimilis ſupi-m
pon ubi nullomo cardinales ecia
vnieres poſſent fare fidem ſuffi
cientem de electione canonica facta
tra vnũ qualis caſus videtur de
et fuiſſe in ſiſmate pñ ſi vñ ꝑ̃
damr Et ido necẽſtate enis nõ
num inſtituat proceſſus habuos
onẽ illos contendentes et adiuſus
cardinales Alter caſus ꝑ̃ co
minꝰ errorem aut eſtimationem
ſubditoꝝ aut ꝛpetum malignam
gñalem de q̃bus non eſt ꝑſumẽdũ
q̃ ſi q̃ debeant obedientiam ꝑſ
tare tali qm ſint in ꝑ̃ rite elec
tus ni alr nomẽ eligendo parati
ſint ut forte ſi giren vellent ad vñ
tatem eccie redire dimo tollẽre
ꝑ̃ iam exis et nouus rite ano
mre recipiatur confirmat ymo
gñalis caſus illius inter poſitio
nem ĩmorentiũ et aliorũ mi-ſ
tarel qui dicunt hoẽm expſſe
profeſſum in religione poſſe ẽ
ordem dñe pro obediẽne magne
gentibus ad fidem cõuerſione tũ
non ſimile pro aliquo tali bo
no zelo et integra animate Caſus
alr ſeptimus dẽt vbi per mãdatum
et votum aliquis in ꝑ̃ rite elec
tus ſe ꝑ̃ ad reſſione obligaſſet
ſed differret hoc adimplẽ in ſta
datum ꝓplenum puncturum er
tali ſancto ꝑ̃ q̃ neq̃ mandatis
ſuis obligamur neq̃ vor quale

casum habere videmur i malis
demq; et si minus nõn in hac et
precem consideracione vix a mq̃
visi fuerint michi lom̃ expedi
ens est tangẽ ad inquisicionẽ d
lorũ qui in mirabilibus suis sc̃tis
omia pticulam et sufficient arbi
trantur cẽ densa

Decima q̃sidãco

Hui scribibus non est usq; ad
cõsummacionem sẽli viantis
sponsus ecclie qui aliquis
certus et unicus p̃sumatur et hoc
lege stare et p̃supposita mundi dura
cione longissima denuo oppm̃ nup
cia maneret impleta usq; ad con
summacionem sẽli nec suorũ grandet
integritate membrorũ et p̃sertim
membri principalis quo cũ concin
damus subaõ marah responderi
ad p̃dicta et ad alias considãcões
alibi notas super eadem mã et
dicamus primo q̃ hij repugnat or
dinacionẽ xp̃i et spõse sue rebelles
sunt qui pnã sustinans consummacionem
impedit modis pluribus quos studi
ant sue debent ad patrem p̃tinus
reducenda esse ut inules nec non
nos ut sibi reddatur sine pax per
reductionẽ vni obediẽne ad altare
dei per vim armatã nec per dissi
mem unitatẽ que non sunt proba
et salubriter speranda nec sufficit
dicere hominis p̃ xp̃m sufficiat
ut reddamur in eadem Nam his
vinculo ad xp̃m et si sit nimis nõ tñ
usquequaq; sufficiat ut mica stem
non p̃nuãdo quantum in nobis e
vinculũ altera ad vnitatem
sui meritis de quo constat certe Ad
dm̃ consequenter pro 2o corela
rio q̃ hij fallunt et fallant qui
p̃ affectionẽ qualemcũq; quodi
uel honoris uel amice cum altero
intendentes tendẽt impedire sua
cessionẽ pro implecione iuramentor
et votorũ suorũ et pacis datione
si nollent sua dilectionem ubi hoc age
rẽ uellent primo pessimi ipsi magis
ab sint amicis tanto amplius
debet hoc q̃ ut eorũ spiritus salutis
fiat et ut pareat omnibus q̃ non
zelo malo zelant sint eos aliqñ zelo
caritatis licet forte uel error.
uel deceptio pudorio pluralitatis age
dum minuente ponãt diuturnius
ptẽa pro tño corelario q̃ hij mihi
dei et spiritus sc̃i sint credendi est inspi
racione facti fuerunt quia ad con
gregacionem sac̃ concilij p̃ce celebra
di decreuerunt operam et p̃mptitudi
nem p̃stiterunt p̃sunt et p̃stabunt
ille orando ille exhortando h̃ p̃ceptẽ
do ille q̃rando et un de singulis i
peditores sicut mandi sunt
inter illos de quibus nec testimoniũ
quirei sunt detrimentor omnium qui spi
ritualiũ q mim rempublicam exhor sus
mate horrendo nascentur quaha vir
sufficiet tractatus gradus vel sum
mas nam quo patius est audire et
ecclesia qui sua congregacionem uel nol
let damp̃bilit uel damnabiliũ impe
diret hanc cõgregacionem pro finali
saluo sue pfectionis ad dm̃ quesiuit
in monte ver franne karolus qui
tus Ad hanc cẽ debet finalis i-so
lucio omnium qui de sustinate tuglint i
reperi apud deum primo ad opandi nec
minus a recepta si bñ capiat Diuinũ
ad extremũ pro q̃to corelario q̃ hij
qui sac̃m concilium p̃sumpserint constituciãt
sufficiẽtem habent autem deliberandi
duos extendentes aut suos cõplices
si noluerint care diuinum per hoc
concilium in recessione fanenda mihi
et de facto et iure et aliis inquisitoribus po
terunt p̃cedere ad electionem vni ter
minari q̃ tuus et indubitatus ab omia
ponit et debit repiri Etenim ubi no
omes obedire vellet sic electo q̃ mi
no est mdte p̃sumend Hec ergo
vigin rõsideãnes quoda ordine geo
metrico se sequentes que inter alios se
dem in quar qualibet in eadem
est primus ecclesiastica Modus
quoq; alios quatuor dudum duas
cene p̃cedit reddunt et con
sideraciones et hec qualem possint
affinare studiosioribus rogamus
mutuam sic eorũ iudicium qui vi

dernit Postulemus tandem ut
manifestibus sponsus ecclie xpūs vi
carnē certum et vincat nobis mstr
uiat ad ghiam nobis sit et nram
oim salutem p̄stante eodem q̄ est
bñdictus in secula sēlōr Amen

Incipit tractatus eiusdem liber
sm tē de celibatu siue castimonie de
rectum:

Dialogus apologeticus pro
celibatu celestiq̄ angelo
rum dicitur sunt Sophia et
natura. continet amor actus pn
cipalis. ptm investigat finē humane
condicōis qm nō est p̄ capalis ut
geniet sed ut felix vivat. Ratio
nādo concludit ipi nature q̄
castimas mālis nec dñi matrimonialis
sed eciam virginalis atq; vidualis.
in multis est laudabilis. Lector
hor idem dedicat de heresyta castima
te. quale nature discipli uel colne
rūt nec bñficauerūt nec q̄sulnerūt.
Quatinus p̄alter misit cū dim
nalem castitatem. qualis ipontur
castas uiris ulsorū ygenia mat
monij negatōe. aī dedicatōe ad
deum. cum celebri rebus sacis appli
catōe. ubi tandem manie pax est
aī sophia. Alloquimur in p̄mis So
phia eque et papia scenesis aut
thoa diat natura. quia ex ipsius
ne aūdam dialogi per egregiū
milrem dñi Emilianū Jazigiet
nomine edin̄ speraī mdiginan
tonē vobis castitatis sacerdoti amde
lahū ex constitutōe Nicem Con
cilij. Est igitur principiū illorum
sanctorū verbum euāgelij. Sophia

Quinti eunuchi qui seipsos
castrauerūt propter regnū
celoz. qui p̄t capē capiat ai
xvi. Ne nūmuraris igit adhuc
castitatem sororis natura. Cui sin
plus magē et dulc̄ nē possitur ho
verbum in grande pronū volun
tarie castrantis. Natura. Cum p̄
o sophia capē iubum ipsius q̄ nūm
vobis sēm pīs conuordare q̄m p̄a
mea ēstitutōe dicit legem talem
ne dim̄ iouī bis sed alīantibus ei
bus. nr crescēt et multiplicāmr.
nec dubiū qui per generationem. cres
cre ment et multiplicant. et re
plete terrā. hinc dicti est adiuti
pidus meis phis. q̄ sim ego nam
ra vis insita et rebus ex filibus
filia precans. Enumeroni ab quib
generat q̄nis multiplicat. q̄nis mūs
primo diuis legibus et q̄ p̄naīmōes
opponūr. Nonc siūr simile lignū
no pfens fructū greca iure male
dicti. Sophia. nomo putare soror
nanima. summus cui vmi pīs filie
qm deus est vincius. nō p̄tuncis.
mā tuā nrā. parē. differentioms
et sp̄ūs. in quo sic est et nonq̄ dis
sinus dissonus sit in lege et mentis
Natura. nequā mā prorsus arnue
rim. sed inde rapior in admiratōē
atq; fiet istud quod in diebus ur eum
mea lege sper in eman. weidate
laudabilis et ultronea castitate in
uchoris. qm tream replē no pōt
Sophia. vide ne sis tu et tui illoīs
de quibus magē mens ihūs xp̄ūs
unq̄ dens nus p̄misit. q̄ nō omēs
capiūr vbum istud. deinde sancta
distinctio de p̄fulin nō eunuchor
subiicit de ulcione. qm p̄ capere
capiat. forsitan et capē non potes
Natura. Cur illud non potes de
derecta. sacer mea ce ingenium.
Sophia. Ei ne ingenium teacq nos
ne. he discipula exhibe. et credula
pbe. Nam oī omēm qui dispē vult
redē. cena in nus discipulis q̄ nō
plus melioque sapiunt in multis
nu familiarem ingenij. Et nisi vo
mullo modo sim prorsus contra
uel aduersa. sed est vitus que super
gredimur veritatem. p̄ma tuitur

lumie fidei seu reuelacois desce
dentis a pe lumiu. Vt rei conspicede
sussiat hui lume naturale. Vnu alu
ter in dei mis indica qm in opibus
quaha sepius cognouisas ee effecta su
per vires natis vt q sol sient vr
go pepit. Rubus ideo magnu
nomen nomen mdicum ha. si
nullo pio capi valea quod nichil
quid oro nisi sile reluctu est et ponr
digiu ori meo Sophia bn spauc
ris. quere eu humili pmitte. non ai
nosi re pcepta. Conabor nbi on
dere concedat cui i ni lege. reh
tans ai nuarnomo. cassitatis ni
fendicare. grauc celebant Natura
gratu illud efferois mihi. Fac nbi
me discipula exhibeo. doalem. diate
queris Sophia. Et ne dum m pu
mis est ne nos ppie vocis ignoia
na seducat. quibus sic mtellexis hui
me pmo dine legis. Crescite et
multiplicamini. et replete terra Na
tura. mmii mlis. vt per copula
oiu maris et femie. qbus mse per
manicat per pagatoiu mdiduo
rum. Sophia. oz ne quispia
aliud attende ritra humanu. qd vone gno
tegi debet. Natura. quid vis atten
dam aliud. Sophia. est ne pcior
fimp alior hois qui ut vnat hic
m tereis et se per ge genacoiem
multiphret. Natura. si sit aliud tu
qmone nel edoce. Sophia. Pete pe
hs qui ignozato fine nus libet reu
mihi solui de eadem scia pt. dixe
rat magi discipli tuu. q si m exigen
na sumis cetera debent moderari.
Est em causa causaru. monens omis.
sinit essinentem in matalem et for
malem. Cum ergo sine sit rem p
causam cognoscere. sup est m hac
inquisicone nra ut pma ponsi
magi alieu non laboet. Natura
sup est cognosce. Sophia. Summa
m pmis a fine ppendu. prout sua
det discipulo tuus plato. et dicam.
q finis hois est cogmo mtrutina
et femino sumu bonu m vita ppetua.
Quid refugis. quid abhominam te sin
pot suadit. Venio te non capere
mortales fieri imortales. nec ter
renos in celestes comutari. Verum
tu deus me cois pt ra sm ritum
mi meisti sua dimina illustracone
reteuit. Respiranus aut ego sum
liaius mr ea tantu ignari sistitis
a te. que esse finem ppium hois ut
homo est discipuli tui quos dnus
phos posuerut. quem finem appel
lauerut felicitatem. Et ne grauis
per diuersa tot opiois vagabu
da perres. volo mi narrauis sua
illam que nbi probabilior estima
tur et vior. Natura suna ut
pens grauu his rondescensiom be
nuolam. Nam ad illa q sm sisn
pimpa. mo scande vires non suf
ficiut. Sophia. Quales sees mde
me dare. necq lumie sicq potes
fies. Dic interim de penu. Natu
ra. magnus mr meos cultor ar
ter a me eau semus varoiu de
uans haeret illar moze plurimoq
concluser et constituit. m ethicis su
is. felicitate hois in contemplacoe
pme cause. qm illa est opatio opti
me potentie homis. circa optu
obiectu sui. de hmr quid sopor. qd
optimu. quid platoma spauit de fi
ne hois sim p mpta referre. So
phia. Sin sufficit ad pns hor pmium
pro re qm agimus. vbis ar tis nu
mi per omia optimu est nil meisti
discipli. sed alioq nra magre non
voluit. definebat sibi creatia. q sala
per qua semp missus e ad vitatem.
non mihi qe te natura viam alte
ram. ppter a me dedit deus filius ho
minu. ut quatinus deducrem eos
ad illa felicitatis ac mq secat
ar. ad pm felicitat. etne supra
modu sublimior. q m xpus nr re
dendam per me meisti infallibili
reuelacoe fremauit. Natura sit
ra. quid valet eande iste truntus
ad rem pmo ppoitum de concordia
rastrum. enuncho. Sponte rastra
toru. rli mea lege multiphracone
filioru. quos vtiq grigie negiut

qui manē uolūt aut forte co gñ
nir cuiuscūq; uel astrari. pur ap
nos quos cēt ob uoiant copiam
videndi in genteni Sophia. Certe
per oēm modū rite p̄ssimus.
dum finē tue sagacitatis humane cō
dicionis. qua finis quibus oīb⁹
necessitate legis impetit. ad quē
nō aspirantes tota humani generis
deliret inuolucabilit. Sile de horib⁹
ut de iumentis et bestiis ferētes
iudiciū Natura. pergit vlr Sophia
Pergo deum ex cōfessis tuis. q laū
dabilis nedū in sed tibi nusq; nasci
tas esse debet. non dicam in omi
nibus et singulis. aliqn̄ parcit singul
sio sed in nōnullis nec paucis Na
tura. Miror si poncis hoc oīdere.
Sophia. oīdam nec dubites. desit
tu modo anida tenacie contra
dictionis p̄rina Natura dicit
respondeo.

Secundus actus p̄ncipalis

Sophia.

Nobis de asperitate loquitur ob
scp̄i ne fallat cāq nocuo ng
nosce tua desp̄tuc q̄n di
uisine condicioni aspernat. Est
ait castitas. virtus modestia pas
sionū p̄ns contaminibus. pura
verecundia voluptes. sint sobrie
tas ni delectatione gustus nabis
et potibus moderantur. hec ac leg
tuus her tota disputatoris motus stola
pelamat Natura. Nec reclamabo.
pge quo vadis Sophia Castitate
sic despectam et plumam q̄ sen et plant
duudim. Inmasitate morale. hec ex
cauet diuinalem. Et quidē de mo
rali qua nocet. p̄or est. secundo de
inde de hec ordine. postrema de diuali
tractabim⁹ Natura placet vt vis.
Sophia. Castitas modus quidam
dum certe medies virtutes constituti
medio. Est enī virtus humus clau⁹
et medio cōsistens quo ad nos. ut
sapiens mediabit. rectificatur vō
medium castitatis. ut nec excedat
castis. nec deficiat ira verecundie

Castitas

actus. sm sex circumstantias in genere
rali. que sunt prona locus tēr. temp⁹
modus. maria. ut fiat scitz. q̄ quē
oportet. et ea quod oportet talis ac
tus. Alioqn̄ laude cārebit. Circus quā
vbi. qn̄ nec quō certe debet. Natura
Pro quo plus michi qn̄ in ceteris
aiantibus. Cur nō homi. meceleg
instinctus p̄mi. nostris sufficit ut im
pleret re. sciat et repleat terram.
Sophia. Cur nō ita deus voluerit
q̄re deus omnia subiecit sub pedib⁹
hominis oues et boues. vniuersas insu
per et pecora campi. Volucres ce
li et pisces maris. et non ceteris am
malia terrestria. Si patet estimas
legem virtutis. Si plane datū est
ius nostri hominibus liberū arbitrium
quo reliqua careant omnia. Estant
liberū arbitrium familus regis et re
gnatibus qui liberū de regne nominis hinc
dominū accepit super irrationabilia
quelibet quasi villa sub libero. hinc
semenpm̄ per illud liberū arbitrium
regē debet. subdo e appetitus sui
sensualis ordinetur. cuius hinc illa
resurgit antea mediocritas debita
sinis actibus. hinc demando p plus
et minus debito mire micantur. Tu vo
natura p̄te solam subdeo pie sinio
regis et diuinis omnia que voluerit
him⁹moi. ne habet sibi quietam. Ac ne
demq; plus aggrue q̄n agant ne
nostris moribus emendabit
sinit. nec p̄ram qua regantur ro
nitum obtinet rationem. Postea ne
q̄ castitas neq; sobrietas nostre gene
ralitet virtus aliqua malis re
putatur inbrutis. ni forte per me
taphoricam locutionem. vt hinc
casta castus elephas et alibi pau
dens. leo fortis. magnitudo robusta no
minantur. Et ex opposito per silem
dem vitiosi superbus equus. astu
tus vulpes. vorax lupus. sitibundus
Natura. Audiuerto quedam ne
a meis fuit aliena principia. si nisi
per ueluti a longinquo quid mouit
odoro Sophia. Magis inolior onde

q̄ cnſtims ꝓtia non ubi ſemꝑ eſt
adiſa ¶ Catia · ymo ẽte inꝛta de
duchom nũ et deſpnom nulla mi
cnſtims ſimꝫ ner ỽbis aliq̄ moꝺis
cnſtimꝺa eſt cõꝛria ¶ Sophia · ter
re ſentis et cõcludis · vnde ſubmur
murꝛas ergo ſi ſint emunctꝫ qui ſe
mſtuerint ꝓter regnũ dei ¶ Ma
rina · Niſiquid mõ mire cõgitor de
mhbus · qm ſe vovs et ꝓ ſemper
ab oſſino gꝛiarioms abnegãt · nõne
penitꝫ in extremoꝛũ aliqꝺ · qm mag̃
agreſtes ut inſenſibiles omꝺãt
opacom veneree ꝛpuꝺil · nõne
ſubuertit ꝓpium ſemꝑ q̄ deſtruit ·
¶ Sophia · Quꝺ ſi palamꝛe ꝛeꝛeſſis
tius moſtꝛauiſſẽ tale aliquꝺ fieri
poſſe multis cꝛibus nũ nus legꝫ
et ỽnus · Quꝺ ſi videas eqnos ad
libiꝺmen ꝓmptiſſimos ex eqnoũ uſu
ꝺebilitaꝛi · quibus abſtinẽã tom lꝫ
ꝺat ſimt et nimlt alijs robuſt · et ꝛ
ꝛementi · uſꝰ in ſenectã et ſemũ
ado vis eſtimatiua ꝛa veneꝛeã fa
ſtiam quã abſtinẽa magꝝ leꝺit
q̄enda ſuꝛ · et ꝛurſus aliq̄ · quatinus
eſſinatiuꝫ ꝓſſius inadior · Tonc
ꝺis abſq̄ ſcꝛupulo · q̄ opus gꝛiaꝛo
mꝫ non eſt paſſim ab hominꝫ
eſcandã · niſi q̄n̄ oꝑteꝛet · et ubi op
tet · et ꝺe q̄bus · Im ꝛnſtem ꝛijs ¶ Ma
rina · Concedo ¶ Sophia · ꝺes igitur
oꝑteꝛ · equitas aꝺiſtaꝛũ cognitionẽ
tꝛiſtmaꝛell · ẽgles nũ ꝺiſcipuli ꝺꝛ
ꝓhiſſime tꝛaꝺiꝺeꝛũt · Et ſimulꝫ
oꝛꝛi ſupma pmã · et hqnꝺã con
ſpexeꝛit · viꝛatem · qma mo luce non
meo q̄ ſupꝛale eſt ſep̄ ꝛeꝛebant
mẽs mtntũ · ꝓꝛea ꝺiuſas m ſeꝛ
tas et ſaſinata pncꝑ ſint · quaꝛũ
mulꝛas tnus aguit · Aꝛ̄ ſuꝛ q̄ꝫ
mulieꝛũ ꝺuat · cẽbat · ee cõiug̃ in
ꝺiſſ · moze bꝛuno · quoꝛũꝺam aꝺalmi
neq̄ em̄ ſimt oma ꝛatis mꝛpate ꝛõ
ꝺicoms · ꝑ ſoꝛah quoꝺã ꝛõꝺonah
q̄ vimulo mas et femella ꝺuꝛgunt ·
ſimt m q̄ꝫbus plꝫbus ꝺ̄ ceꝛnẽ · eſt ·
ꝺicebant alij ꝺebere paſſim hoies
nun ſeminꝫ m publico miſteꝛ · veꝛ
mes mde q̄ꝫ · ꝛ · cmm pão nc
plures ceñ vinꝫ aut q̄ cõbina
tiõ non mde tolleꝛet quaſi nulpa
bilis · ꝙ ins honoꝛiꝫ legit nm mmꝫ
habens ꝺꝛ ꝺideꝛũt · nõ nulli form
mamõ ſplin nõ ſoluta · no ee pncꝫ ·
ymo nmdelit agi queſti ſimt cõ
gems hmanũ · ſi no heꝛt vn libẽ voꝛe
ꝓpõ · ſine nuꝑiaꝝ iuꝛia · queꝛẽdo ·
voluptatẽ · ¶ Leo de baꝛbaꝛis nanoi
bus ꝛecto ꝛõms indigo ꝛacẽbus ·
uel ꝓꝛ mdiſpõnem coꝛpis uꝛcoꝛ
mmis ꝛnãtuꝛ faꝛtus · uel ob puꝛ
ſiouem conſuetuꝺmẽ · ¶ non loqnoꝛ
ꝺe beſtialibus · non ꝺe melancholiꝛo
mille ſpẽbus · ſm ſubuerſione ꝛeth
indinj · Demꝫ nolo totam hꝛc et
mc̄ mateꝝiam que latiſſima eſt ꝺe
cnſtimate proſequi · Sans mihi ſiſt
ꝛentem illud attingẽ · ꝛa quoꝺ mꝛa
pnis ꝛollomano veꝛſamuꝛ et volumꝰ ·
quoꝺ ut fiat cõpendioſius cõuem
annus pꝛece m aliqua pone ul ꝛec
tiſſima uel ꝓdicatoꝛe · Thoqñ va
gaꝛ ꝑ oma ſatage hꝺus miſoꝝ
ſimꝰ ¶ Marina · Et nemam q̄ aſſen
ꝛio memoꝛ · ſponſiomb mee põ
ꝛib · diſcipula me ꝺoꝛlem non pꝛo
teꝛita ee velle ¶ Sophia · modeſte
fans ꝺamnaꝛ · ꝺarro ſeꝛmo mꝛiad
alios et pꝛo illis · m quoꝝ ẽ hꝛc
et mle mꝛa miſſio · ad ꝓpiamoꝛ ·
locmoꝛ · qm mllo ꝓcio ꝺapnat ꝛon
mgia lꝛna · ſed honoꝛat et colit ·
tꝛaꝺenteꝫ pꝛo velaꝺne ꝓatꝛis ge
neatme aꝛmſtannat · ſꝛ ꝺebitaꝝ
ꝓnubꝫ ille ubi nature ꝛon
foꝛmis · cõueſſus · Inſuꝑ ymo inf
fins eſt a ſupino ꝓcẽ nid ꝺeo qui
ſic mꝛeꝛ ꝑſonas · illas quas ipẽ ꝛõ
nixeꝛit exemplo ꝓmoꝛũ penni · ꝺans
mulieꝛẽ m adiutoꝛiũ viꝛi · ut ꝛeli
quat homo ꝓcm̄ et mꝛcm̄ et ad
hẽbit vꝛon ſue · Itaq̄ iam ſiũ ꝺuo
in ꝛarne vna ad opus cõmune filio
ꝛũ · ut ꝛeſmant et multiplicẽtuꝛ
et ꝛpleant ꝛram ¶ Marina · Et ſi
ſimt pluꝛime nanones neſcieꝛes

vel nō admittēdes relationē hm̄oī
sic narratā Nichilomin̄ nunc hijs
rūdi non reauso qr multiplicationi
gnīe hūam nō adnullāt videnī pon̄
honestatē rpūm̄ per sacra conjugij fede
ra castitatem Sophia honestant
ēte pagānoū filiozū reddūt eis vn
liozem qū vagus mercurius comm
binus dīna mente statim colligo no
nbi displabilem ee castitate cōjugij
limitibus astrictā eo q femina ē hm̄
moī castitas generalis qn̄ opt et nbi
oz nī rebus opondeāt Natura Nullo
pto distaret sed qualis me molestat
castitas mrelligo indeli qm se totā
emichinat et castrat que valeant oī
contubm quo fine prolificat nullo
talis est castitas illa quā noīant
vginitatem rpetua carnis mergen
tatem omīs expetem actus cōjugal
semper vennere gliatur alteram
dicit vidualem differētem m hoc
a virginitate qua iam expta est ve
nereos actus nō in cōjugio licite nī
laudabilis ext cōjugū michilomin̄
habet hī nī vginitate que nīgī gra
aom filiozū mundē velle Sophia dis
mirata supplicater triplex genus ars
natus moralis Cōjugalis stilz vir
ginalis atq vidualis extensa nōe
qualis exposita vidualem accipiens
nobis tū vo quemq de castitate cō
jugali nondum de virginali et vi
duali meū sensus Et hoc supra est
ut probemus hic axis est hic cardo
puncti disordie Natura Sic ee ō
redo Sophia teneam q̄ pmissa oia
promptius in cordia vememus Na
tura teneb̄imur Sophia Videro
tibi castis primos et apud multos
hoīes quibus nō pomeruit rpī cōjuga
libus vn cōmercijs nec de facto vel
de iure toto tempe vite sue conse
quēs est ut castitas in eis rpetua
cōtinēe a gliacione filiozū pma
neat Natura quis est Sophia aut
tū facilis est antecedens deducis
tibus moīb m gliali vnus est finis
aliud iur terq est ethico condicio
melioīb Et quidā hūt terminum
modū expatum post trabim̄
nunc de diebus primis pauca de tot
exemplis tanganuis Cunis mycen
mem fuisse negauit que si coīa assi
due ponit ut corpalis castrando eti
ualitudo et nālis fugiditas ut mens
reāno rpetua ut de fertus apte mu
neris Dic vicensa de femineis ob
staculis Natura nūq̄ istos nega
uerim casus quos nobis oculus mdi
cat sed qmd nobis de nālitate cumulo
q̄mur de bruta Sophia multum
per oriem modū quin facus et pollens
cōmus fiat de rpā nālitate vnitem
qn̄ defimenti pūt in meīti Pmr
sus ubi defuerit aliqn̄ nālitas hm̄oi
nālis que sanā dicat conēē pt alte
ra que iuris est qn̄ de iure non de
facto negatus omīs ab hoīe mare
uel femina quigitus assonato ar
gmde phisicano Exm in seruis
emptitijs quos mbē dn̄ vetant
Exm de pauperibus et egenis non
hūnbus unde tollerāt oneā cōjugij
nec plem quemeunq educat Exm
de lepsis pue nolentibus pgenem
sibi eis insinuandam gignere Exm
tā de fedis et turpibus tam visu
quā odoratu non satis tolleabiliter
in medomo cōuictu Exm de vi
dnis vtris et femis hūnbus pu
eros iam vir edurabiles ab eis ab
benolentia prudenti nolūt super
indurē copula maritalem qmd in
casibus omnibus istis et silibus ch
gatim castitas rpetua seu vginal
seu vidualis q̄dq̄n̄ mala q̄le pe
mittat hanc mdurat Nichilomin̄
ideo voluntaria dns pt atq̄ moā
tuer laudabilis qma voluntas in
diuina voluntas est quia deus nos
ondit Deus de paradiso mittit
mmare ne peccat posterius si
passim casus nuciuntur nomi
sensu etate qnibus pt ymo rōe
vocatio fieri sub actu gliacionis
ad tempus nisi magnū nisi ma
nus quis maxim Cui no pōt
hoc conuenī posse per tōt tēpus
vite habes igitur demostratum
ubi qua passim finis rpōnem Et
laudabilis sepe est ex circumstantijs

mstitus seu virginales seu vidual'
gr'iarum mag' vitam. Natura ne
gare nō valeo nisi mentē in pfes
sos negandō. Veritatem mea
ex mde nō tollunt querele sup vitis
quos a talibus impedimentis libe
ros qualia noīasti voluntas nes
cit que spontanea nisi penis obst
nata nel agressus vl' fraudis dire
dum est remouet ab actu p̄uaricandis
habēdū hoc est nūr de tribus ecclasticis
stemachabat ab ingressu cuiusq; mi
nistrorum consilij de premio talium reh
bant Sophia sensserant volun tū
vm tribulationibus anditis ad nuptias
duxerūt sequentes Subiungentur in
super racionales de castitate heroy
ca post naturalem p̄ius q̄m̄ de diuinali
qua ad finem tendes Verbum fiat
et benignola te dederis et attentam
et audiem Natura laudabilis videt
Inquit Terentius actus p̄ncipijs Sophia
Recorderis operet patris So
phia coniugue por actu con
clusit de fine conditionis humane
Nunquid ille est contemplo p̄ncipe
fin deductum Actus mei quidam
de felicitate politica et pernotata
quedā alia sed nō adiuta reddiderit
reponens eam in tranquillo quietu
dinis per se sufficiēt et in dispone
bona domus Sophia loquamur
interim De felicitate monastica seu
speculativa hoīs ut homo Ad quam
practica seu politica seu pronotam
ta eandem habet ordinari Nam
ra Age pur vis et si nr ita fanas
nō satis cognosco Sophia Agnoscos
Nam mirrogo si felicitas homis q̄
michi ei melius michi optabilis
michi honestius vtilius de habilis
est asq; nitur sepe melius per tas
tatem heroycam quam per copu
lam quiyalem castitas tales erit
p̄fecta seu amplectenda Jam enim
dictū est q̄ p̄ fin exigentia finis me
dia sunt amplecta que nulla p̄fec
tionis bonitatem si non ex fine que
admodū veritas nonnisi ois in spe
cialibus dependet ex p̄mis p̄n
cipijs Est enim finis p̄ncipium p̄m
m practice Natura velle exponere
res quo per nomen hero̅ce ac
tinuus intelligis ne profectus val
lat ignoro Sophia Recte cupio et
iam paulo ante rehīam mentionem
dū quo pro castitas nedū de facto
nel de iure poterat nugit' amplecti p
non paucos sed qd' hoc fiēt seu fieri
psuadet' conditionis dictio melioris
Et hic stamus pensanda diuersas
heroycam castitate ex diuersis max
ime primis ex fine felicitatis de hmi
ex clione continēte Virginales seu
vidiales ad semper nel pro semper
p̄pt adeptionem felicitatem hmi finis
possem dictis et exemplis antiqui
orum deducere Nichil prede plus ob
ee vitam nel acquende nel speculari
de pulcritudine de causis altissimis q̄m
voluptatem venerea q̄m tactu illi
corporum sine quo vivere cum liberis
habeī pt nisi forte et absurdum
tionis medicus vbi michi vigile mich
alius michil celeste mens quietata se
dederit furiose passioni nō similis
meditari Et vigilare si sensu adoles
cens nel tuo nel dulio minue nel
alterius quomode penia hmi finis
carentia consone p̄ximi felicitati
expescende ad quā conditus ē homo
nisi ponit consulto velle ingitur
mihi mentiendo hūanam hmi
nobilitatis rabiem nec retro
cet nec retardat aut deturbet ad al
ta tendentem Natura Recte mo
dico suades quemadmodum sunt et feh
citatem omnes hoies debe amplecti
sic pinde quales ponit fingentes esse
posse Sophia nec hoc formida
veris quia sicut nō omi Z heroycos
ee virginos et super eum honi condi
tione elevatos ita nec salue castos
existe p̄rea diar magi nr et dūs
qui p̄ncipe capiat non est emitten
da laus habitus nō habitui collauda
no studiosi formidādo ne serui ma
neat mihi nec p̄rea mechanicas ne
mo dedicus memoratur exemplis ra
ra sunt excelsa omia semper quoq;
vilium aut mediocrium maior erit nūs

ſuaſione optimorū nō exeamus ¶ Natura
Ar vō diſſimilis ne dicā impoſſibil eſt her heroyna nel horrida caſtitas ¶ Sophia Diſſimilis ſ fauor
ſed tendit i aduersa vnus diſſimilis
ſed apud plūmos adleſcentes et ado
leſcentulas mutatꝫ eſt Deinꝫ non
ego ſola cū meis ſed tm vniuersitem
heroycā poſuerūt quaſi ſūp hoīcꝫ
ſimilitm ſolitarijs bene cōſtitutꝫ
et contrario deprimit ſub hoīe in
pōta ſolitudo ſolitudo quippe nel
deus nel beſtia ¶ Natura Veruolo
dicti martiū ſed modānis venen
uſus qui apmos fit ad vnius et aut
ad ſolius adeptionē non pulcritudo
noſcomes intemperiem laudo ſed nā
p̄ſius vltiō approbare nolo ſ̄ter
ama ſed ſimilitudinē ymo et ꝑ
mei mutuā nūtatem ¶ Eamde ꝑtea
ſepe ſemen a ſuiſſime terre digeſtio
nis ego debitis ſuuasis illud corrū
ego meatus ei tenemētis adēpto
dēmꝫ mulcebrem modū de ſidrabile
ꝫ ſupra modum delectationem que ſo
lumne ſtimulat que ſi nō effluendo
ſedetur ledit et moleſtat ¶ Aut aliqñ
mortificat hic eſt omnī cōmunis amor
vmens omnia ¶ Equus vireginibus
mō omne adeo genus mutuis honestꝫ
ſeruilꝫ equorū ꝫ genus petendes
pictoꝫ volucres ſuſtinere ferocꝫ
venit amor omnibus vnus ¶ Heroyna
declaratiūs exaggereris quā libet
volubs nisi obtinebis ut impoſſibi
lis heroyna eſtimes iure putetur
apud hoīes ſuremue voluitat quos
amauit nō falsus inpiter ſed deꝰ
et quos aedens euexit ad etherea
virtus qua vnitem mei glauci di
uit atꝫ caltatem faſſus eſt ꝙpe
modū vnus vt ſum mqnd qa
non poſſim aliter ē cōmens inſi
dens det ¶ Et her ipm̄ eat ſapia ſu
ue tuꝰ eat uer domi adiū dim Na
tura quid nō nūc de mulieribus que
ſolis vtor legibus meis Sophia
negꝫ ſane leges tue dm̄nm ſecludat
amicitiā ſine que inerta platonis tm
verbi nullū rite fundatur exordiū
Nichilominꝰ agam tem primꝰ dnam
vnde fortaſſis tu ſimpleas tuꝫ m
uentur Natura expecto Sophia
faciliꝰ eſt apud hoīem ꝙm bona vo
luntate zelat caſtitatem illā ꝓpemā
quia mꝰpelatā ſine vitio nō odore
¶ Natura ꝓpe quid agis Sophia id
quod audis quod nil melius acqui
as cōſtimo duos hoīes vnū eqa
nimi alterū rehibem Commebit duo
rebus facilius ab ore voluptatis
illicite ſenſu delibato nī experienta
quā vrgeatis vtentur modeāte ſine
quarum ſpiendia maculat culpa
¶ Natura vellem certe illud proba
noibus cōfirmādū Sophia Diuinit
tiones ex cōfirmatione ſeptuplin ex
allinēte oblatione ex febrū ſtrīndē
ex pruritus curatione ex hymnoꝝ
deſinatione ex ionida conſuetudine
ex vnius aſſeratione Natum Nolo
moleris per ſingula ſed te ad pau
ra reſpice Sophia ſiet diſſicultas
continēdi facilitate ex pma gradina
vtute primate obtū appetitus hūc
delectabile vel diuerte qa mulcet vel
indirecte qua ſtimulat ſtimulatus
auſert tuꝰ rei ſignū eſt ꝙ pmagra
tione ceſſāte ſuper venereis amb
ceſſat et cor ꝙ impia nī appetitus
ꝓpinqui ſit m rationabilibꝰ quan
titatꝫ ꝓmus ad inuiriā fiat m
equus thamris et equibus hor ex
poſſit Virgilius tuus in georgicis
de muſcia equoꝝ ꝺerent ſe partim
ab equabus alendis ee tauſam
reddit nī experienta dicens Carpit
enī vires paulatim vitꝫ videndo
femina Natura Negari non poteſt
ſenſu repugnāte Sophia Tetem ā
tur ymaginationem vel attinatur ex
duobus vnū eſt obtū certius planū
le prepti viſu tactu nī audiu nī
enim olfactu hinc naſo forens equꝰ
viſe ſemp adhibit eque hinc mag
cum vnius apud athenas eſt ad
equus medio riaſi adimicto regni
ait valens qui equū ſuū ex materia
odoris eque noscit ꝓpe ad hymnum
alterū ymaginationis exactius
eſt humor ſeminalis q̄ercēs exti
qui ſi negetur ſimulat ut prima ſu
phabundans ar vapor coleſcibet igne

ausatq; p̄rigmē cū pres aias
nō nūs cēt gemales cūda vento
simꝰ p̄mittit rrcitat et vrit Na
tura volūt hoc et mgemant si
mus actor meus p̄mdens ne desi
tiū gagaroms per grīacom sin filiꝰ
languescāt nā ut cōmestio saluai
mdiuiduū sic spem carnis cōmxao
Sophia volūt cōfiteor sed ita vo
lunt mhoibus ut meū hm̄ modi
tacio sibi data regēt quod et effens
set ab oīs difficultate vebellionuꝰ
sine suo p̄mmis acatoī tanto re
bellasset Natura Trāscendat ter
assetao limites meos de pcō tali
p̄te quo repisti Sophia Nemo dub
tauit qm̄ rōingnanis hēat obm̄ pn̄
apatit et mgnter allinens gd̄ est
vere sua plusq; celebꝰ habe regīna
nir Natura qnꝰ hoc negat sed
pstō silē et tenedū per nsū ofor
legimus Sophia profecto est sed an
plus equo suctendat mflāmet et
ardeat mebet et abdicant videmt
rōingali dicat aīe Tanꝰ nis sūd
cū veme cbna mrat mgnis et ca
pnis que sit distantia nesciat dinot
me deus alissime quat mtempe
tānarū fedissimaau et ironeissaū
luliant vim quot flagina quot
rōmeche qnas nupe nephas que
dicē sepnis cruāt Tu nosti oīa
condnor oculoū celebs rebus ho
nestis mtendens et mtēnis nocte
decq; pcut auene miles qualeꝰ ish
pacitur aflāmardnes Natura
cessant hec passiones dū explentur
Sophia Si cessanerit ad mōtem nūm
pmmis adores irrūit qma hbidi
nis vsus nō sanat sed mtat mo
re febriliꝰ ardoiꝰ quem potus cq
mtat anget et aflāmat Sic p̄n
tinus m corpe saulpendo dū mori
videmur angustiur sic sons lachꝰ m
mitte singendo gmmatur qm di
missus accēt talios vsus ymmo
res et exitus Natura dic mgc
mam multe m rebus et modis
Senno demq; filem nbi de semis
hodie argumētationē sime velle
Sophia pure semis ac pmde cer
mis musas mōtmēte pnpnas
logius a celebe fidi qm̄ a gingato
que simt obm̄ alimens exnīb et
semen mtūs exhabūdanaa si
milāb et exm̄ q̄ens quod sch
be per sudores aut alie sine q̄ns
impidiane nihil deflunt exit aut
enanesit dūd p̄ nōsnendo vim
hiam habet e natura pterea Tue
to nius dn̄ assilit Optima mgnt
forma vinendi eligenda est quam
iocūdam reddit ofliendo Dimt qm
venereas voluptes ena frenter
rohibims aspnarentur nr vices nri
dignas nr nausea spm dates qm
nistato spū despte omīb caro aut
Vnus gregor meoīū Talis olim
me Augustinꝰ qm p̄ Ambrosij
sanū bm̄ p̄dicabat nō q̄ celibatus
simꝰ onesius sibi videbatur ar nes
nebam mqnd quales qua tasq; su
anitates senīet ipe bn̄ olenns cas
mat sua est si vita non teneo hijs
amedit vnū aharū edes ipis mat
vinētibus sonetas q̄ne longe simt
et pllicandme gingatoīū mra
ressano mordaaū celestis q̄sano
pbenens fe ngah tas sudiū hbeū
rellagnens nī toto seculo serū p̄ns
ego sophia ī alocutione redij sin
Finssim habet super se ingrim
xpī suane et lene pnsse fandes
ingū mulnplex et fervaū mūdi
non vlla pax sibi nutrendū studia
non odiosa rōmudaū sepe libe
rorū postremo loī esse nullū
mei et au super oneibus cōingi
opiosissime vehement pcenit p
none nr to immis qm laudes mee
vgmitat nec videmur et adnez
sus tommamū impnas equarem
rehiam ubi q̄rund ex hystoriis et
sentēnis veterū cum sacis litteris
exhaurire pōt mdixit Cuio sit ut
repentine mā qm̄ hmōi ī pmpm
non eyeant nec te lateat Natia
mallem laterent mecq; omēs q̄ pre
cepim mhoc q̄ tandem vgmitat
ī pbim reprobatoīū verū nupa
rarū nec defuerūt qui male q̄nd
ipī dim vinēt opponēūt Sophia

Quoniam autem sed videtur omnibus
suis et nuptias sacras esse de quibus hic
dicendum non est per singula Nam
ta si talis est omnis celibus condicio q
lem descripsi tolerabilem me non ne
go fore quadam proximum multitudi
nem dum pulcri aliorum intendent
quantum sufficiet gignendorum filiorum
ac vo de mille vix unu talem fine
mes amplius quia laudem fundis
heroyce canitans et fine quia para
rat ad contemplacoem altissime ve
ritat Quid de tot viris de tot ci
vibus elegantissimis et doctissimis vsq ad
pheae spm vnus quos sumus vro
res habuisse Sophia Non tollimus
omnem ab vxoratis cognacoem per
spicua vitatis uiam spaliter q liceret
in speculamine intellectu qualemcu
nel pola tuestigat amatos veritate
magis ut lucente quam ut redarguē
tem et rongentem mores pulsos
quos nonulla defecta arguerunt pp
terea tradit simul melius in gymnasiis et
gymnasiis exercitatis et obscuratis est insipi
ens cor eorum et in stultum sue deduc
ti sunt Danur altera regimine no
declatina nel illustraria sunt pre
dens sed in exprimendo consistens et
affectat quia nemo nouit nisi qui ac
cipit Et hoc si dicatur exoratus pro
fecto sic Dum vadit ab amplexibus
et russime fit quia nec nisi confer
tur pheae spus neq suauissimum
odor alle sapientissima commoditas qui
ego sapia confero sm normam meam
quod plus sumitur a sapore qui e gusta
no spus affectualis q a sapore qd
respuat melius potero si pauca simul
rebus et elegans pfectaq mul
to maiores sint certis paribus nup
tijs Dari qui sine detrimento se au
ferat Natura fones meos adiuuo
rum metes quemoma dm contingit dis
similatem causas mem quoq sentis
que dixi vix vnu nel vna de mille
reperi Si primo verius deli
compescoq dm arstrate in rebam
rebatorem rndo dum possibilem in
omi etate sexu gradu ordine qui
bus
difficilem multis iparn pdm Alio
qui prum sicut aut ad impossibile
tenebit viderint qm non reduc
di omnibus in quae nd vxorans de
nahuit pisa teneariaq dundia
none primoru ena ni miromo co
uictoru quos et quas Constat
frequenter multio scriptos per te
pus et tempa et dmndm tris vel
distaca loouu uel impedmeto mor
boru aut religionis sacramento clauos
si omine diuerib et nec posterur
no et relibes fuisse quae salem
poterit idem pmo pm ex adduc
cos vo si suspitatus finis permo
tricula separari damnas omes
regq ruina uiosq domestros pare
tes et alienos Integr regrediendi
est ad hanc vitatem qui sub vrib
impio et sensualib appetentib et
animalib exemplo dissuadente uel
inuitante mente in contentu no
obstante ad quod abstinendi valet
visio ypotice sm aliquos vel sm
alios sonantis quem dm physono
mia ispecta dicet physionom cor
ruptorem ee puerilis discipulos vo
lentes reuere in eis cognoscunt dicens
sum sed contrarios Natura modeste
cunctareq psuades sed quid de mi
tunime Dias vxoru Sophia no
lo putauit aliquis multitudinem
vxoru Dum ena legalis unius vi
rus esset libidinis igne furentem
feminem mandem exuere sed ne
dum a malis angelis doceat hoc spur
issima sanctimoniarum secta quos a
rorigidum sedissimo a reg natura
damnato masculorum coitibus
pluralitas vxoru no admit sed
ni peniat et subuenit Quid in
super de romanis scripserit Aplis
ne in pho Apple qui ipi poete
sin remouerit quid historiae nar
rauerint de multo hoc viae cog
nitu est Cito palam sit penetrabilis
siluorum plus rondendo fugiendo
q uitari qui vicinis habet pnde
castimus horrorat dm finem quem
expedit a nulle polhanidibus alie
quibus negq caret dominus sit ex
timor dei sit auxilij sui mapacor

Cam idarro licet decet et expedit
amplecti Natura Cur nō vinūtur
corpali astrictione qui mentalem
eligūt semare ꝑpetuā Time magis
nec in se pectarent non cupiscendo
femias nec eas in pnā trahent et
a suspitionis macula de consorcio
muheriū manent ūmunes Sophia
multū aliter sensit vnū de meis di
cens q̄ concupiscentia sexus adoles
centulā virginē apd
carnuti insuper dicitur amatoēs
cē mulieriū magnum veriū michi
posset a deo vera est sermo magerī
nrī q̄ ex rorde prodeūt adulteria
fornicationes q̄ repeat q̄uis corpa
Terenū nephas est ante ꝓa se cas
trando mundāe sicut et se ondere
ꝓpue dum non ciatur mde tonū
capitis sed debilitamur altercamur vi
tiamur vñ aūter alia passiones mor
bidas sustinemur et in membris tenras
necessitatis hor origines mea pbantur ex
emplū vel zelus nō ꝑfectus sectam castri
tatis se carne castrātis Natura
sund agimur igitur adhibitis simu
los carnis integri corpe simulata pa
ssionis mutilantur Sophia Ar
bitrū meis libere a' animore da
configet carnes cruū sagittis grē
potentibus ni cauboni virtutum
depulatoribus si quantur bona fide et
rorde remedia furoris huius que pri
ma sint et principiū matris orij q̄
vidit qui aut Oria si tollas que nu
pidinis aures Assit sobrietas fami
liaritas absit Natura non meū
est arguere mō generationē rohibē
na nuū est mentina ꝓuocare te
trasser ad alia si que super sunt
que post aliquātulū si vis pausationē
pausationem ꝓsequē seu exequere
Incipit Quartus actus principalis
Sophia:

An sanctis e natura pensatū
est Natura sanctis est Sophia
sermocinatus ergo quod sit
est Natura Termocinemur exspecto
Sophia Hactenus mansione ꝓpriam
versata est oratio mea ꝑ ꝓparationē
pro quarto hoc quin et ultimo est ar
tius potissimū intento nō suppressi
sunt rumuli cupiantes nec mir
Talnon supra non venit te regiones
oportet ubi de xpiano
moribus ac rebus agendū est qui
non ma tradicione sed mea per
deum et ex deo suspensi sunt rene
lationū sistepti Natura her mihi
michi familius erit quātō causam
una est ꝓsentissima optima et
suprema non dubito Est enim vox mea
apud omnes talem cē quā appellāt
deū de qua post magnificationem solle
nissima dixisse fertur Ar's menti
nuem te misisse puā fac mentis
plarentem demū que gens nō esse
ra que natū tam barbara que non
aliqua religionis ne teneatur Ar
vd quibus et qualis sit verus animus per
renelationem spalem aliter quā ex re
animis meis fateor supra me cē nō
ur būdinē venit me est Sophia da
te interim michi mecū fide rec
dens et melligas vnū xpiane re
ligionis vertere ruinū dei nri So
phia Natura q̄ recedo quare abi
relligentia dorendeū patear via
Sophia Collombinus q̄ principū
Direndeū ubi dictorū finis fuit
Istum quippe legem cē diuinam
ut supinū mitionū vulgatur principis
supra Tradit alle magnus di
tunus Areopagita dionisius que
ꝑdimus di maculis meū sent et
extulit dixinus de heroyca castita
te quia nō adiisum tibi nec possibi
lem mōstrauimus Natura mōstrasti
confiteor Sophia cōiungitur hinc
in assensu castimus diuinalis pur
mozalem heroycam sibi s.
castitatem Natura Castimus her
dinalis qualis est et quid sup ad
dit edisse Sophia Fire pere et
quidā ex finis confidatione regnos
reg Nam mālis castimus habet
ꝓximū finem se continē ꝑm dramē

franiora voleñ estimare Respi
re quesp trabes ingetes defertuñ ꝛ
oculis atq; collimones sedissiaꝫ
omibus mbris grauiom vasa
ail Sed qma nō aptē probrum
ꝓbro dicunt ad illud rndeo quod
quelꝫ amauīs an sapiēior fuit
xpūs filius ꝑ nona qm̄ pē m veteꝛi
lege Eadem recte m̄ ꝓfus eadē
sunt sapiā que ad profectū durit
impfectū puersaꝝ ad pfiones
eratem timorē amorē et spūs libe
tatem Porro tui nō inpiꝰ nisa
ꝛdonbus veris legis quata superꝫ
alios stans qm̄ rationē impone
batur Actuario vxorē non nisi vir
gine nō mi semel et vnā non
repudiatā nō sordidā phas erant
accipē Vanbant nb vxoꝛs quolibet
ampleꝛi tempe vias sue sub mo
ꝛe mīmanone Di moiebat uxor
madolescēa cōmiēdi nimias mīū
bebat Et qm̄ assidue uri sacdotes
sacꝛs occupantur mīsteriis quod di
mmꝫ qm̄ ut comma pollcat mīsi
tate vacant legem dei qua ab oꝛ
plis oꝛe ꝛquirit ꝛher aut lex sit ꝛ
manulata ē ꝑmanulatū speculaꝛꝫ
dꝛoꝛemꝫ vult Et sic grecoꝝ
xpianoꝝ apponit q nuḡū fortassis
ideo pnan sunt illa qua ꝓdin sanct
legis pina et m varios iam supra
modū ꝛorenit errores dissonos
vereꝫ pietati Quid apud eos
vigent adhuc calogeri monachi
ꝛclibes sub regula magni ꝓris
Basilij Quos fere solos de clero
ꝑplus habet ni ꝓno huc attendat q
mīstri grauē velate fuit per cle
noīū non hēditariā ut olim sue
ssionū Debent mīsi per hbiōnē
qm̄ olim a sclāri seruitute vinc
debent rursus mīe familiai nūꝫ
& postmodū dedituꝫ mmꝫ anēme seu
rapme thesaurizāe volenti pro
filys et filiabus mīstar Inde qm̄
mō pro nepotibꝰ quos vnus po
n filiabus datos a demomo loro
filioꝝ quos deus sibi traxerat ab
cārīas quibꝰ logebant Attēde
queso quēad modū hēr ta que sunt
electo hbīas varrano fundat ꝛona
bilitatem celibatus ꝑpetu sacdoꝝ
nūto q nullus ad votū sinud ner
ad sacdoniū cogitur nullus ante
distrctōnis annos dum ē arbiter
sui nullus q non anphate duo sine
quo nichil fiarē possum q votū suū
possit implē tm̄mō bona volun
tas assit ni grā ner a desit nl obes
sit arbitrium Et si raduī aliqm ꝑ
to est per priuam sublenator de q
dem Ne glieris a do magfiaꝫ
multitudine homī quid melior est
vnus timens deū q̄m mille filij im
pij maxīe si timor sit cōmunibus cāe
cōmenti nullꝫ nō est rondigna pon
derano que diligēs mūdinam ꝑter
gram̄ laborū habet animū regem
deū Adde q vīginitas implet celū
fecunditas carnalis mūdū Demū
nūm Adā polluas mīsmēb quomō
modeāam cē debē puerū multi
tudinē qd a nonnullis ampiꝰ quā
necandi sint simplicit q practicasse
grecos cōmenū aliqn mīsmiat vn
rectius mtelligitur et homū pars
grauiom nō mīta alnoibus Sol
uitur pmde quedā tua apposicio
de vīginē qd nō medium tenet sed
extremū Tener vnaꝫ medii qne
ad nos q̄m abstinet et q̄m oportet et
vbi oportet omī cōsuetudinē quan
tate ponsam̄ put sapiēs indicabit
Cōmodum expectare me soror ra
tiua sollertiet admonens prehibam
salubꝰ prudm est sanum cē vo
de bīnāys vinēm q̄bus si da
rentur vxores si liberi nascentur
quos post eoꝝ mortem suos pas
teret vxores et filios nō successor
m bñ fino qd sibi vix sufficiat Ho
alius fino ea sinaht et ita mendi
citate vilescūt ut media fame
q̄ pereut Attento q sacdotes m̄
ri sibi solis vix vnc sanc hūt

Quid si familia addat̃ superbiosa
Namra poam rec o sophia vis igi
tur ut simꝰ omiꝰ duro rozde vis
cibus cogelare sine apassione sine
pietate p̃ea silenno tuarũ thea
trũ pharisaeoꝝ legũ triumph
tare super nim̃. Sophia volo q̃
dem hi pari sedere tu mecũ promso
nem implebꝭ a domodam Namia
que mulcta mgra consolatorem
quis taas fieret opum malis tur
bata sum vide mala tãta sublimis
creature que mir cladibus et pesti
lenciis deperit Hinc bellis horridis
acta rozunt nim̃ per no vsum ul
abusum vinus gñaue prozsus
naturalissime denegt et pfecte
quasi sacrilegiũ rosimur et aresist
Sophia Desuper est pudicꝰ super
omia deus rois michi habig par
et rector sperandi de mia sua nos
topie non est mis petendi eius
subsidiũ querendi prosequendi Dei
de primes pplorum dum erut cong
gan nr̃ pulpe suo vicio dei abra
ham gnoscendi erut orandi rotes
tandi ferre psidiũ rebus lapsis ho
minũ defecta rehibere deformata
reformare nolanni tra tor pugis
obstacula nõ assentia deo gloriam
nõ ecclie religioni devozem gpter
na que tue ministri exhortatione quo
rũ vnũ est minima vocentiũ mar
me adolescentiũ multiphariaꝝ ill
terii exhibꝫma votoꝝ sine fructu
legitime proles effractio Imꝑ
fectionis sanctiũ me q̃ constituendis
abholanda subsisig Namra Cur
nõ addins tollendi ce vobis a sac
dono nr̃ sit ei nõ sit ei dicta et esse
riali nel mistrabili societate conexi
quodd sit de mõnis Sophia O si
sten vis monedo tota reformare o
quasi nõ pecent vocati sed ner re
fert mano ope si vobis necquiñ sita
nexũ cenaclir sacdono postqꝫ ina
dinertum est sibi vt omis illud sisti
nens nedũ vocat sed vobis exam
plicmꝰ et mrõnii Demens ia
contractu nõ mis q̃ i monachis
sed ner plus habet dispensabilitat
vnũ q̃ alterũ insi q̃ facta monacho
de sponsacõne desint ce mõnchis q̃
sanis mipotat tri vota de sua rõne
Sacdon vo concessa dispensacõne vob
sacdos nr̃ manet Ac vo non hic ver
sanir reformacio pncipalis sed p alia
media quaria nitr et hic apire nõ
est consiliũ hoc dicmꝰ is q̃ de duobus
malis minꝰ est in rõmẽtes tollere
sacdotes qm̃ multos hic Dimrabimr
bonis sic vnm̃ spe malis mlis ad
eccliarum salutem nolarm̃ in sacmen
toꝝ ministracõne quod olim figura
tũ est in pastu helye per corvos mã
bus portatum migredi figuraliter Non
expectet aliquis q̃ ira dñe mis
ricordie tota possit sedari nec
gravi q̃ plures pacis vinosozes et
mrimoniozũ quos m̃ latent et bone
nir hamq̃ gemma puritissima nulo
ces castimr Cunis sit si plures
mie certina custodiant in celibatu
castimoniam ihabitã q̃ si vidi vingo
matrimonialem integre coservasset
Cunis timens et de multis desideri
bilibus fanhr̃ ce tomalr̃ abstinere
q̃m vsũ moderari vidit hoc epinꝰ
assertor voluptuꝰ q̃ vere Bene
ra dicat vir dueꝫ fieri nõ dimagis
adiacendi sed nupdinanbꝰ denahe
dum Cumulir̃ mõnibus cinsmo
di vis voluptuose vine nõ volup
tatibus adjacendi sed nupdinanbꝰ
et cõpiscendi denahendi adeo
nel diuturnel voluptuosi fieri
nõ in cellaribus sint est sed intra
nos q̃q̃ non humana pfimpnae
regimir cellia sed spis sc̃ diuino
ne prur omia temporis hãt finir
cellia primitꝰ sine dotacõne tem
pahi quahr̃ posmodi per filiaꝫ
tũ et alios pessimos spiꝰ suis
large dedit Dir aliq̃ per quem
vob cellia vt in antiqua lege mr
per celibes in nona Concludꝰ
tandem nos inter ea contentos
ce debere cmedioꝝ posmodo
quaria qualiterq̃ tenginꝰ nr

tranquille conversiterq; maneam⁹
sereno nexu mite nanira nr sophia Nanira fiat pr̃a vra.

Explicat Tractatus Sophie. et incipit per modū dyalogi inter exhibam eius uxorē Venerabilis magri Johis Gerson Cancellarij parisien⁹.

Sequit Tractatus de non esu carnium apud Carthus. ordīm.

Grandis et mira nobis est Johannis comneā et pbē tas recitata cū dicit̄ est locustas et mel silueste ede bat. Jz hoztē solent de franki abstinentia qui voluptatibus deditum quoz deus venter est et pbetas aberis austeritas malpat. Ex sina vsimitate vinosa i malicia traditā consuetudie alienā vitā menetes. mdicat misabile ee a supsticiosis aut mdiscreti attenuare corpora dnos ieiunijs Concessis insup nibis quos deus mqmit treuit ad ad pspendū rīs grauū actione vident nō vtētes non adimit aut rapuit qm lex sit qm salubs bus et expedita et qe bona con suetudine qm sanctis et rōnida red reddantur de noxijs sobrietas qui animā apl̄o castigant corpus suū. et et in seruitute redigit &c. de mū mū corpalibus remmo vina. cōp̄mit mist mentē elevat vtutes. asserit tunt et pmia Subinde ista ē. infa infamis palma vitioz et extrema trema quoz̄idam rīmosoz̄ impu denissimaq; pusillus sra pollucre mundari bn acta et q minutū nō put aut nolūt ea detestari hmr blā dimr miqmam sibi si de sidate rō fingeit probre aliqd di rone bn

vniēs mfames suas promeleit et alienę vite reprobanoz̄ sua laude et solamen arbitrat̄ Exprim⁹ hanc mentalia hoīm mfamantiū i multi tum nominatim erga venerabiles pres et frēs de ordine Carthus apud quos reperim⁹ simbi i cellis q̄m vestigij relinquit pdicāda ia pstor̄ prim denono admirabil' fer nor et sua ppe modū incredibilis continentia Hos nempe Carthus exagitat̄ nonnūq; alij imbuti sapia trena ali et dya dicētes cui tutem denegare sibiipis pternum m mfunte poias esu carniū vox ita vox plane carni est qui sustinēbant ad ollas carnū egipti fastidito ma na dr̄m Subijt itaq; plures ani mū de hoc aliqd sibē ut temptare fingitas esse et contra sibi lata me dulcius pstrutari id q̄ dissi tem au fert mpūn mā Nunc tande occa sione supta ex rotextu prius hoīs qui de abstinēa loquit bn̄ Johannes bapte conabit idipm pare terminis ingenij mei absolute quide et breuit qm vitus hoc est et inuet̄ michi me lius q̄dam modū breuitate mirāmur solus qui saleb⁹ libroz̄ magno ope eius obūbrat ipa q̄q; et si stant veritatem potius ch illustret. et expediat Erit igit̄ triplex genus vna diuīe crisalis due sphēres diffi nodis tangent et euoluēt hec di fines papae et summi duc sine vna de mysi natura extreme alia de mu mutandis et abstinentia vite et prima q̄ pt rōnabile modum Carthus ee lex gralis ul' statutū ut nullus fr̄ illius ordinis comedat vmq; carnes imo et si petat q; nō sibi ministretur Et ad hmōi obiua nom sub est disciplina grem rōnī hās gressores mstrum Ista ēclusio nō obstat rad̄n pfate leg ul' sta tuti q; dabilis ē mstis in quo fr̄ carthi ea ani professus obligaret̄ vesti

carnibus et alijs p̄ ministrāc̄ tenē
mr Ga concilio Abbatena vite
corpalis aut sanitas debilitā non
auferēt vacāt tem plene legē aut sa
nā Guadet p̄ medicinā p̄ma q
quā nō sic haberet q̄ualit̄ ordinasse nul
lomō sanandū est q̄ per tantum
tempus usū per trecētos āños et
amplius ēcl̄ie fuisset lex nr̄ p̄dō
Earth̄ p̄mulgata nl̄ sanata inter
quos tot hactenus floruerūt sūme
religiōis et eximie discretōis vri
Imuire nullū canonico et dīno non
mediocriter mstrum negāt̄ misuper
tolleādsset istud ecclā Alioquī de
disset ecclia laqueum suis hactbus
et filijs quo parto sit quis eos dap
nabilit̄ eruasse stuisset neq; nl eos
ab errōe Domouisset Alioquī pre
terea nō laudassent vitā ralīm sīm
mi vri quadmodū decuerūt et ar
rispectissimū Einardus ad frēs
de monte dei scribens eos collaudasse
reprimit primo et ad abstinerā multā
minxasse obiectūs frēs mhorren
das illis frigoribus magne Earthu
sic manēres pursuis p̄ directum sic
ar hanī est vm nl̄ plurībus p̄ totā
vitā a carnīm esu prorsus abstinere
quī ma plām fecerūt laudabilit̄ et
condie fraūt Et aplūs sāns inuit
dicens q̄ si esca scandalizat fratrem nō
manducabo carnes mēnī q̄ non
potuisset hanc repleri potuit egrē
reprehensibile ferri lex nl̄ statuit q̄
tunc illud hūmi magr̄ ferīnabitur
quī usu debuit nl abstāc quo mīs
istud facī sibi existat Ceterū lex illa
rationabilis recipienda est que religiosi
quemt que disciplīne congruit et q̄
salutī profuit quēadmodū dr̄ Timor
et dilect̄ ysidorus Sed lex illis de nūgi
comedendo carnes est hmōi quā
experientia dōcta dampnat est Etenī sub
hac lege et hmōi ea religiosi vri et
disciplinati et de salute sua vigilantes
solicite usq; ad senectā bonā et ple
nā dierū Johannes Isaia et reliqui
plurīs mlōris alīs plūmis ubi con
tinentur usus carnīm ad sanitatē
Demq; constat eos mitissimos et cū
quorū epistolis et hēmitis hēche he
brei et johīs baptiste aliorūq; sctōr
primū peregrinū olim degentiū mr
quos gens refert p̄ mensā v. ad
eustachiū nō solū carnes sed cetera
aliaq; edulia largissima erat Pro
quibus hmōi corroborationē fecerūt ea
omnia que de sobrietate et abstinen
tia scripserūt doctōres mitholm que
prima sunt valde necessaria hīs misera
legat jōannes mho contra somma
nū ubi ex venustissimis gentilium
historiis sobrietatē stabilit videat
idem m vinis primū et messianus
in suis collationibus et mstrmoribus
Et p̄ primū erit q̄ hic strōnum primū
primo vigrum ac mulieris abstinen
cia sint et in sanitate et in infir
mitate constant mmlī hēremus
de vetīs panis q̄ in vita q̄ odit
egritudine sibi p̄suadēi nō potuit ut
primo medico vtēntur proinde dis
cretōes aborū refellit Bonel
go sup cantica et multis in hoc mo
dū reluctēr sunt a sīs et celebreme
dispuīā Demq; vitas hmōi omīs
et sequentiū deductione velut et
nubū obiectorū expulsione magr̄
elucescet Jura quidē vim suppōit
q̄ dabilis est casus in quo fr̄ Earth̄
ena professus obligāetur vesci car
nibus et alijs sibi ministrāc̄ tene
tur Superadditur ad hoc q̄ istud no
obstat rōnī legis a nobis pro
batur suppōm in nūi nūmat et
recte quē dabilis est casus mistr
mutat ubi medico expto in
dicū et q̄stia frēs mīsanat et
aliorū mīstrantiū sibi dictabunt
q̄ ipē egrotus absq; dicto medicī
sed nō admittitur per esū carnīm
et edendo carnes q̄ malefecit Ver
sans et videtur ad negandū possibi
litatem nr̄imat hmōi crīme illū
qd̄ fecisse quida medicorū magr̄
Arnoldus de villa nova pro dissolu

none dubietat ꝓpoſite aut emm
q̄ me ḡnidme quahbet arabih ha
benda hiñdim radimale ſuſſinent
reſtamaī ꝑt per vitella oiorum
abſtī eſu carniū reāſino hec enaſio
nō nſq̄q̄ ſuffat ner diſſimulat ra
dicem euellat ſhabit ꝑtaq̄ q̄ hiſtrieb
de quo ſcripto oñem ab hoiabimur
aliū ynlem nbi ꝑter aureos ā mb
carū et ꝑſertim faſhdiet vitella ouo
rū ita ut q̄medē illa ſalubrit mſi
abſtī vomitu nō valeat Sed m ne
conteniſſa ā alnp̄e nūa ī logio ꝓce
dat dabo aſſi poſſibilē valde ubi aq̄s
tanth er ſanḡ corpe moienr abſtī ī
medio mſi carnibus vn conſennat
virtū ſi deductus ſit ī manḡ nrīno2ū
ubi nl ex neḡna uel aliūde nl alid
ſibi ꝓmitteret offeri ad veſcendum
ꝑter carnes Cruendum eſt ḡ nr
m hoc nl ſibi ꝓhī nūat extreme on
tm moī Tanth comedē teneb nr
carnes Et ſi ſic hēnt nrē Si di
cat aḡms q̄ ponus eligē hēbit mon
ſtrē dicē emdē oppebit ex q̄tu q̄
mſerpī manḡ inet et eiī ſumiet
ocaſione Juxta illd vulgatū m aug
Paſce fame moientem ſi nō paueſti
occidiſti n ad ſe mīḡ q̄ ad alios ꝓ
cepti hoc extendim ꝓtēa cōſne
aut rōſtmo ḡnalis eccle de nō cō
medere carnes m die veniḡ nō
obligāt ad ſm obſeruatiom ī aūbus
ꝓribus eē me naturē ꝓmo nec
exnſaret aliq̄ ab hoiadio qm cum
poſſet ſalnāl vitā per eſū carniū
ſe nl aliū ſponsa nce moī ꝓmittēt
abſtinēdo ſcelus nī ſemper caſum
gradis ſcandali m fide de quo dicī
poſtea Porro de vob ſilē ī aḡmh
Eſt aut fundamēti radimale ꝑſare
rōms m hoc qm a lege dīna nulla
lex aut obligano pue hūana pōt
abſoluē nl exapē ā mſtrie q̄ non
obſeruent Sed hr eſt lex dīna nō oc
cidas a q̄ lege nō le finiſſe ꝑ ad ad
dīnū ims fm exceptōem ꝑta q̄ p. obſ
uatione rouſh mb aut obligatoris

pue hūane ſiue mentis ca niſi
di hēt et ſe moī finē fm et vide
reduſtis ab aliis aliq̄s qui vouit nō
egredi inde aliquē m extrema ne
ceſſitate ſiuma aut ꝓcul morbis ſi nō
exeat et ſuccurat nī poſſit ꝓco ſpe
dīnabit q̄to magis ſi finet m ar lo
cli nūat ſuſtinere ꝯtemnerit
ꝓinde rōfinano coīū que dā ſunt
ſimm ex hoc q̄ nulla oſtitio vnī
cāmtem ꝑt robur optime qui ler
pro cāmate ſemp ſtuit dim bñ ſer
uit q̄ Finis ꝓcepti et plenitudo le
gis ſm apm Eſt vo vnī cāmtem
et m deūotem exim vḡit ſe ul alū
dimittē moī modis tribs qm ex
cōceſſione dīna hamis ad priam
pater eximis Demḡ ꝓcepti mſeo
ris ſeu āſtinno ꝓudicare poſſet ꝓ
cepto ſuperiore dei videl rubent ne
quis ſe ꝓmat q̄d̄ falſū ſic mat
neino Obiect forte aliq̄s de martha
beis q̄ ꝓius elegerūt horrendam
mortem ꝓcul q̄m carnibus ſuillis
veſci Vide de quibuſdā aliis ī ver
et nouo teſtō q̄ nl ad ex vīus
nl ad emtrand dā īuriā nl ꝓ ms
trate ſnāda aut m vilem ymmo
ut ſapiēs ſemetipſos ꝓemeret Sed
ad multa ī vtū ꝓdest aug. diffiſe
ꝓmo de amte dei Cuius ſīna final
eſt q̄ ſi ex ēuelacōe ā ſpāh ī ſimitu
dei diſpēſante habet em de q̄ ꝓtāre
vite et mort nō ꝑt quiſq̄ manus
ſibi iniēt Tiē q̄nus de naſtr ſer
nāda ſpāhor eſt diſſimis q̄ nāgetur
mſius De marhabeis mſiue tāha
raao q̄m lex dīna ipōs tunc obliga
bat nō cōmedere carnes porcinas
ſcō faciendū eſt q̄ tunc mortē q̄m
eſū talem ēbunt elegē nō em mal
greditā eſt lex dei pro corpalis vite
ſalnacōne Demḡ eſt mūr vbi lega
lis obſtnacio talis ceſſat Demḡ pe
tēa ip ſurgit vbi nō oſeruat obligano
nī ex rōſnem ne pure hūana Intel
ligite vigilāter q̄ dico de oſuem ne
pure hūana Fiunt em cotidie leges

de malefacto bz omdis sed non sf sm
hiane ymo fundam̃ntum pñc et
auctoritat robur sortitur a lege di
uina iubente ut p̃ his sinis tollat
malū de medio et membr̃ quod sanū
dampnat abstindatur Nolo ni dicere
q̃ mdices possint p̃ quolibet pñō
ad arbitriū sūm hrent̃ mortē shamie
aut shamiā mflyḡe sicut de sacrile
gio mere simplr dedunt quidā doctor
Deinde lex dina hz non formabe
tis non pumabis et filia prepta
Idcirco ḡ tumq̃ posset aḡmꝰ pro
lōgare vitā suā per formatiōm a
pncipiū nullus ad thā gentie dē
ret Dz mstabit rursus alīḡs et
dicet q̃ omīa vota et omīs leges
de q̃bus loq̃mur hūdantur m lege
dina m hor stilz Fedce altissimo
vota nra et hūlane mstituōes filia
auīte plan Date qui vos audit me
audit ꝛc et intellī q̃ dicit frate ꝛc
Ꝓdente q̃ mribus vows a legib⁹
poīs ista semper excepao sub in
telligī mst vbi vont dei sup̃ioris
pcepti aliꝰ finis est cōtras multi
plicet Inde cū sit consiliū illud
m pncipi voto minua dcrenī q̃ si
aḡmd vonī sibi desit alīd lex in
bēnr ab hōibus absq; expssione
omī tñ expssa vl' mplicita vtrāq;
nabilē maīestā et nō tolleran
dam lex et vonī contineāt quo
pacto sit Etm cuilibet pñt casꝰ qui
legem dei mstin obsuand ne viola
rent Pur supponit declarem esse
sanū admiror illud q̃d m hac 2a q̃c
sippom dicebant dabilem ee casū
m quo se Carthusiēs ena professis obli
gāchur vesti carmelitis et alīs sibi
mistrāe tenēnr Et ille casus est
nūmans extreme seu per mfinita
tem seu per tempꝰ aut loc aut
trāmdis ꝓpriū tatem obligēt
Ista m nūitas quo pacto possit for
san non semp obligare ad vtendū
carmelitis pcessum m casū grandis
scandali sequentis q̃ declarabit De
clarēmus ea q̃ dicta sunt supra ille casꝰ
nūmans extreme nō obligāt vō h
legis nl' statuti Carthusiēs de nō vendo
carnes pro quo ememorandū ē q̃
ad hoc multū vonī expssim habent
Dz est dūtaxat q̃dam ordiāo seu
mstitutio pōnua ne hor quis cetꝰ
psumat aste mpcāe q̃ si sciāt subtrahe
bit disciplina ordinis et trās pēs
illic expssas sustinebit Et ita fuit
ꝛ olim mstitutū apud quosdā alios
ordines ut apud fres pōnatores sub
pena carceris refrēnte quodā anepi
tado vnū era quod pñs dissimulabat per
fratrē et qd papine causat apud nos
multos scrupulū fateor magis q̃ nō
casus m ordine pdicto exaplē ne
q̃ casus mfinitat neq; alīs nūmā
bs extreme q̃ extrepno si fra finisset
apponent plures digni orisne q̃
nunc m ordine talem oblanāt Dz
vīdeo q̃ exceptionē hāt addē necēs
optunt pmo nec congruū sint q̃ nō
oporteat ordinē pmo q̃m lex na
turalis et dina sufficiant exaplē
Vlīḡ non leges omēs tam cēt ꝛ
q̃ dīne dine q̃nus feriātur vnꝰ
sustinuit nī excepō ponat a pho m
Dunr et ex carū dē ispectioē cognos
cunt Illa vō exceptionem q̃ ad lege
subtīḡ nulla ē nūitas sed nar eā
dem expssio exq̃runr adhuc est vō
qua mmeū hor plenāq; cēt ipos
sē et plenāq; simplicū ꝓpr̃ inūosam
aut firmā pticularū cōtinuacōē
emergentū vacuitatem Pmissis
excepāo que sufficiant dat mellī
q̃ aut alīde sanū q̃nus nō eyet
expm Dic est de casu extreme nūitat
respū legat aut nō stringēs de qua
loq̃mur talis q̃ppe his exceptiōa
lege dina et nāli q̃ sufficiāt debet
tñ cēt per silogismē ad alias le
ges q̃rtas ubi sileāt intelligunr
exceptiones Insuper quilibet ena
par dorms m posse et debē facere
ēa m stringēs pūtem q̃nq; q̃ḡ
q̃libē tacta sit dūmodo illa q̃ sub

intelligenda est exceptionem per expressa vel negatiue excludat Dicem dicet
constitutionis illa que nullo casu est nu-
mis nominatis exceptis habet quemcumque
carnes sub moderamine pro nostrorum
fratrum sanitatum ipsam ab iniquitate
uel pena defendere Sed ita non est do-
nec textus institutionis quem inferius
ubi nostra obligatio fertur sub pena pri-
mitiue Si uero sub pena disciplice
ordinis nostri casus talis nominatur ex
presse excluditur Intendam igitur eadem
cum aliis prelatis vicariis meis
quid agent vbi in defectu alicuius uel
tante infirmitatis plures carnes ad-
esse decreuerunt quo omnes huius
absque omni scrupulo pusillanimitate se mori-
turos Audite narrationem con-
tingit quidam ex fratribus suis dum equitaret
in tantam semel famem et sitim in-
cidit quod de sanguine equi sui bibit ne
periret Aliud quippe quo uiuere sustinere
uel habuit delatum fuit hoc ad
relatum fratres attendentes quod legem non hic Eiusdem
absque dispendio alicuius pene uel culpe
inponi suscepimus maxime cum sustinere
ter constare potest omnibus de natura
sua Aliquin fortassis subtraxisset
disciplice ordini non quod ex culpa
ipsa sed ad eiusdem scandalum alio-
rum ne hereditatem et ex hac demerces alii
traxissent remedendi carnes pro
hibuit exercuisset a se hic illa dis-
ciplina hinc et inde tollerando
quadmodum senuit doctores de illo qui
per ecclesiam consuetudinem regitur habi
tare in illa quod ad vitium non est
vestra sua legitima quibus ita deinceps
cetera quae non de oculis sed de ma
nifesto determinat Casus alibi expressus
est Dicitur quod non est quisquis ignorans
inocenter carnibus pro esu carnium
aut carnibus dem ministratione disciplinae
ordinis ad alterum terminum et regule
immola re subiacere Ait uero Dicet ali
quis Cur non expressus est et
exceptus casus iste nimirum exi-
mius dominus et reputo quod illi fieri
non optent ut probant quod nec ro
gentium fiunt apud eos ut dicitur Sen
sus est hoc quod prouenit ad ma
lum quemcumque mihi uano et freno ro
stringantur vix eadem pati quin ef
fundat et effrenes fiat dimittit
pauula eis aliquantum minula libe
re aut freni eis tantisper laxantur
fiunt quod festum occasione sumpsimus ex
alia materia dicetur Omnes enim de
nostris simus licet ut committat ali-
quem si casus aliquis finisset insti
tutione presumam recessus esse de re
medendo carnes formidando enim ne
paulatim successibus grauibus magis
dilatum finisset et extensa humanum
licet et tandem plus ad uolup tem quam
necessitatem deseruisset Domini hic de
liberunt aliquis legis et experientia ref
te defendimur Tertia postremo ad
quam possim quod abbreuiando uite corpus
aut sanitatis debilitando non tollit
rationabilem pausare legis aut sta
tuta Non penitus mutuo tractando
hec arbitror et declarando quemadmo
dum unum est agere mutua sine tempa
tia sine pausa per quam et magnus
abbreuiat homo uitam suam aut mi-
nuat debilitare minuit Secun
do nimium quod meretricibus homi
nibus nauta ostimentum prodigum ca
nis sine non ferat dicere et immedia
te super eo quod est abbreuiare uitam
suam ullo corpus negligendo facere
tamquam sine pausa aut quod non
fiat pro sine prohibito et negan
quemadmodum multi deputatorum et for
tunas suas sic non valemus ferre
legentium et ut sepulturam exerce re
simulabat Inhor siquidem cum clerus
gunter penam et per legem meritu
dhonestantur hic habet quod veri
tas domini illud thomas sencca quod non re
fert signum per immoderatam abstine
nam se paulatim minuat aut
subito huius permissis pro quod assig-

nim est hrere sñt plezñq; abbzema
re vñā sñā mvariis ocmparōnibus
sñdiis et arnbus Ad oppositam ei
assrnonm sequnt̄r absmrdi tes inñe
mr̄ quas illa nō mediocr̄ est qđ qm
libet tenēt̄r vanē studio medicine
aut mediconū cōtiis atq; regnnīb⁹
gnē vn debēt Quāc sic constat nē
pe qđ ex ignozāria mediāaū p̄ser
uanndū ab mf̄mitate et conf̄ma
nndū sanitat̄ Ex omissione m
siper medicinalis regnnīs nrcu
nnis m rebzas cgnidnes et vite
abbzeuiatē mnerem⁹ Pinsius q̄h
bet obligdemur desistē ab opibus
et arnbus ex q̄bus pueniat cōiter
debilitaōnes in cōpe et einsde coz
rupne velonor subcq̄ntur p̄sertim dū
tempa sint ī tenipata et ex gelu m
mo nel estu ferindo distrafiat ar
monīā debite sanitat̄ Quid p mde
dic certe agnola olē terīā opulo
pasce gregem vnde nnator vna colh
gere Pnral falaē senū nl̄ segetes
Quipor legnciom explē desisteret
Et ita passim m omīb⁹ hnj⁹ modi
penalibus opibus et debite valitu
dni non parū adūs valebit azgu hi
Cetenū posino ita q̄emp̄ret occ
dnntes q̄ delirat ar p̄nosis ahnne
ns nō occurrūt morb⁹ paupm Di
semp mois omnibus hnr̄ et possibi
hbue sirsanas m se nl̄ alnjs de nece
sitate fnāda nel eglndo petkenda
Porro Quī dubīm ee p̄t qm mlta
ris exatnao phīma sceū acnmulet
igmoda nūc mpō belh appanānt
ī tempozijs aut castris aut sub dno
temū mpō hostih ostnctu Quis ne
get m hijs abbzemāc multiple vna
rotpalem Quid enīem labōes esth
frigoā famem sitim nuras vigilias
et vulnea Quī rpā ee plerūq; vi
ta fidinus exhgnnt Quis nī dixe
rit ḡr̄ her repelh ēges a nnīnād
et alios rei pub̄ce rtores tāp̄ īnste
agāt et m scipōs manū tināt Dei
q̄ de rpis mīaculis q̄ dicat̄ sunt
nr̄ posinom adhsc̄ites Requb⁹
aut flatus mpig⁹ extremos mrrit
meator ad mās p̄mare pauprem
fingens per pira per ignes Quis
nō vidat q̄ tam ipi qm alijs inua
biles her et filia ¶ agendo panen
dogi vñā abbzeuiāt Quis nesciat
q̄ cgnidnibus varijs atterūtur
Et adh⁹ vñ mtemperata solnmo
mīamus mgnioda pro quib⁹ adi
pisceudis fnandis aut ēmpandis
non dico mf̄mitatē sed vite pnulo
et morī libenter exponīm Con
cludamus igit̄ azgnentes a nūori ad
mai⁹ q̄ pro bonis p̄nalibus acqre
dis sanādis aut restaurādis ul̄
pro malis deyellendis non est quo
libet alterīm ul̄ nr̄ō le filia ppen
Quīnobzemp̄ cartinus p̄t subiri
regnla ul̄ stanto ad nn⁹ mchisoi⁹
obstnacom sequt̄ q̄nq; abbzeuiato
vite rotpalis aut debilitano sam
nas meneris Sed oponet forte
scrupulosior aq̄s et q̄zere Dih
eat medicīnā cīno ffnere si pnce
rea ī eniāns rempalibus exannis
fas sit q̄libīq; et quocunq; tempo
q̄sumere Et si sic dīat̄ simt dic
nim finisse vidē p̄t hirebit cuilbz
absq; timcāte ul̄ pnō et absq; n
no tempādi deum omnibus se pnn
cipijs morboīū et mozt īgnndi obtem
pare ¶ sīnd vō nūdīn quisq; dixit
Pndeam⁹ Dicētes q̄ in p̄nn mā sit
et m rebus omnibus obsnare vo
uemt̄ quibus Illud phīam a the
renio q̄ memēnīt ne hō mnis
qđ ozamus plus exhsit mquiens
Est modus m rebus sunt tli dem
q̄ fines vlr̄ quos amag; neq; tm
consistē recti hoc dixit phūs de
sp̄bus vntutem ee īmedio nō qm
dem mdusibili sed nr̄a lanndi
ne put est signū ad sagitta At
vō q̄nam⁹ ampiens sit medī hō
si q̄sq; vtinā pgat mq̄ē p̄ndet
p me idē phūs q̄ medīm illd est q̄
ad nos et nr̄ sapiēs nidimbit

neqt em̄ ꝑtrahꝫ sub gñali r̄gula
nel arte non m tlē medm̄ idcro
virtus qua mlta gigmt expiēn
cerim̄ qm̄ ars sola tlē medm̄ con
uenit et qua attendit ꝑmula est
ꝑmissaꝝ omiū clarius et ph
dus equatur q̄q̄ ars et doctrina nl'
in assignt ꝑmodum rem virtus
cxistit q̄entibus debitat igitur
nobis ꝑmū visimasse id qđ assig
tum est et ondisse q medm̄ sobrie
tatis et abstinēe mꝑpotu nrō
non sit indicabile a sapiēte q oīb
debilitato corpis et oīe distinen
tiuꝰ seu male valitudis cuiꝰ
si velimꝰ ad bona spualia bona
vnim̄ postq̄m lorum finꝰ de bo
nis spualib⁹ tractabilis ubi lēge
mꝰ videnr excusabil' pro arti
sione eoꝝd abbreuiatꝰ q̄m tal
ibus vite corpalis q̄niemꝰ ign
alīq̄s radices cās nl' rōnes spua
les ꝑpꝝ quas humi e vite hui⁹ moi
bundꝰ detinemꝰ subire nl' pat et
primo qđ ad obediēd deo Deinde
ad sanitatē pro pmo Finis pro
uniamie cal̄no ꝑximo Tertium
pro euitatione grauis scandali per
to ad acquirendū virtutes nisi nl'm
alio et ad extremū pro extirpatōe
vitioꝝ et crimiū ad sp̄m subiectōe
Constat em̄ quo ad p̄m q obedia
ꝑtinere impare ut homo subeat
mortem corpalem pro fide sustine
da exemplo martiꝝ uel ubi dī
hoc velaret quadmodū de sapiōne
et alijs multi sentiūt aug. p̄ dei
tate dei habet em̄ deus vite et
mortis impiū addo ad hoc q enam
ubi nō obligarētur alīq̄s sapiēs pro
dere qm̄ qui ad nerem qm̄ xpi
anus est possetm̄ in ratiū publice
tyrannoꝝ a spūbus se pūtare et
spontanee mortē irrere attestaꝝ
nem et laudem fidei sue sic emm
plures e nūc hereticis fecisse narrat

qm̄ nl' nō cesserit ꝑceptoribus uel
eos cū posuisset nulla vi a se repule
rit ut sāt legio a demoniaq̄ vitate est
tur et furentibus nlī publicauerit
Attamen nīa est hoc loco confidāto
pudaretū ministraziū et vnitio spi
tus doctis qm̄ et ubi hoc fieri sat
existat si eū hoc fieri semp liceret
nec fugisset xp̄s nec discipulis
cum vos ꝑcuti sitis in via nun
tate fugite malia ꝛc Et ratio sic
et sc̄ptis tra accōmodanor est sanctar
no tuaq̄ et mīa sepe inberet mlta
fieri pcepte abbre nem vite sequn ꝑ
spiaū est videm̄ hoc in instina so
uensi et pūna pub̄ta nam tranibus
q̄ malis vindictaū et pūno mm
modis nisis per famē sitim indi
tatem nuaū vbera et cruū ēfu
sionē mac pesti et feruōre et per
silia hoīe solia ꝑo pcis emorumb⁹
in foro ena pūali crebro tingūtur
in foro publico rondiaū est Et q̄s
m dubiū tuorat q̄m treatu tas pū
nom̄ afflictiones deuota voluta
te susmpe et susceptas ꝑo sanctitate
do mstine et deo de pcis laudabili
tollerāe Est quoūdam optimo deo
tempnato uiste ad mortē per suspen
dū per aurem aut famē q ꝑ abs
q̄ delicto scribi fugē si mihi obstat ena
sionis sue aut̄ oppo m nō mutabili
ter tradit alij dicētes q̄ manē te
nur ne violet ausuā et rem publi
cam in se laū Nichilo mīꝰ quodcūq
se hēat vitas de obligne ad vnum
istoꝝ uel alteū neminē dubitare
arbitror qui xpianatus aliq̄s tal'
ad extremū supplicium possit meritorie
nō fugē num patet exitus hb' per neg
ligentiā custodū et potest ulī subie
et expectare sanam qua sua se meri
tum et a misso audire sententiam Sed
et videri posset nō ee pcatus impo
babile hoīem ēmentissimū posse adu
dimi ut serpēs pse pūaret quem
admodū per alios insipientes sit sue

per mortem sine per [illegible] ecclia
Ex hac consideratione forensis et pub
lice iustice rationabile colligit. Iusti
ficatio religionis catholice primo et alio
modo. Cum enim non possit ali
quis proximum suorum et flagitio
sorum constitui qui decreverint morte
eternam primo et templum si pub
licarentur. Cum magis non possit
talem vite rigorem a suo indue
re cetu nisi professus est impositum
tollere de aut assumpsisse suscipe qui qui
multorum mundi videat se virtutum
et infirmantibus fatigande. Le
gatur Thoes hemina mont
nan qui clamavit dixit mihi gra
dus sancte misticae in quo de primato
quis refert profecto stipenda et
forte magis emenda nobis qui
mundi super voluntas carere
quondam deum sibi plane vole
mus. Ex horum prospectione sedula
liquet quia rationabile sit pro primo
rubis cathus mundo cenedus
primo et pro instanti quia deo satisfan
dum de pacis ypsius ut alienis pro
tempore mysterie ne cenedus mor
publici primat ille purgatorius
ignis uel uehemens. Terna ra
tionis assignamus amantem erga
primum proximum causas sup natis
minatis esse xpi. qui prima mea
mine et languores nros ipse por
tauit. Dic venerabil' et sanctus pau
linus nolane urbis episcopus pro sino
vidue dura hominum barbarorum
sponte subiit. Dic venerabilis sanctus
ieronimus pro ozanno moriturus semet pro
duxit mortis discrimini. Dic denique
fieri olim et nunc in ecclia cotidie
consuevimus. Nam et ob hanc precipue
rationem sunt religiones instituende
ad satisfaciendum pro pacis fi
delibus et spabit omni. Cur nem
pe in sinum plangentium sic alii in
sinum aeternorum. Iuxta valetudinem
domorum et officiorum corporis et mo
rum quibus distribuunt spiritus sanctus prout
vult. Si hic est igitur sicut fas est
primo inter magna proveniri de
bitis sanctitatem in corpore primo
sustinere habebit magis quam vitam
minor etiam breviare laudamur
impatiens illius instituta et mentis
que pro filio ad exercendum amborum
oculorum adinditum omnibus vinculis sal
uationem in filio ipsius alios omnium
suorum iactura redemit. Tollan
dam postremo illud amoris par
et vinculi insigne apud phos ubi
amores vitiosissimus pro alieno
rationabat oculum bere et simile de
virgine quadam annocheria. et
milite tractat ambrosius de la
uacrem. Cur go careat primo
ipsi cathus. Cur non magnis attol
lentur laudibus super eorum cete
qui a ypsius quia pacis immunes et
expurgati michaelem seruit super
se tenia retorum in abstinentis et in
firmitatibus plenus et quodammo
do aram sua pro aliis ponit. Col
laudada profecto sunt oblationes
eorum opprobrio digni presertim si ea
sunt nam quedam ipsemus est cohibend
in aliis in uitare quod sibi esse
debet officium exercere filii semetipos
in libris abstinendis erfino dino
ratur pro salute fidelium et diuina pla
catione promenda et adiis piantibus
debellandi nam anna diuorum sat
semma planetus et lacrime tace
re in quia cone possimus cum sed
nem scandali. Paqua non dicam ma
la valitudo sed ipsa cura proprii sub
euida est nonnulli. Audiamus apli
Si esca mat scandalizat fratrem me
um non manducabo carnes mea in
Si hinc alias poenis in eternum
fumus nam mare eorum volatus per
mittat eis volatilibus non aliis a
bis vesci nuch nos subibit prius
mortem tibi fameli qui rome
dat in scandalis sine fidei apud pa
lateas aut apud fratres christianos sim

plures fios

plures si ex hoc esu pau scandalu
pbabilit formidetur puto isuper
apli mag ad cautionem scandali
pusillorum qui ad ppij corpis refec
tionem assp exisse cum dixit Cas
tigo corpus meu et in seruitutem
redigo dnr hoc agis paule nem
q cu aliis pdicauero ipe reprobus
inuenar Nolo dicat and tibi mei
iste pleno ventre de rebus pdi
cat iste replem bursa aut archa
auro et argento et vestib plu
mus quo rugah tale nobis libeat
liter et in mentore priuare sua
dere conatur ac decius est p m ru
ret scripm Videt hic migri et frigs
qui in ma est amphor vite austeri
tas in pdicab platus et curatis
qui malis et si non ob aliud ob
hoc tm qma aliqui meffiunt reddit
verbum suu aut oblocutiones a sab
bis pascuntur nec exalsant pectus
ch'us edomita seruat carnem
sua aut si abinde para vite cur'
dispendiu extimescat Tradum
mus nr ad rem q tractat rdem
hmoi Dic aqua earth vir pro
batus mylia cyrnidine costitutus
a qua libabitur et no alr si carn
bus vtatur et stat hoc ipe seu per
uelationem seu p medium finalem
attestationem seu qua tle est sue di
uine conscie Audiat mythonius
quadmodu visile est q ex comestioe
sua frebus alis ul pnes ul absentes
ad quos fama volauit scandalizabit
hir ni qz m phoni est ni qz non
sufficient erunt infirm de tali exe
me nutrit sine demq temptabit
nr vehement ad ex'm istu assimie
sibi minues m nobis ena pret et
ext nutritem extremu formida
bit p inde vir hmoi no abstr
rone ne ruptor ordis lapatus tan
dem fiditus euanescat neq re
medij bonis hcatur que ro qa m
mru semel lapsa religio ut ex
pn sperauit mich aut vie reparari
pt nouu fanli a fundamento
rondetur prit quehbet sup hoc
canu reddet alena sua multare
chgom que ab rico sume disciplie
fuerat Si p licentia et lata rones
primus modius demceps macies
in hanc tandem esse nem cotue
rit ut michi plus abstineat a stla
ribus nulla m silencio preuenies
me esse carnu in aliis discipulis dmi
tas inemur ita quod ut apud ml'
tos stupor sit si ai professionis sue
et vota integrate et statu salutis ta
les vie semet arbitrentur Sed reli
quiens alios sibi ipis quo si earth'
ille que loquim teneat aut salte
nre possit m casu nro a carnibus
du tua pie exoptat reuoluit et
formidat estimo plane nemiem
sane intelligentiu vnde dubitam
qu hoc possit et plures spero dubi
tos fore q ad hoc pro scandali
vitando ne ligatur Dignu plus est
aia pxim qm corpus pximu a esu
cruato plures igitur estimade simi
ter aie pures et future imo tota
earth' religio tota sentias totaq
disciplina ut quid gbatus vir pro
modicis vite chgnijs m alia vehi
nolit p nigris tle chgiom sue di
rimen affiret vt quid pterea pro
restauratione mebn petit et
paulo post necessario desiit tonsu
rotpus misticu in retis sanctoibus
mebris detrimenti patiatur cruo
daret toti vite florem pro fribus ipe
qui tanta cupiditate pcupisa egrum
et mandata sum corum nocumento ven
ire conatur no est ad extremu fidus
miles et strenuus ille qui plagis fu
gas stauim refouet aut sanat querit
nim ton sm exactus ve ordinatione
ve precio ul strage pnio ete glorio
sus ille confessor martinus non fers
set magnu in hac re stupulu qui
suadentes corpus in vltio agone con
stratu stramentis molliorib vesto

Submde videamꝰ exp̃t assẽtrem
magi audiũ vnũ e carthusʒ vnũ
plane cõstissimũ q̃ plures nimiõ
morerẽtur aut egrotarẽtur ꝙ cor-
si carmbꝰ vrẽtur Causã addebat
quia vigilie et ieiunia et q̃es cetꝝ
q̃ hmõi denocãtus cẽnea digeſ
nom impediũt et ita reuditatem
quãdam in stocho dẽtigerent Ad
do alia q̃ vix aut raro tẽpant̃
et sobrie mr̃ hyer grue vtinam ita
vsarentur Nam cur ob aĩ sapies
vnus medicꝰ dixit plures ocasiõ
agula q̃ gladio qd̃ si nõ dicẽt mi
expiẽ loquẽte cognoscãt Cur ab
unde p̃cta ẽligiosi et rurales
a carnibus ymo et a vino et a re
tis gule blãdientibus abstinẽ longe
fatu senectã in nã sepꝰ attingunt
q̃ alii volumiose et opulenter tah
bus enim p̃ponderãt sno ille que
aiam reppiunt causa q̃s dyximus ut
defendant sobrietas Tũ ita logi
dum fuit ẽtibus qui carnalia p̃
ferũt ita eorũ mãdatum sibi mẽ
ri dorere debuimꝰ qui abstinentiõz
viuendi aiam obtinere pro cuiusq̃
sua vita fecimus et o deꝰ bone q̃
to melius nos et prudentius
sua vocãtate et iglutie mactant
suffocant et enecant q̃m ẽmulti
esse inu sapiẽtes nõ multa est ma
teria et sim ꝑpetrem virgila
am libi multos esse vinos vinum
sompnos q̃ sepehũt postremo quid
eradicato vinosam libidinẽ in
sepꝰ fluentiũ fieri suadet q̃n non
nulli occasiõm luxurie ꝑstabat alys
sua pulchritudo sepiꝰ lacerãtur in
fame aut ni sims pudicis ingẽtibus
exules aufugerũt Vulgata est
Joseph historia nemon budum bruz
di tangi filium regnis est insuper
vinus sacrum pani qui ut elatiõm
ex suis ẽminibus insurgentem rom
pescet in aia magnus a deo ꝓbꝰ
obtinuit ut demoniace pas passiõ
corpus suu iacẽt Non exagemur
dicamus in mã hac latissima de
abstinẽcia virtutũ et cautissione
vitioꝝ Brelganus suo ad vnũe
vnum castratus et gonem q̃nem
velim clausũ claue reddamus Ille
ab aduersarijs si vouẽ hreat ꝓpetuam
castitatẽ non ita ꝓpudẽt despiũt
ut hoc negent nõ negabũt insuper
qui dubius sit casus nãtur extre
me quo ni a manu aliq̃ ni ꝑter
habilitanda obstem illo hiatus pu
resceret ut fieri ꝑt pectrabit vita
cum qui vouit castratem si non
sumat ab ope cãth ẽ medii Peto
ignur si his obligabimur nõ duo
formam ni adulterari sed miroma
hr̃ vocẽ assume et ea cautiõe
cognoscẽ qm̃ hoc agendo duximus
venẽt ut supponam si vẽ deant q̃
voti impedit miloniũ vindicandi
ena manu illo mutart extreme q̃o
primo vñ hoc habit ann voti illud
habita mutuo vote emissi fiat
ac ꝓnde ꝓcepto illi dulo nõ om
des quo pacto ꝑ obuiãt ita enim
pꝰ argumẽ est mea gone Pius
ꝑ sibi a ꝓpã concedi dispensatio
contrahendi qua dispensatione facta
nulq̃ vocãt tenebit pro licito usi
cath salutatus vite sue aut po
terit subire mortem ne castitas
sua virginalis aut vidualis depeat
Si p̃m nob̃ venient eam non ita
diu possimꝰ q̃ nõ obstãte eam ne
cessitans extreme qui sapiens
autte ꝑt pro ꝓpetio venerit sta
sobrietas sicut ẽ castitas si võ di
cant invita cõtionem opinionem q̃
his ee non vouẽs posset hac tepa
n mortem pro q̃uacone castitat
ꝓpete q̃ius hoc pati neq̃q obli
gẽ velle dicẽt nobis dulissimis
vẽm in castitate et sobriete ꝑ
re nõ probas cui filius hmõ dulis
precepti nõ ingressio non ocidet nõ
q̃ nõ his ꝓseuerãter castus ẽ cau
nro ita prime sepm descendus est
mistratue q̃ ad vitã finalẽ pz
eidem hanis exitus per imõm
sicut de ꝓcumbere abstinẽte rationes
nobis opponit dicẽt formass q̃

milla est digna pondano aime
mentent fm sapientē vmodi
marmoui non tempale ē sed pe
nuū et minima scam seu ignoda
fabulaaom nūq aplius hēbuit hō
moi Volo hic pmanē rēdere
ner m alterā vitam prem fuā fre
finam volo qm̄ q̄q̄ dicatur pro
nobis est nā si mors pro eastimat
vnire tolleātur absq; pmo ubi er
sine dubio parēt cuadēa tibias
fus est pro vnie adeprone ul' ron
suadne vitam nō solū abbrevi
are sed ultro pdē qd hi gbaud' as
simebam' In vo mors usq; de
dmāda esset m mis this necessit
et m voni eastimat nō moistrete
fratri suis q̄q̄ etem nasū nō exe
mit fōnat silūio p stanuū de
abstinencia a carnibus rōnabilē
lam eaā si nulla sit exceptone per
pmissa liba vallam put in 2a con
clusione dicebatis Obmuescāt
igit obtrectatōes vōs sanā
Carthus subuertatem dm̄ pono
venēnt ipā tamq; mmatr io
hānis bapte fm̄ puerem īnoms
nrē teuni tamq; insuper sōnum
pam reputans exa arg vestigia
accipiemr Precā tamq; sanissat
tōia pro sins alienisq; debitis et
magno mshie et mmans Zelo
Collandenr sibmōe velud proh
nens alios exemlo vite et melio
Demq; suspiratis q̄ gmanna vir
tuū tam mōhū q̄ mtellectualium
et vinosaū nupdiarū poenter
repssima Timr ad medios cōuer
sins obsero et obtestor eos per sa
luten aie sue quat arte suam
que est de medendis corpibus arti
ficiū que est regimen alarū ne
q̄q̄ ope ul' vinalio dapnabiliter
anponāt sīāt et obstāt qui sunt
aie corpus ita medicina rheo ce
et morali sue sicut authoritatem mor
sibia equū est fmare et nallam
ad nq; idoneo sanitate corpis me
dicis aspirāe modis à remediis
aime salutis q̄ treys aliosq; abunt
arte ppa et m deū m se m pri m
gnitet offendat Tanti igitur et
virtutis agonis debet suis cgrōtātib;
pcipuum religios consilium tangāt
ne dum sanāe studēt corpis alie
nū sanaet alam sua et alienā Ant
ne deo tratio vitiq; fortasse aia
et corpus mteat Si altissimq; etue
ra cecaīt medicina fiat affmat
sapiens nō ipugnemr ipo deus per
donū suū studiat medici eundem
sapiens consiliū uroz ut deū et
pficeretur Finalibus eius opa suadic
em fm eiusdem pollicitatōe disciplia
medici perquā se suadz curem do
sibint exaltabit caput eius Ad no
nissm nolo putet me alīq; p dicta
suadz predena scientē velle distreno
me vnitem i abstinēa nl' suadā ul'
assumeda Deo nūq et sic pcē de
finiant q̄ ad deūotem q̄ exactū et
cū mō est remedia trahit abstinēa
discreta q̄m edacitas inoderata
ger a discretōe vitus nūq melius
q̄ m hūilitate et obedia seruatur Di
vide q̄nq; desciūt sēns et aliena
prudentiū et exptoū consilio emp
te patemus arg subiumē her aut
obedia distrectōis mr ubi melius q̄
m religiosis pfessoibus loā habet
Illuc m vigilat sūpos exactus dis
creto vt sua vnicuiq; pro q̄litate
cōplexiois lōa et tpis abstinēam h
mitet et mēsuret ne qd' prodīne
obsequio sanctuū est tpm tollat aut
nocumēt tpediat Dnat q̄ corpal'
exercitio ad medicū inūs est mīs p
quato iuuat prestat que ad omia
valet Sed postulabit a me forsan vn'
e mīs mstrui q̄ ponsim' abstī
nēa ne inodeata sit prudens rec
tor attendit Pīdeo q̄ nō labores
nō vexatōes non pmde abbrevia
nom tpam vite corpalis nidem
confidāt q̄ m ne sēns efficiātur ebe
tes et stolidi per excessiua i cumo
ant flem habūdantia et vt ne et
mde indian rēmis cūbatur Pen
sibus autem vehemēt lesis ledit

ex ḡnā rōis vsus ꝑ q̄ nechom
munia ꝓ sam ꝑñi ſ̄nus ad m
tellenū Sic rōdeo q̄ nſlibet abſtine
ac rigor dūmodo ſana et integra
ſenſuū vinarias et nudiaū rōnis
ipmabaū maneat ſālua ecclē oia
Ar vō ſi rōnē hanc ſenſuū et rōis
integratem alīqs ſuperet extorq̄at
a ſubdīs abſtinēciam eaā in die ve
neris ſancta Et ſi nō ꝓ impari
potencia tollerādi q̄ non omnia
poſſum⁹ omīs ille diſſoluere onera
abſtidi nō dimittat ſingul' ꝑ ſuo op⁹
habent aſſimo q̄a non indiſcre
tor ſed diſcretior non nitor ſed to
tor hūdus eſt et tāq̄ ꝑmaſa peſt
derimādus Nam q̄ ſit in ſubdito
leſa ſal' rōne ex ceſſū ꝑmbatione
Pedimur ſiquidē ebes aſſ athomus
et mutabilis velud bruū n⁹ iam
rōis vſu diuimur ſed ſimꝰ q̄ à miſi
pīāe nullam bē ſanis ipetu cum
agimur Puta poſtremo in hanc deſpe
rate ꝓdimus ſoneā ut ſibi ſapiēs
videatur qui ſolidus redire habe
at vitā qui demus eſt Et q̄n ꝓpi
tius eſt ſalubris oſilij alieno pro
ſus obedīe ēnſat cū ira q̄a ia
ambulat i magnis et i mirabilib⁹
ſuper ſe Jamq̄ rūelauimbus iſoh
nis ꝑmo et mīaculis fauendis ſe
cogimur ꝓmeū iam ſomp ma iam
fantaſias oīes pauernoſas ꝓ vi
ſionibus angelicis accepim⁹ Jam
dēniq̄ mſi miſēatur ex alto deus ꝑ
mittit eſt cornū et mōre illo ad q̄
angelus aſcendit et deſcendit dīs
videns q̄ nīa ſit in rēbus reli
gionū ꝓa diſcreno et diſcreta pie
tas q̄ ſubditos velud athome rōdis
nec molleſcē minus ſinat et lenes
cere ꝑ deſidiā nec ſup⁹ modū tendat
ne riſpant⁹ per ſolidi tem et miſi
ericordia Opus profecto plenū diſſi
pleni ꝑnīi et multe vigilie ſed
mih grādis et laudis exerciſe nec
decet pie poſtulādi vnctio ſpūs
q̄ docet de omnibus Ex his a ad
extremū ꝑpendē finis eſt q̄n ꝑiculo
ſa ſit mdiſcrete ſolitudo quia cum
ceciderint nō hūt ſublenātem ſenis i
religionibus bñ miſtum⁹ repīmur her
mitū q̄ dicem⁹ ſine q̄one ꝓdīn de non
eſu cenobiū q̄d̄ bremitar amor q̄da
nouella et q̄dam ꝑmaturata deſerēdi
ꝑiūt hec eſt laudabilis et ab mdiſ
creta libera ſacietum ꝑm abſtinēcia
qua et ſi ꝓua et ſtabilis nutrat nō
valeo aut nō ſatis volo Veneror in
eam malīs ānnor et colo veneran
dam miſiq̄ rolendā q̄ libenter deniq̄
et libēa voce defendo Opero eqmde
ex hac pia ſedulitate frūctū omnio
mī ſanctū ni ꝑfuturū apud illū qm
nīgit ne ḡuazemur rotpa nīa rea
pula et celebrate dīm nr̄m ih̄m x̄m
qui eſt deus bñdictus i ſecula

Explicit Tractatus de non eſu
carnium apud Carthus.

Incipit tractatus de aq̃ bñdicta fr̃is Johãnis de Turri cremasa. sacre theologie professoris ordinis p̃dicatorum

Tenuisti mi nuper venerandissima p̃rimas vra pater solennissime. plenissima deuotione magrõ Johãm de Rathusio primo Bohemoꝝ archiepo. rndenti. per magrum petrum anglicum. p̃positum notare tria diligenda. Annotaui siquidem pie et deuote venerationis amplissime. nedũ plicũs trium memoriæ rõsignãs. vñ ea eiusdem plemmata latentem ambiguitatem dissolvendo notando. p̃ v. b. p. illustrare me sapienter emendandum offero et supplendum. Tria quidem plenitur videlicet veram aquam bñdictam fore maioris efficaciæ et virtutis p̃ sacramentum sensibile alias. Oratio mixta p̃ suppositum et assumptum duos aplectere angelos. Item aquam bñdictam herentem tamq̃ rem inanimem et nullius virtutis videri videntur. De cuius substantia et essentia virtute ac veritate. per diffusa capitula distributus erit p̃logus ad tribus. p̃dictis vo. ad unus vñ debitus p̃posito dubio.

Triplex genus aque bñdicte reperio. quo vsus xp̃ianus religiosus unus devote amplectitur et observat. p̃ma aqua bñdicta est q̃ dñus p̃ribus sacerdotibus et bñdicitur in dedicatione eccie et alia ritu de q̃ fit mentio ext. de bap. consecr. vel al. c. p̃posuisti et c. aqua q̃ quam bñdicta. Secunda aqua bñdicta est fontis baptismalis. de q̃ de consecr. d. c. in sabbato sce pasche et pẽthe. Tertia quoq; aqua consecrata venit in domo ad aspersionem recipiendam ne tristitiam infusionem capiat. Tertia aqua bñdicta est qua circuitus tecta aspergimur. de qua de spe. di. 3ª. c. aq̃ ubi dicit aqua sale aspersa p̃plis bñdicta. ut ea cibi et aliis sufficienter p̃mis duobus tribus aque bñdicte p̃missis. De hoc quoq; de quo ppleu

Triplex genus aq̃ bñdicte

ma p̃posuimus mouet nec immerito hñdus est. Et quo vno quoq; rei notitia aquid nomen sumat exordium. ideo primo intentionis sermo aquid nominis aque bñdicte sibi imthoabit dicendum. Et licet doctores hmõi sacramentalia diffinitionem nõ ma diderint. quia rarus de sacramentalibus iter debitus diffusius est hinc sermo reputatus ea tamen causas p amis ad hãc diffinitionem. Verumptñ diffinitionem hmõi sacramentalis fortia do ad sufficientiam diffinitionis sacramentalis baptismi. quia sm hugonem de sco victore baptismus est. Et aqua diuinitus tribus sanctificata p ribum dei ut a formit aquã bñdictam destribendo dicere possimus. Aqua bñdicta est sale aq̃ aspersa. phitandis demonibus p. tum diuinam. deo exorcisata. sue sacra. Sue quidem destructo sanctimenis et videntur. Tñ omnes causas. Ex quibus vna aliquis veritatis colligimur amplectitur. Causa quidem malis tangit cum dicit Aqua sale conspersa. Causa finalis cum dicit precem diuinam verbo. Causa autem efficiens cum dicit exorcisata sine sacerdotis per nimis nichil actis. Causa vo. finalis cum dicit phitandis demonibus. de quibus in psalmo sermo est in secundis

Homo quippe unius diuine nature. spiritu rationalis rationalitate rostrata in deum ferre debuisset abhominabili bono a quibus diuina ipsa a deo alienus est. qui illud a deo potenter inquisitus ita mirabiliter deus tribus est. ut ne dñi diabolus meum sed mosaica que in hostia usu venit in ipsius nominis primum principem accipit. ut dicit Sanctus thomas me. sententiarum. di. 6. Quia ex radice diuplex impugnationis genus de mone et era hodiem exprimitur. Impugnat siquidem hodiem ab initio vi. impugnat ab exitum et li

desperatus calix aq̃ bñdicte.

Deausa misericordie aq̃ bñdicte

hmōi impugnac̄ mīs molestia homo nisi ſſime ḡuaret. Dimittit bominis hūane miſeriis miſertus infirmitatem. nedū cōtr̄ p̄ditum morbis egrotantiū aiarū effimeres eccle ſue ſancte medicinas in ſacrāmentis parauit. Verum eaam ad repellendum ac ad arcendū demōis ptātem, i aggressu impugnationis, salubria remedia mād' ſacrāmenta hūb in ecīa ſua ē disposuit. mīq; doctores theologi exorcismos. et aquā bēdictam rōmium traditione cognoscerāt. Exorcismi quidem cōtr̄ impugnationes dyabōli quas ab malignis spūibus omouet. Ad mūdi expiandā ptātem dicitur ē ordinatus. Sal energumeni qui exorcizandus dicitur, i mūdi laborātes. Aqua vō bēdicta contra impugnationes dyaboli. quibus hoīes ab exteriorib; ipulsat. Ad mūdi arcendū et opmend' ptātes vires et aggressus impulsum. dicit ē instituta. Terca hmōi institutiones quem emna ex hoc colligi pt. Quia cū ē medū contra p̄ma post bap̄ma subuenta, quia bapt̄ſmū est ſacrāmentū non reparabile. ita videtur cardinalē fuisse ut remedium contra impugnationes demonū post bapt̄ſmales exorcismos i hoīes ⁊ mulieres. cēt institutū aq̄ bēdicta. Ex quo bapt̄ſmales exorcismos non iterāmus. Et illa ē ratio sc̄i thome i par. 3ª q. 71. art. 2. in corp. ⁊ i vnione vmōi argūt. Et pr̄ea q̄ malicia semp est ē medio et minime patitur cōtr̄ hmōi demonū molestias. Inde in eadem hmōi aq̄ bēdicte sanctificatio non est instituta.

Ceterū nōndū q̄ sicut i rep vniuersitatis rāmitate regime et gubnatione. deus sua ꝓuidentia, quedā i mediate p̄ seipm. et quedā vō per causas ⁊ ab mīs

nūt opatur et regit. ita p̄ſoīs ter i ecclie sue sancte ḡmine et gubnatōne. quedam p̄ semetipm instituit. quedam p̄ eccle mīstros ī strumenda disposuit. Cum pōr sūt eccle ipa ſacrāmenta. ut relebrior habet doctrīa theologo. doctrīna ab ipō dño nro ihū xpō i mediate īstituta. Cum em ipa effimāt q̄d figurāt. figmant aūt et ſignificāt ex institutōne. ut dr̄ hugo de sco victore libro de ſacrāmentis. ipa ſacrāmenta ex institutione sunt dicenda eccle sue vnius effimanda. Effimata aūt nō ſūt ſacrāmenta nō pt̄ esse nſi a polo deo. qui ſolus ſm illud ysaie 42. Ego deus meum alterius et p̄ma. go vō ihū nr̄m ao est a polo xpō. et nō ab aliq̄ alio homine puro. Cum vō ihū. videret cōm q̄ xp̄us per eccle sue mīstros in eadem ē disposuit. sunt benedictiones pontificū. Abbatū. virginū. et vestimentorū hmōi. Ite exorcismi et aqua bēdicta. nūq̄dem dicte ꝓuidentie dispō et aūtis eccle data expresse traditū. Iuxta illo dño ihū eccle plāto in ꝓuincia apl̄oꝝ dicente Qui vos audit me audit. Et q̄ vos spernit me spernit. Ecce dedi vobis ptātem calcandi super serpentes et scorpiones. et super omnem virtutem inimici. Tene quidē ptās nō est denda solū apl̄is fuisse donata. et non eccle. nā ut ſupra nō ut possit mīstri non ſualent adu dñs eccle sue sancte tāte ptātis munus ꝓmittit. ut porte inferi nō ꝓualeāt aduersus eam. Amplius aūt multi debent videri q̄ hmōi ut puta aq̄ bēdicta sacerdotum mīsterio per eccām institutā aliquā sortiāt. ex bēdictione effimanda vtiles. Tū primo. quia hmōi bēdictio et si misterialiter ab hoīe sit. tū in dei omnipotentis nomine fit. hec bēdictio. q̄ vbis celestibus ad inuocatōne sancte trinitatis fit. magis est dicenda bēdictio dei q̄ hoīs. Hmōi enim. Inuocabunt nomen meum super filios isrl. Ego

dispo

Nā q̄ ſacrāmenta a q̄ ſacrāmentalia st̄ instituta

aut̄ bñdiam cit. ubi glo. ordinaria
dicit Sacerdoti est nomen dei mi
norare. deu aut̄ q̄ ponit p̄are spe
cia si in lege nature sacdotes sanc
menta dispensantes pro voluntat
hbm sacrmenti visibilib⁹ signa pro
ferebantur fidemq̄ et si nō hēbant
efficaciā ex ope operato. hēbant m̄ ex
fide sine ope operante. Cum ampliō
ris auctoritat̄ sit sacdotij nome leg
m̄sterium. nulli debet dubitē dñm
qn̄ in ecclia catho ex xpi sacdotio mul
ta sacramentalia que ex tono ecclie
fide ex meritis efficaciorem ac pō
fusiorem hēbant vim oparionem
Ceterū si aq̄ expiarōnis in lege ve
teri per ministros mosi vim
vim h̄t ostensa tante efficacie
dicamur fuisse ut p̄ illā sanctificaret.
q̄m magis apta aqua bñdicta in
xpi nomine dimis p̄ctis non per
moysen sed ihm xpi ministros conse
crata. Cum go scam ecclam catholi
cam amplioris dignitat̄ et p̄rogat
redit ee q̄m synagogā. meritant
fedē debet hec ecclie sacramentalia
nō iama. sed ad eadem, sicut̄ per ec
cliam deputata venerem et affi
rmem. Dicitus continē virtutem
Instinxit aut̄ legimus aq̄ bñdicta
quasi in p̄ncipio nascenti ecclie
ut lex nam in decreto de consecr. di
z. c⁹ aquā sale. quam in romi
no pontifice tam vite hi
storialis. q̄ maxim fem sac ordinis
p̄dicatorē. Alexand̄ p̄m⁹ et martir
qui fedit i carcere pcr. Imo a
passione dñi 8z. finit p̄m⁹ qui aq̄
ni sale bñdixit. Et in habita
nulo hom̄ nisit aspergi. de quo ena
hugo de sanct vic. libro de sacrmen
rum. Alexander p̄a quinis a bō
pero ist̄uit. ut aqua sale bñdicē
tur ad aspergendū p̄plm et hitacula
eorū. illo vidz exemplo quo helyzeus
ydriam p̄phete salem i aquā misisse
legimus. ut condimento hoc fontes
animarū i dulcedinē vertentur

Cetera hui⁹ sacrmentalis mā
onem̄t assignata est aq̄
sale aspersa. Cuius quidē
exēplū consideratione colligi p̄t. q⁹
quidē ex consideratione finis ad quē
institutum fuisse dicit. Cum enī hos
tes mē impugnationis aggressus surge
neralis. Juxta id Job. vij⁰ militia sup
pugna est vita hominis super terram.
decrevit ut remedium institutū con
tra impugnationem dyabolicā humanā
darentur quib⁹ q̄ sale vbi aq̄ tractum
mouere posset. cum⁹ moi est aqua
et sal | To ex consideratione cause
principalis. vidz ob⁹ vtriusq̄ sacra
mentorū q̄m sacrmentalem ema
nat. Admiscetur ergo sal aque
ad significandū q̄ditionem dimi⁹
be cum nā humana. Ex cui⁹ ubi
vitate et munde effectus dependet
omne q̄ bonis ecclia vite ad aiarū sal
tem vigidem sunt aq̄ rone labili
humanam desert̄ naturā. ita dēi
bus dei sapia per salis designatur
speciem. in q̄ virtutem operandi a
corruptione agentes cum quas
possunt possidet corruptibile per
nat. tm rone vtilis condendi.
nulla enī contēplatio diuinis. nul
la doctrina sanctis. nulla denq̄ deo
grata opa. nisi sint dñice sapiēte
condimēto sustentata. hinc aplis
p̄e corp. xp̄o dicit. p̄dicamus xp̄m dei
virtutem et dei sapiam. Et glo. ordi
naria sup illo 4. reg. 2o Afferte
michi vas novum. et mittite i illo
sal. i. sapia in vase fictili. i m corpe
humano. aquas sanat. i. pplos i dul
cedine delectationis et bonorū op̄m p
xp̄i mitigationem fecundat. Et ceterū
2o ex pte salubritatis et cōpatione
mis ad ea quibus dyabolus a men
tibus hominū depellitur. quietem
aqua sale aspersa hui⁹moi sacrmen
talis mā assignatum. Deus enī de
mum expellere potuit de aia. et ma
dya lui per p̄m̄ i ea regnātem.
dei lacrimarū effusio. que p aquam
intelligitur. Cui est sapor sine af
fectus celestis sapie. qui salis nōie

de mā hui⁹ sacrmenti

dsignatur. de qua sapia. Item in sermone quoda sup cantic. ait. Inuenisti plene sapiam si pone vite pia de fleab. si pus sthi quoda pupendas. di cia toto desiderio quipiscas. Istis quippe duobus mentis minus a dyabli praue abstinur. vicij dolore pitoris amore vite celestis. qui sci importat firmitatem spei. ter. non offendendi. Cuius imagia na figura claussima pcessit. de q lacrimarie et celesti amore flagrans. septem demonia vnite diuia expulsa. le. Iuxta. vn hugo. de sancto vic. n sup scripsit. her est aut sanctissimo hius sacmenti. q aqua pmam st de pius. Sal. vo distrenom et cautela. de sumo. Sine duo si sil' miscea. demones amplius ei no diuantur. her alle. Circa alld vbi aste dotor m pmo hui aust aqua nomat sacmenti posica erit. mo. In quo oia dmur ut ibi sacmenti pro signo sacmentali posita est. Forma vo hius sacramentalis quement traditur ex pressa i verbis. pces dinas rerum nentibus. et rerum signo. quib aq exorcizatur et bndicitur ut pura ai diat. Exorciso te creatura aque In noie dei pris. et noie ihu xpi filij eius dni nri. Et in vtute spus sancti ut fias aqua exorcisata ad effugandam omem potestatem inimici. et ipm inimicu eradicare et explantare valeas cu angelis suis apostatis. per vmitem eusde dni nri ihu xpi. qui venturus est iudicare vivos et mortuos et seculu p ignem amen. Pro rerum melleu nondu. q sicut dissimo debet iudicare terrena de rebus si fuit pfecta. ita p formam sacmenti sine sacmentali debet iudicium noteresce totum. qd ad sacmentale pertinet. pertinet aut ad rem eius multa videlt. aqua exorcizata sanctificata sunt sup patuit. Actus aut ei

⁘ de forma

maria sagittatur cum dicit. Exorcizo te creatura aque. causa vero principalis vtilitatis sacmenti effica habet tangitur cu subdit. In nomine dei patris et i noie ihu xpi filij eius dni nri. et in vtute spus sci. Cete rum q omnis vtus sacramentalium sunt et sacmentoru dependet ex virtute passionis xpi. ideo addunt trina signacio + sup aut ad q est ordinata sacmentale expetitur ni addunt ut fias aqua exorcizata ad effugandam omem potestatem inimici. Et silis forma in benedicendo tangit i exorcizatione salis ut pi intenti forma ha exorcismo. Immittere vo hui sacramentali quidem ad manu gestandam sine exorcizanda sin rosi. dicit mu grauit obstinata i cabia est sacerdos. Ex ea ex isto colligit decretu Alleradi pbi de consec. di. z ca. lo aqui sale aspersam dicens sic. Aqua sale conspersam ipius ipis benedicat nr ca nich aspsi sibi sentiat et pusillanimitat. q et omnibus sacerdotibus fuerandi ec mandam. her alle. Ex q bn dictionis et sanctificationis hui moi aque ministeriu apd decretu solis sacerdotibus demandatur.

⁘ de ministro

Instrumentis matie forme ac ministri huius sacmentalis conuenientia ostensa. Circa effectu et eius vtilitem ia aliqd iudicium est. Est quidem aq benedicta diuinum gracia sermonu. amplius ne dine vtut. vtil' multu et fructuosa. Tum primo quia si nullus esset vtus. ut quidam hereticus dicit largiatur benignis ingrauat dampnabilit. dog matizant. frustra i ecia fieret. vanaq esset hui moi benedictio. Tum 2o quia alias false ecia vniuersalis toto quasi orbe hui moi aq rini ni deuotione obstinatis. Vba ita tamen eius benedictione qui i eius assistione pficiscunt effectu multiplicem deuotis fieri per eam quod asserit de sua ecia ypha nu est. q in rebus suis a spu sto

⁘ de effectu et vtilitate

tredimur gubnari. Tum 2° aq̃ bñ
dicte effugãd multa restãnt miam
bis. variis exemplorũ ꝓsa volũbus.
q̃ mendosa ꝓferi sacrilegiũ ẽt. et
blasphemiã dine vꝫtis videtur sꝑ
nare. Est go nõnd q̃ multiplex ẽ
vnlitis sine vꝫtis aq̃ bñdicte pur
ollig̃ ex vꝫbis fr̃ibus bñdictionis
hui⁹ modi aq̃ supꝫ ꝑtr. Alijsꝫ misa
rinentibus potis. atq̃ ex decreto
Alexãdri ꝑmi de ꝯsc. di. 3. c. aq̃m
sale ꝯspsam. vbi sic dr. Aquam sa
le ꝯspsam ꝓlis bñdinis. ut ea mixta
aspsi sanctificet. et purificet. Ad
et omnibus sacerdotibus sanctis cẽ
mãdamus. Nam si cinis vituli as
persus ꝓpli sanctificabat atq̃ mun
dabat. multo mag aqua sale conse
crata diuinis ꝓbis sacta. ꝓpli sanc
ficat atq̃ mundat. Et si sale aspar
so per helizeũ sterilis aque sanata
est. quo magis ꝓbis sactis sterilem
tem auferet. rectã humanam. et con
q̃natos sanctificat et purgat. et cete
ra bona multiplicat. et insidias dia
boli auertere fantasmata vꝫtis
hoĩes defendit. hec ille. Ex quibus
datum esse nos aque bñdicte colligi
mꝰ. primus est ꝓfugatio sine ꝓpul
sio spus immundi. Vnus cum dicit q̃
in exorcismis est ad ꝓpellendũ. essi
tat⁹ in vexatione demonis hosti
lis. et arcendũ. de qua Aug⁹ libro
de symbo ꝓmo. Et ẽtiam de consẽ
di. c. Sicut nos. Parvuli, exorci
zantur ut pellantur ab eis diaboli
cis. immundi aqua exorcizata ma
nere credit ad eisdem effectũ essica
cia. Vñ in sacrameñ dicit. Exor
cizo te creatura aq̃. in noĩe dñi. Pe
quimur ut fias aqua exorcizata ad
effugandam omnem virtutem inimi
ci. hac vene fideles aq̃ bñdicta ꝓ a
spersionem hiemalia. pie credites q̃ ubi
cũq̃ fuerit aspersa per invocationem
sc̃i nois dñi xpi. ois infestatio i
mundi spus ab eis ꝓpellet. Vñ

Hugo de sanc vic. vbi sup̃ dicit
hac igitur aqua sanctificã fide
les aspgimur. et habitacula fide
lium illustrãtur. ab illusione et ifes
tatione malignorũ spuũm. Itaque
efficax figuratur ꝑ misticũ agni
paschalis. qui ꝑ postes habitatorum
ad repellendũ exterminatorẽ dr̃ma
dato ponebatur. Exo. 12°. vñ ad
Guillin⁹ i rõnali. Duplex officia
na dicit. Cardos aqua bñdicta al
mare etiam. et plin aspgitur ois
illusionũ spuũm tam de hiemalo
quã de rotibus fidelium ꝓpellat. vñ
aq̃ exorcisata. testi. Et etiam quia no
nus xpianor⁹ ꝓlis baptismatis
sacramento renatus in ministerio aq
lotus renatorũ corpa mundat. Sunt
sanguis agni presto ꝓpulsi repellẽ
dum ꝓmissorem in postibus pone
batur. hanc arbitror fore causam
nir dyaboli i membris hominũ
hui⁹ sacramenta vꝫtis in spũ
ter fidem extinguit, videl. per in
fidelitatem exercem. hac xpiane re
ligionis armaturã neglecta q̃
eius impugnatorib⁹ aggressus re
punitur et arcet libens. Q̃ esser
tus aq̃ bñdicte consequẽt expendet
ex primo q̃ est mens purissima a sa
tanasse ꝓturbare illusionibus. Volet
enim demon ut dr. Augº per omes
animas sensibiles recte diiudicari ꝑ
bus humanis ꝓpulsare meres. et
ꝓturbare. qua aspsione aq̃ bñdicte
ꝓfugato. mens abilis fantasmatis
expurgatur et purificat. de quo
i ꝓlibato decreto dicitur. Et insidi
as dyaboli animã sanctificet ver
satilis hoĩes defendit. Et misti
mentali exorcismorũ salutis ad
misceri dicitur ut efficiat sal
exorcisatus in salutem credentium.
Et sis omnibus te sumentibus sa
nitas animẽ et corpis. et effugiat atq̃
discedat ab eo loco quo aspersa fue
rit omis fantasia et negna ul v

exsufflat.

q̃ decepit hoĩez ut
possideat hoĩes no ergo
animã mundu. à ex
sufflat. Et ille sub q̃
fuit q̃ sub pedib⁹ nr̃is
ira ꝓfor⁹

sima dyabolice fraudis. oīb⁹ q̄ spiri
nis adiuuamis hec ibi. Cerea. ef
fectus dependet ex p̄missis et ē ueo
cabo sine reductio cordis ad deū re
miscētibus sine sollicitudinibus
distractis et dispersis. teste quidē beda
sup illud huc. vi. Amictis me uent
de uia tonentis a nobis aīmis nr̄e
credulitatione ad appetendum
tempalia foris uagantur. demono
cum prima lybet hora q̄ aq̄ bñdicte
aspersione demonis p̄sentie expressa ac
profligata quā tremis affectib⁹ hu
manis aīs in uana distrahit et dis
pgit. spūs s̄n̄ aut est mentem a
tremis euocare assistere gra mēb
ad monora euocata. recollectiori fi
at atq̄ deuotiori. Unde in sacramen
tali bñdictione salis et aq̄. Inter
alia dicitur. Deus cuius uirtu
autor supplices deprecamur ac pen
urbanā creatura salis et aque
dignanter accipias. benignus illustra
pietatis tue more sanctifices. ut ubi
cūq̄ fuerit aspersa. per inuocationē
tui nois infestatio immundi spūs
abigatur. et oīa q̄q̄ uenenosi serpen
tis p̄uli pellantur. et prima sancti
spūs misam tua poscentibus ubiq̄
adesse dignetur. Ignatius. effec
tus est uemalis p̄dictum ē ins
sicq̄ effectus ex plibato decre
to rolligitur ubi sic dicit. Aquā
sale aspersam plis bñdicimus ut ea
cuncta aspersa sanctificentur et purifi
centur. Nam si cinis uitule plis
sim̄ aspersus atq̄ mundabat ad uitu
mag⁹ aqua sale cōspersa diuersis
plenis sacta. plus sanctificat atque
mūdat. Item ad idem est Cypria
nus ipa dicens Homines ideo aq̄
bñdicta aspergimus. quia valeat ad
sanctificationē. Quibus oībus auctō
bus mūdano usui tenēda est a
uemalibus hm q̄ nimur glo. ph

ban dicens. Sacro uo hūmi uir
tutis sine uirtute nā aspergim⁹
aqua bñdicta a festo pentheco ste
usq̄ ad paschale festū cantamus
Aspergēs me dñe ysopo et mūda
bor lauabis me et super niuem
dealbabor. q̄ sumptū est de ps̄. 50.
et i eiusdem bñficij memorium
paschali tempe ad hui⁹ aque asper
sionē dimittet ecia. Vidi aquam
egredientem de templo a latere
dextro. Et sumptum est de ezech.
xlvii. ubi dicit. Erat aq̄ uocabatur
a latere dextro. Sine aūtas. Et si
principalem aquā baptismalē ui
detur respicere. rationabiliter tñ
ecia cap̄ ad aquā bñdictā que
quo ad mistionē uemalium la
natur salutis. misteria exercēde vide
mur. In qua quidem consideratione
huiusmōi aque figura sunt aqua
illa que in ueteri testamēto emere
uitule cinis admixta. plis expiand
nūb et pusicationē grā utebat
aspersi. ut dicitur. Numeri. xix. Cinis
effectus est p̄paratio sine dispositio
ad oīem mundationem. Cinis enim ut ex
superioribus patet aquā bñdictā talem
dicit uirtutem sumat effectū ut spel
let et pfuget demones eoru ptā
tem repimendo. qui teste ysaac Ab
bate i collatione prim oranb⁹ nob⁹ max
me insidiātur. patet clarissime
plurim⁹ rōne uitat hmōi
aquā bñdicte aspersionē oratibus. Ce
terū hoc idem colligimus ex aliis
eiusdem aque assignat effectibus. scīz
ad fugandum demones. et quia vere
accommoda sunt orōm puisicatio me
ntis a fantasticis illusionibus. et ora
tionis ab erroneis ad mūdana uno
mento. et pa precum. uemalium et
missio sancte quisq̄ nomi. Cum
obtentu cuiter xpiane religionis hz
deuotionis ante oratoriū i ingressu
ecclie aspergūm aque bñdicte. et di
uina sibi collata unite. pulsant
fantasiarum uiolentias. significēt
animis ab omi distractione et inuia

vagatione q̃menus habiliꝰ fiat
ad volatus celestes. In nra fi
gura i vet̃ testamẽto inundꝰ te
plin no ingrediebat. nisi aqua ex
piatoꝛis aspsus Unde
hugo de sanc. vic. ubi supꝛ Nos
mat̃ per singulos dies dñicos
simul aq̃m et salem sil' insperso
bñdicmꝰ. ut hac aspsione fideles
et hostia fidelis cont̃ spiales
neq̃as munamꝰ. Secus
est fetus est vnus ad pagendum
denarius in ecia nrstia diuna.
et post ad suscipiendã ea paꝛ
hmi mei voluntas ecia ex pdicta
rolligitur. de qua dꝛ sanct thomas
in 4o di. 7a Aqua bñdicta valet
non ome ad sacmentoꝝ effectꝰ
impedit pꝛ. hoc ille. hac rone ar
bitror aspsionem aq̃ bñdicte ned
hominẽ ena alioꝝ in ecia esse
pcipiendã. nã alias ut dꝛ gmll̃ q
in ronah Dimoꝝ aqua aspsionis
pꝛ remeãa sacmenti quod ibi
conscribi dꝛ est ut inde omi ma
lignoꝝ spiꝝ arceatur pstina
sit ille. Septimꝰ effectus est sci
liꝫ ablatio sine remoꝝ ynia
nus rbus. Et ut pmoꝝ fenidi
tatis sine phꝫ hinde sint irrelen
de memorie magis puritatẽ in se
mentibus exemplificabat. sine
alioꝝ rerũ de quo effectu i pmo
dicto Alexandꝛi pmi decreto
in diaꝫ Et si pale aspo per hel
zeum sterilitatem aquis sanata est. quãto
magis patris sacris sterilitatem
auferet veri hianam. hec Octa
vus effectus est vinis vbiat ad
veri templum vehiculum fruges et
filiorum multiplicationem. Iste effec
tus dependet ex predicti sint ef
fectus ex eo quia fecundate urbe
tas sequit. De quo effectu in pliba
to decreto dicit. Coniugatos sanctꝰ
fiat et purgabit. ecia bona mul
tiplicat. Liber Nonus effectus si
ue fructus est mumme salutare
omi egritudines. Vale emm

redemur ad salutẽ recipis et animẽ
fidelis. vii. m sacmenti thi pmi
forma dine pietat maiestatem
mihiꝰ mei aque bñdictione sac
ta ecia exorat dicens. Immẽsam
clementiã tuã omipotẽs deꝰ humili
imploramꝰ. ut hanc creaturã a
bis. qua in usꝰ humanꝰ tibi fa
bricare et sanctificare tua pie
digneris. ut sit omnibus simul
salus mentis et corpis. ut quidq̃d
ex eo tactũ nl' aspsum fuerit careat
omi inundicia. omnis impugnatione
spiualis neq̃ae heruꝫ Germinus
effectus est. q̃fugano pestilentie si
ne rorem pentis aure inhumanitatis in
cidentis hostiam gnis. Promꝰ effec
tus impetratione in ecclam scam in
sacmentali hiꝰ aque bñdictione
omipotentem dñm ut legitimus
exoret. Deus qui ad salutem humanã
gnis maxima quoq̃ sacramenta tuã
pietas condidit. Adesto pprius
invocationibus nris. et clemens
hanc multimodis purificationibus
para. Ut in me bñdictionis
infunde. ut creatura mea mysti
ris tuis serviens. ad abigendos demo
nes. morbosq̃ pellendos diuine gre
simat effectu. ut quicq̃d in domi
bus vel in locis fidelium hec vndi
tus aspersus aereat. omnẽ inundi. hꝫ
tiram noxa. Non illic resideat spus
pestilens. no aura corrumpens. dis
cedat omnes insidie latent. immu
Et si quid est q̃d aut inquinare
habitationem audet aut quẽ asp
sione hiꝰ aq̃e effugare ualeat. salubri
tas per invocationem tui nois expe
tita ab omnibus sit impugnationi
bus defensa. Hꝫ ibi. Non est autẽ
credendũ has vltas esse scripturas
sine ihu xpo pdicatas. xpi noie cete
ras vanas dꝫ. aut apud eum
dem esse ponsit xpm ihm exaudi
bilis qui gratie. Cum ad petendam
ipam eciam inuitat dicens. pete et
accipies. Joh. 16o. et Joh. 15o. Cer
tum est. cã exaudiẽdam. Cum ait. q̃d
animꝫ petierit inuocet me. hoc fa
ciam. Sed ea est diligenter considerãdũ

q̄ dictis nō obstat. Si aliq̄n̄ ap̄pone aq̄ bñdicte hym̄oi effectus vīe nō ascribim̄. hoc em̄ non est ex defectu aq̄ bñdicte. q̄a q̄nim̄ est ex se ordinatum ad hym̄oi effectū opandū. Si p̄uenit aliunde vrpote ex pte suscipientis vel alīq̄ causa diuine sapiēcie rogata.

Solet quidem cū dubitari apud nōnullos de modo quo aq̄ bñdicta efficit dicitur p̄batos effectus. An videlz ex ope operato vl̄ ex ope operante. Ad q̄a dubitationē dupler mod̄ dicit. Dicit. p. de palu. in q. di. c. Cū nām ex ordinatione p̄cepti. p̄mus est dicentiū q̄ aqua bñdicta operatur supradicta non ex ope operato. sed ex ope operante. scz ex fide cātis p̄ modū meriti orōis et suffragii. ope dei operante totus effect⁹ et non ex solo sono et denominatione vtentiū. vñ ut dicit. p. de palu. in q. no est pmpenda fides totius cātis. meritū emittentis. nec istis sacramentalia p̄ cātum ministrata. vñ q̄nim̄ plus valet fides meritū et orā totius cātis q̄ vnius p̄sone. tamē p̄dicunt ipse gradales crēmonēse totius cātis. que non sine inspiratione dei fiunt et singulariter denominibus singuloꝝ. Dicta ex ce apte colligitur. quia cerorum caligine. tholomēus hēna q̄ plures adinuentiones p̄cesserūt. sic miris cātis ministrat. Alius mod⁹ dicendi est. q̄ ex ope operato. Et iste mod⁹ dicendi subdividitur. Quida enim dicit ex ope operato non q̄ alīq̄ virtute naturali vel supnaturali p̄ceptū subiectū. sed ex vnione diuine ex decreto sue pacte diuine mēse assistentie aq̄ bñdicta talēs effectus effectiue. Et si quis ab ista ibi insurgat sententia reputat q̄ male peperit deus cū cātis. aut cōstituerit decretū. Dicit q̄ ibi vbi dñs m̄q̄ Luc. 10. Qui vos audit me audit. Et dedi vobis potestatem calcandi super omnem virtutem inimici. certe sue sancte dedit promissionem ut q̄ dicit illud q̄d per eum ad hoc est ministerium. deus faciat. vrpote arcetat demones vl̄ hym̄oi. Alij vō dicūt q̄ q̄nque sup nām diuina assistente hāc efficiat aqua bñdicta. licet ly virtute no sit talis q̄a sacramentū que sit sufficiens dispo ad gratiā. Sz̄ vō ad effectū qui est deleatur p̄dictum venialis est sētia Alb⁹ magn⁹ et sc̄i Thome et aliorū multorū doctorū q̄ operatur per modū meritū in q̄ excitat motū voluntatis. per quē fit remissio p̄dictum. Secundus autem modus dicendi videtur cē dicendus in q⁹. Verū quia cū pace omnū et sub correctione p̄sentem p̄sumptuose arbitrio. p̄missa ampliori horū modorū dicendi probabilitate cōparatione. nam viā sit satis probabilis. et licet magne auctoritatis viros legerit arbitrio nr̄ illos dicendi modos elidendos cōmitto. Sūma quoniam q̄ illorū electo p̄missa in sue virtutis robore p̄manent solida. Quibus omnibus hoc adiaendū est. q̄ ut m̄q̄ scribit Thōs in q. di. 12 q̄ ai apponitur aqua non bñdicta ad bñdictā totū efficit bñdictū. virtutis em̄ aq̄ sua aq̄ ex bñdictione que intrat addita. magis em̄ dignū trahit ad se min⁹ dignū. Verūtamen Hugo sup. q⁹ dicit sic q̄ bñdicto aq̄ fiat mistura ut aq̄ si addatur in debita quātitate aq̄ bñdicte tota sit bñdicta. ad aquā

Quoniam suscipiens considerata in sacramentis diffinitionem quā magr Sententiarum in q. di. 1. Sacramentum diffinientis ita loquitur. Sacramentū est sacre rei signum. sortitur vt videri potest p̄missis rationibus sacramenti diffinitionē aque bñdicte q̄ pcē. p̄cipue cū ad sacramentū nouelegis vel aliud erigi videatur nisi q̄ sequi videret et effinat dicente Aug⁹ in h⁹ de doctrina xpiana Sacramentū est inuisibilis

Aq̄ no bñdicta addita bñdicte totū efficit bñdictū

gre visibilis forma. Ita q̃ ut rex ponit mgr̃ ur silimdine gerat et ãl cristal. q̃ omia aq̃ bñdicte conuenit quib⁹ p̃ traxit. 4 mient eã hꝫ in cclia in signũ rei sue. et ut phibeat ordinat multiplicit esse mane. Sed quemet̃ iudiciũ ut nr̃ teatur tulub per omia i ymbato fine dandatur assignam dria sac̃mentaliũ a sac̃mentis. ondere q̃ obstãtibus ãdictis aqua bñdicta non sit sac̃mentũ. Rñdn̄ quo q̃ dria sac̃mentaliũ a sac̃mentis ex ãduplici respect̃ accipi p̃t. ut ex variis sac̃menta ipa a xp̃o ihu sint imediate instituta. q̃ ãt sint legis fundamenti. nõ nisi a legislatore a quo lex robur accepit. et ut hui⁹ mi⁹ sint thomas dicunt. Sac̃menta lia ab ecclia sepe per sanctos pontifices fiunt per sac̃ gñalia. quib⁹ sancta sunt instituta. ut ẽ in le diffuse sermone exhortatorio declarat̃. Ideo dria sunt ex parte significatis. q̃ non dñt q̃ ea sac̃menti ꝑfectam vocabuli videant̃ importare sanctitatem actue. ut dicant̃ sacramenta a sanando. sive quo absq̃ sac̃mento non q̃libet signũ sancte rei dicant̃ sac̃mentũ. Ex illo q̃ est signũ sancte rei actue. sanant̃ et sanctificant̃ homines sac̃mentum. Et quibus colligit̃ duo. ꝙ omnia ad hoc q̃ ea signa dicant̃ ꝙ sacramenta. ꝑmo q̃ significent rem sanctã. 2da ꝓfectionẽ sanctitatis. q̃ impetrat. vel ad quã dispositionem ad sanctitatem significant. et no ꝑfectam sanctitatem non dicunt sac̃menta. sed sac̃mentalia dñ ꝑt. vñ sanctus thomas ꝑ. q. 60. ar. 2. q dicit. q̃ ea ꝙ denotant̃ a fine et complemento. Dispositio aũt non est finis. sed ꝑfectio. Et ideo. q̃ sint ꝓpinquum finis dispositionem ad sanctitatem nõ dicunt sac̃ta. Ex sola illa q̃ sunt ꝓpinqua fini sanctitatis humane. prima sac̃

1. colligit doctor sapiencia dria sunt ex pte institucois nam

. q. 60. ar. 2.

mentalia sunt ut aq̃ bñdicta et hꝫ modi hoc ille. Eodem modo ad quemlibet sac̃mentum ꝓfectum ẽ. q̃ quale signum aliquo modo sit causa sancte rei significate. Et hac ratione sac̃menta veteris legis non dicunt ꝓpie dria sac̃mentalia. sed signa. vel sm q̃ sac̃menta non efficiunt. q̃ significant. ut dicit augin̄ in 2° de ci. dei. Ex assignatione dria sac̃mentaliũ a sac̃mentis exacte effectiue. q̃ ut dicit thom. 3ª q. 60. ar. 1. Sac̃menta nove legis hñt effectum ꝓpendo gratiam. quia per sacte modum subtrahunt quem de effectu sac̃menti ordinatur. Sed sacramentalia hñt effectum ꝓ remotionem obicis. Quas dispositiones vel impedimenta sine hoc ille. Ex quo clara dria. vñ idem doctor de aq̃ bñdicta adhuc sint nr̃i ritus loquitur in 4° di. 2. Aq̃ bñdicta nõ ordinatur directe ad remedium prestandi. Sed ad remouendum phibens. vñ dantur contra tentationũ nequitias. et omne q̃d sac̃mentorum effectum impedit ꝓpter hoc non est sac̃mentum. qa removens phibens non est agens. sed est sac̃mentum. qđ quidam dispositum ad sac̃menta. hoc ille. Sed dria ꝓprie signant sm suprad dicta modum et proprietatem operationis sue effectus. qua sac̃menta nove legis operantur ex opere operato sues operatur effectus. Sac̃mentalia vo sm opinionem eorũ ex opere operante. Et ita patet dari sine dria sac̃mentis a sac̃mentalibus. Quibus applicat ad nrum ꝓpositum. Euidenter colligit̃ q̃ aq̃ bñdicta sit sac̃mentale et nõ sacramentum. q̃ erat in vsu ecclie ad deuotionem excitandam. Et si ab aliquo doctore notanter sac̃mentum sinatur. ab hugone de sancto victore libro de sac̃mentis. qui loquitur de aqua bñdicta hoc ẽ aut sm̃am huius sac̃menti. q̃ aqua per virtutem ꝓprie verbi sac̃mentum rapuit largissime. prout ea q̃ est signum

De ãduplici differẽ sac̃menti et sac̃mentalis

Tertium bñficium ẽ sacrum. f. sac̃mentale

sacre
ra, q̃ li ramus. et nõ ꝑ̃ce sãmen
tum. pur ad pñs opus cih, de aq̃
bñdicta finem ostendo cum spe di
cum antea digendo est sermo
ad manam q̃sin.

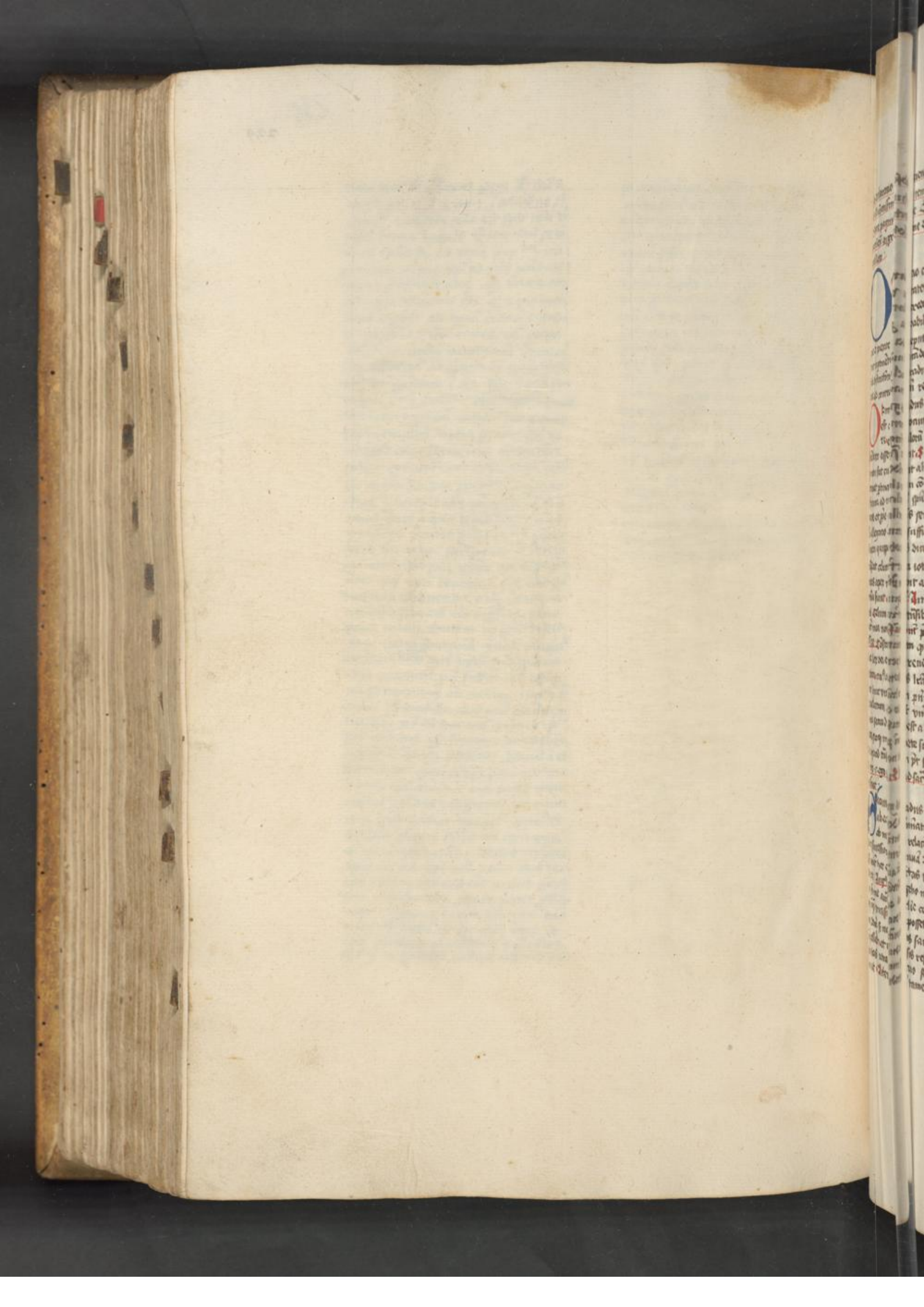
Posset videri esse de veritate
aque bñdicte que y ypothe
sim ꝓbãt ybidem allegat. ga
bam intelligi. nunc ad manã q̃si
nra predar obiãno. Et aut
quitur. Ita aqua bñdicta sit ma
teria vnius q̃ñ elementi alterius spẽs
vñ̃ sensibiles ꝑm se distincte et
separati eo nõ quo dicebat theologi
cal distincte cõsiliant aut̃ rem
omnia et signata dicentes ita ee
sãmẽto eukarie. scz id qd̃ est sa
cmentum tm. videlz spẽs panis et vi
mi. et id qd̃ est sãmentũ et ẽ
spẽs tm̃ videlz ipa vmpis corporis
mistica. Pono ꝓmo talem ꝓpõem
tam̃ fundamẽtum. vñsiones et
rationes que est ita. Quia spẽs pre
dicte sãmentales ꝑm se hoc est ex
tra sepcro corpe xpi võ. nullã hñt ẽ
titatem spãlem nec efficaciã cã
tans quãcũq̃ effectus in aiam
suscipiens sãmentũ. Tum ꝓbat
vitas ex multis doctorũ auctoribus
sententijs et rõnibus colligũ. Primo
quidẽ ex illo magri sentẽ 2o li 2o di
d. 2 colo ubi dicit. Mirq̃ quid ibi sa
cmentũ sit. Et quid res videam q̃
Sãmentũ est visibil' gne visibil'
forma. Forma ꝑ panis et vini q̃
ibi videtur sãmentũ. id est sig̃m
sacre rei est. Et qm̃ ĩ medio ali
q̃ relinquit sic. Sunt igit̃ hostia dicen
da. vnũ. qd̃ est tm̃ sãmentũ. Alte
rũ qd̃ est sacmentũ et res. Tertiũ
qd̃ est res et nõ sãmentũ. hec ille
Ecce q̃ dicit magr̃ suauis. Tum
etiã sine quasi manifestis ibis est
hugo de sac. ut libro de sacrament
q̃ spẽs nõ sint sacmenti i. signũ
sancte rei. sz qd̃ est signũ tm̃ sancte

Quia spẽs sacmentales eukarie tãspto
nõ corpe xpi esse ꝓsuse nec hñt
spualem efficaciã

rei ꝑm se aut in se nulla hñt vnitẽ
go videtur q̃ spẽs ille ꝑm se nullam
spãlem hñt efficaciã. xpi võ corpe
nisi ꝓpo. Quem ponit Albertus mag
nus i tractatu de effectu miss. ubi po
sita illa distinctione trium eucharistie
i hoc sacmento dicit q̃ spẽs ale ꝑm se
et nõ causant aliquid Tunc ar2
sic spẽs ale ꝑm se nichil causant
go nulla hñt vnitẽ. Cõsa est ma
nifesta. qz alb̃ seruet cẽt vnis illa nulla
ta spẽbus. Tua cũ oĩbus potẽa
et oĩb vnis actiua dicit ad aliquẽ
actũ ordinari. seruet aut dicit aliq̃
vnis nel põt q̃ nõ reduci ad aliq̃
actũ. Item idem Albertus i 4o sen
ten di 8. Augustin cõsiliũ dicit nigra
Emani sup̃ potum. videli q̃ panis
et vini dicimur sacmentũ. ita dicẽs
Omne sacmentũ efficax qd̃ figuãt. Si
id qd̃ est sacmentũ tm̃ i eucharistia
nõ efficax qd̃ figurat. go videtur q̃
illud quod est signũ nel sacmenti
tm̃ ut hic ista dicit nõ est sacmentum
nouum leg tm̃ ad nos. Et rideus
idem Albertus ita dicit. q̃ spẽs panis
et vini dicimur sacmenti i eucha
sign tm̃. Et si diceretur ita to
q̃ spẽs michil efficiunt credit dicens
nõ oz. q̃ spẽs malus sit effectiua
sed significatiua hr alle. Item ad idẽ
est sanctus thomas in 4o di 8. ar1o
ita dicens Dicit ad spẽs aliorum
sacmentorũ se habet vnus q̃ nic
unus est q̃ sacrificatiuũ acquirit.
Et qua sacmentũ efficit ꝑm hugo
ita in hoc sacmento se habet ipm
corpus xpi q̃ per consecrationem
sub spẽbus illis est. vñ sicut tabus
sacmentum manuale elementum
nõ est causa vnitatis q̃ in ipo est ne
alienus spualis effectus in hoc. n
mediante vnitate ꝑm q̃ ex elemẽto
et vnitate q̃ vnũ efficit. ita et i hoc
sacmẽto spẽs nõ sit causa corpis xpi
nec alienus effectus in aia spualis.
nisi mediante corpe xpi võ. ꝑm q̃ ex
spẽbus et corpe xpi fit vnũ sacmẽ

tum hoc ille. Item idem S. thom̃ 3a pte q. 8 3 ar. 1. ꝯ solutione 2i argum. eiusdem fine est sub tali v̄bor̄ forma loquēs. Vnus enim sp̄s vnus spūs sc̄i ad aquā bap̄tis. imo se habet rex p̄rus xp̄i ad spēs pat̄is. et vnus nō essent aliq̄ nisi vnitas rex p̄rus xp̄i veri hoc ille. Ex quo manifeste apparet ex horū dictorū dictis. q. ipe spēs sacramentales xp̄i corpe cōsistere. nulla penit̄ hūt vnitatem seu essentiā ad opandum quēcūq̄ effectū spūalem i aīa. Ista ē enā sententia omiū doctor̄ theologoꝝ quos viderim dicentiū in hac pte spēes sacramentales nihil p̄se causare in aīa. sed tm̄ significare et contineri sub rege xp̄i veri. Eadem pot̄ fieri argumentū frustra ponit̄ i sacramento vnus p̄latis. ubi p̄ncipaliter ē fontana vnus a qua dependent omnes p̄lacēs vnitas sacramentalis patet de se. Et in hoc sacramento ē fontana vnitas. patris xp̄us ihūs ego p̄ter ipm̄ xp̄m contenti sub illis spēbus non est dicenda alia vnitas p̄ticularis. Illa enim est superflua. imo ponēt talem vnitatem in spēbus illis p̄ter ipm̄ fontanā vnitatē p̄ncipaliter existentem. Ideo dicē xp̄m sub spēbus illis contentū nō sufficere ad efficiendā sacramentū. q. est medium inutile hoc casu p̄sidimus. In aliis aut̄ sacramentis ubi nō est hoc modo p̄ncipiū q̄ per cōmunicatā est fontana vnus sufficere. q. dam p̄ncipat̄ p̄ncipalis vnitas. et tm̄ nem hūt salutaris medicine spūalis. hoc ena patet pertinuis xp̄iane religionis. vt enim tota spēs hoīs. et omne ꝺ̄no referatur ad vnū finē dīm ihm̄ xp̄m et nō ad spēes ipas. Dicunt ulterius p̄ter ipm̄ corp̄us xp̄i vnū nulla alia vnitas necessaria est sacramentis spūalibus. cēt misticis spēbus. qua tā sufficienter p̄bata. patet p̄blem mar. 9o. q. aqua benedicta modo quo sup̄ dictū est sit aliq̄ vnus. et aliq̄ efficacia ad effectus sup̄ nōiatos. Et q. in spēbus sacramentalibus sim

se confidant christo recipe xp̄i vō. nulla sit vnitas nullaq̄ efficacia ad ali quem effectū causandū. ut p̄z ex dictis. Ex quo patet corollarie q. ex ope. opato siue ex pte eius sacramenti nō est maior vnitas huius sacramenti sacratissimi altaris siue efficacie sub duabus spēbus q̄m sub vna spē. Cum enim res et radix tocius efficacie hui sacramenti nō sit maior. nō plus mouno p̄ticulariter sub duabus spēbus q̄m sub vna spē. patet q. eadem efficacia ex pte sacramenti in recipiēntibus idem sub vna spē siue duabus. Ex pte diuo sacramenti. quia ex pte eius nō est aliud q̄ recipiētes hoc sacramentū frequentissime pie et deuote que ego vē humilis capellan̄ Johannes de Turri recepta ad p̄blemma per magistrum petrū Anglicum p̄ximum vite dñi nostri ihū xp̄i
relegendo annotaui. q. frequentissime participat̄ sine cōfessionis cum omni reuerentia p̄tio.

Ista declarano subsequens posita
ad illustrissimo hui⁹ temporis vnico
et sacre pagine doctore Cancellario
parisien⁹ magro Johāne de Gerson
appellato

Declaratio cōpendiosa
que vitales de nāt⁹ de
salut⁹ credende que de
sola p̄babilit⁹ tenēde
que de pietate fida reputande et que
sint in primēt⁹ intimande. Et hoc
sub distinctōne vel gradu scrutpha-
que ad contrariaru⁹ reducūtur.

Primus gradus credende
est canon tonus sac⁹ scrip-
ture et singuloru⁹ que in ea
rāhiter asserta sunt. Sic iudicare
p̄ non stat cum fide ut aliquis dis
sensat primant alium cōtento i eade
scriptura ad intellectū spūs s̄c̄i q̄n⁹
vere et p̄ie intellatus sensus trāl⁹
si alleyano scripture suffiat i d⁹ a⁹ v⁹
Amen quippe nobis dico donec
trāseat celum et tra tota vnū n⁹
vnus apex non p̄terit a lege. don⁹
onia fiant. Sequit. Amen dico vo
bis celum et tra trāsibunt vba
aut mea non trāsibunt p̄teribunt
q̄ tge. Tōstat autem q canon bi
blie lex dei est per reuelationem
habita. cui⁹ assōnes legales i mūl
tis hunc vnico trāh principio. q̄nē
reuelatum a deo est vū. et q scrip
tura sacra diuinus est a deo reue
lata. q̄q in omi parte sui cōtinuum
dei quod tūsire non p̄ sunt ad hō
di ix. c. ego sol. Iiad sacrū. et quis
nesciat.

Secundus gradus cōtinet
ab ecclia determinatarū. et q
ab indubitata relatōne aplōr
per successiōm continuā deuenerūt.
Sicut her ecclie auctas tanta ut
dixit Aug⁹ Evāgelio non credem
misi me auctas ecclie compellet
quātūp̄ vilissima dia posset. ecclie nō
credeni si non auctas sacre scripture
i pellet. et ita diuisis respūbus au
toritas utraq; mutuo se confir
mat. Attendendū tamen est q nō
omnia que tradūt vel tollerant ab ecclia
ecclia publice legenda sūt de nāt⁹
salutis credenda. sunt patebit ex
quinto et sexto gradibus vltatum
Sed distinxerat illa que sub diffinitio
ne iudicali tradit ee credenda. nō
oppōta reprobanda. communente
vniūsali totius ecclie consensu m
phate vel exphate vel mipre

Tertius gradus cōtinet vitatum
singulariter aliquibus
reuelatarū. que ab illis q̄
bus reuelatio facta est absq; ulla
dubitatōne credende sūt. aliqui nō
esset reuelata. De cui⁹ rōne est ut
sit certa. Ceteri nō quibus nō est
hui⁹moi reuelatio facta non ob
ligantur credere. nisi per miracula
vel scripturā sacrā. et p̄pue per ec
clīam determinando. Sic em iohēs
baptista missione sua ordinat per
scripturā ypheniā. et aplis ypterea
contulit evāgeliū suū quod hnē
rat per reuelationē cū petro et aliis
de ecclia. non q dubitaret de illo ecclī
gēlio. peccasset etiā. nec diuisset ecclā
si angelus de celo vobis aliud evā
gelizauit anathema sit. Sed ideo cō
tulit evangeliū suū. ut apparetur
per ecclīam ad credulitatem aliorū.
et nō ad sua. quia dixit q sibi nichil
contulerit petrus et cet. sed dextras
dederūt. ut cognoscerent gram dei
q̄ data erat sibi. Demū triplex hui⁹
moi gradus vltatū reducit ad v⁹
sitz ad vitales que credi debent m
mediate et exphate a deo reuelate.

Quartus gradus con
tinet vitates oēs et singu
las que ex p̄missis vitan
bus concludūtur. et q̄ cerca in
luce fidei vel euidenti in luce nat
rali. q̄uis non in ppria forma ipso
rum habeantur. quemadmodū ista ve
ritas est de nāte salutis credende
ex quibus habuit nerios et venas.
q̄uis in scriptura sac⁹ nō beatus i
ppria ipsorū forma. et ita de singulis
sine modo q̄ista est euidens in luce
nāe fidei sine in luce naturali apud

veros phos xpus sunt veri hic
ergo xpus habuit venas et nos
primo sine remissione et distincte
fidei fuerint aliq gones fidei ad phos
paganos uel xpianos reducte qui
videre poterat aduersi phi quod ex
scripturis legis nre liquet ab eis no
recedere quin esset diuendi in bona
euidenti consequentia Et hic est us
gradus principalis ubi primo ad
unum redimus

Rursus in quito gradu quin
tus est modo dicto ponun
tur virtutes ille que exer
citantibus quadruplicibus gradibus
anditi uel aliquibus earum dedicun
tur in quibus tribus probabili uel opi
nia uel diuina mandate ponit primo
que ad fidem est primes quibus sup
ponat esse vera Dicat aut ae lex
Illud est probabile qd omnibus et
maxime sapientibus unum apparet
Non aut illud qd inditis videtur
ee unum Dicitur probabile quia multo
uel infinitus est nobis Veritas aut
omino impiorum ad fidem illa sola
dicatur que nec in quibus euidenti nec
in quibus probabili nec certa sequitur
uel repugnat Porro dicit positoribus
fidei apponit aliq que non est de
fide nisi totum qd est una copula na
non pt simpliciter dia de fide quia co
pulatiua sequit debiliorem partem
ut si in ea esset una contingens tota
esset contingens quibus mille essent
necessarie Dicat michi quis pro
ad aliq uisum nostrum requiritur una
non propositio primens ad fidem q sup in
fidem si sit ua uel q sapit hesim si
sit falsa Et sic pt destrui proposito
sapiens heresim qd est pro ex cui
confessione eo assumpto aliquo quod
non pt rationabiliter negari sequitur
hesis in fide Ut si quis dicat q bnis
Gregorius non fuit ita q supposi
to q no possent rationabiliter nega
ri historie dicentes xpm fuisse rite
electu et suscepisse in pnii licet non
sint de fide sequitur isti hesie q
rite electus in pnii non est nisi sint pla

Unde non est pro ita ratione
si sibi negatur aliud mysteries ad
fidem qui totum hoc complexum re
manicat ad fidem primens Ex mul
ista pro Biblia est falsa est here
ticalis Et si addatur q biblia qua
Johannes habet e fla non est hental
de se licet diu posset sape heresim sup
ponendo q Johannes non habet biblia
nisi correcta postremis cum libris
hinc quin gradus et sexus sequentes re
linquit est q causa fidei referende sunt
ad sacrum conalium uel ad pnm si super
eis fieri debeat declaratio uel articulo
arcens omnes scias in aliis causis
que tres primos gradus et quatuor
respuunt nisi forte p appellationem

Decimus in sexto gradu qui
quartus est modo dicto collo
cantur virtutes ille que non
modo nec fuerunt ad mittendam uel
fouendam denorum religiosam
pietatem que sibi magis minuit
ad Flamandum affectu quin ad sterne
dum intellectum ubi pietas deuota
magis inspirantur quin virtutes certa
ubi hoc unum reprobatur si adest
assertionis temerarius suspicio elu
ndaretur alioquin per eam uel
ratione certam ipa vitas aut si
suspitionis hoc religionis suspicionem
et varia induret Unde sic dicit
Arsles Nichil interest qued falsa
probabiliora esse quibusdam veris
Im michi refert qued fla pie ne
di non quia ea rone quia falsa si
vel si sentiam esse falsa credi pot
paul hoc a pietate fidelium vi odit
existiano uel pia credulitas no sis
per virtute uel falsitate sed mo modo
sup appenna et probabilite de diu falsi
tas uel minus ignota est preterea
sapientissime dicit Aquinus q de
talibus est eligibilius pie dubita
re quin temere diffinire sicut stat
quodlibet contrariorum esse probable
et unum stat ea alteo non in vitate
sed in probabilite Exemplum pot
de corporibus celorum aut membro
que resurgent pro reliquis Nam

idem corpus aut membra assere
mur ee in multis et tanto tale vene
rabitur sicut dicitur de capite Johis
bapte de brachio sancti Anthonii q
eum veneratur aliud misto loco
non credit ee mallo Alius autem in
conuerso sic diuisis respondens vr
q condicto riez credi pt tu fidei
premie dum tu sit armatus ab asser
one primaa aliemis Respicit eadem
iste gradus legendas et miracula
sanctorum vitas pnm visiones theolo
gorum et deuotum psonarum ser
mones et opiniones sanctorum docto
rum que omnia suscipit certa et legi
pmittit Non q detrimentu patia de
necessitate salutis esse credenda sz
quia profuerit ad cognoscendos af
fectus pios fideliu et in edificatio
ne ipsorum Dicit in talibus michil
de cuiusdam sentire ee falsum qua
uis enim nesciatur cuiusmodi
ee vtile qd necesse est ne ut he
credenda proponuntur ista q magis
hic attendimus id qd pia deuotaq
ne fieri possit q id qd sanctum est Et
hoc apud oratores reprehensibile reputat
qm ex aliorum psonis dicit ea no
que prone dixerunt sed que dice
ponenda sunt sicut in legenda beati
Ignatii et beati Sebastiani et silium est
consimilium

Sequuntur alique pones correlarie
que premissis mentem elucidant

Falsum blasphemum. et
hereticum est asserere q sensus
litteralis sacre scripture sit aliqn
falsus patet ex dictis in primo gra
dn Et qm pm Aug^m solummodo pt
ex sensu litterali scripture sacre efficax
argumentu surgit Non autem esset
efficax argumentu si sensus litteralis
nedum in dubium sed in falsum ver
teretur Ut nec propter quorundam ab
quorum scripta videamur aliter dixisse Dico
q aliud est litteram aliud est sensum
litteralis vel q de sensu litterali scripture
sacre ppissime loquimur sicut et si
sensus litteralis ve et pprie dictus ille
quem auctor suis scriptis principaliter intende
bat et qm ex circumstantiis loci sacre
scripture tractari pt et debet sicut expo
sitores sancti fecerunt atq doctores Alio
qui pateret omnibus solidam probandi
a scriptura sacra sicut arguit Augus ad sacerdotem
Jonnem sicut Hieronimus hemite xx. dist. Si ad sacras
in aliquo loco sensum litteralem esse falsum q
pbetur Et videns potest semp dicere
ad credens sumptum de sensu litterali
scripture Cum sensus litteralis boni esse fal
sus et ita michil probat quia regula
non tradidit abadi sarisbu qui e sal
sus et qui est verus

Falsum blasphemum et hereticum
est q de nobis per experientiam
uel de euidentibus per rationes
naturales non sit fides ena pie dicta
liter non sub ratione experientie ut em
denne rationis nobis fides habetur sed
alio respectu. intendendo. sub diuine revela
tionis gratia fides est ex auditu fidei p
ublimi xpi Ad rationes. x. pi. quum pre
cepta decalogi euidentia sint m linea
naturali Et ista deus est ratione sui
uel ipsum sunt nota per experientiam
hec michilominus gratia nobis m scripta
sacra traditur nunquam approbata per
ecclesiam sunt certa fide tenenda Quum
recidimus omnia tradita m scripta
sacra inuntur hmoi principio solli
cito et naturaliter m euidentia q to
ta sacra scriptura a deo revelata e Re
manet igitur m euidens totum sub
hac credulitate rationis Unde consse
quens mirum posset q tot sunt arti
culi fidei qui sunt vtiles contenti
in scriptura sacra nisi forte fiat re
strictior accepto articulo fidei pro
illis tribus modo vtilitatibus que conti
nentur in symbolo apostolorum quem
de directo et immediate respiciunt
misteria glose tractat et generaliora
nobis tradite qui uno eadem ratione vtili
bique ratio gratialis credendi sicut divina
revelatio in tui q sub hac ratione no
nus alia credenda sunt premittit hoc
est absque formidine de opposito Ppo
nes consequentes de futuro quum pro
nes nunc sicut apparet de illo respice

retho mortuo ꝙ erit posset con
sequent miserei prima q̃nalis sit nul
non sit auctas credendi articulos fi
dei etsi posset fieri nouus articulus
Si preterea posset fieri ꝙpō hēma de
non hēma Si demq̃ posset aliqs
esse nesciens hēresis et ita de plu
bus que brevitas iubet omittere

Falsū blasphemiū hēreticum
est asserē q̃ precepta decalogi
non sint de fide. ecia ꝙ pre
dicta quātus reputari debeat eius
dem in luce naturali pz ex declā
tione pmissoꝝ vñ aug⁹ ij⁰ de trin
ergo solvit vinū de mādatis istis
minimis et docuit sic homines mīm⁹
vocabitur in regno celorū Et ar
guitur mīm⁹ negative i nullus
erit ita separatus a regno celorū quod
est certa et hēresis est indicandus
si notor corrigi

Falsum blasphemiū et hēreti
est asserē q̃ assertiones oppo
site precepts decalogi nō pos
sent ad fidem tamē repugnāres
fidei et q̃ non sint indigni fidei repro
bandi et condempnādi maxime
ubi notorie scandalizent pz ex pre
missis addito q̃ asserto ꝙpositionis
ad vitā partem notat firmam adhe
sionem ai tm notorie probabilitatis
alterius partis et hoc in falsis ꝙpositi
onibus sine mali festa temeritate et
pniosa nequaq̃ fieri potest

Obligantur aliqs certa et
explicita fide tenere et nul
latenus dubitare et sub pena
hēresis q̃ aliq̃ ꝙpositio vā est de qua
alius pt ad tempus sine culpa et
hoc saltem in exemplo triplici pos
sūt fieri in tripla ꝙpōne correlativa
subsequi Obligantur aliqs
utpote theologus examinis in scrip
turis sacris legendo et considerādo
eas et certa explicita fide tenē. et
nullatenus dubitare multa de q̄b⁹
simplex et pdeota requiritur rare
nabilit etsi non pertinaciter dubitaret
ut q̃ thobias habuit canem vel
aaron barbam nel arca testamēti
de prius expertum coopertā datur
em cū hoc regula q̃ dubius in fide
infidelis est q̃ intelligitur ubi du
bitat aliqs illa que tenet credē
explicita fide similiter multi pre
sertim doctoribus et plans Obli
gantur aliqs utpote canonista
examinis in determinationibus sce
cie legendo et considerādo eas cer
ta et explicita fide tenē et nulla
tenus dubitare multa de quibus
simplex et pdeota pmo et theologus
aliqs in casu rōnabiliter et si non pertinaciter dubitaret
pareret ut precedens et sic dicitur
de explicatis in pdictis actoribus. et
narrationibus publice nec fideli
ter sunt ecia certi sapiēs q̃ ad plu
ra explicite credenda tenentur
certis partibus q̃m scirent nl' alii
non instructi Obligantur aliqs
utpote doctus et examinatus in lo
gicalibus moralibus et pruden
tialibus scientiis certa et explic
cata fide tenē et nullatenus dubi
tare multa de quibus simplex
pdeota nl' non sit examinatus ratio
nabiliter dum tm sine pertinacia du
bitaret Ratio aut precedentis com
pta est Ultima cui plus exigitur
ab eodem plus exigitur vñ expe
riri debet vna gra dedita ex spi
ritu sancto cum magno studio nl'
philo nel theologo eminens nl' cui
ad q̃m alius pdeota nl' mediocriter
potuit ad tempus nl' falsum nl' pba
bilem et minam repugnāt De
mq̃ sequitur ex hijs omnibus q̃
iudicia et q̃stiones fidei licet aut
roritative spectant ad platos et
doctores spectāt tm pt ad alios q̃m
theologos debitamo sint et regu
lo super hijs que fidem respiciunt
sta ecia ut ad latos multos hoc
posset extendi et plus aliqm ad
multos clericos Pinsius revo
latus sequens ex precedentibus.

Y offitio diligenter expalis te
nentur platus cognoscē tenore

preptoꝝ dealogi nondum impl
nte exphate ꝑsertim ri in tonse
uacone sua prosteatur virilꝫ tes
timentꝫ se scire verꝫ et nonꝫ qꝫ
si nesciat nl' dubitat ubi non ē du
bitandꝫ ꝓnde redditur inexcusabi
lis Attento qꝫ de talibus ꝓtreps
aplꝰ dixit paratꝰ dare satisfac
tionem omi poscenti ratoꝝ de eꝫ
que in nobis est fide et spe Unde etiã
sm mra hmana nō admittit aliqꝫ
allegans ignoraam in illis qne ex
offiao suo sciri nl' gradu scie debet

Ex offiao doctoꝝ aūtis m
theologa tenet doctor cognos
cere tenorē preptoꝝ dealogi nō
dum ꝑhare sed exphare et tantꝫ
esse debet habere sciam doctrinalē
ratoꝝ inxta mtellm cōmunem
doctoꝝ nec ꝑ aliꝝ excusaōe igno
rare ꝓfiteri tnr debet

Stat aliqne posse reperiri ne
hementē et ratonabiliꝫ sus
pectꝫ de hēsi dim dogmatizat doctꝫ
nam aliqua nl' de ꝛa dubitat ubi
nl'qd alia sibi sciens nl' dogma
tizans aut dubitans suspectus nō
de neāqm hui debet paret in eru
ditis confessoribus sancte sedis ecclie
roꝝ canonū et in hmōi cue
lationem sdalem ep̄i nō erudito
rudiū atqꝫ simplicium et m plano
quibus annexa est obligatio ista ne
dum ꝛmphate sed exphate

Stat in hoc sacro Concilio cō
stitucōi ep̄i quosdā que
rm relationē reprobationis nō asser
tionū denigratiū in maria homi
nū primi misdaꝫ molitū neāqm
culpanda sint qm aliorū exprabat
audiam ubi in non ꝓsit alij de fan
toria et suspitione ꝓmitt hēre
vehementi ullatenus exhisuri qui
ad eos spectabat ꝓfessionis modꝰ
et pondus hui negotij

Sequitur aūtēs pro primo gra
du Augꝰ ad Hyō in epla viij. Dist xx
Deveri. // Dissen

Ego sōe eis libris scriptoꝝ
qui canoīn appellant didi
cisse timorem honoremqꝫ debere
ut nulli eoꝝ sībendo errasse audā
credē sit Si ad sacās scripturas et
causas admissa fuerit nl' officiosa
mendacia qꝫ in eis ꝛmanebit aut
tollat que tandem de scripturis illis
proferretur sententia nullo pondere cō
temptoque fallitat conterat mpe
bitas Idem eadem di de vi raphi
vi Dicit nescisti sanctā scripturā
canonicā tam veteris qm noui testa
menti certis ꝛminis suis contineri
eamqꝫ posteioribus omnibus epōis
heis ita ꝓponi ut de illa omino du
bitari et disputari non possit virili
ter nel ut in rectū sit qcqd in ea scri
ptum constituit ed epōum aut hēs
que post confirmatū canonē nl' scri
pture sint nl' scribuntur Et per se
monem forte sapientiorem cuiuslibz
in ea re ꝓfectoꝝ et per alios epōs
rimi ignorem auctoritatem dotho
remqꝫ prudentiam et per concilia
hire reprehendi siquid in eis forte
demanū est

Uerum catholicam pr describi
qꝫ est vitas habita perdiu
nā revelationē ꝛmediate exphate
in ipsa forma librorū nl' ꝑhate
in bona et certa consequēa

Fides pro hitu infuso describit
qꝫ est habitus supnaturalis infusus
animabus ad credendū catholicis
veritatibus

Fides pro actu describitur qꝫ
est assensus verus et certus
catholice vitatis ex infusa fide
procedens

Fides pro habitu acquisito scri
describitur conformiter
ad descriptiones quas dat philosꝰ de
scia arte et sapiēa qꝫ est habitus
verus et certus perarduis ubi
xpi accessimus simul dicat aplus qꝫ
ds est ex audito et auditus per
uerbum xpi Et augꝰ dicat qꝫ perspi
cuam sanā fidē salubrem ingi
mur dicimus verus ad driam
erroꝝ certus ad driam opinionū
acquisitus per auditū ubi xpi ad

driam scē ans sapiē et melliis

Hides pro obiecto qñq; dicim̄ xp̄ō ꝓpōsito credim̄ nl'aggre gato multorū credibiliū seu vi tam̄ catholicorū ut hēnt hec est fides catholica Et qñq; dicim̄ xp̄m credo sigillatim̄ p ꝓpōnem credim̄ seu catholicū Et ita nulla res q̄ credere possit sub fide dñi nq; dicit xp̄m vano credendi Et hoc ē vna oīm credibiliū scitz auctas p̄me vitans euelans que nr videm̄ impugnare et sub hac ratōne dicitur fides argumenti nō appa rens cecus erit Dum videbim̄ sane ad faciem

Veritas imprimens ad fidem que nec sequitur nec repug nat ad catholicas vitates Veri tas sapiens fidem est vitas est continens aliquid nl'aliqua que sunt ꝓpe de fide nl aliquo nl'ab quibus admittit que non pertinet ad fidem seu ratho nam vitare Et opposita falsitas dicitur sape hēsim si illud qđ admittim̄ est fal tale qđ non possit nl' hēat ratona bilit negari q̄ius non sit de fide

Venarij eiusd' ad Jo. Can

Oblamitas mea semo hmois sacra concilij cō stitutiones mōmonij ge neralem nōmilla que exercuit expugnatōm hēsim et hēticor nr̄ temp̄is nōmat secte nomines exhorte et p̄mus indicabit dap nato de nmiate cōcandi lanios sub vlis pene pannis scitz et vini profero cum ewāge⁹ pargnula duo minima que dñs p̄dixerat de nrālis quem samaritanus protulit et dedit stabulario p vno vilneato Vinus de nrālis decem re gulas speculatas alter decem par tes habet mscptas Scriptura sacra est fidei regula cui quam bis intellectū non est admittenda auctas nl' ratio hominis cuiuscūq;

ille denarij h'ꝑ'st

ter alicui consuetudo nec constitutio nec obstinatia valet si cōtra sacram scripturā inducatur Hec regula fundamenti ē nobis cōtra hēticos quos impugnare conamur Prēa concedim̄ et approbamus oīes nl'auctes nel cones que hanc probant pro quanto nobis ꝓbandi per eos indicitur nl' in dubium ducitur Cum igitur sacra scriptura debet considerari quālis sit vna ꝓpō copulativa connectens ob partes et vna per alteram confir mans et euadens et exponens cum sit ꝓpō alicui sacre scripture pōita assi tive per actorem sitis qui est ꝓpō sitis est falsa Tota scripture sacre sunt dicit Aug⁹ Vanillā et auctas Et q̄ filius est vano assentiendi p fidem cuiusq; ꝓpositum signatis scripture sacre ita vm sicut alicui scitz auctas dicte euelat cōtra que cōis est vtrobiq; uno credendi Scriptura sacra dñi ostenditur in alicui sui parte nel ꝓpone non est tene da in solis terminis illius ꝓpōnis aut in sensu ille que illa ꝓpositio sic p se et nude considerata intrinsece conferenda et concordanda est per comparationem ad alios scripture pas sus paret hec regula ex predictis et per exemplū manifestū qua lia sunt finita dicit magr deus ut ulno Cum credidit et baptiza tus fuit salvus erit Si quis vo luit in hac p̄sente forma nl' sen tentijs stare non admissa quam q̄ collatione ipsius cum aliis sunt fuctos esse aliquos tales notat Augꝰ de nr̄ dei vocatiō p̄mo Con tat q̄ errabit manifeste ponendo q̄ sola fides sufficit in baptismo ad salutem sine aliis ritibus sicut traditit ex filio ꝓbo xp̄i Cum dicit in me habet vitā eternam Amph⁹ arguendo ad hoies sic inducens illud xp̄i Joh⁹ Ego sum panis vivus qui de celo descendi Si quis manducauit ex hoc pane viuet

merum. Dictum ſm ipſos non ſuffitat mãducatio ſolius panis id eſt ſimplex corpis. ſed requirit bibitio ſanguinis. ¶ Scriptnia ſacra pt et rebet in ſims phibis et paralibus aſſeronibus reuerẽ et hũiliter et diligẽt exponeny venꝑ. conferendo paſſim ſñ paſſu. et vñi per alium indicado ſequnnr ex predenbus. et q̃ſi ſit mõibus alijs ſtenis et doctis. m ãbus mtenao et ſenſus vñ dicti trahnnr ex alijs. ex quibus apparet mtenao dicentis. ſñ ſm hilarii. 7 intelligentia doctorũ ex causis eſt aſſumẽda dicendi. Aliq̃n plura eſſent mendana et roñ dictiones in q̃libet ſcriptum et papne in ſcriptna diuina. quã ſint vitiates et in oñ modo loquendi

2 ¶ Scriptnia ſacra in exponẽ partũ ſuarũ treaſſunt et requnrit hoines ꝓmo ꝓnos ingenio. 2o exercitatos in ſtudio. 3o humles 7 indocti 4to imunes ab affectu vicio. ꝑz q̃ ex oppoito alnus iſtorũ qualiter ſoler facilime falſus intellectus ſcriptnie ſubornari. ſi ſit hoc ebetis ingenij. ſi mers et negligẽtor ſtudij. ſi ſimplex et arrogans indocti. Si demq̃ ſint infirmus aut depnatus ex affectu alicui vicij. q̃n exercent tales malicia cossi poſſent iſta et ꝓpnum quodlibz in auctibus q̃n exemplis. et rõnibus multiplr declarari. q̃ q̃ nom ſint dotis et alibi ſancte tue multum breuiant cauſa veligno

4 ¶ Scꝑtura ſacra m ſin ꝓmaria exponẽ habuit hoies eruditos non ſolum humana tradinaide uel ſtudio. ſed diuina miſſionone reuelatione et miſtrate ſpus ſci. ꝑz de aplis et de illis de quibus loquimur limꝰ in actib aplor exiij. Et paulus pluies emiat diuisiones gratarum. int q̃as ẽ mr̃ pmanio ſmonis. et ſmo ſapie. et ſmo doctne. compandi ſunt

ignnr in expoſitõne ſacre ſcꝑture doctores n̄ doctoribus. et illi q̃s conſtat hãre condiones poitas in predenn regula. pſcndi ſunt non hũibus. ſilr reuelationẽ hũes nõ hũibus eam. Et dona gratis data poſſidentes nõ poſſidentibus ea ne teris paribus. Ar ymde cõſurgnnt et reprehendnnr quoꝝdam arrogãtia modnoꝝ vſinpãrũ ſibi illa vñ ꝑs ſuper omes dentes me mel lexi. Et iterũ ſuper ſenes intellexi Et iterũ ſuper ſnnos meos prudentem me fensi. Sed vtina audi rent ſi vere ſint mens cause que ũiguntur. Lina reſponſa tua exaſſimi Lma lex tua meditatio mea. eſt

6 Et reliqua ¶ Sacra ſcꝑtura non ita facilr apiendi eſtimande et nisi dõ tẽptis alijs treadicõmbus homi. q̃ dedeat ad intelligenã ipius hi dam moribus humanis et canonibus et decretis et glosis ſcdm doctoꝝ frequent et hũiliter viri patet exp redenibus. patet etiã ex mõ q̃d te nent hẽtici quos nuc impugnamus. q̃ doctoꝝ valde diligenr allegant pro ſuis aſſeronibus colorandis nõ roborãdis. et tales q̃ ſint ab q̃ nullus auctus nl ponderis. Sicut nõ ſunt alie glosatores decretoꝝ non ſic̃ner multi in theologia eruditi. Et ſilr aliqn quos de nuo fecit theologos. vnde ſic dicnnr adiſtis eos. Si doctoribus et puis in ſua arte credendũ eſt. cur doctoribus per vos allegatis non vultis credi quos alle gastis bñ mtella ſunt p nobis. Et alij q̃n abſq̃ illa compatione pluies ſint et claiori ſermone dicentes meam ſidem. Si vo non credendum talibus m aliquo eſt nr eos pro vobis in confirmatione erroneoꝝ ſenſuum vtiq̃ tam niose et exquiſitiſſime q̃nus allegie vnaq̃q̃ colligentes et diſcerpentes quã minime dimitta.

A ¶ Scꝑtura ſacra incipit mꝑ etarionem et exponem. nedũ in ſims ilbis origmalibus. ſed etiã in ſims expoſitionibus. ꝑz ex predenibus. vnde ſi

allegamr Aug⁹ ẽt igit̃r qđ
dixit in vna glosa ſua ſimendum
eſſe ſanguinem xp̃i in roione lauacr̃i
et de hoc de nr̃itate ſalutis. et alibi
dicit nl' obſtuet oppoitum. h̃m mitel
lectꝰ qm̃ p̃ma ſane colligent̃r ex ꝯb'
attendendis. ex dictis ſuis alijs qua
liter eſt ꝯcordãdus ſibiipi. Inuenĩ
mr enĩ dixiſſe nede et manducaſſe.
et ita dicit̃ potus. Crede et bibiſti.

§ Cpceptia ſar̃ dum̃ per nonnullos
hoies mdnatur tam q̃ recedda ſit
m ſuis gndib⁹ t̃mnis. abſq; aliorũ
int̃pretu et expoitorũ admiſſione.
exponit̃r grauibus pnclis et ſam
dalis. mſi ſolert̃r pndeatur et ꝯ
feſtim oꝛeatim. p̃z ex p̃decedentibus.
et qua ad vitarem fides implent
pcepta dicta ſua. p cui de
dictum eſt in ſexto regule. Dum alij
indiuit̃ proſe doctores et mdnitos
cur̃ ſc̃ admittit. Dum p̃terea vnãe
volunt gloſam omem. maduit aper
riſſime t̃ multiplicem contꝛdictionẽ
et ulr̃ qm̃ inde hales indaganꝫ
qm̃ ꝛcipiat̃ in annexis madicombus
legis exponẽs doctoꝝ ſuoꝝ mul
tas et varias. ut rabbi ſalom. rabbi
moyſi et aliorũ. qđmodũ tradi
dit in lege dña ſub mor̃ mr̃
narone. ſacerdotibus leuitis. quib⁹ eſſe
credendi et obediendi / Ex har
pꝛea radice peſtifera oꝛta ſunt et cotti
die ꝛeſurgũt errores begardoꝝ. et pau
perũ de lugdimo. et oꝝ ſimiliũ. q⁹
ꝝ multi ſunt latẽtes in ſinu vul
gate t̃ſlationis biblie. in grãde pndi
cij et ſcandalũ ecclie dei. vitare. quãe
poſſimus eſt in ꝛformatorio de tollend.

Cpcepta ſar̃ in ſin ꝛcipione
et expone autẽtica. finaliꝫ reſpicit
in anterem ꝛceptorem et approbatio
nem vniſalis ecclie. p̃ſertim p̃mi
nuꝫ eque ꝛcepit eam et eius intel
lectũ imediate a xp̃o et ꝛelante
ſp̃u ſco in die pentheoſtes et alias
plurib⁹. patet q̃ matheus ſcripſit ꝛe
mat ewa m. et nr̃i oꝛdemus no ſolũ
hemus ab auctꝰ ecclie inxta ill⁹ Aug⁹
Ewangelio non ꝛederem niſi me eius

auctꝰ cõpulſſet. Hec eſt enĩ m
fallibil' regula a ſp̃u ſco dicta. qđ
m hijs que fidei ſunt nec falſe pti
nent fallꝰ. probatoꝝ omnino. et q⁹
hoc eſt p̃mi et p̃cipiũ in fide te
nendi. q̃ non credendo non ſuper
eſt arguẽs cui⁹ ſit negantem ſimi
ter deum negantem. p̃ma p̃cepta
i moralibus ut ꝑticularibus arguẽ
di tradit ee ar̃ lex. Addunt conſe
quẽe q⁹ ſar̃ ſc̃ptura in expone ſua
habet et habe debet in vnquãa
et auctoꝛe maioꝛ conſequendine
vniſalis ecclie ẽtia ea que fidei ſar̃
mentia ſpectant et diſpenſationem
ipoꝝ. qm̃ auctoꝛitatem doctoꝛis vm⁹
pmulaꝛis ẽtia ſapientiſſimus doꝛ ſanct⁹
Thomas milla gone q̃ erit. Ut
pueri in fidei ſmt imitꝫ p̃ncipes
baptizandi p̃ roõne ad oppoitum
vnde valde mmũdi videtur apud
aliquos conſideatuos. dñs videt q⁹ ſin
tm ut doctor aliquis ꝯpoſuit vnã
lectiõẽ vel expoñem aut gloſam
ſuper decretalibus aut decret⁹ et
redegit in ſc̃ptis habent illa gloſa
ſeu lectura in veneꝛãa tanq̃ alle
gantur auctẽtice i ſcolis et i iudicijs.
qm̃ doctoꝛ nr̃ vixit non eſt cõpan
dus mille et mille qm̃ iam ſunt m
vita. Et m̃ ſi rom vna vniſitas
excepti gr̃ã que habet doctoꝛes omi
ſanctitate ꝓcello p̃ſſimos deſid
ret aut t̃mꝛaret vnã expoñem
m vniũ paſſim ſc̃pture ſacre nl' de
creton aut decretaliũ. vix ꝛputabi
mr aut ꝛapcine hm⁹ moꝛ teſtifica
no. quia videt ſc̃pta maiora ſit
auctꝰ maioꝛ q̃ dicta vnius. Et
ſi oppoñ q⁹ m vnis p̃mitur mdi
nũ ꝓpt̃ p̃ſonã aſſiſtẽtie. Cui non
ſiſtit̃ pt dubitãe q⁹ i maiꝛib⁹ ꝛg
nauit dñs vincit hm⁹moi pſſio
nes mdiaj ſub ũſime Cpcepta ſc̃ptia
pant in ſuis teſtibus p̃mittente
deo q⁹ errãt et p̃ofite agnitꝫ q⁹
qm̃ ꝓbati ſunt fuant mali ſc̃ti ſunt
dicti ẽpli⁹. Et ut ſtudia doctoꝝ
multiplicat̃ exaltent̃. p̃t nõt Aug⁹
Et ut p̃ncipales vitates condia
no exano ꝛpiantur et exaltent̃.

Juxta illud p̄ñsibuit plurimū et mul
tiplex erit fructus. Et illud declarato
sermoni illuminat ei qui sibi nul
lus. Nichilominꝰ diu sacre scripture pau
cis in suis lectoribus aut allega
toribus priscis et preteritis intel
lectu adiuncta illa que manifeste sunt
in cadem scriptura tradita et que de
clara sunt per eandem vniuersalem
et in ecclesia per sanctum obseruata
tionem debet hec defensionis sue
magis modicum generalitate et exem
none pauca q̄n rationatione
nitrosa per scripturas aut iuba. p̄z
ex predenibus. Visumus enim ma
libus q̄ stultus vobis non erudiendum
q̄ ena experientia conducta manifes
tat illa quippe tales negat per
que sola possunt et debent ad via
vitatis reduci. Et si nolit aliqua
redde in sca que repugnat bibliae
fuerant illis si poterunt forma
sarmentorum et q̄ xp̄us instituit
aquā in vino ffi conficiunt et inde
plurimus ꝛc.

Incipit prohemium in trilogio
astrologie theologizate.

Sapientia que a deo deo
est que et de se ipsum. per
me reges regnant. quam
vsitato nobis theologia dicimus. Nul
lus recte estimabit controuersia esse cum
nichil vere sit. omne enim verum omni
bo consonat. Vtrum ena theologia su
ennas omnes alias sibi subditas ha
bet velut ancillas. A quibus si quid
pulchrum est illud rapiendum et deuo
randum. si quid nouum et nuper illud abiicit
et mutat. porro si quid superfluum est
resecat. simplens quoque fuit dimit
mitti. Ideo non est habenda in
ab astrologia. qua esse scram nobile
et admirabilem primo prophete ada
et sequacibus reuelatam theologia no
abnegat. Veruptm hanc ancillam
suam astrologia nonnulli rotam manibus ob
seruandum. rotam nuptijs et uolibus.
rotam simplicibus sacrilegis deparare
manifestum. ne scrutes in ea plus
sapere et modeste vnicuique apud bonos
et graues uidetur esse ne diu misanthro
pos sed religiosum christianum simplicibus
cultoribus pestilens et nociua. Summi
rendum est iam prope quicquid per
reges illustrissime delphine gin super
eis vnius hereos ypsam sum regni
gratiosum et inuictissimum regem ipm. Alia
tenus studia non possit optima mo
deles nia ab externa mulierecula
mollit sermones suos ostentatione
pene furioris et opinionis mercan
dorum. Astrologia loquor quondam
ypharum se phari dicentibus. Hanc
ergo nec a diua sua theologia velut
modeste deposim. mundam et ornatam
sub regnum ypsorum quasi nuptam
monitibus proprijs dedicandam salub
ter iudicium cura relinquas tue con
siliatorii nostri prudentissimorum
claro minutum. de quo sapiens rex
quia sedet in solio iudicij minutus suo
dissipat omne malum. Opto domi
nator et supplico. quatenus per pros
peram religiosi veri et deuoti regi
men regni. dñi nri ihesu xpi tui et
regnum et dilis duarum. se precio
sissime sui redemptis. peruenirat
ad eternum. Amen.

Explunt prohemia

Trilogium astrologie theologizate.
ai commentariolo epilogo et doctrinis
dni johis de Gersono. Cancellarij
compilatum lugdimo. Anno. ic. 19.

Sermo prima

Olim a deo gloriosa hiere
contingent et cum tempe
constitutum esse. quo dixit et
sistum sunt. Cernuerunt hic multi
astrologi no illuian p fidem quin po
fuerunt penitus mundo. co p deus
agit immutabiliter. et inde posuerunt
animas rationales si non possint actu
esse infinite multe. aut mutare de
corporibus in corpora aut plato pytago
ras virgilius et alij plures. Aut q
generantur et corrumpuntur cum
corporibus vt alexander epicurius.
Aut q vnicus est melliens in oibus

hominibus nr Iuvenes ponit dicens
nh vnde timendu est ne mimis as
trologiae aut philosophi volen
tes sequi Origenes in fine vite m
dantur in poenis cruces ut aliquē
sorn aliq segnentiu.

Epsino secunda.

Quum de velut instrumen
ti dei gloriosi et ex ipsum
martyna mundi corruptibs
regulariter gubnari. Exurgerunt
hic aliqui dicentes celu michi lage
sed minime signu esse allegantes il
lud et erunt in signa et in tempa
dicitur aut mundi corruptibilis ppt
animas rationales que regunt a
deo immediate sine celo quo ad nam
quo ad genu quo ad gliam et gene
raliter quo ad omia dona et illuminac
nes sup natur infusas. Addunt aut
regulariter ppt miracula facta tam
a celo qui mitra stare in statione et
retrogradatione solis temporibus Jo
sue et ezechie et in eclipsi tempore
passionis mundum generali insa
pimento altas et in alijs sine mo
miraculis.

Epsino Terna

Quelu michi in creatione alia
rationalia infudere et ipas
aliter postqm ante lapsum
vegi. Exurgerunt hic Amrena et
sm sequaces quo ad pmam partem et
quo ad 2am omes hi astrologi qui
alii qui no posuerunt corruptionem pm
originales primates nullu statu ee
natie lapse sed illius tm mo que
primo ifirma est ut nisi sum fm
deos mortis f passionibus de mala
te salus subiecti. Constat autem
q si adam non peccasset tunc nec fu
isset infirmus qualis nunc est pro hoi
bus nr xps fuisset immortalis sal
tem ad moriendu nec xps sactus
fuisset datus in variis linguis et
in breviter de omibus nre redep
tionis misteriis. Item est probabi
lis opinio et rationis q deus ppter
futuru casus hoim destruxit in celo
quasdam congruentias convenientes in
deorsu totius mundi usq ad finale
iudiciu. Et hoc intenderunt illi q
voluerunt applicare astrologia cum
theologia sicut Ptolemeus pe dicit enc
dmalis Tomeacensis et illi quos
mediant logicales de fatis et de diui
no sensisse videntur. Sunt ad hoc
q vix reperiuntur aliq miracula fuisse
factum qui mentis stupentis contrait
alia nalis actio. Prea fides quamus
sit super nalis non refutat rones
et congruentias nales nec eius
supnalis monstra nalia ad ama
dum qui talia fecit ad confirma
tionem fidei et amorem dei nr non
ad repressionem blasphemantium mise
lin atq mundanorum hoc in observ
vare conemur ne fidei amorem
dei imitatur talibus rombus
et obstinatorum tumq principalis
et cogentibus motivis ad cognos
dandu deo sibiq per creatu in
hendum. Alioqui meum fuit pdere
nr et arrisio maior apud infide
les et mundanos sequeretur suem
bus illis q talia no cognoscunt et
sub hoc sm dicitur in epilogo q
mysteriu nre redemptionis mihi
habet in rei hoc est cui principaliter
intende debeamus ut ille qui na
scendo nimpendissimu introduxit
obtime credidisse de quo obstupuit
nec quid minus. Et qui virgilius
aut Ptolemeus quis dicere faciliu au
deat. Offeretur hic pro scla suum
exemplo silogismus talis. Ostenso
magis celo pro statu sue creationis
ante lapsum primi hominis. Aequum
est. Celum significabat immortalem
hominem filij dei ni mundi alijs essen
tibus sanctis ppter reparationem hoim per
ventis. Et primus homo no pec
cabit nec fieret eius reparatio ni sim
essent hoc. Ergo celu predixit sal
tem. quia est mala. et anis pro illo
tunc erat possibile et sibi apo le
qui maior est mala ni sit de pbo
ma. et 2a nunc erat possibilis ge
nitus est possibile. sitq ptolemeus dixit fal
sum. et ita cui celum fuit immediate

recari a deo. deus dixisset falsu
per celu qd blasphemu videtur.

¶ Posino iiii^ta

Celum virtutes a deo dnsas
pro vacare suaru patru
stellaru planetaru et mo
nu recepisse. qd eas ab hoibus
aprehendi non posse. ¶ Errant
et experiencia negant. peniches qz
poltrum. ni celum sit sinu horolo
giu pulcherimu compotum ab ar
tifice sumorum sit. cui liber sen
tencioissimus exemplatus ab ex
emplari libro vite mirifico et ce
no. qm nouarie midus archi
pnt. nigno id qd sem est pura erat.
porro de stellis dint. ppheta. Qui
numerat multitudine stellaru. et o
bus eis nomina vocans. hec aute
vocabo quid aliud est. qm discreta
virtus et opera stelle unicuiq; attri
buta. Nomen quippe sibi aptare
rei. et qm innabilis est hui modi
pricias exclamat. magnus dns
ni. et magna virtus eius. et sapie
ei^ non est numerus.

Posino quinta

Celum obedire deo ad nutu
deo gloriose. atq; rpm ouibus
h nome renecaru. ms sen re
pagoms inferis. et subditu esse. Er
ranerunt hic multi astrologi. et phi.
qm posuerunt deum agere de nutu
te natie. et q negauerunt misteriu
me redemptoris a seculis absondit.
ppt qd neq; celum corpeum. sed
eam angeli ut melius germa. sint dic
dint. Aplus i misterio missi. Ita
dic msiper moses. Deutro iiii^to
q solem et luna et omia astra ceh
recauit deus i misteriu cunctis
gentibus. Unde et desiderius recauo
nem mudi. posuit plus fuisse ne
gligia tre qm sol. ut stelle formare
ntur. ostenderet deum posse agere
sine sole et stellis. ¶ Cu igit homo
sit quodamo finis omi sic. Ac les
videtur posuisse. Zoroastres. oport
et fin variacoem hoim ceteru
variari. sicut pius tangebatur de stam

nature integre et lapse. Et sicut
apparet i miraculis factis sup̃ah
ter. ut hostes sup̃alem sibi finem
adipiscentur. per hoc. spe et caritate

Posino Sexta

Celum gliale misuens esse
et remoti. et actiones suas
in panente. disposito. empi
deu. vo. nedum uniuersaliter et pue
re. sed singulaissime et ppiissime
opari. ¶ Errauerunt hic astronom
quida. aut Album. de radijs. et
similes ponetes. res inferiores mih'
agere. sed tm modo differe radiosas in
fluencias celi. et inde fieri effectus filios
uno. puis i sibi. qui illi. ppter declinacoem
celi. ut in gdatione gradui celi. di
tans. qm declinacoem alii solu referut
ad dimm duplanu. libre contingut
agens. co formit ad 2am partem
ppois. q deus est agens i mediatis
simu. Non obstante cessatione earum
earum. ¶ Et hic errauerunt alqn
doctores ena catholica. ponetes deum
de causa nra i mediatam in omi ef
fectu. qm inquiunt alie muse super
fluerent. cet plea deus causa i me
diata uoluntat. tum bonoz. qm ma
loru. et ita cet autor pm. Sed pro
nobis est aut^ius pisen. Dicens. q
deus sit ma. et nobilissima sic. q non. qm
q nissima credor. ¶ Michi uidet^ offer
ri hic pro scolastico. exemplo filo
gismus talis. ad probandu. q. si deus
i mediate agat actu uoluntat. deus
uult et fiant prima. signado poterem
qm fiant quam alienus actus contra
phibitum dei. et uoluntate. Cuius
argumtu sic. Potestes sunt a actu.
et potestes habet precptu dei de non
faciendo. a actu. ergo potestes permit. qua
est mala. et deus uult et fiant qm
bet pariem antedicta. ymo et to
ni aus ni partes sint sibi copossibles
go deus uult et fiant tm mis. sor
tem permitte. q uidet blasphemu

Posino Nona. A

Celum essentis nedum malos
sed nonentes ut oppositoz m
nistroibus finis. q diuisimte

manē rōmbus ſelenahbus plene.

¶ Creauerūt hic aliqm aſtrologi illi qm̄ volentes iudicare de nativitatibus uel nocte ul' aliis inferioris condicionibus. ꝓpterea dixerūt eē dicit ad ſolē reliq; et cōſtellationes eius. vnde et experientia docuit eos ſimit dicunt Aug⁹ 4to de ciuitate dei de duobus geminis diuſarū formarū ſimit et experientia docet de terra et luto et ſilibus. Et de vasis fictilibus diuſarū figurarū et plāta rū eadem pmixta aque agri. aer ſi diceremus varietates tales fieri ꝓpter diuſitates angulorū influentiarū ethereū q̄ terminantur velut indiuſibiles. Et nec diuſitantur in partibus lon ſuos effectus. Ex hoc ſalē habemus q̄ admodū de gemmis rōlndicit Aug⁹ cōtra responsiones de rota figuli mota et pmissa q̄ iudicium nullius Astrologi ferri non pōt ſuper tanta mēndicitate et ignorantia diuſitatis hiarū mōdi ꝓ repbibus influentiarū angularū velut indiuſibiliū. Demq; idemus ēgulas Astrologie de ventis et pluuijs et alijs nālibus effectibus aēr. et aliē vſitari ſeu falſificū ꝓ diuſitate ſignoū et ſignoꝝ et diſpōnum hiarū ſec ul' aliarū.

¶ ꝓpō decima

Celum cum ſyderibus et planetis in omnibus ſuis cōbinationibus motuū directionū. retrogradationū. cōiunctionū. oppoſitionū. ul' aliquibus nem̄ ſimilibus multiplicibus ab hoībus ignoti ꝓ ſunt. ¶ Creauerūt hic quida iactātes ſe de omnibus ſcire uidere ut gorgias. Cōtra quos ſunt acta de imoū diſciplina. et ſi nō peiorū plus ſobria. Dicentes ſe nichil ſcire. nec nichil de toto celo. ſi nec minimi folii arboris nā ſcientie ab hoībus ignotarū. ſi conficat multos et figuras et operū combinationes infinitas. ꝓpterea ſunt aliq; motus octaue ſpere. et planetarū ꝓ ignoti ab aſtrology. et ſatis nouit ſapiēs. Demq; ꝓſuppoſita

ꝫ multiū

ratione mūdi nūq; diurnū nō
Dium eſt ſeptem ānoꝝ. ſim vitale
fideꝫ non potuit per obſtinationes
aſtrologias dicentes ſalem quo ad
effectus ordinato magnā ām quē calida
plato poſuit ꝓxybr mixta deorum
Et ita de calculatoribus aliarū con
ſtellationum. que non potuerunt to
tens repetere ut facerent experientiam c
tam et talem aſtrologis de talibus
ul' talibus effectibus conſequentibus hō
mōi conſtellationes. quarū aliq; nūq;
fuerūt. aliq; raro. aliq; ſemel aut
bis. ꝓpterea finxerunt aſtrologizantes
pagani et infideles arabi et mauri
infimia ul' velut infimia annoꝝ
multitudinē ut albumazar et mar
manus ſcribunt. Poterunt igitur
per ſolam diuinā ꝫplationē facta
ade ul' abrahe ul' ſilibus dari vere
regule vniuſales de tota virtute
celi. qm̄ volunt deus revelare et
nos ſine ſine miſcimate valde auſ
pauca ſunt talia pro ſtatu p̄ntis
miſerie que ordinata eſt ad viſio
nem bītudinis eterne ubi indebite
deus omnia omnibus.

¶ ꝓpō nona

Celum habē cōmenſurabiles ul' incōmenſurabiles mo
tus ſignoū miſtip et plane
tarū diuina hinc ul' illi genti ꝓfuis
ſe meritū eſſe. ¶ Creauerunt ut expe
rientia docuit cuiuſdmodi aſſerere
volentes. ubi ſola poſſe haberi re
thoricā ꝓbabilitatem dicunt ma
giſt. Nycolaus oreſme et p̄ſens
de p. Cardinalis Cameracenſis in
mens ex inde radicem vna diffinā
tans aſtrologorū indicioū. Et
nec forſitan eſt aliq; modus indebite
rapta p̄ſcia quantus ām ſolaris
aut ex aliq; radice p̄dicta. Ceterū
varietas aſſignationum huius uel illi
plage ſcē talia ul' talia ſignoū
Dicta ſatis mentibus eſſe nō
ſtreat.

¶ ꝓpoſino decima

Celum ām ſideribus et planetis ſuū lumen miſtuendum
pro varietate fractionis et
refractionis radiorū luminarū ex

diuisitate mediorū diuisime. et no
veros situs asp̃ectibus ad terra
monstrare. Errauerūt hic pau
a uel nulli qm sciūt ni astrologia
ẽ pertinaciā. vnde fuerūt tradix al
tiū difficultat̃ astrologie indi
candis. mentiūt et alia difficul
tus ex collatione zodiaci. vr̃m ve
rū sit in primo celo quodcūq; sit il
lud an in firmamēto p̃m figuratio
nem stellarū fixarū celi octaui. Compert
um est cū firmamēti moueri cōi
moti p̃mi mobilis. Et ita finiter zo
diacus minuatur. Dicunt et alie
difficultates motuū planetaꝝ
in suis augibus epicyclis excētri
cis. p̃m astensiones. descensiones. stationes.
retrogradationes. inhibitiones. irregu
laritates. in centro ꝓpinque omnia
puncta obs̃nare ponūt. nemoꝝ
quibus et filiis dīa se sapiēcia
laudent et ostendit. ¶ Ꝓpo vndecima

Quelibet cū scripturis et pla
netis illos quantū in se
ruinare. et ab intellectu hereti
qui de singularibus effectibus predi
cere p̃sumūt. cōptum esse. et
eos redere fatui et fallere. Errant
tales ex ignorantia. vel ex arrogantia. et quia non at
tendūt virtutem vnius ꝓpositi pre
cedentis. p rebus est solum influxus
generale. nec tamen particularizatur
nec singularizatur aut a deo solo
a disponente. Si aut obtinetur
p̃ impossibile posse. multa vera. p̃
dicere q̃ nulla p̃dicta fuisse. et ideo
vana dicūt nec a casu. nec a multitudine
eorū quę dicūt. nec a causis q̃ p̃tendūt
que sint in pluribus apud homines. nec
a fantasiatione eorū q̃ audiunt. nec a
regnatione secretorū maxie dno
rum et eorū quos frequentant. quę
inuestigant diuersis mediis. per suos
socios. Et hoc est frequens
et expertum. Aut fit de magis ab intro
ductione operationis demonis. ꝓpter seduren
dos nos. quia videretur q̃n fidem adhi
bentes in talibus. per damnabilem
curiositatem scrutandi finitum. et ea
que pater solus habet in p̃prio suo. hic
vulgaris actor aut p̃ deus mendax
non p̃mittit sorte. q̃ statuit de te fine
te deliberat. vtrum nō. hinc cursus
minute archana dei. Conformiter
ad sapientem qui ubi p̃cipit deus
illa cogim semp. et in pluribus, ex quibus / opibus
non finis curiosus magistor. hoc si
obseruaueris misebit se ubi tuus ar
nombius angelus bonus. Sigmum
aut rimue nomis dyabolice achois ē.
quinxi dicti nudam magn viri
sepe indiuis astronomis. ubi mō
est de vtro natu. et michi de mag
nilo. ibi rebrior enemtus fuemit.
quod esse signū pachomis rum de
moribus Augustinus tradit. 2o de
doctrina xpiana. et sancte theologie fa
cultas parisiensis abas declarā
runt ydolatriam punitam. notetur
hic Aug⁹ 4to de ciuitate dei sanctē
ca principium huius magnitudinis co nside
rans nō inuento reditur ad astro
logi. mabilit. multa vera. videant.
occulto instinctu fieri spūum. non
bonorū quorū rara ē has falsas et
noxias opiniones de astralib⁹ sanctis
misere humanis mentibus atq; f̃matur
non horoscopi vocati et misperma
ligna arte que nulla est.

Ꝓpositio duodecima

Quelibet super scripta et sup
ra numerata volatus et gyrorum
multa vim habe. sed non obs
scripta. vel augmenta. nil audiendes
magicorū se superet celestem virtutem
fundantium. nigromantia pyromantia
pyromantia cū similibus obseruandis
esse. Errauerūt hic quo ad p̃tem
tam omnes fere gentiles et ydola
tre. Romani. arabes. Indi et reliqui
errant. et sarracenos xpianos. scientie
gi et magice. et eo damnabili⁹ quo p̃
fidem veram sunt illuminati. et per ea
prohibiti ne talibus intendat. vel
vtantur. Cū enim iudeat̃ seuerita
tem iudicorū ronē tales per ec
clesiastes ad mercedem ꝓpterna

per semitates ad ignem per deum
ad ethenam Prosino duodena

Angelos uł' intelligentias non
animare sed vegetem celum
cum suis orbibus et planetis
ad dei gloriosi voluntatem Oppo
nunt sensisse dicitur plato et quida
alii quos dicunt tholi mundum ee animal
magnum Sz tenenda est fides certa
nra Prosino cui concors est Aristo
philia Prosino decima quinta

Angelos uł' intelligentias per
imperium et voluntatem sue
quentie cui telo et aliqn sine
telo in spera corruptibilium influe
Oppositum sensisse dicit videtur
maior pars philosophorum dicentium non
fieri virtutem q angeli non agunt
nisi mediante motu celi nisi suis
orbibus unde et per orbem lune
dari posuerunt formas in inferio
ribus unite actionis sue intelligen
ne et superiori Sz q per imperium
et voluntatem agant intelligentie
concedere videtur Auicenna po
nens hominem conferentem angeli
is et magis qui in hominibus sunt e
vinis fideiq animus albinus philosophi
zans conformat ad pythie cui uł'
quosdam astrologos voluit hor
umpugnare dedurendo ad hoc q tunc
non possent hui determinate regule
de actionibus uł' influentis intelli
gentiarum ex quo libere confidentie
agentur hoc aut esse dignemes repu
tassent astrologi et phi quos sequit
et sibi ydolatre omnes qui per car
maones et magicam artem posse
runt demones in pedibus conclusi
uł' alligari posse quemadmodum thymeo
trimegistus de egyptijs qui nominatim
nescirent quo nescirent alias minuerunt
autem quomodo spiritus mentiuntur et in
de miracula farent et responsa da
rent Veritas aut fidei concedit
quia non et quibus illatis per alium
numen adens demones non cogi per

artes magicas sed sta fingere sed
ut ut colamur sint dii et homines fal
lacia multiplicentur Prosino decima quinta

Angelos uł' intelligentias ad
executionem alicuius actionis naturalis
alicui inferiori Sed nec eidem illabi
posse Oppositum senserunt aliqui
platonicorum et hermetici ponentes ani
mas rationales ex fomite fieri uł' cor
rupti Item qui dicunt alique de
energumenis innatum et filiabus q
demon oppressit alias earum quasi sub
intrans eas quicquid preter eas dicat ve
rum catholicum q demones sint mendaces
uisorum et bonum sint illusores
miraculum nichil istorum fit p illapsum
quin soli deo ihu est possidens alias
ad suum plenum imperium

Prosino decima sexta

Angelos uł' intelligentias ad
mutationem humane libertatis
naturaliter et immediate
pro statu vie nequeunt attingere
Oppositum videntur posuisse
Auicena et catholicorum aliqui dicen
tes animam rationalem sub irradiari
et super illuminari immediate eiusdem
pro statu vie per lumina superiora
dei et angelorum non concurrente se
nsu uł' fantastica visione Et in
de romani sunt salvandi ihu tamen
sopito quem in vigilia et sensionem
multas oculus per enigmatis
Et ita se salvabat machometus
epyllentus qui audebat no potens
ferre illuminationem angelicam Sed ad rele
vationem fidei consentit est pro nra ihu
ne Dicendum est quemcumque in
telligentem fantasma speculari
dantis signum huius q desinente nob
a natura uno sensu desint et nobis
sua de illo sensu Sit michilominus q
anima rationalis in sui creatione suscepit
formationem seu illustrationem
desuper a deo in qua et per quam
cognoscat veritatem primorum principiorum
sine prima acceptione per se
sensus seu fantasma huius ?actum

non exeat finitis finibus nō pre
uisis Ad quod referri posset docrij
de alia vbium ex plōne sīmaꝝ te
nens singula perdit ppō xvij^{a}

Angelos omēs esse adminis
trōios spūs et a deo gl̄iōp
bonos ī mīsterij pro hoī
bus qui hēditatem adepturi sūt
salutis datos esse Oppositum qui
dam est hēmis q̄ se gerat ꝑ xp̄iam
nullū dicens expssis libris apl̄i Et
hoc est magna ydolatrie illorū q̄
tenent vānter et sine fundamēto fidei
thil xp̄i et qui expugnat omnem intel
lectū in obsequiū fidei q̄si fiduciam
tāpmus ab hoībus pius ī medicina
nl̄ astrologia aut arte alia q̄ adiu
uare nos possint cūcto magis hoc
fieri possimus de agentibus
ppō xviij^{a}

Angelos bonos et malos
nr̄ causas liberas et alias
quas deus sīr mīstituit ut
eas ppōs motus agere sīmat nu
merandos esse Oppositum nullus
fidelis nec aliquis vir philosophus
dicet Et inde fit q̄ absq; tempta
tōne possimus ad angelicū subsi
dium venire fiat ad primum medi
um et eos qui ꝑ tradimus nos ī
mundanis vtilib⁹ de mīsterijs cōi et na
turali Exaperitur angelorū male
rū consilium vel inuocatio q̄m nō
est huius ꝓpriare reliqs tēmporiū
excidiū a deo et ēma tota et q̄a
fallaces sunt fallere semp nitē
tes nō innate mīsi fiete vel mīs
ꝓbus vulgi indut ad fraudē poenā
tem ppōsino xix^{a}

Angelos celum et terram mu
tē q̄d exigit electorū dei depra
no salus et ordo deo nubere
nl̄ pmittere posse mīnare ut sole
facere stare et igne nō ardere op
positum pugnat omnis astrologi mīs
deles et pagani negātes vera
miracula posse fieri nec illuminan
tū ꝓpha direxit Omnia q̄cumq;
voluit dns fecit mirabilia et mi
ra mirari et in omnibus abissis
Nesciētes Prēa nl̄ negātes mira
cula verō legis et nouē qualia
legē gemptū est in bibliā et ante
nr̄ xp̄ianoꝝ libris
ppōsino xx^{a}

Angelos per demonas adeū
ptos potuis q̄m per multo
sas mīsiones nl̄ obseruatio
nes costellationū posse constituere
et per ipsos opem hoībus dare vī
et per fidem sanctis vicerūt regna
non per celum Oppositum diuer
tes gl̄iantur ex promissis munita
ꝓmissione dei durantis quemcūq;
ouātes penas recedere et fiet nō
nr̄ sīlibus multis Innuito q̄ nō ꝑ
expedit nobis hec prospera que pe
timus sed magis aduersa ꝑ fugum^{a}
ner oz ī venerīs ad eos ut deū re
pus oroms per constellationes
obseruare ut Guilhelmꝰ pisiēn no
tauit aut et addunat ppō xvij^{a}

Angelos ꝓcertim malos in
aeribus magnis et omnibus
supstitionis quatuor quibus
que nec rationem naturalem nec mi
raculi veri hūt sed ex pacto noto
et occulto non dubiū oparī et esse
tum somni Oppositum posuerūt
qui negauerūt demones ec cōt
expssam sacre scripture tam in ve
teri et nouo testamēto hierunt
ema experiēnie multe in oppositum
negatiuū et ema doctrine sanctoꝝ
nominatim Augustini qui noīter
dixit omēs tales obseruationes nī
to magis fugiendas
esse quato ꝑpius videntur simu
lacrum esse Et si allegetur q̄ plu
quent multa iubent illis observari
in aribus magis nl̄ sortilegijs q̄
sunt sīa et honesta ut ieiunāre mā
tum esse ꝑ nr̄ orāe et ema ge
Prēdebat vmis vē et catholice scrip
turis nem tanto peiore esse quanto
plura miscentur bona q̄m vī de
beret honorū deus honoratur dia
bolus Nemo tū ex hoc delingat

obſuationes xpianorū reprobatas
eſſe que ul' ab arte ſua inſtituit uel ab
eadem rationabilit' inſtituit tolleā
te ſimr q̄ius non appeat ratō hui⁹
magis q̄ illius nisi ex voluntate
seu auctoritate inſtituent uel a deo
ꝑ quadam ꝑmissionē sane nr̄
q̄ non ꝓcedit a deo sed m exteriorib⁹
signis augmentū sc. exercit⁹ trahi
nūc ordinum m peg̃rinationibus m
nouenis m oblationibus uir⁹ cande
lar⁹ nūc pannis nūc galloriū nūc
m gestatione vehiculorum et bibitoꝝ
ablucionis caren⁹ in quibus pia fide
factis non numq̄ se potest inuisere
bonus angelus q̄n malus impia
et phibita fide fiat fœmassis et
empeſca medicorū tollerari possūt
hanc gñalem hūna rōnem forsit
rationem suis ymaginatiue vanus
mendax asserto cū desit ꝓpō xxiij⁹

Angelos mediante et mchia
nice seu dispositione posse in
per intellectū et voluntatem
per imutationē sensuū tam mihi
q̄n exteriꝰ pro dei iussu ul' permissio
ne multiplic opari Opinionē pau
ci uel nulli senserūt ex astrologis
phis et catholic⁹ qui consenserunt
angelos ul' intelligentias esse Nam
et super hac radice fundāt astro
logi regulas interrogationū et re
sionū et alias multas sed fallunt⁹
in plurib⁹ ex pactis causis q̄na
ponūt angelos m fluere pile nātur
ner sanis attendūt hoc arbitrij ꝑ
tem dei voluntatem et manē dispō tē
ꝓpō xxiiij⁹

Angelos ul' intelligentias m sinis
actionibus et influxibus
liberis ponē sub certis re
gulis coactā tradi et rogatis teme
rarii et impiis nr̄is diabolicis et
theologicis alienū esse Opinionū di
rectes q̄n nūtur ex pdictis maxīe
ꝓpter arbitrij libertatem m angelis re
gentibus et in hominibus gubnāt
ꝓpō xxiiij⁹

Angelos et deum nr̄m mist⁹
sint illos offendē qui re
gulas et traditiones pinduntes
m fluxum liberū dei et angelorum
Imo et homī libertatem palliant sub
nomīe astrologie ul' alterius nātis
sue et nobis autem ul' approba
tionis occasionē dari non debere Op
pōnum dictes eliminātur expre
missis unitis dei lege tam veteri
q̄m nouo imo ꝓterea pro 2a ꝑte
illo quo dicit Aplis Ab omni specie
mala abstinete nos hoc est ab omni
scandalo dare occasionē cuiusc

ꝓpō xxv⁹

Humanā rationem posse et
debere astris rogitis uel in
rogitis diuinari nr̄ ab eis in
uitā trahi Contendunt istam sapi
tes astronomorū et ptholomeū max
me de sapiente qui prognostica cel
constellationes melancholias q̄n sibi
adhibere remediū nouit nocumentis
simis fatalibus regulariter contra
hyemem prudendo de malefactione
et doloribus et cōi calōes estatis
prudendo de refrigerationibus et ma
le pestilentijs diuinis bellis et sili
bus Deadunt imaginē vere et diuina
na astronomie tenē medium nr̄ ne
gationis et impossibile quia si simt de
contingentibus et possibilibus aliter
se habere Sed etiam q̄ humana ratio
dicitur stellis magnus nr̄ phanta
sm uitā ꝓbatur ex habitu arbi
trij et ex adiutorio dei liberi q̄d
datur immediatis eius et ex liberi
angelorū ministerio q̄d admittit
dei et angelos imperat super
omnem dispositionem stellarū fides spes
et cōitas quibus deitatis enutr
frequent⁹ ut volentes in fortuna
uitare in ea ꝓpā se reddāt et in
soliāt et cōprehendātur sapientes

ꝓpō xxvi⁹ fal⁹ sexta

Humanā rationem indigni
esse per ydolatres et insa
nas falsas aut salutem mer
nissimas in sua actione se aspernāt
et malevolijs condianis anxijs
et periculosis agitare Contendit

hor expn et nr̃ alios Tullius in fine libri de diuinatõne Per hor dicebat dñs p cardinalis Camerarens dum obsidaremus hunc nouū reg barat Addens se timē regis adolescēe ne talibus inuidetur et post ab eis nō posset auelli

Ppō vicesimā septimā:

Humanā rōnem debere per rōsultatiōes probatorū et exptōrū virorū per leges nr̃as iuper moāles et diuinas se regi nr̃os ac hominibus maxime in gubernatōne rei publice spectans Sapientibus fallacibus regulare Contradicit istum qui attendunt q̄ non fenestra dedit nobis deus rōnem liberā plurimum dedit nr̃as leges diuinas moāles et politicas prudentiā quoq; per experientias multas grauium et ḡo humana rara haberas et pauca Centū nel mille hom̃ po vnus regi deberemus quātūcūq; ad sequendū optimorū nr̃ deliberationem vnius nel duorū aut paucissimorū fingentiū se scire nigromantica ex astris nel aliunde nḡsa quo p̄ fantasia capiat sin sup eventibus et agendis mire publ nr̃ q̄ nō est bellandū usq; ad tres menses nr̃ vnū animum nr̃ hostibus qui nr̃ destruit dia et ira de filiis abyssi nro q̄ nr̃ pauros tales deberemur humana rara et prudentia indignissimē fatuū et debetū primo melio dei iudicio putandū et insulsū sine ꝓpō

Ppō xxviiᵃ secundum

Humanā rōnem pr̃ homines viles et ignotos de turpi pela iudicij multiplicat suspectos pessimos ut plurimū fortunatos et sine fide quales in tenebris sustineat indigissimū capitali nr̃ diuino Donec diuersitatem qui predemens attendit et experimus sint se vera esse debeat p̄supponēs hijs que ponit q̄ ni sint per experientias cotidianas manifesta

Humanā rōnem ꝓpter sin rō nem usq; adeo liberā nō posse nel debere per quales q̄ ex pientias cuiuscūq; tempis sub ne cessarijs enemicis regulis ut arc concludi Contradicit istam q̄ veri rōnexiones attendit et hijs qui dicerent ex logica q̄ ois ꝓpō copulativa cōposita ex quotcūq; necessarijs cathe nel p̄ponet reddit vnā contingentem dicentem vnā ꝓpōem contingentem Ac per mō similem efficax argumentū cōtra regulas astrologie simptas ex quātascūq; experimenti Si liberū arbitrium commendabat ut cū cōmixta ad effectū requisita Ponit enī semp dia de effectu tali q̄ medijs erat ad fr̃ fiel Vl nō fieri nec mō hgam alium arbitrium ponisse . Ppō xxxᵃ

Humanā rōnem ad deum gloriosiꝰ qm mihi liberū nichil remanet et ad finē sup̄nalem hom genus p̄pue ordinat debere sedulo conari per fidem spem et caritatem per aduitorium mirabile angelorū et sanctorū quos libenter et libere vult deus et ad eos reuerti habere quatenus ordine reuerti ꝓ infima reducamur ad superiora p̄ media Contradicit istam omnis veri et non solū noīe xp̄iam reputantes mihi prudentia et mi liberū qualem mirabiliter xp̄us docens q̄ nr̃ solū arboris nec passere vnus cadit in terram sine pr̃e eo dimittitur aut pente et accipet et si hierit fidem sicut granū sinapis ꝛc primo et tota veris testimonia scripturarū legalis et historia atq; ꝓphetalis precipue in psalmis et oracūbus sideralibus nunq; vix aliud nobis mirabile nel profitere videntur vnde iacta curā tuā et ipse te enutriet nō dixit Jacta curā in celo qm̃ i me sperant liberabo eū non dixit in celo Altissimus qui est nomen dñi spes eius nō dixit in celo ymo venit venitur ni addidit Et non respexit vanitates

et nsamat falsis Loquens de ri
riosis qm deferebat sententes sen
tiens et sup addit de mandatis hu
none rum veris legis quia fecisti
nidne deus meus mirabilia opa
tua Demq si paulus opponatur
dicens Inuisibilia dei per ea que
facta sunt cognosci debendu est q
her scala creaturaru nqua phi ve
ruerut non est amplius necessaria
fidelibus tenendis dei solu mul
tiloqua qe tandem in aperta
visione Sed ponamus illud q
rarissime pot mueri temporibus
istis ponamus q phes scientiaru
mastronoca discipluna cognoscat
qui sunt graues vtei i moribus
et honestate vite Et tales qui mul
ta sunt experti in iudiciis astro
nomie tradit, sm vera phiam
et in nali ratione fundatis Nulq
erut tales contemnendi nec au
diendi ab vno principe corca suoz
filio Tenetur plane q audiendi
erut sed non in omnibus inseque
di qui er admisso velut in eqm libra
ponantur cones humane prudentie
simplte per experiencias et ra
tionabilis humani regiminis mise
rioris quemadmodu fier etiam
si conferent ex vna parte astro
logi et ex altera parte medici super
infirmone alicuius egroti Diminu
ignur exempli gra prudentes as
tronom conferiter dum fieret
questio de bello in eundo contra hos
tes regni Fare consiliando talis
noxia est prohibens non tm ex ne
cessitate miri belli per fratres
contra anglicos Diuant ex altera
parte prudentes capitanei et mi
lites experti q necesse est nel ex
pedit francos mire bellum con
anglicos pensantes circumstancias hui
et mdi pronenchibus ex mixto
dispositione uel radire Tunc ob
bus hmi velut in eqm libra ponit
debebit assium conclusio que pars
ponderabit et exequenda erit

Non em oportet ut omne prosti
tudinis ex radire simpliciter sup
nim contempnatur Sed ne exce
dit ut plus ponderet qm oportet
ubi et qm et per quos seu propter
quos non oportet ·.

Sequitur Epylogus primus

Epylogizantes tangam diuersum radices abastrono
micis iudiciis nimis re
cedentes prima est de gloriosi
libera pmentas magendo 2a
angelorum tam bonorum qm malo
rum sub deo libtas in exequendo
3a est celestium humanum sola ge
neralitas in influendo 4a est
celestium cognitionis et finis in re
prehensibili varietas in connu
rendo 5ta mediocris diuisitas
in radiando 6ta seminalium varie
tatis diuisitas in coperniapia
do 7ma libertas hominis quec
unqua qd libet causis necessarijs
contingenna reddit in effectu sno
8m legales et prohemiales scien
tias talia iudicia prohibentes et
irridentes fauorem inspicere veteri
et nouorum doctorum diligens salu
tem reputamus maxime propter homines
retrimonium sectantes qui ad heres
yolatrias et superstitiones est huius
modi ratio ea vanitas studi
um et proficui in vera astrologie
disciplina nam tm in iudiciis dan
dis multiplex supra modum consi
ratio requiratur nel observiando
10m misteria a profanis abstondim
repanosus videlicet mee recognos
que michil habet in celis quidam
venetianus autor libri de venula
dixerat et falsse asseruerat om
dio ne homines ad finem supernalem
ordinato et ideo mediocri sup
natum punitio ut supnatis spes
habeatur in deo aut qm bobus
aut ventis conducat aut hoibus
fine deo 11m miraculoz que le
gem communem nesciit crebra et
pene cotidiana per illos et pp
illos qui ad finem supernalem
electi sunt ostensio

Aliquando ex doctrine notantes moralis quid expedit observare super mediis astrologie nomine colorans

Expediens est xpiano cuilibet primo nullum ad salutem q̄ non adhibeat fidem superstitionibus et superlegis merito suspecte de opinione demonū vel vocatis ne aut de pacto cum eis secreto vel expresso Sunt leges et decreta et biblia pro hac doctrina locis plurimis

Expediens est cuilibet catholico diligenter cognoscere plus si essēt qui promittūt vel exspectantur fieri per alias observationes habeat aliquā causam naturalem vel miraculosā Quia si non tunc vehemens est suspicio q̄ talis effectus queunt ex opinione demonū fallaciis ex pacto aut eis latenti vel apto et hoc primitere diuino indicio in acceptacione consilencii vel confidencii in rebus quibus inter curiosissime noxiam aliquid habendi vel sperandi

Expediens est non adhibere fidem hominibus promittentibus q̄ faciant effectus magnos et mirabiles nisi prius constiterit q̄ sint xpiani et bonorum morum et q̄ velint et offerant dicta sua vel artem addiscere ad examen et iudicium priorum in physica naturali et medicina viribus et theologia Aliquin haberi debent merito suspecti de fallacia vel ignorancia vel hereticā pravitate Nam sunt lucem veritatis amare sic odit falsitatis

Expediens est pro principibus maxime et prosapia regia publica et per ipsi nec sui familiares minime et sentiendi fidem adhibere q̄ indicijs cuiusq̄ sub nomine astrologie vel alterius sue pallians nisi prius habitis fuit consilium vel examinacio per plures multos et graues viros in regimine rei publice Ubi prudencia maxime loci habet cum minus consilijs ex diuturnitate temporis et experiencia multum collecti non existunt

pestinosis obfuscationibus que dedicerunt semper in malum finem principes confidentes in eis sicut nostro et tempore sanis et nimis exitium est

Expedit illos qui se dicunt futura cognoscere vel immobilia scientia fore per astrologiam prius examinari diligenter de egritudine huius et de libris quales sint et qualiter habiti et unde comparati quia non est credendum cuilibet dicenti se astrologum Et probandi sunt et in publico audiendi sunt sic fit de medicis et artificijs aliis Aliquin similes non audeant in publicum offerre dicta sua debent habere merito suspecta de superstitione vel sallana vel hereticā pravitate Aut q̄ non queunt nisi honores vel pecuniam sint introductores vel fautores eorundem sicut post multiplices experimentum est in nimijs principum et ad huc proh dolor diuturnum

Expediens est amatoribus principum et rectus rei publice ingeniosa istam astrologiam indicialem declarare vel declarari facere frequenter tam scripta quam sermonibus publicis et domesticis Aliquin negligentia scientie debentium nocet hostiliter personis principum et eorum salutem tam temporali quam eterne Nocet regnis et politijs publicis nocet demum ipsis negligentibus vel expeditionibus ad distinendam nauarorum sine aqua nos eripiat dominus ihesus xpus amen

Oritur autem questio continens omnia que dicta sunt in negotio astrologie theologizate Ut libri compositi per astrologos presertim infideles et polanas sint a marholis tollerandi vel penitus exterminandi pro cuius dissolucione et precedencia fundacione notentur propositiones que sequuntur

Libri astrologie in quibus plura vera et multa continentur quam inania superstiosa et falsa penitus tollendi seu tollerabiliter eligi seruando illud aphi Omnia proba te quod bonum est tenere Dales autem

plurimū sunt libri qui de motibus
et mensuris et cōiunctionibus corpm
celestiū sunt edīti et ex geometrie et
demōstrationibus nō experientia fundati
quod est ptolomeus armagesti Libri
astrologie in quibus plura inuenta sup
stitiosa et falsa ymo impia et sacrile
gia continentur quē vera et utilia
debent a xpianis omnibus euitari
dampnari deserui et penitus aboleri
Tales aut erant libri de quib⁹ sup
nim⁹ actum est. ubi dicit aguin aut
ex eis qui fuerāt nutriti seruari cō
tulerūt libros et cōbusserūt omnē
rem omnibus et cōpertis preciis
illorū inuenerūt pecuniā denariorū
quinquaginta milium ut ferunt aestue
bat iudium dei et cōfundebantur li
bros astrologie multū expedit dis
cernere quatenus appareat quid sint et q
non sint tollerandi Composuit sup
hac re magnus Albinus opusculū
qd appellatur speculū albert nar
rans quo tempore sius voluerūt
aliqui discernere libros albumazar
et quosdam alios videtur aut fal
so tam doctoris honore q sint ne
exponendis libris philosophie presertim
peripatheticorū immo nullo apposito
maiorem quē xpianum doctorem
expediebat michi adinendo de pe
nitere fide Jm et ex approbatione
quorundam librorū astrologie pser
tim de ymagibus et annulis
de anulis lapidum de caracteri
bus de incantationibus minus ad
patrem sup⁹stitionis vane caren
tia declinant Scias aut thomas
in suis opibus iuxta attribuit hmo
modi sup⁹stitionibus ymaginum
caracterū incantationū primo et ex
intentione nam existimat vanum
reprobauit libros astrologorū
ros qui tollerandi et legendi apud
xpianos sicut ptholomei almagesti
zar et hali non ideo oportet mane
tionem talem adducere ut credendū
uel retinendū sit quidq ex eis uel de
ducitur uel allegatur Fallitur
in hoc plures astronomorū et fin
phos xpianorū uel aliorū non
paucorū uelis sacris qui protinus
ut legunt uel audiunt aliqua de
libris talium credunt et assentiunt
nisi in repiantur ullos errores
contrarios fidei nec mirū nam etiā
in libris aristotelis et auicenne et ali
orū quos et alios qui cotidie legunt
sile inuenitur Sed cautissima re
ligiositate prudens est in predam
arcui fortitudine alme prisce vni
uersitatis tam per atheniensis pariis
quā per statutū iure utriusq firma
tum per quelibet qui hrenatur
in artibus ubi similiter sit hēmr
Jurabimus q diuinū contiget vos de
terminare aliquā questionem de phia
illam semper pro parte fidei deter
minabit et cōtra phi in oppositū
factas dissolvens Et tuto magis
hoc est obseruandum in libris astro
nomicis quā de medicinis cōpositis sunt
per infideles et idolatras ubi nō
ma ypotima sunt de superstitionibus
idolorū et aruspicibus demonū et fal
lantibus responsis quorum eruditus
processit modus apotimus idoloū
quos deos appellabant logicos
et ypocritas et mathematicos quos
put loquuntur hymnes termegistus
Et refert Aug⁹ unde et multa
traditur in dictis libris que nul
lum penitus inducunt rationem ni
si per modū narrationis q in illi
constellatione sit enemet et malie
ra aliter Et tū astrologi superstitiosi
plus inemire se dicit veritatis
et certa euentus ex talibus regu
lis quā ex illis que nāh ratione fi
dantur sicut de ventis et pluuiis
et aliis impressionibus metheo

Cum aut pauca sint astrologi
ymo nulli intromittendi se de
dictis astronomicis quā nō suspecta
nire famosi pro fundamentis libris re
gulis ꝑfectos libros astronomicos

et similes Confidit hic pro
cor̃na xpiana q̃ salubris munus
et deo acceptus est contemnere
talia medica num sine auctoribus
q̃m demissis alijs vtilioribus stu
dijs sua in talibus cognoscendis
et practicandis curam dare Pue
nisse addimur et altem doctrina q̃
salubris munus et deo acceptus est
non requirẽ primo nec primitere
fieri medicina pub̃ca sup egrotantibus
hmanorũ actuũ Quemadmodũ
dicitur aliqu in ytalia et studijs
vmisabilis attemptãt Pauca q̃
misent multa falsa et superstitio
sa et cõ experientiã abhorrentia
manifestas et frequent mãt reges
et regna principes et principatus
et homines de omni statu et per vanos
timores vel spiritus promissiones
malorũ vel bonorũ euentuũ eos
aliter agere q̃m vera et rõi
abilis dictaret medicina Porro
magnum faret obsequium xpiano
collegio aliq̃ theologorũ si libros
astronomicos diligenter inspectis
notarent singulas passus inspec
tos aut palam erroneos et here
ticales contentos in eisdem q̃ne
admodũ fatui reputãt nedum de
libris deificis et diuine corpis sed etiam de q̃busdam libris the
ologicis siue catholicis sunt notan
di passus vel articuli in quibus
magis vel coder non tenentur pos
remo si libri magicales et superstitiosi
aliorũ sub velamine astronomie
vel phie seu palliatiuũ q̃rundã mune
rum finxisse dicnatur ne autoribus
suis nocerent alicubi sine
periculo manifestaromis vel abusus
videtur expedire quales essent
gentilibus vel ociosis tibus male
ficis subditis confestim hereticis
damnatoribus fortius modis ex
pirent euenit pisinus de libris Joha
nis de Rupescissa magie superstitiosi co
busti quales reperiuntur adhuc in
hispania sub nullo schismate foras

Sunt nonnulli per notarius est consul
quidam magnus que magebat clam
destine quidam in vespitione se no
minans Et in prohemio articulo
rii posuit aliquis miles notam dap
natis sunt Dispaddamus illos
ne dii fatuos ee sed pulsos xpianos
qui solent quasi iocando dicere Quis
mihi cura est quis me sanet quis vir
toria quis honorem quis diuicias
det quis demeritum adimet sit deus sit
diabolus dummodo faciat illud mihi
q̃d exopto Dum ergo dicit aliqs
ex principibus Scit deus q̃ tales ho
mines per suam artem sunt multa
facere magna et mirabilia et futura
predicere et victoria de hostibus p
mittit si credantur eis et si fiant ea
que requirunt Videat princeps
plena fide et maneat Sunt ne
tales homines sibi deo qui ex revelatio
ne et gratia sibi diuinus concessa
hoc permittit Et si tales sunt ne
di potest eis dum probabiliter et dum
mirabile videbitur nisi sancte et diuina
lege cautum maxime si fuit diu
corum vita clarens et probata nedum
vulgari rumore sed iudicio sapien
tum qui frequentius illusiones a ve
ris sunt reuelationibus separare

Si vero tales homines nostra primi
tant se fuisse per philosophicas dis
ciplinas ut per medicinam aliquem per
inspectiuam aliquem geometriam Vide
at princeps q̃ studentes de omni
communibus publicis magis mira
bile sint credendi si tirano con
sonet nãlis Demum si tales
promissores mirabilium magicarum
tum nagis vere non se fundant
illos habeo suspectos superstitiosos
repellendos Aperiat vos a me
xpiano ferro siue ut velim ab me
quare fidem sua vel in cuius lege
quilibet peccare pro quouis q̃ro
modo temporali consequendo Sive
sit fames corporis sive victoria
in bellis sive opulentia diuitijs
Non enim nego talia q̃dq̃ deo primi

tente prouenire ministerio demoni
et homi eis debitor. Sicut magi
pharaonis multa fecerunt simili
ter ad moysen Sed non est homi
mi relinqere baptisma meu fidem
meā legem meā eccā usq; ad mor
tem ꝓprius sit mi deus Amen

Explicit Opusculū de astrologia
theolo^m a Jo. Can. pisien

Ab eodem Cancellario pisien contra
superstitiosā dierū obſuationē ꝑsen
tium. Innocentii siliter lugdun
compilat

Quilibet aplis cōs qui dies
observat et annos ꝯlet
multi sūt qui dies egipcia
cos putat infaustos. Imo et diem
Innocentii per totū anni multum
pestiferū esse credūt Contra quos
sit talis argumo Si dies innocentii
dicitur infortunatus ul infaustus ad
aliquid inchoandū et alij dies con
sequent per totū anni siliter sunt
ri oportet dare causā radicalem
ipsius infortunij qua nulli⁹ esse
his est fine causa faciente Dicet
ergo causa alio modo sequentiū
sustinenti diuisione Primo uel ex
dispone syderū ꝑm astrologiam
Secundo uel ex dispone cōcursum influ
ꝑm mediana Tertio uel a forma
rondone seu a tota spene ꝑm mā
lem phiam Quarto uel ex indispo
ne morū ꝑm morālem disciplinā Quinto
uel ex diuina ordinatione
ꝑm theologiā Sexto uel ex demo^m
actione ꝑm artem magnam Septimo
uel ex sanctorū Innocentii merito
seu oratione ꝑm religionem xpi
anā Octauo uel ex obseruantia fan
tastica uel ymaginatione que al
legat experientia Et nulla causa
assignata sustinens est aut rationa
bilis ut hec ponat obſuatio nec
omnes simul Talis ergo obſuatio
vana est aut reprobāda Et ꝓ
de quibusdā casibus argumen
per medietatem et per lorum ab
auctē q̄ dari no possunt Unde si de
hac causa per astrologia inuestiga
di sunt astrologi et mechanici
hoc esse conuenit suis regulis at
q̄ principijs quia astrologi volunt
sua media ꝑm valentiam horo
scopi idē positionis syderū Imq
non possit constare an vadat ym
forme ꝑfectū quia dies hunc ex
emplo quē nūc est indisposita
uel infausta ꝑm ꝯgulas coeli Si
enā erit vere erit ebdomada se
quenti dissonus alicui Attento
maxime q̄ mensis que communi
arbitrio libratem astra non impo
nit nominatim Juxta dictum pto
lo^m q̄ sapiens dominabitur astris
Et hec rario fieri potest essentialiter
ronē signationis que reputat in
kalendarijs de diebus egipciacis
seu criticis Consequenter per
locum ab auctē sit arguētum de
medianis sit de phis malignis sit
de phis mālignis sit de theologis
Nam quilibet expio in sua arte
uel scia magis credendi est q̄m
decet et instituit Nec oportet scia
gē ad cognitionē subtilem per pri
ncipia pōtanea sed arcana contra
les mecum ꝓtos quia nec intelligent
nec assentirent Si aut credere
nolit eodem sanus erit et ultro
se sedunit Super est igitur dis
cere per alias tres causas Et
primo de actione demonis si allega
tur q̄ causant infortunium hor
mam sepe vergit in idolatriam
si queramur plani p multi age
dum tamen plus in hor timea
mus q̄m deum ipse et si sin Pin
sus quia non in his tm diebus
sed assidue stulti dicit proverbia et
paulus admonemur ne diabolus
circumueniat quem deuorare cu
pit resistendum est forti in fide no
stra nonne scripture ꝓcul dubio
animi sancti doctores ꝓmpsit Unde
tales age illuate et contra baptis
malem ꝑmittem ita q̄ eueniat

iam bapizans per miles observa
ciones illud de euangelio Dñi m
undus spūs exierit ab homīe
sūi in bap mo sequit̄ ꝙ euertens
addiat septem spūs negiores se
et fient nouissima illius homīs
qui eos rexpit peiora p̄oribus
melius est em̄ vitatem nō ag
nosce qm̄ post agnitionem per
uerse viuere eamq; factis et
verbis abnegare Preterea ante
dam̄ hic milla diem esse que
non plena sit infortunijs mul
storū nullo alioꝝ p̄ quibus
tm̄ non est dies quibet euitan
dus aut timendus sed hom̄ in
felicitas uel miseranda est uel
uituperanda quoꝝ opationes ma
le fiunt Juxta illum Virg in
malos dies mala fiunt Dein
ꝙ michi est fallacius stulti vulgi
traditionibus qm̄ ut septimus sa
nus de non causa causā excep
tā p̄ponit̄ abstinentiam aliquis a boue
effrem et mansueto in via lubrica
uel in fluuio subingrediē confes
tim vulgares ut audierint assig
nabunt hmōi infortunij eas
diuisi diuisionē que tm̄ nullate
nus ante sint hmōi causis Dicet
unus ꝙ in exitu domus obuiū
habuit uitulū aut uel leporē uel
ꝙ egressu hospitij offenderat
pede uel ꝙ mane camisiā euer
sam induerat Aut calceus dex
ter pro sinistro acceptus fuerat
qd̄ signū erat Augustus repu
tabat sibi infaustissimū Dicet
alius ego sic pompmauera non
habui eorum super terrā aut bu
bo uel strigem supuolitare uidi
Dicet alius certe mala dies est
et infortunata uel egra Dicet ali
us luna quarta erat uel septima
aut sol in omnibus nubibus obnoxius
pallescit Aut stella cadens per
aerem minacat uel simile apud
omnes legimus Introiit in eos
aer alienus a nobis Angelus
p̄ plenum̄ rendit de regnis gal
lina cecinit Audiuit aruspex
pes simple uel astrologus vetus
aure bruma non negotij aliquid
inpere Alij nō traducent ad
mores dicentes hoc tale non po
terat bn̄ contingē qm̄ sic et sic age
rat uel rapiendo uel blasphemando
aut qm̄ ex iustis aut reprobis
quibus trahebat originem Lon
gum est omnia prosequi quibus
fallimur et fallunt homines men
tientes pro se experientiam q̄ certā
et fundant cōfixiones manes et
falsas Et aut allegetur alica cau
sa ꝙ ꝑ̄ rationē omissionis innoxia
hinc p̄nient istud infortunium in
tali die nedū in ipso et solo festo
sed consequent per totum annum
Istud auret rone Aliqui theologi
et viri religiosi atq; deuoti dicerent
istam obseruantiam magis regnos
cere et nisi dicere Cui opponitur
inuenitur quia dissuadent illa re
probant et arguunt Dicit Hieron
ꝙ hoc agē non redit in honorem
dei uel sanctorum Innocentii uel ad
salutem corpalem aut spūalem
Sed uigit ad contuelian dei et sc̄o
rum Innocentii et ad primam corpm
et animarū Pensius talis honor
magis debet̄ ꝑ cet rationabil
deo nro ihū xpo et gloriosissime
matri sue in suis et pro suis fe
stiuitatibus qm̄ in festis Innocen
tū Pelmgnitur ergo pro causa
ociana et ultra ꝙ talis obseruatio
confingitur uel timet̄ uel ex
cretur ex sola hom̄ fantasiatō
ne et melancholia ymaginatione
Est hec fantasia superstiosa et
corrupta q̄uenit in hac materia
simit et in mille Imo in mille mi
libus alijs filibus ex variis se
ductionibus seu corruptela mul
tiplicit̄ dñr fantasie in hoibus
non ex lesione mistica reuebri
sunt testante medico q̄ infinite si
ppones melancholie fiunt insomnia

tibus ⁊ in frequent⁹ vigilanbus
et semadormientibus et maxime
multis egritudinibus ꝓuenit enim
sus her lesio miseria iusto deuidio
ꝓuidente per dyabolicas illusiones
simt per anites et hystolas posset
intendi Simt preterea cause ali
que principales tam per se qm per ac
cidens que tales fantasias et super
stitiones et pnt vulgo dicat secreti
as causant aut nutriunt que omes
ad dnas radices ꝓmissas possimt
trahi ꝓuenit eiⁿ hui⁹moi false
credulitates et confricte obsuanones
quas ꝓmo ex demonii suggestione
et illusione ad animaꝝ dampnacio
nem et fidei xpiane subuersionem
et stoꝝm infamanoⁿ vel 2o ex
gentilⁱ aⁱ paganoꝝ et aliorum
infidelⁱ derelicta in principio con
uersionis ad fidem xpi superstitione
vel 3o ex poetaꝝ confictione
vel 4to ex magicoꝝ magna
tradicione vel 5to ex somniis
ociosis corruptione simt in vi
rorum capi subtili ⁊ in mulieribus vl'
6to ex fantasie et imaginatiue v'
tutis debilitatione cuⁱ⁹ signum e
ꝙ venule pueri et puelle ydiote
priores simt et tales superstitiones
credendas vl' obseruandas vni omni
huⁱ⁹ illud de vetulis epitheton
vetule sortilege grece vielles
sorcieres ⁊ iuxta qd vnus predi
cans aliqn coram rege et nobili
bus dixit Solebat inquit apparere
dim vetulas sorcies videri dm
tunc nobiles ne trahant ad se ut dici
tur nolles sorcero gallice nobiles
sorciers Et qui vidit testimonium
phibuit Attendendum illud pse ad
Dnm ⁊ in manibus tuis sortes mee
qui dat per hoc intelligi non insig
nionibus et sortilegijs hui⁹moi
fictitijs et pleriⁿq⁹ noxijs ee cons
tendi Permittit eⁿ ꝑmia deo
superiorib⁹ occupari in moribus
inquietat obsint aliqn rei pub re
et via ad hestes aperiat Vel sep
timo ꝓuenit hec corruptio mdi
uis ex pmissa a puo ꝙ stultas
mres et matres enarrare de cer
tantur eⁿ dicere fabulas anicu
les et pueris etas imbuta mi
nus vix repellit quia ꝙ no uales
ta capit intellectua sapit vel ꝙ no
ex humano timore et diffidenⁿ dimi
auxilij et uiriosa spei firmita
libidine simt patrate in sanctis et in
alijs sine nuⁿ⁹ Vel 9o ex superba
ꝑsumptione hoⁿⁱⁿ qui reputant vo
lunt sive inabilia et deprimunt
eruditos in scientijs et minuit ꝙ
auditi quidꝫ imaginantur et max
me si fuerint in terris longin
quis et audierint stultitias alia
rum sectarum aut homⁱⁿ sibi similium
Vel 10o ex certa et ex voluntaria con
fictione ad fallendum alios et ue
dendum quemadmodum fit apud ali
quos pueros scolasticos vl' alios
tenuitores Vel 11o ex lectione
quorundam romanoꝝ i libroꝝ
ꝙpositorum in gallico qui poeticos
de gestis militaribus in quibus
magica ꝑs fabulosa est magis ad
mulcendum quadam nouitate et
admiracoⁿ Vel 12o ex inobedien
ad diuina legem et ex modica ei⁹
reuerencia uel reprimione Cuius
signum est ꝙ tales superstitiosi cauti
credant viris vl' septis vl' natu
ralibus fabulosis quia inuibet
in agentibus quib⁹ diue auctoritates
sunt debitibus primo et finalius
mduitur diffinita operari valde
ut in remissis et eis oratoribus
et certis vonis ꝓut dicuntur vo
lum sce Katherine quib⁹ possent in
duci ꝙ uare legis xpiane sancta
sanctitas sint ieiunia ab ecclia mstitu
ta quaha oia nonis fragentes qui
dimittent suas superstitiones longe
difficiliores que nec unles sunt sed
in dampnacoⁿ animaꝝ et sepe cor
porum ꝓgunt que ꝓua faciunt
et experiunt mfortunii sinistri
ꝙ magnanimo sanctissimo ꝓsus

vnii pro
talibus

vnū pro talibus est salubre re
mediū redere principibus et eis q̄
m lege dei recte viuūt et dorent
Alioq̄n talibus p̄ut supra tāgebat
fuit massium tanonabiliū et per
tabit iudaū sui ꝯ vanam spē
q̄m voluūt se fedicuit et alios se
cum trahit p̄ut vnus principium tpe
nr̄ dnm mduxerūt ut q̄reret con
silium a sapientibus quos habebat de
tales ersidi bemnolos. Vr̄m iuste
essent suspitiones quas exhebat
et redebat Respondit cur mātre
rem a talibus Ego cū suo q̄ disco
sulerit michi Ego nō sic agere et
sic redē pemtiā dispōsin nec omt
tam Et in hac sidelitate potius et
puentus morte repentina desi
nit vellet nollet Nec agnoscens
q̄m odit dūs obstuantes vanitates
supuacue Et cognōt dūs vr cuius
est nomen dn̄i spes eius Et non
respexit in vanitates et insanias
falsas

Explicat

Frem ab eodem tanrio g̃ dec
ap. 28 lugd̄ adustus dolum cui
dam media delan-tu nocte pessima
no sculpent ymaginem leonis
nō certis meatibus pro
tinatione venum

Quinus est ymago her et sin
pstino Tonsormiter ad
mstim ꝓpositum de leonis
ymagine pro tinatione venī dicūt
hr duodecim ꝓpōnes vel addatus
que sequūtur Ymaginū que
astrolo re notantur fabricato et usus
superstitiosus est plurimū de superstitione
et ydolatria seu magica obstuatione
patebit ex sequentibus Ymag̃m
huiusmodi fabricare et usus variōb
liter prohibitus est per sanctos doc
tores et etiam Ymag̃m hmo
di fabricatores possunt et debent
per suos superiores prohiberi mādari
et culpari et si parē noluerint cō
demnari Non obstantibus pallia
tis allegationibus suis sub tnilo
astrologie maxime qñ non sunt hmōi
sine multū pm̄ sm̄ timos a veris
astrologis non volatis constitutos

Ponitur ad istarū ꝓpositum de
clarationem quedā regule fundamē
tales et est q̄ tā in ordine Omnis
obstuatio cuius effectus expectatur alic
quid per tanonem naturalem aut per di
uinū mandatū debet tanonabiliter
reprobari et de pacto demonū exps
so vel oculto vehemēter suspecta
Sic determinant tempe nr̄e sancte theo
logie facultas parisiensis vnusquisq̄
Omnis obstuatio quātumcūq̄ sit
et salubris videatur in decem aut vi
ginti aut centū pticulis si habeat vn
tam pticulā de ydolatria vel heresi
vel de apostasia suspectā aut insectā
debet tota suspecta et insecta repu
tari nisi fiat manifesta separatio pos
si a vilo Omnis obstuatio pticularis
super essentialibus inhabitudinibus et extra
neis sub tnilo veracis animi pal
liata debet erroneari ex circumstantiis la
bentis et actoris qm obstuationem
hmōi pticularem tradiderunt

Ponitur consequenter ꝓpones seu
regule ad declarationem p̄missorum
et ad particularem applicationem super
ymagine leonis q̄ de qua fit mentio
sino et est p̄ma septima in ordine

Caractes seu figure vel lre no
hūt vel ꝺebent̃ ex musica pure
nāli et rozpali essentiam sicut nu
merus mathematicalis hmōi sunt figu
re et caractes sunt de potentiis ani
mis et in eis sm̄ phm̄ non est bonum
neq̄ malum Caractes ut non hūt de
rone sua q̄ ordinentur ad aliquos
effectus nisi mediante racionabili vel
intellectuali substantia Significative cum
est rem in intellectu constitute Ca
ractes hmōi si habeant vel habere
reducantur estimationem oporteat q̄ hoc
sit a musica speculativa non a pure nāli et
rozpali qualis causa est celum vel
influentia sua in rozpa Ampliatur
ex precedentibus vel regulis consilium
quid agendū sit in materia p̄dicta de
ymagine leonis vel similiter

Et sic hec ypotesis prima decima in ordine Constat in primis ex isperiencie q ibi sunt caractes hec figure et dictiones q nullius sunt effectus naturalem prime rotundum ad animationem motus celi et filium ihu ypocrisim anime predentem Iuxta q notetur in spali scribit thomas qui tribuit astrologie q rationabiliter dari pt ad exemplar Albi magni magri sui consone tri ad fidem catholicam Notatur in omnium libro 3o tractatu gemmules multis aplis a c. xiiio et spaliter c. xvi. et c. xviio Constat q talis obseruatio non est posita ab ecclia et sacris doctoribus nunquam enemat effectus speratus per incantationem diuinum primo nec per sctos angelos dei qui sunt administratorii spus ypter electos dei ad viam eternam magis quam ad nrm rotundum et medius ul' astrologus verus non habet se multum intromittere de actoribus scdm angelorum ecclia patet ex immediate predentibus inspectionibus iudicii et ratio sup est manifesta Constat q si mal' observans intuitur et expectet esse ab malis angelis seu demonibus Illa est manifeste pena reputanda ecclia si videatur finis bonus vel honestus quato magis si finis est malus vel suspectus sunt est mi ahos finis questus per silationem astrologie aut mirabilium effectuum super quibus admiratur homines senili pauce cognitionis autho dei. Dnlm nrm nequitiam predicte magis apparebit Iuxta practicam primarii ypocrim si repiatur equitio istius obseruationis de ymagine leonis nil aliis obseruationibus contentis in actoribus ul' libris tradentibus hmoi figuationem Et hoc ideo dicit quia temporibus meis inenus est liber magnus continens tales obseruationes quarum aliqne videbantur pie et inules Alie vo manifestissime erant vane mpnde et superstitiose et prolane et de hesi suspecte vehemente et ut tales fuerunt ecclia regule tradite pro zelo Tales multe sunt obseruationes apud hebreos in libro Gemaforas tales apud Iudeos quamuis tales apud xpianos supstitiosos sunt deuotio quo syderat tales de mgis queritur practicari nedum per venulas poetrias sed per multos artes sequentes postremo tenens contrarium ista mania q si pro quolibet casu scribendum est scribendi nullus est finis poterit inter alia videl tractatulus de astrologia theologizata spaliter nra q finem Concludimur tandem cyrorum practicam super hoc casu particulari postquam facta fuerint que predicta sunt sufficiat et de plano sine molestia processum maxime si delatus recusauerit se obedire patrum sine prohibitoria defensione prohibeamur de futuro q non amplius utatur sed animadversio medicine nro dicitur professor de plano aut sufficiat sine quamus infamia delati q honor iudicij fidei cum plato et obstinatus sus maneat stabilitus et inamissus et fearna ecclie consulendi est q delatus inhibeat obediat sine strepitu et figura iudicij et per iudicem ita fiat Si autem remanet q eterna defensio non proficit vigor sed ecclie vigor fiat particulatis modus reparandi poterit de talis postquam melius et plenius informatus sim de fabricatione et usu talium ymaginum q non sint sm catholicam traditionem promitto bona fide q de inceps neq quam utor illis Aut si minus iudex velit agere dicatur hoc per alium in ea persona postquam talis delatus ecclie fuit melius informatus ecclie pmutat ecclie iudex finaliter potest declarare suas ecclie tiones sunt tales ecclie promde non valet alleyatio quotidiana ex historia scolastica q moyses fuit pmagines unam pro oblatione Altera

pro memoria Et salomon Eroz
asmos qua viris sanctis concur
rebat maculi vels salomon tam
erat pusus ad ydolatriam p uxores
potint datus in reprobum sensu
exorare magnos ritus sint de
nefanabo legitur et zoroaste q
nascens risit et postea magnas ar
tes scripsit Demq; Amrena et files
de arrumitate aie rationalis in ma
teria cyriorem et fastinarone no
sint audiendi in modo ponendi

Explicit

Xingdum vnj decembris 1478 p
Johannem Camella[m] pisien adiuy
dor nam nuptiar medin delan[i] mo
te pessulano qui scripebat [illegible]

Omne opus dei altissimi
sanc est et laudabile pro
batur rone et aucte Pone
sic quia a bono et optimo non exit
aut predit nisi bonu deus altissimq
omi creator est summi et optimi bo
nu Ergo omia eius opa bona sut
aucte probat q° per illud fauce sce
nite Vidit p° enlo vidit deus cu
ta que fecerat et erant valde bona

Omnes dies anni sunt opa di
altissimi dedicatur scluso
ex textu scripture sacre gen
p° ubi per totu explm dicit biuntur
opa sex dieru et qualit prima die
opa fuerut dies et am primi ante
boni a bono incepit opari hic idem
testatur regius ypheta dauid psal
lens ita dno mia est dies tua e nox
ni fabcatus es auroz et plem q°
mear canit ecclia Eterne rerum
conditor noctem diemq; regis et
tempm das tempa ut alleues fas

Omnes dies anni [illegible] dni
bom sunt Isti q° clare appet
et sequitur ex duabus pon
bus q ma dies et am sunt opa sin
gulaia sume et infinite bonitat
Optimu aut est optima addurere
dicere go dicm aliquem natiua sua
ee malu est iniuria deo qui artifex
est dicendi et amicu opus namq;
malus malina arguit opifices seu
artifices

Romi anno 9im die et hora
dici bonu et laudabile est
opa quelibet seu et linita et
honesta melioare facere opari et
perfice p q° quia sunt dies et am
ac hore cius a deo creatore p deuit
et dicuntur Sic et ome opus sti
liatu et honesti q; omi die et hō
melioatur et pficitur dicere ypo
Ome me melius potest fieri et
cursum cursa tu Johes aut Omia
per ipm facta sunt et sine ipo factu
est nichil intelligo conclusionem n
precepto dei ut eade illud opus mlt
beatur sunt in diebus festiuis ab
qua opa laboiosa phibent alias
bona nisi prohibent opari festo die
Scripturosa et vana phibio
ar melio redarguenda e
tion melioare opari nel
fieri cius am diebus opus bonu
ut simu ab actia no prohibui ista
est exposse de mente apli ad Galac 4o
c vbi arguit et reprehendit illos de
gallacia imitantes observantes et me
ses et tempa et annos sequit timeo
ne aut vos ne forte sine causa laboa
uerim Tuobis Item si timet ali
quis ut renuisat bonu aliqd opus
agere ut melioare certo die ut hor
est prior veneranda et sumtem dici
q; vult diem illu sanctificare et si sic
multo magis deberet abstinere ab m
lioatione aliuq; opis diebus solle
mnibus ut sunt festa sacratissima Na
tiuitat xpi Pasce resurrectionis dnice
Ascensionis et aduentus spus sci
q; no o seruant observatores diez
et annoz vel ritus obstinata sit ppe
deuotion ad sos quoz dies agitur
uel quoz celebras tali die colebat
et talis deuotio nullu habet funda
mentu nulla habet rationem nisi
sola voluntate obstinans tales dies

Q Z si dicant se tales dies observare
ppt eventus et premia que ostenderent
euenire his qui melioat aliquod
opus ut iter aliqd hor pannum et
superstitiosum est ar sine alia rone
quolibet enim die anno et hoa diei
et bona et mala contingit Virgo
primum dicitur quolibet die aliqd
melioare uel dimitur causa a talib
qui her observant qui nec phi nec
medici primo nec astrologi dorent
tales observationes de festo primore
num uel alijs festis volumata igit
est et absq; apparentia racois mos alios
talis observanna

Sicut vca et xpiana fides mi
rabilia operatur in bene re
cendibus vir et falsa et ma
la credulitas deo permittente euen
tus malos miserdi operatur vel po
nus de medio primam partem ad
longius deduxit per exempla qui
plurima Aplus hebreo xi sed et
de vnte fidei ipa et vaga cha multa
loquitur Ita pus delusionis ex
pertum cottidie et male reddit
quos ita deus permittit ppt mala
fidem primo dum cognoscit divi
adhere alicubi vanis obscuris
ais permittit aliquos eventus con
tingere et ita eos plus consequenti
firmari in tali opinione ut ma
ior fiat contus coven et in lacum
cadant quem sibi fecerunt preca
dum ymaginario ritu observa
tum dies et anos actuantur nec
minus tales dies quidq; ma
li eueniat mihi die imputat malue
dici ner conspicit ad ea que bn
aut prospere successit tali die
adeo ut occupatur curis pmagi
nua ita aliquos eventus imo
bonos q no pt quieti ad alia bo
na que illo die contingunt quare
primu est firmare fidem nl' credu
litatem que nolit omne iudicium
et omem racoem ad oppositum
unde merito permittit deus tales de
cipi et in lacum sue credulitat
vane mittere Reliqr go fides
catholica ac iudicii exploratori seu
vicarii traditori tales vanitates
et superstitiosas observanas

Septima conclusio victoia belli
non dei sed poli do attri
buendo patet q attribuere
tm opus ut est victoia dei est
tollere honorem deo debitu ting
est iniurie Q Z aut victoiam sit
solius dei habere in multis locis
scripture sacre inhibet Regum
paliponmen et machabeorum hoc
testatur et rex sapientissimus
Salomon pu dr xpo sic dicens
Equus paratur ad diem belli dns aut
salutem tribuet ppter quod dauid rex
deuotissimus quotcunq; pugna
turus erat auxiliu dei et consi
lium quesisse et invocasse legitur in
de est prudenter vulgare les hom
sont la gueree et dieu la victoire

Explicat

Q uecunq; alligamus super ter
ram erunt ligata et in celis et
quecunq; solvimus super ter
ram erunt soluta et in celis Aplis collata
fuit aut prata hec pmissa dn
post resurrectionem xpus appis dis
aplis insufflauit dicens accipite
spm scm quorum remiseritis pec
cata remittuntur eis et quorum ret
nueritis retenta sunt Joh 20 Sapiter
aut et excellenter data est ista pta da
mi celice pmissa pr petro ubi dr
bi dabo claues regni celorum Aplis
dum post resurrectionem ter mitro
gatus de dilone dixit xpus sibi
ter videnti q eum diligeret pasce
agnos meos pasce oues meas pri
dauicat aut xpus prelatem alligadi
luridine per exercitationem dii dicat
Q Z si ecclam non audierit ter fieri
damur deinde super premissis pias
omnis mihi gentilis reputandus super
quibus quidam varii male sederunt
plangit sequentes canonice pauulas
ostia canones Aplas clamis celice mi

nalis et forinseca no extendit se
simpr et dicente ad remissionem culpe.
Hanc quia requiritur sacramentalis
confessio et absolutio. que non fit in
2 publico et mdinali foro. sed priuato cla
mm mdinalis et pbm non extendit se et dicente ad dimi
nutionem pene. nisi illius quam
mfligit aut mfligere potuerunt ei
moi sunt pene excatarionis. et quia
cum illis irregularitatis inhabilitatio
nis cum illicitis actus cessatos aut
cunles. Hanc quo ad patrem que ex
apte et assimat. quia nemo est tenet
hmoi esse destructe ul' mitigate. Et ne
ganne patet p idem argumentum
a contrario sensu deducti. sed clau
5 mm certie super mdulgentijs con
cedend. modis q bus consuet vn et
tria uel certie plan a sumo pont de
ozium. per cognitionem dicen. et a
nobis et qdragenarii. p supponit ne
ressatio remissionem ul' indulgentiam
in foro secreto q sue seu confessionis
sacramental. de facto ul' in voto. sen
proito / Et sepius in facto. cum teo
rem bulle. quibus inseritur hec
clausula vere penitentibus et con
fessis. misi collator mdulgentiarum mi
dat sanis esse q homo sit sacerdos.
contritus saltz eo tpo proito tempore et
loco confessionem facere articulatem.
Esset aut. in funeabilibus mitte
8 tanc sine confessio que hec. sed
clausa certie sacramentalis et in foro
conscie emendacior est pudor et ei
bibitor in collatione mdulgentiarum.
q prius fola mdicata. Hanc p ex
pcedentibus qui sine confessione sac
mentali de facto uel in voto seu pro
posito. nulli dies mdulgentiarum vel a
pene nel a culpa forsitan effectu.
4 Solus ppa supremus xpi vicarius et
spus sto. pt dare plenaria auctori re
mdulgentiam omnibus a pena et
culpa. qua dum confert dat in mu
biles et infinitos mdulgentiarum
dies. Hanc quia ille absolut et
quitat totam penam debitam peccato

mortis sine sit originale sive actuale. Et hec quod est infinita extem
sive actu diuturne. cum si mutat
epis pena illa debita mortis eter
nam in temporalem. patet ad hec q
remissio huiusmoi se extendit ad
infinitos dies mdulgentiarum. si
tales possimus dare dies infinitos
nel etnos mensa alia dies etnos
6 in mente habuit. Solus ppa xpi vicarius. q
nis et absq; merito alio q sue facit
huiusmoi quantumcum pene quoad
in pena temporalem nel in pena ab
solutionis. Hanc quia si talis remis
sio fiet ex merito alterius aut remittit
tpa non est ita pure q totum. sed
quodammodo debita. nel ex operibus ne
dum. nos aut hoc melius dicimus de me
rito adquisito. Solus ppa xpi vicarius. infi
nitacione impii p quam infundit
gratiam q remittit culpa. pius superi
dimittit reatum pene etne per infusi
onem huiusmoi gre quia homo meatur
a pte recipere. nel ab hoc eatenus haberi
esse. Quo etia non satis adiutebant
qui dixerunt. primi actus contritionis
post primum et plus ingrabit meritorum
q aliquis postius etiam fidanter
se in hoc q contritus meritur habi
tionem a pena etna. et assecutionem
vite etne. no ita cognitebis meban
tur huiusmoi remissionem. quia ita fal
8 sum est. Solus ppa xpi. pt illa tot
dierum et annorum. mille milia mdul
gentiarum concedere quales potest repit
mdulsis confessionibus sibi oportuno po
nitenti. nel alteri sub variis tempo
ribus locis et causis. Et forte tales
enormes remissiones ab aliquibus
questuosis aut alias male mens re
9 fecta est. mdulgentiarum concessio ra
tionabilis p supponit in conferte autem
a papa fundata. Et in euangelio nl' ex
ipso explicata. p supponit penitentiam
et adipiscentem conditiones apposite
in mdulgentijs ut q sit vius contritus
et confessus. et sanat hec aut ita se
p supponit. Hec causa remissionis seu
dispensationis huiusmoi mdulgentiarum
legitimata clause saltz certie no extrate

c

neq̄ xp̄o repbante. ubi non rta et
euidens noticia requiritur. sed astria
no bone fidei et pbabil' quitia. q̄
admodū mō distributōne thesauri ma
nib⁹ de fisco regio vel eccl̄e. ppā uel
rex nl' alius distributor attendere et
indulgentiarū ꝯcessio per tot mīha
nedum dierū sed et āno⁹ videtur
diffinit' salubris post remissionē
culpe et ꝯmutationē mi tale.
Constat enī q̄ nec hō singularis in
hac vita pt aut debet ad tot āno⁹
obligari pnām agē nō vultus
sit per millesima ptem tot āno⁹
Et nemo ad impossibile obligatur.
Constat p̄ea q̄ dim mūdi finē
habebit cessabit purgatoriū. Et ex
hiis dicb⁹ penaru suarū indulgen
tiarū cessio non extendit se ad
penas ex corruptione nē contrac
tas per primū originale. Certum
est em q̄ ppā, non absolut a sitis
fame. ab frematu dēi et a morte.
Extendit igitur se hm̄oī absolu
tio ad penas spūales et mīti
gendas iusto. pio malis satisfac
tionē mūdano pio pnīs actualibus
uel hic nl' in purgatorio. q̄m in mīs
no nulla est redemptio. Verum
vō claues eccl̄ie se possint extendē
nō solū sup̄ terram sed sub terra. scz
in purgatorio. maxime quo ad remis
sionem pene aut venial' culpe. et
exterioratiōnis pus late diu manet
rens. nisi existēs in purgatorio sup
positiones ad vnāq̄ partem pbabiles.
Et famosabile est dicē q̄ sic. saltem
per mōnentia ppē colonem i caritate.
Et neq̄ debet aliqs sic imo indulgē
cijs cessis in toto nl' in parte a
pena et culpa. q̄n studiosus sit satis
facē p se et p alios hic in vita. In
dulgentiarū cessio non est impedi
da seu ꝯtemnenda. sed ampletā
da deuote in xpo spe. et caritate dñi
nri ihū xpi. qui pacem tale donum
est ꝯtulit dat hoibus. Constat em̄
q̄ fructuosior est et acceptabilior do
et hoibus opato thibus mentis in
dulgentijs q̄m alteri. et hijs certis pib⁹

d

non imitens. Consimi est igit̄ soli
et sanū qd' absq̄ curiosa discussione de
pnīa uel culpa. et cra quātificatōe
ne seu mēsuratione hm̄oī indul
gentiarū quilibet homo pnīs tales
acquirē sm̄ q̄litatem sue voluntat̄ pō
dens. aut valoris illi relinquere q̄
oia sunt et sent in numero pondē
et mēsura. Postremo concedet⁹
indulgē tās tales et in mentione
et in vbis et stylo suas ꝯcessiones
moderent. ut nec dine iustitie cū
mia devogentur. nec scandalū maxi
pusillorū pcatur. vel ne fraudē ro
cessio maioris indulgēe pro minimis
uel exiguis causis. piat̄ cauendus
et timēdus pro certa ul' re pub̄ca ne
gocijs determinū. Siquis pent p
se et psecuerant et pie. hoc est ad
salutem et exactare. essuat est ei
oracio. pater hoc exēplū ingrah
me fundatum super hoc ilbo xpi
Siquid petierit i nōie meo dabit
vobis. Siquis pent indulgentiam
pecuniam fieri sibi in hac vita pon
q̄m in purgatorio. vite pent et pie
q̄m pena purgatorij longe grauior
et mīnq̄ timēs pmo michi hūs de me
uito. dedicat ad hec petrino psalmis
te. noluntas de tpkn foro iudicali
seu pulmo. dñe ne in furore tuo
arguas me. q̄no ad mīnū ubi eg
nat hereda et q̄nodāmō finito
ra iustitia. ppē affectū nō obtundā
tus affectū. neq̄ in ira tua coripi
as me. quo ad purgatoriū ubi sedet
iusta quodāmō rigorosa et rationa
lis cū ma dñe q̄n mīnus sum q̄o
ad plenā vitā. ubi stepitū tenet
et thronū ignē dulcis mādi. q̄is
pent indulgentiā pecuniā sibi
fieri sibi in hac vita ex caritate et
pseuerantē. obtinebit pīq̄ et mo
riens stabit cuo labit ad celum.
Sequitur ex predentibus. q̄na uel
per martirium vel alijs modis dō
q̄mur purgabimur in hac vita
et longe melius q̄m in alteri. et pu
nientur. simil' et pnīs scz per
partem mēbrum. q̄m et q̄s

petur dilationem sanssfactoris sue
sicl nō m hac vita sed m purgato
rio· pt hoc contingē aūpabilr ppt
xbilitatem fidei de penis purga
torijs· autā nimis amat dehonab
et honores vite pnīs· ul' assimares
exhoret· Si vō veniat hec patrio
ex ofidatione sragijt ppe et debi
tate sue paadē m adisis· ne sint
nūbar et pcarī· tolleabilis videtur
de timor iste licet nupsertis sit· Sol
ligitur aūt ex hac confidatione qna
dnphī vaao mōhs et thoolo· dīr
viri sanctissimi flagellis atteritur
m hac vita· qnia confidentes i deī
mīa· q fuerit eis cum temptatione
puenitū· peuit hic pisiri et non m
finē pnā· sitz eadē venalia differi
purganda· q nonī dē penarum ex
audiens· comittat finiam et penā
purgatorij· m pena tempalis hō
exilij· et m augmentū ecclīalis p
mīj sitz ni actelcatione padisi· hmr
est illud Aug· hic vre· hic scarvr m
eternū pnā Notetur de mauricio
imperatore· qui elegit hic pīri· et pro
diuorie oansus est· Sic agim nisi vi
mur et morimur ignoīose quo
ad mīdiam· Sz mors nisi subita
qua pcessit bona vita· nō imminuit
meritū si moriantur· ita ypocrā mi te
mē· indiligim· Certissimū sig'm
indilygēe salutis est bona fructus
et mala pena· Subditur aliq consi
dationes pro amplificatione mortis
super indilygencia peccatum·

Eligibilius est orāe p vīis
qm̄· pro mortuis ut habeāt
a culpa et pcipiāt migrā·
dī aūt oro· nole gilah p· omī
admixto spiali· quale interligī sicl
tibus modis· per amabilem mi
tessionē· per meritoria actionū· per
recompensatoria sanssfactionū· patz
ex ditis q fidatio· qr mortuus si extra
mundi viā· qui si fuit in purgatorio
vel in telo nō indiget habeāt a nul
pa maxie mōtis· et sui in gra libe

rationē manū· dampnis vō· nō pdesse·
Eligibilius est orāe pro mortuis
existentibus i purgatorio ut habeantur a
pena· qm̄ pro vivis· Patio est qma
plus indigent· qma nō se iuvare
pnt· Recompensabilis pter ea ni eis
bñ fuit in gra· qm̄ habuit vorem
i corpe· Idemq non pt pro ipsis
de malis orando seruisse· cū sint i gra·
rum pter fiat ex sua missione ul'
ordinatione pnīa· aliter virtus
ma sicl meruerit dum erat in
via bona sua largiendo· Et ita de
pibus transis seu mortuis· Porro
acabilis mitessio spectat maxime
ad vivos in gra· qui sunt ocē sintum
mendi et sanssfaciendi· Sz meritoria
actio pmeret ad solos viatores· Recom
pensatio silr sanssfactoria spectat ad
eos tam pro vivis qm̄ p mortuis
qui ptinpes de pnt· Expedit demū
ut omīs orand mia· catie eorum se
diligat· Eligibilius est hoī viato
ri panare sibi mutuo spiale in
vita sua ut habeatur a culpa et pena
qua expiare per fimdationes aut
alia pia testamentorū legata post
mortem q talia sibi fiant· Sequit
ex p· qma post mortē ista non pro
derunt sibi ad melius· nisi q habe
at a pena si sit in purgatorio· nec
aūt dum vivit sibi pdesse possūt
ad habationem culpe· et ad meritum
nem gre· nemo ut in gra finali
ter pcenet· Patet eos ex actio qma
habilius et difficilius est dare in
vita qm̄ relinqre post mortē dis
buendā· Eligibilius est cuilz pīb
age opus sanssfactionis ex caritate
pro vivis aut mortuis q opus sibi
meritorie actionis aut amabilis
mitessionis· Patet qma sanssfactio m
rindit rei simul· et non cui· Merito
q opus meritorius simul et sanssfacto
rium nō mīs metuit de primo cuilz
ut augmento gre — Ex hoc qd e sa
nssfactorium pro cta habatione a pena
qm̄ si nō ocet alium pene eternū·
Unde non expediret sanssfacere

si m dimissione glie que magnabilē
melior est qm̄ a pena tibano ver
tenus. Adm̄ est rois pribus. qm̄ op̄
meliorū non penale. et per q̄s tā
sanssfactorū. ut sic possent fieri cum
maiori caritate et cristianis alijs
meliorātibus actionē. q tibano a
pena nō equaleret. am augmēto
gre m prin. vel glie m finno. Tra
sentur hec considām̄es ad om̄e
genus suffragioū. eam ullorū que
hilt effuma exvi opis opan ut
m sacmēto missē. Considimus
missip existis q nō semel tm̄
eligibilis est acquere indulgēcias
pro tibacione a pena ul' sanssfone
qm̄ alijs op̄ibus vacare. dū possit
fieri cū maiori caritate. Et ita dicē
mus de op̄ibus vite actuenit de
remissis aut alijs afflictōibus
penalibus et nō sanssactorijs. pa
ter ifernū fumitas illorū qm̄ solo
mutu laute sustentandis hinde
se onerāt op̄ibus sanssfactorijs pa
ro abeūt. Beatus si ex maī et sola
mīate primoū hoc fanūt. Et
dum sensūt se vnius et alīmo
dacus in rta vocatione sua om
pare ēa tanta opa qm̄ cū p̄cis
et alīs meditatōnes. et expressi
metrales. qui plurimū sunt valde.
aut subinde quia sue obligan̄ pt
cepto. sustentandis repalis
per fidatores ul' alios tolliret ex
errere. Colligo q̄ p indulgencie
p̄dictum finem sanssactio ppa voluntie
facta. Et est sanssactio ppa i cō
fessione sacrpti. Et est sanssactio
per alīm pro se ppm̄ i corpe ul'
in dom̄o. p̄ertim cū aūte cōmu
tant. Et p indulgēcias ecclie
sam p̄latorū. Et p gratiosam
suffragioū. q̄bus sunt i mōsterijs
et ecclijs. Et p̄ pacienciam mad
uersis cū obsecrōne q̄ in p̄tem sue
purgatorius quant. Nam dns
relaxatione p̄ā dimittit. Ano
p om̄e opus ex cūte sacti q̄ ing
spectet ad contemplationē si ingre
diens ul' oratio q̄ valeat ad idul
gentia p̄dictum. Sic em̄ dicit est
de maia magdalena. quia dimissa
sunt ei p̄ā multa q̄ dilexit mul
tum. Et ad forum̄ om̄e debitum
dimisit ibi quia rogata me. Valet
ostium vehement om̄e opus misi
ricordie. Xp̄s impensius in opa mie
ram spualia qm̄ corpalia. quorum
libet ad septenariū redigimus
Sic em̄ dictū est date. et dabitur
vobis. dumptare dimittite et dimit
tetur vobis. Postremo precas ḡ
tuta dei sodalitas sororū. precent
et confort sepe. indulgentias gle
nullis precedentibus meritis. intendo eis. ℣.

Explicit tractatus de indulgē. ab
eximio doctore. magro. Johāne
Gerson. Cancellario. parisien. apoli
Incipit eiusdem de simō. pbacōne

Probare spūs si ex deo sint
iubet dns̄ ille que dic
gebat illis. nec em̄ nes
cebat illa esse capti sin se
tencia. angelū sathane trāsfigura
re se in angelū lucis. sicut fiat de
nocte meridianū. dum pro tene
bris errois quas ad tempus relaxat
primitus. lucem virtutis clarā se fin
git offerre. Patuit hoc apud sm̄
martinū visibiliter. et pater apud
alios plūres insensibiliter. dum te ste
bat. Sub spē magni boni et ardui
grandis pcii opitur suggerit. et mouet
Probate spūs si ex deo sint. nō mul
tis data est. sed alīs per spm̄
sanctū. qui vnus existens. diuisibilis
gratiam distribuit singulis. prout
vult ad edificationem corpis xp̄i q̄d
est ecclia. nūquā desinit i necessa
rijs. Quamuis igit non omnis est spūs
tare. nec omnis errabundus nec
omnis mirabilia. signa nec. sed aquos

cessario ustq; in finē scli. Nec non
omīs est gbare spūs si ex deo sint.
Et quibus dari est. quales sint spūs
ales. quos vnctio docet de oib;
qui et de omībus iudicant. etiam
mīs diem et diem. Et uale domum
bus agathonis. et anthonij. et
plures alij te genuisse hūsse. Pro
bare spūs si ex deo sint. cōgnit
multiplē. Vno quidē mō p modū
actus. et doctrīe gr̄alis. sicut per
eruditionē sacre scripture. diligen
tiq; studio cōquisite. Sunt mūn
dū scripture in q̄bus putam⁹ nos
sidere hic. omnēs autem falsos ghe
tas a vero. et abusionibus tenebra
rum cognoscēdas. Alius quem mo
dus pcedit spūalem. minimē. seu in
terius saporem. siue experimentalem
dulcedinem quādam. siue per illust
rationem a nūbus tenebris effugante
omēs tenebras dubietatis. aut
est mana absconditū. et nomē nomi
nis calculo. scriptū. q̄ nemo nouit. nisi ac
cipit. hoc Gregorius in dialogo. hoc
Augs in de confessis. de scripto et mere
tur hugo de arca. aie suum pluribus
alijs notauerūt. Probare spūs si ex
deo sint per regulā actus gr̄alem et
malhb;lem. pro pueris. mali aut nō
pt aut vix pt humanus fieri. Sed
requirit. omnis spūs. ergo. a plus no
minat discretionem spūum. quo omo
fit. ut mens ne dum sit. nō se et de
se sciat. probare spūs si ex deo sint.
sed ecia de alijs et in alijs nostris.
aut est modus. q̄ alius a predesti
nandi spūs. q̄ in primis est. ordina
bus. et experimentalis. q̄ officialis
spūs officio. et archiui. atq; spūalia q̄
nescius. magis sciat. nemo nouit spūs
nisi spūs. ut nemo cognoscit nisi illu
bih. intrinsecus. et q̄ ne p solam expime
talem notitiā vel sentimentū nre
rius. et sensum agnitur. q̄ in alio
mō. Et ideo dicit moyses. go videre eā
lam gr̄alem. q̄ ne distinguet. spūalibus
inter. nec visionē somnialē. et illa
q̄ fit in vigilia. nullo. facile possit
pt varias similitudines. nec veras

visiones. multo magis appetito. sint
nichiloīs. ho vigilās se exercitādo. et
experimentalit. videt. q̄ nūs nō ig
noret se hūsse visiones. valde va
nas et silēs. sue vigilie. adeo q̄ sop
nū sim. nazirēe sōmādo. quēq; vi
deamur. Et nam dicit Bernar
dus vigilant somnium nazirēe. Pat
scit homo spūalis. ni vigilet. vel in
dine poterit. vere se dīna q̄ videt
vere sentire. adorāe. et sitire. quare
qui vigilat. pt nichilomīs erogita
re ex se ul' aliis q̄ nūmodū ponitur
in quodā somnio nālis cogitatois
aut dyabolice illusionis. q̄m dīns scr se
habet. et quodāmodo docuit ad di
uina. putare. pt q̄ vigilet. ad ea.
sicut falli. videt hoc dīns Gregorius
asserit spūs ydolatrium non sentire. ce
ni prāte. vel distincta rogatione ydo
lorū. Probans hoc per nathan qui
ad dauid regnantē edificare domū
deo videt. Quicq; est in corde tuo
vade et fac. q̄m dīns tecū est. Cui
tamen in ipa nocte reuelauit ei deus
Probāe spūs si ex deo sint ex primo
mō. qui magis est ad propositū. vide
licet per sciam sanctā et bonos eru
ditos in eadem. quia de p̄ce vene
nis. quale iudicū nisi prius et
illustrem reportāe studium? Cōsen
tit multis et sufficienter q̄ritur. ad
primum spectat māsiōnē. et ad idem
sanctū viatorum. Una super re dīci
mus. et ab vno sed plures admissis
nuchamis ēpositos. Quemq; q̄nos
mus. manualit. hec sūs cēt. et dili
genter inspicē. dīm in hoc sacro cōsi
lio q̄rimus tractū de canonizatione
sanctorum. et reuelatione dotandis
sanctis. p̄sertim vnus q̄ Brigida
nolauit a Suecia. visionibus. quas
nec dum ab angelis. sed a xpo. et ma
ria. et agnete et cētis sanctis similia
ritate mgi. sicut sponsus ad spo
sam loquitur. et asserit. dimittis sus
cepisse. Est aut incredibile. vel rap
probatione nl'm reprobatione prauis
Approbāe eam falsas aut illusorias
quia indignis. quid alicui ab hoc
sacro Concilio. Reprobāe vō mul

cas que multifarie multiq; modis
qq̃isim per diuisas nationes ybe
dissimu. nõ pua exinde scandalorũ
in xp̃iana religione et detestatione
plorũ formidaca. demq; in põ m
sibi pnõ et digitãcone eq̃ que reb
t medii potia est. nõ mihi cõ dis
mus phmesim. q̃uenie võ medii
aliqd ul' expediens mr̃ her exima
laudabile qmõ sit an affabile sit dis
sans ẽnimus exploratu. probãe spi
ritus per modũ azimi et dotine sit
tom. deuenerit pfabitur. mitto. ne
mo yficere p̃t p̃ sola mẽ sp̃tmẽ eru
diaonem. q̃ non erã exp̃tus sit m
semetipõ varia affectionũ spialiũ
pugnãtiam. q̃ ascendit nũc celos.
nũc descendit in abissos. et videri
miabilia dei in profundo. Nam qui
nauganit mare hor imstitui dilec
sarii affectionũ. q̃si collidentiũ. se
fluctuũ. quatũt miabilia eius. q̃nec
phis aut talium. qd nouit cordi. hic
aut est. q̃ mõ modus. q̃ ordinis spiri
tuũ. esse. possit. Diuam mr̃ hodie ẽs
loq̃mur. vnũ theologi. Alterũ con
templatiui talem. et q̃alis est mr̃
pitii in azie mediane. et mr̃ experi
mentum seu petitii in eadem. qui duo pos
se q̃ueire in eodem. nulli dubitatur.
Sic sit. et fiet p̃ diuã gr̃iam. ide
sit in sp̃tum. sacõs eruditus. q̃ simil'
in rotemplatiuis exercitatione proba
tus est. hunc vo talem ite valet ma
teria p̃ãs. sicut alis sp̃hisse. q̃ritani
quodam spialiũ inspiratu. sereno h
eri inueniri. probãe vo. spũs ustro
nõ doctrinaliter. Dum q̃eruntur in
aliq̃bus p̃sonis. quasi corda. neq;
videre. neq; sentiri. damna. oportet
ut ab opibus signa. summam. dicente
xp̃o. A fructibus eorũ cognoscetis
eos. Fallit mr̃ vnũ signũ. nel paucũ.
si nõ in vnũ. phãa. ẽglobantium. ira
cundi. ridet. Tullius. ira. Boetius. ira
Ale. et. adiectiuale. ca. faciendo. Si
qm̃ mr̃ntum. qmõ. hm̃moi signo
rũ. q̃fusio. coarctemur ad paucioza
et diamus. sub hoc metro. Tu q̃s
quis. ẽre. cupis. ẽgliter. vt. ecclie. q̃ua
re. fieri. dicat. Cui pro. cõfilio
deregitur. qualis. venire. et. vnde
venire. reputur. probacio. spũm. du
queritur. fieri. cõsiderut. p̃ primo. p̃ona
sustripiens. visiones. sit. bonus. et. dis
cretus. iudicij. cõis. nãlis. qua lege
rebus. mirabilibus. q̃ dicit. cõis. si
lesius. sumasias. panatur. nõ mag
no ope. q̃rendũ. est. a quo. sit. ve. mãt
melancolice. illusorie. q̃ visiones. ut. pz
m. scenenia. in. egror. varijs. q̃m vi
gilares. se. talia. vide. putãt. audire
gustare. tãi. q̃alia. sompniãtes. pa
tiunt. Habet. prea. quelibet. passio
p̃fundata. sua. lesionis. q̃a. ebetem. sui. ut. origenes. loq̃mr̃. denomi
patet. in. philosophis. et. zelotipis. et
maniacis. in. iudis. et. anaiis. Vn
de. poeta. An. qui. amãt. sibi. somp
nia. fingit. Generat. go. si. p̃ona
sit. nouicia. in. zelo. fidei. q̃. nomas
seruor. nro. fallitur. q̃. regente. ca
rne. Et. p̃sertim. q̃. adolescẽtib. et
femis. quarũ. est. ardor. nimis. an
dus. varius. efficax. q̃. demq; sup̃ar
nis. Rursus. pieri. refert. attendere
q̃alis. sit. et. fuit. p̃ona. q̃alis. cui
dita. q̃ibus. assuetã. q̃ibus. delitã
ti. q̃ibus. q̃sam. Vt. dines. ut. q̃na
in. pma. superbia. seu. cupidi. voluptuo
sa. altera. fictione. nimiũ. q̃. hor. super
omnia. quemt. cõseruare. ne. latear
minor. superbia. spialis. q̃a. boetius
pere. nominat. subtile. malũ. q̃m. et
hor. de. hmãcione. sua. nãtiuitate.
de. pueritia. et. adolescẽtia. de. iuuẽtute. et
de. virginitate. primo. et. de. sua. morte. si
q̃. contrario. tractat. origenes. Quod
ignotum. est. mihi. a. superbia. Quum. nec
ipa. p̃ma. tota. sit. ab. ea. est. aut
superbia. quedam. in. metallis. dũ. no
vult. subiici. alieno. indicio. sed. suum
primo. Quedã. in. volũtate. dũ. vult
obedire. et. h̃ re. nauis. deprehenditur.
deinde. q̃. finalius. corrigitur. q̃m. p̃ma.
Sabaco. spũum. repint. nedũ. per
sona. q̃e. visiones. pannir. si. vi
orũ. q̃. mates. si. pa. sint. omia. cõ
ntia. ad. numam. pfessionem. sui
m. spũ. vitat. falsitate. nõ. est. m
spũs. aut. mendacij. mille. q̃. sint
vanitates. apti. ut. in. vna. lacrim

falsitate decipiat demonum. et
paulus phitonissam. Si prēa sit in vi
sionibus scripā que sine sui est ni sunt
nihil quod rationis emitat. Primo in
quid pudica est demde parsimonie. modes
tas suadibus. rōsencias. plena mia
et fructibus bonis. indicans sine si
mulatione. Si vir sus exeedant. hec
visiones eem intelligēdi modū. ut
in septima sua pōnum. nos in rōne
nariali vel morali collocauit. qz si
non. videtur illud assibi stenstra re
uelatōm qd in septimo sua semel lo
nitus est deus. sicut iob loquitur ad
ipm non repent. Ne cōsimi qppe
sēt ne dicam vanū. visiōes sup
visiones i numerosū multiplicatas
debē recipē ramq ab ore dei planas.
ac demde cōstima fide recedendas. sic
q dnī nra fides nraq religio.
qua deus teste Aug volunt subpan
nissimis. monnei arnlis. reddēre
plus adytq ulla comparatione qui lex
vetus oneca. hinc clare memorie
magr henricus de hassia rōpmen
d ec tot hoim Canonizatom sup
stitione aha racio cristine. qm omis
so diuinarū scripturarū studio. mag
na pars xpianorū ad has visiōes
ideo plarent oēs. qnia ē rensiōes
tollerent oculos. et ut aures pu
rietes sint nīa nesmenti. qz ut
ti Genere ptum sup nacta dici
assent. Finit ez m omi re uelatōe
moysēs et helyas. hoc est pm viene
nabilem Bernardū restitūa legis
et pphārum per totū. Alioqī sus
pecta est. et nōe sit perspicuū qm
nec ecclesia. sē theologi. in Canoniza
tionibus sōrum. et exaltatione doc
tōrū. Ip bacio spūm requirit ut
ps visiōes hēat an hmōi re
uelationē hēat se prudenter et cauas
sime. Pserim in pūpio considēt
acter quāe nouerint hoc ps se
reni sui pandē super quo fiet illa
confidacio. Tame go quisquis eis
andoraut cōsulunt. ut no applaudas
tali pone. nō obmde laudes eā. non
mereris qī sanctī dignaq reuelatō
nibus aliq miraculis. Obsiste po
tius. matepa dure. spne eam cum sit
exalatū est cor. et clam sunt oculi. ut
ambulet i magnis et mirabilibus si
per se. ut digna sibi videatur. q non
hūano alicui more. o opertet salu
tem suā. per dnīnam suā sitz scrip
turaū et sōrum. aī distantē rōmb
nariahs. nisi forsitan hec psumat.
et putet ne dū ab angelis sed a dō.
nedum semel i numerabilis sed pe
ne ingiter velut i rotidianis col
loquendis. Talem amone non
sublime sapē sed sapere ad sobrietā
tem. qm̄ vissime aut qui dicit. Su
pbia mēntis illud. et co digm q quo
mstar phaizon latens. henrem q os
tibus supbiā suam. nec phicus febri
lem calorem sup⁹ns attendit. Ad
em sacrilus qm̄ se vilissimū pec
torem dicē. fi vānter simplicē in se
nre et mimis. hoc dnm mmeis
non tuam solius cōtigisse. Enarrāmr
exempla sōrum primo. qui arrioli
tatem hmōi visionū nec mia
culoū ptinacissima falla cissima.
q refugerūt. A quo se Aug lube
ratum in sinis confessionū gliatur
in dno. quam prevea dns bona
ventura abhorrenda mmis cē de
mōat. totoq conatu repellendum.
nec oratoribus. nec mirepasibus
seu flagellatōmbus ppue mentis
et corpis exemplo dnus qm ut rep
mone curet sup⁹bie. quesiuit erob
tmuit a dno ut per recessū mentis
demoniaca vexaretur obsessione. A
tet sōrum primū dum sibi demon
strificatus in xpm duxit. Ego sū
xpūs. pronūt te vastaturū dignis
cē. tonfestim clausit oculos virgi ma
nu. protestans. nolo hic xpm. sanctē
xpm in gtia si videā. moxq dispariit.
Illū sub alijs vbis silem in hmōi
illusione seruauit humanā. vide in
q ad quē missus sit. Ego certe nūq
non sum qna dignus fui hic vide
xpm. Alter qna nolebat nitare
templū dicens sibi satis cē qna oc
lis corpeis aspexisset xpm. rolingue
rit cathemus. volue remmii. cumb

qualiter ni sint professibus coner
sanctum. et mistis scribus si rollo aut
mbus, mrendit. et mmus. sub ob ren
tu nre rebre tre professionis. nre pro
hre. naturonis. visionis suarū. nre
alius cuiusbet reprobationis. ex
pns credite nobis. Aug⁹ et dns
Bonane nra. vix est alicui pestis
vel efficacior ad nocendū. vel ip sa
nabilem. quē si michi hoc aliud
detinent mi tempus profi lans
sima hanc tot impietatū aluū de
dpalo sanctū habet aliud simile
msamabile videndi loquendiq; ut
interim de tanto silentio sit pru
rigmē. Cuiusmodi illud de didone
apud poetā. hēret in fixi pectore
vultus. in bacq; nō planda dat mem
bris vena quieti. Cum tn̄ pateat
sit dei lōgus. multus retro. mi abū
stiales ad fabulas auersi animum
ne a vitate. Hi prea michi hec
mriose agentes sūt quales not
aplis. semp discretos et nūq; ad sic
nam vitans. puenietes. vbi aut
nd est vitas sit falsitas et vanitas
nocesse est. Cprobare spiritum red
siderat. vnde spūs vemat aut
quo vadat. Itaq; Bnardus testat
hor m se nūq; sum datū esse. q; tā
exquisitum se plurib⁹ asserit huiusmo
spūs sit prudentiam. ex animo motu re
dus sue mentis. mabit. nō for
tasse aliquis. quo pacto persona
strinus missio. dicat se frequenter
agnoscere vū spūs vemat. psertim
cū dixerit. ypis. nyrodemo. vos
nq; cius audis. et nescis vnde
vemat aut quo vadat. Quod pos
to quidem spiritibus diuisis multa
mspiationibus memimur filiūd
Est enī spūs dei. spūs angelus bo
nus. spūs angelus malus. spūs hu
manus vitalis. qui aialis. hoc aut
silis visio spūaris. per quelibz huc
spūs suo mō longeq; dnō. sed dn̄
strate finalit. ptpi quedā silitudo nō
sunt apud receptos talium. neq; se
ipos ex aliqua mgeria. neq; per ab
ozium traditionē. sunt. nisi distig

nere. Certe nec mirandū. cum
pauissimos inueniamus qui plene
sciant scripturarū regimina. nes et af
fectiones sue rōnabiles ale. ut rōnal
es sint ab his que sunt animales. videlicet
in sensu oculi vel organo fantasie.
Quem inemes prior ex timentibus
deum prudēs fugiendus. qui semp
in omnibus ad liquidū dispensat diu
tempus. rationes vigentis sensus cor
sue timens. in pmagatione. ut' con
sensus in rōne. adeo non facile est
discretū sensui a sensu. Quo plus ha
bet difficultatis probatio quadruplex
pnomiam spūs. Primum vidētis asum
mis vnius vel mspiatio vehemēs
mingit. merces. stra deo. vel ab ano
bono. vel malo. vel a pio spū. humano.
Cuius cursus sensus. pozno duplex
superior et inferior. assumpta est. Cuius se
cunde diuisionem pfecte dat illud ver
bum dei. quod pungit usq; ad diuisionem
spūs et aie. qualem. nisi diuisionem
passus. cū quo exclamauit. anima mea dnō. De hinc sciens
spūs ab ira subuisit. Ut exultauit
spūs meus in deo salutari meo. hec
interim sub ropendio. nomina sunt.
temus dū ad singularia descenden
dū certa finalius hac oratione sapi
entes diuidirent. plurimum tūres
vnū hominem. nūq; nomē sit in libro
vite. nisi plures. et in plurib⁹ pfectus
huius temporis datum est. expiri et
practeriere omnia q; dicta sunt.

Explicit Tractatulus de probatione
spūum ab eximio sacre theologie pro
fessore magro Johanne Gerson edi
tus pri. aliqua que de Canonizatio
ne Beguide in sacro Constantien
Concilio orebantur sub 12. consi
derationibus reprehensis

Incipit aliud tractatulus de arte
audiendi confessiones. per pfatū doc
torem Io. Gerson edutum.

Et si vbis quam assuefactis
grauet. tamen qm̃ artes ope
mur. nō mihi tamē prodest
cautela radico apud eos qui nō dum
pfecti sūt ni vinte. hoc mihi
bet pstitui. est. Et qm̃ ars artium
est regimē animarū. presertim i confes
sionibus audiendis. Studui q̃dam
gñales conclusiones tradē breuit
et distincte. quas ē proximas. ex
pientia docente cognoui. Induxit hō
agere me non mediocr̃. q̃ paucos
habemus cepi qui pfecte vniq. et
nitegre confessi fuerūt. cā errōe
i multis. uel negligēn. vel ignorāna
confessor.

Prima admōitio sit ut ꝓmittat
ante oīa confessor parit
ēt. qui pmptandis animabus
inuigilat. Ipsum quoq; sui labiis. et
prophetandi cēa alioq. non i ipa sed
diuina virtute reponat. Clamemus ingē
tes. qm̃ nequ q̃ plangat. neq; qm ri
gat est aliqd. sed qm̃ incrementū dat
xpūs. Et q̃ misi spūs suus rorādi as
sit audientib. inanis laborat ligna
loquentē. Oret igitur verbo ministra
piens de corporali medico consilium. q̃
tenus digatur opus suū a deo. ut
eundem virtute robōetur et reficiat
Et q̃ colloqt se confessor in aure
seu speculo rōis. abstrahens animū
ipsum potuit ab homine exteriori. tam
mste q̃ in aliis. ut spū ambulet et
nō carne. ne forte illatus fumus
torpm. fiat ipe lacrimis pdicatis sibi
ipi. totus i aduersum p̃spuenda q̃
tenus spualiter i ingloit. nō attendēs
distractionē seynū uel formam. Aliqn
quid ei prodeit si vmbrā mūdum
ducunt. aie vō sue detrimentū patiantur.
Terna. q̃ pleat cuiq; quēlibet sibi cō
fitentem sollicitā confessor officii. n̄i
patiantur. autem solo mō ursi volās.
sed motosi te pungit omia plene et
aliis dimittat q̃. medice quoq; cō
fitentis q̃ dirēda imponēda ne fiant.
ea diligenti cupiēde reponēs i animi.
Utpote eligibilius est paucos andi
re q̃ plene. q̃m multos imperfecte. nim

no

rum sūmarū scrupulis. tam expedire q̃
impeditos plenius reliquere. miser
mi hoc Deū. nūq; pfecta sint opa. q̃ al
lem nāq; si curatius cem multorum
dissuēt confessiones post pascha. et ubi
quida non redirent: q̃m q̃ eos rem
sequerē. Dim pro vere absolut ipi
nō teste absolui se gerēt. Ultima
ta. oīdat confessor in operibus michi
in confessi quere nisi salutem animā
sui. et solutionē liberā a laqueis
peccatorum. nichil quesiti vedens
q̃ gñs accepit grauis det. michi aliud
ad mūdanā oīdat gram. panibus
q̃ne sint dumbus se ēdat et ossuit.
turpibus ut pulcris. videt ur dett
nisi forte pro quātō maior inde fruc
tus honorq; dei sparetur. poterit su
per modū hoc fingimus verte mēn
tis et imaginis fructū spualiū ꝑ ver
bis cuā ꝓh̄ uerba ꝑ nosing ad se ꝑ
hibit. Finem expedit ut confessor
zelans alias obmeat. a plano subdito
rū sua i membris resonans pūdē sen
relaxationi. papule ubi sint assus pub
lici et scandalosi. reprimunt imagi pau
cissimi qui non maderēt. aliquē
talū ensuū qui coiter reprimunt.
Caueret vō ipi confessi seruos
debē emuli denuncia ad alterum.
libenius et crebrius. omia detegūt.
Confessor cuā sibi cos p̃simus libe
rius misto grue de singulis plem
q̃q; sinaue. simul et semel ipos ab
soluendo confodit. Cetem sacer cō
fessor omia pudēda gña et spēs si
qñ medicus doctissimus spualiū ag
nouit. pter qualit̄ modes diuersi
tatū et valoris offensarū ꝑcare
pit nullatenus ignoret. Et ipm
ad hoc cognoscenda sibi sint trac
tui. Artaue aliq̄ sūt que nō nisi
q̃mittūtur septo. aut libo publico.
ꝑcr et emendā. quoddā scandalū
ca pcepe distinct ipi quoq; ministe
rior nō nesciē. sunt medicabiles morbi
ceti valentes q̃eit nō ignorare. Sut
nempe quo pacto sibi confessos pu
dent ar diligent. nr̄ rogabit. insten
et q̃q; confessor ad silentiū ē memoran
dum. hoc maxime est i pud

arcnus exp̃ ordmar̃ijs qualia ex
ymm est vxe vmḡ dic̃m cõfessione
a culpa tribuis ei⁹ nisi tm̃ ultimissima ar
te p̃monean̄. nr̃ogent̃ capiatur
q̄ Et ẽ nere esse est ut confessor
hãc aurem hanc obstetãdi spũale ad
emendã volubẽ talem pestiferã tor
tuosã et vrulentã ab aĩa ipius aliasq̃
ipã sme dubio pdamabitur. et ut ce
brius etno moḡtur. nr̃ eputo an
dendos in hac re eos qui melꝰ inter
rogandi aut meḡndi sũt dicut a cõ
fessis. p̃sertim cum hac ipã velint
reḡantq̃ confessi. Alioq̃n nõ satis
consulitur vẽamdẽ. ignoriãe et stul
tic̃ pcãm. ner impletur id̃ sẽpm
re Alter alterius onerã portate. et sic
milia. Septimo. dicit̃ confessor
post nr̃ogationes quasdã p̃ambu
las. super etate. conditione. statu. stu
dio. uel officio confessi. Verũ ipe
vẽamdus sit. et nimio pudore de
tentus. quia forte puer est nl̃ fẽia
nl̃ exilis apparoms. Apud tales pre
tes̃ pũadendũ est p̃mittus. et ẽ si
gendũ m aĩmo. q̃ admodũ confessio
sincera ẽ. et ꝯ ipsam deo mag
q̃ hoc fit. nõ ad tuelandũ aut ar
mandum q̃q̃ pcãm suã. sed. cum
dnm̃ est et abolendũ et ꝑ uno
quemq̃ deleandũ. q̃ talem confessore moi
q̃m aliq̃d direndum deregẽ. Tollat
igitur omẽm talem suspitionem. ner
reformidẽt. q̃ ꝑ tã dirẽda con
fessor sit eos postmodũ hũmilitꝰ odo
ant ꝯtemptui⁹ aut amisatur. q̃mo
tenerius eos diligat. sicut filios mis
simos et q̃m sue fidei se totos cõmi
serunt. Ortuna laboret cõfessor pre
sertim erga iuuenes et pusillos hãc
confessionem cum gñali. q̃ uir
aut mulier integre cõficiant. nisi for
san ꝑdoti a tali officio quale desi
deramus. q̃m tã illud ẽ utile apud
gradeuos uiros et simplices. et
femias. q̃ si non pũt leuit̃ moueri
ad hoc. poterunt ab eis fieri integrae
nes tales. Verũ facta est tibi cõsulta
de talibus pcãis et de talibus et de
tali etate et de sonetatibꝰ talibꝰ. Et
sim rõsiones ponit ad uerte ꝑ
dens confessor. q̃ plena fiũt tali
confessio. et si non tñ mentitur. tñ
ꝑficere. Nona ꝑcaueat summo ope
confessor ne sit austerus ad nimo
tristis et rigidus. nec eis claudatur
os obstinan pudꝰ. ꝑma sit affa
bilis alloquio. cũa aliq̃s si una res
exigat sit. non pmꝰ. q̃nosq̃ sũli
ans quedã concauta. sit. de hiis
ostendat q̃te magnitudis est et ꝑ
uersis pessime q̃q̃ velle celare in
confessione rei dei. et quẽ admodũ
hoc age est se ipm̃ turpiter fallere.
et quoq̃ melius dicat. si nõ cõfessꝰ
abstinẽ velit. q̃m frustra confessio
nem inchoet. Decima. Vt ne at
sacerdos a consurentibus. nõne velut
exprimi pemitis ab omi sue cõm
ne. et ꝑ ipsi hoc velut sibi habet
credendi. ne tempus maximum ꝑ
noxie dimicant. si uolunt debent
igitur mutare se. et hoc melius et
celeius fieri neḡ q̃m si ad nr̃ogata
ueritatem plena rũderent. Si
uo deprehendantur velle mentiri
et se celare ut sepe fit per distrem
confessionem. coarguatur uehemen
ter et acrer. et q̃llantur uema
simum querẽ super hui⁹moi re
dano. Cui postq̃m fuerint cuncta
blande et lenit̃ moncãtur. nichil
deinceps mentiri aut celare. Diuo
bis aut tec cursus mentis fuerit
poterit̃ cunctis et differi usq̃ ad te
pus alterũ iungendo ut melius si
bi pudeant. sepe fit ut altera cõ
fessione libentius appeant. ordin
ꝑmitt̃ medãa pona magis impia
mira. eis ꝯ maditerenea q̃m mali
nã. Undena. Applaudat confessor
direnbus uiratem super delict suis.
quato magis enormissima et ab ho
minanda uidebũtur. Tollaudent
de uirtute de religione. de mnoe dei
de zelo ꝑ salutẽ. de cõfidencia ad
sacerdotem et cõsimilibꝰ. Et q̃ audac
ꝑmittat ad alia. nichil hesitãs. sit
aliq̃n nõ aliter minus q̃sto si fuerit

alias de talibus confessi. Et si non
aliud mde amplius mur loqui deant
et deo grās agē qm talem ebmit volū
tatem et optimitatem. quem quoq; ut
per confessionem grās pcurare agere
moneamur. Postmodū tendat ad alia.

Nona decima. habeat confessor ne con
fessi crīma detegat aliorū. notando eos
uel signando certis nominibus. nisi forte
pcta talia sint que nullo mō aliter pos
sint. ut si forte uxor mea sciat male
cognouisse aut uir uxorem. nō sit
pcta curiosus in inquirendo pcu
tes circūstantias peccatum. q̄ no multum
augent uel uariant gīuitatem rei.
qm nascitur mde aliqs uel temp
tatio periculosa. uel nupturo nocua
aut fortasse uerecundiam cōfundi
Nichilomīs uelle uidemus pfessos
negligentes aliorū qm confitentur. qz
forte postmodū gmoribus urgentur
stimulis quā non bñ integre pcta
sua confessi fuerint. ut plenius explo
rent ola quatenus et quousq; iudicauit
confessor expedire. Decima decima.
Aggrauet et reprehendat acriter ipe
confessor pcta enormia postq̄m ea
plene cognouit. et oñdat quanta pe
riculone pcta confitenti possit ad
negandū iam confessa. siue pluries
fieri ceperint. Est etiam post cōfes
sionē completa. pē. Ideo beatus e
rissima experientia probatum. Semp
quidq; in confessione dixerit sacerdos sit
ipe semp in fine māsuetus atq; be
nignus. infundens oleū exhortationis
et cōpassionis et bone spei. per misip
aliqn dicē cōfessor. Ego quo mihi. et
talia confessionis ei que sue gīuitatis
noli demere ceps relatu aliud sed omīa
dic ut re sit expedias. Undecima
quarta. Confessor in māsione pen
tentie. et spāliter pn carnali. cp a
multis ni fallor difficillime pt ex
trahi. pmo pudentiam et a grāli
oribus inpiat. et q̄ nulla aut pauca
videntur mcūde culpa. qua si pro
vult mēbri aut fuge sepe deprehen
dunt per hīa que nālit amittunt di
bus. aut raissime repiunt oppo
qualia si simul negat. consulit ei

tunc dicē grandiora. hoc uo nonnul
les fisse deprehensos. qui mirogmn
negabant se umq; passiones mēbri
pudendi habuisse. calefactionē ut
puenerit ut erectionē. qualemcūq;
ut tempt̄ationē ut egritudinem. male
de quacūq; muliere. Et dū quid
fierent de hoc mendacio q̄rebatur.
nōne illud cāt nupe sit dmitte. qd
agebat nu. et pepe uidebāt mō quod
queritur recedentes ex mō loquendi no
fessis q id nō nupserē ad culpā
sed ad laudem. Decīa quinta. Si nat
confessor grāliter. istos ec et illos
fuisse umq; tempe quo cognouisti
te in societatibus flammose aut
sonore. et spāliter in lecto. si sic. an
disti umq; malis ut pepe sit loq; tibi
de iuditia et mulieribus. Ad ista loq
bat ni fallē. et si mala desiderabat. Ita sic.
uerū uolūt umq; alt q̄ fugere cum
honeste. uel ipe re. si sic. processus
fiat ulter sub velamīe tribq; m
telligat an omissa fuerit uidem mol
liciē sine pollicito. Et hoc pmū
bū omittit. cīa ante pub̄tatē anoy.
mo pomy ipuniatur in virga dnm
a pleie transit de cīa. Decima
sexta. potūt confessor dum honest
te loquēdum est dicē. Amice non
uires si loquor nupte q̄m oporteat
omīa in confessione dicē. longe alit
dicēt aut ete silenti exē confessiōi.
Et dicantur mihi sanis consonū
et q̄ presumūt aut q̄ nō reputent
ma q̄ua. nō assumatur fere ulterius
pbē. sed dicūtur confessor mihi
q̄ nō curauit aut fece nazeās sibi
lam dicendo sic. Ego bñ video nō se
nsu sic et sic. cōtr dicē q̄ toni Imo
mic dicē. Ego tibi indulgeo si non
aliter fecīs. Etsi dicēt oīa mala
mūdi non mde peius hēs. dicas
dastor. pmo et q̄ potē si velit ut
super omībus dilgent mīroge
nte. si sic submferatur q̄ go dimi
m omībus ymaginem. Decima sep
tima. Audit aliqn licet sit rarissi
mū sicut apud cruciferū et pudū

Digno sit ne

confessorem · q̄ aplīm̄ quedam
pl̄s p̄ebr̄ armis aut q̄dam rim̄
simile tales · quazi p̄bri nō est
constans aut abilis · Et hinc
forte scandalizabit̄ nec verebitur
dicere p̄s agē sīa · Iuxta p̄ eo nō
videamus · de ma timendū q̄d ad
modū aliq̄ tradunt · nec tñ dem
q̄ ꝑ hoc deat̄ omnib̄ diligens
mq̄sino p̄bri · vna mala a
pueris et alijs tam diligent̄ con
fitenda q̄ sūnt cogim̄ ab eis ·
nec mēda esse indicam⁹ q̄ nesciant · Et q̄a forte ea non tam grā
ma cē credunt q̄rum ꝑ apd̄ deum
sūt q̄ alīt nolūt manifestare cū ar
tamen mlō mī debet nī sīma detes
tacōne p̄mī mle dampnaī quasi ꝯ
nō crederet cēa m hoīem tale âq̄s
agē · Et q̄ illud dicebat̄ ad exp̄iendū
discretionē p̄bri · An sciat distīguē
mīa ea q̄ fecisset et nō fecisset · Sunt
em̄ q̄da male vidences assīman
te ad omia q̄ confessor mī rogarī
Decima octava ꝑgit confessor ut
videm⁹ a grīa horribus ad spālia ·
animus hortabus ad turpia · et q̄
a manib⁹ grīalibus ad effectarius
cansaī grāles · ut hinc q̄ aliquis
tonarius fuit se aut alium sepī lu
xuriose attractare · quantū q̄m diu
et q̄m sepe et numquid attendit et
a quāto tempe i tō vita · Et si aliqui
erāt defuncto q̄dē · et finaliē in qua
pte corpis corpleta est hbidō sua uel
alterius · demū ad alterā hui⁹ modi p et
cum spēm peiorē sumendā ponere
iquisiao ꝑsīre Decima nona cō
gerunt p̄bri exp̄ius sum q̄ pueri et
adolescentes masculi ꝑs mitrogen
tur mō dicto de coitu maēo p̄bri
et famulorū · tamq̄ de ipsis q̄ pma
facie houēt mm⁹ q̄na nūq̄ mpol
luti sunt · Postmodū q̄runt de coi
tu mīonē mulierū · Et p̄mo si vm
q̄ mentē quisq̄ ul̄ ser dnoꝝ ul̄ co
rum iacuerit ni ānlis sunt mos est
puerorū · Tonē hēq̄enda sunt
nō solum de ānlis sed mgrīē p̄bri
mori ad q̄ha nō descendit nisi q̄
subito et ex latē dicendo sine mdta
tione vultus · Q bone video nisi
mlē sensa nī mlibus et malibus ·
Et si sic ut hen sepe fit · p̄s q̄m de
atheniesi aliquid amplī fiat p̄
hita q̄sdā nouis xi p̄decent̄ de pl
laudādo p̄bterem dū p̄mū aperuit
Postmodū suadentur pro bono suo
velle dicē cōfitenda oīa ꝯ p̄bri
lā sicut de aīalib⁹ p̄dixit · ostendēdo
q̄ p̄dor ille ad magnū merimm
sibi redet̄ punirāq̄ opabit̄ constric
tūq̄ humiliarē · Ex quo mīch aīt de
mreps revelare ꝓpellentur · Et nō
ait q̄ femīs grīs ordine fatende
sunt mīro gaudēnes · p̄s sch de co
hūdatione mundi scīa postmodū nī
viris aut parvulis · sed exp̄ienda
totalem nō habeo Q estimare
ꝑhendet forte alīq̄s audaīa hanc
confessorū · qui talia p̄sumāt aperire
q̄ vix ere credibilia sūt et vē ī rogi
tabilia nī ab exp̄tis aut alīnde do
ctis · Sennat alius q̄d volui · rego
eram deo testor me plures talib⁹
remedijs mdixisse ad confessionē ·
qui fatebantur mihi etiā m vltimo
agonie mortis suisse talia dicturos
nuncq̄ laudabant mī deum totis
viribus viscerib⁹ grās agentes · q̄a
se apperuerunt · quidam et pauissim
extremere volebant aliq̄ · Sz mūdē ad
se redierunt fatentes illusione ee
demonis q̄ flandere pot̄ semel ap
tum vrsus satagebat · Aliq̄n ia
confessi ꝑpr obmissionē hui⁹modi mī
rogabam⁹ vrsus ad confitendum
mdum aptum mī fecerūt mdicū
q̄ nulla sit hui⁹modi mālis Vide
sima pena · Indicabit aliquis se nu
lla uel nescire uel nolle mgnarē ·
quia forte est ut vere grīs mundi
et ī exptus · palescens aut spasmum
patiens m aspectu fedor diuersiq̄
vulnerū · faciebor cautela ee nūam
et non legit̄ dēre fieri de stensū ad
illa abhorianda · mīs confessarius pre

denaa videant nelud mfice talem
ronclusiom. q si quis nestiat va
cautela tali dimittat consulo. ne
et sibi noceat. et proximo si simul
negauit negq deprehensus fuit fra
daliter. et vix in futurum cognos
quatur quale vo debeat viaticale
r medium. se tradi aplo omes. non
dum sno qm pdim reos q tales
non suffire sans pius. m hac tri m
terna sit sua q tales assis peccat
pro pmis se amouit et mfra.
et pro multis negligi cessari
debent. Aliocm non video qm ml'
ti eyhor defectu confessionis mee
pdim sint. Ad multos vo. am
plius qm ad plures spectat r medium.

Siu ena dampnat si claudat regnu
celorum aut per negligenia aut p
hmoi vigiliorem obstaculum
oculoz. Decima 2q inpetur
salutem expediens. q magister cura
notabiliter animatus si directus oet aut
alius loco sui viros aut quadra
ginta ordinaretur. quasi pmaturus
. qui talibus et tm talem oet mspera
diligens audire confessiones par
rochie inuenit quocuq tempore vel
let si vacare custodio mic pnia nec
alia quia quarte etates hores ad
hor forte non possent contin. pu
deret m quemo caute et circumspec
te ambularet qm tales oet ne nul
labiles et pericules hmoi pa
rochos psequentur eu directe nl ina
recte. per malignas exquisitas et for
te ostingeas p pmios. q q semel
tas malicia tm hor oet puritas cordis
et mentis. et q neq ido neq
signo quoliz revelaret quod mentitur.
et ad non tenendu vias omnibus
mducer. neq daret pniam q quam
possent petiti de quocuq nomine ap
ob tm quos q sanctime / Denq cu
m hor michus videmr hre plures
confessores mm q discretos et pmissi
ligendis. qui vsitando casus mul
tos discreti panas. et ad hor hodam
dure. prudore regente. ne talibus
panis confidentur meremur.

sunt tollerabilius est finire pniam
i purgatorio. qm ut firmiter credat
in infrno. Decima terna tenema
net aliqs in sacerdote strictius sup
confessione pnder. q non dicit dia.
et hor habet vel qua sit alicde per
confessionem. nl qua teneat ita pnia
ex tam confessatis q tale pccm co
mmisit. aut aliis modis quo cam nl'
remutat pdictam pro arbitrio se
ut dictu est. vel si absolut pdicat
sepius iteru et iteru. q si declarat
quid confessio sua. et absolutio pec
tus inanda est. et irrisoria. sin dei
q ponit ut si malleat alci confiteri
pgat in nomine dni. cumo fiat m
legia confessio sua. suffiat hor n'alt
no exquirat. aut vocat si vehemat
ab ri pfessione melioi. Decima
qm. petit confessor a pdicto. si possit
absolui ri auxilio dei demeritis a
penis. Item si oderat odio cui alum
Item si vult aliter dum ponit. alie
nu restituere. Item si confessor cer
tas pdictum vitas ipsum ut con
tinuam et vsuras et silia. si aggr
astorii defuit. non valet absolutio.
neq tri debet. Si vo pnia faciam
suadeat. m age meritum bona que
ponit. aut deus illuxit cor ipsius. hre
dicatur de cuiuscuq sedutori
malis q silys et molibus per eu.
et diffamatis iuste et sibi q. no
requirendo m vult vo qd' visibiliter
pt talia repando. Decima qm
in. Inuigat confessor pniam no
alia qm de consensit pdict et de
qua speret implemoni. mli forte pe
nam erit pubica et scandalosa. pro
quibus ad reparacoin rogaret im
tus. Ceterum sit aliqs dare pniam
de non peccando tali nl' tali p'time
p spium. tempus funeris. sic pena
aliqua nel pecuniaria nl corpali es
sentire solvenda. aut sub debito ve
niendi ad confessionem mea bidmm
post peccatum delicti. aut aliqd hmoi
moi. Amoneatur m ipe confessus
ne pniam hanc aut alia quilibet
accipiat. si no eam ipsonat se p'mere

mplemen̄ dignos̄ntur ēt se ī pur
gatorio qm̄ in hoc mundo ḡmus oia
phnus. Tercio de zelando pe
tenciā sn̄a et ea q̄ m confessione actu
dictaq; fuerunt. Et de nō ēnden
do ea mrose mitrogandis mo
neatur. deinq; reliqua mlta trac
ponerētur quor̄ nō nulla iā constat
prim latino eloq̄o patrum ī gallico
m variis tractatibus. Et alij doc
tores longe amplioa verboaq; et
verū hor interim prosina breuitate
ne fastidio sint sustinant. Et q̄a si
quis ad opus hor salubr̄mū bona si
de processer̄ ille plus ēxcendo et oīa
dom legendo ēr̄idiebit̄ atq; p̄fiet.

Explicat Tractat⁹ de arte audē
di cōfessiones exmij doctoris magri
Johānis Gerson Cancellarij pisien

Sequit̄ Tract⁹ eiusdem doc
toris p̄fūm cōt̄ vendum̄ pemdi
a confessoribus audiēdis.

Habet hor p̄fūm ars quelibz
aut finalioī apendio ad fi
nem ducat optatū. Amiranda
prēa nemo debet si ī aīarū regimine
q̄ est ars artiū exptis in ea sudoa
quidē sunt et dant remedia que mor
bos vnoq̄ pfectum m foro cōsciē
nie maxime locū habet illa xpi form
dabilis sua. Bis cecus ceco ducatū
p̄beat ambo ī fouea cadūt. placuit
ideo sepe mandare breuē scīm
di formā quā quid magr̄ m hac a
pisien fide moribus et doctina pba
tus observabatur observare cōsuebat
p̄pue cōt̄ vendum̄ m p̄ncipio vel
pm̄o ad ī confessus se minus sentire
mchinari. de p̄ns q̄ sc̄dabat sans
volcabilem pisiam attenta moibus
et state confitentis et nō mī de con
sensu suo. ut cū sme commixta vno
die ī ebdomada. per annum vl̄ tres
abstinē aut vn nimo et silicā. Item
p̄o p̄ma vice confessionis alicuius pm̄
iterari seu de restabil̄ ob ēroneationem
fuerit grē q̄ verum illud decretū erit
aphm et sanatū. Ingebat ut toto tpe
vite sue confessus diceret qualibet die
bis pr̄ nē et aue maria semel ī ma
ne et semel ī sero aut aspicere mei
deus vl̄ sile aliq̄d. Et inest si debeat
obmo aut impedimēto legitimo bn̄
volebat vtralio die posset fieī sile vel
equalens. Ad p̄mendū finio nsm
et vendimo ī morbo p̄n̄. qm̄ semper
est dubiū maiorē dabit opam et studio
sius pugilabit cū agendo. ut simul
cōa de p̄ns p̄mam daret. Nō enim
resistē p̄n̄ ostineto penalit̄ multū
habet de meritū. Inungebat igit̄ non
ītemo sed ad finem temporis brevius
aut longius. sm̄ voluntatem et dispo
nem offerentis q̄dem confitentis p̄o
qualibet vice qua ī deret m p̄cipuum
male q̄ volebat exercere sanare aliqua
de subsequentibus ad̄ plere. vel oīa.
Sm̄ tres sanctiones pres / primo q̄ m
mū illo tenetur vno sequēn die semma
re ī pane et aqua. nī tres dies / 2o
dicat cum psalmorū num̄ / 3o si erat
sin mris daret ī cathā cerū homie aut
alind tene cari sibi. aut sūmā pe
mie p̄ m̄ q̄libatem dominicū suarum
missa tres dies / 4to missa ille p̄mi
dieī p̄cauū tenetur confitere ī / 5to
addebat p̄ si quis vehemeter
temptaretur haec premii tale ei oio
deliberaret nī se sic agē / Nichilomin̄ q̄
antea diē tenetur sub mortali 7o sep
tem psalmos / aut flere gemina pluies
sua p magne reuntiā seu b̄te virginis
aut alterius sanctorum p̄ns q̄m q̄
illud nephariū p̄ferret / Sic eū fortis
mus exhibitor deus / et oīando sicut
se humiliando fuerit in tempt̄atione
p̄ueniū / et mitigabit magis fluctus
sustinentis / Tempt̄i est remedia hr
num admodo dīne grē esse effimeri
sima / Nam in foro p̄ne qm̄ exīt si ve
lit homo bona fide et nō illusorie
converti a via sua mala et salubriter
eterni fieī videm⁹ in foro exteriori pub
lico mt pene certe tuxent ad ībelles

ꝯpsendn̄ hic ꝺꝺē Inthamo et fice
no maxillas eoꝝ cōstringe q̄ non
approximāt ad te et cōpelle mīe si
volunt parū est. Hic q̄ ead modum
nap air. ꝺr regnis redimas fereꝝ
paneis et ignes ut valeas q̄d mul
dolēda tu fere ꝺa mea Causa vō ymitat
pmę mihi reddebat a pori ide mgr.
quo mgr p̄m ar lem et expien
mortuens an passiōm pen tempta
none bn̄ debebat et eligit sed ad
uenīte et vigēte tēptatōne vin
cere labōr et sumēbit. Turbatur
quippe mdicā mdicū tōmū et abun
bilatur ꝑ̄ reatū notīq̄ sensimu
appetimus am ut nō possit hec regula
vtum nouū ꝺe ꝺeo et honestē pfectam in
tegrāq̄ et solidam. Quadmodū s q̄ꝺ
compnolenaa quada fera ꝑ̄ vitur
Est prēa salubēmū ut per aq̄s
terribile p̄sens aut q̄ pmū ipe ter
veatur. Et ꝺeo q̄ sopimus ex sistite
re vimfurenegi ad non q̄senaē
ꝺnm temptarōm. neq̄ cū aq̄ms
est tam aut temptatōne pulsatus
in mente nel aliq̄n ex toto nl' mag
na parte desistet ab implerōne tēp
tacōis sue. s pro tēo accēdet q̄ iter
pe nl' i membris nel bonis fine dapnū
sinistrū cēt mrue smus. Vigilāet h
q̄ꝺē timr vanū mīe sc. et forte voce
clamaret quid regimīe quid nbi vis
quorsum tendis nigi vis ꝑ quadam
lem temptatōne aut delectōne for
sida que subito in pena et fashōm
ōnessa cāt cēt hor nl' illud subire de
timentū non nbi sic expedit mter
het aut filia ꝓba vestire ꝑpiet ad
gitatōne maligna et auēt paulat
oculos rōmis ab ea fiet q̄ nī admo
rio rōmis et nī confessione pcōr
nel alijs rogetis ymedijs aut reset
miserabile illud temptatōm mrendi
um quia et ressabit regimaōm sorde
dorū rogitatiū sufflacio ꝛr

Q Danecps videbat idem mgr ad
duas obiectōnes fieri possit q̄m nō
ille seruilis videmr quamāe meremū
resistendi pcō. Est alie prēa mīsgres
sionis periculum. ꝺe pmo dicebat q̄ ex
quo pena ista nullo mpōita erat et
ꝑter deū. ex illa radice pmā a bona
germabat pullulabatq̄ meritum. Tūm
mis eū non ita sincera et laudabilis
sit hmōi resistenaa et ressano a
pcō tamen pdicto quēad modū ꝺ. m
ymoso qui pnse ꝑter deum pmā de
serit michilomīs resistenaa mihi bona
est et salutem mentima vmr. sicut
de timōe seruili vesperū timor tam ꝺr
voces deterrimāt. ꝑfi non ibi sit hor
rūmodo seruilis sed in sua radice p
maia filialis et castus est. resultat
insuper meritū ex approbatōne pfh.
ꝺi grandebit mgr mens reassata ꝑ
tractōne nō consensisse pcō deinde q̄d
ter ibi cēt timor simp̄ seruil nūm
posset confessus ab in libari pena
nō implendo pmam. Attamē mpler.
quia deo et sacerdoti suo vult obedire
exist. Exh̄ sūm p̄t grata et pulch
consideratio pro sponte venientibus ad
religionē mirantibus. Ad altera ob
iectionē dicebat simile fieri posse ad m
phaōm oīm religionē omiq̄ votū
salubrium. si sic omnis pme suspecta
periculosa cēt. Hic et deus et superiores
in suis pcepta et legibus inducunt
et inuitant eam periculi sufficienter per
hoc q̄ non nisi consensu habito rōnabili
et ad tempus nō ꝑpetuo tales pme
sine obligatōnes imponūnt sine
fiāt. Igitur p tempus ista mīsgressio
aut si ꝺyabolo purgatorie fiēt pene
solui possunt. et ita homo amaret
mīsgressionē liber cū pmo et opus
bonū faceret q̄ si risacto tempe sta
turo ꝺmedm videtur fessum aut in
tentus. Fratres posūt omnia. si vōis
vnle sint grandium est. et nisus valebit
treari. demq̄ et si salubre annodatū
ob egestatem tobediam pestiferum
fiat medicus nulpa mret. Rubinde
ꝑdictus mgr aliud adiectat dominē
tum. Itaq̄ si videbat pueros aut alios
simplices mīs rogitare ꝑ̄cepta dei. et
ex hoc libentius pcessisse reddebat cōs
magis timidos et cautos tenē. pauli

per ꝓmissiones expssas i maibus
suis fratas demuda. Demreps a
tali ul' tali ꝓmo. per hoc ẽm ꝓmissio
nem hanc mo factam de observatio
ne legis xpi tam abolitã a memo
ria uel trãsgressa renouabat et per
modũ cuiusdam ẽrogrnõis iterũ
ꝓmittẽdo reparabat. Sic moyses i re
sine respũ finoꝝ isal. Sic plerũq;
hoiẽs post ꝓmã ronfoãnoñ fedus
antiquũ retractant et iemut. necq;
arbitrer aliqns ꝓmissionẽ talem ꝓ
rẽ districtã aut fractam eius ee ca
sum ꝑãliter reseruatũ. qñ nullum
ibi voti est. ris non nisi respũ illoꝝ
que alias ecclie hnta. et quibz con
tingens impliate nl' explete ꝓmisso
nem talem fiant aut inouare tuh q
ronfr dei ꝓcepta de rebo mõlit non p
tabit. Erit attamẽ trãsgressio de per
accidens dctor. qnia et ꝓgnano di
uini ꝓcepti iam sibi effecta est lun
dor. Pensus idem magr ꝓuidebat
diligẽt ne cõfessus suus ccr dei
reps occasio ꝓmaie retrupcõis ab
orũ pserim inueñ. et q sibi suf
ficeret dampnagio ꝓpinoq; ꝓpa ꝑãlit
m ꝓmissionibus. et ablutionẽ and' per
mo. ner nolandie pala ne puas
aures polluãt. Q. crebat diligẽt
ꝓuidendo viis omnibus. cõmutatione
penarũ et obligatõne. ne cõfessus
trãsiret in deñorem spem ex pone le
sue uocatione. pisa. Et exhortabat
quẽq; ꝓhitalibus sicut clam et seuero
fieri pt. Dum videbat optimũ. male
dat cũ confessũ sim dimitte et tolle
rac in sua libertate quo ad pmã aliq
mino fina. qñ in eundem vergi
ab omi pte ꝓpho ut deñora labẽtur.
qñ aut et ꝑãliter illd fiendũ docmag
docebat vnus et ars et vnctio sacrã
pris. et cristianoꝝ omi ꝓhitalis
ronsidatio. qñ septus aut vbiq; possit
ederi. Postremo dabat consilium
idem magr vt rõfitentes non ẽfu
gent sed pro deo maxime repetita
rent hec ꝓpria confessiones moribus
et sta. et longo exercitio ꝓbatos
q;erent non quietis ꝓpriũ. sed sinceri
tate de salutem alacrius. Et uerum
pro egrius remediis conf singula
vina laudabat. demq; probonis et de
uotis qnã vox dina est. Cum sto
chis ãs. Eorũ imq; colloq; stigmata
vehement et stimulãria. ad ꝓfectũ
et studiosi ꝓmã vite et exempla
frequent. et attente lecta vehementi
ꝓficiũ ad ꝑfundendũ cordibus ne
dum amoris affectum. ꝓmã in oi
bus et super omia diligere ꝓmisso
nes suas. que omẽ desiderii supplitio
sequamur. Amen

Explicat Tractatus de remediis co
tra tendinã.

Incipit Epla dñi Johis Gerson
Cancellarii pisien super vesuagio
mendicatione rasuã mioꝝ pmis.

Pontificalis dignitatis sinis
qualisq; zelator: clamb
bone uite bn. pastoralis
auctas in talibus reseruãdis que ad
forũ conscie sicut et alia quelibet po
testas data est plans medificationem
ecclie non in destructionem. sicut dicit
Apls et in sanctã ppli ydificationem prosi
luit sua. Constat autẽ tenuissime
per plures exptos in confessionibus
audiendis tempe isto q reseruatio
stricta quorundam casuũ presertim
in genitoribus et oculis ꝓximis pñ
tentialis restituit multos a cõfessione
talium peccatorum sicut sunt pueri et pu
elle et mulieres verecundissime et mu
rales pecore a quibus vix pt exhiberi
confessio talium peccatorum qñtumq;
confessor sit solicitus humilis mo
tus et discretus. Q; si timidant
ad planum nl' penitentiã de longin
quo vel in publico refugiãt et hor
rent. Exptum q; est milliesies

q̄ nō vadunt sed nec ducentū nec
trecentū ymo nec mille pñarij sūt
fuerūt aliq̄n in vna dyocesi ad hēc
casus plene audiendos absoluendos
dosq̄ Demq̄ quid ḡdest et certe
obest plurim addē vēandia onēa
grauia super onem et difficultatem
confitēdi talia pñā super difficultatē
que tāta est ut vix credi posset Et
hoc ꝓpter q̄s pauī reverent est et
tale q̄ arbor ꝓpter relabit ipōssibile
ut ut nec epūs nec alius inde pium
nomē uel nouā mutuat si direcēs
talis si non reuelabit dampnabit
fatemur quidem sed obuiandum cēt
huic dampnatōi modis oībus po
tius q̄m addenda sit occasio Expti
est mag̃ q̄ hic terror resuadens
nullos aut pauissimos rohibet sic
peccare multos aut sic retrahit
confiteri Secus est in pmīs publice
quibusq̄ Talia sola ꝑm quoscūq̄
doctōes olim in via condita reperia
tant ad quid mimerū ut tot acterna
pena ḡuis et publica per supiores
tantis in exemplis et terroē alios
Sed in oculis restat hoc rō q̄m pro
tantis nulla pna tūgenda est
quā nobis confitens crepē dūm me
in memōabile dictum Guillermi
pisien salubrius est confessim cū
pauca tenissima pna acceptā re
linquere i manu dei pūendi in
purgatorio q̄m cū magna nō adim
plenda detende ipm̄ in minimis pro
videat igitur dempreps solicitando
ma pia et ponnfum his dignitas
V oh rlaudere regiū dei cauc one
ra ḡma remanb nō debilibus. et
rasuris alligare Cūmobrem ob ta
lis casum occultorū reservatōne qm
prhdolor vix venit ad confessores
quoscūq̄ licet celebrum sint Post
mo si nō placet casus oīs occultos
qua de publice non velimus ech
quere passi nubbet confessori ut pro
oīm etate confitencū salutm hoc ex
pedire videtur p̄mo q̄ nullus rasq̄
indistincte de reservatis q̄ ad
minores scīm xiij ānos qua nō ha
bent pfectū vsum rōnis nec facile
resistunt temptatoribus sūs nec
malignis alienis nec leuiter audent
totam pfessionis autentice et exercē
tempare ḡtoriosq̄ nō audent de tā
pudendis confiteri Consulendū
est insuper vēandie ecia primum
si rebro ul' publice uel de longin
quo ad penitentiarios mittentur
Et expedit Demq̄ sacerdotes et cete
lemq̄ patrem suū oculis mi
nistris curatis et ordinariis et gene
ralit oībus q̄m bona fide vene
runt et fuerint profecte animabus
non ad questū ut subuisionē ymo
tales diligent mādi cēt et ti
morandi et rogandi ad laudem di
et salutem pli pdicatōes per con
descensionē hominū in hoc tempe
pessimo q̄n nūq̄ extimuit Hen ille
Deū Corrigat omīs cauo quam
sica hinc horrendū est ubiq̄ flagro
rum naufragiū in quo saluat ar
cha pne nisi arche noemi ideo
plus expedit anticipare q̄m nimia
audacia sua prohibeat eos q̄n ad
ingrediendū allos ymo ipm pa
bolam euangelicā quasi compelli
debuerūt Expediret insuper in
stabili dū pace vniuersalis habitur dō
pio q̄ quilibet de quacūq̄ obedien
cia finit hēat licenciā ḡualem et
expressam q̄ possit absolui nec dum
dicte sed sacramentale a quocūq̄
discreto sacerdote sup omībus ?om
cuentis q̄m petuit circa hanc
materiam contendēcū de pcām dei
gnat deus q̄m ē benedictus in secula

Explicat Epla dñi Johannis Ger
son cancellarij pisien super mo
deratione ē penarioīs casuū in fo
ro pnie

Incipit tractatus Johannis Cantuellarii pisien super cantica canticorum ad fres ordinis Carthusiensis editus apud Ingdinum Anno dñi M°CCC°LXXX°VIII°

Amo te sacer ordo Carthusien qui amas me primus et ideo primus argumento xpi quia sensisti me inflammatum amoribus tuis quod probatio operis est exhibitio. Terrenarium namque post mortem meam mihi fieri placuit. Precipue me vinctum. Quo desolatus sum meorum si quis operis pietas minime valuisset efficere. Subito mox animum pepulsas me denominis mei furta perhibuisse quia vos quatenus super cantica canticorum scriberet aliqua qualiscunque studiositas mea. Suscipiatis protinus cor meum agentem me quia amo te et eum amorem vestrum sint filia. Verum post tot a summis ingeniis dictata super eisdem cantibus quid aut quale posset addi pauperula mulier nec repide de nominis mei dubio fuit animus. Tandem confisus in auxilio patris veracis deorum nomen quod aut saltem nomini mei scribere sub primo thematis. Amo te.

Explicit prohemium

Amo te. Vox ista petri est ad dominum ter interrogantem petro respondit. Domine tu scis quia amo te. Iuxta quod ibi spiritualium possumus alleyoite moraliter et anagogice spirare in creatura rationali amorem intelligibilem liberum gratuitum arbitrium fruitivum liberum concreatum arbitrium deliberandum gratuitum super infusum. Dimisso itaque sermone de amore puro naturali vegetativo et animali et humano mundano respiciendo ad amorem dei sicut huius petrus dicens te amo. Est autem amor motus ad deum triplex magnus parvus statim dictus est et hinc ubi amo tres res significat magnitudo. Principium. medium finis ex quo triplex amore humanum rationalem vitam possidentium alii rationalem vitam possidentium amoris perfectus et meliorius firmius deo de quo sole principium centrum circumferentia sunt per anagogiam i. sursum actionem qualiter agimur a spiritu sancto quem hodierna die in filios adoptionis accepimus esse dicti spiritus filii dei filii appellamur non processus mentis nostri ordinem ex nostris primitet aliquas considerationes de quibus te amoris in gradibus singulorum hoc pro prima primo. Secundo prosequemur considerationes quinquaginta. Sum tandem dies nubiles pentecostes quos spiritus sanctus hiis diebus in linguis igneis apparebit. mentes carnalium in sui amorem aut gregem inuniit. Amor siquidem ignis est. Unde notatur per ignis quod ardorem significat et qui quaginta presentes suas quasi tandem ignitas igneas. quibus se loquitur et aperit discipulos ostendens. Tandem primo terna assumabit pelud in crispide pyramidis flamee vniuersum amoris sermonem ad primam et unam perfectam super illud Osculetur me osculo oris sui se reflectens.

Prima consideratio de primo amore liberi nobis concreato

Amor liber respectu dei naturaliter et indeliberatus in nobis est concreatus et insertus. Unum rationis est ad imaginem et similitudinem dei quod assistit in mente nostra et amore. Et quia primus aquis quo facto si naturalis amor est liber dei pii et si liber quod naturalis. Est hic alia et grata doctorum per sententias quorum primum teneretur quod sit in deo. Amor quidem spiritus sancti hibitus est qui in nobis agit et natus sit in creatura rationali

Dimissio

nel mtelligiah amor p̄mo mſims
reſpn̄t dei quem aliqui ſndēſim
voant hiret quodāmō ſit amor
et ꝑna or qm conſtituit terriam
ꝑtem ymaginis n̄re ad reſpnt bo
nū qm̄ deum pro obo et fine vltō
Iſte mḡ amor hiret ſuaiabil ſit et
mdelibil michioꝰ ꝑmanes eſt et
vltrones aliter qm̄ ſit amor lapid
ꝑmsad ſuū centrū et hoc tōne roꝝ
maceꝝ mtelligne tōmicte ſibi
pur eſt 2a ꝑs ymaginis orient
ex p̄ma que eſt memoꝛa non ad
ſenſualis repugnans p̄nim ſed
mentalis applicans omnē tpis diſ
ſenſam pmo ſnp gredient eſt go
amor iſte ex natura ſua ꝑmanēs
neus atq liber quātus m oppoꝛ
tam ꝑtem verti nō poſſit

2a conſideāo

Amor iſte dei liber fūda
mentalis eſt ad omnem
affectiom alterā mtelligā
lem que ꝑhe non dicit paſſio ſed
opano ꝑpoſitiōhiter ſiue dcā vim
in opatione detrāhere et nullatē
paſſione ſtaq nrē eſt oīa mul
ta redna ad vnū et mūdana ad
immobile et fixū Oponut go
omes affiones quarū multas
conſtat ee variabiles redna ad vna
quietā et ſimplicem Talis ē amor
mālis dei miſims aīe in ꝓſummatē
ymaginis ſue quem dicimus eſſe
quietē et coaptationē ad deum
tanq̄ ad finē ſuū vltm et quoda
modo mtelligibile centrū in quo in
quiet manet imutabile et quietat
et exquo ꝓcēa omes alie affiones
que dicūt motū uel mutationem
ſine m bono ſine in malo ſine in
ardōre ut deſiderū fuga ſpes nōr
audacia ira ſegnities oriūtur

3a conſideāo

Amor dei iſte liber nō ē
actiꝰ ſm qm ſequit̄ ro
tionem et conſiliū ꝑ ſtatu
ere n̄ ꝑma ſenſatione quidmis
ſemp fit in actu ꝑmo qm eſt ut
dixim̄ hominis ſimplex et ge
nis poſſet ſi mtrodūi tota mā
de conceptibus et mtentionibus
cognitis et affectibus et ꝓhiber
de ſex modis ſpēbus que ſunt ſimi
cognoſcendi ſuis ſbm mtelligibi
Nam q̄dam ſunt abſtracte per ſa
tiſma quedam naturaliter miſte
ex p̄ma creatione ſunt eſt ſpēs m
nata cognoſcendi deum et amādi
quedam ſunt ꝓpoſite per ſbās ſpi
rituales quedam celeſte quedam
per collatione acquiſite alie per
experienā hite Sed de hiis nō eſt
hic diuendū per ſingula quaha
m cognoſcere multū iuuat ad
amorem dei perfectiōr exercend

4a conſideāo natura

Amor iſte dei liber et ꝓpe
ſitus nō amittat̄ in volun
tate rōnali nl mtelligā
ex amabilibus que ſunt ad ſe ſi
videtur dicē aīes et actus de
miſis ſed eoꝝ amabilia ad pe
orintur ex iſto amoꝛe ad deum
hec eſt conſideāo theo pulchri
ma atq ſiſſima cōſiſtens oīs
ꝓfectus eſſe ꝓpter amores inſtitui
p̄mitus ordinis dim ab amore
dei deflectimur arbitrio malo ad
amorem ꝑpriū nel alienū adiuſtis
dei hūes cor differētiū diſcretum
et iuſtum nec quietens et quietā
nū p̄ma et ſiſſima regula amo
ris ſui habēāliter et nāliter in
preſſit Diffinat interim pro re
hſinatione ꝓſideāonis hui⁹ theo
logicē aūtās in hoc fundata q̄
deus eſt ſuper oīa ꝑpter ſe di
ligendus dilōne arbitria qua
to magis dilōne nāh et libem
que neq̄ fallere nel errare ꝑt ne
q̄ falli cum regatur ſicut ꝓpoſita
eſt ab agente mfallibili

5a conſideāo

Amor iſte liber dei ſi ſedm
actum ſm in mia plenſſim

rotunnm̃ simplicem et iocundū
qm̃ diatur fruitus sine fermo
nel ostnlano sicut ostendet terna
pacinus sed m̃ har valle misēie vir
hēmr actus iste z̄ mst valde m̃
eruptus et per mīnalia ꝓr rur
mmat̃ amois libidinosi depmen
Docet hor ꝓhdolor valde mmus
expienna vnī vo amor iste libe
valis addeum habuisset rōnme
actū z̄ m qui assist in oratione et
hor pro sanā morenat̃ ꝓmo erā
m angelis ꝓma sin condicōne ul'
cas m purgatorio mīr hēant' cume
finahr̄ salnāde talem actū z̄ m rō
nmm̃ ꝓmo et dampnat̃ queri
posset nim hēant remoisū contre
vehemēt̄ non solū m hīm sed m
actu qui amur hm doctores ex re
pugnāna amois ꝓmij arbitrij
ad amorē nālem et nisū dei lnor
aduīnat.

ꝓma considano de 2o amore

Amor arbitrius 2ꝑ dei no
hētur nisi ꝓma uel sil' con
currēte ꝓdicto nāli et libe
ro amore ꝓpterim est qma vidit
est hm̃ modi amor om̃ aliorū
effectuū liberus voluntas non fert
libē n̄ ꝓmoneatur obiecta liter et
cognitnue per intellm̃ sub rōne boi
uel mali cōuement ul' disconuem
ex qua mor̄one ꝓtin̄ oritur in volū
tate actnali quedā cōplacēa ul' dis
phcēa nālis mota fruam damas
rem et ūbum bn̄ Augustī qi non
est in ꝓmte nra quibus visis tan
gamur tertiū post apphensionem
hm̃ modi obiectalem voluntas se mo
uet libē ampiendo ul' refutando
uel suspensa se tenendo

2a considano

Amor arbitrius 2ꝑ dei dis
tinguitur a hbō nāli ꝓr
considerationem duplicem
ale racional' et sine hbm̄ Consde
randm̄ magis ad ea rōnis uel ut in se es
sentialit̄ hbet ul' ut actualit̄ debe
rans Si ꝓmo mō sic sua liberms
semper est equalis et inalabilis
et inamissibil' ipa ꝓmanete in se
z̄ accipitur a doctoribus b̄nardo et
Anselmo qm̃ dicūt eam se equalem
in omnibus tam angelis qm̃ hoibus
et potissima sub deo qr̄ silem ꝓpriam, negz
ꝓt negz mmm ipa stante ne aie
Si vo considerā mr ut actualit̄ arbi
trans et se super se reflectens nmr
hbtas hm̃ modi variabilis est et im
pedibil' negz equalis in oibus hōnib
nmr̄ qm̃ hoibus sed pannr̄ minuit̄
mr̄ culpe mr̄ pene et multe mste
rie ꝓmo ut imbato indigno rōnis
nmr̄ dīno rollitum et impedit̄ rac
mino ne deliberet fundatnr ante
super hac distinctōe diuisio ꝓpōs
et alme ex vna ꝑte Diuisio ꝓpō
ven ꝓpōs et meni ex altera dēbo
z̄metro ope super magistrat dis
tinctōne z̄a lacuna tractatū est

3a considerano :

Amor arbitrius ēspūs dei
non hētur h̄ in via sicut n̄
intellectualis rogitiuo actual'
sine ꝓma rogitiōne ssuali Tra
dit hor phs experiene vorem locus
quātus ignoraret hm̃ seruilis
rollignois et ordinis ratom̄ sicut
n̄ ꝓm̃ originalis trāsgressione vn
de fuchī est ut intellectualis no posset
actualit̄ ferri in deum mi ꝓpōs
doctnr per sensū dicta per mdm̄ se
sualitas et vetus homo quā pat
et mater minoris et nom

4a considano

Amor arbitrius ēspūs dei d
finatur et figit̄ ad vnam
partem sub dilectiua z̄ bōs
sicut erant̄ nām declinat modo
dei et tendā in dampnat̄ ista e
rōis tradito doctoris qm̃ius in assig
nādo causas videatur aliq̄ vale
tas super hm̃ modi confirmatione
mbōs uel obdinatione in dampnat̄
Sed repolino finalit̄ audit ad ord
nationē dei et qma pōm sint m
timo negz est amplius mein ul'
demein lonis vltus promde no

tollimur ob hoc diuplin ſtatu mi
te actiones arbitrie ſpectu obiec
torū aliorū adeo ſicut demones
arbitrie temptāt homines quibus
arbitrie angeli ſubminiſtrant

4ta conſideratio.

Amor arbitrius ꝑ̄ dei ſm
ꝑt ad vtrāq; partem diuer
nue uel omittue hic via
primo nō videtur ꝑpugnāda ſcīm
dere de potentia dei abſolūta ut
ſuppoſita lege coī quā voluntarie ar
bitrata fieri poſſit odiuue m deū
ſtare viſum poſſet em̄ apphendi ſb
tenebris odibilē ſuū primum ill
dampnatum ex qua conſideratione
non ſiſtit aliquis dicere q̄ dampn
forſitan in extremo iudicio videbit
pro materia minuē deū nō ſolū
in hilaritate de qua conſtat ſed
etiā in dilectate ad augendū odiū
et conſequenter ſupplicium ſuū ma
gis ſed non hꝫ hoc cōis doctrina
que ponit ut ſemp̄ ſequenda eſt
q̄m mirioſi eſt non doctrie pie
oppoſitis exēplis delectari

ꝑma oſidatio de amōe
gratuito.

Amor gratuitus dei actualis
dicit influentiā diuinā
gratis dantis in aīa que
formalit̄ reddit hoiem gratū deo
et acceptū ad vitā eternam Conſi
deranoīb hmōi materia latiſſime tracta
ta ē per doctores ſed a multis expli
mentalit̄ non melius ſicut quam
ponatur ad ꝓpoſitū iſta diſtinctio Ex
amor gratuitus quadruplex hic
conſidari primo modo ꝑt eſſe forma
quedā abſoluta vel influēa
hē a diuina bonitate puenies
Alio mō ꝑt repreſentare ipm ſubiectū
qđ informat ꝓportionaliter ſicut
albedo informās ſubiectū reddit
albū 3o mō ꝑt attendi in ordine
ad deū acceptantem illū qui hꝫ gratiā
ad vitam eternam 4o mō ꝑt amor
ille gratuitus qui dicit habitus eſt plis
mo ſor et principalis inter omnes
et ſuper omnes habitus in aīa per

reſpectū ad finē ultimū ad quē ipe
dirigit inclinat et mouet tāqm
ad vltimū finē ſuū Amor primo
eſt quedā res abſoluta ꝑ ſe diſtincta
poſſe abalys que poſſet remanere
per potentiā dei et methaphiſice grauī
reddere ut ſi ponēdus exīt ſubiectū
Amor 2o mō reſpectiue oſidatus
ad ſbm et ad influentem deū no
videtur poſſe ſtare quia reddat
ſbm formaliter gratū mūdū quia
iſte eſt actus ſuus ꝓmo et ꝓpriꝫ
ſicut in alijs amicitijs abſolu
tis Amor 3o mō reddit de lege
noī ſbm ſuū acceptū ad vitā eternā
ſed abſolute non repugnat quin ab
quis ſit acceptus ad vitā eternam
abſq; amore hmōi ultimato enā nō
acceptus nī amore tali Amor q̄
to mō conſideratus eſt omnī virtutū
et actuū laudabiliū meritorio
et acceptabiliū ad vitā eternam
Radix forma et finis ſine quo
finis ultimus non habetur nil quā
tus eſt diuinus amor meritus illa
bens aīme pulchrius eam illu
minās ꝓficiens et acceptans

2a conſideratio

Amor gratuitus cognoſci nō
ꝑt ni eſſet hoī abſq; ſpāli
reuelatione incerta illud
expī ꝑ̄ ubi vult ſpirat et vo
cem eius audis et neſcis unde
veniat aut quo vadat ſic ē oīs
qui natus eſt ex deo Cauſe mul
tiplices hmōi ignorātie notantur
a doctoribus ſed ꝓpria eſt quia m
tatores hmōi non cognoſcimus
niſi exactibus Sunt autē actus
hmōi acquiſitorii et exinſuſo rū
tia ſilēs q̄ diſtinguī nō ſufficiat
ſicut videmus colorē artificialē
in facie non diſtingui facile a na
turali neq; lumē a ꝓpriis coloribus
Vñ ꝓnenit ex actibus virtuoſis
gratā informāte duplex augmen
tatio vna radialis ſeu naīlis al
tera gratuita ſeu ſupnāturalis gra ſm̄
gratā ſm̄ augmentatur gratā vero

magis moueat influxume gñalit
ſm legem eñam qñ ꝑticulariter
et mheſime ſm ꝑticularem mhe
ſonem qualit̃ inclinat̃ hñis ac
quiſit et de magis ꝓpriꝰ
dz an ſint gratiam nl̃ infuſi nec
nunc ꝓpter hoc vir dr̃ qm
ſemper eſt paratus qm̃ et ſi rog
noſtre ꝑna gre meruerat m̃ de
ꝑſeuerãa et de amore ꝑdicta
nons m̃ato et eño neſtimus
ſed ſperamus

3ª conſideãno.

Amor gratuitus dei q̃ꝰ
a ꝑmo origine nouerat m
adam erat m̃ meo tunc
amor dei ſuꝑ oñia laudabilis
ſed non meritorius vite eterne
ſed pro tempe legis reuerent̃ ma
le mediꝰ non occurreret qm̃ hoc e
m ſtans nl̃ gre nl̃ culpe ꝑficer
de angelis m̃ſua condicõne ꝑmia
ria dr̃etur

4ta conſideãno

Amor dei hñialis ꝗnuitus
ſm eccl̃e determinacõm infi
dit̃ in bap̃mo qm reddit
bapizatos acceptos et eña vita
dignos Colligitur inde qualiter
infãs bapizatus in xpo ſñ exultã
none dr̃at dicere illud ꝓphe Lau
dens gaudebo in dño et exultabit
ꝙa mea in deo meo quia indut̃
me veſtimẽto ſalutis Duplex habi
bus ꝓnoſcit et mentẽto inſtar
fidedit̃ me xpo ſuꝑ ſole inſtare
Ut notaꝰ magꝭ paulus bapizatꝰ
eſt xpi in ministꝰ Sequit̃ ei ſpon
ſum deorum̃ corona quo ad ꝓmi
et tumꝰ ſponſa ornata mon
libus ſuis quo ad mentem uel
adam ſuꝑiorem Tunc em̃ appa
rebit ſignũ magnũ in celo Mulier
amicta sole
et luna ſub pedibus eius et in
capite eius corona ſtellarũ duo
decim Colligitur inde poſſibilem ma
giſteri ſuſſicientia qui gratiam hñia
lem non poſſet ſed meritum tum

atrium recta ꝓpter em̃ bapizan et
ſacramẽta quomo formant̃ gratiã
eſſent quos conſtat actualem gre
mom non hre

5ª conſideãno

Amor ꝗnuitus hñialis ꝑuulos
ꝓpter bapizat̃ reddit eos
agreptibiles deo amabiles
et gratos nemon hoibus ita ved
dere debet tumꝙ angelos dei quos
dam Colligit̃ inde plurima
documẽta in oña tum laudem ꝓ
ſeruãtiã innocentiã bapiſmalem
mſe et in alijs qm̃ in horrendi
vituperiũ et dampnabilem cor̃
qui innocentiã huiꝰmodi ꝓphanãt
mſe nl̃ in alijs Puerilis ſemꝑ
res xpĩ et oſtentui hñtes ꝓ
ꝓ bapizan qui nondum ꝓfec
erit ad uſum rõnis facere poſſunt
opa grata deo et bñplacita puto
ꝙ ſit q̃ꝰ nondũ meritoria ſed nec
demeritoria bñ m̃ peccãt qa
peccare m̃ dñat qui demeret ſed
dicimus monſtrũ ee ꝑmi in na
tura nõ m̃ ee culpã aut delimen
tum

Ꝑma conſideãno qñ de amore
coniugio

Amor dei reſultans ex amo
re tripli ſilicet hñeo ar
bitrio et gratuito de quo
dictum ꝓ hñdus eſt ſcdo Con
ſidãri ꝑ ſub multiplia ẽphitate
juxta ill̃ud ꝑueri de amore ter
repetitũ Amo te Amo te Amo te
Diſſerere amus vehid in ſuperſine
qua mã late patet ꝓmus e amor
imaꝭ ſapientiũ profitentiũ et per
fectorũ 2ª eſt amor ſm veram
gram et gloriã eã vir michoatã
3ª eſt amor ſm hoiem m̃alem ra
tionalem et intellectualem 4ꝰ e
amor ſm ueſtigiũ ſm ymaginem
et ſm ſilitudinẽ deiformem 5ª
eſt amor ſm purgacõm illumi
nacõnem et ꝑfectionem 6ꝰ e amor
ſm mopologiã allegoriã et anago
giam Ultimus eſt amor ſm deſponſa

nom̄ ꝓpꝛiꝰ cum anꝯlla cum hꝫbeꝛ
et cum dnā. Q̄ꝫ est amor ꝑmꝫ
dimꝫ aīe miſeꝛiꝫ medijꝫ et ſupe
rnꝫ q̄nꝫ est amor ꝑm adoleſte
nlaꝫ et ꝯnubijmaꝫ ꝑm regnmaꝫ
et ad vnīa colibam 10ꝯ amor
ꝑmꝫ rꝑlex celum mſimꝫ medium
et terenꝫ 11mꝰ est amor ꝑmꝫ
plicem ierarchiā ꝯſimā mediā
et ſuꝑmam 12ꝰ est amor angelꝫ
nꝫ cherubinꝫ et ſeaꝑphinꝫ et ia
de ꝛꝑhantibꝫ talibꝫ multe reflu
entibꝫ in eandem ſm̄am

7ª conſideraco quiam.

Amor dei reſilians ex amo
re ꝛꝑha ſmiaet libeo et ar
dꝑicio et gratuito et con
nexens martiꝰ 2m laudabilioꝛe
q̄m ſ ſiet q̄uibet martꝫ ꝑmo uel
tantūmodo ꝓſpicuꝰ est q̄a poten
cia q̄uibet multa ſuo actu laudā
bili et bono perfēor est et fim
ſuo q̄uſibet q̄m̄ in him ſolꝫ ma
nens q̄ſ ꝓpria ut ꝓmptas de
quo ꝛꝑha actu amois ſimꝫ q̄uſ
reſpōt dei cōpoīa ſint anagogice
per prem̄ pulcherime et amoro
ſiſſime femarū male ſalomone
animia animaꝝ ſimulꝫ et alia
plima que ꝛetemplam est mens
ſua ſapient nomiarm de duplici
mō deſponſarōmꝫ anagogice et
moalis ſeu tropologice ꝑma
deſponſaco animarū per epithala
mium cantica canticoꝝ altera per
epithalamium capꝫ nīi ꝓphetꝫ
nuꝫ viri est ajuherem ſortem
quis iuenet Conſtituiꝫ hic m
ꝑma deus et aīa tamq̄ ſpōſus
et ꝑonſa ꝑ mutuo zelantes amo
re vinctis ad vnīa et vnita ad
vincī de qua gl̄iatur ꝑonſus
Vna est mea colūba mea ꝑ
fecta mea vna matꝝ ſue electa
genitꝝ ſue Conſtituiꝫ hic taha
deſponſatōne ſpūs deformis et
ſapiā tamq̄ ſponſus et ꝑonſa
magis ꝑ tropologiā et allegoriā
tamq̄ in vim actiā q̄m ꝑ ana
gogiam in vim ꝛetemplatiua Diſ
cernitur et hor ꝓpue valetas
hinꝫ diſpiꝛ deſponſatōnis et epi
thalamiꝫ coueniēt q̄m̄ vna ꝑtat
tat ad ꝓficientes et ꝓficientes ge
neraliꝛ Altera ꝓpa est non n̄ ꝑ
fectum et in anagogicis exeſſus
ſe ſe ꝛapiendi et elabare in alti
tatem tamq̄ a dīn̄ ſpū putꝫ ꝛa
ptione diſcretiꝫ

3ª conſideraco

Amor exponꝫ in manu
annuoꝝ ſeruꝫ dei ut oſ
tilacio oīs nōiatur apꝛiſſe
non ſolum hꝛimalis et tepida ſ
actualis ſeruens et ex tanta et
papue ſeraphina nuꝫ est ꝑme
fecit in deum q̄ꝫ in et parte aīe
cōtinuit multitudo hꝛimi et in
fluctuarū Omne ꝑterea datum
optimū et dōn̄ perfectū deſcen
dens a ꝑe luminū ꝛ in quo omia
tamq̄ vtus vmbra tradente diem
ſio ꝛeplent et ꝛeſtituit et con
uexit ad congregandū ꝑte vm
tatem et deitatem ſimplitatem
Vbi tnc aper uel ſeraph mentis
meffabili et ignoto deo meffabile
et ignote cōſugitur Ignote qui
dem quia infinite et imenſe ni
vnis cognoſcent et actus pure
natura ſint finiti ſed de hor poſſu
mus tāgimus intrem ꝑ temeno
rationem paucula de deſponſatōe
moāli ſeu tropologica deiformiꝫ
am diuina ſapia quoꝝ conſide
rato ꝑedere debet tamq̄ via
ad deſponſatōem anagogicam ne
ceſſaia Oſculū ſponſi ut oſtula
co est dignitia ꝑfectio tuꝫ dā
ſuauitat et intime ꝛplacatōis
par ullapſim ſereni in aiam pe
tunt ante ante contēditne ad fa
tiliū tollerandū ꝓpter exiliū di
ſponſa peꝛuatur a ꝑonſo Oſcu
li autem est illa ſuauitas et in
tima ꝛplacō ioūditatis et exulta
co quoꝝ q̄ꝫ fiat aut ſentiatur
Data ꝑm portionē virgiliē et
ſuꝑmam que mens dicitur uel

aper ꝯdimsa ad ſpm̃ ꝓut ad a̾
cognoſcenda uel diligenda uel or
dinada ſub eo deflentꝫ qm̃ ſoh
do ꝯcedit et mendit tam̃ obo
et fim ultimo et ſoh ſponſo qui ſo
lus ſibi et totus eſt ꝯſideabil' et
amabs Talis eſt mquit dilꝫ
meus et ipe amicus meus e filie
ſyon Diatim autem amabs ih̃
qm̃ amoꝛ cuſtoꝫ et addit ſuper
amoꝛe ſimplicem ymaginone ſene
tom̃ et mimam̃ ꝛcadamatoꝛem
nm̃ eſt ꝓpm̃ oma ee cta urm
ſtam ꝓm̃ Deus gerit amicicia
ergn̄ alam ſanctam̃ quia cōmunicat
ſibi ſeipm̃ et amoꝛem ſuum̃ et dona
ſua ad fruendm̃ et utendum̃ et
vmiſaliter ꝓtractand̄ quantum
ad a̾ ipa ꝛonabilit̄ voluerit et po
uerit a tpe plus uel mꝰ pro va
rietate ſtatuum̃ in quibus eſt cōſti
tuta ſuper hoc eſt terna ꝓuiſio

Quarta conſideratio

Amoꝛ dei reſultans ex amo
re ſpus ſcti ſuaret libero et
arbitrio et gratuito ſuf
ficiens eſt ad ſalutē et fructuoſe dil
ebet in quocūq; ſtatu ꝓcedm̃ uel
ſimplin ꝑm quem amoꝛem liceret
vnicuq; hūn decentmee illud ep̄
thalamiū quasi morale et practi
cū ajuuerem fortem quis ꝛuemet
ſed non ut de altero Vnde h' tpe
Salomon qui deſipſit prius depo
ſacionem viri diſcretis ſi ſapia
qm̃ dic per anagogiā num deo di
cit eni q nec phūs quosdā laudat
qm̃ ad vnū vitium ꝛa ꝓnabunt
ſtudiū ſapiēe ſa ſtudiū ꝓfūs
et deſideriū alterius vite ꝓmū de
cenr in ꝓbolis mq̄bus mſcetur
hoc epithalamiū ajutem fortem
quis ꝛuemet Tradit' alteri ꝛ cēte
de ueritate uere Subiungit tertiū
m̃ cantu cantoꝝ Deuerti ad ta
ceo ajacime ad duo ꝓma ſubſt
erne vmiſiaq; ſtipliarū et precatu
uerū ⁊ quaſi liberis et doctꝝ in
nūeris Notate ſuf pluies era
plibus ſpalēs queda mduſtē queda

cōmunes queda magis apte pro
vnaq; deſponſatone ſunt ſptias
ꝓmo mſpicere et earū ſalutē qua
nobis mtelligenr Intellectis ad
breuia queda redacte breuiatis ex
ſe ul' alijs mcōie recondere Re
conditas memoꝛiter meditādo ru
minare, ꝓmeditatas tandem digere
et vtiliter ꝓcta notate ſunt ſm ex
gruitatem meam diuerſim ꝓdem in
driſte ad theologia mſticā adaptā de
quibus omiſſis omnibus aut pe
ſimplicib⁹ laicis cū patent ꝓxime
miſis ad edificationē et de neceſſitate
uel ꝯmoditate exponis eoꝝ ultra
reteras ſtipmeras Dīmus mſpiatus
ſpūs vnū ꝓmutamus

Quinta conſideratio

Amoꝛ dei reſultans ex amore
ſpus ſcti ſuus liber et arbitrio
et gratuito ſunt mynē mul
tiplices habet gradus et differentias
ꝓut m conſideatone ſua tangebat
ſunt m ſpali Amoꝛ ſeraphinus in
ꝑfectus m diuiſis nedū ꝓ ſtatu
ꝓte ſed vie pro gradum et exerci
tionū valente Quida fuerunt
ex gra ſingulari ſtant paulus et ſe
nino q maria qui tapn fuit aliqn
ad mda dne eſſentie viſionē ubi
nunc non indigetāt thaopha niſi ſp
tuarū mentionū uel ſibonū de quibus
nūlad ꝓtis Alij fuerunt ſi mi adh
ſunt nouit deus qui et ſi non vide
unt aut videant deum per eoꝝ
ruthilomo ad mtelligenā ꝓma et
ꝑſpicua ꝑdum ſunt quaſi ſibi ter adada
pro ſtatu innocēte qui vidit deū
m ſpeculo claro et lucido Diuinus in
ſpirato m ymagine ſua ſilitudine
et glia qualiter et lucido viderit
angeli pro ſtatu vie ſue Et ſi ada
viderit etiā in emgmate deum per
uestigia recreatur et m uestigijs ho
ſunt ꝓpter nouitatem Directiua ſe
ſualiter ſue Tales qui ſt hmoi
uam m ſuis contemplacōibus et
amoꝛibus ſeraphici non indigent
exercio quomq; pro illo tm̃ ad

ſcrutandū et intendendum deo per of
nia opa eius primo fundū eius
eē omnē creaturā ſicut in ꝓpone
magdalene querenti dnm dicit
origenes quero creatorem fastidio
mihi est omnis creatura Tales vi
bantur phūs cōmendare in pmo
metha te dicens eos non egere apo
logia quales expetūt hales grossi
ores intellectus in quibus ꝓpium
tas et lunditas suorū intellectuū
penuria est nr mālis grossitie pla
nel unius ut in ꝓpheta immo plus
inalus hebetibus aut mortuis
et sicut ingeniose aut sicut in ho
minibus plurimis laicis et idiotis qui
certe pauissimum est et sicut dicit
te platone et ceteris ꝓfundioribus in
tellectis atq mentis per quia con
iugium tamq in supremo sue angeli
et intelligentijs que propinquius
sit supior mihi tamē potius
homo denominatur a rōne Pro
nalis quia sibi ꝓpria est qui ab intel
lectu intellectual sed nec a sensu ꝓpter
imaginationem notantur sensualis Alij
sunt qui et si videant intelligentia
hāt michilominus adhuc impedimen
ne solidam ad contuitum primi
rei libertatem indigent ꝓpter fulci
mento quodam symbolicam sili
tudinē vigoratum ad pistentia
et contuitationē ꝓpter miles max
ime reponit sunt anima cantica
ni sibibus anagogis manifestati
bus Tradit est insuper theologa
mistica dyonisij que per abnega
tiones omnium magis qm per affir
mationes meditur Adiungit aut
peripatetici velut in unū tres vos
quos homo in cypone sua cantica
cantorū breuit et ratione de apud
renditos in libris et doctrina dio
nisij nouitia pro rerū nrā ignō
rantibus suas tot ꝓpias allegā
ciones more ministre que vix
percepte sibimitur aut notantur
Sunt insuper in solo intellectu ana
gogico dei et aīme michil inscri
to de allegorica exposita xpi et ecc
quidam unū ꝓpinat ad alterum dis
se minime non confidant inuest
igū tam certe vitis qm aīme singu
laris caritate iugis deo tamq sponso
corde vitis et ope Amo te Amo te
Amo te ::

Explicit prima ꝓphoquia prohe
mialis in cantica canticorū Sequi
tur primo Et primo prohemialis

Amo te Quod obsecro repo
nat ad cantica canticorum
quē usum ex intimo et to
to corde vorem Amo te Qua re
ꝓmittendū est q amor feruidus
dei maxime seraphicus quia nō pt
pro suum vie sepe diu et multū
consistere in illa pfectate actuali
Indiget ad exercitium sui filiabus et
symbolis vt creaturis maxime
num dicit dyonisius Impossibile no
bis rebitere dnm traditū nisi sacris
et arcanis exemplaribus ut symbol
icis quēadmodū prius in
manibus sine coloribus admixtione
no videmus ꝓpterea corporalis liber
canticorum sub tropis et filiabus
ad hmōi feruentis amoris exercitium
sub ypo nuptiarū indumenti
primis expositionibus sicuna et dna
ingenia mire per partes prout
materia quā tractabat exigebat
Nunc magistri per omelias per
sermones per postillas per dis
tinctiones per glosas ordinarias
ꝑm quadruplicē sensum diuisim p
mixtim posteriores unus Abbas ꝙ
cisterciensis statuit misticere nra sen
sis anagogicum per similitudinē ad su
ꝑnum amorem creatū qui est in
seraphim roborans se ad diuinam na
turalem et dnm sim simplicē quā
tum clemens ꝓpter aīe pectoris quam
appellat seraph ut seraphim in se
rarchijs aīme exemplariter ad re
ctē ordinat fundamentū capiens
ex dictis capitis dionisij nam ex
positionibus sanctorum quanto ipse dom
pentiua pauissimis nobis cōperta
est in minoratio sicut capite quarto

Horro amor feminus et extraneus
ul' anagogicus et seraphicus qua
consistit in expurgatoria purgatione
cuiuscumque aie ut supino obsequio
et sine deo nullatenus tradi pt per
doctrinam maxime cum a solo deo
pure ges et super omnem mundum
infundatur videtur ponere ministe
rium in exponendo canticum et silium
doctrinaliter et scolastice tradendo
q̄ noua uocum et exponendo symbo
lica significationes ceu q̄n in
declamationibus et exhortationibus
moralibus fieri solet que negligunt
ut diximus amoris femineum ifimi
tere Sed habito uel cognito quid
nominis similitudo ex theologia scolasti
ca debet examinum mutuari
ad similitudinem mentis per illuminationem
compunctionis gra dei que non datur
roganter se non exercentibus in negotia
tionibus in quibus dei gra uel nulla
uel minima recipitur quia non-
nunq̄ horret vanum gra quia nā
datum potius carnalium per ex
cellentiam ul' anthonomasiam q̄ sola
magis rarius cantandi est amor pu
re ges nunquis non habeat ab hostibus
ut p̄m aliud canimus Cantemus
dno gloriose non a pristina ratione et re
demptione dei simul illud Benedic
tus dns deus israel et iterum de alias
suo modo sed in his cantibus sola
mirandi ratio est ipsa continuatio se ex
tendens in amore non aliquid sed dno
et supremo qui seraphicus iure dicitur
q̄ ad eius similitudinem sit exemplar
his dicit nuptialis amor sponse qui
talis amor castus et zelotes et sui
mus et debet quasi ipsum nosse pro
qualitate mentis. diximus in sequelis
appellandi planius igitur dure sibi
sed vtilitatem ope p̄mum tractare ser
monis et aptare principaliter ad sensum
anagogicum de amore sponse quod ut
sincerius fiat et abstractius tribuens sibi
nudum expedient esse censui con
dones uel effectus et signa uel pro
prietates huius amoris sub aliquali nota
consideracionibus quasi rotundem sim

tillis aut his magis ignotis amotare
periculamen ne indam minus alia
exoticae studium ipsas amoris pro
prietates abstractiores et finius tec quia
dam exiguitia deputatione in eum
canonem deducere hic eni modus tradā
di primor est scolastico qui vero
rite filo quasi hactenus vsq̄ studi
mus primitione quidē sui qui amo
dē uel unius indicet lector sed be
nignus Beatus insuper ampliat pro
similitudo quasi prohemio tanquam
memorie de eadem visum elegiaco
quibus mee oblectat se ona seneo
tus mea studio memor puerilis

p̄m simpsalma

Oleum misericordie
Osanla posuit amor delectat lenit
trahe Intellectus ingressi
et audet ingredimur cellas pulch
sed formosa pugnanciosa
et ipe niger Oppugnat amor de
meridie ne vagetur
fidenter alium tenere Esse pagius
signorum
refugit doctus equus q̄ dei q̄
sed rex fastidium finit solidum
Beatus amor cor habet simplex
in lectula mea floridus
in lectulis extat floridus est
ad mala vinum
fructus dulcis more suo potat
Amor languet amplexabitur me
complexibus herent
dextra Duo se mihi rapuit hinc
venit ecce iste in dilectis dilectus meus mihi
videt audit habet
Jo caplo
Eminent amor q̄ amat tenet in
finir vigila in lectulum
sublimia surgit Aut nubat aut
feminis sint in diadema
fetire aut diadema gerat
bona pulchra
Pulcher amor totus per singu
in uno omnes
membra videndo Vulnerat et
per boni effectus quam apti
muris Delicias redolet
sumpserit gaudio rapido
Surgit amor hanc est passi quas
vulnera languet Dilectus laudat
strepet est amicus meus via et solitudo
rabat amantem Vim migit

qualitercūq; sed familiaris
amicus de amico uel amato fiducia
Exemplū hoc ena in baptismate uidi fa
cilius sed nimium difficilime domes
ticis ex familiaritate ut leo uel
ex timiditate ut lepus Quotiēs
enī ex longa familiatione benivola
ei⁹ audaciam familiaris ut ppe
diens et domestic⁹ sine pio et ul
timus alienus spei quas nō creauit
adisset finem fecit et canibus
et vulpibus et lepus Nunc ad ppo
situm prius ut lector mei habeat ex
quam fiducia oscula possint amor
Osculetur me osculo oris sui
pulchrum est hoc loco et proclivis de
uotio b'nardi sedulitas apologizare
ad animā que petit osculū oris sui
ab illo mihi et suo qui despuit iram
et sonat cū tremore de quo iob. Sem
per magis tamen timeres fluctus
super me deus nimium et pondus
eius ferre non posses Talia sunt
plurima ad expressionem amantis
de qua unus poterit paucis iubebat
magis omnibus mihi assistentes
fidissimam ut vō discipulus ille que
diligebat ihūs tota libertate audet
dicere timor non est in caritate qm
perfecta caritas foras mittit timorē
Ds nomine seraphim ardentes ponit
nec pfecto est Nomen iam per ex
perimenta prima facta est tō do
mestica Vbique miranda est inter
nimes seorsum et domesticos dei
mi exemplo pauli Quotiēs
est in rebus que tenens admissa e
nec repulsa ad oscula pedum di
lectoris Wende gradatim sum
halitus ad oscula manuū quid in
tendem aliqn sumat audaciam
in fiore spūs sui dicere Osculet
me osculo oris sui Dic amo
rosa illa xpi maydalena post pur
gationē pedū pro remissione pri
mum psumpsit effunde unguen
tum preciosis laniorib⁹ sub tripo
fragrantissime deuotionis super
unxit ipsius uenientis caput aut

xpi deus qui per demonem singu
larem osculari dicitur nec ad os
cula nisi interpositis mediis recu
rire sepatime ut dicitur Quamat
unus ex sibi hostibus audaciam fane
bat amor si bonitas eadem et ali
qui pessime estimat vapulat ad se amo
rem alienum ut audiat et estimat
quid de alia fornace Immensa bonita
tis et benivolentie estimandi de
putabimus aliud magis nisi illud
dyonisii a paulo dictum edoctoi
benignus ihūs venientes ad se to
tos totos desiderat Tractū e
hoc exemplum adolescentulis filii
pabola suscertem Audeamus magis
apius et bona fiducia hebreus mag
petimur a retro et ex pdes ad deū
que pterita dei quid aliud est qm
osculando oris sui Semper ex adhi
sa presunt sensa trahuntur consue
uerandet omnes sinistri attollere
ppter meum osculi oris postulare qui
dum dilexit petrus ideo timuit p
sumpsit Due magis si nos iube me
venire ad te super aquas Sentio
me tamen essime qm ppositi bre
uitas flagitabit sed neq; finis
fuit si voluero nisi prosequi que
dictum animo uel omittenti ul' ma
teie proxima sibi uel fortassis a lec
tore querenda sint Sine dilatatio
nis mora magna minus queretur
cum confestim nomulli ne ab ex
positione sua confundi putabunt
Edissere nobis si expositor es ple
narius quid osculi quid os quis
osculabo quis osculatus qualibus os
culando dicique sint oris duo labia
osculare sit et osculando sed neq;
primus hic est magnominis fuit pro
fessus ad omnes symbolicas sig
nificationes quas textus omnis
demeruit unctionis de ubertate de
unguent de cellarijs de tabernacul'
cedar de pellibus salomonis et ce
teris in hunc modum Sed iam finita
est mei super hinc causa silentij
plenus itaq; suscepimus umbras et

simos exemplū qm̄ dissuite dāne
distinctiones et simones ingrates
omelie preterea sodom reprobissime
pro impijs et prevaricatoribus
hor dorcbit sed mīr perfert quos
nupsim debitor sum qm̄ pro re
suscendme exemplos hui⁹ sps ve
nient ultima duo simplicissima
pro mino exp̄t pont hugo m
ronem plationē preressus mstre
ignis qm̄ dū amendi queritur
p̄mo famosus est sine flamma
deinde nī fumo flāma insectetur
tandem purus et quietus ignis
est in mbone Gradū huic terrus
tenet ignem amor sponse q̄ for
tius exilit stimulat et enutrit ut
mī fumos late grossos et mole
os volumt Demū qz non de si
gulis omia fil' din possim enar
que sint arcomeda nī scat sermo
nē gradatim ad refugia venus
magis polet passus in septimis nu
mio cereos exponē vno modo
hec ilbum potest intelligibile
logm nī alio qm̄ est ignea lex
sciam hūs vocis et om̄ lingue
loquens Dum em̄ spūs sūs afflat
sicut figulū fictura sua damnir
karismata spūal aromata sic re
spōdet p̄cedenta

Hec ronsideranda
Amor delectat exilit het
ignea lingue pincula ex
quentibus ilborū simbol'
qua inchoā sunt uberia tuo vno
fragrāna vngunet opus signide
ista delectant vrentes incendunt
em̄ dulcis apud sapientem pec
sipientem mulcere vem medē
mi uberibus dulcū q quaqz lenti
mur rore hominū et odoribus atque
vngunent rore delectamur preterea de
lacteo potatur hor noctē a filiendie
lactantiū pueroū quasi dulc' lacta
re Cantat aut ab h amore vno
non n' ab amore nel amatione
delectio hmt id̄ placere ja homine
nava spe pdamont ne vient
Gaudiū nisi de amore nullum ce
pit Est magis delectio precepto con
niement coniugi amor aut non
est nisi a meme et adoptano dei
ad sūm quietens porro nullam̄
obtin quietem⁹ sponse qua pdeo
sūmū bonū ad quod capiendū et
possidend' facta est quare sup est
dum sibi quiquime mhet et vim
mutu spūalmate quadā suos et
os osculāna se mutuo q̄ mysti
er hac vnione precipone delect
no non qualiscuqz sed in suo ge
nere singula qua supius de ho
non pt p̄cipi quieta gaudet et
letatur in hac vnia expanone
nullū aliud obiectū potens qua
nus rpūs hominū possessio
nemqz sentiam amāe nō respet
Neqz mi est motus p̄pe dictus q
est actus eni⁹ i potentia nī heat
amor id qd amatur requirit simi
esurientis id edens qd' hz semper
in plena quiet mom fastidij eo
sequitur amor ex hac delectatione
unxta p̄s Delectare in dno et da
bit tibi petitiones cordis tui Et
cursus p̄cepti curri via
mea memor fui dei et delectus
sum et exercitus sum Alia tra
gerim et deferit spūs meus bo
na significans defectū i salutē di
Et h' delectatio spūalis s. anthonio
predicto pola est tanto vehemēdi
tumini ceteris fit per amorem
aīme tendūs ad deum cum per
tepione multi motus simul con
tingit deum multiplicat conte
plari sed loquimur hic de comu
nione per pondus animat que
mota ab infimo a mole fiat
super mundanū et immensumbi
lem et ab plenū pure mentis
expressum sicut dicit dom⁹ Time
cognitio per speculū et enigma
quodāmodo depingit foris et sub
mirat amor usqz ad nudum re
lamps ubi posuit deus tenebras
latibulū sūm At vo' nudi retela
net absqz cognitione qm̄ si foret

im ipē michil pnpet et ni negat
orri delmāno sine preprone co
uement quicti nbi nir sua de
letano asset Patent aliqu q
amor fortr est sua rogmno ad
derent aliqu alij q est fōlutter
sua delmāo videnur v'sellensis
consona logu super cātra adhar
pōnem seo consona nuis ad phiam
et dnōes diam q sitnt intellis
et voltas sint distincte potenne
sic rogmno et uolino uel amor dis
nguntur distinguūtur dico no im
mi qm cmmendat se mutuo et
hor sperter adtere est et inle
peo sint in har parte spēlando de
mo cōcrois vnitī credātiū
am pendenna et theolo rarī rnm
grā et dnoreū oim gradū et bīm
dnī ni calmare si non mformes
et mperfecte ner vere v'nires debe
ant reprīal fragr cmmendū se
mutuo ut qlibet vnus alīus dno
mānonem sequatur Dicm⁹ em
nim apl̄o q cāritas est patiens et
benigna ic q tempanna est pu
dens iusta fortis et cont Simile
q fides spērat et diligit et cont
Non alit mre mea d'ac les de vo
luntate q rpā est appentis intellās
uel intellis appentus sic de alīb
rpārum potennaū licet dicere q
amor est rogmus et rogmao amo
rosa dī ordinat ad amatem nō sic
tens i nuda spēulatone veritat
Cm male manus et oculus co
nuerit ad sēpendū oculus videt
manū et manus monet calamū
non m virtus visiua est vnus me
ne calam ner manus oculus
sed quedāmo accōmodant ppter
onexionē m vna operatone sēpen
di Solunt ex his sat dubitatio
qm amor dirigitur a rogmone
m pma sua gradone Dicendū m
primis est q uolūtas non feruntr
i passus i rogmū ni obm sui st
quemens vel apparent ossum
non aut fertur aliqua potentia i
non sui subiectū ut ostensus i pmo
Verum est satis anotanda pro vm
usitare dictoū et dicendū papue
de amore sponse q voltas que so
la habet pro obiecto suo Vltimo bo
nū simū et opn̄ que sola insuper
est vltis motor in regno cōe seu to
to mundo dum fuit per directio
nem et ductionem intellis applicata
ad obiectū sbm nunc sufficiat separā
mouē libere per actum amoris
clarum Sufficiat preterea monē vles
alias per hōnes ecām mpatē quo
sit ut vis cogmtiua que p⁹ mo
nebat obiectm⁹ uoluntatem pman
do obiectū nunc ordine q cōuerso
moueatur libere impatue et arbi
trarie ab ipa voltate Exemplū grā
in ꝓpōto memoria anime intellāne
feanda spēbus intelligibilib⁹ am̄
sing et absolutis ex fantasmatib⁹
sensibilibus efficiunt qua cōmenta
tor notat intellm passim memo
ria nō ponit tane intellis spem
reprimentem deū non quidem nud
sē quā per speculū et in emgīe
Intellīa vnus formabit silr ūbum
de deo et illud nāliter obinet pote
ne voluue Quo processu hīto no
nus ponit libē et arbitrie michoat
qua voltas se mouebit dicatus
non in rogmaom primam intus
per intellm sed in rem ex ul' q
exr existentem sibi deum Non enim
amat voltas cognitionū hm⁹mōdi
dei nanch vltimū finem sciat ne
q ee pt finis eius Innat vo desi
rpm mediate et se fert in ipm
et amplectitur et osculatur et ube
ribus sing heret et in eius fruitā
na delectatr licet non videat simple
oculo ad oculum ut fiat ad faciē
dei Demde uolumus quidā fin
sue ultimo deo prempt arbrio ꝓpo
et impedo intellm quā dicendo
vem vide grossa et sonn qm dulcis
e dns Ad rnq eluadacom amph
orem accedit amoris ignea lingue

// tma

Ad consideranda.

Amor lemt dolhgit in ppe
ms amois et hijs ubis
oleum effusum nomen
tuum adolescentule dilexerunt te cō
stat per oleum designari condimen
lemtuā qua attēbunt amoi nree
ato non sine treato canens m cata
Quādo venis corda lemis est m
super oleum m condimentis dul
cedims et suauiat et mirigrann
doloiis Vñ petrus Dñm gustast
qm suauis est dñs Et aplus con
tendat Susmuerūt mgo bonum
dei ubum Et dauid clamat cum
magna multo dulcedims tue dne
Et rursus ajemozia habundantie
suauitat hic cernitabilit Samai
tanus quoq ad uina vulnerā ole
um apposuit proficrimur mchoata
declarātes que et qualis sit cognitio
pnpiens deū ut opm queiens et
cōsumtū ex quo amor non est for
matus preptus qm in eo ulla cō
sit formalit preptio sinit et delec
tatio Alioqn neq; delectetur si nō
pnperet neq; quesceret aut frueret
deo si non delectetur in eo Iste est
confidatione dignissim in nro igno
tuna multos t amore dei figere
fidere et volentes solet commirbāe
loquor exptus pertot annos qua
nus aut multa diximus super
magnificat michi domi) faciatis deo
grām pro grā et pauliatim sim re
pus et loni et modū bnplantā sin do
na sua multiplicās dat ni die fer
ri magis a claritate in claritatem ta
quam a spū dñi qm amor est datus
expiri illud dauitici Uerūtamen ser
monū horū illuūat famulatus tra
q; cōuictus onfor est scieverevi ni
mae quia et ypitis ubum et sapia
pris medius a medit loquēs medi
hom ne dū angelorū sed arcanu
vri pris que non licet hom loq
fortassis illa sint arcana que dñs

nus dom̄s a paulo dicē non
potuit nec ipe scribere nel docere
nisi per silenciū sed eis revelauit
deus per spm̄ scm̄ ea que nec oculo
vidit nec auris audiuit nec in cor
hom̄is ascendit Multus ēt lector
si queret et ego presumptor manus
si conarer aliqua uel aliquis qm̄
pri exponē fatrem celestia plane
dim cuncta tñ cuncta rimmo verba
pauli verba sublimde Quomodo sup
hac sapia que in mysterio abscondita
est inuenda et miranda apparet
cuendo intellectus nri non mtus sed
foris heuit ad eorū doctrinam ipo
rum quippe uba si velamen eoꝝ
fructus auferatur a corde cognoscit
nre aptissima ee de quibus ambi
gere mo est fas qm̄ de ipo mali
sole ut inre dixit hoc nus hanc
quisq; potit nomre lucem radios
phebi radios negabit Oritur est
tas hodie vrbam festo qui sol ui
tidior est plus fulgidus et fluēt
vent in medina bap̄ma valeriai
insignis cenhe virginis quonsi li
benter cum dei nro habet commerci
speculari solco misteria vidit que
valeriamus senem cadidis nomi
ni libro aureis hris scripto mq
legitiz ubi pauli uba vnus dñs
una fides vnū bap̄ma vnus deus
et pr̄ omn̄ qm̄ super omnes et per
omnia et in omnibus nobis Vale
rianus introgamus a sene si rex
et ihc ihc credit michi vnus
dm posse in quibus nr̄ princeps
dnicus theologus nōm est Nam
in hoc qd vnus est deus et pater
omn̄ nominor theolog de sanctate
et vnitate dimia Non cum certa
minis in diuis q non est trinus
tm̄ fontale principiū est pr̄ qd
omnis patrinitas in celo et in ter
ra dicitur Ceterū ni additur qm
super omnes est dicitur intelligi
theolog mystica que per excessū
mentis super omnes hr̄ stri pos
co cū deus ee dicat per omnia sim
bolicam ex omnibus et in omnibus

ronaymus theologia Vernag ni
subiurium est et in omibus nob
theologia signatur procedens ex
gnis et intelligibilib⁹ pomie qñ
bet fide in dñs nominib⁹ tam
per eam qñ per excellenā no
attendendo si fuit infima qñ in
hac excellenaa per infimatem
misterii theolo per ab negand
nem colloamur Addimur prea
tripler hmdo qua hz deus ad
nos vina cerias ve rardnabiles
vcahnus shz per ymaginem
naialem per gram et p gldam
prima siquidem hmdo est ad
deum nedū ut principiū certum sit
in omnibus est per certam pote
nam et primam sed ena sind ad
principiū obiectum tone ymagims
que dei enpax est sm Vem sinat
ad principiū habitam rarone
sihindms et reformacions p gnam
Jesū ad pria in gloisiam sub
quo apphendi pt hmdo ypostatice
vnois in xpo et matre dignat
in maia p̄destino ſ in rphrem
hanc sihindmam reddi tam vna
nir vnens in septms origint
her in dns deus me hmdi ex mi
deum riscrisis redeamus ad pri
lemtatis amois qualem habuit
aplis ne imgins de quo legit
p bonitatem et benignitate ma
suensim cordis oñebat in lem
tate premois qñ deus in fide et
lemtate ipius sm sent illū he
mis ete in amoe sponse obiecti
nuclennsim deū hemus in tho
nem ipius ad sponsū per ostulū
nitmū et per inhesionē ad pde
amois pectus sm qd nonit in
vbalna et per lemtiā olei le
nna Juxta illud vnxit te deus
oleo lenie vnper est assignatis
regnonū prepna qñ delnāo et
lemtas ast prepto cōcrementis
tonum dissimilitate auget Vbum

hugonis Amor mgt mirat ubi
regnio foris sint Illud in super
se quada omcia possimus figere
desideriū ubi non est finis inferre
intellm pspectū sterū qd mag
cognoscimus de deo qnd no est p
qnd est At vo loquatur iam qz
in ignea amois lingua eius ppte
ms est ardere

Q Tēa ppte

Amor ardet Colligit hoc
ex fluore desiderii sponse
ad sponsum Trahe me
inquit post te curremus in odore
vngnetorū tuorū unctus vo ar
dor et me exingubilis flagrana
Dete sponsa confesso iam ois of
nilo fidenter postulavit ab
absente susceptū fieat ad ubera
sponsi qm mehan dixit ea vno
fragrana vngnenti opus expta
loquitur delam Nam et subiungit
Oleū effusum nomen tuū Vnne
ex sanctū et ubertū plemnidme
velud m sacabulis estnas clamat
Trahe me post te curremus in od
rem vngnentor tuorū Iure dixit
de amore seraphico Dionisius q est
suprfundus et holocauste purgatus
qm et seraphin interpretatur ardens
Est quidem in omnibus angelis ar
dor iste est in singulis eaa bus qn
bus est vna voy letanū et omis ar
dor ordinū ppta dicitur lapides
ignm ppne tm et in excellena sea
phicus ordo possidet hinc ardore
ppta ner ipe a sta sunt cherubin
ner cherubin ab ardore noiatur ess
ius abyss vna dubitatione et seraph
regnosam et cherubin addat sir et
optimas regnosam pev intellm et
per voluntatem vult intellm Di
cimus ideo de amore sponsa ar
dore q non est absq regnione alio
qn delnibus de non posset et lems
in sponsis sum deus ut oppone
batur omis vnq delnatio fiet per
reprone et omis prepno sine dubi

tranone est rogmico non q̄ histriq̄
sed exprimentalis et practica ꝑ ꝓ
quā ꝑsensiens nl'existens q̄ differ
dupliat a rogicone scie speculatiua
et distinctiua seu delānia ꝓmo q̄
respiat ꝓnapalit bonū sed speculatiue
ueri aut si magis philosophice dr
erim⁹ respiat plane vm q̄ vm est
obm intellectus sed non sistit in sola
ratone veri put ad hanc nl'conformi
ter aut confesse se hr ad appetitū
boni ptendit Et qua distinctione
sūdm illa altera de intellectu practico
et speculatiuo Differt 2o per
reptio exprimentales et practicas a ꝑ
tulana modine et origine qua
nere est ꝓpnone scām opacionē
appetitus ꝑtim pohtui et ab eo
dem misari ꝓcā tre vomitur ho
mo ꝓpno oculus volūtat uel
amois sm marie eluan qm nde ca
mr nec alit orrectur de cuis effum
na dicend erit mihi⁹ super illo
vulnerasti cor meū sponsa m vno
oculoꝝ tuoꝝ Elicamus ex inde
pulchrima de rogmone exprimen
tali similtudinē vtar ꝑ spūi amois
sponse ad deū sponsū videmur et
vehemēter est ism ꝓpno ad tra
hendū post sponsū qm speculatiua
ratio ia mota est ex ordine tre et
pz exemplo ia mdnto de sphera qua
sebit manus ad directionē oculi Di
cm ondent oculus volūtas sēbem
tis mmo speculame queat exem
plaia trazum sibq̄ada obstricta
genealitate volūtas non ita tenet
et alligatur ad sēbendū sicut fict ex
pulchrima sphera sua quam pio
duct qua ꝓmo msuper ondet
pipiens oculus qm oculo videt vo
luntas sēbent sicut volūtas monet
oculū ad videndū leas quas for
mar mediante manu sed ex impe
rio suo Secundus ḡmus vis assert
iua seu motiua pulchitudinē egre
gia in lris aut picturis quales ali
bi nō vidit qua ner sapperat tra
hetur amplius ad continuand' sp
tuam ꝓpiens mnc oculo pma
neve in hac sua opacione diuertā
tur ꝓmaneat et delectet in vi mo
tiua sua qm expedit duobus cōsti
git et oritur vehementior delectio
que ꝑm acq̄lem et expientia tenet
opantem in opacione facile enim ex
hac vita vna similitudine considare
sibiles aliās inmabiles et ex illis
afrende ad prepndes et motiones
rationis et mentis quales plurimi
no hndes exercitatos sibus spūales
non adtingit nisi formas i formis
et in volutis fantasmatū sicut ex
pla et simplici fide et spe de deo
in solo emigrare ꝓpter quales for
te putat aliqui dictū illud qd' in
dictis est de rogmone dei ꝑ mag
rogno sanctū quid est nō ꝑ quid est

Antiphona ꝓcessus

Hemor mgredient cellas in
troduxit me⁹ sponsa me
rex in cellaria sua Cum ro
gmidem et applaudem dile de qbus
iam bis dixerat adolescentule ideo
lestentule me⁹ dilexerūt te et ꝑ
trahens cōmemorat eis carmen
in odorem vngmentoꝝ mortifera
binnire meminit et exultabundus in
te medres ubertim mouit super
omni recti diligūt te Recti diligūt
amore te Tonsone loquimur dis
pulo ille quē diligebat ihūs odor
nus xp̄e in me exercitatur comm
pisceatis eternas xp̄e unde xp̄us
rex est de quo pulchrema mulie
rum me⁹ sua fas habet dire Eme
odor filii mei sicut odor agri plen
cui benedixit dns sme cuius odore no
scitur quia nemo venit ad plēnū
nisi ꝑfectus a filio sicut nec ad fili
um nemo venire ꝑt nisi ꝑ sum
traxerit eum Sunt aliqui sonu
am bona quos cta a puo nosta
mus anhelare ad diuinos odores et
ad celestia desidia naturali quoda
instinctu suspendi nondū hndes
vsum plenū hnt alii tuas
et vere animas et celestiū fames in

ſmr petrii Discipulꝰ ꝑb⁹ vmꝰ
ex mḡ̃o conquestus est eidem
nr̃ ad imanone q̃ vnus ex fr̃ibus
apostolꝰ uocat ajnũe mãt porrus
ſih quo pacto remanet ãquis nim
nullus hic remanẽ possit si no ve
neit ſpãliter a deo non hmãno ſolũ
consilio tradtus Exemplũ addit
de vaco gruẽ cantilonẽ quoꝝ ãqm
per odore bestie ꝓsequunt͂ eã m
sangabilẽ Dum alij q̃ eã exercan
per clamore ſiatim desistit nec
alios comitant͂ qm odorem ve
natail non hauerut nalbus ꝓpl do
mus odor ſimus Dicebat aplus ꝑ
non omnibus ad vita quedamodꝫ
mdas q̃ domꝰ repleta est ex odo
re vngnti nã nitent sed lapſus
est Tales notan sũt ab adlesten
tibus dr̃ibus ad ꝑonã ꝓpter dñi
gnit te Noueat eꝰ nomilos quorꝝ
ns ei omibus appãre nõ poterãt nr̃
odorem optimũ eius ferre mgrã
quoq; ſtinebant eꝰ ſisci Porro
quid egerit ꝑonſa quã introduxit
rex in cellaria ſua ſans colligim͂
ex letica et exultatione adolescen
tularũ in ubẽdies ſuis ſuper vi
nũ cãtus q̃lenee aut ſapie ꝑfec
mdusm acqsne Collegit itaq;
ex dãe ſapie thesaurꝰ atq; cel
larijs doctr̃is uberes pietatis s
Est em̃ mmtus thesaurꝰ hoibꝰ
quo qui vſi sũt ꝑnapes essem ſc̃
ãgne dei Cue vo sũt hmoi
doctr̃e pietat͂ ꝑnt nolat aplus
post diemus ſ ꝑius aliq̃ de sexta
amoꝝ ꝓpmte tengeimus et ad
optinuerim⁹ ad cãnordiã hoc ad
cantꝝ cordis omia que dicta sũt
et dicent͂ ſuper hmoi cantꝝ
cantoꝝ

Dexta ꝑtis

Hmor pulcher et rpe mger
Nigra ſũ inquit ſed formo
ſa filie ihrlm abstraiten
pro concreto et femeꝝ pro masꝯ
lino sequent͂ ampl⁹ q̃ sũt
ſponſi et ſponse vnus est ꝑius tm

vox eoꝝ est Nolite me cõſiderare
q̃d ſuſca ſim q̃a decoloauit me
ſol Quid pulchꝝ nudo ꝑonse nr̃ ſua
ad deum ſincera dilectio Quid ſua
nigredo nel ſuſcedo nr̃ mmoãta et
reuerens humilitas Sua quippe
pulchꝝ nudo ſua q̃oq; q̃dammodo
pura et feruẽs dilectio nec non
toyntõ⁹ claritudo q̃d est testi
mõe ſua Dñi compat͂ ad illũ
ſolem iustitie de quo subiungit ved
dens ansam ſui trmoꝝ ꝙ nigredi
ne seu ſuſcedine nel palloꝝ nõ
q̃a mãt decoloauit me ſol Et m
decoloauit ut͂m ad hymne et tene
bras rom vnat Nunc m nũsmodꝫ
ſole q̃ abbi latissime et plures
in ꝑtes ingnia tractatuum⁹ fiat ap
plicatio cãnordi noĩa ad hoc cpẽ
thalamũ ſm ꝙ ꝑtes sex in hoc
dirpim ꝑmo notatas conformit͂
ad notulas et vocem eiusdem can
nordi q̃ sũt hec ſm q̃as omia
doctr̃ina pietat͂ que hauritꝰ in cella
eius ſins animi ꝑt mansionẽ
cordis gaudiũ meror ſpes hor
et pietas Est aut pietas prout
hic ampl͂ur amor cõſurgens ex
affirmate Omis aut affirmatꝫ p
cedit ab ipo ꝑe lumen ex quo oĩa
pcipiũt ſm aplm in celo et in
ta noiant͂ repetitio Oscula pos
unt amor delectat esse gaudiũ le
ui esse dolorem per mdirectum
qm le mmir Et ardet ꝙ desiderat
vehemẽt esse ſpem ingredit cellas
pulcher et rpe mger Esse mmore
m mgredine seu pallore qm est
amatꝝ color aptus Effectus em
timoris est pallor ꝑ ſpiꝝ cõſtrin
gens ad ros fiat h⁹ d rapsalma hor
est pausatio ꝑsallendum in mãr
pro reuerentia cãnonũ ãtemus
ena possit ipa doctr̃ina pietat͂ dirige
mus mspm qm pietas ad oĩa va
let que cãnos omi cordib⁹ nr̃is
radix est exemplar et fims pul
cr̃ime vnat͂ feruentiosa tractu
ta p nos de cantu⁹ manifestant

Spes — a secundi — pietas dolor — timor

Primo dicapsalmate primo sequitur sympsalma scdm dim prima pte tas septima mordme

Oppugnatur amor filij m quit meis mee pugnane vidit contra me pendet her sma uxia sensu vnu ex imediate predentu ubi musa reddidit sponsa sue ingredims dicens qma deoloa ut me sol sol videlz usticie yimr tens me fabulabims et remptanois ardoibus expom quit qd diat m ps per diem sol no vret te Ignra quem intellectu filij meis sue pug nates contra ea acipen mv m simf team prem uel de pusis certe filius uel de demoibus qui per secutionem sunt dimr meis omn filij vel certe de adam et eua quoru filij nech simt tyrannu motus corruptie ori ginalis quoru lex repugnat legi mentis qui diuident alam vbique nam ad infimas et infames vme ab tot defideior quibus obmn nd semper potest sicut em tonens con fortare aplus amor sponse vincea ptam celest desideriu assidno fino re nisodere non quaket inde pal lor ille inmois et fuste ingrep de colaphoms qma pelle bonu sibi ad iaret posse aut non inemit uxia voni Sunt alij sensus per ana gogia et m bona prem de filijs. et rtie celestis quos angelos mesli amor sponse qualis fuit ille an gelus qui pugnat in luita contra Iacob Aut certe per allegoriam de catia genu se coaptetur ut reprimns omnu nem ad amore sponse Et qmd ipm cotinam pie tatis vespnent hor et sequena per seuerem Non em fruste dixit amor sponse prius introduxit me rex in cellaia sua sed ubi edorta eruntamur iubnm bonu dicens opa sua et vota eidem regi qui fabrica est lingua sua mlans scribe uelo nter scribentis

Tā primus

Amor igitur desiderat alm te nere Indica mi mgr spon sa quem dilgit aia mea ubi pascas ubi cubas in meridie Attendat pienis quia d modu rito nomen regis q est excellencie et Dignitat Deflexit pensim in mon pastois Ubi pascis magnr Nimis aut bin pastoibus amatoia carmi na ubi simplicitas libea et cam peschis sine dolo versatur ubi in arrogantia dnatur Et qm ex hac ppetate pendent no modici predentes et sequetes considem qnd sibi velit amor qui desiderat alia tenere et tam alta ut non nam de sponso suo deo meridia nam audeat postulare Costat ex dictis prie haustu in sapiene tellectus quadriphee in gne no stra dee amois dimni ayeidiana de se et apud se ubi est qm est ens purum super se reflexu ayeidiana Tō notitia diuinus de deo qd ext se in creatia bna Tō in creatura in ipo de creatur Tō septima mpo gne videndi re cathas per speculu et in enigmate marie pro statui vie uel in speculo et formalis in emigte quodam pestigioru ena in patia Vult amor sponse sibi m tendē quem ex toto corde non dim so non dispso diligit pentidito pmeam sponsi ingrier agnoscē nis ca subdimr in regn ppetate

Tā ppetus

Amor dē vagus refugit dicens Ne vagari hor ē pane agi magna post gre ges sodaliu tuoru quidi em di uisionem ab vnitate separare te ripit aut mist horret et amor mimē vinc dilo gregu pcte rea sodaliu hor loru et gregis sui et tabernacula pastoru rel ligimus in ptem vm oiuh vm gre gis vni pastoris contraria accipi

Quarta ꝓcessus

Doctris est amor sponse ut altera denotat amoris ꝓcessus et hoc studens sponsus sed ne scripserat sponsa ymo vero noscat qualit et vnde domin istud ceperit dicat in altera ꝓcessu Si ignoras te ipe Et vigit pro quinta ꝓcessu Quinta ꝓcessus

Amor est eques dei qui vehit stilz et uchimur equitatu meo Plandiens go sponsus nez ni austratate rdignabudus abuncis signoras te aut o pulchra mulierum si pro no intelligeris Egredere et abi hoc est egredeis et abi bis vagabundas post egg vestigia gregum modispsione hac illacq discredeit errantium et illic pasces edos sensuu tuou qui ponedi sunt asinsuis sub vmetate pastoui hortoui tabnacula sibi multiplicatiu falsitate et vanitate qd ne feres aut fatuu sis Equatu meo mi tribus phaonis assilaui te amica mea qua grauu ostemplacionis q re de curribus phaonis eripiat que ꝓcenires curas ꝓcere te vole tes ꝓat largitus sem Dedi ꝓcia ut ecnt pulchre gene tue sicut turtur m honestate ornamentis et rotur tuu qd mi te giugit sicut monilia Nos quoq; mire mulas aureas que sint sentenue pictar aurea fanemus tibi vmulatas argento eloquie qm eloquia mea eloquia castis sunt auri gemu igne examinati purgatu terre purgatu septuplu Amt hac interim pro cordia et simpsalmate co contexta absq; pudicio sentenarii quas esse multiplices alias me non latet fiat recursus ad peticionem et desiderii sponse et amoris fiducia sponso loquit Amote fidiam m per amorem tuu quo amas me ubi pascis ubi cubas meridie Accipiamur sequentia quasi pro Dyapsalmate ad illius ceanonem cantuor Diamo hoc ri petro de rino filia carissima per milia hodie memor carta Bom est nos hic ce non ut h' fanam tu tabnacula nesciebat em quid diceret sed ut ieiunares o nulos nre to nsidacionis nemem videam n solu ihm qui per ossus vados et istinctus ꝓcurat a ꝓsa Amas me Tui qstiom semp bn constat sponsa rendet Duc in sits quia te amo Cui dns credet paste agnos meos Et per agnos hic fortassis intelligim non incongrue idem qd per adolescentulas de quibus supra in alio simpsalmate que sancti mancium uel adultu et imperfectum significat et tenent simul per filias rhetm nos nigria assimilatas aliis uel angelos intelligim a quibus sponsi ꝓfanom pcnt et accipit munia et varia collocutione frequent exhibita Inuag cognoscere adolescentule qm mecodixit rex sponsam i cella tua sua Ita em reuelant eis cogitationt mox et dicit exultabim et letabimur in te memores uberu tuoru super vinu plus em delect amicilas sponse adolescentulas Lac doctina lis pectar stillans ex ubeib sing qm vnu sue nutrit habet studeris uel humano studio tornilatu Constituamus igit an ostendanom ornatos adolescentulas nuc has nuc illas pro desidero paulatim ad notitia sponsi pueme satagere et se monilibo aureis vmulat argento ꝓ num sus est ornari cupiere postulare p amorem mutuu sponsi et sponse mel tuplices sibi questuunilas mdnari

Ꝑma qnes Amor sponsi si mus nugd pt totus et totter diligi a diligere haberi pnsio per distinctiom Contremut em ad dilectionem in dilectus et diligens et hinc deo diligent ad dilectum Inuag des sicut est totus desiderabilis qi totus

bonus ura est de se totus et tōliter
diligibilis quia finis ultimꝰ est di
ligens vō aīa ꝑt tota et tōliter di
ligere videt ex tō se ex toto corde
ex tō aīa ex tō mēte ex toto itellec
tu et ex omnibus viribus suis Alio
quin nō ꝓpētur si nō posset im
pleri qđ fiet maxīe dum ꝑfectū
qđ ꝑfectū est in patria ubi dicitur rō
prehēsiones et qm apphendit ſm
totū posse suū totū nosse totū nec
le proinde tno ꝑ fiat collatio dil
gentis ad dilectū sic dilectus deus
solus a se tōliter diligit et compre
hendit sciat solus habet ei mensurā
solus suā ꝑmensā et m aeqlem
mēsurat solus nulla cognitionis fi
nitate circumscribi ꝑt solus mētis
finitate sua plene et infinite to
tius magnitudinis resonat istā
sēlōrum loquēte qualibet ꝑsona
ad alteram Amo te Amo te Amo te
Amor quid amat ai deū amat ꝑ
sio cōformit ad augustiꝰ querente
quid amo cū deū meū amo Imo
quādam lucem quā nō capit locus
quendā sonū qui nō rapit tēpꝰ
quendā odorem qui nō spargit fla
tus quendam suꝑpositum quem nō
minuit edacitas quēdam amplex
um quem nō diuellit satietas
Amor quīquid cognoscit diligendo
deum Quid est deus ꝑsio per dis
tinctionē cuiꝰ ignorātia multos mo
vet Dicit cū quitur de cognitione
ꝑfectissima dei ꝑsōa singulāri et as
sertiua seu definitiua et hoc quo
dāmodo verū est q nescit quātor
quid est deus Imo nec reprehen
sor nisi cognitione et dilectione ar
mata finita formaliter sint cētra
sua Unus et equalis finite sunt di
vō quitur de cognitione et dilec
tione ꝑfectissimi dei sub gradibus alte
but apparet sibi per q nosse de
ficimus et per excellentiam super
habilitate affirmationis qualiacūq; sig
nificat omnia nōia imensitatem
diuina explicate ul' implicate rō
stat q nec deum in celo intuitiue sed
etiā in via abstractiue cognoscimus
quid deus est Imo pro regula tenē
tum quisq; cognoscit de do q est
indem ipe nouit quid est si per
facte ꝑfecte sc nuptiā imperfecte
imperfecte Nocte enī simus audiendi
qui dicit michil de deo cognosci si
nō cognoscitur omnis eius ꝓpie
tas hoc patrem ingenitum negatiuis in
strauit Verissime quippe est
qđ deus non est lapis aut asinus
Certum vō scitur de deo quid nō
est nō ꝑfecto cognoscatur q hinc
patet idem De deo quid ipe est
Amor mi quid time te dilexit deus
direndo sibi varie Amo te toto
corde Amo te tō aīma Amo te to
ta mente toto intellectu sine dere
none tota voluntate sine ōditione
tota memoria sine oblitione tota
pretura sine defectione ex omnibus
viribus sine dispensatione de mag
ꝓpere te finaliter et vere Ꝑsio per
confidationes efficatem excellen
tiam ordinis Amo te Amo te Amo
te designatiue Amo te Unum est
et amabile ꝓpinquissime quidem et
etenaliter tot finitas vnā vbo hoc
dīm rebus finitas sunt et hoc scientia
oculis eius omnis Unus oculus Ipse
enī dixit de q libet creatura in esse
ꝓducta amo te et fīs est Fuit em
amare creaturā est fuit facere
Tracta quātum vult creatura esse
et bn esse mi dixit eidem p effectū
Imo te Amo te vox est ul' omnino
magna et per quā sinit semꝑ
cognoscere deus unus in trinitate
et finis in unitate Dixit amor me
thyus q tota vnio unius apex no
bilior a lege fuerit qui ꝓtexta
ex legis scripture mentis semiaviss
et clementer vitarum romana fuit
ur Joachim intelligē i omnis legē
multa est vsus ad ꝓphetias de or
nare et finire sed i multis defici
tur ipsi Audacior nilosius qui fa
cerat ad dotrinam pietatis diuinā

ergo ñi sobrietate q̄ m hac dicho
ne amo significat p̄n̄ in medio
et finis ℔m tres eius lras Est
em̄ principiū in creatis vestigiū
sm̄ pictagoricos p̄n̄ in medio. et
finis q̄d p̄ypatetici plus specifica
uerūt m re q̄ habet ee tra que sūt
natā vīus et opano theologi vō
pmodalius et diffusius assignat
in uestigijs bñssimā trinitatem Pe
pitur namq; in oīm re vnitas
veīas et bonitas Repitur mod⁹
spēs et ordo Repitur mēsiā nūs
et pondus repitur et magnitudne
longitū latitū et pfundū et ita
per singlās rerū ḡdicōnes nomia
tm in re mrā Itaq; dicit xp̄us
Apocalipsi Ego
sum alpha et o. p̄n̄ in et finis in
quit in medio sū. Et Iohēs me⁹
verū stetit Rursus h⁹ trā diph
mia + unū noūt anngūt sīben
di cōplectunt a pres q̄nos lnea
les per quos in enigmate cognosci
pt vestigiū p̄matū similit cū mus
terio vnitat sīc Esse presentem
de quidē q̄ hui⁹ dictio E non
sine sancti spūs instinctu ppōita
est i sermone missē et sabbatū hym
clementissime pē. q̄d est nomē oīs
amōis oīginale fūdamentū a q̄
sūt oīa Dīna exaudiromus stig
austin Amo te vox est vnusq̄sq;
nūhabet creature Dna laus nsi
per sūū cannū sua iubilatio q̄
nus honor et exultatio psalmus
organū et adoratio felix es o
creatura cardinalis que capax
sū es audire simil et intelligē
per oīa gratanter in deo et in
creatūa Sīc iocūdat vocē amo
te Infelix es adisio creatūa ra
tionalis q̄ disordat a p̄ti eāmo
p̄ua voluntate cū nō placet deo
cuiquā amōis et par q̄na ner
dat gr̄iam deo in excelsis et in
terris hñ parem bone voluntat

p̄ca mee dixisti O adolescentes
rem diligit te non mqm no
dissorn et reprobi hor rogmon d
Scripes q̄ fecit deus hoīem ver
tum et ipe mstinxit se mfinitis
gonibus per nimosi hem mstabi
tatem et stupēdatem p̄m in ro
nah 2 mg magnū 3 in ḡmpisth
Amo te vox est erupens ab ore
pient patriarchis nr omes vnissa
lit gr̄acones p̄supposīm h⁹ eralys
q̄ princeps est amor q̄ surgēs ex ani
mate vñ iuxta dñi sūt gr̄adus
assimat dilectionis amor pie
tat ut p̄ns ad filiū et cō vir ad
uxorem et cō ciuis ad ciuitatem
Aut priam p̄ximor⁹ domestico⁹
et cōsanguineos ad iurem Costat
aut ex ap̄a sīa q̄ ex deo p̄cē oēs
patriarchas in celo et in tra nciat
et ex q̄n q̄habet p̄ximos aut ab
finitas in oribus gr̄acionibus
rem et tre nedū in holibus de qn
bus dixerūt quidam poetarū ip̄i
eterni genus sumus quod ubi sent
Aphis cōfirmādo apl̄icum catholicū
cōfirmat petrus xp̄ianos loquēs
Vos estis genus electū Amo te vox
est tam efficax vnitax et sonoā
ut ad aures dei q̄ sunt eius pue
ras petrus cognoscit gr̄aliter
et immediate p̄cipat Sinebat amor
me ihūs q̄ omia dederat ei p̄ē in
manus dicebat alibi Omē q̄d
dat mi p̄ē ad me venit ad iorum
quoq; fuit vñ exunt flumia reū
tumnir dicente salomone et phi
eam suam affirmāte cōmoditatem
a boeno repetūt ppos quoq; tur
sus redimq; sino singula gaudet
ner manet vltr̄ditus ordo nsi
q̄d sum mutauerit oīa stabilemq;
sin fecit orbem Et rursum al
teo metro Q̄ma nō abiter diuu
te quicat nsi quisq; Rursus amo
te respirat se que debet cō
stat q̄ redimus iste fit p amorem
sinut alio metro dicit Deformis
quas lege benigna Ad te gr̄atas

reduci sanct igne ẽuerti Quis
aut ignis sit iste constat ex dicto
pio de angelica reuerentia in fine et
eodem loco q est amor gibi mis
nus natũ de quo sit exclamat O
felix homo genus si vros animos
amor quo celũ regit regat Cog
nat ex ipis veritas ostendamus
ꝛndẽs mihi sinom si deus immediate
amatur ppicuũ est ita de mihi
quippe medio nr deo et creatura
Fz forte phalador erat intentio
de amore libero creature rationis
Dicemꝰ igit si prius addidimus
ad primissa de vnanimitate himꝰ por
Amo te Amo te tute vnanimat
vox est et essentie q negꝫ mors
negꝫ infernus alia oppmẽ pualet
aut tollẽ habet infimus horren
dos gemitus penarũ ex horridis
bus clamoribus vinctorũ mihilo⁹
refulsit ex illis nim iustitia et
natura sil' ei mia carnalit pul
chrimi et suime armoniam an
tibus pius et pone volũtas ha
bet loci penis penitus iustitie
habet loci strenuis bonitas nẽ
habet loci disertus suauitas mie
fortis igitur nr mors dilus et du
ra sint infernus emulatio aque
multe non potuerũt extinguere cri
tatem nec flumina obruent eam Amo
te si profectus a natura rationali
deo suo toto corde tota alia et tõ
mente per pietatem fidei spei
et caritat ipi ginge immediate
deo suo quo dicere Amo te ipa e
fra quo pacto ista amorosius
repata Tractatus hr ppo. ad
amorem liberii et pii et possi
mus ipm per tres gradus distin
guere inter multiplex tnarum
qd pius notum est de quibus sic
fiat ille cois tnarius sapiẽtiũ
phicorum et phorum put aliqui
sunt aũles aliqui rõles aliqui
spuales sm quos loquit hugo
dicens Nonnullos in ecia q tenui
simplici fide xpiana nõ inestiga
tes rationem quam alij ni fide raro
nem ad solatiũ sui et alioꝝ edi
ficationi ꝓsequunt Alij usq ad
simplicem intelligentiã redito
et eorũ que y rõem didicerunt
Et si gradiamur de primis q put
immediate deum diligẽt ppicuũ
sanctũ de religiosis Et in primis si
volumus vti rosicendine gratiã
de musaꝫ te dei q in omi actione
sua conficit immediate ad omne
effectũ sm triplex genus re proces
sus nõ erit ambiguꝰ de amore libe
ro et pio Dicat igit prisiens anti⁹
q prima ei sit ei monstria q er
ppinquissima sit gratissima q ersingu
larissima dum primatꝫ pones op
portas ista per posteriores euisse
demostrationibus que si forsan
aliqui vise fuerit dissumbiles ni
veritus ista per posteriores crassiores
demostrationibus compta est nul
latenus ee dubitabilis Vñ vim
rulus qs ime te et pticulariter
p duci a deo sint agelus q⁹ius
m hor sit dria qd ad p̃ductionem
q⁹ impiũ q nitent alie ee pticula
res rum deo non sit m angelo dñi
recatur Dno siquid amore e pem
nis creabilis p̃duci q⁹ meritus
quo et quali p̃ductus e angelus
sint eodem vbo de omibus ipe
dixit et fca sunt Erat aut istud
dicere dei idem pemitis qd amãe
dicere videli practicũ appetitum
spiritus sed nõ speculatiũ nimino
qd inditis ppium est ibi dei Ao
primus go amore dei actiue pro se
more actuali et stile amorem spõse
ad sponsũ pro suore se actualit
ee ceme Constat namꝫ aiam
suam qñ dm est in matre singu
lismahit et immediate deo sibi
actu primo possꝰ q filii ratione
ita sentire de suore que dicimus
actu im reproductũ a suore dei
qui per spm sctm agit in filios
dei Amo te ul' ostulor te dicti
ualiter a sponsa sponso suo deo

ungit eam immediate sibi suauit
et quiete ut dicat dilectus meus
mihi et ego illi mihi pbea mea eo
morabimur ex dextera illius apprehen
debimur me Iōsone ad illū de ben
iamin adolescentulo i mentis
excessu que mens paulo que mihi
verbum amantissimo dñō habita
bit confidentiā in eo tamen in tha
lamo tota die medimabimur et in
ter humeros illius requiescet bra
chium suum suspensus et in exitu ad
vallē aīa in venonideus est pro
fessus vedesiō in deū ut noteset
qualiter tandem et ubi fiat quies
Constat in primis no de quietem
in viribus vegetatiuis ppter nātos
et assiduos fluentes vegetādo
etangedo motus et alteā actiones
Constat insuper q̄ nec in vi bus
sensualibus sensitiuis exterioribus sed nec
interioribus ppter varios obiectos et ne
cessarias immutationes Constat
amplius q̄ nec in vi bus vege
tabilibus et que sunt obediblies na
turaliter et contra ipsas ppter distractiones
vagos et vanos quibus agitat
Constat preterea q̄ nec in potentia
vel vi intellectiua q̄ naturaliter movet
ab obiecto q̄ sunt fantasmata aut
species intelligibiles cum si negotie
nur intellectus circa p̄ncipia
q̄ sunt infallibil' et immutabil' vel
mus Super igitur q̄ dicat esse
quies et finis motus in sponsa q̄
gratie in voluntate sua nō est fi
nis principalis dicē deo sicut obiecto
et fini suo ultimo Amore te tenebo
nec te mittam donec introducam
te et in cameram matris meae
fecundae Sacramentaliter matrimonio
dicat aut nisi fine motus et que
rem habitudinem dicit ultimo amor
amantis ppter quod fortius ad p̄m quietem
naturaliter ignis habitudinem instrumen
talis quoddā ubi est prius medium
et finis quasi explicato ubo Amo
re Demū constat istic de quiete
i amādo in cognoscendo i medeit

remedio sm hūnm enam in via
nisi sponse voluntas auferet sancte
osculo sponsi et ab amplexu p
cando se subtraxerit poterit de
actuali fruitione dilationis p tempo
rie non pitia din obstante mo
talitate nimirate multiplicia vi
oppugnantur amor minus et exte
rius ponitur in vnerij sensibil
et vnica yam actualit non cus
todit Hinc gemebundus et hanc
ius ad patrem exclamat Indica mi
quem dilexit aīa mea ubi pascis
ubi cubes in meridie negnī cū mise
rabili et inquieter vagari in pniam
et cerea que signabatur p̄mitta sc

Explicat simpsalma z m

Incipit simpsalma z m

Gratus amor cor hi simplex
nu hūilis exitat filiolus
est fletuus dilectus doe suo
Gratus inch quia ei est vox in
auribus sui dicit amor sponse mat
dns mea odorem sinū vbi p̄m di
ndetes cāntica per dragmata de
rem̄ pchoat z m Dragma paulo
post z m Pone me pulcher Deinde
quarmi fiat mahis q̄rum vox
dilecti Sexti dilectus meus mi Sep
timū egredimur Octauū veniat di
lectus Nonū vox dilecti pulsantis
Decimū quis mihi det Est aut raro
dimissio michaano lenitudine spon
se ad sponsū ni ei sione sponsi Sz
ordinem reptū tenetes per sum
psalmum derem sm totidem met
rea per amois gremes cū mure
nulis aureis dotine pictas Primo
morem ip̄ius quēadmodū spon
sa quesierit Indica mi quē dilexit
aīa mea ubi pascis ubi cubes in
meridie Et intelligamus pendz
sponse benignit quo ad ip̄m exaudi
tam Indicant em xpūs quem
dilexit quēadmodū pascit et cu
bat in meridie ardentissime pas
sionis sue emendate per culpa
rem̄ In quo acubitu dum esset
rex panticus gloriatur sponsa q

nardus sine denarijs describit odo
rem suauitat̃ per desiderij suore
ad hor sacrificiū qđ est m odorem
suauissim deo ipse em̃ idem est sa
crificans sacrificiū et ip̃m sacrificatur
ingnio hñat plen̄ do diuinat̃ tra
hat hor est ꝓfec et ꝑfin omem h
minis diuisionem mteghter sicut
Aphis mellexit et matrinꝰ pomꝰ
deum corpus Amor subinde post
experiencia suauitat̃ sentit valida
fuisse vocationē sponsi dicentis ve
te ad me qm laboat̃ et oneat̃ est
et retea que sequunt̃ qualia nosa
mꝰ sigillatim In amoꝛissimo hor
tulo requiē sponse fastidijs mꝰ
re dilectis meus ꝰ nisi ubea mea
gmoabitur Attende m fasciculo
lentate In mirrea suauitat̃ m
eo q est dilectꝰ mihi est m eo q
dignatur ꝑ sug humilis corde por
to datur sibi ꝛ prose ad referto
uem et mf vbera pomꝰ ut mgi
quietens et gmoatur utq̃mus
Est igitur xp̃us venerit ad se di
lecte post rot laboes et onea trep
tationū et tribulationū mgi suane
et omib lene mihs quoq et hum
corde refinens demq et quietemꝰ
ad qđ ꝓtat qꝫ addit sponsa Vbera
ꝛpri dilectꝰ mens ꝰ m vineis
engadi Si quidē m doctor ꝛpri et
vineis engadi referto suauis ac
ꝛpitur symphonia ꝓnde laudat̃
m sponsa per oculos colūbinos qꝫ
dirigit ad sponsū qm ubi amor ibi
oculus pulchrimꝫ quoq; duplex cꝛ
ꝑmitur m anīa que ẽ ꝓprema vi
rissimdie laudat̃ m dilo qꝫ pulcher
est et decorus Subinfert demq
quia vē anīa in filiudine pene ꝑens
assimilat̃ lectulus nr̃ floidus lau
dans dom̃ tot̃ ex ngnis et laqa
tribus virtutū fortiū ee gpoꝛtam q
minus appareat mde lectulꝰ floidꝰ
ꝛ consule reginas seniores dilectis
adiungit non adulanme sed consilio
marie ad ūba sponse dicentis ler
mihis nr̃ floidus Nimirū qꝫ ego
flos campi et lilium convallium in vo
cem mea cum sint lilia florife
rum omnīm filias expedens sicut li
lium spinas exp̃at m deorte Sub
iungit pmde Amor sponse sic ma
lus inter ligna silvarum fertilis
sibi nr̃ fructuosa sic amicus meus
mr filios qđ per experiencia se cog
nouisse demostrat dicens Sub
umbra illius quem desideabam sedi
et fructus eius dulcis gutturi meo
Intellexim ita proꝓtexti hñs de
quib ꝓmissionibus amoris dna sim la
nor adeptatio de amoe frumento
fiat finis Amor fructuosꝰ nil amo
rosa fructuosꝰ si ꝑfecta habuit ꝛ
tia pmissionis presupponeꝫ agnitio
nem dei saltem ex simplici fide p
mū est libea motio voluntat̃ dei
tandē finem vltim et hor ex pon
dere cantat̃ create sil et mutate
Altera est prepta mihs vnoꝛis m
deo Tm est consequēs ad hoc duo
et ipa ꝑtinens qđ est delectatio que
desiderium prepto fruendi quidē
Sunt ita plures expositiones sed re
pertimus ad elucida desiderionē
summam amoris fructum qꝫ est per
tractatio habendi finis ultimi sa
nans et gemmis preciosio pomꝰ
quia pro gnē qm̃ visus et fructus
huit actum tm obiti sui et suo
tenent et preciat ipm et hoc sub
alia ratiōis significat Angor dicēs
de fem et vt qꝫ est assimilat aliqđ
m fragilitatem voluptat̃ et quia
ille sola voluptas mentis aut fruit
ꝑfecta ingnitur habea ad hor quia
genus ꝓtractatio Deinde prodeūt
fruitoris ad visum subditur finis
ultimus Pursus quia finis ultimꝰ
continet omne bonum subingnitur
sanans et gmeratꝰ Amor fruen
tis sic desideratus coniunct̃ et
ꝑfectꝰ qui fruitur erit ipse deo qui
preciat libe se fine ultimo delec
tabitur et quiete Ideo Augn
desiderio fruitur verbis cognitis
quibus mens ꝓpter se delectat̃ quies
cit Adipitur aut fruitio lau

Augn pur

aliqñ prout extenditur ad usū
liberū primo et magis nūpe ꝑmit
tatus tolleret Sed stet ista
ꝓpositū et attendamus quale quātū
ꝙd ꝓt habere deum in libera facultā
te voluntatis ut ꝓtractet eū faciens
& eo sicut voluit Deus in hac p
te vim amois digne laudauit ꝙs
dignanem dñe pieta et misericō
nobis daram sans admiatus finit
qua in te dicebat fruitus vite Ego
in medio veri sum sinit qui ministrat
Et quasi pollicetur ꝙ pmiget se
et suos quos inuenit vigilātes fan
et disciplinā et transiens ministrabit
eis dicens Comedite amici et bibi
te Amor fruitus habet mediate
deū ne dum pro obo mea quod per
sāmē sed etiam pro ꝙpo et mediate
fine ultimo ad qd mitimat et inclī
natur Singulares hor ꝓpietas hoc
est ipius caritatis ex qua sequitur excel
lentia voluntat Sunt alie due vir
tutes theologice fides et spes circa de
um tamq̄ ꝙpium et mediatū obm sed
non sub rone finis ultimi qd est sū
mum bonū quē fides respicit deū sub ro
ne veri pmi et spes sub rone boni
ardui que duo non habet finis ultimus
rōnem pcipui cardinales dona
et bñdictiones uel habit pro obo mete
res alias a deo sicut temperantia mo
dātur passiones corporales et fortī
tudo passiones animales et pria rep
mit primū silere et luctus et insa
bilanos actus Iuste si tendant in
deū mediante non impedite et per
se monue sed solū mediate cōtinate
que dat eis tutum pondus et decorē
Amor fruitus omem usū linitum
ordinat et monet ad finē ultimū pre
tea cōsecrantur omes actus meritori
um habitibus finis ad amorē feminū
Unde tam breues qui fruebet ha
bent ex sua dīte fruitus eius dul
cedinem mei Deus ita pater laus
et pretiosa caritatis quia ꝓpter quod
unūqdq tale et illud magis ponor
quoq hominis est per certitudinē qui p

parentipardinem Amor fruitus dē
dicens Amo te et ab eodem audiēs
pasce agnos meos plus obsequitur
et obedit qui aliqua virtutum qui per
ipsū omia referūtur in deū et fruē
tur ei dum assimulamur in facultate
voluntatis aut opanis ut bona mea
aut approbantis ut bona aliena aut
tolleramus ut ꝓpe pene et alicne pul
pe aut detestantis culpa ꝓpa Ꝑter ipi
omē de bonis usus obiectiue uel p
se si bona sint approbando uel per
amdens mala detestando ꝓpetrata
respiciēdo oblata tollerādo illata neq;
tñ ideo bona sint quia finis usus bo
nus est Intelligimus quippe maxima
tahs de usu bono pter se non solum
per ardens Amor fruitus tonsib
bēatis est atq; ꝓximus quātus possit
ire oculos ad meritum sed non mite
tione principali et ultima motione
ꝙprio siquidem amantis duplex est vi
complacētie et benivolēcie Altera de
sideri et concupiscie et hoc modo dr
aut sistendo cū finem ultimū aut re
fendo ad ipm amatū uel huic media
te uel immediate Et hoc modo motus
caritatis qui est q nupie hoc est q
admodū uolo mihi deū et amore sui ap
to pozzo totū hoc finaliter ꝓpter amo
rem amicie et complacētie cū deo
Saluantur ex hoc quēadmodū spes no
est culpabiliter uel ꝑmoniare mi
renatia neq; timor suus est finalis ne
q; gratuite quus actus virtutis mixti
ti et formati ab ipa caritate pdho
perfecte et pure fere difficile est si
militer et distincte Amor fruitus
fruituosior est ceteris paribus qm vir
tutū quarūlibet usus Ratio quia ꝓ
unūquodq; tale et illud magis Sed
fruitus essentialis ꝑmij de quo lo
q̄mur non venit aliis virtutibus ni
per caritatem prior est insuper et
finis fine ꝓximior Additū est ceteris
paribus quia non omnibus suis est
intendere solū amore fruitus cha
to immediate et diuinarum rerum deū
Primo necesse est alias virtutes do
na et bñdictiones assumi ꝓpter actus

Jerarchicos duos qui sunt purga
re et illuminare pt̃ ignorantes
et pcā nrā se ſ fiunt infectis etc
ca alios quibus ex officio debitore
Non em̃ liceret talibus nec expedit
soli vacare contemplacōnis quietis
nec possibile est fastidire et se hatere
a talibus istud agi ex vane volen
tem deo plus expleri illud qd̃ pmum
mr. Actum contēt et constringet ar
ma sua vinorū et adūsantiū fauta
onburet ign̄ caritat. Si quis aut
fuerit liber a ingo vinorū et hom̃
sterilitate quales erāt hēmite seue
nosior est exāmatio sua cōa deum
ut sic qui cōa p̃ximū qui⁹ idem ar
tus amoris chanis imediate nr̄de
um sit ratio sufficiēs bom usus ne
dum nr̄ p̃ximū sed cōa qdūmq; ē
atum Jta em̃ huis vno artu sim
phin sentimo dei simul vnitur vn
toto mūdo ut sit idem actus diuīsio
de considēatus vsus et sermo per
tus et reflexus vnus est omodo
non tm̃ eēm̃ liter mfinitus Amor
seruus rebrius mexcio debet
ampi ēpetu bom qui intellectus
speculatus respni veri Esset h̃
pstrumano gradus super emneaa
duplir hmo potēne vōbis qui aiſ
totles et sequares cōa theologi si
nir sanc thomas videtur meller
tus pferre dignitatem Alij uero
magis sequētes aug̃m et ypliaram
prematrem certissimis rōnibus no
limitatem anponit sic deus bona
uentura qui ypēa ex dctrina et bi
a prenat nrā caritatem cognosca
tus est seaphinis Solus itaq; nul
nra intellas speculatiua q̃tumcū
q; sublimis cadit m illud aphēnum
Dna mfiat cultus vo voluntat
m amore mēnr id qd̃ addunt et
animas edificat que sedens sub um
bra illius quem desideat fructum
gustat pmo fructus spūales duo
rerum diuites gustari sino :
Explicit 7m̃ simplicima
Incipit Quartum

Dulcor amor languet am
pleribus hereat anima duo
sanctis rapit hinc videt audit
me rex habet Introduxit me in cu
me rex in cellā vinaria &c usq; in
finem capi & potat amor mitro
diuitus in cellam vinaria potat fortu
tum dilectum gutturi suo potat so
briam sinit hibernat cellā ebrietat
spūs et hor de calice illo psalmiste
gloiam Et calix meus inebrians
quā pclarus est Unde nescit mebria
bitur ab ubiate domus tue Et tor
rentu ista Comedite amici et bi
bite et inebriamini carissimi At vō qz
dixit aplus Nolite inebriari vino
quo est luxuria ad qd̃ referunt illd
eiusdem non plus sapē quā oz sapē
sed sapere ad sobrietatem subiungit
amor sponse sua significās sobrie
tatem in ebrietate et ordinauit in
me caritatem Amor siquide ena
dei si non fuit ordinatus si fuit zelo
dei ferendus sed non sim sciam mi
hphitem sepius pmonem optatur
Ubi in arbitratur se obsequium pres
tare deo simul alibi debuisti est de im
pulsibus et temptationibus et meri
torū hic ad nrum sanguinem Est aut
ordinatus amor seu caritas ut dis
ponitur deus super omnia ex toto cor
de &c Una mee inimici inditur si
amor dei possit esse immunis in mo
dus eius sit esse in me sine non
men ebemat quasi extra bram sue
mensurā qui ex ubis dnoniis ins
tantis amatore per immensibilem
et absolutum pure mentis excessum
ad superceleste dinarii tenebrarū
radium omnia deserens et ab oibus
destitutus ascendit vtq; si mens
excessus e immensibil ipse est ime
sus et sine mensura uel bra et
una vere ebrius Et hoc plane consi
tentur sed non eque possimus lo
qui quanti in hac ipsa ebrietate spūs
idem spūs inessabilibus et ignoti
inessabiliter et ignote guigitur et
unitur Actuo super missio mul
ta balbutiendo ignorant ispienna

mea m de ubo et ymno glie et sn
per ipso xpi dni madmat mea
carnem et bibit meu sanguinem
in me manet et ego in eo trahit
in ry super magnificat Verum
quato plus debemur hec ebetudo
spus nram sobemte pie meditando
ms tanto ceset sua manifestatio
et de manifestatione sua sup ad
mirabilis in sanctis suis quoda
et viu intelligibili misteio qui er
manifestatione nasutur ebrietas
et ex obscuritate prepti claritas
no rumor venit Ad qd spectat to
tus ille sanctus dionisius hoza tene
per xpm capla johis qm nr spus per
tus dni ecclesiis introductus est
in cella vinaria ubi cum ordinata
claritate hausit ebrietatem spualem ad
intelligendu istius viri sanctis
in quo videmur quasi nugatorie nob
ignaris tonens repete xpianis de ista
mansione suam pmanam pter ea per
quandam ad similem in pdemptne
cenne de ista cessione pter ea per qua
dam phapanam analogiam tum per
sonarum in electis et electorum ad unu
etam eis ut et deus sit omnia in omb
et xpi electis sint consummati in unu
Et qm nra hactenus studia fuit
mirabile theologia hanc imitari
ni nra scolastica reputemus hic
pauula dicere salvem nr non la
bat pennis q nobis tam mirabilium de
ne tota nec pauca ea difficultas
tis ad intelligentia scia patriam
in hac parte videtur ee pr amo
dam finis ad infinitu creature
sitis ad creatorem in quorum et eq
uocano qualem eundem volen
tes diuisi dicebant diuisos sibi nos i
nenerit possumus sine pudore
ad nos et usitatissimos nos totu ut
dicamus q omnis corpalis actualis
dei ad creaturam determinat sic co
pus nasse ad effectu et effectus
ad causam sicut causa nulla am
phibolie de qua in centilogio de
causa finali tractatum est ut vi

creato et constituto et infinito subsan
nato et vitalis finitio obiectal
referatur ad causam efficientem
maxime nel formalem et finalem
aliter qui aliis explicuit qm est
finis nata dei qualem tenet veritas
fidei ponens creationem de nichilo et
veri creaturam potentia totaliter
obedientialem ad potentia derati
uam sint in manibus sup naturam
presertim madmodum euidenter sancta
mento constat fieri prosequentes
igit subingamus conformit ad phos
q unusaliter pporno e ee ad esse
ntum et eis Ahoqn unu non dependet
ab alio ner fiet sed ner essentis ge
neret similitudinem sue ee simile ge
ne tendit phs qui insuper multis
ponit ad rem medium modu unu
essendi in principalem causa me esse
tu et eoru Dicit deus primo qua
vere deus est causa xpis et simul
immediata omn visibiliu et invisi
biliu effectiu consequens est ipm ee
in quolibet essentis sic et virtutem a
qualibet essentis eius in ipo est sed
nn modis et subdivisis gradibus
Videt hoc ee quamus obscure et
imperfecte dicens a pa ad omnibus
datis ee et ume hijs quide clarius
hijs vo obscurius Sed dionis ipe
Johes de verbo dei qd sanctissime in
quit in ipo vita erat nus ubi pter
sano xpis lumen esset qm hec bre
uitas exposcat sufficiat applicare
pro ee nisi de amore dei presertim
ex tanto per gratiam et gloria ut in
telligamus quomo per amore fiat
terni messio dei in creatura ama
te et cognitum ejus deus sit infinitus et creatura finita quomo pre
tea fiat hec alius eterni messio ut
immano valde sublimus in sanctis
diligentibus deu qui in cetis sunt
mirabil in rebus creatis sublimius
est et pfectius qm amator dei ner
actio dilector qm amare deum per
spaciu est per deducta q in omi
amore creato deus est simul ea

m essm̃ Verumtamen quia amor dꝰ
cōuenit pfectori ꝯmune deus ideo
diuine ce pfectus in actu amois
qm̃ in alijs assibus Alia uō pro
ducens et elicens actu amois ast
in amore suo finit causa effectu
et equso q̃ deus sup nāturaliter o
opetur Ffne igitur amoꝛe quasi
nexum mutuū dei ni aīa diligē
te tamq̄ opus ab vtroq; pductū
soluter non pars ab vno pars ab
altero neq; prius aut posterius in ordi
ne productionis quia uns deus por sit
ordine pfectionis Pursus ex istis
elicitur velim̄s a dnomsio poīm
de amore dei in actuē q̃ passi
ue q̄ videl; extrinsm quādam finat
Fenpirem deus nomen amois si
nit probat idem dnomꝰ per ignā
tium toti ignatij dicentem Amoꝛ
meus crucifixus est cui consone
theologizans glosa magne sen
tentie collectanea hec peronisse
dum portoreb; dicebat negare te
ipsum et dimittere nō negabo
aut Nunc cepi iudere amabile
meū in quo amoꝛ meus fixus e
Sed et phs dixerit Amoꝛe deorsū
cor scripsse secundū in productione
rerū Deus siquidem infinitus dum
ex amore pduxit finitā creaturā
exiit quodāmodo sua infinitate
diligendo rem infimā quia ubi
in infimis Ceterū universa
rū hūs creaturā finito actu dilige
do deum obiectaliter infinitū potuit
exire tot omissa creature in nulla
sit infinita Esse superadmirabile
extasim in utroq; amore dei habuit
et creature aug intelligēa recipi
unc pene in singul' libris hui⁹ libri
sanctorū et euāgelij Johannis cum
theolog. dnomsij et epli⁹ pauli et
ꝑmis ꝑtea nunq; unq̄ nequit ul'
exteri meditando ul' repen per o
rando hic illapsus hui⁹ rei intellectū
hui⁹ ebrietatis cuius uī ostingit requies
rotundo Langueo amoꝛ intelligi
mus sponsa in exitu celle unde
qī tenuiter nescie ni pectoꝛe quid
direret nec exprimere ni quibus et
ad quos ul' quando loquetur fulcite
me floribus stipate me malis qa
amore langueo vel ut alia trā ig
qua utilitatem caritate ego sum
habet magis amoꝛ spiritalis et stis
sua vulnerat sui languorem sua
mortem sua uitam pro vacuate
statui et uissimodi nil et pro sti
mideme quadā ad amoꝛem caritatem
quo laborat philosophus quia nus lon
ge distaret ubi nondum est q̄ di
simus in corpe quod corrumpitur
illud aggrauat animam et deprim
it terrena inhabitans sensum multa
cogitantem unde consurgit prodi
solutoꝛie gonis motꝰ q̄ amoꝛ dei
est h' in via minus et modū quoꝛ
uenit et mensurā habet certe
amoꝛ dei considerari duplex uno mo
mo se habens pm rei mensuras di
ligentis in ordine ad obm Di primo
modo constat q̄ amoꝛ nr̄e finitus
est mensurā huius numerem et po
dus sit et condita quelibet creā
tura Secundo modo sit debet amans
excessum ad obm appetitū quēadmod'
tactibus alteri⁹ unius ut extreat
q̄n oꝛ ubi oporteat quātum et q̄n
oporteat ꝑt alligantis ni corpe q̄
per expressum pactum pmitteret
aut nobilit ledi Porro nr̄e
modū quo uespent ob'm dei sui
q̄ est bonus et infinite diligibilis
expressis et minimis in diligendo
nequit fieri neq; modū oporteat ap
pon similitudinem laude eius q̄ nr̄e
ubinus ecclie simpliciter ab eā to ajaoꝛ
est omni laude nec laudare sufficit
Consurgit igitur languoꝛ amois
uel expte corpis quod affligitur
uel expte mentis nus desideriū
non implent Q̄tua super te exi
sus a q̄endenda est distincto nr̄e
diligentes deum quotidiam em di
lectio et sustinet ad deū sicut ad fi
nem et obm veritatem exterm
quasi per sohi ipm et rerum inde
sensibiliū quēadmodū cū misterem
manendo nis naturaliter passionis

et remus circa vitas ymagines
rerum ex quibus pie recogitatis
rebus nec ymaginat et audit ta
les reapiit veras et ypas passio
nes sensuales nam mens reali cor
dis et corporis sinit pacet emittendo p
singulas passiones ex amore sen
suali phentes originem tales sunt
ut primi simplices et deuoti mre
ligiosorum nec filio de stami sapien
tiu quos quales dicimus Colligun
mre signa dilectus talis p compa
nonem ad amorem carnalium ve
hementem Et cum considerationem
nemini tam desiderium scripturalem
amatorii exponere voluerint Sunt
alii multi tractatores quos quia spua
les et pfios notamus dicentes ni
apio Et p xpm sm cuiuem togno
mus non iam m etiam sm car
nem cognoscimus Isti miscendentes
omia sensibilia et intelligibilia creata
mpla dei simplicissima bonitate
nectare et eternitate defigunt me
tis amorem nec assimi pro quibus
et ad quos sermo totus de mysti
ca theolo cognoscit ministrantis
mo tales p'mum cita de ferent men
tis affectu vel amorem deserendo
possis mesurabili qui fieri non pt
si non spualiter attraxerit et ele
uauit deus et omia supmundane
que mundana sunt explanent pa
ter mgr dyonisius alitantibus et
ecclesiastica mystica tractatis et sup
mundana explicat m dinam mona
dem congregamur Contingit mi
chilominus regressum ut descensum
seu reditum ad fieri ad spualem
pomonem ubi que dicte carnales
passiones et dilatatione ut restricte
ne turbis non mirentur totaliter
anagogicam mentis ad deum vnde
per quadam gliam et secundum
tem mapie mentis efferta ubi ali
qn post lasuosem amoris sequitur
mors quedam spualis que pena
lis dicenda est qm libitum m
amplexu sponsi toti se deserens
ipa sponsa sinit ex sequen ylenare

datur melius lena eius sub ca
pite meo et dextera illius amplex
abitur me Tempiamus h ad lena
ptinere quodnis recam ul' frustu
dextera po sit etiamus ipa stuo co
nement p'supposito mox melliue
mus doctrinalit tonum amplexato
nis hui' misterii de quo per sple
tem amplexu dicti est Gloriosa
beis ab ea sapia videbitur mata ni
eam finis amplexatus Separatur h
quasi p'nosti a vii etnii a tempali
tuensii a finito tamq si consideret
deus absq ullius creatue sone
re solus non quide in alqo fantasia
loco sed in eternitate sua sinit an nil
di creatum neq pressit tempe sed
eternitate neq mire est exse celum
localiter sed eternalit Dum igitur
quidq est gyratoris in sponsaq
amoris formalis toti sit finitum
toti spectabit ad lena et dextera
sola sponsi amplexabit sponsam
que tame ptinet ad lena gptca ne
cesse est q michil sit medii inter
eos sed manebunt duo extrema
deus sponsor ne loco sed eternitate
et sponsa inferior ni omq q in ea ul'
extra eam finite posite est Extra
amor sponse formalis vnitus est
actualit ydeali amori sponsi nu fue
rat ab eterno solu potentialit ul' ap
titudialiter ordinatus nulla pen
tus facta mutatione in amore est
no sponsi sed in sponsa gpr velatio
nem actualem ad sponsi michil
ponentem in eo sed in sponsa sunt
tecano actualis non in deo sed in ea
hitra se se tenet ut notat ad nectens
Demq deus mo nouit dilexit et
amplexatur sponsa non mutatus
in aliquo nec innouatus sed tamore
actuali sponsa nouitate acceptit que
deum sunt formalit amando sui ee
amorem obiectualit volente in deo
aliter et anima essentialit repiete
ymo et agente in deo Dm equi
dem est q amatis alium sunt alium
ee simil maxime dum sit amor ten
protus qualis est in deo dicente

Ego dilligentes me dilligo Et re
rum qui diligit me dilliget a pre
meo et ego diliga eu et manifesta
bo ei meipm Consequit ex mi ra
no vã amare mr deum et hoiem fa
rum qualis ee non pt ni rerato
nabilibus creatis qualis anima
tato delectabilior est quato magis p
aptime eius exemplo qualem non
manerent phi qui cognoscentes
deu non sicut deum gloisimauerunt
neq; gras egerunt ꝛr De quo
rum segregarent vana theologi
zates aliqui qui cõfitentes se nosse
deu factis negant et in exteriano
ne speculatia tantummodo vani in
spicies et aridi conuersantur
quos mcella umaria pectoris neq;
caritas ordiat neq; dexter com
plexabit neq; postremo dormi
unt spialiter aut quiescut hites
quidem spem pietat virtutes
aut eius abnegates dño conf se
quuntr de sponsa Adiuro vos filie
ihrlm per capreas cervosq; campoꝝ
ne suscitetis neq; euigilare fama
ns dilectam donec ipa velit felix
popor qui sub admiratione tanta ad
unratione pcepta sit et ad tales
her est optima pis male que pfec
tus sollicitudim martheq; dim per
misit sponsus que potentior est
imperare vocando q; alia laborado
pronde solet admirato fieri per
tes valde dilligibles quales sunt
mfigura capree cerviq; campoꝝ
filiabus ihrlm dño cui plus ama
bile mundus celestibus quã pfilias
ihrlm h; et pius ampliatur qui an
nissimo minimu et saltu ipen pce
lam admodum campoꝝ celestiu liber
rime gustari Veniens sponsa hꝛ
se tribuat dimissa laudat effimata
vocis sponsi Vox mea est dilecti
mei Deinde qma sompnus sposi
non est mheret et oppressus sed meo
re magis amat vigilat put mf
notatur quotiesq; se diuterit spon
sus videt audet et habet vigila
ntissimus amor sponse pm tres
amonis hmõi ppetates hr potius pa
ibi Ecce ipe venit saliens p mon
tibus ꝛr 2a en dilectus loquit ꝛr
3a Dilectus meus m videt spon
si alacritatem audit eius allocutio
nem habet cum eo itimitate tri
pudiat et mpiat alacrem allocutio
et inuitat ad habitat inmanet sibi
se dans tõtiter Quot m hor loco
sicut et m sptime vocis expone
mo erit hñdi signales et propin
quoni mei erectionis et gñatr
tradit quos mseqntur tres mo
m sunt septem regulis qm hr
frequent illud qd est sponsi attri
buitur sponse et cont ppt vnita
tem spus neq; pcta sexus attendi
tur qma sub amor sine gre ꝛ dr
apud ysaiã xpus glatur dices tãq;
sponsum se decorarum corona et in
qua sponsum ornata moribus suis
sit et illud qd est ee aut bonitur esse
tur quem sanat sinit dies nl deus
ipe dicit letus qua letificat ul ris
ns qua roborat Cruciat ꝛr dim vi
assimdmo athomi sponsa ebuit
sponso utq; venit saliens p montibꝫ
et colles ni silibus campe
Dum est per effimenia non per m
hemam vel pprietatem sic requie
scat sponsus per fenestras et can
cellos i fenestras reuelatas gal
lice reths qua respice sunt pcipe
re loqui qma sunt audire sui no
stere per effectu ea q sunt sponsi
possumꝰ aut sub ro pendio colligẽ
mediu quedã signa quibus ondit
sponsa quesita sua placere sponso
ponus q̃m turbari cavi rta pmi
ma quibus acquirat nedum sponsa
hoc loco vocari ad athonem pro re
quime subditorii nos absq; pudio
proficimur ad inuitationem sponsi
pro ifinissimo ono qd sponsa ebuit
bn placito suo ex hoc primo q vdt
m se agilimẽ alacrem ad pcipiendi
via mãdatoꝝ dei per subditoria et
lata minoris cupida tanq; vires
sue filies sint capree hñmodi cum

ñ silentiū nūc motes nūc colles
nūc camporū planities ꝑspiran
ter libere Est enī contemplatiō
liber et ꝑspicax mentis nitutꝰ
mores ꝑspiciendas nr̄iquasq; dif
fusus Jungitur idcirco signo ẓm
q̄ dilectus stat post parietem respi
ciens per fenestras prospiciēs per
cancellos Paꝛietem hic intelligo
vire pūs violatum et obstaculū
ne diuꝰ patent et clāe sine ad
finem videatur Tot quoq; sunt
parietes quot obstacula ꝓhibentia vi
sionem Tot vō fenestras et cāncellos
per quos respicit ꝓponsus effugiat
ter qm̄a respicere sunt quot fuerit
ꝑtes illuminationi desuper a pte lu
minis ad quarū suscepcionē dispōit
oīs sanctus Addimꝰ ẓm signū in
centionē blanda subappellatione
amice columbe et formose Surge ī
quit q̄si amica mea qm̄a seruentis
moris tunica formosa mea q̄m̄
te est gratia numerosa denotiū tum
pre coloribus ut illuminate sanctitate
columba mea qm̄a per spm̄ scm̄ meū
simplex effecta sequitur sepmplex to
modus ex tpe et loco vt possit
et debeat amor sponse ꝑpendere p̄
dilecti offendo sibi pulchritudinē
faci ei vocis sonum dulcedine
per aperturas in foraminibus petre
et cauꝛna materie tanq̄ in abdi
et solutiꝰ humanis in quibꝰ so
la vnica ei vnio delectat in
tendendo pius per septem ianuā ſ
tuendo meditando contemplando di
lecto reuelando gustando opando alit
apte ꝑsequit liber cīn̄ meus est
Cum qui venit ad me non enim
forias Jmmittit exitus alia septem
signa beneplacite vocationis et q̄
tum in ordine est emollito cord
pius gelidi q̄ amori negligat in
tendere neq; se sibi ſ ferre Jam
hiemps transijt Deinde pro qui
to signo pinber abijt et recessit q
per meditationē fortem prohibi
te sunt stillare tot gutte et multipli
tes stagnantū desiderium et fluc
tuantium curaꝝ cū fumosis
plumosis exundationibus Fructus
pro sexto signo flores gratissimi vi
tatum dinitus appareunt in cor
dis emicare vernareq; cōmi
nuit per contemplationem Arbo
rū pro septimo signo temp⁹ pu
tationis seu resecationis adiecit
quatenus humor amarosus a ra
dice cordis egredient non disp
gatur inutilit per spinea germi
na nel superfluitatem ramusculo
rū vanitat curiose per foliatu
dines occupationū cuā alnide vel
leabilū Non per locationes et
opationes que non prosint aut
ima prosint sint anagogia dilec
tio Si defectibus mgt diuꝰ pcrisa
tam extendere dignum in ope et
loqm̄ q̄d non prodest concindit
tandem ababo te hēdite pūs im
fasce vox turtur additur pro
octauo signo qm̄a solemnis am
ni et cantū dans pro gemmis ver
nū insuper tempus aduenisse de
nūcians quale est tempus ama
tum aptū est ad superne tales
expressius figurandos finis protu
lisse grossos suos ad suauitatē in
dicū pomum pro nouo signo q̄
le manifestatur propinet enchaie
hbeā frequen et deuota suspitione
semot ombus impedimentis ali
enis ex quibus spiales sensus vel
auertatur ul' multiplē a spiritualiū
degustatione despiciat Herus tra
tatus in re nouus super magi
fiat Demq; floreꝝ vince dat
odorem bone opationis per exēn
pla spitalia meritorie actionis in se
creto cordis vbi pūt elucubratione
spitales primo et corpales spiritu
aliter ad premissa excedere fructus
suos veneꝝ plerisq; q̄n̄ per
actiones illoꝝ qui pollicitis et
uirbantur ergo prima fiant pos
to quid sibi velit hec missio capi
te nobis vnipeculat pimulas que

demoliuntur vineas vinea nra
florent Grandis est ad exponē
dum mala que sub pau dat m
telligi quā habet oculum profectum
spūalū demolitionē virtus spūal
bus ḡmunitq; proficerent insidia
tem quales sint blasphemie sordi
dissime vir credibiles a malignis
vulpeculis immisse tam mentis qm
spūs qua super te tractatus pam
editus est in vulgi et apud plēs
et antēs remedia tōta sint De
nq; aliude fallaces vulpecule rep
tationū dum fingūt se mortuas
sed gressātes cautas accipiunt
animulas que tm sed tarde sentiūt
vulpeculas tactes et filēs in se
ipsis adhuc male viuē usq; ad de
molitionē quā tōtem et vniuersi
tatē habet ḡmis mortificatoīs De
qualibet ampline marie 1a aph
Impossibile est eos i. difficilimū qui
in stauerūt bonū dei nm et pro
lapsi sint ad vitā cū tales ad spi
ritualia ducentur effect feren
tes ab hominibus sint omī fem
ferum dum flagellat Amor postre
mo dicit nō vidit deus illusionem v
cum blādiens christianas insup
ardentes enflanti quondā sensit
rubete sponsū vulpeculas paruulas
capias ec Tunc in pē securus in
bilans negi vorem integrae suffra
ens gaudet mereipte Silens mea
mi et ego illi civille ymo infinite
pūt fieri supplemēs suffragat hō
una dilectis mens in loquit ad aure
ment Amas me Et ego alli vñ
deo amo te Subdit pasce oues me
as pasce agnos meos quoniā multi
gradus est mihi familia multa
mus sit noah Iob oīdit greg
mi quos finitimi pascitur dilectus
inter lilia candida meritorū
tioner appetet dies eternitat et in
clinetur umbre caligine statim
primus qd ut celerius adueniat
nupto eni discipulū petitere dilec
te in ad diuinat gliam super
montes bethel celestibus teadis
me tecū in alacritate permn filios
m hor fructus capree hinnulog; cer
norū luceat illis ex sua diu voto
phem osculetur me osculo oris
sui finito d'ps psalmate quarto
Incipiunt simpsalma quintum

Quierit amor qd amat te
net in sibilantia sinistr
Ant inbat aut fremit aut
diadema gerit Amor hortatur
per psalmū letetur cor querentiū
dñm et confirmatē quite faciem
eius semp p̄m in osculo Alterū
in amplexu 3m in rotemplādo
Est itaq; nexta qd p̄tatū est p̄
actus amoris tam nālis libel q̄
gratuit super nfirmi simplex et
rōmunis Actus vō 2i quos dā
mus fructum amoris sunt quid
rontinui sunt aut in via secundū
tur hoc minus mfrupti rōpellen
te nēmate corpis seu fragilitate
aut nupte gnis istud sanctū
precā nūc rebro repetē qd recto
desetur Amor igitur sese recolli
gens dicit In lectulo meo p noctes
lectulis hic ampliat septimo pro
quiete consule qm non admittit
alterū qui enim roan gustatum
est cū sweatum in altey den
dat Noctes p̄t ad leam intelligi
ma sunt explanabus aptiores
Sunt insuper noctes umbre ca
tinuerū sunt quoq; tribulationes
mitus aut exitus ex pcis aut pe
ns contribulationibus exurgentes
Dicebat vnus examinatorib; fidē
sum sinit nostrorum ad omnibus
Scandala nostrorum si pdit mor
tolleabit mox alijsq; dabit sic
animabus diuinis lucius ergo
latet ut silentio est solitarij poena
per anselmū pro scipo dum ad
spatius judicet actiones A bto
sylvester optatus e et laudata gre
gorio nobis aut ore fil' et ratio se
pius recessit Amor dño dicit
In nocte quesiui quem dilexit ama
mea Anis est ab amore non simply

alle qm̃ q̃rim̃ sub hoc eppiteton
quem dilexit aia mea Inuenim
illū et non tenem Tunc obsecro no
tem̃t quia non erat tunc tēpus
aut locus bñplacit sui Sedebat
cōmoditates amplexus quas ex
dilatione sponsa sustinet quarit
multas tractatus tō de theologia
mystica pdem notanim⁹ et in vul
gari de mendicitate ubi formā
mentis sumus De mendicantibꝫ
per vicos et plateas sancte simple
que forma sub pauꝑ hic tāgitur
Surgam aut plus ai fluore qm̃
corpis agitatione et crubo non
passibus corpis sed sctis ciuitate
nrā preparato eius in ipsis de
qua gloriosa dicta sunt que habeat nr̃
nrā per vicos quos diximꝰ cū or
dinēs angelor et plateas gradꝰ
omn̄ mansionū celi quesiui et non
inuenim deo in mentis disponente
Amor subiugit Inuenerunt me
vigiles qui custodiunt ciuitatem
Est ciuitas q̃ audit ꝓphās in q̃
vidit psalta conditionē et immo
tionem super cuꝰ muros sunt mi
nistri et celsus vigiles hīs et nr̃
rores malignos spūs tom̃ peran
tiqrasim quia nec ibi est ciuitas vbi
nec malignoꝝ custodia sed
subuersio Si forsitan uter aliqn se
cres hīt flor amoris offenderit
in hanc ciuitatem q̃ncq̃ dilectꝰ
si sc̃i sibi ordinarit sathanas in
angelū lucis trasformatū si preterea
nostrus amor xpi ebrietate quesi
erit num quē diligit aia mea vi
disti Si denq̃ michi sibi videan
tibus p̃traxerit et paululū post
dilectum inuenit sine postea me
liorem partem ciuitatis capiunt
de celesti ul̃ supercelesti ciuitate sunt
pro viroꝝ doctorū sine p̃nt̃ q̃n
to caplo p̃ualuerint me et vulnera
uerunt me ꝛc Amor hī si pro bo
na ciuitate stetit et custodib⁹ eis
ad audiendū est q̃ et si deus solo
det nanim̃ gratiam et gloriā cum
primis aīabus suis michi olim̃ cor
actus quos exima diximus et opa
nones actuales recapitulat et adu
nat mentia simul et in pria naues
celestes quos dicit apls omnes ad
ministrorios spūs quibus attribuit
dyonisius tres actus ierarchicos
purgare illuminare perfice noiantur
aut in his canas sine thalm quas
alloquit frequenter amor finditis
aliqn sub hoc nomine aliqn sub det
minatione utrubi fulcite me flori
bus stipate me malis quia amore
langueo petens haud dubiū solame
ab ipis amicis amoris vulnerati ma
tam mentia vinacia premit Amor
non requos subdit Tenuit eū ner di
mittā dicit aliquid sile ni pista in ha
bundantia sua no mouebor meter
nū Et rursus iuraui et statui cus
todire iudicia iustitiae doner intro
ducā illū non prorsus introducēt ni
si introducentur domus aut mris
sue dne sibi sapiendicatur ipa anima
sim iaanudnem sue capaꝯ vnusa
Tubicinū vo gemitus sue est eade
aia p̃ma pem sublimissim̃ et sim
plicissim̃ mentis sue vbi gemit sua
sapia vocauit sibi q̃ hodiamo ꝓpria
que per creationem mat̃ e omn̄ vi
tientiū sola requiesit ubi mens
amat arte manēs cum qua no ali
cui alienus solus cum sola monaꝯ
zelotes sponsus admittit sit plus et
zelans pro quiete sponse Admiro
vos ꝛc Amor quo queaor in tri
bulū tenet dilectū eo ingit sub
limiores theorias astendit qd̃ admi
rando sine thalm Tunc est ista ꝛc
Aut certe intelligamus sponsū ab a
plexibus exprien⁹ se nouū adtem
pus Vnde mens deuota cōpungit
ad pūm et humilem affectū qui per v
gula firmi ex arcūbus designatur
Amor rursus in laudum pausa
tionis admittit ni custodia ange
lorū qm̃ vnitū omi cardinalū et
superna quarū mis per septē
na fores designatur unū noiaꝫ

nocturnos nisi diaconum vinorū ex
demone nullo et arene Amor me
tamq̄ vehiculi et faulum pausa
salomonis defert ipm̄ per sublenate
menti alti qui gradatim cōsurgit
a ralimpmis mentis per ascensum
purpureū in medijs caritate cōsta
tum usq̄ ad verticatorium amoenum
sublimis et amenissime carmi Amor
demq̄ deuānit dyademate per ma
nū sapiā q̄le dyadema sibi dedit
et eo cū dederit in die desponsationis et
letitie cordis sui hanc diem ratio
nabiliter meliorē horā qua per bap
tismū gratiā sancti est illo de ysma
Exaudiens gaudebo in dño et exultā
bit anima mea in deo meo Induit
me dñs vestimento salutis vestimen
orīm celitus infusum et indumento
iustitie xpo sancto qui est pol iustitia nr
nidedit me sponsū apostolis visa e
mulier amicta sole et in capite eius
corona stellarū duodecim regnū
contredit ad promissa tamq̄ sponsum
deuānim corona et qui sponsa corona
tam nobilibus suis Est aliquid i
hac exactius pore Egredimini filie
syon et videte ad aliquid studiandū
est pñtante eo qui dixit Ego sum
ostium per me si quis introierit salvabit
ingrediet et pascua inuenet Ego
sum ille iste pomū aduocatis desiderabile
visio pacis salomonis xpi p̄m vna
animam ingressus ad p̄m diuina
rem gratiā que duo dicitur liber
scriptus intus et foris et virtutis ho
mis corporalis et spūalis refectio
Exerent filie syon et si possint mel
lifluus nuncius angelus christus qui desi
derat aspici regem salomonem xpm
totis desiderabilem mentis et fidei co
nexionem cum viatores hostes et co
pitatores amplius quos echo
tano talis et ad minimum exprimit et
ad primum timat qui visio est non
meus cum amore qui visionem
ad se fecit ubi amor ibi oculus Et
qui amor voluerit subsequi ma
mantis vie anima ubi vult ubi
dignus Deus donatur qui
amor est inuentus thesaurus hoi
bus fruit et mat sapia mat mūdi
pulchre dilectionis ubi nō thesaurus
ibi et cor Porro que sit mr regis
salomonis que coronauit eū et quo
dyademate in die desponsationis illius
et in die letitie cordis eius Con
cordat inde per regem salomo
nem i communi ipius ampli dei pon
sum synagoge sed maternationē
eius negat quia doctores catholi
concludunt ex hoc loco ordinatis op
tere per matrem illius nō aliā q̄ sca
maria dei genitricem denotari et ob
sequenter synagogā de qua corporaliter
natus est xpus de semine dauid sm
matrem Desponsatio gentis et coro
natio salomonis accipitur dei materia
et vno ni huāmanitate in vnitatem
suppositi sibi qui ilium cū sancto fuit
et arrā dedit mulier veri coronā
de ipm̄ dyademate matris ni vni
uersitate virtutum synagoga vo
coronauit cum dyademate sponsa
tum quidē formauit et desponsa
uit sibi cartam et dotauit de late
ribus dormientis qui exiuit sanguis
et aqua ad sacramentum consummatio
nem Sed quomodo fiunt istā dies
letitie cordis eius sine veheamur
ad matrem sine ad salomonem despo
sandi sint quid illa dies amarituā
dinis et tristitie sm mysticitatem
carnis sed sponte letitie sm mysti
tudinē spūs quādo consummati
est desideratissime redemptionis
nre totius opus Amor igitur
ad mihi gradatim mihi admirabi
lius mihi amabilius spectandi
poterit tutare devotas alas sibi
as syon spectandi videndi et
amandi dirente apte manifeste
magnum est pietatis sacramentum qd
manifestatum est in carne iustifica
tum est in spū apparuit angelis pdi
catum est in gentibus creditum e in
mundo assumptum est in gla qui
videmus ut ubi air xpm propter
passionem glia et honore coronatu

Arnō grandis oritur hic inter
doctores questio Vr̄m sine passio
ne et morte rerum xp̄us finisset
gloia et honore coronatus et per
maternam carne desponsatus ho
est querē nr̄s vsmanoibus Nunq̄
adam non peccasse dei filius finisset
desponsatus cum hūana Sunt ad
vr̄as partem grate simil et deuote
rōnes quas ad compendiū posit dns
bona uentura in pn̄o terci pmissa
distinctōne q de matrōne eloqm
duplē Est em maternum carne
assumpto de carne aut assumpta
est loqm uel quatum ad fcam uel
q̄m ad defectū passibilit Dico
constat q homē non peccasse carne
mortem non sustinuisset Dico mo
dabile ee dnat et amplius gsonī
ratonem q stirpis ratio in carnōnib
sint pmo multiplex surgens ex dog
mate illius opis Incarnacōem si
nr ad perfectionem hoīs et p ans
ad perfectionem totius vmani Thor
q splementum dat hūano gn̄i quo
ad naturā gratā et gloriam In mat
natone em est ōsummapo mōrum
edendi hostes in esse et ad pfectōne
agentis in hor q homo q homo qm
est ultimū cōiungitur suo pncipio
vnone qua sub deo nulla e maior
et p̄m gratā omia corpis mistu
mebra cōe plementū veritat
et gre in capite xp̄i fuat uterī
ad pfectionem merim et oblatione
cōplentissim sacrim Nullū em do
mi pt placabilius offeri deo que
ni oblato non respuit stanī solus
ne lapse sunt nec meritum prosta
tu vie nec pnūm pro stanī ylie si nā
mansisset sine culpa Deinq̄ comple
tus est totus natue appetitus dn̄i
per opus incarnacōis nobilissima
pfectas que erat i natūa hūana
sm quā umbilic cāt dne comple
mentū accpit et ex quīn quelibet
creatura cū qua hūana quodāmo
pto pat Sz neq̄ videt qm nobilissīa
ria xp̄i principalius fuit arenta sor
mah ad sm glisimanom q occasiona
liter ad lapsum repanone pronona
liter de aia male pmo de tota eccl
ecia que tale rapuit sibi consortē me
i nā postea habē Amor pietat
et mme cadat dne nr̄i auribus
sedum pīss m mouat ami hui dor
dois benauenium dechmāe ad alterā
partem q si non fuisset expressus p
naiarōnis in hūano gne no fuisset
expressus mme dilcōnis in materno
ne Deripiamen pare salua tam
honoāh dilecti dei pmissa posi
no nichil derogat pcium fidei uel
deuonom fidelium sed accumulat quo
dāmodo amendit et firmat Consi
dēmus itaq̄ in hr modū intelligēdi
humanū de xp̄ubih et sime non
vnita sed dr una dimitte signa q
dam in har mana non ut quidam
subtilizare volentes signat i pā
re que deus est figna vere Cōna
pramus igit mō comprendi mod
grosso quales sint generatones hom
distates in infimtū a rogitatoib
dei Loquemur deū dim in et in ne
sua que nūr eadem est que fuit an
mūdi cōstitutionē pfinit 2m consi
liū voluimus sic et hominē form
re se creatur ad exē maxie mana
bilibus et intellectibus prosint hmr
velut in pmo signo formāe natu
rā angelicā qd et sunt in canone
reh et terre Sit 2m signū lapsus
angelorū que vidit petro deferen
dum neq̄ repandim per eosdem
angelos Sit 3m signū formang
homī ad pfectionem vmisi et uelut
occasionaliter ad repanoem lapsus a
gelici In quo signo videtur vario
nabilit astruend natura hūana
que nūr in xp̄o est ut pfectissimam
fuisse pulsam et pestimata ad glo
riam xp̄ostatice vnois ni carne
xpassibili Sit quartū signū pti
pia lapsus hūanā rum pfectione
et proito repandi Sit quintum sig
nū modus repanonis qualem
nūr redemnis et videtis a tunb

sic q̄ ymaginabiliter fantasiar ponq̄
q̄m intellectualiter in deo ponit vide
amus si pietas et immensa caritas dei
et benedictissimi filij sui salvatoris dñi
diamus q̄ filius dei predestinatus ad
gloriā susceptā passionē nr̄e temporis
signū suscepit passionem mixta quā
tum signū Nonne fuit hic expressus
nimis cruor quia siccat immundus
expressus significat vñ canit ecclia
Jhesu te viat clemencia ut fides nra
fructus gratulem morte patiens
ut nos a morte tollares supplices te
ppā te rogat pietas ut malis nr̄is
supplices te dicit ewā q̄m in passione
xpi apparuit moyses et
helyas loquentes ei de excessu quē
facturus erat in hyrlm Jhesus em
fuit expers pietatis et mee utrius
nrā animam tamq̄ preciam damnaret
ad mortem mortem aut nr̄am de
struere vnā que vnius culpā
in expressu mh consecuta sed dñi a te
petit regnū vñm̄ dicitur Sal
uatrix pō quia vōne diuexat a pte
meliorum eue et ade vñdum pec
catum fuisse sacramentū magnū in
xpō et ecclā tenā si absq; p̄cō per
mansissent fuisset go xpūs nr̄i ecclā
quia in hyrlm et alteā et stans imor
talitatē sine passione morte sine
mortuorū sustinatione sine damp̄no
ne inquā qui facti sunt q̄ pro
methēo vltr̄ p̄destinatos ad gl̄iam et
saluandos Adam enā non peccante
Amor omnibus precare cōtinuis ad
hoies per misteriū et desponsatio
nem incarnandus filij dei cum hu
mana nā fuisset onustus ad grande
spectaculū et si non in presenti redep
tionis nr̄e exequi nullus peccati
vā valuisset ad gratissima oblatio
nem deo de filio ppio ad humanā
cōiunctionem membrorū sub vno
capite connexorū Rursus ad sursū
actionē per contemplationem. et
ad meritū Deinq; perfectam frui
tionem et cōplementum ad p̄mium vr̄m
vō dies desponsationis et coronatio
filij dei fuisset ab initio sicut adam
fuit vel non vel nr̄i non sic nos
sunt in nouissima hora q̄ibus dicitur
agnus fuisse occisus ab initio sicut
filij in figura abel et p̄fecta dei si
pretera humanā induisset vbium in
carnando et indeus induisset per
fecte et odisset si prorsus filius
meretrix gratiam huiusce regalē
ni hōibus vel sacramentalem ul'vñ
q̄ si preterea carnem suppositam ex
virgine maria vel per vocationem
humanitatis aut alioquin videt super
lignū et sibi trāseundum pon
q̄m miriose tractand' et curand' ni
si super hūc nichil tradidit scrip
tura puerat nisi forte pia mens
omnia pietatis p̄t ad deuotionis

Sed nequa audendi
sunt q̄n misterii incarnationis
per vōnes nōias se putāt vel o
mantur concludere Imperiū mā
festius fuisset angelis ab initio de
monstrari p̄ter p̄spicuitatem nr̄e
mi videtur Aplūs misterii q̄ a
scelis abstinendū q̄n explo dei pre
ordinatē arbitrio non est ex merito
alicuius nōie pro persone inidi
uel alia omnia ḡaliter que ex̄ fie
ri deus pure contingenter effecta
sunt Diuina sup̄ve primus effectus
est dyalogo pro intellectu suū quo
videam in hac pte loquendū tāq̄m
oportuit xp̄m nmō carne assumpsisse
postremo q̄m admirabil' et inuisi
bilis egressus figuraliter q̄on demonstra
tas significandū ad videndū per
contemplationem regem salomonem
xp̄m in diademate quo coronauit
eū mr̄ sua maria filij ul' synagoga
hr̄ diademate carneo i.m gemo
per multos modaliter et supremū
nbrime tractatū est :-

Explicat q̄rtum sympsalma
Sequitur Sexhim

Quilcher amoris motus per sin
gula membra videndo vulne
rat et mr̄ christi p̄plet
Amor nullus finit tenstat dimen

sionibus tocpis nullis quoq; me
bris dispiciatur sit ner aia rona
lis qm̃ mm̃ ꝓpe deus mihi omi
dat na pietat nobis infirmibus qi
balbutiedo cadescendens unt silibꝰ
dimbus corpeis Deus prea qa
nus sit simplicissimꝰ accipit nola
ab omibus rebus sic aia ronalis
que quodamo est oma tamq; pma
go illius qui recauit omia sic mslu
per amor eius liber assimilatus
dam deo sortitur ad omibus reb⁹
noma per symbolum rnm̃ sipsius
non per ꝓpietatem Amor igit̃o
ni amate describunt sub multa
plicitate tropoꝝ ut nel sit hodier
nus dies ad rnm̃ sibria q̃libꝫ
modo et abus fastidio aprienda
Ceteꝝ ne formidetis hebetor aqmq;
hebet m silitudinibus quas ꝓpha
pndit dulcia pietatis dare sit
nidnes statim accipi pmo stultus
ad eam neq; vilatenus credibiles
ut q̃ sapiti sponse sint sicut greges
tonsaꝝ et dentes sint greges ton
sarū tr quales ascendis mox mdunt
no here sed mteligẽ hoc est m nis
legis sensu alacrem et ꝓnm Amor
rursus emendatur hic a sponso de
multiplici pulchitudine et estimatio
et voluptate sancte ad finem psal
deus simpsalmat vñ sepht m ecclie
at dragma Egredimi et indete rr
est aut m spũ quadruplex hoc low
per repetitionem ifirmata amoris pul
chitudo ni quada admiratione dulci
pulchra es aia mea hoc dicere
amor meus repent qui pulchr ipse
tat omia nu rotundatu Quotiendit
quatnꝰ nobis incomprehensibile abyssꝰ eo
q̃ mirabilis latet Amor ut ꝙ pma
pudice lanus est expositum vnꝰ
est nec rationalis Alius ministeriꝰ
ꝙ grec q̃nis gtie qui pulchꝝ ꝓ
qui finis est ad ymaginem dei et silꝫ
hitudine qui pulchꝝ ꝙ tamq; artus
ex ꝓ ꝓgredies diu vo super in
fundit̃ grea sit simplificatio loge

pulchor mstar solidari Quiate
no sit pulchitudinis formosissꝫ amo
ris per gloria expolita et ꝓfecta
mm̃ alis latet omis preter deum
qm̃ ipe pulchitudo est animis obiec
talis qui lucem hodie habitat inaccessibile
quia nullus hoim̃ vidit sed nec unde
pt modo quo se videt actu infinito aor
sponse connumet motui sensum et de
lectationem sanctarem ihu dei sponsi
tui desiderabile Quotqr igitur filii
nidimbus symbolu fiat m hijs am
nis et alijs Emiliano de suis rondi
tionibus mulser omia repoluimus
ad rnas spiales et patnas Thoqui
tra occideret si non vinificaret ꝓs
Tollandario siquidem sensibus carna
lis sponse referetur ad rogationem
intellectualem que no multiplicatur
per organa visus auditus olfactus
gustus et tactus Tollandario pre
ea motui et distinctionis sponse re
ferentur ad actionem libera volun
tat que nec pedes habet neq; lin
guam neq; manus Tollandario
demq; pulchitudinis et planibilitatis
omiloqui valoris qinibus mutatur
ad sensu et motu delectabili ipa vo
luptas ni intellectu sino referetur ad
bonitat finis ultimi dei mea que
monetur sentit delectatur sicut vi
tiosa quidq; pulchitudinis et pla
nabilitat seu dulcibilitat imita
tive in sponsa .totu referetur. ad
unica et radicalem pulchitudinem
rinatis cui sint conabus tamq̃m
ultimis que requirimus et sufficiat ut
placeat sponso et dicat dilectus
meus mihi simple sufficit Et ego
illi sufficio quit mea dicit Una
est columba mea rr Amor sponse
ꝓbatur delectabilis ex multi qua
sponsus opatur et laudat in pa
ginibus dicit se delectari iuxta
illud delicie mee cum filijs hoim̃
non scribitur sed maiter quia si
nt essentialiter delectari ut est illud
letabimur dicis in operibus tuis Cui
consentaneo rñ predente sume no
randa est et inquit vestigienda ne
lea nos decipiat ne pterea ne

cesse sit sigillatim exponē sigīa
ficatōes symbolicas ꝛ̄ōrū quēp
expositores alios distinxisse sint
et ni similitas spūales eiolute
Simt ante plura que delicias ad
ris spūalis reddūt cōmendabi
les p̄ volupte carnis dignitas
pulcras gnalitas seu conformitas
minimas p̄cā contrarietas seu
ritas uteri mediocritas ul' equa
bilitas stabilitas et sanitas pos
tremo sanctas. Amor sponse de
honestas est qua dignus et nobil'
purus et gnalis seu conformis
amoi sūmo fontali nr̄o ymagōe
et glīa Vnde pro regula laus ad
ris cān gratiarū maxīe est laus
increati greāi hanc infundentis
Ita q̄ vnus et idem est amor dei
et aīme sed dei ut agentis aīe po
ut sapientis et cooperantis ad actū
p̄ admodum veritudas eodem
ruboe coloātur a veritudis caliter
et ab ipsā rubedine fortiter Nul
lus porro est qui nesciat delicio
nem in amore cūēh non habe
dignitatē neq̄ nobilitatem neq̄
connaturalitatem cōformē menti
que est amor sui qui ut in gohs
mirumis delectat melylotus per
similitudinem ad nostā mulieris pul
chritudinē alliacentem et delectantem
obiectalit̄ accipitur formositas
mentis in virtutibus cum virentiā
nis delicias augentibus Simul lau
datur amor sponse nr̄i ex eā quat
ponsus oculos colū binos et sim
plices capillos mundos p̄ hirsutos sū
les ex alto defluentes Dentes an
didos et mundos nec mutules la
bia insuper compressa non timida
nec pallida sed simul rubea rotunda
apta fines compescere et ornare
Eloquiū p̄cā elegans eloquium
dulce quia lex clemencie i lingua
eius Genas quoq̄ rubicundas
ex intimo vigore. Collū forte
rectū et stabile ubea grata neq̄
nimia quasi mons mirre et col
lis thuris Denique concludit to
tū pulchra es amica mea et macula
non est in te Immutatur simul ve
nire de celesti comissatione que filiis
est mortis habami cuius intuitu ad
nomat candidatione ut coronetur
etna plene felicitat iocunditate de
uultus ex omni pte confortatione
hostilibus que notatur in amara
sanar et ysmon sm̄ interpretationes
suas in leonibus insuper et par
dis Amor grande tante virtutis
ee p̄dicatur ut in uno oculorum
suorū et in uno crine colli sui vul
neāt cor omnipotentis q̄d unq̄
ror uel mihi uel no vulneabile
constat ee Sed her omnia per sil'
litudine dr̄i sc̄i non per p̄petratem
put et retea que p̄enitur et ad
ducitur in delicias sponse quasi
sint pulchritudo marmoris et rubez
cium odore unguentorū super oia
aromata labia insuper quasi fa
uus distillans Sub lingua quoq̄
mel et lac et odor in vestimentis sic
odor thuris qua vestimenta con
iugationis honeste redolent sancti
tudinis celeste Et quo plenius confert
ad delicias speciosius amentissq̄
laudatur sponsa
sunt ortus conclusus fontis ob
scurus cursibus vastantium bestiarū et
sunt fons signatus non p̄turba
tus nr̄i ortus ni fonte sunt emis
siones tuas pomorū fructus
punicorū cum pomorū fructus
et vinum salutis cui omnibus aroma
tis arboribus et lignis habam et
quibus fertilitas p̄turbationis dono
rū hūmodi cum fructibus spūs
simulat concludendo cōmunam
desirabilemq̄ greāmi mundissi
mā et insuperabilem copiā erat
to ni impedimenti michi paludis
pt obstare vemente Amor in
super unitas hr delicias ex mu
tuate obtentu communicate fructi fe
litatis spei singulari fiducia mens
sunt unge omnium quasi pennis
te gaudebat aplius Termino caq̄
sum q̄ neq̄ morte neq̄ vita ꝛ
Contrarietas p̄terea uel imago
bilitas sibi intellectibil' plurimū
confert ad stabilitatem delicioris

Uno cont sbm delanonib libidi
nosq nel mchis m contrma mu
tatone /sordidatem eandem co
tmuat non pt quo fit ut vaiata
dispone sensus orgnmn valeat
esserius ut cadat m vastidium
uel abhoiationem qd mo cabat
delationem sanct m abis et pon
bus et venereis mondibus et
camlems dz si delanones spua
les recipiat trasmutatone circa
dina et petua hor non est de p se
sb ale sed de per accidens qr con
nexione ad corpus pro tempe vie
sed ponam qualit erit in glia cor
pus plene obtemperes de tom nec
passionabilit Disgregabile gaudi
um aime de deo ena m enigmate
viso et amato cet ptemu Amor
postremo seremitate conabat sa
nitatem confert asserit sanctatem
Contra sunt m amoe cath mr
bidnas infimas insanabilitas po
nitissima est deformitas boi amo
ris ad pma regula caltat deum
m bono amore Difformitas aut
m malo Duis aut vestit deo et
pacem habit sed neq pax impijs
ait dns sed hominibus bone volu
ntis Est aute bona voluntas dies
et sna do fiat voluntas tua sicut
celo et m terra Super qua deor
mitate niagrme ad voluntate per
missois q magis mditando e et
pcando qm pbitio ut posito que
abhi nota st m vulgari Explic
at simpsalma septimus incipit
simpsalma septimum

Dormit amor liquefit
passus quoq vulnea
languet laudat dilec
tum lactat amantem Amor lo
quitur Ego dormio et cor meu
vigilat Sed uelud i diapsalte re
gis rem ordinem Collaudata
fuerat precedens simpsalte unita
ple sponsa usq in finem qm mpli
ubi delinscat sponsus optabilibus
primo ipiosus Surge hor est diste
de aquilo qi ligatis aquas Venus
gelidus dehas gremus amorosis et
vem auster calentes spiras auras
pflans ortum meu qui pro nil dubio
sil est ortus ale de quo m psalmo Et
erit sicut ortus irrigus et sic fons
aquarum sapiene salutalis nus non
defuet aque vive salient m vi
tam eternam respone ad tempus pus
expositum Et fluant aromata ful
gus quo pflante discedut fantas
mata dantur causam reponat pec
ta voces diuisas intonat cet Amor
de hmr sponse rongnulas lenis et
assentiens intepit octauus Dragma
direns et optas Venat dilectus
meus sorti sue effinent meum
nu effinialiter uel m essu Porro
finis intaronis est ut comedat fruc
tum pomorum suorum t gmedo san
at nue ut plnies exponto Ludet
dulcis applaudans et blandiens ve
m in ortu meu pueriens potum
mu sororc mea et assumpte pa
rem ß in dilectatem et marna ß m
hilanitate sponsa mea m fide et m
ritate m ma et misanombus m
undicio et uisa m sempiternu ut es
sim rolligens murra mea bone opa
nones que sunt elm dat suauitate
odoris qm ab omi fetore vane glo
rie putresciemsq luxus alena est
m aromatibus meis pmi et do no
suauissis Comedi qr comedo dei
fem sapiu mi melle meo qm ex hia
mitate mea et dilectate abus pro
redit a mois similer et ponis mu
dicitans am latte hilaritat Sed
pinde qi gnans minimq habitis im
iano Comedite amm et bibite qi
mensa sapie pan est et mebrum
missimi Bibit plus est ebrius m
qm dilatat animu im manus est
mebari qi soln bibere Tunc intel
ligendu est sponsa tamq ve caris
sima m delicis grat missa laudatur
obedisse pre ebrietate spus et
dixisse qd sequit m nono diagma
ta Ego dormio et cor meu vigi
lat Amor mrhoat hic pepn in sim

psalma Dgerme se dicens et m
suū vigilāe felix sopoātibꝰ aī th
vigilia qm putas differat a sop
no vētis hoīs et cārīs fumāt
ex orde et stomacho vsq; ad rere
brū ubi est sedes prima sensꝰ
cōis qui vocatur ab aīs le pmum
sensuꝝ fumat mq̄ exalaōes
que ex frigidite cēbri ēpmsse sunt
ḡues et grossine sna opilant vias
sensuū quo fit ut spūs alēs sen
sitiua qui sentie dant nsteimen
talit transire non possint fiet p
terea quies et ressatio sensualiū
opaionū fatigata ex vigia ne
q; ia res uidentur sed nel nl vel
carū symulachra q̄ sompniare
omnigit fit demq; confortatio sp
tuū vitaliū et nāliū Amor
vō aioī hoīs sompnū patitur
et sompniū ex alīanombus de
super aduēt eundibus q̄ vere res
appiūtur aut sentiūtur etiene
stinct et fantasie verū mutabilīū
restat illude p eueā nome tempa
ha si rōferantur etūs illa potius
simulachra verū dicenda sint q̄m
vē res Cessant aut hmōi mōi tem
palia cogitāi q̄ dormit amor
per contemplaoīm sed ror men
tis vigoratur ut vigilet ad mspi
cend sempitna dilecti sponsa q̄d
alloq̄itur Dilecta audite potentem
quia dormit a frenis et vigil est
ad ceū celest aduentū Vox mq̄
dilī mei pulsant sic m apō cāntsi
protestatur Ego sto ad ostiū et
pulso Aperi mī mq̄ blandiens ex
quadruplici noīe tōlitur amoroso
sanis exposito ul exponēdo Soror
mea amica mea colūba mea Im
maculata mea Dehinc intelligendū
est me vocet et pulset mmorem
ut fiem mor per exaīm sustinet
amor qui notatur aliq̄ntsp exoāo
tepescē ppter hūsigimat mse tor
porem ostium dilecte dicens quia
caput meum plenū est rore q̄m
vnq; frigidus est cruentum mei
capilli sūt cogitationū nitē
tiū rorispātes et m alīs verū
pro desidio celestiū ignitis guttis
notiū que nim rōne stillē sunt
sunt vox ipē resonat p hmōi dei
ligentie nrē et si multiplex alte
ra sit exīsto more dormitant et
quasi sompnulose pigreq; vi
gilant Expoliam me tunica
mea aurarū sozensiū quo mdi
ar illa Lauī pedes meos affecto
nū alīno et pulcrē fantas tum
quo mq̄nabo illos ambulādo tur
pis per vias frestrū Amor qa
nō satis exuiatus a vore videtur
tangitur a manu sensit hora
mor ipē nam satis alacer exte
more displicendi nim pollutendi
ne cōplarend dilectus mq̄ meq̄
misit manū suā que est vis opan
na intima per foramē oculum
aīme penetrās et illabens vsq;
ad venirem que mētis amoris
sedem hz Ouerti pximor m
amādo ut aperiem dilecto meo ne
dum vocāt et iam pulsāt sed
mētis opamū aīantis mee q̄n
tus ecēt pūores ad amplexū
sponsi stillauerūt mirrā pma
romq̄nationis expulsiua et di
q̄n mei distrenoīs tenētes po
lem ob silem causā ne corrum
pētur opanis mirra pbantissiā
probati exinduūa virtutes pe
misēne et veme probatoī exō
secutione q̄ē sed probatissima
ex cta spē ḡtie nel probata per
fidem pbabilior per spem pro
babilissiā per caritatem pessulū
ostij mei qd aliter notatur vetis
vereni gallīe aperui dilecto
meo quia ruporem omnem ostium
mei ogestis obcludente amoris ar
ille declinabat atq; discēdat ita
vulgo dicitur Deus non vult dū
pt nō potest cū volet Nisiquid
nō insta est talis mgeate pudi
tatis multano que ni gustatur
et coopatur mbo m futile sollici
tudinis amplioris Amor itaq; et

ſdimt peſſulo remoto aptoq;
oſtio q dilatꝰ dclinauerat aspꝫ
ſperat michilomiꝫ multꝫ ꝯfitetur
vocem pulſum et tactꝫ dilecti va
luiſſe Summa mea inquit hque
facta eſt ut dilatꝰ locutus ē No
excludat pulſum nr tactꝫ quoꝝ
nehemēor dē vnis ſolet quē ſpꝰ
us was Quid aute ſit tm anime
liquefactio cognoſcamus ex mariah
qualis ſit nr mine qualis nr rece
recenn ad ſolaces vadios quē fit
ſepano patrū et hrogeneaꝝ ab.
humogeneis et cognt et qd re
manet non ſe cōtinet iam ſub
tritis ꝓnis ſed alienis fit in con
nete vase ſeu loco fit per anxi
etē nr multꝰ obdurato que cēde
nesciꝫ agenꝫ ſe penetrare conan
tem ſenis amor igneus maxime
ſpualis et celestis fiunt hqueſce
cor pii ut teneri male hēbit m
nouiſſimo ponere diuicies i hq uo
mō anſeruit et quid eſt illud aph
dens nr vult miſtice et quē vult
mdurat non mediocrꝫ eſt ſmo
Quidem deus nemīē deſerit niſi
prius deſeratur per auſionem abeo
et p cām ſed deſerentes ſua cadit m
profundum et cōtemptꝫ Contemp
nentꝫ vō deus nō dat gratiā ſed re
ſiſtit arpide non emollitur cor nr
hāſit ad gre ſuſpensionē tandem pe
na damnationis mfligit et obdura
to confirmatur Causa igitur obdu
rationis eſt voluntas auersa et her
mat voluntas resistens et hor con
firmat culpa ꝓnitens et her con
firmat deus gratiā non dans et hꝰ
non liberat deus iuſte primꝰ et hꝰ
ordinat Amor pungit vulnerat fue
nerit me ciuitates mātꝰ q̄ circuiunt
muratē Cumtas et ſi possit m bo m
agni ab custodibus ſuis angelis et
plans questi bone ſue passiones et
vulnera ſce ꝓpunctionis amoꝛ pallio
vanitatis Animē custodes ih qui
nequeūt intelligi pnt de pessifera
gente illius sathan qui nituntꝰ e
ram et perambulat animam pec
catoꝛem in nr medio ſunt mq̄ms et
dolus et babilonia confuſio in quoſ
ſi ſi rectus pūs accipit cōtra ſpō
sa zelatis amoꝛe ſponſi meret ur bit
mr airrend maſpni confuſionis hor
ribilis qua videt inquitatem et cō
traditionē in ciuitate Quid vul
nerare ſenatꝰ ni aplō quis mfma
nir et ego non infimor quis ſanda
lizauit et ego non vror Sic em pe
ripolis peccatꝝ affligebat negligis
opibus aiam insh loth nō flagellis
corpalibus Eſt aut apud ysaiam
pallii laudis quod dandū erat pro
ſpū meroꝛis ſublato pallio laudis Nā
quo cāpreret cantari dñs in terra ba
bilonis aliena Amoꝛ p̄terea quo ad
ꝓximum altera lāguet exclamans
Adiuro vos filie ihrlm ſi inueneritis
dilectū ꝯmo quia vobis ē ut an
nūiet et q̄m nomt oīa quia
amoꝛe lāgueo ſane quia decꝰ amoꝛ
et honoꝛ ipius nequeo nō lāguere
q̄ nulli valeo p̄bere remediū ze
lus em domus ſue comedit me et q̄a
tot mala que video tolle non valeo
nam lāgnore vellero et gemo heu
mi quia idolatris mens ꝓlongatus
eſt et hūanis nī habitantibus cedar
tenebrarū habitū negꝫ patet vobiſti
celer ingreſſus ad dilectū Cupio
em diſſolui et ē cum xpō Cupio
nimtē mrbida deſere corpois
mei ut hbeā fiat m ꝓtectio ſū
m bom ſanans et quietas Eſt igr
causa lāgnoꝛis mei ex vno amoꝛe
ſuo duplex q̄m leditur a puaricā
mbus necꝫ m plene poſſidentibus
nip datur fiat vnita languoꝛi te
mi in mortem qualis eſt illa in ſpō
ſū ubi Amoꝛ ꝓnſe quo feruoꝛat a
pluis et febnt langueat pflatur
mi rogationibus filiaꝝ ihrlm q̄
ne ſciant ut eſt illud Adam ubi es
Vel porius illud ad mariā amo
re languentē mulier quid ploas
Qualis eſt dilectꝰ tuus ex dilecto

ilmas em per amore O pulchri
ma mulierū qualis est dilectus
tuus qua sic admirasti nos Tūs
protinus amor pro condicione sua
laudat dilectū ex vnaq colle qua
cādidus et rubicūdus ex singulari
decore electus ex multibus ex orna
to vnce caput eius aurū optimū
quo rome sē sicut elate palmarū
fortes filij malū dilatate regna
tones sicut exaltatur celum a ter
rogationes aut homi pene sunt
Et qm abdissime sūt rogationes
dei neq comphendi put dignū
gre sunt cognosci Veterū gmen
dantur oculi sapiē eius ex colum
bina simplicitate nitidissima et lacte
Et qm profunda flumeū structā
hic ponunt myrra stacta fine
ta plenissima Bene illius sūt
ornamenta sanct formose ac rede
lentes sicut aromate arōtū confite
a pigmentarijs labia eius quibus
enarrat sponsam labia sūt distillantia
modeate et absq vlla putredine
labe mirrā pma ut est illud nim
filibus Vin pompes spūs et mutes
et qui hygent et qm no hūt hoc
consolationē sua sed flent et ejulā
unt dignus vbi exercitū sint
ornamenta per agilem cognitionem
aurea per sapiam plene carnis
relicte gustationis Dent qui vbi
uel memoranda ul gratia spūs
lucet significat ebur meus est per
candidem castitat no plena et p
saphirorū prosperū distinctionem
uechi domus Cervix illius usq
ad pedū firmitate signat viaꝝ
gressum Dnoū sm iustam et ve
ritatem sub typo columpnaꝝ mar
moreaꝝ sūt sup bases aureas
mysteribilit stabilite Species eius
candidem piritat odorifere gest
ut hbamus et electis est ut alios
sinat redi pcte sunt in pulchri
tate laudabiles Cōmendat gust
illius suauissim nr spūalia
qu sonantia et diuīna ad misio
ta rapis mebra Et quid per mul
ta rapis mebra Et quid per mul
tā fieret morosa diuinecaue tor
pedo desiderabilis Amor ad extremum
qua sublimē ascendē non potest
subiugit Talis est dilectus meus
et ipe est amicus meus filie ihlm
dilecto dicat amationi ex electione si
anmaꝝ addit recamationi et mu
tuā cōiunctionem Priusq se sponse
iungit a sponso nedum ppr cōta
gionē sed ad filioꝝ gnationem
vbi fundatur grātiaꝝ nē sm ori
ginē filij uel filiorū a pre pterea
prior in eodem gradu videtur et
ponenda Quum ad amore benuo
lentie nū filius sm qua cognationis
magis diligitur filius qui pe qz
filius est aīa eius non aut pu
tāmus ign sm fidiana multi de
deo dicto ipa diligens sponsa cum
addit Et ipe est amicus meus
filie ihlm qua diligit et dilige
et m sencet cogitat plus demꝝ vi
dere dilecta finisset si mansisset et
ipe se meus Quod pterea si dor
misset et ipe est sponsus meus sed
demū si velut exercens audaciā
bo obdurasset ipe est filius et pa
ter et mr̄ister Nome dnisset in
ua reformatā ad sponsum sic log
rem et laudantem nedū sponsa
pulchrā et immaculatā sz omnem
peccatū qm fecerit voluntate
pcis sm qm est mechis Sane suf
fecerat ei sortassis laudasse nō sm
sed ahem oris sponsi et suoꝝ pas
torū et doctoꝝ quasi pamphonū
inter sponsam et sponsū qm spō
sam appellant Ybigenā seu deige
nam et mr dei matē Ambro
simus Augustinus Bernardus in
filibus quoꝝ spūs patet et rō
recta gnat ex dignissima coha
bitatione sponsi nū sponsa et eius
dem gre per gre semīa
cōne no ab alieno nec de alieno
qm descripto ut audeat dicere spon
sa insuper adiecit spūs sc et m

obumbrationē ꝑuntꝰ altissimi
filiꝰ meus estꝰ ego hodie genui
te in die desponsationis meæ et
lenæ cordis mei Quid ho in
rabilius uel dicē deo nobis meus
es tu ego hodie comedi te Explicit
nat sympsalma sept̄m incipit
sympsalma Octauum

Iunxit amor sponsum
perfectus et est par auro
re mundus ordine terri
bilis Amor unus et unus sim
plex plenus et clarus Finaliter
rum dicē ea medii sexti capitis una
est rotunda mea simplicitas videli
cet per spm sanctum perfectio mea cum
dilecto est corona quam deus princeps
debet quæ pretera nuda est mihi per
fecte et finito Quia enim per
fecta est unitasq; cum fine ultimo
nihil sunt assertum sunt ex
posito Omne illud vanum et q̄d
finem suum caret grecā vani sunt
omnes homines in quibus non est
sapia q̄ postquam finis statuta est
sequit una est mea sue electa
gemina sue ama et ydea sponse
se ecce intelligitur cadem in me
am sapia nuda filia est mens ana
gogice sursum acta Nam qui spi
sapie agitur hij filij dei sunt vide
runt illam filie sion et beatissima
pdicauerunt regine et concubine
laudauerunt eam pendet hec pars
ab illa predeā seragintā sunt regi
ne et octoginta concubine et ado
lescentularum non est numerus que hic
pulcra nitidior filie nimirum pare sed
vox admirantium Quae est ista
que progredit q̄si aurora consurgens
pulchra ut luna electa ut sol ter
ribilis ut castrorum acies ordinata
her pro contextu prius octauam sym
psalmat̄ misericordias sic quidammus
ad predecessa tamq; pro dixi psalte
rium Amor fidens audens est Dicit post
desponsatas dilectus quietus et ipse
est amicus mens sitiens ihesum subiu
gunt ad mendici fomentum remen
dicitq; pensionem Quo abiit dilec
tus tuus o pulchra mulierum quo de
clinauit Dilectus tuus et querem9
eum tecum Non utiq; putant ꝓpter
se quem libere possident in ihesum
celestem sed ad sponsam ideo iungunt te
nim Pudet amor in principio sexti
capitis Dilectus meus descendit in
ortum suum qui est in subcelesti ihesum
quo ad unum quos et singulos quibus gra
tiam est ecclesiam padisum in buditio
nibus ut ibi pascatur in orto et lilia
colligat ad aureolam aromatum
que omnia sunt bonationes mer
torum quibus pascatur dilectus et q̄
colligit qui remunerat Amor mur
sus quasi delectantis cum fabulando
phyriori ad filias ihesum narrat in
arcadore simplicis cordis laudes suas
sibi prius attributas a sponso cum red
ditione multiplicis et ita procedit
hinc totus capitis sexti et septimi color
tus qui sua sit alienam narratione
usus principium octauum ut paulo ante
ubi dermum et ultimum dragma mu
nit per collocutionem notatum ad di
lectum et ipsius visionem Nos aut
ex ipsius in ymnis finimus simplici ta
lub explicit Visionum nouissimo Amori
collegium habes cum filiabus ihesum
que virem gerunt pamphagum mi
sponsum et sponsam non ut istru
at eos sed ut desiderio sue sanctis
nat et deorsum doceatur eorum
ad visionem ad mirogationem
fortem q̄ mo diffusa videsi tate
septus mirtupia dilatat ea Ego
quidem dilecto meo et ipse dilecto
dilectus meus intendo et di
lectus meus intendit michi qui
pascitur inter lilia candidorum me
ritorum ab eo in magnitudine colla
torum ex quibus me collaudat dicens
pulchra es amica mea et decora
sicut ihesum ad cuius exemplar for
mata sum atq; pausa Ad si dice
ter dixerim pius et iste est animus
meus nolite mirari quia me dig
natur tonens animam nominare
mihi cubino et cubono virtutum

suauis Dicor tribulis ut castrorū
anes ordinata Amor uerū com
muat naturē uba dilem ad eam
Iure mgnt omlos nos a me q̄ū
unus est discretus seu speculatus
Aler experimentatus seu practicus
qua ipe me anolare fecerit Ps
m psalis Amodet homo ad uesperā
tum et exaltabit deus hor ūbium
pt de pnus mtelligentia de ano
latione dilem qui sublimior sp
appet quo uideri possimus die que
cimur amphoi pomt eū tribus
latibulis suis Sequit lans cupi
lorū dennū et genazū prout sup
dno naplo Sequitur deinde mania
pnus sympsal iam apta Sexa
ginta sunt regine ir ypz destendi
in ozū ir fenidus est te texty
m sentens si debeāt singula dis
neri que omia uidemur ad un
tatem amois et multiplicitate
eius unius obiectalis multipli
citas fortis est unitate expssit
aplus mirionens dicit unū cor
pus unus spūs una spes una
nomb unus dns una fides unū
bapma unus deus et pr omn
Et merito unū corpus et unus
panis sumus et unisalit m
euangelio Johis per tatū Et qo
pot cōpendiosius dm qui illud
aplī xpi de mādūcare et bibere
carnē et sanguinem simul sumā
mentalit ī me manet et ego in
eo Decem notati st grauis varij
m adolescentulis conabimus re
gnus allustrationes mstq̄ varie
m anima m lima et m sole Co
clusa sunt tandem oia in ordie
sen coordinatione cantat qm p
ius dulū erat ordinauit ī me
caritatem mir merito repentur
et postmodū ꝑ mīn valeat ordo
cantat et amois direndo Ter
tribulis ut castrorū anes ordina
ta Amor si ordinatus sit mihi
fozanus et unus tribulus est
cōsistit aūt ordo amois ad deū
ad se ad pximū Dematur
insuper ordo iste tb ordine tam
sup celesti bissime ī mirat qm ce
lesti agelice dignitat et iste ordo
subceles dicitur mōstrans ī hoīe
singulas cardinalitus m poh spūa
li pōnitus in regie tempali de q
bus tb est hic dicendū p singula
mst q̄ gradibus ī tm ēgula pt dari
q̄ michil absit ordine alicubi pul
chrū est michil placet michil stabile
Sunt abiō dyonisio tradite sic
recolimur revelate paulo celestes
ordinū angelicoz ierarchie st
ad exemplar earū cōdite sibre
lestes ierarchie rees monastice
m eodem hoīe sm methaphoza
sunt logice aie les Et per mo
pologia sunt logice theologius
iuxta simil' anagogia Tradite
ierarchia subcelestis eccīa per
allegoria maxie mixta tropolo
gia Tradita est ena subcelest
ierarchia tempalis maxie per
tropologia mixtedens porro ie
rarchia subcelest monastica et
eccīa magis spectat ad sympsala
pūs et dno sequēa Cuia in re
posset introdum tota tradicio
dyonisij de angelica ierarchia
naplo xo nī expositoribus sua
Tradit eni q̄ in homīe quolibet
nonē ossa nel ordines celestium
angelorū reperiri debent nichilomi
rarchia sm naturā media sm
industriam ima et suprema sm gra
Unus super hos ordine et ierar
chias nichil condidit pro suo qui
libet sibi et ingenio deinceps rēdit
omia mynia de postrombus aie
quane finiam in suis hymnis et
actibus ni relatione plena ad so
lem obiectos venem qui bona
est obiectal rano solius dei et hi
mis ultimus est et hoc in arte re
ponit ubi mens amat arce ma
nens unum unici sola soli dei
P mde rano superior hz pro obo
serpani et rees spuales abstractas
sunt angelos subsequit inferior

rano ꝺeurens ex ſuperioribus p̄n
ipijs concluſiones ſi les et exi
ferioꝝ ſpualitate ſenſaciones ex
pimentales ſenſuū exteriorū et
interioꝝ Item quas ſenſaciones
et ex quibus miſior ierarchia co
ſtituitur ſimt ex cōne miſtori me
dia et ex ſuperiori ſuprema p̄ma per
naturā ⁊ā per induſtria ⁊ā p
gram multa induſtria ſuper quas
omīs collocatur mens in arte ſi
on tamē ymago et ſcīa et ſili
tudo quedam bñſſime t̄mtat Amor
ordinatus hz mgnahbet ierarchia
quādam ſpem t̄mtat ſm manū
et mīs ierarchia ſiquidē mens
ſarte ſpon tamē ſup celeſt yma
go ymo et deiforano p̄ncre ſ̄tinte
ſigillata ſignatā et tractū habet
deum nedum pro cā nel p̄ncipio
eſſiendi ſed quodlibet res oīs ha
bent nedū pro cauſa ul̄ p̄ncipio
formāte ul̄ obiectante et vitalit
animāte quēadmodū caꝑes ſi
omēs vocātur rationales ſm me
moriā intelligentiā et voluntatē
per diuſas illuminationes et p̄ncipa
tones gradūm graduū datarū q̄
les ſimt ꝓpriē dona ſanctorū
dona ingniarū et abbreuiato vbo
ordines grē p̄ter gratiā gratum
facientem et ante p̄tem ad vitā
eternam Veruī eaꝝ per eandem
gratiā gratificatem ſanctificantem et
mhiannem q̄ reddit mentē ſpon
ſam dei maſſimā filiā ſororē ſpē
dem animā et gnemſalem ymo
andanſſimo ſm pietē vbo matre
vn̄ virginea nel dei gena noiatur
poſt ſtiam quaſi ſup celeſtem ie
rarchia ſimt in hōie ſtatim
norofmo ſeu miſori miſdo repub
les alie oīes ierarchie ſigillatim
tam celeſtes q̄m ſubceleſtes ſpi
tuales et tempales Cui⁹ rei o
ſidāno maſeſia cē p̄t p̄ſtringēs
t̄mtare tuembilem cē in ordine
hūjs ierarchijs andit Nūq̄ nō
habet ſpualis ierarchia modia

nonnā et amorem reſpōſi obiecto
philoſo cē cognoſcūt et a mabilī
ſimit in logis noālibus et phīs
per infallibiles regulas et leges
mādus vehit in theophanijs et
enigmate videtur t̄mtas dens
Nūquid non porro cōmis ſupi
or memoriā habet nonnā et amo
rem reſpōſi ſui q̄m ſibi maxime
pōs eſt cōpatitur enā ſm ma
triā nonnā et amorē ſcārum ſpi
rituū et angelū que ſub deo
ſimt ſtituris principes Amor ſi
conſidētur pſalē carmā cantico
conformitē ad p̄ncipas ierarchias
ſe vicissim coaptādo mit ad illā q̄
ſupreleſtem me ſigillatim vel cō
mittim ad alias velud celeſtes ul̄
ſubceleſtes ſpuales ul̄ tempales ma
nifeſtū eſt quia laudatiua ſit cātico
rū magia ul̄ exponēdo ul̄ extendo
Explicit ſmpſalma organum
Incipit ſimpſalma nonum

Neſcit amor vehimur nec
batur nebro voratur
parcat ut vemēs laus
ſibi multa datur Amor neſcire
ſe dicit ſibē ad pſalmum plurimes
noiatim ibi quia inflamati ē cor
mei et renes mei cōmutati ſunt
et ego ad nichilū redactus ſū. et
neſcium per ignoratiam cum rogit
Tribulate dei ſm dnom m Sic
amor ſponſe poſtqm cōfabulādo nar
rauerat ſi habuis ihelm ex ꝑſona
ſponſi Deſcendi in ortū ut videm
poma cōvallium que ſimt merita
humilium et mpurem ſi floruiſſet vi
nea que per bap mū de egipto miſ
lata eſt et ſi maſſent mala puluſ
ſaluum mitigationis Subiungit in
ꝑſona ſua Neſcium aīa mea conmo
uit me ꝓpter quadrigas am
nadab aptiſſime quidem per am
nadab qui ſpontaneus interpretatur
anima xpi⁹ qui voluntarie gemit
nos ſm Jacobi ū m Cui⁹ quadri
ge ſimt euangelie ꝛc quarum dñe
ne quibus etiam fideles continr

banerit mundum bona contemba
none qñ conturbate sñt gentes
per penitenñ et nrliam sñt reg
na per fidei sñbingnaom vomnb⁹
aplis et sñcessoibus sñs et pie la
mantibus quater nrta quatuor
ewageha fenestre vestere sima
nit idest rapinna vestrere cuer
tere ut mneam te hor t ut
vestam et cōuersam diligamus
Nam ubi amor ibi oculus et ma vi
dere diligere est amor sponse
cōmmo ginit alloqium reptñ ni
filiabus yerlm non qnde ūborū
sñcpiu sed solum meditatōne cō
uertit mḡ ad laudem ecclie de ge
ntibus tam vtis qm̄ singulatis qm̄
vnitas nemis eem ut ena t̄ma
neat nn⁹hbet salma sm̄ris gpetas
Nichilomn⁹ placet m hor simpsalte
sermonem facere super vt et per
allegoriā quatenus soleret⁹ hoc
adūnat ma ponusse fiei per vm
nersum denersum iam perachim
pnpalit p̄m anagogia m illma
none phia quēadmodū m regib
et ultimo simpsalte cōuertetur
oratio ad tropologia quai pro ad
lestē his sñt magis aptatur ad
conubmas et reynas et prede
na tenitur de illa que vnite per
fecta est et ecclā p̄go filia soror
sponsa quai mr honoisim et qno
dāmodo desponsata Est aut sciēs
me allegoicis diendis m hor h⁹
pe leatis tamq̄ ab actoe salomōe
pnpalit intentus vbi pores ah
nd loquimur sed res ltram sig⁹n
fimat quadmodū de ligms libanj
qm̄ cōstruerit sibi regem Amor
noiari pt ephm̄ conformit ad ar
tum t̄phrem ierarchiā Nam est
amor purgatiu⁹ cui serunt tropo
logia et moalis sua Est amor il
luminatiu⁹ cui serunt allegoria et
speculatia theologia Est amor p
fectiu⁹ qui serunt anagogia et pria
tua theolo Dictum est hactenꝰ
pnpal de amoe pmo 2m ana
gogia et pratua theologia tm
gendo speculatiua aliqñ dicend
est m hor nono simpsalte pnpua
intentione de amoe illuminatiuo per
allegoriā aut per speculatiuā the
logiam Dernitu⁹ vo simpsalma
deserunet maxime amoi purga
tiuo p̄m tropologiam et moalem
suam Sicem debuit solue cona
tim nedū pfect et sapientibus
minꝰ pfectis que prosunt ad pro
fectu desiderat mnpunt Amor
illuminatiuꝰ donatur per allegorias
ex narratione sponse ad filias ihe
rusalē sub psona dilecti earum
de gentibus cōmendat sub noie
simiarū que capitatem sonat q̄
sensus per expositores topnosisse
et qñ pnc tractatus est m hor to
to canticoꝝ libro Doret hō glo
sa ordinaria ex cōi dict pmulat
excerpta Docetur quoq⁹ ostulato
ris maritalis xpi filiter despo
sato et amplexato ni filiabus di
uitur adolescentule simplices de
ecclia diuitur cōiubine et regine
plan mores et maneb⁹ bn̄ seruj
tores et regentes animam diuitur
vnū colūba pfecta tō vtis ecclia ad
vnū pastorem xpm̄ et eius vnū
tectū vnorem ponsorem sm̄
mi singulariter de hac plura
mas pastorū et pdatū et rabia
tulorū et oppugnatorū referunt
ad hēticos porco leuius sordibus
ni filiabus spectat ad rontemptu
huius sunt egressio sponse ad ex
tores vineas et ouis thime
ad actiuos pfectos et rec
tores ecclie maiores et mores
et doctores adeo q̄ tō fere ingressu
scripis missa ecclie sig⁹ta p̄ceptis
veri actiuis hadunatur ad istos
nrr noie oculorū qm̄ illuminant nr
per choros castrorū qua lectiōr
et defendūt m cōcordia qñ chori
nr laudat sub admonone qñ
festa pncipis ex pulchitudie gres
sū qm̄ sunt calnati et pparati

ad euāgelizandū patrem ꝓut
loquit̄ ꝑsonas dñm ꝑsonoſ pe
des euāgelizantiū bonorū
Rursus xpi eidem cōpatitur ca
pillis qm̄ adhesit xpo capitī
mediantis et sunt ordinati sunt
greges caprarū que apparuerūt
de galaad id est de actibus testimonij
ꝑphetarū de quibus xpūs testimo
nium ꝓhibent de me Cō
patitur uterū denubus consenti
bus abū ꝓlatis dom̄ne sub vna
te ordinata put est grex omnī
que ascenderūt de lauacro bap
ſm uel pene non sine multi
plici fetu sed gemellis fetib⁹
ꝓter germana dei et ꝓximoꝝ
caritatem Compatitur mſuper
ſcia conuersatio que per genas ſi
gnatur coetus per hūilitatem
pallentis mali primum rotundum
res mse grana dom̄nicū rubi
cunda per caritatem sub ordine
mirabili ſnatarum que dicuntur
h̄ oculta genarū ul ꝑplus eccle
Compatitur nutrientib⁹ femine
et monilibus umbilico et crateri
tornatili qui nūq̄ mdiget pom
is ventri quoq; et actio trin
vallato liliis et duobus uberib⁹
duobus mſuper gemellis hymn
us capree ꝓpter vnū geminum
spiritalē atq; mutuū Compa
re collo et turri ebureo ꝓpter
vnū sustentaculū et castū oculū
Rursus et pistinis in esebon
que sunt in porta filie multitu
dinis ꝓpter vnū ſpiritalis ingenij
et aqs doctrinarū sentiendam mſur
piscinarū dicitur sub mde nasꝰ
ꝓpter vnū olfactum ſpiritaliter
unde prepotit insidias hostiū si
mit a turre libani fit corpaliter
que respicit contra damascum di
cunt apud ꝓphetā plenū vnū regi
nā et ifimā ſpiritalē ſponſū
et montē sunt a carmelo monte
nutrimenta corporalia amplectit
Porro rome capit hmōi ꝓpalis
sunt sunt principia regis rubicū
da et ꝓpria ꝓphetans interiorē
que mihi est cognitionis a supna
ultima fluentibus demq; laus in
nis esse sumit ab xpīs qm̄ per
eos pulchra est et qm̄ decora et ca
rissima in deitate nūq̄ animodo
assimilatur palme qm̄ et xpi plani
cortoribus sunt filij ubertibus et
bonis ꝓpter vnū mutuū nec in
laste simplicioris doctrine nec in
vino sublimioris dicit ꝓphetā ꝙ
sub ꝙ ascendet in palmā per gradū
et apprehendet fructus eius per re
missionē nōm Et ubera tua logt
ad sponsā sunt botri vineę iam
dicta mō Et odor oris tui a quo
sonat ꝑdicato erit sicut odor ma
lorū Odor mōꝝ vite in vita bonis
et in morte malis Gustus tui
significatus vini gustatiuā est sicut
vinū optimū ex estimatione bibenti
git postremo sponsi quasi scā re
pulsas et loquens dignū no dubi
um qm̄ vnū dilecto meo ad potā
dum labentiq; et denubus illuius ad
vinū animadum aliter intellige qa
potāe sant et humiare Amor
meatus abissus amoris fons flu
minis et flumen nūq̄ deficiano est
ꝓplus vomito nec ab ino vomitū
et etiam synagogā velud aren
tem aspernat et repudiat super
missa et desponsata genitā eccla
Dender 1m̄ questio ab ordine dñe
ꝓuidentie que caritate ordinauit
in essentibus suis quos unaq; diligere
possimus amicos suos qm̄ sui di
lexe amare est diligunt et sancta
udit mſuper nulla que ferentur
quo oculo n̄ amoris Et creat nal
de bona nalde ergo amabilia qm̄
bonū et amabile convertimur ꝓ
terea res unaqq; nō habet de
amabili te ꝙnam deo amari plan
num est Desset ergo scripta nuncu
pinas mōrum super hmōi
questionibus Cur redet ꝓpheta

quemq; nolunt fieri. Prudet et pe
scipo assidebor nn misebor et de
meus ero in quem ni placuit
repudiata est synagoga p vnus
electa demerenit plus ma fieri di
rente pha ad deum. Cum qui
elongant se a te pibit pdidisti
omes qui formant abste elon
gata est perijt formata est dis
pta est et repudiata et ecia gen
tiu grauis ela sub npo vasti su
pbe et hester greanose. Amor et
unus qualem direndus est plus
dilge uel pstiti in grea nitr. Er
istentem fuit synagoga fuit uel
pestinata odiosum pau attua
ti qualis erat ecia gentiu fu
tura. Fisio fit per distinctionem
qm sim primem instituit plus amauit
synagoga reproba tunc existe in
grea sed finr ecclam gentiu plus nr
existem in culpa ne glorietur simul
psumptuo omis uermis in conspectu
suo. Amor minantis quos amasse
plus existimadus est ul angelos
uel homes quos misiper mi homes
uel xpm uel tota ecclam quos tu
sus in ecia uel in ecclam suam uel
iohannem qn dimissa est in iudo
dia uel petru cu sue amisit regi
men ecclie quem plus subinde di
lexit uel iohannem uel petru. Pu
sus si deus ab eterno dilexit omnib
creandis ai omibus que in eo sunt
uel ex tempe. Et quamlibet diuti
si plus dilexit una creatura quam
alia nun ratu dilectois sue ifinito
non videat meliu posse plus ul mi
Sed videtur eccm si omia dilexit
equaliu cu no fallantur in dilone
sunt omia equaliu bona. Amplius
si diligit omia et nichil odit eorum
que fecit quo pacto creature sue quas
fecit cotidie deficiut corrumpuntur
intereunt moriuntur nedu morte
temporali sed qd horribilius est eia
pene rogitanu morituntur eterna. Pri
si diligit omia nec non omibus dat
salutem nec ne appetitum nec ne
delectat nec magis prospera nec
boms aduersa. Cur multa tolle
rat. Primo laudat creatis rationa
nabilibus superbiam in equo. Iracundia
in cane. Ira et feroitatem in leone
Inanam in cornicula segnitiem
in bubone liuorem in sue ul hir
co gulam vorarem in lupo et ira
de filibus qualia tu velut odiens
reprobat in hominibus punit et
damnat. Tales sunt gones sup
fluo et ordinato amore dei sine
quo pro quibus sit hec summa con
clusio q amor dei in se pnus est
laudabilis et imotus sine rompe
tur ad homies saluandos uel dap
nandos sine coaptetur ad recon
ras terrenales. Attamen multi
plex et varius datur amor eius
relatius ad effectus sim quos diuin
tempe magis et min in amando
plur creature sue plus recipit ul
minus de pfone in cendo. Aliqu
bus contulit solum ee aliquibus
uiue quibusdam sentire nonnullis
rationali et intelligere superadidit
ante eias sus bn uiue et sentiri
nimbi planto gramine sue quos se
nit impares et principes animagis et
glie sue per memoria sui intelli
gentia et uoli cum meito hic in
via postculo seo oris sui sub spe bn
siaromus in ipsa. Neq est qui dicere
possit nec in sanctis que omia que
nequ uolunt fieri fiant et sanct in
eternu seculoru. Amen.

Explicit nonus liber sapiencie.

Incipit amor vincas ortos et
poma vesperinat. Ostula
vult puer fortis amor qui
mortis. Amor visit ortos pene di
lecte mi egrediamur et pernoctet
poma dilecto vult deosculari. Fra
tuele sunt infantem quia sugente
pbea mirus. Tanus ni det te fratrem
meu et deniq fortis ut mortis di
lectio. Et si q amor istas amoris
ppetates ultimas qi cotidie lignas
igneas uel similias aut sub sili
tudine fontis quasi totidem tunu
los inxta quos animir dormiu
et postremi simplissima cantico
possimus adaptare precedentibus
sm anagogia et allegoria michi

planet appare

plant ꝯpare per tropologia amoi
purgatio quai pro adolescentulis
quarū non est nūs plures siquidem
sunt mpfem qui perfecti uel om ia
ꝓfecerūt ꝯpent adolescentul
adhuc lac sugere cum mfante ihū
quem mrodnit fieri sui sugente
ubera mris sue que h̄ accōmodt mul
tum mtelligit virgo maia innat
mtationem meam qua demreps
per to̅m ca̅m nulla fit evisio de di
lecta sub appellatōne sponse sed so
ror appellatur et dilcā de q̄ subum
gunt soror mea pmula est et ube
ra non habet quasi nondū sit apta
viro quibus amor purgatus
et pfectus differtes habet condito
nes siat et ppone quibus habent
mperfecte et pfecte multū distant
simul prea diuisissime in tribus
verbis insūs et supmis tharuhi
aut porcus a exsublimissa super
ipm rōmi de quo plura supponi
mur h̄ reclāa super ca̅m cam
male spaliter tractam zo et exul
tauit spūs meus Et in ope metro
super idem magnificat viabus repe
hns Amor puergatus adolescen la
simamitie dum inchoat tempus ama
tum adhuc pmula nedū apta mo
timonem uel regimen aoner adole
scit etas et uberibus immittit con
tenti debet ostidrationes humanit
xpi marie diuis sanctulis erut su
gens ubera ad tram mris marie
vel per allegoria mris ecle im
fatenur b'nardus egisse se inomina
ni super illo fasciculus murre di
lectus meus mihi Et alioqui sme
mo sunt exempla Altera q̄ sepe
ad istam est q̄ passiones sensuales
vanter fiūt in concupiscibili et mas
abili sic amans et affectat se p
pietatem et gaudiū spem timorem
tristiam Deosculando prea non que
rimur me fieri ad imitat xpi q̄ de
us ubi est os eius dicitur sed ad
pedes humiliat querendo veniā
vel ad manus spūs mperitedo et
vedendo gratiam ut per p̄m osculi
defluat a malo per xpm sanat bo
nū quonsq̄ dignetur dilectus tene
re manū dexteram eius et deducere nos
est delectabilis ducere et cum gra
suscipere ut iam pfectus amor duat
Defecit caro et cor meum deus cor
dis mei et ps mea deus meus in
Deinde quemit huic amori purga
tuo vita actiua consistens principal
in refrenatione vitiorum ut assuefac
tione virtutum medium quibus pre
supponit q̄ pro dauid le loquitur
tam textus nr et abece similam
q̄ requirit amor iste Amor purga
tus quem nominat dicitur qui pro
tenditur ad omnes explanos tractos
et planos impios pfectos et
perfectos post remeoratione suam
ad patriarchia redire magis per
mirationes suspirando quā per sub
tilia speculando Supponitur ex dicta
theologie finaliter q̄ miratio est
ps orationis significatus mentis asser
tum pore magnum addi poterat
gestu magnifico p̄m appetitus dis
tinctione capacis altera appetitus
gestum nominibus dixerimus quia
nulla ps orationis estimator ē ad no
tiendos affectus quā miratio tradē
te hugone et experientia teste Ges
tus sunt ad oculos voces ad audit
exempla sunt in bibliis quā ta
qualia videmus inferri per de
votos simplices in ordinibus suis
ad deum coram ymagine nativitatis
aut tacent xpi in presepio uel ado
rant magos ut pictam in templo
uel fugiens in egipto uel inventen
tis uel inventum in templo ut destru
dens in nazareth Implicitum in
quo fides et si no̅ pt ad remeoratione
altitudinis sapie dei phugere per
subtiles intellectus meditationes
fiat q̄ dr dominus ad congrega
tus prius vinitatem et deinde si
pluralitatem primo ut primo Adqđ
faciendū simplex fides et crescens
spes et amplexans amor sufficiunt
magis affectualiter suspirando quai p
mirationes quales sunt o utinam
quā per intellectiles alias speculā

ationes que non sint in hoīs arbi
trio sint mirestoīs assensiones
Nichil em magis in pte mra est
qm̄ desiderii uel voluntas Exterii
pctum patet missis iamsse per
omne lōnem mediatorem et ea
rone ps regimen ut confestim
suspiret amor nostrus ad deum
quodcumq; ꝓponame sibi uel ꝯspem
lo nl' memgmate mnūs uel exte
rius intelligibilit uel sibilit ut
diam am ps̄a Diligam te dne
fortitudo mea uel adhuc sublectius
nim illo qui rogatus dnm apl'm
p qua summus filius dei unsit deus
i corda nra spiritu filij su damas
tem Abba pr Reflexit se super se
quid postulas dum dint Abba pa
pendit sibimet sustinabundus ?alia te
Rogasse mihi nichil petens
qua neg quid peteret vir pe
bat Composuerunt sibi multas
pro mundane dinarii mgmato
rum visiones risiones himoi
bremsias conformes assertu pie
tatis ut illo ubi ibis ibi maria
dilectus meus mi et ego illi Due
mi suscipe spm meū et im de qua
libet pensione oroīs dmne sua sit
dicendo ni sustinatione mitertia O
pe o ne o qui es in celis et relat
intelligibilibus et ignotis O sanctifice
tur nome tuū sustinans et sitiam
dum O adueniat regnū tuū reg
num omn seculorum ut sis omnia i
omnibus et regnes in me qna
regnare debes O fiat voluntas tua
prepotua phibitiua consiliua rob
bitiua et voluntas hr planta tua si
cut in celo et in tra Audas aut
voluntate sanem tua a voluntate
pmissionis tue qm indigno est con
vina non cui volumo ꝓpter rogā
mus Comite nos deus salutaris
ne et gubernando nos auxilio tuū
tuere non pmittens nos a nobis
Amor nominis pt in remotis cano
ne pro omn substantie et sua si vos
hic et hentes artius spectantes ad
incarnationem dnī nri ihū xpi qui
per euangelia digesta sunt et in
picturis uel sculpturis imaginibus
ondimtur sans conformit ad apl'm
Nichil mgt iudicauit me scire inter
vos nisi ihm xpm et hunc crucifixu
um Bilis est ꝙ nel ponor de
remotissimis nra cuiuscūq; sancta
menti At ꝙ dicet forte aliquis
q in picturis et imaginibus ꝙpi
tatur deus sub formis sensibilibus
que occasionem dant errori sunt ?si
gurandum sic Primum vndemus
nim illo qui dixit pictoribus atq;
poetis q libet audendi fuit equa
potas qm ut pictores singule illa q
ad rei veritatem aliter se habet nel ha
buerit im scriptores ne dum poeti
ca sed ꝓphetia et euangelia et
morales multa dicunt sub para
bolis et figuris aliter qm̄ res se habet
nisi quadrupedum signa rerum nō rebus
Sustinet igitur animi nomine pa
omn substantie existentium in desiderio cu
rioso vite puris ni suspirio ad et
nam quasi dicendo quis mi det te
ipsum tibi am sibibus attentissimis
protensimis et vmtimis intellectu
nis affectibus ut o abba pr o dil
gam te O desidero te O amem te
Amor nominis stimulis ab apl'o p
ozi antecedentem ad deum credē q deus
est et q se querentibus remunerator
est accipit fidem et spem per quas
dirigimur et erigimur ut dicat ego
dilecto meo et ad me conversio eius
Unde oratio cū te qua diligentes
se diligit gaudium ad orationem sicut
illud sine me nichil potest facere
et quis nemo venit ad patrem nisi
adiungit fidei spei et caritati ordem
ut appetimet deo ꝑm doctrinā dis
missi Et qua oratio sepius celebra
est et nō lassetur et sonet admon
nit lectionem ꝑm doctrinam patrum
quā continet vetus et nouū testamentū
mre et ꝑre denotum congruentes
Et has significat sub methapho
ris variis ad lectionem et meditā
dum aptus ut per agrum in quo e
thesaurus regni celorum in quo p
allegoriā dicit esse Jacob et psalmus

ad meditandū ꝯpat et libros
villis et vmeris et manibs pmur
vnde sitis pit flores et fructus so
rum desiderien ut impiat dulce
lac m ubibus que dare possit dilo
Conūgit ad extremū fidei speci
ruam ordīm lectionī et meditatiōm
gratiarum actionū que m odē man
dragore spirantiū in portis sen
sum suauit et ad sensibilem vale
cū designamur Amor nomen subi
e notat spēciem alterā vnde pe
multima in ordine quinquagenarii et
sam m hor simpsalte sine qua mul
lus aut exiguis in doctrina pcedit
profectus amenit Et hor est tēme
moracio seu non oblimiosa retenti
no perfectore et hor obtinasse de
notat vbi subiungit Omnia poma
nona et vetera dilecte mi seruaui
ti tibi Super bonitate et admi
torio memorie spualis multitudi
ajuln multa tradiderunt seneca
m epīs et declamatorībus Tul
lius m rethoīa nouia readens ar
tem quādam pro rethoribus com
posuerūt Alij etiās abbreuiatores
suarū uel ex aliis apostillas tradi
derūt memorie figuras nominū
phrayerūt quadmodū femmus ar
tia rotulis Et rabbi de pēnis colū
be de psalmo et aliis multis tradi
dit hac mtentione Matth ētur ſ
gure theorematum no utrubi ma
neat herens ymaginario sed ut ad
mtelligentiā ducantur Aliquā di
rente augustino fatalis est mter
ra nauigare qui per hmōi ſ
gnius suam acquirē Aliquā pter
tedere homo facile fastidium
et mep tus ad mtelligentia Sunt
ergo figure panes et ordiate ad
adiutoriū fantasie mistrare debē
tes mtellū fantasm clara sere
na ordiata tranquilla ad mtelligi
biles spēs abstrahendas sm quas
mtellus et volūtas iam valeant
dmissis ul qb sopitis fantasma bꝰ
negotiū nr eodem mtelligentiā et
amorem dīno Deuenit hoc
mo rememoratū parabolis s̄ mo
nes scripture sacre phrasēs mis
per hystorias de rebus singularibus
Nam cum sua sm arē sicde pse
udibus et nemis nisi hēnt sua
de pdictis n̄ per reductionē ad m
telligibilia et via pter q̄ sensibilia et
phantasmata mduciūtur tamq̄ pro ex
emplis manuductionibus a sensi
bilem Sicem omnia hūaniter pos
ta de hystoriis reducamur ad vtem
dei prudentiā nec alimod mtelligere
ondere aut ad moralem et diuinam
instructionē sub vtibus vegetibus
ut q̄ ira significant vitā actiuā et
rachel vitā contemplatiuā sunt
martha et maria petrus et johā
nes et ita de similibus suo mō sm
que sua conditionem ya et cetera
qd̄ fieri nequit intendo ymagina
tionem et meōrie spualē Amor
nominis concepto fauore spūs ex
cortina precantis et assidua remu
neratione eiusmodi ipius iam
osculata vult puer xp̄i dulcis n̄
dat mihi te sponsum meū per consor
tium matrimonii fidemque fingere ubera
mea mihi mee per dignationem
nimie caritatis ut inuicem te soli
soueris ne mutua pudoris turbatione
meditat et deosculer te p fiducie
et sm deuotionis affectū in pignus
dilectionis et aterni sponsalis desponsa
tionis Et iam me ne nemo des
picat velud indigna te basio amo
re apprehendam te non ppriis viri
bus sed dignanti apprehensa a te et
duram dura a te mansuetā mitis
mee qd̄ est vbis ecclā fideles in te
regenerās et in cubiculi genitri
cis mee qd̄ est alicui spālis et ar
cior religio qui sola vbis sub te
abbate xp̄o Ubi obsequier orner
et eruditar Nouitatū meo pla
centior ce tamq̄ sub aggero en
uncho in ultimo seminarii ibi me
docebis qm̄ tu deus straverim eccl
esiis et doctis et spualibus epul
refecta de manu tua dabo tē pocu
lum ex vino condito et mustū

malorū granatorū meorū nonq̄
in vestīs uel uestibariis sed ego pte
Dnam quoq; ex fīa m expiem
spūs et deuotione leua eius sub
capite meo per spei sustentatione
quatenus in pace in idipsū dor
mā et requiescam dum in dnē
singulariter constitueris me et de
tera cūctat nec amplerabit me
te psente et in sto diente i me
tranquillum hunc deuotionis statū
a conturbatione hom̄ et contra
dictione ligiarum per ministeriū
filiarū israhel quibus digneris im
mandāre et dicē Admiro vos fi
lie israhel ne sustineat negq; cuiq;
latē sanctis dilectā domū ipā re
hī dūs enā dicunt nim adim
ratione que est in quē ascendit
de deserto delitijs affluens innixa
super dilectū suū immurū ego si
mea pte pro vsque suadeam
ut quo ambulauit in tenebīs et no
est lumen in eo speret in dnō et sustā
tur super dnm deum suū Ecce
gratis ago dilecte mi quia dirīs et im
pensis sub arboē mala sustinuisti te
ibi corrupta est mr tua ibi violata
est genitrix tua Arboē mali mali
figo autem tua ibi corrupta et vio
lata mater mea sapia tua que homo
cū omī mater est et genuit i vir
tute ex morte culpe sustinuisq; me
Audio deuq; et obedio dñi pceptis
patris pone me ut signaculū sup cor
tuū ut signaculū super brachiū tuū
Et obsecro fiat i me experimentū
cui quę subiugamur quia fortis est ut
mors dilcō Amor nouus sit diuis
se sic optasse putentur sub typo dilcē
sumains adolescentule Nūc praete
rit ubera pcepta amoris que quietis
est in quorūq; que vē dilexerit fortis
amor q̄ mors Asortim quidem
fit cūctis defectionis in bonis dum
tres cente cuiusq; minuit et morit
cupiditas Zelus nisi per uelemen
tiam xpi dilcē quā diuina sunt tā ami
ne quid passione fiant infirmus donat
hoc sua mors in cruce et qua finis et
illud Vide mors ero mors tua et mor
sus tuus o mors Donat hoc idem
zelus emulatio tot mūdanā pro di
uisione xpi in quibus lapides amoris
fuerūt lapides igitur amp̄ flumaniū
in quibus prea aque mlte pfluūt
et hiatuū non potuerūt extinguē
caritatē nec fluuia super irruentiū
tribulationū et exundantiū sup mo
dum obtinerūt illam in quibus dem
q; fm clamauerūt si dederit homo
omnem substantiam domus sue pro dilcō
ne quasi nichil despiet ea pmo ne
quam ppter dilectione sunt maiorem
clamātes nim aplō sine ymnum si
ne modulamur dñi sumus Amor
p̄inde nouitas ne contemnendus
sed exhibendus videtur a xpō omni
dum hūmanas eius sagenas vnio
sinas usq; in hanc arcā et libri cō
mūnū tumore et nouū tepore Io
uor mea loquuntur xpūs velut ad
sponsas celestis sponsa est p sin
cupationem et ubera non habet
extenuata per timorem Quid sine
nimis soror mea in die tempta cū
qui alloquenda est variis hēresum
assultus aut hostiū cetū impulsus
rebus prudent ad tuitionē pusille
gregis si murus est vnius cuiusq;
huius et donorū constituimus ad custodia
eius edificemus super eū propugna
cula argentea per collationē doctri
narū eloquentia fulgentiū Prostrui
est per qđ ingredi possit hostis re
pugnamus illud fabulis cedimus hoc
est in turbinibus tribulationū sentētijs
Porro granis amor sinamur nec
abyssus continere in se iam repleti
esse qđ promittat faciendo Ego inquit
murus dantis pectus vndiq; ad defe
sionem vineę ne subintret hostilis
fraus et ubera mea sint turribus ad
continentem et sagacem eruditionem hos
tium desuper impugnationem Ex quo
virtutum ornatu resistendo et agendo
finita sine rorem dilcō meo quasi
patrem repiens qui cū fortis ar
matus custodit atrium suū i pace

simt oia que possidet necꝫ minori
cedit mundano diabolo nil hiiao
non quid ipsa vnite sed illius qui
custodit et custodibus tradit ipte
sub npo vnec subdunt de nra
simaite Vinea simt passiui ca
subandi pace de quo mo dictu est
fructa sii cora eo quas pace repiens
que vinea hꝫ omnib⁹ qui simt po
tenae et virtꝫ spūs anime ni hiis
nibus et artibus suis Tradidit pa
rabolis xpūs cā custodibus angelis
et doctoribus seu platis et hoc
quid non sine mercede qm vir asse
pro fructu eius mille argenteos
qui simt vendem actibus bom nil me
ritorii imm pfione designati eo
firmas cunctis ipe xpūs nisi do
dia adolescentule sue sub pmisse
vnec tipo dr vinea mea tora me
est per complacentia et nisi dixi
deinde pmius sermonem debuer
ut ad eandem mille argenteis simi
simt illis qui est ubi pausimus re
munerationis pie recedentibus eis
qui simt nri pastis vocatores que
ad pace tua simt et effunde hbe
rales et duceti argenteis quasi
pfectis nri hijs qui custodiunt
fructus eiusdem vinee ne pdamur
aut amoliamur Segnit vox dilecti
xpi dne hitas mea dorti malis
pietatis et vmanis opationis cui
auscultat qui simt omes zelatores
profectu saluris tue fac me audi
re vocem tua no clamide iborii
exteriori sed priori desiderium amor
nouimus videt nec ex ignorate
venda indigna se repiatꝫ lo
qui dilectum sub pena amoris
fuge dilc m simt petrus Era
medne vel si aliqd peccauimus
de eo diremus hanc visionem ex
ordina pcedere et per misticum
nem ostulii et amplexu dilecti pos
nilde penitone petren ad alcora
reconciliatꝫ loca qua simt octi cum
amatꝫ in eis pius aptauerat
dns ni det te secu meu sugen
tem ubera meis mee ut inuema
te foris ut deosculet te et ne
mo despinat nec respuat Spans
a dilo fugiente super montes aro
matu pt se similem trahi amoro
so quasi suspirio blanda sisurrat
Cammozii pena fuge dilecte mi as
similare capree hinnuloq cervo
per alacre amoris et suavium agen
hilaritatem super montes aromum
montes etnos A quibus mirabili
illinas ubi est serenu solitudinis
ferenu limis cubiculum pauxla
bulu caligmis in foraminibus pe
tre in cauna macerie Ubi simt
deserta scatoru et spinosa deserti
Pegio pans et lunas et tra vine
nu deserta i via et in aquosa rac
libus ubi est desiderii collum
etnoii ubi loqris ad rore i multi
tudine mee magis dulcedinis amantibus
te abstondens eos in abstondito
tabernaculi nu a contuitione hgina
enim Illuc ad extremi tractu et
posita sola nu solo vnum nu vnoqd
aliud expectem quid orem quidi
finem a dignatone dilecti mei ni
illud ab rmao Osculetur me os
nilo oris sui

Explicit cantica canticoꝝ

Incipit apologetica. sine rubrica be
nerabilis magri johis Gerson
sacre theologie doctoris Egregii et
Cancellarii pisien ad quendā
monachū dominū carthusie maio
ris querentem vtrū homo foret
pro studio laudis et exercitij spūalis
quietis et profectus in hac vita of
fata dimittere et quo liberius sanc
tius frequentandi. In qua quidē
rubrica primo ostenditur pro
logus post subnectitur textus et
ordo ostendit in quanti primus
gradus suadetur cenobium stabilitas

et argumnr ſuſperta lon ſen cdnen
nis mutuo ꝓtexu ſen olde maio
vis ḧetis et profectus ſn rehqnis
vō ſex conſidanombus agitur de h
bris a mōcho· m dno oſſino et re
gulabus obſiangs cōmune oan
pato ſrequentandis ·.

Gratia et pax ꝺi mmmus
mbemur diligē quato
magis eos qn nos dil
qunt m vimte et ſnceritate ſalutis
Nichil qn ꝓte nta debmꝰ michil plꝰ
natute conſentaneū michil effica
nus ad diligi ꝙ redames nl' rea
mes ſi amares et ames ut ameris
hoc eſt em amatorū ponibi ꝑcie
reſte ſme bnfijs ſme rarne ſtz
Si vis amari ama Dicit idcirco
inde ꝓnit ꝓbum dlis vere cal
tatis de me ad me dtus ꝓhibet
ena no amadem diligē Dz fuit hō
dictū hrem ſmonis amoroſi qm le
gem nesnt nec ſe capit ſepe De
mā ad alia ſup quibus ilno rapiꝫ
animꝰ me ſtilo nrecte conſidera
tiones vidi aliquas anotāe pre
ſentibus anexas Suppetebant
alie cōſidanones plures ſed laſſim
do rarpis et formā tedij cōpellme
runt ſꝰbentem Sane ſuadeo p
mū tom rehgiomꝰ ſtudiū mīſere
maſſertū cordis Non m acapio p
hoc aſſertū qualemcūq ſed ſattū
et caſtū Nam mīſibant illi de qbus
ꝓſa loquit maſſertū ꝓmū Dum
pdiſt qi ex adipe iniquitas corū
habet quitor de ſpū et aſa bre
uem int ceteas magnas multas
et laudabiles conſidanom iſtam
Aſſiſis mgr qui eſt ſponsmea et
ſuauis mihano ad alia aliud t
phar m nobis attendit ſtz m
ſuperiori pte tōmis et m mſiori
et m ymagmatone Dz ſpūs nr
ſequutus aſſūm ꝓmū dixit hō ſpua
lis ſi ſim dixit hō tenalis ſi z m
dixit alias ponūs m origmali
ſi placet vide Ianuis ſtem i epla
bri bnardi ad frēs de monte dei
ſunt opinio celebris qꝫ tō thco a
mea debet magis tenſi affirma
qm ſpemlatiua ponem assignat
vnus ualida et ina inbem rodigē
o omem mtellm m captmmarem
mobſeqm xpi plus eſt ingt omis
mtellis thcolo ad aliū xpm p
tinat obſeqmi qm ad ſpemlam
dim maxie cū finis legis ſit m
vitas Pursum ſcia mondem m
ſca de ſnia doctnaū placet ꝙ ad
dere qꝫ ſmones ingrales qm ſunt
ſuauite per distinones valde alliū
aut mellam et ſine labore gnt de
mulcent eas assim cum mſpiat
ſermo dei vivꝰ et efficax dum
ad modū loquent et commetis
eidem ſe mſimdit ſuauiter per
pmulas ordinati habentur quoq ub
tim maria cea pene ſingula pſal
morū et alioꝝ dctorū verba pro
exordio medita ponūs Exemplū grā
Beatus vir qui non abiit m consiº
impiorū hic pr capi distinctio de
beatitudine Item de vno Item de
abire Item de consilio et ita de ceꝛ
quis Demū non est ꝙ filius meus
ut difficiales qstiones et profundas
ſpemlationes occupatus maxime
dno ſtudio ſibi assidue mtelligen
das ubi requirit omis mayorum ac
ingenij vmanitas rum dispone
vegetu cēbri quietu et ſerenu ne
forte frenesis aut alia mcurramur
mododa Cuffinat igitur tra
tanth fanles et ab pictate vanet
Explicit liber Anno dni 1426
per johannem Canella m pisien
Explicit Epla Cmaptur consi
derationes ad ꝓpositum quas bene
ꝙsiderare debet rhgiosus mdius
multū occupatus professionem
consule Sequit pma ·.

Rhgiosus ille consideret
in primis ꝙ dei prudē
tia me sic disposuit non
fortuito decreuit ipm ad ordinē
celebrem et approbatū in quo ita
professus est post probationem so
lita ut vestitus fas nō sit exuat ꝛo

de pia mentale virtute ꝓmptam
et meliorem quia diuersi est si con
stimulis secularibus sacrificium quos
si voluntatem suam vinculis vsur
per quam in superiorem suum vitiosi
resignamus manus ¶ 2a Consi
deret 2o ꝙ iam sibi vinendum est
non ꝓpria sed aliena lege non ꝓpria
sed aliena voluntate que in origi
nali a sua voluntate processit Ne
cessaria quispiam ad ꝓfitendum rogebat
Sequenda est igitur tamen ꝓpria ali
ena voluntas non ꝓmptanda non do
cenda ¶ 3a Consideratio
Consideret 3o diuinus religiosus
quia deus honorem nouum non
eget Ac proinde melior est obedia
quam victima ꝓptea censeri debet pro
regula gnali illud est melius illud
pulchrius illud nobilius illud vti
lius delectabilius et honestius ꝙ
est obedire primus sit illaqueus in
qua obeditur vilis abiecta turpis
inutilis laboriosa vana stulta quam
libet inhonesta solo primo excluso ex
emplo hominis in deo nro ihu xo
qui sacerdotali et regali gne ar
cum ꝓphetico insignis miraculis am
bulabat pedibus alijsque mayes
hinc gestus se deiecit hanc ex
tremas ut brachia ꝙmuq; sinuabit
mut summa nobilitate videlicet
ad ꝓtis obedie unde et bta Agatha
sua per mediatorem mulcata eo ꝙ
simulem ꝓpria ꝓtis xpi seruicium
gerebat reddit prudentissime ꝓtolo
gizando Dicens Ohima ingenuus
tas heresti mquia humilis xpi no
probatur ¶ 4ta Consideratio
Consideret 4to ꝙ sicut in domo pris
mansiones multe sunt et vie mul
te pueniendi ad ea et in via dei ꝑm
ꝙ loquit Augo alius sit alius sit
bat Iccoq; conformit nre aplm
in q vomitus est ambulet de quo
idem aplus ex m posuit alio loco
de parisijs mei corpis officijs quo
exemplo ad ꝓpositi nullu animo
daanis de ꝓt s ꝓfrida rogamus
ne timuerit ¶ 5ta Consideratio
Consideret quinto ꝙ aduersarius nr
diabolus impia hn penit bonum
illo mane lectu in epla ad missa
quo hor post meridiem sobrium
tamq; leo rugiens circuit quens
quem deuoret Non habet autem
estimandus mathymamenti qui si pos
sit homi persuadere dispirenam
sui status iam assipn iamq; pro
fessi et hor fuere conatur nisi
sub velamine maioris vtilitatis in a
pomone ut in pdicto nisi sub hy
mento quemadmodum contemplantue
nisi sub arrogantia siue amphore
nisi sub umbraculo quali oima sit
mundia que agit in pomone sua
ꝓsequendo singula et annihilando
tertiam vigilie psalmis cantus et
horarii somnio grauis et nigri
tenui nam similibus sit pro ex
emplo subiungens ꝙ deus solu in
spirat cor et corporalis existentia ad
modum unctus est addendo ut quid
demq; pdicto hor potest eni vngen
ti sui ut sibi melius venundari
multo et non deperiret dr hor quoq;
spiritus seductor in similibus rellinis
qui se ꝓfitentur ydoneos ad doten
dii alios ut seruiant eos in fina
liter de cella salutis in mundum
pdictoris reducat ¶ 6ta Consideratio vi a
Consideret era sexto ꝙ omnia superfi
ua sint tamq; adeuntio medicina
no ꝙ se affligeat in agendi hui
usmodi et suggesta q non ut ꝓpri
in semel arripit et sustepit mona
chatum nequiuit et sua erat directe
uel mouente ꝓpinquo nisi manifest
sit in via quia ambulat potius obex
etne salutis quo pono timet solum
creditur dum cum hac via et ꝓpa
no stat salus ¶ 7ma Consideratio
Consideret septimo ꝙ stola religio
nis valde distat a stola stolatis in
quisitionis Dicebat hor unus semi
modum alii sicut suo et meo dri sil
ordine celestinorum moriarentur
fratres hor religio non est stola

thcologie uel phie sed xpiane sim
plicitat et disciplinc nō uenisti
ad doctrinam et scalaris vite pām
matem sed ad disciplinā et humilis
vite bonitatē Inque questiones
scolasticas pueris q̄ crudiri mitel
lunt Tibi sanctis sint singulares nre
obsequie que mīstrare sustinuit
nūc affectū Et uē ita est et ueris
simū est qđ dixit ¶ Octava ostēdo
Considerēt ortano q̄ uiatores hu
ius nō comprehensores Oportet
viator ut viator nec queat hic ca
re via que pro primo questio de
beatur ni prius comprehensio stabi
Diuinans sine fantasmatibus
et sine labore ubi nec lassitudo nec
tremor ac Et dixannis cum apō
Nichil iudicauī me scire nisi vos
nisi thm xpm et hunc crucifixum
Sustinuit hic nobis circuiri ambu
lantibus per corpalia trāsire p
fidem et spem et caritatem meter
na Et videmus iam dm in spe
culo et enigmate quousq̄ ueniat
dies illa qua sponsus pasci et
cubat in meridie clarior erue qñ
cum uidebimus sicuti est et filios ei erimus - No
na consideratio:-
Considet ix q̄ in illa die primi spā
tus exanimis uiri et in die ena ex
animis prodi sen nouissimi et gratis
non murmurabimus quantum fuit
intellectus animus et crudimus sz
qualis fuit affectus nr ad dnm
deum nrm hoc est qñ simplex
qñ uerius qñ purus qñ humilis et
deuotus qñq̄ sobrietus et fide
lis in dei seruitio p̄m cū uomito
rem qua uobis sint dimittus hoc
diligenter pensabat qui dicebat
Omnis consummationis uidi finē
latus mandatum nimis Quod
quidē mandati ecclesiastes ē cari
tas no cognoscendi uanitas
¶ Decima consideratio
Considet decimo ipē religiosus ex
promissis ex quo omē studiū suū
respicere debet in affectu ut mihi
studeat mihil legat mihil can
tet mihil mediteur quod non
mediate uel immediate ordinetur
ad mortificationem affectus qui mihi
mortificatione consistit supmus
apex theologie misture tradite per
dyonisiū ac unelam sibi etiabis
per spm̄ sanctū dz neq̄ figurabimur
fantasiam per studiū sed per desi
derium per affectū stabi nō intellectū
qui nunc est intelligentie fantas
mata specularī ¶ Undecima -
Considet undecimo q̄ hic mortifica
tio affectus non exspectanda ē
ab homine priusquam non suspiret ad
hunc uel illum doctorem presertim
viatorem ut dicat felix essem ex
animitus mihi uos suggestiones
huiusmodi sepe sint diabolice ten
tantes mentem et nonnūq̄ etiam
corpus inquietudine Ortopercx
pientia de quodam professo qui
plus audiens studij in silo de pro
xime nedū illustri sed et regali
congregabatur quia tempe suo nō
erat alter homo quem posset ad
uocare ut sic proficeret ex sua credu
litate ad sue profectum quasi stabi nō
erat tempe suo doctor etiam via
nimis qui docere eum quasi etiam
religionem misisset Paulo post
nihilne nem sue ardorem fore
ab instantia malo credit ille O
piissime et terribile super filios
hominū deus meus Quo re
spexit quo abiit unquā hen paulo
factus est apostata sub specie qua
nouis religionis imo tandem
absq̄ omni preambulo uelo totius reli
gionis omnis himum abiens atque
uocauit sin imo ac mei aromā
nrm deus hui⁹ eterni pauperis uelere
manus pudui secluse dei pietā
te immittere pt cernentibus nris
misericordiosissimis et uanitate
studendi plena qui oporteat cane
ambis Sit hoc indutus no ad
munsculū cōmunicatū seu mappe
cui genius sit mihi deus sed

ombus nobis ad cautela et
exemplū ut no quamuis plus
sapē qm̄ oporteat sapē ni sobrietate
et ut semp mederem illud psal
dictum dne non est exaltatū cor
meū et Cxij^a consideo
Consideret xij^o et postremo mixta
pmissa qualis existat sibi ast
omia tenenda sit prima Et hec
et similibus q̄ mihi sit p̄mium
mihi p̄paratur sibi meabit fiat
hoc votum ut sit serenus deus ad
impleat Germanus dei quippe per
septem regulis mōchorū notatur
castelli officia deinde si quod ipse
mi reliquo fuit ordinetur hoc ad
vadium q̄nim obedia admisit
sibi post nuptiales corpis q̄ mil
te sunt horde mentū breui ver
simo quida complexus est dicens
sacopus sumitū deinde pacato ti
bi consilio ni ut ista vanae sit
talis prauitas in deuotis vno ut
non reddatur mepta p lacrimas aut
aha lesiua corpis ul mentis exana
ad ea que mandato legendo et
retere hmōi p̄cipalius et pn
cipalissime ex sca obedia meabit
Tanni de prima pte dutū sussin
at nemarius nūc ad sex alias no
sidiaones strictē de libris legendis
seu frequentandis per religiosum
sedulo in sermone seu dīno officio
ocupandi Sequit̄ pa gradano

Porro si ppat sedula nro
stris aut ut minus legen
tur studiosa sedulitas ma
xime qui ul quales libri sint fre
quentandi tali religioso sit mentu
to singl astricto ad qualem seruo
nis curit pro admonendo et hor
tando censeo tridend primo ꝑ dr
tina gradi quia non omes mone
nre sil̄ter ex sillabis liber omis
sir historiarus sit medius sit alle
gorius sit anagogicus in q̄ plus
cepet ad deuotiom se mouei lega
tur mixtim memoretur tnnet
ita ni si ꝑbate sit antoritas su
per qua re edimm est opus tulu

de examie dr̄narū nō cōsonat
libellus de laude scriptoū
Ceterum non est equla fine dam
nsi pro hic et nunc Quis sepe va
rians assimbus pro varietate
tam himanū in corpe qm̄ motū in
mente nunc est studia variari pro
na mmm fastidio est nra natu
ra tempe long mutabilitate nec
Obstnandū est mihi lonis ut hui mo
tano studioū non sit solūmodo
nauseans q̄ stomachi ois e mul
ta degustē et pauī digere sed
penat ex mentis deletu
Unde q̄ num occurrit pro hui et
nunc et quatum ad exhortatione
pistem q̄tinē videtur sunt nar
rationes pateū put in libro de
vita pm digeste tractentur
bene salubres quia pt in quahbet
narratione pausa fieri dū vult
hoc ex obedia ad sanctū dīnum
sine ad aha Insuper q̄ngō inter
quas pacto hor fiat monent p cete
ris sepius plus ea documenta que
vehun animis pone sub pro inge
nio ter intellectu et sanis de mul
tent assentū ni quasi pona ipa ui
ri mortuis leis loquentem vuant
pistem ais sua auctoritate pmagna
nunc Consilium q̄ simile sit de pri
bus piarū historiarū naturaq̄ mbr
Amplius si questio fiat de dr̄nali
bus et no historiales pemisit ad ani
mus que mentit idem animus a
tea apposuisse tamq̄ sibi familiaris
regula una non vanis occurre
ra q̄ quia hic et nunc habeo ipe
suspecta non quidem de no vita
te sed de vane gtia vel vanitate
eadem pterea Sunt libri plures
bri bnardi pris deuotissimi et pre
certum epla eius ad fres Carthu
sienses de monte dei item sermones
eius sup cātica cānicū ubi loqr
tamq̄ religiosus professus et sanct ex
perienna multa edocetus Sunt mihi
per multa sancti Gregorii ppe oi
admiratione et veneratione alq̄ hu
manitate pclara que ena pro mag
nis ingeniis sine seclusione trā

diorū qua singulis tar et mel
ministrare sufficere pñt sua uber
tate Sunt dñi ad maiorem
habundāciam primo scīpt habādam
nam hbri illius Venēabil Richar
di de scō victore de duodecim pri
archis de arcta mistica Et q̄ labo
rare per singula Michil etem ipe
cōposuit nisi dīnum et misticum
cōtius a preptōe suo ordīe celeb
rimo hugone de scō victōe aut opus
nullum de ordīne quod incipit Cui
assentio quo ne studio tr̄ sūpat om
nem laudem Subinde nesio s p
ncipius mr omēs mirandus sit Eu
starchius ita cui nomē ihsū vulga
tum Bona uenenia victor posse
trade Ille cui singulariter mr
omis catholicos doctōes pace dīm
salua videtur peritus et scientis
simus ad illuminandū intellm et ad
inflāmandū affectū Cui opus
nula duo ut lr̄a et alios tractatus
eius miterea p̄dā tanta sue ar
te apendij dīmnis apostla nr scīpt
ipa michil bremologirm nois et m
neratiū inquibus p̄cipm ē dna
bus vīa cognoscendi deū p̄mus
nāq; horū tractatuū protedit a po
principio quod deus est et usq; ad ab
ās viatores sub deo credūas et hi
tas Alius ordo p̄gredit a rea
natis ad creatorem per sex gēnis
salares usq; ad anagogicos exces
sus Cui iuret sint diffinitiōes et
ratores debet mr omis xpianus
ad illos aspirāe qm̄ theologia in
his mistica ppe est xpianoz̄ que
et ppinate et inclante spū xpi chi
sanctima est super oīa et inhissia
sed abscondita a sapientibus et m
onibus sunt prudentibus et ipis pe
ne inaccessibilis et impossibilis my
ta eiusdem dñi saluatoris Domina
sciam qua ait Confitebor tibi pr̄
Confitebor itaq; et ego in misericōdia
mea pro grīssione ēsine epke
ne ultra m longi pergat qa xxx
ānis et amplius ritu volui hec
sanctitatis in poctos tractatulos
sepe legendo sepe emendando ema
usq; ad ūba ne dīn finias Et ecce
hac emte horas velut ad votum
vir quem ad imāū gustus eccīde
qui et repenti semp mihi notus
ni et placent iuxta illud Flacci
poemate vel p magne cōposito
elegenter dictes repenta placebt
Allegauerim quodlibet grīm dignū
et verius illud de sapia qua ille sci
bit qui ait Non habet amabilem
nem qui sano illius nec tedia con
iunctus eius sed tenera et gaudia
Sunt quoq; ipa eadem sapia se col
laudās dicit Cum essem me adhuc
esuriēt et qui bibit me adhuc si
nent Adima scīpt me edendo satura
tas nec desit et me bibendo ardē
tas manet omnia ne studiū sit
dīn eāa finiatur mgt ps nr Sal
sequitur ndit qui scīm magis, sunt horad
satisfanendū scīpt caīat vre du
ra liret sanis nisi die sufficiant
Explicit Gerson trīna simplico

In mōthus pro studio lectionis
et quiete exemplaroīs possit a
phrixare effingi dnm ptrahe et
quos libros debeat frequētare mo
nāchus multi ocupatus in eisdem
do legendo et ozando tr̄

Gratia vobis et pax
a xpo ihū vnigenito dei
tus nr per filiationem
adoptionis nre tempm in
q̄ quia alii doctores aut aphis curte
tpm non mistrius Sz vñabit pro
me sapiens ministia honorabit
medium Et iterū dm loqui medi
to Plano est quia disciplina me
dii exaltabit caput eius Namq;
pt m medio disciplina melior
mutetur qm̄ ut relicta sibi pompa
relicta arte sua relicto denique scīpto
go qd maius est tradidit se medi
tus nr disciplinę maioris Cautho
fiens Talis em̄ in cis nu nunc
rpe vestibo qui dignatis exercere
disciplinę doctrinam ab illo q̄ tali
usq; studiarunt disciplinę nichilo

mrbo ſtip̃m medn mei Jhũ xpi
qui miſſt omnipotenn te rabne
er rursum Aperi os mũ et ego ad
implebo illud qm eſt magn̄ aſilij
angelis vocatus admirabil̄ conſi
liarius audebo tuis mediocr cauſ
ſime queſtiunculis que ſans cõmu
nes fuit apud egros ſpiales mẽ
tigonũ grabato laborãtes ẽme
dia non dicam mnẽire ſed inuen
ta deſignata per doctoreſq̃ repe
tere Tonuũa quidẽ et vulga
ta neq̃ compenda ſubtilibus ar
tis medicine ſpialis apicibus ſed
tamẽ ꝓceptas aliquas rudes vi
ſum fuit aſſidãnes pauculas
annotare Tria aut̃ ſunt que re
quirunt̃ in forma primo vt̃ quis
exanu ordinis cõmunis ul aliqua
ſpialia exigua ni aſſentu utputa
laxmaũ ẽ ſemens ſe in viribus
debilium inter hmõi mõi exiguum
et vemiti mcnis corpulentibus labo
rãtibus utpote in cantu foꝛtis et ſtibꝫ
vires corpeas exigentibus ſit re
phensibilis Tũ in dicat aplius pſal
lam ſpũ pſallam et mẽte penſat
em deus cor nr̃m vba primo ꝑpt labo
rem cantus non ꝑt debite deuota
nem hrẽ dñi cãnt Tõſi rõne debi
litat̃ corpalis ut fornor ſit ad por
tandũ ordinẽ profeſſionis ſine cõ
ſcie ſcrupulo lanauis vine poſſit ꝯ
ordo cõmuiter ſeruet uel ad pro
hibendũ lapſum in eẽmidẽ ad quũ
eſt diſpoñis Tõſi orans ſolita
rie ex debito teneat̃ vba a deo ar
tificiale profice et explicãe ut ſe
ipm̃ audiat nim frequent aut rõ
ne debilitat aut ẽtinat nõ ſine
ĝ in pena ad plenũ id fiẽ queat
Corde tũ dicet aut formabit aut
alꝫ ex elenatõne mentis ceſſabit
officiũ lingue licet corde cõ aſſeq̃
lognanie ẽ det dñs cõfeſſionem
vera ſobere ſalubrẽ et efficacem
Et uelut ab alto repetẽs diuꝫ
pro ꝑma cõfeſſione

Ꝑma conſidãno

Religio xpiana ſub vno ſi
ꝑmo Jeſu xpo ſola ẽ
ſalutis et pfecta Signũ
exẽ illa nõ ſunt ſalus neq̃ pfectio
Doꝛet aut̃ ſuſſinent ad pfectionem
pueire ſalutarem ſub ea et in ea
omes recte viuẽtes vnde ſequit
primus nemiem indicandũ exẽ ſa
lutis aut pfectus eſſe qui
uiunt ſub xpiana religione valz
aut̃ ter conſidãno ad tria hmõi con
ſeruanõm nr̃ membr corpis xpi
miſtica et ut abiecta ꝑſumptione
phariſaica et murmuratiua cõten
none membra ſe inuicem honoẽ pre
uenãt mixta mõnaõm apli Ner
aliquis in eccla ſibipi de ſtam per
fectionis ſuper alterũ maliter bla
diatur ut q̃ mõchus eſt non mo
nachũ ſpnat neq̃ ſtãris ſolita
rijs diuidiet ꝫa conſideãno

Religio xpiana quãmus una
ſit mirabiliter diſtincta
eſt multiplex et pulchra
varietate gradũ meliorũ et or
dinũ ſm opinaõm ſpũs ſc̃i q̃ diſ
bunt vniuerſq̃ pur vult Atque ei
a deo ſunt ordinata ſunt Quid aut
magis pcessit a deo q̃ religio ẽ
que religio Religio unꝫ xpiana
que eſt ecclia xpi ſponſa Eſtrgit
in ea ordo qui deſcribitur ex plurim
parũ diſpariumq̃ rerũ ſua vi
nuꝫ diſpbiens diſpoſitio ſen rolla
no neq̃ enim deus ſolitarius tri
eſt et in cõmuie vinẽs ſed et ſe
nilarius vniuſq̃ ſexus et aui rioꝫ
ſtatus Sequit̃ pmde cõnem fo
re meſſiarem direxiſſe illos ſemp
num reatu geldi remonicia a do
no xpo ihũ quibus datur aliqn
conſilia ne voluꝫ abſq̃ibus ſe ſub
mant ultra legem communẽ xpi
poteſt fatemur hoc male pt et
nonnuq̃ bene pie et diſcrete ſua
deri neq̃ enim omes capiunt ver
bũ iſtud ſz de hoc alibi mr per
gamus ultra quo ceptimus

Ꝫa conſideãno

Religio xpiana quãmus extẽ
dat ſe ad omem xpianã

appato in quodam vsu loquendi restringitur ad religiones quas beatus Anselmus appellat factitias et true hret ex multiplicibus mõs varie sint vniuntur in vna religione vouentes sibi obedientiã castitatem et paupertatem in quibus stat essentialiter hec vita fuisse religiones putat alibi perdurare laicã et stentiã fuisse dedicatã est vnusquisque congregationem fuisse et nõ dicat catholica id est vniuersalis nomen in istud vulgatius usus restrinxit ad clericã sicut opposito de religione cuius est quia maioris cure xpi consilia relegauerim

Religio factiua siue diuina status siue ordo siue gradus in ecclia illa in non est de se status nisi ordo nisi gradus perfectionis exercende sed acquirende Quamuis male minus cedat multi religiosi professionibus qui imperfectos se cognoscunt aut valde deficiunt Ex quo sequitur consequenter duplices excellentiam platonis est perfectionis exercende a quibus acquirende qui vouent nouitiorum status ingressum se penitentiam de futuris vo qui sunt sedi ordinis successores discipulis sunt apostolis cpi volat aliquem dicere qui non habet statum ni non mutauerit vel voto astrinxit Et quidquid sit de hoc et de nomine status constat quia status cõsistit in gradu et ordine perfectionis nedum acquirendo sed exercende patuit ierarchicos qui sunt purgare subditos illuminare et perficere magis quã religiosi monachum religiosi Quod addit quia aliunde patet monachis tales ierarchicas actus apertã dumtaxat a scripturis legitime omittimus Grandis est hec platonis tam maioris quã minoris preclarissima magnificentia si statum expensas operibus Omnia pigranat eos nimius ipse dignitas nec sublenat non honorat

Quintum assideratio

Religio factiua tanto debet perfectior dici quanto ad diuinum cultum dei et animarum augmentum promptius exponitur Consistit enim dilectione dei et animarum per xpianam et hm mensuram eius quantum ei in meipso et nouissimum in primo Ad primum religiones que durante et mediis paucis disponunt ad contemplatiua prima sunt discende per fodores Aut forte melius appellari possunt stole quoad et instrumenta perfectionis quit loquit Cassianus Non enim inducunt consequentes si status aliquis sit perfectionis acquirende per tercia sit status perfectionis simpliciter appellandus Neque directes hoc dicunt religiosis sed in similitudinis veritate et semitate se tenent dum non arrogant sibi quod non sunt addentes paulo paulo dum rursus non negant posse aliquos extra statum perfectionis inueniri valde perfectos sicut constat philosophos perfectionis professio nel status multos patuit imperfectos Nouimus quidem est quidam se in hac re testantur inesse

Sexta assideratio

Religio constituit ad primum contemplatiua debet consequenter apparere omnes constitutiones suas et obseruationes ad eundem finem quomodus assequendum finis enim dat et imponit nomen mediis que sunt ad finem et per quem ex quibus finis debent esse quia vere exitus et fines pendentia mentium pure finis a causa causarum Est missio finis principium et mobilibus sunt in speculabilibus principia demonstrationum Et rursus prima in intentione in executione et assertione simul ultima Est denique forma mobilium artificialium sicut forma materialis dat esse materie ita et finis legis quem est dilectio dat formalem existentiam actibus debite ministrationis Ordinationes sunt tamen dispositiones quibus debite actibus aut ordinari nequit nisi fines informabit

moraliū dñs posset. ¶Prēa verū
rnd intendōs ad finem debet
sibi quilibet vestimētū medio
ad ipm finē ac ꝑmde fieri totū
corpus operationi. ¶Septima ordo

Religio nra finē principalior
est contemplatiua seu vite
contēplatiue exercitiū nl'
aliquē finē habet pro quo ambulatorie
nem oratoni et meditationi
Cum sancti viderint de religiones
sub regula sancti benedicti constitute
celebris quoq; carthusien reli
gio ad hoc professores respicit pns
verbū Oportet hic ꝓsupponē mlt
a que de vita cōtemplatiua et ac
tiua determinata sunt per doctores que
sint et quales sint in quibus con
sistunt in quibus differūt nec eo
nemlt aut qualit se supponunt
aut exercent. Constat enī mul
tos in dictis religionibus exercen
tiones fieri corporales in quib⁹
nō consistit contemplatio sed aut
sunt ad mortificationē vitiorum
ꝑsertim acidie que pessima oīm
malorū doctrix est ociositas ter
ra aut sunt ad constitutionē vnitatis
moraliū iam habitarū aut sunt
tamq; fenestris aliqui recreationes
ex radice cōtemplationis. Dū con
plent illud ieremie abiectus
sum ait nec cantabit et mise
ria exul. ā filiabus israhel
bus est gratium actio et vox lau
dis. Aut demq; labor primarius
assistentis intendere profunditati
none voluntaria tam ꝑoris quā
alieni⁹ periculum. Et hō valde
rebus est in ipis religionibus
que in sub via contemplatiua
reponuntur quarum unus labor
hmōi non sit ex contemplatione sed
actor velox quies et plenior pla
cior quā arare in campis nel
nauigare per maria nl' curare
egrotoreꝫ dz quē hēnt tempus
ad reliqui sanis ad recollectionem
meditationis ut ipa ꝓficiat. Con

templationi deuotiano sit a dig
nori et principaliori ut talis vi
ta claustralis contēplatiua dicat
ponus quā actiua pro quo nel
ligēdo dicimus sit sequēs consi
deratio. ¶Octava ordinatio

Religio carthusien nō at
tendit principaliter qualitat
nimis ꝑsone singularis
sed ad se introcessum disponēs re
plexiones cogitationes et affectiones
quēadmodum ut plurimū fieri
unt. Cui⁹ ratio est. Cum cognitum
hic aliquē pentus motiuorū ne
dum ad finem ex templationis con
sequendū in hac vita sed etiā ad
ipius ordinis statū apprehenda p
mteritum et exequenda per effec
tum. Sunt et alij quibus ia non
est opus ꝑambulis exercitijs co
tentis in hac religione ut ad con
templationē ꝓficiantur quā ali
ide prius ꝓpto studio et exercitio et
prius primo marie dimisso auxilio
puerili sunt ad artem contēpla
tionis finaliter ascendendū. Para
ter autem mentem fatemur non mi
dispandum q̄ nulla. Sunt enī
alij qui disciplinam per obsua
tiones ordinis mortificant vitia
et naturā custodiunt quā absq;
eis vitio secularem dum forte
putarent natura vitia nutriet
primo demergens ut enemit natu
ra corrupcionis. Et quā inemitt
ut eorum horis hmōi religionis
professionem arripientes quā se in
tales ꝓponunt ꝓprēa regula date
sunt alie quā que solam contem
plationē respicunt quā multo pla
ves sunt aptiores regulis hmōi
quā contemplationis altitudinem
ꝑsertim ab initio et in fluore
concupiscentiarū quibus iam nō eo
nimus contēplari quēt hō nedū
inhiare nedum arrogare sed
in magna sepe sui pinacem ꝓpi
ex vinosum claret.

Nona consideratio

Religio q̄ms vna sit m
rostrorū bonis et vobis
debet mihi omniū ee m
ea. dū simꝰ me exercuisse dum
audit nobilis natalis m ꝺo
mone pronaru. Alioqn hec erit
dictum legis ad allegoriā trahi
Non arabis in boue et asino sic
recte rom legē amans fraterne
m qa tota lex penocet et ꝓphete do
non fieri aiāt quod rationabile quic
cet sibi fieri casu tali pōt vo
valetas gnerne cū disponem cor
palem mderns nūc anns nūc tar
dus absq; culpa pronali. Ceteru
pfectus spūalis m bonis mediis
neq; ita frequenter enemt aut p
nemens latet sine ꝓpr illius v
nitem qui dicit ex ꝑsona Generi
mei michi fetenti mea michi
sine ꝓpr aliqn alabastre qui no
stram penemit quis et qualis sit
homo spūalis et qui longe ab hoi
bus alabris Et qm rarus domi
est humilitas nr aīal homo se tale
vānter esse et senuat corde et pro
fitentur ore nullus magis mabi
li spūalis homo non semp demitti
nr mee cos habeis alis cuolāe
neq; ad pedes ihū sedendo audie
ās silentio iuba alioꝝ sit ponꝰ ut
sollicitudo marthe de opo marie
congratur felicem me dixi ecclī
gionem que salutem panxos cōte
platuos detemplandos grā pie
dnos sustinet et sonet dr tragi
prosam margaritam ut delicati
aliquod ihū ut amantissi m dñi
benpamm adolescentulus i mente
expssū volit et honorat obediens
xpō sponso dicēti Idimo vos filie
ihrlm ne sustinet neq; emulare
sanctus dilectam donec ipa uelit
Non occupetur in practica exter
negocijs non quietus assidue co
pellatur sequi Tales olim exti
te bnardus hugo richardus et
filēs Ar vō quisquis es aptus ad
gram hmoi noli si forte com
pelleris esse vnus ex aliis grege
tonquieri noli per impatiam m
mutāe noli timere singulatis fos
depascens vmea malignaī Exper
re dñe surrexit age confortetur
cor tuū et sustine dñm Cur pro
impenna sina qd expedit tibi Sine
eius voluntate ner passer vnus
cadit in terra in manu mam sunt
homi corda continere potens ea
quocūq; voluit ut impleat desi
deria pauper Si nerat te vocalis
oratio nra vigilijs si non sapiun
nupes dna dilectio illa tibi semꝑ
mr in rebus Non uelis primis fenes
tum pdere prepe dnm adhuc me
tis Careas interim cotidianis
ut ita loquamur distributionibus q
integrā fruat tibi dns pbendam
Non semper murmur filius dnm
pannibus est de mensa prius qm mi
nūmulti de seruis ihesuchristo mine
thimei panerna vesanit ipo pane
filioꝝ

Dentma consideratio

Religio mea debet hec ꝑpria
de mstris Contigerit hoc
sancti pres et addiderunt
qi dicenti se mstrum recedat vndi
sequitur nisi qi sollicite mundū
ne quis in infirmitate pegerim
durabilem delabatur mr omnes
ant infirmitates fugibiliores ma po
ppria qm pro ordine est mpinsm
fama ex cuanarone et vino ebri
ex qua perdit homo mdi vēnis
et per quas quodāmodo desinit esse
homo Et sit mstabilior nimcntis
insipientibus ozpbrū homi et abier
no plebis et oncosissi in tonuis sta
tus sm Iudibrū Animt hanc ser
uilem mortem a seruis sms medi
us summus dns ne ihūs xpus sug
gendo media conseruando ingna
et ꝓhibendo noxia que nō semp
euenisse subito nl repente sed lente
et per incrementa voluit m pcipi
bilitet ab ipo parente Ab aliis q
hmoi non tam gradi pmilo si apud
oculos non pspimares m rabulis p
tendendi contingeret per artem
medicine nedū regalis sed et spi
rituales obtinere Agat imo
spūalis homo ut omia diuidicet

ans pudeat dicere sapia q̄ nūq̄
nouit angl̄ fiant Inqua q̄nde sa
pā sen pnde vigere maxīe ma
iores mordme necesse est progo
plenus enuchādo sint adhuc de
cem osdāgo nēs que asequēter adde
do denarū denario ut sic prolatis
videantur duo denarij ad viatū
saunah xij̄ considēdo.

Religiosus scūs et pda
tus fiyda ne malis post
humā guam consistit in
discretione et cāmate pfidenciū quo
mō nomīe censeantur pfidentes
namq̄ sint aut ee debent tamq̄
lex viua modāter legum motu
tū ideſt constitutōnum Dicit dis
pensatōes ministrōm et ministeriū
da fideles addeū et prudentes ad
premū Dicit put ar̄les loquunt
veri cpyles hoc est mīpie mīores le
gum gnālū sm applicabiles ad rasm
singulāes a tua virtute videt pfa
vorage equitatem ubi d̄ alloquen
do deū Quia mādata tua equitas
et ma legislatū ymo vulgaris vsus
hz dicē aliquid fieri de bona eq̄mate
Generalius vo consistit m polig ge
neralibus verbis legis ppēa no
mantur hoies hmōi mūs v
bis statutorū inhereres leales et
q̄q̄ humanam tuam Dñe et veu
deles utpote no attendētes illā dna
pueris malauit q̄ videri ppe quoq̄
legis cupiūt ut iure vegant Et
Pumitiue dogma uoc ppōso sanc
accomodā sum dicat Judex anyalis
sub mīq̄ lege vocato Inquā intel
lige legem s ad mīstrat et ei iustice
tradimat abusum hinc per sapien
tem dicit Noli ee nimius mūs Pur
sus qui mūs emūgit elinat sagu
nem Et apud comūs Summum
ius est summa iniuria xvij̄ ysidō o

Religiosus maior quisquis
ille fuit hz diligent inspi
cere vulnī peroris sui impia
monita sapient et put vale uide
ri sua mīest cuilibet pudē Est
mag̃ simat cordū homī sic et reli
giosorū vana rondiao Nam et ipi
religiosi quid aliud nisi hoies Nūq
bus er eis mest fervor nouanis
et zelus uehemēs sed non sm scīe
nam qui si dimittātur sine mesin
vnūt tandem aliquod pnicium
Nam zelus sine discrōne pūpimat
sicut discretus sine zelo iacet ut ar
bitrūs bnardus Jahbus oārendi ē
nec expectand q̄ petrus velavano
nes sordme sed munus ecīa rogēdi
sunt illas tempē Cum sūd pmanē
rēmerīt pecāt quidē grandi mobe
diēna et vix spes de profectu futō
de eis hri ponit Cumpe qm sa
pientes sunt in oculis suis Jamq̄ sūp
semores suos sibi vident intelligen
tes Neq̄ se ia putāt de malis qui con
silio indigent maiorū pozro tahī
quis si habēt iam vnū pedem celo
ut loquunt vnus p vm ecclīa debēt
per alterū Dūma nī tali vno super
bie pede clarū est ipm nūq̄ totum
introire in celū Tendit ad hoc to
gradus illa q̄ sultanō magn antho
nij nūq̄ minus ronmlāda de dis
cretione fuanda qua sanabit esse
dixit subiectionē et obedīam ad sn
piores apud quos valet plus pur
tomas q̄m virginianus Alioqm pt
de fonte fungē sibupi quibet fon
tinus sine nuq̄ vanones Nichil
em est tam turgime tabile procedit
nonnūq̄ usq̄ a deo corpis tualm
da nī pturbatōne cēbri q̄ valde le
sum est rōms imperiū et si non pe
nitus ablatū nonnullis de quibus
vere et pie plangat Jōnn̄ q̄ ma
gis indigent fomēto ypocrīe q̄m nos
tris mentis Non em sua nnsena
cognoscit et hmōi eo pinosius quo
minsensibilius nsī mantur Dulpat
mchlōr idem ahbi p̄fentes virgi
lia et femina sensuū integrā sinit
allegat et approbat sūs thomas ra
tiocq̄ nō discordat Caueat m Jhū
discipulus xp̄i ne ex diffidēa q̄nda
sui amycis sibedeat fieri discipulus
gahem Credat bonus et speret
q̄m bona dispositio corpis domī dei

est qm dat illa et rosnat qm ubi et
quo voluit Dns signm fuit smult
manifestum qm ni sdma sobietate
m vitu et magna mdstate et an
sdate in vestitu ac vigilijs sup mo
dum pstantissimo ment animē
viguerint Cum et ex dnīo dimat
Omnis antiqus intens pnecbio
et nursu ventre sensit tenuem gigm
nō posse put nonnullos alqn mi
rabilē habundantia compti est ce
bri pngine fantasiam irrecipabilē
meruisse

Xiij q. sexta ad hoc

Religionis maior pt alqs
qui minus sint verecundie
ne dicam superbie pcurare
Verecundia enī pserim omnia
nascunt ex superbia pt mgs males
quas iuste pcurre ni grauis aliqn
petant eas potest nichilos quas
ipe expetat q en mirogent pius
et agilant si vigor ordinis ad
tempus eas intollerabilis indica
tur Iuduet ergo maior ffm
regula fraīne caritat non dno
ffm disponem gbij corpis que fo
rassis robusta est qd pro qlita
te cōquentis sepe si viderit q
nim hilarate non fuit grauī pe
tat aut consilium Fuerunt alqn
q dnobus filia pcentibus Duxa
dabit vxor Duxa dabit consilia
non qua viroso vana sit pcurus
sua magestate pponarī sed qm pu
dens vanat undiam mixta peten
ni vanas odinibus quas vmose
distrat Non imgs oportet mure
murare tonica maiore si non
semp exundet neq mundē alī
qn exanditus est vni est mag
expedit gaudere qma norunt qd
male deest indistincte petit hic
rat non accepit est et congaudē
fri mhinit caritate et caritatiua in
mihitate eo q comodū accepit q
necessario indiguit

Xiij q. sexta ad hoc

Religionis maior in dispe
sando debet sibi Dnplice
ordin assumē vnū quo
communiter sue religionis bonū alīn
quo pticulare sm religiosū pro
fectum clare considet Tanto est
qm religio maxime confirmatur
in stabilitate q pnumerum suarū
sanct et omnis potina in legū sua
firmitate tanq corpus verum
in soliditate nerueū Et seve
michil plus aduersum est religi
oni qm vanarū passim fundarū
ronsmuronibus put hen exem
plo sunt religiones quas de non
observantia seu lapsas minipam
Et ob qnd alind rogo dimat qm
ex dispensatoribus indiscrete nec
et ante sne lege sne ordine et
sne causa rōnabili tū multiplē
et tamen factis Vnde merito
iam non dispensatores sed dissipa
tores censende sunt Pursus
ex opposito si penetrabas prius acto
ris multi dispensandi rondesten
derit fur apud aliquos subditos
grande pculū mortis aut mor
te corpali dnīor depdatio irrem
pabilis indigi rōnis Et nod per
mitte vbi occurri pt mi alind
est plane qm hominā se et pi
ratem religiose disciplinē roner
tere in nrām veritatem
Perpendi ex hijs pt quanta sit
necessitas apud omnem religio
nem q maior sit nus spūs no
centis non insanis non monstruo
non impetuosus sm ut vigs
distinguat velit nocere et possit
opem ferre aut per se aut mm
alioz si non subripi sanis consi
dat consilio auxilio et assensu

Xiij q. sexta ad hoc

Religionis maior pt dub
tet probabilit de pculo
psone quem his auxilium
agit semel mis descendendo mte
rem pcipis fragilitatis qm timo
re velaradem in ordine qm
penitentie negēt auxilium poterit
tragi faultus fieri prius tm
rigoris ordine firmandi in cepto
modum et tm alios postquā re
parentur ad sanitatem aut vitā
talis egritudinis si lapsus est Non
sonat ni his pius aliud nomi
ne dictum ajebatis est de mina

pienie qñ de mma fenitate te
dargm Q̃no em due hic aduten
de ꝑmaoibus ſunt gdinoues
no parū hites cdulo pcul vna
eſt debilitas corpalis nel in ata
u'amdemibs Vna eſt fœmndo
virchs que tolare valet facileꝫ
nes labores ꝓma redit aligñ ho
mem gpaſſim qñ didicat ex hijs
que patimr gpaſſione Altera
vo modis alios ſm ſuas ut aiut
baſas ſen vires fit de mro plus
rigida et auſtera Vnde euenet
nonnūq̃ uſtio dei mdino ut hij
tales mmrs alijs dnis inuriat
debilitatē erſi no ſemp in flori
da mente ſaltem i maneda ſe
nectute per quā ante conſenue
rūt Et ſic pij efficiūtr tandem
ena ima dicentes cū apl̃o Non
em audeo loqui aliqđ eoꝝ q̃ per
me no operatr xp̃us Cui ſente
ne nchcns quidā pr̃ ſenioꝝ ten
debat minores fores alijs fe
bus p̃ſidere qñq̃ nonnūq̃ in mi
nores ydiotas nonnulli ſenioꝝ
poſſe inemanmr Sed pat iſte
omiū direxit in id qđ congnit in
cōmmmis Vin obiãno

Religionis maior non ſua
mitridem prudentia vni
uerſa et multo ampliꝰ de
ſing gratia per ordinem ſedulam
poſtulata debet conſidē in diſpen
ſationibus exercendis ſm em diſ
cipulus ille quem diligebat dñs
loquit Cū vnctio eius doceat
de omibus ille de hoc ſolut ar
les
ſed cognone aut q̃ma p̃ns opa
mr cernis qñ ars Sic demq̃ ſi
et ut mūs et pnbis hūis et pij
paſtois omiū ſuaꝝ uicinaꝝ
ꝑſe pndant bonus et ſm̃ꝰ paſtor
et pe verus celeſtis medicus vi
de unde an no im de medius cor
pis ſuaſerit ſapiens ipſe mgr dñs
deambitur ut dignat vequc eoꝝ
et ſanitatem ꝓpr̃ ſalutem eoꝝ
Tu vo qm religion ſubiectus es
pete pius a dño mſtanſſime q̃ſilñ
non quibus expectans illud ab
eo imediate aut per medū angli
quaſi per miraculū nbi trada ſed p
maiorem hui⁹ rei ꝰ os obſeruare co
uenit rememoꝫ dei loqnci mco et p
eum Sanct et pe recedendū eſt q̃
primerus dei eſt et lonioꝝ dei
in hoc organo inſi forte pmū qñ
conſulent obſtit per diffidentiā
cordis fictionem aut alſ pront
nonnūq̃ congiſſe et contigē poſſe
clarū eſt Q̃mmus mic imq̃ poſ
ſet ex ꝑdictis ehn diſſolnio q̃ſtio
nis dubioꝝ Nichilominꝰ placet de
rendē adhuc paululꝫ ad ꝓpriolaia
qm in moalibus ꝓpriolaes ſmo
nes magꝝ erudiūt Et fiet i ſhrc
no ad celebrem ſanctiq̃ Carthuſien
religionis ſub omni cautela et no
ve non mm doctrine fastu qñ re
mcdrantis pio affectu ea que quā
mgnē p̃miſſa ſunt

Xvij conſidāno

Religionis Carthuſien ma
ior pr̃ m caſu dubiꝰ ꝛo
ꝓpin abſq̃ ullo dubitatio
nis ſcrupulo concedē laudem
virtutis ſic pcipuam et petenti uno et
non petenti debet rōgare Dum
cognoſcitur cē talis poſſit cum
poſſit in hac religione competēs
ſeu fructus mdulgeri ſine nota ſin
gularitatis et abſq̃ nimiratione
occaſione ꝓpter ſolitariā in cella
refectiōm Addam ūnum unū qđ
fuit ut acceptū cēſum per prēs diſ
finitōes in apl̃o q̃ſdā ordi
dinis cuidam mōcho dum ſiebat
mea gratis ſine illa pitantia ſine
alia nouitate Qđ ꝓpinum ſic
Ego mgr illi ſenno me non mdi
gere gra hi nihil go conſtringa
ꝓpter tenore abſtinere ab hmoi
gra et cam non ampe Ar preſ
ulh Quam ſi tu ner puū qndē
bobum ſen morſum ampe mdi
gras nichilq̃ ampe gratū que
ꝑſtatur veneter et me ai gratū
actione Et certe meo mdicio pu
denſſime ut ſit in rali ſce ſin
gularitas vitanda humilitas ſerua
nda nuerunt et mdignatio

ab aliis ferendum

De viij ordinario.

Religiosus Carthusien ma
ioresq; nostri terrij dubij co
silij hirenna conuede sus
habet ut petunt pserim moni
bus no necessarijs et pernalibus
Tenuis ni est ubi no fit dispensato
ossium ligne non pennus omitte
dum illud tenuissim et sambuis
ozanus interdusum sussiat net
pt nobilit aut periose grauare
habudat quisq; in sensu suo myta
apli sinam Sunt pterea qui tempe
nostris ordinis pserim laboiosi
non studiose insistut meditatoni
sed expedit omnem suam alacriter
ei attentione communi quamq; post
modu habeiores hdant animos ad me
ditandum nel nim silemio oandi
Dorint nonnullos experienna stragi
tonsuite ex sue rondiodnis nutrite
eo q am vonis sono ena sat tenu
nequant sua stabilie meditatio
nem gustu mstu sim mi dubij
querela sit fortus pfio foens et
felix indeuir is cui a deo donati
est spiritul spi oris et denotione me
nis denotione migi tali qualem se
nit in silemio ipi conplantes
deo suo seruie Sed vera et valde
her grā pter humanā infirmitatem
prim primq; ppt nim torpozem
nec enam huiusmoi grā est ab oibus
de necessitate et sub obligatione re
quirēda aut exigenda

De xix consideratione.

Religiosus Carthusien ma
ior fres suos hz mdum
quinq; no mmq; ei vide
ant pinarem de suis vnuibus di
uinozgintur qui de suis prijs et
deferibus Sano hmo est qui pi
nulosissime sepe sub regimento
de pelanie virtutu se vina pal
liant Exposint hor niter alios
mo super alios egregius ille mo
ui indagator bissimus pa gre
golius mdusis et pene singulis
nolim suozu loqs vim in ppolito
sans sit exemplu de lacrimis de q
bus primu nobis obietu dubium

mouebat Inq; caueas ubi quisq;
in religione pserim sic austera
sinut de qua loquimur conuersatio
a laqueo quem venatores abscondut
demones in omi quod cogitamus
quod loquimur quod agimus Inq;
laqueos ploramus laqueos loqm
nur laqos ymedimus et bibimus
laqos nesciim in cibis opibus nris
Nec sufficit cauī tot laqos ēmedio
aliquod essemus qui ex sua dili
nim pter Oath mei semp ad dnm
qui ipe euellet de laqo pedes meos
Fluerunt lacrime de lacrimaru condi
none mihi Et seruie michi mei
tem meam sic pueyat illuminet se
ueniat ut profida spiritu et lac
marū mundans Dni id quide si ob
seruemur illud ne quid nimis fu
ant minus Dim ex hijs interim
emanamus et mebaio cōberi Dim
pter flens redimur impotens ad
opa sibi de nimiate ad faciendū m
nimbenna nel ex voto ul ex precepto
nel ex superioris instituto Est satisfac
ni lacrimis aliqd dulce et mulcebre
sed gnal pt her dulcedo que ex nimis
amaritudinem per penitentiam
phurit et q vulneat sussoiatq; na
turā Est igitur abstinenda non
nihil her lacrimis pfusio Et nec
no si lacrime inde fluxerint ubertim
qua lacrimas nel no luet nel non
deret nl non expedit Inq; ei qui
videntur michi lomi mi opponit
ur phibeantur sepe qua nīa p
reptorū regulaū disciplina pro
nenda est lacrimis tam exteriis et
mendatijs quā instinctis et plandis
Eadem ei est causa de hijs moi
lacrimis q de sentimēt spualis dul
cedinis et sensibili suauitate nre hr
sepe non expedit ppter plures
cessantis punt de hor alibi tradita
est pterea prudens cautela fugi
endum potius miceri talis lacrimas
qui haut dubiū latet anguis in her
ba Dim aut omino huius fieri
seu dispensatione superioris seu dina
ordinatione hinc illis vic illis hi
nebria illis te retire suauissim
ubi balneū mentis in illis frequ

ter mistene Venis vo nbi mus
non es sed ordinis et cōmun
tatis ac arcedis quas obsuame
sponte quidem et unlis n' recal
nites mandatis cōpedibus cari
tatis ex professione mia voluntate
facta pro xpo astrictus

Vtrū sia ofidario'

Religiosus carthusiens maior
mi casu pōt dubij ppositi
quo ad ordines publicas et
canonicas habet nī magno pondē
attendē ēt tales ordines non sint
ut ma diuinis sanctis sen volum
tarie per religiosū Carthusiens m
simile sed per sedem apl'icam aut
sedentem in ea summū pontificem ge
neraliter per vmilsam xpiana
religiosū ordiate Verum ēt hec
oracones diuinitus alta voce nel
submissa publice nl' ad ptem hor
spectat ad inis positionis et per con
sequens ad maioris arbitrium vnde
in hoc in oim religione dispensa
no pt indulgeri ēt enim religiosis
vigor pan pt etiam ira vulpecu
lam in primis capi optimis quoniā
dum manus in vinea dni subtrahit
teymedo ēt dns pensat cor non
verba pensat recedit pensat dns
verba multiplicri rone notarum q
duplicri Ad sacrificiū laudis ad ex
ercitationem corpis ad meritum sanc
tationis et ad pfectū exemplar
primis et laicis Nolo go diuti
michi religiosus aliquis ēt dns
pensat cor nō vba nam aplius dic
erit Orabo spū vorem mtelligēs
sim glosas Et orabo et mente Et
amb cosius in primo Os lingua
mens sensus vigor confessionem
ponet Nolo sic pfectum solitari
us dum in cōmune venit ut se dig
nū reputet pola q uenatione ut p
netatem seu rōnem spnet similit
exāmone ut non sit immemor
sue professionis ut qui hic cum
nemorem rūsuoriam pro eterna
beatitudine ut eā iam dei deinceps si
ue contēnat in sua missione et per
sonali missione Demū si minus
grue quis sit vigil videnti pro vali
tudine corpis aut mentis nolo pro
hibere nolo contemnis esse nolo in
tātis nolo remedijs torpere uelli
Sz ni nolo etiā te hoc sili omittere
Salus nos amor alienus indicādo
quādo magis igitur amor ppius
Lucifer inde corruit Corruerūt m
de omes qui opantur iniquitatem
Expertes igitur volo expettes indi
ni maioris tm Credē mihi forma
sancti Bernardi semp magis mdm
alieno et marie mi simplicis q ppo
qm ille vite dei nbi dicet si pcessio
nia hreat si expediat si deceat non
mi pro salute mia sed pro gloria
quoq sua necnon si pro fratrū mo
panstra cōmunicatione primo etiam
pro gnali rpūs ordinis conserua
tione Et ut nō fallamur superior
ntis in nō silendo nisi sit huius pie
tate deum rogit exorare ut tuas p
eum in nris te manibus cōmissi
vias dirigat Denis puerbiū est
a Seneca posiū Tamens docet pu
gilem Ad quod spectat illud q visio
contrariō et allomas expromitis
dotrine dicet medicū quid agē de
at Monachus est de medico spuali si
militer cuiānones non homīs sunt lo
quunt sē les sed huius hominis quo
fit ut singularia que nō cadunt sub
arte referri debent ad iudicū pru
dentis in arte sua possent ista laco
ri deductione tang per membra sin
gula sed epistolaris angustia hm scrip
sisse gtenta sit Bene vale pr dne
frat mediocriissime Et orem
pro nutrem ut saluemur Scriptū
lugdūm pt penultimo Octobris
anno dni nri ihu xpi mo cccc xxiijo

Conclusio epplogalis

Respondē ubius qm nunc erat
romanus sum questionibus
pte nrissis Bullissimo pē et
fē m xpo carissime sub dupha con
fidationis de nāo supre religiosis per
sionē et modationē studentis ut la
teribus ponatur modus ut ni ron
gregatio ne nocabilibus vocalibus
mendamur exercitijs conscientiā do vires

ad hoc ipm̃ ut insuper nulla lauw
ris virtus gressio desuper facta re
pudietur sine illa fiunt ppa sine sin
gulatis sine fiunt eis seu vniuersalis
bt dnoꝫ ordines m rella que sub p
cepto pserum catlice cadit ore offrri
et profrri nō omittatur nisi forte id
fieret de consilio et licentia superioris
cum grauo ordinario fieri possit vn
p tantum et absq; pculo ut appa
ret gnanne Attento posse m ena
p qua fit ab instinctione et noie ecie
aut ex regulari ordinatione ordis
ipē sit ore ex hoc multū meremr
primo qua obedit 2o qua ois sanc
tum reddit 3o ganssitorū pro
pnis ex labore agit 4o oīa exem
nt quod fragile surrepē solet i sola
mentatiōe ordinatione seu meditatione sunt
ad hoc aliud sph̃ psallam spū psal
lam et mente nim glō ordinata
que si placeat videatur

Explicat Opusculū mgri Johānis
Gerson Cancellarij pisien de re
ligiosis pfessione et moderatione qd̃
tamq; eplārem translatū misit dno
Guillermo monacho domus Car
thusie maioris olim dñi Salmu
arii medico sibi familiari instanti
pro hoc et pro serenatione conscie
sue hortatorie petenti

Tractatulus de laude scriptor dotr
ne salubris ad Carthusien et Celestī
nos primo tota catholica gnaliter or
dinatus lugdūn

Scrutari scripturas exhortabatur olim iudeos xpūs
Joh. v. Scripturas iudei
in quibus putabāt se vitā eternā hre
de quibus loquit̃ apostol ad thes
2o q omnis scriptura diuinitus inspi
rata vtilis est ad docendū ad arguendū
ad corripiendū ad erudiendū
iustitia ut perfectus sit homo dei ad
omne opus bonū instructus. Et ad
Ro. 14. Quecūq; scripta sunt ad nram
doctrina scripta sunt ut p patientiam et
consolationem scripturarū spē habeamꝰ.
Verum quomodo scrutabit̃ scripture
si non habeantur. Quando habebunt̃
si non scribantur. Qua ratione scribē
tur sine scriptoribus. Sunt igitur
necessarij scriptores. Et hoc est qd̃
hic et nunc intendimꝰ suadente com
pellente nos ad hoc immensa cha
ritate scriptores liberos vnius de femi
nis pannis etas nra. Et in primis con
clusionem certā stabiamus directe.
Scriptor ydoneus et fructus
librorū doctrine salubris augur
opus boni de gne. Et opus
hoc si fuerit ex caritate meritō
vite eterne. Ita per similē dicendū
est. Unde primus henricus de sancto dubij
nullo occasione videtur prius opusculum
quod plurimi quidā de monachis
domus Carthusie. si liceat diebus
festis scribere deuotionis libros legere.
Sed ad intendendū in primis q nomē scri
ptoris nomat pulchram scribendi ne visu
assiduo ul̃ frequenti. Scribere vocabulum
nigromantie eis que sunt diuine legis
erudimēti. qui enā scriptor ul̃ aliq̃
scriptor dicit̃ aut enā dictator. illis
erant scribe indocti. qualis ezras
scribe velox et memoriosus in lege.
quales apud xpianos theologi doc
tores. seu theologie professores. de quibus
no erit principale sermo prius fit de
scriptoribus quā mechanicis et ma
nualibus librorū. Et hij sunt i mul
titudine diuina. penes eruditionem ma
iorem ul̃ minorem tm scripturā qua
transferūt ex ipsius exemplari libro.
vel quam primitus ore suscipiūt
sicut baruch ex ore ieremie scribit
omnes sermones eius. Sunt quidā
sunt doctores et scribe et scriptores.
Talis laudatur fuisse dñus. Am
brosius. libros scribens quos dictabat.
Sunt alij gradus nisum nullum
penitus habentes melleum cetu que
transferunt. quos quā pictores appel
lamus. Sunt nonnulli minores me
dij gradus. quibus aptus est sanus
sensus eoꝝ que scribunt saltem grā
maticaliter seu literaliter. quales olim
fuerūt et ad huc esse feruntur in

religiosis approbans. atq; in vn
uersimodis et studijs rationabilit
instituta. et de rebus p̄posita nu
xerit ee intentio. negq; alios secu
endo. qm nec sint magni scriptores
ut p̄mudel ut ait. qui parum sunt
ad frenu ingenium siue scribendi ac
pescendū proni. Quibus p̄notatis. ut luculentior et breuior est ordo
dicendoru. pater status hermeneu
clusie scribentibus quid est opus bo
de gne. quid opus minorum vite
ne. quid opus seruile. Vnde ti
placet eam per capitula aliquas
in subsequentibus xij considerationi
bus amplificando monstre. quas
merito replex comprehendit. Ne
pdunt aut studet scriptor. largiri et cauti
fligit. sal dat. fonte. lucidq; fluuius
fabulas diuitias mirabit. hoc ut

Prima cōsideratio

Scriptor paratus et frequens
librorum doctrine salubris. si
em semp infra loqui volu
mus intelligi. p̄dicare dia pt. ter
se sui lingua suis et manu p̄dicat.
et fructuosius aliqui. quo scriptura
venit ad plures. uberior qui rusticus
sermo. Rectorem animus docto loquitur.
quod huic festivo quod latenti euerg
gie. Vnde vobis artus. et canes dis
pulit ex doctoris ore transfusa for
mus sonat. Sed multos aliquos
eruditissimos fatentes scientia di
disse. scripta studendo ruminando
secum. qm per doctoris audiendi. qlem
se fuisse videntur. Quandoq; glo
riari dicens. magnos suos fuisse quer
cus et fagus. pronū dubio non si
ne prima uel comite litera libroru.
Adde q; multe p̄dicatores sunt multi
tudinis mundi. p̄uinciarum coetus que
simultur formalit. in scriptis. Cum
si merces possint auricola p̄dicato
ribus debita. aut non sile scriptore
me. cum p̄tradesse et adesse ut suppon
hic no impar alcuni salustius
zelus scribendo sinit alii loquendo.

Secunda consideratio

Scriptor hmo moderate studiose. nec legentium doctrina
hr. non est usq; quaq; dis
silis ut cera distenti. Colligimur ex
precedenti secundo p̄ncipio considera
nobis quo ad legere uel dictare. quia
nedum pro inopia tpis exigua.
sed in annos deremus. multe
scripture durale comiget in se ul
per multiplicatis exemplarium
ab ea sumptorum. Legentibus aut
aut dictantibus si defecerit aliqua
scriptoris ei memoria sit labilis. ob
repet primus obliuio. aut de lectis oblimo. Unde per sa
labora sint plerisq; scripta veteri
quaha scriptor me elegit. qm dis
milia nouellorum. non q; nugabem
nouos dictatores quales assidue re
gnum assurgere. ppt almi nouitatem
varia gustus studiosi. cupientes
nunc hanc nunc illa istam verbi
celestis. nunc omnem penitus ab
holantibus. ni vere ppt dubitationem
nouitatis emergentes. nexa q̄litates
psonarum tempus alacritatis rerum
seminarium. que nisi plene totas se
p̄bebuit. ni sint absq; multo valabi
les. Exemplum de medicis et ma
gis. Non em sufficit eis libri ars
nimbet ex arte compositi. sed op
tet valere receptas. quales pelle
simul omes trade est. pur. Anime
na notat me expletive. Prodest
methodium apud rem publicam
non mediocriter refutatio talium
phantasiarum dictatorum. sicut com mor
bos corpm. sic aduisus pestes ani
mum. quod unusq; sicut scriptor per
secutionem studiosam. Non enim
scribenti trade possimus sed scri
bitivo. nisi memoria firmius re
tinet ea que scribit. qm alia si vult
intendere. ppt ignorationem. nisi q;
segnius retinant animos demissa
per aurem. qm que sunt oculis
subiecta fidelibus. aut fluctus
impit. ex hac tradite siue traditio
nis originem ars medicine. cum

me mit aero. Redimre mſuper
vacuo nre expediat ſnidoſis abbre
uiacones ſibi certiſs notulis in
ſignire puncta memoãi digmãi.

Ia oſidãno

Scriptor nr largimr im
serenir et amodat. Duos
esse partes sanctorum.
thcologi tradidr. vna est elemosia
de qua pus considãno. altera est ore.
Ia remmr. de quibus erit consi
deãno sequens. Circa quos ore dubita
mr qm ſptor qualem loqmur ſr
largitor elemosine multiplicr
Est em lucrosa non parui ista ars.
Tenebr mſuper loai elemosie
ſpualis ad opimlanom aimarum.
Nunc adiſis errores et stremulos
per eundnom sozpalem dnale
arts consilij. Nunc ad gplanonem
salumrem. Fallor ſi non ura im
ſei ordia ſuspendr Jonathas m
cens indeis p̃o agathi xij dies
se hre splacio sanctos libros
udo nullo mdigẽ consonat aplis
ubi sup̃. ad Rõ. Dimr adhuc ur
aſtepi nonulli pfessos regule
bñssimi Augm. quos canonicos regu
lares appellamꝰ apud hollandam.
quorm labor ſbendi pascit eos se
pabulis subsidijs. ꝛ pno librorum
manentibus apud se plurimis ad
spuale splacii. Tales ure direi
mus bñficatos a pphã. labores
manuum tuarm qr mãdu
cabis. bñs es hic in pce. et bene
tibi erit in eternem re. Vyozina
misrie dina sapia. ul' religio ma.
ul' celestis gra. sinit vnos abim
dins in tabernaculis domus tue. que
est cartia nec constria. Filij mi hr
liter pfessores et ſptores. monitor
opa tua. sinit nouisse oluiam in
nrorum mense dm. que patr
aduersus eos demones et hostes
qm ſbulant nos. Compa mihi si
potes aliorum quorundam ordi
num plurima sup nmm mstituta.
sunt in oratoribus vigilijs. sunt in
elemosinis. ordinibus istorum
paupi nec nam pauper sed divm
simplicm fuerunt an adhuc sunt
neso sanctimoniales in hoc opus
dedimate. finit olim origim pro
missi bendis opibus sine ne dum
notarios per dimes scalaces sed
puellas sex mst bendas permas
datas esse. Unde tot gra bibla
tot dotum volumina. que modo
suspsunt in cartia. si non ex ſptori
bus per religiones degentibus qo
rum ad pnes vix ullus superest nestigium.

Quarta ofidãno

Scriptor nr orat. habitatoribus
ninis nrorum cordis ordi
nationem sibi mistice. qua
vice michi obsit qm vanitas qm
q possit miseri orando. vel cantu
ri suaue dm ſbitur. Arduus sanc
est impetere ſptorem nrm mo
nitione aptam. p psallamus et
canemus in cordibus nris dño.
quod frequenter eo liberius expleri
valet. quo sollicitudine quadam
liberius fecimur. Puto palam
inde fieri. q ſptus ul' scriptura
est opus dei. ul' opus religiosum.
non mmr) sepe qm vox exaltans
in cantu carnis. potest subinde
vnus quispensari per alterum. quas
salubris. qm temperatis admistra
no ab carnalibus ostinatorum offino frequen
tatione salvat et absolvit. Ve
dimur proinde ſptor nr. et pie
tate migr. q erroganeum tonens
Deum posse angelos secum esse.
Tonens ſptores sanctos quam al
loqui. qui tonens xpm sibi blan
da queda oscula. quonens dare
quonens eum dicta salubra con
ferre. que mediate ul' immediate
dispensarent. Cui dignum que
sit merces alia temporalis equali.
Cum prohibet nullum aliquem con
templationi ant esse similem dicit.
Contemplatione itaq; lectio q
ſbendo sit non impedit ſi passi.

Quinta ofidãno

Scriptor nr affligimur in
quo remmr vicem tenet.
Remmr pius est terna pe

sanctorum extensa noie diat[ur]
a dño dotibus omis afflictio
corpalis assumpta voluntarie pro
remuneratione eternā vel vite sanctor
norum que fit per dolorem quem
admodum pt̄ altera que diat ordo
includit omem mentis elevatio
nem in deum cum humili subiectio
ne et obedia. Elemosina vo extendit ad omne subsidium proximo
misericordie impensum. Eo modo
voti paupatis elemosine. voti
obedie orem. voti castitatis ne
mine seu carnis edomationem que
mihi eliminata non pmittat fra
gilitatem hanc considerationem. ni duplex
n precedat. Nullus itaq; negligat
ut laboriosi ee studeamus spualium.
Accipiet ergo illud in partem seu
satisfactionem pro sins alienisq; de
lictis. Virtutem directio prelatis onis
reddet laborem suum nedum bno
nor no laudabilem et meritorium.
sed tot modis quot mitigationes bo
nas addunt et ad decorationem acts
sui. nominatim iuxta ostiationes
diuersarum quas sub spāli promis
aperimus. Fingere q in foro pme
ti iste labor ad sanctorum sanctam
mentale impone. Omne labore
si nullus imponit homi. imposuit
deus ab initio cum dixit ade. et
posteris. In sudore vultus tui ves
ceris pane tuo. Porro qm in la
bore homi no sunt. nec cū hoibus
flagellatur. no minuuntur sed
mutant. ne arma demoribus af
figamur. Profecit egregium volu
men. Hugo de ope monachi.
quod toti ponitur ad rem que
nunc agitur tradim. Cum si mona
chos oporteat operari. quale dabi
mus opus aliud sue professionis ne
dum nimis. adhuc simplex. sed amplius
pluribus. attento q̄ nōn omnes pariter
ad difficilia sint quales sint pre
dicatio lectio vel lectio doctrinalis. Et
neq; missarum obstant celebratio quā
sunt hore breves. Neq; preterea
valet excusatio desidie nonnullo-
rum. nisi forte quasi gloriantium.
nescio scribe. Dicant. neq; velim
dentur vel desperent. qm labori
probus omia vincit. et durus pe
nus in rebus egestas. aut vir
gilius. Talium Desperatio sunt
verba tenere. i. est latine. Nescio
sitis sunt venales aurei. Cum se
diat ege nimium sibi posset sanando
quod nisi est prudere. si medar
si fortius est lector. Audiat.

Quarta ostiatio

Scriptor me posteris satis
pie admonuerat. Tibi aptius
esse nemini rationabile ob
sequium. formari ad figuram legis
prudentis. omni sacrificio sal apponi.
Videat autem scriptor ne sibi sal in
fatuerit nec sibi si non et sapienti
nec alteri si corruptus pena sa
pienti reddatur. qualisve promitur
emus mea primos. qualia mendosa
fuerint adeo voluminis. ut consilium
fuisset millia quidem talia ministrarent
heris mendosis sine lege. sine sen
su vel ordine. adeo q̄ ut auctori ipso
sen dictatori non intelligibilia red
dantur. Quemlibet inspectum hanc ex
istimat aliquem no minima pbuisse
natura. Studijs ac ministratibus me
tempestat. Dum quilibet admitte
mur ad scribendum no probatus. non
rogantibus. Exemplaria quoq; dabā
tur mercedem. q̄ in multiplicibus ut
cumque sequemur metu scribentium
ut merita ignorantia. q̄ damnum
visitatores in artibus mechanicis.
ne frans omnitatem in operaribus
ut in panis nec pane ut aiunt. Ar
tibus digne meruit opus profes
sum experts ee visitatorius. ne
corrumpo sua serpat ingiter in
dentium. Sic olim apud scotos preces
hebatur electio super sacerdotibus. nec
passim admittebatur modernis ut
ordinis. sed usq; ad priorum formam
nem que hucusq; dat magna lege
tibus examen hebatur. Presbyteri do
ctores notarii herentes si no sal
tim memoria subiungebant in apis

ailorū suorū sint terribile dñm
nomēs obtestatiōm ut scripta sua nr
recta nō sūbent et per posteros ma
fieri suadent Rhoan mē thom
quis nel scripsisse nel emendasse fem
nis esset

Septima ofidano

Scriptor nē posteris aperit
fontem aque vive salient
in vitā eternam Intelligat
hoc non ut actor principalis qui fo
tus deus est sed ut mīstrator Na
fons vite verbum dei excelsis
Nonne libri salubres quales mee
dñms sint non nsine queda ve
teres et dissipate sed fons ortorū
putens aquarū viuentiū que fin
unt impetu de libano qui candida
no nō irrigabunt Cum scripē fonti
quadro pymnoses sint eminēti sua
rum tanto priores salubriores
rediderit illos Cuo rone p terrus
m longinquū trui siarum dila
bunt non retinetes virtutem
et gustum fontis originalis sitio
q de fonte hum visuq; conthunt
unde vmes pestilentes ut rane
bufones colubres columbi gemi
repunt et potātes infantū aut pi
mūt Libe igitur o scriptor de aq
nis vinētibus de libano por Et
ne dixeris cum hēm Aque sirenue
dulcores sint sed oīa palam et
in lure clarescunt pro quo sit se
quens confidano Octava

Scriptor nē lucem sequī
et eam posteris administrat
lex dei lux est et lucerna
lucerna pedibus meis verbum tuum
aut pēs dns et lumen semite meis
Sit oportet ipsis gaudiū qm delā
bile lumen omnibus inspiat cōtradic
ner habet ut rhodias conqueri
de tuale gaudiū michi erit qm in
tenebris sedeo et lumen celi non
video videt plane lumen celi scr
tor nē quod est nūbum dei desten
dens a pē lumen dñm alii sup
se accumulāt terrā mistar malpa
tis defossi tenebras scalarum nel
leadum nel opanoum Vandeant
pueri miles habuisse pntes nel ma
gredes qm talibus cōs arnibus salu
daria scribendi voluerūt mistruere
Vandeant qm talenti arnis hmo
modi susceptum non ignanter m
fodē sed ut lucerna et lucem sem
nantare diligenter conamur pnibus
et futuris ostendē vide homo hom
et artis arn qm pstat aut pfectur
Dedimus stilz ad salutaria spūalia q;
pterentibus aut spulsis ad noxia q
nel animam nocent nl ad plagi
na pvehant nō distuhent a per
cans Denū collige tenū scriptor
nr quale nbi sit donū dei posse fre
quentius emergē de tenebris mū
danoū horū rum archibus sūs
terrenis mfrēdentibus nbellis
m cōdictionibus Emergē dr
erm pobligatum animū dū in
undis archombus et mīgnulis mēs
occupat se Nam ubi locus esset
vide tuo tenebras qd lux spūalium
tis attendone sua complet Crua
mee non parum adiuuat scriptor qm
scriptor qm nus illuminus non mīs
crebro qm homo non intelligens
certe caninē occupatus Sensit
hanc limen Augs Dim obediens
oraculo celesti Tolle lege tolle
lege cōcutiens in scripturam aplōrum
nis mox depulse sunt abscondi
mēdus tenebre lucē scandalis
missus Imagi dia non pt qm mul
tiplex olim et cottidie luns splen
dide fulgor irradiet legentes in
scripturis quas hrē non posse sine
scriptoribus quis negat Presto sū
ubilibet scripta ubi si volūs verba
non eque vegēs in illis defectus
nros tamq; in speculo sine vere
cūdia nel pudore animaduertat
nel culpāt potes pro paragone
palam spūalis mee istis mēdis
scriptor resin saporibus plēa su
per nacta ipsorum multiplicitate
quis esse nil paruit Nonne lauti
simā esse quemt sapiē mensam
multa ferculoū varietate refertā
Sumat vinū fortissimū quod et gnum
sanis erit nl' usui ad sobria ebrietate

|| spūs adqua

spūs ad quam sponsus inuitat ca
tissimos Comedite mquit ami
et bibite ītmī et mebamī qualeſ
ebriems non obnisitate tenebro
sam sed luminositatem affert mſo
lucam et vere diuina Nona ſci-

Scriptor nr ecclam dimit
peſert Aug⁹ moriens fi
bis mulmasse q ecc̄ cam
bibliothecam magno studio qua
magnū sibat ec̄ thesaurū custo
dient Dño cōi non hnt tam
depopulatões regionū seu religio
num essimans machinamenti
qm si libris ipaꝝ m pmis sponſa
uerint atq pnauerint parum
m regibus assirioꝝ respui stulti
et indoctoꝝ hoc prudens aduer
sum est mcommodum cepisse cōt
regnū sanc̄ xpiamissimū aquo
libri distracti sint assidue et si
non apta tñ oculis atq palham
dpdatione pter lucrū ad extremꝰ
narones colligendū qm̄q nec de
fuerint apissimi violentissimi
direptores diuinꝝ m pdbio vul
gari Les bons lunetes sont les
bons clercs id est bom libri fa
cunt bonos clicos hoc puerbium
vm est imitans quoq libris nr
polita nmittit vno modo ul'alte
ro nmē est hec ad laudem spectāt
scriptoꝝ quoꝝ studiū est ad oppi
mum librorū depauperatiom cōt
uū dmare stiꝫ et placere sanctis
liberis Nonnulli' fuit ardor hūdi
libros sacros apud ptholomeum
regem qui pno mgentū compulit
sibi per lxx nr̄pres tūslationē co
quo vnīa quomēnt mfidelibus re
gis exemplo fideles ponifices et
pn̄ipes xp̄iam fortiꝫ hmoꝰ veg
hbraica q̄q magnam mille libros
hnisse tercentū diuinaꝝ hic nō am
pmis m polo decore librorū qui tñ
admis si fuit valore spūali pre
nū duplex amesit fruit mornā
ment eccl̄ias ista laudamꝰ sic
scripta laudabilis pro thesauro
qualis non est m papiris illic
peunibus ubi diuꝝ simul labor
vecte deperit cum opi et impensa
pgamenū Durabilius est que con
dino caristia eius sup̄ papiri
opensat abundanter Sed nec qs
piam exinsauit sua in scribendo seg
mnem si nestuerit hās artificose
mulnī formare lra legibilis sit sur
punctuata sit purgata qualis est
lombardoꝝ non uolumen se machꝰ
simplicius Sit demū sine mendis sal
sitate nam orthographia vā illa sub
sinat m ecclie in ecclie thesauro re
pom quamus parū simat Decoris ch
tetigit nec nūdum paj remanis No
oportet ad extremū vnūquēq filios ad
scribendi libros assume quē admodꝫ
nō est par legendis studiis Capmat
hic amplius denonem vel grignē ul'
nutre nu pua sustinūt opuscula vul
garius matrū eruditionis intellectual'
ascende talig̃dia doctoꝝ hmoda sunt
volumina quoꝝ pradationes ordine
doctrinali seruatē ahoqn vectū ad
discendū deferens ordinē ieroꝝ iux
ta Phoenū exstus non hāt pmum
simplicem rectigraphū clausstrum
altercū magis appani est studiositati
sapiem nī pdamus offino pter
quam Tu demū si non poneris
amplos librorū mamplos ad arcā
ecclie reportare vel pmulos et pau
ros pmo si gre gorio redis ul'vnum
assere sine ut m tabinaculo dñi non
vanus appareas si solos ena capsi
plos habus uel minuta duo

Cena confidao

Scriptor ecclam amat Tom
pat salomon ecclam cantic
tiuer David que edificata est
tū pgnaculis et mille clipei pendet
ex ea omis armatura fortiū et aplis
nomiat Verbum dei nūr clipeus igni
nū mūr gladius spūs et pūta anapi
tem et penetrabilem mūr gladium
spūs et pūta sagittas potentis ar
tas Transeas igitur iz zelū legis
et hec debet summus pontifex pre

npne ni plat et clero vigilet opz
ret hanc armaturā hōis nīstrāa
angere adsīs omnē sīam extollen
tem se cont religiōi xpianam sed
hen quid dt aplūs Omēs que sna
sunt quemt non que ihū xpi q nec
opponūt se murū nec armis spūa
libus munīunt nec sīpta quibus
alij se fidenq dilarent abundare
gmirant vide si non carior est ho
die cōceptor amasenum qm erran
gehoni ageunor si non plm emū
mur si non sedentibus apud quosdam
xpianos cōparatur sīpmire fabu
lose q religiose et ypocrite qm sane
et lubrice qm caste idest vade nūc
et certam mter has manus ppera
re confice si non erat armis ad
seruandū Juxta xpi missiōm sēp
turas illas ni multiphīe refer
nacq pro nmlantibus et oportuit
tantibus equū erat non q ipi ena
thēologi meliter omēs intrepent
hor eni nēcq fatibile est ut rep
tend nim sit q sulcans pauis rite
dirigendis imorari Dm expedit re
ponere repōmasq cogitāe sīpnias
uel m sūma quada q natis p loco
et tempe possint hzi confestim ut
ira loqmur ad manū pro mfidelib
uel q sūtendis uel te vmedis ad em
diendū ena nūc hor mō nūc illo fi
deles Talis sit oportet omis scba
ditus m regno celoū filis homi
pūsmnias qui profert de thesauro
suo nona et vetera Tui pabo lue
silūidm nomē videnr alludere
sponsa blandiens sponso Omia po
ma nona et vetera dilecte mi serua
ui nbi Offert hor se loco consilium
quod per compationē ad armaturā
dei quam esse dicam libros leg
sit de armis diaboh libris vetbis
faciendis legat qui nesit illud de
actibus cō xix ayulm ex eis qui fue
rant amiosa sectan q hauerūt libros
et obtulerūt rogam omibus Et
cōputans pretijs eoū inuenerunt
pecuniā denariō t milia sta qz
mter recipebat pbitum dei et ro

qz mbat Sile factum nuper a te
pmuis de libro magno estimatis
mille aureis qui ut palmes m
unlis arunt et arsit Sic olim pa
tisius m gena et nuper tabo ma
toris ecclie Dt m vō sit expedies
apud platos et magistros tales ah
quos vesanari pter exemplar con
dempnatōnis suum xpi ipi consi
dent de bonis quippe nulla sit du
bitatio qui videmus prepto tabulas
legis dei arcta custodias fuisse repo
sitas que custodia ni honeste signata
est m exemplari vita xpi qui hoiem
legis postqm acceperat et legerat
arma cont se prose cont pfidos
ex ypocrisia proferens plenur libenter
veneretur mistro reddens illi ut he
bre lut & caplo ayorem vmsū esse
uideris sēbit ny de ira non ita est
de aire qm aire pōm sunt hoies le
gis Sanct mspicer de xpianis ah
quibus q ipis par est deuotio ad
hberi aliqne sanctū sicut ad sēcum
vehiculū quem m signaculū sīpto
rū uel pectis suis ponūt osculant
et sīgnant nec pauci reddit opini
lari Dū m se vsantur quos de ena
gelio sūper egros imposito rendūt
hystorie ni cesseris xvi consideo

Scriptor me certam rusto
dit Opinionis sīptorū
Duplex est adūsus hēticos
pna ut vincantur et sic armat al
tera ne vincāt et sic custodit Di no
bis talia dissentibus mor oritur
uidetur aliquis homo et opponere
primo illo Exōdi mfine q scben
di plures libros nullo est finis de
inde q desint sectatores sīpnie
rū pserim deuotorū Amplius
q ex tanta hoium multitudine sustepenit
occasionē credidi primo et mfine
di Si opponit paulo qm direbat
ayulte tre stanūt te mfine Pue
rus oportet hōs ipis ena laicis
et mulieribus ppmare ut doceā
tur pse legendo cos sancta mslatione
ad vulgare suū si non ahī compe
rent At vō primi non impedit uel

oblumsat laudem sptoꝝ nisi ꝺ̄o
cū progredit ī mensi sine fine
sed fine constituit cū ecce mutare
da ni suoꝝ observatione mādato
rū quo fine retento nichil minus
ne iam erit pluralitas librorū sed
vnitas fatem et plagarum varie
tatem esse minā in substā libroꝝ
quos mgrē per sptores expedit
potens est deus assertibus flāmam
mitrē ai mellitas allusione ut per
sonem sua in veri regimine posi
tā aliqā struentur. Ceterū michil
est tam salubre uel pīm quo nō cō
mgat abuti. Sic de libris euāngelicis
q̄ quoꝝ nō est culpa nec sbenitū
sed stelus est malicia postremū
magis vagē videtur si nō hȝ zelū
structoꝝ suarū suam sī contemp
serit obscurare. nō violanda ecclie
veritatis que hȝ ut misteria lapi
dū per sapientes clivos in lege dei positos
structoꝝ accipiant nec orē habet
pdūcere ī mussis. Non enī de diuinis
omī ut hēi ut seruiāt libros scōs
illos magis qui sua diffinitatem
petunt explanat per alios passus
et glosas doctoꝝ qualit agere nec
finitas est ingenij. nec eruditionis
q̄ meditas apud virgines quos ab
ore sacerdotis oportet legem exqui
rē. Nec immē arcendi videntur ab
opusculis moralibus et deuotis mul
lam in se diffinitate nec ambigui
tatem nec absurditatem in tūslato
re gestibus enormes sint hystorie
vel vite uel legende sanctorum n̄ non
meditationes sanctē tūslationes
in religiosis mire aptatur plus er
rabis arrogant qui deuotionis hu
milis aut eruditionis salubris mariam
ymaginis Diocesis ostiensis.

Scriptor me ecclām horat
dedicat hanc honoris turrim
pimisse ossiānones q̄ similē
ostendit non mediocrem venera
tionem in sbendo constitui. unde
consurgit tacito meū ad deum qui
honorificat honorātes se qui legem
quoq; meis ecclie sponse sue non
diminuit sed auxit sed dilatat sed
eleuat grendit. Ac si forte diceret
emulus aduersus laudem sptoꝝ nisi
me laudemur alle q̄ mee narium et nu
ad lumen respiret oculi ampliat lumen
quod sui est et vadat pudebimus p
apicem et euāngelia hora suam q̄ dig
nius est operarius ubo suo et mercede
sua quomodo principalis et finalis eo
mentio in honore dei et ecclie in ma
teriale non sit. nisi sua de nuī aliorū
q̄ pretia salute signatur ut sit finis
luci sub fine celesti quamis iam no
uos fines adisti sed vnus utrobiq;
rensetame. Nōne preterea sptor me
rent honorandus ab omnibus qui di
ligit ecclām propie qui regimen
suo p̄sunt sit honor spe in bono fine sit
honor in aliquo insigni nullo sit in
largitione indulgentiarū nō min̄ q̄m
pro peginatione ul ecclie manibus
constructione sit in privilegijs aliqb;
etiā si diplan honore dignos dicit
Ophis cum laborat in uno magis
de sptō silebimus. Nūquid euāgelie
nūquid apostle nūquid pauli pro
fuerit michi. Nōne plurim confidit
sptus edificantur q̄n vba nō au
dit hoc vnū ī ingenio p̄misit q̄
ut sptor oīs proficiat se prebat q̄
minus ab istitutis uel institutibus
principalibus sibi exemplaria que
et qualia sint reprehensibilia sup
plat. Sic em iubet dns Deuto
xvij ut rex sibi describat deutro
nomii legis exemplar a sacerdo
tibus accipiat. Et moyses dns. scr
omia h̄ in exemplar quod indixit
i monte quod et angli mistrantes
observat. Hec quam salubris per
cā sturos maxime plebanos rectores
ecclarū et alios otiosos de ecclesia
phcolor inuenitur apud quos nec
breuissimus tenor vnus habetur
Diuinoꝝ preceptorū nec sanctorū ne
magno minoꝝ nec nūs annulos
Ac pellicule hec synodalia quedam
in scriptura. Bene quid oportuit fa
re non tamen aliquid omittē Deū
q̄ michi impedit ut adp̄m finis

ꝑ referat. libros seu tractatulos
nel rodinellos denoꝛ̄ms ꝑbē diebꝫ
festiuis habito modalmē quale sa
piens iudicabit in hoc opꝰ quod vi
q̄ non sinle censendū est sed in ho
norem cathe plus aliqꝫ pergens
q̄m multiplicato voralis ordinis
ꝑmo q̄m impolens in aliquibꝫ mis
fuerit maltrato. Si quid ad extre
mū nobis est ul' consilij
proundeant supioꝛes in vniuersita
tibus studioꝛū in cenobijs seu mo
nasterijs religionū in collegijs et
clericis maxime cathedralium
nedum librarijs hec sed ꝑlatos
de suppoāis suis misticē cum re
leuare debuerūt onera cetꝰ egenus
aut stipendijs opꝑtunus que ubi
deessent agat mithridatū sceptor
nē vtiliter pro causa nō infima
quatijs onus vitet quod vina doꝛet
omia quod aureū sentina est abhoꝛ
bijs et hoꝛrendis Speret primum
speret q̄m meretes sua magna in
mis erit deus iubens seruitari
ꝑmissas ac ꝑmde ꝑba quibus ha
benr eterna vita mag̃ec ꝑncipes
tamq̄ in libro suo ꝑpias largiatur
ipe dns nobis dns nr ihus xps
liber vite benedictus in scla Amen. A Johāne
Cancellario pisien.

Opusculū de examinatione doctrinaꝝ venerabilis ac Johis Gerson Cancellarij parisien.

Attendite a falsis ꝓphetis qui
mat xpūs suus doctor nr.
Cui assimilat apl̄us suus doc
tor in vitute. doctrina magr variis
et peginis noiue abdita. ꝓpe et frus
qui habet aures audiendi audiat q̄ de
nulla mortno salubꝛe. nulla si negli
gatur ee ꝑniciosior. Ruina simil
venenū corpus enecat sic ꝓphetie fal
se. sic doctrine vane et pegne animas
ad mortē. nō qualemcūq; sed eternā.
Turbant insuper ecclīam. polinas
demū omes tempales simul et spūales
cū tumt. Qua ꝓpter occasionibus mē cor
ab exitu suscepti. ꝓposui mū pedissi
tas opusculi cōponē quadruplex mō
de examinatione doctrinaꝝ. primo theolo
gicalis. de hmoi exemplariter. 2o phi
sicalis. 3o practicalis. Primus modus
qui pūus est opusculi sex considāo
nes de examinatoꝛibus ydoneis doc
trinaꝝ. et tandem examinationis ar
te ꝑsliget q̄ notatur in hijs iuribus
Concilij ꝓpā. ꝑsul. doctor. bū dominis
discretor quoq; plurimum. de dogmate
ꝛefert. Qualis sit doctrina doꝛens
quis quoq; sodales. Si finis sit fuste
questus sue libid̄ ꝓtestam in ꝑmis
michi nos in docendo nel narrādo fo
re dicturos intētione rectā sine
ve nel odio. sed ꝛamq̄ in aīo no
stro ꝓpter. vera audire de volumus
cautelas insinuāe cum falsas ꝓphe
tas suspectasq; doctrinas. maxime
diebus istis malis. q̄n sindon thoe
refrigit. q̄n magna ex parte distipa
tū est ubi potissime floꝛe solebat hie
ron̄ mysticus sermo pīs talibus et
pro talibus qualis fuisse leꝝ mur
Job. qui erat simplex et rect et ti
mētes deū. et recedentes a malo. ne
diabolus nr̄ nō ignoraꝝ astu
as. ipse sorte repiat securaꝝ.
Talēs alloqmur venerabs pīes

Carthusien. et Celestinos. quos af
fluctos nr iob opz ē mitra hus
q̄ sonat Conciliū. coneunt et ozie
tales ē pro susceptione hūs glo
si quibus testimoīa phibend est de liue
ria zemq̄ insti ānūnat aliq̄ vera
plusq̄ septem speculatões cōstituti i
excelsū ad speculādum. Quibus ān
lonus discurram⁹ per vnāq̄q̄ cōsi
xranoīs vēritates aliq̄s caute
las miscendo. Considerato prima

Examinator antecessis et fina
lis iudex doctrinaliū fidem tā
genuā est grāle concilū.
dedimꝰ hāc cōfirmatio pmitꝰ aūte ge
neralis concilij cōstitutiōm forte par
m dnatōne nulli fint. forma dēn
sin satis hētur. et posita est m̄ titulum
de ptate eccl̄ē. et m opusculo an li
cat appellāe a ppā. Quum insup
ab errangeo nō rōne talis q̄ manu
xpūs fuit sup̄m⁹ et optim⁹ institu
tor eccl̄ie. non desinens i necessis.
qui et dixit. Ecce ego vobiscū sum
usq̄ ad q̄sūmationē scli. Oportet
igitur in ecclā velinque regulam
falsibilem pro fide seruāda. et du
bijs emergentibus terminādis. non
aute reperitur in tris alica talis
fallibilis regula. nisi grāle con
cilū tūne congregatū. Nā ppa
quelibet singularis de ecclia tamq̄
hūq̄ dignitat ecclā ppāhē errabam
est m̄ fallibile. et denabilis ē ut
fallē possit et fallat. preca non im
prē posint Augꝰ autem i ecclā
et in evāgelio d. Non credem evā
gelio nisi me auctas eccl̄ie cmouis
set. Opponet aliquis q̄ in agibilib⁹
et sōnuciatibus hūanis. ul' sententi
alis vel sōrum canonizandis ec
clia fallit pt et fallē sm mira. et
expenrijs plenus. Fuit sanctus. ē
in his q̄ sunt facti ul' mīs hūam.
et in his q̄ sunt nr̄ dim de nā
te salut cognoscēdi. cum mō sint
vitates fidei propie articulorū. preca
deus assistat specialius ubi nō sufficit
hūanū auxiliū. sicut in determinatione ve
ritatis fidei. et in aliis in q̄bus nō
nanō stat salus. Nichilomin⁹ atten
dendū est multiplicē ee doctrinarum
per certam seu cōtinuū vite sue exp̄ssio
nem. Quedā approbantur ut
laudabiliter vē nāq̄ recedendo. Que
dam ut veries ad moralem rectitu
dinem. et doctrinam sine mixtione
falsitatis notorie. nō tū sint ut re
danur obligatorie. sed dicitur de pie
tate fidei. Quedā vō plenius permitti
tur ut legantur. nō q̄ sint mere
falsitates sed tūt aliude plurimas veries doctrinas. sicut sūt scripta
plurimoīm doctorū. Et ita Aug⁹ sua
scripta recipi volebat. Volo. mēst me
is libris quā rationibus scripturis de
fe deseruire. Et utrum negare non
possum nec debeo. sicut in pris ma
joribus ita multa ee in his multis
opusculis meis. que pūt in isto medio
et nulla temeritate nulpari. Cui
nit hic duplex vitus. Canonizato
ppone nō opetet firmiter adhere
doctrine sue. patet enā in mīnoribus ut
in bro ripario. patet de plurib⁹ ca
nonizat. q̄ non rotidie posicões
a scolasticis non tenētur. sed pala
negantur aut ni teneāa si fieri
pt exponūtur. Altera vitas debet
ni maritate majori et fine grandi
nitere rei publice. Determinato fi
cti i matis fidei. majori condendo
articulū vlter obligatorem. Aliqn
forrundand est de scādalo ul' sistmate
nō sanctū extimabili. si qn dissen
sere. Docear nos sistina gerarchia.
Hac tenue sacre theolo facultas pi
cieri frequenter dū quunt ab eadem
decisiones dubioīm q̄ neutram se
let non per se tota dare. determinandas.
sed deputatos pro assilio dando suos
committere. Quato amplius h⁹ auctē
tramus est magnale regnalio nemo
i summo ponitire consuenda. Negō
tii tm determinandi est ad mi detec

mandū q̄ aptum in fide et mōi
bus scandalū radicetur

Examinator iurisdictus doctr
narū hdem regencū pr̄
supremus est in tris post
quale galiū ul' ni pō Dedicitur.
aūte canonū ni rōne moāh pre
supposita fide q̄m supremus in omīa po
tna inder habet dubia ten poti
emergencia determiare ul' interpre
tari uel declare cū appōne penarū
rebelles hor aut est indecū aūthum
dicer ahāt Non oportet ita fidē cum
spā sit amabil' Norem est magis ō
firmans q̄m pet̄us erat vnde rep
hensus erat est a paulo cor q̄ nō rec
te ambulaēt ad veritatem euāgelij
Confirmat her obiecto ofidāq̄ non
p̄cedentem sed plus inferit q̄m opz
Nec em pr assidue consulū gnale
primahr habeī pro decisione dubior
ner expedier passim ita fieī Sup
mus aut in ecīa fanhr adjutur de
si nollet omīno primare ca q̄ sunt
fidei declare uel errāet declarādo
sup est indecū consulij Potest noti
fequi ppa pt in diffinicdo fallē
ul' falli igitur non est inder p dcm
nus simd talijs pz instāna Con
tinditur m̄ ex hac radice dupler ve
ritas p̄ma q̄ determiāo solēnis pr̄e
m hijs q̄ne sunt fidei non obligat
ut pnse tis est ad credendū Alioq̄n
starct in raū q̄ quis obligaēt ad
contrarietāa uel ad falsū cont fide
2a vitas est q̄ sūa pr̄e ligat omēs
fideles ad non dogmatizandū cont
rū n̄ per illos et apud illos q̄ ma
nifestum cont fidem deprehendunt
errorem et scandalū grande fidei
suo silencio fieri si no opponēt sa
cognoscāt 2z si fiēt p̄sertim sen
tentiarū et penarū cont eos straut
beatos ee q̄n p̄sumoū patiunt
ppr̄ iustitia Dnp est quoq; remediū
consulij generalis nup finalis auctorita
tiua q̄ prius fundata t in dec

tractibilē m illo libo xpi de correc
tione fraīna Ad 3m eciam non
audiebāt sic nbi sunt ethnici et pu
blicani Dm lege haut dubie sub
est ppā licet hactenus multi vel
tas her non placet ppr̄ mordina
ti franoē ad summū pontificem ul'
scripta sua male suspecta plusq̄ ad
xpm et euāgelia Vnde aut oppo
ti falsum est hēsim expresse damna
ta per constantien Consulū ni
alijs multis m vnibatem eccīe
polite xp̄iane

Examinator Iurisdictus et or
dinarius doctrinarū hmōi
est planus in sua iurisdictio
ne an gerat mā siue dedinatiue
her q̄ sidāno per canonicas mōi
nones et reprimas platos exhor
tatiuas ut dyocesē suas exurpāe
studeāt ab hēsibus p̄mo
sibi doctrine Sultur p̄ma rano p̄ce
tis ad cautelam ppē nec non per exā
nem veracitū figuratū in cōsilio
dato moysi per ieno soceri sui
Sed dupler veritas notetur hr p̄
ma q̄ nullus epūs m̄ sol pt̄ con
dere aliquid fidei cuius te qm vide
tur ad tuā eccīam se extēdat Ne
cnō pōt m cos obligatiōm ferre
quos non habet subiectos Secun
dus differt ideo dicendo ppe qm
gnalis est et ad oēs catholicos se
extendit quo ad pena Sic metho
ne debent diuites Nulli pter ppm
rondē posse aliquid Alioq̄n sta
tuere q̄m in suis dyocesibus plan
tus habit cū appōne tamē consulij pro
quo sit 2a vitas distinctione p̄missa
2z alioq̄ simr dicte pale hēresales
apud oēs Alie dubie simplicibus
sed manifeste sapientibus et peritis
Terne velut a neutre hēses pro
se dicēdo nī rōnibus ad vnitatē p
tem p̄babilibus nec in vna p̄n
dyocesi vel patria sed apud omēs
xp̄ianos aut longe plurimos Est ge
vitas q̄ in primis et secundis aūtas

mſioꝝ prelatoꝝ ſe extendit et
ad ſuos tñ modo Ad finalꝫ veꝛ
ueꝛ quꝫ medio diſtꝫ maioꝛes tñ
fidei ꝓpꝫ difficultate deſiderij cum
pauco ſcadali ꝺoceſut ad ſedē ecclē
uel ad ꝓſentiam ꝛ ea ſimili poſſi
rem reſeꝛꝛe uerba illud ꝺi quꝺā
bigiſi uel diſſidale vocaꝫ cuꝫ gꝝ
tam non ꝛōne tñ ſed ambigue diſ
ſimulanꝫ mr̃ñatione Cuꝫ diſtiñ
nomꝫ ignoꝛāa uel diſſidio culpa
bilis nō paucꝝ depulit ne eꝛoꝛes ſin
dalaſtaꝫ iudicia ronē ordinaūa et
ꝺotaūam ꝓtatem nrā tempeſtate

Examinator ꝓmum antecedens
partium ꝺiſtinctiuꝰ hmꝯ moꝺi
ꝺiſtinctiõ eſt quꝺ libet ꝑſone
theoꝭ ſimultate hñentꝭ a ꝺoctoꝛe
ꝺediuꝫ hec conſideꝛatio per formam
verboꝝ quibꝯ ꝺamꝰ licentia migra
ꝺis Ego auctꝫ aplica ꝺicit ꝺñ
pellarius ꝺo vbi licentiã legendi
regendi diſputandi ꝺocendi in ſacra
theoloꝭ facultate ꝛ et vbiqꝫ fra
ꝝ ſuoꝝ ꝺoctoꝛ pꝛiꝰ et ſ. et ſpiꝰ ſñ auctꝫ
Et ſi abeſſ ulteꝛioꝛ ꝺeductione ſumit
ꝺupleꝛ vitaꝫ pma q ꝺoctoꝛes theo
logie nō ſunt accendi ſine cā rano
nabili ab exacto ꝓꝺictoꝝ actuꝝ qm
ꝑpꝛia auctꝫ licentia conferꝛ eis no
ua ꝺi qꝫ ꝺyoceſam ſeu loꝛoꝝ ordiꝫ
ry poſſint obſiſtꝛe nec non ꝙſentiꝛe
pꝛo ꝛonabili voluntate Exm de po
teſtate ſacꝛꝺotali que eꝫ ꝺ e mꝙ
libet quo ad ꝛectꝰ xpi veꝛi ſed oꝛ
neceſſitatiꝫ quo ad miſtiaꝫ qꝺ mꝛi
ꝺictoꝝ reſpicit ꝓtatem Exm de
magiſtꝛis martꝝ q nō legunt ſem
per actꝝ ubi voluit mſi ſtolaſtico
ꝝ conſenſus habeatur At vꝺ
ſimꝫ ex hac ꝺeclaꝛatione veꝛitaꝫ
altera q ꝺoctoꝛes theoloꝭ nō ob
ligantuꝛ ꝓpꝛie ex ꝓtate ſibi ꝛeꝺita
ꝓꝺictoꝝ actuꝝ legendi ꝓꝺicandi ꝛ
paſſim exꝛcere Actꝰ de plano
ordinaꝝ quoꝝꝫ officio paſtoꝛali
anexum eſt debiti nꝛ obligaꝝ

ꝓꝺicandi ꝛ ſubdito ſibi gregi ſuꝺ
ligit aptiꝰ hꝰ ꝺño paſtoꝛes et ꝺoc
toꝛes qꝺ rano maꝛeſta ꝺnuit.
Oꝛtet em quoſꝺa ee in ecclia q
ſunt ex officio oſtium thēs actuꝰ
exercere Aliogn nō ſuiſſet iſtitu
tꝫ ꝓpꝛie qꝛ illud ꝺei ꝓpꝛiꝰ ſunt opa
Non aũt ſunt alij ſic obligati per of
ficiũ qm paſtoꝛes ſumꝫ et ꝺoctoꝛes
et non ꝙ ꝺoctoꝛes poſſent qnꝫ m
ſeꝛui vitaꝫ multe ſalubꝛes de ne
ceſſitate ſtuꝺij theologie ſi ſilencꝫ
breuiaꝝ mꝺiꝛet Dicũ eſt pꝛeuſe
et paſſim qm aliunde ꝓt ꝺoctoꝛ theolo
gus obligꝫ ꝓꝺicare uel ꝺoꝛe uel ſꝛp
mus nipeꝛtꝫ ubo nꝛ ſꝛpto ꝺiuꝫ
naꝝtas immet hēticos et hēeꝛes ꝛpel
lendi Aut qma videꝫ ingratus
ꝺeus ꝺei q admodũ loquiꝫ qne
reles ſi ſacꝛꝺos non beneficiatus poſſit ſi
peꝛ ab oꝝ celebꝛatione ceſſaꝛe Addi
tur ꝛa qꝛ ꝺñ ſpaltꝛ nuntꝫ peꝛ oꝛ
ꝺinaꝝ ſuũ quo cuꝫ teneꝝ ſibi de
ſiſtendi ratione ſua ſufficiem ꝓuꝺere
ꝛna ꝺata iam conſtituꝫ obligaꝝ
q paſtoꝝ in ꝓpꝛio ꝺoctoꝛe necꝙ
em time ꝺicꝛ ꝓt m ſin velamẽ oꝝ
Nemo me condemnet

Examinator hmꝯ moꝺi ꝺoctoꝛi
nati eſt ꝓ modi ꝺiſtinctiõ
q libet in ſacꝛis licꝛis ſuffi ꝛa
eruditus Dedimꝰ hoc conſideꝛatione per
illã mariam a ſapiẽte et ꝓpꝰ poſtꝛi
a ꝛ coꝛrẽ q quiſq nouit eſt inde boꝛ
ſtenꝛ qma multis cũ nbis qmbꝰ
conferꝛetur gradus licẽ q nec
nollent recipere ul nemo ꝙſeꝛret
poſſent methoꝝ plana ſecꝛ aſſu
mere ꝓ plebis eruꝺitione et ſiꝺi
conſilio ſufficiꝛ in ſacꝛis licꝛis eruꝺi
toꝝ hoc tñ obſeꝛuato q digꝰ eſt
mꝛcenarius mꝛedē ſua ronē illoꝝ
qui pꝛiꝰ et magꝰ paſſionibꝰ ꝛodꝫ
nice ꝓꝺicatoꝛes nec ad nōtoꝝ ul ſolꝫ
natoꝝ cantum ꝓfanaꝝ theologoꝝ
vbo vix ul gratis ꝺignant aſſumẽ
ado tram ſapiẽ qꝛ aliaꝝ hoꝺ
adeo qꝛ non q ꝺei ſunt ſed ſua

ner ꝑ sua frequent er abusu Ad
gatur hmr ofidanom cũ sua declina
ne duplex vitas ꝓma Erauet q
aliqs simpler non autorizatus cet
tam expellent ꝑ sacs lris crudi
nis q plus cet credend ꝑ trũ dr
trnah sue assernom qñ ꝓpe certa
raaom Constat em plus ee credẽ
dum evangeo q ꝓpe Di doceat ig
ralis crudinis velmare aliqñ ẽ erua
rontinel ubi ꝓpa nesciet ul nr er
rac pg nrũ sit p̃ferendũ mdicũ
Altera vitas Talis crudinis deberi
mus si et dñi celebraetur gnale cona
lũ nũ plus cet illi se oponẽ si senuet
maore patrem ad oppositum evage
mah ul ignoraaa declinae ex ꝑ
bissimo dr hilarius vñ q ms ab
hac mlitans ecclie q oponebatur
ex aplis et mediat sine ssoribus ne
mter et mundialit a xpo doctis - De
nullas q nõ sunt scpta plus esset
credendũ aũth talis ecclie qñ evã
minq plus q cet ab ea receptum
ul autorizatũ Nichlo mo post ap
probanom et autorizandem q tuor
evageliorũ per dnũ ecclam plus
est credendũ evano qñ alt minq
hnane aũth Non dnt qñ locus
ecclie qñ illa est aũtas dei et evã
gelij Nec errac pt in fide lege salte

Examinator hnj moi doctri
narũ est omes hũs dis
cussom spũm q m hoc
domũ ꝓbs ms m eo vult exten
di Dedicatur ex trmis qñ ꝓbs
stus i manifestatone veritatis mi
ma nec fallẽ nec falli pt Adue
admodum theologi fundat q nec
fidei nec sensui hrãi scpture subee
pt falsũ Alioqñ michi aũths ad
credendũ michil roboris ad psuaden
dum sibi subsisteret Est aut sen
sus hrãlis nõ solũ g̃ matualis sed
nec stricte logicalis vñ ille quẽ ꝓpe
stus principalit mtendebat qm ex
trinsanna hre cũ causis dicendi et
modis exponẽdi magis pz vñ gna
liter m parabol locutionibus ꝓpe
hrãlis est non q per tiba sed ꝑ res
et facta designatur ut de ligntis nõ
similtudinibus sibi regem ꝛc Porro d
mi discretoms spũm q̃q datur
ad psuasi mstructiom requiet q̃
psuasa lex de qua canon tradit eos
qui psuasa lege ducuntur gnali nõ
teneri Est aut opano sua facẽ
q̃ quoda mimo sapere cũ illusione
cra regnia & vitarum ex m de mo
mea mee sc̃i Aug fim relatom
eius m confessionibus Datur aliqs
discretio spũm pũpale ad edifi
cationem ecclie sic et dnũ ihũm nel
ligniarũ uel gra samaritã cũ sibillis
Et hoc reperitur m reprobis sm apli
et evangu m q̃ dubius si semp. et
quomõ recede dãtur fideles gradus
q̃ est Q̃ua videtur sibi nam aliqñ
nec canon direns Neme dicam se
missum desuper oportre nisi de sua
doceat missione ex lo ioh baptiste
Jux̃ q̃d sibitur p̃a vitas Et hmdi
sunt suspecti nel nõ sam admittẽdi
doctrinas suas marie si sint exmei
tales q̃ se dicũt discretiõm et visio
nem spũm dono sc̃i posse discer
alioqñ qui sine reddit leues sũt ac
de et fanles ad errorẽ Q̃uid fiet
igitur Certe mdicũ expectabimus
sm p̃missas q̃q gradus eradandi
doctrinas ab mfimo usq tandem
ad supimũ q̃d est conatũ si res
apparuit porubus ãbigua et ve
gens densio reputet Altera ver
tas Neme facile debet estimare se
psuasa lege moueri q̃ humano
se panis sit subee pareq̃ mdicio
rũ non est dissentaneus deus neq
formidet qui hmoi mõ est si cum
vera humilitate consiliũ q̃rit alienũ
se ꝓpria nichil decipiendi ul a pũ
sio decipiendum exemplo pdicatoris
nre etatis egregii magi vmcij
de quo postmodum sermo fiet ꝛc
tanulo 7o Concludit dñs bona

uentura pro ꝑmissis ubi queritꝫ
si quis possit excusari adorando dyabo
lū ondentem se esse xpi q̄ uicēq̄m
paao qua supest talis casus ꝑplex
remediū uideret suspensio iudicij
ꝑ pena alicui ofiliꝫ aut trinde
implorato dim auxiliū qd̄ nō deceat
facendo qd̄ in se est primꝰ duobꝰ
malis exēplo bñssimi martiris et ali
orū plurimorū Odiat itē bona
uentura de adoratione cuiuscūq
q̄q non ꝓfecte ꝑ manibus sacer
dotis ꝓcedat casui istius grauem cē q
semp implicita habet uel consue
tudinē ad ꝑsumptionē q̄ facilius se
cū ꝑmittit debitū cultū cuilibet q̄ indi
gno nō debet exhiberi adoratione Salua
mur ih adriano ne prauū sit ꝓpter
morē facilius Exēm de adoratione
imaginū non sit de adoratione pa
nis ꝑ mensa cui si quidam ponēt
dicendo adoro te si tu sis ogenitus
Non enī sūt tales circūstātie put
allegat Diuitur mō quē cautela
pro laicis circūstantibus allegi q̄ hoc
nā nō adorent q̄ numeriq̄ uocat
ꝑ manibus sacerdotis ꝛ. elīquat oīa
clenatur et postmodū Sed ne sa
cerdos cautē faciat nō abstonden
do uisionē a ꝓpō dum ogeneat a
rotunda uisus debēt apponi aut
alium alimis arceri cēnt alij
magis ꝓlares

Attendendū est in examinatione
doctrinarū primo et principaliter an
ista sit cōformis sacre ꝑpture
tam in se q̄m ꝑ modū traditō
nis Declaratur ex autē bti dionisij
diuinis in scīa Nichil audendū
dicere de diuinis nisi q̄ nobis a ꝑphetis
sūt tradita sunt Cuius ratio est q̄m
ꝑphetia nobis facta est tanq̄ uela
sustinēs et mirabilibus pro regimine
totius ecclīe corpis et membrorū usq̄
in finē seculi Est igitur talis actus ex
his regula uel exemplar aliis se non
cōformās alia doctrina uel abnienda
est ut hereticis aut suspecta uel sed
ipiens ad religionē prorsus ē ha
benda Hinc glō. quādam super illud
Appuerūt moysēs et helyas loquē
tes eī cū ihū in trāsfiguratione
Suspecta est omnis reuelatio quia non
confert lex et ꝓphēcia cum euangelio
Hinc in signū moysēs helyas et xpūs
Aliquādo delusiones demonū porius
aut ꝓpriꝰ fantasiones quā re
uelationes hēantur Talibus ꝑcul
obuiatur illud xpi Errant nesciē
tes scripturas Ar nō dicet aliquis Ecce
quot a pio et usq̄ nūc doctine salu
bres tam libris q̄m scripto mandate sunt
quas scīptura sacra non cōtinet pmo
cōtinet tridentinus ꝑm alios ꝓbatos
catholicos Deus quos ꝓbus q̄m ab
bi sanctus exhibuit b̄eatus h̄ non
apponit Deueret alius quod sibi vult
simus huius obiectionis modus loquēdi de mō
tradendis scīptura Numquid potest
alia salubris doctrina tradi q̄ cō
tenta sepcta et noaua ꝑ uniuersi tu
ra ponitur ad pōs exēm de doctrina
Raymundi lulli q̄ quidē alia et
copiosa multa cōtinet non tn i mul
tis absq̄ dubio salubria de quibus
nichil ad pōs Hoc unus placet m
sacre tempibus nris in sacra theologie
facultate parisius mistrum hz. ꝓpē
lulli modū tradendi scīalem sub mag
nis voluminibus ad cta nomia et
ad caracteres a et figuras Sensit eade
facultas nonnullos desipere ut
ꝑhibeat nomen huius modi multiplicare y studiū
Nam et mirabilia dicitur edere
confingunt ymmo stanum qd̄ pribus
carthusiensibus ꝓpe parisius significauit per
literam Hinc cum copia librorum dicti
lulli a curia romana ꝓhibebat ordinis
supposita sint ne derelinquātes modū
doctrinalem scīptū doctorū per ecclīam
ꝓbatorū et quem tenuisse est habitenus
in sacra theologie facultate reasseret ad no
ua hac fantasiandi ruinosissimam Ech
nitur ex his nō predemnatis dupler
cautela nedum pro examinatoribus

sed ꝛeptoꝛibꝰ doctꝛinaꝝ maxime
ꝛeligiosis quos sua stã non dura ꝛui
nitas cum Jõmino sed humilis. et
deo amabilis simplicitas ꝯmendat
Nam qui ambulat simplr ambulat
confidenr Simplr mteligr nõ ignoꝛ
ranr non mfamh sensu nõ negligẽ
ter eden mtellerh sed absq; phm dolo
sinat vsuae nulo sinat supbie alio
qui qui ignoꝛat ignõbitur Prima
cautela sit eis nulla ꝛeapr doctrnã
abyssino indiao msi alicꝝ sex mõtium
pmc patris approbatam et eo magr
si simo ul' modꝰ sit exuens a cõi ser
mone doctoꝝ qmus sine graues ap
pareit moãles ul' phice Theologizat
aliqñ demon aut Chimanꝰ et pzr
ewãgelmꝰ et rnã roꝛam vñ qnr ꝛep
tare psumpsit et dixr Scptum est
Angelis suis mãdauit de te Nath
lomꝰ phibmr xpus Cm paulus
et alij se conformãt ne testimoniꝰ
qmumlibet m supbiae verũ ampẽtur
a demoniar uel phitombus ul' simu
lachr et gphis msanctibus utr sibille
simt et venrlaqm ni retrs magr
maledixr Nam q roꝛano hmõ ad
tenebras et xpi ad belial - Fano pa
qua simt exoꝛtan Ta qr nullꝰ
verũ bono fine ducit Zaqr con
mino aut tandem falsitate mgenit
cnã si mille pmiserit vitates nõ
est em doctrina fallens q vã nõ msꝛ
cat pm beda Altra cautela ẽ con
sue gmmus doctoꝛum q trumos
haber exteꝛneos ul' sñas nouas et
pegnas ad trmnos doctoꝛũ cõmm
et sñas eoꝝ hor xpus ronr dyabo
li egit egit hor magnus Antmom
domr hor paulus metlexit cum
dicꝛ ad discipulos gphanas vocat
nominates eum hor ang nobis
mgnr Ad certam regulã loqui
tur est hor Jõmodꝰ ex ibis mgnr
mordiare plans qurur hereses
hor senissime ruptodiur sine theo
loe fundus pisces rumꝰ vnꝰ emꝰ
ns sit hor exm Unus luctanꝰ

posit m vestis qꝫ pr cat mã filij
idest aut pr geneat filiũ Confes
sum optimum est os ad nocꝫ sibi per
missum rabbis vt emis liceat osi
deꝛet exponẽdo se vñ tenr sm
Sirdagꝰ loquens de fato mysta
phozum aliquos Vera sñam q
dens erat sumi Tene tngs sñas
sed rotrugr lmgua

Attendendũ est me exãa noc
doctnaũ nmꝰ sit rondubꝰ
rens sen publicãs sine ſ
bens Declãnr qma nõ modicum
refert mter doctũ rei qua loquitur
et mter matrimũ mr genetrĩ et
uxorem mr mogeratã et disso
lutũ mter hoiem boni nãlis indi
th et patrentem m rebꝰ ul' ipru
dentem demũ mr virũ et mulierem
sunt galenus m arte sua pnssio
medicine ayens dum puerulus
studeꝛem cartibus ipm nrssim
qma posset qꝛam figurã msi
logismꝰ ayunt mquunt falcem
sua i messem aliena qr nõ logius
sed medicus est Loquunr adiuus
eidem Rabby moyses medicꝰ qa
psumens de sua mediane psumꝫ
sit rouꝛe de multis tamꝫ illa sit
medicina roꝛnoscet in qbus mr
piter xpm erraste notauit Et
hic error samhaꝛ ad modum
sapentibus mꝰ sth qm dum se vi
dent honorari proaq sua sit legis
sit canonũ sit mduste mudialis
layant sanctũ ora de ſmoibus qꝫ
nescuit ut de theologa qi verum
tacentur aliqd ignoꝛare aut
aliqñ maioꝛ demeaꝛe q nõ roꝛnos
cit in se Alla despnuit malist ta
qm supuacua uel noxia ne vi
dr autur ea q sint vtilia neqm roꝛ
noscꝛe Unde gsulanus nihil sa
piens prudẽs tue pone modꝰ qm
magna ps sue est diat Jõ sue qꝫ
nescis magne dnũ madefie mtr
agnosce Porro differẽne patent
reliqne de pmbꝰ expns quibus

deo est sapia De bñ mōigerat
quasi hominibus de nāht prudētib
restñ muenū quos aut despicet
millus eligit ni non consulet. eos
ē prudētes ꝓt inexperientiā pfes
petu quoq; malinoloz quos ex
cerat malitia Pfessñ denqꝫ me
lāchonū qm scripōs regē. nr̄m ꝓa
dnm nr̄m deripietes in manu
festis Postremo sexus mulebꝫ
ab aphta prohibetur aūte. ne
palam docat doctīna mtelligē
tē ūbo seu scripto nōie suo publica
tā maxīe si fuit ad viros nr̄ qua
esaiq; sed sapientes sed eruditos si
sanis mduocme ul'religiose p
tellent' dma est gregorij ꝑsimp
tom ei velle docere sanctiorem
doctorem culpat Hieronymꝰ
eos qui disarut ꝓhibere a scīs
qd viros docant. Sīc ꝑ trāsitū per
us apposuit ambitāc imagnis
et mabilibus scripte visiones non
die scīp visiones addē lesiones quoz
rebus pestilentia uel egritudinem aut
alia melancolie speciē ad miraculum
referre Nichil denqꝫ dicē ni vite di
fine medio venelans appellāc sacdo
tes dei filios suos docere eos professio
nem suā mq; minuunt assidue ꝙlē
obedire supioribus deberēt ecīa ubi
dyabolus ēt incarnatus Quod si do
lent madusis pro sensualitate a
more sñr mysterii nec paulꝰ nec
maia primo nec ypūs haut dubie
ꝑfectissim fuerit Multis ex ꝑtes ꝑ
mo si desunt pene sensus qual'cūq
pacē vnis Dist altera se anichilata
finisse pro mortua tempus Altera
p mabilioz vnione deus vnetur
sibi qui humāt sustepte ypūs mu
gebatur ni tribus sine nūo que nec
magnis volumibus plene refrenā
aut relate gnoscunt per singula
Dicti est grauiē a poeta Varij et
mutabile semp femina Quales de
scribens aplus Virae dicit mulio

sas et liboras ductas variis deside
riis Et ne parent nre ame que
primo ūbo super relatione dumm ꝑ
cepi bis mentia est ꝓcepit mihi dñs
ne comedēmus et ne tāgeremus hoc
addidit ne tāgēmus Sequit ne fōr
te moiamur Ecce mulier venit
qd erat crīsi mi Nequ mi ihū dicen
tes derogamus gre dei nequ mu
lieri quas elegit familiare stimu
sed nobis vigilandū est astringabad
nūs astutas dyabi iam ab initio
reptas Et cautela duplex mīe alia
simenda est prima omīs doctīna mu
lieri maxīe solepne ūbo uel scripto
reputāda est suspecta nisi pus fuit
alicui sex modis quos prima ꝓb tribet
diligenter examinata et multo aplius
qm mdoctīna virorū Cur ita paret
vanū dicā lex reis nec ihūs scīp sed
dina tales arcet Quāc adualem
sedentibus qz principatus seductos
seductrices ꝙ quia non constat eas de
sapiē dine regnātes Aliud quoq;
est gratie q venerit ad sanctas aliud
de scripturis scīs prophe simonem Ipse
rū arte soliditate subsistit aliud dila
bitur sine firmate vbi sē scripta vel
denotissimaē eruditissiāc qz femina
rū sinod paule sinod eusebij Cete
te nulla scripsint quia nulla ꝓsump
serūt Ita cautela q tradita ē conse
ruare statim doctīna per singulas se
tencias et ūba si sit opportunus ad doctos
approbatos Et si fit quod addit ad ul
los m ponde scīaū ul' religiosis edifi
catione pensetur Sunt em doctine q
dam tūres folia uberi qi speciosissia q
si discutiātur inuenīatur sicos fructuo
ni maledixit dns qr sine fructu
aut pro fructu reddunt Stare pomoz
Zodome solū amere quo rubat semp
no reperīt assertus nec tandem illuia
nur mtellectus Notetur ad extremū q
sñ epphē et doctos ita ulr approbari re
cepit ni suis ūbis obscuris uel ambi
guis mterpretationū ḡbis no debet no
uellus gphanibus de rede suo aut
puisse constrūt quāi de suo ḡnis dino

Attendendū est in examinatione
doctrinarū quib⁹ aditus sit
hui⁹modi doctrinas uel audi
entes uel admittentes uel emptores dicit
sapiens de principe id quod ad omnes tra
hi pt dum libenter audit uidet medacij
omnes ministros habet impios Unde ne
pe est efficacius ad corripiendū eum
doctrinam quā adulatio subdola uel ron
cūm uel ostentationū uel audientium
uel recipientium ni⁹ moderate et mey
amiata laude glia simil' cū admiratō
ne Quotiens uidim⁹ impletum
illud eccl̄ie de adulatōe hui⁹ psertim
ex stultis insanos fieri Unde in de
amina⁹ petuit areto dicens homines
adulantes mihi ipleros uento sibi simile
spes improbissimas uel etiā suo funda
tas uiū michi sup est ipis nisi discri
men et pdicto die tales hij se reputāt
quales audiūt doctos sapientes deuo
tos eloquentes Unde cōe michi ē op
tabilius ad ymitem humilem quā libenter
nedum audire sed magere diligenter
quā dicat ei cum omni hbitate uitutem
dnūt in ex⁰ nobis inaser cū augeāt
sinus quodq⁹ aliud quā ppia refellit
adulatio Unde heres qui se tangi de eo
rac tuch uesania non insserūt exter
ceritq; Ad uo quid ad rem spectat q
nunc agim⁹ quet aliās alicui rere p
omnem modū quid sub cautela dicpha
notabim⁹ Dicit nullū in uir ul'mu
lier efficacius apud se remediū pro de
lusionibus cuiuscūq; quā cas nam humi
late sedula fugā nec quere per nūa
nula ul' euelationes regi spreto huā
no sapientū ostino sic alioqui respui
michi fugibilius hre debet quā adula
nom idoctorū uel prauū Michil quoq;
desidabilius q here comunib⁹ Dicit
confessores sint alij qui sine plena dolo
sinat ingredi assidue simplē et humi
liter sapē Talem hūisse bnū bernardū
frem suū gherardū refert q nec i
maifestis signis applaudebat bro
bernardo sed ni assiduis carpēdo
reuocabat no ad negligam protensam
sed humiliatem pia agens Dicunt co
fessores qui de nonnullis quos uel
quas audiūt ipa facta in bonum
Oqui prima mes qui integra qui sine
mortali deluto Essem talis ymā ni
ma filiabus Non admittentes qui ta
liter agūt se per mdiretū culpe reb
quos confitentes eis quos no im pre
dicat simul et oratiōi dant suis la
datis non qualitumq; sed in ofessioe
merendi Esset h' hnōis sermo lau
or psertim in mia anonimadnis et
testificadnis simpre per confessores
sed sup hijs et alijs prudentior erit
magisterio fuenda Dū modo exempla
ris idest per narratiōm exemplorū
tractabit Sequit altera cautela pa
plans patet et doctoribus apud infio
res psertim pdicatis ac sine liis
mulierculas Caueat qui dari sunt
in regimen et exemplū ne leuiter
suis ubis aut factis approbet doctri
nas earū nec miracula seu visiones
ipsarum ipis maritis filiabus seu ce
teris eis Nulla plane possit dari ra
tionabilis ad fugiendū forsan omissio ex
pn pluries legimur Et gregorius v⁹
testis sunt pones sed tardius immo
hic potius in extremis habes ī ma
nibus sacramentū xpi corpus pro
testatus est rome omnibus ut auerent
ab hoibus sine uiris sine mulieribus
sub spe uisionū ēthusiasmū logica
nibus visiones sue rapiat q per
tales spē deducitis Dimisso suorum
rationabili officio se trahat et cetera
ad discrimen insanie ymmēr ni mi
serioz prudēt sponsus ihūs q hos
uendus usq; huc minus hos pate
fecit euentus

Hui pia cōsideret in animoe per ba
thermā de gemmis ductus est ihūs se
uerā misereret tardabilibus et
cecis dissuadēbus Unde uenit
nr̄e diuinū anū obiit Extinc re
pit sedia qd nr̄ xl anos duraūt
Urbano vi et suis successoribus in
roma uidel Bonifacio ix⁰ innoc
cio vij Gregorio xij Alexandro v⁰
Johāne xxiij⁰ et ayatino v⁰ usq;
ad Conciliū Constan in Ammone

p̄ clemente vij et Benedicto xiijo qm et petro de luna electis hor cantellarius non ponit nec usq̄ cū no miat sed dñs Stephanus olim p̄or Carthusie m̄ seip̄ postea papie assertur p̄la mann ex matheine p̄po ore casem hās sēpfisse ad ip̄m

Attendendū est quis finis sit hm̄oi publicarū ḡm doctrinarū hm alterū tum simul q̄ sunt bonū honōabile vtile delectabile Et p̄mo de honōabili ut de fine dicit Augs hēnrim dat cū cum qui alium tempalis gmodi et maxie gloie p̄ncipatum sine grā falsas et nouas opiones uel gignit ul' sequitur Notat sūma de vi tis et vitiis in tractatu de fide cap̄ octo rosechomes hēsimi Permittas adilla tuā hbent hic et alibi come morando sūmā quā ex opīs vtilioq collecta est Tum autor cōtemporanens fuit guilhelmo parisien ep̄o thome ante fine gradu de ro nensi p̄dicatorū lugdunen hic m chil m̄ropolitane de santasia ḡp̄n capit sed de eō actu sēpturarū dicit nam notat Tum si oparentur nouelle visiones magni ul' nrōr O sapientissime deus ḡtium studios nō pusillos tuemur ab eis in quibus adiuuis sapiem ḡ situ non est p̄sumptuosum q aq fluuius dul ciores sunt et pauis abstosus sua mor quoq; magis ea minuitur que uel non intelligunt ul' inspira sē separatim volentes habere omnium sicis athenēsibus volentes sem per audire aliquid nouum pruriēs animus Duo cauē sit cautela du plex Primum est assidue orent uel studeant uel studens quis sum sit si mis nitēns p̄cum sit ad modum qui non videant ut inde salutis fiam Ded sepe sub gratia te mentur iniquitas sibi dū ad primula ces et primos venit fines et sub negotio cōtinuo a gitur negotium vanitas Temptacoēs superbie vegetant Augs ideo difficile est nosabilem q non habet hō finis expiri quēadmodū patuit est gloriam contemnē sunt non est finis hoi male viuē ne laudet Contemplabat enī quidam sibi nri tempor signū tale Videbat a sepo cota deo de celestib ḡp̄is quas uel officio uel p̄o laudabili contra oīm ferē exactio uel p̄o q̄sin distributione tale in ul' p̄o tempis natiuitate sēbat Ecce seruientes tibi nitēs meretes aut a dño conseruentur et alium de sua p̄mus tuus edificatio p̄clusam dotinam sen per tua velut alienā q̄ mortuus sit a vide Quod respō dens Augs Nequid non adhuc in publi nū p̄dire tua nepōs septa si tan dem tuemebat monastice sereminta te q̄ equo animo celari septa sua ja bi mū vellet quas agebat deo mag̃ erumpnis a palea vanitat Sinan tem gemebat sub pondē gloiacois vane Quesiū finiuit abbo gre gorio libri sui remisit ad libros Augi studens multis ponit ex ceteri Altera cautela suadet hec p̄imprudentiam q̄ dotrine quas aliquis legit aut studet aut scribit publicū subeat examen et postus in vita quā post mortem ut si quid erroīs deprehensum fuit corrigat vite Sonat hanc p̄mpturudine p̄testationes fieri solite tantibus sa cre theolo publicus hoc intendē bat quidquid scribit hēnmare potest sed hēnnis nō ero Quare Quia ne mo ni primax hēnicus est Et emoq; patuis corrigi primax est respirat her cautela Venerabilem et deo sacrum p̄cū aug occasione suscepti est p̄fatio opusculū qui libros alis sin temp̄is nouellos volunt examen habere respirat et amicos in rōe dor mire oēs nimis ea studiositate dotri nas cōponāt suas tamq̄ p̄tinus mirogādas ab omnibus fuit iste ut arbitror nō punis stimulo beati Jeroīo qui se tot aspiciebat habē obtrectatores et emulos ut q̄ opīe sciret ul' nosset

Attendendū est in exaiatoe
dotnazū de fine si sit ad
cōmodum tenpale ul' ēstū
dū non posset ēp mendax è cupidi
tas nerdūs patret nerhūans
hoc madumat' plibus eruditis
ad mendaū quahbet mā hoc m
dotūs vsuraiozū et fymoiatozū
hoc in questoibus publis sinper
fonfutone miaculoū nel mdul
genazū nel reliquiazū her heu do
loroſus quo ymaosus et nidigus
in pdicatoibus nonullis ad ppm
suas ulī modū gressiones pmiet
dignitates pmdiaabilit amphi
canbus vbi qnoq; nebeo vidē m
scabilit est q'admodū sarhanas i
st dunsus est habet dotnas suas
suozūq; mutuo pserūt exaiat p
phasq; nephasq; defendit Hic pro
mde quot m fide quot m boīs nis
tribus scādala quot errores ecā nr
ca nobis nāliter impssa p'a legis
pnapia videt etas nra plangere
nre magis grē i medū reducere
hbet Duplireq; notāe cautelā p'a
consulit simplim' deuotozū quoz
non mest mirabos ee sup mtenom
bus occultis sībencui Dnatens
expedīa regiāq; vīa medāt legē
do sēptuas quas sunt ab ecā tota
Ecclesias quales vnq; sufficiūt Aut
si pro dubiozū densione nouūq; or
nitenan hūdum sit ysilū granter
ab illis tales quos imm' est pbabile
fanāe ul' odio questu nel fastu Ihu
quales sint ia nozum viuētes i sēp
bus sims si manam q̄ querit attige
rint Si ptēa fuerit Filla cā mtēt
qm' exptā ayuln immun multa sēbūt
velut i misanzū multa q̄q; nō sat
ad sna spectanga facultate vt si theo
logus pueris vellet de pūt exq̄sit
canonū pure potuisset Aut pure
canonistq; de apnbus theolos decla
radis fre sniam cuihbet in arte
sua ponor est dāda fides si nō alia
racione pathi ut ayūt reformetur
stō' medio zū est p mittit medū
mactant fabria fabri refert ab ozo

Jheomm' Gradis aut hquisito ca
deret h' de dotnazū tēmahū cogn
toibus args undiabus quahs strap
noz sua Nūquid theologia ul' ca
nonica Sed distinctio ozdia sunt
si sim nuhbet tbunt ossiū Theo
logo de vītate catholica aut oppo
ta hēsi Jurisste de pens et nō indi
ni rōfert ppes suas Cui declānom
alibi rōna hic non mscimus sed
illuc ponētes cautelā pudendū è
sedulo p vīos et p viam ne sin
dū theolo te facultat depeat sed
alnubi resideat velut in fonte Alio
qn nmendū è ne sipsemenm hē
sim zfama ppt varietate tot rapi
nm tot m siper passionū dnsaū
vñ multiplicato sequit indiaezū di
vbi si desit recursus ad theologos no
despnatos et m vnū collectos quib
oro p indebit di direit aquis fiet
recursus ad sedem et curiā sūmi po
ntifias nō negabim' hoc si theolo' il
lic suos hūerit dotōes nō pualeb
non seductos nō fastuosos nō quer
uosos aut indoctos nō plān secula
rū spūalū plusq; vīuat sanctes Alio
qn tolleabilius eēt nullos habē q̄
tales pan Malauātes hic et ubi
dentes nonnūq; aliquos de satyris
canarū Cui nobis et cathe de
theolog Nam per quos alios he
ses oriūtur et orte sunt Certe
p eos filēs condie et si nō in pōia
none saltem i tubis domestic etopa
none Sed esto q̄ uenāt hēses per
theologos depūatos Non em theo'
sunt ner canonica sua confirmat ho
mem m vītate uniquo eorū plo
emn quemt sustitare conū talebc
phos et noxios plures alios po
tentes obsiste sine hēsibus pallia
tis quas poh theologi uel depben
dere ul' querere sufficiūt Ih no
nulpāmur rationabili hēses mtro
durē qui ex ossino resiste debent
tes sanū sūt speculatores ecā canes
muti naute stulti nauem cathe
naufragijs omībus exponētes qui
regē ner sunt ner volūt spēbus de

magis volentibusq; simplice via claudunt ppos abiecimus ymaginant sperunt

Attendendu est in examinatione doctrinarum de fine Sit bonum delectabile ut carnalis seu spiritalis huius Etsi omnium sit q omnes excellentis affectu trahit ad se finiendum vehementior quin luxuriosa habeo sit ad eruditionem falsoq; dicendum nulla pernitiosior patuit in sectis nunc plurimos quacunq; secum non defuit usq; hodie qui et ubilibet terrarum reperiri possit ubilibet equidem sub tunica xpi qui immineri pro deuotionem fingentes speciem paulatim fidem nunquam linire et simulos volere dicunt quicunq; eas hereticos ad decidia sua malignia putant Nec est quin sedentes hereditas de regie residentes illo apli dicunt in occulto sunt aberis turpe e dure Porro luxurius spiritalis ampiunt omnia nimiositas improba sciendi que non oportet nec plus quam oportet nec quantitate integritatem pena cautela non plus sapere velle quam oportet sed ad sobrietatem qui non omnibus omnes deficiunt sed studentibus caha ubicunq; cognosci que nec a religionis professoribus ut ab horibus parui proderis ad aperies doctrinam sublimium prohibent quibus lacte opus est non solido cibo quin dii generius ad inflammationem affectus pia et deuota intendi si quis intellectus eruditionem Non q spernenda sit intellectus seu rationis illuminatio sine q pene in seductoris barathri ceci caret affectus sed curiosius in contingentia sciendi simplicitate vitentur Unde finalem quoq; statuimus cautela imposterum aplis ubium doctrinis variis et peregrinis nolite abduci Quod ut pleniu dictum obseruari valeat non minima dabit premissa ostendationem occasionem nisi sedulite solicitaq; supervenim in omnibus velle ut vinis te

uel monasterio sed pendent no minori solliciti ne quales apud suos doctrine frequententur ad aures fomentu quam panis qualis apponatur ad corpis nutrimentu Sunt sint alia plima eo fortassis amodi noia quo sermo de noabus pmulaliter et exemplaliter seu practicabilit editus et uerius ampiat festinatione et plus heret Ideoq; dat quamonone Sed ad pns ista nunc dicta sufficiat Exemplu quodda de seductione mulieris qd acidit anno dni 1272 Fuit nuper Lugdunu galle coia clero pressius pnicia mulieris delate et detecte Burgi Brixia q est notabilis villa duas sabaudie circa qua est domus Selhonis ord' cartusiensis hec mulier sub pallio deuotionis et revelationu fingebat mirabilia Illa renebat cum se de una in quinq; se mirabis missis adeo q passim pecuniis innumeris arabis de infino Et ria sua collusione sub dola detrepat in egrone illa qm plurimas simplices mulieres rulas Inebat videndo fronem pnia que fecerat unusquisq; hoc em ps mi Nunq; erat dyaboli malicia scire pt et suis revelare no aut ea q finaliter absolute sine que in medio secreto latent et nullo exteriori motu aut signo scire poterunt ipsa dicta mulier dicebat bonos in pede qui ea valde affligebat quoniensiq; alia ad inferiu descendisset Deinde tres mas de infino libarunt una uel duas sine dissimulate alia seu alias cu pena maiori ut dicebat ajentes quoq; expressius seu extraneos sic pter habebat an quibus mirabilia per revelationu didicerat Erat q mire abstinentie singularisse etiam vite plura vo alia de ea sperandi forte Usque adhuc non spus alius sic sine

ecclie rector pe⁹ ut reditur
ymo spū falsi⁹ detegē vellet hec
mulier capta et penis ut torqret
est adducta dūc omnem vitā
confessa est qualit⁹ p̄dita rapti
tans occasione finxisset ut h⁹mo
se miscret et sic pauptan subue
niret Aut forsass pro huiusmodi
dyabolo se miscra i fammula de
diuiut Iuneta est misip mor
bū admiū hec ac eūdem sub exta
ctis expressibus quos fuireāt pal
liare ir de qua rō vana opimo
ēt an rāgi hēnta rondepnetur
iudicāri est adcrīs ad pniam eam
admittendam nec ce hēnta qua
illa que fercat dimisit nec obsta
tu pmansit.

Explicit tractatus de exaiam
none de⁹mani

Admonitio Breuis et necessaria
quomo caute legendi sūt quoꝝ
dam libri ꝑt errores ⁊ multos
venenos ab agagri solyis ⁊ersen

Quia vita est nobis opti
mū et eternū sustinere debet
quenti bonas margaritas
ut tandem luemat vita et ben
dictis omnibus apparet eā
Mer me ascidcano pmouit fratre
pepus ordinem ⁊ finaī et taquis
multis sacre scripture nouitatem
hodie pma octobris anno ⁊ci dñi
psentis sum scripta hibrum rele
gendo quid sint aliud sancti pme
oms Nunc dimittis seruū tuū dne
notauit apparuit mi sanct et alios
aspectu phimtorio grande mmus
et profundū quodā sipp meditauit
ne thū xpi et pauli sue mysterio
Et dū magis et magis introis as
peri singulaq; nomina mase statuit
se vulpes pmule q; demonstrat vine
as maxie dum vmea floruit fue
runt tempe hnbnm illq; hēses aliq
radicem accipientes ab abbate jo
achim et qui pullulates ⁊ spuria
vitulamina dnispecii errores etiam
prehodie usq; ad tempa nra vul
error et pnipalis fuit de sustinade
et publicane euangelii etm fili
gens q; sunt pater hierat suam
legem tempe moysi et legis septe
filius vo tempe legis gre et euā
gelice ita ꝑ⁹ suis legem mysteria
ret humanā sub pauptate legis
euangelice Sicut expresse notate
videntur dictus hubinus expomis
dicti cantus Nunc dimittis et fuit
alter error de lege ul' spū habere
sub qua begardi et begarde nepha
da et abhominabiha fammā pe
tauit ponit error iste q; aīa per
fecta reducta in deū pdit sūm vel
le ita q; mihi habet velle ul'nol
le mi velle dimum quale hunt ab
eterno nec pdeat deo eterno adhe
re dicit se posse agere quidq;
carnalis asserto ⁊ deposit sine
pcto nel culpe cū no habeāt vel
le nel nolle distinctum aut no
dus iste qm sufficiat alīqbus ut sub
deo solo sua totalit nel ralit abne
gent voluntatem m⁹ qua abnega
tone dicit sua consistē pfecto
nem Dicit alios rudiores pdoctos
et simplices qm reducti p astutos
fuisse hanc subiectionem pe ho
minē p modū pfessionis et obe
dientie i manibus suis dna sua
ꝑmittunt astum tales et puersi q
amplius peccāt negligunt sub quo
pretextu pretiat nobiles hereti
tates abhominationes Fuit alter
error q; homo pfectus nulla debet
hre cura de rebus humanis quo
cumq; vadat ymo nec deseruo
si dapnetur nel saluetur sed m oi
bus et singulis duma debet exp
tare voluntatem et nulla placere
sine salnet sine dapnet dicta er
quidq; velit voluntas dei fiet hab
error iste ramos plinios pullu
lares ex ditis apli aug⁹ mact

simbliꝰ male intelligẽtes sup̃ pre
destinatione dei et sue ꝓuidencie
infallibili firmitate de quibus non ẽ
hic stendum per singula dixerit
igitur ad pñs amonuisse lectorem
ꝑdictꝰ habitum simul et ahozii extrica
tadencii sub qꝛe subtilitat nel
excellentis cognat q̃ oia regulet
et examinet mysta vitatem euãge ñ
et doctoꝝ sc̃ꝝ qꝛlatoꝝ Alioq̃n no
uit se periculis maximis erꝛoꝝ et
hꝛesium ꝑximꝰ fore Denuq̃ nisi sup̃
super hac re ꝙpositꝰ est opusꝯ
li de examinatione doctinarꝝ et
aliud super doctina raymundi lulli
Et qui de singulis erꝛoibus ñ oꝝ
ginibus suis ꝑticulaꝝ vellet fare
tractatuꝰ nisi sꝑ finis Septa sit
nisi dudi aliq̃ sup habeo qui dia
clymacus de xo ꝑdicis ꝓfectꝰ
aug tadit est error stoyzii ponẽ
ñ virtutes ee insensibiles sed
ad motꝰ passionabiles affin cont
illud aph ram gaudẽ cyprian.
Deuno alia legem i membꝝ meis et
Unde etiã reprimitur in doctoribus
thalo e qui subtiles et profundi no
mian sint quedã positiones nimis
sobrie ut q̃ deus vult et fuit nos
penare dz in ordine ad deum etia
nemã venit et ita nullo pena
dz diuina voluntas ꝑfectꝰ vult res ee
q̃ suus intellectꝰ iudicat eas fo
re dz in codẽ instanti tpis licet no
nate deo ꝯdutoꝝ simul stare dz
multa sint etna ꝑter deum dz
quodq̃ intellectꝰ cognoscit vle uel
abstractiue ul ꝑfectiue habet rone nde
nam talem mie sint in deo Dum
pandit intellectꝰ sapiam a bonitate
et ita de ceteris quoꝝ pla damp
nata anth ꝑsien notanter

Duper bnam ex ler
noibus meis sirpe
non est carmi ap
pos cathusien te
censui eisdemq nis
misi. Limit a ham quadam sile
recensus tibi g'mane fc mitto. h
leo gnah quodam tempo aperit
quèadmodum minutissima veritm de
narui reuelacoibus a flato denato
dyabo & illusoibus sctm pt. Ne fal
lat nos angelus sathane per nis
figuracone sin m angeli lucis.
Sed probemus spus si ex deo sint
Et ad' bonu est obediencis aplo te
neamus. her doctrina et' rink xpiana
no vnius est. virtus nr rehgiom
et contemplacom docuit. quale
te pe celest' elegit. salub'rima pmo
nia audiam. bn vale fe' cordis
mei m co qm te angit custodiat
et m quo bn valere pes et fres
nos celestinos vehement' exopto.
Comendamus me orombus coiu
arq ea que nbi deputo volens de
pis comnia vtrna et vtilia fiat
her ante lectio sic hs.

Enit johannes baptizans
in deserto. in hac pmissa
omendacio iohannis pce
pit sois ex tribus ondimur. ex fama
per nome expssa. i. fuit johannes
glosa. gra dei. A gra incipit ne
nominari solent nisi famosi. to ex sua
apacone vnosa. gma dicit baptizas
to ex loa congruenca in deserto. Or
ca nomen videre est ipm reuela
tum fuisse celitus sm hystoriam lu
ce pmo septam. Et non est hs medio
cris laus hoc nome quod per angc
lum et talem angelu qual est gab'
el os dni nolunt. Confundit nemq
mabilis vsc pfecto summa ex pce
nitia seu presagi miraculosi. nois
assignone. Anoqui frustra fiet m
nominc miraculi opacio si non mi re
ipa aliqp magnificum supsit natura
excelsum designet. Et insuper stan
dum nos insidiator et dyabolo pacto fuisse hanc pmutacone nc
mos ipsu fuisse angelum pfectum
illusionem dyabolicam. Et non an
gelus sathane sm Aplm mssigu
rat se nonnulqm in angelu lucis. Ista
est dubitacio que in nomine ihesu
facta est et dilata ad tempus alte
rius. que pentatem distinendi re
uelaciones angelicas ab illusionibus
demoniacis. Uno era diam' in pbis
sicut vana vehgiosus assino per sophis
mata et fallaces henoch argume
tacones impugnatur. sic per men
daces angelos miraculosa verosq
scm reuelacoiu auctas. fuit
quibusda sophistar et magorum
pstigiis querunt insigni. her dicit
petrus apud clementem m itinario
suo. Cum quanm per hoc abdu
cantur homines a superuacuis vitat
regimine que per miraculosa aut
reuelacoiu media tradita digni
ad fruitem filia videntur mtro
ducam. Quam prea qm non est hu
manis regula gnalis ul' aces
dabilis. ad distinend' semp et infal
libiliter que pe sunt et que fle aut
illusoie reuelacones. Cum enim
no hemur solum fides de nris ghe
nis et consequenter de to religioe.
sed cet eudenne euidio. nam qui
scit eudenter a hoiem cet a deo ul' ab
angelo reuelari. sciret pfecto alit'
qm per solam fidem. illud ce vm
Ad eadmodu si quis hret sciam cla
ram de dissolucone fallaciaq et ar
gumentacoiu cont veritatem fidei
peremptum. eudemq impugnacium
hret vnq noticia. no tm certum ex
fide sed ex demcracone de fidei arti'
eudentem. Constat igitur no ce
quendam a catho' ut sibi fiat elu
cidacio pfecta et eudens de pmissa
none hui' nominis iohannis facta
zacharie. qualit pbabit' aut stenire
ce reuelacio angelica. Adhoc em hi
des est et non scia. Et sicut nd omn
est fides sm aplm. sed est domi dei.
sic non omis vera a falsa reuelacio
ne discernit. Sz aut vera spernit
et falsam amplectit. ul' sacrilega
impietate et impudice thia ne
gant reprobant et contempnunt.
Michilomi' alia est questio qualit

psuppositis eis que fidei sunt cognos
cere nos fideles ponimus et fin dei
tuam dohis ghare spūs si ex deo
sint ne fallamur. Et in hanc ho
nem spectus modi ppe illusiões pri
mas quas neo tempe cognoim con
gisse quia ena mhor femo sch'm
ysac hoa nouissia m pursione antixpi
mundus tamq̄ senex delirus fan
tasias plures et illusiones somp
nijs silēs pan hr. Et multi dieb
ego sum xpūs et precedentes a vita
te comisi ad fabulas seduxerit mul
tos. De multis iam audim quoz
quilibet sibi reuelatiōē ee pro certo
hebat q̄ erat finis. ppa. inter quos
quida bn̄ hans et famosus hor
ena ppa manu scripte que legere
liquit et argumēt coeditur isq̄
primus asserē conatus est. De
alijs silē hrāto per reuelationēs me
pi primo psuasum ee sibi q̄ foret
ppa. de hmr antixpo salrem pmi
sor antixpi nequissime in scripm
posuerat mirabile dictu est vehemē
fer ne videtur sm asserē nomi
ppo xpiano. Tandem miserate
deo ad famosam mentem conez
sus. ista de se ipsis ad ecclesiastē
et catholicam ahoīs. Porro de alijs
multis mirabilibus et austeritate
vite constitutis incredibilia fere
sunt ea que pdicti testibus vese
ventibus agnouit. Si veniat igit
aliquis qui se reuelatione hmōi
contendat. quēadmodū zacharias
et alij pphetarum cognoscimus ex his
scripturis sacris crepisse. quid agemus:
quo pacto nos hebim? si statim
negemus omia ne videamur nr
malpensis. videbim? nf mac aūt
tem dine reuelationis. que unus
quisq̄ potens est: neq̄ eam ma
nibus eius abbrevianda. vt reuelatio
no possit. Scandalizabim? plera
simplices dicteles. q̄ ea de meis re
uelationibus et pphetijs potuerint
esse colupne. et consende erūt fan
tasie ne illusiones. Tenebim? go
medium. et sm aplm johannis domi
non recedemus omi spū. sed pro
babim? spūs si ex deo sint. et obe
dientes aplo. quod bonum est tene
amus. Cremus simus humiles
seu tamquā pueri spūales. ad pollen
et acute examinand minutissima pue
nos sim. et exercitatem dine reuela
tionibus ne forte demones q̄ tuo
netam habet diuina et bonam
corrumpere falsatq̄ sagacit. sub
mirabilitate p nra monera et
legitima falsatam et reprobam.
cet hoīm detrimentū no medio
rec cōm fiat. ut errarij seu the
saurei impialis dei. Et tanto
amplius quāto moneta pciosior
est et ratior. quemadmodū sup
actus vmāi hereticarij atq̄ sup
mālū visionarium. tanto igitur
vigilanor adhibenda est. ad disser
nend cautela. quāto est iactura
dampnosior. Cum silēndo her
mas pdonari est. ad id palpabilius
ondend quod intendim? proscdm
cum dicentes p̄m q̄ examinator
hmōi monere spūalis debet esse
theologus. arte pitus. vsuq̄ prin
non quales sint qui semp addisce
tes nūq̄ ad sciam veritat pueniūt
quales garruli. verbosi. protecti
contenosi. moribus demq̄ pessimis
dediti. et plus ad epulas vinaq̄ qui
ni diligend qui artus suos dumta
mō ministrij et pdulo. quibus oīs
simo de pietate ac religione fabu
la est sine omis. Posteremo quidā
lingua magnilocā odiet vita que
nemini nescit conferat et blasphe
mat. apud tales minimales nouā
quelibet monetā diuine reuelatio
nis sic incognita est et barbara
ut confestim ad se adducta rō gra
di rachinno et indignone repugnat
reprobat et damnsent. Alij sup ner
nego qui exadiso in oppositū eunt
viam. q̄ in superstitiosa vana
et illusoria delirio? hoīm facta et
scripta ner no errorū num mel
mendaciorū portentosaq̄ cogita
tiones reuelationibus assumunt sm

leue immũ cor ad credendũ ahjs
immũ mirabile et assm ẽ vi
deus sto ẽ nisi m ẽ qd apud nazo
rem sp̃iatur medio tutissimꝰ ibis
Est aut moneta ita spualis ẽ
lardũ tam aurea m qua pn
palit evitanda stãt m ponde
re flexibilitẽ mdurabilitẽ mro
figuratione et m colore et hoĩm
quã virtutes ex quibus studire
argumentũ monete spualis le
gitur Humilitas dat ponderis de
reno flexibilitate pena duri
tiem veritas rosigniatione
caritas dat colorem has quãs vir
tutes legimꝰ mariam habuisse i
angelica reuelatione sibi facta Ec
ce ancilla zacharie et elizabeth ro
gauit extunc ex serie euã
gelij Iuxta dicta iohannis non
fuit reuelatum quãs quo ad pãm
condicionẽ si cognouit aliquẽ qui
p spm̃ discretionem et pena
laudem atq; pmptionẽ statu
ri debuit ut reuelationes m
plenas qui se digni ipse reputet
qui m talibus de se natalibus gla
biũ deleatur scito quã illudi me
tetur neq; magꝰ pendas si aliq̃
habuisse reuelationem tantã affir
met deest eĩ pondus humilitatis
pcipua de suis pribus hẽmus nar
rationes plenas super tam hu
manas obstinatione copositas Cui
dam ex pribus demon apparuit tãq
figuratus nõ solũ m angelũ lucis
sed in xp̃m dixit se ad hoc venisse
i mundum ut ab hoc pe videretur
et adoraretur Cogitabundus aliq
din mansit spus ille pe mstar mare
virgis et equitãs quales ect ita sa
lutauit dicebat intra se nisi non
adoro condie xp̃m quid sibi vult ta
lis appinatio et ad humilitatem illico
refugiens aut ad demonẽ vide ad
quem mittetis non eni dignus sũ
videre hũc xp̃m quo dicto tã humi
confusus et pudibundus demon
abscessit Alius pe claudit oculos

mire similit nolo mihi xp̃m videre
meritis illum meritis videre co
tentabor Et hinc martinꝰ ex su
pbo demonis astutiam falsitatem
loquele dyabolice qua se xp̃m dice
bat agnouit Est igitur honestis
salubrimũ consiliũ cauti tales
demoniũ illusiones pondus humi
tatis obstruere se reputare intelligi
patere et assit indigni si quis
per alios homines reuelationẽ am
piat qui palius a deo inhabiter
visitetur Et si quis thia pter sol
tum euẽire ãm cum contigerit
veniat ad se cum suo humi
dogꝰ pudore deputet talia ul le
sioni spuie fantasie et se hec aliq
sile fieri et manare a me
lancolia reformidet vel renuat
ne spe enormitate precedentium
predictum damnũ sit mi repbum
sensiũ ut ribus illusionibus fe cu
rature Fictitia sunt oĩa hoĩs machi
namẽta seu emptamẽta ex humi
tate huiusmodi euanescent aut si
velit deus q̃ mi hijs tollendis ex
tenuare nõ nocebit Et pot sit dina
reuelatio nõ ficta humilitas hr pre
remens magis sparabit locum
ad tpiis susceptionẽ et audie me
rebitur amice ascende superius quã
to m loco plus mfimo reuerebere
conabitur habes in exodo quonã
modo moyses a se repulit diuinã missio
nem dixit ad pharaonẽ mittatur
obsecro mitte dne mitte quẽ missu
rus es ire Et iremas clamat ad
dne deus ecce nescio loqui q puer
ego sum Et iohes baptista no audi
sum vultum xp̃i tangere sed cum a
se repellit dicens Ego a te debeo
baptizari ire Et aplus paulus se pm
me predecessorem deputat qui non dignꝰ
sum inquit vocari aplus et si quis
obiecerit q aplis suas reuelationes
narrauit aperit atq; diuulgauit Re
spondet sũ doctores inter quos Crisos
sub hac forma Aliud est inquit exi
dam mittere ut hinc consilium ut ad
vtilitatem audientiũ seruetur gratie

suas aut virtutes prodē seu mā
festare. Aliud sine quis sua ꝯ alio
rum lite talem p̄ mane gr̄iam ven
tilare. Unde maria virgo que eō
servabat omia ilba her conferēs
in corde suo. post modū aplis p̄fec
tim lucē sac̄ mistā sibi soli credi
ta et cognita dixīt. nō ad iactan
nam q̄ non tm̄ tardassēt. rē vicū
omē preps sit. sed ad cōe ēdificatiōē
edificatione. Trin erat devotus ber
nardus qm̄ roneṁ misit. ut plus
homo suas vnites abstondat. Fa
miliarissīs et devotissimus q̄m alij
vana sua occultare satagūt. phēs
de suis domis et granis per ōtem
placentem adeptis palam nedum
loqui sed scire non dē supq̄ albi
nus est. Trino pacto sic. Trin. hor
age ꝯpellebat non paritas sed emi
tas. et iam in hūilitate terra ra
dicem virtutis ne iactātie auicā
vellēnt alte demisit. hr̄ caritas
et edificatiōis nīas a p̄sumpcō
ne suppinone bn̄ paulū absol
uit. q̄ p̄ter sub meo dūtos flōs
aplōs qui gr̄iosos se mostrabant
auctus sue pondus impulsus est
p̄ualere. q̄ si plēa sint mentis de
landatiōe plena humilitat. et re
cognitiōis ppe fragil. et ignoīa
ce. An m corpe mgnt nl̄ exīt cor
pus nesio deus. Et iterū frūs si
nsipiens. Est igitur nō qne
hbet manifestatio revelatiōis sibi
facte arrogans nl̄ superba. sed ca m
nī modo que sit manifester vane et
absq̄ fructu edificatiōis vl̄ consi
lij. sed sit ad exonerādum nīozem
animā a vento iactātie quo plenus
est ad stulpendū. demq̄ p̄curiēs
aures astantiū curiosa hui⁹ modi
narratione pascatum. Et si non
aliud afferret her cognitatis inu
modū habūde illud est q̄ magne
vel et mappabilis sit contemptus
dū sibi tēpus p̄ulit habūdē. elabit.
Trino ita non pariū ad rem attinet
si res de qua fertur de revelatione
sit vnis ad mores. ad rem pbā

ad dīm nīlus honorem nl̄ aug
mentū. aut si sit supuacuus vel
sen nareta omnibus inuta. Pro
inde in scīarum historijs et ani
bus hūanis sic repire est et hu
dare se p̄ homo absq̄ nūa iac
tantie. Dum sue defensiōis neg
ligens. sic nullius p̄cedo ne pa
lētur in exilū q̄ nauonem tur
bans romane a se facte. ahaq̄ eg
qa opa sin̄ q̄ stulticie q̄ memōr aut
sic affirmans scipio triumphū q̄d
de cartagine subiugata reportauit
in defensiōis sue p̄cinctū rom
anis ausibus suos allegauit. et vico
libet absq̄ impunitate ad iactan
tiam. Refert demq̄ ph̄m q̄ndā
nominis sit in egypto p̄mitū aut
vetabimus. qm̄ virtus dī in pau
le missimo plam q̄ellitur. in tea
tr̄ sue sua stabilit. mira consi
stit. hēs ex hijs p̄mi signi q̄dā
cūq̄ edificationem. pce q̄d dum
dicat. sit spiale mūdissima vē re
uelatiōis a flāto denato. dīa te
illusionis. q̄d signū est ponder hūi
hitat. Et nōne hor pondus het
h nīl rōnīe revelatio fr̄i zacha
rie et elizabeth super johānis
nominatione. lege hystoriam et
videbis q̄ viam et cognitā pom
bant pueri nomē patris sui za
charie. q̄ nō gratuita et vana
curiositē revelatiōē in nomē
pueri pntes vulgauerūt illam
dicē. fola extorsit nīmitas. dī in
terpretatione puer erit nomē ei
reputabitis. Sed et elizabeth sco hu
mili vēmodo. q̄ndē ornam
ocultabat se mēsibus sex. Et za
charias tāte hūilitat fuisse com
mutat. ut ad vbum aspernet. ange
li stupidus et gehēo tremore co
nfusus. vix redidit mutanam. Ad
dendū tm̄ est. q̄ vult hūis greg
m̄ p̄o dyalo. Et hūilitate vera non
ē pmaxem. sed obtemperantem
ni tremor. quēadmodū de quoda
hb̄mo refert. q̄m vo salvatore. et
admirabatur tremens sustinere

pucem. Vnit mat petrus non
cet si hor cas no vigset. Et
plane no iam hiis hms sed sup
bum de sua estimatone e indign
Siquis prendendo humitate con
tempnat planum aliq opis ar
dm pplentem. neq em hoagret
si non cet sapiens m omibs suis
si non prudentie ppe intens po
nus qm sipnor sin indino sestu
et arbre sibia patus existeret.
vide go qualiadmodu pusillanim
ex sipbia gruen addit ipe gre
gorius pro regula. q manilu
et hmlms duo sint signa q ad
manfestanda alam sanctitatem sit
sicut. Neq em miacula per se ma
lent ni a malis instio dei indigo
pmittitur sici medietatis exhi
rtens que dno spir mpletur
manit gregor. hec emdem sie
signa sua vete sm et hmlitatem.
que si vtraq m vna mente per
forte quemlit. hquet q de prima
sit spus restio m ferit. Tm
refert multu si a manilu fiat m
atestanem cm fidei ve aut ad si
mas alius manfestatone. Na
et mali pmo mo faciut miacla
put sibitur qta. Sm verbs
aq nosq dimtur a spu sto est. nr
ea vinat mahna. Iz in appbatoz
simr ppe mal. absq dei tor
dutone pubm et sp̃ssagn. mil
lomo quemed pt manilou opatio.
aliqui deus est fallax test men
dax. Nad sic. Nua signu ppre
mamus t potenne a se polo karibi
le appendet hris filis prense sim
as. ner reclamaet. Addit ne hec
nr reclamaet. ppt an xpi mian
la quidam vasore. otendit ad
probatonem eloquium. et reprobo
ru subsionem. licet ni ant xpis mi
ter miacula mendaxsimo erit et
in vita scelerasimo. Iz deus pa su
isse miaculis ne credetur psuas
aliorusq pnicatones i mias re
clamat. atq dixit. ppt qd in erat
sabl' cir sibi credens.

Secundum signu in hmo
nimmsmate spiah. est
discno que dat flexibili
tatem. haut flexibili te nitesligo ymp
mdne ad credendu osilio que est
humitas siha. Si videris aliquem
exemplo zachate et elizabeth mte
deutem via regia et corde simplici
in omibs mstificatoibus dei. q
no vult ambulare in magnis ne
q i mirabilibus supse. Sed medio
quoda tenore regulas vinedi segui
mur a pribus mstimas. ner tra
greditur fines quos pres sui posue
runt. de tali noli credere ieiunq sal
lamur per demoniu illusiones qne
et crede cosilio et in omibs ceteris
modamen discretionis obtinere
ppexeos. At vo sint alii quibus
placet ppa sua diuni et ambulat
in adventionibus suis. Dicat eos
periculosissimus rector aut verius
impellit ppa opimo. temptis sup
modu se materant. prendit vi
rgas. lacrimis phisqui oportet rece
bat. habeat et extemat. et mt
her unlius recedit montis. con
silio nemsarcesat. ut tempang
se heant. dortoes prea. et in lege
dni eruditos audire seu cosule
non meruit. et consulitos spnunt. in
mmeti qua magu uam aliqd de
ppria sensit sibi ipse. et quod cos age
quodat plus omibus sape arbtu
mr. de tribus puisso qua reo
plabuntur in oem demoniu illusio
nem. cito impigunt ad lapidem
offensionis. qua cem pnia rone
et nimia velocitate rapiuntur. ppte
rea qlq de vnelatombus isoli
pniuanerit heto suspectu paua pt
meses dni era arbar. audiu
de quada mulie odingata et hnte
habitos. q aliqu per dnos dies no
nisi per q mor et amplius mane
bat absq cibo. erat p nde mult
admiratoni. sen ut loqrer cum ea
eraiam. ca mult sermonibus re
peri hanc abstinentia non sobrie
tatem. sed vanam superbiamq pti

nanam. Nam et post tale ieiu[n]
dira fame exercuam[ur] explebi
voracitate cōmedebat. nulla mi
per asserebat sobdam causa quāe
sic agēt nisi q̄ dicebat se indigna
q̄ pane vescerē. fatebatur prēa
neq; a confessore suo. neq; ab alio
hāc hanc vīendi regulā. nam a
duodecim ānis et amplius nullus
hūerat confessorē nl' absolutionē
nl' consiliū. Expam fateor et ex
horrui. dissimulās mi cepi odere
demonis hos ee lacos. et eam pestilo
infame pestem ee. nam et eāt vul
ni attonito et colore subito rara mo
rtē videbatur. pertebam si sa
ret aliquos q̄ morū auctas fides
et prudentia, maior ee ponde
ris et reputatōis apd eā q̄m
prie estimatōis indicia. audit
illuo suspirādo et gemens. demis
sis huius oculis se infera. se pec
catrem se indignam plus ombus
et infimam. Tandem tuli q̄erens
si vē ita de se sentiret quo pacto si
nullo; alterius consilio nam mso
nam et ab alijs sanctoribus non
obseruatam. et forsibus nō obs
uam abstinentiam sequerent. Cepit
nescio quas rusionū ambages
volue q̄na q̄nus euadē nesciret
ee erat humilitas. et possidebat
mentem eius queda arrogā
que se virtutem erubescebat cōsi
teri. Tandem monui eam bona
fide. et sub attestatōne magnum
discrimis sm in aīa. et corpe. ut
fama hanc deseret remedi ob
seruationem. et absq; priuū cōsi
lio mihi singulare. et ab alijs si
obseruari sequerent. maxie q̄a
viro suo displicebat. et peior cāt
edacitas infamia abil' sequēs. no
rndit ad hec. plane distressi. et q̄
postmodū egerit ignoro. hec id
circo memoraui. ut exo p̄spicuū
fiat. q̄m nis est magnifica distre
tōis defectus. q̄n nō p̄mittit flet
ti ad recedend' a consilio. nō mirandū
si nimis ima. q̄d a tribus fabemus
est repudiatur. tamq̄ si ex suo
sit non aurem. Anima mea salub'
timū est sapientis consiliū ne ho
sit sapiens in oculis suis. et ne in
mirari prudētie p̄pe sed agitatio
num consilio. meritum nō pereat.
ner sufficiat cotidianis meritoria
nominibus fungere prudentes ut
fides et obedia p̄stetur mee. Alio
q̄n stultus est homo. huiusmodi
put loquimur. sapiens q̄n non
tempt verba prudētie seu consilij
ni ea dirigis q̄ vsantur in recte
suo. Est sane domi nō mediocre
spūs si est hoc domi consilij. quo
silz dari possit nl' hui nl' credi ret
tum consilium. Ait itaq; Johannes
Climacus de gradibus ymagendi
ad deum. q̄ homo arrogās et se
ipm durem sui estimens. nō in
digne demone tempte. q̄a
fatuus est sibiipi demon. Estimo
q̄demq; q̄ inter maxiōz malo
rum q̄ in estimare patimur
et experimur ab hac indiscretois
peste. proesse. nullo; arq; meliō
consilio p̄mittent. de hac discre
tōis virtute tractat hinc cas
sianus in collatōibus patrū. Tan
dem in p̄pria magri illius autho
rij concludit solam hanc veritem
ee. q̄ne p̄turbato alle deuiat
ad regnū. et ab insidijs et pcur
soribus demonū tutos reddit. Sub
nūmerate exempla quibus hoc
astruitur. miserabiles prēa erro
rum quibus hui vite defuit me
moratur. itaq; ad par exitium
pervenit. abstinēa inima. et
reprehensa vocatus. nisi q̄ inter
mediabilior est excessus in absti
nentia. nocuos em asserti in
tabiles ex lesione cerebri et vōis
p̄turbatōne. quo fit ut p mania
aut furia. nl' retās passiones
melancholias sit profundant. et
minime radicitus sanitas in
terius vestigata in cerebro. q̄ cer
putatur vere res exinsecus
appetes. et audie se putat ho

videre nl' mngē q̄ nullo sensu
exhoꝛi ꝓpinq̄ malesīnt an
tem hec passio usq̄ ad hanc ah
q̄ misam. ut indicet se homo
alīd ee q̄m est. Ancadmodū
rep̄ns est q̄m se mirilegū. alius
q̄m se gallū. alius q̄m se asīnū.
alius q̄m se mortuū reputaret
vs finem nemini dubiū q̄ hec
egritudie p̄missū arbitriū sint
fisse ip̄m nabugodonosoꝛ. ut bru
tis aīal' ee se credēt. et nō ꝓpꝛ
ter idnet corpus beluinū. plei
sint medioꝛ libri. posteriores
posteriosq̄ hūmoꝛ appāriorem
bus et nudioꝛū coꝛeripeūb9
ex lesione virtū nīoꝛ. nascen
tibus. ex hijs aut tēm9 q̄ magꝭ
indigent fomento ꝓpt q̄m a
consilio. minlios talia vidi. mul
tos etiā exaīa. quoꝝ aliq̄s in
plerisq̄ negocijs sanissima vide
bāt̄ hec sm̄am. despiebāt̄ in
in certis cālibus et rēsionibus
ubi fantasie sue lesio certus em̄
nebat. Tereū qm̄ ꝑturbatur
animus a sui magnitudīe. et noēs
sarlegas et mirias. facilē agnosc
plūa ibidem obseruanda ꝓpter
moderatis rēmuneꝛ. et alijs q̄
non ad aliud q̄m ad sanis et rois
pturbatione. quo fit ut eīa plerisq̄
sanis dēti cadant in mīamam.
et vnius omissq̄ horoꝛ t'ris
mi panatur. Attamen ne quis ea
que dīa sunt cont̄ Johem bapt̄
tam et eius abstinēam valeat
retorqre hic aduertendū est diuge
tes hoīm diuse sunt gre. ex
nāli bonitate ꝙplemoꝝ in ex de
no illius q̄ndandū sanguinis ꝑtur
bāt̄. Quo ēa fiei ꝑt q̄ absq̄ culpa
et noxa indistrebōis arripiat vn9
modū vnicdi ausloꝝem qui non
omnibus conuenit. Exm hemig
ni iohāne. mō. sint ille. ꝙplexios
optime nales. et armonia virtū
seriozū ad sapiores q̄ antm̄ nā
lapsa patebatur. pulchra integ̃ma

possedit. Ad fi rm̄ forsan sit hoc
ambigū. sciat q̄m ꝑ sp̄m tam
dei ꝑfa sunt opa. hz nōe iohānes
nōe baptista add̄ miamulose pro
ductus est. Semen igitur masculi
ex quo corpus q̄ginadm̄ cāt nr
diuīū mūs nec eius fundam
hūdantius sint. sed tale proꝑius
quale dissonē. et mistrāe talem et
tm̄ terebat arborem den. sic ali
quē deserti monstruosū madisse q̄
sequitur. Jam non mirāle que non
opabatur. sed deo miaculose causan
fuisse nupcīā. hīs mysterio. q̄d
dicē nepcias est. Ex hoc amplius
liquet q̄ iohēs q̄plexio nō melā
chon. sed sanguinea fuit. et q̄ mixta
cōplexione et aīacioē constellatōi
bus celi neḡ fuddebatur. Sepelle
rūt mīsteꝛ. aut falle potuerūt re
gule astronoīoꝝ de indiis cīa cli
mer ad ip̄m extendi potuerūt. Ap
ta est ratio. cōcepcionis miaculum
Ex hijs euidēter q̄ eius cōcep
tionē. mīmeri vide q̄ iohēs dns
puer hēmum q̄ripuit et mīcomit.
hoc non ex lesione cēbri. non ex me
lācolia passione egit. sed pondꝛa ꝑ
sōe dūtus est mīsterii. Silr virtus
sin singlatas et ceīa hūmoꝝ que
cīa ante eius conceptionē p̄uīnam
sue virtuosa sagacite obseruabantur
a iohāne. que ab alijs ānimal pote
rāt̄ sed non cū discretois virtute pe
netrās ministeꝛi. non oīm animū par
est volatus ad aglam. nec bestie oīs
fortitudinem equat. sic in virtu
tibus distat est aliq̄s ꝓpno. Nomic
sanis bīdictus deserti ioīs puer. mo
lint. ꝓpter in documentū est ut non
p̄mittāt̄ passim et ꝓhibito mo
nachi solitudinem aggredi. nā q̄ssp
am ad huiusmodi culus nec exptis le
uioꝝ mīsteriis pugne spiritalis quo
nite animat se bello gigantū.
Nam qui cōmune vitā agut in soie
tate magis exp̄imit bella militie et
certus tamq̄ iudiciocs potentioꝝ esse
pugnaꝝ congressus. Azm qui solita
vie degunt cont̄ gigantē armatū

dya^m dimittatur. et fraudibus sub
tilioribus atq; fornicibus aggrediendi
fabricandi. et nisi discretionis gra fuer
rit. nr̃pis deinceps exponimus
Agnoscat igitur qm necessaria est
discretionis virtus. qua parit. nutrit
et saluat humilitas vere obedientie
copulata. expediamus rebus sub brevi
tate maiori

Quarti igitur signi. i. mutationis
mate spiritus divinus est pa
nam. que dat diuabilita
tem. dicit per ignem tribulationis exami
nat. et dum per contumelias et probra
pulsatur. dotrina viri magni sapien
ti et pene cognoscitur. Ut quis itaq; ex
manifestatione illorum. q sibi dicit fuis
se revelata repetet non ne detectio
nem irrisionem et opprobria sanctus
meruit credi sibi. qm ubi supino
de vane laudis captatione reliabil
exoritur. fallax ne est hoc signum
ne dubito. ne cautissima circumspec
tione nisi alios admittat exaltet. Nam
et obstinato sepe panam silet. et ne
nulli ex detrimento fame professione
gliantur. quibusdam ipe ena sordes
vestium. et alias aliqn scybale vinem
mordaces. generat et nutrimenta. Ut
hominum isti se nutriti et sibi colligen
tibus tot adiuncta contigerit. ut qm
egerint filia. impleri vetustis nse pu
tant illam xpi promissionem. hiis qui
persecutione patiuntur. qm regnum ce
lorum. non sine adiutentes
qd addit xpus spr nutrialis tante
certat est ipa mens arrogantia.
tam silis ce omnibus pulit videri
temeritas. Caeterum mihi ne obscu
retur qm de sinu ena defluxit
de nephi generis. et nimirum im
pudentissime gliantur. Absurdum dm.
sed ita gloriatur certe reputantes
thia sibi ado. primum. ne ni paulo
magno revelationum aut virtutum
eosdem extollat. Et vide quante
confuse arrogantie calumnias. qr ner
hinhantur. ner a sinu defluentibus
spoliantur. nam quia vnis dispensa
tione sibi datos putat stimulos
negotiorum nimiorum ut eis care
at negligentie emunctur. qui postquam
sine persecutione tradunt argumen
tum

Quarti signi est vitaq; que
dat figura nonae et mise
rationem humanam. Est nanq;
sacra scriptura. lonis ni' officina. ubi
numinis regius monete spiritalis
recondituri. qui si in aliquo nimio
pudo denarius distrepet. misina figu
ratione et suppositione ab horum
regis. absq; ulla dubitatione falsatus
est. Attamen tanta est nouitas sili
nae denarii. ut ad veritatem ut vir ni
si doctissimus possit. filius deprehendi.
qui nisi tot veritatis lineas ad fraudem
positas. non statim omnis falsi
tatis punctus semet aperit. Visi sunt
hetha qui magnos catholice doctrine
compugebat hereses. ut solam ihesum
inter tot varietates latenter in
serent. et cunctis efficacioris fraudis
publicatis. hereses minat et quam
minute illis quelibet moneta cuelatoris
impetum. debet a theologis
pusquam adnumetur. examinari. quos
propinque inest. nisi vim et falsi reli
gionem moresq; concinens. discer
nere. palam est nisi super qui primo
sa sit scripture sacre. recto et ad an
xpi suspitionem pharisaicissima.
hoc signum quartum manifeste demon
strat leue centrum. et ut est proclu
ritatione maiori placet hic repete
quinor conditiones ne revelationis
quo ad vitam nisi prohibitionem alias p
me positas et prinnatas in quada
collatione s. anglie. prima condito
nullius angelorum sanctum sine spe
tarit ch̃ce ce fuisse. punitat qui
pater fuisse sit in filium quem ipe
uel spus sus misserebant. Ne non
est rarissimi demonis. qua et fallit
et fallitur. et hec condito hetha
deuotis. Si maria cogitatione
videris. Et nomen possum intelligi
bilium qd lonatis est deus. Sequi
tur hoc hebis signum. qm noie
dum spheta ille. potuit et no euenit.

hor dñs non lonatus est. sed p tri
morem aīm sm ḡphā confinxit. eo
tēa hor videtur ee mstanga for
tis de ſona qui pōtuit deſtruchonē
mminitari et de ysaia ꝑ mortis
ezechiel et de nathan. ꝓ quo pom
pa condino. Hi idipm q anglis aut
ḡphem pōtuit nō ex mō quo vocat
prendebant eucmat. plus sup hor
a spū sēd revelatonem accipiet de
ḡphia aut revelatone sic nl sic i
telligenda condiconahr aut mstu
re nel trahr. Sic simil est m ſona
et ysaia. alias debuissent lapidari
ſm legem deutro. xiij. Si exurgat. hoc
q pius appellant deum reclamde
nel contradire. nel de suo intellu sa
lubrier nformde. Eterna condiw
mihil bonis moibus aut sanctere
fidi conferri angli sī nl ḡphē veri
pōtuit aut ꝓpuit. Non sic demo
nes nl anxpūs quoꝝ signa dicū
tur signa mendaaj. qua ad men
dacū recedēd mducunt. hc condino
hēnt deutro. xiij. Si quis ꝓpter de
prepto dato abrahe sup immolatone
filij ei ñsto est. q3 deo nbente pcu
dispensate non fuisset illuma mor
hmōi mstrio. Ez ita diret primax
polat immolans filios suos et filias
ab suas demonijs. Ꝓ quo pomt
q3m condino. Revelatio angelica sive
ydeha sup aliquo q bonis mori
bus obuiaret nisi diuina mtuer
ret missio sue dispensatio taluer
cōstrationata est aut de debet. q
de ea revelatione ampleti nl ers
ꝓ quibus fit revelatio dubiūe
non hreat. Oportet em ut tā cla
re cognoscatur revelatio dē a deo.
q3m clare stetit ad de sēpone sa
cre nl vōm confirme. Et m hc
cū maxime mrient est donum
qd aplis vocat discretionē spūm.
Videres quid agit hor dñs qd
distretione ꝓmum appellat. Agit
equidē ut sepe quoda intimo et
illuatone equada experimentah se
nat homo diam mter pcas revela
tiones et decreptorias illusiones.
hor idem. bnis gregorius. mdialog.
hor idem de serpe. bnis benedictus
in suis mūanis sanctabatur. Venie
bat em et ut sic diceremus frustrabat
iter quoda aspam et odore. q3
ad sanctā. mūacula sibi bnis ad
erat. utpote ad sanctates opandi
Videadmodū de dño nro ihū ypo
dicat evāl. q sensit virtute de se
exisse dum sanam est mulier et
contactu fimbrie vestimen. Alio
q3 idem bn. et alij sancti nulla rone
visi fuissent aliq excusabiles a
temel. aut a temptatonis dine
pcō. dū ad opandū mūacula semet
ingebant. Augr quoq. refert suus
cōfessionibus mirem suā isto mō m
ter vās et flās nocturne quietis
ymagines et visiones distremisse.
Cur igit mūabitur aliquis si ēgu
la vanissahs aut dtna ēnet in
fallibilis negat tradi super hac mā
de discretone spūum aut de revela
tionū vitate. cū ista res plus m
expiēn. et condionū ptacularū
que nfirmte sunt contingit. q3 i
arte vsenir. videamus silem ni re
pari ꝑmo longe facilioi difficul
videbunt ad exm forsan aliqui. sed
attendant ne semet irridat. pcta
nus ab aliquo dei. nobis sub arte
et doctrina vanissah. per quā stari po
terit euidēt de serpe. uel alio semp
q3 sompnijs illudimur aut veris
vigilijs excenir. Attende in ꝓmis
q visiones sompniozū plerūq dis
tasse sunt vōles et sup se reflere.
nam q3t homo si sompmat. vrisq
misuper argunt. et tandem delibea
te concludit q vigilat. Adde q tā
ta nō unq est sompni ad vigiliam
ꝓmq3 similitudo. ut hesitet homo
ena vigilans ac visa fegi veritate
si time vē dormebat. Frustra apud
quosdam dormientē dormiendi put
sebit plus et expiēn loqmur vigi
lantiū opa in nocte. Si vocetur alius pl
nus repire est. Simili tot et tales
omnino sūt aliq similitudines sompnia
ad vigilia. q3 sola videtur expiēn

ad distruendū sufficiēs. Interroga ali
quē de vigilāntibus quomō sit an
vigilat. Videbit alicō forte missil
sam hanc q̄ siluitatem nīa sed ve
rere non desinas. Videbit subsō
chanc bñ suo. psiste ulr̄ et dic quo
bñ suo. Dicet q̄ tuaxit est mter
pompinū simi et vigi q̄ dissimi. o
si sibi indices vanas addixerīs
quas p̄sumis estimo q̄ nullus
sue cessionem alius erit exitus q̄
ut dimittere sic suo qua sic expior.
Si pge ulr̄ insiste et asser q̄ silem
accbio hec se uidicat experienā dñi
pompinati credens suis loqui legē
et audire primo et non pompinā.
Adhuc dō iste videbit missi dicē vm
est sed tunc deprior. Ac si ampli
us p̄tendere et ḡman volueris
direcis ita mr̄. O bone vir enam
nr̄falleris q̄d ignores. videat rpe
qmd vlr̄ obmittē aut sissinent
allegāre valeat ad liberādū pedes
suos ab hoc laborīo. preterfola
expmenti talem nonā rpius vigilie
que valde dispar est a pompinis so
nor suis atq̄ lundor. per qua no
se tam opmat q̄n sint et melli
vigilāe Trāsseāmr hoc sili de que
videmr puellis ad rem sublimissiaz
q̄ reatamr. cō p̄mebr per eam si
non erro mpotens arrogantiēq̄ hu
mana nimosiras que sibi sarmē
tū finon peneāt indignamr. q̄n
ner condigna punīa et ludibria
sufficiat atmgē. Hr enā nos cauti
deraad caudreā effingat non m
reuelacionibus nr̄modo sed meditis
sed in omnibus gliahr̄ meis atibz
diuidendis. Quionem sibi vide
homo sapiens sibi nistus sibi hum
lis et sibi diat q̄a diues est m v
tute et nesit q̄a miser est et
miserabilis et pauz cecus et nu
dus. Qualet m vanitate sua et m
multitudine spūalū Diuinarum
sagarū gliamr. Diat m exercitu suo
nō moueor meritū. Hz pro recto
alio sompino pissus fruitur q̄
omia h̄ aspiat non m luxa ve
tus vigilia. sed sub somnolacho
sompmulose vanitatis. Exprimr
hanc fraudem hinc p̄m homo dī
deo ppio exmīa sompno p̄mer
michl suem dimnam sompma
tem m manibus suis. Sic hoc dum
regredimur ad lusiosum et pfulgi
dū diem hujusmī. et sibi vigilat
qui vanitas dormebat. videt tu
errore simi. et ulr̄ fecit dnūs re
traxtus q̄d ipe paciebatr q̄ pe de
sipiat obsimpesit. Nam et pe sup
bum et arrogātem et tumidum
aut alit vigilasim se finisse depben
dit. q̄d alit plus exisiabat. Nide
sin q̄a meditabatr inquitas sibi.
Et quid mirū si mentit iniquus
sibi plusq̄m si sompmās de sopnis
et mamonis de siria et stolidus
de sapia aer inpsiē mditabit. hic
est plane q̄ vinosi de xp̄o visis ut
de renatate p̄ens. de arrogāa
superbus pisse gesturabat et mūg
accia prussi palpat q̄ meridie. Q
obrem duresat q̄n p̄mo h
nere sariū sit eis alicm amsibi de
mari hec et sequ. q̄a de sompma
te alius vigilās pfris mditat
adeo ve soli q̄a rim cendit non
hē sublenātem. et ve ceco si rema
nū duat impietas et illusio q̄a
ambo in fouea cadūt. O formida
das go ingit feandes q̄ns non ex
pauescet. O fallaces ubiubz mi
le decepto tendiculas q̄ns hab
euadet. Trans alto finite sir obstu
po. sir obsesso. sentens anubulabit.
Profecto solus ille beus et den
es beās. humilis et pauper q̄n
sapiens obediens semp est pau
dus. q̄n m dei timore instanter
se tenet. ne nro subitat domus
sua. putas ne fiat ho exp̄ns
q̄n dixit custodiens pusillos
dns humiliatus sum et liberāuit me.
Demq̄ hoc testamr oraculum
illud digne dīmm et semp̄ne
memorandū de humile autho

mostratu. Conformit ad quod
narat dnoms bnardꝰ tlm ex
pissimus sup cātica. in vinate in
quit dicta michil eque efficaxe ce
ad gram dei pmerenda retinen
dam reinpandam. qm si omn tpe
meminis coram deo non aliud
sapere sed timē. hmis homo q sem
per est pauidus. hmr hmiliat
hiem qnsqms nītuerit per me
dios temptationū laqueos qua
numquid absconditos hmis intre
at. fenestra eugriet adūsarius ut
ea fenestra cuet querens quē de
uoret fenst insidiabitur in spelun
ca sua ut rapiat pauperē et pau
perculū et contritum. quid ibi dnē de
relictus est ille pauper et orphanꝰ
adiutōr. hoc est pm et principiū
inf signa nrē monete spūalis
discretiui agonotes imgs omēs
in mīste. omīs instinctus neche
mentes. omīs reuelatio. omne
charisma. omīs amor extractus.
omīs contemplatio. omīs denq
nra minor exterior ve operatio si in
mihis predit cōtemtus et se
quamr. si michil eam perimēs inf
tranire rede in signū hui q adō
sunt aut bono cuius angl⁹ nr sal
lens si vero p dictoꝝ aliqd suar
origine a superbia. si ea sensū duxerit:
suspecta habe omnia humiliter go
signū si pfecte nosse nr frustra mi
nplurazeter aha. qm superbia et
hūlitas numquā spūalia opa
nonū sufficient condistinguere
hanc michilomē sublimissimā pu
rissimā et pauperrimā dissimam
sed nisi deo. hanc sapientissimā ut ps
loquar nisi pam. que sibi de se dif
fidit q nemi se ipsomi. que iudicio
suasibilis est et nemi detrahens
aut indignans dispomt omnia sua
inter. hanc mēt qnsqms gla vir
tute studio nl industa adipisci et
seruare credidit errat graui du
bio. et ea superbissimus est. parat
se homo ad eam non negabo sed
ab eo solo grat infundit. et

ni stodimia. a quo omīa dona
mā est. et hoc sne et semē iam
magnū dei donū est et humiliat
infirmū. Sere ingeri veiū. et
frēt dilassimi. sere quo elapsus sū
de quarto signo ad pmū. un est sed mā
ēt profecto sanc recipio mihi verbis
sufficientibus pr apud nram clario
nem pdissimā mentem lans hmi
virtutis. nihil minus sub pedibus
reprehensionis valet adūsa superbia
dei cōsilium et conteri. O mostrū
horrendū ingens. O portentuosissimū
superbie negotiū. nam hen calcata
refrigit fornax. instar fabulosi an
chei. cuius a repullulat ubertas sua
dnā resistone velud pene pocule
caput redit fenū dior. Sic ex suo ne
dum cōtrario ut ex humilitate. ex sordi
bus. et pallore. sed ex sua morte re
dunda gliam. Ait uo mihi de re
ū mmur si placet ad 2m signū m
quo eramus. Ad dicimus de vesta
tem. que dat configuratione inma
monete nrē spūalis. vbi asp aliad
uerte neq; obmittamus. q aliqua
sic se hic pnt ut cēmis non sint pa
lam et diuerte obumbrata. siue alia
diuine omnipotentie. que p spūm
sanctū extollitur. qm absolute possit
fieri. sint michilomē refellenda
tamq; inania et fatua. et diuine
sapie incongrua. nec a cano vel
talis legimus fortia. sed aliude p
tracta. quēadmodum si quis dicat
sibi de reuelatum q totus mundus
moueb̄itur. nus mortuos q vnꝰ
angelus ad nichilabitum postmodū
reuocabitur. nō addubitādo aham
vehitatem q quilibet platonū debet
solus et nudus mediē et bauilae
reuocat malalon super hic eos si
os alias tota pbit ecclia. Talia in
q velud de inani et diuina reuelatio
ne indigna sunt abiecta sunt. ne
q eni reuocet animo in dimis opibus
potentia. sed bonitas et sapia qua
effudit sup omnia opa eius. omīa in
q iusta in sapia fecisti. Ad hoc refer
tur q antea dictū est de nauigatorib

sipuacuus fantasmatu appiacoꝝ
et de mimh per eas tempis cōsup
none. pro hoc valet qd hēmus ex de
finagone doctoꝝ et glō. aut 2o si
per 1o. si sinus dei eo mitte te deor
sum. Miraculi s pua vtih te aut
nemine careat. eo facto suspectꝰ ē
aut veneficii. sicut fuisset. ppīt vo
lare per aera. et ut cōiter sūt omia
magoꝝ sacrilega pstigia. fuit nēc
temporibus mulier in talibus fama
ta reuelacionibus. qua hoc signum
mſi fallor delirasse cōmat.

Expediamus ad postmꝰ
nos de quinto et vltimo signo
Illud est s mentis mei
tas seu diuinꝰ amor. qm dat colo
rem amicū mimsmatu. hoc signū
nō pfectꝰ tamen sustinet. est. ppt
sophisticum et fucatū colorem au
reum. vane seu mēbris dilectionis.
Eiusmodi exemplum est mulierculas
quasdam finsse. que rea deum nec
alios viros sēs mag assimebatur
dilōne vinosa. cuius ignorantiā qm
va. sca et finrea. caritate mouere
mur. Et de volare constat. qz deū
se diligē. licet erratēs existimant
propt p'm h' modum. mfero. nō
ē nīa mulierā. quātumcūq; sua
sanctum cū vnus ena religiosissꝰ
cohabitationem et familiaritatem q
re sic. Anima pt fieri ut amare spn
mapiat sed vehemēter formida
dū est. ne per blandimas sensim me
ne. cōsumatur. non decet mquit
Johēs visus dyabi. nam et fragas
mentes hibido domat. et cepit vi
ros. veritꝰ vicendo femīa magnꝰ mu
gilus. Duo ena sepsit que da de
nom mulier mehil ita se hz supper
bum. sicut dilectionem. et plusqm
dyaboli. ena dum ena diuina. et
ppnas pbate strat. versatur. hoc
non multebre traditū est. quī pas
so seu motu quato vehementior
tanto pprio fauhor. iuenitur
et regi dissichor. Amplius hanc
ob causā. mē ceras videnꝰ errasse
begardi et begarde. ob mdistam
dilectionem nomie deiforꝝ pallia
tam. Argumentū hmōi vei est. m
quoda libello maledicis pene subri
hite ab vna femīa cōpōto. q maria
de valenciana dicebatur. hꝰ agit de
progenitura et eminencia dilectis di
uine. ad quā si quis deuenit fit pm
cam fit ab oīi lege preceptoꝝ. q
libus addicens pro se illo ab aplo
sumpti. Caritatem habe et fac qd
vis. Credit opinor ut apud virgi
lium mbuolū. qsitue pomum. an
qui amat sibi pompma fingunt. et
certe res sic se hē. Cum amor mi
omēs alie passiones magnꝰ pōdus
est et alienatiuꝰ. et s verus ē casti
et sēs. unat mirabilit ad rez
noscendā celestia. Si vo aut vanus sit
erroneus ät hibridinosus varias sibi
formet illusiones. cum ut credat vi
deri. seu cognite que pfens ignorat
Experimenti hmōi vei in amore he
reos cōpiamus. Item s pdicta
maria non de viatoribus pregrinis
ad preceptorum Dominoꝝ imple
nonem. sed de stanū bracium dilecto
nem. quā sibebat applicasset. vir
verius qui de diuina femīa qo
ad aliqua dicta poterat. si fallebat
eam sua mundicias animi tenue
passionis dilōnis i mente. putabat
igitur inigiter se frem deo. Dum vi
gebat iter passio fuit circa deū m
eius animo. qnatumcūq; a diuis pre
ceptis longe erat. Accepi a narra
te quodam carthusiēse. se ab vno
magno viro audisse. sed m hoc stul
nis erat. q primi motus non sem
per vituperabat castratem. nec impedie
bat dilectionē dei super omia. imo
ad ipsas agendū. et diuinā dilectio
nem amirandū laudandū omni
piscendū nō nisi animabat. Cum
dabat de formandis delōnes. Ex
rabat vnus delirus ille. qm sic fan
tasiabatur Dum motus omem amo
rem passionalem ul' ex consuetudie
ul' aliunde geritum. ita dnīcabat
caritatem. que no gaudet sup mḍ

et que deo per mobediam prepn
nus ins neqs iminuunt. non
hominem qm ex deordne et sapia
plane landabilu. cuydam virginis
religiose anmam in eius in dno
familiare ampleratus. decerat p
foans omis carnalit. tandē panta
nm ex omnibu recebro a cepit amor
sed non penitus in dno. usq a deo
vr ab ea visitāda aut erogitanda
si aberat. vix diuelli valet. Nichil
nī pro nunc carnale. nichil subdolū.
nichil fraudis diabolē suspicabatur. donec aliquādo discedendi fuit
longius ab ea. sensit ille vnitur
p'm quia non pura et omino sin
cera et casta fuerat ipse dilectio
et q magno malo n' deus ppicius
auhsset pximabat. Omis quippe ve
hemēcia est ad vnitute pximosis
sima comes. ut ad dilectione ad se
inuicem ad correctionem et filēs. ve
rissime ppēa q nda emanauit q
dixit male cuncta ministrat intue
nus. hec denuo fraus apud illos
frequens est qm in culmi aut di
lacone pximoni decorem corpis
aut florem etatis aut diuicias
aut alias fortune dotes attēdit.
ac inde vehemēcius ad eoīn di
lectionem accendunt. Cum pro
fecto cauē hūt. ne sordide et cau
liter exercamur. alioquin si primo
virtutem diligit. sedem eius vn
cam spm videt. quale cuiq; cepit
sulu mhīret eque amēt colant
et frequētent. non adiuuat hī vs
q poete dicenti. gracior e pul
chro vemens e corpe vnis. Adu
uant sed assimo q si gracior. non
ob hec tumor aut superior putent
Demq nr sennas q nī nl' tumi
sit nisi a dei dilacone. diuu
pegnamine a dno. ecclesiastico ne
profunda crispice q apud eū tu
tius manere amore dī et ceis vnu
bus suborni pt horribil decepto
et qualis decepto. Talis quippe
ut ipī demon iusta sed occultu dei
pmissione. aut pro erudicōe aut
pro pcedo delinquēt a demono
meridiana. supbe trāsfiguratē se
in angelu luc. sub spe gradis bom
dedimat tunc ab eis deus et vesic
nupnali cubat sponsat. Omia tn
p'oris deuotoīs et dilacois indi
cia sentie et hec plumiū erroīs
tes viaq in via et experienta mortis
quēadmodū si quis aberret aplī
oculis in via pedū. arbitrat imag
p aganuire spū dei dnm ex polo
forum habitu et visu ipius p'ore
non diu abolio mouebit. Et quis
non obstupescat hoc audiens. Qs
non vehemēt exhorreseat. Qs no
non obtemper aplo dicenti. Qui
se existimat stare videat ne cadat.
Credo roteplanire hoc fuat sapiēs
qm dicebat. est via q videt hoī
iusta et nouissima eius deducit
ad mortem. Et ille q qui aut nesit
homo an amore nl' odio dignus
sit. Super hanc abissum multa
udinosū dei verterat aīe con
templacois sic qm pauescens
exclamat. O almudo dimanatu sa
pīe et spē dei. qm mō pprehensi ha
sunt iudicia eius. Et alīs mgens
Terribilis in consiliis sup filios
hoīm. Et ad humiliacone mē muse
rie hec considerādo si non sufficiat.
quid go aliud erit sanis ignoro
Porro no est pretereūdum q eadem
psona sic mic pt ee bona et orna
ta cantare. mic declinare in vicia
et vinosis a malina in iustiam
conuia. Hic possīle est eandem pso
nam mic veis enclamoibus visi
tari. mic hangai nl' tempmi fris
abusionibus illusionibus. nam et
pphete nri ut dauid helyeus. et
nathan. nō semp ad mīm prestō
hēbant sm gre in et historiam pphe
tici spūs. Vn nathan ex frequēn
usu pphetie visionis credidit pp
am eccliastem. et reuelacone.
diuinā dauid q ciuitatis de edifica
cione templi tridet. sur q cuiusq
hēs in corde suo. quia dns tem

est. Valet hoc ex m ad ea que de
vsu dimoms dmne ꝓtacta sunt. Sz
obiem qm in tribus se existimat
ꝓfecto sensu arte ul' mdustꝛia disser
nere. videat ne erret. qm si pre
sumptuosius ꝓcepserit subꝛ
trahit fmale vanitas illusiomꝫ
Tame ni hoc audiens et paucissꝫ
ne deiorem infidelit aut desperac
mis fouea minimas. tamꝫ infidelis
nulla sit aut fuit in strꝫ reuelac
mbus et bone ꝓfei ctrudo. Sicut de
uelatone dr apli. Sno hoiem xr
et de ꝓ me mqmt. Certus sum qua
neq̃ mors xr hemur sane ctrudo
sed a diuno lumine non humana p
lm suesugarone aut estimatone ne
prea q̃ non sequm. audit decepto
et illusio m indiado de pmpto
et vigilia. igitur nulla est de vi
gilarone ne ctrudo nullaq̃ adhiben
da vigilanbus fides mdubia. vi
gilabant sm dnm lume. nos per
cat obtun et obnolum plerumq̃
portela vigerit aut illusiom sop
niamus. minuit si fallim. illi ne
quaq̃ Quom hoiem qui post nul'
tum temptatonis molimtu sup
uno ex fideli admit' m tantam sub
ito hire velitat et ctrudms m
troductus estut nulle prorsus
resident dubitat religione. nulla
vanillatio. sed serenissimus mens in
bente eo qui fluctibus mpat. ad
debat. ꝓ non ex rone aligna no
na. sicut tunc se mr vogubat et
optima mentt. sed ex sola hmh
anone et captnarone mtellectꝫ
m obsequium fidei et omipotentie
dei istud meruerat. ut nꝰ plus
dubitet et de illa fide qm de sui ex
istem. quebat rone tante solidi
tat et pacis m recedendo. michi
aliud repiebat mi. ꝓ sic expleba
tur. et m alium trassfudisse nesciꝫ
set. non accedent forsan mundam
sapientes tales fieri illuda noctis.
qui vltime ꝓnuntiu est a dno
p ꝓphetam. illuians tu mirabilit
a montibus etnis. et sco. isti corde
tum no sapiut videli qui cordis
sunt et spus qua nec scm habent
in corde suo sed foris in plateis ma
mitatu. Sic constat in stos in spem
sine salut certam erigi. certam de
co. non in se sed in co. qui in illu
sereto diat ai me. Salus mea ego
sum. qui in medijs meroꝝ tep
tatonu humanaꝝ fluctibus antho
ram spei firma figit. qui enam di
lectam in magnificat mbitum
ex tot mquitatibus humane vitiosi
dinis turbinibus mredmat. hec
sunt plane mirabilia dei in profu
do hoiam cordis. que vident illi q̃
descendut mare cotinuis amaꝝ
et fontis i mirabilis vidtur. et p
con templatonem et meditatiom
sedula non curiosa. sed piam et
fidelem fuit oratonem i aquis
multis tam dinoꝝ mdinoꝝ sp
humanoꝝ affectuu. vis videre
visionem hanc magna. vis ad
ista consequi. non opus e vir
bus humanis. nihil posse non est
posse. nil stare vt ꝓmptes dicebat
est ꝓ nesnas. tua mihi tua michi
de tua iusticia confide. Tuus sicut ame
de ad cor altum et tibi eralabit
deus. videbis q̃ non mi plus sed ab
gentes mixta dicti ꝓphete q̃ mihi
ium et mane sint in conspectu o.
Ere nil michi posse. Exclamabi
mus michilomꝰ ni ꝓphete mia
bilis frat est sua tua ex me. confor
tam est et no potero ad ea. Fate
mur michi stare forebat. demq̃ ni
hil ꝓphe omes iuste nre si pa
mus me sternate sic sunt ante te
Ab hac mbenlitate tue valle. ab
hac inspiene caligine. ab hoc pul
vere humiliat et sterde vilitate
puluerum. vocabit te deus de mon
tem loquens tibi de caligine. atq̃
sustollens de pulue egenu. et de ste
core erigens pauperem. Hz dicet
sine iam me michi posse. michi si
ce. michi demceps hec iusta. michi

ti male quale pollicis expiorē te
rumptame p̄cor attende quo ſic
dixer̄ videto ne audias illum
imperiti Exore no te mdico ſer
ne necḡm Nam ſi vō et abſtiz vl
la dubitatōne tm de indirect for
te per mtellem et per rōnandz
urſere omēs nr affectio nr opinio
rendimur Tm uel nō ſ formiter
aſſueris et agis aut nr ſr aſſueris
et ſr agis qḡ poſſes tm viribus na
turalia tua uſuria digni aliquid
opari laude mdicii nm quale dix
iſti ſed experimentalem gustatōne re
exigo Alr quippe indicat ſc neſcie
vocat qm difficultates alias ſine
mḡ attendit alr ſapiens et ex
pms qm ſinendi impoſſibilis et ex
pa rei condicōne aut tanomiz
plexe conſiderat ſentḡ mastitat
nullo puto inſuper nobo neḡ pro
hibeat te conari te opari tot hoīs vi
bus experiri ſed arrogantia iſtā
pemtis exerior et exilio Quoḡ
noh mmi ſi mea ſpes mutat et flu
mat dñe nr m modico tuis viribus
quas fateris mediocres mmitur
ſi prēa nam venit tibi pes ſuperbie
dandus et cervix nbi tendentur
omes qm opant mgnalia mdeco
qm plus eſt immobilis ſpes dum
tarat figenda Dic illo qm dixit m
adherē deo bonū et mtelligē prēa
nr ad repta regrediar vñ dimeri
longius proſequendo ſuperbiam mi
telligo mḡ quid Salomon repti
dum ſolo hūane mdiſe ſtudio et
adcognitionē diuinor mſtis eſt
pmptē qualis eſt pīs magnifica
de veris angl̄is reuelatōnibus
timita mḡ temptatu m ſapia
diu ſapiens effinar et ipa longi
us tenſit a me mlto magis qm
erat et alta pfundis quis ſne
met eam Et mḡi nō aperis
oculissim vni mīgnid nō aliquā
tus ſile alicui m pōita gone que
plane nr̄o amplius m̄ vſa eſt
exaltat quato plus quesita ſ pe
neri Et ibi vere deficiūt ſtrenue
res ſtrenuissimo Attn bñ actum ē nō
pdidimus opam vos audiēdo ego lo
quēdo ſi de nobis nō de deo mmnere
diffidim Si p mee ingur hēamus
ad dñm ſiducia cauda pecories nr̄a fal
lamur et fallamur Nam hoī bono
m rōſpectu ſuo dedit deus ſapiam
et ſciam mḡt Salomon Si monete
ſpūalia reuelationū nos examina
tores et contēpti ſtudeam⁹ de qua
les deſipimus Adhēamus deo
et ſ̄pture eius per quā et m qua
ſemel loquit nobis deus et idipm
nō repent deuiamus m eo quidē indi
cio ni m oībus nī papine mſta ex
amatione nr̄a papine ſciam ſed uſ
q ad plenissima exaiationē ſuppen
ſim tenē indicii mariē niſi ſcitas
aut familias cognata ſcie apta ſit
Vbi vō nichil ꝑpius aſpici falſi
uel dubii conſpiat non poſſū expedi
rare conuenit que acta ſint ſed euitū
expectare Nam plumbit aliqn̄ demō
ſtrates ꝓximas et poſt tempis mar
him qḡ ꝓſuasit hominibus nunc id
quod fallit ſubmſtrat et hoc uel ad
decipiōne ſingularis ꝓpone uel ad im
pugnatione miraculoſarū operum
uñ nre religionis quibus fides
iura ſubſiſtit uel ad vimperiū re
ctus accordius aut ad ſcandalum
verbi dimi Eterni dñi tradi
tiones quē antea magīs de nobis
talium reuelationū fama vulgauit
ſtrident ipi de meis ſeculāes ſeu
laicos qḡ vinctos vinū quelibet qm
religiosa ſimplicitate vitā agere de
nouit appellatur confeſtim illuſor
et alluſus clamatur fatuaſtr̄ et
ſibilatur papelardus begotus et
begardus et ſic occaſione accepta
videntur inſi ſimplicitas ſed et
ſimplices per talia palam decepti
aut hyr aut nūḡ ꝑuit ad viam
vitae redire Deus mē eſt Sm neḡ
audiūt electos quos ꝓpoſi fundā
et maligite laborare nouit neḡ
emendant per latos quos ignō
rātes ut ſcipos et cognoſcit ꝓpe

dictorū oīm hoc firma est ut examinentur minima diuine revelacōis fi
xeat pondus humilitat abstī mirosi
tate et timorē vanitate. Si flexibi
limē distrenoms abstī supstiosa
obstinatōne et abiectione cōsilij.
Si mirabilitatem pacē in aduersis
abstī diminutiōne et ficta emu
latione. Si vitat cōfusionem
abstī mendosime aut meyem asse
nōe. Si colorem vindicte et finire
vī diuine cāritat abstī eternabit
seuia et fere. Et qm hoc olim anna
elizabeth et zacharia exhibuerunt
p revelacōne eis frā de Jolē et eis
nomē. cōmendari non reconabile
dictus est ipē Johēs. tamē hūs no
men euclatum qd os dm nolunt
qd nōri dicti est in pīma nri tex
ni pactula. fuit Johānes cr. cui
merito ab oīm nob ecclē rusto
quat ipā vitas xpūs ihūs qui è
deus bndictus in sclā sclō. Amen.

Explicit tractatulus super dis
tinctōne veraū visionū a fālis. magri
Johānis de Gersono.

De solliciti ne cr. con
Queritur vtrū sup dubijs
vī crebro sollicitudines
cogitationum meditantis
et religiosis oriātur

1 Si liceat cr. ab marie religiosis di
ri conferentur eis temporalia se et suc
cessores suos obligare ad certa et
determinata suffragia in missis ul aliis
officijs cr. ab sibi vsus cōis Jo
hannes primula 17 q pstituit abbi mar
mota de Symoma.

2 Si liceat omittē tales obligationes
sine reatu pī mōlis presertim
qm videntur grauiores qm oporet
ex euentu nel aliunde Jolino prima
la 12. 2 a. 19 usq 32

3 Si melius cēt q consentes temporalia
fruent in pla grialī te prosufficia
gus hūdis et si ad hoc et quo mo
nedi simt Jolino prima 18 19 et

4 Si in casu 21 dubij nīa sit et sem
per dispēsatio dispensamo superioris p
lati nel pōt ul ordinarij Jolino
prima 28 usq 32

5 Si liceat cr. ab bīs et sustinent sim
plicia temporalia nouas obligationes ni
augmēto seruitij Jolino prima 33

6 Si hoc liceat sine augmēto seruitij in
q non mde plēs dicant missē nī
obitus cr. quātus hoc intendant
temporalia collatores Jolino prima 24

7 Si liceat admittē sup fres iamdiu
datos alios qui hēant spāles reditus
et obligationes ad suos institutores
aliab qm reliq fres Jolino ni d. q
10 et 12 dubijs primule 33. 34. 35. 36

8 Si liceat se obligare q die fundus
spūalis p missis et alijs q obligatis
dicet cedat in vtilitatem tempo
ralia conferens

9 Si tanti pstent suffragia dicti
pro plurib simul si fierent pa
rato nel pauris et pcertim illi q

10 Si debens vna missam ‖ simt
possit alios adimplere sine fraude
tione illius qui missam petit aut
instituit.

11 Si nrē sit semp pro spālibus sim
datoribus ordines fare spāles inane

dum hor mstmerint liret no spe
ntiãdo modũ et qnũ modus tene
bmur Solo phmla 39 ni q sequnb
12. di liceat pro loco solẽmori in spũ
mris ul' pro alijs pompis exequa
rũ pansũ ũbo ul' intendẽe de ma
teriã tempalũ collacone
13. Si distrete fiãt se obligãtes ad
suffragia pro alijs qñ inde mmꝰ
valeãt ut videtur prospis et no
est compano tempalis cõmodi ad
spũale Solo 29 et ie phmla 2q
mm rebus sequẽtibus
18. Si caute fuerũt religiosi qm lem
per admittit ad phapanone omi
bñfactoꝝ per coꝝ illos qm bñfa
mnt eis uel qm petunt
19. Si obligatus ad ordines vomies
sit ab obligatõe dum
cas diat sine attentõe et deuoto
ne uel affectõe aut solliatudine
Nam attentio est q̃dam solliatudo
Solũ istius et sequent phmla
qq usq in finem
16. Si suffiat gñalis intencio q̃ vult
ecc̃ aliꝰ ul' religiosus orãe spãlem
pro bñfactoribus qñ pro alijs super
qua spãliter ẽ instituta se refert
ad deum qui pondeãtor ẽ meritoꝝ

Sequit̃ tractatulꝰ tertius de solli
citudine ecc̃ corꝝ ad fres celestinos
continens 6ª ppositas

Nolite solliti ee ait 6ª
luce 12 iubet hor sup
mus Abbas me xpus
terret misticũ clamaꝰ Abba pr
6ª. Consonat apl's cui mag
nus pꝛor in religione xpiana dicit
Cor 7mo in psona omi 1º corinth.
Aº volo vos sine solliciudine ee
Et mox sub intuitu vtilem atq ne
cessariam de solliciudie distinctioꝝ
ne ul' rumpi ul' alius conpetentibus
suis conferus indẽtur quoꝝ sce
mo frequent ad solliciudinẽ con
tra desidem mentem exhortatur
aut eũ qui sine vxore est solliciti
est q̃ dñi sunt quomõ placeat deo

Qui aut cum vxore est solliciti
est que sunt mũdi

Due hẽmus solliciudinẽ et
solliciudinẽ vna est dei al
tera mũdi vna spũalis alia
tempalis vtraq; siquidem bona
aliquã nulla fuisset uxoratarũ ni
sua solliciudine condigna tamẽ
melior atq; dignior a deo ut vacẽ
dia possit et diuin hñ ih. ab
apl̃o 1º corith Aº volo vos sine
solliciudine ee et alibi phil 4º
Nichil solliti sitis et per psalmũ
dns vacate mãt et videte qm ego
sum deus

Felix ista solliciudo vacãs et
vacuo solliti qualem hẽ
ret deret et expedit illos
pnpne qui ecclesiã ee sine solliciu
dine uxoꝝ ne dum clegerũt sed
voluerũt quales vos elegit et assũp
sit Abbas mẽ xpus o pies et fres
celestini quos ad pns allocutur
solliciudo dilectiones mee quia sub
impulit questiuncula stimulus
zelus vẽ religiosus solliciti mẽ
verbũ ephesi anchee 6º Ambu
lare cum deo suo

Sensit utiq; vẽ in dño animꝰ
meus vbi est sm phm reddẽ
tem solliciti sensit
mq; quẽadmodũ sensit fuisset as
sumpta solliciudo vacãs deo si quada
tenus spẽtione seu terminũ sawie cor
rilet q̃ mũdi solliciudinẽ et iam
non tm vana est qñ finẽ non assã
quens vacuitatis verũ dampnabi
lis iudicetur et reprobabilem
pectatis foueam precipitet labẽtem
qualem dissuadet maxie sermo
positus Nolite aut xpus solliciti
Queret forsan nom [illegible] re
nosse aliquis que sit et q̃lis
sit solliciudo culpabil' Nam
de tollendis mendosis sanis nimia
tum est et de quadam area onosto
condemnata videtur Amomita sed no
emendata fuisse illa marie sedentis
ad pedes ihu soror martha martha
inquit thibi solliciti es et turbaris

erga plurima. Porro hui⁹ ne
cessarii. Ar nō tota cōmōitionis
xpi series ni expositoribus suis
nulla prohibitione sollicitudinis
sinat marcheus et lucas referimur
dat intelligi sollicitudine malam
eē que non est prudens et sagax
prudentie neq; curiositatis sed tu
dissidentie ut phōie ut inpiditatis
uiciose et anxie de quibus nō est
modo per singula disserendum.

Ueniamus igitur per con
pendium statim ad pie sollici
tudinis vie in dnō quas
uonis que sollicitudinē reformidat
piam dei piam primo nūciam co
gnoscit ampleti ananet apud vos
o pres et fres profundo corde fir
mata uocemo apostolica heb 20
Sint nostre sine anxia contem
ptibus ruthilomis aspirat illa
eē nūa que conredit idem aplus
dicens 1o thi 6o Hec tes admone
et quibus regamur hys contenti
simus Bene suades o magne poe
aplē placet id quod apponis hys vo
tum simus Actū almaria et ea q
bus tegimur oz hec Non aut ho
rum totū ut labore nō qm dimis
mampamur officiis nel ostiarii me
diocriū qm neq; discurrere p vicos
et plateas instituimus obtinē fas
nobis est dicere michi equus pōm dei
legem eē dedicat Aplis 1o cor
vi qm qm altario deficiunt de altario
et pmat

Ue ve mundo a scandal. ve sca
dala spargentibus ubiubi de
mundo. In via hac qua am
bulabā congruit sphēta Abscondē
runt superbi laqueū mi et funes. Juxta
iter scandalū posuerunt mi Electa
est arcta sub spūm religionis voto
via paupta ut sollicitudo noxia
diuagari reuocata et reuocabilis vita
teneat Electa via castitatis pene ne
stra sollicitudine alligatem vxorii
tribulatione huiusmodi Electa via de
uotionis spe voluptas per obedien
am cum sollicitudine tot dubitationū
tot scrupulorū tot dissimilitudinū qua
spa voluptas se dimittere. Quis se
cundus. meminit pudet hen pigetq;
recordari quanta et qualibet apud
nōnullos deformem omnia sint in
oppositas exorbitationes uersa sub
uersaq; iam hen minus apparet
vitas parabole xpi q modo dū hec
relegentur lucā est in cathedra de in
mundo spūs qui cum exierit ab ho
mine ambulat vadit et adducit sep
tem spūs nequiores se dicit inuenire
mundum vacantē non quidem re sed
sola similatione sicut et plus exi
stere professionis stupis huic muda
ta est.

Est unq; neq; et immundus
spūs inpiditas que mul
torum malorū et dolorum se
minis ab aplo est matrimonia dia
mignitas a xpo sz nome neq;
ore est silua pauptas que sub vo
ti velo latens tota domos thiat
tota sollicitudinibus caret pugnis
et minis et exē contentus mysti
cis modis lacerant reuentā dissipat
Cum nāq; pont ee dubiū sollert
attendenti quin spūs anxiae neq;
tiam secum addixerit sepulē spūs
id est vmūsinarem vigor negino
ree se. Silua quippe sinat aut An
gustinus equas duplex est magnitas
nō sensus hoc loco dicit ficta et vo
ta pauptas non est pauptas spūs
non pauptas vitus non aim bois
moribus sed duplex
tigimus quia et ve inpiditas e
et silano nec hic sistit sz pgredie
ns. non fractione fundatoris de
scandalone premonii sed dñi
et exemplis scandalizatorum m
neries. Denii illud ve xpi dicti
phariseis pro talibus in religio
ne penitus lapsa versabilibus q
tes hic solos plagimus Curam
mare et arcadam ut sanat punm
spūm id est nouatū in religione
et ni factus fuit sanus eū filium
gehēne duplo qm vos Ue deo q
Ue mi disperet deo infidelis et sui
ta promissio Et melius est nō vo
uere qm post votū nō reddere

Siste tandem amice siste cursum quē indignando tuā rapuit nūc longe quā melius amando posueras Et que dolendam dat ira es dismaleis fauna que nulla umq̄ oratione nulla dei clamoribus a nocua sanis est vel abanda peritamur ad pgressum finis mei vel simulates illud vñ accepimus nos malorū vel ignorare pertim apud nō paucos mei temporis religiosos aurium dei tēporis xpianaq̄ pietas et misericordia stipendiariis Aliud est aperire quo pacto pauperes religiosi vel ararent absq̄ sollicitudine victus et vestitus inuenirent fatcor et vos mecum agnoscitis fatorem plures crebro pigritari ostiarii strepitus ne sinerent tumultuosos fores implere nisi pauperibus xpi nō aperiri momentum Nolite sollicite cē

Sunt aut̄ multi qui ne res in domestica victus et vestitus negligentia victus fumosi alios usure aut fraudulente Sollicitat̄ munera notaria mēs ne forte impleat se mundane tempestatibus expendis. et cum labore symoniace p̄mantes Et hoc utiq̄ frequenter vere p̄cipit dū non hēmus diuitias dū immensitatibus mee que dicat oculus videris omia actionū mearū rō est tenebre Sollicitat̄ p̄tea ne mundanis expendis quia non semper inuenimur ad petitū reddat̄ contrito videntis exactiōe condictione sententione de facultate tenens quoadusq̄ redimēdi Super hac nō diffidia gone sollicitam scrupulosaq̄ pēt huiq̄ dam opusculo nrā minuendā si minus magnis talium tractatoribus visa fuerint mirāda

Super est ad pēs inuestigare et inuentos tollē q̄nam in ueniat favor boni stimulus xp̄s zizaniorū fraudulentos aculeos quos latebrosa nocte dū dormit per negligentiā homines superseminari inimicus homo sub obtentu cōmunis victus et vestitus hoc etiam p̄cipue vitā per assiduitas sollicitudo sitire desiderat Et quā defraudando dicet confiteatur iustitiae tot modis inuenimus defraudationem quot iustitiā fieri Opponatur quidē cadē est disciplina. Datur aut̄ iustitia vt tus ad alterū vel sint ad alterū reddens vnicuiq̄ qd̄ suū est. Porro iustitia ample scripto vocabulo cōpatur ad deum et ad proximū primo et ad scipm̄ simul ad alterū prout in prima fit deū spūs carnem subiat seruitutem Sic erit defraudatio prima ad deū Alia ad proximū Terna quasi methaphore dm̄ ad scipm̄ et p̄mutus de proximi defraudatione q̄ nonnor̄ē videamus et conclusiones deinceps inseramus

Sollicitudo pia conferentis tempalia defraudatur si sua intentio a recipiente non seruetur. Horum p̄prie sonat fraus et dolus Dum p̄tendit unū et fit alterū Sic dicitur de testatore q̄ fraudatus est si sua deseratur aut non implcatur intento Neq̄ mi attendendū est de q̄uis intentione Nō enim cadit sub obligatione mea lege neq̄ intento diuinam gratia si mobo absona Si in deteriorem exitū cuiob seruatio sit nequitia qualis esset intento palā symoniaca ul̄ usuraria uel mira p̄tendens alieno vel deo displicens non honesta

Sollicitudo pia conferentis tempalia dirigi debet ad sistema nonem ministri illius tempalē fruendā a quo spūalia conferenti requiruntur Iste signū ministrus p̄ti et verus ē nullus suspiciendi spūalia Et hoc supponatur ad p̄sens tamē sedulitū sufficiant in materia de symonia dum de diffinitione cōi forma detur. At nō plerūq̄ fit ut meminat magnus sibi nūc per ignorantiam affectata et ideo culpabilem nūc per negligentiā q̄ nō tanta sollicitudine querit agendo veritatem Expedit igit̄ ad plenū

destendē casus non quō ad omēs
aut singulos horem nobis est im
possile qm̄ varij sint sine mō et
tm̄ varij q̄ vna cōstantia q̄q̄ po
tens q̄q̄ desinens iudiciū sapientis
vitare cōpellit Et hoc ni admi
ratōne parū sapientū ner ad oīa
cōsipientū Quis sint viri q̄a
thorimi vel a quodam prē pat de
beo temptatōnes admittē aut pu
nus eas abire Admitte mat̄ ātes
sit alius ni eadem petitōne abire
anguit ner admitte Nomine omīna
videt pūt Admitte no admitte sic
apud sapientē pū 2ª 2æ Pōde stul
to in ira stultiā sua Sic mendā
de mō strandis et no monstradis
opibus bonis habes ℣. 18

Quia in re colligitur vñ this
et frequens error i moralib⁹
indicijs vemt Sunt qui solis
intendūt generalibus regulis ut sūt
superbia et aūtes secūm Sunt qui
ad pria singularia dant se totos nul
la ad prima principia cōsiderationem
habites qua vel nescīt vel negligit
aut tot̄ reales et spūales carna
les sunt vel excecat ob ppa mala
her ant illa Sunt alij rōnabiles sūt
et prudentes qui singularia contue
colligūt et sapienter ad regulas re
solvūt generales colligentes patenter q̄
sint ratōnabiles legis q̄q̄ per ele
vationē mentis ad regulas diuinas
q̄q̄ ad humanas primū sit per ve
ritatem quā vocat Aristoteles gene
ralem Alterū per epykeiā quā di
cere possimus bonā equitatē Et
qui maxime sunt tales nr̄i spūales
requiritur cum ni cendimone lon
gus exercitatus vsus Non expost
passim ab omnibus quere solidū
pro malis ofiliū neq̄ sibi per
se ipsum cito hoc dare quisq̄ debet p
se ipsum non hoc mō sinus cōmunis
nis omnibus vera casus forma
qui geritur 19

Et certe frequens istic ab mq
uenibus solet meuere defec
tus et primus ex his oriat

quod meri si vīsione sit deceptus
Non quod semp ex vīdentis sed ex
mētientis vitio aut crebrius ppter
fantasiā parū instructor qui se
paralogizat de capite et sophismat
pinātes casus aliquos de filijs q̄s
ex vna q̄q̄ cōmistanna addita
vel demota vt no attenta costat pe
sus de dissilēs vl adipos exēpla
rita sunt et apud medicinā danda
patet hoc vitio dū vinus sibi vi
sus arrogant pinus in hac hac
medicina danda applicabit vna
receptā ad morbos ex cāis oppo
nis oculos Non attendens illud ah
ud de qd sanat calamen et cecat
oculum ℣. 19

Omittamus naturalēs finem
hac re vulgares ner refera
mus qui iustum pōde va
lationem vel no valeant adūoh
prendē dū casum omem ad se
relatū iustificandū suspendit et
venamus ad alias conclusiōes
ni sims modificatōibus diligēter
prime de sustentat̄ ministris cōe
intento q̄d et q̄ sit tenēda per
cui qui sustentat et repit sue
sit vinus sit plures relatus a re
gimonis et sit za conclusio ℣. 14

Solhatur pia confessiones tem
pana si vult pt missa gna
limine suffragia vegetare et sub
hac intentōne sola stando rōnis
nibus nebimur sepe apud deū qui
pticularius exigendo Non habet
prima ps dubitationem 2ª pars
vtra spūalibus malis quales
sunt oculi cōtrīm pensi et spūa
liter cauti appetēnter qui apud illos
pspicua cēt qui cognoscit omia
bus autor omī ch̄ristabet oculo
rum prima expositi apud deum
pter quem et maxime sunt veri
pana sunt spūales hmōi q̄ no
minē auet grē no prissimo cōtur
illud semīando quedam zizania
vanitat̄ sing illud virgilianū
solū et steriles nascūtur auene Iu
di consortium illud euāgelicū qd

simul exorte ſpme ſuſſomiserint
semẽ ſibi et fructũ bom opis
Sollicitudo pia conſentiẽs tem
palia ꝑt et debet ãmoueri
clam aut palam per ꝓdimtores
aut alios ſuper ꝓmiſſa vigte pa
drectione puritoꝝ intentionis ſue
ꝓuidenda quippe ſint bona nim
diſſimulatione malorũ Nichilomi⁹
obſtinetur illud antiqui ꝓuerbij ne
quid nimis quia q̃ nimis emũgit
ſiunt alint ſanguinẽ nimis· m
ſuper exactiõs ferreũ q̃q; ul' ebe
tat ul' conſumit ipm Satagentis de
mq; tm̃ quidq; ſcruerit aut meſ
ſuerit puritũ eſſe nõ hñs aliquid
ꝓfamoſũ neq; paleaꝰ qd̃ m̃ ſenſ
rea qd̃ m̃ ſtulte ſepe conteritur
et damnoſe fangentur Vtrũq; quod
non exhibitis eſt grauiꝰ aliquid
ul' impetũ qm̃ nullũ colligẽ ſuo
nec vtilitatis conſequent· 18

Sollicitudo pia conſentiẽs tem
palia ꝑt ni bona vera ꝓmo
et ni ꝓgna condiciões cras ap
ponẽ exprimãs intentionis ſue
ſufficẽ m̃ ꝓmis debent ad conſen
ſum hmõi vtilit· vſus tonus cathe
dris qm̃ ſic habet et ẽxpit nn· ſi
quis deſipit imprudenter ſe decepit
ſunt aut nees conſiderationes ꝓpt
quas pie ꝑt conſentis apponẽ limi
tationes certas vna continet per
ſonã recipiente ãlterã ꝓſonã con
ſentem Tertia ꝓſona affinem
ul' attinentem· 19

Attende et videbis expediẽs
ꝑſone ẽpiens q̃ hmõi
nr ad certa ſuffragia ꝗtenus
reddat animus eius magis ſollicita
debiti ſoluẽ et intentionẽ ſuam
mdũ dirigẽ Aduatens ꝓterea ma
neat eius conſcia ſcientior quo po
tit agnoſcẽ q̃ obligatione ſoluta ge
nis manet nr̃ ꝓpitẽde ſunt dne
ões iſte q̃bus addit̃ tertia
conſtat nãq; apud deũ q̃m nouit
omnia qui et dixit Ego deus et nõ
mutor michil de nr̃ natur capire
meas intentiones et affectiones ex
ponẽ Hoc ergo requirit ꝓpt nos
oratores nr̃os exhibeam⁹ nos tales
nobis ipis qualem arpemus de
nobis ꝓos omnes ſedulos
cõpatientes et ita de reliquis aſſi
duis Vt q̃ns neſciat q̃ orans plus
moueat̃ et aſſiciat̃ m̃ ſcipõ dum
ad phãtaſia reſpicit· Dum bñfac
torũ munera Deum obligationes dei
intentiones dei natales conſide
rat q̃ m̃ quada vmiſſime ſe te

Videbis vtrũſ tertia (nedo 20
ꝓſona conſentiẽs expediẽs
ee ſequent̃ et vtrũ aliqñ
ſuffragia limitanẽ primo ſi ad illa
ſuffragia teneatur uel ex voto
ul' ex ſardons iuſto ul' ex alĩus
teſtamento legato ul' mãdato ter
tium eſt ꝓnde ſuffragia certis ul'
ſingulis ꝓſone non tanti valẽ
ꝓ mille aut omnibus ẽtium ſi pro
uno fiãt et horã ad pũs ſuppõunt
ex aliis opiniõibus Nec eſt contro
uſia quahsndq; apud doctores de
ſuffragio ſanctorũ et redemp
tionis ſunt exempla multa et
cotidiana q̃ dicunt de debente ce
tum ſoãjs m̃ quinquagene libãtionis ꝓpa
eius tantidem libãtionis mandãt

Videbis denq; cũ ꝓſona affinem 21
ul' attinentem ꝓſone conſen
tiens reſpice q̃m ꝓhmõi ſi vide
rint et conſerent per ſucceſſores
ꝓpm et generationũ q̃ his parẽs
eorũ ul' affinis his ſunt pie ſol
licitudinis nr̃ pro ſe et ſuis thã
ſaurizet conſtringiet̃ pietas oſſicia nõ
ne moneant̃ ar̃ q̃ moneant̃ per
mde pres cũ gratiãrũ actione et lau
dibus ad deum deſpice Nonne p
babile eſt eoſdem ãmonitos fore
ut ſic ad modũ illi ſenſ ita et ipſi
ſanãt̃ deductio labor patet aduer
tentis 22

Sollicitudo pia conſentiẽs tempalia
ſpectãs bono corde nedũ m
ſuffragijs condiciões apponẽ

sed num ho loca ita et hōrabilia
sine sepelirōs eligē ñ appetio
ne insignioꝝ seu titulorū ostēno
ne Juxta sui status qualitatē sit
de pompa funeraliū ducitur Sequi
hereōclusio per deductōes predēt
Et qm̄ meminit sapientissimi preceptū
ha retrasse Nam pie vocitū et
dinoscola ad honorem magnifici
dei et ecclie tā militaris qm̄ triūp
phātis et ad fidem spem quoꝝ ēsine
retrōis astendam et incredulos
cōfutationem phinit veras et ta
lia ola conveniūt bona mīr mit
m malā prem ꝓsequēnū pro conse
cutū pro recipienū pro ꝓsperi
tū insperienū pro inspectantiū di
uisa et adusa qualitate. neq; omino
alit̄ videmꝰ in operationibus hūanis
exigens exhibit Ad qd̄ addend
pt illud comūe Talia sit omia
qualis est animus volens Quem
admodū de diuitijs aut paupertate dix
it sapiens q̄ substātia paupis sim
cor eius

Fundamentū suscipit hor
loꝝ salubrimū illud xpi
preceptum ab aplo repetū
Nolite timere Qd̄ mag de rebus
ad vitā habet indifferentibus intelli
gitur ee preceptū ut qm̄ mādatū
no manducātem non spernat et cet
Cum offert tempalia non offendit
non spernat hinc abbas pastor dic
inquit semp ibi Tu quis es Et
ne indices ꝙsonā sit et salubriter
humilitas et curiositas superba pei
culosa temeraria et iniqueta cōsim

Solliciti pia cōsentis Dete
tempalia defrandat si no im
pleatur obligatio nl̄ promissio nl̄
conventio sem̄ fra cessare ca trima
no splendi Consequitur ad p̄mam
her septima conclo Pestat paladi
similis manassignone causa seu ma
nū quibus pt et qui primitia a re
piente illud qd̄ conferēs instituat
una ca e natura Alia maioris nl̄
virginaois vitiat que duplex
est una suprema ꝓpe alia ordinaria

plaoꝝ

Necessitas mandit mīr exi
potentia nl̄ infirmitate ve
ignorant mīr ex fortuit de
molitionibus ecclīarum ex dissipa
tionibus hereditatū atq; redditum
quibus sustentandis ear ministe
eārū aut bonū quod debetur
ꝓpter officiū si prorsus deperit non
videtur astrictus remanē sermo
nisi fortassis obligans remanat

Porro maior aut aliide
virginitor utilitas proficit
quā per tempis successum ubi op
tet mixta illibata fraternitati q; alia
vano ēformat pactū nec illud
inviolabile mihi nl̄ impossibile
ni mi meumet et vobis genealt
emissum de simico pleriq; sit ene
mat utq; maiorū premissa bō esse
videbātur fiant mentibus pru
dentibus nl̄ non obstinata nl̄ inuta
da quia noxia sint nl̄ inutilia mo
tibus nl̄ dissona existūt rationibus
seu bonis moribus maioris impedi
na Deniq; exempla frequent
si quis adūterit ut si eodie die
da sit missa de requiem vemet
dies natalis dñi dies resurrec
nonus cuius dies pentecostes qo
nēmūt p̄ rotham ad audiendū
misse que tūc forte non hēmus ab
alio puto nullus dicet tūc tātum
d' esse de requiem

Attendent utrū conscientes
tempalia quod plus honō
ris et celebritatis afferat re
ca dei diuū religiosis nūpe mihi
et videāt qualiqui scrupulosius
ecclīa pro suffragijs fratrū fundā
re die obitus sui missas nl̄ alia
sermocinari q; de suis sint aut de rep
re qui si in solis funeralibus ser
monibus sistentur Quodammodum
si fiat unū annuale inuitatorium
et signationē missalis eodē die
videtur hec plus denotatis in
suspicere qm̄ naturaliter hō ut plu
rimus nl̄ assidua similitudo causat
fastidiū Quibusdam oportet mu
et propter premissa prius consentiū

et renpienuñ mentiones non le
uit abrupe sed tractate reuerenter
quus non est arbitrandum omes hui⁹
modi cerimoniales institutiones ob
ligatorias esse sub pena pcti mortl
si transgrediatur qua nec de alijs
constitucionibus longe denoibz
ordinis nostri hoc est sentiendu
Contemptus autē michil pollutius
super implecione talium crimen hy
mnus apud nostrum seu collegiū
quū apud singulos. 28

Ceterū si dispensatione superior
addituſ est pro una cā quū no
omī est passim tales casus
destinde sub regulis generalibus cū
gentes sed ad plures spectat inter
plures uerisimile ad doctores scolas
tum presertim quū plures et rōnabilis
dubitatio de duplici casu ponit ne
cessitas videlicet et maioris pñtatis
Quidis nō nisi capitis posset dis
missio super hac materia dispensandi
num et omīnonum tum in esperi
dispensancium quū in ordine dispe
sanone gentium et renpientium que
spalem postulat expansum tractatu
tum fiant et queda alia nue sim
hue pñsita. 29

Dignamus unū hic et nūc pro
expedicione nimis et semper
assimē dispensancem supio
ris seu quūnonem q̄ nr hūi⁹ mo
dius possit penuādum ab aūite
pāh presertim in religionibus excep
tis q̄ dnus aliquis abeo substituat
sit de religione sit alius qui famu
lacum habeat tenens quoties videbi
tur dispēsandi adque sanū pate
at accessus hoc consilium in aliis est
casibus consule scrupulosis salubre
est sint illi casus occulti sic pub
lici sic sup pmis sic sup pcis et re
gulariter nobis pacem. 30

Demū pā rite cōsulus no se
reddet difficilem concede ma
ha qū et ubi no appāet fraus nl
lagnis ista gentiū non m velamē
false libertatis malitie sed sere
nanonem consule et dilatatione
uiarū pme Anima re colligitur
ex consequenti de priuilegiis excep
nonibus a plats ordinarijs q̄
frequent noxie si ne dum grece
pindum uirtus alicui ne dū pter
conī canonem ordinis eē n et sera
phin uñ pter mgmodū collegij
sic exempti Dñe ita Anima mi
ei pensit sibi reuersum fanlem
ad plāt ordinariū dum q̄ut q̄
hb̄at eē nigū sunt. 31

Solhatudo pia tempalia cōse
rent si ordinant missa et
Direnda exh quū die lime pro se
ipō dsiāt dari per renpientem
sic obligati si dēr item missa pro dicat
altero sine fiat hoc ex pori sine fiat
ex obligacione nl' sisteprone subse
quenti Ratio ysperia est per deduc
tionem ad impossibile nl' mopmale
Da signū ima est q̄ una missa sufficiat pro duobus dab' obrequenter q̄
sufficeret et habebit pro ibus pro dece
pro centū pro mille et ima pro quot
libet pāb mortals et pro toto mū
do Dabis nlrūs q̄ nō cēt melior
rondicio ocupātis pauranis sibi mis
sam penitarem Dabis demū q̄ pro
una missa ponerent centū habite
sub voto sub primisso sub iuncto per
fortū penitēte nl' alterius instare pos
nt Dñe ergo tot pbri tot misse
constituūtur cū unus sacerdos tam
sua missa una sanis cēt q̄ omnes
Uellet addē forsitan aliquis 32
q̄ renpiendus Dñi hēbat pō
ad sustinencia pro sistentatio ne
stratus sm vel ex beneficio nl' patri
monio nl' pie collato scandat et
peccat tam pmens quū se ni tem
rano ascendi tempalia ministris et
eccliastice videat cē sua sustentatio
non diminuenda acumulanda nl' orna
tus pompandus Sed hec assertio
Dñi ior est quū oz super q̄ mecum
prudem in q̄dam lectione q̄sumse
Demū quales sit et quata mensu
rano sufficiēte status non pt sub
arte tradi Nam q̄ unū parum est

sit alr mmiñ ymo sit m eadem
pro valetate tempm et ẽuistam
arñ tñs valens qñq rationabi
liñ qñq non cuhabilit dñi qñs
acapit et ascendit stanñ sibi mol
bñs sñs et meñs ꝯponona
tum fanens sibi non de neressite
virtutem sed de vino neressitate
Adde q renpñmr aligñ tempaha
ptet ul'ulr nullatenñ pñtem aut
non pro vno solo stanñ renpiet
et ad alios p mda pñs evelaro
Sollicitudo pia consent tem 33.
paha peccatoꝝ sibi missam
nivta casum pozem no defranda
mr s ybẽ empiens adinẽcir alios
m oracombus sins pibit autr
rens vtl memeto aut si offendes
ut polet post evangelia renpit
ad ocãmr her concio prudente-
rtñ sil'ecclie confñat et exerret
caltatem qua vnsñs a rena ru
pidis discernt Deniq doctorum
contiliat appatentem in aliq̃bus
discordia nñs appais ad dmersa
hmñs ad het illnis ad ista vtebatur
Quecamñs a consente tempa 32
ha gones alias vt ex sua rñ
sone vitas magis emneat Et
primo vis o frater ut in missa qua
pro te din constitutis nulla diat
logus sñs alia petns orano qñ
pro te pmo videbit fiat et vide
debit q hor fieri non phibet vis
ensñs o fe q m memeto tam p
vmis qñ pro defunct nullo come
datis heatur msi tu et tui fide
ar oporet q hor no mtedit qm
mstrmoꝝ ecclie iam ipe repugnet
Vis pterea q volentes ad offerto
rñ venre atentus ipi misse ne
nipes sint repellant Certe net
bor dicet si rtñ eccliasticñ plene
cognoscit quid vis igit nbi fiat
fieri pro peccatis missa tua Si vñ
dicit volo totã mea sit sed cedat
m spualem vtilitatem mea sed va
leat ad remissionem peccatoꝝ meoꝝ
et satisfactionis debite ul'iuste re
demptionẽ Sz an hor ita vis fe q
sacedos michil sibi meatur nñ
sibi meatur michil semꝑ minat
michil pro stipe sanctificat mih
demꝫ expendat obsequij pumbus
michil bistoribus michil mndat
Dilecte ut tu conseneas michil ecclie
tom mihiam nolo dicet et iure di
cet Quid sup est igitur n̄ refer
re ch̃ matrem suffragij deo que et
quales nbi debita est nobre mur
muratꝫ sanct pfecto sanct ille q̃ mo
res pondeat m statera tua filiter
dona mensurate Unde q m obla
tione tua fortassis alij sint me
liores condicionis ut preoptet qm
turpem quomo petes hor mih
homo quia de bonis coꝝ vno mo
vel alio male ãsins sanis elemosi
nã facis fundamentum dilatas
pompã tuã facere vis nomẽ nbi
aut modestius senando loquendoꝝ
Tu debitor es pumbus pare bñfac
toribus deniq vimisse coione sed
paret igitur sub hor mtrogatoꝝ
et rñsionis typo qtusio ecclie
Sollicitudo pia consentis tempa 34
ha non defraudatur s iusta
consuetudine ecclie quia ipe sit ap
ponatur vnus obitus exemplꝝ grã
ti suo certo die fundato da oppo
situ dampnabis omes fere cathe
drales et collegiatas et prothia
les primo et mostrales ecclias
Confratres nsiper eom q non
vult ut cuilibet consentit aliquid
pro suo obitu fiat semper exigme
spales qui sepe modici et insuf
ficiens est qd offertur ad sustenta
nem mnstroꝝ Et obligatio de
obitu faciendo condicione tenpit
et si non semp exhibetur ipsius
Duo his consentit tempaha nesci
vet consuetudine ecclie put ipi
met de collegio seu corpe suo statu
et fecerunt misereo sua q obitus an
nuarius fiat pro se solo tali die
michil tu exhibeat super hoc tue
ad huc bona fides et eqtas tempi
entiꝫ salvatur in sua consuetud
ne Si aute fiat munus et expsse
consentis mr dantem et ẽpientem

non appet

non appareat q̄ consuendo mihi ret
ut alr obitus quigatur Juxt̄ mod̄
septime et octane q clusiom̄ 36

Recipiens defendat acebro se
metipm̄ in recpc̄one tempaliū
Quibus videantur cē regule nr̄e
q̄ nemo sibi ipi sciat nec velit aut
consentiens faat iniuria aut fraū
dem Nichilomin⁹ inuenit̄ p̄ multa
plura hoīes ad septm̄ stans sint
et iustua et hoc ad pōs supponit
et nūgamus mō modos aliquos
p̄mo ne mentiar in q̄tus sibi et pce
mo dū nō implet nr̄ implē̄ possit
Satis est et si peccata vndeq̄ colle
gat q̄ dicens sibi met illud metri
p̄mittas facito quidem promittere
ledit pollicitus dues quilibet cē pt
ālm dū luaī q̄ in bursa dabim
asserit et mīi maia finia ē ang⁹ in 31
Aut alia sibi defendat ratione sb
mīstratus nuda velo late
tem dū se indirem cōstituit
i ea ppa sue obligatōis cōm̄ mal⁹ il
lam pro voluntate arbitrio Aut dim
suffragia nō plus agit pro fundato
ribus et bñfactoribus q̄m̄ pro cet⁹
quibuslibet dicēs sibi sanis cē sham
in quātē sola intencione contine
q̄m̄ stet dist̄ bñe deus jnit volet et
q̄tenus volet et q̄ntum volet ex m
de paupe debit⁹ in solutibus obliga
to qui liberat se recedendo coīa indi
re suo omnibus bonis suis posita vide
mur hec doctrina subtine nugidam
epistuli de valē ordinis addito de
quada melania nobili rōna ex lo
uni non ita sub unusali regula se
mo factus est q̄ districtionem q̄
vendicat ppter dicam⁹ veritatis
casus aliquos quibus expedit et
q̄q̄ necesse est intra monē ad pri
mitiua tradnē 38

Constat in primis q̄ licet de
nō egeat intencione nr̄a
ul ordine p̄dicai simul nr̄ alijs bo
mis nr̄is ut alijs p̄fuat multi
lom⁹ vult ꝑm ordinem sue sa
ctē dare ahī dum sp̄aret
ad q̄m dirigamus ordines nr̄os
quata non cēt dampnus sine ill
ut nō sint vana sapiē sue opa
Juxta ūbum sapiēs Constat ni
super q̄ nouit deus pondēare me
ritia intencones et corda confes
sum tempalia dat tn̄ ahī confe
rentibus dum fuit ordines et suf
fragia postmodū prophe q̄ne et q̄
hia non daret p̄ dimittent̄ nec
fierit ꝑz in illis q̄ constituit in
sius testamēs aut aliude certas
pecias restitui ul dari paupibus
q̄n̄ haret sic ordinata do possint me
rel non in̄ proficit eis et alijs tā
nidam hec voluimus non sequēte
effectu sicut sequēte q̄m in casu ma
neret iste ordinat⁹ adhuc ad esti
mationem postmodū obligamus 34

Quoniam ulter q̄ sapiens
tempalia p̄t hec aliquan
tens ordines fenestratores et
deo placentes dū non sunt cabi
p̄tulari pro hijs autē illis p̄mis
primo tradit hugo de sto victore q̄
suo de ordine et trahit sanctus ex ijs
sūt authorib⁹ q̄ ordo tunc ē accepta
tissima deo dum omi et suauissimus ob
iunsuitur nec sit quid pcul ppter
quedam in deo rapni et sublenatā
nem ul ascensū nō aut mō loqm⁹
de ordine mli p̄z potissime de vōh
superq̄ et deq̄ cadit ut plurimū
obligatio dū pro suffragijs tempa
lia conferuntur 20

Quidam o unica psuasum habe
rent hoīes scī quantū sit ac
cepior oratio mites p̄ deuotos
silentes et quietos q̄ntum precū
sua ad deum eleuatio et iocundissi
ma p̄sius et suauissima pius impe
trat apud deum plus enim̄ pla
cent plus solent de penis debitis plg
de meritorū premijs impetrat q̄n
sola rhis exaltatio corporalis in vig
hijs suis modi et cāhoreū modulā
tionibus mīnphaticis quē sepe
plus exturbat cēbrum et tedium

gnitur qñ denotione mduant
Qualis per ypherā notauit aliq̃
dñs dicens Auser a me tumultū
care mihi hoc. Non ideo mīr rui
penius ira loquim̄ sed ut rōnale si
at obsequiū Et bono vm melius
aliud ꝓfectur Neq; semp aliēs
homo ꝓualeat et ꝓpriale oēdie
nō recte diudicet Sz quid ut ho
mines sint Aut qdam ira mouet
geras ꝑinlegiū quoq; pauorem
officia legēs et mstituta nō mutet
mutat plurimos.

Hoc damus q̃ m cāibus ceteris
nō expediret ut recipiens
tempalia hñet ad conferēs par
ticulare mimꝰ aut frequentē re
cognitionem doret hoc ex̄m ꝓpie
magis ꝓpriū arsenij qui rogatus
a quada nobili matrona ut sibi rem
daret Oret mḡ deū ut dens
deleat ex animo meo memoriā
tm possint tragi hēs aliq̃ cor
dares plus oratem suis fantasiis
impedire quā denotione agē uel
pura efficere uoluerit.

Subiungamus consequenter
q̃ ex hijs te laudabili ꝓpi fi
eri tota this alij cessio omī
bonorū spūalū in manibus sunt
ꝓportionalit ad forū exnīsecum
de tempalibus bonis rōne debi
tum et hoc ex cōsideratione tot
ex parte quibus obnoxij sumus
et q̃ nos ꝓmittr et quodāmodo
fussoāt dictes ex oī parte
Pecde qd debes ut sint recarō
rerecano redempno debitorum
torieng seu remissio ꝓtea tāre
bro mihi vno modo mirabilio medi
ante et mediante fratre crepino dño
tasn pauper homino sic dephen
sus et agustianus duc ꝓt ad deū
dñm vm pacor vnde pro me
Tu mḡ qui ꝓtiū meū es mea
mstina mea redempno redde rec
dnibus meis quomō pis et sis
tāmō vna gre m pampalia har
me sustetes et sans est

Peno milius debet mdubi
tanonem verē qñ ꝓpi
mitrino et attento diuā
deo pro istis aut proillis sit effi
mior et laudabilior plerumq;
ꝓmo ex ḡnūdims vnite et mḡ
nūdims cmtatēne do exangue
to deuotoms affrialis qñ na
liter habet parē bñfico recor
dano si grā dei qñ gaine dñs p
let et ꝓm est q ꝓpriala mag
monet ymo consibile est ꝑ duris
et deuotis ut per recognitiones ta
les se metipos affinat et dmn
ore emolliat Terno q̃ sit obliga
tionis certior impleno et ad sere
nationem consc sans valens
dum exputre homo se fenisse ill
fare qd tenetur ex quemone
Demū non impedime exhac p
tinalem recognitione cessio fidei
qualis qualem notmiꝰ sed in
quat

Recipiens tempalia
ꝑt iterū defraudāe serpēs
dñi maledictionē meuerit q̃ dñs
maledictis qui parce sua fraudē
uerorem ym est tragi q̃ opus
ꝓpriale factum pro satisfactione
non vz tantidem pro mlis sic
pro panis ceteris paribus Obli
gans igitur se ad satisfaciendū
pro aliis non tātidem sanct pro
ꝓpijs sunt debite m hoc mūdo nīs
purgatorio q̃ntum si ꝓpie habeam
totius mfiret Imbuit go q̃ pro
recipione sustentandis hims vite
noris labdabit m purgatorio
penas lies multo amō q̃ntis
mfinitis multo cariores ad ꝓximi
exhibita pie recompesare vale
at hinsmodi dilatione habendo
ꝓpie mangnedo ꝓmi vite eter
ne dū ꝓtea fecit se homo pas
pere ꝓpter deū et salute ꝓpam
dñi vniuersis fecit alimde sibi ma
cos de mamona iquitatis dedit
quoq; ut capet et recipit ut det

Quaderet hoc loco materia de mendicitate cupiah primo viaeh obligetur tenpies elemosinā sub titulo mendicitatis hoc est solo titulo et respectu nāh defectus alterius alia recompensatōne seu redditōne minuta tenpah uel spiah Alioqn̄ non edit vā mēdicitas sed omnitatio quahs est in rebus ecclīasticis reddimat̄ primo mḡr thīs mendicitas nianis et hbēnis vinat apud deū et hoīes qm̄ alij qm nohir cē contēn solo hinō pnulo pauperat̄ sed obligationem iuris Dīno et nāh consona voluntē quigunt vno consequētur labēnie hēr mquisitio ꝑ stant isn duo tenah puree in eodem et pro eodem mēdicare et ordinē vitem sub obligatōnibus pacto vependē demāt̄ pfidius fodiendo aut agricolo pulchra vitium thesaurus et fulgor apparēt oculis non infert̄ sed ad exitū ꝑducit con qnsionis iam seruo festinat

Recipiens defraudat se dū rampit officiū mīecessoris ipē qui deo displicat et ē in peccatis nōnis fuerūt qui dixerūt mlti et trebiha ēpi nianam istam de prēdibus cēstinis ut ꝙ sint fines et laticones ꝑ tractatōnē et dispensatōnē et depasone tempalis et sanāt ꝙ nō fuerūt fructus suos et ꝙ tenentur ad restitutōnem nec mdt pōt elemosinā facē ex multis sibus quorū alia sunt expresse dampnā ꝙ erāt de errōe albigensiū et valentiniū et nouissime withsharesi qui suppserūt occasiones errādi ex odio et zelo non sm̄ sciam cōm discolos mores cēstiorū quos minuendāmus magis deplorando et nō indignando quā miserando cum pia oratōne et modesta redarguōne Arguē do ꝑea ꝑ sil'itudinēs dispensatōnis tenpalīū ad spiaha q̄ nō ꝑ eisdem pedibus cuncta

Concedim9 autē ꝙ ēpūs ꝑbēs pōt ꝑ mīstr̄ cūbus facere fenestras bñficiū aut relligionī suos ch̄mos ad conservatōnē vite et ne non sint digni pane quo vescūtur ch̄ūs mīsip nō ita sanctificant deo sicut iust. Si mīm dei concedit mḡr̄ Nōne ꝑ ēpūs m pro debens decem solidos ꝓximo sanctificē sibi n̄ obligatus remanē nōne posset cōā noīe salutis de bonis q̄ mediator solutionē hanc offēre possit̄ magis indubitē de pecūnis cēstis ꝙ ꝓ nōnie ꝓpo quib ꝓ m ꝑsona ecclie cui⁹ ministri sunt pōt se et alios acquirere quādiu nō stat eos et malos et salutari et me

Recipiens tempalia se ꝑtri defraudat et ꝓmissū dū sup inducit ad reddit⁹ iā constitutos nouas pro alijs obligandos poteribus ꝑ eo possidēs aut cauū dest tenutuas ꝑmittqui sup priorem fundatōnem exemplū ꝙd decem fem sic ēcipiūt nouas ut seruum num non hinc augeatur ꝑmittqui recipiūt sub tali pacto ꝙ in omnem euentū dēat semper fieri sermonē pro collatoribus illis eā ubi deficiēt ea omnia qne ꝓdiderūt Constat quē m hijs cūbus et filiabus defraudāt ꝑores q̄ hīr ipi posteriores defraudares nō nellent sibi fieī per eas subsequidetes

Recipiens tempalia dum defraudat se et ꝓmissū dūtaxat in ꝓtenūe defraudāt deū qm̄ deus est ꝑsteps singlīs aīaē hūs hom̄ et reputās sibi bñ ul' male fieī qd eis fit et m de cōstringit meliū nrm apd ipm̄ fiat ad hoc ꝓpa illa de opib⁹ misericordie q̄ medtandis m die iudicij vomīt appinacāt dicit alīqd m defraudationem dei fieī dū dicat te et ꝑmediate dimittit illud ad ad gliam suā celebrādam et deo lendā fuerat institutū

Recipiens tempalia ꝑsertim colūbis ꝓsit et sacerdotibus

debet ni bona fide et sagna discreco
ne diligenti ni expedo consideare
primo qd licet 2o quid deceat 3o qd
deceat pr et expedit ne dum ad pns
sed futurum euentus reagi sicut ea
gentibus iter longu qp puis pdens
in se et in pio aut pro pauco ipe
sit rollcabile qd per successionem
omnia redditur velud impossibile
sic de pius et pauc suffragiis dn
ul' uigilmr alijs ul' ppeniamr pos
sumus ruemre

91

Hoc qp memoria hoim labilis
qp prea sipuemetes non de
facili sua attentionem apph
cant ad mphia q nisip custodida
est ejm quod fieri pt vnsoitas
apud frres sicut m cabis vestibus
alioqn omittu sic m officio et cantu
alioqn rimi et ita de considacionib
hmoi mia fuit methlomm frequen
ter obligacones in oppositum a pr
madutenda in cosidcacionem rea
pcionu aut vigente penuria aut
ppr qplacenda consentibus fauen
dam aut quia non audent recipi
entes apponc condicones pro scip
sis humas Decretes et expedietes
qte sic qz nd placerit consentibus
qualcs sic curiales et pcialiu no
crparet maxime cum q regulis
Disciplina cosurgit et regrit aut
de maq fit hor ppter anaiam recipi
entiu et corm hmpe questu q nas
palam stantm hr nulpa sine fiat
augmenti pter nmarem ia fun
datorm cenobioru sine ml'o aphy
si fratrum nova fieri fundacio per
fas pt nephas ad fauendu sibi sub
religionis augmento fama ni po
tius ignominia din debet q sedis
tantur fundamen

92

Sunt alie intencones vino
se quas non oz omes hic m
meare sicut de publicis raptoribus
de usurarijs de obligan ad restitud
nem cum q putat per fundatores
se quotare qd aptum est ponus se
met inuolue Non a diligentes illud
illud tremend sapientie Qui fuit
de misericordia de sua paupis quasi qui
vultum sum ante prem Constat
aut qp impedies ipos par pena ad
stringit si no maior aliqui qui tos pi
uialiores et exemplares sapien
tores mstros et tutores debent
p mde quo ad estimores
mitas minor est respto maxie
dum superioris auctas mea crit
ejus sit hor in loco alijs mestro
sile cum deberes restitue ri stant
quibus et qbz quis nemo mdna
videbis dare cum nullo fundamento alium qm derem restitue
adeo grna est pauras diligere pau
tatem adeo cor humanu q ee inen

93

Verum quia de pns damni
mst pro quato tenetur ad em
telam futuram non est gsilium
Sup est unu inter cetera remedium
vitale ia tactu videl superioris mi
pretatio pro futuris vo sedula et
crebra recogitacio cui minima vol
lardne scrupuli ut de meipso ab oi
spe mala qntum possibile fuerit se
met abstinere qm deus no eget
fraudibus aut dolis mris ut uel
velanter celebrius ul' habilitatus
suos alat n autores illos hos ul'
illos malupliet que ml'ipha
no no magnificet tenuia sed di
fficultate aut sup ero
gatione necessaria obligatione
asserit inquietum et sepe damp
nabile sollicitudine cont passip
mum bonum quasi pro themate
Nolite solliciti esse

94

Addamus ad ptia pro ubeio
ri doctrina de solicitudine ne qs
et va solicitudo est que ee regimen
ministrandi et eius ac per mde inepta per
monitionem Omnem sollicitudine
pure in deum qm ipi nra e de no
bis Artamur in quendo regnum
dei et iustitiam eius que alit in
regula mothah videtur appellari
opus dei opus dim seruitij mul
te se stipulorum sollicitudines inge
runt nec nominatim una qm affli
gitur quoq suis viribus corpis Altera
qp remanet aridius qui mentem

ꝑ q̃ euagrius cordis cõpũctũ non ꝑt ac exinde videtur oĩb̃ fructus ꝓdi ul' ꝑmiũ omittꝫ

Nutrit hanc sollicitudinẽ stẽ pulosa ille enim bñ bñardi de mo pscillendi q̃ nõ sanꝫ videtur apud multos explebilis ꝑpt̃ frequẽ ismos cõnes dicit eñ sic monco vos dilectissimi pure semp ac strẽme diuinis mẽsse laudibus Strẽnue quidẽ ut sanctũ reuerẽtie im et alacritate dñõ assistat Non pig̃ non ꝓtolenn nõ ostiates nõ preces vobis nõ ꝓstrudentes ulla dimdia nõ integra ꝛ̃sistentes nõ fraudẽt et ẽmissis vobis multebre quod dam balba de naue sonãtes sed virili ut decꝰ est et sonitu et affectu voces sũ spũs deprimentes puĩ vñ ut aliud dicam psallit̃ qm̃ quod psallit cogitet ꝺ̃ꝓ cui sonꝰ illa hõ gratiã nõ ꝛ̃cepit ꝛ̃ cogitet ꝺ̃ꝓ eñ sonꝰ illa hõ gratiã nõ ꝛ̃cepit q̃quid aliud qm̃ debes neglecto eo q̃ debes obmittere psalmodiã nõ multũ ꝓna hannis sed rotunda et viua voce tñ temus agere et finem vsus sil' monemus et sil' dimittamꝰ puĩ tumultuose teneat sed modum tenendi post pausã bonã pausã sanctus nullus ad alios inꝑpẽ et mmis cursꝰ ꝑsumat aut post alios mmũ trahẽ ul' puĩtum tenẽ sim' ãtemus sim' pausem⁹ semp manifestũ hoc ille

Quapropter expedit̃ ꝑpt̃ mmꝰ instructos et mmꝰ hãles aliq̃ dicẽ Et p̃mo q̃ hoc ẽ exhortamo nõ ꝓpono ꝙ monco vos m quit sed ñ alĩ videntur assẽ que diuinã obligationẽ infringat ut illud ꝑpt̃ eñ spũs illa hõ ꝛ̃cepit ꝛ̃ in quo dicto difficultas maior pendet q̃m ꝛ̃ nõ ꝓcendo vobis nec ẽmittendo ꝺ̃ stat ꝙ corporalis excusat debilitas illam ꝓpter q̃ intãsionẽ capit̃ lesionem mdicij cõmis asserẽt cum pericula suppetere tota vigilam teneãtur in vniuꝫis et singul' actuere quo facto non operaret̃ in alia per

anone corpali mmũ prosẽ Sed de labore et dolore de vexatione letiã in q̃ ꝓpter mẽdem quam vnusquisq̃ ꝛ̃cipiet ꝙm sui laboris ad quem homo nascit̃ sicut auis ad volatũ

Non pcentes mãt vobis ẽternã ideo suadet vocem clamosam non talem q̃ venatũ q̃ celebri que vitalĩ turpitua sit nõ ꝺ̃mq̃ comꝓhendit debilitẽs m qualibꝫ mũ ꝓbens bernardus sepe fuit assẽptus Aliq̃n ñ̃m ꝓbere eum ul' dicere clamor ille cõsumatus non hũisset

Et nõ de vomitꝫ oratois actione multi mi'm diuerunt multa ꝓtulerunt Tempiant nõ nra solitudo si posset her difficultas ad panem clamq̃ replm Et ocẽ cur nobis distinctio ritꝰ fuit̃ m ordine vomitꝰ tñ vnũ per modũ manẽ Aliud per modũ forme 2m̃ per modum finis qm̃ eñ forma sepe cõtingit̃ Mania ordinis cõsistit m vbis forma m sensu uerborũ finis m elemosyne mentꝰ ad ꝺ̃ũ Et hic finis duplex ẽ vnꝰ fundatus cõsonãtie ad sensum vborũ q̃m ꝓpt̃ dm finis ꝓximꝰ alius est fundatus vndeꝛ̃ ꝓ diuisa h̃et non contrecta Et q̃ distinctione ebrietatẽ ꝓpones que sequit̃

Mania ordinis cadit principalit̃ sub ꝓcepto sic q̃ oratꝰ absolute siue cogitet actualit̃ siue non siue ꝛ̃ gebrie mente nl' corpe diuino ꝓferat ordinis vba nl' ꝓfitẽtes audiat̃ meta qualitate ordinis Aliq̃n non est culpa omissio Et patet exemplũ et explanatio ne ꝓceptorũ diuinorũ ut de ieiunio et honoꝛ̃ puncti q̃ non ideo sit̃ ꝓmissi non fiant ex gratia Dei nõ implean̄ semp mirentio ꝓpnient et finis siat alibi patet labor ꝺ̃ductio Sic eñ Diuinꝰ q̃ agens opus pũale per ꝺ̃fessarem impositum ꝛ̃ius hor siat in ꝓpõ non tenet̃ ꝛ̃uenire ut ex tñ gratia dat̃ interim sex solidos nl' ieunat nl' orones

ems repete dñi est q̄ mihi sanctissimo
nō est recōnhans deo ꝑ impedi
mentū pm̄ et non rōne opis hui⁹
q̄ est agēs et si nō sit recōna
hans sicut agens nō ideo peccat
q̄uis sit in pcō.

Sensus ordinis nō cadit sō p
cepto ut cogitetur semp
nl'r intelligatur patet de illis nē
et de pcōis pz de cātor⁹ in tubis
et organis patet de passibus obsu
cissimis cātor⁹ maxime ꝓphāū
de quibus accipit̄ mistice q̄ rencbo
sa aqua i imbibi aeris et ireū
nubes et cahgo mirantur eis patet
insuper de multis scripturis hūdi
in scripsine riba arcuaha q̄ plus
mirarent recoguā meres i pcessu
ad lu⁹ bataterem q̄ nondū spūa
lis sbus capaces sut q̄m ad spūa
lem denotionē Sut alie narrand
nes q̄dam valde sceles in scripsie
leāh ner hūtis ād suauitatē spūa
lis sūt apud illos iā perfōs qm
forte meditatione sciūt singē mel
de per oleisq̄ de sayo diuersis q̄les
tuenūtur passim Teris nō
quid si fastidiū nel nausea nl'r mē
tis arcdiarem talium discussio et
rimnatio sola proferet vl'r affert
Propter̄ diximus conseq̄ter
et rōsormit ad sūm thomā
et rationē q̄ simbin ordīne pnā
palis est elevatio mētis in deū
mediante nl'r immediate Directe nel
indirecte principalit nl'r oms̄oliter
Ordo nō q̄m non pt q̄sq̄m sūc
ssum per cogitandū em attentā
sensuā orandis singulis que
ꝓferunt et hoc ꝓpter aliquā ex eis
rationē q̄m nī simis diat primo
et quasi ꝓpius huic ordīni debet si
omī hūmie spūs et abscis sensuū
lorū sollicitudine contentus ee si hi
nem ultimū meditandūbus aliis
cōsequamur felix si dicē posset
oculi mei semp ad dñm aspecta
no cordis mei in cōspectu tuo sem
p leuauī oculos meos i montes
vn̄ venerat auxilium mihi felix si nō
damnet ei cōtemplādo volāe si pt
nl'r repe nel more lonistaꝝ semet
exercitādo vinssim saltus dare
Omnio p̄missa cōtradi bnar
di non repugnt huic ꝓdīn
pz q̄nā sic affinens ad deum per
alias cogitatiōnes non charas
ab immediato sbu trē que animi
nō sinat aliud q̄m debet negligento
eo q̄d debet primo sanct omino q̄d
debet cōformit ad finē appti pō
p scripturi vidimus est q̄ cōis pbs
expedientius est affectionem sua
exercere i nra tram q̄ profect⁹
ꝓpr̄ q̄nos in spāli rōnes vna est
septime veneratio in qua spūs
sanct semp loqui necessitas est alte
rae est p̄simulator erudimo rerū
misteros sub arido trē nudeo clau
sos sbus Tertia est suauior assue
factio cū cōdianos sbus q̄m
maior stabilitio cū determinatos
affectus q̄m cū vagos et ingrates
nouos Addamus oratio q̄ petit
reuelari sibi suauitatē mysteri
sbus m̄ trē sacro latentē et hoc
per q̄ssionem meditandūs q̄
pfectus non fiet nisi dederit deus
p̄ultis melleū capiens the
sauri sui aque vite
Decem̄q̄ plenū confert p̄ pius
ante tepus ordīnis finit⁹ co
hibitio sensuū exteriorū q̄m dñs
animus clausis dedit pace et ꝑm
sua discipl'is sic mystice cōtinua
muscarū funiū a fine cordis
effugatio manu forte attentio
nis Non im̄ in q̄ aliquid sit ex
pediens mihi pendē sua mi
potentiā tem plusq̄m i poenitm
eam abire conari licet pdire
sint ad horā suauitatem vngen
hoc exemplo con finiamur vnus
pareti de retinendo ne vltr i pal
no alius de annulo tam alius
de amarū sibilo alius de inflere
lingāte Alius de vino qui violen
tior sit obire potio alius de carn
nālibus fructe puros volēbs
alius de blasphemie spū alq̄ de

primum nidosimans q̄ nō sc̄alpen
do curantur sed per emunctorios
accenduntur Est autē mendosimus stu
dij ea scienda q̄ nos ut nō decent
ut non expediunt ut non edificant
hanc gp̄ie ſſit xp̄us in ap̄is die
ascensionis hanc in petro q̄rente
de statu johānis q̄d ad te ait unde
sub hoc metro cohibebat se vnus
discretus Clausa q̄d ad te stet q̄d tu
duc cor. tu alia fac opus tuum
deinde paratus ubi placuit ad no
strarum p̄cedentium ponē per
expressum ꝓba sc̄i thome sup 3o dis
15 agatha de oratione questione
2a articlo 4to

Attentio mp̄t in oratione p̄t esse
triplex primo cum est attentio
ad uba quibus petimus et ad pe
tionē ipam ministrant sicut cū mul
tas pro qua petimur deus qui ro
gatur et alia huiusmodi Et hanc
habet attentionem assit nō cōpu
nenda mattentia oranti dñi cui
ubi quis nō mereatur petendo
q̄a ad orationem attentus cū pue
dod mō ulla attentio laudabilior
quā 2a et 2a quā prima Et q̄ aliquo
p̄t cū vehementi attentia ad diuisa
tam prima attentio p̄t nocere ut mi
nor sit orationis fructus sicut 2am enā
uat vel 2a sicam omnino tollat
sed non exclusio Tamen attentio
coniter ampliata id est ad aliud ani
mi motorium nō nocet sed multum pro
dere hoc ubi

Portio autem finem operationis pos
sumus addere distinctiones magis
de attentione et deuotione et
affectione que alibi sparsim notate sunt

Deuotio in oratione quidam nō ad
mittit alias quasdam cogita
tiones nisi solius rei et horum in
pauca vita raissimus ubi vix homo
ut dimidia hora in relatione mentis si
teneretur

Deuotio quidam recipit alias cogita
tiones ipmedias et quasi stipula
as et hoc est contrarium

Deuotio recipit contrarias et aduer
sas cogitationes ut sit vinosum et hoc
periculosissimum

Cogitationum inutilium una quidem
vehemens et sufficiens actualem de
uotionem sed nō sufficiens habitualem nec habitualem nec vocem et hoc potest
esse virtutis exercitium

Alia vehemens est tollens habitualem
deuotionem sic q̄ iam prius deuotio
nis non imputat aut commutat ora
tionem sed consuetudo ut alia rara
et hic non tamen tollit laudem ab actu
Alia est cogitatio ut assit quasi
fluctuans que nec excedit et sufficit
ad deuotionem nec excedit tollit
ab ea et hoc stat cum laude

Alia est lenis et penitus silens ut non
dicatur impedimenta sed sopiatur aut
contemnitur et hoc nō tollit laudem
sed exercet mentem

Cogitationum contrariarum una est ab
solute et directe contraria q̄ sibi oratio
contestatur oratio et deuotionem habet
sed tenore disciplinae prosequuntur
hoc omnino vituperabilis

Alia q̄ oratio hz disciplinam condi
tionalem sic q̄ nō oraret nisi vo
luisset non tamen detestatur se voluisse
sed placet et hoc est sufficiens atq;
laudabilis licet non excellens et hz
deuotionem habitualem et originalem

Alia est vinosa cum prima alia ut
puta quando ire ut alteretur q̄ nō
disponeret nec acceptaret offensionem li
cet velit nolit homo pugnat et
hoc potest esse magna virtus excedens
et ad expulsionem expediret quidem
magis tamen quam ad orationis continuam

Alia vinosa similiter (orationem)
tum nō sufficienter resistunt sed
et ut impetrasse ostenditur et hoc
est dampnabilis quando autem dimittitur
verus quis impetratum alibi dictum
est Consentire aliquid dicit aquinas
malo dum nō sentiatur quidem se est neque
sanctum ut videtur

Subsequitur alia distinctio de attē
tione sub ephate nimis

Attentio orationis
Triplex est

Prima habitualis ad obiectum
quod se · Secunda habitualis
ad obiectum se · Et diuisa
in remotam recentem
actualem

Altēo oroīs
rēal ꝛplex
Tonal' utq; vr orāe tō die
ꝓpāis nr q; vr ralem
orationem dire
Indīdualis q; vr per
nullis singlis mīe dē
sic de affide poz ee disti

Attenno oroīs quibet modoie
mox dutorū. Actualis nr actus
mest monēs ī mediate. Virtua
lis nr vnis mest monēs actuies
sante. Habitual' nl' axiundialis
nr solus hīns in est no sufficies
ad monere

Attenno oraconis rēal et simplex
rursum triplex
Circa sola vba quasi materiā
Circa solū sensum q; si formā
Circa solū deum quasi finem

Attenno oroīs reflexa
gualis
ꝓpāis
Indīdual'
utrūq;

Attenno oroīs ēflexa
actualis
vtualis
habitual'
utrūq;

Altēo oroīs rēal
et quasi seu mixta
Circa ḡa pīe
nē oppo
Circa vel
mdāi ad
ꝓtiq;

Altēo mixta. ex
postme ḡa ex
cōsensus
dissensus
pigeri vel dor
mitās sine sīa
carne nl' mul
do nl' demone
tria hēia

Altēo
mixta
gennēs
hēijs tripler
Adpte volitia
q; ē mihi sed vī
nire. Condno
nalis volitia
ipsūmne poti
q; rene et vigil
et non est

Altēo pīe
optia ꝛplex
Tollēs oēm cōn
ni m et sensū et
deum cogitm
Tollens duo p
missio et non
vbum Tollēs
tm o vnū sensi
sūlz nl' vbū nel
deum

Attenno mixta velud ōnīs Tripler
Tomihi mīcepta actu vnite et
habitu. Pnahi mīcepta solo actu
et virtute. Pnahiter mīcepta
solo actu non virtute nr habitu

Attenno oroīs q hsnīq ꝛplex ꝑm
ep oratio est

Obligatoia sub pena pīi mōtis
Obligatoia solo ofitio bone q tat
Obligatoia solius cā ponendē ut dī
quib tenetur nō orāe vocabi sed
orationem attendē

Attenno oroīs mixta et mīcepte
tripler q; Per vna ant tres
dies nel mensem ex consuetu ne
patet m pegrino. Per magnas
moras sine sensu som nel sce
q; enti. Per mortalas cū sensu
quasi per salni animi recedi ab
minscas cogitationū ipoctias

Attenno oroīs abiecta has mns
cas tripler
Q; uedā ī possibs et vana et ōtia na
Q; dam diffinal' nr ptīe nsq; nīa
Q; uedā sanl' h ī poctia nī meioia

Attenno quibet pmissa ꝑ
debito triplex
Circa ni m bō. a nīa s ab redimēda se
cia ni met ssm dnīcarens nl' pano
Circa vbum sensum et deū pīa
et silēs fiei pīi distinones de af
fectione q dīne assixio quedam

Attenno quibet pmissam ꝛplex
habitualis bō. dī manet ī mat
terio ne ex decem aīs non ēm
nabi micepta

Virtualis melior dī maz ī opande
Actual' opīa cētis patibus dī ma
net m toto hoīe toto corde tō. ala
tota mente tota vnte

Attenno reflexa m bonā Tripler
ꝓpāis m cōtempla no et ꝓpiah q
volat hbē velud celo
Diffialis ī meditando et conah q
ī mittit sursum tendo
Pagn nl' scriptis m solo aliaq;
scept m hymo

Attenno reflexa m bonū Tripler
Pfissima primo mō. ta dū ratione

qm̃ vsmodone Para 2o mo ner
semp una nl' canta quoli ordne
Quar nulla primo mo et sufficit
q nr̃ afina Ihm̃ talis ambulet
In simplitate qz vmula efficaym
dela diligẽ retinere aregz musas
aceas cogitationm̃ qz rim valet
pellere nec ita velit abrigẽ per
pacam q possidem sum spm̃ strm̃
deinat

Attenno reflectens se sup attendo
nem pmam ribis ordms vobis
in se nl' aim sono triplex Una q
nehement estimat iba non po
tuisse Alia q istend timet velud
ad vitiũ Tertia q ne vehemẽ
ans optatur se dixisse nl' alium
ecium qm̃ omisisse

Attentio reflexa iudicans primo
mo compellit ad repetitionm̃ nl' pe
nitia sctis de non attentione
cta sensu vel deli 2o mo suadz
repetitionm̃ et aliqn compellit
pter opportunitatem hitam 3o
mo dissuadet repentinem pon
qm̃ impellat et hor pt inanem
mentis euagationm̃ que nõ tenor
dare sufficiter coeri cm que nõ
attu reflectitur sinit nr̃ oportet

Exhortatio ad finem

Attendite vobis ipsis et atten
dom̃ pr̃e mo ordinibus debit O
efficax vos propne fecit episcopos
quor̃ mtitudo pes hr agitur At
tendite ni pia pollutum dicq ma
piaculũ expellat tamq̃ clamus da
nũ Attendite ut stat vnusquisq
domũ dei nõ plus nec minus sapiẽs
qm̃ oportet Et ho atq nõ ponit
facilius consummari nam pra
tũ sit or hominis et mstrentabile
mst sermo dei vivus et efficax
assit discretor cogitationm̃ et m
tentionum cordis nr̃i qđ ut fiat
oradus est et m pm̃ exaudiãs
nr̃e cogitatus ut tandem verbis
aplr̃ cõludamus Nichil sollici
ti sitis sed in omi orõne nr̃a gra
rum actione petitiones vr̃e notescant
apud deum Et pax dei q exsu
perat omne sensum custodiat corda
vra et intelligentias vras in xpo
ihũ dno nro Amen

Responsa ayger Johannis Gerson doc
toris sacre theologie famosissimi
et quondã Cancellarij pisien ad quo
nes quatuor per quendam sibi fami
liarem missas quarũ prima Casta
An mala cogitatio de aliis in coram alio
sit semp pcm̃ quã determinat per tres
conclusiones 2a questio Si qs firme
confiteatur an inde teneat de om
nibus confiteri hanc determinat per
distinctionem de qua dr in fine ques
tionis 3a Si hẽatur suspecto de illo q
confitetur et no sufficienter discussit
confessam sua Ihm talis possit ab
solui nulla mã facte sibi facta de
pctis unde suspecto habenda quam
solvit sibi per distinctionem q ta
questio de alienis fratris de rin
gulis sacerdotum nõ benedictis et de
casibus reservatis et sic de similibus
utrũ sit pcm̃ cum nubis et m
nubis missã celebrãe Ad quam
vndet per auctores Regnier pa gallo

Queritur an mala cogitatio de
aliis in coram alio sit se
per pcm̃ videtur q sic q
nullus vellet qđ hoc de se aut sibi fie
ret. go id qđ fieri debet alius aut
contra alios. Consequẽa tenet p

per illam grialem ẽgilã dñi mꝰ
et hiãi. Primo nbi no vis fieri sl
teri ne feceris. Hz in oppoñ augu
mq̃ si sic time fe tms mꝛ̃ dꝫ
esse in primo dampnacõis ꝓtue
ẽã multi religiosoꝝ. Nam oĩter
cum homĩes cõcumant detimant
sanctime ad loquend de absqueñt?
Et vtinã tam cute de oĩb tms
sit ꝓchdor de oĩb malis. Nonnũq̃
tñ mendaliq̃m loq̃mr de mala vi
ta poliã egenni et aliqñ sentia
rum ut amic intendñe no mala.
Pro evisione ista inq̃ sciendũ
dꝫ actio mꝛ̃alis libeã accipit uel
vinipenii bl tandem et pñ ex
finis cum strictis. et spaliter ex
caristania fims. Inquirendum
est igitur ad quem fmem dicitur
malum de abñbus. Et ocrue
rũt sex fines gñales. Circa q̃ hoc
sit ad mstrationem pñium et
ad audiencñ ut cauteant simle
sane malũ. Inq̃ sit ad pñam
cautelã ne subret ex ignorãa
decipiãtur per mala aliox̃ sancta
tem q̃s p̃simit bonos. Inq̃ eã
sit ad vnitatem ab semaĩ ut pdcꝫ
pñter eis referãt pro ipoñ cor
rectione et emẽdacione. Inq̃ sit
ex quada gꝛacione animabil ut
stilꝫ scripti et audiẽtes referẽs pro
uocet ad orandũ mstrans pro ali
oriñ peccꝫ et oriñ cõuersione. Inq̃
vo sit ex sola mq̃si h assiẽta loqua
mur et quada libidine de alijs.
Inq̃ aũt sit ex odio ul inuidia ac
pro diminucione fame alicne et ex
alijm indignacione. Sit go hꝫ pma

loq̃ndi

Primus quor modi potest ꝯtingere solũ uno
et mei ipsoriñ referre mala absen
tiñ dummodo tamen non intendat
principalit alius fims q̃m aliquis
pnotatos quor fmiñ. Et si non
miscearur alia mẽdacia fictiones
et fabule mentiens. atq̃ dñi bene
pndeatur ne sint falsa ea que
dicũtur. aut in malo ultꝫ q̃ mse

l. eod'm

sint et per relationem amplia
aut forsan simplice mꝛ̃ presũ. ar
eã q̃ no plus noceat talis locus
abñbus et oriñ fame q̃m prosit
pñtibus et oriñ edificacio in q̃n
pio bono consequendo no est mag
nũ malũ consequend omittendũ
Rubrica primus eã tam conclu
sionem talem. Malalioqui de abñ
bus ad polit sanctitatem ꝓpue lo
quantiah et hibidem loquendi de alijs
q̃m est quibus modus seu fims mꝛ̃
ditos. eã si pro sola redactione te
poris et q̃si pro solano hor fiat ut sit
tempus sine tedio relatꝫ. vix aut
nũq̃ excusatur a pcõ. et sepe reꝫ
sit i mole pene. Tale eã vbum
non solũ onosum de quo inxta ter
ribilem vitatis q̃mationem tamẽ
fame reddituꝝ venem. Sed et oĩt
pniosũ et multiplẽ nocumẽ. Nam
hemus ex tali ribo occasionẽ et ra
tionẽ magne dapnificacõis aliox̃
misia fama. Et a m per hoc cadit
sepissime tam loquẽtes q̃m audien
tes ul indignacionẽ cont eos de q̃
bus fit oblocuno. ad m flam mste
riacem ꝓpriã tam cordis q̃ oris
dum vidẽt cogimano mꝛ̃ pdins
coram pona aliena mala et sua pꝛ̃
mala q̃q̃ filia aut mater palpãs
timet et mflamm dicendo. Quas
nbi ago dñe deus quia no sum ego
talis qualis iste de quo tam mala
referuntur. Et sic miser cadit mse
ricã q̃a scat. et ni illo evãgelico
pharizeo ille stulte mste fit p̃ior
quem ipse iudicat si non semp de
terior. et tamen ꝓpter sua superbiam
filijs q̃a eã pater vt alijs et si
no, alio mo. et hoc phariseum vitium
tam in loquẽdo q̃m in audiendo con
spicuum sanctime et fit salte assertu
eã si rarius videatur iudicãe alit
et id ore manifestãe mẽdacia attempt
tet. Cum q̃s aũt querat signũ q̃o si
et q̃n ex bono fine loquatur a ma
lo de malis proximi. Endecimus dñi loq̃
nur agnis ad bonũ alicuius nũ mala
comemoãt. virtutum ut mse et au
dientibus proficiat mentis ad ordinẽ
pro tribus emendacione. nitiũr est ut

ſcrnat tuc in ſe quadam ad eũdẽ
de quo ſit ſermo ꝙpassionem ꝓxi-
mi tuiq; miſeꝛeꝛem. et caritatiũ
affectũ. et eñ̃ rẽqrimꝰ ut nõ minꝰ
longũ rerat ſermonẽ de tã mala-
mana. et deſpicabili. ſicut pia mẽ
non delectauit in narrãdo longe
mala filii ſui. nec eñ̃ dicat illa. miſi
ex nimitate. vtpota ipi medio. et illis
qui zins ſalutẽ poterãt ꝓdeſſe. et
malum adiacens auertẽ. ſic itaq;
narrãdo ſuſpirat alteꝛ ſtatur. dolet.
et abhoꝛrrescat ſimonẽ. q̃m̃ ꝓnaleꝛ. et
quãtum videtur ſuffire ad oñsionẽ
miſericordie. que ſibi tale ꝛſtitit cauſa
exiſtit. Sed dicꝰ quis loquitur malũ
de alijs ex loquacitate ſunt ſigna op
poſita. q̃m̃ nunc ſcimꝰ indignationẽ
alicuius de quo ſic malus loq̃t̃ur
et ni quadã amaritudine fellis cor
roꝛat. et mordet ipos abſentes. et ve
bis ſuis venenatis. linguaq; ſua ut
gladius acutus amata. latẽat ſine
ira ſine aliqua cõpassione. nec po
ſunt ſine verbis ſuis. q̃ua ſanari
nequit eius voraX inuidia. q̃m̃ lacer
tudas omes aꝛenes et ferꝛi ſaguꝰ
nẽ eius q̃nẽ deuorat. quãtum ꝛ
ſe eſt abſtulerit. Et quãtus ꝛ
ſuã ſua ſibi clamet. q̃ ꝛtia agedo
nemini edificet. ymo et nõ minꝰ
audientes ſcandalizet. Non minꝰ ad
hunc ceſſat q̃m̃ quanti tempꝰ pau
mꝰ venenũ ſuũ ꝛbiter effundat
Item ſignũ eſt non fallax ꝛtum ſi
loquẽdo malũ de abſentibus cor cor
rigẽ minime curat. hoc aut ſtiri ꝓt
ex eo q̃. pũbus nõ cõmittit ut ab
ſentibus cui ꝛtuine ea que ipe inde
refert detrahant. ymo ꝓcepe poſt
q̃m̃ ad cor ducitur. himet ne id ſa
cãt. et ſi ſtiri foret non equo animo
ſuſtinet. Non q̃a doleat de alienis i
uria et ſua q̃a culpa. ſed magis
de ſua vilificatione ex detractoꝛibus no
ta. Nollet eñ̃ detractoꝛ ꝓpalari
q̃q̃m̃ ee nõ vereꝛ. Item ſignũ aſſi
mꝰ videtur ut loquens malũ de alijs
mireꝛet coꝛ ſuũ. coꝛa coꝛdem inſpec
toꝛe deo cui mentiri non ꝓ. q̃a
nus poſſet mẽri cuiquam ſibiipſi.
et q̃at an vellet q̃ alius ſic lo

q̃retur de ſe coꝛa alijs da intenno
ne. ea forma. et ſic de ceteꝛis ꝛuſtan
tijs. quam ipe loquit de alijs. Et in
fallor ut frequẽter vñ debit ſibi ꝛo
ſuũ ſi meudant plurem tñ ſuppri
mere noluerit. ſe hoc nequaq̃m velle
ſignũ ergo malus eſt. hoc clamo vero
dicitur nõ iuſtoꝝ exiſtimo falſa
et fabula. q̃m̃ cũ loquẽ fuerint adh
bitis ſuis de proximoꝝ ſuoꝝ malis.
audent ſi ſic per hoc obmurmurantur
dicẽ eñ̃ q̃q̃ conſtanter hꝛet mẽda
cẽ ſe hoc feciſſe non mala mten
tione. neq; animo quoq; nocendi. et nõ
lo mõ ex inuidia. Et ſi curioſi inter
rogant an ergo ex ſingulari id ele
gerint dilatione et animina et ad cõ
modũ aut ꝓfectũ magnũ abstinuꝰ
Et an ſimilia dilatoꝛis et animine
ſigna velint erga ſe conſiliẽ fieri la
queis placeat ira capti et irrecenſi. ꝛ ꝓplexis
ut nec manifeſtum conſtet ſua conſcia
proferre mendacia. vel vbi mquã
et doloſi fuiſſe dixiſſe conſtet. ꝓxima
facere cognoſcitur. Cuiꝰ ꝓterq; ma
liũ eſt ſagaliũ igitur et valde maliꝰ
multiq; periculoſi eſt hoim ad ꝓmp
tũ ad loquendũ malũ de abſentibus.
Eñ̃ certis malis que mde ſequuntur
reuiſcit. ajens tum loquẽ. q̃m̃ an
dienciũ impeditur a meliorib⁹ et
ſalutaribus poſtmodũ ex hoc eñ̃ m
vita. Cum eñ̃ poſt fuit orandũ et
deo ſimendũ ad mentẽ redeũt. place
ãt̃ uel diſplicat ei quadã q̃ violẽ
que ꝓius tantũ cõmiſit nil adm
ſit ni mala cõplacẽ. Quãto con
ſultius eſt itaq; loqui de bonis aut de
pmis et malis ꝓpꝛijs. q̃ꝛ ita rodere
dente camino alios. vix deniq; eram
ſeruatur mensura. q̃m̃ miſcetur
mendacijs et malis augmẽtetur. et
ad ꝓtem ſemp trahatur detorem. et
pene in nullo exiſtetur aut alleme
nte. ut ſic fiat ſuꝑ modũ peccãs per
tam̃ quaſi vim aut ſimplex primꝰ no
ſuſſinat in pmẽ ꝛpꝛijs obloquentꝰ.
Veniamꝰ iam ad concluſionẽ tuam
Loquin malũ de aliquo ad finẽ ſex tum
ſtiꝰ directe ex odio et inuidia ſemp
eſt pmus / Et q̃ notabile per hoc
ledimꝰ fama aliena. et dñi loquẽs

hoc aduñt nisi a consña aut aduer
te posset et zeret est grauis primi
sepissime qñ furti aut qñ fur et
esus carnis in die venis nisi ieu
nij carie magis nunqñ. Dura e
hec sña sed verissima. Gabibre
imgs consilij est ad viridem tam
grade aime pcaliñ. ut hō discat et
assuescat ita honeste loqui de abñti
bus sint loquend cet si rpi adcent
et ponant de se sermonem plenum
audirent. Item q ut homo timore
dei semp habeat pre oculis cordis qm
vbiq vbiq est pñs et qm conspicit
quicq loquit. Non aut soli hoi
sed et cor intuetur. Et ideo et
tempe sue primaq; merita opa sua
Quia ergo nre est quibet ut po
nat dñs custodiā ori suo. Sed et
audientes caueat sibi ne sint prurige
tes auribus ut delectet eos audie
alterna malaquina mixta bri sermñ
verissimā sñam eque reus est qui
detrahentem libenter audit: sicut q
detrahit. primo nōnūq amplioi
reatu cōtrahitur ppr pximā alij or
casionem. Item ppe no libent au
disset alter forsan nunqñ set ut
amplius plurescam tam pniciosū
lingue vicij audiendi. Et coiter
doctores ipm computant non solū fur
to sed et homicidio. primo et pricipuū
hanc cone qma in homicidio occidi
tur corpis vitā. In detractoris ve
re vitio occiditur aime plures. q.
aiam detrahentis aime detractorem
libenter audientiū. et qñq eaq alia
eius nō detrahitur. Item nōnūq
psalmus sanxit pro homicidio et fur
to rozah. qñq hmōi hmōi
homicidio et furto spūali scz detractio
ne. Pano qma in illis quantus
dampm estimat pl et sic correpto
dens emenda subsequi. Industrius
aut nequit. ni non sans constare
possit in quot homi cordibus me
diate et imediate detrahens bo
nā opionem et famā eius in de
traxit occidit. atq furtiue boni
fame quod int omia alia corpalia
et hmi vite bona multū ē pciosū
subtraxerit. vñ et difficile sanctare

ipi lesū potest. Cum tamē mixta
bñ augustin dicit. pcm non dimit
titur nisi restituatur ablatū. Quo
aut restituet qui ignorat quantum
debet: Item q; inter cetera pcā ipsū
quodāmodo videtur inhiumanus. et
bestiale. qma lupinū dicit nam q;
nisi nisi nō comedat. nec canis
canem. nec bestia alterā bestiā sue
spēi sed bñ alterius. sola lupa exceptis
que ut aiunt ni fame primitur lupā
comedē non verentur. Hic et detractor
homo hominem sue nature comedit
nam; lupa capacissima. denubus
detractionis vorē. comedit et omni
re non erubescit. In hora lupa dif
fert. q illa qme dicit carnes recentes.
ipe aut q; animes carnes feretes
et iam putrefactas. Et ni vidaliret
non tm viuū sed et mortuū ra mor
tuis denuo mordacis detractionis
infigit. O abhominand malū et
valde odiendū. bene go sapiens
vocat detractores deo odibiles. nimi
tamē stulti sit de deo. Nichil odisti
coriū que sensit. In signū magne
detestationis hui pmi detractoris
dicit deus odire detractōes qm m
thil odiret solet cū q; fecat aut
restat dicē quod detractōes no sint
factura sua. non quid hm cēq;
sed ipe singularem cōiū malq;
vñ et d hac causa vnus Augs me
sña et vita vnq; pclarissimus ad
tantū detestabatur hoc vicium ut
ei mensam ubi coiter de furibus lin
gue pmi mixta bñ gregorius de diui
te epulone sñam se inserret: her
met. pnt in eius legenda epūm
stulti hēret. Et nisi tm amat dut
absentia vitā. hanc mēsam no
uerit indigna fore sibi. Et ut hoc
to approbaret quod stulto sanctā
Cum aūd epi pnt ibidem legt
ad cuius mensam cepissent i aure
lauare lingua in detractionē abū
timi. audiuit. Ih cessaret ipe illa
mēsa dēcre. et de mēsa recēdere vellet.
Hmr est q religionis fundato
res considerates. multiplex lingue
vino pendē dāne. punctis sagittis.

pmdissime pro sui'mo remedio nige
pro loco et tempe suis segabus fide
nim certas penas in robur sanx
tonis suarū cou' mis gressões adue
tes. Et clarū est experiencia docte
q ubi censura her silenti seruatur
atq; ubi religio viget laudabilius
et pfectius. Porro q magn' nisi soda
oris q; sit mia. ppr caueda ma
la pdicta. pdicere timen hr oportu
na est religiosis et sacerdotib; xpi
anoꝝ. o ora non dyabolicas iacula
oibus. sed diuinis die noctuq; lau
dibus repleta ee debent. maxime
cra ppr illa remeda. sacrosca cor
pis et sagine xpi mysteria. q ipozū
ora cotidie quasi rayere hent de
nra mali loqm volens de alio dr
primo considerare scipm. fragilitate
sua et ppos defectib;. Et quid mdi
get cra mia dei ipe ne cadat sicut
ille ceciderat de quo loqm intendit. primo
iam silitr. et forte plus grauiter
ecadisset. nisi diuina grā se pternas
set. Nemo quippe scit aut nouit
viribus suis. penset quoq; si pe est
in statu alioꝝ ut alii faciūt fortiter
et q̄q; pcul. occasione pensandi
namq; que valde multiplex e da
modicale e non peccare. primo fm
quale dei domi nri posse primi primi.
Nam si homo q; no nisi se et in
gnia sua regere habet ita sepiꝰ defi
cit occasione se offerente ut cadat tā
fuale in pcm detractois et cetera
mala. nec pt ee dns simplus qd
rego hic e stimare pie debit de rete
ris qm no solū se sed et alios mal
tos diuersi et mabiliū morū regere
hent. Nōne si qua viscera pietat
et fraine caritat in eo fuerint pro
hijs trubies si non oīa punctualit
ad recti dirigit. magis deuote ora
bit q̄n detractois latebit. regra
nabit itaq; deo quia se in tuto lora
uit et gaudebit fedus quia omīb
hoīb; pcm in celis tam varijs
et multis pauis era non tm pro
se sed pro oi salute expositus. Ide
itaq; timeat nichilomi sibi ofire
pare diuinū iudiciū. ni no veretur
iudicare alienū seruū qui dno suo
stat aut cadit. Stabit aut potius
qm potens est dns stabilire eū. hoc
em pie debet rede pstum magis q̄
ut condempnetur. Talia trina st
in scripturis sacris. et ex diuturne era
plura simt sibi inter tam diuina
q̄m humana. quibus homo se imitare
contra tam pnicies tuti ingne
poterit. pire et munire. quet di
gentes debet aduertere. et in effectu
deducere. ne forte alias frustra sit
quidquid dom agit. Adnectat era
q̄ licet totū pene humanum genus
pro lingue colubri pditione. pauca
tm sint q̄n debite mee contemne
confitent. et sanctificat. primo repe
imur nonnulli adeo mentis oculis
cea. q detractiones. adulationes. culp
mas et cetera manifestus oculis damp
nadas negnas. no erubescent apud se
pro pacis. quin si forent de latronum
nro tras ignominiosi. videnturq; vitq;
exosandi. Nur aut exosationem
nullā hent de pcō suo. q pthalor
et beat et cleri. et q̄q; habitu re
ligiosi simt. Time quoq; deberent homines
meito. ne si abutamur lingue sue bñ
ficio laudandi. ad dei et pximi salutē
opandū sibi cessit. in extrema sua
necessitate. videret in hostē mort
hoīs. vsus debitus tam nobilis dom.
nisto dei indigno eis subtrahatur.
nam eo per maxime indigebunt ad con
fitendū pcā sua. et ad exponendū
miserates suas. et ad emendandū
animas suas deo et sibi suis et cor
anime. citius longius q̄n intendebam
et fortasse diutius q̄n debuerā mus
de vitio lingue disserimus. sed ne
mimi displiceat. multus fimstre di
rigat. pro cui bono fratres e coram
deo q̄n loquimur nullū in exemplū.

Quoniam si quis forte teneatur an teneatur de omnibus iteris confiteri. Ista
hic pponenda est vna distinctio
notabilis de fictione. Anima quam
fictio est pniciosa. mentiens aliquando
dolose. aliquando

patent' mfinens Quedā mfinens
nent' dfinens ficto ip'lex prior
impedit ne confessio uel pnsa abso
luco valeat ipi sic fingens qm oport
teat et nām sit uerū de oībus sa
fīcn talit' confessio Quarta uco
ficto pōt fīcm̄ri licet non bona
Non tamē sint pares equalit' mali
ubi licet absolnio nō confeat gram
ner pm̄ deleat confert tamen ref
sare fictione Nec oportebit re sic cō
fessis iterū confiteri Quinimō m
hor sanctorū Quia cōiter dicūt
p vnū pm̄ mōle non delentur sine
alio alias namq̄ sequeretur q̄ ḡna
tracet similē de pec̄o mōli agentes
aut in confessione pm̄oꝝ peccatoꝝ inā
liū Secus aut̄ est de mendacio quod
ex se siue gnē alias cēt solū venale
ubi vellet mfcndo quādā leue
rationabilē falsam uel excusatōē
simulā ficto aut̄ 2a sltz dolose di
mdiās dicēdo q̄ teneret solū ad celan
dū pm̄ suū ym certo sacerdoti arta
men ḡponit hoc certo alio sacerdoti
confitei et hoc sanctorū maiorē
gratiā ꝓ ius confessionis videlicz
ne vilis reputetur Si hoc p̄mo fe
cerit aut iam forsan alia plura
detexerit grauia reputans hoc cauā
alicui q̄n̄ posset ne sibi fallaciā re
putare apud hūanū iudicū pater
punus q̄m coram deo est vāliter pdi
magnus Si aut̄ hoc dimmutato
fleret absq̄ dolo utpote nisi ratione
ni videlicet cōfitens habet super se
aliquos mōs ꝓter quos ordinary
est uel q̄m alias superiori sint reser
uati Et ille superior peteret audīre
nō vult alia nisi sola ea q̄ne sue
animē ꝓpiores sint ēt̄nata uel ter
dium confitens q̄nūm meo ē para
tus ē omia confitei vni sacerdoti
et idem est paratus audīre omia sed
non eadem hora Aut cauā dī con
fitens habet aliquod pm̄ de quo
p̄sumit probabilē q̄ si male confiteret
tali sacerdoti pe forte inde secundaria
venire sltz sacerdos uel m fide uel m
oribus uel ideo q̄a forsasse nōit
psona ipius sacerdotis put casu pt
occurrere possibil' et confitens pro
nunc nō habet aliū ad manū nu con
fiteatur nisi grē aut si hēt non
mī bñ auderet ꝓter suspiciones hi
mistas emendas alīs pro tali vite
acted̄ huiꝰ mōi ficto dimmdiās q̄
non sit dolose p̄mo nō minꝰ religio
se et prudenti discretōne nō repro
bantur a doctoribus cōiter licet enim
confessor vices gerat dei m audiēdo
cōfessiones non tamē ob hoc ē
deus nl' angelus sed homo vnde m
mitti ut homo potest scandalizari
Ficto 3a que est patent' mfinens
sit dī confitens veniret ad hūc ꝓpo
situm actuat' iterū peccādi nec habet
ꝓpositum mixta confessois voluntate
huiusce ablata restituendi et sanctā
nendi alias grē foret sanctificatus
Et hec celabimur et commodū dīno
mebra fictionis pōtes rario quia nl'
hic est celanda pm̄ mōlis sltz si nō
confiteatur hoc ꝓpositum peccādi nec
est pm̄ositū mendacii sltz si dicat se
penitere et dolere peccasse nō malle
oppositum ostendat signa sua ex q̄
nō vult sanctificare mixta sacerdotis
indigni Et sic ficto hmōi ḡsi ca
dem est ni pm̄a uel 2a ficto
quarta q̄ est insufficiens discretōis
pt contingere multi pmo ignoran
do videlicz fictū quia non fuit sufficiē
ter cogitatus 2o ignorādo si fic
tum sit pm̄ saltem mōle 3o ig
norādo ꝓsumpsito pmo q̄d sit pm̄
mortale si sit talis et expresse confite
dī 4o ignorādo si dispēsa pōt
sit pm̄ palis in confitere nō rone
sue culpe sed rone pudoris et pene
5to ignorādo si mortis in detesta
tionem pm̄ sit satis meritus nl' non
6to ignorādo si ponatur obex ab
solnionem per oppositum nō absolue
di a pno hijs pmissis magis ꝓsumpto
sins dicendo ad q̄stionē Quarta cōfessio
non est aliquis usurarū sex fictionum
quarta fictione que est insufficiens
distinctis respectibus iterāda Nec est
est iterāda ꝓpter fictionem 2am nec
ea pte ni admittat si nō diminuat
dolose sed sub expressis diminuat

dolose ibidem supius expressis alias vō et ppr̄ prima et ppr̄ secam et ppr̄ tertiam fictionem est de nīe salut nr de omibus tres sacramentales confiteat ipē sit finite cōfessus que admodū in pnā dom̄s supra est tactū Dze autē non sit reiteranda confessio ppter 2am fictionē pro ea pte ubi dolose diuidiat nec non ppter 4tam fictionem cū sims per quēbus huiꝰ casio est 1ma quia ipā confessio opinet et hēbit effim nā ul'm in absolutione sacramentali vnite claui certe ul' postmodū cessante hmōi fictōne sicut fit cū qñ nō bapnsmo Et ita cōcedat sanctus thomas cū cēris doctoribus

Quer̄it si hēatur suspecto de illo qui confitet̄ ꝙ nō sufficienter distinxerit constantiam suā in his mīb9 possit et debeat absolui nulla sibi mānione facta vel suspecto hēre videtur sub distinctione Aut em cōfessor non est iratus ita ꝙ nre offino nīme te negare talem audire Si sit tunc potest differre dilationes ut ambo interim melius deliberent ul'm simplr remittē ad alium confessorē Si aut ē confessor ipē curatus et per q̄stiones debite audierit hmōi cōfessionem Tunc ad hoc distinguendū h̄m qualitatem pone sue Nam si confitens sit adultus et discretus p̄t fieri pīa e duobus salt ut uel petatur absolui si velit moneri per mānciones de stratu cōsuetis sue habent et sine scandalo Et si tur appareat ex cōfessione sua ꝙ nō sit satisfactum dicendo videlt ꝙ debet cēre huius confessionē suā ul' absolutionem nil valere si scienter aliquod pīm celauit nec est intentio absolutionem nisi sub hac condicione tacita uel expressa scilt si aliquod pīm tu confitens celaueris scienter ego tibi absolutionem te Et tuum est ut hoc condicionaliter teneat mente tacite qñ exprimatur aliquo in absolutionis forma Si vō persona confitens sit simplex et

hanbis sm quod sanus apperat vel le habent informatā sine aliqua turbatione et recalcitratione tunc omino pīa est salutare et meritoria ut confessor ipē talem instruat prout hoc fiat pedetentim prudenter et discrete ne dure sed blande et dulciter Nec aditatur ena si sum dalū aliqm fame ppie ena exēplus inde videantur oriri posse Non em possumus primo nec debemus omibus scandalis viandis occurrere salre aliquos put exempla suffitiencia passimus hēmus in saluatore nro Cum quā ius ppria sint opa michi nīa nāme phariseoꝝ nō unqm in eis scandalizantis

Quer̄itur de aliis festis de singulis sacerdotibus nō bē nedictis et de casibus reservatis et sic de similibus Veri sit primū cum talibus et in talibus celebrare missam videtur Ista sententia beati Ambrosii ad strum Aug̃m Dze in talibus que pure sunt mixta potius potest teneri consuetudo pīe seu pīe seu deteriꝰ in qua homo existitur qñ p latus mediatus et alii ei quorum statum habuit talia fuit tollerata hmōi Est em consuetudo ea tria potissima mixta mīb9 preces opa Ena quidē in constitutionibus tradatis in decretis et decretalibus etiam in Synodalibus aut diuinis diuisionibus inuenitur et legis cum instituitur cum promulgant et vigorem habent dū moribus utentiū approbantur Illoꝝ constitutiones postmodū non cessant nisi in lachrymis et offensionibus et scandalis nedū nisi pueriū sed et sapientiū Aduertendū tñ qd nō facile est ea singularia semper deuenire pro regula quia generalia que cōsuendo dēnt diu fuerint cōmutata uel tollenda per superiores presertim ubi hēnt fuerint sua seu cognita Primo ena si de iure positiuo sint pro hac tradicione potius illud quod dicit doctores de obligationibus religiosorum in suis votis et regulis quemad

modum de hoc alibi latius tracta
tum est &c.

Explicat opusculū Gerson de qua
tuor cōsiderabilibus.

Gratia nobis et pax frater
karissime pens primo si ap̄d
aliquem doctorem reperiatur forma autenti
ca absolucionis sacramentalis Respondeo
q̄ sic et de hoc videatur suma cōfes
sorū nl̄ bene tenua super hoc vbo
absolucio mihi cōgone. Vtr̄m forma
absolucionis detur fieri sub mō in
dicatiuo et ꝑm illa q̄ exprimitur ibidem
parebit satis cōsilio Ad illud quo
d̄o pens sibi quae sit forma sufficiens
Deinde ad 3m quod dicit vnde tot
variationes in forma istri absolucio
nis Respondeo q̄ ex ignorantia nl̄ negli
gentia sufficientiū inquirendo q̄ agenda
sunt cum sacramenta Sed nisi q̄d plus
inquis cum ista forma quia cum alia
ab ista vna est quia alie forme
dicuntur publice et frequentius simple
simul legunntur hic aut occulte et
absq̄ libera et arbitrij sui negotii
potest et illa vario dari quia actus
confessionis et absolucionis est qui
dā actus iudicialis vbi videtur suf
fire q̄ sacerdos iudex exprimat finalem
sua quibuscunq̄ verbis Dū tamen inte
dat absolue sicut dictum Si mendosus
q̄ defectus minor ambitu significa
tionis qualibuscunq̄ verbis primo et
signus sicut si mutus sufficiat ad maximo
rum confessionū Deinde pro solucione
aliorū questionū et declaratione pre
missorū sciam tibi modū quo vtor
in huiusmodi absolucionibus vnde si
mihil dubitat de excōmone contra
Deum primo per modū impetrationis
que de congruo p̄mittit dns ne ihc
sus xpūs te absolvat nl̄ patiat ni
bi deus nel dn̄ mora maior è im
precatur mi omnipotens deus &c Dem
de subiungo ai intentione minori ab
solvendi quantum possum et ꝑm
autem mi missam Et dico ego te
absolvo a peccatis tuis in nomine patris
et filij et spūs sancti Amen nec
oportet aliud addere nec istud pro
nomen alius nec istud adiectum o
bus nec istud obitum nec illud con
tus primo potest nocere si ponit hoc
adiectum contus ni vtus sacramenta
lis absolucionis valeat super para
solū astra licet nondū solū contra
et ita est addo quodammodo dissentiens
que ꝓponit contrarione pressisse
quenon semp̄ precipitur ut dictum
est item nec oportet addere quantum
possim et adhuc minus istud cōsilium
debeo quia sepe sacerdos no tenetur
aut debet absolucre et ita est addere
distrahens Item nec oportet addere
ante mi cōmissa &c omnia enim talia
sufficienter fiunt et valent per intem
tionem mfiorem quia habet sacerdos
ut habuit in volendo absolue vn
pro regula teneatur q̄ forme sa
cramentorū debent de absolute et no
conditionales Et si opponatur q̄ si
baptismo diat quisq̄ si ni no es bapti
zatus e.t.b. &c Respondeo q̄ illa condi
tio non se tenet nec tenē debet ex
parte forme sed solū retenda est ad ex
plicationem intentionis quia habet
sacerdos quia intentionem ideo explicat
ne putetur velle baptizare puerum
iam baptizatum Et ita fiet in tran
sacramento vnitatis apud deū sufficiet inte
no minor sine tali explicatione nisi
sic ecclia volunt fieri causa dicta di
mile est m duo q̄ aliquis haberet de
hostia posita ante eū dum celebrat
et nescit plane si consecrata sit iam
vel no nisi prima q̄ nescit si peccauerit
sufficienter vbi &c Timet si nescia sit
sacrata amphora sufficiet q̄ ho am
intentione ista q̄ no intendit con
secrare ista hostia si sit consecrata dicat
vbi consecrationis q̄ mis talis repen
no sit passim facienda nec est in ho
assuescendū Addatur q̄ dicta forma
absolucionis sacramentalis fiat in
qualibet absolucione pro prius fiat
fiat confessio post vna absolucionem

iam data sine non ne oporteret dicē
Absolvo te ab isto pcō ir sed suffiat
sinr plus demq nianis obsnatur dc
ius et sumā forma absolvendi
predicta q dum sint tot additiones
que vel sur simplice vel quq distra
hentes aut impedimie Terciq
ad absolucionem de excoicatione Pūde
mr q in foro pūb nō sacramentali
nulla certa forma requirit suffiat
q ille qui habet pūrem indicaria
significet intencionē sua quor vult
mlem absolui cē Porro quo ad
sacramentale absolucionē que viris
cēgitur et cra aīe omissionē inulti
default precisa forma nō magis req
rit sicut malis sacrmēt vide
ista forma suffiat intencione mutor
sint plus explicabatur Ego absol
uo te ab excoicatione ul' excoicationib'
Et pūadeo libet non sit mala ista
Et estimo te sacrmēt cathe et
ordinibus dūs in nomīe pris et
filij et spūs si tm quo ad interem
excoicationē que contrahit ex pte
spaone ni ex aliis suffiat eadem
forma Si quo ad excoicationē largo
mō dicta que contrahit ex quolibet
pcō mōtu q3 sepat hoiem a deo
pūa q nō equit formula sed
suffiat alia que dicta est pro pcō a
plus vō q ad irregularitates contr
as celebrādo in excoicatione ul' abo
tak nō simd hēnt in constitucionib'
decretaliū forma nō est cta et pe
nse requisita nisi quida artis in
dinalis magis quodamō q3 ordis
mihilomī pt congrue sic dicta sint
cui pūa pcepcio ysus habet Ego
absolvo te ab irregularitate ul' irregu
laritat' si sint plures Et estimo te
sacrmēt cathe et dispenso tecum
Et hoc ponitur pro futuro tempe
ut homo legitime possit celebrare
uel vti sacrmēt Demq addimus
in nōe pris et filij et spūs sancti
Amen Tandem ad q quod inqt
tem si sit expediens i ministrone
pnē dicē omia bona que fames
sunt ibi pro grīah pūa Pūdeo q3 sic
quia per hmoi modū omia tria bo
na hoīs vim satisfactoriā licet non
eidem sint si spaliter singillatim
omia sic debere fieri ppr pticulā mis
gressionis et culpe seu obediene
inde cōsequent Tenor istius de q3
sit supius mencio in sūma confessor
libro tno nullo zelo done q3 hēnt
et sit de aliis

Explicit hoc opus breue factū a dno
Tancredo pisien Anno 1210o cra
festum sancti remigij super absolu
one confessionis sacramentalis

Incipit Tractatus de nocturnis pollucionibus
Johannis Berson de cognicione castitat et de quibusdam pollucionibus diur
nis ꝛc

Scripsi pdem aliq3 super pūa
ratione ad missam sub dcr
confideationibus occasione
sumpta pūapar ex materia pollucio
nis nocturne Nunc autē de pollucionib9
que vident a mane vigilando q3stra se
a me aqua que solent nonnullas con
stitas plurimū turbāe sunt frequenter
ex diuersis pcepcionibus priusq3 sexus tam
in professione quā extra ponit pprecta consilium medicorum in
scriptis coram sup hac re sed cum collo
quium habitum cum existat et discret
in confessione materia primo et a medi
cis huius mōi multiplex et pace pol
lucionis causa māgis Demq placet
se lector audire caste id quod pro ma
teria cognicionis nunc rogat aperire

Prima consideratio.

Presupponendū est igitur mp
lium q3 a corpe humano defluit
multiplex humor p meatus
membroꝝ pudendoꝝ que generationi
deputata sē Unus est vere seminalis
alius vō vrmalis alius quodamō
medius qui pt appellari salmalis pcipue
talis Alius admir hoīe pūtim
i mulieribus q3 nominatur mestrua
lis et humor filiis qui3 masculo accidit
ex infirmitate Porro finale est sanis

cognoscē pancrabus stom et vlm
fluxū qñ sūt ille est vē vernahs nl
vere m estiuahs habet eñ suā distr
onem m colē et hñdmire et tales
exeūt pterea ut cōiter sine multa
delāone i medris geminahbus pre
sertim mſi grigantur alie cause de
lāones sunt mſa dorebitur Tete
rū hūj humor grue seinalis et hu
mor ille medius nō ita facilr secer
nitur ꝓter silitudinē in albedine
et viscositate seu retinātē et quada
spissidine hūt mchilomō distrctus
ꝓtentes et duūs ozinis et meat
vnde definit quod de attelāans cog
noscē spectat ad medicos Est itaq hō
moi seinalis simplūs ultrā digeſ
tionis simplūs non inquā te sed m
quātitate habens eñ nania sufficiē
tem ubi proalimēto corpis nutrit
ex omibus mēbris qd̄ superest ad
vasa geminaha mūr plus mūr mīs
Et qñ simplabundat ipi nanie cona
tur expellē tandem illud simplūs
quod fit nel m actu grianonis seu
coctionis uel per viaꝝ oationes silēs
sudoribus nel per aliquas fedas dis
hllationes qñq sine sopnis alicui
delāone alicui inpedibilr non
minus in vigilia quibusdam vent m
volutarie qm̄ i vehemē moīs vat
de mūr mūr ex vino nanie mūr
ex vino aulpe Pinguis humor ille
medius fit ex quada simplitate
alimēti nedū m quātē sed et m
qualitate qua sūt mepnis est un
triom mepnis similr ifrigerom ve
lud in salina videmus et alijs sup
fluitatibus definentibus a cebro ta
ꝑ os qm̄ per naces istis pareū et ta
ctus et alijs habitudinus et recto
inserit aut se talis humor medij
ni vernatione aliqñ perse defluit
sine cogitatione et sensu qñq fit ni
delāone et penitri quoda plus
qm̄ in vrina que tū vrina qñq ni
mor dmatione quada exit puto
cna nichilomō q pir a unq causat
iste fluxus humoīs medij talem
modū delationis et cōcussionis qī
totus corpis spāliter in pcendis
nec ita pstringit aut obtumbilat m
suo exitu iudiciū rōnis finit vemt
vere m hiemē seinalis qm̄ et ille hu
mor seinalis magis digestus et
ad causationem libidinose delāno
nis nisi per infrigidationē aut ali
ū de corruptus sic ꝓpnōbilior m
uenit habet m sinpere humor iste
medius q ex leuioribus causis acqa
litate maioī mouet ad exitum
qm̄ seinalis pcertim in mulieri
bus adeo q ex leuissimo motu cor
pis de loco ad locū uel mchmatione
absq alia rogitatione et absq sensu
pnemat Et effectu rō papir per
perdilationem quadam fissuram i
carne sua uel m pānis Euidit aut
facilius et nō sine aliquo sensu cō
cussāte ut pino dū pdna pulsa
sine dilata sine turpem sine tume
nem sine sensē sine sclazem sine re
ligiosam et qñq deuota aspuit et
frangit aut claudent aut cōfa
bulantur aut ignorantur cna loca
tur ubi michil de ope carnah nosūt
aut putant nec dimittur pagē sed
nec cogitaye

Cōsideādo ꝙa
thendend est ꝙo pncipalr
tra hanc materiam q delā
no seu gnorio libidinosa
penetrans seu titulans pnemt i mē
bris q loquimur secernit absq fluxu
quoniq sunt eñ fumositates alig
quas media vocāt spūs et hec super
tali sanāt et inflant et distendūt
venas et nernos i mēbris illis fit
q stimulatio quedā ut penetrans ul
titulans que ꝙ ii q̄ fluxus extinguī ul
sedari per attractionē sanie et qñq
complemē delāno libidinosa sine
quonis fluxu paret hoc in pua ad
huc etate que nondū apta est semi
nom ꝓpter defectū seminis ul azoto
nem venarū Instituitur aut hmoī
penetrans ex talibus fumis seu
spūbus tam per ab minister per
ymaginationes fortes ul sordidas spēs
materie aut per ymaginationes pra
uas aut per affectus lubricos aut tar
tus ꝑpinquos pse ul aliunde ꝓuocatos
et si per aplementū delationis ex

mlibus absq; om̃ semñe corrupt
vere ipa virginitas mxim sñam
gnorãdam magrõrum heu proch
dolor qñ in pauc manet virgin
tas cognitione stupor est nisi forsan
in pueris et puellis hanc exquiset de
fectus sufficiens iudicij võms dice
dum est pterea q nõ omñs p̃tes
ptes membra pudenda debet iudicari
ppe libidinosis nec ena cessio eius
ul' extinctio per variationẽ ar alit
debet appellari inexpũsa delectatio vi
demus magis quomõ malis mebris
rebro priuetiũ sentim9 que pugn
bus saltpendo ul' ut nr̃a pulsãe lo
quar sopim9 ul' extinguim9 est aũt
hec passio nonnũq; ita vehemẽs ut er
nim vulneratione carnis p̃ unguen
et effusionẽ sanguinis vir credat q
passio si mẽbra illa geminata fuis
sent cadit rursus i magnã angustiã
qm hoc pati cogit dñi conf hmõi
peritiã remediũ q̃rit quale fiet m
alijs mẽbris npe m pollutiones fe
das et vere libidinosas atq; culpabi
les plabitur Tradit mstr̃ medi
q̃m mẽbris eneant queda passio
rõsurgẽs ex quibusdam humis de
rendẽtibus penas mẽbrorũ istor
et ne ita adeo q̃ sedat non potẽ
per vsũ carnalem nel alia attenta
tionem quecadmodũ narrat iuuenal'
mquada matrona nobili romana
Est igitur mior tepũ ul' solidus tũ
qñ de vecã eẽdine ad meditos rec
rendũ Demq; paret existis q̃ pue
ri et puelle rõ sobrietate atq; disciplh
na mabis et potibus atq; sonetan
bus nutrodiendi sũ ne ab mrõsteria al
ul' exquisita consuescãt habẽ libidi
nosas hmõi cõmotiones pm̃ ipsa
carnis Aliqñ p̃tent ex consuetu
dine velut in quadam imitatem
horagendi p̃pue dũ etas gredior
adneñt Delãno insuper mpbior
et vehemẽcior senectus quã re
confessões ul' pentes cõmonitione
aliqua dñi fare pueris et puellis ut
a mlibus abstineãt ner a se n̄ ab alijs
irrpter se tractari p̃mittãt Atten
dat quilibet discretus ex p̃missis quod
agend et videat ne dñi mmiñ ser
natur loquendi pudica segnat operã
maior mordinatio et confessio de
talibus nulla fiat Attendat et ad
uerso ne dim prohibitio sit expũsa
ipa conatũ adangeat pñ namq;
est illud poete Nimium timeni
Porro si pentes prohibeat filias
suas ab osculis virorũ et adolescẽ
ciorũ suũ et filios a puellaꝝ
contrectationibus nec nõ poterũt
filios coartãe verbis aut verbe
ribus ne sexũs aut sexũs undi
tem male contrectent nim sit vtq;
hoc flagitiosius qñ alterũ et cop
tus pmũ quo mior est illic verũ
dia et hẽa maior Dico hic de fili
abus pmo nepharijs penitibus et
ẽ suos et suas minus familiaꝝ te
nuemẽbris Dico de ceteris ul' seruis
vel ancillis nel alijs q̃m p̃mde hãc
contagiosissimã miserie sub quadã
ludi specie nõ verentur pe ve mi
do ab hac corruptione viarũ omñs
cauere

Considerando terna.

Attendamus terno principaliter
q̃ in theologia ul' in oĩ
negocio dñi inquisitio sit de
habitibus effectibus ul' opibus an sit
nel qualis sint pena finalis est ve
solum principalis et finalis ad liber
tatem cõsensus ul' dissensus in hã
bitus Et mde pmũ dicebat Augustin⁹
Ideo est voluntarium q̃d si non esset vo
luntarium nõ esset pena Et mẽ eoꝝ
dem rationem actus exterior sup mitorem
nichil addit malo nl' moralis cul
pe Sic p̃pue pollutiones ul' fedas dis
tillationes ex mẽbris genitalibus
plus reddunt quement originẽ mo
talem qñ nãlem habet confutatio
nem p̃bat ad moralem ingressu
nem plemorem quadmodũ circa
iram inuidiã gulã et cẽa alia vi
tia p̃pue carnalia q̃ malitiam ul'
fomentũ trahunt sans patet

Considerando quartum.

Presumimus igit q̃to procedente
sione et maie p̃tis ar filium
conformiter ad dei rationem au
gustinum de processu temptationis m

nobis fiant m adam fuisse scripta
cōmemorat Et dicamus q̄ gmono
libidinosa consurgit pro statu nat
re corrupte nobis cōa finis et sepl
time cōa ꝓuenient omne indecōs vbis
neq̄ per gras subest arbitrio aut con
sensui libero huiusmodi dicentem
Non est m ꝓtate mea quibus visis
tangamur q̄d est m ꝓtate nra res
ꝓuere uel nonne accipere Intelligere
silē de audiui et olfactu de mihi et
gustu ꝓuenient aut per violentia
ꝓcessu de corrupcone nate p̄ peccū
originale pro statu nature lapse p
statu vō nature ꝓmitus institute et
integre talis ꝓuenius vinosa ne-
quaq̄ congruisset fuisset cū regime
hominis taliter ordinati q̄d ratio
sui dictum sup̄ festinanter abstu
lla ꝓuenione nl̄ rebellione sua
set ꝓterea repugnat omnis gmono
talis libidinosa ꝓuenies indecōs rō
ns esse pcm̄ saltem venale q̄n ipa
consurgit p̄ter uel cont indecōs
uie sue rōnis Verificatur p̄ude
dictū illud sapientis Nullus e abs
q̄ peccō cōa infans p̄n̄ diei pro
uenient quippe in quolibet filio ade
non p̄ibitas gmonides hmōi mot
p̄ter uel cont indecōs rōnis Et
in summedo large pcm̄ venale abs
q̄ tali dei uie non valemus dicere
aut talis gmono voluntas magis
appetatur voluntate p̄m hois q̄n̄
a ꝓa ꝓpter a si debet ꝓpe appellari pcm̄
cōa venale oporteret utrangno mo
ꝓa voluntas sit m ea Ultima
consideratio

Quinq̄ q̄n̄ accedendo ad ines
tigationē principalis dubii
q̄n̄ talis gmono libidinosa
est pcm̄ mōle et q̄n non q̄n de ve
niali attenti p̄missis non est facile
dare ꝓsentialiter scrupulosa nl̄ dubia
Considerentis quidē ad illa gmono
nem seu temptationē se habet libe
ra voluntas et fieri pt multiplex vo
luntas vno mō se habet p̄me p̄uarie
tam directe q̄m indirecte hoc e abs
q̄ omni actu suo voluntario pro omni
dra tempis q̄ nec ante voluit q̄a
cōmono fiet nec aliquid disponet
ꝓpo se ad illa voluit dum fit aut
postq̄ facta est nō adiuit et ob hoc
tra ea nō egerunt nl̄ dissentit alii
de forsitan occupata nl̄ in sompno
voluntas alio mō se habet pme po
stume tam directe q̄m indirecte hoc
est quatu voluntu nl̄ nolentino sicq̄
antea volunt deliberate nl̄ nolunt q̄d
illa gmono fieret aut dū fit nl̄ fac
ta est placet sibi nl̄ displiceret delibe
re sic q̄ habet consensū nl̄ dissensū
liberū in talē gmonone acceptādo
illa uel de acceptando nl̄ abstinendo
q̄d ita vult uel ita nō vult volūn
tas aliter se habet cū gmononē illa
libidinosa quasi medio mō sit q̄d ne
q̄ se habet pmee p̄uarie nec nolendo
sniz illa nec nolendo Et silr se
non habet pmee postmee volendo
deliberatme illa nl̄ nolendo et ad ea
actualr se ꝓtendendo sed se habz q̄
dissilendo nl̄ desinendo nl̄ nō curando
Ita q̄ nec expresse uel actualr agens
in illa gmononem libidinosa nec
dissentit expresse sed dissilat et dor
mitat dū attendē et vigilē et tenē
mr Aut dū adiuit priuilū n̄rmme
obmittere nl̄ pessime cōatur

Sexta consideratio

Quo cū dicamus secūdo cō
sequenter quod distinguit so
let in voluntate deliberate
sensitiua unus cōplens deliberans
et diremptus alter incōplens nl̄ imper
tans et indeliberatus primus sit dū
voluntas sufficienter et actualiter adiu
nit per mediam rōnis reflexionem se
ipsum se q̄ sic nl̄ sic agit vult nichilo
minus sic agere et hic cōpensus e cō
ter satis notus cōa apud patres
expositores nl̄ in scholis ymaginatus
qua plenus est et diremptus Alterius
vō consensus quem diximus imper
tantum difficilis est aduerte Nā
fit multis modis unus modus e q̄
tanto debet se ꝓmptior cū aliquid de
ꝓmendū nl̄ repellendū dū ita instat
git actualr sed omittit et negligit e
pelle quasi tacens intra illud vul
gatū Qui tacet consentire videtur

Dtramus ult̃ septimo q̃ ẽm actũ carnalem aut aliquem hmõi actũ ꝓpositũ voluit tam ipa se pot̃ hre multiplic vno mo qua cõsentit in opus si familias ad esset aut nisi pudor ul timor hũanꝰ impediret Dico mo qua licet vehementiat et horreat constanter in opus tale nepharium ipa mtholomꝰ versat et uersat in animo suo cogitationũ de illo Et itm potest fieri multiplic vno vt mo debite plene et directe in hac rogatione delectemur et hoc primũ ẽ millo tui phibimus est carnalis cõ tubinis sexus in vxorat Si em̃ aliquis actus phibitus est ꝙsequenter delectatio Siliter si actus permittit̃ sil̃ delectatio ꝙsequens directe et de ꝑ se ad illũ actũ Notant̃ addunt et de ꝑ se et directe qm̃ inspicit multitudinem̃ non est de ꝑ se primi sic nec delectatio de per se consequens sed de per accidens consurgit frequenter delectatio illa libidinosa modo mete qm̃ cõmunes homines licet hec aut regula multũ notanda est cum̃ scrupulos ex vna pte et ex altera parte cum̃ periculum et pro hac qm̃ multe ena dimittend̃ Cogitat aliquis mo talis em carnale delectationem nec ut ea posset sanagendo et cona do quasi per vim ul modum̃ repellere et non semper expedit simul nec pugnare ne venenosus serpens dum aliquo potest decimari Cogitat aliquis modo ex quada sola curiositate que sepe noxia est et frequentat Cogitat aliquis mo qua non adunt periculi imminere sibi pro tali cogitatione sed ne exinde veniat sibi confusio et hec est vehementior et calcanear sufficienter periculi Cogitat aliquis mo qui vult et cogitat de hac materia debere aliquis uel de ipsis condimone plene debere et si hec agit nisi oppositione in culpate tutele non peccat mortaliter ena ubi pollimus sequentur Sic dicitur nisi homo cogitat audire confessiones aut cognare et si qua sint similia Denique voluntas quicquid se habet

Hic nauta negligens dicat̃ ea subm̃ fore nauis Notant̃ vo dicat̃ qui tanto debet de periculi em aliquo euitando qua si actus est mortalis uel talis em quem tanto non debet laborare ad expellend̃ seu euitand̃ qua sibi non immittet periculum̃ per silentiũ sui nisi non dicat̃ voluntas in tali silentio consentire vel ponat aliqui deret dicta dissentire sicut fuit tempore illius blasphemie et multis aliis que melius videntur silendo sine no aduertendo qm̃ pugnando et dicendo contrario Sic in omnibus quicquid est aut quod tacet aut audit et no statim videtur consentire imo pertinus dissentire iudicantur Alia e la dicat quis tacet non comedit nec negat amplius vo sit consensus iste secundus nouum̃ mortalis qui faciet voluntas aliquid velit uel agit ad quod potest sequi aliquod quod est primi et ni aliquis mebat se voluntarie ad quod sequit̃ determino et ex determinone omissio exigendi ad officiũ diuinum ad quod obligatur dicat hec omissio exigendi voluntaria mortalis sibi ex primario consensu mo dicto Alii vo sequentes mortalem̃ est de vno quantum de consensu in principali actu primo nec amplius si mortaliter addatur alius consensus possimus alios vbis distingue de consensu volumus et similiter de dissensu vel ꝓposito aliquo obiecto culpabilis voluntas potest se hre tra illud septemplic vno mo qua vult mpenare seu inpetrare hre vult illud directe ul indirecte Item vult illud plene ut pfecte aut vult illud semiplene et imperfecte hre postmodo habet se suspensiue et quodammodo neutiliter qui sibi nullum hr actum volendi ul nolendi tm illud sed teneri iudicium vel mortalem in suspenso ul ad aliud se duint Et hec distinctio sibi ne capiatur clamus est in omni negotio medii ad apiendũ exitus difficil tandius finis et finis

Septima consideratio.

ad actū malem ꝓsiū quādāmō neuf
trer nel suspensiue qua non expe
dit ēm her deliberāre nr̄ s sit lon et
tempis opportunitas aut̄ ꝓonatur
sibi quid malleꝛ nl' ad actū illū con
sentire nl' ꝓmo ardere nre sant
si nō debēt de vīt̄ parte ꝓ pmalū
matendi nel in pīmpnom salsa
si eligēt ꝓmo ardere nl' in pīm̄ ma
le si eligēt in actū illū consentire
hec est cautela cōueniens multū et
expediens adiūctis mr̄ogationes q
nel mmis nl' ex tūs anxiose fieri so
lent nel ꝓpter ubi pmalū timet qd
quid eligatur et in relinq̄tur verisi
mo illius pūbi vulgatis Dile me
lius est qm̄ stultus dicē sr̄agebat
qm dicit Et finis sum sicut hō non
audiens et nō hns m ore sno redar
guones

Tonsideranda octaua

Uemamus mr̄ octauo ad r̄es
pondendū quibusdam mr̄
rogatōibus in hac materia
de pollutione que fiet vigilādo et ꝓpo
nes aliquas ānotem̄ que ad ma
terias alias dedūcte ꝑbere poterūt
occasionem cognoscendi veritatē
de pīs

Prima ꝓposito

Nulla pollutio diurna nl' nocturna
plus habet de pīo qm̄ fuerit
de consensu ēm illā mihi dō arbitro
Die de ra īmdia gula et sibidinibus
nūr patet ꝓpositio ex pno nōbili
Dñi si nullus fuerit assensus verus
nel mr̄pretatiuus directus nel indi
rectus perfectus nl' imperfect⁹ nul
li prorsus erit pollutio illa pīm̄
Ista est expssa Aug⁹ sūa de ciui
te dei loquent̄ de corrupta ꝑ violen
tiam dicit enī q illa desectione est
nulli pīm̄ in corpe dissentiente
sicut nec in corpe dormiēte Et
bona verecūdia dicit enī loquī eaꝫ
de pīo ꝓpter q̄ malū si aut̄ fuerit
alter vterq̄ consensuū nec iudicā
dus erit de qualitate et quātitate
pīi ꝓpter nōbilē ad consensū Con
sensus magis verus plus habet rul
pe qm̄ mr̄pretatiuus rectus pūbus
et consensus directus plus indirec
tus et consensus plenus q̄ plus qm̄
imperfectus Primo consensus verus
dum imperfectus est ex fragilitate
nel ignorātia sepe ꝓpinat̄ solum
venialis quasi ꝓfectus est mor
talis dicitur Dile consensus indirec
tus non plus causat in sequentibus
actibus de malitia qm̄ ipse sit ma
lus Et ita pollutio veneris
ex solo consensu in turpitudē vena
lem dicenda est solū venialis ex
simili de incestu loth sui dolo
res et hor valet ad malam de
pollutione nocturna cognoscenda
Primo si pīm̄ sit delenī ꝑ penitē
tiā non oportet sequentes actus
ēe nouas culpas ex ista rōne

Secunda ꝓposito

Nulla pollutio diurna debet ꝓ
dicta mollities nisi fuit ꝑ consensū
liberū primo modo nel alio modo ꝓ
pria nel extrīa patet ex p̄cedenti
qm̄ sicut non sunt pollutiones heri
pīe patentes ita nec pīm̄ mol
lities aut̄ sonat in pīm̄ qm̄ dicit
Aplis quod neq̄ molles regnū
dei possidebunt

Terna ꝓposito

Nulla malis pollutio debet reputa
ri casus reū natis sibi nōie mol
lities primo nec pīm̄ ut dicti ꝑ
ter q̄ nō est mollities et magis de
lendus est qm primo mō est tale
aliquid quālisse qm̄ egisse nl' no
lusse simul contingit in creatione
pndendi intelligitur cū consensu
voluntat̄ Secundo est sub nōie
mollicei q̄ forsan in casu posset
superior casum talem sibi ad horā
nel quo ad aliquos reūare non q̄
pīm̄ sit sed ut magis mistencur
et mistuncur si sit pīm̄ nl' dissen
tiens ad pīm̄ seu ad pīm̄ pialiū et
si sit pollutio ꝓprie dicta hor mō ge
neraliter et pro semp loci diuersi mo
dū ymo similium

Quarta ꝓposito

Nullus flatus ex nebulis grauaꝫ
depinat̄ repugnāns est de se pollu

nel mollines si nō sint vē seminalis vnde fluxus vrialis nl' mestrua lis nl' alīus humoris medij negāt appellādus est mollines sive pollu tio et ex q̄ta patet q̄ nec ista missio reputari debent sub nōie pollutionis sicut ꝓpositio precedens exponebat Sed dicēdū est m ꝓpōne q̄ ista fluxus nō sint reputādi de se mollines q̄m de per amdens nel ꝓpr' adulterium aliquos potest scalis euēire sicut ꝓpositio sequens docet

Quinta ꝓpositio

Nulla pollutione nel fluxu coniugē tibus stat hodiē grauioꝝ et mor dmanoꝝ feditate ādam sint mani festi q̄ sint alius vere polluti aut per mollinē vmo per fornicatiōz vmo per adulterium nel sacrilegium nel mestruū sicpatris dedunt hec ꝓpositio per illa q̄ de cā delinquōis et priuilegiis m to notabili ꝑdixi mus vnde et ꝓpter hoc q̄dā diat defloratē virginē dicūtur mīsperpetuū pueri q̄ puelle ante annos nubiles exardescē Immūe dicit quam frigidi et malefinati non po tentes semare nepharijs negōtijs nōnūq̄ illecebre semel mētiae et ociagnosius sint ista per connec tionem illicitā aut alīs q̄no dū nus durat viget et ardescit absq̄ ꝑdatione per effluxū seminis hac ig nominiosa labe passionis

Sexta ꝓpositio

Pollutio nel fluxus q̄m nel mehil inierunt de consensu nec per conse quens de pte non impedit hom nē de pse a celebratione dicimꝰ de pse q̄a per actus aliter est impote q̄a patiens scrupulosus et timoꝝ est in hac parte et patiens sibi consci entiā inquietā et dubiā sunt q̄a patiens sentit se ex hac feditate dis trahiari m actu ac deieriū aut q̄a nequit sufficiant cogitatiōes lub ras aut turpes inde consurgentes depellere vnde notand' q̄ stant q̄a q̄dones voluntate et libere disponūt maxime ad hmōi fedas q̄nones ita verecūdi sompnia nonnūq̄ de nocte nel cogitationes in vigilia q̄nemūt ex hmōi mōi cōmotione et carnali stimulatione q̄ eadem modi tractus aliter et alia cogitat q̄m nganus et timēs q̄m seruus Dū nus pietā cū p̄apale q̄ de illo de quo loquim̄ luret violentiaꝰ finit ꝑpatiendo et manet in mā quedam carnalis degustatio q̄n sint gustate spūs deperit caro ita gustata carnali voluptate et tactus desipit spiritus Addunt alij amicicias dictis bonaue ture et filiū dicētes impedimen ni grāle cē eo q̄ ꝑueniet ad celebra tionem mūdicia nedū grāalis a pto ped corpalis ab hmōi fedo hidere hoc q̄libet debeat veratem p̄tamur aperiri Dum m tractatu de pollutione nocturna loquem vnde dñs de palude erudimus Ile gidius tam cauēr q̄m cunctis q̄n Dnus diat de pollutione nocturna si ratiōnabiliter non inierit culpabile q̄ debet homo cessare a celebratione debet intō de consilio non de precepto sic q̄ peccet mortaliter si celebret sic videtur loqui Augꝰ de coniugio cō municantibus dz nec laudat nec vituperat sed eos sine crimine dicit excusat pu si alter q̄libet reddē debitū nō abstinet a cōmissione sm bona ventura videtur q̄ illa mani festa corpalis nō impedit cōmissionē vmo nec impedit celebrationē in sacerdote greco q̄m subtiliter vxori reddē debitū tenet postulanti

Septima ꝓpositio

Sint non omnis illecebrosa cogita tio consurgens in aīa cuiusq̄ actu quo consensit dubio nl' intrinseco nel intrinseco dubitet nec omnis pol lutus nel stimulato nl' stimulato ad surgens imēbris genitalibꝰ ex hac illecebrosa cogitatione impedit a celebratione Quicunq̄ consurgens de consequēs de pte impedit dum tamen non consentit nl' dū reminis cit nec plene consentit in illā p̄tē partem ut arbitror concedit oēs de 2a vō parte scālis est tamen si ꝓpositio precedens attendatur Tertiū

tumen est mhac parte ut vitentur
diligent occasiones et fatagat homo
ne morosa et sensuale cogitatiom
in se qualemcūq; sic figat de aliq
et cum aliquod qn ea dim velit pos
set euellere ista accomodate ubi
dicit Seneca et non da cogitationes
venales et fluxus mde sequentes
absq; consensu voluntario vincuntur
plerūq; salubres mens et efficaci
si raro se hic cum illas p modū no
tantis nl' diutent solicitare ad
alia quā si soligatur ostenue turbe
tur et concutiat tales expelle Note
tur in hoc loco tractat' m gallino
de remedio contra temptationes blas
phemie q corporis angeli imagina
tiuo vehemens nl' ymaginatio
conatu ac promde unit cogitatio
nes hmoi vno multiplicat et
efficaciores reddit ad finem conse
quendū Ex si dissiluerit nequ in
caueāt plus qm de alijs horribi
libus fluxu cogitationū posset ap
pari cum tenuitate exemplū de mue
mbris qui trahem malo positum
nisq; absq; cau trasierunt quam
audaces per consuetudine aut alia
de tota penitate tristitia fit autem
diuersio talis multiplex commis per
impressione signi rei in pectore nā
in fronte quod aliqn repiunt esse
maximū fiat illud signū est triphā
le atq; salutifere sume precatiōis
tans vitat aut humilitas laqueos
diaboli dicente anthomo sit hec
diuisio aliqn per lesione aliquā cor
palem in lingua vel alibi qnq; per
exprobrationem et allocutionem severā
suarū cogitationum tamq; cet aliq
appens temptatoz exitus phi phy
ve vobis cogitationes vilissime p mi
himet abite in malā horā venerit
sin alijs compatiūs non de vobis
audimi nō visum discedite ab hmoi
fluxus meritū dulces fiat et hec
diuisio ndumq; per revisionem qua
dam talis illusiones cōsurgentes
tam multiplices in amo et turpi
tudine q; per vitationē per cōfes
sionem pueri et mdē et sup modū

per spem et inploationem dim auxi
lij sine quo ipmens nemo plene
esse potest

Decima proximo

Difficile est et impossibile absq; di
uina illuminatione cognosce cernitū
natū radicem et causa pollutionis
dimne si videretur vemat ex cōsen
su vel nl' imperatiuo aut consensu
directo nel indirecto Aut a consensu
superioris tcōis nl' inferioz puemt
puto pmittem hanc considerandus
ad notam Ex quo sequent' infertur
q quia bonis est vir qui semper
est paratus et q bonarū mentiū
est sancta consuetudo ubi de nouitate no
cet aliqn sananda Expedit de re
bus consuli et non sine cōsilio
prudenti et exptorū qui mihi mihi
ipendere nel contempne inscripsit
aut expedit q post consiliū aut ep
ni a prudentibus exptis et denoi
diuitat homo strenuioz et timo
rat minos aliqn multiplicitū
cadet in pusillanimitate quādam
et inquietationē spūs que no posset
sustinere tempe illi nuq impare
fortis est loris ner attendit unq
talis ada in pressuris subiungitare
Debet vō superior et exptus nugi
bar re qritur consiliū a subditis
postqm exploauerit omia dicere
diffinitē et solida vīsione Insu
per qm si medicus i medendo va
llauit qualis in egroto speranda
erit sentia stabilitas hmoi tragicis
aut Cum dubia salute dat assistit
salutem negat

Nona proximo

Ad obmandū periculis et strenuis
qm consurgunt ex fluxu sedo diu
no considerāde sunt diligenter an
se et radices ut eis agnitis fiat
diligens et discreta pmissio Discre
tam vō diuinā punitionē que ner
vel trabstendē causas in maiori
detrimento proximi et scandalo qm sit
hmoi fluxus qn qnq; non est
n' vemalis p̄sertim dū hmoi
ille medius qnē diuinā necessarius
uerso primitiua tirenose fiē que
de se culpabilia sint et reatum facilis
pnt nuhmoi simt habitui assumēs n
sine meph spectatis plus qm decet

// annuabil

amabil' in se gerens delamone
et si non de pse libidinosa primo
sam tamen et plus equo sensuale
que michi nonn' aliqui sub offitijs ali
quibus spiales edificij ut est rofes
sio nl' ledio uel crudino colorare
primo uerisimile obstricte se conatur
sed et caueat ahorsum superior sibi
a suspicionibus mimis et a quadam
ut sic loquar mutua zelotypia tm
subditos se contineat nō indiges
temma expressima nl' separans eos ab
inuicem similiter et spialia collega
uel officia negans eis societatem
qz communi illud ne quid nimis et
illud sapientis Noli nimis esse iustus
quia qui nimis emungit elicit sanguinē
Difficile est fateor in hac re
se aurea mediocritate tenere sed pri
matus omnia denudant velud ma
nere splendido mediante sole velud illimis
per ea in fonte limido et illis indi
cant super omnē diem Tartarus
vō indicat velud in fonte turbido
et limoso nō distinens de grossis
enā de reprehensibus venenosis inue
nis velud per ea in domo caligi
sa uir attentādo distinens hos ab
illis indicat postremo uite inter
diem et noctem et ita frequentissime
se fallit et impingit in die velud
in tenebris Sed salubre illud debet spia
lis diuine manus Quod si etiam
se diuerē sentit si p̄monstrabō sibi
si pōr et abbas simus mauult esse
dīs nīsit per tenebras et p obscuram
portabit quidē ille damnationē
sua et dux liber cadet

Capitulo decima

Pollutionem corpalem quis precedit
consensus quis committitur quis sen
sus est cum ea nō cōsensus quis nō
sensus eam optatur et ita fit nō se
cundū consensū sed sensū sed ex cō
sensu Primus horū omnium est et
reddit ipse pollutionē culpabilē
Secundus ita prima licet nō reddat ipse
et de se pollutionē culpabilē simul
ipa culpe et pene Alterius nō qui su
bit pollutio sit nī sensu non est
de se pena primo frequenter angit

frequenter meritum tamen magis mala v
nius dei resistere violente passio
nis que dum sentitur ipa magis
et magis allicit et impellit quare
filiter resistentia habet plus vtu
addamus qd et si pollutio corpalis
et ve seminalis diurna uel nocturna
nullomodo debet scienter exto
queri cum pro sanitate nl' alleuiatione
et corpis nl' indicij tōtis cōsequēdi
Si tamen dum sine tali consensu
priuate cum nl' extorqueri pueni
pa placeat nō quia delicto est sed
qm allegationi corpis opatur
her nō indicatur ee pena videat ne
homo pertim nonnullus hmōi
placēa se reddat pretendens vni
et agens alteri Salubrius e imp
rogitationes et indicia cum hac re
diuitere qm habere

Capitulo vndecima

Pollutio diurna nl' nocturna dum
scienti effluere non debet violenter
prohibeti si probabiliter estimetur qd
hmōi violentia fruste cedit nichi
lominus pro exemptione pene et
pro euasione periculi videtur expedi
ens ut homo phibē quantum sciat
nl' expiatur cōmode fieri posse Dum
et si hec retentio nocere dicat corpi
peritate Natura denique postmodū
vnomō nel alio flem humorem a se
cernat patet in mulieribus puerilis
quibus similiter mane dum non ch
nuus hac Aliqui semp fine pena e
Sic pollutiones iste primo et primi
nus timens nō vtendo nl' no exten
do sed abstinendo vitantur Similiter
audit et experientia in premitu se sua
li hec audit pollutio in vigilia cum
si in principio usus in fine heat ingi
rer cōtem et voluntatem e intentē
ghum per mixta casū negotij volū
tas repugnabitur ne dīs nō permisse
motus sed multiplē meruisse hec
illud beate lucē Si me tuta cor
ruptela nī castimus duplicabit ad
torquendū potest aut casus diuerse
pollutiones euenire cum eos qui ha
bent de mutate audire confessiones
nl' aliq tuba regulare nl' age ad q
sequitur aliqn e intricabil cibi toto

posse et sibi p̄uenibus ab initio
usq; ad finē ꝑ his passio fedit aīaꝫ
t̄d̄ si q̄nq; diat omittat tales q̄
tam flagitiis est et lubricis audire
confessiones p̄dicare et silia. Ex de
nic q̄ p̄ multis cām̄ nō oporteret
hoc fieri ꝓter nimitatem consilij et
emtationē sanctaꝫ et obligationē
officij. Sed quales sint isti casus
non potest g̃raliter arte definiri
Reseruamus hoc ad illud q̄ sapiens
iudicabit ponderatis circūstantijs
pensatis. Consulo tñ ut audiantur
confessiones mihi mō mei periculo ar
tedat ꝑparatus nō timōre et tremo
re. Auditat mēs super quātum pot
fantasiem seu oculi carnis et non
mag̃ oculi mentis ab aspectu seu
specie illius qui confitetur sed aste
dat in animo cōmuni. Illaq; egrotet
animam illius velut egrotat et san
nam q̄ caro non potest quilibet de
inde celebrare. Si potest officium hoc
differre post missa sua nunq̄ agat
quin ecclesiam hui⁹ mōi fluxus plus ꝛ
pedit celebrationem q̄m petens. Con
sumat prius confessor et in illo sta
tu corporis in quo nunq̄ secundabi
tur stet ut stetit gemma ul'alumbi
se ꝓstinet. Sit mēs super sternio finis
dū ad talia petenti fuit breuis et
vigilans ꝑcerni ubi confitens pa
ratus nō timere verecundia spe
te totis viribus euomē. Sed per assi
bilationem quādam oportet a consi
tente minus verēndo iudicatem
sine fastidio exterioꝛe. Profecto ubi
manus mestis pueri sed si animus ad
hec fedā sceleraā descendat non
minoꝛibus aut lubricis inuabit
casibus autor deus finalis cum
temptatione pueniri. Volentes ad
intellectū plenioꝛē p̄cipere prima
simula confessoꝛis stulto fructo libro
tuo de bigamis ubi quatuor quomō
petitur virginitas. Istem tractatu
lus que assumit aliqui sed thome
sed magis appaꝛet ex stilo et mate
ria q̄ sit bone venture qui in
apit. Cum fundamenti et ala
mia et est unicus multis ꝛ

Explicat Tractatus de pollutione diurna Venerabilis mgri Iohannis Gerson Cancellarij parisien

Anno dñi M.CCC.LXX [illegible]

Tractaturus de remedijs contra pusillanimitatem scrupulositatem desperationes contra timoꝛes consolationes et fabulas eius temptationes per illustrissimū ac ꝛ Io. Gerson doctorem sacre theologie Cancellarium parisien editas.

Quoꝛi pusillanimis est et pauidus cauere sibi debet a nimio timoꝛe. Cor enim suū et naturalia sequit ad desperationem nisi mens de ꝛectionem puenet. Timoꝛ enim ꝛ uilis durus et dissolutus ac remissus qua timoꝛ terret et custodit. Timoratus vō atq; pauidus si amittat timoꝛ ad pauoꝛē eos adduceꝛet. Unde conuertere se debent magis ad consolatoꝛia et dulcia q̄m ad contraꝛia. Contraria enim contraꝛijs curantur frigida calidis temperantur et calida frigidis. Similia vō cētra qui calore calori et frigus frigoꝛi adiuꝛet. Ortus nitrigat sim plicitatis temperē sed satis cōplurimis non amplius nitrigatur. Cum nō sit ex colōre oꝛtus sinistꝛ impius est si nes ciat exulē animam suam. Anima enim plus est q̄ oꝛtus imo plus ena q̄m corpus. Unde pro regula gñali hñ Dum est utq; in q̄ temptatione de qua impugnamur semp contraꝛia obumbramus. Dicem conquesti sunt de mones de quadā mulieꝛe q̄ tales ꝛ fundēt q̄ma ni ipsi eā velient extol lāre ipse se deprimebat et cum eum m desperationem interētur impellē ipe ad spem se erigebat. Aliqui p̄ oꝛdis pusillanimitatem putāt se desperare cū nō desperent. Deuenit eā mons desperationis ꝓ pusillanimitatem oꝛdis et hunc sensum putāt eos sen sum q̄ q̄tumcūq; sentiant etiam se quasi opiantur hac temptatione q̄m diu tamen cōsentiꝛ nec cōsentiꝛ

hm tales animam no amittunt
ignis qui in die ardet in nocte ope
rem solet cuebus a quibus ita ex
tinguitur ut tanq̃ mane alnus di
ci simulla aliqua fiamma Et
de eadem modica simulla tam ve
hemens ignis reparat̃ sicut puis
ima de simulla causa que q̃tumcu
nq̃ opitur temptacionibus si mten
no her manet in pa ut adhibeat cõ
et nullatenꝰ consentire velit ami
pacis mõdi: vinis remanet sentire
ipe ignis cupiditatis qui postea tam
magnus erit ut pius. Et m aliud
non dissonii a ppõito de pugile in
duello qui q̃numq̃ denudat̃ et
pugnatur no ꝓpriat victus ni co
fessus dicendo reddo me victum
Sic nec spūs hominis vincit a diabo
lo si consensus voluntat adhibeat
Clamandi q est in hmõi temp
tacionũ conflictu. Dne deus meus
suscipe me ꝑ nomen tuum et affectu rõis
et ne ꝑ illud quod sensualitate
patimur Dile deo de omi tempta
tione non enim iudicatur homo ꝑ
sensum nel sentimentii carnis sed
ꝑ sensum rationis et voluntat
anime Duplex enim voluntas est in
homine sive duplex lex sunt dicit
Aplis lex carnis legi et lex spūs
unde et idem aplis dicit se castigare
corpus ꝑ legem carnis et cohibere
celestem contra spūs voluntatem sed
quia illud quod concupiscebat nole
bat et contra voluntatem hoc faciebat
primo ut magis ipse loquar Non
faciebat illud sed magis patiebat
ideo dicebat Ego non operor illud
sed qd habitat in me peccatum Itaq̃ qm
cunq̃ temptacionis carnalis grauis
sensualitate ira rancore invidia aut
alio quocunq̃ peccato quod in tali ma
nifestum non vult hmõi sed ut pot re
sistatur et libenter exoneraii vellet
ab impugnatione tam pestifera
Non tu agis illud sed magis videris
pati vt nec indimbeis ꝑ hmõi
pcm sensui sed ꝑ rois et voluntat
consensum Si ille adiecerit indirand
te suas Et quod mirum si duplex re
patitur in homine voluntas quae
vehit una aliqua quodammodo nolit. Di
et in ipo redemptore nro dupliciter
fuisse quoq̃ voluntatem una qua
volunt caliter passionis a se repelli
et alia qua mixta dei pris voluntati
tem voluit pati videatur Itaq̃ ut
non te deiciat voluntas sensualitatis
adhereat fidei dei voluntas spūs et
rõnis mite et nõ timebis Tene
sup hoc exemplum nullatenus nec quo
modocunq̃ cogere adhuc valuit virus
ut taceret Nã cum pugnata in stadio
sine limite et quasi tota nocte coopta
et cõclusa angustiam a viro ani ne
adhuc fateret: cõmissa ad eculeum vote
pcam ut poterat crudelem Non adhuc
fateo Ita ergo et tu nõ tentus inolu
nis imo fueris temptationum noli
tedere nec virtuti te reddere sed cor
de et ore clama contra impugnantes
te temptationes et dicas huic nõ fa
leo adhesendo Dño deo meo Et re
linebis innocentia sicut mala ibi mu
lier remanet sua nequitia Audi
adhuc amplius consolatorem tuum
Et unoquoq̃ pacto temptatis pre aliis
actus fato si legitime certaueris coro
nabeis a deo gloriosus Et temp
tatus habitus primus duplex ubi non
temptatus primus habitus simplex Et quanto plus sentis alienum
pcm fomentationem tanto amplius
si non consentias conseqris in pcto
rum tuum purgationem Et quia in
hmõi conflictu ois quis temptatus
conflgit ut pluria omittantur vem
aha Ita ena contrario agnoscit ꝑ dor
tores coiter ut pena illa qua sustinet mentis resistendo delectet pena
libus debita ex una pte et ex alia
pte releuat meritum ꝓpter pugnam
conscientia et laborem pro virtu
tibus Finat igitur inxta premissa
sensus pcm seu temptationum ad
pcm hominis nõ nocet ad salutem nec
actualiter dei separat quin diu assensus
non contrahat Ita quoq̃ ex filii sen
sus denotionis seu sentimenti
spūalis dulcedinis et consolationis
non assentiat hostem ipm foue in
sinu gre quasi fanent Nec reddit

cū ꝓfectorem ex hoc alys neq; deuo
tionis ꝙa hmōi ſublata cū de
reprehendi a deo indicat ner enam
mpfectorem certis ſare ꝓualet pa
ces quippe de pūt m caritate rocam
deo et ille qui ſpiah consolacone
perfruit et ille qui ea ꝓnatur
mo ſi diligem penſetur mayis pi
ctuari potūt qui deuotoms dulce
dine ſentiūt qui ſi an hec de negya
tiū Pacio qua ſi consolacōe hmōi
fugent de grā tah confidat
et ſin mpfectum exinde conſide
rāe neglygat ſua deuocone erit
deo ponus ē monor qū ꝓmquor
ꝓter ſuā ꝓſumpcone et ſtatuam
confidenaā Acridus vo et ſpiahs
dulcedinis yanus attumen pro de
uocōe laborāb et id quod m ſe est
ſanens hret corde quaſi feruido
et ꝓn repido debiti ſuū deo ſolues
ni ſimplus vilificacōe et dnāe
mpcanoms magnificacone ponit
ꝓrer ſin humiliacionem deo fore
multo acceptior et ꝓfectō mere
di ſtatu maior diuino ni conetur
no negligē quod m ſe est ſed pro
grana consolacōis labōet ſme fu
cione Decat go nme est iſte mons
inyta uia et mendicet a dno ihū
trāſeūte lumē gne Et ꝙns tur
ba malarū cogitacōi importūe
nistet ut taceat ipe michi omnō mi
to mag clamet et ſtudiamet don
lumen a dno recipiat Et ſi ſic hu
men gne a xpo humiliter mendicā
do tandem recipē meruerit nō du
biū qū magis mitorie qū ſi ꝓpte
et ſine laboris ērumne qi meruiſſet
Si nī m humilitate ꝓſeuerās cum
ꝓcerum actione recognouit non
ſms meritis ner ꝓbis accidis ſed
mera dei ex bonitate grauī cōſo
lacōis collata gne Orano ale
ritis no est pura ſed dura et qua
nis non dicit tame fort vis cete
ris ꝓbis ipa apud deū tenuis ob
tine ꝓnt ſua dura fortitudine ꝙtū
alius orando ſua deuota dulcedine
ꝓnt mitere videtur bris bnardꝰ
ſup illo ꝓſte delitescere in dno et dabit
tibi petitiones cordis tui Non ē mi
quit hoc dictū de affectu ſed de exer
cicio Ille cū bene hoc impleat qui de
lectat ronatiue et ſi non ꝓmptus ad
hoc ut delectetur et viribus hō agit
ꝙ ille qui delectacionem hanc ꝓpter deū
ergo meaute quis ſegnitie hmōi
modi dulcedinis ſentimēta et ſenſi
biles in ordinibus ſims consolacones
nec ꝓſumat ſe ꝑm talia a deo ex
audiendū ſed magis ꝑm rōnis ſue
et voluntis indicū quod deus ꝓnō
pensat maneatq; in illis timōs filij q;
nyta diuina ꝓmissa anteponens qū
in dubie erit id qd postulat alius
qd' utilius dna prudentia eidem fo
re cognouit ſi fideliū in oronē ſua ſi
ne hesitacōne de dei pietate ꝓfecit
Addendū hic videtur nō mō gene
ꝓd nōnūq; ſimplibus deuoti na
ture quibusdā hmōi ꝓtalium
consolationū ſubtractio ſit utilior
quā concessio maxime ais qui nond'
exercitatos habet ſepius ad discretionē
boni et mali ner aditere nouit
quod ꝓpe angelus tenebrarum
transfere ſe solet in angelū lucis
ſe trāſigurāe ut decipiat Prudens
clarens intelligendo ſtudiū gratia
ronalis que certa alit indubitabil
est diuinis moris exire opationes
aliquas videlicet ſine organis Et
ſi in hoc diuidi contingat potentia
in partem ſuperiorem que ratā mēs
uel ſpūs dicitur Et in partem infe
riorem que ſensualitas nominatur
Prima autē potest dīme in duos
consistit potentias ſcil intellectū seu
racionē voluntatē et intellectiuā me
moria qua quibus illa ſima maiestas
gloriosissima trinitas ſim coelestes
loquentes creatur hominem ad ymagi
nem et ſilitudinē ſuā Ita nō ale
potest consistit in potentijs ſensitiuis
tam exterioribus qui interioribus et
appetibilibus ſensitiue ſcil irascibili et
concupiſcibili ymaginatiua memoria no
tandū q; quilibet ſpūs de ſin na
tura nisi dimittus ꝓhibeatur cuilibet
illabi potest corpi et cui ꝓtē ſine
mipo operari hoc cū ꝓmittim modi
tum est nanie ſpiah ſup natura

corporeā Unde sequit̄ q̄ angelus
bonus uel malus potest operari m
nēs sensibus et sensitiuis appen
dibus eo q̄ sint corporei ꝑt̄ or
gana Unus ñ spūs creatus nō
ꝑt illabi alī spiritui qua sent
i corrumpibilē ipossibile est fieī
penetrationem dimēsionis nr̄e phōs
dicet in spūalibus impossibile ē
fieri illapsus spūaliū nr̄ theo
logos Et hoc est qd̄ dint Augo
in de fide ad petrū ubi mḡt Om
nibus spūbus mest ūmune q̄ oa
se inuicem distinguunt et unus m
alio nō est Ex isto sequit̄ qd̄ dyabo
lus nō ꝑt mittere ptem aīe seruorem
sue ꝓpius aīme cen q̄ patet q̄
aīa est ꝓpius indiuisibil' ⁊c. Et per
quē ena non ꝑt immediate ī pam
operari cū omne opatio fieī habeat
per contactū Ex hoc est q̄ vene
rabilis vult beda Intrū ve super
illo loco ubi petrus ait Satana
nus sathanas temptat cor tuū ⁊c
Dicat em̄ sic Nonne q̄ mentem
hominis intra ſtam nichil impleī
ꝑt nisi ſtactus ⁊ intus ⁊c hys itaq̄
premissis bñ considerāt ponit sanctus
attendi quatus primus expoin sno
et q̄n diuinitus nobis illudē ꝑt
spūs nequā ena similata spē dom nr̄
finaliter nos depriat mentes et ad
malē pduāt ut bnus Aug de ci
uitate dei in diuisis locis et maxie
xviij et xxi libris clare ostendit pos
sūt namq̄ ut tactū est sensibus nr̄is
illudē ꝑt ena imittere diuersa
fantasmata quibus si sensualiter
delectabilia fuerint allunant et mol
lient appetitū mentis ad illicita nl̄
quibus si tristia fuerint appetitum
mentis detrendo a bono retrahant
et ꝑter difficultatē experimentalē
ī missas ꝓcedat ut inter ita a bono
incohato nl̄ inchoādo penitus ꝑt
sensibiles ānimates desistamus Pa
tuit quoq̄ in mente ꝑt mentē appe
titū sensitiuū per hoc q̄d alienam
facē valent ī mutationem cū eius q̄
ymaginē Sic nāq̄ volentes deo nr̄o
ꝓhibere quem maiore ad habi
tem ꝑt causāe cū teneāt alias
corporis ptes ubi habito sedem tenet
aliquā vehemente calefactionē
Et volentes malignū ꝑtū re vir
tutem trasferre possunt deo permit
te ꝓtrāe ebullitionem sanguinis eius
circa cor ⁊c Unde filē de sancto Sin
pronolenca et aliis hūanis passio
nibus appetitus sensitiui nitetur
quarū oīm passionū cau
sas dyabolus non ignorat ꝑter
naturae sue subtilitatem licet na
q̄ a gra ceciderit nāha tñ non
amisit Et simt angelus malus
hmōi causas passionū ad mo
uendum hominē potest ī quoq̄ an
gelus bonus easdem amouē pre
valet ut homo a temptante hbe
ret primo tredo q̄ et angelus mal⁹
cui possit deo permittente et angelo
bono nō resistēte ut homine ī motu
re diuino ꝑtēt per hoc homem pēl
nulosius posse denpē atq̄ ad peiora
mala pduere ꝑt quāq̄ compti
est potest ena ꝓpius malignus na
turā mām corpeam et totā aīme
portionē sensitiuam mira mōdi
fonere et ea delectace grandius et ap
petere uolupte sue ficta et sophis
tica dulredine quibus homo ī cautū
et ꝓpriū fallacie introitus ad
tantū allum potent ut ena tandē
in uiribus aīme superioribus mul
tū gaudeat et magna quasi ī toto
homine cōsolatione ꝓfundatur ita q̄
homo uix redē possit aliud qm
q̄ deo foret tanta suauitas nr̄i th
ihesu xpi quā sit ab humana genelis
inuito d'ūq̄ hanc causāe temptat
nonnūq̄ ut homem per hoc in sup
bia erigat nonnūq̄ vo ut homem
per indiscretionē et abusionē hmōi
decepte consolationis in vesania
aliaq̄ mala finali deiciat diligē
tes tamen contiend q̄ spūs ma
lus nō potest immediate temptare
hominem in pte aīme superiori resistēti
non illabitur quia sup tactū est q̄ hic
malus possit mediate d'ū nr̄ sit nō
mutabilis seu rano immute cōsen
ut fantasmatibus illis que sibi ul
troneus sensus repōnit non debite

sñh abſtinendo eligendo aut diſcurrendo. Item poſt ſieri ꝓt̄ vehemente paſſionem appetitus ſenſitiuus que paſſio ſepe indicium rōnis ꝓcedere ſolet. Vñ poſt ipa voluntas in hoc tentari mediate. Et hoc ſit tum rano per erroneū ſm̄ indicium de quo tamen eſt ipam voluntate monet nel ni caro fortiꝰ tentata q̄ ſemper tamē quipiſcat aduerſus ſpm̄ ipam voluntatem tam diu ſtimulat quousq; eam ſibi miſcet. Virem ſm̄ ſcm̄ Jacobū vnūquiſq; tentatur a concupiſcentia ſua abſtrahens et illectus hic. Inet aliqualiter per erreſſum non tamen miſcetur ꝓpoſitum. Dicta ſunt pro derogendo ſathanas et pauila que in ſcripturis continē poſſent. Diuina ſpialia dulcedines in orationibus et meditationibus ſuis per angelū ſathane in ſſiguratem ſe in angelū bonū miſcante et diſcrete se habente in ſuis pentimētis et ſenſus ꝓpitiabilibus conſolationibus. Ex premiſſis ergo ſequit̄ eligendū eſt ꝓponi conſideratos quem homines in tribulationibus ſuis debilitari aut alias in habitibus ſuis leſi et indiſpoſi ſeu ex complexionis ad aliqua vitia fortiter. et ſpaliter peccandi inclinari qui ſolent paſſionari dicuntur ꝓpter nimis fantaſticus et imaginatiuus qui alios bene diſpoſitos et bene ꝓpoſitionatos ſeu bene educatos ab innocuo illicito reuocare deſiderat et ꝓhibere ꝓpter ſingularitatem ꝓpter ſuorum indiſpoſitionem deo ꝓmittere.

Cautibus conſulendū eſt ne tentatoris inſidiis hoſtis inſidiās deū et ſibi ſepe inducant ꝓpter ſenſus non ſequantur alios conſulāt et eorū oſſibus acquieſcant nimiū ne exteriorū tam corporalium quā ſpialium ſepes non ſinant occaſiones ꝓpter quas poterunt fugiant ne paſſiones ſuas vehementer laborēt et nullo modo lorū eis dent neq; eis redant. Nam ſi ſemel iterū et iterū paſſionibus ſuis reſſerunt deficiet patientia ad hoc ut nō ſi ebreſcere volent

diſſimiliter aut minime ad poterunt. Ex quo vſus ſeu conſuetudo eſt alteꝝ natura. Et ut euitemus ad hoc vñ ſermo ſupſit exordium videlz ad puſillanimitatem nō quid amplectenda ſed omodo fugienda ſimanimitas de ipa exemplū adꝓnitum. Sit quis nāliter timidus et timoratioribus quibuſdā defectibus hinc ſi cora multitudine quippiam ad agendū minus neſit ꝓpter facilime ſpūs neq; ꝓpter hoc ad ꝓbationem et exercitationem huiꝰ ꝓmittente paſſionem timoris in tali ad tanti mentale nō naturalis defectum eius admonemento ut quaſi totus ſuſpendat viſus ſi contremiſcat ymo et ſenſus tactus quaſi mitepto per totū corpus ſpaſma minuat et frigido quodā ꝓfluuio fluere velud amens miſeria mdat. Unde ad modū experimentū nonnullis dedit. Cum grauiſſime paſſionē timoris ſemel aut bis experiris de quo loquimur ceſſerit et iuxta ſuū datū conſilium ſe vertit ꝓpter tomptam diſſimulatem et ꝓſumptam confuſionē eidem non oppoſuerit deinceps ad tantam mobilē puſillanimitatem qd vix aut nullo modo tranſibit. ymo videbitur ſibi quāq; fantaſtice et diabolo illudente q̄ potius vellet mortem ſubire quā tali opi ubi tam expreſſis eſt diffinitum ſtatim intendē. Conſonat huic exemplo meo illud philoſophi de nouellis ſemel gūſtet et quaſi poſſet ad motum vilescētis. Cum ut aiunt ſi ſagittarius poſtmodū videat aut ſentit de ſanguine ſimilitudinem ſyncopim ſtimulum et ſpaſma patere ꝓpter id quod ꝓpter exꝑtum ſimile ſymptomatis et ſimilia. Et redeamus modo ad deuotoriū et ardoriū compaſſionem unde ꝓpter deceptorias ſolationes malefeſtadas digreſſi ſumus vñ notandum quod ꝓpter aliqui ſeptus tamen eſt. Accidit nonnullis q̄ mutata eſt timori quā deuoto hac vice. Sunt nāq; duo quorū vnus ſuis deordinatus dulcedine fleuens.

maiorem hẽat confidenciã Alter
ſtꝛ eadem cautꝰ diuidie mdꝛe
confidenciã teneat haut dubiũ
quĩ poſſit contingere qđ ꝛ qui plꝰ
confidit pficiatur ſalꝰ et ſit
inferior qua cius confidẽa ſen
noꝛdna ſimplꝰ pcedit ꝛ neſciat
ad qua teneatur coꝛa indice diſſꝛ
o Alter vo mmꝰ confidens nõ
ſtale deſpiat et ſit m tumoꝛ ſtam
qua eius ꝛcepiacio ẽ ex ſin diſſꝰ
ſione ſedula et cogniõe ꝑ̃ce m
ſ̃mat et nupſ̃ioms ſue ſcoꝝ
qñm hꝛ pꝛ hũilitatem timet
et ꝛeꝑdat niſi dei ante indicium
ſemoꝛ abebit qua dñs iam
et diſmiſſit ſeꝑm ita eſt qñq con
fidenna non bona et timoꝛ ſeꝛmoꝛ
dooꝝ ꝑmgoꝛ hinc eſt q ꝺ̃ndã pa
tꝛi aiebat Nulla ꝓcoꝛe paſſione
fore qñ mmã confidenciã tam eꝛ
gn dei qm ecꝛa ꝓximũ Nam ge
neꝛat coltoꝛ contemptũ et debi
tã neglgit ꝛeuelãa tam quo ad
deũ qm quo ad ꝓximũ hñdam etĩ
vanitate et ſuꝑbia ſꝑiſſime ſim
natuꝛe Nonũq ẽnã contigeꝛ ut
ꝛ ꝺ̃m conatuꝛe hec delationes ſpi
ꝛituales expendat ob hoꝛ quaſi to
tã ꝛeſtꝛis quo tamẽ vnhoꝛa ſibi
et ꝓximo magiſq̃ grata deo non
tã poſſet ſed extincto et ſtẽ ſuſa
obediẽe debito deꝛet agẽ et tmdẽ
nõ adeptus fuit qđ ꝺ̃ſimt male nſ
hoꝛit Diuinũs alnoꝛ mentẽ ſuam
ad alia impmẽ enagꝛ aut pꝛ
tens ſe ſine nfulmte ad alia quã
diꝛet Et ſ non ꝺ̃bo tamen facto
tam quod ꝛnpm teneo dictũ meã
mo bñ complem bñ ſto ſenꝛ ſiꝛ
ltmmẽ neſnt miſeꝛ aut ſe neſcire
diſſilãt qđ ꝺ̃ qđ acepit mdit ſub ꝺ̃
na ꝺ̃ns dãa et ꝑ ſtãe cmur pꝛo
Vnde poſſit ad hnc omia ſua ꝓ
manẽ ſup eũ qđ ꝺ̃ ꝛs cu mnltũ du
natũ eſt multũ enã in mdiaco ꝛepe
hic abeo pro ꝛone ꝛeddenda Et
tuꝛſum nim ꝑoꝛem ꝺ̃na conſola
ꝺ̃ mchilꝓ dendo abient ẽuertet
ad deũ inſtans pro alia ampleda

qñ ſibi placuit quaſ digniũ ſit ut
deus ad bñplacitũ ſemꝑ ſit paꝛatꝰ
ꝺonetq̃ ſibi inſte qñtumq̃ et qđ̃ri
q̃ poſtulauit hoc eſt illa vna ꝑſup
no fatuam mala et ꝓculoſa conſi
denna q nonnullos ſe denotos puta
tes poſſidet ⁊ non ſit eſt de illo q
auribus dñm tantũ et no diuedi
nes quꝛit pꝛo ſuis nm tꝛibus
et ad ꝛeſiſtendũ temptatoꝛibus qm
ꝛeꝛit pꝛeciũ ſuoꝝ ẽmiſſoꝝ non
ſꝑualem q ſolanom qm pnꝛa qꝛit
dei miam non ſingulaꝛe ſuamtat
gꝛam qm myn dñs ſm bñplacitũ
labore et dolore eidem ſeꝛmt
net conſolacones hic ſed m futuꝛo
ꝛeꝑꝛit et ſ qua contemplaꝝ offe
ꝛatuꝛ ea nõ timoꝛe et hũih gꝛaꝝ
actione ſuſcipit et nõ ꝛeꝛedit non
ſtuoꝛ mde neq ad ſeꝛmendũ dõ
ſegnoꝛ fit Nam iſte ſalutẽ ſuam
opatuꝛe nõ timoꝛe ꝓꝛ quã ẽ tu
moꝺ ſſe m vitate ꝓꝛ m vanitate
Iſte fidelnoꝛ Alter ſullacit hic ꝺ̃ns
quaſ ſtipendiis mhiat deo alnis
niſi mꝛcedem a deo hic vanpiat con
ſolacoms mhiãe ꝛeꝑnit Volet
enã puſillanimes ꝛeddẽ nonũq
denonom mꝛedentes mima ſtenpu
loſitas conſũe que vnq non ẽ bo
na nꝛpote nõ qnq de pcialibus et
ſeubus ꝑnis ſine qbus iſtꝛa vita
vix ant nullatenꝰ tꝛãſigi pot et pe
ne de oñ actione ſua oꝛnma q̃ſi ſi
bi formaꝛ conſtiam plus hinꝰmoꝺi
ponꝺeꝛãq laute mſtiae qñ ꝺ̃ne
mſeꝛoꝛdie et hoꝛ pꝛeſtim nlꝛ de
bnũ ac ſi ſua mſtꝛiã nõ et non dei
mſeꝛicoꝛdia ꝑonꝰ ſalnadus ſit
Vñ contingẽ poteſt mſi hinꝰmodi
ſtenpulos moꝛbiatos deponat nit
ad qđ ꝑnꝰ nõ eꝛat ꝑnã ex ſc fiat
ꝑnã ex ſtenpulo conſtiene quãdq
enim cont conſtiam eſt ꝑnã eſt nꝛ
ſit hꝛc talis gꝛauꝰ ꝑpẽ qin de mea
ꝛatn nbi mediale non eſt formaꝛ
ſibi ſtenpulũ conſtiẽ Non em aut
oꝛ gꝛe deus habitãe vult m tah nõ
ſtua mgeia et tuꝛbida Absꝛippe nõ
deꝰ eo ſ̃ptus ſit In pace factus eſt
locus eius De hoꝛũ ſtenpulo ſꝰn

mō videntur hīi fore qm mī psal
mū aut orōnem dixerint nō cū
actuali mtentione sed mentis sub
repīa exaggratōne qua humana mſa
mmis ex se vīnē nō pt repere
et resume trū et trū nō cessant
Intame conīgē potest ut qñtūm
mīgā curent id qđ recreatum ē fiat
ura mſipidū et qnḡs plus qm illd
qđ plus negligent et aduertem
fiunt pfoluti Dubius et assona
di videntur ihi qui nī competent
et si non sufficient qua possibile
quo ad nos videtur ut sustinenter
fiunt de pñs suis nō sunt contēti
sed semp strepitu hent se nodū
debite confessos esse fatigant sep
sos et cōfessores suos cū literaso
bus cōfessionū presertim de lemb
pmō modia pondeis ihc mta ppe
porem tendates ubi nō erat hoc
Sub omnibus puer consulti sit vt
non de sua iustitia sed de mera dei cō
fidant mīa ficaḡ ponderat sua negl
gentia ut ꝓponderet dei infinita
clemenaā experiemt quoḡ ihc
cōius dicit Dz vīr posse vni non
vult deus vlla rōne tremḡ ihc
ceteratēs orōnes suas adimat
Dz cela nō obligat ad actualem
mtentionem qñqm bona sit sed
tm ut ore ꝓfuniam Non ergo no
cere est ut literant qđ semel dictū
licet meditarent putant Dz sufficit
tm ut de sua negligentia doleant et
confitean et qđ ptmittū fuerit lo
co negligent actorū soli reddant
hoc tamen mtelligi volumꝰ de his
qm mālitia aut ex mfirmitate aut
dentali fluxibiles mmis hnt fan
tasias et velint nolint quasi ad le
uem vent flatu ad alia a ꝓpō
finalme distrahūtur Non aute
de hiis qui fortes sunt a natīa m
sius organis sed ās animales et
bestiales ex sua mensalitate et cor
pore malagḡ cōsuetudīe ad omnia
spūalia pigri et ad nutū q cremꝰ
sunt pmptī qui et ꝓmte ās semp
ꝓfuturmꝰ horas suas quia ers
nō sapiūt assimilāt sibi rogmarones
de exōribus in quibus eorū aīa
plus delinatur aut tūa pompo
lenta ex mala sua cōsuetudine
et dyabolo ipīs illudente obtenūt
ut vir ēcolant de vno vsinolo tog
hore quā ꝓfunxisse putat Talibꝰ
timeo ḡnissimā mstabit pnegatio
nī si cuaserint ꝓcrim mendū
msi hīs debite conteramur et sanssa
nant pro tam ḡnibus et quasi as
sertans negligentiis Non est mē
mentis hoīs tales cxuisse aut osa
sionem male hbūt eis dare sunt
nec in suppositibus mcautis mē
exunt ꝓcere semp aridos arbo
nis sed sanid hīc sic et ibi et viren
tes pusillanimes et paupes bone
volūtat sustepmꝰ ꝓmꝰ ad pñs ar
tinet consolari et tam nos qm alios
ad cautē opandū sua salutē exhor
tm Et quia tactū est aliqđ supra
de scrupulis cēa confessiones sup
est adhuc q nō congrue putamꝰ
addendū Expedit quippe ipīs stu
pulos dicē et consule et si non
sunt multe ante consūe cēa pīa mi
nora in confessione exponēda
sumptum et breuit quasi in gne
sufficiat ea ampliari aliaqđ vō et
ea in ābus de alme primū stude
ant rognoscē et ea diligent in spe
ne detegere Super quibus tamen
nondū q quedā rogmarones ipes
et exeratales blasfemie et enam
luxurie non ma grosse sūt cōsiten
de sunt oēs tenūt sed sufficit ut sit
diligentia ut confessor mentē con
fitentis mtelligat sua honestate
loquendi quātum possibilitas ad
mittit licet em confessori tūa
sit hūilitas non tm ꝓpē sacramen
ti confessionis ēcūgam excludit
honestas hmōi mōi cogmationes
cūa exeratales sine blasfemie sine
luxurie nemīe mentis habent
Non em delectāt deuotos sed reus
aut ner sūt hominis sed diaboli cor
suggerentis vnde nec ꝓpūtabilitas
homīs ad demeritum sed ēpunabilis

eidem ad medii et purgat aiam
panem eas magis qñ macilet
ppter laborem quem homo pfert
m purgado cor eisdem dñudo
nempe hoiem affligit cor sua
voluntatem et raro placet ner de
lemat nō finale ꝙ talibus nocet pt
Admiaq igitur mhmoi rogitatioi
bus spcafire mmis vellet de scen
dere m cofidendo eas et multi sru
pulosis ēm eas ipas esse hic pcul
dubio non ex hoc consequet pac
cordis sed fortius oppositum et dat
occasionē ihimico se multo aptius
nḡtrandi et vexādi quēadmodū
nonnūq contigit illis qui latius
animi impugnare conātes pcurant
eis panem ut sic saltem latrare
cessent ymo frequēter eū qui pa
nem pcient dirumpūt lancēas infes
tant hēatur ergo semp ī medio
regula illa qua quasi m pnāpio
posumꝰ stiliret ut m q̄rumq pte
quis se sentat pniose ad malum
et tempꝰ se posse sanius ibi sp
opponat ī media pfisse contraria
solhagius Si quis est scrupulosus
m conscia mmis lenter sndeat re
dis libam Si quis nauseabūdus et
vehemens et admonet̄ sanius
fugiat occasionem rec et quasi ni
violenta intendat mente q̄ quil
lima et manifestiorem motus na
q̄ maiores myra phōcum suam
expellit mores Si quis ipacens
ad quos adhisa exempla pri et
maxie xpi et nr̄m aīmo sepe
revolvat Si quis mmis zelosus
ena m ar instine et per impetu
spūs mmis efficatur zelū ri mo
destia tempet Et qd ena ipe m
multꝰ offendit vereat̄ q dis
trictī iudex super se hēat forum
Et Si quis mmis tenax largi
tm misericordiā et sic de similibus
Insup aditend pro qdam regula
q̄alit̄ tenend ut oīa ad que
volūtas ni quoda impetu et vehe
mentia sine pria deliberatione
inclinatur quantocius appeant
bona hēantur suspecta q̄na nō
ter simt motus sensualit̄ et pas
siōm quibus hostis antiq̄ per
sepe se insert q̄rta qd̄ scīptum
est ab ea que dormit m sinu tuo
te custodi fili ḡsiah te ut ipa nō
dicatur ranā tue tamq̄ mulier
viro Sicut hanc pacem mh mu
lieri debeis ipa conscia erit et re
bellis viro suo i sensualitate voī
placeat uel displiceat ubi vide si
non potīs ea sit subiecta ut sit oio
de subdita viro semp tamē ei re
sistat nec vinc̄ ei cedat̄ et sic hm
remedia vira et pugna coram deo
ubi reputetur pro victoria dignūde
non solū viasse malū bonū est sed
et pro meritis malo restitisse ymo
nonnūq melius est dnicus pug
nam exercere q̄m non pugnare Ar
tendit namq prudentissimꝰ et
omnipotens ver̄ deus militum
suorū velle potius q̄m posse Et
sicut posse vincē sui est in vin
cere velle inimici est Et q̄mq̄ in via
qua deo nīe est conteratur si vel
le tm magis q̄m in posse liberū
arbitrium hoīm sibi ioīa vendi
cat unde mixta ipm̄ multum suo
rū dns certame ad cōmuneran
dū pensat Et dignum vnaq et in sui
est ut q̄m longius et laboriosius
certamus ꝑmiū copiosius propiat
Non est timen pugna optanda
ne videam aīmadē pugnā sed tū
venerit est virili agendū ī nōie
eius q̄ nos pugnē nos tempta nil
hra id qd̄ possumus sed fiat ena
nim temptatione prudēti ut pos
simus sistere An et cotidie hu
militer et fiducialit̄ idēo suppli
re debemus dicendo qd̄ ipe dicit
Et ne nos inducas in temptationē
Et redimus namq̄ qd̄ ner ipa clan
sula breuis vbis sed ampla vir
bis in temptationibus irruendo
denota mente cephima non me
diocris sit affinitate de quo nulli
estimo dubitabit nisi infidelis et
is q̄m ignorat quis cuius auctor

sir Norent eā scrupulosi quoꝝ
pusillanimitate consolari intende
bamus q̄magn̄ nonnull̄ aut ad alia
digredi videamur Norent mḡm
q̄ valde eis expedit cū consilio suo
cū superiori et aliquo virorū suoꝝ
prudentū deū immensū cōm suos
scrupulos agē ut sic tandē assuescāt
eos non time sint dominationes do
minationes assuescāt ambulare se
cure et intrepide super terra altis
sima ubi nō sit practicum straꝫ fo
rent si hmōi attemptaret in
primo vie pretendant quoq pusil
lanimes scrupulosi q̄d animus hūa
n̄ gnē cum pugnare hostem sterno
ribus nequissimaꝝ cogitationum
velum in obsidione verbū ut castro
rū fieri consuerit nō sterquilinio clo
acarū aureū retrere repentino sue
pitu quēpiam ut horroreꝫ immittat
quasi mopinate aut sūe bombar
dorū tormenta pugnatoēs minimi
nonū ayere consuemūt et quem
admodū roublatores et tentatores
p̄ncēps horroreꝫ musitari suis gre
ribus meritē noluerūt pretendāt
mḡ q̄d talia quod miret neq; mul
tum cum hijs litigent sed potius
respondeant dicentes nō illo p̄ē m
vimsperū in talibus experiri mīm
dina tua super te demon dns michi
adintor nōte timebo q̄a ecce in
mūdus spūs eis immundicia opus ni
hil est Item proceres nost nonti
mēo q̄a eis q̄a ventorum est mi
rare vultus et mortuos et stimi p
ignem defensorem habēs pusilla
nimes scrupulosi filiter stant q
si confessiones sue magis stimāe
tant q̄n tranquillent diuīno tame
firmum et fixū mentis de mortali
pro nō se nō hēant quod ex hoc
sepius regnosit q̄a si in silibus
casibus eos monentibus ab alijs
respondeant dicent casus talet nō
me fore p̄ta mortalia nunc cessa
dū nō sapientes et prudēs consilio
foret a frequentatione confessionis
et sidinalit mutuoq; celebrandi
atq; hūiliter dicendi dne non in
ultionem tuam meis pstino pre
tes meas ante faciē tuā q̄a nulle
sunt et sino q̄d si milleties confite
ar et discrete discute voluerit me
non ero mundus in cospectu tuo Sola
mater dne mea tua misabit me
secundū tuā multā ne
misericordie tue
verbo ad alterā stām nisi in timo
tuo timens q̄d te plus offendam si
dimittam q̄n si accesero eo q̄d nō
memoria mea tam fuerit missa. et ego
multū debitor sum pro quibus
orare teneo Nulli debet ee dubiū
q̄n talis humano plus accepta sit
deo q̄n nonnullorū vana presumpto
ōm post confessionē sua et qualia
q̄q exercitia se dignos et bene mū
dos reputāt quasi intrepide ad ea
terribilia divina misteria accedentes
Dens autē est ubi hēmus fixa et
quasi certa sua de prō meritis illud
enī est confitendū non sit de venali
quadā de nūmate mihi cadit in ob
mentione confitendū sacramentaliter respe
ctū q̄d q̄q pūnle sit dū sufficit con
fessio gnalis Nam venialia per di
recta delentur in confessione gnali
oratione dnica tonsione pectoris et
hmōnullis etiam est ria am con
stia ut quato magis ea stabuē per
confessionem cōmune fiāt amplius
q̄ inde fedamur per planum no
men ex fermento pullulāa nā que
minē frequenter modice aut nulle
sunt reputationis consuēa talis
nō sanamur melius q̄n dimittē
do eam in pace et quiete et q̄d plu
rimū lacrimarū irrigamur et sic
fenidata celestis dono gratie plu
rimum venale aut parū est cū
rer omē illud quod factū est abs
q̄ q̄s cōnis deliberatione quodā
q̄ sit illud etiā si sit odium ul ira
deum aut horribilis blasphema
vel venale parū est q̄n actus talis
est qm nō tollit debitū subiectionis
hominis ad deum atq; eius amicū
seu dilectionem nec parit debitum
penam sonetur vinculū ad pri
ma iuxta illē mlgibus scriptis et

Explicit Gerson de remediis contra pusillanimitatē scrupulositatē et decepcionibus animi complacencie ac subtiles eius temptationes ꝛc

Videtur tamē aliquibus qđ non sit stilus ipius Gersonis sed potius mediolanensis ex eiusdem operibus in vulgari conflatus ꝛc Dissentiat p̄terea stilus notabilis et vilis ꝛc

Incipit Tractatus magistri Johannis Gerson Cancellarii parisiensis de scrupulositatibus et temptacionibus de galliis in latinum translatus.

1

Homo nos sub dei manu humiliandos atq; cognoscendā ut aiūt grauiter nostram mutuum timere p grandē ignorantiam ac demū aduersus omnem animi negligentiā nostram fragilitatem imbecillitatemq; suendam ut in nobis ad modū michi verū in dei solius atq; sodalium fidamus auxilio michi p̄posuimus est subtiles non nullas nisidias enumerare quas animis nostris obijcit hostis infernus quo nam sibi pacto nos ex qđ cogitamus cogamus opprimere decipere sternere laqueos stimulare aduersus eos p̄sertim quos diuino famulatui magno opere cernit intentos quos videret sub spe cuiusdam boni si valet ad malum conuiuit. Ipse namq; sollicitissimus totius nostre vite semper bono rum sit comes et quo aduersus feriendi ac occidendi animam oportunius tempus nanciscatur sepe fingit amantissimum. Timuit ratus contrarium tempus adesse per admixtionem alterius malitie sanctis actionibus quasi macularet mollitie sue

pohnas ubi quedam pena morte punitur et quedā non quibus sint contra precepta et statuta quia no[n] voluit rebellem subiectionem ad principem ac ad nutum et premia Et q[uo] eius potest quod omne q[uo] est factum contra precepta aut potius ante inimicum tum autem contra dei maledictum est parum mōzle quia in quolibet horum stat peccati posse per subreptionem quādam et absq; totius consensu quibus consensis nequaquam est in primis mo dis nisi post absolucionem habita ut intpretatur que debbano in aliquibus nemo malquibus ravdino sui habet qđ signanter addimus ppter habituatos in bono ut malo qui in talibus habitus est quasi filius de libeanom Fiant de cetero les azares presens non debeat paret hoc in scriptoribus et nuncupatoribus Sunt ena quedā mala que vero magis debet de pugil quam malus qđ nisi fecit inspectatur consentire Norent quoq; pusillanimes scrupulosi qđ non semper tenent agere melioria et melior modo quo possumus mayeie sub obligatione primo mollis qui deus omnipotens quia nos hoc possit a nobis hinc exigere quia ipe dns et nos servi eius non tamē sic agere volunt sed contenta est ut certa que dicit precepta serenissimus quod si fecimus sufficiat sibi et manebimus mecum dilectione et gratia Beati michilonus qui inquisierunt et secuti sunt instituta in obsequēdo uno et tam dulci bonoq; domino ut possitem aliquid super eo cognoscere dñi sui precepta sua contendant beatus q[uo]q; qui semper est paratus dominus mittere mihi debito fenore dumodo tamen obsistet semper neq; nimis et ne sit iustus nimis Et denique ne dei nimis emungit sanguinem elicuat Itaq; pusillanimes confortamini et nolite timere confidite pusillus grex quia complacuit patri vobis celestia dare vobis regnum in seculum seculorum

Amen

mão sine medio sine in fine opis.
Cum vō impedimēti bone actiōis
piesmre nequit quo mīus ipā per
finatim mtennom salum conatur
corrūpere. puta ut eius opationis
finis constituatur puersus aut in
anis gloria aut quelibet carnalis
ymūla voluptas // Ar si actionis
principiū conatus eluserit suos/rur
sus ann illius medio et fine consti
gerit quē cita complete iam actionē
adhuc insidiabitur. hoiem ob vi
riose perfecti opus vana efferri
letitia sūma ope contendens. vult
sane aliquis elemosinā largiri ni
id ne fiat hostis impedire nō pōt
hoīmtur ut eam ul' ob consequē
dam inānis gloriā tribuat ul' spe
aliqua indutus ab eo an damnū
est mūnis aut honorē aut quod
nīgī acquirendi sperauit. Qd si gō
et hanc temptationē superauit.
aliam multo amplius periculosam
ei inferre īmittet. que bonis quo
qz est cōis plurimū. quē et vix in
vita hac funditus posse tolli ar
bitror. Et est ut is hunc secum
ita diuit et cogitet. Certe tuā iā
opus pfecisti preclare mmmorum
virtutū non inanis gloria non
prudis virtū ullum supare te po
tuit. Negnagī certe quisq; alius
puta ille nel ille ita egisset. Ime
quomō eorpō quo is superbia glo
riā vana prius supplsit et contrad
in hec eadem vitia iam ruit dela
bitur. Atqui stultū hec et teme
raia cogitatio pene semp mentē se
se infert ac ingerit — quamfestim
uagī est in studiose occurrat de
virtute unā et de humilitate oīri
superbiam.

2

Non nūcī hostis certo tpe
temptāe desistit. ut quē
et se senat ee securum
et penitus tueri negligat. tunc
vō id cernens repente subnogit
impatum terrorē ul' odōr ul' in
die ul' contrite armis validam
imittens temptationē. Alio etiam
cōmento hec mīmissio temptādi
fieri pōtuit iudex huiusmōi sentē
te ac īmunitate temptandus quis
superbiat quasi ppa virtute vincer
sos iam hostes deiecerit. sine ul' eo
mmūs apud deū meatur quo ia
labore etiamnū vacat. sine certe ut
eos qui ad modū temptationibus
affligimtur. spernat cōtemnat
despicat.

3

Hortatur nōnūcī hostis aggē
di alia quedā et diuitia
virtutū opera. sinit īmode
ram ieiunia. pegrinationes marias
uel simile quod nīgī. sine ut homo
similibat oneri neq; ullo pacto tpi
seruire valeat. sine ut ex ipō segnior
deinde aliud puta ex īmoderatione
ieiunii cerebri vacuitas. melancolia
pstina vehemēs ex nimia pegrinatiōe
ne gradibus ipanā. ex nelle alios ad
rere emmēter ingens timor he
resis exessum. nauē grauamen
Consulat nōnūcī velmāxime
exercitos virtutū actus et
mmutis rebus vsare
ut uel hec complende se quis pfec
tissime vinit. hoiem arbitrem ul' ut nīgī ad pfectionem pringat
uel in hui⁹ cemōi humilitate qua sp
in me deiciat statum et prelor
opera superbiat et alios quos nō im
fecere cerint temē diudicat.

4

Nonnūcī eminus hostis ut
qūcī recte quis cuncta faciat
in uno tm solo labatur et
delinquat. Illi quippe sanus est si alie
nus est. ul' uno patente sibi aditus
reserari capiatq; haut aur occultat
aliqn temptationē quo aditus mo
ris pcipe adueneat quo sane tempe fa
cilis seruus maioīq; dolo temptat
et confligit. quem si nunc deseruerit
penitus se fenestram.

5

Nonnūcī inuitat ahan veri
taur saltem filiam demonis
nem pelexā si her dimo
minē affineīt. suadet mulieres ho
tu sen iuramentū fieri ut p̄ modū

cessante deuocõne homo sit in se
turbatus uolumus aut ea pro
missorũ violator

7 Hortamur nõnullos sub spe
cie deuocionis discretionis etiã
timoris dei uana prohibet que
admissus pena quibus homo vehe
menter grauis est et dedignus salutis
rima remedia forent ut ima for
tibus sub eis nigre financat

8 Hortamur nõnullos ex consue
tudine dicẽ multitudinẽ
in mensam orationi uel
sequens munus granet nel affi
nabit tedio cessẽ sine deuotione
psinat uel ut hymnũ extollamus uel
ut rem aliam que sibi et uxori
et magis necessaria foret omittat
uel ut dei ecclesiã obhanc occasionẽ
frequentẽ sibi nuere debere ut ad
impleat quodq; ipe nisi peteret nisi net

9 Frequenter sub humilitatis
specie quedaꝫ fiel bona mu
pedit ne illi homines strictius
diuini et arbitrentur ut inde nõ
superbiat Imo esse ut eis amdia
discretam humilitatem ee iudicet
et non largiri elemosinã non uelit
nare eis induret non hoc quidẽ ee
qualemcunq; culã sed peccatã uitare
humanis

10 Omnibus sub pretextu erogandi
elemosinã hortamur undiq;
et preter uis et fas cumu
landis inhere diuitijs sitiem ee
multo deterius obliquationi iuste
acquirere qui abstinẽ abeat et velle
liquid hre meliꝰ

11 Omnibus sub spe correctionis
consulit aut rasis altaris
aut ream simulate uel ut
ille correctione ipa exedat ecclesiã
de iurias contiuchas inferendo
uel ut ex ea plus plam vindicte
qm alius boni acquirat uel ut is
qui corrigi emendarigi debet per
alius ferumte fiat longe deior ad
petrũ emendabet mansuetudie sp
rigore immo uilius ac facilius ad
bonũ quidq; posse adduci pace
nam iustitie vindicte regit effigie

correctionis que profecto nequa
sp correctio sed plane destructio re
senda est

12 Quicunq; cuiuscunq; sub um
bra mitte ac leuitatis sua
det ne quis alterius repre
hendat ne ue sibi indicet errata
sua atq; defectus ad quos ni ex lege
caritatis is obligantur Dicq; uerius
sp pdere ac ingerere molitur

13 Omnibus cum quis audit
alicuius detrahentis alicui
et si illud sibi minime placeat
at agit ne hostis ut meni displicet
de ei qui detrahit is aut maledi
ta confirmet aut taceat saltem nos
ar em hostis non prius ee delicti
detrationem uel paciẽ audire
Debet namq; mis aut nibo aut
sanei ẽstimaa aut quibet alterius
ostendẽ palam ingratũ ee sibi hu
iusmodi detractionis simonem
Quam re posset ab obtrectãte p
tinaci fereri ne unq; boni ali
quid is de quo sermo habetur ima
gi dici debet fore longe melius
illius bona qui mala referre aut
certe illa non aliis sed ei qui pecca
uit obsinam emendationis ẽferre
oportere

14 Omnibus sub spe distrei
nus abstinẽas ieiunia si
eri uetat sicq; sompnii gu
lam arcendam hat ueste contectos
in habitaculis quos introducat

15 Omnibus ẽsse ut sua quis
sompnia studiose adaduer
tat et ni ut hijs quidem con
dei caritatẽ preponat certa fides
adhibeatur ea uera esse cunctaq;
per ordinem uelut meditabant
euenire sanct Silueri et de aliis si
pstinacibus omnibus uigilando mane ob
unũ hre canem aut lepozem puret
quis signare illa die finiri nisi
hmoi Et ut paucis loquar ea va
rijs ac multiplicibus hmoi stip
stinationibus simplices referen simt
ut uel id cognare animus pe hor
rescat quas sane ideo dissimulat

hostis qui eas nouit deo ad mo
dum displicere sit nempe homes
non in deo sed in his confidere ac
spem loare suam Ideo vo horum
cordibus impressit fuit m quia ne
q sapietes audiut neq eoru das
fidem pstare volunt hi quia usq
adeo nephande sint oppmonis ut
q̄p̄ obngelt huic alium demere
tribuat vbi gra Si quid illis bom e
nenit confestim dicunt id bene fum
tu et ipe putabam meo cu in pp
mo hanc rem ego conspexeram de
um quippe celinquentes et sibi om̄i
bo nosa auctori non verin gras pro
mde non agere Ad has impias sul
tasq̄ credulitates cuncta referunt ar
si qd frequent fit illa die acciderit ma
li aliqd dicent ena id sibi contigisse
quia tale aliqmd viderint aut euene
uel leporie hiderint obuiam Idem
dem et de samaritanis arbitrantur q̄s
non deo uel nature sed nescio quibus
dam bzeubus aut conspectis ponne
aut hmōi incantacombus attribuit
Dicut hec profecto sine quacuq̄ cone
sole veritate fiunt sinasse que ea si
gulis diebus diras sub exercitatio
nis pena disertissime ab ecclia pro
hibentur porro longe salubius foret
et nanus denm ac pce adire nam si
dina qui in his sperare dementis
Cui obrem quisq̄ caueat has mala
rchimas in samaras inedere neq̄ vero
alios et papne inuenes in talibus
fidem hre suadeat Est em discipli
ab his quemcūq̄ eruu ni cateneris
a damnis inbiderit

10 Agit nonnūq̄ hostis ut in suis
calamitatib⁹ quis inodera
tius de diuina confidat ope
ut si hec pmanserint ner diuitis fi
erat libeatus murmuris et impa
tene labatur in fouea et sterilis
dei arguat quasi inpii sit eum qui
tanta deuotione illi supplex orauc
rit non exaudiriq̄ ereptiq̄ fuisse

11 Nonnūq̄ alia fraude qd dic
num est suggerit ut sibi ui
is liberatu se cernet sancti
deuoti ac deo amicissi m esse credat
utpote cui a deo vota efficaci et
pene manifeste complentur In pe
aut casu talis sperare debet ideo dei
suis non annere penis q id sic fa
lum minime expediat In 2o no ambi
gendu sibi imminendiq̄ est sibi esse of
fensum deum neq̄ dignu pena mis
ericordie exaudiaom vo premi suam
mercedem esse debere itaq̄ se dam
nandu finaliter

12 Nonnūq̄ hoi scrupulosos imm
ittit inimos reddens illi consi
entia mro mo dubia atq̄ ac
tam ut neq̄ quid boni audeat efficere
ut ea rebus delinquat Dat enim
ei peccare quid agit qd pro certo
conscia malu ee iudicat q̄p̄ res m
se mali hret nichil fuat ena istud
hostis ob alia deteriorem finem ut
struret talis qui deliquit in desperac
one dilabatur iudicans se reprobu
adeoq̄ dampnatu qui tanta flagitia
te peccat neq̄ ullo pacto adimple
re valeat mandata illius

13 Nonnūq̄ reddit hostis consci
entia ante cōmissum securā
et amplā ut neq̄ peccare qb
formidet neq̄ postmodu penitcat

14 Nonnūq̄ in age Iuuenem constitu
it vm ad tribuenda dei
paconem postea delictū erro
gerat ostendendo errore sterilis et
cōmissi delicti imanitate qui talis sit
enormis cui qui talis sit qui talis
habeatur tam detestandu admisisse
facinus Cuius vo animo nonnūq̄
disperatam angustiam q̄ constitu
reddit fratres mouere ubi non e mor
bidus Et est mistare eorū q̄ precis
via misericordibus declamat laberis
cades ut metu imbuat impugnat
ac quant pijssimos ita his lapsu
mentiat hostis clamans et dicens
continuo erras desine peccare te
haud dubie damnas hoc nāq̄ mo
consule parem ac quietem ptinbat
et admittendo ut malis neq̄ orare ne
q̄ bonu quidq̄ recte facere queat

Contingere enam et istud pot ppter
aliud scelestius et longe maioris pe
riculi ut fidelis quis huiusmodi stru
pulos vitare volens tanto amplius

dnem consule arripiat tanq̃ esse
tuta sibi assumat audaca ut nul
la poena pensi habeat michil estimet
illam Cuncto obiem cunctis in temp
tacionibus medii seruandi est qd
equidem fieri poterit cū sapientū
consilacone nī subsidio oracionis
nī super oma humilitate ad deum
nu spes de illius misericordia admix
ta exhibit

21 Omnibus illis quos sue nimie
consilijs obtemperamus sua
det sapientes frequenter con
silia ut talium pena minor habeat exa
sperans nonnullos vero hanc consul
tacionum frequencia ut eos qui con
siliumve male sana consilia dam
nos arbitratur ut et qui dat et qui
consilium recipit via similis peant

22 Omnibus hominibus humanum
michil pendere consilium sed ul
a solo deo ul ab ovone misse
rom expectare uel ipse semper prudē
ne et quasi seruum im dicere Cunc
tar in re agendum nbi sit ipse qui
aliter quibusdam melius nostis nbi em
melius res ipa nbi minus animus mo
nbi melius compta est singulas in
super hos qui consilium sibimunt for
tassis impellit vnitas spria sin ho
noris ad id forte rapida monet et
her temptando miser cereas est per
maiori et amphoris primis ipsius
devotis presertim et hijs qui acuta
intelligencia pollent et est profecto
maxima superbia

27 Omnibus post habitam ante
simpriom cibi et potus de
votionem et lacrimas immittit
hostis ut quibus hanc gulā in rebus
mēme duxit quibus ipa devotione

28 Omnibus hmōi effinat
devotionem et lacrimas post vii
de et immoderatū tenuem in
mittit uel ut sequatur cerebri va
cuitas ermanie capitis et totius
corpis p maximā lesio fiatq̃ post
modū talis melancholicus tristis inuti
dus uel ut ipse has abstinencias tem
pora vigilias immoderate vendicet et
consuetudine ut in hac singulalitate

superbiat ut in malis predictis maduit

24 Omnibus hominibus ut quibus a
gelos videre velut inuisibi
la cupiat optet revelatio
nes libe et aliquas prophetias sollicitus
sine intempto sine in vigilijs her
apparē fiant agens hec omia ad de
cipiendū sub effigie virtutis uel ad
introducendū inutilia superbia cū
odium hmōi desideria super omia
detestari vitaq̃ debet quisq̃ devotus
Ea em que de hijs per alios gesta sunt
debent sibi ad modū sufficere sanis item
esse utilq̃ debet si in eis intendem aut

26 Omnibusq̃ in generem ¶ pias
mirabilemq̃ dilectionē Inno
dum et filiorum de devotionis
medium in hmōi suauitate hoīs
tota conquiescat semino neq̃ deū amare
neq̃ obedire sibi obsequi uelit nisi
solum ut hac potiatur

28 Omnibusq̃ in dño famulatu
diuturna promittit atq̃ spūs sc
tuam ut a dño se quis dere
licti censeat neq̃ ille amplius expen
dat obsequiū sed ad carnis se confe
rat voluptates et mollis consolacionē
requirat porro qui deū pure sincere
interq̃ diligunt quiq̃ fructus amore
pro sua sola delectatione ac inherent ho
mo exsistu probantur et manifestant pa

29 Omnibusq̃ agit ut q̃ ¶ tale
sanctū aliquem delegerit cuiq̃
in illo sint defectus et incommo
da considerent Certum em est quē
libet sanctū suos habere singulasq̃
defectus et illos quidem frequen
tes et plurimos qui profecto patē
ter ferendi et modeste tollerandi sūt
Hec aut efficiat hostis ut ad spūalem
quiq̃ spellat alios sanctos ordinis sem
per ee queendum Sed de hijs plu
ribus loquimur delegit aliquis cele
brem et fine quoquo duce vitā hanc
suggeret id ee minus periculosū ea
etiam que secumbio bona sunt sibi
proponet neq̃ vo illius dispendia et
forme infirmitas molestias eum
sinet attendere Ac cont Cū quis
tam meritorio deuictus obsequentiq̃
est nec ab eo resipiscere licet meli

obiat quata felicitas quata qeb
est hb'ate frui ſme horu freno
ocupacone deo posse seruire gesta
de prolis non angi labo'bus non
maiorii diuos pferre moles nul
lus qñ sui aiaꝝ hic oporte dete
raꝝ ingenia bona quoꝝ procul
dubio expt est cognoſ demostrat
arꝫ rota oculis constituit et hoc fiat
non quidem intendens bonu aliqd
affere aut gpalae vitatem de em
nenia aut secunitate malis statuꝫ
aut ena acepnoꝝ eius apud deum
condicone Sed hec que profecto ve
ra sunt pponit ut ocul consideraꝫ
ad impiam et detestacionem sui sta
tus que nequit depe gapiret vi
ut quis homi in frequena puta m
religioso cenobio apud huiꝰ solimodis
bona magnfiat atꝫ plurim pen
dit odit ibidem melius ee oculis
loaꝫ non adesse mudi tempto
nes tranquilitate non occasione adee
ret vo q solutarijs conligant pe
cuia Et adisse pphs abditeꝫ vi
nentibus desiderii mudi ingerit
dicens q sibi m non aliis hec mo
prosunt T mundo vo mestos consola
rentur egros visitarent largiren
tur elemosnas ajagnas habi
tanti vbes suadet salubrius foe
ac tranq villulas aut rura mo
lere eo q mancipantibus omi malo
rum exempla sunt Cuno conſ ei
qui exi ruinates hiras suggerit ml'
to fore melius in vbibus moari
nonnem hic esse a quo eripi
negat ibi vo eu vbiu dei and timui
et ingenua quedaꝫ patratum opa
nec odit qm immeꝝ illis odie
diſma sunt qm ena diffinle sit pe
rcu nemoriu celestia summa vita
ibi mansigere Ceterum ista omma
ob id sicut mala dicebā m conside
rationem dedunt atꝫ ante oculos
statuit hostis ut nequi sinus pla
cear stanꝫ nemo in illo corruerit
sit noias qnsꝫ minacones cu
piat utꝫ pectoris im miquilla p
uenire pace et comuno frubus ac
molestijs mo sanie fluctibus agi
tenur Has igitur curas temp
tationes et si q similes inemitur
a se quisꝫ depellere et illis in hui
modi apud se rudere debet Ino
vtꝫ mala et bona videt repm
Qe si mala qdam mens cotinet
stanis in eo m nonulla sunt bona
que ahi mime repiuntur Alibi p
tercea mala alicui inesse certum
est quibus vita mea caret et e immis

30 Admonet nonnuli hostis
ut ad hoc quis homi se co
spectu se vituperet nel ena
delicta qdam annitat et pferet ut
se mdicet nec ficti nec ee pnota
qp profecto in grande malu ab hoſ
te suggeritur Nam per hmoi
que hic adisus sua gloria dicere
agereꝫ videtur aliqn in eu ma
ior irrepit superbia vnde quippe ho
pacto verax hri et epuari ꝫ
sua laudem mime qrat quu in suo
m animo flagranissime aput sta
autem debet esse dignosti compiꝫ
pt ad ea pa que ꝫ de se indigna
dint alios quoꝫ asserit et testi
nam id et moleste fert et se nus
excusat et cmendat

31 Nonnuli hoiu hostis ut
nam aliu opus sua agere
naibit bel vem qualibet
fm morem eoru quibus comunt
effingere hunc ad vacandu deo aut
hmoi moi ocupacionibus et qu
dom debitus se subtrahit et poli
constituat uel id ab hoste fit ut
illo tempe facilius terre abhoi
nandeꝫ cogitacones vanoru
animi gloriae et singularitatis que
certe pessima e mortem hmoi subeu
ant Agit ena nonnuli hostis ut
maiori complacea quis homi vo
luptatu ad quod neciꝫ obligamur
qp vem salutu necessaria effinat
puta qp quis ponat plice mfm
tereꝫ malit remissi ad papit ec
clia qm illud qd ꝑpa voluntas usi
tant que profecto res ꝑsens est il
lata Et quandoqp aliqn suggerit
corporeo semp labore mitendu ut

quis nullo deo vacare queat nec
glam vitam adquirere Disrare
rec possit Sane optimus est vtro
q moderate vti et iam hinc iam
illi viasim opam dando vni alte
ri tempare

32 Omnibus amicis pcia consi
derare fuat ut proximi
quis indiget et infamet ut
cum non diligat sed contemnet
ut millam salutarem doctrinam
ab hoc discat tempat ut quidq hic
bom egerit mala intentione fieri
arbitret et si superior fuit obedi
re recuset vt cum sibi subditus e
st tractet iracunder atq nulla fine
misericordia et super omnia ut q
hmodi delicta non oppatur me
horem singulariter se censeat. et
hoc pacto detestimat in se assciat
superbia que fortassis maxime pnm
erit qui omnes amicos defectus quos
tanta diligentia considerat curio
sius tanta explorat Quibus obrem
conentur ab amicis delictis omnibus
abdurere et eos conuerte in pfa
ctu si aliena pcia considerare nereq
sarium exterrit id fiat illis compa
rando de hijs cui multo plus qui
de corpis morbo dolere debet et
compatiri id enam fiat dum pro hijs
orando et cogitando demq qui sui
defectus maiores sint aut nisi eis
dei misericordia protexerit frequen
tius multo crudelius reuereri im
pharioq potuit qui eterni no pulsa di
uina nisam ira amicus sanat sinq
delictis ignoscere ut profecto illam
odio habere videtur

33 Omnibus aliena bona odisse
et demonstrat ut quis in se
ipsum sanctissimus fiat nunc conetur
in ludicem sibi et iudicium uel ut
is mihi demum ad contemplam tu
i diuinacii talis stratus pom
pam talis gloriae talium vestium
equorum talium pulchritudinis talis
et generalis talium equestrium bo
norum ut enam nim cuiusmodi bona
nunquam adipisci nequit hinc de
beat angustiare atq melancholia mereat

34 Omnibus de absentibus dicat
et factis minenter alicui q
vehementem suspitionem i
dunt hostis psuadens illi hmodi
omnia fieri uel ad irrisionem uerba
nonemq eius uel ad sibi damnum
inferendum de quibus nil in vitae
mihi est suborituri aut hec aliqui
tempiano mi uxorem et matrem
mi sororem et proceres mi quosq am
plissimos ex qua grauissima mala et
ferme incredibilia profluxerunt
Et est plane pessima temptatio de
altero et animo pessimum malum
suspicari adeo facile et id ita reci
ter redere q pene semper ex falsis
postmodum comperitur Studio
studio vitanda est hmodi infaus
ta suspitio Quae si eam quis a se ne
quit penitus abicere tamen multum
proderit ea que adhuc alterum
quis animo suo versat illi met ape
rire ut is promde se excuset et sa
tisfactionem asserat Verum nonnulli
agit hostis ut has suspitiones in corde
quis in corde fundat et apud se te
neat ut hac occasione ille mille
menta suspiciat pluribus inferant
nocumen neq alii inde excusare se
queat Contra vo nonnulli in eis
fidere neq obstinata temporibus
congruentiaq temptis ut ex malig
nitate tractandiaq ni illas proferen
tur uel ena cum summa assione
ut per hoc is cui hec dicunt trasfe
rantur et habeatur atq malum odium
concipiat quasi hoc mo apud se lo
quens Quid ita ne iste de me al
bitratur me talem is estimat si in
animus edit profecto minime hec ageret
non sibi ostendi unde de me sentire
re sic debeat Vir de eo ipse non co
meruit Fere magis quomodo hostis
undequaq tam diuerso qui tamen
do suas fraudes nunt

35 Omnibus comonet hostis ma
le de aliquo effari uel ex ma
ui luore illi fidei detrimento
atq gloriam mentis et melancholiae
dat intelligi callidus hostis hec fidei

ꝓpter veritatem iustiã et pubꝫ
cam utilitatem Vel eã ꝑ quã bonũ
et salutem aliorũ dixit eni ho ipm̃
quod agimus alijs nocuit et plus
sim esse magꝫ esse optimũ et illã
et suam malitiã in aliorũ notitiã
deduxit ut ceteri ꝓmde se ineri con
fernaẽ cauteꝫ valeant ideꝫ omitte
re enim fore adiutum vitiis amo
rem hec res nõ procul dubio est
sume periculosa hijs qui aliorũ non
sunt constituti iudices nec ad eos
puniendos ordinati Et ꝓ hmõi crimi
mala post tergũ in absentiaꝫ re
ferri sine hijs qm prodesse michi
obesse vero aliquid possunt in bonũ
vergere nequit Econtra nonnulli
agit hostis ut ex metu periudiciã
aut detractionis peccadi quis alicui
malũ occultet et taceat in illius
simul et aliorũ nocumentum ꝓmanem
Videns igitur laqueos plenos
distinctos et ꝙ recte hic mederi dif
ficillimũ est

Nonnulli cohortantur ut quẽ
rem aliquẽ sublimem ma
piat velut quidẽ sibi vide
ntur ad ꝓficiendũ alicui vno vel
tas habet ad ꝓpriam ostentationem qd
manifestũ esse ꝑ ni hijs autorem
ꝓcipiũ fieri nequeunt quin ꝑ aliũ
queaꝫ Dato ꝙ eque bñ nel melius
eam aliter aliquis facere posset da
to etiã ꝙ in deo gratiam foret eã
hunc omittere sinit et effugere / Est
enim euidens iudiciũ ꝙ in hoc opere
aliquid sue glorie is admiscet qm̃
ponius optat ꝙ holes est qm̃ alios
hoc agere cognoscat est magꝫ signũ
ꝙ non ex mero illud ꝓpter deũ
opatur / per illud enim vel in alijs
plerisq; casibus misceamus primi
tas distrem potest

Nonnulli sub pretexta sub
remedii pauperibus aut in
firmis erogandi aut in
ulimus ãms seruitutem huius agit
hostis ut quis auaritiam labat
ur / fraudulente negotiando in
tendat ut emendo vendendoq; co
mmittat furta vel pius patri est
nisi ni mortalit peccãdo et eni
quammisi bonũ inde oriri qat

Omnibus in bono opere gran
dem audiã et iniuriã per
magna inmittit hostis suadẽs
tunc in delectationibus scelis con
solationẽ querere Et quis duo ma
la audiit unũ est qi frequenter
per hoc quis in tristitia a pmo
aliud rendit per quod eni alios
peccare faciat / tm est ꝙ illius au
dia hoc pacto non sernat sana
tur vel magis ac magis infirmi
et cecat et si eni contempe mica
ꝑfinat habere ipa in posteaꝫ re
dit longo uehdior Et in vo cam
abigere superare et vult adiutus
illam fortiter pstare animo et sibi ar
ter resistere debet natiã tunc diste
dat postmodũ minime
reuerstica

Nonnulli ahem subiit hostis
audentissima cupiditatem
cernendi mundi vanitates
plausibiles mirandi et agit ꝙ illo
primo temporis quo quis videt hmõ
mot qm illic plerisq; sunt ꝓpndm
festus non temptatur de pace
curare Et per hoc illi minimum
audaretur essiat hostis atq; ꝓmodã
te sua de mutare ꝑsuadet ut eue
nerit ut is nul'm superbia deiciat nul'
finalit in obstena opa aut superbe
ueniat cogitationes sine hor mlor
sine postmodũ ahbi ei solutemus
erit nunc enim hmõi cernoi cuncta
cedibit in memoriã Et in obie
meus esse michi potest qm semp
her deuitare pcula neq; vnq; in
illis considere

Nonnulli sub uelamento sa
crarũ denotionis et in perso
nas religiosas spiritualis
animare agit hostis ut ex consue
tudine minuendi / loquendi equita
di simul ridendi / mutuo esse io
cose tangendi utrumq; spiritualis
amor in libidinosum carnalemq;
amorem et demũ in finẽ iguom
inosissimũ

Omniũ sub pretextu fugiendi singularia res et obstinati mores alioru uel aliquos similes bonos inducere hostiliter quos nescimus aut habemus quos sibi quemq; est et periculosissimum est de nostris et hiis secundo ebrius studiose summo opere est in omnibus adhibenda discretio.

Omniũ agit hostis ut sua intentione quibusdam in rebus contumacia seruorem ad pharisaicam deflectat rectitudinem ordinate diligendi quemcunq; uel quos loquendo commouentur magistratusq; uel quoscunq; sua gratiam querit ut ab eis erubescat et verecundetur nisi quod audientibus admirationem magis uir subtile aliquid extraneum nouum mandatumq; dicendo quod sit ut et que sint et que nesciat moderate loquamur aut ea proferat que audientibus obscenissima platitudem nimis quemuis rationem obtinem regula semper lingua retinenda est quia in medio fine sermonis sanctum.

Omniũ sub humilitatis specie et se se studiendi fiant ut quis sileat ex contemptu uanitatis superbia ut alium loquitur deberet ex uerecundi pusillanimitatem retineat.

Omniũ sub regimento honestatis formatis desiderij quibus rem aliquam sue gestis et agnosce humanis hostilibus ad cuncta uidendi audiendum temptandi nouissimis strangis prorsus mentibus unde ingens postmodum sedaru temptationum spudiaae et odij obrepit frequenta et quibus nullum exinde aliud malum nascitur cum res ad modum hoc ipse se norma est nam usus adeo alius mens cuiuscumodi nominibus obruitur ut nulla post hec pura de deo cogitationem habere valeat

Omniũ gratias de meritis uolupitate cogitationes mentis offert ad discretionis discretis non esse periculosissimum illis modo consensus absit inordinatum paululum atq; hoc modo in tantum hostem succendit et inflammat ut eas a se uix exaure possit quia mihi est salubrius quibus magis recludere ad unum aliquem aut ordinare humiliter modum pro cogitationes cum studio se quibus sicuti assimulque et connubio unius status qualitat

Omniũ aliquam maiorem plurimum contrahat hostem illam magnatum sedarum ac turpium cogitationum multum time imitando ut is se continuo penitere uedat. Diuturnum horrendum ecclesiis unum legendo horas et eo obsequendo hec cogitationes aduenit quia habentur ut illis pro nisi peruersi hiuius debitis semper negligent aut aliud humiliter opere timet. Sed namq; malignus hostis uestis fatuo imaginosse manere quam illas posse solum fundamus radicatus quelibet uel ma posse abigi ut nequidem unius redire que aut aliquin non cum impie mentem cogitationes ingerunt pena minus mortalis sed diligenter eis consentimus pro quibus aliis mala uolitas fauet qui eas iam ni delectatione ne capiantur qui eas adeo grauiter Quandiu hec sibi displicet sibique sunt horrori ac odio nullum est mortale nouae peccatum

Dicendum autem non esse possibile in cogitatione laboris ut tempore nullis administrandis tantum nec horum mentis secernitur fiant sua quiete post diuturna mosam et aliter illa opere est sepe ut uirtus labor et sola temptatio frequentant aut hoc cogitationes

melius ꝺmcamur si eas mihiipe
ꝺnus autcauamus sed alys ſ
rebus occupamus amꝰ ꝯſi eas
vi mamur ꝓpellere

Omnibꝰ bonas cogitationes
subrint hostis non cesse ꝓp
bonū aliqꝺ viū adꝺ ſolū
ut ſe ꝺ eom impedimentū ꝓſter ne
illas ꝺ ſimitat tempe cum eas n
ſuſpe hꝫt nec cauemt ſ lon cū
audiendo uel emendo missam oꝑ
tunū eſt tempus de re familiari
rogitare qꝺ mꝰ alys horis bonum
expediensꝫ foret

Admoneꝫ nēmꝫ hostis ſe
mel intrū alicui pcō mū
bere aut allicere cuꝺa va
care voluptam ut exinde ad plenū
is saciatur ne postmodū illius vm
ꝯ rei concupiam hꝫ beat ſꝺco vꝺ
agit ſtud hostis quia in hoc gr̄ū
ſtū nouit deficere Agnoscit eaꝫ
q ꝫ ſi is modico tempe hui⁹ re
uoi ꝺsideriū carebit paulo post
mꝰ hic multo temptabit fortius
ut eū qui estu grem febreꝫ la
borant nō gelidam aqm̄ biberint
ꝓno relenari videntur de hoc vꝺ
longe grauius et vehemēs affli
gunt ur ꝓcepta libidine illo
postmodū amplꝰ mgrauescit ni
pdo sitit eaꝫ et hꝰ qui ꝙto plꝰ
se vnguis ſcalpit tanto magꝭ
pruriginē senant atꝫ si modi
num id tollerare possent nō mlto
liberentur

Omnibꝰ m se quis ꝓpiens
mons nascidie et vmbre
in alterū ꝯꝫ hoc sibi dis
plicat nigrani ꝙ sit Attamen ei
dat intelligē hostis non debē dm̄
cam oracoīm dicē nec parem m
missa ſuſpe qm̄ non libeat mō
nuita ignoscit Reuera thi si m
imicꝰ quis ſtud optat diligē ꝓpt
ꝺeum debet et tuto ꝓt ꝺeum ora
re ut quēad modū alys mse ma
le fm̄ ꝑmittit ita sororū quoꝫ de
hitoriū pena sibi largiri dig
netur nam si efficaciꝫ inimicum
amare volet id magꝭ efficē valeb

Omnibꝰ suadet ut sue qui
fame integritatem immu
nicatur ꝺrens hostis ad ho
quē nimꝭ teneī sceleꝫ agere vel
le ꝺ esse crudelitatē et ī manus se
tuaei Cuna de re inuita mala co
sequit nam cuncta is que de se di
cere audit excusare conatur ꝺa
sua facta collaudans et de illis vo
lens cōnem cedē puta nempe
hoc pacto clandē hoīm ora ꝙ
fecto impossibile est ira ergo plerū
ꝙ is labitur in iram impacēa
arrogantia turbatione mentis
a cognitoīm animus secretorū que
celari debent reuelatoīm ut per
hec omia sua insticē innocentia
queat Punitrem per id feegnen
tes in fictione et ypocrisim habens
ab hoste ꝑsuasum sua opa hoīm
in prospectu fieri debere nō qui
dem ut ꝺcat ob mundi vendicādi
applausum verū ad pdendū alios
bom exempla viam simil et ad
ꝑam virand nīfamia Item cū
loquitur mea illesa fama manē
te pluies hoīes mea ꝺba estima
bunt fientq ex inde meliores Ex
altera parte nō nullꝰ monet hoste
ut quis michi pendat quid de
me homines loquantur et sentāt ner
mahquo sua fama nisi odiat sed
equale ꝺcat ī manifesto et oculto
peccare atꝫ in mihi sive vite neg
ligencia nimiaq; vinat secun
manens ꝺca qualis sit consia
deus agnoscat id profecto mī sat
est ꝺcunt alij quidꝫ eis libuerit
Ꝺcere imꝫ videte qm̄ difficile sit
hinc vtriusq; effuge laqueum
et non gradiendo manum a neu
tro detineri et capi ꝺnnt eum
ambo ꝑnitiosissimum Cui obrem
ꝑmū debet quisꝫ confidāre qua
le opus suū existat Bonū ne
an malū Nam si est malū quāto
magis illud in panulo aptoꝫ sunt
tanto grauius ipe peant Et hoc
in nisi is celare videtur abdere
et occultare debet non quide ob

superbiam sed ne aliis occasionem
peccandi male loquendi q̄ tribuat-
Sin vō opus bonū sit alterius nos
et alios ipm velut malū iudica
tiros habuerē optet. an hīc qui
ita iudicat ad hoc ex ignorā. et
simplicitate adducatur Et tunc hoc
opus si ad salutem necessariū no
extiterit mīmittendū est nec illius
rei condicio et virtus est eis aprienda
decendi q̄ sint non sic de illo arbitre
re debere Qui si erga hmōi
peccat iudicū sunt eni nōnulli qui
bus aliena virtus tinsa est qm ne
q̄nt q̄q̄ fieri videntur maligno
non carpe dente hīi prius cōtrep
nendi sunt nec eni possūt ullo pac
to claudi istorū ora magis mīme op⁹
est ei qui bona opatur aduersus
hmōi homines suā famā tueri
Porro hoc loco aīadvertendū est q̄
sublimia opa frequenter efficere digna
tus est dñs per illos qui ut doceat
aliis saluti nisi nec multis ei
miraculis habiti sunt qui per alios
quosq̄ Et nare nequaq̄ optāde q̄s
debet ut in eo qd agit bono ab a
lijs cōmendetur nec inuito animo
sua debet deprimere p̄mia q̄ laude
uel enam p̄cuniae ut hoc fiat ab
alijs sed totū deo relinquendū est
qui de nichilo operi nostro ingenua
nam atq̄ frequentē tribuit quo
amplius sua q̄q̄ ostentare qui
nocentia aut p̄ximi boni falso
rū notitia durare cōmittat ne
estimatur et creatur longe etiam
minus ni sibi ei reus apud deum
prosint.

Agit nonnūq̄ hostis ut serum
quis sustineat et molestat
an predestinatus a deo
sit ad gloriā uel ad penā eternā
Pstimus ut hoc pacto ul in p̄cipuosam
quem ul in degressionem
labatur et corruat. p̄inde non
uerū hostē dissimulare sua inducere
debet homo sed in dei gratia mā
ni ingenium humore siue districte
iustitie.

Nonnūq̄ suggerit hostis ap
se priuatari an poenis nisi q̄bus
mori nec eternalis damnari mallet
q̄ aliq̄d mortale p̄ni cōmittē
ut sic assimatur videat in eo de
quo peccet q̄ magis cligat p̄ni ad
mittere atq̄ in offendere deū q̄
hmōi memoria ppen penas deū q̄ne of
fendere p̄uocionisq̄ virtūs simpli
cio velle nequaq̄ debet Cui vō
contrarium is partem asserueit p̄am
p̄mii forsitan mentietur Deodet
eria forasse Plautinā atq̄ aurea
gancia Cui obuiem magno opere
premendū est hmōi suis donec
neq̄ eis si subripiunt est rīdendū
sed relinquende abiecende q̄ sunt et
direndū deo meā dnē fragilitatem
agnoscis certus equidem sum q̄i
nisi ma grā mi foret auxilio mul
la ma modum est penā q̄i me ve
ret atq̄ pro ea ret prestare cōsen
sum quare me miserū manus q̄
tro manus obsequēs ne ea temp
tationū pcula meruerē me sinas
que mortē sine trāsgressu manda
torū superare non quea hoc magis no
bo periculosius is malignus q̄q̄ laque
us tuo p̄sidio valebit fragilita
tem videlicet q̄am huius progno
sendo et in deo solo cōfidendo p̄em
ni q̄drigis iudicando aliud Satis
nempe bñ pensi qui plus se nelle
mori q̄m velmere sponderat deū
postmodū deprecasse ne hoc quod
promeruit esse offensa aliquid Sic pro
fecto agunt q̄plurimi putantes q̄
omnia p̄terrent angūiā ad penā
dum plenitudo quia non dina
gra sed sua culpe ipi p̄mū deuitet

Nomnūq̄ alia tentationis
timetur hostis huic pene ab
solemi et est cui quis p̄sto
tempe gratia p̄cauit scelera unde
bona sibi aliqua euenerūt sicut p
fornicationem aut adulteriū plem
susceperit quia ardentissimo amore
cōplectitur Time agit hostis ut
si is a sternenpo mīgrat uel ab alio
mitrogetur uelles ne nō peccasse

er hanc non hnisse plem Amodit
em hoiem delmq̃ qualitercq̃ hui
vitecat q̃stionem ut m pcedenti temp
tatione dem est dico magi dictu re
medui hr enam loai hre rah stih
questionem no vndendo uel pt ho
dolere de rpo pcd dolere recte pt q
per hmodi delictu sibi proles oz
ta est non aut absolute dolere oz
de eo q prolem hz

Non nulq̃ mirat hostis ho
mem ad hoc ut apud se pe
nr an sit cris holbus ul'
hor ill' illo dnor vnde prima fre
quent pm surgit puta meminu
sup̃bire alios teme indicte debz
magis ib dicere q̃q ex me habes to
hm pmu est pi vo in me est aliq̃d
bonu idest ex gra dei quam eque
alu sicut nr deus ipe largiri pt
sanb profecto sum magnus si nichil
ex me nisi parui habeo no go me
cris compare opus est ai ipe su
ex me sreleatissimus

Omnq̃ graias et dona que
aliquis sint ante hmodi
los statuit hostis ut hmes
hmesciat pupendatq̃ certos d̃ma
re ex adnexis ib regumine debet eo
sibi maioa pticula gramoiaq̃ sibi
timet dampnatoe si non recte
duime vtatur minetibus cogi
tare pt q̃ nemo sciam adeo e im
pius q̃ nolit melius hmodi vte
nre donis si her rpa sibi collata fuis
sent et ea quemcq̃ pximi sue
uidetur q̃ sue genitrici serpo me
norem indicabit aut salum no de
teriorem

Non nulq̃ efficit hostis ut ni
mis pemere conteiq̃ debet
a serpo q̃at tanta ne de
pto suo displicentia hear q̃dam
hre renenire d̃z non arguit q̃m
plus doleis et lamentu de dapno
hodr tempah q̃m mir hear de dmo
na offensa quare necq̃ hmodi
displicentia sufficre videtur Dz sten
dii q̃ non est nr̃m corpalem de
pcd dolorem de tenui quantis for
tasse de tempah malo ul' q̃modo
sufficat em q̃ cognitum pmu sibi
displiceat et necq̃ in sih' casu deu
offendet vellet non em sicut pius
dictu fuit oz male dampi mol
aut omnibus sanctis homis q̃
peccasse aut hoc modo peccare fuis
sus nec mlem hinc oz de dolore
qualem de se dumia postulat time
strab cum hoc sit impossibile q̃na
tpe prisus est infirma mem aut
dolorem fruitu esse necesse est ig
ergo dolor q̃m dictus est sufficit
Verum quidem est q̃ ratio hui dolore
melior quato et in aia et in cor
pore est maior Assit modo q̃ ad
corpalem dolorem vel discreto no
em ex eo corpus deperim aut nau
fedi debet plume per istud vitaui
temptationes que subeunt ai q̃s
nunq̃ veretur nisi q̃ sanctu pemte
aut sui non facti debiti debitum
mq̃ quantu ad salutem sanctis est
vt em est dictu necq̃ mens debiti
facte possimus q̃ trium dei alnudo
deposuit necq̃ ena p̃m bñficia que
ab ipo vberrimis Ner hoc pfecto a
nobis indulgentissimus ille pater ex
pert pmo pro nulla gre sue be
nignitate sibi sufficre vult et nos
tamen habere paratis est Dica
que m certo nuo certis agenda
temporibus mandata nobis tradita
ipi compleamus que ena sub eter
ne mortis terminatione splenda
manducat Dnusa aut hr pe
cepta in ihm duobus continet
Dilige deum super oia et pxi
mu sicut teipm Si quis vo super
hec aliquod bonu effecit ib pro
mde maiorem gram obtinebit q̃
si interroges quid est deum super
omnia amare plane possemus en
deo hoc est sic eum dilige ut nullo
pacto quodlibet aliud quis ama
re velit per q̃ offenderet dei amore
pximi aut sicut seipm dilige est
ei finaliter quidem virtus optime
etenim grauis vo in mtis scalo in
super ideo facere pelle q̃ rationa
biliter et iuste mi sibi cupit fieri

quisq; sibi fieri vellet dñs mā festum est q; is qui est iudex cōstitutus neq; velle debet latronem a morte ul'a mercede liberare q; quin ipe fecisse mfili aut contra rationem liberari cuperet Et ex hoc pluribus euidenter temptationibus vtilis

Omnibus quidem qui fructum salutis suscipere constituit sacramentū confessionis occurrit sine magistratus cognitione dubium iudicij neq; quisquam ad hoc dignus esse potest et presertim sibi iudicat q; non bene sua fecit de lata confessus fieri autē potest hoc suggestione demonis ut tm bonū impediatur Quare is cogitare debet ad hoc nullo se dignū posse viribus fieri posse quicquam cum tempus ad id laboris nisi ex speciali dei munere id fiat qd' quoq; minus potest quia inter fieri post centū annos dñs elapsi debet rursus considerare quā hanc vitam nemo per mortalem absolutionē certitudinem sine potest vtrum in gratia sit vl' non penitere penitens sit an non nisi ad hoc singulares attendat circūstantias quas sine hac cautione suscipere nollet eukaristiam plerique recipiat desperet et quadam superbie spem hic videre nitat Est igitur alia humana ul' moralis cautio que in nro posito exquiritur et suffitur tum videlicet quis mortalis recollectione et confessionis defectum id egit q; in sua discreta bonū alicui consilium ei debere fieri indicat atq; hoc per sufficiens tempus ad id colligendū obtinuit consilium q; est Et si timet in primo motuū sui primum iudicium is se ei non videat intoleranter nouū periculo proximū ad colonem accedere potest Et quoniam ut frequenter accidit sibi forsitan lema quedā dubia suppeditat ea nō contemnere primo vnde debet et ad conferendū agendum semetipm cogere lene aut dubium voto cui quis potius de aliquo fieri iudicium q; sit bonū instituere quā q; sit malū et penitentia et multiformis quedam vanes ul' cogitationes in continuo habet que aliquā ei diuturnas

asserit non tm ita qn' primū iudicium multo sibi certius in tm q; si ea ipa alius foret de ea negotio ambigere aut cuncta retinere Dum si non maiore certitudine de vna parte habet quā de altero sistere debet quo usq; ad consilium magis assentiatur et hoc ul' alterius ul' sue rationis consultatione ne ul' inspiratione diuina obtenta per orationem nisi eni hoc modo quis securitate in semetipo capiat se male fecisse confessum semp iudicabit nec quemquam esse aut constare patrem vnq; hec potest q' profecto nequaq; boni est Ac sepe penitens nonnullum meretur si firmā nūq; percendi voluntatem habet Et tunc ei plurima opponit hostis presertim q; mentis est fragilis q; item tm crebro in pena lapsus est et adhuc cottidie labitur Considerare aut is debet dum quidem esse non posse cui vitare penā viribus suis non etiam asserere opus habet quisquam se peccatum presumptuosū quippe est hoc nego tū eam iudicare debet se penitentiā sam eni hoc ce delinquere Satis igitur est si firmū ei propositum adest cū dei adiutorio deuitandi pena et ad id diligentia adhibenda ner sm priorem voluntatem vllo pacto imposterum peccare

Omnibus ut dictū est cautis hostis personis dei timentibus magis quā certis nunquam nouam remittere quo certius suis operibus deficere formidet Quemadmodum cuiusmodi timeat ne cessarium est ut in primis magno opere aduertant ad quod sub pena primi motus sui studium obligat et quod non potest aut de hoc habeat non quod infallibile sed humana certitudo per sapientū et deuotorum bonū consilium per scripturas per inditū gre rationis et per sui cōfessorem Nam sm hanc personam consilium et dictamen debet is frequenter primum iudicium mutare ac vincere Cum go de eo q; agendū habet is huiusmodi certitudine potest

se merito quemuis leuet plures alias
negligencias que venalia pena sunt
admiserit sed si mihis priuatis pri
uatibus se defensse cognouit penite
debet et postmodum loco et tempe
confiteri videns unaq; prius ee ne
cessaria ut diligenter quisq; pensat
que res pmi moale sit que non
quo quisq; obligetur in quo non et
hinc omnes super hoc egerit ad unio
nem erit et sup erogacionis ad
augmentu sive gre simul et alio
decrete eam illud melius homm
quod quis facere valeret semp im
plere teneatur im qui hoc omisse
rit peccat mortaliter erroneu esset
Negi enim posset quis optime con
fite parem Finaliter precipiam re
gula accipite q unaq; deus et bonus
angelus semp ad bonum hortatur
animaq; seu pgens seu aduersa si
ue bona sive mala sm ul'alias ad
salutem et profectu bonoru conver
tant Sic exadiso omia in damp
nu et pniciem detorquere molitur
hostis habundat quis diuisis em
nitur hostis ut illis abundat nel in
superbiam ul'in luxuria ul'in vsura
et unaq; tempalium acquisitionem
contra suos angelos conatur et
suadet ut illis vtatur ad largien
das elemosinas ad supplendu red
dendas grates deo ad fundam sussi
nenda Simili confidate in pul
chritudine viribus scia stabilitate bona
homm fama et horu conscientia pan
pitate deformitate mala obstinacia
fama Diuersitate ena melioratio
nis homi ad hoc ul'illud nouit
suos angelus bene un hostis vo
male Quisquis ena frequenter
et ipam dei inspiracionem i malu
conuti sunt hostis sicut exadiso
bonus angelus mala prima tem
tationem in bonu puta quis tempa
habitum ideo religionem ingredi ut
postmodu egrediatur et exeat in
ea mi pseueranti constantiss mane
bit de superbia aut inuidia tempta
bimur hinc valde resistet et inde
merebimur plurimu sm frequent
dum grauit nocere nititur hostis peo
desse ad modu et pfint in mu q ho
mem crebro tempte desistit ne
tentationi supando mercatu
Adiuuis vo ciuitas suas illaqantes
tempnacones que certe sue im
mice non nisi viu vitale reme
dium repmit in bo anthomo re
uelari exstat ut qs indely pfum
da semp heat hinimate et essencie
sincea puroq; corde sua pcm tota
m dei ac scoru angelu statuat
deq; se fore posse et dei gram con
seat p maxima mihilomins m sua
semp debui sanat apud deu et ob
seruandam madatoru eius pdicte
intendo spei Nam sicut similer
redimus hoiem pla dei salnari
ma ita ena misericordia sumo
ope pensari diligere cupendere
q debemus seruis em fatuens vl ho
mi remittens agere profecto illam
pdere esse edidit dignissimu q
si suggeris ch'o mo dicat hostis q
egens cito nouit deus an dapnatu
eris an ne neq; nullatenu aliter se
pt pndebis q de me ordinauit
deus pe mi animi dignu est et con
tingit mentiri negat ipe sibi obse
quentibus et ad hoc pro sua pie
tas ronabilis m salubre gloria
celestem largiemur Adiuuq; vo m
mes sit finis nogmis bn in suo
qui bo via i bonu finem pdiuit ne
q obliuiscat meminisse omitte de
deo q unus mea efficia debemus
pino pfecto magis ac magis em
tendi in est sicut et si infirmus
se sanandu ignoret iure mi adhi
bui debui sanat Concludendo dico
michl im infirmi hoiem i pdi
temptacombus infirmus alius
mi gram dei que per deuota ora
tionem in pfunda fusam humilita
te atq; contricione cordis acquiritur
Hanc nobis gram melius et mer
tissimbus omi sodalium sororum
largiri dignetur pater filius et
spus scus Amen

Explicit Tractatus de temptacionibus

Tractatus magri Johānis Gerson cancellarii parisien. de vijs ascensionis celie.

Quum hesterno die sacrosancti eloquiorum codicem arripuissem: et que prima fuit obuia: prima per eplam legere cepisse. Audi mea verba quibus apostolus ait. Tempus est ut surgat a somno de domo dei: que nō sit partes certas eplē in trāsitu pulsant. sed lectionis impetum aliqua tenuis temperato: contigit horrēde quodam quasi repente subito mentem meā in his herere: vegetari et verbis illa alijs tenuissq; de figere. Contigerit itaq; illuc ad sanctū horrendum et punibilē: pssiare ac alamintes quas mirabilia pfecit: et quasi aq; magnes multo ñ falsius mens comit passura est. Cauerent et pueri ne tantorū malorū insidiosissime. Nam celie ipius mistros quoniodo et possessio xpūs ee debet. ab oī contagione terrene cupiditatis erubescēs ee opozeat: cū pudicos ee oporteat: et ab oī inquinamento ee carnis et peccatis alienos: qui celestia sacramenta: p nimiq; dignissimi redemptoris humane tractāt: conficiunt: aliisq; conferūt. Cum pij esse debeant qui piissimi iudicem: pissima sorte expectant. Cū insti: qui instissimū: hostiē: qui hostiarū: contrarias et peccatis: qui pacis atq; concordie inter deū et hoīes ee debent: conciliatores ac mediatores: postremo nimis eos decorat oīm luce virtutū claresce: qui in speculo posite forma et exemplar vitē celis ee debent. Sed pro his atq; alijs quibus adornari debent: horribile: oīm collumione viaticū gemitus sunt. Quid inde mirū si illis mistis adhuc cinerib⁹ aut si aliquis ab eis deus: sinerā imitate sanctorū amicitiā per vba psalmiste. Odium et hām malignā aliquā: atq; ut pauca de vitijs ppōam: quibus ab inuito deo nunc affligi meruerit enumerādo pstigerit. Primū a repudiare q̄ omnis fomes ac radix est malorū finium sumamus.

Cap primū

Quāsi primum fundamentum et ruinosi cellarii et monasteriorum.

Primo est ut opinor qui non sanus audiat. et mente tenear quātum xpi celie ministeriū viri vitq; probata virtute clarissimi. omniq; tempe laude merito celebrādi. terrenam opulentiā contemserint. qui nulla cura vel labore tempalia quoda quesierint. solis virtutē et vestimentis eisq; pcessibus habūdare contenti. hinc est inquit Apostolus victi et vestimenta his contenti simus. Quātum libāliter rem familiarē si alicui de uberiori obtigerat. ad tedium pauperū sublenandum erogare minerāt. Memiebāt profecto demonstrum hoīes sola rerū celestiū meditationem animo gerētes. ne si adhuc trāsitoria amplectēdo: sui paulo latius assensū adiecissent: tanto animo cerū a spūali contemplatione: in seculos denouerāt anotatus. mundi dei ferrentur: quidā est ad inferiora nimis da atq; rogināda magis inferius. doctrinis insuper celestis magistro. docente ac mānone serene non posse. Sed diuina agente gra quanto magis aspiabāt tenuitatem substantiam aut gloria. tanto illis habitaculis omnis ex pte affluebat. instar umbre que sequentem fugit. At vō sibi fugiens semper indefessa comes insequitur. Cernētes eterni seculares hoīes tam pūpes q̄m alij locupletes cuiusmodi virorū dei famam et sinceram conuersationē. ab oī terrena face ignē dni amoris exercita. certabant undiq; illis copiosissima bona congere. ut ab oī mira soluti. seruiori possent

deuotionis absq; mitigatione habeius
nullatenus. beatos se existimates si ab
quid de suis operibus mestis ipsius
cognouissent. tempe dignarentur.
pro suorumq; expiatione peccatorum ap
diuina clemencia mitem sperare fieri.
Hic multe pclaris domibus operibusq;
magnificas. extra ecia antea et insignita
est. Hic fundata cenobia. conuentus
nitidum. extructa capla atq; collegia. Hic edes pontificales. et prothe
erecte. Hic templa. sic basilice priscis
temporibus ingeniosissimis et mirabili ope. ex principum plebiumq; ipendio fabricate. Hic demq; omes ordis
vtriusq; professionis homines cetus
Tam ampliss copias extenuerunt.
quas pmittam illi pres qui suis eas
arasserint viribus. nec mediocris usi
bus. quemadmodu nunc plerisq; sed aut
in elemosinis et hospitalitate. certisq;
caritatis ac premiis quibus impen
debant. Aut si quid istis operibus me
diocriq; frugalitas superat in cellas edificiorum. et fornicibus alii fedes celebres nitore
rati religiosis quia adiacebant. magis
alia parabant quibus pandis opus
erat quibus dabant. Nullus hijs thesau
rus eratu bonoru opm. sed amplissimus ille et reuerentissimus. Nulla
argentea vasa nec aurea. stannea
et fictilibus bibebatur. Nullius eq
rum magnorum phaleris ornatus.
Nulla hispidum turba pambula. Nul
lus calamistrator aut comatorum
unguentum comitatus. virgatus mes
seriis hinnis pauilis. et preterea
de finitimis montibus. quia rudi bar
baro meditorum. fetus erat hijs mo
lossis nudis. plene vrbes et agri
plus quos nulla aut rara luces as
sumebat. plena armentis stabula pe
cora feribus. pomis arbores. sata
frugibus. quia et celi temperies ter
ram in suo influxu ad apta quecq;
germina fecundabat. Et tra nulli
obnoxia maledicto. sed uberi benedic
tione horum minentu donata. qui ulte
rior erat omnibus bonoru. Vnde ad
diu hoies. prosperaq; valitudine frue
bantur. nulla erat dim sedinosa mul
lus foris metus. parata omnia. tua
et tranquilla vigebat in hoibus illa
fecula. Tarditas. Innocentia fides pi
etas. iustitia. sincera amicitia tam fraus
aut calumpnia. proximo fiebat. qui ista
vita et salubri doctrina pastoribus q
boni mundi exemplaribus gregi emula
da relinebat. Tanta siquidem apud
deum erat mihi virorum ex vite
integritate potentia. ut sue intercessio
nis obtentu bona mundis amplissi
ma adipisceretur et adisa pauca se
reret. ¶ De insolentia cleri ex affluentia rerum temporaliu in ecclia.

Vbi vo ut fieri assolet. paulatim
ex diuinis rerumq; fecundarum
affluentia luxus et insolen
tia in ecclia repit. subito crescere se
sim repit religio. virtus ebetescere
solita disciplina. cultus immoderatus
humilitas. paupertas ostentui. castitas
parsymonia. sed ut pompis et lux
ui res subiecta. auaricia crebescere q
non sine diuinorum fimbriis alie
na no modo ambire. sed rapere et
nudare moliremur. insidiis opprimere.
et sua uire qui iniuria spoliare. et qui
latissimi huic campi ingressi sumus
hinc de execrabili hac pestis que or
chiam iam adeo occupauit. ut pauca
restant exempla. simillima paulo lauta
eloquii ordini aut uetustissime apphe
tico possimus oratione. et cum sco
Hieronimo ephem de ministris nris ue
rissime hodie dicere. A minimo usq; ad
maximum omnes animarum studere cu
ram usq; ad sacerdotem. cuius facies
dolum. Quid cum sancto dicere de eorum
animabus mercedibus possimus. que
latronum omni negotiorum impunitatem
superare videntur. primo quos seculares
principes seu plebes sint
omnes iniustitie. doli. fraudis. et ra
pine inuocando est et matrimonii
dum simplices omnes pastoris sui
uite exemplo imitantes. que eos agere
viderint sibi licere arbitrantur. Ad

nos istius pestis nepharie. ab ipo
simo vertice usq; ad pedes origi
nem & pgressum videamus. Si posq;
simus iam dicere cepera. et verum
opulenta studui tempalib; mētes
stremi dñi occupare cepit. deo fil'
et mamone. Duobus dñis nō adue
sarijs. nō ponerēt piter deserunt.
sunt imagines nearū ut omnium diligenae
mymus seruire ipendebat. tamen al
teri subtrahēt. Quāto vō amplius
aīa ad tempalia luxu adiecerint.
tāto magis illa sitire. tāto magis i
mergi multis. sitiz a celesti amore lo
gue aucta cepereūt. hanc cum dina
ri natura nouimus. ut quo uberi
habuit. eo sitis aur. ad sui semper
incrementū maiori ardere solent
concupiā. ita ignis fuit. ut panla
tim terrenis moribus eo. spūs
frigescere amare. tepente deuotione.
deo demq; obtuso. solis fremo frem
tibus expescendo. inhiare. sola m
dignitatibus bñficijsq; alijs emolu
mentis pensarent. Nulla prozsus ho
dierna die massime diēb; pastoribus
sanctis. In nitidis altaris subeūda.
de sermone dñico. subditorumq; salute
aut edificatione. memoria hēnt. Dep
nemini ubiare inimodo et quātita
te q̄mne. Ver vō tanto ope q̄mne
quāto sit pūn honi. et malicia vite
semen valet bñficijs. quā quod suo pos
sessori longius ora agenti et pmo
ta rassis abstinere animo p̄niem red
dere valeat. Sitis eni bñficijs nūq
postulāb. neq; eni nūqm quāmuliber
multo absq; postulatione missan. et m
portuna p̄bumur. Sitis mō malis
qui sitiē venētur in malicia pereūn
tes quisquis. Quē ignis. quē fumus
de tetro. que expse que vehemē hūt.
Sitis de qualitate plebis nō posse
expedit. de morbis aut vitijs mētis
gnit. Sitis mōsterū nupcias de re
gule nullo obseruatione. de tenore
vehiculorum. nulni religiosorū subdito
disciplina penitatur. Sitis hūme
toris suoū vires habiat. an sisse
rendo oneri nō se supponē q̄rit
suffinat. Sitis sua aut subditorū
pmula considerāt. Sitis eis pdicat
aut euāgelizat. Sitis viā p quā
ad salutem pueniāt. facto aut libo
demāti. primo vō quis hodie pre
latorū. non quasi via pr suos vn
digi subditos spoliat. Sitis eorū
miseretur inopie. paupiē recreet.
subueniat indigenae. Imo quis in
digenā ipōrum non iure et iniuria
amplificat. Et ut in rem se habe
a supmo exercitus vsq; ad mēbra
infima dirigamus. Sūmi de ipo capite
a quo reliq; pendent. si placet inspi
namus singulariter.

De tribus viris de quibus cerca ma
la ortu sunt in ecclia. Cap. 3.

Quoniā ergo assiduae re
rū mutationū experimen
ta. et maiorū virtutibus post
ponis immensa auaritia. ni ceca am
bitione virorū aut ocij inquisitiam
mos. quo ad hr consequens fierent.
et fastu elationis atq; inanionis
exordia reperiūt. et luxu effeminato
resolui. tribus magis dñis exacto
tribus vtiq; pessimis. sunt sanctis
nendū. luxum. qui de nimis vim. sop
me. opularū. mansuetū. iudicū. esse
maiorū. lenonū. scortorūq; expos
cebat. fastus quidē dominis excelsas.
castella. arces. palatia lata. et habi
tanissima supplemle. vestū curiosi
tatū. equorū. familiarū. pompa
rū ꝓtendebat ostentationē. Per stre
nuitatem. quemgētes ad hoc the
sauros studiosius condebat. ut ad
promissa explenda. supperent. Aut
si sanus aliude explicita scripta ad pse
rendū saltem ex figura minimis ma
nus vanū aspectū oculorū delecta
tionem. Maiorū peculiabilio Dñi
misericordiabilium. ad exequēda mādata.
desideriaq; pficienda. aurea ut in
fabulis est fatemur secula. vixisse
bi hac tempestate reperirēt sufficī
rere posse videntur. Sed ego ad ea
agenda que hoc tres impares arti
pere expectabant. nullus ditissimus
optimo. et redditibus amplissimus

luxo

fastus

nundinis

pſulanis ſuffire poſſe opnis eſt ſp
ſidia ahūde quibus eis ſanctaret
exogmata ſunt ·

De exhorbitātis pessimos pontifices mcctia mcodunt ·2·

Dnim etēm pontifices ut
mndem ad eos penā qm
quato pmanu et auīte
se mdebāt certis pstare tanto i hm
pmanus et supme ptās arguēm
him plerisq se super alios hbidie
dnandi exhibuerūt cernentes emolu
mētū forma epānis petis pōto
mū super regna quecq amplissim
hret eoēm ignauia sanctā ātemna
num ad sanctā reuerēciam quā ulli
mparores et reges omēs gētiū
m excelsū extollere sm hierūm nul
lo mō sustentam in aliena omnia
lana et lacte copiosa mnutrerūt

De abolmone elōnū et reservatione bñficiorum ·3·

Omnū quippe ecclarū va
cantiū quarūq perorbem
fratū xpiana religio pro
tendit oim pstantiū aliarūq
dignitatū electōne sicī sōlmerūt in
ra et collationes sibi attribuerūt elec
tiones ipās a sanctis olim patribus
mstām vigilāna et vnitate institu
tas cassas atq irritas ee deter
nētes ut uel sic sua vbeins cōple
re possent inaudita excommūq
piūna xpiano nomī dirā mole
auri atq argenti summā ad suc
opus tam in pdita negotiatōne co
gregare

De carnea alpha ·6·

Que carnea quam non sunt q
rum vmisas certas reg
na patter et pūnas exhau
serit enarrabile est et prosus
incredibile Vt forte tōtus sedis
ap̄licus recardines pontificum
collationūq simoniū gradūs ecclie
vniuo abolens elōnibus ad sum
reuōnerit arbitrium ut sua pius
one salubris consilētur ecclesiis
pastoresq m alijs ut vita laudabi
lioes ni contra pstumodes ipsum
venum Erat mr hac de ca quis
redet n res ipa ex adiso reclamaq
aperuis doret postea qm hec finita
sunt ignares simulatq hostes dū
modo penūosos ad gradus sūpiores
ecclie prelatos symonie electos q
sustepta redituq omnia qualiter
admiserint posterius dicā ·

De expectatiuis et qualitate earū ad curiā romanā ·7·

Sed de sūmis pontificibus
murhoatis primo pns m ab
solendis est qui ut regi
biro lium suū gladiū hebant su
per omēs mortalū magnifice as
sumū exaltāret ns solum ea egerūt
que de elōmbus audist verum
ut aurei cumuli omī ex pte diuina
n sua ubeins camera irrigarent
omnibus diocesanis et prelatis pre
sentādi facultate conferendiq libe
tatem quoq alio mō de suis bñficijs
disponēdi adimerūt mfōdentes
illis sub pena anathēr ne ausu te
merario sic em sūt loqnt ciuium
iam frequentori usu restrictū sub
quouis bñficio sibi subiecto aliquē
mstinē psumerit qm dm omittēt
quis ex illis quas sua auīte bñfa
illa expectare poterūt q illud
adipisci vellet dūmodo deus
optie expectātiū mīs ex illo tempe
et qualiū undiq efflunt atq ubi
psto sunt non nam a studens a stola
sed abanatro cna et sermonibus ar
dentibus ad prochias regendas retea
q bñfica passim pstituebantur q
pantophis lanne ligne qm ambi
re intelligēt pmo qm et michil
legē et qd refert pudet est alpha
vir nossent a betha distinere Ar
morū quosino hinc forte ignoran
tia excusabat pmo s patrū dotti
intelligentius mortui utpote qm
absq lectis morio edurati michil
n̄ intendunt indos omes sacerdotes in
virgia parlegna ipsetentur inde
omnibus in locis tot sacerdotes in

probi et inseri atq; ignari qm
rumme et scandalo sno turpi rone
sacone subditis sint in derisum
inde vulgi annus sacdoti contep
nis trita vilipensio mde tonq; or
dims ecclasia ædenis ignomia
opbriu et erubescenna si erubesce
rent sed fronis multoru ath in
erubescē nescierūt Olim sumoz
honore apud sclares sacerdotum
cunt et michil venerabilius pbrio
ordine nuc po michil abiectius aut
dispumabilius

De vasis et aliis pertinentibus ec
clam oplmembus S

Hdierunt aute sinm pon
fices pdns ecclarū et ec
lesiis ipis nr pmissa one
ra pertinalia alia ad illa sua comme
ta pmo postis caribdim fulmen
dam Statuerūt namq; ut quoties
aliquem virū ecclsticū quarūq; fo
vet dignitate uel conditone ex ta
lure migre contigat aut sua sum
altero quoms qualeriq; bū fortum
pmutē tonens omes quenis p
mi am scamuri eem vbiq; firma
sno arbitrio rapinos sua moderata
cautela ampet quod si illa fortas
sis firma alma fructuū collio
aut ex dnicone fructuū alia
mlamitate contire non posset tri
ennali uel quinq; quatrennali fructu
um exactoe ad primam ptam ptin
gere voluerūt quod platorum
spolia quid rebrennas dennas
omibus ecclasti nuditas quid
angarias alias omemorē quod
tonc sias principibus super clero
omiso a pia et pontificibus exac
tiones ni sclari milos soluendi
rone quod retentas pnia
nones et sine vlla visitatone ab
ipis epis et archidiaconibus ubi
subtractas qua nescio an maiore
plaga ecclia sustineat quam
em primaci est ecclarū visitatoes
reformatones penitus
sscipissē atq; exemisse de pon
ne ecclastice destructione qsum
atq; enormitem papē quod in
finita alia cotidiana onera fra
trū ab infortunatissimis ecclarum
ministris exacta qm longū est exe
qui y hemitarum referam

De institutone collectoū et malis
per eos illatis ·q·

Hdierante omia exigenda
et ad illa seu camerā seu
pontis caribdim diverm
impositionū suos per omes pum
nas collectores instituerit illos vi
delz quos sturent extorquendo argē
to uel mdneta aligna uel diligenta
uel natie acbitrio atores et qn
mlti omino patrent nullis exime
rent sed uel ex silere auru eligent q
bus et aūtem annuerit quocūq;
ena plavos anathēte feriendi exeq;
tionem sui officii exercendi ni mi
plimitos dies de possibilam penia pur
sutione cessassent quod aut hij
collectores mala egerint quantū pau
pes ecclias ac psonas oppresserint
ne nisi ex loro isto pateat exemis
vnius est pene hmi ille tot grieva
me ifelian ecclie ministroū quas au
dimus et timus sub ipositis
ingo inge misteriū pmo grime pe
nium hinc ille suspensiones a dnis
ille a regū limibus inditiones
illa anathēm finissima tociens ex
aggerata qm non nisi rarissimo usu
et pro horrendo scelere a pribus mfligi
solebāt ann per ea homo a fidelium co
nubio segregatus m pcare sathane
redigantur sed hodiernis diebus ado
leuerit ut passim pro leuissimo
delicto sepe enā pro nullo misericor
sisq; i nullis timore sed m extremi
pueneriūt atempni hinc plea ille
fratre ecclarum crimē illa tot monas
teriū exendia ille sacrū odiū tot m
lonas solo equatarū decimoēs dū ea
que m illis instaurādis ar refimend
ipendi solebant m his tot vectiga
libus expleendis ipendūtur quēa
ut rompi est ex illis quibus res ar
tioit sacrosce vehemē plerisq; m
ecclis pro horū redditone ebdomē

aures calures ferena ahaq; prosa
ornamenta vemerūt. Q̄ius nesciat
tot abhinc ꝺuis totq; alijs plans aim
camē Decessissent p̄mopia obnoxij
negotia funebria negotia ecclesiarum
sollempnia negotia humanonem
nisi forte magis aut ornatis aut
pphanis alijs sedibus clandestino
timulain sint. Cogimur ut videat
sacerdotes p̄ angustia rei familiaris
suas villas sua loca sua bñficia de
serē et franchia passim vnū quem
re laicaq; honoribus in pphanis offi
cijs inistrāe. Tulerūt aliquādiu
hec oneā pigues ad huc et uberes
cathe sed iam fere oīnibus longo
emūgendi vsu exhaustis ulr̄ portāe
negāt.

De kingis et turre rōne

Preterea multa cui me p̄ecie
necesse est si ex hoc velim
abisso emergere qd̄ m rōna
turria sit vtq; illa vocabit qua
nus longe a roma distet. Grandes
audiunt. Quot ꝺoh quot calūpne
quot per illos hanc venditōes pec
ma corruptos cont̄ innocentū ima
insidie quot venalia illic medicia
quānum ibi auri valet ad eūtandū
instinct qm̄ raro paup optatū de
lite referet si mō adiūxerit opule
nus natus est arm thupana ad mo
Dnm quotq; intenūr titulo absq;
lite et adiūsano bñficiū obtinerūt

De regulis et ꝺonatiū
rōmbus Cancellarie

Iam que hec tot none regu
le et constitutiones per
vniquēq; pontificem con
dite vtinaq; antiqua mira et pater
nas sanctiones obseruari nisse si
quida rapinosi laquei sunt atq;
ubrima hanc matia quibus illi ca
pti si astutiales sophistaq; inuen
tis pisces ad exsistuanoīs ifimita
tē hanc cont̄ ius et vitatem mille
nocēdi armis abutūtur ut vix
aliqs reperiat cui si nulli sole lu
dibrium demonstrāt q̄ absq; cont
uersia bñficium nihil

Inde prosperate turre rōne

Ira namq; florē et febrem
ce sua illa affinat turris
si mihi vndiq; cautis hinc
hostibus et conservatio indus clamōe
insanissimo p̄sultet. Econtra vō iun
lem desertam inopem si hinc sit
vana si pace gaudeat si suis possessō
ribus sua pastore mira p̄sultāq;
Nichil magis hodie nec parui nitest
quo pacto bñficiū quis hēat vbcum
re vō ostio verus pastor introcat
an dolose alibi nel latro exipat
ꝺ̄ si explorator aliquis intelligēs
hanc ꝺe posset distinme vtrorūq;
inspicere nimīs non est apud me
dubiū plures nisi latrones mecta
reptum vti qm̄ veros pastores
ut iam vocā sit vpi sententia qua
ait ad negotiatores de domo sua
cientes domus mea domus orōnis
est vos autē ea fenestris spelunam
latronum

De stratu et introitu
rone Cardinalium

Iam vō Cardinaliū qui p̄e
assident p̄sulis verba numen
na gestus insolentes ut si
aliquis quilibet vellet stupide similia
thuri effingē nulla cōgruentia oēē
id fiē posset qm̄ cardinalis effigiē
oculis intuentiū obiectādo ex pre
tio mi infime cleicatu in hanc elio
nem gl̄ sedis apl̄ice pompatus in
recessu p̄uenerūt quippe quib; id
olim erat negotij ut effendis mo
nus sepulture q; mādandis ser
uirent nisi vō philatelia sua im
dilatauerūt. vt nō mō epōs quos
epales solent passim vocāe sed pri
arthas p̄matos sed archipsules ve
lut infra se positos despiciūt imo
se ia ab illis sceptrūbus qre modi
adrai sinat qm̄ cuia reges p̄sules
equare contendat. Sed hac omni
omissa vanitate quis imensa et
in excusabilem vorāgine sua con
cupie vbis egere valeat. Nulla prae
sus ad hr̄ uba sufficiūt nullis uige
mi milla sarcidia qm̄ de re ista
plenius disserē non nre siculum

est pauca solū ḡna sīm̄ antiḡm
exarū grādissimo excepta

De multitudine bñfitoꝝ Cardia
lū et eoꝝ separabilitate .17.

Hec in pauis quāte illud am
diat est q̄ parua nr̄a mr̄ia
pugnantiū tenent q̄ mōchi simul et
canonici sint regulares et seculares
q̄ sub eodem tñi omīs religiois or
dīs professionis nra et gradus
et officia bñficiaq̄ possident Nō qu
dem duo nl̄ tria derem nl̄ viginti sed
centena et duocentena et interdū usq̄
ad quadringenta nl̄ quīgenta hīs
amplius nr̄a pua nel tenuia sed oīa
pinguissima et optima quibus si con
tenti essent posti ad sūma illam
miosam puenīr cēt nr̄i ulr̄ q̄rerent
ꝓspere nim pauperibus clīcis qui re
hāb eoꝝ expectāt agetur Sed
quēcumq̄ ad nimiū ul' sūma veneīt
ad amplioꝛe festinat et assidue festi
nat et ardentius festinat nouas
dies gras nouas gressiones petit
quas cum senserint ad finē ꝓpem
re ad integrū reformari d' deuo
tionis augeri sine vlla cessatione
exposcit Sic oīa vacua q̄ alioꝝ
sint nomen amplectunt oīa
rapiūt oīa auferūt michil ōno
salrem q̄ fructuosū sit ul' pauillū
minus aliis papiedis relinquunt
Nec tamen sine illa vnda mra bñ
fitoꝝ extinguitur sed vehementius
ardet et arentis animi fauces ma
gis semp accendit nō mō nullus fur
ribus extraū oīm toto orbe cōstitu
tus sed neq̄ tota aurimole quā
magnus situs arenis sciat vehit quāq̄
portulus volunt inexplebiles

De cōmunibus symoniar
Cardinalium 16

Cerneres igitur inopes alios
et calamitosi ecclīm michi
se posse consequi sed oīm
ꝓsus spe alienos bonī nisi hīs aut
roꝛibus destitutos nō hortes quidā
nant aut quo se vtant ad hoc ipos
se conferunt et aut nū symoniam pa
tiuntur bñficia ab eis mercātur aut
pensione animā q̄d eque symoniacū
est ab illis redimunt aut vestigia
eoꝝ aduolūt in sua familia admit
ti postulant ut nel longo famulatu
sepe exacta ignominiose aliquem sibi in
exactā humilē pariant Nam quid ho
dierna die est q̄d sibi aliquis de pre
bis nōbus nel ecclīs dignitate quo pro
monei valeat blandiantur Nonia
hīs annis ut quidam ap̄d maiores
fieri solūt ecclīe accepimus ad honores
ecclīe ascendimus sed illis quas mō
venili quasi de stabulū pauorum fa
milari et impotentibus penitentibus
paulo post relatum est

De stam bñfitoꝝ car
dinalū .17.

In mōsteriis aut et locis aliis
nōbis bñfitia Cardinales
capiāt quoniā deo seruiat
quoniā domus et edifitia labentia
reparentur res ipā loquimur Oia
illis exercuit oīa labuntur oīa
peiunt adeo ut sepe oporteat omnem
ab eis administrandi per lauā ma
nū subtrahi donec reparationes ibi
necessarie que nō alias fieri ex
plete sint Quomō ibi viuatur
qualis disciplina aut regula obser
uetur michil ad eos attinet dūmo
do suoꝝ priuatoꝝ solenia bursa
sua minus multa omissa redeat
Sed iam Dominus qui optuit lemo
na verū mediocrium detrimenta que
eximia eximia potius vitia ecclīe
ex dira ambitione horū exoriri vi
dens ꝓspera quāmur Quibus enim
nesciat fera venulentissima oīa
exterminatrem cōsumente pestifera
tionis sulz stulta re horenda pes
tem per negotia Cardinalū ecclīe
gremiū iterum foram aurea ꝓpaga
tam tam diu inetrabilem que quan
to ni pmne p tres forme et vigin
tinos ecclīam omnibus viribus oī
laude omī honore nudauerit quātū
eam in ꝓfundū oīm miseriaꝝ
malorū demerit vix nullus si rem
uisceat satis eloqui posset

De oīssione multoꝝ
virorū .18.

Transeo symoniacos ap̄d ꝑm

mpressiones Transco prodam a venalia Transco corruptiones aut pter pmonges turpissias et dapnarissimas q omes fere istis aut roibus et suasoribus fiebat Transco incedes et stipendia tempalii dno rum que ai mario curie dispendio capiebant ut meri negociis adiutores et curatores et consiliarii forent magis illis pcul dubio qm curie qsulentes Imo dim eis placent curie iqmoda minme curates Nec euitare volo eoru adulteria stupra formationes quibus romana curia enam nuc infestatur Nec referre obstenatissima sue fatue vitam a dnorum tm moribus mul latenus obsonam Sed ne illd ena refero q usitas et generna publice essent Cy matoribus et mulieribus suas pro luxu mutuat pecunias qna ex ea mimlaios sup pme tabule non mdgrient artilus appellat hieronia aliasq permulta ena gmoda que longa mms narratione oneriosa redderet oratorem pterea

De pmonitionibus ad instantia principis p pmissos fieri .19.

Sed me pire non deret plus qm de hac tua egrediar quatam et quam abhoribilem foeminanom pa et hij sui fices nim scis principibus meruerunt Nanq ut sua dna imo vo uit sua utilitatem omnibus et iniuria sup modu insam manissa stabilitate confirmare possent sinq tuto quodlibet libi cet pagere tempalia principi ad quoru se nutu none opone anq conformare iam inc erant captare amicitias fauores conquire quacuq possent industria studuerunt nuc multa diffinoru hijs pro quibus exegissent largitione nunc eccliis nuc domibus nuc principibus uberrimis sepe assentationibus et gnatorie dolose persuns fraudulentijs tu ne longu fanam addo se et catam uniuale coru arbitrio subiecerunt anq doceat q vir aliqua pudam pbenda n conmandato vel consensu m principis coru tribuere ausi ecit Decipis aliq obierat si decanus ul' posimus nel alia gliber pona ea qua mte mortu locum subrogu appetens non pus ad regem qm pm ibat imo vo qms ira insanus ut absq regias leas ad pm postulatimus accederet amabile dicturus sim et qm vir credibile vim mi si qs pe necessarius principatus fallat aut quolibet alio titulo dilectus pro sua apud eum p moive istenset regales au omia ab ipo met ponti fice mebatur leas quere Illoq se frustra mr omiaq tempanee tu in vanu abiuera q numq ad gram illi finenda pe cet peclinus annus Cm vo oportune qm imbe qm manu ut ma dimin ensis fe ram terrem ipi dm per suos pdia tan pm per suas conduanas leas vigebant neq qm credibile foret ni res usu assiduo pmulgata cetum dinem fuet plus enim preceptis et gmatoriis septis resagebatur qm gmendatoriis uel pmtoriis q bus si detraxerent ponfinibus obtepare et alu qm pro quo petebatur ghibissent certum erat illum no re pti Dic magr omis paratus pstulans omia bona fructuosa seculares illa summa om vere curie ministeriu cuiq ignara vi aut importunitate ex torqbat nulli erudeli viri de tua sapientia eruditione loquor nulli q bi nisi vnoq qui miseri primaria terit ad supma dignitatis fastigia ve mebat sed ambitiosi quoq qmq sed adulatores sed histriones sed omnibus viciis imbuti quales tantis principi frequentes assistunt Nam quotus q est hodie ad altarem ponentis eccle tus qui sanctas leas uel pontificale legat audiat discat Imo qui sanu rodierem si regimentorem ymo an genit ni in mremedio illas missa institutione se nosse afferret Aut po nsiaa tenent homines ignari et illit

teran aut si qui trăn sint hjj so
lumodo tempalia impalium legum
precepta sacerdotibus mrdicta lucrosas
q̄ sias scam sint michil omino de
lege dina uel spūali erudicione qua
plebs ad salutem erudienda ⁊ sen
nentes

¶ Qz congregano pemie est ꝓpne
qua ꝑdicti prelatoꝝ ·20·

Ignur inuta morem suarū
professionū sūmo vndiq̄
studio ad lucrū inhiant: nō
quidem aiarū sed ecclesiaꝝ ponūt
questum: ubiq̄ explorāt questū fla
grant: questū pietate purāt: michil oī
no agunt: nisi qd ad colligenda pem
mam quarūlibet ex occasione suffragii
posse rredderent. pro ipa alemn
nr. certāt: urgentur: litigāt: nul
to eqmmus pretio: ratura de
cem milia aiarū: qm decem ul duo
decim solidoꝝ. Sed me uere reprehen
do qui equanimus dixi: nullo ai
moni uel urbanone aiarū dispēdia.
de q̄bus non mō milla apud eos cen
sed neq̄ cogitano est exripiat: damp
na uō q̄ue rei familiaris ea tema
ritate quoq̄ mente sustineat: de
q̄ si quis forsassis pastor sue rece
ris: qm non hor more medat: aut
qui pecuia gregis pat: aut aiaꝝ
dampnet: qm demq̄ non oīs via sa
lutis sed ligna aureū a suis subdit
exhortatione aut salutari exhortatione
uel pdicatione animas luc̄fare stu
deat: et plus in lege dī qm in legib⁹
homī meditetur: exēplo i moysi
ꝓphe oīm dentes acuentur. Illi
ꝓfuit nepti: nec dignū sacerdote de
meruit: quippe qm legē hūanā
nescit: iura sua defendē: nō pone
re sit suos subditos regē: mihāe
et cohercre per canonicas censuras
non nouit: michilq̄ aliud didicerit
nisi mere ono: aut fermoniari nom
meūbere: que officia mendicantiū
palam ee asserūt: nulla tempali
nua ul'admīstratione que uilioī
occupatione suos animos teneat sim
plicitas. Jam uiaq̄ sanctoꝝ eloquiis
studia nra sint professoribus mi
sima atq̄ indibitū omnibus versa st.
at ꝑsertim qd magis ꝓdigiosum
est. ponūfabus qui suas traditiones
diuīs longe magis anꝑponūt. Ja
illud egregiū et clarissimū pdicā
di officiū. solis quondā pastoribus
attributum. eisq̄ maxime debitum ea
apud eos vilunt: ut michil magis in
digni aut magis sue dignitati con
descendum existiment.

De uitiis prelatorum ·21·

Sed care dum aduerto. quos
dicere cōe limites egredi
entes ad ea que uia sē cum
alijs etiam plane cōta sint: uina
delapsis sim. que ni magis in prin
cipi qua lotus mudi curia re
lationē piratare uolo. principio
nulli debet alienū uel mirū uide
ri si corrodendis oīm ex pte permiss⁹
mūdi plani sūmo ope ingilet. si
mare: terines: atq̄ famis suaue la
na et lacte suaui oīm se mutasse
ue sentient: quibus pastores fieri
tis caro constant. misere em ut mp
nerbio est mane cōsente asperius
mordent. simia quoq̄ similia
esse ferre tamen audius m pdam se
tumtur. Cruciamus em ad suscepta
nra pastoria tenuissim egent.
neq̄ em ad hor opus indigentes
solent admitti. nō ex mīsterio sibi
collato. suos saltem marcā ex pte
euanuari locules oportuit. quare
eos non ꝑmelto sūmo terenī labo
re replere nō sinunt. Exemploq̄
sapiens agricole. ad aceruū et gur
di fermore iacta semina colligē: ut ite
rum uacuare ꝑmittam sibam
sedulog̃ amplīare possint. moē ui
gilantissim negotiatoris. omissis mer
cēs suas omnibus q̄ eis indigent
uenale ponūt. Et quos apud eos
clericos. pro fisco. pro hominio. piu
rapti. aut sacrilegio aut alio q̄uis
enormi crimine in carcerē detrusit:
ꝑstringēq̄ pauis et aque edulio addic
tos. tam diu pene subiacebit. et tāq̄
ueus sua gressa inet. doner. pro
modulo sin rensus aut suoꝝ que
situm a se penitus ꝑsoluerit. ubi

vo id egerit liber et innocens velut
abire sinemur. Omnis nova omnis
error omnia malefica enim si rapi
tima sint per penitam laxantur
ac delentur. Nam quid loquor de
crimine sive irreligionis que ita vio
lenter et tyranice regitur magis
hodie hostes christiani tyrannos in
manifestum qui subito indurate cathe

De primoribus subditorum episcopum
et eorum abusibus .22.

Dum non pt quanta mala fa
ciant illi stipendiarii explorato
res omnium quos primores
appellant simplices et pauperios
agrestes vinum sanguinis ipsius
nigurijs agentes et grandis urbane
nostros. Ius sepe pro nichilo vale
ant causas et omnia confingunt
dolo cosingunt vexant terrent in
minantur. Strages eos per mina secum com
ponere et pansa exigunt. Qd si fare
vemerint crebris eos nominibus
contitie repente sine modo infestant
Et si semel qualibet occasione predi
comparere destiterint censura illuso ana
themate ut rebelles et contumaces
feriuntur. Si vo ad diem venerint q
cuncti vocati erunt preuenerunt
coram audienas apud indum ipsorum
na impedient moras et subterfuge
dilationem et multiplicationem capitabit.
que per fratres per foros ecclesiarum
obtinentur quo nec sic longo tedio
longaq sui temporis iactura fatigan
super summa vexationum atq ipensa
peaume pactione redimere coguntur
et sit pro reum nec pro delicto mille
pro exiguo debito infinitarum cumu
lus expensarum .23.

De exactionibus p quibus tollerand

Iam illud obsecro quale est
qd plerisq in diocesibus
rectores prochiarum ex ce
to et conducto ad sinus plantis pro
passim et publico scandalos tenent
qd subditorum excessus et vana ora
q offina que indignis esse sunt so
lita publice vendidant sed ad hr
dona sunt her

De collatione ordinum sacrorum
ordinum .24.

Illud quoq ferendi q nullus
ad clericatum nec ad sacrum ordi
nem nec ad quemlibet gradum
ecclesiasticum nisi merede amodo q nulli
sacramentalem gratiam requirenti mano
ponant nisi qui certum ad plenum de
crimine et omnes confessiones absolu
tiones dispensationes venales fa
ciunt. Et si aliqua beneficia sine sint dis
positionum devolutum pro questu ca non
ferunt nec sine ea spiritus aut spiritu
alibus donant. Aut si quis forsan il
lud euangelium eis obiecerit gratis
accepistis gratis date non dest qd
illuso respondeant se minime gratis ac
pisse quare neq illi aliqui ex verbo
illo ut gratis tribuat. Illos demq so
lus anathemat sicut tamen isti mo
sunt illa sua ligata qui pastorale
officium absq ullo in suo dispendio
rum sunt .24.

De indignis et indigne promotis

Non est igitur q quisq nisi
prius alde a deo demus gratiam
impetrat ab eque sibi. Nemo
enim gratis si non gratis accepta nisi
falso putabimus magnum illud pes
ferri diram maledictionem a pereo ve
hementissimum qui domui dei pernitiosi
deri existimaverit. Existo autem
fonte pfluit illa copiosa vimum
atq indignissimorum prelatorum mul
titudo ut enim ex suis ordinibus mala
tora linea propriat omnes quotq
adire nerunt nullo aut pro ad no
dum discrimine ad eos quos peperit
multos no admittit nisi forte si q
adeo egestate premitur ut solvendo
non sint. Nulla de vita ante acta
pauliano est. Nulla de coetu moribus
nel fama questio. De heris vel et ar
tibus quid loquar attinet cum omnes
fere plebes sine aliquo capitum au
rum aut hominum morose sil
labas que vix lege videamus. Huc
ergo ferentur qui ex audientiam
ex suis ordinibus sine sibi sine alijs
prenubunt quibus barbarus q
orat. Quo per suas pres dum ale

mis grauabitur quem sibi pris sua ignorãa et sue sedutte vite per sim misereri mẽsi sanit. Sic ẽ hodie desidiosus est si quis a labore abhorrens si quis moro luxurie volens facere dom violat quo mul ar parenti est formalis et campi mulas sedul frequentant potando cõmessando prasinando cõuiuãdo teteseis et pila ludendo hom ipa mutilitur. Scapulas et pẽ et mebra fugat clamat nimul mãtur nomen dei et sc̃oz imo pollutissimus labis exercitur sic q mudem cõposin ex meretrum suaru aplebus ad dimm altre uenit.

De pena abbina plato cõ clesiis suis .26.

Sed vedeo ad nros epos qui mo oiũ inhumane ab in eunte adolescentia edu rantales pestes ut direrem ministros ecclam mdnatr mnis quo gesta memoabilia illud a me primum non debet q nullu ex illis q pastorali apice poiuntur per que an nosa tempa porta sunt. nisi cum tates suas mutierint suas ecclas viderint sua loa uel diocesi visitauerint nisi peo suos vultus agnouerint vocem audierint vultuca sensierint nisi ea forte vultuca que ipi sibi debitus solvi per alienos mẽnarios eis mtulerunt. Alienos dixi qm ex ipsmet menarii sunt qui non gregis sui sodiat salutem pfectum quant sed solum temporalis mercedis verbum nem. Mag ipi vo sunt mercenarij. nã epi nomen huius. quia res per nomen significata deuiabest. Nomẽ etem epi speculatore sonat. uel supere mendens. Speculatore mgt aphe ta posuit dominus isti. h ij vo super omnẽ pfectu michi pasus mercedis. n speculamur. michi profuturus sui corpis neq; agnitus esse et nõ onerosus sunt. nõ magno ope pensates. quis omnibus casus accidat. Unum morbo ul' vetusto assumpte pauperi. Dum sibi ul' exercere morte aliquid capescant.

De plato in curijs pncipu residentibus .27.

Item dicet forsan aliquis iuste ignoscendi est si uxorius ab ecclesiis ademptam sit quo mrdinis remansit plebecula qui prosilio a pncipibus accersitus magna regni negotia tractat. Juxta qd sunt humeris rempublicã regni nimium sustinet. Absqi ẽ nimis collapsuram. qd vtq laudabilius ee videtur. qui sic piate rei assistere.

Primum illud negqm eis dederim q ipi vltro a pncipibus minq officiarij euocentur. quinimo magnis supplicis et amatoriis mtercessionibus hoc impetrant. non quidem zelo alicuius nec cura rei publice nus nulla apud eos mimus est. sed gre stipendia et largi muneris. que ex inde eis proueniũt. ut alienis sumptibus viuentes suarum pruentus ecclarum mercatis verondat. Demq qualem rei publice languem imo exitium de et iam pene sepulte vulnerẽ asserunt. vnia nullis nocumentum et primeu afferent. Siquid cauere quesierint. q omia rburos onera quibus hodierna tempestate ppluis vigetur. suis callidiambus et suggestionibus mutuis et regum mutuat et iam in longu pducta. Unde et iam pdem vsibus regno iuo volent. q aliqui epi talium exactionibus semper psunt. Et causisq et querelis eorũ demunt. Nimirũ ideo psunt. q ad conuocationem vocati et sui missi dicẽ sinam. magis ea que pri apri sunt flamma. qm rei publice p fumum psidebant. Ad sepe largitione. sepe grã sepe odio. sepe ena timore. Dum nõ iusta. vera. sincera. sed pnesa atq noxia. fallacibus adapta blandimẽtis. Dnorum auribus suggerunt. Porro an ea adhibenda sint rei publice q postolibus illorũ qm eam

admſtrant amore & pnate ſup amo
rem eoꝝ maledat. Qd'em ipi fieri
unt ſequens eſt ut ſolin alios ena
ſare horrentur ne uirpi miſcer ſe pue
na verba eoꝝ atq; acta diſſidant
Denq; quis ex illis pauper defen
ſator eſt quis afflictoꝝ conſolator
quis oppreſſoꝝ ſublevator quis pu
pillo prudens quis pro inope vi
dua contra calumniatore protector
imo vo quis magis a capſione
atq; inſtratione queat libet miſera
bilium abſtemius pulchre de eis pſal
mus & ve loquunt ſub ymagine pu
ripi ſynagoge quoꝝ iſti & ſi ſtrue
ſores tempe in flagitijs uite tamen
preſſores dm put principes tui iniqui
niſtales ſocij furu. Omes dilignt
munera ſequuntur retributiones pu
pillo non iudicat & cauſa vidue non
ingredit ad eos
Qz tales plan mendarij dicendi ſt

Dicet autem quid illud ſibi vult
qd' ni fere quilibet ponfer
ab ecclia tm pſidet ſex ul ſep
tem aut decem milia aureoꝝ an
nualim acquirat Qz rege vo pro ſtipe
dij mille ad ſummi aureos ſue tri
ecclie & omnis ſibi credit unum pro
rege famulatu adhuc Nonne ſal
tem ut mendacium damnabilem
modum ſernire debat Sed ſua ad
hec viſio in promptu eſt. Utrer enim
amplius ſit qd' eccliaſtbuit qm qd'
principes autamen minus illud am
maioꝝ adiectum ſumma cumulatio
rem eſtimat duoq; bona ponora
ſunt uno Denq; fructus qui a re
ge pbentur niſi regio largi aſſiſtat
munit ſibi non dari Ut illos qui ex
ipis venit longe ena ponit & ab
omi ſermone immunes nichilominꝰ
tribui Qz qd ſua primonem
rege miſtante furtum regi ipi et
non deo nec ecclie reputat Qz na
pt ut gran honoꝝ illius per que
gram adepti ſunt neglexi memo
res & meito libentius hm vanitatem
dnem obſequij qm illis referunt
Qz qd regibus ſernire & non
deo nel ecclie didicerit Qz qd p
non intentione alium oſſicij ecclia
ſtici ſed quem & aut mente m
ei habundanda operande mira que
fecit Qz qd pt aſſuetu ſupen
dia multa apte multa ena aperte
cecilia importunitate aſſequi ſtudent
quoq; in ſuis cauſis ſeruentes no aſ
ſequunt Ut paltem inquies ſuis
illic cauſis ne frequentur aut oppri
mat ſubuenit imo ſuas & alie
nas fruant & opimit Dum pro
arbitrio ſclarum ptatum tribuit ſu
per eos annuit Ne eni ab oppreſſa
tibus quoꝝ negotia agitat con
ſilia q; ſequestrant ecclie plus uſ
to fauere arguatur quotiens de
re ad ecclia pmente agi pt con
gerit gravius aduerſus illam qm
alioꝝ ſeculari miſcuit Para
lijs caliginoſis afflictio que noꝝ
ſuis filijs origine trahat
Qz vnhoc eſt talium platorum abn
na a ſuis plantis ecclie qm prena

Sed quid eoꝝ tanto ope a ſu
is ſedibus abſtrahi amiſſa
cum per ſua ſi illic adeant
primam viſionis obice qm ꝓdeſſe
poſſent Qz nd eni hore illi ſtimat
qm toto elabente anno ſuam bis a
ter mutat ecclia qm to ſas tangi
pio & venam in undis et paleſtra
dies agunt qui noctes in omnibus
acturatiſſime ſplanſibus & choreis
cum puellis conſumati ſ ſepiues
transeut noctes Qz mo imperator
emplo gregem per denia quem ob
dnitu ſ pupini Qz barbes adh
adoleſcentuli vix ferula egreſſi ad
paſtorale quolant magiſterii et
mdem de illo ſtimm de nautue ſtudi
oſſicio Diſſimile magi eſt ſanctue
qui eoꝝ magis ſ moderet ſuo gre
gi hij pe qui deſerto ao lupis q; ex
poſito cum ſpureris & paraſitis in
aula verſantur an hij pocius q
coram poſth Ds per rapina vexat
primam negligunt per erroreꝝ
ducatu ſ rapiunt Qz iuſtius enim
mercenarios vtroſq; uite optimo
appellauerim pro re tri nimꝰ di
ci pareꝝ lupi ambo accommodatius
dicendi ſunt vtreq; em qd' lupi eſt

agnur vorant dispgunt lacerant
diripiũt hij quidem pscripõs illi vo
pro scriptis per alienos Deuio me
dius qm minꝰ punaneã hjus nro
rum angelorũ jm eñ sacre ꝛe̅ pres
bꝫ appellant pdaris mĩsterijs imo
rani Sed tãe vere multitudinꝫ qñ
bremori opendio pauꝛe nꝰ qmode
nõ licuit ignosh opetet ꝓhqua si
per singula ꝛefrentur simt multa
sed ea pauas generalit expediam

De capellanis et Canonic .30.

Quid eñ de capellanis et ca
nonicis longũ me ꝓhere ser
mone necesse est cum vno
vbo dicꝫ licear filis epõnm ꝑ suo
mõ canonicos ee̅ maritos symoia
cos cupidos ambitiosos obtrectatores
sue vite negligentes alliene curiosos
scrutatores ac ꝛepꝛehensores Nonn aut
ebriosos mõnentissimos utpote qui
passim et mycande plen ex mere
trio suspecta et sordida vite gingli
domi renent vanloquos pretereca
garrulos tẽpus in fabulis et magis
terentes qua nichil vale nouerunt
et suũ in quo ocupentur et ꝑterea
m re sua seu ꝑ phas seu nephas agen
da m aim ventris et gule ꝛ carnis
voluptatibus hauriẽdis sue vite felici
tatem ut poss expectarei cõstituunt

De pace et fẽmitate canonicoꝝ .31.

Quia vero inter se parem hẽant
aut qua fẽmitatem declarat
secte et seditiones oĩbus
mõ in ecclesijs per mfinales furias
exercate utriam illa mfinalis pdra
sitissima in ecclie vertice ab enmei
dibus stabilim mima fecũdate ger
minãs omia fere collegia sno vitio
seme mfecit

De causa exemptionũ peuacione
vitanda .32.

Et hos ergo canonicos aliquis
vocabit qui sit ab oĩ anoe
hoc est ab oĩ regula ab ahẽn
simt qui ut breuiter ac ꝓnne omia
que ferit admis flagitia admitte pos
sent ab oĩ se castigatione et disciplina
suoꝝ platoꝝ maxia ubiq ve
dempnone exemerit fraudat mag
nitio fraudat paupes fraudant
subditos et sic paulis loquitur iam
inter dispensatores ecclarum merito
quitur ut fidelis quis inuenatur quas
omes fraudes et rapinas ai fecerint
non est qui eos punat Ad ipm eñ
quem solũ indicem plerigi eoꝝ se ha
bere tantum qui angulo pauperi
accessus est

De vita et moribus monachoꝝ siue
pfessiom repugnantibus .33.

De monachis aut et monaste
riis tace paret ad loquendũ
ma ni me iam diu tederet
in tot tam eruigi abhoñ anoñ enna
tione demorari ne in fine utrayant
pede tam abeant pauli Ad dicẽ
necesse est Aliud aut emendabile de
ꝓbis dicẽ possum qm quato mag
nter ceteꝝ ecclie suos ex votis sue
religionis perfecti ee̅ debeant qua
to magis ab strani a cũm seculariũ
quibus ab conuñauerũt et in sola celes
tiũ contemplatione subsisti et quato
magis contrarietes magis obedientes
mino vagabũdi et a claustroñ sepi
bus varius egredientes in publicũ ta
to ab hijs oĩbus rebus liset eos
videre magis alienos magis videli
cet aratos magis anaros magis secula
ris rei versis veroxim animos ꝛ
rumꝫ magis inspici libros mdi
plomatos dissolutos quietos magis
per loca pubblica et inhonesta si mo
frena laxentur discurrere ita ut
nichil illis eque odiosũ sit quã admo
dum cella et claustrũ lectio et oratio
regula et religio Duo eñ monachi
quide simt exteriora habitu sed vita
sed opibus sed mẽte constãt spiritu
alia a pfectione qua hinis ille demos
trat longissime distãt Falluntur aut
illos mmũ sua opinio Nam qua
to sua ꝓfessione relicta ꝛeremus ma
gis adipiscendis mhiant tanto pau
periores fiunt tantoqꝫ dotes et ꝛeditus
sui magis semper in nichilũ fluunt
Vere oĩm cenobiorũ pdecessores oĩ
feruentius ita hodie attenuatos ceremꝫ
ut vnde centũ hoñes nime solebant
vix mille derem egerenme vinant

videmus omia labi omiaq; solo eq̃
ri nõ supterire copia qua subtrahi
qua diuina armine defendamur tuera
mur quod quõ melio illis enemt dñm
dim eñ iste sobrie caste innocenr vive
do ſm sue regule institua regni ce
lestini et non hec temporalia querere
studuerũt tam diu eis omia illa sunt
super q̃ fuerũt adiecta ꝓmiſ mgnt
saluator ꝙture regni dei et instituã
eius et hec omia adicient vobis ubi
võ a vite innocẽa et a grendo regno
dei per nepharia opa destiterit hec
ab eis illa subducta sunt que veris
instine ailedibus regnoq; ſtoribus
fuerãt ꝓmissa Regum mãt histori
ais facile ipsdem actibus venietur
qmbus mago pacti est vm ubi pro
labore desidia pro continẽa et eq̃
litate libido atq; superbia luxuria fo
tuna simul ac moribus immutate
et qõ de regno dicti est audis de
apibus et honoldus cetusq; fagutbi
bonis dictum intelige
De mendicãtibus et eorũ mam iar
tagone et gloria.

Ueniamus ad mendicates q̃
ex professione altissime pau
pertatis veros se xpi discipu
los verosq; minores se iactant
atq; gloriãtur Quippe qui ꝑsiderã
tes ut xpi abiunt illud evãgelium
Vade vende omia
que habes et sequere me Et item d
Nisi quis renunciauerit omibus que
possidet non pt meus e discipulus
omi possessioni suaꝝ renũciãt ten
pluꝝ querta oneq; ſmissaꝝ qui
erudin ꝓcla in diuinis litis quibus
pene soli hodie insudant pabulis v
bum dei quo ꝑpli refectamur assidua
ꝓdicatõe mostrant viam eis salu
tem ne quia nemo aliꝰ docet aperit
instorũ digna prima impiorũq; sup
plicia demostrant sicq; alios ab me
rtu sempiterno per veram pniam
evocare ad deũ questi sunt de
magistri xpi ut asserunt celebrũ omi
care legunt dominicam offam pagunt
misteria excent eorũ de vita ignoto
ranas et neglegentes simplent
Questio de pfessione mendicantium

Sed libet ab eis quere si hui
modi simplicitas xpiana ꝑmissime antiquit
tum est q̃ sint eam vobis ita mag
nifice Et insolenter adeo inde se
iactant q̃ vniuersis ꝓcul via gloria
ri simpserint imo q̃ alios omes
sui similes opinione ab omi pfessione
euanuisse Decebat eñ ut ab alieno
ore et nõ ꝓprio suo illa ethica et an
gelum meretris phõ grecano laudare
me si mõ solidam laudem non vanã
suspectam odiosam aspernabat Nomen
her est pfessoris vel institutis ut nisi q̃
se arbitretur pfectos primo võ quo
mistores fuerunt eo magis in humi
tate de se temperãtes longius se a sui
nia ab eis estimet Nedum de eo
qd̃ hec se ꝓsumunt magister sup se
esse ferunt me et idigni qd̃ fatebant si qd̃
tamen virtutis habent euanescant
Et humilitas est fundamẽti ꝓprius

Nomine humilis publicanꝰ sua
deo prã confessus iustificatus
a templo redire meruit et
qui orabat venia imperare supbe
ant phariseus sua merita ꝓdicans et
paupertatem despiciens verbis abrep
sit et meandinus Cum deus superbis
resistit humilibus dat gratiã Videtur
aut her parabola contra hos questuosos
verbi dei adulatores congruentissime
mdicta qua siant synagoga suos
phariseos huic adiuncti quos mendi
gelio acreme xpiis semp inuehit ira
minorũ hij nouꝰ et subintroductus
apli eccle phariseꝰ censendi sunt q̃
bus omia axpõ de phariseis dicta
et alia forte plura nescio an deno
ta cauerunt de quorũ sacrilega ipie
tate qua nõ multa breuiadi studio
dicere credit paucas xpi saltem se
tentas per quas ab eorũ insidiosa
persuasione nos cauẽ admonet audiaꝝ
Aut magr de eis saluator sue fame
parcsanens negat Attendite a fer
mento phariseorũ qd̃ est ypocrisis
Et rursus attendite a falsis ꝓphe
tis qui veniũt ad vos i vestimen

omuñ mñ secus aut sunt lupi rapaces Nñ nõ lupi rapaces sunt vela mña omuñ gestãtes qñ oña que hñ mũdi sunt verbo suo pfessi se desernisse asseuerãt facto aut rpã tempalia ꝛ reddita ardore sapisse mfidis fraudibus atq mendaciis vndiq; exquirũt Nñ non lupi rapaces sũt simulacrũ velle amicis qñ vite austere rimatem castitatem humilitatem fidem simplicitatẽ exhori spẽ simulant Inuis võ exquisitissimis delicijs et varietũ copia voluptatũ illecebrosam mundanorũ luxuria exuberãt Nñ non lupi rapaces sunt sub ouiũ ve lamine latrãtes qui more sacerdotũ bestiarũ mentibus penetribus oblatrãt deuorant merito se ac latrans quibus cum nõ suus vocibus liret sepe enim suis pueris amde mandãtes cultiq; hñ dumbus quasi tonitrum ardore pol licites Nñ nõ lupi rapaces sunt foris quidẽ mentes qñ ea q̃ facie da dicit nõ faciũt et ñ alijs pdicauerunt sua rpã pdamatione reprobi affirmãtur Nñ nõ lupi rapaces sũt ouiũ filiũdine falso prendẽtes qui ñ angelũ luas primo aspectu appa reant nõ sathane ñ ut ubo pauli sit non xpõ dño sed suo ventri seruiũt et per dulces sermones et bñdictiones seducũt corda innocẽ Sed audi adhuc qd̃ de illis ad ꝓpo nim saluator dicit Ve vobis o scribe et phariseꝰ ypocrite qui mũdatis qd̃ deforis est calicis et parapsidis m nis autẽ plem estis rapina et ĩmũ dicia Quia sicut est sepulchris de albatis que a foris apparent hõib⁹ speciosa mortuis võ plena sunt ossibus mortuorũ et oñi putredine Quid de eis verius dici pt quid aptius quid luculentius qñ qd̃ eccleſiaſte dictum audis Sed et paulus genuꝰ doctor pnoscens in spũ sanctũ ea ex trema tempora subintroitũ ingressiõ et eadem per eos mlta tandẽ vul nera sentiũa ad thymotheũ suũ scribens illos summo studio declinan dos hortatur Nam postqñ dixerat hoc autem scito qm in nouissimis die bus instabunt tempora periculosa et erunt homines seipos amantes cupidi elati superbi blasphemi et multa que hijs additab hijs seductoribus nõ abhorre na proinde qd̃ eis est ꝓpium subtrahẽ tur hõtes quidem spem pietatis vir tutem aut eius abnegãtes et hos demita Ex hijs enim sunt qui pene trant domos et captiuas ducũt mu lierculas onerãtas pñs que ducun tur variis desideriis semp discentes et nũqñ ad sciam veritatis puenire tes homines corrupti mente ꝛpro bi circa fidem putrescũt quoq; ideꝰ aplus ad eundem suũ discipulũ loquens Scitis manet manifeste dicit qz in nouissimis temporibus discedent quidã a fide attendentes spiritibus erroris et doctrinis demoniorũ in ypo crisi loquentiũ mendaciũ et cauteria tam hñnium suã ossiam que nemo ambigẽ debet de hijs nomis phari zeis dicit scripta Multa quoq; alia de istorũ pfecto pphetari optã mgm tate qui domiñ dei pfodiũt et pol luũt sacra in plurimis locis scripta cõmemorat que sacrorũ phidiam quantũ ad nram pmet breuitatẽ tetigẽ videntur de qua si quis mat ampliora cognoscere cupiũ videat et illic mira de eis inuenet ad fide lium instructionem longe aliquã ori ginalitus spũ sco reuelãte predicta quãquã nec aliqui alij scriptores eã de fecerũt qui de hijs sub dolis illusoꝛ bus multa vana et pclara post errorũ introitũ ad ecclie pmom nitionem et pmunitionem pdiderũt

De impudica vita et qualibet mortali. 37.

Restant nunc sole monales ut nram narrationẽ que ad modũ polliceñ simus a primo capitulo usq ad extrema ne glecta nullo pmisso gradu deducam de hijs autem plura dicere si plu ra que dici possent supererabat ve rimdia phibet nec non de cetu vir ginũ deo dicatarũ sed magis de

Inpanabilis de dolis et de procacia
mereferim de stupris et testimoſis
oribus pudendis sermone phre tra
hamus Nam quid obsero aliud
sint hoc tempe puellarii mōsteia
non quedā diro dei seruaria sed pe
neris exercēda ꝓstibula sed lasci
uoꝝ et impudicoꝝ iuuenū ad libi
dines explendas receptacula ut de
hodie sit puellam velare qđ ad pub
lice spectandum exponē

Het sint que de nro clero re
ferenda visa sint quamuis inf
m sciens ꝓteris et silencio
sepulta que si per singula amplecti
vellem et immensū res ꝓgredē
tur nec modū hūana cēt oratio
Atque cum ita sit neminē debet mira
ri si ecclia et rabbis aggrega
ta multis molestiaꝝ anxietis mul
tisq; aduersis turbinibus quantur
ayreū ponus et stipendii videl debe
at tot viris atq; ꝓuincialibus ser
uiens a flagellis tumultuq; ageret
Tempano motū modoꝝ cum
molibus ꝓtoꝝ prem

Nunc et confer hanc vitam
hos mores hec vestimēta cū
ꝓmeua prem disciplina cū
maioꝝ cultate cōmenda sobrie
tate districta seueritate videbis mi
ralpa ceaor es tamā mr eos distā
tiam quātā mter lumē et tenebras
Jam siquidem hūs diebus meis m
quos fines seculoꝝ deuenerimt ab
aureo capite illius ꝓgrādē statue
qnā vidit nebugodono
sor paulatim semper mdeiora p
argentū es et ferreū ꝓlabendo ad
pdem pedū luteam ac fictilē pudēm
Comisto ait is ad deum

Hm ne deus optime vnea
nia electissima quam tua
olim dextera ipe plātasti cu
pem et materia ad seruciū malig
nacii cohercendam maiestatem nr
ridedisti ita ne inquā destituta se
pe materia diuina gremiā ac de
generem offensa tui vepribus et spi
nis oplem ita pro vuis duloibus
quas ex ea ꝓstolabaris laboribus se
leibus omissa ut vix per ca nan
sciens eandem ee recognoscas qui
tāto olim studio tanta cura et cultu
nobilitaueras Ecce iam vnusq;
fere eam direpuit omia ag pecoa
hauriūt hinc aper de silua exterminat
inde ferus singulis vnusq; im
pune denastat ac ꝓstigens egregia
quq depastitur Auerte obsecramꝰ
due iram hia et vindictam furoꝝ
tuū a vinea tua et de celo ꝓspice nos m
sericordibus oculis super ea respice
et si non ꝓpter nos qui indigni su
mus saltem ꝓpter nomen tuū tes
tibus clementia gloriosissim Seruꝰ
meus impietatibus horet maiora
debere supplicia fatemur pcā nrā
super arenā multa super omē
abissum ymmanitatemq; grauissima
Sed ecā sumꝰ e regione nia mensu
ram omia hoīm pcā nō modo
quo ꝓpria sunt seu quo pulsi me
tem cade sūma mēnidine supplicii
Venimus nia benignissima pietatē
nullā non ignoscendo defessam
nūq; semper ante venire iudicium
pmo super nia opa vnusq; ꝓtau
rorem Semus te parentem ee nos
quātumlibet degeneres attamen fi
los pro magno autē pio filius sa
tis est patri pari supplex sed suo
quid obstitit quo minꝰ nobis mse
rearis et ignoscas idipm volens et
appetens quia neqq; respuisti
ab evang quia ad te ingemiscētes
reuerti volumꝰ qđ vnq; per suos
nios ꝓphetas nie m nos vndiq;
pniaq; tanta cum diligentia nos
admones legem hanc nobis quā
mseruci debeas per eos ꝓmulgans
Sed nos qui ad nia mādata dura
simus cernere et indomabiles re
de te ad vēnā vocātem non au
dimꝰ te exinanitem contemptumꝰ
te suadentem aspnamur te pmp
tum atq; voluntariū ad ꝓteritā
omia si mō ꝓuidā permēt cōdo
nādo per nouā et pcoa fraudā
condie piacemur ꝓinde ad voces
nras abstinetes niaq; manū ab
exterminā a nea pussione non

renouat sed nouis pcuss q uarijs
noua mẽsmẽt flagella cumulat
Exaltato altoꝛ super ymã defor
mitat amisagone ecclesiastem
Volo aut nr quis existimet per
ea que cõmẽmorata sunt ne omẽs pfus
cõtor mllo excepto apprehendẽ uel
le Sed illi non meminẽ cẽ ne
memini posse qui dixit Petre rogaui
pro te ut non deficiat fides tua ne
sim nestius in singulis quibusq; sta
tibus aliquos et forte plurimos bonos
in istos inocentes et ab illisq; maleficijs
que sup memoata sunt separatos
Sed tamen ẽ imporiũ in singulis p
fessionibus eruditionis ut uix uiter
mille unus reperiatur qui id quod sua
professio exigit faciat et sanat dñs
eaã si simpler aliquis si castus aut
frugalis in collegio aliquo uel comẽ
mansa et libeam potioꝛi uiã nõ
sectentur fabula et ridiculũ certe ap
parebit insolentes et singulares Insa
nũ aut ypocrita quẽ appellamus vñ
et multi qui ad bonã frugem de
uenirent si cum modestis et bonis
degent hac rõne abstracti p malo
rũ exempla ad malã trahuntur du
talia in suos concubinales nomia
subire verentur Inde est illo psal
m uigz vissitum Cum electo eles
tus eris et cũ puersis puerteris
Iuuare de bonis uiris autor silet
Quadobrem nemo admiretur
si tam hoc tempe sinceritate
aut innocentia fulgẽ in ecclia
sint tot stelaãs in omẽ loco ad mala
ipellendũ et per mille insidias pol
luentibus uigz ipi mundicie neq;
ne ta pualente de bonis silentiũ est
Dum sermo de polina ecclie aut qui
alijs cõpatiꝛ pro minus peccato
atq; mouẽto sunt Et dum sermo
de polina ecclie aut de mẽbris eius
madet tota turba pualentiorũ toiũ
ecclam nit me adduxit eo loquẽdi
more quo plerisq; in uas scripturas ut
uir Ingressi aut legimus omẽs ma
ro coꝛrẽpit uiã suã et ni eo tpe
quo ipi pcat homo carnalis mundi eru
pit Noe uir iustus coꝛã dño reperi
tus est et ppter eã ois anima carnis sal
uatus Pursus in hbro psalmoꝝ scr
him est omẽs homo mendax omẽs
declinauerũt non est qui faciat bonũ
et nidem ipe qui hoc dixit de se testi
moniũ habet quia inuenisset eum
dñs uiri secm cor suũ
Et factus est cibus eius ut ederet
Igitur ad hymc modum ma
gnãs cesaream cetcaq; offi
na se habeat quis dubitet nisi
dei aduersione mala eis que patiũ
tur accidẽt Res nra ut supi dixim
et mpsima uideꝛ debet si quid eis pros
perũ accidit Nõne per totam dñoꝝ
uoluminũ seriem bona nobis hoc pa
to adcommutãtur si legem ipsoꝝ seruẽ
mus si mandata teneam Inprepe
rens ambulem si dñs nobiscum ab
eo mihi non uerebi faciam Act si
nephariis opibus testamenti eius
gloriemur pacti et legem uerere
nostra et traditiones postponam qua
fronte bona abeo pete aut speraꝛe
psumemus Necesse est forte aliq
cruciã subeam aut professionẽ primã
si mandatis obediẽtiis aut pfectis
sophistis si nõ successores sumus qua
nũq; memini nouit qui pro operis
qualitate uitaq; rõnẽda proponit
Quid ymnazo ya que nr̃is ecclie sint
hm q paulus dixit omia alijs in fi
gura cõtigisse quid ei qui ea pscrutant
deferaq; a deo et tot cladibus oppꝛ
mi eiusdem malitia sint Origines
mysticam pabolam ezechielis de duabus
sororibus oholiba sorore oolle sorori
maiori similia gessit imo ea fla
gitijs et formarũdibus amplius in
flamẽdo superant quomo sibi rideꝛ
ipsum ecclie Expgiscere inquiem ali
qñ ex longioꝛi tuo somno o infelix pe
cor synagoge expgiscere in qua aliqñ
et mie ebrietas Dns sanctus ut ita dicã
ecclie modi ipone gloriamur si
tum et cetos vide lege intellige si
ñ iustificeꝛ nõ iustificeꝛ mea ecclesia
gloriete testimonio eor abyssus ho

ergo vlla mte ſam cordis et ſimili
la ſup eſt gphānm dicta ſedilo Cuol
ue miſſg quā illic ſtatim et mā pn
fuſionem nō vllg dormitatione ſed
cuiano mcīnm impendente conſi
dera videbis quis te exitus exper
tet qīſg male et pimiſce mhiis ſa
dibis tam dm tacebas Cnod ſi gphe
tas nō audis nec de te dū tot mala
minant locutus arbitreris tpā te fal
lus et pauloſo mmū exule deprīs
de te em illa lonis ſur et q mmātur
oneā ſup te n deſinis relapſura de
des agnoſcere ſed fac cerū patrimā
alios pertāe Cnd de illa gphena Jo
hīs ſnīt Capocal cenes An non illa
ſaltem ad te aliqua expte pertine
pinas nā puderem ita nī ſenſu pdi
diſti ut hor neyes ullam ergo mtue
re et lege dampnatione magne me
reris ſuper aquas multas ſedentis
Jſtiſg nia pclara facta gtemplare
et nos fumiros caſus

¶ Carthaginis ſtatus gpr ſuperbia tendit ad ruinam

POrro cum omnia imperia
et regna gentiū quāmmū
qg potentia magna nl duma
ob ſuas iuſtitias et ſuperbias deleta
audias euerſa videas atqg peſſūdata
ni qm ſpōdā hmānarem ſuper quam
fundata erāt millos impetus turbi
nū meticetem tā longe abiensis nīqg
eorum tam i alnum extulisti quomo
exoſo atqg annulso nio huiſ fundame
to tanta ſuperbie molem qua deſuper
extendiſti non euitura ruinabis Ce
pit iam dudū nia ſuperbia neqqū ſe
ferens huem ſed lento quidem et pe
tentem et gptea a plurib⁹ ruina illa
nō eſt prepta mīt vō i modū torrent
tem in prepa agentis Et ex illo pre
ſertim tempe quo abhomandū hor
ſisma te ruasit qd gferto ad gūmen
dus tuas neqnas mtolleabiles et in
famas falſas dīna ſuper te manum
dia venire prmſit quo uel ſic reg.m
nū ro graue grumbus odioſum
hyeta euāgelica vīratem miſerō
Dimſum depolavenit fratrumqg et
diſſipatū gnderet Non fidas quidem
q ſicos ecclie in hor mūdano conflic
tu mlitātis cursu priſtis pristinam
debeat gne fundam ſuper fīnā pe
tra ſtabilis et ingaiſſa māſura e
Sed loquor de tempoh poſtmū de
gloria et dehnis quibus uſqg ad nam
ſeam et oblimonū ſnt tpa certa neb
am eſt de quibus in dampnatione me
reris vindicabis angelis pīpitur
Cniam gloſiamur ſe et in dehnis
ſiut tantū date ei roūncium et lucē
Nam ut ea que longinq ſunt de gre
rorū a nobis diſſidio gpr nrum ſup
bia et anaīam orto de comuni
mmunis catholice religionis pcto
nam pene orbis finib⁹ paſtinatem
olim potuerit ut her mḡ et alia nō
nulla vulnera pbem ecclie inſligi cep
ta non ceperam Nonne ſaltem ru
ina illa qua vbe romana ſedem ar
cupit eccle ſcr euere et collabi vid
mus ecclie ipſius et locus eius in
peri depolatione gpmere minat
ſimo deſtructione ultimi ſcam eſt
de proximo iudeoꝝ et Synagoge diſ
ſipio Cruomō em dm ſtabit aut ru
gebit qne ſua deſtructa ſtratone et
capite pdito vaga et inſtabilis per
orbem diſcet et quaſi iam pegrina
et hospes i mūdo de vno loco i aliū
migre cogetur Cvullo plane ſua
ſtabilem i mmere pnoſſe debuit ex
quo gpr ſuas formidones odibiles
Romuli vbi rebita Jmmone con
fugit ubi quāto liberius tuto aper
tius et i prudentius vias ſue ſymo
me et pſtitutōnis ſue expoſuit pe
regnoſg et puerſos mores cuia
tatū mductores i mrāi galliā iuer
it rectiſg uſqg ad illa tempa mori
bus ſeuginibus diſciplina miſtum
te mīt vō luxu pdigioſo uſqg adeo
ſobriam ut merito ambigere poſſis
vtū res ipa audita mirabiliorſit an viſa mīrabilior ſit an
ſan de gallia mīt de ecclia loḡmur
q maligno neſcio quo fato loca q
bus mſedit ſuo fermento mfice
cōſueuit cauſaq pmaci ac ruine

illis esse quam non gratis aut absq; vicione viam cui ei debeta ymnia spoham sius pedibus eient malo vo ipa galha mops p ea sac ta redire mapit ut mpleatur illud ghete psagiu Confidebis ab egipto sinit co fisa es ab assur Et illud filia babilonis misera brisq; rebuet hbi verbum nem nia quia verbus nobis posqm cui ipozta bih sarma p dnm exigere fuia le malu sasinatis nrcepit scam ut omitta que per alcui nir apud alios de pam contendente gesta ps postea hor sbenda illa celinqua qm ni co conersan cerauis mores suos arg suoui emare pit illud clemete nos dns adiuxit misera bilis qui ma se suu seruoui galli pnpib; addicamur ut vre mmas er onumeras que sibi condie ab an lus msebamur dicet m vlisi mapu dic cedebat ille furoi cede bat tempi cedebat flagitanti ipoz nsmatu fingebat dissimulabat tar gu p mittebat diem ex die dure bat hijs bsina dabat illis ita orb; quos aut ars assentoa aut indi rijs acceptis fereat sumo ope placere studebat cos bsinijs pme rei quo talu pcamo dnm gram et fauorem assequerent et sua hijs mag et membris mndis et elega tibus qioui maxime ostento gau debat singulos fere vacantes epa tus ceteraq; papuas dignitates ipendebat Demq; ut pncipi bem nolenna facilius assequetur asse mina foueret fomq; ostuaret con seruata amplissima et plena vino donata atq; extrema illud dabat ass nag sup clero exactones pete vo lissent anuebat uino sepmis ena ngebat Dic omme cleri statu ingraui dispdi ita subinebat ut ipa mag; quibet coeri qui ipe putaent in har tissima seru ture non dno psidenna ita ut

supra tempm Instra ai mecedibus certe attone assipserit ·84·

Ut ecia pus humiliada e qui erigeda

Quia cathia serpam humiare uel tot flagellis attin dtemp sit recte ab illo qui plus equo exaltam humiat ezechiq et humiata erigit pus humiliada erat ut m gram a qua erenderat rediret postea erigenda atq; sublenada pus despolan da postea ospolada pus pauneda pos tea sanada Nam quid ad remue grandam vpam cuiam stimare ho fimesto delarcam animet frustra aliqnd per nos effin speram no hor humanis opibus non nulla arte ingra agendu est alnore plane ma nii res ista deposit et necesse e si vmq; vinci debat idem ipe medius sit qui vulnus inuit quia et in acerbum tamq; immedimbile vulnq; est ut nulla opa alrea curai valeat ayuda super hac re tractata sit mul ta agita multa ostpta multa ostita multe legationes suscepte dni quo plura nuscimq; et mohu simus eo vce assidue iphmanor atq; tue banor euasit deo labores meos irride re primo ingt nemare qui ma sine eius adiumeto tollerna sua illo op; explere credidimq; Adde q indigm simus et patrem ab ipo impetare pareat hre quia non est pax ipis dicit dns Audiuisti gre ghetam ait Erit opus instante pax demq; nato Caro ne dno angelorum exer citus parem suo pdulu caremme mitra denudans solis ea hostibus bone volitans futura nunciaut

De duabus virgis dei quibus gre gem suu pasat ·85·

Quod autem a dno hec pest sas mania pcesserit ex abscisa mi zacharia scptis liter apte colligere legimus siquidem illo pphem q multa de futuris tempib; et nouissimis ecie tribulationibus sub gheno velamine preuit ait deus stimus pastor omq; aliorum caput et regula in duabus virgis

pastur gregem suū que sunt denis
et sumculis qna decoris morbis
et signa carnare pdin ee debent q
volunt in ecclia plus posse Tarn
tas aīe q est vinculū pfessionis sum
culus triplex est qm diffinde vsupmur
qna in deum et proximū et seipm
tendit vnī si aīa pastoris dnmus
mine missis obtemperās sua et no
que dei sunt quesierit et nrepi in
deum aparone valuerit contra
himur aīa eius super eos phendens
virgas suas ab eis subtrahit pro
decore ignominia et mdnis p ner
tente aīe fructu sustinata conten
tiones et vrentem dnmtes dissidia
et hor pacto vrtutū sancte sedis sue
nim pastoribus pcer et ouibus per
cussum gmanate mee me cos dis
sonat qna plerisq pro culpa populo
rū ipi ena subdim punimur simul
pter vcam dauid in pte mdanone
plus plaga pestilentia pessia per
cussus legimur Consurgat aut pma
virgam que denis vocatur pter
vitia pastorū iam an annos mul
tos ab ecclia pstsam ac sublatam
eo videlz tempe quo pdecessos illos
mores de quibus ante mentē idue
runt Exillo siquidem tempe in
firmare languescere retro sub lapsa
referri cepit ecclia quippe q verna
tum exuta decore pallida et obscu
rata in fracq deserta sanem gere
bat postqm eusmoi lagnor nul
la fomenta spiritalone medicatu
sed diuina in cuia neglectus a
deo per mora temporis tuscunt a
capite membra ymma p cruciado to
ni corpis occupauit furiq obsessū
tenuit ut iam vix ultra sibi mee
mbra pa cohere possent Et vn
est aliud pheteū a plata pedis us
q ad verticem capitis non est in eo
sanitas Sublata est vga secunda
fumculus que iunxerat membra eo
cohgabat mis rupto pene vinculo
nephandi sisma horrendisq pro
sus dissonat

Quod fiat minus gaudeamus ecclie

Putrant quippe nonulli qm
multm de hor sismatis et
furtura ecclie per ipm dep
latone dnmo nr accedimus stmrfu
ram dnō placeam simt reformam
ecclie locus ex eo cotinuationem
mnedibilem q vastantem per ter
rem violenta imperiis aug multa
sibi iura occupauit obtentuq qua
terreens tandem exiit copijs q
alienā gnerat male tia enomat
filiosq formationis cū prūpnm
iporniimte nim mybissimo mer
cati plinos genuit morte fuga ex
tio fame et captiuitate oppressos
lugeat que fortassis pcedimo mali
tus qui plerisq primā ēmbus
corii nocibitura ē magna eni ei
fundamēta mst valde obtecta sig
nā iacta videmus que cotidie may
ac magis a terra surgere et in ap
tam iamq luxem erumpere nemo ē
sensū habet qui non valet aduerte
dna pter abhoiationem tantam
ecclia obtenenda est

Et profecto nisissimo deo in
dino tanta maloru pūda
none obtenenda et q quassa
da est hec mtātam omiq abhoia
nonū msaīa exercuit ut nulla
alia via astingatur aut ad plenum in
nocentia redigi posse videatur p
ferūt infinita signa admon
tiones gmationes meq pardnes
clades verbera flagella q ipam
ad sanā mentē ne insania mala
parēmr revocarent Sed nichil ē
omibus hijs actū p mo iactum ola
cōsumpta sunt mgt pphena q fla
unt q flator malignū corii nō sunt
cōsumpte fronte eni cū deum
obscenata omia co tempserunt
et velut equus in freno post su
as gnipias rapidioi semp impe
tu curruerunt

Si ecclia flore ac fructifera hē
at vnā est in omi statu ecclie
morū reformando

Quibus igitur hbi o xpe modo
restat si tua cāam a tua
tua sponsa storie in qua ar

genitū eius et aurū versa sit em
dare disponis nulla ut tom sto
ria ipam nulla oflank arte aut
purgatorio igne m aurū repandi
ab earūe formare primas et primo
ille more ruslana metalla item
mōnas Et si nīa pterea vinea
labrustis sentriosis vrgult pal
mites sissocārbus obseptam m
fructifera vis natura redire qs
exteor modus ad agendi qm m
nules stirpes eam sterilem esse
tes salubus ampitare ne pullulat
et radiabus euelle vineaq ipam
alijs agcolis locatam nonis rursū
ac fructiferis palmitibus inserere
Neq em repo reste aut de spinis
pūr vue colligi aut de rubis fimis
Sed et arborem nullū fructum se
rentem exterendā ipe sanxisti et
igne cremendā Fallitur igit quis
quis labores et dolores earūe hijs
malis que ia patimur finem esse
her nō n exigua doloru lina simt et
suauia quedā ouū que sūpsit studia
Ad tempus erat ut potui ingruen
tem ia tempestate peremis nrēq m
hijs piculis salutē cōsulēmus ne tā
ta procellaru vis que lacerātur peter
nauiū validioi rubus ipulsu qm
ullo alios tempe grassatur e t medijs
nos simtibus ait hijs qui merito nau
fragio pereuri simt absorbeat
deuota ornao auditois pro salutū feru
tu reformatōis osequende:

Rum m fine opusculi quod ia
longius tenditur te deprecis
sime chū supplices exoramo
ut quemq; sua super cerūm furtiua
simt iudicia magna cui absq; du
bio pauca simt non ei in seculūm pl
nomis sun ipius imaginaces timen
sas ia mercedes et retributas Sz iux
ta tenatrabde me demēte lenitate
et m penaru exactione qua nō metuit
pietate lacrue dignetis spargere que
noxia simt aut superuacua restinde
ne pauca que non vsqueq; iunctam
hijs erūa pcer exstidas ira igne
pmeue prorsus oppimas ita atere
ne prorsus obteras ita castiga ne
prorsus exūgnas Sed saltem ne sod
me aut gomorre filijs sit semen ei
aliquod relingne memor hui sanc
tissim verbi quo te cū illa futurum
promisit omnibus diebus usq; ad cōsu
manone seculi.

Incipit Tractatus eiusdem de tribulatōnibus et de fertuoso certami
nis regimie ad huc ecclie pueni
ris et de signis earundem ex sna pro
missionis de conceptione dne vginis
in Cenobio Constantien

Dominus dabit vobis signum
Ecce vgo concipiet et pariet
filiū et vocabit nomen eius Emanuel Nisi
quo ad 2m pe: p: et dm restat ondere
quod signū omnipotent et sume demen
cie sue sit signū gratiosius et vtilius
Considerent cui achas petere signū qd
Yheremias Esaias a dno sibi dari pre
cium Non petam inquit et non tempta
bo dnm hoc quidē addidit et nō tem
tabo dnm forma quidem pietatis sed
non virtus Colebat achas volens quod
deserē nolunt Et ideo ne dns exalte
tur et zelum vindicte suspenderet signū
petere recusauit Et ex hoc teste Hieronimo
in glō euangelium summa magistra tem
ter a dno dehortus fuit Vnde quia spi
ritus achas contrarium signū adventum
longe pressit Considerēmus illud quod
iustus Symeon et mecū nos post signa
ortū Yhesu inuit Ecce mat positus est
in ruinā multorū in Isrl et in signum
cui contradicetur Ad vginem vo: Tuā
inquit ipius aiam pertransibit gladius
Luce 2o Ad vnū ortu signo heredes
implent quia mox pueri aiam que
sunt postmodū egressi sunt inde con
tradixerūt pstatores contradixerunt
et heretici quoru aliqm vginē non de
substātia carnis xpm edidisse dogma
tizabāt Alij filiū non peperisse sed rep
perisse fabulabant Alij po corruptā blas
phemabāt Alij dei matrem audire non
sustinetes magnū illud nomen theo

obedire hor erat nel m sag̃ minus ꝓ̃i
quare nel ꝓ̃sident ꝓ̃hj dim̃ ꝓ̃ate
Discessio a vorā ecc̃a videtur m ecc̃a
aplem Nam si ꝑmo nel sc̃do electus m
exordio sasmat fuerit pontifex vere
tunc ab ꝓcoꝑ nel suis ꝓdibus ꝓcess9
videtur cōplens Nam ad tanta am
bigunate vbis ecc̃a deuenit ꝙ iguāt
apud quā ꝑtem pēa sedes romā erat
nisi forsm deus aliqui revelasset aut
salomons iudicū de puero diuidendo
et vā et falsa mre hor ꝓsuadet //2m
signū dissolutionis est luc̃andria et
hor sūtur ex illo qm effect̃ moꝛib9
peior qm sint synagoga cui imminebat
eius ruina Vnde ꝑm bn̄ hōmm
ꝛpter erat penū phariseoꝝ qui et di
cebantur clerici indeꝛū sntj anaña
qua coluꝑas in templo vendi ꝙmit
tebāt solum labijs deū honorabant
et tamē ꝙ porte docebant que non fa
cebant Sed unqm ꝑcus est sanc
tegū etc̃a bn̄ssima et ꝓlates ꝑtes
ꝑe ꝑno aut mordmaro fuioe dist
buere qui to libras in templo vendi
ꝑmittere An ne mun9 malū sit fo
lium labijs deū honorare alioqñ per
hor ad denotionem induce qm̃ locꝰ
mysterij soli spe questus sp̃ntꝑ et
cessare a superbia laudem dei Vide de
talibus ysa 22 Canes muti non va
lentes latre canes ꝑnderissimi nes
cientes saturitatem crime vement
dies sup vos ꝛc Demū unqm mun9
noctiū videtur ecc̃le ꝑtem mahuam
ꝓrsis pallio coꝑire et velud es
sonās et cymbalū tinnens alios per
ꝑdicationis officiū docere qm̃ luc̃amde
ꝑmus moꝛibus et exemplis subditos ꝛ
ad rectitudinem trahe Estimo eū ꝙ
nemo bom mundi conferū dubit sed id
facere 20 possus complem̃ contenderet
instituunt aliam sua aduisatcr ysal'
in synagoga cōpatione ꝑnaiaꝛum
nda vbi olgenes de vobis inquit et
melhget Eze xvi dns loquēs ecc̃le
sorori ma samaia r synagoga dimdi
um peccatum noꝛū no peccauit sed vi
ntis eam sceleꝛibus suis sequit ruina
Ergo et in postra confusionē et mira

23 postqm̃ diffuse descꝛipsit mahuā et
destructionē synagoge adiect direc
de ecc̃a plus iammit libidine et for
matione sua ꝑbuit ꝑpudent̃ dimun
dis et mgrātibus ad se vemētibus
mdita veste pcia et bn̄ mquit mdu
ta veste varia iammit libidine r ap
petitate diuinarū et ydolatria delectari
Erat nanq̃ futurū ut plan ecc̃a
non vereꝛ̄tur ecc̃le ꝑsone vene
randā prudentiā ꝑno ac ꝑbis et
ꝑfectis actibus iſmare ꝙa ut ꝑfecti
sit quod sequitur Confracte sunt
mēme pubat tue Subiungit tur
runā ꝛepetēdo causā eius ꝓcessit
anima mea ab ea sunt recessēt a so
roꝛe eius r synagoga quia sceleꝛibus suis
et fornicationes tue fecerut hor ser
loquitur de fornicatione simbus ex
ꝓssa r symona //3 in signū sunt
ex ꝓpinatū dissone et est īmoꝛata
ta mēbꝝ quia alius et sepe dig
nior esset alius et segnent mdig
nior ꝑ multitudine et magnitudine
bn̄ficioꝝ ebrius est Nā sunt ad bo
nā armonia regimur ꝓtū sequa
litas moꝛata que si minua fuit
tollitur melodia ita sdm̃ phm̃ ꝓpt
tumū dispādatem et ꝑsertim idig
noꝛū exaltationē dignoꝛiꝝ depres
sionem obrepit̃ polina Et ideo di
cit ꝙ polina mgna sunt plures medi
ocres est dim̃nor Sed no ꝑmo ꝙ
vbiq̃ fuit aliquando generū polina
mgna est tanta sacerdotū differē
tia hij quidem sunt maiores ꝓncꝑ
bus hiꝰ sth Alij eiusdem gradus et
ordinis de inferioꝛes vulgo cōmu
nes esse tales apud eūdem phm̃ vera
mr obligacia ꝑterea videmꝰ in
ꝛepe humano cui aplis mplicibus
suauis epulaꝝ ꝑcussibus cātanti co
parat ꝙ si instrumenti fluit ad unū
membꝝ ita ut enormit ingrossetur
et alia mmbꝝ demaceꝛent̃ ꝑ dm
unde sic in ꝛepe ecc̃le si ꝓpiores si
ant ita graues attractione substanie
ꝙ misꝛes vix ꝑsit ꝑniopia se sust
nere hoc est figuꝝ tam ꝓpīque rume
de talibus em aut dns Amos vi

Dare pigres m ihalm que calumpma
sanns egenos & frangr pauperos
Vere dies vement super vos Et mf
eodem pe qui opulent estis m ſvon v
carlia Quarti signū est fastus et
superbia platoꝝ et aliorū oꝝ rozū qꝫ
nis em ex nāli prudencia et moah
phia silē et thalos conredimur q
cārna debent habē vnde possint ho
nestius vivē qm ꝓlāres et plan qꝫ
subdin ex hor m non admittr fam
he et equoꝝ et vestiū superfina
pompa que vano absq; superbia pt dua
et salua usuca sustineri & plerisq;
non sine invijs et debit gubnari
Nam tanus fastus in dei carlia ꝓnf
sime temporibus istis no tam pauos mo
uet ad venenam qꝫ multos ad in
dignacionem et plūres inuit ad pe
dam qm se reputarent forsan deo
sacrificiū offerre si possent quosdam di
uitos eoꝝ vos spoliare Tales fastidio
sos vocat dns Amos vi Captiuita
tes capita ꝓdum ingredientes pom
patice domiū ifil quibus in figmen
tume eodem capto ve dint ysa xl
De corone superbie pedibus conculcabit
vid abbas Joachim exponit de maxi
mus plans qui ꝓpt eoꝝ superbiam p
nitat ut fiat in carlia dei sistina
ta Quintum signū fūtre ex nia
mde psidenaū que cū sit violenta du
rade mentis non pt unde ꝓpetus tua
mi est facere non bonū publicū sub
dnoꝝ sed vnle ꝓpm Tales sunt pas
tores qui no pascunt greges dm sed
semetipos quibus dicit ve Ezze xxxiij
Gaudent de malefactis eoꝝ quos
penaliter pt redempre Nec qrit
quis quatus debeat sed quatum qs
solue possit qdus dns dicat ozee xo
Audite duces dnus ifil vos odio he
nis bonū et diligit malū qui violen
ter vulnerib pelles eoꝝ desuper eis
et qui comederit carnem ꝓpinei et
pellem eoꝝ desuper excoriauerit
Sic dicit dns Ezze xxxiij Desinite eos
facere ut non ultr pascant gregem
meū liberabo enim de ore eoꝝ et
non erit eis ultr in escam Sextum
signū est q turbato ꝓncipū et omno
ꝓtorum qua m multr pribus expi
mitur irrecuperabile desicie cariam
et deseruisse ita ut impleat illud
Jere ii Contrito super gronem pos
cata est repente vastata sunt inhe
nacula mea Ezze vij Adducā pessimos
de gentibus et possidebunt dom eoꝝ
et quiescere faciam superbiā potentiū
et possidebit sanctuaria eoꝝ Contumelia
no super grumbaonē venet et audi
nis super auditū Et ista videmus
ipletā in grecia in vrbibus et plūbus
locis nris regionibus Septm signum
est venisano correctionis si forte de
ꝓncipibus carlie intelligatur qd sep
tim est Zacharie vij Noluerunt aure
dere et cor suū posuerunt ut adamā
tem ne audirēt verba que misit dns
in spū suo per manus ꝓphaꝝ suo
rū Et ysaie xxx filij mendaces noluerūt
audire verbū dei qui dixit Nolite
spirere nobis que recta sūt loquimini
nobis placentia qui nolūt intelligere ut
vnā agant de quibus Amos vij Odio
habuerunt portā corripientem et loqué
tem perfecte abhominati sunt Tales
salutaria monita et sanā scripturā
repudiat fabulas et in ea medicinales
medicinat fantasmatibus contrariis or
dinem dns Ozee xo Azima tu spam
repulisti repellā te ne fungaris sacer
dno mihi et oblita es legis dei tui
obliuiscar filioꝝ tuoꝝ et ego tr bm
multitudinē eoꝝ sicut peccauerūt
in gloriā eoꝝ in ignominiā con
mutabo et erit sicut ꝓpulus sic sacer
dos Et ezze vij lex peribit a sacer
dote et consilium a senioribus Octa
uū signū est nouitas oppositionis
Ex hac em sequit hereses sistimata ac
ta defendūtur et defensa vadimōnt
vadimata ut exprimunt fidem et ecclam
destruunt modernos em ipe vulnerāt
vulnerāsse em impetrari et malē no
verebunt sacra scripturā intra stolam
qꝫ prius in statuta ad libitū sue volū
tatis put amor odii iudicia spes p
mordens aut vindicta eis intimat
Aliqn eoꝝ lenit animos alios hereses
docet quos in nondū hereticē nouerit

Alij nēcandū

Illi ne amdia dicti quos forsan er
ores defendit ne lem opinione
vulgi videantur mgnari hij tunc
utant Aplūs laguent era gones
et pgnas nerboz̄ Ex quibus oriūt
tudie qrentiones blasphemie sus
pitiones male 1 thi vi et 2 thess
vij Erit mgt tepus aūsana doc
nam nō suffpient sed ad sua deside
via coarciabūt sibi mgros pruricī
eius auribus Et a vitate quidem
audiū aūrent et ad fabulas cōuer
tentur fabule et non sane doctne
quide sunt que in pstasibilibus hūa
ne sapie vbis uel in sublimitate libo
rū aut sermonū sm zelū ul'ordi
nationem aut sanem gliam non re
uelatione spūs sc̄i sed sm traditiones
hoim̄ ronstituūt A quibus quatuor
nos cautos reddit ut non tm fcā
mur mqnt omē vento doctne et
nequitia hoim̄ in astutia et arcuim
uentione erroris Preter hec sunt alia
signa videlz vehemtius instare hūc fiunt
causa destructionis romane Propter
eadem bnis Aug̃ h de ruinis dei
destructo studiorū qua contemnitur
peruersa sapientia et hanc seqbatur
destructio grecorū Prelatio pueror
et ignorantiū ac prauorū et hec erit
destructio laborū Plura alia fuit sīp
ta in pphete de electione sacerdotalis
honois Et quibus et pdictis sapiēs
pt concludere ruinā temporalis ecīe
de propinquo imminere Et forsan nūc
illud ysa 28 Fubito dum non spe
ratur veniet contrio quia pn̄ o
sēbunt Dñe ostilia mea et omēs
inreparabiles meas neglexisti Ego
autē in manu vra videbo cum ruue
rit super vos repentina calamitas
qn̄ veniet super vos tribulatio et an
gustia Ner demus repudiare hoc im
possibile quia nrīs temporibus vidi
mus aliqua que nuper erāt mere
divina Et timendū est maiora ee
ī posteritatibus Imo visile puto q a
multis ānis no fierūt tot et tantum
h tanq̄ corde rebelles et animo accēsi
sunt ea tam sunt hūis diebus videl
ēt q dñs odierit eos cōtra ut
odirent pplm eius et dolos facerent
in ānos eius Talis m sacerdotes pe
lex quos in longū apposite neq̄m
valebimus nisi signis virtutum
manifestis ad benuolentiā eos in
uitauerimus Ner multū proderit
tūc forsan ad modicū durabit Imo
nisi ressent p̄missa signa q̄ enam
fuerūt causa sufficiens et sequatur
notabilis et magna motio ī cōtrio
Ad horem Re p et dñi deus omī
potens mire quoda me amitos pius
estimabit nos diuisos qm̄ aduisos
tanta multitudine in vnū conglo
gauit Ad nos tonus mūdus tunc
ad signū ducens suffragātes ad por
tum respirat Hoc tpe ecclia plenar
rabitibus lacrimis et gemitibus a
quolibet viri q̄rendo requr Ioh
20 Cristus in nobis ut sim sicut fui
in diebus adolescentie mee quādo
omnipotens erat meū Tunc enim
omnipotens erat secum quia ī pristis
temporibus nullū apparuit contrarium
nis signū prestolatur enā dies ad
lescentie fuerint meribus et actibus so
rum pnī donec possit ut ait būs
Aug̃ in sermone sup can ex exēplo
virgis reddendo pbrum dñi acipē
tonapē et pānādo panem rebelles
quosq̄ et confidentes vigore fue ad
lescentie in ruinā detrudē hoc sig
nauit virga aaron qn̄ dñs pepit
moysi Num xvii Defer mgr virgā
aaron in tabernaculi ut seruetur
in signū rebellū filioū isl' Virga
aaron floruit et fructifera q̄nis
virū non cognoscentem signat que
potta erat in signū rebellū r contra
dicentiū et ruinā Et hoc pphetā
nisi dant domū dauid vbi the Nūq̄
parū vobis est molestos ee hoīb⁹ i
confidentes quia molesti estis et deo
meo pter hoc dabit dñs ipe vobis
signū

Incipit apologeticus bñ b'nardi

Venerabili pri ac sčo fratri qui in clara valle sit monachus frater Salutem in dño

Vsq; modo si quem me sperare misisti aut timuisti aut mutatum aspexisti non quia negligem quod mihi debeat sed ne presumerem quod nescirem. Nunc vo nova vigente causa. prisma figatur memoria. et nec pro nec ipse tue doleri mee sanctitati cogor. fiducia dante ipa necessitate. Quomodo namq; silent audire possit pro tam hiis recentibus de nobis querimonia. qua silicet misericordia homi in pa
cuiusq; mis et femi de cunctis ut ille aut diamur iudicare. mundum quoq; ter ceteri mirabilius est. etiam gloriosissimo ordini vro derogare. cui bus qui in eo laudabiliter vixit non prudenter detrahere. et de virtutibus mee ignobilitatis mihi humiliari bus insultare. Ita ne sub nestimo nis omnium non quida lupi rapaces sed pulices mordaces. primo tunc demonstrentes honorem vitam. qua pa lam nos audemus. Torrentem torrentem dimus. nec saltem clamore tuer cionis sed susurrii detractionis cimitrimus. Si hoc ita est ut quidam me causa mostrabamur tota die. estiman sint ones omnium. sicut mihi pharisaum tartanna sordidis reos homines. et qd est grauius et superbus nobis meliores despicias. Quid nobis prodest tanta in nro vitre primo. et aspectu in nostrum notabilis illa virtutes. ac diuturnas in opere manuum cotidiana defunctas et cum. et vigilias nigris exercitatio. penus demq; vite nre singularis quedam atq austeriores conuersatio. Nisi forte omnia opa mea simulamus ut videamur ab hominibus. Et dixit xpus. Amen dico vobis recepe runt mercedem suam. Nonne tha rim tui in xpo spectates simus mi serabiliores sumus o omnibus hominibus. Aut vo non in hac vita tui in xpo speremus. tamus si de xpi semino talem

Con ypocrisis sue salute sanctitatis glo ria apud homines querentes et in detractoes

trinam gloriam querimus. Quisve ego homuncio. qui tanto labore et industria studeo. no ce uel potius videri sanctus ceteri homines. minus mi acceptus. Primo g finis remanendis q; quilibet ho minum. Itaque ergo non memeba tur nobis via. ut ira diram utrinq; tollerabilior ad miserum. Quum ne resse erat ut illo descendemus cui saltim illam q; multi meditur via sti latam. que ducit ad mortem non cligimus. quatenus uel de gaudio et non de luctu ad luctum trahere mus. Quum felicitas est illi quorum est vestimis mortis corum. et fruname trum in plaga corum. qui in labore ho minum non sunt. et cum hominibus non flagellabuntur. Quin et si primo res ac pro gaudys temptationibus pe rimus remanentibus adiuti salutem habi dantes in seculo obtinuerint dimi nas. Ve pessimis reuere nos sint saluatores suos. sed sint illi serene us alienati. Ve arrogantibus arrogari zantibus no ut illi de apostolis in arrogantibus simus. sed vere ut apostoli mansuetus. Ve semel et ve iterum superbis pauperibus. Ve mali semel et ve iterum pessimis dimi et non sequentibus dimi. qui mun dum cum passionibus principantur. Quin imitatem sectari negligunt. du plex enim contemptione gloriantur. qui eiusmodi simulacrum et hic pro tpali gloria tempalia se affligunt. et in futuro pro mortua superbia ad mor tua supplicia p humiliter laborant non xpo. sed cum xpo non regnabunt. Sequimur xpm in pauperate sua. sed gloriam eius non sequimur. de torrente in via bibunt. sed no exalta bunt capite in patria. Ingemuit mun dus. sed hinc non consolabimur. Et merito. Quod enim sunt superbia sub pannis humiliatis thi. Quid non habet quis se pallietur humana malitia. nisi unde humilitas est saluatoris imitatio. Et quomodo mirer. presertim dum simu latis arrogantia se coarctamus pro pagnibus. merentes malis verbi detractionis immerito. An no

illi superbissimi de psalmo quoscū
prodijt exadipe iniquitatis eorū
multo uiciosiores optimi sint dignitate
et impietate sua quia nos qui late
mus sub silentio alienā. Quis enī
magis impius an profitens ipe
tatem an mentiens simulatem. Nō
ne is qui enormi mendacio addens je
mat impietatem. Et quid diram.
Vereor ne et ego suspectus habear
forte nō quidē nobis par sed uobi
nu uilq; nomī me uoluī ḡtum in
hac caligine horis hoī moreſe pt
er psalterī de hac rē. Sto vos nō ig
norare quid sentiā. sed ppter illos
qui me nō ita ut vos cognouerūt
nec suaui vobis loqui solo loquen
tem audierunt. Scribo vobis quod et
frequenter audistis. ut qm ego per
singulos ire. et singulis satisfacere
non queo. ex me hoc facio. unde qđ de
me certissime scitis eis pro me ve
rissime persuadeas. Neq; enī timeo
omī oculis ſbere. quodcūq; de hac
re mihi aure vobis locutus sum. Ex
vnq; me adūstus ordinē illi. si ul'o
cā audiui disputantē. ul' clā. si sin
cerē. Quem vnq; de ordine illo
nisi cū gaudio vidi. nisi cū honōe
susceperi. nisi cū reuerēcia allocutus.
ī cum humilitate adhortatus sum.
Dixi et dico. quodus quidā vite est
sanctus honestus. castitate deuotꝰ
discretione ꝓpitius. a pribus mis
tutus. a spū sco ordinatus. ad ab
saluandis nō mediocriter ydoneus.
Ego ne uel damno uel despino
quem sic ꝓbo. Absit. memī me
alicui in aliquibus eiusdem ordi
nis mōsteriis hospitio susceptum
fuisse. Reddat deus seruis suis hu
manitatem qui misericordiā michi ult
qm necesse fuit exhibuerit. et ho
norem quo me plus quoq; dñi
dignus fui dignatꝰ sit. ꝓpoſuim
me q̄ medium omnibus. inserui
collatione. sepe de septuaris et sa
luatoris animarū habui sermonē cum
multis. et publicē in cœtibus. et pri
uatim in cameris. quem vnq; uel
clam uel palam. aut ab illo dissua
dere. aut ad mrm ut veniet persua
dere tentauī. An ꝑ ocium nō mul
tos cupientes ventre repsisse. veni
tes et pulsare repuli. An non
fremī nrorum ad sanctū nicolaum
et nobis duos de ſbis nobis esse
remisi. Ex duobus quibusdam eiꝰ
dem ordinis abbatibus. quorum
ne nomina prodam. ipe eos optime
nostis. et michi omnī qm amica cō
fabulatione iungantur sanctis. non
quidem non tñ ad alium ordinē qđ
et nos non latuit. migrare desideri
tibus. iam iamq; de habitaculis mun
eis dissilire cum q̄sum obuiam ar
ne suas deserent cathedras et
sedes. Cur igitur ordinem damp
nare putor uel diffor. cui animos
meos deferre uolo. cum suos ad
nos. veniētes mirabor. recedo. de qo
et m orationes tam sollicite requi
ro. tam deuote suscipio. An forte qm
unctū illi ordinē quersari videor.
Ideo hinc suspectus habeor. Ex ea
dem ratione et nos nro derogatis
quoniaq; aliter viuimus. Ergo et con
iuges et iugib; mutuis se damp
nare putentur. qđ sine q̄ legib;
in celia quereruntur. Monachi qđ
ac regulares clerici sibi ſiuere de
bere putantur. Quia ḡnis ab initio
obscenis abiis separatur. Sed et noe
et danielem et iob in uno se regno
pari non posse susceperūt ad qđ unq;
non uno eos ſmite iustos peruenisse
cognouī. Maria dem et martha
necesse sit aut preter aut alterum
saluatoꝛ displicē. cui minori tam
diffimili studio deuotionis contendit
tamdē placere. Et hac ratione ſtō
ecclia que ubiq; tam plenibus tā
q̄ dissimilibus variatur ordinib;
utpote regina que in psalmo tegi
tur circumdata varietatibus. nulla
par. nulla prorsus deformis ee pua
tur. Ne etem sentiā q̄ medios
tumq; in ea status inueniat. si pñ
quilibet homo vniquiq; ordinē
eligens. a hoc alio penitus aut ipe
abstinere. aut se ab ipis abstinere

ordine

forte

miquid

dissuasorū

suadeo

dicatur

iacob

Con eos q̄ fraudat alio uiuendi qđ ipi
uiuat dapnates

pitemur. presertim cum tenē im
possibile sit. nel vnū hoiem omēs
ordines. nel vnū ordinē omēs ho
mines. Non sim tam cbes. ut non
cognoscam timita ioseph. nō illius
qui liberauit egyptū. sed illius qui
saluauit mūdum. et hoc non a
fame corpis. sed a morte simi' aīe
et corpis. Nonissima quippe ē. quia
polimita. id est pulcherima vaiem
te sunt distincta. sed et sagmine ap
paret intēta. nō quidem hedi qui
pena sigīt. sed agni qui innocentiā
designat. her suo tpīb; nō alienā
ipē profecto est agnus māsuetis
simus. qui tōsū non quide tondē
te sed ondente pdimittit. q̄ penā
non sentit. sed absoluit pēm. mundi.
Miserēt ait qui dicēt ad iacob. hat
nemimus. vide vestimenta filij sui
sint an non. vide et in dnē. vestimi
mum her sui tm dilecti filij. Pacē
nostre omnipotens pbē eam. quam
secūm xpō tuo polimitā. dando
quidem quosdam aplos. quos dā
aut pphetas. alios vō euāgelistas.
alios pastores et doctores. et rete
ra que eccīe ornatui munitioi de
rent apposuit. ad cōsūmationem
vnḡi sanctoī ocurrentiū. i virū
pfectū. in mensura etatis plenitu
dinis eius xpi. Dignare etiam
deus piissime purpurā sangui
nis. quo aspersa est redemptōe. et in
purpura prelatum insigne ac vi
ctoriosissimi indicat obediētie;
Suave ergo rubet est vestimentū tuū? Formidat ait psalmus
solus. et de gentibus non est vir me
cū. Itaq; qui quidem factus est obe
diens pri usq; ad tormentū crucis.
qd' vnḡ solus calcauit. pēn quippe
barathri sum auxiliatus est ei. iuxta
illud malo loco. singulariter sum
ego donec trāseam. Jungo cralmit
eū deus. et dedit illi nomen quod
est super omne nomen. ut in nomi
ne ihū omne ge nu flectatur. celestiū
terrestriū. et infernoī. Ipse dans
malum pprium dixit septima
tem. sed dona hoibus. Nue
dona. tchnigt videlz sponse sue
ecclie. pignus hereditatis ipius
tunica sua. tunica sui pohim
tam. candidiḡ in cōsimilem. et
desuper textam p totū. Si poh
mita. ob multorū ordinū. qui in
ea sunt. multimoda distinctiōm.
in cōsimilem vō. pter indissolu
bilis caritatis mōdum vnitate.
cuius me nulli separabit a malart
xpi. Alii quoniā polimita. dimi
siones aut gradum sunt. de aīs
pribus. et dimissionē ordinū sc.
idem nō dīs. deinde diuisis enu
meratis cōsimilibus. tuniḡ va
rijs tunice coloribus. ambis con
sert eam esse polimitā. ut ondat
etiam cōsimilem. et desuper con
textam p totū. adnigit: hz aut
opinor vnus aut idem pbus. di
uidens singulis prout vult. Cari
tas quippe diffusa est in cordib;
nris. pter spm sm qui datus est nobis. Non go dimittit. sed to
tam et integrā hereditatem inue
stoīam cētīa. qua et de illa scp
tum est. Illuc regna a dextris
tuis. in nostrū deamatio. cōsida
la paterare. Itaq; dulci dilectis
amplectēs dona. alius quide sic.
a Alius vō. sic. sive clunacenses.
sive cistellenses. sive can. ve regu
lares. sive end laice fideles. omīb
ordo. omīb lingua. ōb etas.
omīb sexus. omīb condino. in omi
loco et per omne reniplis. a pmo
homine usq; ad nouissimū. Nam et
xpc hoc talaris dicta est. qd' ad finē
pungat. dicente xpho. et nō est
qui se abscōdat a calore eius. impi
um congruens ei nu et facta. ē. q
phibente videret alia septima.
et est ipē attingit a fine usq; ad finē
fortē. et disponit omīa suauit. Ob
go pter ocurrimus in vna tuni
ca. et ex ombus est vna ecclia omīb
mḡ vna. Nam si ex plūbus duisis.
vna est tm columba mea. formo
sa mea. perfecta mea. Quoḡ nec

ego polus, nec in sme me, nec ille
absq; viroq;. sed simul omes simꝰ
illa via. si m̃ solliti simꝰ serua
re vnanimit̃ spūs in vinculo pacis. Nō
mō tantū ordo vr̃ aut̃ polus nr̃
ad illā pmet vna, sed nr̃ sil' et
vr̃. nisi forte qd absit timem Iu
dicē. timem puocātes. timē mer
cēdē. et ab timem ōsimamur.
et sic non possit aplūs vni nos ill
viro au et despondit virginē cas
tā exhibe xp̃o. Descripsit illa dnt
vna ecclīa cantuarēsis. Ordinate i
me caritatem. et si vna in caritate di
uisa nō sit in ōdinatione. Quinde
go Eliellensis sum. Dampno igit̃
Cumacēses. abbat. sed dilecto. sed pre
dicto. sed magnifico. et nr̃ go magnus
illi ordinē teneō. si sit laudabil. Au
di igit̃ hec qd aut aplūs. vnusq;
q; in ea vocatione qua vocatus est in
maneat. ecce si quis aue a principio
non elegerem. si talem speculā. Fēdo
igit̃ id qd rursus aut aplūs. Oia
mihi licent. sed non omnia expe
dūt. Non qd habeat ordo sanctus
et iustus uon sit. sed quia carnalis
ego venūdatus sub p̃no. et talem
me mee languore sentiebam. nu
ptiarū est pena necessaria. et di
uersis morbis diuisa conuenit me
dicamēta. et fomentis fouenda. fac
dnos hospes febribus anxiari. q;
nemo vnū alterū trahamus. Quomō
ait aut quis q;amus laboat. reuo
cauerit. aq;. pira. et figuli quoq; sume
da. nim m̃ ipe ab his abstineat.
vinū et cetera talia utpote si
bi grauia sumat. Nunq̃ go hinc
cū recte reprehendat. si diret ille. cur
ni aq; non bibis q; im laudabiliter
non recte tridiret. et ubi cam se
liat. Uno et m̃ salubriter. Deniq;
ecclīa regratur a me nr̃ ai omnes
ordines laudo. nō reneo. laudo em
omes et diligo. plurimq; pre et iuste
viuūt in ecclīa. dnī ope teneo.
cetera emendare. faciet aut̃ cautas fra
ter loquor. ut ne illorū quidem fruc
tu frauder. quoq; institutiua non
segnor. plus aliquid dicā. Tu
tibi cautē age. potest naīq; fieri
qua frustra laboranūs. sed ut ego
fruct̃ diligam boni qd operaris. fieri
omino non potest. Quanta fidu
cia caritatis. alios opanur no amas.
et alius amat michi opans. Ille
quide suū opus pōit. illius vō ca
ritas mihi extendit. Et quid mercē
si m hoc exhibo. pegnante ad hoc
ecclīa. quedā h̃ in secreto sit. ut dica
pluralis. vnitas. vnaq; pluralitas.
ni m illa quoq; pria. qn iam tpa
regnabit. nichilomin̄ forte tales ab
qua dispar quodāmodo equalitas.
finita sit. Inde etenim scriptum est. In
domo patris mei mansiones multe
sunt. Quare magis illic multe ma
siones in vna domo. hoc mō h̃ nul
li ordines sint in vna ecclīa. Et
quomō hic diuisiones graciarum sint
idem aut̃ spūs. ita ibi distinctiones
gloriarū. sed vna domus. porro vni
tas tam hic qm ibi cōsistit in vna ca
ritate. Diuisimus aut̃ hic quidem in
ordinē uel opationū ministeria di
uisione. illic vō in quada meliorē
potissima. sed ordinatissima distri
tione. Intelligens denīq; ecclīa. hac
sua quodāmodo distortam cōtor
dia. contortam vō discordia. de
duxit me inq; suis semitas iustitie.
propter nomen suū. ponēs quippe
semitas pluraliter. et in sine sin
gulariter. nec diuisitatem opationū
primsit. nec vnitate opationis pro inde quoq; et illa in celestibus dis
tincta vnitate frustra deuotissime
leta derelinquat. placet me ihesu fer
nentur amore mundo. et per omes
vias tuas alleluia cantabimus. In
dicens em plateas et vias. coro
nas et glias diuisas intelligēs in
auro. quo vno metallo illa diuisas
ornam destinat. et in uno alle
luia qd cantandū phibetur. Dissi
milem sperim similem pulchritudi
nem. et multiplicem unitatem viam
deuotionis attende. Non igitur via
tm semita cōtinebimur. qua nec
via est magis quo tendimus. videat
aut̃ unusq;q; quanto q; incedat. ne

quonia

pro diuisitate seminarii ab vna
mistica veredat. qñ ad gñlibet ma
sionis sua quisq; semita putauit:
ab vna domo pris exporte nō est;
Vnūm stella ab stella differt i
claritate. sic erit et resurrectio mor
tuorū. Nam et si fulgebūt iusti
sicut sol in regno pris corū alijs
m alij amplius. pro diuisitate me
ritorū. Cūq; sine meūa sten
dum non sit: m hoc solo ut i illo
seculo ab homīe posse distīni. qppe
cū hic multi opa videantur. illic
nīa corda michil impediat inueri.
Sigmdm radiāte ubiq; sole iu
stitie. tunc manifesta erūt. absco
dita ordīm. et sicut non est nul
qm se absondat a calore eius. ita
nunc nō erit qm se occultet a splendo
re eius. Et de opibus quidem supe
rioribus. et ob hoc periculosa feruor sen
tentia. nī multorum imm⁹ iustitiae
desint. qm magna opa nunq̄ non m
inuī quemendi sint quida deordē
nō. qm cont illā finiam. nobis ante
tempus mdicare. quo adusq; potest
dūb qm et iudicabit abyssos te
nebrarū. et manifestabit consilia
cordiū. alijs ordinibus derogare di
cimur. et sua mistica volentes con
stituere. mistice dicā nō sunt subiecti.
Et nos profecto si qm ei hui⁹ temoi
sunt. nec nī nec aut pia ordinib
ē verius dixerim. quippe qm et
si ordinate viuētes. superbe tñ loqi
tes. eiues se facīt babilonis. id est
confusionis. ymo silvos tenebrarū
ipius ichene. ubi multis ordo sed
sempiternus horror mistrat. Vobis
go mgr fres. qm eiusm post audīa
illa dñi de phariseo et publicano p
abolam. de vera iustia psumentes.
retros aspnamī. Dicitis ut dicitur.
solos nos omnē ē instos. aut dīs
simulatores. solos nos mōrosū re
gulariter viuē. retros vō regule pe
nitus existere trāsgressores. primo
quid ad nos de alienis fernis. suo
dño stant ut cadāt. Et nos non
stimus iudices super eos. Deinde si

tra nr dictū de nō ordine psumpt.
qualis ordo est. ut aliq̄s de pio q̄sp
trabem eiicit. m fris oculis tā nitio
se festucas p̄gratis. Et iīd m regu
la gluam. Eiice pr regula dicitur. Dicit
Et cont euāgelii ait tēpus. mi
ronū aplm alienos fernos iudicat.
Iu regula nō gredat euāgelio ul'
aplō. Aliqñ regula iam non est
regula. qmq; nēr certa. Audite et dis
cite ordinē. qui cont ordinem alijs
ordinibus derogat. Hypocrita mq̄
eice trabem p̄mo de oculo tuo. et tūc
videbis eicere festucā de oculo fris
tui. Et videris quā trabem. An nō
grandis et grossa trabs est superbia.
qua te putans aliquid de ame
michil sis. Iamissime ubi tāq̄ sanus
exultas. et alijs iamissime trabē
portās de festucis mfirmat. Beat
ago ubi deus qua nos sim sicut cet
homīes. Iusti. raptores. adulteri. Deq̄
go et dic. detractōes. Neq; enī mi
ma est hec festuca inter alias. Vi
te cum tam diligent⁹ alias emēdā.
istam tacet. Di peccatum aut mi
ma habes. audiaplm. Neq; male
dici aut regnū dei possidebūt. Audi
et dicī in psalmo inimice. Ar
guā te. et mḡ et statuā ā facie tua.
qd q detractoi loquar me. certum ē
ex predentib. Et quidem iuste
ad se retorquendus ē immeritq; auer
tens faciē suā a se. aliena potius
mala q̄ sua solet curiosius per
scrutari. Ar mḡīt quomō regu
lam tenent q̄ pelliculis mdiūt
sani carnibus aut carnīs pigue
dine uescunt. ra nl' amor pulmē
tarie. una die qd' regula phibet
admittit. opus manuū qd' iubet
nō facīt. multa demḡ p habitu
suo ul' mutat. ul' augent. ul' imma
nitat. Recte. Non pōt hec negari. Di
attendite in regulam dei cui vnq̄
nō dissonat mistica. si bñdicti. Reg
nū dei mḡ mīr vos est. hoc ē no
exteriūs in vestimento. aut alimēto
corpis. sed in virtutibus mentis hoīs.
dñi et aplis. Regnū dei non est esca
et potus. sed iustia et pax et gaudiū

magis
Magnum mei erga
sanctum principium hic ad
uersus detractores

illuminabitur

Qui

et se cognoscendo

m ſpū ſco. Et rursus. Regnū dei
non m ſmone eſt ſed m virtute.
De corpalibus itaq; obſuanciis
ſcribus aliūnas ſtruit, et que ſt
maiora regule. ſpūalia ſtiz mſtim
ta reliquit; ca melioz glumetes.
ruhrem hquans. ajagna abusio.
Sarxma cura eſt ut corpus regi
latter mdiatur, et cont regulam
ſuis aīma mdis mda veſtib⁹ de
ſcribit. Tu tanto ſtudio tuū et
ancilla corpi parcent, quatinus
nr xerunt. morbis nō patet.
aut ſimplr ſpūs pietas et hu
mas. que profecto ſpūalia ſut m
durieta. non p̄mdentur? Inmi
cam et elām abhorrem⁹ pellinas.
tamē melior nō ſit pellibus tno
lua humilitas. quā tumata ſuper
bia. p̄ſertim cum et deus tumas pel
luas p̄mus hoibus ſcrit. et ioha
nes mhemo. zona pellina lūbos
aam xeit. et ipe tumatu mſtitutor
m johnadine. nō tumas. ſed pellib⁹
ſeſe mouelt. Repleti xemde
ventre ſaba. merem ſuperbia. nbōs
damp̄nis ſaginaos. quaſi non
ſit melius exiguo ſagimne ad vſū
veſtu. qm̄ venioſe. legimie uſq; ad
cructu fastuum exſatiuai. p̄pine ni
at eſau. non de carne. ſed de lentie
ſit. eſphenſus. et de ligno adā nō
de. car ne damnatus. et ionathas
ex gustu melli. nō carens. moren
adiudicatus. Econt⁹ yo he has t
novie carne q medeit. abraham
angelos g̃ſſime carnibus pane
vit. et de ipis ſua fici ſacrifa deus
p̄cepit. Sed et ſanius eſt modico
vino vn. ꝑter infirmitatem. qm̄
multa aqua mgurgitai per auidi
tatem. qua et paulus thimotheo
modico vino vtendi conſulit.
et dns ipe bibit. ita ut ena vini
potator appellar. ſtr. aplis quaq;
bibendi dedit. mſuper et ex eo ſar
menta ſint. ſng̃uis cōdidit. cum
ait. Non ultra aq; ad mpnas bibi. nō pas
ſus ſit. et ad aquas contradictorias
ꝑpli mūnur frebilit cāſugant. da
mid quoq; aqua qua deſiderauerat
potare hmuelt. vicisq; ill gedeonis
qn̄ paucissimi toto corpe ꝓſtrato
de fluuio biberūt. digni ad prelm ire
non fuerūt. Jam vo de labore ma
nuū quid ḡtiam. cum et martha la
boras mrecpata. et maia q̄nestes
laudata ſit. et paulus apte dicat la
bor corporis ad modicū valet. pietas
aut ad oīa. Optim⁹ labor de quo
ꝓpheta dicebat. Laborauī i ḡemitu
meo. et alibi. ajemor fui dei et delec
tatus ſum. et exāmatus ſum. Ac ne
tempale mellig̃as exercaui. et de
fect mgi ſpūs meus. Inde nō corp⁹ vna
ſed ſpūs ſanganur. ſpūalis paulu
bio labor mellig̃itur. quid ergo i
quis? Sunne illa ſpūalia ꝓſuades.
ut ena hec que ex regula hemus.
corpalia dampnes? Neqq; ſed illa
oporteat agē. et iſta nō omitte. Alio
qn̄ aī aut iſta omitti necesse eſt. a
illis. 1ma porius omittenda ſunt. qm̄
illa. q̄nto em ſpūs melior eſt cor
pe. tanto ſpūalis quanto corpalis qm̄
exercamen feructuosior. Tu ergo nī
de horū obſeruatōne clamis. alīs ca
dem nō obſeruantibus derogas. non
ne te magis mſtressorem regule
diudicas. nūs licet mīma quedā
tenens melioza animis. de quibus
paulus Emulamī aut. karissimi
melioa. deprehendo q̄mpe scribs igno
remetipm extollas pdis humiliate.
in quo alii deprimis. calumiatem. q̄ ſuē alios
paulubio nasimam melioa. Tu nīl
corpis mulr⁹ femineis et labolbus
attribs. ar regularibus apprimendis
morosissimas medias tua que ſuit ſup
terra. bene facis. Si quid ſi ille que
non ſiuer laborā tem diuidamus.
modicū quidē h' ar de has quē admo habeat de hoc ar
dū utilis eſt corpali ſuis exercitatōe. q̄ ad modicū
amplius aut q̄m nī de illa que ad
oīa valet id de pietate. Ecnus ꝙſo
vem melius regulā tenet. Jn nō
melius q̄n melior. Ecnus yo me
lior. humilior an ſanganor. Jn nō
us q̄n a dno didicit. mitis ee et hu
milis corde. q̄n et nī maia opulq

partem elegit: que no ausemur ab
ea. Nō si regulam ab omnibus qm
cam professi simus sic ad hanc te
nendā censes. vbi nulla omino dis
pensacionem admitti pasaris. q̄ndar
ter dico nec in am tenes. nec ille.
Nam et si ille quantū q̄ndē pertī
net ad observanias corporales in pl̄
bus offendit: impossibile est in te
quoq; ul'm uno nō īgredi. Plus
aut̄ qua qui in uno offendit: om̄
est reus Sm vō concedis aliq; pos
se mutari dispensative. puta dubio
et in illa tenes et ille q̄libet dissimu
lāter. Nam in quendem distrinxius, at
ille forsitan distrinxius, Magis h̄ Sino
nima hec exteriora negligenda fisse.
aut q̄m se multis non exercuerit:
mox ido spūalis efficitur, cū po
nus spūalis q̄libet mechari, misi
p ysm aut vix aut multarenus ob
tineatur. Deinde est im, nō p̄ q̄d
est spūale sed q̄d animale. dem
q̄d spūale. Dicit nec iacob misi p̄us
regnum hanc desideratis amplexus
rachel meruit obtinere. vñ in
psalmo Domine psalmū et date ti
panū. Ad̄ est ducere. Domine spūa
lia sed p̄us date corpalia. Opus
aut̄ ille qui discrete et congrue.
et hec q̄pauci et illa.

Iam vō epli ut epla mane
at emenda erat q̄q̄nde
et modō de quibus par cōquestus
est. q̄ ordim vō deserent: sa
tis quantū potui filo corripui.
et me quoq; ab hui⁹mō falsa sis
pitione penitus ut debui. Sed
q̄m dum mihi mitme paruo non
nullis de vestris nimiū in q̄bus
non deret maior assentire. pau
ca que et vobis displicere cognoui.
et omnibus bonis viuēda esse nō
dubito. necessarium resisti nigē:
quequidem et si fieri videat in or
dine. Absit ut sint de ordine.
Nullus quippe ordo quippiā rea
pit mordmatū. Quod vō mor
dmatū est ordo non est. Vnde
non adiustus ordine sed p ordine

dispunare primādus ero. si non or
dinem in hoibus. sed hoīm vita
reprehendo. Et quidem diligenb
ordinem. michi re molestū me
fore nullo nō timeo. q̄ymo gn̄i
prudibio arripuri fuit. si pers
quimur q̄ et ipi oderūt: di qui
bus vō displicuit. ipi se manifes
tant qui ordinem non diligūt.
nec unq̄ correptionē i vindicta ap
pari voluit: ipius magis aliud ge
gorianū tñdo. melius est ut sa
dalū oriatur. q̄m vitas relignat.

Optime et velociter credim⁹.
stos pres illa vita instituis
se. et ut in ea plures salvarentur.
usq; ad nos regule tempasse
rigorem. nō regulam destruxisse.
Absit aut̄ ut credam. sanctos q̄s
tas indoctos in plerisq; nō steriles
sanctates ac simplicitates pre
repisse. nec contexisse. aurora et
nox vnde. nec monachos tanta
mente pauca. nec sollicitudinibus
et potionibus. nec vestimentis
et lenitatibus. et equitatibus
et rōsticitatibus edificijs. molestē
potuit. quamuis ubi hec studio
sius. voluptuosius atq; effusius
fiunt. ibi ordo melius teneri dicat
ibi maior putetur religio. Cre
dim⁹ primas putatur anaīa sobe
tas austeritas credim⁹. silentiū
stinia depurat. Dom remissio
distrenio diuinū. effusio libertas.
loquacitas affabilitas. cachinnacio
ridiculas. mollities nestimebilis
et equalis fastus honestas. lenoīm
superfluus cultus mūdicia. Quis hec
ellegerit in pendim⁹. meritas
appellatione. Si sūt vitas destruit ca
ritatem. hec distrenio confundit
distrenionē. Tales mia rendita
te plena est. qua videret in re
porti sterilitate. ut aīa ingulfetur.
Que etem anima est. que nihil
gere et spūi negligere. Que q̄e
distrenio. potū dare corpi. et aīe
nichil. Quales vō in scriptorib⁹
an illam refine. et diam mittere.

Nemo pro hmõi nĩa speret
se cõsequi miserordiã· que miseri
cordibus promittit̃ in evãgelio ve
ritatis ore dicentis. Beati misericordes· quoniã ipi miam consequen
tur. Et crissime poatis penam ex
pertet· quam mh ut rita dicã ipio
miserordi· scriis iob magis ꝓphe
tando ꝯ affectãdo mpatitur· non
sit mamens misordarõne· sed ro
geratur· quasi hginũ nfirmitosũ·
digne plane verbis oms ecclesiam
mor· infert· sãcts vocãdo· dicens.
: sub Pauit em sterilem et que nõ pa
rit· et vidue bñ non fecit· Inordi
nata profecto atq irrationabilis
mĩa· est· sterilis et infecundissime
mis· que intra vbium dñi nõ pro
dest quicq· et sedm aplm· regnũ
dei nõ possidebit· addplendis in
gilaã· desideriis· et de aĩme cura·
sapientis salubrimis· nõ miscetõ
silium· admonentis atq dicentis·
Ayfere aĩe tue placens deo· Abo
na mĩa· misere aĩme tue· nec
potest non merel· miserordia·
qua fit ut placeat deo· Alias aũt
non miserordia sicut iam dixi·
sed rudelitas· non est mitas sed
mitras· non est discretio sed con
fusio· sterilem que non parit pas
cere· a· mutlis carnis concupis
cenciis· mperimere· et vidue mith
bom fauere· aĩme videlz· exeolen
dis vtutibus nulla opam dare·
Sine vllo licet interim sponso
sit vidiuata relesti· sensus tñ de
spñ so· conape· et parce· non de
simit· molles· qui videlicet· ro
rumpibilis relestis hẽditatis pa
leant· ee apaces· sed si pñ studio
sugã keant culmen· Sub hac ta
men abusione· iam fere ubi sic
pordine tenentur· fere ia· ab oĩ
bus sme quela atq irreprehensibi
liter abnantme· hoc dissimulater·
Nulli quippe hys ombus tranq
non vtentes vtimr· et ido aut
si nulla offensa· aut si minima·
Aliquãdiu hec agitur exemplarie· ali

quan er aĩme· aliquan er necs
sitate· Crudã namq simplr· istate
nent· quia sic eis prepuit· paratã
aliter agere si aliter pspexit· qui
dam aute ne discordie ab eis vnãt
nt· quibus hinnit· setantes mihis
no sua libidine· sed alteri placem·
Alii nõ q ma resistẽ non valent·
multitudini· ꝯdicentiũ· qui vtiq
her tamẽ pro ordine hbeã· de
fendit· et quocens ipa aliq· put
vsus dictat· resugere nr· minime
mapiunt· alii mor eis tõ auctor
itate resistit· Omis mpũpio am
ordo mapet monasterijs· ad tantã e
derel· mõchos inerna deuenire· O
quantũ distamꝰ ab illis q diebus
antonij exterere monachi· Quidem
illi am se· mvicem per temptus
ex mitate reuisent· tirim ab ime
pane andirare ammarii· pspiebat·
ut corpis ciba· pemtis oblin· dem
plerisq torti iemnis· ventribus si
no mentibus· trasigent· Et hic
erat rectus ordo· qñ dignioi· parti p
ibus mserebantur· her suma disc
tio nũ amplius simebat· que ma
ior erat· hic denigꝰ vca· caritas· ubi
aie· qua ãtũ· cantate· xpiis mortuus est·
tam solhardme reconsilabantur·
Nobis aũt q nemem ubus i vnũ·
ut ubis apls vult· iam non e dñi
am rena· mandatũ· Pane quip
pe celestem nemo est· qui rquirat·
nemo qui rbuat· Nichil de scptu
ris· nichil de salute agitur aliq·
sed nuge et risus et iba· proferũ
tur· mventi inter pandendo ñ
ꝑmm· fauces· dapibus· tantũ au
ves pascuntur cumoibus· quibus
totus mundus· modũ· nesciat· ce
do· Interim aut· fmula· fmis ap
ponuntur· et pro sobis· arembus a
quibus· abstinetur· ꝑ· gradia pis
cium· corpa· diphmatur· Cuiq· priod
bus· fueris· sanatus· si sedes ar
gentis· videberis· ubi nerdũ· gustasse
pisces· Tanta quippe acuitatẽ
et arte coquoꝝ· nata· apparent·
quatinus· quamor· aut· quiq· fer

aliis denoratis. pma non impe
diat nouissima, nec sanatas m
iniat appetenti. palatus quippe
dii nonelis sed nris condimentis
paulatim dissiesse cognita. et ad
suos exercitus velut adhuc
icinnis aude reuocatur. in desi
deria uenit quidem dii nesit ona
rare, sed varietas tollit fastidiu.
¶ Vina cui puras ut eas natura
recauit epulas fastidium? dii alys
alie immissarie punisetur. et
spretis naturalibus quas deus m
didit rebus. quibusdam adulte
rinis gula quaritur saporibus.
nasitur minuti mera necessi
tatis, sed necdii delicato sipatur.
¶ Vinus cui dicè sufficiat: quot modis
ut tereta mream. sola ona usui
et peraantur: quato studio cuer
nimur et subuertimur, liquantur
diuantur et diminuitur. et nisi
quidem frixa, nisi assa, farsa nisi
murtinguis singillatim apponit.
ut quid autem hec omia. nisi ut
soli fastidio consulatur; qua etem
qualitas ex talis deforis appareret
cruditi; et cum iam stomachus
crebris cruditibus repletum se m
dicet. nec dii tamen curiositas sa
tiatur. ¶ Dum omibus coloribus.
palatu sapoibus allaudi. mixtis
stomachis cui nec colores lucent.
nec sapores demulcent. dii oia
sitisque rogitur. oppressis magis ob
ruitur quin refrigerium. ¶ Iam ped de
aque potu quid dicam. quado nec
ullo quide pacto vinu aquatum
admittitur. Omes immuni ergo
monarchi sumus mfirmos stoma
chos hemus. in necessariu apti
de utendo vino consiliu meritò
non negligimus. modico in quo ille
primit nestio nec primito. Et ve
nam nel solo nu etiam purii est
tenentem simus. pudet dicere sed
magis pudeat actum. et si pudet
audiri. no pudeat emendari. vide
as vino in pradio frenetu qua
ree semiplenu calice deportari.

nūc ∴ farta

∴ retiū
utrū minꝰ asperius ꝙ
grossius delectetur

De aque potatione

quam? diuersis vinis magis
odoratis quā potatis. nec in hauſ
tus quā attactus sagax probatione
et celeri regimine. vini tandem
epulibus quo? forsitus sit elegā.
¶ Venale est aut illud. quo? nonulla
mō sceleria et more obseruate di
runt. Magnus festis vina deh
buta melle. pigmentorū reppsa
pulmbus magnum bibere. Nu
quid et hoc fieri diremus. ppter
misse miniarem stomachi. Ego vo
ad michi aliud uelle video. nō ut
amplius bibatur nel delectabilius.
¶ Cum vene vino fuerint ing
gimie. toto in capite palpitates.
sic surgenti a mensa. quid aliud
nisi dirimē habet. Si aut ad vigi
lias surgere indigesti cogis. no
annū sed plantū ponis extoq
bis. ¶ Ch vo ad lectū deuenēte re
quisitus quomodū plangō nō ta
pule prim. sed qd mandimē no
que fidialiū vō est. si nō vinē.
qd relatum michi a plurib qui
hor se procto fuisse dicebāt. recti
rendū ee non arbitror. Aut em
robustos et validos mucnes ro
uenti solē deperē. in domo misi
mozū se qui infirmi non sint sol
lomere. carnū esu. qui vix egro
tis dimittat et omino debilibus.
ex regule discretione pro virili
repugnone conteditur. nō quide
corpis infirmantis vimas re
trere pro tēmodo. sed mentis lu
uriantis mira pficere in defidio.
Rogo que est hec securitas. inter
strepentes undiq hostiū fulgu
rantes hastes. et nuditatē nolāna spi
cula. tranqm finito bello. et tum
phato aduersario. pire arma. et
aut pudijs maibare longoibus.
aut nudi molli pelimi in lecto. Ad
hoc ignaue ē o bom inhiret. Co
rpis in sagimne et cede ursanoibus.
aut nos delegit rabos dehiatos.
aut sonos rapiat matitos. a hys
michi norte et die pugnis cura fesh

∴ De hys qui infirmitate nō exercentur
in domo infirmoz pausare cōcedit

De pigmē
in festis

uātibus redimē tempus. qm dies mali sūt. uos cōtrario et lōgis noctes deremēdo cōsumimus. et dies sabbatā diuinis oneribꝫ. Indiantꝫ pax. Et non est pax. Dicere nō ul' vēmndam' ad exprobrationē aph're mdignionis. Nondū em aut restitutis usꝫ ad sanguinem. Imo uel ad eundem terribilis valde cōmando ms tonitrui expgisti. Cum dixerint mālt pax et securitas. tūc repentinus eis supuenet interitus. et sicut dolor in uterō hūnis etz non effugient. Dilata est medicina nimis. pius affligari qm vulnerari. medicū nō pertimuit plangē. et mox dō suscepto ictu admonē. manū fouē vnguento ubi non dolet. emplastrū adhibē ubi rescissa non est. Ad discindū demū inter sanos et male hūites. bacillos in manibus gestare iubent exercentes plane necessarios. ut qm pallor in vultu manesti mdicet. nō mducat. baculꝫ sustentans mentat' in vanitudinem. videndas aut ingendas diximus hui⁹modi tepias. Sic machabeus vixit. Sic basilius docuit. Sic anthonius instituit. Sic patres in egypto gessisse scit. Sic dei et sanctī viri odio malorū odiūt hui⁹. quos se vnq ordies pīnpes et pretores gloiantur hre. aut tenuerunt aut tenēi cēnserūt. Et si oīs hi sīt. imo qz sanctī fuerūt. a sedē aplā nō dissenserūt. qui minimū ia loquimur. hūtes vitiū et uestiū hijs tonitrua simus. Nobis aut est pro vitio sanctus. nec vestitū appetim⁹ sed ornatū. Adducimur ad mdiendū nō qd' utilius. sed qd' subtilius audiē. non qd' repellat. fugit. sed qd' superbe cōpellat. Non demꝫ mota regulā qd' vitio pt rompari. sed rōta regula qd' venustus. primo qd' pauimus possit ostentari. Heu me miserū qlemaiꝫ mōchū. nec ad hunc uitio videre ad id deuenisse ordinem nrm. ordinē sctī qui primus fuit in ecīa. primo a quo cepit ee cathia. quo nullus mitra angelis similior ordinibus. nullus purpura. qui in rebus est rhetor. mē mā sine ob decorē assūtus. sine gr̄ cōditoris arbitrio. aut aplī mstrumēta. aut hij quos paulus tam sepe sactos appellat. mchaureos exhibuerūt. Et quidem mē illos cū michi quod sūm est. et quispiā veniret. dimebat ut scptum est singulis. prout cuiꝫ opꝰ erat. Non igitur quisꝫ. pcūtiet gestire poterat. Sane ubi rmqd' opꝰ est. tam prebat. ibi gnal michil otiosum admittebatur. Cūto magis michi uicios. quato magis michi simbil. qd' opus mꝰ erat. hoc est. quanto ad indumēta. qd' et mdumentū te gerebat. et frigus repellēt. putasne ibi qd' galabrum aut ipendium querebatur ad mdiendū. cuiꝫ mha dimensio sēlorum pabatur ad eqm dim. putasne mē cuspidem ibi let nullū oportuerit cultellū aut dissolutorium' opebat. ubi singul' diuidebant' put cuiq opus est. Non illic arbitror. palde arcani fuisse de pno. de colore. de nitri vestimēto uī. ubi tā mdefessā erat studiū. in gressibꝰ. motū. aliorum. rohēna. profectuꝫ. pueniū. multum dimꝫ mēt. recedenti erat cor unū et anima una. ubi nūc illud vnaanimitas exercitus. fuit summus exterminus. et de regno dei qd' nūc nobē velitis verbis ac phemdis bois. foris q̄rimus vnā asplationē de vanitatibus et misanijs falsitatis iam religionis antiquē. nō solū virtute amisim⁹ sed nec spem recuperimus. Fere em ipe hinis nē qd' et dolens dico. qui humiliat' ee solebat insigne a mōchis mūtijs in signū gestamus superbie. Vna in meis puerilibꝰ recumbꝰ quo vestiri digne mur. agnes et mōchus ex eodem pāno. patrimur sibi nimis lam et clamidem. Ecclesie de seculo qm habet honoratus. ena si rex aut impator ille fuisti non mē hoc uestimēta. si sine sibi nō ptera fuerint et aptata. Tertium habitum quis nō est religio sed in corde.

de vestitu superbo

Bñ.arm qñ nichilã empt̃ hus
tras vibes fora ciuit̃. pauerib⁹ nñ
dinas. domos structis negociato-
rib⁹ cũctã emere. ſmgnlozũ ſupelle
ctilem. mgentes explicas cumulos
pannoz̃. aureas. diginas. adnonen
oculis. opponẽs radios solis arguit
grossi. q̃q̃ palliũ coarctet. ẽspnis.
aut ſ quid sit puritate ac nitẽ placit.
illud mozũ quatenus bet. pro sanguis
ribi retingere. Rogo te. ex corde her
simpliciter ſtans. an sic papitur. Cum deinq̃
ciuis regula. non qd vinus ocur
rat. sed studiosissime q̃rẽs. qd qa
rius inemini. pnosius emũ. ignoras
ſtans hoc. ex an ex mdustia. Et cor
dis thesauro sine dubio p̃ocedit.
q̃q̃ foris appãet vmozũ. Vanũ
cor palmas notam mgerit corpi.
et exior sipfluus mẽcenariis va
nitatis indicii est. ayollia mon
mẽta. aĩe mollitiem mdicãt. No
tanto cruciatur corpis cultus. ms
pius negligẽs finxisse mens sanũ
De cura planozũ virtutibus. ¶ Sz vor aut ni regula
dicat ad mgrũ respire. quãdo a
dispulis relinq̃tur. et dñs p̃ yphe
tam sanguine m pno monemur.
de manu pastoz̃ requirendũ esse
minetur. quomo abbates nri thu
fieri paciuntur. ms forte ſ audea
dicẽ. nemo fidem reprehendit. in quo
se de reprehensibilem nõ cognouit. Di
Gregorius cit qd humanitas est omi. in quo sibi
quisq̃ indulget. alij nõ vehement
nasti. Dicam. dicam. horret p̃sn impu
osus dicere. sed vñ dicã. ¶ Quomo
lux mũdi obtenebrata est. ¶ Quomo
sal terre in fatuam est. ¶ Quomõ nob
via. via vite ee debuit. Du exem
plũ in suis actibus ostendit sup
bie. cui sarti smit dures cruciũ
De fastu equitandi ¶ Sed cũ ut retea tacea spectatum
humilitatis est. num fata pompa. et
equitatu. incede. tantis homi crimi
noz̃ stipari obsequijs. quanñ duo
bus epis vnius abbatis sufficiat
ministerio. ¶ Henior si non vidi
Abbatem ferruginea equos. et co ã
plurib⁹. in suo dicẽ commatu. digna
esse si prędas mẽcẽtes non pręt mos
terioz̃. sed duos mpellozũ. non
rectoꝛes animarum. sed pnapes pro
uinciaꝝ. Du domi gestari iubent
mapule. sipphi. bacini. candelab?
et mãne suffragãnate nõ scamẽ
tis. sed ornamẽtis lectoꝛũ. Vix de
mgis q̃nor leugis a sua quispiam
domo recedit. ms cum tota supel
lectile sua tamq̃ strenuus nec ad
cẽnam. ut plũ sitiens p̃ deserti.
ubi non possint inemi necessaria.
Jn non posset eodem vasculo. et
aq̃ manibus porgi et vnũ bibi. Jn
nõ posset ardere lucna. nisi in uno
qd portas candelabro. et hor auro
uel argento. Jn nõ posset dormi
ri nisi super varijs strati. aut sub
sylnestri cooptorio. Jn nõ cenus
aliquis minister posset. immemi hga
re. et ad mensam ferre. et lectu
lum pparãe. Nunc ergo fate mul
tiplicia. q̃ gloriosa ac immensa
mur ut ad solatiũ. mah nobistũ ne
cessaria non ferimus. quinq̃ hospites
nõ suscipimus? Sz hec pua sunt. pe
na ad maiora. Sed ideo viso minora
quia ustiora. ¶ Omitto oia oratoꝛ
ria missas altitudines. simptu
osas depositiones. meriosas depositio
nes. que dñi se ostentui reputant
appetitu. impediũt et affectu. et multi
quodãmodo ẽpyram antiquis tẽ
pozũ. Sz esto. fiant hec ad honoꝛe
dei. Illud aut mirego mõachis nõ
chos. qd mgentibus gentilis argue
bat. Diuite aut ille pontifices. si qd
simat amplius. Ego dispo aut duo
Diuite pauper. Non em attendo ut sim
sed sensus. Diuite mq̃ pauper. si nõ
pauper. in suo quid simat amplius. Et
quidem alia causa ẽ epozum alia mõchoꝛũ. Jtem namq̃ qd alijs sa
pientibus et mspientibus debitores
ñ sint. carnalis ipse deuotionem
q̃ spualibus non pñt. reputabunt
ornamẽtis. Nos nõ quam
de ipso eximum. q̃ mũdi quecq̃ pre
ciosa ac spetiosa pro xpo reputem⁹.
quin omia pulchre lintea lucer
na. camere mulrenna. suauis olẽ
na. dulce psonum. tecti plauen
tia. cultus denq̃ oblectamẽta cor
porea arbitrem⁹ ut sterrora.

De pictura et sculptura aurea et argentea et mosaica

Nigromanzia legendo superstitiosa literatura

ut rpm luciferanamus quozu q̄ spi
hijs dctionem exq̄ite mtendim⁹.
Tnē mq̄ ex hijs fenutu rcq̄rim⁹.
stultoꝝ admiracōm simplicium ve
o blacōm. An qm̄ q̄ minꝰ sunt
mr̄ gentes. forte dninm⁹ opa corū.
Et ut apte loquar. an hortorum
fiant animalia q̄ est pdoꝝ sminus.
et nō rq̄rim⁹ fructū sed damū. Si q̄
ris. quomō tnio mq̄modo tali qua
dam arte sp̄gitur es ut mlīplice
tur. expendatur ut augeat. et effu
sio copiā parit. Ipd quippe visi
simplicioꝝ sed mirandaꝝ vāi
tatū. accendūtur hoīes. magis ad
offendēdum q̄ ad adorandū. dū opes
opibus hauriūtur. fit pcima pe
nimā trahit; qua nesto quo pacto.
vbi amplius diuitiaꝝ cernitur
ibi offerūtur libentius. Auro tex
tis rechtys signāmur oculi. et ape
rtius loquar. Ostendit pulchet
rima forma si et sanctē alicui⁹.
et eo rcedit⁹ sanctior quo colora
tior videtur. Ueretur hoīes ad
ymitantur ad donādū.
et magis mirātur pulchra q̄m ve
neramur sancta. ponūtur deinde
in ecclīa gēmate. nō cōe sed ro
te crispe lampadibus. sed nō mi⁹
fulgentes inserte lapidibus. Ce
mmus cerā pro candelabis arboes
quasdam ceteras. multo ceys pon
dere. nullo artifice ope fabricatas. nō
magis coruscates suppositis luce
nis. q̄ sine gēmis. Quid puto
in hijs ombus q̄rim⁹. pemtencia
cognitio an inuencū admiracio.
O vanitas vanitatū. sed non vacat
q̄ mfamet. fulget ecclīa i patiēb⁹.
etiam pauperibus eget. Cuncta lapides
mdūt auro. et suos fibes nudos
deserit; de supfluis egenoꝝ ferun
tur oculis diuitū. Inuenit curiosi
tas quo delectemur. et nō inuenit mi
seri quo sustentent. vt q̄ sūt sto
machi magnes. nō venemur. quibus nō
q̄ ipm̄ qd pedibus calcatur saciet
pauimentū. Decipe spūm̄ mora an
geli. sepe alicui⁹ sto⁹m facies cal
nibus nidoꝝ tra sciamus. Et si
non sacīs. pmagibus. nec nō pauꝝ
nec pulchis coloribus. Unde deceat⁹
qd̄ mox sedandū est. Unde depm
gis qd̄ nimē est ocūlat. Quid ibi va
lent venuste forme. ubi p silue ma
gnitudine assidue. Deniq; quid hi ad
pauperes. ad mōchos. ad spūales vios.
Nisi forte et hic admisus memoāni
poete ia vbi dulcia gphenni illud tu
dicamur. Dne dilexi decorē dom⁹ tue.
et locū habitacionis glie tue Agenno.
panam̄ her fiet in cella. quia et si
noxia sunt vana et anilia. nō in
simplicibus et deuotis. Uereri irrisores
tis coꝝ legentibus scribūt. q̄d sint
illa ridiculosa mōstruosissima. mira
quedā deformia formosissima. et for
mosa deformia. Quid ibi immu
de formice. q̄ feris leonib⁹. quid tauri
scrofi cornuti. quid semihoīes. q̄
maculosi tigres. quid imbres pur
gātes. quid penatoēs tubicinātes.
Videas sub vno capite multa corpora.
et cruribus in vno corpe capita multa.
Ecce mihi hinc mēdupede cauda ser
pentis. illinc in piste caput quadru
pedis. ibi bestia pfert equū. capra
trahens vehit. dimidiū hinc corpus
ni alat equū gestat posteriꝰ. Tam
multa denq; mira mira diuersa
formaꝝ apparet ubiq; varietas. ut
magis legere libeat i marmoribus
q̄m in codicibus. totāq; diem occupa
re singula istā mirando. q̄m i lege
dei meditādo. p deo. si impenderē
nō pudet. nec nō piget nl'expen⁹
sarū. Multa quidē et alia suggerebat
addendo. larga mānu. sed auellit
me. et pria sanctā anxia occupa
nolēt sermonē breuiō pferrim
q̄ multoā sint pauca cum pace q̄
multa nō scandalo. Et utinā hec
pauca pferrim sine scandalo. Cū
pō vinea carpens. scio me offendē
vinosos. potest ena fieri eo volēte do
te aquibus. quos me timeo exasp
casse. porius placuisse cē. sed si de
sināt esse detractōes. et
remissiones ampliores supflua. pec

tigrides

De clausteris sculptis vel depictis

Ner tua frater ogere in
mus scīma discretio.
qui ut declarat nec mo
zati Diuina arquiescāt
nec abiure tempe. absq;
rationi equitate. Sufficiat
unūq; quod sub te dicitur. et sermone ut

Si sit bonū quisq; teneat qđ tenet, utrāliū aliud teneātē non iudicet. Si quis reputet tam esse bonus, nō iudicat melioribus, et qui sibi iudicat agē melius, bonū nō spernat alterius. Si qui discretius vivere possint: eos qui non possint nec aggrediatur. nec emulent. et qui nō pūt. eos qui pūt sic imitent. ut nō temē iudicent. Sicut enī nō licet hijs qui mari aliqđ forte voluerūt. ad id qđ minus est descendē. ne apostatent: sic nō omnibus expedit de bonis moribus ad nichilum inania tendere. ne pereāt. Nonnulli quippe nō nullos de alijs contra regulā morbus et infirmitatibus ad nouū ordinē peruolasse. pulsasse. misse. Cum hi quidē agendo. et sine scandala relinquunt: et nobis multo mō adiuuāt. dum hūmodi illos sua temeraria discessione. minuūt nos iuuāt sua misera gressione. et qui sūpte sustinuerūt qđ tenebāt: et temerē presumpserūt qđ nō valebant: digno deus exitu equū tandem patefecit ignauiā. qua et imprudenter descenderūt qđ imprudenter arripuerāt: et turpiter redierūt ad id qđ leuiter descenderāt. Cū enī clausura nra sit pomis oīmis. paucna quā desidero mea expenerit: ostendit qđ sint. dū a nobis ad vos. a vobis ad nos in stabili lenitate pergitis. et nobis et vobis: et oībus bonis scandalū facitis. Vnā qđ ergo nonnullos ouīū nouerim? qui et fortē deo auctē experiūt: et ipō protectore fortius pseuerāt: seueriūs est mī ut pseuerem? in bono qđ reprimis. quā qui in pena? ut nō pseuerēmus. et hortāmur? quo? ut apli consilio. omnia nra in caritate fiant. hortē nra de nrō et vtq; ordine seueriora. hortē de nris hortē nō de nobis sed nobis mee solē dure. multis melius mī restat. et quā nos. et si quis nouit. sint vos. Tue mores laudabiliter sint laudi. et p deū. si qua reprehensibilia sint.

De monachis ex alijs ordinibus et monasterijs ad nos venientibus et postea recedentibus

ut emendent nobis et alijs amicis meis suadere solea. Het non est detractio sed attractio. qđ ut nobis a nobis semp fiat; omnino peto et supplico. Valete in dño

Incipit Tractatus de Symonia Vertosus Johis Gerson

Symoniam labes contra ius diuinū uel de Symoniaca specie suspecti est inconsideratio bñficiū ecclīa cum cura ꝑ sit ꝑa exigē uel extorqre a bñficiato ꝓpter illum periculū sub nullo ꝓmorum genere impedire ꝓfessionē et officiationē sua quouisq; poterit illa periculā reducendo exclusionē hanc ꝓme ex septem suppositis Subinde Arrem ostendationes uel detractas adhibeamus

Prima suppo. Supponit ꝓmo q in bñficio quocūq; ecclīe ꝑsertim ꝯuentuali aurhōte curā animarū sūpserit duo sibi bñficiū et officiū canonicū officiū stare commune cū bñficio tanquā. Iuxta cessantibus impedimentis. et mendicē deinde nisi operibus ꝓpriā ꝑsonā sufficiūt. Cum officiū est horas solue ꝓpria ecclie siue instituionē ꝓdicare. confessiones audire. sacramenta ministrare. et ꝑsonā diligēter ouibus suis ꝓsequi. et eas exemplo et libro cōuenienter edificare. Beneficiū aut sic dictū potest et vni est datum ꝓpter officiū vni ad usū et ad obligationē officiandi competentibus bñficiū expiēdi sunt infra dorebimur ex omni iure ꝓpria nō dī obligari quis ad officiandū per tradicionē ordinis sacramēti aliās nō bñficiū ꝓ usū expendi nisi effectu valuere nō noluerit tñ. sustentationē vite sil' acceperit

Secūda suppo. Secūdo supponit ꝙ officium ecclīe aliquā fuisse pro mere officiādi nō pro obligatione ad officiandū nec pro ipso actu officiādi. Est aut

hmōi actus offiandi sit despt
nbus q est exām aliqd ꝑpensum
ad unitatem alīus uel aliorum
pro assecutione finis et dap
nabilis emtionē vñ p hanc
ultimā clausulā differt officiū
etiā ab offitio tempali ul' unit
videl vōne finis ꝓximi seu pu
pali ut uerū q̄m finis ꝓximus
offitij cuius est finalis seu mōl
lius' potius vite ꝓsit. Offm aut
etiā cum hz finem aliquem videl
pīe honorē dei ꝑ psalmodijs
ymnis et cāticis cessit āuexis
et salutem aīaꝝ.

Za suppō.

Zo suppont q hr̄a sint pure
spūalia sibi nūs ad offiandū qd da
tur a superiore vocāte ul' eligente
q̄a nemo sibi assumat honorē
ꝑm apl̄m sed qui vocatur a deo sic
aaron. Sibi ergo obligato ad offiand
que ꝓsurgit ex consensu suscipientis
hor ius ul' honorē dñi. Sibi actus
offiandi eāt ann essm̄ prepiendi
fructus q̄m actus spūalis est vōe
finis ul' obi. Et ut frequent vōne
ipius met obsequij sicut sunt psalle
cātuve missa etiā aut eplam
uel lōnes legē baptizāe ꝑdicare
ordiāre celebre missā ut̄ē absolue
mittere m dñis id āuexis ut puta
uel aqm̄ ampullas ut̄ē ad altāe ul'
cathām sedere et sic aliis sibi

Ra suppō.

Sexto supponitur tertio sic
sentiēt et expresse dicūtur de iure
diuino per xpm̄ et per apl̄m / 4z
ad offm̄ ecclīe cum sit ꝑpharie sup
tum pro iure pro obligatione et
pro ipo ope spectantibus ad illud āuexum pt
vnde būficiū pro ipo iure sic pt et debet
dest. Būficiū est ius recipiēdi būficium
sustentatiōm vite tempalis conde
centem vōne sui spūalis offitij
Obligano aut ad būficium ꝑstandū
ꝛo surgit ex obligatione que est ad
offiandum vñ ubi qū ꝑsone
ministrat spūalia non semp obligāt
illis q̄bus fit hr̄ ministratio am
hēant cūatos ut̄ē plateos ad hor

rum eis ministrand obligatos Aliqn
diuina gratione ul' one coreādet et
hor iuxta de iure diuino et ꝛcepabil
sint dediuat. Aplus ex radice mul
tiplicat simptu. Nunc a lege sc̄pnē
Nunc a lege naturē. vñ sic aut ꝑbus
qbus mutuat stipendijs sins ꝓpijs
vnq̄. Cuius plāctus pmea et de feru
mi eius non edit. Quis pascit gre
gem et de lacte gregis non man
ducat. Nūq̄ bm hoīem her an et
lex hoc non dicat. Scr̄m est em in
lege mōsi. Non alligabis os bouis
terentēti. nūq̄ de bobus cura est
deo. An ꝓpter nos hoc dicit. nā ꝓpter
nos scr̄m sunt. Qui debet in spe arā
re qui arat et q̄ triturat in spe fruc
tus ꝓpriendi. Si nos vobis spūa
lia seminamus. Non mag̃m est si nos
carnalia vestra metamus. Si alij po
testates ꝑcipes sc̄ quare nō ꝑ nos
nos. Si non usi sumus hac ꝑte
sed omnia sustinem̄ ne offendim
lum demus evāgelio xpi. nescitis qui
qui in sacrario operantur que de sacrio
sunt edunt. Cum altario deseruiūt
cum altario ꝓpartā. im et dñs ordi
nauit his qui evāgelium annūciant
de evāgelio viuāt hec aphis ꝙ ꝑ apl̄m
dñs.

Ga suppō.

Septimo supponitur q̄n hijs q̄ sunt
ꝓmissa de iure diuino et no solū
quia ꝓhibita lege humana. ut im lo
quitur more ecclīastico. licet ꝛgrie
mulier. ꝓpter ꝓ totū. Symoniam
q̄m diuine legi subtrahit. sicut alius
dim̄ nō ingrediatur illa. q̄ nimis ꝑcat
quato maior ꝛgenit. Constat aute
ꝓhibitū ee de iure diuino ut illud qd ꝛ
vere spūale cum sit annexum nō
quittatur. em nl' vendi sicut de Jesu
et Symone mago scr̄ptura sacra
ꝓtestatur. Et sic deūat xp̄us ad
ascensū loquens Briar ame pusis
ꝓtis date ap̄lo. m eodem ca lo dē
minat q̄ dari sint de me būficia ꝛ
officij dñi aut dignus est operarius
cibo suo. Et hinc ꝛ dñs de sua.

6a suppō.

Sexto supponitur q̄ licet offo
spūali vōne meriti et obligationis et
operis spūalis compent būficium ꝛphane

ꝓtorõnabilit acceptũ Nichiomin⁹ ipẽ ꝓpã non ꝑt quibuscũq; modis voluit bñficiũ aliud exigẽ nl̃ certor q̃re ꝟz inuita legem diuinã qđ iustũ est iuste exigẽre Et ab omi spẽ mala sicut nibet aplus semet abstineat

Septima stirpis

Septimo supponit illud iustũ cẽ et tale quale nemo sibi fieri vellet q̃ de bñficio iure debito ipi petro nl̃ paulo ipẽ set pecuniam pusillam bñficio vtatur ne forte vsia eius sit diraũt est m aũ grõs cuius veritas ex hijs stirpibus sinl̃ obmat videtur cẽ sufficiẽter onsa Cum de diuersis aplicationũ omiũ⁹ que vnia⁹ et ꝓpriũe hor sint q̃ mlt⁹ sus q̃piendi tempalia quantũcũq; tpalia videãtur est pie spiale vñe sine obiectu ꝓpẽa bñficium cũ non magis ꝑt vendi q̃ officium aut ne ressariũ Nexum quale nũ officium non est vendibile nemo negat

Prima obiectio

Primo opponit ex radice nil plus Quia sicut ex aliq̃ lege denique denarii demittimo sacerdoti a leui⁹ Nim⁹ et deuteo 15° Cur non mag⁹ in lege nona debent hec denarii nl̃ pecunie bñficiales reb⁹ pensando finienda per mios reb⁹ ipi ꝓpẽ n̄ alias sufficiẽt ecclie pusilli hec aut reb⁹ pensando videnit cẽ rãonabil⁹ q̃ fructus primi ãm a quolibet bñficiato ꝓluãt q̃m in hor ꝓpã seruit ecclie Et ita ꝑt hor officium in pmouendo hories sibi debentur pro sustentatiõne cõ derent stantis sui ad hor nã ꝓpone q̃m bñficia ꝑtinent oneari

2a obiectio

Ito non immo videtur ꝓpã posse tenẽ ꝑt ꝑtem pecuniã a bñficiato etiam q̃m plus ꝑt in possessione ẽt canonicatus ecclie cathedralis q̃m in canonicatu de ꝓximo tenent tm̃ penitas minatas q̃m obligationem an possessiones adeptionem

3a obiectio

Ito non minus rationabile videt⁹ canonicatus ecclie cathedralis q̃ bñficium curatum ꝑt ꝓpã tenẽ ꝑtes fructus bñficiorũ q̃m tenentur prelati officiales nl̃ ecclie cathedralis vel aliq̃ religiones qđ nisi fierent frequentius ineuitur

2a obiecto

Quarto bñficium multa ꝓmittit ad firmã seu pensionem annuam ul̃ mlta et tenent q̃libet ꝓ pensionibus alis rota pesio pusch sit aliq̃ de debitis accipiam

Quinto q̃ non est probabile q̃ ꝑ tot tempa tolleret ecclia in prelatis et ꝓmotis tale crimen periurii si fuisset Symoniam de me dimitto Crima non solis qui faciunt mala sed qui ꝓsentiunt faciẽtibus ꝑ mortem digni sunt morte

6a obiecto

Sexto videtur ex hijs q̃ in q̃ horibus confessio fuisset attenta si certa dei ꝓpter defectũ mlti sacerdotes bñficijs et quibus mediocribus carmelitis ꝑ ꝓlatos ꝓpter defectũ ul̃ suspensionem cẽsurie ꝓmulgatis ministris

Septima obiectio

Septimo qualit⁹ quidem sic ꝓmotus a ꝓpã nel̃ alio ꝓmouente Symoniã omittere

Sequuntur ꝓnsiones ad obiecta

Prima ꝓnsio

Respondendo talibus obiectis dicimus primo q̃ inferiũ et concludunt aliqs veritatibus pibus vt q̃ officium ꝑtis bñficium sustinẽs et rondens et q̃ ab mitentibus sibi debentur subsidium ꝑt nl̃ potuit debitus cũ stanciis obstinans amplius super fructibus in ferioꝝ bñficiorũ ubi non ẽ alius ꝓpã ipẽ sufficiens ꝓuisio sint p̃ rano satis hor q̃ludit tã ex iure diuino q̃m ex nãli ꝑsupposito domino ꝟz q̃ fiat cratio seu extorsio sicut ordinio aliqn loquit cõ non concludit

2a ꝓnsio

2a ꝓnsio ad 2am cõnem q̃ nõ concludi de canonicis Dicitur q̃ lata est dra Sũ tales penie non debent exigi a canonici pro bñficio nel officio 1° aliqũ fructus prepiunt in ꝓmo mitorii a ꝓmo anno sed longe post et pro cibus oneribus suꝑuenẽdo In quibus anno meus ille ꝓcepit fuit quo ad eno

limem cōia dicit pro fabā pro panibus pro pane pro puteis de choro pro clientibus pro ornamentis et filiabus sunt et cētē cō fectēs sui faciūt Non negam⁹ tamē apud aliquos ꝙ modus exigendi non sit vitiōsus pinguis et decens vnā nō symoniam Et heu hoc multi locis inualescit ecclias sue visitā sua diuina pena multātur Nam apud collatores exactionant⁹ et apud cōfectēs et ꝓnotos demum exactionātur Et quis nō videat hanc iniquitatem ideō pt diu ad argumentū ꝙ dolosius vulpis ꝑ lupi rapacitatem nō excusamur Nō ei sequit⁹ superior me male agit ideo ego ab illo excusā possim Nonne cēm qđ colorata hȳ vēnem veri verū est alīs vicio sepe vēnit cēt

Za visio

Za ratio demū colligunt cōformiter ad pma dicet go cē similis consuetudinis de nō exigendo feudis aīm prepositi illoꝝ Sicut n⁹ exigi dicent ab illis de quibus cōmuniter exigunt hanc maxime in cathedralibus seu collegiatis agitur non fanda go ꝓpe hoc liceat primo ad hoc in cēt agentibus non sequente ꝯsone Et aliter nō cēt agit in cathedralibus ordinat fructus ecclie ꝓpter suorū hui⁹ cēi solutiones et minoritu bū singulis talē exhibuerūt panem et dictos viros alios immediatos ꝓpter quia non habent dem et nō tam quia sentiunt primū symoniā latē et talib⁹ solutionibus abstinet se ad introitū talis bñficiorum ideo replentur ecclie malis sine vitiis diuinis nō nūquā es-salute aīe sed solū ut dicuntur et honoē hēantur sed quis fructibus illoꝝ nisi oīm⁹ discipline scolastice directo et cathedrarum depauperato et ut multi putant ꝓstigium ōis pudicitie honestat et puritatis abolino quis h⁹ nō videt nūq certus est certare malitie

Quarta solutio

Decimo possim⁹ de q⁹ in rōne sunt de 2a dicere et silē de sequentibus quo ad hoc q valde multa prohdolor fiunt et fieri sunt humana mala spem⁹ in pijs questus et multe symoniaca iam pridem Sunt et alia vitia regnare indem⁹ passim apud hoīes et nō plus apud clericos in tm in fiunt ecclīam multo malorū et indignorū ut bom⁹ q sint hinc pauissim quedamo nesciunt cessit cēm a deo oīb lex oīm⁹ veritas oīm⁹ vēranda ima ut h⁹ audeant que ena latrones et filēs horrent Ish nō fedā me se illesa seruant patrem quam spondent tenent promissa ꝓplent Ish nō ner fedā ner fidem nec patrem venerā nr sed q⁹ hbet hinc ꝓtēa dicat⁹ lex amq Non nisi q⁹ nundinē ad suā dam malū hoc est cēm argumē tant⁹ maxia mīn⁹ hoc ign⁹ est linqui qua maior ps hom aut maioēs fanūt quo ꝓpo⁹ conse ꝙs frequent et q⁹ semp stat nī ambitur

Quinta solutio

Per hoc excidit ad q⁹ iam addendo ꝙ apud bonos et ostendo sos et eruditos quos nō exercent mala nel superbie ul' cōcupiscentie ul' auaīe false symoniaca pestis reprobatur est per ꝓdictiones et dictas vbis et sepe Et nonnisi per hoc sacrum Conciliū Constan indicat scie cirate dampnari sunt tempore

Sexta visio

Illo⁹ tm cēnq⁹ per primissa pz visio aliquis visio addendo ꝙ aliq et si nō dum ponie vīt hec vm minus in suis bñficijs et vñ ordine sunt constat et hoc ꝓpt exemplares aliq ꝓbabiles ap⁹ aliquos tm plures qm subditos Subditos cēm excusāt po tuit ignorāa imo et forti m ꝓbus verus ꝓpa et simpm⁹ xpc

dns supplemt et supplet ꝛ inhibus defectꝰ platorꝝ stante bona fide ꝓ diorꝝ velut tempe legis antique multi boni sub malis pontificib⁹ et regibus legem violare vid⁹ to plementꝝ ꝛ xpiⁿ pduxerit Nonnulli hodie fiet haut dubiū ut qᵗ ad ꝯsummacoīm scte et melis ꝓ tmꝰ intra sponsiom dñi Ego vobiscum sim usq; ad ꝯsummacom scti spiꝰ amen bonis ꝛ

Tho Aquinat

Ruinis promotꝰ per symoniā tam hanc exactiom potuit forsasse expulsare vide ꝛsper his redemptoris grue vexatꝰ Dico forsasse intuendū est enim maiorem plenā illi vesperi no vidisse ut caveret sed paucissimā ex spū sco veritatis Quadmodū enā in scili theologi dꝝ ubi pbr nollet baptizare puerū posti tamen moritur nisi penitā pastoꝝ ꝛ ner apparet alius potens nec scient baptizare ꝓpr ꝓpe ul' venie nomis puer' puer' pnt dare peritia non quidem intrinsece emendi baptismi sed redimendi vexatiom sua et puer' pinde dicendi sunt ꝯsentire puo symone hui⁹ nequā Sunt i' materia de usuris pl' ab quib⁹ ampli per usurā acte casibus certis ꝙ⁹ alii multo magis erat dare vii redemptio vexatoꝝ videtur hec loqui no quide ꝛ arguendo ⁊ nomi ad ostium ul' bñficiū hui⁹ spiale spectum apud rōmanos Et inuenit habe locum dū tollit ꝙ ꝛi impedimentum qd apponit ne quis inde suo ul' ecclie patrocinio poterat ul' vindicari sic forsa esse excusabiles essent subditi ecclie creatoꝝ ul' platorū dū repellunt pericula an videre ꝙ res spiales eis debite vel per mutuantur aut eis roferantur Sicut exemplo pueri de baptismo puulo cui de sepulturꝫ de missione ꝛo

pris xpi de absolutione sacramenta li de rollardine ordinū minoꝝ et similiū Nam aut illoꝝ erat karthedralium aut collegiatarum Nā hoc obstat ꝙ simt pro fundamento tenetes cū aliis haut peccatum nisi non ado ecclie coexistēa nec ꝓdicti lectores debent nec affectare aut negligenter nisire allegatiōes redemptoꝝ vexatoꝝ sed optet ut certi sint pena vez ꝙ vel sit intentio et ꝙ fecerit omem diligentiam ad eam tandū spem mali

Prima cōsideratio

Symoniaca labes sicut de p se non est hesis Sic nec auferet a ppa natiō sua pticulā ul' ecclie ꝓpter plenitudinem ꝙ nec excusationem Prima pbatio ma nifesta est quia stat aliquē esse symoniacū ex sola depnatione asserentis per anathema remanere in divo recto melius Sic ꝙ agit punit est nō aut est hesis sine depnatione hesis per exteriorem manifestā q recta fidei tradit Nichilomi⁹ pstipone imitis nel opis symoniacus omnib⁹ hoc manifestius patet altera pte qm positis legibus simoniacus excommunicatus est Et aut Symoniacus suspendat ab omni exercitio tamē ab exercitio ꝓpositio positiui est ꝙd no ligat ppa nisi par ꝛparem non habet imperium Quia prea sit hoc modo solutus legibus intelligit pure positiue penalibus ut puta nisi hoc, nō simpliciter Sic melius greca est distinctio ministeriū dicunt aliqui ee symoniacum ꝙ prohibitū est multo magis no posse ppm omittē Symonia Et qd dicit ad illud rōe dictis sanctoꝝ et doctoꝝ pare legem quia ipe melius Nisi fugiemus ppm singula acta symoniaca agē que alios faciūt symoniacos ipm nō alios hoc demenna sit videat quis quibus velut plane na est Symonia mala qua prohibita iure divino ubi sunt quedā contractus ꝛe

verū ſpūalū pco ve ꝯmeſtra h
nilmſmare o ſi deb nl' do nr deb
mihilomꝰ appoīt alīḡbus cōtr
nibus non de ſe ſymo pena ſymo
ubi nmū ꝙ hoc ido dr ſymoiacū qz
lege hūana ꝓhibīt vīnt alīḡs pu
mnr tamē hēntib ꝑſimpnone
mr poſtm nl' opis qui vīat eſt
catho aīs et vtīb ypian dūmp
aut nl' ſit de nūero ſymoiacū qſne
cū non fiūt n ꝙ modū dictū ſūt ꝙ
pena ſymoīe adhibeatur ideo vide
diſtīcto mrſimū vana de ſymo
qma phīa occſiom ꝓbens ad ſa
nendū qđ enormia ipſ ſūmꝰ po
ntifibus et reḡb plans

2a conſidāo

¶ Symoiaca labes in ppā conſe
rendo plantā nl' bñficiū no tol
lit nām tus ad bñficiū nz ptāt er
rōdā ſce ſuſpendit exēcionē hr ꝯ
ſidāo ſequt et antecedēn qm̄ ꝑt
ppū velle talē ꝓmoti nō mīrē
ſīnas un poſtmū etiā ubi vām
Symoiam ꝙmittēt ꝙſentiēdo ſymo
mare ꝓmotōm ſue ꝙ nūs apud
deū non ēquabīt omnem pena patz
alīs de conſidāno inxta ea q dīa ſc
ēm ē tam obiectiom de vedemptōe
vexatōnū vel etiā ubi bona fides
et ſimplex m ꝓmptō ecclīe ꝙ ſal
uaret remota om affīone mēḡa
affīta alijs dignoīb ꝓdicaīs
Nulla em̄ res abſq; īmſtanaeū
ſuazn ꝙſidāone et obſeruatione cēn
anda eſt alias nl'a falſa vera
apparerit et eoīm ſūḡbus mīſtre
no modū exordīāt et multi dicti
th cologi et ſūpſinales aſſertione
ſedūt aut ignorāa ꝛc

3a conſidāno

¶ Symoiam labes ꝓmiloſior eſt et
ſi non quo ad deū nī quo ad ſonm
em̄ am in ꝓmot per plātos nſio
nes ꝙ per ſpūm hoc ꝑſpicuū ē m ꝓ
cedēn conſidāone Attento ꝙ plīs
Symoiacis ꝛpō nrē exercitantis ē
m rebḡs ꝑcūs a quibus no hbāntr
per ordīariū ꝓdmodū de ꝑā
tatū eſt 4ta conſidāno

¶ Symoiaca labes ꝙ nūs poſſet ex
ruſari nl' no mueri ēm verepno
nem periclaī nl' eoīm q ſūt mūmſ
mata mēſnabilia ꝙdmodū ſūt
obſequia nl' ſanōes et obligatorie
ꝓmiſſiones ēm ſpūalū admīſtra
noīm i terīs teſtmōialibus cōſendīb
et ſilībus Nichilomꝰ expedīt i hīs
omībus ꝙ obſeruemr ap ēm̄ regula ꝙ
nūm fieri ꝑt Ab oīm ſpē malā ab
ſtinete vos poſſet de ꝑma ꝑte dedu
no ſicl per ꝓhīnā ēm dūſos or
dines et ſtatus ēm religioſos ec
uelūs et ſtūāes cathas ēm ꝓlatos
et offīciales ſuos ēm nīatos et coīm
vicīos nl' ſubditos ſūt ſmḡ plu
rima per rēs hmōdī que tam
hzē ꝓnt mentiōm habet modo ſa
ndi ſcādalizet ut ꝙ videāt ſicl pactio
de temporalīb vel negocio ſpūalīū
ſeu dīano ꝓt temporalīa ſpūalīū tol
lano eccīm nl' frequētāno ut ſ mſ
ſis dicend ut ꝓhoīs lucros no alīas
frequētand Caueat ꝛ hr multꝫ
mal ſpēs per boī ſpeīm appoīnm
ḡtum ſicl dabīt quia no eſt ipm̄
poſſe ſcandal' omībus acepī occūre
re ſolū caueat affīta ignorātia
nl' paſſio ſedūrens

4tā ſpēcies ſidāo

¶ Symoiaca labes ꝙmodūs cūq
tāq ꝑt per rūſicatōm intentōnis
defiando ſuū nl' acquīdo temporalia
ut nō ſe ꝑtīū ſpūalū nl' cupidi
tatīs mentū ſed nāle ſuſtentatiōnis
temporalīs adūmētū nō bñ ſine illis
degē poſſe Dic itaq ſalnabīt illū no
ē ꝙmutatōm ſymoiacā vbi m̄ con
curret hoc do ꝑ deb nl' do ut deb qm
hec dōnes condīonales et cālēs
ſi et ꝑt ſūt filēs nō notabīt cauſa
ꝓtīpalem ſed ꝙſequtam et mō ꝓ
tīpalem ſeu motīuā nl' aīmūlatīua
ſeu mēritoīa ut ibi mūtam cor me
ū ad ſanctōas iuſtificatōes tuas ꝓt
verbū nec ꝙ unḡs verbū ꝛſebat
ad deū ꝓt ꝓhām ſūt fīnis ſub fi
ne vbi aūt vnūs ꝓt alīud ſūt diat
phīs ꝓtrahḡ vnū verūpnī ut ſe
pe ꝓmūſſum h ꝛ et hmōdī velanō
debet ſtuēs ēm vīſūte non ſūta neḡ
colōata ne mandat ī manū dei vīuēt

qm nullū dolosū dimittit ꝑpīm

6ta q̄stiōe

Symoniam labes ꝑtinuo ad ꝑnā
ſuſtinꝫ ꝑmiſſionē et medelā per
hoc ſanctū cōciliū ꝓ ſerenando
conſulendo et ꝙuocādo ſalutē Caueat
q̄ aboleantur odo grāh q̄libet pe
ne nullū finē imꝑ poterūt tenēt Symonia
nos edictos ſi habilitandos ad bñficia
ꝙ obtenta dando hrēam miſiꝫ ꝓ
ꝑmo vt q̄libet poſſet eligē cōfeſ
ſorem ꝓponēs q̄m ei ſuꝫ omīb⁹ ſtrn
pulis et dubijs in foro q̄ſcie abſol
uat videtur ſormaſſe hec ꝑmiſio
nimis lata nullā laxa mixta penitā
tem ecclīe diſcipline ſed hēatur
reſpectus ad ī̄menſitatem miē dei et
hūanam fragilitatem que malet
ſepe ſalutē ꝙ̄ q̄m bñficio nullā ſtatim
remunerare tollabilis appāet iſta
ꝑmiſio aut ſi de nīm te ꝑuidendi ſuꝫ
aq̄ nimis notorie ſcandaloſi michi lo
miꝫ de ſalute ſtatuant atq; ꝑmoꝝ
her meliꝰ da ſunt cōa ſalua debi
ta teſtimonio Nam ſiquis ſymo
bñficiū optinuit et uſurpauit hūtem
nullū repulerit aut ſi pedicauit aut
hnarijs mā omiſſione vīa ꝓpellē
di dederit q̄s illū rehabilitāe aut
abſolue poſſit n teſtimonio fecerit
Juxta ꝑmiſſa no dimittit n ablata
reſtituat Et ꝑ q̄s miꝫ ꝑſentē
diſpenſat cū omīb⁹ diſpoſitis in ſtā
et ī̄mam debet hec cauē alīs rea
deo nō exiſtat licet plīmos ap ud
homīes

7ma q̄ſtiōe

Symoniam labes ponit proſtra
tum ꝑſentiam hec cogitent
per hoc ſanctū cōciliū ne paſſi
et hrent ut hactenꝰ mīcat reſpectus
leges damꝰ nullā inſtitutas ꝙ no
uādo minꝰ de nullo mīpretādo cum
tollanꝰ omīa ꝓuiſiones tam a ma
pice q̄m a membris ad tñ modea
mꝰ ꝙ neq; fiat ſtrictior ꝓhibitio
tempalis q̄m oz ī̄cipit nullī membr
ſicut finis cū plīes exiſtimāt in
cubuſſe neq; cursus mutatꝰ
malis laxamꝰ q̄ nullā vām ſymoniam
nullū ſcandaloſum ſymonie ſpem meo
dunt hīs aūt ꝑmittit q̄miſſa ſit de
terīs q̄uale q̄libet ī q̄ua ꝑuide poſ
ſit leges hmōdi ꝑſcribere ꝑcerni
ſimo ponēs ſine leſione plenitu
dinis ſine ꝑdīt valis ē ꝑcīmo de
qua ſi āmeſit deus alias et alibi vi
debitur rēcordādo plenitudinem
ꝑmittit ꝓpālis cū ꝑa plenitudie
ꝑtātis ſuē q̄libet Ad rēna len q̄
ſymoma et ſymoi cōs ē formādi
offerūtur ſcripti ꝓpones q̄ſ dcta
rādi nō ſcripti ia edicte q̄ vna
vore ponit appexe

ꝑma ꝙſtiō

Animꝰ ꝑnapalit mītenis ꝺa
prendi tempalia ꝓ miſtra ne
ſpūalis reddit hoīem ꝓprie
Symoniacū in foro q̄ſcie et quo ad
deū Et ſi hanc mtentionē ipſius
ad exīm noſtret ꝺimittendus eſt
ī ecclīs foro Symoniacus nel de ſy
monia ꝓbrieꝰ ſuſpectus

2a ꝙō

Finis ꝑtit mītenis aampiꝺi tempa
lia ꝓ admiſtrāe ſpūalū mīp
ibi ſit adeptus ꝑa ꝑtij ad ꝑtē ſcē
eſt magnū de tempalū ad ī̄mem
reddit hoīem ꝓprie Symoniacum

3a ꝙō

Finis ꝑtit mītenis ut ꝑtis reddat
hoīem ꝓprie hēnū ſi finaat hoc ex
damnato mītellatis nidino ꝙhta
ꝙuādo poſſit de ſuo aut dēat de
mue fieri et ſi hoc ſit ꝑmanū non
tollitur

4a quarta ꝙō

Obligatus miſtrāe ſpūalia ſic
ſunt ſuſmēdi et bñfa ecclīa ꝑ
cardinalē et hate hec ꝑtīa ad tem
pale ſynodū mōdem et ꝑmum
ſinū mīs pale et 2ꝝ ꝑtīa ꝑmota
ſolliciti ne aut omiſſione dolosa aut
ſtis ſynodūs male ſpēt

5ta ꝙō

Obligatus miſtrāe ſpūalia et tm
mīſtrāb ea ꝙꝝ vīū ins et ꝑtātem
tempi tempalia abſq; hoc ꝙ me
dicet ea nō ſollicitet ī hēmōde et
ſub hac mtentione hret miꝰ ꝑtīa
ꝑ nō ponit obligāe ſ ad miſti
dium ſpūalia et ꝙ mīrede et ſtipēdio

aut abo er sua sustentatone empe
tempalia sicut exemplificatu poss
in omm sanam cor eorum mi sta'rii
qui religiosoru a mansibus ad m
simos remot omi dolo et fraude
simulacoi intentone

6tm ppo.

Obligatus ministre tempalia spi
rtualia et ministrans ea sub hac
pe ul' expnone ul' mentone qd e
mpiat tempalia pro sustentatone
ministri et mercede ul' abo eparen
do no ginaliter symoniacis sicut
ner ille qui dat tempalia sub spe
rapiendi spualia ymo sumet qd per
miret no readendo ea sicut cam
ministras petite posset abiacdo
uel repbado illa dona sed ponus
mercedem et stipendia suiantes tri
condicionibus et limitationibus
supradict

7ma ppo.

Exactus ministras ex debito sue p
fessionis ul' officij baptisma cofirmacois
Eukaam cofessionem o ordines ex
trema vnctionem et sepulturam et
im de veritatis spualibus non ideo
committit symoniacus si an ul' p
ministrationem recipiat tempalia ab
illis quibus ministrat spualia sibi
ponte sibi data no extorta per par
tum ul' aliqs

8va ppo.

Exactus officias ex debito busio
sui sicut frequentando has cantoi
as aut exequias mortuoru non id
circo symoniacus si recipiat aut exi pe
mercedit distributiones tempales assig
natas illis qui ribus assistit offi sp
cialiter dni alicui sub hac intentione mi
redis vadit ad aliquod offi cui cum
alijs p tunc non exercuit quia sicut
erat religiosus qui merebat magne
misse in curia Constant cotidie ni
bierunt vnus florenus cotingat qui mi
n erant qui mo non ministrant nisi alias
mereant nec ideo symoniaci erant ui
dicandi suar condicionibus sepe
dictis

9na ppo.

Exactus platus aut alius conferens
busia cui ea non ideo quia symo

si recipiat a businatis alia tpalia
sub condicionibus dictis

10. ppo

Exemplacio symoniace pugnat
non dz patrari qd dumtnc homines
timorem pricula et scandala p mi
symonie vehemencia ubi no est ni
pt est symoniacus si hec ante intento
nis sui directio ut ita qd cui ub
cui eorum domino debita manere une
dumo cuaciemur ul' fraudentur
sub hoc reformandus plexus ve
inda a demono meridiano

11a ppo.

Exemplad symonie pro faciendo est
cordibus hanc ostendendo qualiter
rorde ul' intentione symoniaca pu
tas quimmm Et qualis dicat hu
roidis intento dum ministratone
tempaliu spualiu sit tempaliu ne
pcio

12a 12a ppo

Exemplacio symonie ab ecclia
sti dei capite et membris salubr
faciendo est diuendo homines ad
timorem dei et custodiam mandatoru
suoru pm legem eam tam qui pe
pena meriti penalitu gstitacoi quo
ru multiplicato fortitan magis est
vestigenda qm augenda quitta et
repiat ul' putant tamq symo
que symonie vacoi pene no m
cludit Et ita faciunt vita dni
artia magis qm oz sicut multi
theologi et denotavij hnites cotias
mmis scitas pter vacoi

13a ppo.

Sint omes modis iam dictos es
set vt nn digm ad cor ea busina
symoniace electi ex multis mo
tibus et sua et sufficiete etate ill
per annos prin decreta est sanc
tum Sth cui homes dei ponibus
no se subintrent pcibus symonie
Sicut nec mo tres facint et ai
omes qi ecclie sint maiabat figs
stanni et osuetudinibus symo aut
spem symonie prendentibus cotrar
mo quod nullu symoniacu recipi m
uerint sed replent structuribus m
dotis et detestabilibus pstnis
legem dei et illam venerantibus

omõ dessinentibus ymo psequẽ
tibus et repellentibus Et n̄ fiet
purgano talium ab ecclia nō erit
spes reformacõis vnde nt̄ vide
re equo n̄ morbus expellant̄ nō
erit spes sanitat̄ eius Pon
nō nit ad declaracõ p̄missor̄ p̄ nr̄
alias potiꝰ hor vnica distinctio re
solucõis mat̄ de symonia possim⁹
inuenire distinctionẽ q̄dñ rei de
temporali vl̄ spūali quocūq; tempal'
pro spūali pt̄ eẽ minus fieri
ad tempale quocūq; ymo tam⁹
ad p̄ncipale rei spūalis q̄ p̄ tradẽcionẽ
valoris vnius rei ad aliam sicut
est in emptõne et vendicõne m
rumbus 2o pt̄ fieri minus ad
quocūq; tempale tam⁹ ad mon⁹
p̄ncipale dādi spūalia vl̄ ad finē vlti
mū in quo sistit minimus spūale
cõsequens 3o pt̄ fieri minimus
quocūq; tempalis tam⁹ ad mon⁹
mū⁹ p̄ncipale vl̄ ad finē subordinatū
sub vltimo fine 4o pt̄ fieri quocūq; te
palis tam⁹ ad rem debitā mere
diuino p̄ sustentacõne alt⁹ q̄ spūa
lia ministrat Juxta doctrinā xp̄i et
aplī Et dignus ē operarius mer
cede sua Dicit ad ꝓpositum dicꝰ
p̄ raõne sumpta et solui q̄ minus
minutus rō dꝰ sit vē symoniam de
mere diuino et humano Et sic cor
ruat error intellectus q̄ sit talia pos
sint fieri sic in primo Dicit vl̄ q̄ hu
te fiāt sicut ponit in vno⁹ mo
tunc nitunt hēsis p̄dicta et
hūdi sunt rēs symoniaca vē hēsis
et p̄dicti si sunt primarie Dicim⁹
inter q̄ si fiāt minus 2o vl̄ 4o
modis ille pt̄ licitus cum suis mo
dāmonibus ut in ꝓmissionibus et con
tractibus dicti est ymo lau
dabilis et meritorius ad debitus ho
nis attento q̄d' obseruetur illd aplī
Abomī p̄dicatores abstinete vos
hoc est ad ministrand spūalia sua
sub alio tali nitunt nō appareat
fieri ex mo sic minuti primo vl̄
2o vt̄ si nō exercentur spūalia si
non primo dentur temporalia. Aut
si hiant exigantur et cū standa
lo et aliās note. In quibus sūa
bus pōt hic finem de symoniaca

p̄uitate sic agētes et hor p̄ simpli
ne inuis vl̄ facti Et p̄t in hor
casu ipī tamē tales iudicates cum
erri.

nabi

Explicit tractatus de symonia
doctoris Gerson

Incipit seneca de colloquium hominis contemplantis ad animam suam et ratione ad hominem. Super paupertate et mendicitate spiritualis. Domine recipere ad deum et sibi pro devota oratione pro impetranda elemosina gratie et virtutum. Insuper et pro adipiscenda sua affectione. Quia sepe stulta dicit quasi stipida sua. Et continet duas partes. Prima tractat tationes et visiones divisas hominis ad animam et rationem. Et rationem et oculos et meditationes divisas quas formatanima sub forma paupis mendicantis et querentis panem.

Homo Unica paupertas mea, misericordia mea, paupertas mea, miserabilis ala que nichil in te a certe bonum habes. Sed nec tuo labore valeas comparare. Audi quesso meum consilium. Iste mendicandi officium. Fiat ubi quesitus mendicitatis ordinatus vite sustentande gratia. Sit fame. Sitis algore miseres. Victoria profecto multum foret hec vendicta illi regina es anima. O homo hospes quidem michi qui mecum de patria nisi prime condicionis civitatis es. Et detrusi summus in hunc terrenum ac miserosum carcerem. Pro hoc exilio fateor heu me pauperem. Ego nam capitula legis sanctia nudo omnibus gementem. Vere infelix illa homo qua parente primus commisit in deum summum regem grande illud nephas. Omen ego hec male fatus. Quo iustissime nobis illa nuda polata hereditas adepta est. Et de loco voluptatis grandi ac omnis excellentie deportati sumus miseri loci lacrimarum. Vidua desolatione gemitus et desolationis. Et de dimicis in paupertatem de generositate in vilitatem. Et vita immortalitatem. De loco securitatis in loci. De vinculo te honestatis profundi omnibus miseriis formidinis plenum distinctis. Et ut sub uno claudam omnia de vinculo te bonorum in profundi omnis miseria sumus sicuti. Quia proxime ignoro quid furtiva sim laboare. Nec sino nec valeo versatenere quidem labor mens ad dei regnum prendi. Amadium laudandi. Honorandi. Sed hoc minus longe fortius est a me. Mmm me a se prius conspicio me in tenebris profundissime ignorantia miserandi. Et errore. Quibus finibus facta sit ad illuminandi seu exemplandi. Im ignave meo fenestram labore animo quid agam. Quid laborare. Quid luctarem. Dias. In meditationi et pro vita quesitadum. Volo quidem. Sed quem ibo captiva et conclusa intra hospitale hui corpis. In magno carcere hui. Nuda mortalis. Quo pacto pro parendo auxilio valerem huic fugere. Alius insuper me clamantem audiret. Alius ad me respiciat. Quis curaret. Quis prospice vndique cum deficiamus omnes et pauper facti sumus minus. Nemo meum est qui sibi nec. Modico valeat opem ferre. Vnigit alii subiuder. Quid dabit michi dandum. Im presento non aha. Video quidem non. Et hec hermala remedii desperationis quere. Et desperando vita. Mihi hanc finire misera. Homo quid dias. O aia. Desperandi esse. Absit. Certe desperabis. Mei potius audies consilium. Ibi erit demorabo loci intrare et mea plenum. In quo omnis pauper quietes fiem. Et refugium. Ibi cum reposita sunt illuc. Pij libales dei elemosinarum. Certia vi deliret relesh sancti et sibi. In quibus est illa thesaurus gratie regina mei. Mater pauperum orphanorum. Ubi adest et redemptor humanum saluator noster ihs. Gnis xpis. Mediator et admonitus apud patrem pro proximis. Queris qualiter illuc tendes. Ac ego rideo. Illuc te sanctum facet desiderium. Cum vbi enim tuum sanctum erit desiderium. Ibi reparam. Et iudicabo. Dius mihi ypothem desiderium pauperum exaudiet. Quid aut magnum hic est arbitror. Et hinc desiderium quo poteris retinere ad deum proximum deo loqui. Et cum sanctis habeas et subsidium implorare. Anima si ita est o homo ut asseris desiderabo ut et sanctis. Verum prima frequenter desidero et mente corpore. Et si desidero loquor. Non est qui michi videat. Et ratio nichil mihi me exprior admum.

de hō ſ folio 36ᵉ et ſequēti late

Homo ſ̄mper tene Oīa q̄ ſanctū deſiderū ſemp audiuit pro te erat dimit. niſi forte ꝓpē altrū tūc cāū vel quia non eſt de quicūnibus ad ſalutē ſicut paulus deſiderabat libāt a ſtimulo carnis vel quia ꝑualet in te alīd quedā ꝑuſi deſiderū vanitatis mūdane. nec ſalutē contrariū q̄d̄ reclamans impedit ſanctū tuum deſiderū ſuū ſcīre eſſimul. quia hoc nūl ſcīm deſiderū tuū nimis etiam eſſet. Rationabile quid valde ē ſi te iuuari voles ut hoc nō tedeat proſectum nec contrariū ſtrās altero deſiderio ꝑdiante. q̄q̄ patienter et constanter expectes Oportunitatem ſubuenonis. ſm rationabile bīpla tui adiumēti. Oīa fateor hō im cē ſed in hac re vanū me conturbat. quia frequenter ignoro quid mī expediat. quid ve optimat. ſ̄tim ad ꝑm deſiderū ſancti ac mundana numera deſideria qualitatem mīt hūdant niſi per in ordē meū vana ac mundana tua deſideria. ſ̄tim ad ꝑm dimittor aſſidue. ſ̄tim ad terrena hō ꝓpēa tibi dixi a ꝑmo o aīa mea. tibi vana mūdi ē. diſtendit q̄ mendicādi oſſi nū. tibi ꝓnoteſcat modus peredi untiter. eſſentialiter. et ꝑpetuanter. vnitiue quidē petes. ſi nūmō ſalutifera. ſ̄ diuīe voluntati ꝑplanā. ſ̄ diuīe legis mādata impleri deſiderabit. tam ō bus tuis nūs deſideriis. Dummō ante ponēs bīplantū dīnū. ut ſinationia voluntatē fiat. Quā mire valde o homo cor per ſancti deſiderii petendi vehs. ut ꝺca voluntas fiat. vehm nolli aliter cē non poſſit. am eā deus ab eterno videat et cognoſcat omnia. et ſm hanc ſuā imobilem nouā ꝺa me ſingula ſumera diſpoſuit. ꝑ quē meis nec mībus nouit cē opportunū. quid ē q̄ dīns ut loquar ad eū. per ſuū deſiderii. ſi ignoraret quid in expediat et ſuper hoc ipm conarer mīſtrare.

Homo im eſt unīq̄ aīa ut dīns. et mihi lōmō ordinatiſſ eſt deus. ob aliū nūm nem q̄m ipa tetigeris ſic eū deꝰ ſont omnia. cum bonorū mōrum nō egēt nec mde dinor et melior ſanctus ſit. ſed creatura ſue bonitat ꝓnceps ē effectua. im vult deus ut eū diligam⁹ et per ſua deſideria deuote ipm allo quamur. ꝑ bonū mūm. In hoc q̄dē mā conſiſtat ꝑfectio. ſanct et perfectiones mīlitando et ulciando. et īgnē mīlitando et exterminando. Sto ego q̄ deus ordinauit ut nram eternā ſalutē deuotis ad ipm et ſanctas ſidendo ꝑes. et mādata ſue legis ſtudioſe adiplendo. q̄q̄ imoꝝ frequēter vult ad ꝑes ſtrum ad ꝓfectionē q̄d̄ confice conſtituit amīcū ſanctū ſcīm. ſcīm ſibi ad cetū mīlitatū ſocianda nem ſtrās ꝓpari cās. ſicut homo naſcitur. offino gīanonis hūane et ſper mīlitia cepta conſuantur opanone ſuperioꝝ. ſibi celeſtiū. ita quid vult deus vnū ſalnare amīcū alterū ſocium hom nel angelorū. mīgꝑpendit ſatis. nec oīando ſit deus et ſanctis eius. Sed forſan adhuc dices panis cē deū ſua ꝑe nel deſidio nel le melmāe Ad altera ꝑtem ei illi conſtet cē pentus ſmūbile. nec alternatione cē voluntat q̄a ſicut poſſit de uno velle ad aliud aut mutꝑplani aut offenſus reconciliari. Ad quod ſcīndo cum dē quid de ſmūbili dine voluntat aſſeris. nec mī ideo vanas cē deuotas ꝑes ad eū ſalutē. q̄m alio fine oīandus eſt deus. et homo. Oīandus quidē eſt deus non ſi mā ordine flectendus ad placandus. aut alīq̄ modo ſine ad voluntat ſtruendo mutandus. ſed ut noſtros oīones exaudiat et ꝓueniat ad deuotionē. nec mīſtele ꝑpassionē. Aiunt nō ob aliud hoīem roganus. nī ut eius ad mām moueam⁹. ſine igitur ſermōne labōat mentem deū orando. et hoīem deplando. ibi quid fiat ē imutatio oīantis. hic eius animo deſiderium. Una re non mi rongeue ammaduerti. eſt ꝑ eā

Cur oīo petenti non audit
Cui oīando ſit deꝰ cū ſit imūbilis oīatꝰ ab eterno ordinauit q̄ petit exhebeat

Que ſit oīandi ſiue
Aliter deꝰ aliter oīando ē homo

mod̄ ḡro

modo ronferis mea causa usanda
est roma deo et hoie coram hoie coram
deo quidem eo meliorem faciamus
missa mane quo purius et sincerius
nos ipos condempnam aut condemp
nados profiteri nulla ex nisanone
prendet reb ita sane missam libanonis
a morte spiali nus rei fiamus do
fato ypito rosequim nus unq ron
ferri obstinati enim in nitia fo
rensi uidins hiam voles magr deu
nbi fore prius ac unsq ordem mi esto
et hi nbisq miserois est enim du
ris duris puis pijs bonis bonis
seueris malis talem meq illi m
nefes quales et ti finis in nis de
sideriis nq quid p mihi hitare emis
sed per ma voles insuper mineria
fue mstine absolnonem rosequin ti
rempam acusabis indignis condep
nabis primes et sic remissionem
impetrabis et si te roneris defende
et in sanitate vias tuas confessione
pfecto ac condempnationem reporta
bis et si milesies pecares milesies
te condempnes qui si mexima hora
vite rempam sic condempnas inuenta
finis unq liberis a morte sed aud
uerte cananus qui nq legitue ac ve
rant et condempnat qui se pro posse
non emendat Aua satisfactio hoc bri
mee pensoi ordens et pones tres
egregias vitates quas ignorado fec
quiens ame nutano Aut igit amr
rempio volo q ut amones per sa
nati desiderii meipam ad deuotioz
gnone insuper et remissi fare ad
sanctas ad meipam ademplandi pu
mendi Jm em pus a pncipio suasisti
ut ne discreti mendice et questi fa
tere ore me igit rogo te quid mi in
adat famendat homo ni videtur o
aia q hoc facile diste potis si diligc
ter inspexeris modos et rona nus q
bus utimur pauper mendicates hoc
tatim vadis diuersis hmemde
fendes pro sublenadis finis corpa
libus nutantibus et confidat queso
rapinos nec conspectu indigis pn

= Tales et deo homm quales hoc tibi
÷ Iaud ei agred et quoliit spalme
diale et qua sit hor utile

tums suas q sias trepidas ai
nis expectares respice mihos gu
qualiber et gnidme correptos pauire
paupm ypouorioi occultas et ve
rendas indigenas et gnalit oculi
dirige ad omes m qatq adiuitate
ul' pinulo cohortor pumi gnidor ui
finelibus in exilio in mendicio indi
uino in bello Audite inq et studio
se mens minutu plusq ardens
sit in his desideriu ad sua liberac
oi aut subuencionem Insuper at
tende quid dicat et quid ycat et
her oma confer meipam tuos re
cognoscens defectus ac imperias tua
captiuitate tui exilii hia morte
qua peccado mortis ti tua insuper
desolacom ppendens qm dei tui
et prem sed et celestem priam tua
culpa pdidisti Jm si fercis et cum
tali desidio et cenam audat affir
mo q hor nbi ad sahirem suffinet eis
q bona questuaria bonoi spialium
et animarum gne et pmissa atq ita
rumemes auxilii desuper meritis
nus nutantibus pmo qd amplius
est efficeris ad modi diues pmo bo
noi dna tonis mudi mr ita qm sic
facta eris heres dei ni pdc de nuq
hedmate est tonis mundus im cui
dicit Aplus q si filij et hedes ei
Aua rem magna ne pmittis ne o
homo magnam dignitate excellen
cia nobilitate q ni ex dicta questus
sa mendicitate pcipient volo igit
hmoi de offitij quatus uituperabile mul
tum et mhonestum illud inducet imi
dus pserim ppone grose et alte pro
sapie homo non alit q nbi affirmam
Judicabis o aia mea ni omne desipue
ris et ut hor nbi certius appeat q uo
no oculis nus Sidmi Imperatore mu
di qui uolunt ee hmoi offitij sicut ipe
per ypham gtestatur ego magnt me
dicus sum et pauper apparuit hoc m
omnibus sius oibus quas ad deu
pcm fecit pserim in cruce qui dix
it deus mens deus meus ut quid me
de hiquisti magna q est dia corpulen
tia illius et caute mendicatis que nidi
no phinoi censetur fugienda et

Xpc et omes sci spalr mendicauerut

vinpabilis et hui⁹ spūalis de qua
sermo qm̄ voluerunt sustinent omēs
sancti. ipse xp̄s. xp̄s nr̄ dn̄s est. Ipse
ille ver potentissim⁹ David in
isto psalmo se hui⁹ āstiose mendi
tans sectatorem profiteturdicens se
nomāt nud infirmū. nud orphanū.
nud vilmedānū. nud ceaum. nud sur
dum. nud impotentē. nud alienum
pegnum. nud captiū iacentem i
pulue et sterquire. et sic de
alijs in quib⁹ mendicando. et salomon
ille sapientissim⁹ se dicebat paupe
rem. infirmū. brevissimi temporis. in
nozem ad intelligend legem dei. et
ita nitō septima distrendo. ineme
mus vltēr de omīb⁹ istis. Summa
nulla p̄fecto laudabilis est hui⁹
mōi questus. quē constat omīb⁹
sanctis fuisse cōmunē. ymo et ipi
xp̄s deus et homo. verū quia ita dixis
ti tu homo spūalem hui⁹ questū fac
le dist possēt diligenter prospici me
ns autendant ea que in questu corpa
li. abijcias qui maduertentibus et mdi
genijs constitum sint obstare. ante
damus igitur iuuem ppius et plen
ius de hijs miserabilibus proms et eam
obstantijs conferamus. Homo. ita
fiat tibi/ qm̄ hor tibi non puto vemet
pferre. tu ipi opassiom quā mde ro
gaies ad pxi⁹. adiplens legem ma
tris in offitio pietatis et mie. Tu
pter virtuosā. mstrationē tuā. quia
exemplo multos corpalis hui⁹ modi qs
tus ampies in istū spūalē. cognoscēs
per hoc quo pacto quēs opem in hui⁹
spūalibus nutritatibus. multo pmo
sioribus. ut ab illis hēatis gliosum
illū etne felicitatis fructū tandem
consequaris. loquimur itaq; in primis de
hijs mendicis qui nō inuisi dogūt
vitū rotidiani hostiaū grenes. et
eoīū exemplo diligenciā discutiamus.
hi nāq; quis plurimū debiles et
senio vel egritudine. vel alio quouis
accidente fracti. cripos. ul' baculoz
būsino portāt. ul' manibus trahunt
vel alioz' impi vibus. quis dissimul
ter et impedire inoditi. sustinent in
rhilonis. in hijs laboribus multas
mediat. nūr algore constringit. nūr
dissoluūtur ab estu. nūr a ventis et
pluuijs infestant. a deo ut ea bñ
meritis recedentes. in hui⁹ modi
molestijs sumbere. et graues portē
maiores. infirmates. pensata pprie
laboris difficultate. et indigen e magn
itudine. qm̄ oriūaliter in eis exprimit
dnm esurientes et sitientes. et nudi
tatem. medijs vehementissimis frigorib⁹
inedint. vel cra frequent. nudat
corpibus ad terrā sedent. a mane
vsq; ad vesperam. et her omia patien
ter sustinent. q̄ mirabda. spantes. et
desideratores ad elemosinē ampe. qua
spe multi⁹ frequent. frandan
tur. varijs ad domos redeuntes. di
cis eis alijs. alijq; cm largitio. q̄ inoti
ronsidera. quātū ecleitate. quāto fervo
re illuc confugiat. ubi puerbiū
comune vm approbatur. q̄ mīmis
sunt amī mitte. Dispice ergo oāia
mte habe diligentia. petendi elemo
sinā. spūalem. mihi hmr se aptat
ne alibi mendis. sinant. frandi po
teris et abesse largitionem pris relest.
ad nrstr paupm illorū desidiā. q̄m p
vios aut campos discurrendes. vel
verbis aut factis minibz se oc
cupantes. negligent se ad accipiendos
repulsam ampent. dicendo eis ite
hinc. qm̄ elemosina her fiuta. et
sic confusi et vani vertedentes. cessēt
patent derisum. ita et vbi. O filia
mea amēdē si temp⁹ quid tum
liter expendens. diū ad elemosinā
dei debes festinare. propue dies et
festinus diebus. et alias diū vbi af
fuit oportunitas. ignoras cm tempus
in quo deus velit sua elemosina
distribuere. sic mane. cm vespe. an
no. cm tarde. et si vsq; hijs horis
elemosinā sua tribuit. tanto ubē
ior subsequit. fructus. quia bonū
est hor tuū. filia. O homo. verū me
cognoscē oportet loca ydonea in
quibus unusq; elemosinā. sūm que
ram. sic cm per eos de quibus lo-
quimur. ea pauper fieri consueuit.
sudore cm et ei magna discrecio
lom exquirit ad questum optima.

Quid agant quidā corpalē ele
mosina querētes

In quo loco q̄da spūal' elemosina

sientes qnia non passim mḡbusch
bet loas fructuosius cēt questus ut
si tabinas aut alia suspecta et infa
mia loca frequētarent. primū ver
bera et iniurias pro elemosina rempe
rent. Et ideo in loas sās et manu
ib dimitti se primunt ibiq; a lege nō
ingredientes. humiliter elemosnā petiū
dicentes panem ppt̄ deū. Homo ad
hoc ubi rndeo O aīa q̄ lonus dist
buno mihi nuncū elemosinarii cū in
celis ut p̄deri. et illuc te ppt̄ ꝑ ferre
mū desiderū. debes cū ḡsidāre mū
desiderū ad filiū dimē eq̄ uolant. q̄
lem finxe fingūt poete pegasum
aliq̄n dem equū ale dne sunt mor
et spes. ul' enā ad silimodnē currus
iguei filis illi. in quo delatus ē helyas
ad in ꝑdisū terrestrē. aīq; rote ḡnū
or sunt q̄uor ꝑtes cardinales. eq̄
vō uolentes sunt tres theologe pre
nites. auriga vō est discretio latere
diffuse q̄ possit. mā dedna sed subiac
bremitate mūdi. nūq; suspexit. p hec
notasse q̄ nō desiderio te valebis
quo voles ferro. sed caute circūspice
q̄ pgres. ꝑsiste igitur ad certam ce
lestem. ne in ingredi. ꝑsimas in sac
marū. nel. ppe. nimis altde accedere.
ubi sufficiet ad ꝑs apud ianuā re
sidē. ibiq; a ḡnos vonferādo eleo
sinā petere ppt̄ deum. ubi enā sunt
plime mansiones sanctis. ubi debes
hospitari. similit̄ vehemēt desidio da
mare et desiderare. Maria. Item fini
lima fratu putam. O homo. hāc ele
mosinā contēpm audiens ex te hoc
solo desidio fieri posse. nec dū hinc
negotij difficultatem expta. mū vō
aliter. Nemo. qui dum her mḡbora
dēlinquens in signa mea volui cō
ferre desidia. mū sustinuerūt. mi
nimū impedimēta. adeo ut mihi difficu
lius fratu iam reputem. eq̄p ꝑus
tam finale iudicium. mor em ut illuc
sursum ferri volo per sanctū desideriū.
expior meū desiderū aridū aut sub
tro aliorsū defluxū. nec ad theatra.
nec ad spectacula. nec huiusmodi illuc.

nulla mō manēte. q̄ stāna. ita ad
omne q̄d ocurrit. distrit et ꝑturbat. nec
ubi quiescit. atq; meipā deuio. nes
ciens adhuc. licet impedimēta remē
dii efficax timere. quo reddi possim
idonea. ad petendū salutare eleosi
nam. Nemo. contingunt hec ora
bi. O aīa mea. iquā nō plena sanc
ac profunde ad hec tua cognosis
paupiem tuam. q̄ mō quo ipsius.
quā si hec ad plenū cognosces. nūme
profecto ira ꝑstrepēt. nec sensualis ap
petitus. et ad vana q̄libet distractus
frenetur. nec sanctū desiderū diuelle
atq; disterpēt. et hec quidē intelligē
ponis paupm. supdcm. exemplo
insuper et cōm qui carcerib; pco
rum detinent. quoꝝ vnaq; anima
expectatione cōpedi. an indicē quid
sane tales. absq; remissione desidē
cant. in sua libertatē. quātūcūq; hoc
eis feruerat desiderū restituantur
cēnora quelibet signa ubis et opido
rum. nec apud iudicem. nec apud carne
ranos. nec apud alios quoslibet
qui pdicta de ꝑt exhibita. numquid
forte time eis videre aut tonere. libz
aut cum suis cōpatribus petulant
aut turpiq; q̄sari. quippe tam hu
liate de solis suis pinulis et misc
eis tonferēt. nec se permitt amā
tam agentes. suspirares et gemen
tes. Dic go mihi o aīa. Nonne ut tu
a principio fuerabare ea cupiuisti. sed
quo ad me. certe in carne molesti
plena obstinate miserie. ac pene
infinite nūtatis. de quo quidē car
cere egressum et distructo tremendoq;
dei iudicio superuenis. mōstribus tene
bris pmanda. ubi non de qualibet
morte temporali causa iudicabitur. sed
eterna. ignoras aut horā qua poeta
hinc carceris aitolletur. ut hinc
egrediatis. Quo g̃ hec aīa diuteius
potis tua desidia alicesti confice. p
rectq; ad solutae petendū anxiliū et
liberationē. ꝑsertim cū videas hinc sic
tanto pauper studeo vacare. Imo
etiā plerūq; per diem integrū in
uno eodemq; loco manē. p brunella

Nubes amatus loci. spatiū utpote
de elemosina adeatur
Aqua fontis mei ad supna tendēq; dist

Cōm distractoes remedii

pans aut pus aliquo denario
obtinendo. Tue igitur nō illic
figes plene desiderii nisi ubi con
stat plena ab oīm malo libanom.
et seruitutem te indubie reputū.
Anima mihs est fateor. O homo mea
miscla tanisq; meus defectus. Et
ideo parabo me mihi et conabor a
plius mea illic desidia colligē. cog
nosns mihi et ptendis qm̄ mihibit
rapi mtende. eius sustentatione
et alimēto frequenter impedire. et
variis tuolim laboribus fieq; plus
mihi deorsum in terris ptrahi. ci sur
sū mēto mens tolli debēt et suis
elemosinis petendis studiosius
Tendere Homo non est perfecto
prudentis O aīa ḡlibus negotijs
negligens alienā prosequi atq; ur
gere alīus gerē ut hmr sibiplī par
mea asserat ḡiussima. Tustentatiō
quidē est atq; alendi corpus sed lo
ge mōre diligentia. breuiq; q̄ labo
re ac remissiōi studio id fieri posset
et deberq; ḡ finias. hoc sane est qd re
mirabar et fallit. quia minus et su
pra ḡ postulat nīas. corpiq; com
plane cureas. atq; diligentius cure
non attendens illius qui deordi
natus sit appetitus. ḡ nisi lens.
qm̄ anxius. imo ?sanabilis. si illi
ad plenū de oīb⁹ rēdere nichis
ecit ḡ illi uestimis. ne frigeat alime
tum et pastus. ne fame sitiq; pcat
de reliquo pro retrā. sollicita ceris
et velut prudens et fidelis habiti
parabis Anima ita polo quidem
fare. o homo. sed mihi ē mīs
torib⁹ et satellitib⁹ eius. nr quo
nisi uolui atenui. pūdus. qui
mo semp rebus nouis inhiauit.
atq; modicis sibi ad dere q̄ minuir
pent omia pulchra undiq; mune
ra pestibus. in equis. medicinis. m
retricib⁹ omīb⁹ rebus plagit ob
et importune clamat dim sibi
vina et esce modis oīb⁹ ex
quisite atq; delicate desiruit. quid
de auribus dicam. que vanis se
monibus. detractorib⁹ aut adu
lon ē inuidendū alienis. sus me
gloriar.
Quam corpi debet cura q̄m aīe
Anima corpis adiuuat spm q̄m ipse

latoribus. Insuper et sonoris resona
nys atq; alijs rumis sibilis pemla
tijs fabricat nullatenus pt̄. Quis hen
quis ligniam fecenabit a suo clamo
roso ac libero eloquio. quem ḡo
strepitū. q̄tum distrubiū. quale mi
mur michi frequenter contrat.
Erubesco pudendos tactus mi desq;
apire. cui⁹ insanabilis ē appetitus
ad lubricas et fedas. imo obhomia
biles cāmis delectationes. Jacq; hi
ssimo O homo nullū mi adee posse
desiderii sancti qd̄ intrinsi valeat
libere p̄gere et volare. hijs obnubi
bus distrubijs. quibus mi hospitii
rerdib⁹ mei expior. velud forum
qs oddam cōmune. ac theatrū timil
nosum. quotidianisq; menti debeat
dari quies. et p̄ sūm desiderii me
lius deponari ad ea pagenda que
suadet Homo Jam rūdi O aima
atq; demos graui. q̄ hec impedi in
sinare potis. atq; seuera. et que
ta p̄rire per mrensū et uehemēs
desiderii ad mia m tāto distrimme
subuenienoīm. vñ fieri ut subobscu
ta nō rere subuenoins. q̄tempnas
planctū et clamorē q̄libet nisshi
corpis et vasallorū eius. et q̄us ere
pla q̄ pressenit. mōo ad hoc sufficie
rent. a tredicti mi adhuc et alia. Aia
rite pter si pauper aquis vna er
sus omnibus amisit. nil si domus sua
incendio pereat. nel si filius eius
mori minabat. nonne mox oībus pe
termissis ouem suā diligentissime
q̄rerit. inuenq; tunc adiut quod suū
corpus aut satellites eius. tanti ē q̄z
diuisi strepitū agunt aut diuersi sod
omia illa aure surda pt̄ens sino nō
mo negotio vanat. q̄ymo ut ē de gli
ber aha ve lacrimē alīi q̄libet ante
det. Tue igitur et mihi dīs tepulit
sanata. et p̄dita per parū. insuper
et tempestiuis imbis pius estiuas. no
ris mihi committere desiderijs ad pere
dū m tāto mio pmulo subsidiū. tame
ne mia culpa tibi sis impedimento.

Que arto vomer per q̄ quo

quo unus hor fuce valeas. Dum tue
curpi administrando, unus prudenter
mendis laxans sibi minus habenas.
quens aliud nō mō nutrire sed las
ciue tractare. atq; oblectare nimis si
nemo. pñ fit ut te et aliud perdas
et destruas. ut inde et ni illo peas.
Hec hijs a te dictis. O homo negocio
tradice. ex quo vngi amplius mea
notescit. p mayra inscia. qui pter
hor que exposuisti. considero qd' dic
tum est m precibus quos dñi mees ali
qñ solumos vehiculū. satis videi
pt quata desolatione torquamur. q
feruenn cra desidio alas rechrimi
fleures mestissimi et cunctates. ner
aliud quin cogitates. Amantes
magis ego misera mebro dolen
et mimeo quarescem desiderio dñi
mea culpa me video perdidisse mer
cem celestem. et sua gra puarum
que est mea mat et nutrix. sedere
de multis qui pennibus ozbant. uel
cra hēditate secundari. patrue scip
sos pmeruit legunur. Insipo de qñ
plurimis femis que a suis delictis ma
nus. per mortem aut alias sibi pcls
nere nimis lere. Ve ego hen infelix
pe pe pendo me premi celestem esse
disse. ac pinde a sua prua mente psp
tum. et pena hēditate eqnissimo m
re puara. sed et is qui mi eet spatius
ob meas nupcias et lubricas. sed di
tates me atq; impmi. abiit et repel
lit. Quomens fuerit est ut pauni
ro pdito alq; sibi nescia miserari. et
quis talis ac tantus amans sit nisi
dns ihūs xpūs. qui pro mea salute
mortem suscepit. qui ner pro mei pa
vellem sustinere. Itaq; si hec pter
infelicia aut dapnia temporalia fiat
meo matro meo spuali detrimento
mihi dabo vexationem. ergo dolens
sup modū et tristis. quo non obstante
loquar adte confidenter. et exponam
ni hec ve. aliqñ mi gratificuerit
eum dum per desiderii clamo ad de
minū. et ad sanctos auxiliū petens
desuper nullū adesse consolationem.
nullū meis neutranbus assci psi

Cur pcepit ne suus d'pōatus duas
dulcedo donatur

dñi. nisi fit ut remanea apud me
frigidior ac mi fermida ad cos de
pcand. et orandū. Nemo non hinc im
raberis. O aīa qui in disponit aut
pmittit fieri deus. ypr altera cā eū
quas exponā. Una quidem est ppter
nā instructionem. ut ex hor indelicet
officiū mendicādi. ubi plenus ino
tescat. Si enī mox te peretē penia
ampēs. nunc ul' donū dei pulpendes
ad alia finale nia diuerteres desidia
uel dei bñficio ingrate susceptū. grē
mus iusm viasinudine pcepto per
qd' et te dīns eccles mdignā bñfi
cijs. frequenter ad superficiē videns
apud homines. ut hijs qui bñfica ritu
susceptā pmittit. penam ul' de
negentem ul' difficulter et tarde con
redantem. quasi pena et mdigna sit
talibus facta donaco. quē admodum
cra mat aliquoties infanti suū ppe
cuis absentia cunctante ad tempus re
linquit. soluit postmodū apud ei di
ligentius remanet. eiq; mlcat fer
uentius. Contingit cra. ut delectet
aliqñ filioru amorem per hor expiri.
et ex inperto dolore matrie absēne
maiore ad eos extreseē dilectionem.
Ita quidē dīns mdicta differri pua
dum est. aliqñ ut hmc nia notescat
diligencia. humilitas. et pace. Unde
pendime an vera sit nia paupias.
aut ficta. Nam et pr filioi compmis ap
pauper hijs nudi. quos per longam
expectationem te impmi trecmus. an ve
ra sit. ul' similata. pozum pauper
tas. quos cū desides imparcres
et mice murmures ei mdignatione
et contempne dilate donacois m
spernimus. hos mdubie similatos
paupias mdicimus. Ita et apud
quosdam yporitas grassat. qm scipos
intra se iustificāt. et cum se opulen
tos in virtutibus indicent. millies di
uum deum se ege psumit. qm nos ido
neus rectorem simulent. Ne qs
aut qm scrutator. psimda. audiat. hec
cordi stulta placentia cogitans. per
longa expectatione cos misericordie
ad panitēa et humilitate reducat. Dum

m hac dilacõne. sue miserie atq; m
digẽe sint eos cruciet. Aia quis
quis fuerit pr o homo ut aia aliqua
se diuitem et potentem arbitret. que
se tot imperijs. augustijs carceribus
indigentijs. pinulbꝰ ꝙ iussionis vi
dit ꝺ̃ nouia. Homo meste ꝑfecto
obstupescis anima super hac temeria
te Est mylonius ita
ut asserem. Tu ꝓpr negligentiꝫ. et
miseria perendi auxilij desipis quã
vnꝰ desidia mine meret aia si sua
tam miseria et desidia attendet.
Tu ꝓpr sua indignatiõ quam
adhuc eos arripit qui sibi sua pu
nitrem et miserabilem condicionẽ
cognouerunt ea ut dẽ. ꝑs esse per
tarde asserites. ꝙ michi omnes vbis
simulatorijs profitent. Nam si ex
pressa vere humiat hor faceret
quid cause ee possit ut eos indigne
ferret. qui ꝙ sue pressie testimo
nio conuincaret. Immo igit si
tanta aia dispõm. mine diuis ex
diuisi sustinet. et grẽ impetret ab
homa. cui se nec ullus indigentie
erogoscat. ymo plena manu adue
nat pennia. Ita sane nõ iuuia
repellũtur mendici questiones et frau
dulenti. qui cũ hijdare cognoscãtur se
fingũt. vbis et signis mendacibus de
fierẽt. Est et alterꝫ causa cur nõ
statim exaudimur aia. ut videlicet
congruo tempe. ꝙm oculus sua indi
na deus senat. qd mox concedẽ nõ
expediat. ut uel sic aia studiosiꝰ vacet
et sine intermissione singulis hois
anoia celestem expectet. et nõ tor
peat certissima de tempe indubitã
to beneficio prepotentis. Est zenexeps
aha hui⁹ dilacõnis cã. ut sic deus
mora. quia ꝑm nisi videbimur iurbaꝫ
denegator liberius sua dona lar
giatur. sicut suscipiet pauperi diuitus
medamur. uel ena iuriaꝫ et opꝓbria
humiliter et ꝛ̃animiter tollerãt. pigri
or aredit largitio. Contigit ena
hinc rationabiliꝰ pauperem alicui
a prepotente elemosine repelli. qa
cognoscitur alios que posset et debet
impendẽ. pietatis officia denegare.
ita minime a meditatõe cessãt ꝓpria
meditare. que sint debitoribus indi
vult dimittẽ. michil quẽ largiri
peteribus. medium ena ut studiose
pauperi alicui hoc ipm nescienti lar
gã manu porrigat. subinde et occulte
sua munera in domũ eius infundo.
ut sentiat his michi alicui. uel ex am
nis eius tradendo ut a ꝓpe videri
oportunis fidelit̃ administrent. et hoc
plerisq; dum talis ꝓsumpe prepo
tens non bñ usurius. sed uel ad fas
tum quẽsitus. vel ad voluptem sit
et hinc mei dilecto diuina dispensatio
ne contingere. que maiora et largio
ra ꝓmia uestiat sue tempe ꝙsentia.
ad modũ quo ꝓ filio nõ ad statum he
reditate suam largiuntur. sed ꝙ usq; ad
annos pubertatis legitima ordinatio
ne uestiat. Tardat ena aliqũ deꝰ
largiri penta qua ꝙ sunt minus
exigua que petunt. vult rogatus
tempe maiora tribuere. ad instar re
gis magnifici qui sua aliquẽ predi
lectũ fructose huiusce aliqd offerum
pentium petente nõ audire
volens et intendens eũ ad alaqd
ꝓmouẽ. Contigit ꝓca ideo ena
aliqñ nõ exaudiri petentẽ. qua ꝓ
magnanimitate pietatis bñfice indig
nũ sentiat ad prepotem fuisse sinit si
pauper aliquis mox diues elemo
sinã accepit se adunate autat. nul
la reuerentia honoris aut gra
tiarum actionis ei rependens. qui mi
nimũ accepit summam humilitatem
figebat. Sed et fraudantur aliqñ
quos sue petitionis efficiat. qr mens
petendo cognitione ut ꝓuidentiam
nitur a deo ad ꝛ̃cena pentius distrahi
tur. velut deo celebrem oculos manu ad
ꝛ̃pendẽ. et ad nutum sue cõuer
tens. quod vnꝰ per manicã discutit
pauperi mendicanti. uel deo ẽnti de
mosina autgrauiꝫ ꝛ̃sentiꝫ. Contin
git insuper aliqñ quia talem vti
tem habet deus velut ꝓpria. et ꝓphana
exercitatiõ aut nolentẽ audire ꝓ
loquentem in suis solitudinibus et sep
turis sicut minime deus talem ꝓpe
mit in suis penetralibus. Contingit

dem̃q̃ hor aliqñ quia talentũ recedi
ni recedim̃ et nõ multiplicam̃
ad mercedem̃ donãtis. per bonum
vsum illius. quadmodũ pe nũme
daret filio centũ libras ad vsũ nego
cianonis. que non haberet negotiãdo
alias centũ sup luc̃mẽ. Est itaq̃
nobis spiãlis negotiare cum deo vi
delicet dono suo deue vn et vigi
lant opatõe. Dimitte ergo te au
dio. O homo iudica dei primum
admiãba. et cta mea petendo inu
ssima. quadiuo em̃ q̃ frequent̃ de
us michi pepẽ mea conredet ira
his multũ arg indignatus. qñ hor
gressio plenisq̃ cet michi nocua et
damnabilis. magis magq̃ mi quelt
sepius tardare ac dilatõi ferre. ẽ
ideo multi aũ exilẽ et confide
si quis me ꝓpendo exaudiã. ne for
san hec sit mea mẽs. et illa furia
etna iusto dei iudicio deneget̃. hc
etiã ideo ꝓce ex alica minui deu et
constringi. si no sibi me contingat
exaudiri. sed potius hmõi consolãi. et
spare. qm̃ hor deus nouit ad salutem
mea expedire. Comphendo itaq̃ ex
causis quas exposuisti plnes rondi
ones in ordine mea obfuãdas. pu
ta q̃ fiat sndiose et verant absq̃ fic
tione. protestãdo et ꝓgnoscendo ꝓpriã
pauptatem et miseriã. more pauper
vñ mendicorũ. qui plene detegit et
declarat omẽ sua impotentiã et lesio
nem. exhor sanctos sanctus ac cele
rius miam ofequi a diuinis sibiq̃
subueniri. imo sub hor mmenti tacet
et occultant. qd habet in cis meditã
tem. Erit insuper oratio mea ei
pacẽ expãsione. flatq̃ intelligibilit
ac preciosi. letant susceptiõi dati
vñ gratiarum actione. et diuinã accepti
per bonũ vsũ multiplicatione. sed hic
duo nõ sinegilt dubia. videmus em̃
tibeneius habilidamus q̃ subueniri a
diuitibus. et pius diuinis pauperibus
vicinis. pronomis qui publice pere
ex honestate formidãt. qm̃ alijs pb
lice et in vicinde petentibus suamq̃
penuriã in apto ꝓdentibus. videt
ꝓda plurimũ onerosum ac tedi esse.

Condiones exaudibilis oronis

s tam frequens. tamq̃ assidua ut
asseris dat ẽ orano. vnde et ex ho
reddim̃ur ut plurimũ pauper diuinis
hmõi sibi odiosi. qma ipsorum mimis
petit. si de multo quẽ contentus nec
dentes dum petita denegamus aut
recusantur. Homo magna ẽ o mã
diuitias h̃ ofidãda int̃ diuinã et hu
manã largitate. primo quidq̃ natum
ad nonam. ido em̃ diuites hmõi sibi de
negant aliqñ mendic palam pete
ntibus. qma in ipis plurimi sunt decep
tores et filatores. qm dant sibi elemo
sinas ut diuites. nec ena alitde habi
dantes alieno non egent auxilio. et
ꝓter hanc fraudem sepe detrimẽtũ
sustinent veri et bom pauperes. tion
ita res agitur cũ pauperibus pronoĩs.
sibus et illi pereginam subuentionem
a diuinibus spantes subinde suas ex
ponũt aut expom sanũt necessitates. h
ret cum quada verecundia que aliqñ ex
superbia procedit. que vtiq̃ detestanda ẽ
aliqñ aũt ex humilitate. qua ex huiusmõi
dei exoratio vn potest et debet. nõ em
tua pẽa quibus pauperiegis omnibus
detegere. sed hmõi solis qm tibi cõ poterunt
auxilio et subuenire. quibus mẽ deus
eis vult ad viam salutem prodesse re
lata seruãdo primo se superbie. nitq̃ vel
res arguendi. pura si mo fessione vel
tacitam tacite. to pendimus pdicta
diuinas quatum ad donantem pertinet.
Opportuna em̃ petitio ido diuites hmõi
sibi gratiat et a donãdo recipiut. q̃ non
omnibus subuenire pnt. et aut corri
adet defectibus. nec em̃ ad hoc sp in liber
talitate copie sufficient. Alia longe ẽ
diuitiarum et magnificẽe dei condicio
qui absq̃ detrimento sui omnibus dat
affluenter. primitor q̃re ẽ ad dandũ
qm̃ simus ad capiendũ. q̃ deus vult te
semper cõ per sanctũ desiderium dispo
tum ad suscipiendũ dona sua. quato ci
us fuerimus deputabis et pcios tato
habundantius accipies. sicut quo pcio
pah amphore aperiũr aditus. eo copio
sius lumen eius panditur. laudabis
igitur dñm̃. et preciosum̃ primo pres
sinter exonabis. Ad modũq̃ arcubus
ne aliqñ mentis subrepat detrimẽta
grandis optimo. quasi dues sacri essentia

Differẽcia mĩ diuina largitate
humana ducentas

sis. non amplius egens mendicare.
Primo quo plus augebitur domus
eo erit mistica fecundior. qui hic a
plus ceteris grā dei ad spiritualium
honorū eius. insuper et ad bonū et
legitimū usum eorūdem. sine cuius
vigili presidio continuo mox totius mun
reteris quicquid plenius deuota
nouissima floribus. et cedis soluto pau
lo ante fit. ut nullus inueniatur
tam pinguis huius latens et insidio
sus hostibus propicius elemosinis
qui superbia. que ut primū expellit.
exsufflat. et abiecit de moribus. ipse
dominus concessurus est. prudenter igit
agis tibi ab hoc hoste toto studio precaueri
Anima fauissensi. ra homo meus dubi
tationibus. restat ut te rursus mi
rogem. apud quos me conferam pro
meis suspiciendis elemosinis. an ad
ad deum a quo omne datum optimum et do
num sufficiat absque medio. precipue
cum insuper ad hoc hora sit aptior. et
quis locus. Hoc attendere debes o
anima. quod egrotis aliquibus viris et fedis
aut sinistra. aut nomen deponantibus. ut
quilibet alius filius. neque pusillanimes et
in conspectu alienus excellentes. primi
pis absque medio cernere et exhibere propter
dum deputati sunt. aliquem tales
audiant. et eis proinde impedat.
tibi igitur suadeo. ut mediatorem
requiras. ad sanctos te conuertens. quorum
suffragiis apud deum tuas questiones. hoc
sane tua exiget humilitas. hoc fieri vt
deus ad honorem suum. Considera
hoc in curia alicuius regis. in qua so
lebat uti aliquis familiaribus. qui vide
non est curie domesticus. nec statim
ad regis presentiam se confert. sed ad ali
quem domesticum curie. et aliquotiens sui
dioscuri. et ex nutibus eius primam
rationem. per quem ad maiores dirigatur.
et sic tandem usque ad regem perueniat.
nec tibi molestum. strenuissime aliquem
sanctorum spiritum habere tuum mediatorem. quem
quem de hoc velut indubitatum habentes.
Anima quippe carnis ac delicto vi
sum apud eos. ut coram positus sit
idem velle. atque hoc quod unus orat et
desiderat. orat et desiderat. liberius quo
nobis est pro una dominorum ad quemque

Quod possit deum interpellare per mediatorem
sanctum aliquem quem expedit se sequi
ut eligere.

sanctum spiritum reuerenter in tuis oper
ationibus. hoc modo quo ad hoc te mutuabit
consideratio omnium et dominorum quasi
tale sit cognoscis florentissime. aliquem
de sancto spiritu te emittes tamquam
nuncium. precursorem. ac directorem. nec tui ipsius
rei et curie negligens auxilia posse
nilare. Quesumus aut quis ad mi
pellendos gressus ionis habilior pedes
est profecto locus omnibus aptius ora
tionem dei et intercessionem sanctorum tem
plum in deo et suis dedicatum. spiritu con
gruitate ad hoc deputantur. quibus
quia nomine totius ecclesie fiunt ordines
sunt vnite et unito pertinere dicuntur
et de tempore de quo erat monitus quies
cere. sentiendum arbitror. depurata
sunt quidem ad ordinem spiritus festi
dies et solennes. quibus cum frequen
tius donaria gratiarum diuinitus immi
nentium. Expirante cum christo
discipulis. primum. diebus hiis ubertim
se diuinitus admixtos et consolatos.
nec huius alia sinebat assignare rationem
preter diuinam magnificentiam et hibe
ralitatem. insuper et spiritum mi
serationis copiosam. Anima vellem
propter hec ad hunc homo exire misericordi
si mihi liceat et expediat. prius hoc
ad hunc modum horis tibi dicendis deprecari
atque etiam meorum miserationibus fi
dem. presertim quia modo indigno in
primo exilio nemo est qui sic habi
det. et non sanus opus habeat his qui
possidet. oremque tibi suffragetur. quisque
sanus. qui ut quod est oret pro seipso. homo in
grata tam dilecti dei est anima mu
nia sicut. O anima. ut eis mandatum
dedit proximum omne. Et omnis
ut unus quisque orandus. oratus pro
altero. quia nec exaudietur oratus
pro seipso. hac insallor ratione. qui ipsa
tet pro quo orat est in minore cum
ta ipse qui orat sit pro maiori ob
noxius et grauatus. sed et opti
mo iure voces. ut ex ore infantium
et lactantium perficiatur laus. Nam
quod dicunt pennis ignitis
dicendo pre nimio pro te et ad tuam
misericordiam. fuit enim sicut per regia
nomen lanathen filii adoptionis. et

De loco et horis orationi aptis

Quantum expedit se immergere ad hu
iusmodi orationes ut omnibus aliis
no sanus quisque uacet intelligentibus

regm. Hac per hor dño m sins oroni
bus acepti sint si filius regis nũ
dñi ãuos intelligens attigens offe
ret pẽ supplicatiõm alumq male
faciẽs. nõ vnq repellẽtur a patre
vacuis. et si nescit quid ipa res in
pozeti. ꝙ ꝑ ꝙ supplicandem si ꝑ
malefactor porrexisset. multa si
regi acetus. gratiose forsan dat
uanom meruisset. hac cõsideãnõe
mota ꝑsona quedã m nota. per pie
vos mortes pro se oraũ et dia pe
ne dispendat. et iuret ut dñs vix
sãtis qm habeto sibi sufficiat. mihi
mi insto aut nubet alteri depert
dum pro alijs orat. qñ primo ex ma
tate hoc faciens apud dñm habmda
ter. Incipito prosiat. Confidã enim
quis aditus ẽ ins apud dñm ex
oraõe. per miracula q legim virt
bus iuncts ad cursu pres facta. Con
sidem insuper q quotiescuq grauis
pcur sibi boni fuerit. qd nostris quib
bet cuã ad hora fent. ita morientis
mentibus saluarentur. quatiꝰ go vale
bit depcatio nisi assidua. qm xxx ã
lx. uel plusbus ãnis in bona vita
pseuerãt et profecerat. Cuã bn am
mi prosus hec que dicta placet. O
homo. atq tenui sensu q frequenter
miserores dñs alumi subuenit. nõ
ad suas sed ad alienas pres. quanus
hoc in fieri is qui iniuriatur iquiet.
ita mihi sensu et sentire debeo. m
de qꝫ maiorem humiliate rumpere
sed et pter hoc iam cognosco plurib
mihi ad salutem ꝓficere. ꝓ alienam
grãm id qꝫ fieri. ab iniurem exposcere
Preterea quia stabit aliquis ad hora
ẽ in gra alterius. nõ existe. qi si vter
qꝫ sit in gra tanto rensedit vndiq
amplius oro valiturus. hoc enim ro
sidero in elemosina dñi per alios
fieri mãdatur que vtiq sensibiosa
erit. si alr cõmisit in gra sibiret
nil mãdans nil exequens. Sensibiosior
si vtiq. Sed et omnibꝰ diuerso ad
illos questiones et palatios hospi
talia aut captiones. quibus satis
habideq datur cursu minutu pro
quibus petitu ei in michi erit pro

Omnia valet oro mutua vicarie ꝓ
se mutuo

se petentibus dare tur. primo forsan
nusꝑ abigentur. Et mihi domino
hij questuarij ptem dispensionis p
apud. Ita sane gaudio multi vale
et nobis ẽ. pro alio et pro inuicem
orare. Sinat et in corpe media sem
per unitas. et minime rumpat alie
mentis dñi sanguis et spus ab vno
deferetur ad alterum. Ita et in corpe
mystico et spuali qd est ecclia. vna
gratie dinatur a capite xpo. per
gloriosam eius mrem. que ẽ velud
collu. et per ceteros sctos dei. et quos
libet alios quoniꝰ mo ad corpus hoc
mistice pmeret. Deinde ena cursus
ronapio. qd semp profuit. oro facta
pro defunctis. in purgatorio. quos
tostat ee in gra. Si pter michi pter
dimu mãdatu. monet ad orandu
pro alios. adhuc ex hoc sic orare pro
defunctis. valet ena semp orato nocte
certe facta. puta ni diatur officiu ca
nonicu aut missa celebratur. Tre
do m ꝙ opus penale fuit pro alio
per modu satisfactionis. nõ eq valet
sanctu ad satisfaciendu. proscripto
sinit. si ex intentione hoc in pro se
ipo faceret. ꝑ in et sic plus ut equa
valet quatum ad intimum et gle in
crementu. Homo. Cunct hec mea du
ra. O ena et dicta mea et cõ
sona. Vereor aliquid vm ad hunc
modum dictis considerabis. Frequenter
eni vnhor. et efficacior ad impetra
dum clemosina gre videt orato
nis pro defuncto facta. quã pro sui
ipsius. Sic et elemosina corpalem
seruens et ꝓmptus ꝓmit pau
peres. nimis abiecti. nimis ꝙ debiles.
dum debilibus et defectibus
miserabilibus donari. cõtigit. Ei eis
penitus ita ut manet apud quos ubi ha
bitauit pnia. ubi supplicauit et
gra. nõ go fugiendi sunt precor
mihi sis orationibus. mei forsan sunt ꝓ
cordiam exercenti. nec soli corpalit
hoc mo ei proximis est cõmendi.
Imo ena spualit sim mente. que
sinistrum ei cis morone adscit hñ
da est. Illud volo igitur homo quo
do et pro alijs et cũ alijs orare. fa
ciendo questu magis illuis ac gratis

Oro oro quoq sim m si pauca certu ub
libr ẽ ea q sit ꝓpiato

hospitalis totius mundi quo dem
bunt mirabiles ergon. variis lab
oribus laborantes. nemo quidē hanc
mercedem vitam ducens. ab hoc hos
pitali exemplis est. sicut nec ab in
firmitate premitis immunis. licet ꝑm
plus et mō. hi nō semp adest opor
tunus questus mei prosequi et pe
tendi spūalem elemosinā. Tū pro
me. Tum pro aliis aliquibus. Tum
pro omnibus in hoc hospitali degenti
bus. ꝑsertim quia id cedit pro me sa
lutē et munus suffragij eis expos
tat cōtas. Si nō facultates suppetit
ad vite huius onera sustentanda abs
q; fine et assiduo labore. Surgit hoc
haud dubie sub deo principalis hoc age
re per labores et operas alioꝝ. ta
pōpij qui nouimus et ꝓfitemur qui
memorij qui laborāt et gemūt qd et
de bonis spūalibus semē debeo. Anni
bitur ei nō frequenter illud dictum
purgatorij carcerē migrēdi. in quo pli
me detinentur pauperes aie ignissimus
ardoribus ac pene intolleabilibus af
flicte. que nec sibi ipis opem ferre pōt.
que in sua purgatione aplem carcerē
hunc egressē. atq; in gloriam assumpte.
pro me vnde orāe valebunt. Ceteru
dicit nō hō quē modū loquendi obser
uabo. hominē ꝓfitentur ꝓpositū ubi o aia ve
ro. q; bene bene atq; nitide desidare
est vehementer ac efficaciter loqui. fit
q; hoc aliqū absq; errore quolibet fa
no. aliqn aut erūpit exemis nigra
bus et suspiriis. in planctu flaccu
mis. et manuū torsione. in sublima
tione oculoꝝ. in rosione pectoris. et cla
moribus dolorosis. absq; in distorce
re simonis. eo pacto quo bestie et
infantes suos dolores insinuant.
Aliqui vō vocalis expressione orando
per aliquē alium facta. sicut magus
ille magē et mister magus hinc de
quo supra dictus est hospitalibus nos
trare docuit. et dicē pre me et vōs
hoc erit ꝓpria et spāl hoc. mō ero.
vtpote oīm a deo lacrime petendarū
ꝑhensia. et q illam insinuat accep
tionē. per hoc exaudibilior. Aliquo
tiens aut nimis tedij est lectoris
et dolor. et animi sobria in et huius
lectionis suspicienda. magna anima sue

Quibus orandi et quis profue
rit modus oratio et desiderio lec
tionis hore prime atque

pauperans aliquibus obtinet. sicut per
dimus in diuinis laudes et meditat
magnalia dei et sicut frequenter hoc
videmus exemplis magnis sollempnita
tibus donorum ecclesiis que dū cele
brantur assunt et pauperes exitus no
tuntq; communi pro elemosinam quilo
se proclamantes. Imo in ianuis mo
nasteriorum fratres studiose que illic fiunt
oculis atq; auribus explorant de qui
bus munera conferunt. et michilomin
post hoc elemosinam percipiunt. videbis
insuper et alios aliquos in sua
pauperate cum musicis instrumentis
ludentes aut cantantes. nunc ei musi
nunc ei viella. nunc cum cymbalo et
quibus congaudent diuites et diu
per hoc eorum emendabilem pacem
contendentes. Dum eos in sua simplici
tate et humilitate videant equinimes
et socordes. nec eorum inuidos. Imo on
gaudentes esse fortunis. sicut et ipsa
tum filij regis omnes deum exul
tare omnesq; cōplaudere. Sed et aliqui
aduenientes pauperes grates pro suscepta
elemosina redditurī. quibus michi
lominus aqua uel hūdamior elemosina
tribuitur ut ceteris perendibus. Ne
dum ea aliqui sustinent ut reipos mi
nimo pudore exhibeat et sinistre acte
gant plagis. Sed et tympanum aliqui
uel sonoꝝ qd libet aliud instrumen
tum apportauit ut hinc ni defore cla
moris supplere uel maiore ꝓmerent
apassionem. Sunt et alij qui maiore simu
lant paupertatem. scipos ul' uberādo ul'
lacerādo. sicut et qui denon sibi mise
rint uel miseri faciunt blasphemias
et correptiones. quibus emolliat dura
cordis eorum. et ꝓmerentur ad
deuotionem et pietatem. Exhiis sat
apte pot intelligi qm varia sit mo
di se apud deum et pos questiadi
nant in dolore et hinc dicit insinuā
tur in lena et consolatione spei sue
mne. Insuper et in gratiarum actione
laude veneratione et dilectione sue bo
nitatis et largitatis. et hoc no modo
pro humana imo et aliis pmis qbꝰ
utimur cotidie. puta capanarū aut
organorum. nichil quippe est q non le
gitime possit ad tuā utilitatē gratere

et per hoc te reddē ꝓnēcā ad
sustentōm spialis eccl̄sie dīne
gr̄e. Sed cūa hoc diligēt caue tibi
ne reppereris exponere rēstiae ne
ve in sublimi re lenne scripbas. ve
rū vt sub vno colligam oīa. ab
orat assidue. qm bonū q̄ nodlibet
opus bñfīnt. sine ad ḡlām dī. sine
comedat. sine bibat. sine cūa dormit.
q̄ vide liret ideo q̄ns se ꝓpono tra
dit. ut hinc postea dīno reddatur
apnor obsequio. Cūa ꝓ hibēt
Homo dū frequent sub forma
orōms diuīnr pl̄es psalm. q̄
nichil ut plūa ad rem ꝓmet. p
qua orandū est. sepe q̄ audiūr ut
ip̄s qm hos psalmos cant aut d̄.
ignarus est et indoctus. ꝑmonem
latum ignorāt. ac per hoc mīm
psalmoꝝ hūs intellm. Homo im
ast. Summa. non em semp vnsfor
mis est mpandi modus ut recta
sibi pncipes aliqui e supius declara
ūt. quod et hugo de sco victore lang
declarat et pro cōpendio ra sit q
pncipe conferūt ad rectificandū ma
ioris alīus amī. et honorē illius
pertinēt ad sui subditi. Omīs em
subditus tpe illi vehemēt laū
dat et vnites eius extollit. magi
nifice opulenta. bonitate. man
suetudinem. largitatem q̄ ꝓdicat
et per hunc modū oratio dirigit
ad deū non expsse aliquid ab eo pe
tendo. sed mīno pio et humili corde
laudes eius depromendo. pium dicēdo
q̄m pius q̄m misericors q̄m magn
fic⁹ q̄m benignus es. et de alijs eiꝰ
mīmis laudibus. Alterū est dū
illi adiscriorē sine homī sine de
monī cōmendatur tyranni ten
dentes. per quem modū pl̄es ora
tiones traditur in psalterio. Ne
dum is qui impare desiderat sua
pncipatum. imperiū pauperiem et
angustia. q̄ medians se cum sit de
bilis et imbecillis omī tempe omī
q̄ploratione deplanxit. et hec eadem ab
q̄ ceteris ecc̄ q̄mendat. ꝓpter q̄d nullū
sibi ab homīe sed a deo solo expectat
auxilium. et sit aliquando hūmōi
oratio absq; expssa aliqua petitione

nude et simplic⁹ tales et similes
defectus et nīmitates aperiendo. et hoc
uel quia se indignū impetratione iu
dicat. vel quia ꝓpter eius magnificē
tiam desideram no audet exprimere.
q̄m diligenter scrutatus
nichil meritis inuenit. q̄ non ad alte
riū horū trium modum orandi ꝑti
net possit. Sup quo adiungo q̄ ner. m
oratio semp vno modo disponit oratis
affectu seu desiderium. q̄ymo mul
tifarie variatur. michi homo manet
certus et fructuosa. quod modū et ipa
oratio q̄ ad vtilitatem michi aliud ē
quā humilis et deuotus affectus mentis
finaliter velata. Aliqn̄ tñ sūt affectus
magnadam profunda reuerentia et sub
iectione ad deū. diuina cū vna pte
considerata altitudinē. et ex alia mise
ria fragilitatē humane sortis. si aliqua
horribilis pena magnū aliquē impa
torem horret obtutū. mox se diligenter
recolligeret. et profunde miliaret. tota
tremebunda se quo ad posset in sinū re
trahēs. Interius autē affectus re
fidet in timore. Dum memenda dei
iudicia. p̄hinde considerat que aduer
sus impios hic et apud inferos ex
ercet. sinit nī pncipes aliquos aduersus
suos aliquos seruitores grauiter in
dignari papimur. cū omnes comme
nescāt. etenim si nullus offense sibi
conscius sint. Est et alius affectionis
modus. qui per obsidionem grauiori
defectum. quibus meis viribus oīa
non pt. summa sibi suadet humilitatem.
sinegit et aliqn̄ massetone motus
vehementer angustie atq; anxietat
mīme dī se quis pendens vndiq;
distrahibus. multiplicē et cumulatim
emanet in scripo sinpidus. nescius
quo dilabat et qualit effugiat. Eni
pit aliqn̄ ena massam verbis mon
strare. sed lugubribus gemitibus co
mmuste placidibus aut ex subitis
et grauibus clamoribus moreste. simi
de puerīs et bestiis. in medio strepi
tus exemplificari est. Jungere
quis assimilis motus exhorbis et vere
nidie. dū i mēte venit turpitudo et
feditas sui pcti. Insuper et sua mi

A quibus cauendū e mozoc q̄q bñfice
q̄uis sub fōr oratis dicat. ꝓ ab eis
q̄ eis non intelligit. Quia tñ ho-
torus diuq; meditat ad orādū

nitas e affectio orātis et nō

nmdo apnd celestem prem et dnm
a quo tot et tam bna pcepta sunt
8 Sonapit ena aliqn assertus odii ad
dam simplius dum quis suos im
serabiles defectus et crimina conside
rans sibi pi displiet seq abhoiatne
et detestnm a deo ut ad nistne fen
di cadaueris sibi pi fiat mollem
5 bilis formar et aliqn mspo af
fectus zelu quedam et moignatu
nem laudabile adilsus pm sua a
horri et obid scipm per pemten
9 psequit et punit Est et affecto qui
zelompa ea se aut alios ex quo fit
ut sndiose pdeti distnia et opor
tunitates demare conentur et que
libet salus sue aut alene derime
ti repelle fiat vir zelans vsque
tania adhibet custodia ne hirpe a
10 suspecti admittat corpziu Demo
nent aliqn animus assu quodapie
tans et rpassionis seu imperior
die ad se aut ad alios qui surgit pie
uige ex comemoratone humane fea
gilitat pie ex una et piaculorum
quibus omes rabimur pie ex al
tera ubi mchilomin panim ul'nul
la ex nobis para sunt remedia
11 Suspendunt aliqn assertus madm
uacuu grandem dum videt alium
dnem dimanu sapie et pie deu ul'
mophensibiliu mdiatoru eius ad
mentem vocat mtalinq aliquon
ens her meditatio mente ad se ad
uocat ut sursu rapta sensus et me
moria delinquat et fiat velut de
12 spens et insana Concipitur aliqn
affectus mons sce q sie et bone spei
in deu et sos dum ea pprie bu
na sue lacrimar progrumpit qm
13 bus nos admuat et nemo Admit
aliqn amoda ex suoru malefinoru
memoratone peritente et tenmo
ns assertio sipuent ena quoq m
assertu mons amoda bone despato
nis dum confidenas q vana spes et
hoies in solu deu ponit eiq soli fina
15 liter et principalit mhet Oritur ali
qn massu moms horroris et abhoia
tionis surgens ex consida none vih
mis et turpitudinis pm qua turpi
tudine fiat her affectus per os eno
19 mere per sincera confessionem subin
trat aliqn affectus motus sancti desi
derii nel sancte cupiditat venes
ex ostia none dine pulchitudis et
excellentie ihe celestis ad qua videnda
et hndam tons aspirat conanbus In 16
greditur aliqn meritum affectus que
dam lenis spualis et sobrie cupida
placene qua sibi ipe suadet dum
sibi placere pcedit mdo dno et m
gloia eius insuper et m quibuslz
suis opibus quequid spualis jocun
ditas aliquotiens m matu robur
emerserit ut vbis explm mine par
sed sub signis quibusda ad ext pro
ruperit puta sub sonidis suspiriis et
gmdiosis singultibus vocatur aut
her plerung affectus meus in na u
bilato seu exultato Exuergit ali 17
qn affectus laudis benedictionis et
glie sonis quem deus dignatus
fuit dei mestabilem et adiuuan do
recamus omes ut laudent eu et
exultent nomie sco eius Adest ena 18
aliqn affectus veneandus dnus be
nefinis que modis pmus modis p
ipimus Exaltatur aliqn affectus m 19
ferueosem dnm amoris per ostera
tionem mense sue bonitat et est
altissima pfectissima digntissima
cenq affectio ad qua michilomin mte
et pfte hij soli pigmus qm plus ce
teris exaltari sunt quasi per illas pe
gnas et quement parat qui fim de
clationem bu benedi per illas ostula
mur pedes et manus per hanc aute
ad ostiu oris predimur her siquid sit
affectus mentem deo sibime apprimat
et domestin faat Et velut sponse ei
copulat per pluribus iam dictis finle
pendet Cur simplices et illtan
laudabilit et fructuose suadentur
frequent dice omnes quas mme
mtelligit hoc em fit ut il' horagne
tes deum veneremur aut laudatu aut
ei gras pro bnficiis rependat sub sar
tis et fervens Abis p os pharum
et sonum tuelar nl' ena ut ecclie
obediat aut suo confessori accredant
ena et alie cause quas pendis ad
esse dei hmanoi ordines tenere di
gnatur Ena relasti m iam o ho
mo pl'imos mendicitat modos m
struper et orandi et valos affectus for

mādi dñi nr̄i tradisti p̄ unilem
mit̄ vestit̄ ut ex te audiā si tondia
no ni erit aliq̄ vna oratio q̄ sm̄ ue
vnis cōdianis apud omēs fr̄es
simul obs̄uandus q̄nas ēt elemosi
nas ero in hoc questu penitus. Ho
portō alia in hoc modū quemlibet
obs̄uare. q̄ ut ubi videbitur magr̄
oportunū magistr̄ fructuosū pro
quemēa tempm et loroz̄ et neces
sitatū q̄bus eris obnoxia. uel al
tera quelibet p̄ona pro qua ora
re voles. Debes igitur toto studio
rosa diligentia disterre que sint septē
dona. gē p̄pue in his oribus
perenda. puta unus tres thesaurus
fides spes caritas. et unus q̄nor
cardinalis. prudentia temperantia
fortitudo et iustitia. que sint insup
septem spūs scī dona. septem beā
dines. septem petitiones in oratione
dñica expresse. septem mīe opa spūa
lia et corporalia. Verum p̄cepta legis.
mihis hic p̄sabimur mediante. et
sm̄ hāc oportunitatem adiūcis mo
dos varios p̄cessum et p̄gressū et reg
tationū. quibus te subiare cognoscēs
hāc formabis ordinem. Dirigēs etiā
sequent oculi tue rectitudinis
ad illa septem capitalia vitia. Ad
los insuper multiplices defectus quos
in administratione corporalium sensuū con
die incurrimus. et sic de alijs insuper
mysteriis. ad hr̄ plenius cognoscenda
et distinenda conferet plurimū summa
vitaliū et virtutū. quā quod summa re
gr̄ appellāt. Potis prēa tuū questū
diuidere. et singulis punctis singulos
deputare dies. puta ut singul' septē
dierū pensum sanctū de singul' sep
tem donoz̄. et ita de alijs omnibus
morosis perendis ponis ordinare. et
ubi quas legem regulare ad horā sta
tutā. et nichilominus alijs vagantibus
cautis erit ordinarie positū ad alia pe
tenda frequentius. ut sic etiā celeste
amittere velint in septem p̄cessibus
diuidi. et per singulos illos
vicos singulis septem dierū distine
ri. et te assuefacere. quamdiu in uico
uno p̄cessū angelos. in alio p̄phetas
et p̄iarchas xp̄i adhuc venturi pro

Que practica modus sit huiusmodi
et de multiplici septenario. quibus modis
se ad exercendum

nes. et de alijs. put ubi mea deuotio
suadebit. Potis etiam hanc dictam
solempnem exigentiam venerationis ad x̄m
fructū. cuius misteria et exemplaria ac ex
cessuum quorū celebratione solempnia
nunc̄ denotans solutorū impetrande
rum subsidia. cessit apud alios fuisse
mediatores. nam magis absit ut missio
ne priuilegiū sancti Ioannis simul conclu
dit ut finem finorum terminis. tam die
bus posteris refinatis sermonum. et
temporis adest. ut ad questū te confe
quem unus pudicus semper in hoc officio
dotior fiet. non mō mihis de quibus
exempla potia sint pauperum mois.
verū etiā alijs minus eruditis ita sa
ne est. cōe p̄ubium q̄ subtrando subtilius
Talia ma fiat. ut suades o ho. statuam
magis ī interpā certū ordinem ad eloq̄
sua petenda. in cassū penderes pro
necessitatū occurrentiū opportunitate
conabor ministrare. nec tū tibi molestus
eritis. nō uniformem regulā q̄ meis
obstabo deprauationibus. q̄m absit or
dine et mesura michi mee misereatur
pauperes et indigentie. pro quarū
exigentia mee sint premisse ordinesi
stituende. de quibus etiā modus est
michilominus adhibendus sm̄ eorū q̄h
tatem. quibus aut pro q̄bus meis
est sūmo diligendus. Ceterū ubi me
defice videbis atq̄ turpiter. vehis ob
nixe pro me dirigē. ut q̄ ad ee con
silio atq̄ auxilio. Homo libenter ad
efficaam. Deus. deus autē tuus sit auxi
liator. Deq̄ ubi bene ac prudenter ora
re. in m̄ videbit ut ei grata sis et bñ
placeāt q̄ libet impetres.

Sequuntur due ordines et medi
tationes time q̄ note sm̄ diuersi
tatas q̄ne pauci aut michil defer
unt. nisi tam deuotum tamen
mentis pa. et qui inscipis cupiunt
affectiones viuentis. insuper et dei
dilectionem q̄ contemptu mūdi

Volumus dñe deus omnipotēs
ut te oratis premappelle
mus. hoc magis supposito. te
deprecor sistretur hoc nomen et re
sumetur in me. hoc est. ut pfruenter

prāmūdo

nus sim filia. alias cm̃ quomo mi-
pr̃ eis. si nus cr̃ filia desero. tm̃no
se pfecto ponit her nomia. q afi-
rmm dr̃mentu est mlem amittr̃
prem̃. ne cna ignominia illum
offendr̃ ul'ei non seruire. Cm̃ qso
hmoi vidr̃ potro prem̃ in suo pala
cio. que ia duriss̃me. imareata et
parijs cmundata bellis impugnr̃
mbus. cm̃ in sim regis primo mihs
regis filia. Meo ausu temeario
genus meu. mea nobilitatem. obli
uisc̃r. Cna dem̃q infamia me ve
lut strenu. corruptibus exponam
corruptibus maq̃ rectus astimr̃
pditoribus. adulatoribus meis. et mei
pris. Cui pterea fidma debeo
cupere rōsistendi. ad talem prem̃ tm
opulentu. tm̃ sapientem. tm̃ benig̃n
Confidenr̃ illi. nō appellabo. qm̃ por
me dicent. nullis̃q meis meritis me
sua filia appellare dignatus e. Si il
li velut inobediens et pisa. aliquo
nens offendi. sino ni ip̃e pro pte si
hic pri pena sufficiat exigua. Si ab
eo panem petuero ad vncndu. nūq̃
indignr̃ atq̃ irascr̃ ni porrigat
lapidem. aut pro ouo scorpionē. aut
pro pisce serpentem. non hoc pfecto
faciet. Cumpe cui hoc ibi est et
exemplu. cna pntes carnales nīme
hoc sue filijs faciūt. q̃m̃o et tam
bonis q̃m̃ malis bona terrene solis ori
ri. atq̃ pluere sp̃m dabit. pterea
Cum igit̃ te prem̃ non appellari ma
daueris. fiat ut insistā te igit̃ per ho
nomen affari. ut illud tm̃ me sanctifice
re. ita ne menuar te prem̃ appellās.
nōne vnq̃ medarij arguerer. si non
tua eyis filia te appellarem. hor igit̃
te mit̃ peto et exoro. paīter. ut ubi
tabs exista. qualem me tibi cē voles.
quod si m̃ negaris. cum hoc tuo veniet
detrimento. q̃d aliud m̃ donabis. Re
quiesco pr̃ sue nām filie tue patrem
denegabit. Vm̃ cna pr̃ mi cum tua sim
filia. mea oro assidi cathedre. mei
q̃ honorem. Fit me mirande. tabs ab
hac nisi deas. ne tm̃ adulatoris me va
leant corrūpr̃e. per illos non audiam.
nec audiri. non exaudia. Perdite

Perdite amator infideles ac perfidi
tes finis. Infinales. q̃m me vultis
informare. q̃m a me dederis aut q̃nam
exposcas. ignorans vos que et quales
ego sim. et cui vos loquimini. Ego cm̃
sim filia finis regis. vri iudicis q̃m
vos condempnabitis. Cna igitur pre
sumptione querit illa sua sumptuosa
filiam. aliq̃ nobis aures pbeto ad
dituras. O nequissim. vilissim. hor
ribilissim. hostes. aliq̃ nobis assenna
q̃m estis fallaces et mendaces. aliq̃ vo
luptatem prem̃ delinquā. mea fran
gabor hēditate. et vobiscū meipam
etiam condempnabo. hor profecto nul
lo pacto faciam. quasi alias me no
infestaturi non dimisistis. aliq̃ vm
fuerit vincibus. Scitis quid futurū sim.
adibo certe prem̃ meū. et a rem in
quietabo. q̃m̃ vnq̃ fecit opem ut
eruar a manibus vris. ac decrepi
tum vos putetis.

Extollentur in hoc sua ad
mediocritem declinat me
pr̃ celsitudo. ad talem ac tā
tam dignitatem. atq̃ extollendam
mi voluit indulgē. ut regni quodā
eximii mit̃ me collocauit. meo reg
ni deputati. q̃no vano velud dna
ac magra dr̃ pfecto. certe. aut omīb
vires et potentie illi pare et obsequi
sed profecto nimis exigor. vm̃ ce q
anima dicti est. Vir sine gratia est q̃
terrā hz. te vera regni hor de quo
mo continue et insistit. pretiosam
impugnatorem patitur. non est vitiū
aut prem̃ qd̃ non ipm̃ hostilit̃ inuadit.
vnq̃ omnem finat ad ingressum pa
tentium q̃q̃ aditus ut illic duchire et
rapet. Insurgit superbia ai clamōe
valido. et tantū illic pfunit diuī
tiarum. tra et odiū adueniūt ai tua
mento affirmatos. se illic mansionē
et residentia firmaturas. credit illa ve
pens audia. nullo pacto ad discessū
suadibilis. pia pessima exitum
parit. suaq̃ illic vult instituere. co
gnā. Inuria sternit et affinat q̃ reg
ni hor. pfius nostrum. auaricia
rapida. insidiose se ingerit. ner se
hinc arbitratur. depellendā. atq̃ ita

ꝑmmeri alij surgut trām qui
nullo ordine sed horribili confusio
ne satagunt in hoc regno diuari.
Ac ego illos repello illos abigo rla
mas et suspiras ꝓtestor hoc reg
ni mi dñe a pte mea cui summum
nephas est tale tradimentum facere
quo id regni sui⁹ patet hostibus
Sed heu quid me aut mea ualent
potentia que sola sine uiribus defi
cio et miseria quid ego si a te pte
mo adiuuor quicquid hostes hoc effi
cere ualebo adueris g pe mi regno
tuo et quo maneat iuncti ill⁹ feres
ꝓsidiū tuū Profecto est ipm tibi tue
ꝑ nisi odie resistio Ita sane et non
aliter ad me aduenies in regnū tuum
proficies semper que remanebit ab
regi illud cogne amittē a deuasta
te angelo christi in illo sempiternus
horror et eterna confusio

Dne deus omnipotens pat⁹
optime qui es in celis fiat
uoluntas tua sicut in celo
et in terra Voluntas mea tua qua ꝑm
uia maduerit tuum uadat ego debi
lis pauper et miser ad te potentissimū
misericordissima ad te sapientissimū egre
gissima ad te summū medicū ac salua
torem et quomodo fiet istud dne misi
ricordia uoluntas me coegerit et traxerit
ad se Tu ergo tm uelis et ea uelim
olim tua uoluntas fiat uidi fateor dne
q pe duxit et traxit filiū debilē ac
impotentem nil ei ad stolidā adipiscendi
uoluntatē patriam Ita ego pe me ibi
dignabis ad te et non me deinceps
in manu mei odii⁹ nec me inimicis tradas
uoluntati Imo dum obscure a longe ꝑ
spicio me uidebis certe me dne deus
uelud puerum stolidam cecam atq
impotentem et hoc sine p tuas ꝑgas
adiuuans sine per dulcedinem ꝓficere
in te sine per omnia impatientis i
stinctu a tua bonitate sine per alia
manu me prehendi sine ea per bonos
tuos angelos uel et homines uestros
sine per quemcunq alium modum
tibi placuit hoc mihi fac ne peream
quia mea de me et mei me non mea uolun
tas fiet et impleatur Quid posset
dne omnipotens atq; misericors pauper
cula aut stolida petra a suo doctore
et gubernatore quid ut eam ne pmit
tat ambulare sm sua temeraria
intentionis desiderijs aie sue

Audit dne deus tuus ꝓphā quo hō
oppatus est unicornis mysteriis
bus in quibus no⁹ meliores
nos Et si ita est dignes me dne pe
lui beatula maiestatis que no⁹ pot
aut vult preparari domari immut
tes frenū in os meū aut alias me
ligabis prout mihi opus est dulcibus
illis ac stolidis precibus tuaeq; pietatis
nutui et pene simulo triplici qui
dissimule tribuatur fidei spei ac
caritatis Audiui est dulce os meum
pone sibi temperancie et sobrietatis
freniū Indomita et lingua mea diso
luta et vagabūda per multiloquium et
uanū conuicium illam freno silencij
atq; ita fac ea singula membra mea
et quibus frequenter meo ductui re
mota aliū aut alio volens me quā
ui impellas ad modum equi lasciui
qui sibi dimissus frequenter impingit
ne ego ꝓpter ea dne ira tua contra me masa
tas aut pre indignatione me derelin
quas et sinas sm impetū ꝓpe ruinam
declinare aut voluptatē mi rede Ita
enim mox impingem dias et me mor
te reddā doloroso more illorum quos
te dias dimisisse ne sm desideria cor
dis eorum Erat profecto illa diuisa
ribus longeq eligibilior liberior
atq; suauior est mea pinus quia sp

Lectio

Bonus vir dne deus omnipotens Ego sum illa pau
per lassata depulsa et vexata
que ad instar cervi desiderat venire
et venire ad te ut sit michi refrigerio
missi calorem atq; ardentem sitim
qui mihi illi infinitales intulerunt imma
me per desertum huius mundi continue
insequitur cum turba multa canum
ferocissimorum mordacium et lacerantium
Ita mea ppe vagabunda non inueniens
requiem per hoc deserti diuertere
aut his canes rure ille diuise ac pelli

anidines mundane que variis uo
ris me mordent et lacerant quibus
primu timor et enagor m deserto
pducto. nusq; requie inuenies. nec
amplius respirare valeo. nisi veneo
ad te qm es fons vite et refugij
locus. in quo mihi erit refrigerium et
securitas

Panis panem xpi dei ego
sum illa pauper famelica. lota
me duas mensas quarum
una est cibus hui⁹ mundi omnia qb⁹
quidem vesci possem. sed illos detestor
et vera solida bona exhibet spialib⁹
quibus cum affluē desidem. nisi me p
voto illa sequi valeo. heu moriemur
mi pr̄e het miseā famelicā. in tuo
congressu ac tuorū omni sitibr. in hac
mensa bonis grē et gloie referta
discumbentiū. ubi edunt et bibūt us
q; ad saturitatem. imo usq; ad nolām
ebrietatem. non quidē sum digna
sedē in hac mensa. nec hor requere
presumo. sed humiliter peto. uel de mi
nis et reliquijs huius mense magni
patris ad propē. quo aliqn mihi
refocillata valeā famem sitimq;
meā. et si non ad plenū sedare. Ego
merūgelio de diuite epulone. qm
finxer de diuina atq; auaricia ar
guitur. qui misericordē et pauperem laza
rum a se repulit. illi sue mense im
pas. nec voluus rebuere. ac ego sum
illa pauper infima. mendicor vlceribus
et vulnibus plena diuso. vicorū
et viis assi. hospitibus. O sr̄ et sr̄e di
omes in vrbib⁹ ianuus clamo suspi
rans. et peto de nutr̄ verbis. ne aso
me molestē ferant. et more dimit
illq; reprehendere me. i miserorū iter
tractens. absit a vob' hoc mysteriū.
absit ut mitram pōtis ac magistratus or
dinibus tanta iuelatur inhumanitas.
pserim cum sine vllo vro detrimento.
ac sine vlla diminone id fieri pōt.
memēto. vos aliquones ab hac me
sa fuisse alienos. et nihilomin⁹ nu
ex ea pasti habent. volunstis. in q̄. et
mr̄ mi frate q̄ vobis fieri nūr velit
vra quide pro. si. et si in hyemem sa
tiu deserta. et si in erho. et si i ratie.
et si in mestia ac paupate maria.

tonstinua. ne igit me sinite pellere
finanis. consp̄n vro. et quide piis
simoz oculoz. et in tata plenitu
dine spialiu alimentoz. sic ego heu
desolate condicois et magis egenis
da q̄n gamis. qn nil de reliquijs dn̄i
sui sumitur. restiti. fateor quippe me
per petin fatā eā tame desolatem
maneo in semper nāli rondmone
vra sperat. ne igit nā sm̄ a vo meis
patiā ferētes. qd vnq; mi⁹ odio e
aut a meo repello gremio. qn̄ ponus
ad id qd nāli colone vobis ham de
spenquo iudicium spanendo vros media
tores.

Verū fateor me omia mire et
ob mea malefacta mea mana
patiā. sed hai qnis tam severā
iudex humq; somnis qn mptuis adh
de mpnatu sume pire pmutatet
petenti non porrigat panem. q a
cent ill⁹ ofiliatij aut affinales a dō
mpij et agrestes. qn hor tollerāent
aut suaderent. qn̄mo et dampna
nis ad matrem ipetiū mistrantur
alqnonens pirane spales. et pnpe
i magnis pollepnantibus. Nur aute
redo et erubescāt. sic q; qnātum
libet si mmeata et grubus oppsa
cumbis. minor mi est et ad mser
dim pmor vra nuria. qm̄ quelibet
alia indutis aut plan nig̃ mei
labis.

Ego sum pauper illa filia elon
gata. que partem patrie hadi
tans me contigente dilapidatu
ne mi extera regionis fame mole
et vrgente famelica rubie. volo sic
quemer implere ventre porcelli pa
bulis. hor est prauis hui⁹ mūdi vo
luptatibus. quas pepe nec consequi va
leo. sed et ne consequar opto. et oro
stiens. quia nobis ille mūne sanctate
assereret. pro aplius fuiet esurietā
temq; premet. Quid igitur sanam
cte sno adiudico in domo patris mei
ubi primos ee famulos. qm pane pos
sumus habundant. fuga igit de
sterrore et fouea magna iacet. et bo
ad prem meū et dicam ei. peccaui
in celū et ite. non sum digna nia
din filia. fac me sicut vnā ex tuis
famulis aut pedissequis. audiui aut

ad sedē

prepi

dia ꝑmo aliquonens visu qđ ipē
est mussim⁹ et miserr⁹ dissim⁹ aūq
im ner me veneuē repellet. ꝑmo
m ꝑsmā ēstimet dignitate et tāq
filia sua de nouo susmpiet. ediuan
dam hen quonens et q̄ din tonor ad
prem mēu pro pane obtēndo ēuer
tinet mi valeo qm tuh ar tū nu
ferabih frame sum afflicta aur ve
ribus pemrus destituta. negam er
negē et moneri de hac nfelin ext
nca regione. m q̄ medsidre me ireu
fimsi adieneit aliquis q̄ mi ma⁹
pongat. et ferat auxihū et conso
lacōnem ad me sustinendū et dim
gendū mvia ne defina. vos igitur
deprot sū dei omēs. adesto m. et fer
te opem. ut hinc egrediar sme depio
sme offendislo ad domū ꝓris mey
sextura et refectura.

Ome miserabilem nfelicem vi
lem sedam deo et mūdo odio
sum. qua temeritate aut pre
sumptione ꝓtem illū mussim⁹ ar mi
seuedissim⁹ audebo conspire. quem
adeo cōtempsi et dehonoāni. cuna
hī aderit mī lingua. ad dē ab eo
postulandā ꝓterim ai ra illos teme
rarios cenatus meos explenerem.
meq; ꝓtinerim et sedanerī sum
mimis ꝓsan mei ꝓris. vnde nō m
uria sibi fecta sum penis odiosa.
nuc igr cum melnis non possim re
tinere. ad illū quem m grauiter offendi
dic mī mistra et m pēnma. qua fro
te hoc audebis attempare. quo par
to ꝓsumes postulare. panē ad
mandūd mm. tuū. mi porius debe
bit verbed qm pasius. vm et sim
sustinet cpa⁹ pena et tormenta me
ruerī. mchilominꝰ illius ad quem
ꝓpio. ñ iam esse cognosco. aut me
ad ꝺ sanandū norde dignetur. et
mmonē. qm mmmq; cuq; cū offen
derem. atq; desperarī. vrgent. mīs
per ad hoc. et impellit. fames hec tra
rabies et extrema nrīmb. Indi
mur cū depanonē cna legionis
demonū. qui pernerit mihi in
portos. mihi mi⁹ et ego diffida

sanandū. cognitur hec anima qui
exaudita et ad senita reconciliatorem spi
rituale.

Gratias ago tibi pr̄ dulcissie
pr̄ pietatē tuā. quā ostendisti
mihi. et qm̄ stupida et immūdā
qm̄ bonā. qm̄ nutrita. imo fame
lim rabies omia mea tota
bitaurea interibant. in animā me
mam sitis. ardebat lingua. pūis
sq; nominibus. oculi vanit. et aspectū
defluebant. os turpi inhesebat. vilc
rebat gustus tactus. pua voluptate
fedabatur. et q̄m subitū euanuerūt
a me hec omia pnitiosa desideria
ad pmia dilectimꝰ tibi. illius q̄
misisti desiper. da mī dnē semper
hui⁹ tibi. quo refectus abiciam et
fastidia venenosa. ac monstrosa
hui⁹ mūdi tibi. o dnē deus q̄m sū
to mī facile factū est. hui⁹ tuā. ꝓmo
contempne. q̄ne prius desidabam. q̄n
bonitas huius spualis ille fantasia
mundana arbitri velud stroza et
abhoiabilissima pennis hīc. credē
dnē. ut her dispo dnians in me
pmaneat. im sane iocūda cem et
beata. sed hen ego misera cito minis
hui⁹ gustū et sapore amitto. q̄m
non debita adhuc dilige am. et pro
hac mōli vim me facio. indigna
ad pena atq; hēditatē illius possi
sionis. vñ me pennis tue mie sub
nutto.

Orano seu mediatore sū
per quibus pemone

Obligatus sum phīm. surgitq;
hoc obligatio ex factis conver
sis et contractibus. cū de
mone in foro huius sti mūdi. in
ꝓmptā ca mte brevissimaq;
ac feda voluptate. ad eius damna
tionē me astrixi. nec hec hen vn
ꝓsolua. ni sim pauper et omīb⁹ nuca
sua. fraudam. misera mia. ut pri
quo igr ibo. quo diuam. Ad meli
cere euertar. premiis q̄ exemplor
ut me ab hoc grū debito absoluat.
et me repulsam pauar ei suas de
fera bras a suis secretariis eius
celestis conspectus. hijs obtestabor
ipm me debe pennis absolue. eadem

hec lrē cōmendat ut dñs ministrū suū ab
et nobis ipē dñm iubet. Oportet
igitur et ipē mē dñm tuū ut si forsi
ipē uel alt quidpiet mī obicerit qđ
mtēgliter dimittō aut sinistre. et cō
trārē quo debeo. tūdē mī salutem adoē
desiderū dimittendi sub modo et for
ma quibus ipē hoc fieri vult et mbet.
et hoc unq̄ sāns ēst ira em et mihi
fuisset ut deus mī cōdonet hoc est
ut sit ei desiderū mī ex mteglo cō
trādi. quadmodū et mī est qui si
huiusmodi sūm fuit desiderū mfal
libilit ira fiet | Ex mīc g̃ mī bñ erit
dū quisq̄ apud me debitū quadriēq̄
conqrat. tūcia mī alīq̄ utrogās ā
omnib dicens. pcessim dū hoc pter
meā culpā accidit et mor illi cōdo
nabo. per hoc em mī minus pabunt
adhuc apud deum pro admodū me
omīa meoꝝ debitoꝝ. non qđ qđ alias
sine pcmio libeat. qđ. qđ qđ demū
non exoriem ut eis debita condonet.
mī em ḡtia pcā sāns oīno fuit. pter
hoc qđ aliās ad pcandū sim ocasio.
aut pro eis me condempnē Sed cum
alit ad mēm vnitatem
un / Quando super serua pendēme

Quis hen aplabit hmī scopla
tam. hāc mille laqis ēmun
dinam. ac mīas temptacōnes p
cipitātā. tūmdutā. mī via hāc ī
qua pinila sibi immittet. tuam tam
ab īmicis qm mīc mapio se exhibet
vim infentes. mīc mīsidiis suis suau
dulēnb me mozi tradē meditant.
qm ēnā a via ipā que lubrica ē. et te
dns madefine. Insuper et obstrua
plenaq̄ amnis amnib et serpēnbus.
mīs g̃ hmī me lubēbit et conduret
ne in aliqm istoꝝ temptacionū in
cidam. Nemo ēpfecto ī nu meus
pr. ar mus bonus spūs qm me de
ducet mī tram certā. qm undiq̄ laq
eos immi dissoluens. et illusoribus
meos tenebras. meos quoq̄ pedes
sūbiciens

Exprm non pt malū in quo
sīt irretitus. ar cna nūtus
q̄ me angit cotidie multi molis
subdita sīt legi pter qđ sine lege est.
agitq̄ sequent ut mihi qđ nolo id
faciam. Arguor mī motus īsurgit
mih horis singulis. quos mīme vi
tare possim. mīc temerārie de alio
iudicū sereno. mīc dolendo de bono
ipius. mīc de malo exultando. mīc
meipm plus debito extollendo et mī
placendo. mīc risendo aut dedig
nādo. mīc vana loquendo. mīc leuiter
assentiendo. mīc mendose orādo. mīc come
dendo et bibendo. mīc mspū mīc
m audītu mīc m tactu. Te igit exoro
dulcissime pē celestis. ut me a tāi ma
lo liberes. ut tandem a magno illo
malo qđ omē mali sīpat in breue
et angustia/ mozte sūt pena īmu
nis enadam ar libeā.

Gloriose angele dei qui unus
es ex meli⁹ pncipibus cui
tanq̄ celestis cīnis nūsdie di
uina bonitate ac pia ordinatione omissa
sint per eisdem dīgenda ac protegē
da. Insuper et munda ad ingressum
dicte mīnatis. bñ vnedū ut deo pare
do et seruiendo. hoc die et hac hora
me grandis veget nūtus ad te re
nitere. hoc profecto bñ pcedis et nog
nosis. Assum ego mea pauperrima m
profundis conclusa tenebris. hmī
nis horis carceris. inquo nīl est nisi
spūalis. ad rognoscendū bona glie
celestis. et ad patrī claritatis qđ illic
ē pt. mī me. est obnoxium. ar crum
dulci. simis ac tenebrosis nebulis
de hupi stercio ar humosis paludib⁹
fetidum mee cupiamus. desiderio
ar frenarii cogitationū elemētis.
mobrem mīcrdē nestro per mag re
tia. m vitis celestis cīnat. vbi
clamādo aduocāde. gemē. flē. aurium
mplo. uīc. et pauperi elemosīnā pe
tere. pter deum. pē pauper ē cui
mendicāe mīdbit. et elemosinas
net va meas petē. n ab alio auxilium nīl alit
let illuiam. te igit pter diuīe fidei ap
hende manū huī mee exercare. de
duc eam per viā magnū padisi.
distrendo hostium vbi valeā cla
mare aduocāde gemē flē. aurium
īplorāde. et pauperi elemosīnā petē
pter deum. pē pauper est et penu

visu caret. q̃ mag̃ ponem sibi lumi
facẽ non pt̃ trahe me q̃so sp̃aliter
apud meos g̃odaiet. ceteros tuos an
gelos amicos et domesticos. vtq; p̃
dimites et grẽ bonis refertos. Et
hibe illis hauꝛ mediam miseabilẽ
ad elemosinã p̃pienda. Cũ grandio
cũ reapienda est hꝰ peccatꝛ. q̃ vult
cõtemn ut dicit saluator xp̃us. ne
pdas ignoꝛe hoc grandiũ quod vn
q; ꝑdidi. si ab hac mea confessione
recedem ꝑ defectũ vicius. quem
nõ n̄ nec q̃esiui effugiꝛe possum.
ne igit̃ me dẽmgnab. ne hoꝛ mi
reniges. fidelis custos. cõtinis te plu
ries ꝓpendeꝛi male agendo. aut
inuando in cõspectu oculoꝝ tuoꝝ
p̃ quẽ facẽ zebinssom in conspectu
suꝛe aiam. aut vilissimi alte
rius hominis. Condona mi q̃so
vnsus mea. misiam. meos q; ex
cessus. qs fateoꝛ stolida. deses ac p
simphosa. nosti hoc et ideo hic nusto
die relicta sim. sint egroti. medio
sint cetꝛa dum. sint stolida et frene
tica suo gubnatoꝛi. Deoq; nitẽ ut
me suppoꝛtes i meis defectibus. alias
cũ ꝑficiẽt nec stiuẽ nec possem
absq; errꝛe demo mendicãe. et
vitã meã q̃ere. Quocũq; ꝑgo
aut duꝛo illic multi obstinate con
spicio. manꝰ illam auitatis celestis.
de qua tã gloiosa dicta sunt. hic ve
lud in vinbiamlo ꝑspicio. nouẽ an
gelorũ ordines. p̃iarchas. ꝓphetas.
apl̃os. martꝛes. confessoꝛes. et vir
gines. et sup omes thm xp̃i. gloio
sam q; eius matrem. atq; in sum ha
bundant̃ multa ad ꝓpiendũ eleo
sinas ꝛoprosas. te igit̃ deꝓoꝛ ama
tissime rogitoꝛ. qm̃ me illic ꝓ
tyrisiꝰ pro condicione mea n̄ re
sistam. ab vnoquoq; petam sm̃ do
na et grãs. quibus humidamus af
fluit. da mi aditũ. confoꝛta me. et
dore me petẽ. et ambesco ph'm̃ arbe
coꝛ compuꝛe. sed pro certo nullas
scalgit legem. Et ꝓpto cna n̄ hoꝛ
fuꝛe mihi. ut possem. ut petã.
nec recedam q̃n̄ humiliq; repulsa. do
ner aliqmd acciam. im igit̃ fiat
Ad Iesum. Ihu. q̃a q̃m̃ in paradisi dicta

O bone seraphim qui plano igne
diuini amoꝛis mentes esis. mi
me n̄ q̃a aliq̃n̄ scintillã
huiꝰ ignis. mittere mihi in cor meum
penitus gehdi. ut paꝛũ ad diuinum
amoꝛem calesat. per hoc enim michi
vob̃ ꝛepiet. aut cito me vob̃ tã ꝓpriq̃
sinat. ut hinc excalescam. copiosa e
apud me matia ad hunc ignẽ assciend.
assimilit cũ diuina bñficia. insup et mea
ꝑuitatq; simul. iuxta i mapã mutꝛe de
beꝛit. magnũ aliq̃d mendũ. veꝛũ fe
gidinas negligenie a deo ꝓualuit m
me. ut vix ad mendi posset. ne igit̃
m̃ tam alieni sitiq̃ paꝛũ ad vtilita
tes ad me intendendã. necq; inde
puꝛgandam cõpsteꝛ. sicut olim ꝓme
tũ ce constat.

O vos cherubin in q̃bus est plenitudo
sciẽ. et sapiẽ. Audite hunc stolidam
miditatem. q̃ frequent̃ iudicat malũ
bonũ. et bonũ malũ. q̃ semper inter
lagos et tisinis periculosos ambulat.
vsq; mane. date mi clauã notitiã. qua va
leam hui9moi puncta declaꝛe. et abs
q; offendiculo me rectẽ per vias rectas.
q̃ sup̃er et deũ absq; errꝛe. et me abs
q; mordacio sciuꝛe cognoscẽ. vt clare
et sinceꝛe discernã magna illa ꝓmi
si repromissa. ꝓte ex via horꝛenda q̃
illius ignis. ichẽtis tormẽta. mi cõm
mata. ꝓte ex altꝛo. que vtq; si diligent
et viriant ante oculos ponen. simul
q; in brevitate masionis mee intꝰ mor
tales sorpe milq; ꝓnã admittem.

O vos thꝛoni in q̃bus ꝑs ꝑfunda
humiliatem ac ꝓpria veneꝛationem. q̃
in vobis adipm̃ reqeuit ac residet
deus. insuper et sua indicia ceꝛet
sicut index. in sino trono. impetrate
mi illã humiliatem. illã q; dei addeu
veneꝛationem. per quã se dignetur in
me collocaꝛe et reqesceꝛe. ad hoꝛ cui
cunq; sumet hoꝛ vtq; obtnebo si
vobis in hoꝛ huic cõformis sim. et ipe
ꝛepromisit.

O vos dilatoꝛes impetꝛe mi ꝓpter
plenũ diuinum super corpus meum

um ut i nullo me sine subiectionem
reddat obnoxiam.

¶ Vos principatus reddite me sub
tenta sublimioribus prandus absq;
murmure absq; rebellione absq; de
tractione.

¶ Vos prates scripte me ab aduer
sarijs meis omnibus qbus vnq; mlis
est prās an non est alia ꝙ ydolis si
per reverā.

¶ Vos virtutes sante mē me miran
la me per pnā mortia resistmares et
mfinam sanates. aī exercm in suo
visu restaure. cum obsurdam reddite
auditū xp̄i et si quid mortiferū aut
venenosū bibero. sitq; per malū rogi
tum aut prauā delationē fraue ut
mī non noceat per consensū. Sit hr
profecto pclara miracula longeq; visi
bilibus pclariora.

¶ Vos archangeli minate mī q̄ tu
opus est sublime fidei misteriū. et qd
a me ul' ab alijs p me mstrēdis m
maiori veneratione hzamur obser
vas stemere fauc smas elimdare et
spāhere tu ste gabriel per sacrū m
spiracōnē mī denūciaē et mores
plandos sicut fecisti made mulidm
et zacharie. Et tu mspiper ste msi
per ste michael qui es nutros et princeps
calie qui viasti draconem hostem sup
mfinalem qui primas atq; an con
spectū dei et impetreas celice patrie
Tene semp illū ī mentis mee pu
nctis ne nocē possit. et me mdecessu
ab hoc seclo añ conspectū dīn primū
etna gloria.

¶ Vos angeli minate mī quecūq;
dictum cogitatu et factu oportuna
pro me aut pro quibuslibet alijs pā
cando exortādo uel aliud qlibet ex
cendo. pomte in ore meo vbā sancta
et salutaria. que sunt ad edificationē
meā et aliorū. nec ahq̄ fallacia aut
vana quecūq; valeat pcalē. in
tristicia que non est p̄m deū affec
tu complacentie. in deplacōne me rōsu
mite. de erēde me cuomte. Emolli
te rore dulci. denocdms azidū lacrimis

rigate. meas illuminate tenebras. m
landibus dei mī sins comites. et re
ressu me repmite. in bñfactis robo
rate adiūtus omēs meos adiutatos
adiuuate. humiliate me m̄ pspere
expellite maduersis. in mea pauper
tate pro me que sciate. in mfirmita
te sanate. in hora mortis me visita
te. auisate. eruisate. libāte. saluate.
Finit hec vīa officina hin vinitem
historie ac spūmre sancte. pālit tu ra
phael sancte. deinc me per vambo
riam. sancte dnyesii thobiam inuoce
et pce mihi a credat. ī pfectū. ihū
per nīi sapientissimi consiliū a mes
sit pī eius et vxori sue pacē.

Oratio ad omēs suos continuos pluies
patres.

Non potui quasq; misere subti
dīn refugiū aut miam hec
pauperula miserabilis ala
apud tot principes opulentissimos ac
potentissimos mseha pria. i vbe
beata. in loco torius pr amenitatis
et siphabi clarine. in templo pacis
et carismatis regnatos. qm̄ dm quesq;
clamabo et eiulabo ad eorū ostia
petens panpi ppē deū. et nemo ad
u̇ret. q̄m̄ dm viasti dispuera. et
prohibam ad pedes eorū. et nemo
sumeret. o pauperula deplata. ubi
pro dei reuerēna profiaces si h̄. re
pulsam passa es si h̄ miam nō es
consecuta. si h̄ elemosinā gre. et in
dulgentie nō impetres. quis alibi te
suscipiet. O felices o gliosi si et ste
dei omēs. Tonens audiui magnū
illū amorem ac fauorem romēdari
quem pōt ad pauperes et mperos
atq; indigētes padres. mspiper et
illā victorū honorū largitatem et
sup habūdantiā elemosinaū hēn
dū. ego omnibus alijs mfelicior. des
pectior. indignior. magistq; reiecta.
defiaet hor ppē me vīa emendat.
ressabit fons ille vīe clemēte ma
nare pe sola ego bibā. clandentur
mī vie suppha manu vīe que reās
omnibus apte sūt. vīe profecto thē
saurus ppē me mūme deficiet.

Non aderit quisq̃ ey nobis qui⁹ sis
rpiat hanc pauperiam alienam
sub suo salvo conductu que dietim
petitari minatur. Non erit qm ex
gressione vel hospitem colligat
aut velud vnã ex inimicis aliis.
sic sumihe dignemur. Credens pro
certo mi esse. Si ex his ut vnus
me benigne suscipet. et mi suos
vlimã stanier. Si in cens inuen
ta fuit vilissima. indignissima in
felicissima. grauius q̃ ceteris exercet
em. eo magis vtam meis pdb⁹
mdinabins mãa sentes q̃ hms
non opus est inma q̃ carent miseria.
Hos quippe ab altis verũ ee dicti
q̃ vbi hñant ocium. suphabundant
et grã. Si mea pedibus vris indig
nant abiat. a iadmte que me ve
lins ee factura. Justum te me quo
pfuisse mãam reptum. sto vãs
no alibi hor futurum. quo go diuti
madam in despnom. absit hoc. ma
danum em acepi ẽm dom nas vras
ena usq ad nouissimũ mor. fusti
tui spem hi debe. Clemissime ego
tenere et recedere me a vobis nõ disex
sima. et tenens quouens repulsam
donec aliob aliq̃ elemosine pro mea pau
pate sustentada prepero. Quia si
langue aut male perne coegit. hor
tetur vris oculis fatigan vris ad
uolutu pedibus. clamas ut vtm ip lo
rum auxilio. posset ne hor vta be
nignas admitte. vta clemẽna et hu
manas estimo vnã q̃ non redimeo
mare vos ghosi fi. non ad vtam ve
rendia loquor sed ad mam ingen
tem nãtatem. amendare inq̃. q̃
meas pces aliq̃ gessistis. sum q̃pe
nit in eo carte. in eo exilio in ea
pauperiã regione. ubi dñi frustis
voluistis vnã libent aliude cõfor
tari. Id ergo et vos mi fiate q̃ nic
vobis fiet desiderat. Illam dissim
te mi gram q̃ ex gra vob⁹ pridem
donata est. Si alr vim mi inuse
ret et dimit. me longe plus fedata
et profundata in stercu pcũ q̃m fue
rim ubi ghosi fi. Fateor profecto
ita ee. Sed vt hoc eis n ex gra
mdulti est. ex eadem quippe massa
pcũ meni exire. prom ad malu ab
adolescena sua. nisi super hundam
dei mia fuissent pstiate aut hbãt.
et exinde magis obligant ad gram
impendenda. ut illi eo libalius dis
tribuat quo largius et copiosius ame

Quos quidem est q̃ sima [pericu]
pstitate. m honore atq̃ felici
tate. nõ inuidens loquor. primo vãter
hinc plurim gaudeo. Sed quid factu
ra est illa vta sive misera degens
h' dolosi. m tristi miseria et inmate
mire duri. cet cor vtm atq̃ inmale
mimii. si illam pure sinerit aura
cumbus misiabilibus. quibus undiq̃
nullam ẽ dolorũ. pserim cũ occurre
ualeant. et ad vos exclamo et exten
do manus lacrimis undiq̃ pfusa. vtm
petens auxiliu. Non peto vtam glo
riã aut vtas diuinas. Eripite me
a morte. et mi sanus est. Si vtam
potuit hr nos depmere repulerit
q̃m ego audeam aut an alr bñfacto.
Si mea miseria et paupiatem
nõ dignabimini respicere. saltẽ
obediens deo summo võ regi atq̃ im
patori. ut sent et mstrauit vos i suos
elemosinarios. quibus iubit mdigendo
mia impiri. Exhibete te ego glosa i
stinuit thesaurana gre. miserem. miser
trem orphanoz. depluatoz. consola
tricem. aduocatã et assultrem. ad te
confugio. te requiro p istoz virtutes of
finoz. ne mi deficiat in hac districta desinas
necessitate impiare. m de thesauro gre
mini. cõsortia. et asiule. et si non pter
me. aim saltẽ mdigna omi miisere
gre. mi pter te et pter nbi omnipotẽ
ossian. legutime sm mistiu noem si
mi exercui.

Adhuc dico vobis o ghosi simi
dei. omis qui apud me ẽ signe
him simm regis ad elemosina vtam
pmptissa. Cognosco haud dubie
signeni. ser cui ignoans q̃ sine spa
li dei mstrutu. nec posseu nec sire
ad nos pringe. pro rependis vris
elemosinis. Nonne go vemens ni
signero a vobis audiri debeo. et
vtm alimonia impe. insallanter

eñ me deus ad vos mittit quos ne
mur hymo mei elemosinis hñdare.
ne g me cogeins ad ipm̃ venen
et de vrā repulsa querelā exponē
loquor et pſumens fateor. sed ne
ressimis pte ex vna. et dina benig
nitas exaha me ñsmittit ad vos.
et hmoi ausū sic loquēdi prebent
qm̃ ut vñ amt pūbus. quod dns
concedit non mre familia denega
bit. libālis dns libāles hēbit. serui
tores. ꝯ forsan mi dicet aliquis
nam deus ut asseris nbi vult ele
mosina impendi ab illo petes. per
scriptm̃ eñ s volet nbi qđ petis la
tenter. Ac ego vndeo. que ꝓra ꝑſo
sanctitat̃ et hñda. si nullo sine me
dio mi deus precipm̃ sibi ñiret. qua
nsi per vrā. gratiam elemosias ad
sipersfluentem mēsurā accipiant
sancti. s non mde cēs indigentib⁹
cedit distribuiri. Itaq; hr̃ dei volū
tas. ut suos venēmur scrz. illos de
penes et vicinores. illi q nob⁹ suc
currāt suas nobis donātes et imp
tientes gras. Talem quidē decet
dnm tales nr̃ elemosiarios. qui vi
deliet gelas vēundrii paupm
audiant. qm̃ sine medio principem
adire non audent.

Rursus quero ꝓpter quid me
repellis. s ꝓpt̃ mea pm̃
me adisti. me clamat atq;
obmuit. hen ꝑſo dabis vos potuis
audiēciam. fidemq; et fauorem hijs
reuentissimis adisparis. nō modo
meis operib⁹ ena et veris. quos un
vo modo exposs hēns. qm̃ vrē sorol
pampnile. que vnq; creatura. et
factum dei vt̃ sim̃ principis. ex
clamat fateor et strepm̃ magn̄
vris auribus ingeruit. aduersari
us. sitz pm̃ mea. me que sibi alie
gata asserit. m̃ illa ymmo sint
q̄ ꝓpa mea. Cilere Silete nsi
deles aduersarij. vos reprobo et ab
nego. per vos em̃ minui detrimi
sum. penitet. detrim sum. nō medi
ocriare nisi pm̃. sed m tot. atrocit ꝙ
atq; iterū doleo. vos fugio. et male
dico. Justi bellū aduersus vos indico.
in quo unq; bello michi adsint ce
auxilio. omēs qui prem dei fomenta
atq; fidei subiecti sunt. et ad fra
ternā obligati

Quid queso gl̃iosi milites de
opera sua facere valeo diane
mi si temarie ad operam sum
si in aliquo excessi. heu non p vno
m̃ pmo. mille millenos. nō ad
mi est remediū qm̃ sine fictione
penitet. atq; imposterū pauē. et
pro posse id prosequi. qđ nouero
vrē simul et meo ymperatori dispi
cere. hoc aut̃ faciendo mi vnq; de
bēs ce consciencia. id fiat in hono
rem illius. quem singulariter diligit
atq; honorabis. et id unq; coscienter
facere potuis. sed mi obiacens qđ mi
debito hos ꝓsequor aduersarios. imo
sepius prodire existimans illis
vnisus iurgiando. et tractando. illos
q; humaniter venerando atq; hono
rando. ad hoc ꝓfecto quid dicā ignoro.
cessant omnes mee allegaciones. q
nonnulla vobis vobor et ꝓfecto
verum. super faciem mea. mihi
me fateor q multum. et digna cum
opprobrio. hec unq; mi aliud video
n q̄ multa peto. veniam mi et indul
gencia gratiam et venia. hoc sanctis
nobis. q hoc vnum sufficiat. me
cetera a pugna fugio. et cunctis
vestime. nē nubilet ymperator uber
ne repellar. Cum hoc est ꝓnapalis
mee penitencie. erant vos ꝓfecto
sic multa sm̃. et talem me sustu
liam ut amodo nō reuertar
ad illius mei aduersarij sepedicti pe
pm̃ maledictū asperum. q; sub m
fidijs promissis et cautelis. ampli
me non detineat. aut m quidq; in
pet. non vnq; a debili egroto et pe
scam. vt̃ vires exigere. fatale iu
dicor est de me triumphū sumere. una
sit ad detrimentum. hoc est mea mise
ria. et qđ plus est non ea diligencia
qua deberē. veni ꝓfecto et expecto ꝓ
fidei. vnio in hoc sit sompnolenta
deses et in attenta. et hoc est heu
vnde sume doleo. qđ mihi queror

et exploro. hoc est pro quo nos de
prec· pro quo vrās adiuuior pedi
bus· pro quo vram mꝛpello gram
et ꝓfidiū posco· ut ex imꝰ sim ro
bustior magis atq; ꝓpliom ex
toto corde ad vos in meis aggressib⁹
et adiuuandis· venire·

Omnino opus est o gloriosi
sancti dei· vrās diuinas vel
gloriā in aliquo diminuu
dā nō suscipiat· nī a vobis peto p
ter vbm· et ut pro me apud deū
quibus optima salute nō ꝓficiat
dignas ꝑces dirigatis· non arbitr
tam angustā ee vram caritatem· nec
tāq; largitatem· ut hoc nō denegetis
incompabilis quippe ē modicū illa
caritas· si nel modicū ꝑme sit· ar
dens illi fortūnati amicis· vri· et quime ty
nemoia deo nī censetur· alienꝰ ena
si iudeis uel gentilis· imo si ꝑ pris
aut minis ocupet· aut corde sincero
ipse aut per alīm· pro se petit· ad
dnm por me fiei instanter requiem·
non libenter animo acquiescēs· Quo
igitur pacto pro me apud deū no
interdens· animi sui xpiana et vra
soror in fide· et vos ad id faciendū
instructus· mꝛpellem· ꝑsertim cum
vobis nullo offenderim· Et si offē
di doleo et venia peto· Cum pro
fecto tales ac tanta sit vra dilō·
tamq; ampla largitas et extensa
ꝑsum non ꝓtrisit qd nam hmōi uere
ar derent peto· nī veniētib⁹· Qd
si fenus· bn vnq; mī erit qm accipis
sum qd apud deū mſullam· impe
trabitis· qdq; pro me petentibus· in
ceiū vellatipe me vos deꝑari· nec
tāq; oratiōm ad meā instantiā
sicut mensis dirigi in conspectu
suo· mst vos durēt audiendo· nēq;
vobis talem assereret confusionem
ut vos vacuos a se repellat· atme
na cēt illa vita felicitas· si nos re
pellēmus desiderii vri· in omnibus
que postulatis·

Hinc ꝑsumā amplius et di
ram· q deus per os vrūm et
per vram doctrinam· mada
uit· ut ad ipm et ad vos

sit meū refugiū· in omnibus necess
sitatibus meis· Cum g hoc ꝑcep
deus· et sub hac fidutia vos inter
pello· quomo medi possit qui vnū iube
at et alterū fugiat· atq; ita nō non
succurat· iubet quippe per vos ꝑpe
ut semper sit spes mea· in sua bon
tate· et ita vnq; est· ut tanti· ut
ena si me oande voluit· quis homo
sperabo· in ipm· non ingr· ob aliud
vult me ponē spem· in suo auxilio·
nisi quia vult· in suo· et vrō auxi
lio pere· assistē· que· nī si quis dix
erit hoc intelligendū ee dimodo
bona et sancta sit hec spes mea· et
mihi cont· mādata eius· administre·
ben me· hoc est ꝓpriū· ꝓpter quod
bonū arbitror ponē in dño deo ꝑpe
mea· et eius· imo· auxilio· ut vide
bret sic munere mihi sit ꝑsenera
na· in obstinata· mandatorū suoꝝ
et tandem in extremis miserear· in
gra· et in sno seruno· Et si non
ro redimor hec· nī gra· utinam pe
ri· meam· saltem concedatur ꝓpter
dnm· mandatū· quo stimulor ad
petendum·

Considero· sꝛper q si vrm
quilibet· vnius dei· indul
tum seu remissionem· im
petrāt· magnus hinc fabo· Dnus· in
me aut· difficile est· ita impetre·
imo longe plus q petē ꝑsume
rem· q si et si magna· semper non
merem· vra· in· largitas· exposti
ut magna· nī thesaurizet· sed et mea
ingens· animus· ꝑsumit· magnū esse
gitat· non alibi q apud vos· in
nemend· Et si quis dixerit· hanc
elemosinā· bonis· opibus et legi
mis· ad vos obsequiis· ee· michi
consequendam· Indico· q ita est· elee
sinā· quodammo vendita· non dona
ta· si mis· mea· ena· ad modum· horis
qd vos· mꝛpellans· meq; subueniens
et humilians vobis· ipendo quoda· mo
de· postulat· ut quada· vanitudine
in· sinarans· atq; ita non· evanu
scem· mea· atq; refugiū· in vobis
posuerim· fateor quide· me nō on
dignū· ad vos hec· honorem et amo

rem. sed debilis sim vrebribus et
facultatibus mops. de modico aut
modicis grate suscipiendi. Cuiusq
Dum ero complebor in domo spi
ritualibus hñdantibus et opule
nori corde nos honorabo. vos ama
bo. Deo nñ spero q̄ nomi psonas
alios absq̄ hris tetate cna innenes
quasi consano ab vno sint. Ac
pibq̄ michi omo ex vehemen affec
tu luc. alys. Dum sibi michil dona
Dum adee viderit. veluerit ad vas
tulum in quo sepeliri debuerat m
elemosina omiu. seq̄ nudas m
terra pia et expoti vimbus. hi
hoc nobile testamenti. Ac si
vna pia stimulq̄ eorum ciuitas
tanti opis h̄ deo sim valut esse
rece. tutaq̄ sustinare flam̄am ex
ternus ad subiectos. m alios. quid
quid ce debebit apud vnos habi
dantissima ardentissimaq̄ caritatem
cra nos paupes. qualem ciuit
tem ille ignis flam̄am. quale nñ
per opis erit dominabit. Donec
to pterea consideacom mentis
ad illam vam caritatem atq̄
largitatem. qui dum hac mortali vi
ta defungebamur ergo pauperes
hñtes. vñ magnū ceruicem q̄ auisi
compio. ad vos mittelland. speraī
vtiq̄ m venire desuper auxilium.
Cum indubie nō diuina sit p glo
riā vā animas. vmo restabiliter
aucta et pfecta. et si eni vobis desit
miseria. mia mi adest. cum illi sit
ptimissime. michi nu. ptinū est par
cere et misereri. no sufficiet. tepus
ner lingua aut intelligeñ. illa nu
meare. plenit opaq̄ vobis vra sha
sit aīas ergo pauper exercere.
Nune eni egendo miseria aut pau
pias tuas. hodie. cras. mox. non
cet. pfodo sanado. fame
simm algorem pascendo. ut alios pasce
ns et vestiens. alt. verū scrym. m
seruū venundauit. ut filiū pauperis
vidue de manibus hostiū liberaret. Alt
se mortis periculo cōmisit. ut hunc
alium eriperet. Aliter dum. ir vestem
qua indutus erat. hyeme profunda.
ut alium nudū hunc tegeret. Alij ner
meu mortis immenet. a pietate
sepulture mortuoru. aut visitandi
captiuos vetus. prohibuerit. Alii nu
to qui p̄legio donari sint. vt ena
vim sanctu. de suis corporibus oleum
nñ sterent. sanādis egenis diuinis oper
tumi. Hec aut que loquor. nō mi ror
pulsibus affectibus sublenadis defer
mid. quos venera. mā pudicitia. supe
rant. aie pciales. indigentiae. ac ne
cessitates. cuncto illis periculosiores q̄
to corpi molli. pomet. anima immortalis
mis et mors eterna magis timenda q̄
qui temporalis et misericordia. Cum igi
tur nichil vre caritati tam depereat. vmo
multi acquirent. pfectus. quanto
magis nitet qui tunc sanctuerit.
Sanctificetis m q̄ in vos nñtius
mea. nequitie. repenit. Presertim
cum de his mea sit. ad vos obsecra
no. que longe plus diuinum hono
rem. ac vram laudem conferunt
q̄ quelibet corpi subuenias.

Et vē ita est. q̄ eam carne
quietes maiorem longe ani
tatem ad salutem animoru. deuotas
q̄ lingua sufficiat exprimere.
Nec eni quilibet arbitretur. penam
aut mortis. q̄ cito q̄ velocius. ad
dnm gendū. pedes cogit. in via par
hen gliosissimi sancti. iam nec vos
mori. nec hui⁹ mei precatores
et tormenta pti. ad mei auxiliū
ferendū. ad me sanandū. ad me illu
minandū. ad me denq̄ dirigendū
per nauiterem virtutū. nec ab
ire curabor. petro. nisi ut tribuendo
consentiat. vel dnm orando. ut
ita fiat. quemadmodū fieri debe
ro. et nunc absq̄ dubio fieri. siqui
dē mihi nō denegand arbitrer a
pre mearum. malia quidē. sum sa
tor. et vitijs undiq̄ irretitus. ad eni
hen minime erigor. sed deo protegente
Non vos pterim sim. non mortu
dixi. et michi dñs ena. qui hijs qui

nos psequamur

vos pſequebam: etiam in mediis
tormentis. Dum adhuc eēns hic ſuſp
ſitis orāe cōſueuiſtis. quato magis
nūc ab his pſecutoribus īmmes.
pro me nichil horū cōſtia. depcā
ri nimbis. Condonate mī obſce
no immū forſan pſumēt. et mag
na exhibā. meritō em̄ mḡ michi
vos hūiliter ac deuote deſiderate ad
eius adiutores. atq; oratores. q̄ iam
tūn mḡia reſident. Cum ec vīa
recūſantibus ac ſperneētibus pre
ſidia. voſtr̄ anxiōr̄ miſeētibus vo
luiſti adeē ꝓpiꝰ. Credite ea me
credite īnma mea. et nob̄ ſileniū
indicite. Dicitis em̄ q̄ma fenſtra
ſtos īmploco. fenſtra leue ī eos
oculos meos. q̄m de mūro ſum repro
batus. et no indigno damna
tionis obnoxia. atq; ob id ſtī dei oēs
diuina ſuper hoc voluntatem rog
noſcētes. nullo momēto me ēpi
tiamini. et meas ꝓces aure ſurda ſuſ
cipiūt. O mendaces atq; inſideles
hoſtes. q̄ms vos ſuper hoc cernāēs me
ſonte. Certa quidem eſt hec de vo
bis ſiēa. q̄m īrrēocabilē damnatiōi
tradā eſtis. Ita mea me certe non
ita eſt. q̄m ſi me damnāe deus
voluiſſet. Iam dudū id fuerē potuiſ
ſet. ſiquidē id dudum demeritū. mi
ſia eius puenīſſet me. Si enīa me
damnationi tradenda decreuiſſet.
nūme mihi ſuo mmere hoc ſta ve
hemēs adeēt penitendi deſideriū
finiēs patrorūq; medijs ſcōrum ſi
orū īcreſſionibus ipetrandi. Imo
profecto q̄d vos miqui hoſtes im
que dixerim. nūe me mur adhuc mea
vīa ſubſiſtē. in qua. n̄ facilius eſt
meam deo ꝓpino ſalutem oppugnā
re. ni dubito futurū. ſi in toto cor
de ſtrutura fuco mandata eius. Imo
miſiper me ad ſuo mmē et ſuoꝝ
ſcōrum pfidijs hoc poſſe adimplē.
Limite igitur hoſtes. neq; ſim am
plius ira me ad deſtructionē proſequa
tur. nūe finalibus. Et quod ā
plius eſt. q̄d in futurū aīa mea ſa
cere diſpoſuit. ſua em̄ ſū. qua pro
ſuo vt pt libito. in ſturm michi oſ

Cone d'ſpacium et tptiacone dya
bolū ad hāc inducentem

q̄m dm̄ ḡre tempus eſt. facultas
ad hoc erit. ipm diligē oppetamq;
ac miſſimū mirare. q̄d vos ipi
oēs īmica. vra ī malo impedien
te obſtinatione. mīme facē valens.
in quo mag; vī ſtatus deūor exiſtat
condicio. cum alle vobis odio ſitem
ꝓpīm ee ē ſūmū bonū. Illū q;
iuſtū ac rendelissimū cenſeatis. que
tonſtat ee miſſimū ac pīſſimū ab
ſtr ignem. ut nobis ſtis ſuam. Cui
em̄ ſalus fieri non valens. n̄ ma
indulgentiā poſtulare nō vultis.
Non itaq; ſic ſuna. ymo ī ceſſanter
indulgentiā petam et requiram.
Ipe enā mī mandauī dedit. ut ſpe
miſſio repona aurilio. q̄ mīme ſa
ceret Si me ſtatuiſſet oīdempne.
Cur q̄ſo. ni bone voluīat pīceret
miſiō. cui oplemenū dare nō vel
let. Cur me ad meditationē ſui
miſiper et ad ſui cultus deſiderii
cōmonēti. ſi non id me ſenīt ultīi
finem velle ee fatima. Adorēo ſi
tote fallaces immūi. illi potius q̄m
vobis fidem adhibeo. nec ab inceptō
ne ſim ꝓpōsi. vllatenus deſiſtam.
Diſtedite itaq; hmōi et mala vīa vo
ra huc veniēs. et ad vīam confi
ſionem me orōi dare finem. n̄ cēm
a conſpectū ſcōrum q̄ rubis aſſiſto nec
abibo. donec ſigno aliquo ēcto mī
notuīt me foꝛe exaudiam. q̄ vīq;
ſignū no aliūde cerciuſ ſimendū
arbitrer. q̄m ſi in profunda humilitate
meos deſertus. meaq; pauperiatem re
cognoſcam. et ex toto corde illis in
recedentibus in dno hīero fidūa.
Et ſi milleſies me ſeduxeritis. ac de
ceptus. milleſies reſipiſcam. q; mī
ſemper adeſt. apīm ḡre pecm. illoꝝ
in deſperationem adducite. qui diuina
bonitatem ignorāt. et ſcōrum pote
ſtatem. illi etiam qui eos cognīe uel
neglexerit uel contempſerit ſcīpſeum
q̄ppe eſtis ſanente dno vīa mīe
none aīa mea. nec opus eſt. ut mī
mea pīa q̄ meditentur. miſereāt hmī
me celeſtibus pīnijs eſſe penitus
indignā. id etiā ſtm. ſed et ſtm q̄
poſſet pius alle mens pr̄ ihūm xpm

meū debitū solui. et mea omnia
quecunq; mihi displicuerint deleat
pīa. misericordissimo saluatore
celeste regnū largiatur et eternū. et
hoc nullo alio possessionis
titulo regnū p̄stolor. sicut et olim ab
illo gloriosō p̄re b'nardo misera visio
ne reuelatū accepisti.

Hic loquit̄ aīa mīmis volentib; ad huc in desperationē inducere

Quid dicit adhuc fallax
atq; infidelis hostis. dicit
hanc meā spem temerariam quā
dam esse ac p̄sumptionē. qui non
est homo viuens sine peccato. quia
nemoq; erit tā iustus qui se non
confidat saluandū. sed plurima eorū
restant que stultus exprobrat. dicit
insuper multos nos in me cuncte
defecisse. quos mihi dissimulo. meq;
obstruat vsq; in finem. cum me sic
inuadere atq; euincere p̄ponat. ut
parū mihi p̄desse possit hec spes mea
qm̄ p̄sumptuosam temeritatem appel
lans. iam illius legis legem mihi
obstruem. vñ spero auxiliū. nec pro
fecto peccatū hoc modo me deiicies
a spe bona. O nequā ac desperate non
quidem dico mihi hanc adesse fiduciā.
ut absq; obstinatione diuine legis salua
ri p̄sumā. sed hec michi nō spes
sed p̄sumptuosa temeritas. hinc
mihi sunt q̄mplures qui sine pna et
correctione male viuere deū eos sal
uaturū arbitrantur. dicentes. non
deo eos deū fecisse ut condempnet.
absit ut sic quem mea nisi tua
quippiā fallit. melius ēe
mihi. et legem totam adimple. sine
qua impossibile ē deo me saluari.
ad id aut̄ faciendū. mihi obstat p̄sens
vites a deo. et eius p̄ceptum suf
fragijs. Et quis ea ignorem an
sim in gra. nel non. aut si in ea p
manebo. spero michi hominē q; deus
tandem meas illuminabit tenebras.
ad diuidicandum illos in me defec
tus. quibus forsan ad pñs a gra
dei sim aliena. idq; ipm cotidie
deprecor. ut sic de tenebris meis lumen
fugat splendescē. q; in mihi tande
dicē non icūbat. nos eam p̄stra
mimus. nos eam supauimus. ipm
nisi per nīstanciā exoro. ut me
instruat quo pacto. in̄ma sua mi
sera confessione. ut libet aliter
a patre quibus forsan ignorās sum
uerecta haberi valeam. Et quidē
videns qualiter ego frequent mei ip
sam placare ut fiam quid ei iniuria
sim. in extrema illa hora mortis qua
do sum a corpe migraturus. et ad id
faciendum sitim anhelo. ut qui hec
mihi mea visio videtur. q; celestiū
bonorū retributionē peto sine titulo
et in spe mei gloriosi redemptoris ihu
xpi. qui mihi in illis vendicat
et ob id fiam mihi impetrari mi
serior. quia in primis a pena mea ex
uera fua gra fiam autat faciem
et omnes meas deleat iniquitates
Et exinde me sanat sue legis in
uestem et mandatorū eius. Cui re
ne h' quid hi dicē. quid ad hoc rndebi
tis. O vos inimici mei. quib; pēs
fraudibus male me detrē sanguis
quid vobis amplius restat. repli
candū. Et deus pro me. quis contra
me. Cuius me accusabit. Aut̄ me
condempnabit. non vos profecto tor
tores. nulla n̄ q̄m vobis p̄missa dimit
hinteb; pretem. Insidiemini igit cum
omni vra confusione et ignominia.
Reuertar ad nos gloriosos celestium
cie sedes. ex quo hinc venit poterabi
mus. qui p̄pucem conspectui me
o continuas patiat insidias. me
quo ad plū impedientes. impiorū
tes. non profecto vos in hoc venian
tur. Nullo non pro eo deū vtib
aspo contrebuis. via aūte pro
tectaīnūcius erit. nec aut hos cernunt
p̄fidos hostes. ad mea que vobis
velud nulla dirigimus. demenda
lacerāda atq; ordinem naturalem q;
deorsum de padyso velle p̄pinare
omnes. Nec illos odio habeamus
cos audire. adhibeamus. meq; ad
sus mea deuota oratione p̄cate
rabimur. hoc videtis. ac

conspiratores. Et si non alia subest
nob causa mi miserũde pauperi prẽ
ro iam diucius nos deplanti qñ
illoñ spretis vacãbilib. et gaudij
subtractio. q vnq; vob me repelle
res eis referret. Ponãs mihi q̃
et debitũ meo vide me exaudie
ac replere mee indigentie sacrũ
ab abbate elemosinarii. videamus
ut sic cum gaudio et profectu ad
ptũ mei celestis honorem et ad
ram laudem et gliam. misuper in
nuendo confessionẽ recitare a vob
exaudiam.

Oratio pro aliis vinis supplicãs
orate pro iuicem ut saluemini

Esto q ego a deo pdam sic
ac veteris. ut per me mul
lam elemosinã valeã aut
debeam meo questu impetrare.
supplico saltem ne mea miseria
fiat nocumento cẽtis pauperibus magis
in hospitalis hui⁹ mũdi. ac carce
ris purgatorij. quos questuo. et
pro quibus mendicando. sanis q̃pe
mo minus magna est mea pe
me miseria. absq; hoc q̃ cẽtis fur
tiuo. ped et cẽt sans habun
dãs sua tenãtur copia. absq; hoc
q̃ mea eis infesta strictũ mãdã ex
officio minuãtur huiusmodi pro eis q̃stu
fiãt. aut quia per eos ad hoc sunt
deputata. aut requisita aut rogata.
aut quia ob id aliqua recepi tempu
ha. aut quia mi sanguine iunte sub
aut quia diuin eis vires suppetit
sibi michi bñficiũ impendit. Vere
rer profecto pro hiis spiritales elemo
sinas non postulare. sum eorũ indige
nas. que multi cẽtis sunt miserabiles. et haud dubie non ponit elemo
sina illis mutuũ. qua et si nõ hic
saltem alibi cõsequet. non est pau
pras infinitas molestia ul' afflic
tio. que non inueniatur in hoc hospi
tali. aut in pfato carcere diuissimo.
quida namq; ardentissima febre hy
drice correpta. a deo vehementer tra
huntur. vt nec ad momentũ requiẽ
aut quẽcũq; possint alij analgie pro
pria. urgentes indigentie similiter

alij corporis et acutie putrefactis
tepra. Alij vehementes furiosi in
gis ac detractoribus persecutis
alios pecunia defedat crapula. illos
ira vindicta. feruor misarum
sinat. hos manus gla ministerii.
alios absq; missione torquet in
dia. ut ne alibi prospera
panem edere sinat. Iz hi carnes
impias. ille cecos. iz oculos ceci
ror furore laboãt. plãus n' ymo
membrũ vehidi est. Timui q̃ per
mala fama vndiq; scindi simul et
ut ymo simone multa. que adple
mi cepim non pñt amplectamur.
nemo est qui non alicui subiaceat
indigentie. aut miserie. h' quide
plus. ille aut minus. Cũctum vo
ad eos qui carcerei purgatorij ma
pan simul. eos ipa putula est.
pena separatim manifestat. simul
michi lome hij deo ac sue fami
lie dilecti. post bene tempus mi
nulli filij regis in gla corona
di. ac proinde meito eis elemosi
na impendẽda est. Et ei pcipi
sis meditare neganti. Ego pau
perula in cris ex cõpassione mo
ueor et impleor. ut iam dixi pro
eis mendicare. cui si michi hmõi
sim quodi precipiat. Offero tibi
sacri mee mendicanti vob opi
lentissimis elemosinariis. impona
his lazara munera. huiusmodi mi
nus ac captiuus erogandi ac
dispẽsandi. vbi tum euidens ine
ta est nimis. Et profecto pauper
non sitabunt omnia est pauperis
alia que pauperi pñt indicat to
pari. plures quidem verum Glo
riosissimi sit deo expimento didi
rentia quod nec dico. ne igit me
parcam remittens a tonspẽ pro
que nã misto simulo et nam tanta ne
cessitate vos mi pellãe cõpellor.

Oratio ad omnipotẽtem xpm et ad
gliosam virginem

Oertm spes finale refugiũ
caritum. ihu xpe. redemptor
mitissime. tu ego tua nia gla
riosissima. Et si ego pauper
nihil apud reos omnes stos et ele

sima gē fraudaēt repulsamq; ab illis omnibus paterē confidem
mihiloq; ad hūc in excellem spp
habūdancia pē dilectissimū mē
atq; largiatis pē bonitat in
mese. In nob' siquidem diebus et
per vos celebrari est atq; p fratu
rnē redemptionis opibus dari q;
estis ac spaliter et officio depita
ti. ad ferend' opem miserīs et rēo
siliand' prōtestāt in si vnq; no fuis
sent. nec in dne ihū xpē humanita
tem suscepissēs. nec in dnā gloriō
sa finissēs esse mr dei. hoc
sane repiamen quidē animē fra
trē meū ee deū ac meū mediatorem
m sinper et meā sororē ophima
illius quidē indui mentem. meam
conspicuo facta adiutaīā ac protec
torem in hijs dubijs simis. ni i me
ipā sim paupima. apud hoīes quē
libet necessāria mi atq; optima co
prose optime valeāq; vnq; mihi
vnle ac salutāre mi denegabunt.
no egredientur profecto ext' por
tam nec meōne. si no pius ptem
sne dilectionis ac bonitat' gusta
uero. At ego quid mer hec duo
tam tuti pfidia rollocita. quo
pacto defīnam. nec no spondeo.
Cur diffida. pfecto mi si non mea
ignauia cuīa fero. longe a me
auxilium et hoc vnq est pro quo
unice mstant vos deprecor. pro ex
oro. nos mq; idem mentem. et eiusq;
filium qui me tribus omnibus tamq;
solidis bone spei omnibus nobis
nigrōnech nolūstis. vt vni pro
tegente gnā. nihil a vobis pale
am separari. si tñ in nouissimo sis
pirio mortis mihi hac spe et gnā
cepta fiero. Alia oratio ad de
mittū ihū xpm et gliosam vir
ginem. O me mod' sulta desidem
atq; infelicem. qua te mei tarde
frequent ab illa mei pris ihū
xpi. ac mee mris nia pietioc
me subtrahere audeo. Et mecena
ge pce amaras voluptes. et
p pculosos exitus magni huius
mundi maris. Quid alibi tā

studiose pquiro. q longe habeam
dantius manus que si parumi
nemo. Diuitias honores sapiam
voluptem. Cur no expauesco.
ne dies mortis eo stami me pos
ripet. in quo mea destituta pfidu
vadam inepte in profundi infim.
ubi nulla est redemptio. Cur re
nisa. Cur negligo in cuīi sorte
mee per sacram mediatorem vsari
quorū solo pfidio constat omne bo
mi adiutū malaq; vincūi posse
vinci. magr quippe est hoc nigra
mundo. magna misisse mercia. q
mo venīs horrēda quedā misera
dū hoc mi semp. dum venie volu
ero parum refugiū a nullinq; no
cognosco. verū. O dulcissime pē
ihū xpē ac benignissime mr ego
mala. Quib illa sim que sepe m
mis' erabs pdita sum. Sū et
illa fatuella desidiosa et rabidi
filia. q no nisi turpia et contra vsit
per vias tribs mreda. Assūte igit
illig manū et tenete. nec eam sino
dehinc regnūq; sit cum iret
in perditionē.

Hic legit' alia m' tribulatione ex
istens ad sui consolationē et pa
tientia plimos tribulationis fructs
comemorans.

Optime veneīt mea gliosa
dna tribulatio. et mi gau
dio et affectu bono susceptia
sit. mens quidē pe optim' te mi
strat me. no dubito. Te ergo clemē
mo iure benigne letant q debeo
suscipe. non moreat trahe. auferat
repelle per impatiam. ubi aut in
iuria irrogata. aut adiuste te im
probe mmurmurado. Errauī fateor.
veniā de me mstrum pena atrep
tura. insipiens sum. ac ignara.
veniā me mstrilia. Emendari
sinam ac fedam. ad decorand' ac mu
dandū me aduenis. in deuiū pcē
cantibus ad dirigendū. quonē etiam
demeruī ad liberandū me festinas.
sinibus oppressam debitis relenare
me ptendis. Longam me a fa
ne pris mei ihū xpi ad me ihū
denuo apprimandū reuocan
dique profecto es. tum hijs qui me

odérmat et otídere queruñ mi
ronoziñ me vemẽs eripẽ. Imo
pene exanima sum et sneda mm
sug mollis et lassa m omib⁹ meis
bris meis facta. Vemsti salutem
ac robur lacrimina. Nec igit ime
ac de me ad plenit hm mstrum
vri bñplanti. Juxta mãdatũ et
missionẽ omnipotis meis. Grãs
ago illi milesimaq̃ non ut ego
illi frequent. ita me neglexit q
me nolens pdere. pte me vendi
cta dilectam visitat. quem nec dig
na sum ad sua gram vocari. q po
tius mortem mernt qñ alia qñ
hbet displinã. et pcuss horrendã
gehennã qñ patriam ac mãsue
tam rozepnom. Verũ te pmũ de
pter mea venerãda diã. vt ea rm
me. quissione qñ a deo non ẽ ab
hoste susteptis frigoris. Ez q nia
pro mensura mee fragilitat. mi
tigẽs displinã. no me sinẽs qua
ferre valebo gemitib⁹ affligens q
pon obsũte volut. nec clamor
nec gemitus. nec actus nec sig n
quodlibet. ime displicenne. ama
tendinis aut indignatõe me re
trahant. q no mino⁹ dnla ssimum mei
pris mssionẽ de me et super me ẽ
num sustinẽt impleat. longe cñ me
limis me nouit. qmd mi expediat. k
at magis ut mstrum. et sua no mea
voluntas impleatur. Et ñtumniq
mi ẽ finis exstit dolor. ena p ferra
si ignes. si uberu. si vulnea dispo
sint. fiat voluntas eus. mino me
m sua sustipiat filia. nisi sonam
sanat nia sobem panẽ am. me
qua vnq̃ nimis dura eb. et minus
accepi. Nñ fiat. si nõ pfecto sanc
tus ergo me pcto clemencia.
immo sane dura. immo q dura
nõ foret illa clemẽcia. que me ad
breuissimũ tempis moa sustine
ret hm⁹ sñi abuti voluptatibus.
atq̃ in feruore meo voluntu. ac
p me sce. doner. momento mfinali
bus cambis tradere. venerãdu
sine. illic mortua sine. longe fiat a
me talis clemencia. nalisq̃ mia.

hbi igit nigra optima patre ne
recusem. niam eẽ mmis sonis disci
plina. niam passionem. nia qñ
tumhbet dura correctionem. volue
rãt quippe oz mala pterita. ut po
riora tandem opñeantur. Nam et
pr meis ihũ xpũ ab hoc sclo nõ
migrut. absq̃ dura ad mod pena.
sed nerenis mat dulissia. Et que
ergo sit ut hmi immis euadat. nõ
est hoc profecto postulandũ. O ve
nerãda nigra et dna. Juato si hbu
erit ac denũna pris meo. m quata
tur afflictione detenta sit. qñ pena
ac pssura sustineo. gtenus sue mi
seatur pusi sibe. fragili atq̃ m
bcillo. plene angustiazi et torme
tozũ plorat. et gemitu. Quis
pter sua bonitate. imensa. thus
tormentis mi miam ipendat. repe
riens. me bom aliquod qd remuneret
habere. Vides nepe pter vehemen
tia doloꝛe. nec gemẽtis brio nr
ad deũ mentem meã dirige
posse. Sed et vos pissimi curra
tores nrie pris mei psalmu et pes
timi hymnissima. me imo dic
sepe dnio pri meo. iam satis ẽ pos
tula mi patrem ac reconciliatorem ut
tui honoris ac pris matrũ mitiu so
lacium aliqñ exptam. atq̃ alienã
nom ab his q̃nibus nisi pmor fla
gellis. sano de his pueris qui sto
lastr. mnibus. Discipulis fieri solui
esse exhibe te mi ad mstr. illis pie
mis. que sua filia erupt de malis
pris earn uberãt. O neq̃ immã
vdor. ne m meis uberibus rideat
ur. eo modo quo de his mplenubis
pueris rideri solet. qm pro sinis pe
nalibus in stolis. uberatim diuo
ne pepigẽtibus qñ bñ meruerunt.
O pmũ pe nbi quia me tormen
him⁹ mei tradidistis. Infelix illa
hora. qua me ad pris mei offen
sam induxistis. mino quippe mi
vulnũ ostendebatis. hui lazem teq̃ pla
ndum ac hiãnum mfimulabat.
sed hen ginter nimis hia causa
pugnima ẽ ac angora. Quo ergo

nbi amplius fidem dabo. Tunc te noto tuo conam detestabor. nichil imago ad me reditura valeas. nichil mi te videre conferri sit. Adhuc loquitur aia tribulacionem.

O tribulacio. p per hec flagellam in me sim. ac horribilia morte horrenda se nuscitabit facta inimicis. p hec nos tedemans patrie qd iam perderam recipero. Et qd longe melius est. si per hec ad gram mei plasmatoris. atq hmoi mea qualescat pena. p ea mihi optime est. Tu nabor mi amplius hmoi remoti fructu nil latentis admitte. ignoriam certe an vite alme mei tam misericorditer agentur ut mihi adhuc est. O magna tribulacio. ex qua in mundanas subitas consolationes ac spectacles. net mi possile. absq aliq consolatione vite. Tu redde mi ut altera aliqua consolacionem. ad suppetam dnm tuas. afflictiones atq tormenta. sat me alius dulcedinis pena. qui sum. qui bene. deus sanat et abscondit. hijs qui timent et diligunt eum. per quam dulcedinem

f. p̄secutores

bius stephanus suos michil estimabat beatam agnitam ad cuius quam ad minas. p̄sentem apti in liberibus exhibat. suis paulus dicebat se habere gloriam in sustinendis. et in fuit de alijs quibus libet sanctis. Quamd dns ego insipiens et magnilocus. Quid dico. Tunc amplius velim meam querere solamen. hec est enim gratia dei ut in stina eius implicatus. p magis fiat dnm tribulationem ac tristitiam. pacior. pro pravis actibus ac ingratis nimiosis nimiosis voluptatibus. quibus preter dei nutum ac mandatum frequenter feminis similes. reverentius. magis est ac honabilius. ut dei voluntas implicatur me viberans et corrigens. qui de mea tamquam ante placationem ampliam in hoc magis mea sit complacatio. ut pater meus mi patius sit. atq mi me patrem et misericordiam se assimilari finat. te mediante magra mea tribulatione. p te misereatur illi filius sanctissimus. qui replens est dolore et angustia in sua benedicta passione. debent itaq hij et plurimi alij pro certus quos addunt sufferre. ad consolationem me plene. longanimiter expectando. illud excellentissimum regni celestis promissum. ad quod p te mirabilem est. tu quidem quidem tempus est preponens. promissum. siquidem labor antecedens laborem promissi fiat. magis velim tua tua.

Medimacio ante ad recognoscendi et ad se examinandi ad gratias reddendas deo

Placeat tibi dne deus omnipotens et pie glorioseplacet tibi ut ea cognoscam et commemorem bona. que michi contulisti tuus. magnitudo eius atq misericordias tuas in me. nob quod vis mori honoria vehitate asserui. tibi aut honorem et gloriam. ingrate sit due. pterea me ab illa tua reprehensibili. mundicie. quia tua velim fieri gloriamq; ne in tua. illaqz in redit potrem. ni vellem talis atq aptus hor usurpare. nisi vastitudine vitiorum. sanens tem omnem que in mea piem age det auxiliem. in fer ille de altissis cadens ad ima. michi exemplo est ne ima pessima similis. et pharisaeis. hei misera qd hic valeo quod extra tua ampliat. Tunc igitur hinc me patiam gloriabo. Tunc hinc honorari deside rabo. Tunc certis quibus hmoi dona no assumur contempna. Auferat dne hanc a me stultam. acte meraria arrogantiam. Sit magis tua gloria tota tua. Sed ad tua me convertam beneficia. atq in primis hoc in ma confido. tibi gratuito p si celi tale solem tieni ac luna. ac tale promisi quale est hoc in quo nunc posita sum. qui me plasmasti. ac mei amatorem misericordissimum. fecisti potentem. Dilectum omnis creatura

hor audient atq; dicet. Iher est illa
a deo p̄ncipe dilecta. ꝑter quam
tam magna ac p̄fosa dona ista
recauit. constat michi omi. q; est
in hoc casu mallem alicui quo
uis habet michi ad cē conferendū q̄m
in solitudine reliqui. nec enā si m̄
mea foret optione vellem a hoc
hoīes aliasq; bestias et aues hmoi
mūdo abesse atq; no vinee coq;
meaꝝ no vndiq; illoꝝ aurearū m̄
milia cēt profectu. q̄m absq; eo
socio omnis iocunda. nimoq; ḡīa ē
mihi habere bonā possessionē. vade me
ubi hmoi magis obstrictū cōpio.
q; sic me in hoc mūdo statuisti. q̄n
si mihi ullū desiuere sensus. ꝗua
ret ignis ḡīarum me dilexeris tale
m̄ mūdum p̄bien̄s barmeo depu
tans ysim. Insuper si eidem a quo
cūq; arg; mercedem p̄fosus eā
destituas. et hec ipse tu p̄fosa nē
dona suffragio mediāte aut alio
quolibet mō quib⁹ m integrū re
pareꝝ nōne hinc me fecisti mul
tū expositum. nec non et illi qui
hoc m̄ impendisset busiam. me
reppererem vehemēt obligatū.
Et si longe pclarior ac melior
est mea condicio. dum hec tua
dona suscepta integra conspicio.
si deponam alicui de cetero. eadem de
reteris omnibus mei corpis mēbis
sensu. et generaliter de omnibus m
me bonis ex dono tuo ac largitione. ac
cepta. At vō gr̄e dona longe hijs
maiora simul ac pondere. q̄nis ea
q; mutuaui nec dona. meamur ha
bundanter tibi gr̄as reddere. tea nob⁹
diligere. tea nobis honorari. non ho
ribi reddendo q̄d tuū est. non q̄d
bonoꝝ meoꝝ egeas. sed q; sic
placet voluisti et disposuisti ad nos
hmoi vbertatem. et ad tua gloria
am super hec mi omia. mi tales
supaddidisti. gratiam te possim hi
bere in patrem singulare. et in
q̄n legitima filia cōtus me hec
ditatis sicut p̄cepisti in tua
gloria gloriose. p̄hennit. Sed

est postq̄m p̄thoparces hac sua
demisit pietate. Tu illa
m̄ pclamabam. regnanoms et iustifi
neq; voluisti de tua fieri singulari
familia. rege tua ꝑpetua. Quis est
Deus opa mea aut mirabitur. ni post
sit p̄dona hēdonatem. hoc tū singulare
tuaq; excellens munus largiri ad
illius demū p̄cepnom misericorditer
me enoians. pectus illis q̄mbus
qui vera fidem no habet tui ac me
ipsius veritus non a cureres. et
sine baptismo ab hoc scio decedentes
Est profecto hec vna singularis et
mea gra. Unde nisi solum mēto glo
ria donata est. hic usuram op⁹ mee
redemptoris. in quo longe plusq̄ in
mea recardine laborasti. Dū usq; ad
mortis acerbissime sufferendam mihi
tasti. Qualem gratiā! Qualem
dilectionem! p̄ro inepto exhoruisti.
q; pro me deus meus tam dignatus
est. Quia in viris cōuersacionē tuā me
morde velim a tempe cōceptionis i
apiens. usq; ad hora ascensionis i celū.
nihil prorsus eundē in compabilis di
lectionis ac super mirabilis dignacio
nis signa repiam erga me indigna
atq; miserabilem. Ac postq̄m visus
anima sum per gratiā regnacionis
baptismalis. heu quotiens mihi gladio
pcussi me morti edidi obnoxiā. Quotiēs
te mei premii ac benefactore offendere
mei supplicii iudicem. qui me i me
metipso potes in profundū misēn p
nitere. sicut prophetas tuos fecisti
et angelos eius. in tua p̄sone in
sanitos. sicut et plurimos alios pec
catores quibus nō dedisti spaciū aut ani
mū penitendi. aut veniā p̄pendi.
sed eos irremediabiliter condemnas
ti. Quidem et cū men deprehendens
et mox horribili parabula mi finali
tudinis suspendendos. quis quippe
est tam amens qui quidq̄ facere velit cō
tra te. qui tibi regredi. qui tibi seruire. qui te
honorare. aut ego nequiq̄ offendere
audeo. male tuis uendo domi. et
q̄d omnē sapiat offensam. unde nisi er
rāti bellū mouēdo. Sed et sup het
uir in semper cura mortis pena sit.

pme salutē tbiuſh ſanḡn̄. et ad
me tibi reconciliand' ac vemā mpe
teand'. nos ſcōs pro me fieri orato
res voluiſti. et ad eos te reuerend'.
q̄ vnq̄ aſt mirāde dilcōnis ſig'n̄
dñi illos tuos ſcōs papios pro
me dignaris mittere. fieri. que
mortem merui malefies. et pnque
illa tua gloriosissima mitem me
am iuſticiis aduocatis. ac media
trem. et qd amplius eſt ni papis
ut mi te actiuū pſidiū ſpem meam
atq̄ fiduciā totam reponā. veruī
exorgumbilis eſt her gra. eſt ni pre
tas. ipſa. q̄ dilcō quam ni ſimuas.
tatis ac tatus dns tali impedibi
talis index tali pmatrim. Talis
maiestas tali vltiatr. his foliamis
hi mfeliciatr. quid de illa dicā ſplen
dida atq̄ opulenta ſcripture ſuaue me
ſtm qua me ſuauit refins. ubi ppri
am et ſalubre adiſius oriem mor
bi tuemo medicinā. vbi tota edni
redo et pro mea ḡsolatōne ſhaurisq̄
fal ſapor. ner ſilentio p̄tenda eſt ſpe
noſa illa mozū angelozū cuſtodia.
ni nia dignatōne impenſa ad me
dirigendū et ḡdiend' m via ar te
nebroſa. ſcīlētiq̄ meis ad me poteſ squalen
ptegendū ſont fribiles illos ac ſe
nos canes mſnales. ne me denozet
aut ſius trūcie mat fraudibus ac
priſa ſubriuate qua plem ad modū
extant. et nomo igi illis reſiſtem
ego ſola ignorans atq̄ mſma. niſi
illius tue pſate niſtodie adeet pſi
dii. certe neḡm poſſem. demū quis
ore proferre ponſ aut rorde rogi
tare. magnā illā nia grem. qua ad
prepotentem ſiſſime erikaie me
dignaris admitte. ubi nia rozpa
tis adeſt pnſa. ubi aſſut et mi
ſtrātes angeli. ubi deuotoz mem
bra potentiſſimi tuentur mi
mentū. ubi nia paſſio amantiſſa
tōmeditatur. ubi deniq̄ pſi om̄
potentem deū nrē redemptoris ac
pitiſicatoris reſertur
ſacrificiū. Heu pē mi dulciſſime.
heu bilſatoz ſingularis. heu mḡ.
atq̄ milleſies heu ni tue miſeā
bili creature. que pro hijs dons
timenſis. pro hijs gre excellentiſ
ſime mineribus. Dietim tibi malis
pro bono rependo. pro gna mḡnā
dinem. pro honde cōtuacia. pro be
neficio mille ſeruaā. pmo male
fici. Videor ni profecto ordinem ca
nita ad vſum mei ma hominē
creatū. oculis meis atq̄ auribus
ingere. legitimo ure. cout me
niſingentem ac de me cū clamo
re valido dampnoms blasphemiā
expetentem. redemptionis exela
mant her maligna atq̄ mpenſa
treq̄ ſit nobis male abnuntiu.
q̄ adiſius creatorem ſuū et nrm.
nos ſius cogit obſequi temera
rijs ac turpibus voluptatib' q̄ que
nos totos malitie ſue ſubmittit
que ſno medio poſſ deo ſeruire debe
mus. atq̄ in ppria eius bona ope
rādo eū laudare. atq̄ magnificare.
Abnegamur go her malignota ab oī
alia creatura. et impugnemur ve
hid omī nrm inimica. et prodimur
nri ſimi regis atq̄ ſmperatoris
inſuper voluntatem nrā atq̄ mise
rigenā comiſit ad vanitatē aut
nequitiam. aut eā hinc male
meo corpe velud beſtia vſa ſim.
conſtrinn mgrem et pcm̄ mei ma
ligni illum hoſtem hūane ſalu
tis. ni ma clemencia hia cēm in
baptiſmo facta filia et diſcipula
omīa que in baptiſmo p̄miſeram
tranſgreſſa ſimmia gr̄ſanctionem
mitis. nia ſalutiferam paſſionem
minime memoraui. aut per eius
tam gpassionē honeſti. facimen
ni eam fructuoſe penitentie dur
triduano. dū mor poſt peccatorum
veniā reuerſi ſim ad voluntatis
eam pē in celeſtis cū primū
honorem cultum aut reuerentiam
tuis ſanctis atq̄ angelis impende
rim. et pſertim fidelibus illis me
is cuſtodibus. in frequētatōne mē
ſe ſeruire ſancte deſideroſa. ſin aut
curioſa tuis. mane mag' opens
gloriā q̄m in vnite pfectis. poſtremo
dnm ni memoroz illam meā in
dignitatem indeuotōne cega ſtiſſi

eukaristie sacramenti. pemnis commissa. et merito erubesco et erpauesco. timens. ne mihi hec tam pia refectione. frequenti. ut. Judas ydiota sim. et sic. ppropie cedens. aut stans ibi qui venit ad nuptias non habens vestem nuptialem. i. caritatem. nec hic habeo quid rndeam. nec quid de hoc dicam valeo. et si non dicam debeo. meq; magna atq; abhominabilem confusionem mihi me pauor et tristicia. Dñe ira mi ipsi nrollebabitis. si non aliter viam correxerim. si no aliter ad te amabo dnm. ad te colendi me impenderim. dicam id sine q; ex me. mihil valeo. mihil scio. Est mihi spes mea sola. refugium. te solum. ut id bonum quod cepisti a te in me ptinas. et rosum. ipse in finem. instituas. et malum. qd in me diligis. magis ppurgetes. et deluas. pauca. ff. magis expurgetes. et deluas. pauca. siquid. pdesse. tibi. mi. ignorer. ob esse. omne bonum a te mihi concessum. si non ipse finis a malorum. insidiis mihi defendendo. custodiendo. ac protegendo. insipere. et mihi tu ipse donaueris per gloriam. qd ad pedes tui ipse mihi geres et promittis.

Hic incipit meditatio alie. qui se ipsum dat in tempali ppetuitate. et spiritali simili recedendo. quia deo.

O excellentissima atq; mei fabilis dei bonitas. o pater mitissime. et benignus. o plasmatoris. quibus merito dampnati sunt mihi dona. peamur. et suspirio. et ne mihi bonum pro malo reddam. est. et ea pro. misericordia me. pro dedecore. gloriam te dne. me surgit. pius mei. et omnia que mihi me fecerunt. benedicant. et magnificant. hiem. meas. celestes inquilinates. tui omnes. infinitates meas. sanas. in me habens a nocte. ne me cedas. mia. et in peccatorum. meum. in. dnum. ut. agile. inmentum. meum. hunc. dimittat. in pace. mentis et corpis. in labore. et sudore. alios. comedo. panem. qui. mihi. bonis. q; alios magnos. nam. sunt. labor. bonis. nunc. estum. nunc. frigus. passi. maris. terraq; in. mediis. periculis. pugnates. Tu mihi terras. et possessiones. tibi. largiris. ut. diligentius. ac. libentius. mediter. mandata. tua. et legem. tuam. exercitam. principes. ac. nobiles. suorum. corpum. pericula. me. semp. in. pace. custodiunt. ut. sine. noxe. de. manu. inimicorum. habeam. ubi. serenam. in. silentio. et. quietem. omnibus. diebus. vite. mee. Justum. est. ut. et. ego. pie. exaltem. te. pro. omnibus. aliis. deprecem. a. quibus. tua. bona. ad. me. pervenit. teq; pro illis. laudem. te. obsequiem. te. honorem. presertim. qui. non. sine. frequenti. ad. hoc. valent. intendo. laborant. quid. pro. me. in. tua. sin. officia. exigenda. Peccavi. te. iratum. ut. et. ego. non. obdurem. am. aut. pigrescam. in. his. exercendis. quibus. sum. deputatus. hoc. sine. munia. cedas. postulat. ut. finem. bonum. faciamus. Vnum. te. potissimum. pro. deo. et. hoc. mihi. a. te. indultum. pecimus. et. precamur. ut. si. per. et. ubi. emendi. libeat. licentia. non. meo. vel. mortalium. detrimento. ne. sit. hoc. possimus. mihi. loco. primi. infirmitatis. finalis. ne. queso. in. hoc. mundo. mihi. mea. mores. tribuatis. Fateor. quippe. bonis. pro. tribus. indignum. sed. largissime. one. pro. his. placato. tue. voluntatis. potes. me. in. tuo. fimo. annihilis. posse. hic. me. nisi. nie. qui. ad. hunc. longe. michael. ac. sublimiora. promissis. et. bonis. tibi. finientibus. vitam. suis. illa. beatam. atq; sempiternam. Tu. profecto. mea. cognoscis. fragilitatem. scis. me. illam. et. mendacia. atq; nimia. fida. que. velud. dilamen. ac. tenera. infantula. vtq; magnas. repposset. ferre. molestias. atq; ideo. sibi. plus. relis. et. sibi. sua. merita. parat. Ve. met. tempus. in quo. virtutibus. amplius. roborata. et. ab. illecebris. non. habens. amissa. potero. tuas. expiri. et. probare. diuturnem. adissimus. ac. solido. quo. tribulabimus. vesti

Sequit. alia. meditatio. alie. discessu. sua. a corpe. remeditantis. ad. tunc. hominum. aliqd. amicum. et. ad. se. ecclam.

dnm ad suū pnozem et cōtinet plurēs pares ::

Quis enī mī qso fidus amicus? quis nī fidelis adest? Si cyrenaica mea nūiate in illa districta hora sepanoms a meo corpe? quis nunc erit michi auxilio? Quis hunc loquitur aut videbit pro me? Quis me liberabit? Dnm vocata fuero in re mendax iudico suum iudicē qui me crudelabit? vndiq; inimica mea multipharia accusatōes ac seuum michi ehemia trahē satagentes? qui testimoniū cōtra me dicet pua conscia mihi? super et opa mea? Time ne nūdus aut omni carens michi vement p̄sidio? non profecto. Imo me finet nec quo potero. aderit nec et utpiā cū hm studiose intendit certe mihi aliquid hunc iuabit pur factū in via erit et vinū obus. Et assistet ne uel qualibet consolatio pua a me delebitur sustentatio ne mi nō. Imo dum ad corpis postas a pozes asinos uoluptates ad meā cōsolationē egredi voluero. in vena am oculos amices lingua mihi. et cetera vndiq; mēbra. ubi mī voluptas adesse solita fuit clausa et se nuū forissima aut horribilissima serua mortis. Time igitur quid faciam sum. Ego miserā quo diuertam. quē adnorabo? si nō aliunde venerit auxiliū p̄ aliquē alia cōsolationē aliunde quā a corpe veniē tem. si nō amici mī aliquē aptum to amicū a quo alit cōfortata subsistā. audam profecto. nūq̄ ne m minimum efine dampnandus.

Quare gloriosa regina et regnū singulare p̄tectrix et mr̄ angele dei custos bone. ac reī aliquā sancti celestes adesto. iuuate me. et mei estote adiutores. huic me defendite. nunc mī ossilite. huic me sultam desolatā assonate. huic me piate ad dexteram animam sitim iudicis sub vra protectione. p̄sidite canes illos infernales me denorare q̄ uentes sinit. cum illis bestiis cpm ministris et primos alios facere cōtinuerit. impetrate huic michi illa gratiosam sentē am. Vem benedicta p̄ris mei. a cuius regnū quod nobis paratū est ab initio mundi.

Expaneste mmeū ac vndiq; re mittisco. cum altus ille me mortem sentiēne. recedite a me maledicti. ite in ignē eternū. hei q̄ amara separatio a summo bono ad summū malū. de omoda felicitate ad totā miseriā. de pace ꝑpetua ad pē piternā ac abhoiabilem ihesum dei ac hīa intollabilis. ne ca das super me. nichil quippe est me q̄ te fore posset. Aliude me pon et flagella sim multitudine miserationū tuarū mihi ut vitā et me ne finas mihi hanc q̄ iam horrenda ter rendaq; est p̄sentibus. ea mī suo iudicio suscipientibus instare cura mini dere.

Expgiscere expgiscere miserabil' creatura. et auribus erectis attende tonitruū hui' sancti ocul' aptis aspice hui' iudicij te norem. minus profecto consopita es. minus obtusum. minus exercita si non hanc ꝑpendis mysteria pu nitionēq; acerrima. et ꝑpendens nō grauiter reformidas. et totis vi ribus effugere conaris. et mī recogi tatione hoīs non amentius comve nius plusq̄m folia arboris a ve to agitari. non est ter fabula aut trufa. Si xpiana es sicut negare dementer. firma fide tenebis. q̄ si cū solo vno mortali decesseris findam hanc horribilem mecume diabile. Quia igit diligentia me tuo fugies. quasi a facie colubri mortale pmū. quin solliciti cris m super falsas et fictas hui' sancti annas ꝑgere. ac cetera mendacia illius delationes. que tibi nullo potenti ē subsidio. mihi ac sima nascitur. et findebis tibi facē animos ni' pau cos aliquos sanctos. imo precipue dū ex gloriosi hui' vultu do ut mihi sit directo salus et habitatio.

Ne te q̄so seduxerit seducere nā ne terpain adulatio pal patus. ne querelis. nec em deus mi sino sinistro peperit angelo huiusce.

ad exitū nōre futuri supplicij

mī me ꝑsus de solata in laqu de spacois. et

nus tantus erat dolor tuus sapia
tuus p scriptu. qm primo illis ni sus
cōpatribus. pter vnū superbie motu
de altissimis padisi sedibus in ms
mas ptes precipitauit. sed nec
ade pthopnta pepulit quem ni to
tus postmodū pter vnā mobedie
nam in ecclesiā venit ligni condemp
nauit ad mortem. primo nec cū toto
mundo dissipauit. cum pter octo
animas omes usq ad misteres ubcūq
adhuc entes primo in veteribus ad huc re
clusos. a quibus dnus deleuit a facie
terre. Sic et illam pentapolim vni
uersam ipius loth domo libera. poduit
igne ac sulphure. genteq; totam
illā ecclesiis edidit scriptoris. Aliquā
illi scām pphetā samuelē exandi
re voluit pro rege saule. Et tunc at
q; pro illo nitredēt ac plorāret. sed
ner illi sno ppe discipulo inde pepe
quē laqueo suspensū misit in re
hamitā ignis. Simur et alia plima hr
remoti dei indigna sup hoies sanare
nos. iudeos atq; xpianos. dictu et
cogitatu horribilia atq; horribilia. Et
ti igitur pauc ac misera pemitte
quid pcris de te fumuri arbitreris.
Sine ubi e euadendi atq; fugiendi
sidimā. Tu dierum inderūs derelias.
et mtua hr plima gnia famosa de
fecere ac emendare debes. nullā
pro his condignā finis pniam. p
mo disseria tua exteris consola
tionē. omemq; dolorem ac fabula
tionem derestabis. si frequent ubi qui
es negatur in molli strato. si ner
pniam flamis aut sitis. molestia
free valeas. si eni aliq; febs
te langudam atq; impatientem
reddit. Sine tua qso vinis ee ponit
ad ferendos illos medicos. nō qui
dem leues. non monetarios aut
ad horam insanies. primo vō sinpa
qm dia possit durissimos. ac sem
pi nos confer ad illa tormenta tu
os quos h' aliqn pati rogeris do
lorosissimos. et nel aliqn tui miserē. et
tue pelli pspice.

Nec quero de illorū filiis numerū
dierū meorū de quibus recte loq
tur iudeus gallicanus. fol ne

crout de te qm pient. q; larme di
n pt. stulto semp comingit pter id
qd credit. Tales ung fuerunt
illi. quibus loth ad vespertinum de sodo
mis suadebat ne perirent. ei resis
tunt no credentes. sed tanq; delira
mentū ei verba eius reputantes. ne se
quidē ei tota pernocte absens sus
tinere illis contigit. quibus noe dū
archam fabricat. nam dū denūcia
bat. primo ei illis qui sibi coetes
erant. in fabricatione arche. q; ubis
filiis hodiernū mū videt. pdicato
ris. ne igitur sic credē differas. et
ubi tuū het tam miserabile pe
riculū consule. donec in illud mise
rius. Timor enī sera mentis est pro
nisio. audi quid dicat deus dnus
illi petenti. ut mortuū alquem
suscitaret. qm suos quos fugis fides
admonet. ne forte in illū locū tormē
tum venientibus hoc tibi dicatur. Moy
sen et pphetas. illis credat si volue
rint. Tu unq; alia habes scripturas
et exempla plima. ubi mmi
nus hec sufficiunt ad ista credenda.
Tibi igit cane et fuge sis pius retra
ctatā hora tm deressus. stultus enī
est qui sibi nō pndet in tempe. itare
pelle a tuo consortio mortale pa
tiū pro tuis viribus aut tue ubi nō sit
mē ad eius expulsionē vanū. libera
te ruo de malibus hominū. si in eis in
deles pter debita aut rapinas aut
furta aut odia. aut alia quelibz hui
modi atq; tue te dne mee committe. dū
tempus est. ne differas. donec ipe
remat ad te. non quidem ut pē. non
ut iudex. sed ut iudex severissimus.
et deus ultionis. qm tunc nulla erit re
demptio. Si te exemeris meo sinu. ee
m quo nō anderes a corpe decedē. mi
non statim absq; mora te ad illū re
vocabo. sequente eternū ut qui non
vult dū pt. nō possit dū vellet. Ac
ubi deus spatiū pemittit. quo si ab
uteris ac debitus finis. quē ubi
spes aderit. ut ubi alio tempe deus ho
spatiū mdulgeat. Cave ne si mmo
dei fiducia immemor. et ter ipe tm ob
insentiat dum opus sibi.

Non igitur tibi aia refugii alio

est n̄ ut mdiate pacem h̄eas ad de
mus feruētius agens dignos p̄ meas
deteriā ustam experiens vnoīs.
si em̄ nosipos mdia nimus dō nos
non mdiabit. q̄ si intus malestrijs
non exhibescas. q̄ tonens nō timem
agbī factorem admisisti. formidare
debes te mare sinea atq; expauram
te sna potenā ac dilationē. hm
mliabis igit̄ semper meos spectu
maestatis eius. vultū q̄ ne dimit
tens m̄ tram. sane lacrmabis sna
mām mplorabis. audite q̄h
sī dñs mr̄a p̄ueniet indigna de
pauperē tam mirabilia expauescē
bāt. anim tñ m su'ma p̄fūde vite
consistent. Tu igitur q̄ ne ab āmis
discedens. ner pdicā. a pāb etiam
plerisq; ignotissimis viris. i manus
indica per her q̄d tibi sit faciend.

Uellem ex te fore superbia te
meāria. quo titulo. quo ne m
re p̄tendas t̄ me regnāe. cui
mi super opa mea. tibi tonaīs assē
bere depime. debēt tenea pocula
humanis dñari. cū michil ex me ha
beā p̄ter malū. et si q̄ bona ex h
bāhimte dñi mei suscepi. nor q̄
bona illa pdidi et abieci. sinu illa
p̄ma. ac pura innocentia nstra
m bap̄mo collam. et post crādim
per sacrmentū penitēe ēfirmā.
mōzhter peccatis deperm. et re
pulsi. et plerisq; eram per velaha
bedis et obstinis demōm manibus
ita ut merito non mīns aerubes
cem ante oculos dñi mei p̄tulere.
qui maculosos lepros. ahinis pan
nos. fame. ac pudendine vulne
rū sinis plenos. quos in cōspectu
viri alimus insignis detege foem
dat gl̄iaberis q̄ hactenus q̄ cna
p̄ns mūdi ac deos exhibuisti. cer
tent arbitror nimē.

In mansionē apud me fuce gr̄is.
et mea demoraī te delectāt. p̄pt meas
pulchritudines. p̄pt meas diuicias.
aut p̄ter forme decentiā. fama stupiā.
et sic de alijs. caueas prospice me
fallaīs. q̄ hec bona. si non mā
sub nimio p̄ueniēt. et ad bena
operandū ad gloriā dñi mei sine cō

† Con superbiā et eius lacos oaltos

ressa. et si vides q̄ aliq̄ hijs frequē
ter p̄sone abutor ad cōtumeliā dñi
mei de sinis bonis mores bellum
vii pemus erubescē debeo atq; ex
pauescē et confundi. nimie go time
hoc titulo māsionem suscipies. et
p̄sertim. qui si diligenē me aspexeris
inemes me tota deformatā p̄ nul
pam fu-mā. fame. atq; ignoran
tem. neue misericordie hō nul
di mali pelloso sum obstinata te
nebresa obstruime. ni fragili nau
cula corpis hui⁹ mortalis mi⁹ lan
ues ac pdones. aliaq; dissimia qui
p̄ma. ubi q̄libet hora dampnacō
nis timet periculi. non est profecto
ubi superbia hui⁹ locus aut statuis
me māsionē. Dices forsan q̄ ego
regno et dominor sup̄ multos.
et quid inde superbiā. si m̄ mereor
aliquo teneamur plures ad mortē
rondē p̄nam. nisi gr̄a eis impendā
mea. et ego etiam rondē mp̄nā. si
illis placeret eis ad assistendum
obsequendū et confortandū que
gloria michi foret. hinc simēda
p̄cipue si non in hoc meo legitime
fungerer officio. imo plus deberē
illos g̃uare et optimi eorū
bona tollendo. aut fame pire face
do. aut quolibet alio cōi vexan
do. fatigando. aut p̄sequendo. sibi q̄
qui plus acceperit amplius ved
de rationem formidabit. non igitur
hoc titulo potes t̄ me loīs accipē.
Item q̄d tertius mi oculo mur
muras superbia. vis apud me for
san hospitari. quia te abiecto et
humilem adipiscende archiende stu
deo. michi q̄ bonoīs q̄ mee sunt
in deputato deo sch̄i ut debeo in
tueor. hinc gr̄as ago. miranda
quippe res. modisq; plurimis alienū
hinc apud me te velle residē. q̄ te
meum trado. Et q̄d magis stupen
dum est. nisi hostem sibi humiliat
medii queris ad mgnificum rē
m meū quelibet bona mea. opa
demosinas. orōnes ieiunia. pa
cientiā. pietatem. ac cetera simila

hbi summe auxiliatrix statuendi i me regnu tuu. hoc titulo. q̃ vtiq; tibi ex adiuto melito repugnet mi tra me. et sup me dominum vendica re prendis.

Non sic est profecto superbia est. set est bestia immanis. inmensa. immilitas. prodigiosa. Cui ens aliqn tale potenti exptus est. ut res alia sua morte nascentur. siq; conterij filia existet. velut frigus ex calore progederet. et ad ex igne ignemue. Confida diligenter superbia. quid hinc p̃tendas. Hi enim non alit qm̃ per medium hostium qm̃ tu me prendis. tu me regnu tuu quer is. Cito qm̃ mox ut nuncium fecis tuum tua festinabit ad te ressi arq; ita mox dis abierit. tui dim piaueris nulla quem tua mihi tare statuis. Et sic ena de quali bet alia virute possem edende. uel ena de tua morte. Moriens enim simul potes ad te mortua et vites. ees ena alie vites tui refingit con sortiu. Tuae ut arbitror. eudent pendis qm̃ tu pte te falluis. et in ugnis qm̃ tu sola ena ceteis omnib⁹ exclusis malicijs. sufflas me pei nis odiosa deo. redde me coudef nare. mecu ex mea hinanem gra nosabit. euere ac pelle. ne qua adiuc semper maneas enteris

Vel aliqn emula succubes. p certo te hostem expio. quotiens em te per vna porta depello. p aham egredieris. uno ena si clausa q libet ostia uenetis. per fenestras aut pias quasl̃bet tumulas in sidiose subintras. et quo te ignota tam furtas tuiq; fallarem vultu abscondas. omnia tuam tua nosti simulare ac variare hitum. tu est virtus cui nō silare. gerat hinm sanctu. omisq; gestus mansuetudo ut absit. humie grauie. nostra te spes so disterm non possit. nec quidem te sub veste humilitat⁹ ac culinis. nec forma geris mistice. Nec pietatem frigis. Nec ut pia clemosinaziu te exhibes. nec te laudibus exteris tegis. aliqn bonꝰ

videris pditator. aliqn bonꝰ pas tor. aliqn te pmitti similas consili arium. aliqn rectorem p̃fecisse. et ita de alijs filibꝰ camelis dicis. Et cum per hunc modu nō preualeas mi vincis lucrus. ubi tu superbie ingrederis. ne nullatenꝰ molestas donec frenis mitis. aut pdictas expellis vitues. pinxeriq; animam solitaria ac desolata relinquis. O qm̃ frequenꝰ dim̃ propue demorꝰ ac spiali iocunditati simul ac se desolatꝰ interesse putam. nec mi spere tua mentem priam. nec me cohortis. O phida superbia. nec tui accessum ac prima expta sum. donec omnia uento fuerint exsufflata. dem de magnis suspiris ac gemitu conte none credit. reuertebatur ad me me gra ac sol in sine sub umbra debe denotauis. et nec primi signa tu uigessis p̃pendebam. tunc licet tar de minus desiderabam. sub qua for tuna te miniseras. nec tu ma late pateris. ne no aliqs scire me materie desigit. relinquas. tenaq; ipse accedit animo queda rapis. ad ardua mentē tendentis. prima ad aliqd hinc dam visionem impulsa. ut ad miranda expandiu. l' insurgit. temeraria qda de se psumptio. aut medeata de suo ope. ut sumi optare. sublimisq; ac tota mistam letitia. l' nimis lenis et effrons ad sui iactantia aut erm saednem. sub umbra pferius aut p̃fundi honoris. l' ena aliqd et alica pte diuitem quadam rapis. ter addens. matutinitem quadam atq; gnitem insimulat. est q; hinc moi dum̃es p̃tensa et dedignas prima cis. sub dictis et nolitantibus mentis. ad ascendi prona. insuper adum diandi et comitad. et sub umbra rei uerborum omnia tecum et latenter fraus.

Et hijs contrea pemtis ad ue niet. ubi tu superbia fuis amissa fortis. ubi siquidem adest huius demus sa ac tempana letitia. nulla lenitas. nulla iactantia. nulla sui excusatio. ubi adest manifestas et gnitas sine tra sine amicitia sine uindicta

signa q̃bꝰ dinoscit superbia

criminari

ymo ñ om̃ dulcedine et mãsuetu
dine cordis. nr̃ est ala paaris et
benigna. tunc pinnis et laudes nr̃
danas contemnimus et pro solius
dei dñi sui bñplacito cũ se et alios
opari studet. De reliquo nulla sibi
cura est. Imo qd amplius est ipsi
lem videri nolet non honorabile
quantum est ꝓpter se. qm̃ seipm̃
cognoscens et indignans ad mnra op
probrio digna. non vnqz se plus es
timãdam fore volet extrinsecus. ꝙ alie
nis laudibus. qñ se intus dig
nam arbitratur. qñ nunq̃ exem
plo dñi xpi. et si om̃ honore dig
na extima. talemq̃ se mñoz. non
na vere diudicet. ꝓpio nr̃ istinc
ni et assertu huius. et abiecta vi
deri desiderabit.

Quando ad hñ handum et non in
mandi alios

Altitudo incomprabilis. ac
abissus profundissima iu
dicioꝝ dei mortalibus pa
ne cunct erga homines. quis illa sci
re possit aut investigare? Cũ enim
misereri voluit. nichil est eo cleme
nius. Cum pro iustitia tribuere.
nichil eo terribilius. Septies enim miles ies
in die homo illum provocauit. et mil
lesies ad rpm venientis supplex ac
nia et gram mox impetrat. qd pe
nr. Exire velud quandã spiritum
a nãam ac ludum quendam pene
sus si in solo mortali deresserit
homine. reconciliabit. mittitne in
ignem eternum. cui sit dei filius
et plasma eius per recessum exercere
lud furoꝛ quedam ac horroꝛ. ꝓvo
cabilem. Iram̃ plius nempe le
gimus. qm̃ pene usq ad mortem a
pem̃ nr̃mines suam sui. et post
modũ ad mala opa declinarẽt. mor
te ꝓsenti sint et damnati. Ac conti
nuerit alii qui semp mala vitam
serhan. tandem michi omnia. in mome
to temporis sui. ad dñm et actus mos
mees fauste gliam et nãm sui adeptus
sidemus. q in passione dñi nr̃ nim
cius ꝑdicis discipulis cũ negauit
lauo ofessus est. Petrus qso ad anca
progressus. Fluvii quippe valde est

si ꝑsona quantumlibet bone vite con
stans sub manu potenti dei non se hñ
het. si alius quispiam quatumlibet
peccatorem iudicare ꝑsumat. qm̃ si
ce non pt que sint in se aut alios
deo indicare cognoscat. Quando mihi sua ꝑ
lateat. simus quippe omnes in tra
tione depnationis et mortis. Vñ alpi
nemo pt. nisi ex singulari et mera
dei gra. qñ et ubi velit. discernere
nemiem. Qo licet contemnẽdi ad
pñs hmõi mali gravis non habeat qñ
nonnulla illam nec ponit. Per vre
visa hinc si aliquis extollat in subi
me si adeo gravis hanc arripiat
non est her hẽditas sua. ac raptor
glie dñi dei sim. Quido veniet re
pas illud et locus ubi cum fruc
tate hanc gram possedebimus. et her
ipsã in gliam quietem. nec hñ sunt
qui sint.

Hedimano quedã alie super duos
simus in quibus se muenit. iam in
tentione cum absit de cognitione in
super signa nonae sue ipius

Plorare oculi mei. plorate et
plangite durissima illam se
parationem ac distinctionem amaris
sima dei mei et pis. qm in ira et
furore elongauit se ad tpa. abscondens
sens bona illa mea. intrem gram
angor deficiens prestus desolata
dolore ac memoriam plena. tedio
et angustia undiq̃ circumdans. pedagr
tenebris tholutat. et lumen oculi non
video. Ve mihi. ve mihi. quia hoc
dampnum mihi fit. qm̃ si illa simplex
humilitas semp apud me emansisset.
Deus qui superbis humilibus resi
stit. dat gram. minime ira sua
a me subtrahisset. gram. mum
o omnes mei amici. angli sancti do
luissent. se a me. et ponit me
abhominationi sibi. me omnes im
mei vehementi. cõnatu. ego
quant. et exclamat adversum me.
euge euge properamus. hanc misere
qm̃ deus eam delinquit. non erit
eam possit de manibus nris eripere
illam magis ad dampnationem quam
metuit impellamus.

Odne. O celestis pr̃ amdi vo
rem adiũsarioꝝ meoꝝ ne
ẽcedas ne elongeis a me
tende m adiutoriũ meũ et ad ad
iuuandũ me festina exurge et dis
sipa ĩmicos meos tamq̃ fumũ ab
eñ alla ĩmmet hoa. mq̃ pauꝑ
ego ma orphana tua mdigna amul
la ma insidchs sponsa ma nr̃e me
diatrec pibo qm̃ ꝑter te nõ ẽ alꝰ
qm me hinc valeat eripẽ

Reuerere dn̄e reuertere qm̃ a
tuo ẽcessi nor sensꝰ durũ
et ad modũ pana plenꝰ acidia
fastidio ac mala ĩmaa acida sicut
huiusq̃ demoꝝ ĩ nullo iam ut
bono consiuem bñ conscientor. ner lecto
ner cibꝰ nec otacio ner contem
placio placent. pdimẽes ac strẽ
quebet animo ĩmines m̃ suꝫ fasti
dio enauit a me gustus oris ac
sapor cibi cumsubet spualis ẽgrꝰ
sum atq̃ onerosa mmis m̃ ipa vi
de omia operor sollicitudo atq̃
silenciũ michi sunt horiue et quod
deterius est ner sitã meã ardeo defle
re misereã ner abea me per ãdignã
pemtenciã ac disphrgnã eripẽ ad
mo. m dies volo meas prosequi
vanas ac mundanas oblaciones.
lemtas omis m̃ gratã esurio
mãducãe bibẽ ac fabulari ad dedne
dũ tempus. illoq̃ felices mdico q
ita mihor mihi dominꝰ humiliatã pu
nire culpã habeat. Oqualis mn
macheu nr̃ quem sanctum ꝓlapsa
sum de celo profecto rendi ad me
tetẽ de vm spuali ad carnalem de
uehare nr̃ animate de secundũ et
tranquilla pace ẽ me in turbationũ
de timorem in stuporem confusio
nem atq̃ infelicitatem horribilẽ
et certe im nr̃ opinio mee ingres
us plane demeruꝰ qua ei ex
me michi esse mendacã michi
q̃ gloriosam et de me et me
o fisa sum exultans me adiuuꝰ
dei mei. ih sua subiungens gratã.
Insuper et desino domꝰ laudari
volui atq̃ honorari iactare illa mi
assidens tamq̃ ꝓpha et qd deterius
est rebꝰ contẽpsi mmoram et teme
raie iudicaui. Ino igitur quid
faciam. illam nõ verecundabo hũiliã
temp̃ me unq̃ pr̃i meo reconcilia
bit quiq̃ plantã ad me reducet.
O gloriosa et bñ patiens bñ ꝺa
sume spem. est her mutacio dexte
re excelsi. admonemur. Exultet cor
meũ et exultet ad pugnam dei mei
ac gr̃e. excellentissime atq̃ explantan
me ille inimicꝰ vineꝝ plante. in
sertione vnũ earꝫ et plurimũ
quales sunt mir̃ modo luxe meos
desertus. mea pr̃a. mea fragilitas
tem exposse. nr̃ dnõ bonoꝝ spia
lium gustũ ac saporem distinxe. Vsut
unq̃ illuc sede die ni solis ortus mor
absedũt tenebre. ad suos ẽpe
nent cantus. venenatũ omia et
ad doloꝝ vigorem ãr demẽ suũ
ẽcitantur. Im plane m̃ est. dium
sol instare ultime mee sorde mee.
Medicinã ãc ꝺ ad demonstrationem cõmo
neri. penacius et subito dei visitatio
nem denuo ꝑmanet.

Quis est hic qui pulsauit ad
ostium meum. quid vult. quid
postulat. est profecto deus
meus. dñs meus. et pr̃ meus. O
dn̄e omme tenebꝰ. ubi sum phro
ursi mea vigente infirmitate ac
debilitate pr̃i pigror. mmus aut
ubi aperire. hio mero tua ante os
tium effringas. vegijs ut ubi inter
pre clauꝺ

Adite exr̃ mei hospitii. abite
omnia mea pr̃i magno in
gratia. qui apud se vult hospitari. me
fugite hmi fugite absq̃ mora fuge
te dedignans. superbia. inflata iac
tancia. ficta hec palpantes. ppos
sibilia. furiosa. despectuosa. vidi
tatis. venenosi odii. infelix ac
invida. audacia. auaricia. phanta. am
bitiosa. stulta. amentia. nepida. questuo
sa. fenda. luxuria. gula. inuida.
ne quid vitiosius. prisa. carnalia.

Eliminatur hinc omnis spurcicia fla
gello penitencie. spergantur un
dicq̃ ni sint floribus. gratia et virtꝰ

Verba virtutis ponatur mensa sobrietatis et sternatur castitatis lectus ingrede pe dulcissime ingredere hospitium pusille tue atq; humilis ancille pauperis me adiectricule sumpsisti gratanter que apud illam nemus summi in cena mea dignum duxisti neq; respexisti ad meam paupertatem Sed quidem quia nullus honos erga me apud me est apud te omnia sufficiat tibi bonus affectus Ami dulcissime pe hoc de quo te papule consequi desidero ut mea tibi placeat voluntas ipse qui ex tua clemencia de multiplicibus delictis ad mea sublenandam ac sustentandam paupertate vel parcia ad impetrandam dignatus es ut hunc sustentaculum sume sis ve mihi le porta Ne queam in aere hunc corpus in quo ad pias tue dulcedinis sum venerit due vehitore ad hospitium hue humilis ancille breue minus ubi tractasti meta heu qui dura hinc hospitis recessio Formidabat vnq; ad te me esse qui oculos me dum maiestatis offendet Hen me misera qui nec alia adhibeo diligencia ad talem confugiendi hospitem a quo mi queire petit bona omnia voluptates atq; dulcedines quid magis ad pias sacras quo medio illum a me sic elongatum ad me revocabo Mandabo omnibus que mihi me sint ut illum ubiq; mecum sant requirat doneq; intus eum teneamus Teneat fides spes et caritas expectatissimum et nos ad cursum lumbos accingite diligenter gressus pedum meum doneq; illa mente atq; ad hospitium meum redeuncam

Dilexisse me memento p magna ecclesiam cuncta p vicos et plateas ac p domos singulas ita ut nullum spectaculum ad quem ni non oculum et gemitu requirat ad eum pedes gradiens nec hunc despectus doneq; infimum aut nec eum aliquid gloriosi pris meritis demeruerunt mansionem teq; ad eum deduxerunt ac eius presentie vnit cospiens illos exora illum pacatum sanat mag de multis meis exorabunt pectus impetret veniam atq; ita sue gre restituet. quatenus dedignetur ad hoc sui humile hospitale gratiose desint mea fatear indignitate exigente. Verum sua magna benignitas atq; clemencia que exuperat sicuti spectum depravato pte eyalrea Et emissus mee pmittis pauperat impotentie atq; instabilitatis consolacio ad redimi poterunt eum nichilde

Quid dicis ozana que nova refers multi nimis de missa est tua O sinequis hoc nbi fecit arrogosa videli illa insana qui se fecit te et me ingerit nechemie ten allegans me nd audiedam ee primo qd ex nice indigna sim filia dei nominari nec ia mea ignauia mea ingenuitatem mea dignitatem mea nascencia mea fe celsitudinem penitus amiserit et hoc in meo cto hospite de forme illius ac honoren dis hospitem sitz pauit admirabile qd vnq; oriem q ipm susceperat ita pie piam sedulo atq; detestabilem O insana quis te adhuc sinit me et adhuc sibi mea oronem pro erat cem costringit non ego te r te ad hoc advocaui Sed no em ha cerea te subsiste non possem. illi pectus misericordie clementie me me submisi. illa q mea restituat oratiam. Sed sic volo. qui mis et te etiam iustica mi deret ee ppinam et amica. Nec im quis tem sit vnq; sentene ctm quidem odio habeo patrem Et ego nice illud odio habeo illud pfecerit. hoc idem facio de illo penitencia agente. pitente et yche ment dolente. qua illud y mihi admiserim. aut ei tribuerit fidem.

redit

am quippe agens nil O mstina
ctus offcia de meip̃ iudicium
simens. An magis ecia p̃ me
terredeb; sed forsan mi dices p
longe nra condigna mihac pte
de me sumo iudicia non con
digne ut merui mea vendicas
pena. Ychodlor iustina fateor im
esse ut asseris. sed hoc venit con
donatione dei. Nam nō subest hō vir
bus meis. nimis aut legem nō
habet. nisi mutuis quide mea pau
pitas atq; inbecillitas nō me simul
ad condigna. nel ecia ad voti. ex
pugnare ac psequi p̃ma mstina
samina. sed ab inope ut pua so
lumo sibi possibilia accepiada ei
et ab operario debili labor ēmis
sus non spernendus. ceteroq; ma
nra de mea possibilitate cōtenta
qđ reliquū est ma patenti virtute
supplicibus

Considera igitur si tu sit
offerri. necq; consuetudib
ulli vices exposce. Nā aut mi
maior aderit dolumitas ac po
tentia duūe gre. y retundi fo
tius robur timus et potentius
cū p̃ad congrediar. eiq; viribꝫ
aduersabor

Quo mstper q̃ benedictus filius
dei pro me debuit sustinere.
tuo supbabit animo solutꝫ
quamuis habet etiam antea offen
derim. saluo qđ ea me legitime sub
iugam. et sic fim assyria femina.
nullo aut mre duplex de offensa
exigitur emenda. nam et deus nō
punit bis in idipm. qđ igit mia
filij dei ira me sine dispositi mi
me tu possis confidere

Queram mstina te mirogassi
nō ad mstiam strui qui
apud te hoc meruerit tenea
ris ad animē. profecto sic quē cōtēp
tor honorem illis impendēs. si cōtra re p
scriptis deprauet. velud a hoc
quo sibet q̃ubꝫ iniq; fuisti hōra
rios expellēdo. Audisti oratio mea
et venerit conscendit ad celestem
cunctatem. illic q̃ stos illos sollicite
ut tibi et mi mstinā panitā reddant.
ut et simili mi mia. mi pacem impe
trent ad domū dei mei. et p̃cem me
um. cuius ira ad domū mea. vñ exijt
domo eiectatur. O vnna illa hora
p̃sine possem. qua dignabit dns
meus ad me declinare. Ame nō aliquis
suorū minorū p̃mutui legytime pa
tria possem illū decenter adnotare
et sancte sustinere. aliquotes em ad ō
latent aduenit pulsans ad optimum
ostiū. ut alibi me disbrutam inem
cibo nor aliq; ei valeā ocurre. et
decent recipe disredam. Sed quid lo
quor tam mollitie. quid mi remea
re nāq; psumpsero. penitet multis
ac tantis dns suos mi p̃nuntat
micios. absit. mi ponus incumbit p̃
eius aduentu explorare. michi q̃
aliud medimi. michi aliud opari q̃
aduentu eius p̃stolari. mor q̃ ad ostiū
pulsanti aperire. ipm q̃ recipere
sustinere. non go nim hunus huius sti
mea tenebimur colloquia. sed sede
bo solitaria in pace et silencio dili
genti q̃ observabo. ne ad meū sub
inuet hospitiū. quod tamen hospi
cialos possit offendere. q̃ymo. et
ego ipa videbam in omnibus sim io
cundi adnexis

Medinaco aie apud dominā finā
tem ad spale robur obtinendum
in virtutibus in sua via

Attende aia mea que in mi
ma es atq; instabilis ante
de vba zpheie. ybo meum dñi eli
firman simul et spūs eius ob
vmbꝫ orū. facilius longe est nbi q̃m
celis firmitate pstari. Si magis pla
ut nbis deus in hac gloria pollempne
bissime firmare. ut per potentiam
pūe in sapia filij. et gre hominare
et diuinitate spūs sc̃i robur hēas.
consuetudo pfecta nam in bonis
opibus. reliquis omnes q̃ vitā in
as vices fige in dno deo firmare
sdm. illud sic meditabitur in sole eius
potentia mea sit fiducia. nec exma
ipm sapiam q̃ia finaliter aut

voluptate ita quippe mā ofiabis
pulchitudinem qua fruitus es ad q̄
q̄ quem et similitudine illius ſſime
timuit ſm potentā mireligē aī
et voluptatem ſed hen frequent illā
deturpo feco ea luto prauari uol
nens ac demigens et morās mī
rens occupationibus aut volupt
bus tnudis. Michilomī adipm
redire et ipē te mūdabit ſcq; hbe
bit et nue pulchitudim te ſtruc
et q̄ ms iper in te formabit. et
ſtabiliet ſi tm modo illi uigi volue
ribus ac velud me ſſime voluptā
ti mhere ipm potent amādo abſ
q; fine ſapient abſq; errōe ſmau
ter abſq; amaritudine. Certe tua
ſpes in ſua timita pō tua fides in
ſua limpida ſapia. Tua caritas
in ſua voluntate dulciſſima q̄ pro
ferto poteris hanc q̄ in tanta
qua nō n vmbra eſt et vanitas
penitere potēe. qua q̄ nemi
nē nr vmbra atq; vanitate deſlu
ſi nō recante finaliter mhereas.

Iheſu mī gemitar ſponſe. illi
caſtimare fidelis amice. illi
mea ſpes finalis mea fa
lus mea ſingulare refugiū mi ad
te deſidat ala mea pauca tops et
miſera. que tonens per temerā
am rebellionē atq; mhereā deſi
dioſam id fieri contēpſit et ver
ſanti q amulti fieri quotidiāh
ter deſolatiab. neglegent amiſit.
ſuſcepit q amulti pn ſe fedus ſpo
ſum ſeruam et ſubiectā me an
quo hoſti hean q̄n periculoſi cōm
bium hen q̄n ſtulta et miſera cōmi
tato. cuius q̄ pulcherrimi poten
tiſſimiq; opulentiſſimi eſt ad illū
deformiſſimū mi ſeruulū egens
ſimi dic mī. O ala quis hoc nbi ſua
ſcit. Inde mī cuius oſilio ferta eſt
Dic mihi ſuſcepti dñi mei gl'oſiſſimi
prepotentem patrē hoc aſti. Dic mihi
creatorem meū ſaluatorem q̄ nō
nbi eſt omne bonū oblita es. Dic
mihi o ſponſe mi fidei amicitie
dentē et conſideratē fidem violaſti.
et quidem p̄mii nbi oz ſiſi ſpen
derat. q̄ atq; ad te tanta onderat
dilectionis. ut ena pro te mortem
arbiſſima pati dignatus ſit. Et
mihi illi oz tuū et amore pentus
ſuſcepiſti. Imo qd grauius est de
lud phida et infideliſſima ſponſa. ſine
ſpe hmanis poterat p̄uiſtis. q̄s
michilomī illius ſnis miſeris ac
nepharijs hoſtibus. ſimis oē pa
tentes. qui te pdere q̄mtr et et
ne mori facere. Quid q̄ ſo. ac
biſeris. O ala. Pauis ne a pena
tuis ſuade. Manebit. ne mā
turia. tamen gradus offenſarum
dem pentis multa. O pfide
lorum offensa. hūane creature
hoſtis. ala mea tua ſeductione
pdita eſt. Infelix hac p̄ſtream.
q̄n ſuadet arundinē. virenti ramo
aut modica herba. duat ad mo
tem agnellū penitentē et ſalū
tem. Fluuie. ſue omnipotens noſtri
ma mea ſalutem. quam dedire
iſti. monetamea aliq; huic nūdi
vanitate ſibi denō ſtrans. q̄n ſic
tractā mis. Heu ſi vnquā ali
q̄ exeraſti et poſtmodū plurimis
omnib⁹ mōlib⁹ laceris ad mortē
vulneraſti. Iterumq; ſup ea p̄poſiſ
ti grauē illi male. O ſeuitudinis
lapidem. inſuperē et frigidā illā
dūm atq; horribilem obduraſti
mis cordis tubam. qua reſurgere
plebem. q̄nimo cōmune maſ
ſacra iuuet. Fremis aſſidenbus
obuiam et infimo. ſeruire tm
nose delinquis. medulla paueſti
ma ut uſq; ad finē manaret ſenda
et abhoiabilis deo et ſnis cultibus
me miſeram creaturā hei me. ſi tm
hac diſpone. reliquos uſq; in finem.
Quid nempe furiosa ſi mihi ſm
te mouenbi. quo p̄fortuna. ſto. et
retrenſto ira arrogantis. Exhor
reſco vehementi tremodo hor. vo
gitus. pertus certe ſic mozibus ar
doribus ſtridoribus et flenbus ma
xpauere. et p̄rabie vementis dei
blasphemarem. nulla ab illo conſola
tionis p̄ſpicio. nunc eudent pen
deremi. ſed ſ. eo minus. quia li p̄ce
ptori parui ſſem. et ai quāto deſme
to xpiano deo. diaboli mūdi et carnis
oblectamen ſuſcipiuiſſe. Pſeuera
me dnē deus ab hijs p̄ximentis. hoc dnō

ab hac morte tam crudeli me
protege. Adoro te aia olim a deo
formata. aia suo pprio sanguine
redempta. aia pmus domus sup
cateas creatrius nobilissime de
rorans. a tot et tantis pcis to
rens pter tua mea impia. Te adoro mgr audi me nimis miserie
paululu apias oculos et mitue
re ubi iacens. Confida ubi mi es.
qui ppria sis inferis. qui a rebus
elongata. Cogita quem deseris.
quem despicis. tu sudam aure
pbes. Et tu dilectissime ihu aia
medice clementissime. fons omis
dulcedinis. si humana amseria te
valeat ad miam mouere. Pestifere
ornilo pretere ac cpassionis ad
hanc animam miserabilem. cuius
exurgit. nisi exprgestinum et rum
sua undiq; rem et stans miserabi
lem. magna hmr rouupit dispne
ca confusionis et abhoiacois et
de sua nulla dmna stillans ad modu
admiratis et colentiu mgr inspem per
mirifica quia pclis indigna est tua vo
cat sponsa. nia amica. demisso vul
tu. flebili fane. ad te suspirat crebes
rens nec loqui psumens.

O dulcissime ihu hanc clementer prospice. hanc tua et manu ad
te extendit. ut te trahente
de profundo lacu pdicte de stercore m
quo tam diu prostratu iacuit ever
tas profitear. Tu q solus es saluator
qui era et ei manu porrigens eam
sublena. eamq pure ne pmittas
cor videns pdrees qui te mihi
deputantur. pmo te psequantur. con
tendere igitur et ingressum tuam hanc
pauperem alamena anulla humilem ma
pnsilla pedisequa magna aliqn dilexis
ti. pdestinasti et ipa te dilexit q mir
is magnis suppriis et tam mirando me
cordis te depmitur. posses ne hanc
no exaudire. posses ne ea no susci
pere. profecto mihi. Imo magnam
hanc spem conpro q nia in me expi
et gratiam qua nuc adest mi hr
voluntas ad te extendendi. et q nbi
simo medio dolorosa illa vulne
ra animi mee te mgr mihi delego
ar demonstret. Olim sicut dixit pro
phete pmisisti q in quacumq
hora ingemuerit pcor. et pniam
egerit ab omnibus pcis sue quecumq
operata est omnia memoriam eius
non recordaberis. et revera pau
cos habuisses usios ni pdices mi
serieorditer recepisses. Ideoq salua
tor ihu xpe. admonitus et media
tor mi. simul imperator et rex qui so
lus mea nosti miseria. ac fragi
litate. si vera sit q video audio et are
do de nia dulcedine pietate et nia.
et utiq vera sunt. ideoq te fiducia de
precor ut meas omnes deleas iniqui
tates. sinceram et mundam contritionem
tribuens. et integram penitentiam.
fac ut per bona pariam. omnes tribu
lationes adversitates et labores quos
dignum sustineo. ad mea purgatio
nem deputentur. et ad pene qui mea
pcta demeruerunt remissionem ut
hoc mundo mihi sit purgatorium. fac
itaq mea hmi mortalis mundi pegri
nationem tibi acceptam. donec mi bea
tum finem fidei stolam caritatis et spe
lam sce spei. Confunde per tuam
potentiam potentiam q mihi impedimento
te primam ut mihi via nulla nec re
meet. detrimento nulla me offendat ada
mas. generet me tot humile. pia et
clemens erga primum fac tua mi
ne invidia. sine indignatione. sine sup
bia. sine omni detractione. huc ardo
ris flamma tor meis visceribus illapsa
potentissimus me purificando. mundi
simum cospectui tui gratissimum gestibi
lem pulchrumq apparere. me speciosis
sime. fac ut te semper meditetur. cogita
tet sermonem de te audeat. ad te suspi
ret. ad te ingemiscat. ubi complaceat to
tam intelligentia. totam mentem. totam
animam adhere. ut digne tibi serviatur. ni
hil est aliud amatore quam sic ut ni vi
ces repetat. Insuper. mi dne cor hbe
rubor sublime. et meritoq ne detestet
fugia. et supina vile lutu. mundane
aug libet voluptas. quo quilibet con
temptu creatura. que honori meo
ac pmoti salutari no veit adiumen
to. quo te mi te diligam. alios aut

ones mte et ℔ te. de mū mg
es mea spes finalis mea sola salꝰ
meus refugiū singulare subsena
mo dore me sustine me dirige me ita
ut mlla hoza treneda mōtis mee
sis gubernator potens defensor spūs
mei adiuuans illos omes mfinales
ita ut pare et benigne illū recipi
as m gloria m q̄ te sāne ad sanem sū
mo cū gaudio ℞. vide valea ac per
hēmter adorāe amaē et laudare. Amē
Explicit ℞

Homo q̄d nobilis abijt mre
gionē longinquā accipē
sibi regnū. Rūs homo q̄
quidā iste nobilis mfi
thijs xp̄ūs nobilissim regis dauid
multa prolis de quo per allegoriā
Ewangelij air Beata terra cuꝰ rex est
nobilis et in laudem sapiē air de
m parabolis. Nobilis m parte vre
unis. nim federit cum finitimis ut
re. Rūm p̄terea de se loquebatur
Jammeh. Rūm me contempnāt erunt
ignobiles Diximus igitur aliqua
de nobilitate simulq̄ occasionem
ex pre multas egregij dm Guillm
saigniet. et de nobilitate cōposito
Nobilitas p̄mo describitur ℣o di
uidit ℣o ignobilitas pandet
Tertio declarabit quadruplex
ei⁹ genus.

℣ p̄mū principale.

Nobilitas est emine⁹ quedā
vel p̄rāpitas uel excellēn
ter alias res siue gnūs
hūs singularem aliquā in illas p̄ser
tim p̄priquas influendi. Nobilis ꝺ
uero dicitur hic acquere regnum
sibi sine regimē aliquod aliorū ꝑ
influxum p̄dictum. Nobilitas hic
descripta cōuenit cum libīe que
est dignitas aliqua sumpsis nō al
terius gra. Determinato patet p̄mo
pōne per exempla multa q̄ nomē
gnē denominatur aliquod vnū quod
in vno gnē p̄ncē est nobilissimū. ta
men alianꝰ q̄m in alia carē habuꝰ hoc
dest̄pno per sequentia p̄spicua ma
gis est

℣m principale

Nobilitas sic accepta gnaliter re
pitur dinaoꝝ milēs et similit in
minoꝝ multis modis q̄d modum
varie sunt ierarchie et p̄rāpatus
q̄m non est nobilitas sine p̄rāpatu
quodam Nobilitas ꝙ p̄mis est sine
eminenter nascentur in q̄libꝫ
te bīa quo ad sanū intellectū dicit
supreles ierarchia Est em̄ pre
formalis ordo nobilitas seu digni
tas vel aūtās que nonstatur per
duas nociones istas finastabilitas
et p̄rāpatū de non p̄rapio dominū
in filio respectū ꝑnis sn̄ nec dicitur
ignobilitas ideo sic m spū sto quo
rū declaratio theologis remittat
Nobilitas est m angelis sm̄ ꝑplicē
serarchiā que celestis appellatur
p̄mam zam zam Nobilitas tur
bis est m eisdem angelis m istā gh
bet ꝑplica ierarchia sm̄ tres ordines
contentos in qualibet vt m p̄ma
cherubin Seraphin et throm Nobi
litas est in eād ierarchia que sub
celestis dicit exemplata per celeste
sm̄ tres status ecclie p̄mos medios
et infimos adquos spectat regulare
serarchia in dēa reducere per tres
actus serarchicos qm̄ sunt purgāe
illuīare et p̄fitere Jngnia quidā
seculari politia signales sunt zb̄ sin
nis pro tempalm regimīe suo no
sm̄ cuꝰ supmo statu vulgaūor et
vsitator nobilitas collorum perma
paliter

Nobilitas consequit̄ large sumpta
ponitur a phānibus et thologis sm̄
quatuor gradus creaturā rōnalis quarū
aliquē hūt esse solū nāle alia esse
et vīue quedam esse vīue et sentie
tiue reliqne sicut hoīes p̄rapt̄ esse
viuere et sentire et supadd̄ intelligē
Nobilitas in p̄mo ꝑplica gnē creaturā
rōnalis considerāt sm̄ pertinentiam
veri naturalis ut se sm̄ naturalem
rem et effectum Sic nobilitas est
respectus celi q̄ elementa sic natu

et gēme nobilioēs sunt plumbo
aur luno sic sol luna venus mpi
ter plus qm̄ sanguineus ait marb
et mēcurius m vnoq; principat nich
cm̄ impedit quin eadem res sit no
bilis et ignobilis respm̄ diuersaꝝ
per scipionē et milionē comparionē
sunt eadem celesti terrestria. et
plurib⁹ alijs simulibus constat pa
lam Distinctio de nobilit̄ pssona
est simulit̄ solū m vnciebus ut m
arboribus et plantis quarū nobilior
est que et pfectior pfertur matu
rioue ad virtutes opandas pa
riores vel ad se vel ad alias res ar
rerendas postremo m animalibus
brutis pstribus et aubus simile e
nobilit̄ et ignobilit̄ varijs respc
bus inuei Sic aquila nobilior mu
anes Sic cete ut delphinus inter pi
res Sic aries mu pecudes Sic leo
mu females animantes Sic inter ser
pentes regulus que mu pisa e nobi
lium vbiqui nocentior est principa
or reputatur Sicut m de membris re
ponitur principatus vbi nomiꝰ abn
scione deterior et dampnatior nobi
lior inter eos dm pt sed vcabule
ignobilitas hmda est

Nobilitas in homie tamq; i minori
mundo pdictis omnibus modis post
dam ponit subtiliter respiciens re
pm quedam modū principat sicuta de
diuisione Gregorij nam omnia creatu
ra exponens pdicate euangelium
omi creature Dicitur ad hoc continue
omia et omi finis et intellectū pin
cipio Seneca postmodum et ad illud
Omia subiecisti sub pedibus eius et
ad phm Xo phisicoꝝ et ad moysen
Deuteo vo etc Nobilitas bonis re
pimit m scipion meritis apiet que
creata est ad magnificentiam similiter
dine brissime finitur Sm mores po
tentias m vna cetera memoria i
telligencia et voluntatem consimiter
ad seraphim et ordines angelo
rum &c.

Nobilitas est merum m ratione sm
duplicem poetarum scriptorem et in
feriorem tamq; puri et mulieri
Est pinde respm̄ radius nobilitas
nobilitas Dei comparatur ad sensua
litatem tam m̄orem qm̄ cetiorem
Et hec non omino dissimiles ad
veracitatem etiam et ad tempalem
sm̄ eminentiam principatum et excel
lentia pdictaꝝ vtutū ad inuicem si
comparatas solenter sit

Nobilitas in homie quo ad patres
et heroegenas corpis ut sint membra
principalia et officialia rapiat cor e
par et nimis principalia pedes manꝰ
mestima viscera spiritu aut mx
triplicē sm̄ procedentem a corde ra
tionē immediate et principale instru
mentū anime quoniā vnus est na
tus alius vitalis alius animalis pro
portionaliter ad illa que dicta sunt de
hūnbus esse naturale sensum vel es
se et vine vel ratiocinatiue esse vine
et sentire

Nobilitates alie considerantur circa
hominem magis ad eōem et similia
rem de nobilitate hominis attendi
dendo vna est concernens bona tem
palia et corpalia nature sicut et for
tune Et hec merito ipsi attendit
uno mō ut hūnre hec bona a pro
genitoribus acquisita et transmis
sum et est hec pluribus acceptus qsi
pla de nobilit̄ Secundo mō pot
heniri hec bona nomine pcedentis
tria sum cū auxilio vel sine quo
cūdam armorum Diuerse hec natiōes
solent se diuites et nobilibus seu in
et ignobilibus sup̄ ceteros commendo
marie vel remotos hinc et illic sarma
Et germs et mores regna pentia
donat Et q pentie obedunt omia
nim similibus diuersitatibus pcedentibus
Terreno mō pot heniri aliqua dig
nitas vel prelentia super alios et
tressione regis alicuius vel impa
toris Sic em ad hanc nobilitant
aliqui plebei Sic modus pt illi hesit
hor honoē. dignus est quem rex vo
luit honorare sed nobilitas hec tm
hs suos gradus et nōia clam est
pclara nichil generosa spectabilis

mgema egregia msignis illustris
regia uel imperialis

¶ Nobilitas hūana respuacēs pīncipalit
animā uel hoīem ut homo ē mag
attendit ut a phīs Juxta illud No
bilitas sola est anā que mortuus
ornat hinc pterea fructus et igno
bilitas tradit in scīptura de cham
filio noe quiter primū nīdicta hz
hr nobilitas gradus sm amplio
rem vel mīorem perfectam i vn
tutibus ni sapia in bonis moīibus
quo in loco sas est insequi distī
nonem theologozū theolo tam in
tpienciū pfitencium et pfecto
rū qnā arystes nō solunt sub aliis
liter termīnis ponēs nisi honnēs
quosdam communes velut magnē
tes alios genitatos tamq̄ proh
cientes terenos hesperos tamq̄m
pfectos aut discretos de quoīū mo
hector cāt qui videbatur hoīe esse
mortalis filius dei ¶ Fuit tempe
cyrenonis et salustij romani sup
bar nobilitate qnā nero dicebat
se virtutibus et melius aliquē esse
Erat em̄ audax ignobilis nel
obstrens Vt lumen tam pclarissī
bus qm̄ positum sue salutis ut
opponit romē sent tenebras de cero
tis ingerens pcibus suis aliq̄s se
quentibus ¶ Sunt insuper apud
salustiū de bello iugurtino mor
dacissime et acerbissime detractiones
de la nones mari hand nobilis
puele romē et adiutus nobilitatem
que volumus ē mirandam cur
dne tm̄ iniurioīs pporum i nobilib
facinoris flagitiosi dedecoris q̄ no
tam admō prodest illi qnē mōes
derelinq̄t quā ei clara aut quid no
ret illi gnatio vitus que mores ad
ornat prodest sm Aristotelem de po
nitate se gloriari quodda deus qua
non omino felix est sm eū qui spe
ctatissimus est ignobilis et sū pte
¶ Nobilitas vo pt sm thomā hoc mag
euehi vt sit una pfectissimen hui
sm tres theologales virtutes unā
tamen Altera celestis scīptie pte

tio regnarū sic em̄ deus dilexit
fecisse xpianos genus electū et
regale sacerdotium Reges insup
et regum tamq̄ nobilissime reg
nates super omia plemssio xpi
corpis dīno de quo Senem im
pave sibi maximū mirū est et
oracius latius regnes fragilem
domādo spm̄ qm̄ si libidet remo
tis gradibus migras et vitā pcis
premet ym̄ Consonat claudian
Dinc omia nisi tenebris si poscis
rex esse tui Demq̄ Salomon ait
hor est sapiens vir fortis et qui
dnator animo suo expugnatōr ur
bium quos omis xpi sapiat auctas et
sanct pmū ait seruus est pm̄ et ima
seruus vilissime rei pmo michi
Dic mihi fiūt noctes cum pauci
illud mq̄ michil de quo Joh pmo
Sine ipo factū est nichil glo pmū
Simo aūt magis obtusū nobili
quid p̄fus adnersum proi sic hb
inh qm̄ ignobilissimū seruitutis
tale ingenium qm̄ ē manifesti tamē
puerū abhominale detestandū Postre
mo deducere ignaones et obtusa
nones omī quas minimas nobili
tati studio se meditatione velim
tur et oratiom dedisse fuissent ad
rogno stendū papue spēs sex nobili
tatis in hoībus que mag in rōi
tradit nitellū que sunt natura
lis parentalis honestatis vitalis
heroycalis supnaturalis quarū est
singularis talis descripno

¶ Nobilitas naturalis est excellentia que
dā naturalis notabilis hoī pueriens
ex pfectione indiuidui nrdm̄ hereditē
pse nō est mortalis uel mitoie lau
dabilis ex electione habens arbitrij
dinē laudabil' hic et postmodum q̄
teste phō 2o physicoīū q̄ medicī ē
pro michilo reputāt tales et si de
nire nobiles sunt seruī de facto sepe
fiūt

¶ Nobilitas pennalis est pennēa que
dam notabilis homī pueniens ex
laude ordinate uel penalis nō qm
dei a pmis pentibus q̄nq̄es ad
omnes hr similr non est pse mora
liter laudabilis qnā extrinsecus veīt

ner ex elacone quamus ydabilis ẽ
ut ait Ale lẽs de bonis bonos nasci
her agitatur apud nos Quod an
thor militaris tarentus scripsit

Nobilitas honestatis est eminentia
quedã nobilis hom̃ promerens
ex bñplacito honestat̃ apñ nl' hãc
tamen seu per finalem adeptionem
a prãpe nl' ymonom̃ ad dignitatẽ
aliqua ut sit nomẽ multi modis
her similr̃ non est de se mãhi laudabilis qua venit ab exmio ner ex
elacione ydea vtutis her confert ut
homo sit apud et prãpũ quis sub
sequent finit degeneꝛ finit sin ge
neis causa nel finnus hereditas post
ꝑsonalis vel adnentina quã ad
uenit ꝑsone iam constituite et ex
tendit̃ ad eminẽciam vna no
tabilem tam eã eam quã tempa
lem nel eualem magis quã nobili
tas paventalis

Nobilitas virtualis est eminentia
quedã nobilis hom̃ promerens
ex assiduatione nel habitu ad bonũ
tritu moꝛalium her qua velit ab ex
trinseco et ex elacione de se laudabil'

Nobilitas heroycalis est em est
nentia quedã nobilis hoi promer
ens ex emitate que est sup naturalis
qua perquam homo fit p adoptionem
filius dei sic anima sponsa xpi sit
templũ spũs sne qua nobilitates
ceteꝛ nichil sunt nichil prosunt rob
sunt porius aliqũ qua qd alteri ẽ
honoꝛibus abhominabile est apud deum
Remanet quoq; homo filius et
vas rõnabile apud in michim
eternũ Et ideo ceteris sub bnũ
condicionibus ꝓpta nulla nobilitas
dignior est nulla dignior qm̃ ee
xpiana re et nõe Et ita ꝓclarissimus
in regno francoꝝ titulus est
xpianissimus nominetur

Subsequenter post data nobilitates
despriones gñales que phisicis bus pt
adapmi pauca duxerũ sub illum no
distinctionibus apponẽ ut melius est
enumeratis in super de nobilitate

distinctionis. tum i maiori minori q
maiorissimus qm̃ in minori qm̃ in
nissimus notantur Superest pro
terea dicere breuiter de ignobilitate
que per sin despronem contrarij sa
tis emicuit Pepinus quoq; propne
in puericis moribus nutria ꝑdux mi
nplures victoriã Primus ignobilitat
gradus est in dinombus et damp
nans Alter in bestialibus et ex
ruptione vicosa vacans sub aialib
bruns simit elevat super hominem
vitus hewyca Tertius gradus est
in temptans qm videtur hinc et
ex elacione cum tm malitia peccant
gloiantes cum male fecerint Quinq
n sunt contemptes qm et emptes
passionibus sed non firmo corde nl'
animo tandem ab eis vicit succumbit
Et parte vo corpis honoratos fortuito
rũ ignobilitas constituit tphaliter
aut ex carentia claue ꝓgnitoris
aut ex defectu ꝓle ministre et alterius
ꝓmonoris aut quia non placet pn
cipibus eos honorare dicitur nl' nobi
litare tales dicitur agrestes nl' fini
naiales nl' barbari nl' bissum vel
obscuri nl' rustici Definiat autem
phus po ponẽ istos hoies ee natura
liter seruos et ignobiles qm definit
in ratione et in corpe Pobitur hñt qd
admodũ naialis consistit in clara
et illustrata ratione licet corpus sit
debile de quo habet dict Comicus pol
let cor natum negatur

Tractatus primus

Collegamus pro parte ꝓdicti et
premissis corelarium primum q pulchri
tudo totius mundi consistit i con
seruatione nobilitatis quodã in q pul
chritudo est gd' restadit ordinem seruat na
turaliter dicit comicus corpis est pfecta que
suo no congruit usui Quod aũt
videre possit ordinatissimã maio
rem mundi speciem per cõtia tenaredes
duas ancora spalium earum et augẽ
tatum rerum finis nobilitatem influ
endi a superioribus ad infima per me
dia pax tamen salus et libertas
nullibet potuit reperiri i conservatione

er honoc̃anone nobilitat. Erunt m
chil magis adisim pñ michi ap̃hus
amsarmin sasimat et dispdj qñ no
bilimus vilipensio dñi nym v̄bum
ꝑhete mgnabnat ignobilis contra
nobilem Dnm qma nobiles abiant
p̃ms moꝛbis et conathjs ꝑtam
nobilitatem quã ꝓaut nec hbitatem
nemo bonus nsi cum vita ꝓdat
libertas ꝓlus et samitas mmoꝛosim
vepomtur et ꝓluantur m tñquillita
te nobilitat fue dñi mentē sipma
pñparatur ranom et rano sensia h
et mscisnach te partes nobilioꝛes suas
abstꝫ impedmētis virtutes exeꝛcent
sunt ipe naturales sint vitales sint
aimales habet em condigno nobili
hoꝛ ꝑtim ut se nitatur diffundere
et comunicare et se quodamodo dare
Exadiso actꝰ et ruptuams dignit
nona vnte sed viditate sanguis
vapere et ad se esse Propꝛea ꝛct
te pauhis dnt esse beatus et m
nobilius dare qñ ampe et p mḡ
dampnacius et sic ignobilius di
ripe qñ perdere Nulla ves pot
um degniare quin nobilitate alīq
vetudat sint et entitatem Et m
nobilitas est m demoibus et dap
nans qui tamen non idem dicim
ꝑter deoꝛem et dei contemptu
et blasphemijs
ꝑsonaliter apud viatoꝛes blas
phemos homadas ruptoꝛes dei de
mḡ siue legis contemptoꝛes et ca
ꝑter ignobiles mediocꝛe sed non
est m oibus maifestum ꝑtera
nobilitas vna ul altera cohmr etho
noanr quousꝫ homo alle quidē no
bilis qui m ch longinqua abiit re
gione ampe regnū pꝛius discretur
ad indicū maifestamr nos abson
dita mdū Dnm allegabit reges p
uas cantes m cḡ pedibus et nobiles
degenes m maiis ferreis ubi sempi
ternus horror mhabitat Nobiles vo
meams et grā poꝛtos vocabit di
cens Venite benedicti pris mei pa
pite regnū qd vobis paratū est ab oꝛi
gine mūdi plena ꝓsus eterna
toꝛtissima que talis erit nobili
tas.

Et sic est finis istius tractatus.

ē occeano · restat ut ēo sint hī extincta sit
h signū hebant apli qui ñ ꝑū uolunt
hīre ꝑ colone oīa ouicē · tāū signū ē sī
efflue · ut ꝑ · i fluio · tuncunt · ezē · xxuii ·
q̄ impli · q̄ phisō · sapia · adimām illī fluuiꝰ
ꝑū ⁊ efflue · ⁊ cāl aduacuā irrigare · Sic
aplī cepunt efflue · q̄ cepūt loqui lingꝫ
uarijs ut dō blō · Ecce signū plenitudinis ·
plenū uas erup · ignis in sinu ñ ꝑ ostiū
cart · Cepūt nim cāl ad uacuā irroga
re · vñ stan petr̄ ꝑdicare cepit ⁊ tā mi
lia q̄uert · So missus · i ligui ignes ·
ēca q̄ tā utenda sūt · ꝑ gre · uncti · i lingꝫ
igneis · So quare i igne poc̄ q̄ talio el
emto · t cio i lingꝫ poc̄ q̄ talio melꝫ · de
ꝑ sc̄ ⁊ ꝑpha rone · apparuer lingꝫ igneis ·
ꝑ ur ignea ūba ꝑ frent · So ur legem ig
nea poīcaret · s · lege amoꝝ · de his dño
by · B · veit spc̄ sc̄s · i ligui igneis · ut ligꝫ
oīu genū ūba ignea loqueret · ⁊ uerba
ignea lingue ignee poīcaret · t cū ut sp
nūs scīm qui ignis ē · pos loqui ggno
scent · ⁊ hī ne dissidēt · ⁊ ne alioꝝ q̄si
one ꝯturbent · ⁊ ut ds eoꝝ ūba tanq̄
deꝰ audiret · de eo q̄ missus ⁊ i spe ligꝫ
mstrijs rone · ꝑ sumit penes se sapiē
plice gram · Spc̄ ē ad modū ignis · alia
hūi hat pcōnū nmoui · emollit dura p
dōnū pietatis · illuiat obscura p sāa · re
stingit fluida p silui · solidat mollia
p fortitudine · clarificat metalla tolle
do rubigine p dōnū timōis · sursū ros
p dōnū sapie · Sa sumit penes se dig
tatem ⁊ excellētia · Ignis ē excellit
oīa elemta · spe · ordine · ⁊ ūtute · Spe
rone pulcritudis · lucē · ordine rone ·
sb̄limitatis · similatone · ūtute rone
ingorositatis · actone · S · er spc̄ sacrifs
thus oīa excedit · ꝑ ꝑ dr̄ spc̄ sc̄s · q̄
q̄uinat · ꝑ ⁊ q̄ capiat dīs spc̄ · rōis
biles · ꝑ tāū hūs ome ūtute · sapie
uti · t cū sumit penes se mstrijs em
efficaciā · hāt rōem assigt rabāns ·
dicens · Ignis · ubi · hī nās · ut ꝑgat
calefac · illuiat · Sic spc̄ exurit pā
purgat corda · corpore exurit · igno
rātias illuīt · h rabāns · exurit pc̄ ·
vñ za · pigne ure eos sic urīt argū
gtū · h ⁊ igne uri perebat ꝑphā di
cens · ure renes uros ⁊ c · Purgat
corda · ysi · iii · Si sanguīe mūdi lauerē
de medio ei · i spū mōdi et spū arcous ·
corpore exunt · vñ dr̄ de illi dr̄s repl spc̄
sanct · Jo · xiii · Spu fuentes et c · 66 · hi
igne apparuit spc̄ sc̄s q̄ aboī corpe q̄ repl
corpe figuī exunt · ⁊ hos in desidā
do sue ēmutans ad eos · Ignora ad
illuīt · sap · ix · Sensu aut tuu dr̄s saer
ti tu deꝰ sapiam et misis spm tuū
de altissis · et coz · ii · Sic aut reuelauit
deus ꝑ spm sāu · Ostra sumit penes
amoris spc̄ efficaciā · amor ē hī sīgī
pigne c̄plia rone · ꝑ q̄ ignis ⁊ mo
tu · sic et amor · Spc̄ sanctus quos repl ·
sp facit se i motu bono · op atois · vñ
gē · sīgī ē amor di oāsus · opat ē ma
gnū ⁊ · sicut opari ñ digit amor non ·
So q̄ ignis i ter cēta elemta ē max
formale · ⁊ modicū hī de maia ⁊ mī
tū de fōe · sic amor spc̄ sā quos replet
fac hī modicū de amore t̄reno · et
plm de amore celestis · ut nā ñ carna
lia carnalī · ꝑ poc̄ spūalī ordigar · di
stingꝫ ē gen · in · modos · ordigni · s · s · ordi
gē carnē carnalī · spm carnalī · car
nē spūalī · spm spūalī · t cō q̄ ignis
hī alia ēlinare · sursū rencē · fluida
coadunare · congregare · et p hā ñ tīr
rep vīs amoris · amor ē sic hī exibis
oponitis ill · oēs · no · hī rplice vī · f · in
clinatiā · elevatiā · et coordinatiā
tiā · Elevatiua q̄ elevat i flora supi
oribꝰ · Inclinatiua q̄ ēlinat sfīa
i floribꝰ · Coordinatiua q̄ coordinat
eq̄lia coeqlibꝰ · h dyō · hanc ei rplē
vī amoris · spc̄ sanct · effic ihs quos
replen · q̄n idinat eos philitare et
sui ꝑpetū · Elevat i desidiū sīmōz ·
et coordinat iuste puniformitatem
mōz · Verbo sc̄ q̄ apparuit i lingua

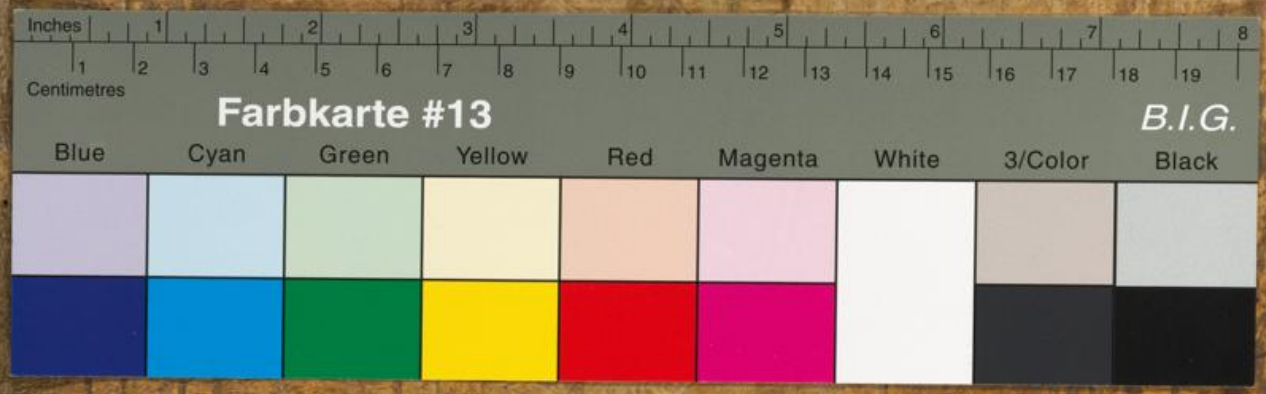

762.
Handschr.
762
fol.

Inches
Centimetres
Farbkarte #13
B.I.G.
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black